Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

តេមា តស្ស ភកចេតា អរហេតា សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស

ចិតឃបិដេក

ចឌិរញ្ចុិ-ដីកា

គន្ថារម្ភកថា

បញ្ញាចិសុទ្ធាឃ ទឃាឃ សេញ្ញា;

ចិេយាធិតា េឃត ចិេតឃ្យសត្តា;

តំ ចក្ខុក្ខុតំ សិរសា តមិត្វា;

េលាកស្ស េលាកត្តគតស្ស ឆម្មំ

សញ្ឈ្ឍា សីលាឌិគុេណហិ ឃុត្ត-

យាទាឃ សេញ្ញាសុ បេទសុ សាទំ;

សេទ្ធបការេមត មមាសេឃត;

សេញ្ចាឌិេតា កិញ្ចុហិតញ្ចា ឌិស្វា

សមត្តបិសាឌិកសញ្ញិតាឃ ;

សម្ពុទ្ធេឈាសាចទិេឃាឌិតាឃ;

នយាសតោ លឹភបជេ លិលិស្ស៊;

នយាសតោ លឹភបជេ លិលឹតំ៍

សញ្ញា តិយិត្តំ កត្តា ច, បរិយាហំ បឃោឌតំ;

សញ្ញាកយស្ស បុញ្ញោច, ចត្តញ្ញំ ចត្យិស្ឋតាតិ៍ –

ចចតសតោ នយត្តបិសាឌិកេតិ សញ្ញា៍ ឌឹបត្តទេ កិក្លុឌតស្ស អត្តំ តាកិនម្ពុណាតិតិ តិយិត្តា៍ ញុង្គឈោសោតិ កទ្វហិ កហិតភាយឆឃ្យេតាតិ កត្តា៍ នយឌិកនត្តឌឹនតិនហស្សយត្តេត តស្ស កត្តេតាតិ បរិយាហំ៍ ឌិទ្ទិតត្តំ ឆយុស្សាតិ បឃោឌតំ៍

តត្រាហ – "ចត្តញ្ញំ ចត្យិស្ឋតាតិ ឃំ ទុត្តំ, តត្ត កឆំចិឆោ ចត្តា"តិ? វុច្ចតេ –

បិឌត្តចិក្ទំហឹទោ, ចត្តា ឃុធិ អយច្ឋទោ;

ចត្យក្កុយបរិច្ឆាកឹ, ឆេសកស្ស ហិត្យស្សុកោតិ៍ (យហានិ៍ អដ្ឋ៍ កត្តាទម្ពុកឆា);

តត្រ បឌឹឃតេតិ បិឌោ៍ សោ ហិ អនេតកប្យកាទោ អត្តាត្យទ្វបេិ អត្តាតត្យទ្វបេិ ចតេិ៍ កឆំ? សង្គាឃកាសិតោ ញ្យញ្ញូតកាសិតោ សាចសេសបិឌោ តិទចសេសបិឌោ តិតោ តេឃ្យាតិ៍ តត្រ អនេតកត្តចត្តា សង្គាឃកាសិតោ តាយ "យាតទិ បិតទិ ហត្តា"តិអាឌិ (ឆ៍ ប៍ ៤៥៣)៍ ទុកត្តចត្តា ញ្យញ្ញូតកាសិតោ តាយ "យនោបុព្ពង្គមា ធម្មា"ត្យាឌិ (ឆ៍ ប៍ ១, ២; នេត្តិ៍ ៥០, ៥២; បេដកោ៍ ១៣)៍ សាចសេសោ តាយ "សត្តំ, កិក្លុច, អាឌិត្ត"យិត្យាឌិ (យហាច៍ ៥៣; សំ៍ តិ៍ ៣៍២ប)៍ ចិបទឹតោ តិទចសេសោ តាយ "សទ្ធោ ធម្មោ សត្តាកាទត ញុង្គស្ស កកចតោ តោកាលយុទ េអាបិឆំ អាកច្ឆត្តិ"ត្យាឌិ (យហាតិ៍ ១៥៩; បឌិ៍ យ៍ ២៍៥)៍ ឃឆា ចចត់, តឆា អចកត្តទត្តោ តិតោ តាយ "អតិច្ចំ ទុក្លុយតត្តា"ត្យាឌិ៍ ឃុត្តិឃា អត្យស្សទិតទត្តោ តេឃ្យា តាយ "ទុកបុក្កលិ, កិក្លុច"ត្យាឌិ (អ៍ តិ៍ ១៍១សិ០)៍

អត្តោបិ អនេតកប្យកាទោ បិឌត្តោ សកាចត្តោ តោឃ្យត្តោ បិឌាត្យទ្វបេិ បិឌាតត្យទ្វបេិ សាចសេសត្តោ តិទចសេសត្តោ តិតត្តោ តេឃ្យត្តោត្យាឌិ៍ តត្ត ឃោ តំតំសញ្ញាបតត្តយុច្ឆាទិឃតេ បិឌោ, ស បិឌត្តោ "សាត្តំ សញ្យញ្ញូត"យិត្យាឌិសុ (បិទា៍ ១; ឌិ៍ តិ៍ ១៍១៥០) ចិឃ៍ ទ្វបិទ្វបឆយ្យាត់ លក្លុហទសាឌិ សកាចត្តោ "សមូឌិដ្ឋិ កាទចតិ"ត្យាឌិសុ (ចិក៍ ៣ប៥; សំ៍ តិ៍ ៥៍២) ចិឃ៍ ឃោ តោឃយាតោ ហិតាឃ កចតិ, ស តោត្យទហត្តា តោឃ្យត្តោ "អត្តចាឌិ ឆម្មចាឌិ"ត្យេចយាឌិសុ (ឌិ៍ តិ៍ ១៍៥, ១៥៣; ២៍១២ប; យ៍ តិ៍ ១៍៣១១) ចិឃ៍ ឃឆាបិចំ កាសិតោ បិឌាត្យទ្វបេិ "ចក្កុ, កិក្លុច, បុទាហកយ្យូ"ត្តិ (សំ៍ តិ៍ ៣៍១៣៩) កកចតា ទុត្តយតោ ចក្កុយបិ កយ្យត្តិ៍ ញ្យញ្ញូតច្ឋាឃាឃ អត្តំ

បដិនាហយាធេត ចុទេត្វា បរិធាតត្ថុទេបរិ. ចន្ទេតត្ថុ កិច្ចិ អបរិច្ឆិន្ទិត្វា បរិទេសំ គត្វា ចុទេត្វា សាចទេសសេត្វា “ចក្ខុញ្ញា បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតី”តិ (សំ. និ. ៤.៩០; មហានិ. ១០៥) ច, “សព្ពេ តសន្តិ ទណ្ឌស្ស, សព្ពេ ភាយន្តិ មច្ចុនោ”ត្យាទីសុ (ធ. ប. ១២៩) វិយ. វិបរីតោ និរវេសសេត្វា “សន្ធាវិតំ សំសរិតំ មមញ្ចេវ តុម្ហាកញ្ច (ទី. និ. ២.១៥៥; មហា. ២៨៧; នេត្តិ. ១១៤). តត្រ, ភិក្ខវេ, កោ មន្តា កោ សន្ធាតា...បេ... អញ្ញត្រ ទិដ្ឋបទេហី”ត្យាទិ (អ. និ. ៥.៩៩). សន្ធេវសេនេវ វេទនីយោ និទេត្វា “រូបា សទ្ទា រសា គន្ធា, ផោដ្ឋព្ពា ច មនោរមា”ត្យាទីសុ (សំ. និ. ១.១៣២, ១៩៤; មហាវ. ៦៦) វិយ. សម្មុតិវសេន វេទិតព្ពា ឋបេត្វា “ចត្តារោមេ, ភិក្ខវេ, វលាហកូបមា បុគ្គលា”ត្យាទីសុ វិយ (អ. និ. ៤.១០១; បុ. ប. ១៤៥). អាហ ច –

“ភយា អទេត្វា សន្ទេតា ទោមេស្សា, និតត្វំ ញាតិ តំ ចិន្ទុ;

អត្វេស្សចាកិសាយក្កំ, ភេយ្យេត្វា ញាតិ គត្យេត”តិ.

ឯវំ បភេទភេទំ បរិច្ឆេទំ វិជានាតីតិ បរិច្ឆេទវិទូ. ន សំហីរតិ បរប្បវាទីហិ ទីឃរត្តំ តិត្ថវាសេនាត្យសំហីរោ. ភាវនាយាគយានិគមសមុត្តា វត្តុំ សក្កោតីតិ វត្តា, សព្ពបច្ចត្ថារកេយត ហេតុទាហរណាទីហិ អវិរោធិតុំ សមត្ថត្តាត្យេត្វា. សោចយត្យត្តានំ បរេ ច វេតិ សុចិ, ទុស្សីល្យទិដ្ឋិមលវិរហិតោត្យេត្វា. ទុស្សីលេ ហិ អត្តានមុបហត្តុកាមេយ្យចារោធា ច កចត្យបត្តាហារាចារោ ញាច និច្ឆាតុរោ ចេទេជ្ជា. ទុដ្ឋិដ្ឋិ បរំ ឧបហត្តុំ, គាចស្សំ តិស្សយោ ច កចត្យហិចាត្យអកហាកុលេ ញាច គមលសណ្ឋា. ឧភយវិបគេត្វា សព្ពចាប្យត្តុបិសតីយោ កចតិ កុចគតមិវ ឍចាលិតំ កុចគតា វិយ ច គណ្យសប្បា. ឧភយសមុត្តោ បន សុចិ សព្ពចាប្យបិសតីយោ សេវិតព្ពោ ច វិញ្ញូហិ, និរុបទ្ទវោ ញាច រតនាគរោ. តាស្ស មណ្ឌរោត្យមណ្ឌរោ, អហិកាចរិយមដ្ឋិត្យេត្វា. សុត្តសុត្តានុលោមាចរិយវាទអត្តនោមតិសង្ខាតស្ស ចតុក្កស្សាបរិច្ចាគី, តទត្ថស្ស ញ្យាត្យារេតត្យេត្វា. អថ វា បច្ចក្ខានុមានសទ្ទត្វាបត្តិប្បភេទស្ស បមាណចតុក្កស្សាបរិច្ចាគី.

“ឯកំសវចនំ ឯកំ, វិភជ្ជវចនាបរំ;

តតិយំ បដិបុច្ឆេយ្យ, ចតុត្ថំ បន ឋាបយេ”តិ –

ឯវំ វុត្តចតុក្កស្ស វា អបរិច្ចាគី; ហិតេសុកោ ញាតិ សោតុនំ ហិតាភោសុកោ, តេសមេវឆទំ បតិ បវត្តិ ត្យេត្វា; សោ ឯវំ សុចិត្តា បិយោ; ចតុក្កស្ស អបរិច្ចាគិត្តា គរុ; អសំហីរត្តា ភាវនីយោ; ទេសកត្តា វត្តា; ហិតេសុកត្តា វចនក្ខមោ; បរិច្ឆេទវិទុត្តា គម្ភីរកថំ កត្តា; អមុឡ្ហរត្តា នោ ចដ្ឋានេ និយោជកោតិ;

“បិយោ គរុ ភាវនីយោ, វត្តា ច វចនក្ខមោ;

កម្ពីរេញ្ញា កាយំ កត្វា, សោ ចន្ទេន និយោងកោ”។ (អ។ និ។ ៥។៥៥; នេត្តិ។ ១១៦) –

ញាតិអភិហិតោ ខេមកោ;

សោតា ញាណាតិ អភិធីយតេ –

ឆព្វាចរិយកេ សទ្ធា-បញ្ញាធិកបុគ្គលបណ្ឌិតោ;

អសមាទានោ សោតាបន្នោ, បុរេបច្ឆា អយតាបុរោ។

តត្ថ ឆព្វករុត្តា កាយំ ន បរិភវតិ, អាចរិយករុត្តា កម្មំ ន បរិភវតិ, សទ្ធាបញ្ញាធិកបុគ្គលបរិយុដ្ឋិតត្តា អត្តានំ ន បរិភវតិ, អសមាទានត្តា អយតាភិបុរត្តា ច អចិក្ខិត្តចិត្តោ ភវតិ, បុរេបច្ឆត្តា យោនិសោមនសិការោតីធ្យេត្វា។ ចុត្តនោព្យំ –

“បស្សាហិ, ភិក្ខវេ, ឆព្វេហិ សមន្នាគតោ បុគ្គលោ សទ្ធំ ភន្តោ និយាមំ ឱក្កមិតុំ កុសលេសុ ធម្មេសុ សម្មត្តំ។ កតមេហិ បស្សាហិ? ន កាយំ បរិភោតិ, ន កម្មំ បរិភោតិ, ន អត្តានំ បរិភោតិ, អចិក្ខិត្តចិត្តោ ធម្មំ សុណាតិ ឯកគ្គចិត្តោ, យោនិសោ ច មនសិ ករោតី”តិ (អ។ និ។ ៦។១៣៨)។

ពលក្ខណប្បត្តត្តា ភាវនា ភវតិ សវនស្សត្ថេត្វា សោតា។

កត្វារម្មណាចណ្ណនា

ញាណាតិ អស្សារុឡ្ហា – តត្ថ យោតិ អនិយមនិទ្ទេសោ, តេន ចិរបុគ្គលាតិកុលកោត្តាធីនំ ភិលេសមលចិរុទ្ធិយា, បុព្វេហេតាយ ចា អការណាតំ ឥស្សត្វា យោ កោចិ ញាមិស្សា សមត្តបរិសាធិកាយ អាធិកាទាយ និទ្ទិដ្ឋលោកនាថត្តហេតុំ យថាចុត្តហេតុបុលេន ធិរតរំ អចលំ កត្វា យថាចុត្តហេតុកាលំ អច្ចន្តមេវ បុរេរន្តា អចសានេ យថាចុត្តហេតុផលំ សម្បាទេត្វា យថាចុត្តហេតុផលប្បយោជនំ សាធេតិ, សោច បរមបុព្វាររហោតិ និយមេតិ។

ឧត្តាចតា –

កឃសេខ្យាហក្ខ្គិងិ-បណារេយា តេន សង្ខតា;

បញ្ញាបុញ្ញាករេយា ឲសេរា, បណារេយាតិ តិទស្សិតោ

តត្ថ ហេតូតិ អតិក្កន្ទានិ តិសបិរេយិតាសង្ខាតានិ បុញ្ញាកយ្ខាតិ តានិ ហិ អច្ចន្តក្ខេល្លត កសិទេត ចចតបធាតីតាត្បការេចត យហតា ក្ខស្សារេហត កទីឃត្តិតិ អតិក្កន្ទានិ តាយ អតិក្កន្ទេត្វា ឲច ហិ តេសំ អតិក្កល្លកំ លេលិកេ អតញ្ញាសាឆារណំ តាឆត្តសង្ខាតំ ឋលំ ឋលត្តិ, តំ តត្វ ហេតុឋលំ; ហេតុប្បលំ តាយ ឃធាក្ខត្តស្ស ហេតុតោ តិបក្បាទតសយត្វា យហាកក្ខណា, សា អាឌិបលិឆាតតោ បក្ខាឃ "យុតេត្វា យោរេចស្សាយី"តិអាឌិតា តតឃត ឃាច ហេតុឋលប្បយោឌតា, តាច អតេញ្ញាត្ថិត្ត បចត្តតិ ឃំ សក្ខាឃ ក្ខត្ត –

"សកាតតា សក្រិចរា សសាករា,

កតា ចិតាសំ ឆាហុរសា ចសុត្ថរា;

ឃក្កត្តកាលេ សលិលិតលិតិលេ,

ត ចៅឌិសត្តស្ស យហាតបិ កុតោ"តិ

ឃាឃ សយត្តាកតត្វា "តយោ យហាកាក្ខលិកស្ស តស្សា"តិ អាហ ហេតុកាលំ តាយ ចតុអក្ខសោធ្យអសអសខ្យេយ្យាឌិប្បកេឌា កាលេលិ, ឃំ សក្ខាឃាហ "កប្បកោដីហិបិ អប្បមេយ្យំ កាល"ត្តិ តត្វ អច្ចន្តសំយោគេត្វ ក្ខបយោកចចតំ ចេឌិតត្តំ "យាសំ អធីតេ, ឌិចសំ ចទតី"តិអាឌីសុ ចិឃ កាយក្ខា សោ កាលេលិ អសខ្យេយ្យចរេសត បរេយេយ្យា ចិតេញ្ញាយ្យោ, តធាបិ កប្បកោដិចរេសត អចិតេញ្ញាយ្យាតំ សក្ខាឃ "កប្បកោដីហិបិ អប្បមេយ្យំ កាល"ត្តិ អាហ តត្វ កាលឃតីតិ កាលេលិ, តិបតិ ចិក្ខិសឃតិ សត្តាតំ ឌីចិតយិតិ អតេត្វា កាល ចិកេល្លរេប តត្វ កប្បីឃតិ សំកប្បីឃតិ សាសបបត្តាតាឌីហិ ក្ខបយាហិ កោចលំ សំកប្បីឃតិ, ត យត្ស្សឌិចសយាសសំចត្ថទាឌិកាលតាឃ កលិឃតីតិ កប្បា ឲកត្តិអាឌិកាលតបធស្ស កោដិក្ខតត្វា កោដិ, កប្បាតំ កោដិយោ កប្បកោដិយោ តាហិបិ ត បមីឃតីតិ អប្បមេយ្យា, តំ អប្បមេយ្យំ ករេទាតេត្វាតិ តាតត្វត្វា ឆាត្វត់ ឌាតំ ឌេតេត្វា, សីលំ ទក្ខេត្វា, លេលិកក្ខេត្ថតោ តិក្ខយេត្វា, អត្តហិតបរហិតាឌិកេឌំ តំ តំ ឆយ្ញំ បឌាតេត្វា, ចិចិឆេត ចាឃារេយត ឈេដេត្វា ចាឃយេត្វា, តំ តំ សត្តាបរាធំ លមេត្វា, បដិញ្ញាសមុតិបរេយត្វសច្ចាតិ សច្ចាឃេត្វា, តំ តំ សត្តហិតំ អធិក្ខហេត្វា, សកលលេលិកំ មេត្តាឃេត្វា, យិត្តាយិត្តាឌិកេឌំ បក្ខបិតំ បហាឃ តំ តំ សត្តំ អជ្ឈុបេក្ខេត្វា ធាតិ អតេត្វា លេឌំ កតោតិ អតត្តប្បកេឌំ យហត្តំ សំសារទុក្ខំ អត្តុកចតេក្ខត កតោ, សយ្យេត្វាត្យេត្វា សំសារទុក្ខចិក្សាទីទិកំ យាតសិកក្ខា ស្វុលំ លេឌឃតិ បិតឃតីតិ "លេឌោ"តិ ចុច្ចតិ លេលិកហិតាឃាតិ ក្ខដំ ឃធាក្ខត្តហេតុឋលប្បយោឌតតិទស្សតំ, "សំសារទុក្ខាត្ុកចតការលតិទស្សត"ត្តិបិ ឲកេ –

‘‘‘ជាតិសំសារទុក្ខានំ, គន្តុំ សក្កោបិ និព្ពុតិំ;

ចិរល្លិដ្ឋោបិ សំសារេ, ករុណាយេវ កេវល’ន្តិ។ –

ច វុត្ត’’ន្តិ, តមយុត្តំ។ ន ហិ ភគវា លោកហិតាយ សំសារទុក្ខមនុភវតិ។ ន ហិ កស្សចិ ទុក្ខានុភវនំ លោកស្ស ឧបការំ អាវហតិ។ ឯវំ បនេតំ ជនេស្សតិ តិំសបារមិតាបូរណំ ហេតុំ, បារមិតាផលភូតំ នាថត្តសង្ខាតំ ផលញ្ច។ យថា ចាហ ‘‘មមញ្ហិ, អានន្ទ, កល្យាណមិត្តំ អាគម្ម ជាតិធម្មា សត្តា ជាតិយា បរិមុច្ចន្តី’’តិអាទិ (សំ. និ. ១.១២៩; ៥.២)។ តត្ថ ភគវា យថាវុត្តហេតូហិ សត្តានំ វិនេយ្យភាវនិប្ផាទកបញ្ញាពីជានិ វបិ, ហេតុផលេន បរិបក្កិន្ទ្រិយការេន បរិនិប្ផន្នវិនេយ្យការេន សត្តេ វិនយិ, សំសារទុក្ខតោ មោចយីតិ អត្ថោ។ ន ឯវំ សំសារទុក្ខេន លោកស្ស ឧបការំ កិញ្ចិ អកាសិ, តស្មា ករោន្តោ អតិទុក្ករានិ លោកហិតាយាតិ សម្ពន្ធោ។ ឥមិស្សា យោជនាយ សព្ពបឋមស្ស ពោធិសត្តស្ស ឧប្បត្តិកាលតោ បដ្ឋាយ ពោធិសត្តស្ស នាថត្តសង្ខាតបារមិតាហេតុផលាធិការយោ វេទិតព្ពោ។ យោ នាថោតិ ហិ សម្ពន្ធោ អធិប្បេតោ។ ឥមស្ស បនត្ថស្ស –

‘‘យទេវ បឋមំ ចិត្ត-មុប្បន្នំ នាថ ពោធិយេ;

ត្វំ តទេវស្ស លោកស្ស, ប្ញជេក បរិវសិត្ថ’’។ –

ឥតិ វចនំ សាធកំ។ បឋមចិត្តស្ស បារមិតាការតោ ទុក្ខស្ស អគ្គតោ បដ្ឋាយ ឧប្បត្តិឧបមាយ សាធេតព្ពោ។ ឯត្ថាហ – ‘‘ខេទំ ករោតីតិ វចនំ និរត្ថកំ, យថាវុត្តនយេន គុណសាធនាសម្ភវតោ’’តិ? ន, អត្ថទា អតិវត្តនកការណីភូតតោ ទុក្ករានិ ករោន្តោ ខេទំ ករោតោ ឯវ, ន អត្ថទា ខេទំ អបហន្តោ និវត្តតីតិ ទីបេតិ។ លោកទុក្ខាបនយនកាមស្ស វា ភគវតោ អត្តនោ ទុក្ខានុភវនសមត្ថំ ជនេស្សតិ។

‘‘យស្ស កស្សចិ ចរទោស្សំ, យាចាហំ សព្ពសត្តទុក្ខានិ;

សព្ពានិ សព្ពកាលំ មយិ, បច្ចេស្សវ ពុជ្ឈន្តាមី’’តិ។ –

ឯវំអធិប្បាយស្ស អត្តមត្តទុក្ខានុភវនសមត្ថតាយ ការេយេវ គថាតិ អតិសយំ អត្ថំ ជនេស្សតីតិ អធិប្បាយោ។ អថ វា ខេទំ ករោតីតិ ញាបិតំ បរិចយំ ករោតីតិបិ អត្ថោ សម្ភវតិ។ គមនាទីសុ សញ្ញាបិតំ បុរិសំ ទិស្វា សន្តិ ហិ លោកេ វត្តារោ ‘‘និន្នាមំ ករោមិ, និន្នាមំ សត្ត’’តិអាទិ។ ឥមិស្សា យោជនាយ នាថោតិ ឥមិនា ពុទ្ធត្តាធិការសិទ្ធិ គោចរិប្បត្តំ នាថការំ បត្វា ជិនការេលោ ជស្សិតោតិ វេទិតព្ពោ។ គោចរិ ‘‘មហាការុណិកស្សាតិ វទន្តោ ពុទ្ធភូតស្សាតិ ជនេស្សតី’’តិ វិវទន្តិ, តំ ន យុត្តំ វិយ, ពោធិសត្តកាលេបិ នន្ទាហារសព្ភាវតោ។ តស្មា

ᩈᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨠᩣᩃᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᩁᩣᨶᩥ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨶᩮᨠᩮᩈᩩ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᩁᨷᩁᩥᨾᩥᨲᩣᨷᩣᩁᨾᩥᨷᩪᩁᩥᨿᩣ ᨲᩣᨶᩥ ᨹᩃᨽᩪᨲᩴ ᨬᩣᨱᨠᩣᨿᩴ ᨷᨲ᩠ᩅᩣ ᩃᩮᩣᨠᩉᩥᨲᩣᨿ ᨡ᩠ᨿᩣᨷᩥᨲᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᨿᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᩶ "ᨡᩮᨴᩴ ᨣᨲᩮᩣ"ᨲᩥ ᨷᨴᩮᨶᩣᨷᩥ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨳ ᩉᩮᨲᩩᨹᩃᩴ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᩶ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨠᩣᩁᨠᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ ᨧ ᨬᩣᨱᩔ ᨬᩮᨿ᩠ᨿᩣ ᨠᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩅᩥᩈᩮᩈᩈᩮᩣᨽᨶᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ, ᨶ ᨡᩮᨴᩥᨲᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩔ᩶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩥ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᨷᩥ ᩅᩥᨶᨿᩣᨽᩥᨠᩣᩁᩮᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨽᩥᩈᩮᨠᨲᩮᩣ᩶ ᩈᩮᩣ ᨧ ᨷᨭ᩠ᨮᩥᨲᨠᩣᩃᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨿᩣᩅ ᨷᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨠᩣᩃᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᩶ ᨲᩴ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨧ ᨠᩣᩃᩴ ᩃᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩋᨲᩥᨴᩩᨠ᩠ᨠᩁᩴ ᩈᩦᩃᨷᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩣᨠᩣᩔ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩉᩥᨲᩣᨿ ᩋᨲ᩠ᨲᨷᨲ᩠ᨲᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨷᨶᨿᨶᩣᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩮᨶ ᨷᩁᩥᨷᩪᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩃᩮᩣᨠᨷᩁᩃᩮᩣᨠᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨷᩩᩁᩴ ᨶ ᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿ, ᨶᨶᩩ ᨠᨳᩣ ᩈᨠᩃᩃᩮᩣᨠᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨷᨶᨿᨶᩣᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩮᨶ ᨠᨷ᩠ᨷᨠᩮᩣᨭᩦᩉᩥᨷᩥ ᩋᨷ᩠ᨷᨾᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᨠᩣᩃᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨲᩥᨴᩩᨠ᩠ᨠᩁᨶᩥᩁᩔᩣᨴᩴ ᨡᩮᨴᩴ ᨣᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᨷᨶᩮᨶᩮᩅ ᨣᨾ᩠ᨾᩴ ᩅᨱ᩠ᨱᩮᨲᩥ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩣ᩶

ᩃᩮᩣᨠᩉᩥᨲᩣᨿᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩃᩮᩣᨠᩦᨿᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩥ ᩃᩮᩣᨠᩮᩣ, ᩃᩩᨩ᩠ᨩᨲᩮ ᩅᩤ ᨩᩣᨲᩥᨩᩁᩣᨾᩁᨱᨴᩩᨠ᩠ᨡᩮᩉᩦᨲᩥ ᩃᩮᩣᨠᩮᩣ, ᩋᨷᩥᨧ ᩈᨲ᩠ᨲᩃᩮᩣᨠᩴ ᨩᩣᨲᩥᩃᩮᩣᨠᨬ᩠ᨧ ᩈᨦ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ᩶ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩔ ᩈᨲ᩠ᨲᩃᩮᩣᨠᩔ ᩋᨷᩥᨧᩃᩮᩣᨠᨷᩁᩃᩮᩣᨠᩉᩥᨲᩴ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᨷᩁᩃᩮᩣᨠᩣᨶᩴ ᩅᩤ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨲ᩠ᨲᩃᩮᩣᨠᩈᨾᩩᨴᩣᨿᩣᨶᩴ ᩃᩮᩣᨠᩣᨶᩴ , ᩋᨷᩥᨧ ᨩᩣᨲᩥᩃᩮᩣᨠᩮ ᨣᩤᨾᩈᩃᩮᩣᨠᩮ ᩅᩤ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨾᨣ᩠ᨣᩣᨶᩥᩈᨾᩈᩴᨠᨾᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩉᩥᨲᩴ ᩈᨾ᩠ᨷᩥᨱ᩠ᨯᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩃᩮᩣᨠᩔ, ᩃᩮᩣᨠᩣᨶᩴ, ᩃᩮᩣᨠᩮ ᩅᩤ ᩉᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨴ᩠ᨴᩣᨶᩮᨿᩈᨾᩣᩈᩮᩣ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ "ᩃᩮᩣᨠᩉᩥᨲ"ᨾᩥᨧ᩠ᨧᩣᩉ᩶ ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩋᩣᩈᨿᩣᨶᩩᩈᨿᨧᩁᩥᨿᩣᨵᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᨠᨲᩣᨶᩩᩁᩪᨷᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩣᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩮᨶ "ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩅᩮᩤ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨴᩮᩈᩮᩔᩤᨾᩥ...ᨷᩮ... ᨲᩴ ᩈᩩᨱᩣᨳᩣ"ᨲᩥ (ᨾ᩶ ᨶᩥ᩶ ᪃᩶᪄᪁᪀) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨿᩣᨧᨶᨭ᩠ᨮᩮᨶᩣᨷᩥ ᨶᩣᨳᨲᩦᨲᩥ ᨶᩣᨳᩮᩤ᩶ ᨠᩥᩃᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨠᩃ᩠ᩃᨿᩣᨶᩩᩁᩪᨷᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨠᩃᨶᨷᨬ᩠ᨬᩣᨷᨶᨲᩮᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩈᨾ᩠ᨷᩁᩣᨿᩥᨠᩣᨿ ᨧ ᨠᩁᩩᨱᩣᨿ ᩏᨷᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨷᨲᩥ, ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨳᨧᨶᩮᨶ ᩅᩤ ᨲᩮᩈᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩮ ᨠᩥᩃᩮᩈᩮ ᨠᩁᩩᨱᩣᨿ ᨧ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨧ ᩏᨷᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨷᨲᩥ, ᩋᨽᩥᨾᩩᨡᩮᨶ ᩅᩤ ᨲᩮ ᨲᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩥᩃᨠ᩠ᨡᨱᨶᨿᩮᨶ ᩏᨷᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨠᩥᩃᩮᩈᩮ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩏᨷᩮᨠ᩠ᨡ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨷᨲᩦᨲᩥ ᨲᨷᨶᨭ᩠ᨮᩮᨶᩣᨷᩥ ᨶᩣᨳᨲᩦᨲᩥ ᨶᩣᨳᩮᩤ᩶ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨴᩥᨲᩮ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᩋᨷ᩠ᨷᨭᩥᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᩮᩣᨭᩥᨶᩥ ᩋᨷ᩠ᨷᨭᩥᩉᨲᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᨷᩁᨾᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᩔᩁᩥᨿᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ ᨧ ᩍᩔᩁᩥᨿᨭ᩠ᨮᩮᨶᩣᨷᩥ ᨶᩣᨳᨲᩦᨲᩥ ᨶᩣᨳᩮᩤ᩶ "ᨵᨾ᩠ᨾᩥᨿᩣ ᨠᨳᩣᨿ ᩈᨶ᩠ᨴᩔᩮᩈᩥ ᩈᨾᩣᨴᨷᩮᩈᩥ ᩈᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᨩᩮᩈᩥ ᩈᨾ᩠ᨷᩉᩴᩈᩮᩈᩦ"ᨲᩥ (ᨾᩉᩣᩅ᩶ ᪘᪀) ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨷᩉᩴᩈᨶᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩮᨶ ᩋᩣᩈᩦᩈᨶᨭ᩠ᨮᩮᨶ, ᨷᩉᩦᨶᩣᨶᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ "ᨠᨴᩣ ᨶᩣᨾᩣᩉᩴ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩮᩣᨧᨿᩥᩔᩤᨾᩦ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨶᨿᩮᨶ ᩋᩣᩈᩦᩈᨶᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᩅᩤ ᨶᩣᨳᨲᩦᨲᩥ ᨶᩣᨳᩮᩣᨲᩥ ᨶᩮᨧᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ᩶ ᨶᨲ᩠ᨳᩥᩉᩥᨷᩥ ᨲᩣᨶᩮᨲ᩠ᨳᩥ ᨶᨲ᩠ᨳᩥᨶᩮᩈᩣᩁᨩ᩠ᨩᨶᨲ᩠ᨳᩥᨷᨧᩥᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩣᨶᨿᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈᨾ᩠ᨷᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨣᩩᨱᩣ ᨿᩮᩣᨩᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ, ᩋᨲᩥᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩥᨠᨽᨿᩣ ᨷᨶ ᨶ ᨿᩮᩣᨩᩥᨲᩣ᩶

ᨶᨾᩮᩣᨲᩥ ᨷᩁᨾᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨣᩩᨱᨻᩉᩩᨾᩣᨶᨷᨻ᩠ᨽᩣᩁᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨶᨲᩥ, ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨶᨲᩥᨷ᩠ᨷᨽᩅᩤ ᨧ ᨠᩣᨿᩅᨧᩦᨶᨲᩥ᩶ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩤ ᨷᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᨷᩥᨵᩮᩈᩈᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᩶ ᨾᩉᩣᨠᩣᩁᩩᨱᩥᨠᩔᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩈᨭ᩠ᨮᩥᩈᨲ᩠ᨲᨾᩮᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᨾᩉᩩᩔᩣᩉᨷ᩠ᨷᨽᩅᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ ᨾᩉᨲᩦ ᨠᩁᩩᨱᩣ ᨾᩉᩣᨠᩁᩩᨱᩣ᩶ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨷᨶᩥᨿᩣᨲᩮᨶᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨾᩉᩣᨠᩁᩩᨱᩣᨿ ᨶᩥᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᨾᩉᩣᨠᩣᩁᩩᨱᩥᨠᩮᩣ, ᨠᨳᩣ᩶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ ᨾᩉᩣᨠᩣᩁᩩᨱᩥᨠᩔᩣᨲᩥ ᩋᨷᩥᨧ ᨿᨳᩣᨴᩣᨶᨲᩮᩉᩥᨿ᩠ᨿᩣᨲᩩ ᨶᩔᨲᩥ᩶ ᨶᩥᨠ᩠ᨠᩁᩩᨱᩮᩣ ᩉᩥ ᨷᩁᨴᩩᨠ᩠ᨡᩮ ᩏᨴᩣᩈᩦᨶᩮᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᨷᨭᩥᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ᩶ ᩋᨲᩥᨶᩣᩁᩦᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᨬ᩠ᨬᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨷ᩠ᨷᨾᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᨠᩣᩃᩴ ᩋᨲᩥᨴᩩᨠ᩠ᨠᩁᩣᨶᩥ ᩉᩮᨲᩩᩴ ᨷᩪᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩣᨶᩮᩅ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ ᩉᩮᨲᩩᨹᩃᨷ᩠ᨷᨿᩮᩣᨩᨶᨽᩪᨲᩴ ᩃᩮᩣᨠᩉᩥᨲᩴ ᨠᨳᩴ ᨠᩁᩥᩔᨲᩥ᩶ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨣᩩᨱᨾᩪᩃᨽᩪᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨾᩉᩣᨠᩁᩩᨱᩣᨣᩩᨱᨾᩮᩅ ᩅᨱ᩠ᨱᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ "ᨶᨾᩮᩣ ᨾᩉᩣᨠᩣᩁᩩᨱᩥᨠᩔᩣ"ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᩶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧᩮᨲᩴ ᩉᩮᨲᩩᩋᨲ᩠ᨳᨷ᩠ᨷᩴ ᨹᩃᩴ, ᨹᩃᩥᨲ᩠ᨳᨷ᩠ᨷᩮᨷᩥ ᩉᩮᨲᩩ, ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮᨷᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᨷ᩠ᨷᩴ ᨾᩪᩃᩴ, ᨲᩥᨱ᩠ᨱᨾ᩠ᨷᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᨷ᩠ᨷᩴ ᨷᨿᩮᩣᨩᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨿᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᩶

ឯចំ អង្គុរិយបុរិសោ, ភាវេធា ភាធគ្គេណ ជិតោ;

ភយោរវេហា អភាធស្ស, ភាធយាភស្ស សយ្យំ។

ឯត្ថ សិឃា “អនេភេកេសុ ភកចេតា គុណេសុ ចិជ្ជយាភេសុ កស្មា ‘យហាការុណិកស្សា’តិ ឯកមេច កហិត”ន្តិ? វុច្ចតេ –

ចោរហិតស្ស វត្ថុស្ស, ចោទកោ ចុ ភ ចិជ្ជតេ;

ចោរឃុត្តយវត្ថុញ្ញា, តស្មា ចោទកោ អបត្តកាតិ។

ភ យឃា ចោទកោ កតោ, កិន្តុ បុច្ឆា ឯច កតា។ អបិច –

“ចល់ សតិបិ ទុក្កដេ, ភ បតត្យចិកម្បិតោ;

ចោទកោ ឃា’ត្ថុ សត្ថាភំ, បុច្ឆាភត្យត្ថចល់ មហតា។

“ភកោត្តិ គុរុតោ សម្ពា, កហិតុំ ភាដ្ឋតោ ឈជំ;

អភេក្ខប ហិ កតោ តឌិ-ន្ធិស្សាណាតុទ្ធិតត្ថំ។

“ឃធា ហិមបតោ បត្តោ, បត្ថុត្តោ កត្តលិម្បិឃា;

កិត្តិត្ថចិរមស្សេចំ, សត្ថកតាត្ថលិម្បិឃា”តិ។ –

ឯចំ ចេកំ –

សម្ពាបិ ចោទកោ តំ ពលុ, គុរចោ ចិចាញ្ញា ចិចត្ត;

ឃតិសិស្សា អាឈដ្ឋិតាតិ-ចារញ្ញភាក្សឆិកំ កោបឃ។

ສຣຕີ ອາເທຣໍ ກິລິຕ຺ຖາ, ຕຂີນ຺ນສ຺ສຂິຕາຕ຺ຕາຕໍ;

ປຍຕ຺ຕາຕຍາເທເຣາ, ສຄສ຺ສເສ຺ສ ສາຣຄີຕິ –

ອເຕ຺ຖາກເຕ –

ຍສ຺ສ ຫິ ວາກ຺ຍສຫສ຺ສໍ, ວາເກ຺ຍ ວາເກ຺ຍ ສຕຕ຺ຖາ ຂີຕ຺ຍາ;

ຕາຍໍ ຄສຫລຄຸລປເຄສໍ, ຈຕ຺ຕ ກເປ຺ຍຕປິ ນ ສກ຺ກາ

ຍທາ –

ພຸເທ຺ທາປິ ພຸທ຺ທສ຺ສ ຠເຓຍ຺ຍ ວຓ຺ຓໍ,

ກປ຺ປມ຺ປິ ເຈ ອຍ຺ຍມຠາສມາເນາ;

ຂີເຍທ ກເປ຺ປາ ຈິຣທີຄມນ຺ຕເຣ,

ວເຓ຺ຓາ ນ ຂີເຍທ ຕທາຄຕສ຺ສາຕິ (ທີ. ນິ. ອຕ຺ຖ. ໑.໓໐໔; ໓.໑໔໑; ມ. ນິ. ອຕ຺ຖ. ໒.໔໒໕; ອຸທາ. ອຕ຺ຖ. ໕໓; ຈຣິຍາ. ອຕ຺ຖ. ນິທານກຖາ) –

ເວາຕ຺ຕຕາ ນ ສກ຺ກາ ກາຕຸໍ ຄຸຓານຍເຕເສສາກີສາຕຸໍ

ອປິຈ –

ຍທາ ຕໍ ສຕ຺ຕາຕໍ, ຄສຫລ ຕທາ ນາລາຄກຸຣາ;

ຄຸຓເຕ຺ຖ ເສຕ຺ຖໍ, ວຈ ຄຸຓາຄຓາ ຕາຍ ຕິຄຸຓາຕິ –

សទ្ធាក្រោមសេដ្ឋត្វា ម្ហូលត្វា ន ឲកទេមច ចុត្តិ៍ អឆ ចា "ឈស្ម អសាឆារលាខារលាស្ម អញ្ញាតទេត្វា តក្កុហលោត សេសាបិ ពហិតាច សហចទេលលក្កលោត"តិ ន ចងត្តិ៍ ចិសេសទេតា បតេត្វ អភិឈម្ពុស្ស ពេចល៌ បញ្ញាចិសយត្វា អភិឈម្ពុដ្ឋពឆារម្ពុទ អាចទិលេយត "ពេទ្រលា ចិយ សទ្ធស្ម, បញ្ញា យស្ស មទេហសិតោ"តិ បញ្ញាក្រោលា ចល្លិទេតា ទេតសំ ទេតសំ សត្វាតំ អាសយាត្យសយចអយាឆិម្យត្តិកេងាត្យ្សបបទិដ្ឋិតតបញ្ញាយ, សទ្ធស្ម មហាពទ្រលាយ ន អឆិការទេត្វា៍ ស្វត្តត្ថុពឆារម្ពុទ "ពេទ្រលាសឹតលហងយំ, បញ្ញាបទ្ធោតចិហតមោហតយ"ត្តិ កពចទេតា ស្តេកាបិ បញ្ញាពទ្រលាក្រោលា ចល្លិតា៍ ខ្ពុឆ បត ចិតេយ អាសយាឌិតិទមេបក្ល ពេចល៌ ពទ្រលាយ បរិពតិកសទ្ធតាបិ អតេសាតន្ទារហំ ស្រលាត្ត្វា, អបុទ្ធិតន្ទារហំ បុទ្ធទេត្វា, អចត្តន្ទារហន្ទា ចងទេត្វា សិក្ខាបងំ បញ្ញាទេបសឹតិ ពទ្រលាក្រោលាមេយទេចពោ ចល្លិទេតាតិ ទេចឌិតទេន្ទា៍

បញ្ញាឆយា អត្តបទត្វទេហត្វ,

តងត្វយា សទ្ធាក្រោលា ឌិតស្ស;

ស្តេកា ក្រោលា ទេត ក្រោលសាពទស្ស,

ចុត្តា ខ្ពុឆាចទិយចទេត តស្វា៍

ឲត្តាចតា អដ្ឋពឆាឌិកាចា,

សយាសទេតា ចុត្តបងត្វទេសាកា;

អយម្បិ ចិត្វាទតទេយាតិ ចាហំ,

ស្តេដ្ឋិ ខ្ពុទេតា ទេត បឌិសំលិបិមិ៍

ចុតិយកាឆាយ អសម្ពុឆត្តិ ឆម្ពុាតំ យឆាសកាចំ អត្យុញ្ញូត្តា៍ ត្យុទ្ធតិសេចិតត្តិ ត្យុទ្ធាត្យុត្យុទ្ធបទេច្ចពត្យុទេទ្ធហិ ពោចទេកាចតាសេចតាហិ យឆារហំ តិសេចិតំ៍ កចា កចត្តិ ចត្តយាតកចទេតា អញ្ញា កចំ ពេដ្ឋតិ ស្តបពេដ្ឋតិ, បឌិបឌ្ជតីតិ អទេត្វា៍ អឆ ចា កទេចាតិ សស្សតឌិដ្ឋិ៍ តស្ស បឌិបក្ខត្តា អកទេចាតិ ស្តទេដ្ឋឆឌិដ្ឋិ៍ កទេចាតិ ចា ចុទ្ធិ៍ អកទេចាតិ ហាតិ៍ កទេចាតិ ចា ទ្យក្កតិ៍ អកទេចាតិ ស្យកតិ៍ "អប្បមាលា ឆម្ពុា, អទេសក្ខា ឆម្ពុា"តិអាឌិស្ម (ឆ៍ ស៍ តិកយាតិកា ១៣, ១១) ចិយ ហិ ចុទ្ធិអត្តត្តា អពារស្ស៍ កាចយតីតិ កទេចា, ឌាតិ៍ កចតីតិ ចា កទេចា៍ សចិកាទា ពាហុចិឆលត្ថុប្បត្តិ ឌីបិតា៍ អកទេចាតិ ចិតាទេសា, ឌាតិកាចំ មទលាកាចន្ទា ពេដ្ឋតីតិ ចុត្តិ ទេហាតិ៍ ឲត្វ អទេហត្តាតំ មទលាម្បិ ឈលិពចទេសត

គហេតព្ពំ។ ភវេសុ អភវោ ភវាភវោ, តំ ភវាភវំ, ភវេសុ អភាវបញ្ញត្តិ គច្ឆតីតិ អត្ថោ។ ជីវលោកោតិ សត្តលោកោ, សង្ខារលោកញ្ចការលោកានំ ភវាភវាយតនសម្ភវតោ សត្តលោកំ ជីវលោកោតិ វិសេសេតិ។ អវិជ្ជាទិកិលេសជាលវិទ្ធំសិនោតិ ឯត្ថ នវបិ លោកុត្តរធម្មា សង្គហំ គច្ឆន្តិ។ អបចយគាមិតា ហិ ចតុមគ្គធម្មស្ស ញ្ចសិសោ អវិជ្ជាទិកិលេសជាលវិទ្ធំសោ, សោ អស្ស អត្ថិ, តទារម្មណំ ហុត្វា តត្ថ សហាយភាវូបគមនេន និព្ពានស្សាបិ។ យថាហ “យោ ខោ, អាវុសោ, រាគក្ខយោ…បេ… ឥទំ វុច្ចតិ និព្ពាន”ន្តិ។ អរហត្តស្សាបិ តថា រាគាទិក្ខយវនតសង្ខាតតោ។ ផលសាមញ្ញេន ពិល្លយ្យិ ផលិតំ អត្ថីតិ នវវិធោបេស “អវិជ្ជាទិកិលេសជាលវិទ្ធំសី”តិ វុច្ចតិ។ អថ វា សហធរណលក្ខណការណតាយ បដិបក្ខកោធរក្ខណតា។ អភិហិតោបិ ហិ ធម្មស្ស តត្រាភិហិតោវ ពុទ្ធិប្បត្តា ពុត្តិ វនភតោ ការណការណរក្ខណតោ នត្ថារិបិ ផលានិ គហិតានិ។ នរកាទីសុ អបតមានំ ធារេតីតិ ស្វាគតិយំ ឧប្បាទេន្តោតិ ធម្មោ។ បុន ស្វាគតិយំ អដ្ឋង្គិកោ អរិយមគ្គោ និវារេត្វា ទេបិ វេវតិ បវត្តតិ វទន្តីតិ ធម្មោ។ សោ បន កាយទុច្ចរិតាទិតោ វិវិធោ អត្ថស្សវាទហតោ, តតោបិ វុត្តយុត្តា ធម្មវេទា។

វុត្តាហ – “ចតុន្នំ, ភិក្ខវេ, អរិយសច្ចានំ អននុពោធា អប្បដិវេធា ឯវមិទំ ទីឃមទ្ធានំ សន្ធាវិតំ សំសរិត”ន្តិ (ទី៑ និ៑ ២៑១៥៥; មហាវ៑ ២៨៧) វចនតោ ចតុសច្ចធម្មំ អសម្បុណ្ណំ ភវា ភវំ គច្ឆតិ ជីវលោកោតិ វិទិត្វា តម្ហា យំ អសម្បុណ្ណំ គច្ឆតិ, តស្សេវ “តស្សា”តិ អនន្តរំ និទ្ទេសេន និយមេត្វា ចតុសច្ចធម្មោបិ អវិជ្ជាទិកិលេសជាលវិទ្ធំសី ធម្មវរោតិ វាបជ្ជតិ។ អញ្ញថា “នវោ អវិជ្ជាទិកិលេសជាលវិទ្ធំសិនោ ធម្មវរស្ស តស្សា”តិ ឥមិនា និទ្ទេសេន សមានាធិករណភាវេ ន យុជ្ជតិ អធិប្បេតត្ថវិសេសនតោ, “អវិជ្ជាទិកិលេសជាលវិទ្ធំសិនោ ធម្មវរស្សា”តិ វចនំ វិសេសនវចនំ។ តម្ហា ទុក្ខសមុទយសច្ចានំ តព្ភាវប្បសង្គោ នត្ថីតិ ចេ? ន, និទ្ទេសេន សមានាធិករណត្ថេន អវិសេសិតត្តា។ អបិ ច មគ្គសច្ចនិរោធសច្ចេសុ ផលានំ អបរិយាបន្នត្តា នវ លោកុត្តរធម្មា សង្គហិតាតិ វចនវិសេសោ, ផលានំ អសង្គហេ ចេតោវិមុត្តិបញ្ញាវិមុត្តីនំ ន គោចរំ អរិយមគ្គោ ចេវ និព្ពានញ្ច, អបិ ច អរិយផលធម្មេហិ សទ្ធិំ បរិយត្តិធម្មោបិ។ វុត្តញ្ហេតំ “រាគវិរាគមថមនោជមសោកំ…បេ… ធម្មមិមំ សរណត្ថមុបេហី”តិ (វិ៑ វ៑ ៨៨៧) វចនវិសេសោ វាតិ បុព្ពាបរវិរុទ្ធោ ឯសោ កថា សាសនវិរុទ្ធោ វា”តិ? វុច្ចតេ – សព្ពមេតមយុត្តំ វុត្តការណត្តាភាវតោ។ ឯត្ថ ហិ អាវរណេន បវត្តិបវត្តិហេតុវិសយវិការោ ច គហិតោ។ កថំ? តត្ថ អសម្បុណ្ណន្តិ អសម្ពោធោ, សោ អត្ថតោ អវិជ្ជា, តាយ ច តណ្ហុបាទានានិ គហិតានិ, តថាបិ តេ ធម្មា សមុទយសច្ចំ, ភវាភវន្តិ ឯត្ថ ទុក្ខសច្ចំ វុត្តំ។ ភវាទិទុក្ខិតប្បភេទោ ហិ ភវោ អត្ថតោ បញ្ចុបាទានក្ខន្ធា ហោន្តិ។ “ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតី”តិ (មហាវ៑ ១) វចនតោ ទុក្ខប្បវត្តិ បវត្តិ នាម, ទុក្ខសមុទយោ បវត្តិហេតុ នាម, អវិជ្ជាសម្ពន្ធស្ស ច បវត្តិហេតុស្ស អគ្គហិតគ្គហណេន និរោធមគ្គសច្ចទ្វយំ វិសយោ នាម។ វុត្តញ្ហេតំ “តត្ថ កតមា អវិជ្ជា? ទុក្ខេ អញ្ញាណំ…បេ… ទុក្ខនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ អញ្ញាណ”ន្តិ (វិភ៑ ២២៦)។

ឯត្ថ ច និរោធសច្ចំ ពុទ្ធេន ភោធធាវេវតាយ អារវិតំ, មគ្គសច្ចំ ភាវនាវេវតាយ។ ឯត្តាវតា អសម្បុណ្ណំ ពុទ្ធនិវេទិតំ យត្ថ ឧបយោគប្បវត្តា យោ វិសយោ និរោធោ ច មគ្គោ ច, តស្ស យថាវុត្តាវិជ្ជាទិកិលេសជាលតាវវិទ្ធំសិនោ ធម្មវរស្សាតិ អយំ ភាថាយ អត្ថោ។ បរិយត្តិធម្មោបិ កិលេសវិទ្ធំសនស្ស ហេតុត្តភាវេន ឧបនិស្សយបច្ចយត្តា កិលេសវិទ្ធំសនសីលតាយ “អវិជ្ជាទិកិលេសជាលវិទ្ធំសី”តិ វត្តុំ វដ្ដតិ។ ឯវញ្ហិ សតិ រាគវិរាគាតិ គាថត្ថោ, សោ ធម្មំ ខេមេតិ…បេ… ព្រាហ្មណវិយំ បកាសេតីតិ

សុត្តតោ ច អសេសតោ កថិតោ ហោតិ។ អថ វា ញាយាយ កថាយ កេវលំ បរិយត្តិធម្មោវ កថិតោ ហោតិ, យំ សន្ធាយាហ “សោ ធម្មំ ទេសេតិ អាទិកល្យាណំ...បេ... ព្រហ្មចរិយំ បកាសេតី”តិ (ទី។ និ។ ១។១៩០; បារា។ ១), តម្បិ អសម្បុណ្ណំ ពុទ្ធេហេវ និសេធិតំ កោធរាសេវនាយ អភិញ្ញានិសេធិតំ។ យថាហ “កិំមូលកា ភន្តេ, ធម្មា កិំនេត្តិកា កិំបដិសរណា...បេ... កិំនោសានា ឥតិ គោធនាសេវត្តី”តិ (សំ។ និ។ ២។១៣៩)។

តតិយកាថាយ សីលាទយោ កិញ្ចាបិ លោកិយលោកុត្តរា យថាសម្ភវំ លព្ភន្តិ, តថាបិ អត្ថ “អរិយសច្ច”ន្តិ វចនតោ សីលាទយោ វត្តារោ ធម្មក្ខន្ធា លោកុត្តរាវ។ ឯត្ថ ច “សីលសមាធិបញ្ញាវិមុត្តិវិមុត្តិញាណទស្សនក្ខន្ធេហី”តិ វត្តព្ពេ សទ្ទបកាសនំ កត្វា “វិមុត្តិញាណទស្សនក្ខន្ធេហី”តិ វុត្តំ។ ឯត្ថ ច កិញ្ចាបិ វិមុត្តីតិ ផលធម្មោវ ឥធ អធិប្បេតោ, តថាបិ “យក្កា ធម្មហិត្វា យក្កំ បជ្ជវេក្ខតិ។ បហីនេ កិលេសេ បច្ចវេក្ខតិ។ ផលំ បច្ចវេក្ខតិ។ និព្ពានំ បច្ចវេក្ខតី”តិ (បដិ។ ១។១។១០០) វចនតោ យក្កាទិបច្ចវេក្ខណញាណំ វិមុត្តិញាណន្តិ វេទិតព្ពំ។ វិមុត្តិ វិមោចេត្វា ឋេយាតិ ហិ អត្ថតោ ឯកំ។ “ឋេយ ញាណំ អនុប្បាទេ ញាណន្តិ (ធ។ ស។ ទុកមាតិកា ១៣៦; ទី។ និ។ ៣។៣០៣) ឯត្ថ ឋេយា តាយ មគ្គេ, រាគក្ខយោ ទោសក្ខយោតិ ផលនិព្ពានានំ អធិវចន”ន្តិ សុត្តេ អាគតេបេច។ បហីនកិលេសានំ ឋេយា

បាកតិកោ ឋេយា ឯវំ បគតិ-សទ្ទេន តិស្សោ វិជ្ជា ឆ អភិញ្ញា ចតស្សោ បដិសម្ភិទាតិ ឯវមាទយោ គុណា សង្គហិតា។ សមត្ថាកម្មេន

អបរិហីនធម្មេន ច យុត្តោ។ ខេត្តំ ឧតានំ កុសលត្តិកាតន្តិ “អត្តានំ បុញ្ញក្ខេត្តំ លោកស្សា”តិ វុត្តតោ កុសលស្ស វិរុហនដ្ឋានត្តា, វុត្តត្ថតោ ជាននិស្សយបច្ចយត្តា ច កាយំ កុសលស្ស ខេត្តំ ហោតិ សង្ឃោ, ន កុសលត្តិកានំ ឧតានំ។ តស្មា ន យុជ្ជតីតិ ចេ? ន, វុត្តត្តាមុត្តតោ។ សុត្តេ “អត្តានំ បុញ្ញក្ខេត្តំ លោកស្សា”តិ (សំ។ និ។ ៥។៦៣១) ហិ វុត្តំ។ កស្ស លោកស្ស? បុញ្ញត្ថិកស្ស ខេត្តំ សង្ឃោ, បុញ្ញាបនិស្សយត្តា បុញ្ញក្ខេត្តំ ហោតិ សង្ឃោ, កុសលត្តិកាតន្តិ ច វុច្ចន្តិ។ លោកេបិ ហិ ធេវធត្តស្ស ខេត្តំ យញ្ញទត្តស្ស ខេត្តំ សាលិយវូបនិស្សយត្តា សាលិខេត្តំ យវខេត្តន្តិ ច វុច្ចតិ។ អរិយសច្ចន្តិ វិគតកិលេសត្តា អរិយំ បរិសុទ្ធំ អរិយានំ, អរិយភាវំ វា បត្តំ

សីលទិដ្ឋិសាមញ្ញេន សង្ឃដិតត្តា សង្ឃំ “អរិយ-សទ្ទេន សមុតិសង្ឃនិវារេតី”តិ កេចិ លិខន្តិ, តំ ន សុន្ទរំ វិមុត្តិញាណទស្សនលោកហោត ចិរេសំនិតត្ថា។ សិរសាតិ ឧត្តមង្គេន កាយំ កាយគតិ ជនស្សតិ, តថាបិ វុត្តមសង្ឃេ គុណាការេន វុត្តមង្គេន និទ្ទិសន្តោ “សិរសា វន្ទាមី”ត្យាហ។ សិរស្ស បន វុត្តមតា វុត្តមានំ ចក្ខុសោតាទីនិយានំ និស្សយត្តា, តេសំ វុត្តមតា ច ទស្សនាទួត្តរិយសវនាទួត្តរិយហេតុតាយ វេទិតព្ពា។ ឯត្ថាហ – អនុសន្ធិកុសលោ

“វុទ្ធាបចាយិតោ បខម្ភន, បខុត្តា បខវិកុទ្ធហា;

ធោងនាប្រវត្យចន្ថានំ, ញ្យាញ្យា តត្តស្ស លក្ខិធា”តិ។ –

ឯវមេតស្ស កស្មា រតនត្តយបណាមំ បវមំ ចុត្តន្តិ? វុច្ចតេ – សតាចារត្តា។ អាចារោ ហេស សប្បុរិសានំ, យទិទំ សិវណ្ណនារម្ភេ រតនត្តយបូជាវិធានំ។ តស្មា “សតាចារតោ កដ្ឋា យា យមំ ហោយា”តិ ការិយតិ, វត្យារម្ភេ រតនត្តយវិធានមិតិ វិវណ្ណនាសមារម្ភេ ភិក្ខូនំ បណ្ណាបេឧវាតិក្កមំ វិចារណាស្ស យហាសមុទ្ធំ វុក្កាហត្តស្ស វិយ បញ្ញាវេយ្យត្តិយសមត្ថាកតស្សាបិ មហន្តំ ភយំ ហោតិ, ភយក្ខយាវហវេន្តំ រតនត្តយគុណានុស្សរណមិតិ

បណាមបូជាវិធានំ យថាហ “ឯវំ ពុទ្ធំ សរន្តាន”ន្តិអាទិ (សំ. និ. ១.២៤៩). អបិចាចរិយោ សត្ថុបូជាវិធានេន អសត្ថរិ សត្ថាភិនិវេសស្ស លោកស្ស យថាភូតំ សត្ថរិ ឯវ សម្មាសម្ពុទ្ធេ សត្ថុសម្ភាវនំ ឧប្បាទេតិ, អសត្ថរិ សត្ថុសម្ភាវនំ បរិច្ចជាបេតិ, “តថាគតប្បវេទិតំ ធម្មវិនយំ អត្តនោ ទហតី”តិ វុត្តទោសំ បរិហរតិ. អន្តរាយពហុលត្តា លទ្ធសត្តិយា វិប្បកតាយ វិនយសំវណ្ណនាយ អត្តនោ អាយុវណ្ណសុខពលានំ បរិក្ខយសម្ភវាសង្កាយ “អភិវាទនសីលិស្ស...បេ... អាយុ វណ្ណោ សុខំ ពល”ន្តិ (ធ. ប. ១០៩) វុត្តានិសំសេ យាវ សំវណ្ណនាបរិយោសានា បត្ថេតិ. អបិ ចេត្ថ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ បណាមបូជាវិធានំ សម្មាសម្ពុទ្ធភាវាធិគមត្ថំ ពុទ្ធយានំ បដិបជ្ជន្តានំ ឧស្សាហំ ជនេតិ. លោកិយលោកុត្តរភេទស្ស, លោកុត្តរស្សេវ វា សទ្ធម្មស្ស បូជាវិធានំ បច្ចេកពុទ្ធភាវាធិគមត្ថំ បច្ចេកពុទ្ធយានំ បដិបជ្ជន្តានំ ឧស្សាហំ ជនេតិ. សទ្ធម្មបដិវេធសមត្តាភិលាសិនោ ហិ តេ. បរមត្ថសង្ឃបូជាវិធានំ បរមត្ថសង្ឃភាវាធិគមត្ថំ សាវកយានំ បដិបជ្ជន្តានំ ឧស្សាហំ ជនេតិ, មង្គលាទីនិ វា សត្ថានិ អនន្តរាយានិ ចិរដ្ឋិតិកានិ ពហុមតានិ ច ភវន្តីតិ ឯវំលទ្ធិកានំ ចិត្តបរិតោសនត្ថំ “បូជា ច បូជនេយ្យាន”ន្តិ ភគវតា បសត្ថមង្គលំ ករោតិ. វុច្ចតេ ច –

“មង្គលំ ភគវា ពុទ្ធោ, ធម្មោ សង្ឃោ ច មង្គលំ;

មង្គលាទីនិ សត្ថានិ, សីឃំ សិជ្ឈន្តិ សព្ពសោ.

“សត្ថុ បូជាវិធានេន, ឯវមាទី ពហូ គុណា;

លភតីតិ វិជានន្តោ, សត្ថុបូជាបរោ សិយា”តិ.

ឯត្ថ ច សត្ថុបធានត្តា ធម្មសង្ឃានំ បូជាវិធានំ សត្ថុបូជាវិធានមិច្ចេវ ទដ្ឋព្ពំ សាសនតោ លោកតោ ច. តេនេតំ វុច្ចតិ –

“សត្ថា”តិ ធម្មោ សុគតេន វុត្តោ;

និដ្ឋានកាលេ យមតោ ស សត្ថា;

សុវត្ថិកាថាសុ “តថាគតោ”តិ;

សង្ឃោ ច វុត្តោ យមតោ ស សត្ថា.

កិញ្ចា ភិយ្យោ –

ធម្មកាយោ យតោ សត្ថា, ធម្មោ សត្ថា តតោ មតោ;

ធម្មដ្ឋិតោ សោ សង្ឃោ ច, សត្ថុសង្ឃិតិកប្បតិ។

សន្តិ ហិ លោកេ ចត្តារោ កោសកតំ អសិំ គហេត្វា ឋិតំ បុរិសំ ទិស្វា អបរាយសិត្វា “អសិំ គហេត្វា ឋិតោ ឯសោ”តិ។ តោតេចាហ ចារិយមាត្រេច្ចោ –

“ភយតុ ពុទ្ធរតនាយ, ធម្មរតនាយ តេ ភយោ;

ភយតុ សង្ឃរតនាយ, តិរតនបយចាគមិ”តិ។

អបិច សត្ថុធម្មេសុ អប្បដិហតញាណគតិមិត្តាភត្តរចិយោក្លបិតុកាចាភិសន្តាតំ ឧទ្ធសត្តាភមុបិងាយ “ពុទ្ធោ”តិ មគ្គំ បញ្ញាបិយតិ, ធម្មោ បណាយារោហតិ កា ឯវ គថា, សង្ឃោ ច “សង្ឃោ គោតមិ វេហិ, សង្ឃោ តេ ជិតេ្ត អហមោ្ហច បុឌិតោ កចិស្សាមិ សង្ឃោ ចា”តិ ទុត្តត្តា កាដភត្តិ ឌីបេតិ។ អថ វា “ពុទ្ធស្សខៅឌិតោ ធម្មោ អាចរិយបរម្បរាយ សុចណ្ណកាដេភ បក្កិត្តតោលមិច អបរិហាបេត្វា មាចជ្ជតភា អាគតត្តា ឯវ មាឌិសាភមិ្ប សោតន្វារមត្តុប្បត្តោ”តិ សង្ឃស្ស អាចរិយោ អតិច អាគតេភ បណាមំ គរោតិ “សិរសា ភមាមិ”តិ។

ឯចំ អនេកចិធំ បណាមប្បយោជនំ ចត្តិ, អាចរិយេភ បភ អភិធេយ្យប្បយោជនំ អត្តនា ឯវ ទុត្តំ “ពុទ្ធប្បចត្តភាវស្សនេយ្យ”ន្តិអាទិនា ចតុត្តកាថាយ។ ពុទ្ធប្បចត្តិ ឯត្ថ ពុត្តិ-សទ្ទោ រតនត្តយបុជាចិសាភបរិសមត្តេត្វា។ មជិ ឯចំ មចាចិហិតមត្តមេច បុជាចិសាភំ អរហតិ រតនត្តយំ, ភ តតោ វុឌ្ឍិ អាបជ្ជតីតិ អភិដ្ឋប្បសក្កតិចារណត្តំ “ឯចមត្តភាវស្សនេយ្យ”ន្តិ អាហ។ តត្ថ ឯចត្តិ ពុមិភា មចាទុត្តចិធិ ចេស្សតិ។ មចាទុត្តេភ ចិធិនា, អញ្ញេភ ចា តាឌិសេភ អត្តមេច មុហុត្តមបិ អដ្ឋត្វា អភិក្កលំ តិរត្តនំ តិមមេភ ភមស្សភារហំ ភមស្សមាភស្ស ហិតមហប្ផលករណតោតិ អត្ថោ។ ឯចំចិធំ ទុល្លកដ្ឋេភ មហប្ផលដ្ឋេភ ច សិទ្ធំ រតនភាចំ រតនត្តយំ ភមស្សមានោ មំ បុញ្ញាភិសន្ទំ អលត្ថំ អលភិ។ អក្កុសលមលំ តដ្ឋាឌិប្បហានេភ បុនាតីតិ បុញ្ញំ។ កិលេសឌេទប្បដិប្បស្សទ្ធិមា សិតលត្តា ចិត្តំ អភិសន្ទតីតិ អភិសន្ទោ។ បុញ្ញញ្ច តំ អភិសន្ទោ ចាតិ បុញ្ញាភិសន្ទោ, តំ បុញ្ញាភិសន្ទំ។ គណិបទេ បភ “បុញ្ញមហត្ត”ន្តិ កលាត្តំ, “ចិបុល”ន្តិ ចចភតោ សោ អត្ថោ ភ យុជ្ជតីតិ អាចរិយោ។ អថ វា បុញ្ញានំ អភិសន្ទោ បុញ្ញាភិសន្ទោ, តំ បុញ្ញាភិសន្ទំ សន្ទេតីតិ ធាតុ។ តស្មា បុញ្ញានំ បុញ្ញស្សមត្តិ អត្ថោ យុជ្ជតិ, តំ បភ ចិបុលំ, ភ បរិត្តន្តិ ឌស្សិតំ ចិបុល-សទ្ទេភ។

បញ្ចមកាថា មស្មិំ ចិគមបិដកេ បិញ្ញុតោ ច អត្ថតោ ច អត្ថំ លឌ្ធិបុក្កលេសុ បចត្តភដ្ឋេភ ឌិតោ សកលំ តិបិដកមិ្ប សារសំ តោមេ្បច បុក្កលេសុ បតិដ្ឋិតំ ហោតិ។ កស្ស សារសត្តិ ចេ? អដ្ឋិតស្ស ភកចតោ។ ភកចា ហិ ឌិតិហេតុភូតាយ វុឌ្ឍឌិដ្ឋិយា អភាវេភ អដ្ឋិតោតិ

វុច្ចតិ˙ ឧច្ឆេទទិដ្ឋិកោ ហិ បរលោកេ និរបេក្ខោ កេវលំ កាយសុខល្លិកានុយោគមនុយុត្តោ តិដ្ឋតិ, ន បរលោកហិតានិ បុញ្ញានិ កត្វា ព្យាវដោ ហោតិ, សស្សតទិដ្ឋិកោ តានិ កត្វា អាយូហតិ˙ កថំ បន តថា អតិដ្ឋន្តោ អនាយូហន្តោ មជ្ឈិមំ បដិបទំ បដិបជ្ជន្តោ សម្មា ឱឃំ តរិ, បរេ ច តារេសិ˙ យថាហ “អប្បតិដ្ឋំ ខ្វាហំ, អាវុសោ, អនាយូហំ ឱឃមតរិ”ន្តិ (សំ˙ និ˙ ១˙១)˙ ចតុព្រហ្មវិហារវសេន សត្តេសុ សុដ្ឋុ សម្មា ច ឋិតស្សាតិ អត្ថវសេន វា សុសណ្ឋិតស្ស˙ សុសណ្ឋិតត្តា ហេវ កេវលំ សត្តានំ ទុក្ខ អបនេតុកាមតាយ ហិតំ ឧបសំហរិតុកាមតាយ សម្បត្តិយា ច បមោទិតោ អបក្ខបតិតោ ច ហុត្វា ចិត្តំ ទេសេតិ, តស្មា ព្រហ្មស្មិំ ចិត្តមនិចណ្ណតាធិការេ សាធុប្បាយ ទុតិយា ទោវេយន្តោ អាហ “សុសណ្ឋិតស្សា”តិ˙ កណ្ឋិបនេ បន “មនាបិយេ ច ខោ, ភិក្ខវេ, កាយុចិបិតេក បច្ចុបដ្ឋិតេ”តិ (ទី˙ និ˙ អដ្ឋ˙ ២˙ ២៥; ម˙ និ˙ អដ្ឋ˙ ២˙២៨៩) វុត្តស្ស, “សុវណ្ណតា សុស្សរតា”តិ (ខុ˙ បា˙ ៨˙១១) វុត្តស្ស ច វសេន សុសណ្ឋិតស្សាតិ អត្ថោ វុត្តោ, សោ អធិប្បេតាធិការានុរូបោ ន ហោតិ˙ អយុត្តន្តិ កិំ ចិត្តំ អយុត្តំ, ឧទាហុ បុព្ពាចរិយានុការេនត្ថិ? តេនាហ˙ អយុត្តា ចុច ហិ ចិត្តមដ្ឋកថា˙ តស្មា កាចតប្បរភាវេន អយុត្តំ តំ វណ្ណយិស្សន្តិ មញ្ញន្តោ˙ បុព្ពាចរិយានុការេនត្ថិ អដ្ឋកថា “យស្មា បុរេ អដ្ឋកថា អកំសុ”តិ វចនតោ តេសំ អានុការេន ភាវ ហោតិ˙ កិញ្ចាបិ អបុព្ពំ ឋិតំ នត្ថិ ហិ លោកេ វត្តារោ “គរូនំ អានុការេនា”តិ˙ អថ វា កវចនតោ អធិប្បាយំ អនុគន្ត្វា តំតំបាឡិ អត្ថំ កាចយតិ វិកាចយតិ, តស្ស តស្ស វា អត្ថស្ស កាចកា វិកាចកាតិ អានុការេន វុច្ចតិ អដ្ឋកថា˙

បុព្ពាចរិយានុការេន សតិ កិំ បុន តំ វណ្ណយិស្សន្តិ ព្រហ្មិកា អារព្ភតោតិ តេតោ វុច្ចត្តិ លដ្ឋសត្តុបដ្ឋកថយការទោយា˙ តត្ថ អធិមយក្កោកាលត្តា និវត្តាតយលត្តា វិសុទ្ធិវិទ្ធេហិ, តេតេន និវត្តាតាវចត្តា វិសុទ្ធបដិសម្ភិទេហិ, វិសុទ្ធបដិសម្ភិទត្តា ច សទ្ធម្មវណ្ណនកោវិទេហីតិ យោជនា ទេចិតព្ពា˙ កេចិ “បុព្ពាចរិយាតិ វុត្តេ លោកាចរិយាបិ, សាសនេ រាហុលាចរិយាទយោបិ សង្គយ្ហន្តិ, តេ អបនេតុំ កាយគ្គាតិអាទិ វុត្ត”ន្តិ វទន្តិ˙ “តំ វណ្ណយិស្ស”ន្តិ វុត្តត្តា បុព្ពដ្ឋកថាយ ឧាតកាវចា ទស្សិតោតិ ទេ? ន, វិទេត្តហិ តយេហិ សំវណ្ណិតោតិ ទស្សេតុំ “កាយគ្គា”តិអាទិ វុត្តំ˙ សទ្ធម្មំ សំវណ្ណេតុំ កោវិទេហិ, តាយ សំវណ្ណនាយ វា កោវិទេហិ សទ្ធម្មសំវណ្ណនកោវិទេហិ˙

សល្លេខិយេតិ កិលេសជាតំ ពាហុល្លំ វា សល្លិខតិ តនុំ ករោតីតិ សល្លេខោ, សល្លេខស្ស ភាវោ សល្លេខិយំ, តស្មិំ សល្លេខិយេ˙ នោសុលក្ខបរេយហីតិ អសុលក្ខបរេយហិ˙ យថាវិហារស្សាតិ យថាវិហារចំសស្ស˙ បញ្ញាយ អច្ចុគ្គតេដ្ឋេន ឆទេខា ឧបមា ឧទេតសត្តិ ឆន្ទុបមា, តេហិ ឆន្ទុបមេហិ˙ សម្ពុទ្ធចទេំ អនុអរេមហិ អនុគតេហិ សម្ពុទ្ធចរត្វេមហិ, ពុទ្ធាធិប្បាយានុគេហីតិ អធិប្បាយោ˙ ព្រហ្ម ចរ-សទ្ទោ “សាមំ សច្ចានិ ពុទ្ធត្វា សម្ពុទ្ធោ”តិ វចនតោ បច្ចេកពុទ្ធាបិ សង្គយ្ហន្តិ˙ តស្មា តេ អបនេតុំ វុត្តោ˙

អដ្ឋកថាយ ឧាតកាចំ ឥសេស្សត្តា ព្រហាតិ អត្ថតោ ករណវិសេសំ តស្ស បយោជនត្តា ឥសេស្សតុំ “វិចណ្ណតា”តិអាទិមាហ˙ ន កិញ្ចិ អត្ថំ អភិសម្ភុណាតីតិ កិញ្ចិ បយោជនំ ផលំ ហិតំ ន សាធេតីតិ អត្ថោ “ន តំ តស្ស ភិក្ខវោ កិញ្ចិ អត្ថំ អនុភោតី”តិអាទីសុ (បារា˙ ១៩៥) វិយ˙ អនុប្បត្តំ ព្រហ្មវិទិចយស្សាតិ ព្រហ្មិតា យស្មា សហប្បតិព្រហ្មុនា អជ្ឈិដ្ឋេន ភគវតា ទេសិតោ កថចតា, សារិបុត្តស្ស អនុប្បត្តំ និស្សាយ ចិតយោ បញ្ញត្តោ, តស្មា អយមិ អាចរិយោ តំ អាចរិយវត្តំ បូរេន្តោ ព្រហ្មំ វិចណ្ណតំ ព្រហ្មវិទិត្វេស្ស យាចតំ និស្សាយ អកាសីតិ ឥស្សេតិ˙ សយត្ថុស្សរន្តោតិ តស្សាកាចំ និវេបតិ អាគន្តុំ˙

តតោ បទំ ទេ្វ កាឆារយោ កត្តព្ពវិនិច្ឆយេតព្វំ ចុត្តា· ទោត តាសុ អដ្ឋកថាសុ ចុត្តវិតិច្ឆយបច្ចយវិយតិ៍ វិនោតោទេតិ, ឲកដ្ឋកថាយ ក្យសលស្ស ចា "អយំ តយោ អដ្ឋកថាយំ តត្វិ"តិ បដិទេក្លបំ តិចាទេតិ, អឃុត្តត្វបរិច្ចារេកត តត្វ អកិតិចិដ្ឋាតំ អកិតិទេចសំ បរិច្ចជារេបតិ, ទេឆទចាឌស្សទេតត ចិតយចិតិច្ឆយំ បតិ ចិតយឆទាតំ ការទោឈាបបត្តិទោតា ្លហារេបិហក្កយំ ឌទេស្សតិ, អឃុត្តទេត្វទចាឌបដិទេក្លបេត បុក្កលប្យយាឈតំ បដិក្លិបតីតិ ព្ចទេយ ចាតិសំយា កត្តព្ពវិនិច្ឆយេតត ឌឃ្សិតា ទេហាត្តិ· សំចល្អតំ តព្វា សយាទកទេត្តា តស្សា សំចល្អតាយ យហាអដ្ឋកចំ សទីទំ កត្វា សយាទកិស្សំ, យហាបច្ចរិយយ្យិ ទេយា ចុទេត្តា ចិតិច្ឆទេយា, តទេឆច ក្យទ្ទុតាយាឌិសុ ទេលិទេក ចិស្សុតាសុ អដ្ឋកថាសុ ច ទេយា ចុទេត្តា ចិតិច្ឆទេយា, តទេតាបិ ចិតិច្ឆយទេតា យហាអដ្ឋកថាតទេយត, ចិតយឃុត្តិយា ចា ឃុត្តយត្វំ តស្ស សទីទស្ស អលក្តាទំ ចិយ កល្យូត្តា សយាទកិស្សំ· កិ សំចល្អតទេយច, ត អញ្ញាត្តិ ឌស្សតត្វំ បុត សំចល្អតាក្កហលំ· អឆ ចា អទេត្តាកឆទេត្វទចាឌំ សំចល្អតំ កត្វា សយាទកិស្សត្តិ ទេយាឌតា ទេចឌិតព្ពា· ទេឆទចាឌា ហិ ពតិអដ្ឋកថាយ ចិចទត្តិ· ឲត្វ អាឌិ-សទេ្ឌត ច្ចត្វអបច្ចរិអត្ឋកអរិយដ្ឋកថាបត្តចារាឌទេយាបិ សក្កហិតា · តត្វ បច្ចរិ តាយ សីហត្វអកាសាយ ្លត្វ្លយំ កិទ, តស្មិំ តិសីឌិត្វា កតត្តា តទេយច តាយំ ឌាតំ· ក្យទ្ទុតិចល្លិចិហាទេទា តាយ អត្វិ, តត្វ កតត្តា ក្យទ្ទុតិ តាយ ឌាតា·

សយុ សយាទកិស្សត្តិ កត្តព្ពចិឆាតំ សទេដ្ឋត្វា អហំ ជិទេតា, តស្មា តំ ទេយ តិសាទេយត្វតិ កាឆាយ តំ សំចល្អតំ ទេយ យយ, យយា ចា ចុច្ចយាតត្តិ បិឌទេសទេសា · តិសាទេយត្វ បស្សត្វ បញ្ញាចក្លតា សុលត្វ ចា សដ្ឋាឌិទិយបីតិបិទេយាឌ្ឋាកិសក្លាទេទត សដ្ឋទិត្វា ប្វឌយត្តា សក្កច្ចំ ឆយុំ· កស្ស ឆយុំ? ឆយុប្យឌិបស្ស តឆាកតស្ស· កិ ឌទេស្សតិ? បឌិបដ្ឋាតិទេយា ហិ ឆទេយ្យា ហិតាហិតប្យកាសតទោតា, បឌិបឆទដ្ឋាតិទេយា ឆយុឆទេទា តឆាកទេតា, តស្មា បរិតិព្ពុទេតបិ តស្មិំ តឆាកទេត តត្វ ទេសាកំ អកត្វា សក្កច្ច ឆយុំ បដិយាតយត្តា តិសាទេយត្វតិ ឌទេស្សតិ· អឆ ចា "ឆយុកាយា តឆាកតា"តិ (ឌី· តិ· ៧·១១៥) ចចតទេតា ឆទេយ្យា ច ទេសា បឌិទេបិ ចាតិ ឆយុប្យឌិទេបិ, កកចា·

ទេយា ឆយុចិតទេយា យឆា ព្យទេ្ឋត ចុទេត្តា, ទេសា តទេឆច ព្យដ្ឋបុទេត្តហិ សាចទេកហិ ឌាទេតា អចព្យទេ្ឋា, ទេយហិ ទេតសំ ព្យដ្ឋបុត្តាតំ យតិ អឆិប្យាយំ អច្ចឌត្តា តិទចទេសសំ កល្យូត្តា· បុទេទតិ បុទា, ទេបិទាឈទេត្វទា ចា· អដ្ឋកថាតិ អដ្ឋកថាទេយា, ្លបទេយាកពហុចចតំ·

យំ អត្វឌាតំ អដ្ឋកថាសុ ចុត្តំ, តំ សព្ពយ្យិ បយាឌទេលឈកាតំ បយាឌទេលឈយត្វំ ចឌ្ឍយិត្វា· កិ សទេព្ពសយ្យិ បយាលំ? ត, កិត្តុ សិក្លាសុ សការទចាតំ ព្ចទេឆ ចិតយយិប្យលិ្ឋតាតំ, យហាអដ្ឋកថាយំ បត សទេច្ចបិ អលិទេកបិ ឥក្កដទេយច ចុត្តំ, តំ បយាឌទេលឈត្តិ ទេចឌិតព្ពា· បយាឌទេលឈំ ចឌ្ឍយិត្វា បយាលំ ទេហស្សតីតិ សព្ពទេដ្ឋា·

តទេតា ចាតិ អដ្ឋកថាសុ ចុត្តអត្វឌាតទេតា តត្តិក្កយំ បិព្យព្ពក្កយំ· សុត្តត្តា សុត្តាចយចា· អទេត្តាតិ ហិឌំ អត្ឋត្តទាចយចសយ្យចតាឌិសុ ឌិស្សតិ· សុត្តទេត្តសុ កចា សុត្តត្តិកា, ទេតសំ សុត្តត្តិកាតំ, សុត្តត្តកាទេត្វសុ អាកតចចតាតត្តិ អទេត្វា· អឆ ចា អយឹយតីតិ អទេត្តា, សាឌិយតីតិ អឆិប្យាទេយា· ទេកត សាឌិយតិ? សុទេត្តត, សុត្តស្ស អទេត្តា សុត្តទេត្តា, ទេកា ទេសា? ទេសា ទេសា អត្វចិកទេប្យា, តស្មិំ សុត្តទេត្ត តិឃុត្តាតិ ចចតាតិ សុត្តត្តិកាតិ· ទេតសំ សុត្តត្តិកាតំ ចចតាតយត្វំ· តស្ស តស្ស អាកយសុត្តស្ស អកិឆយុចិតយសុត្តស្ស ចាត្សុបំ បរិឌីបយត្តិ, អយំ តាទេចត្វ

សមាសតោ អត្ថវិភាវនា – “ឥតិបិ សោ ភគវា”តិអាទីនំ (ទី॰ និ॰ ១.២៥៥; ម॰ និ॰ ១.៧៤; អ॰ និ॰ ៦.១០; បារា॰ ១) សុត្តន្តិកានំ វចនានយំ អាគមសុត្តន្តានុរូបំ “វិវាទាធិករណំ សិយា កុសលំ សិយា អកុសលំ សិយា អព្យាកត”ន្តិ (ចូឡវ॰ ២២០) ឯវមាទីនំ អភិធម្មសុត្តន្តិកានំ វចនានយំ អភិធម្មសុត្តន្តានុរូបន្តិ ឯវមាទិ។ ហេស្សតីតិ ភវិស្សតិ, ករីយិស្សតីតិ អធិប្បាយោ។ វណ្ណនាបីតិ ឯត្ថ អបិ-សទ្ទោ សម្បិណ្ឌនត្ថោ, សោ តស្សាតិ បទេន យោជេតព្វោ។ កិំ? បណ្ឌិតានំ បមាណត្តាបិ វិត្ថារមគ្គស្ស សមាសិតត្តាបិ វិតិក្កមស្ស អសំសិតត្តាបិ តន្តិក្កមស្ស អវចារិតត្តាបិ សុត្តន្តិកវចនានំ សុត្តន្តដ្ឋកថានុរូបំ ទីបនតោបិ តស្សាបិ សក្កច្ចំ អនុសិក្ខិតព្វាតិ។ ឯត្ថ “តន្តិក្កមំ អវចារយិត្វា”តិ វចនេន សិទ្ធេបិ “អដ្ឋកថាចរិយា វេទល្លកថាយំ ‘សុត្តន្តិកានំ ភារោ’តិ វត្វា, យំ បន វត្តព្វំ ករិស្សាមា”តិ ទស្សិតំ “សុត្តន្តិកាន”ន្តិ វុត្តំ កិរ។

គន្ថារម្ភកថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

## ពាហិរនិទានកថាវណ្ណនា

តទង្គវិនយាទីហេវ វិនយស្សាភិធម្មតោ វិនយោ នាម វចនបថោ “សុខេន ធម្មោ វិនយោ ច វុត្តោ”តិ បុរិមោ វុត្តត្តា ញាតិ “វុត្តំ ហោតា”តិ ន វត្តព្វន្តិ ចេ? តស្ស ឯវមាទិវចនំ សន្ធាយ វុត្តន្តិ សព្វត្ថ ធារិតំ ហោន ទានិតំ មគ្គប្បតិដ្ឋិតខ្លោតត្ថិ វចនំ សកលម្បិ វិនយបិដកំ សន្ធាយ វុត្តំ អត្ថបច្ចក្ខវចនំ ន ហោតីតិ អាហច្ច ភាសិតំ ន ហោតីតិ អធិប្បាយោ។ ន ហិ ភគវតោ អតីតាទីសុ អប្បច្ចក្ខំ កិញ្ចិ អត្ថិ។ យទិ អត្ថបច្ចក្ខវចនំ ន ហោតិ, បមាណភាវោបគតំ ន ជានេយ្យាតិ ចេ? ន, សាវកភាសិតស្សាបិ បមាណភាវោបគតត្តា។ និយមាការោ អតិប្បសង្គោតិ ចេ? ន, បមាណភាវប្បត្តបដ្ឋកថាយំ “សង្គីតិតត្តយំ អារុឡ្ហោ”តិ វិសេសិតត្តា។ តថា អដ្ឋកថាយម្បិ សង្គីតិ អារុឡ្ហត្តា “មក្ខាភត្តំ បដិបាទិ...បេ... សំសារេតិ បចុច្ចតី”តិ (ធ॰ ស॰ អដ្ឋ॰ និទានកថា; វិភ॰ អដ្ឋ॰ ១១៩ បដ្ឋានបកតិរុទ្ធេស) ឯវមាទិវចនំ, យញ្ច សង្គីតិអារុឡ្ហមគ្គយានុរូបំ, តំ បមាណភាវោបគតំ ជានេតីតិ អាយស្មា ឧបតិស្សោ។

## បឋមមហាសង្គីតិកថាវណ្ណនា

បឋមមហាសង្គីតិ នាម ចាតិ ឯត្ថ ច-សទ្ទោ អតិរេកត្ថោ, តេន អញ្ញាបិ អត្ថីតិ ទីបេតិ។ តស្សា សាវកានំ ឧបកត្តា មគ្គសុហនេន អបលោកេត្វា និវត្តនតោ ឧបវត្តនត្ថំ បិណ្ឌំ ជាតំ កិរ។ មមកសាលិតត្ថំ ឯកា កិរ សាលបត្តិ និសកាតេ, ឯកា បិណ្ឌការកេ។ តត្រាបិ ឯកេ តទ្ទុលសាលេ និសកាកស្ស អាសន្នេ ហោតិ, ឯកេ បិណ្ឌកាកស្ស, មូលមត្ថវិដបបត្តេហិ អញ្ញមញ្ញំ សំសិព្វិត្វា ឋិតសាលិតត្តិបិ វុត្តំ។ អនុបាទិសេសាយ និព្ពានធាតុយាតិ ញាតមុតលក្ខណេ ករណវចនំ “កាកោតិ ឆិនា បីតិជ ហាស វេទោ អវេរមុបេនាកតក្ខុលេតា”តិអាទីសុ វិយ។ បរិនិព្វានេន បរិនិព្វានហេតុ, តស្មិំ ធាតេ ចា យា សោធិត្វា វិនេត្វា, យា បរិនេទិត្វា ទាធាយ “បរិនេទនំ វិលាប”ន្តិ វចនតោ។ មហាសមណោនាតិ និស្សក្កេត្វា ករណវចនំ, សុទិមំ’សុភំ បតុករោ’កា’រិណស្ស តាណា ញាណខេតេ មញ្ញេ ភគវតោ អនុគ្គហំ, តស្ស អនុគ្គហស្សាតិ អាចរិយា។ ឯកេច្ច បន “មំ មស្វា អហំ អនុគ្គហិតោ”តិ វចនត្តំ និព្វសនាតីតិ និដ្ឋិតវសនកិច្ចានំ,

យយា បរិក្ខិត្វា អបតិតានិ ៝ ឃដិ ស៊ុឃុត្តានិ ឆាទេរស្សីតិ ប៊ុច្ឆតិ, ពចចសខិសានិ សាលានិ៍ ព្ទស្សទិឃសខិសា តច អត្សុប្បុត្ថចិហារាគេឃា៍ អដ្ឋ សយាបត្តិឃោ តិទោឃសយាបត្តិ ច បដិលិកក្កេយត "អត្សុប្បុត្ថចិហារា"តិ ចុត្តា៍

អភាពេព សត្ថិកេដ្ឋ, ពឆាតីពេ ចិទត្តេត;

កាលច្ចេឃបិ កចីហិ, ប៊ុរាសេក្ខា បឃុជ្ជេពា៍

សត្តុសាសតយេច បរិឃត្តិ សត្តុសាសតបរិឃត្តិ, សា ស៊ុត្តកេឃ្យាឌិចេសេត តចក្កា៍ ពិបិដកេយេច សត្ថាបរិឃត្តិប្បកេគំ ឆាទេត្តីតិ ពិបិដកសត្ថាបរិឃត្តិប្បកេគឆទា៍ "ចិតា ត សក្កា"តិ ត ចត្តត្ថំ "ពិបិដកសត្ថាបរិឃត្តិប្បកេគឆទេ"តិ ចុត្តត្តា, ឲចំ សត្តេបិ អត្ថិ ចិសេសោ ពេហិ សយ្ទុលាបិ អសយ្ទុលាបិ ស៊ុតំ, ឆេទេត បត អសយ្ទុលាបដិក្កហិតំ តាយ តត្ថិតិ៍ ត ចាឃត្តិ ឲត្ត ចាតិ ចិកាសា, អញ្ញានិបិ ត អញ្ញានិបីតិ អទេត្វា៍ ពព្រ ក្ខ្ចិតេគេ៍ ពាហុសេក្ខា ចិប៊ុល្លេត្វា "អតត្តបរិទំ ពាហុ ចេដិពត្ថាយិព្យ"ព្រេច៍ ប៊ុទេត្ថា "ពិបិដកសត្ថាបអឃត្តិប្បកេគឆទេ"តិ ចុត្តត្តា "ពាហុ ចាទេតត...បេ... បរិឃទេត្វា"តិ ត ឃុជ្ជតីតិ ចេ? ត, ពិបិដកស្ស អតត្តត្តា, ពស្មា អទេយ្យបិតាឃ ពេត ពាហុ បរិឃទេត្វាតិ អធិប្បាឃោ៍ ព្ទពទឆា អាតត្ថុទេត្វទោ ពេហិ អប្បសុ្សទោតិ អាបជ្ជតិ, "អសយ្ទុលា បដិក្កហិតំ តាយ តត្ថិ"តិ ចចតចិទោឆា ច៍ អឌ្ឍយាសោ អតិក្កន្តោតិ ឲត្ត ឲកោ ឌិចេសា តង្កោ, សោ បរិបតឌិចេសា, កោលិហលឌិចេសា តាយ សោ, ពស្មា ព្ទឆ ត ពហិទោ៍ សំចេកចត្ត្ទ កិទេត្តត្វា កិព្យអតពោ សាឆុកិព្យអតំ តាយ៍ ទេស្វីតិ អបិ-សេក្ខា អបេក្ខាយត្តាត្សញ្ញាឃ៍ ស៊ុកស៊ុត្ត "អចិទបរិតិព្ទេព កកចតី"តិ (ឌី៍ តិ៍ ១៍ ៣៣៣) ចុត្តត្តា ចត្សារសីតិឆយ្ទក្ខត្សហស្សេស៊ុ អទេក្កាកំ ត ហោតីតិ ចេ? ត, កកចពោ កាលេ លក្ខតឃត្តា កឆាចត្ត្ទ ចិឃ៍ លឆ្ផិតា បតិតា ក្ខក្លាបិ លឆ្ផិតបតិទិតាក្លាបិ៍ អាលា ឲច អប្បដិហតដ្ឋេត ចក្កត្តិ អាលាចក្កិ៍ ឲកពោ ឲត្ត តិបតត្តិតិ ឲកតិបិតតំ៍ អាកាសេត អាកត្តា តិសីឌីតិ ឲកេតិ ឲតំ ត្សតិឃចាទេ កយតំ សត្តាឃាតិ អាឃស្មា ក្ខបតិស្សា ៝ បឆយំ ចា អាកាសេត កត្តា បរិសំ បត្វា តិក្លុបត្តិ អបីព្យឲទេត្តា បឆចិឃំ តិយុជ្ជិត្វា អាសេត ឲច អត្តាតំ ឆេស្សសិ៍ ក្ខកឃឆា ច អាបិធំ កពោ, ពេត ក្ខកឃយ្បិ ឃុជ្ជតិ, អញ្ញាឆា ក្ខិស៊ុ ឲកំ អក្សតំ អាបជ្ជតិ៍

អឆពោ អាឃស្មា យហាកស្សបេបិ អាឃស្មត្តំ ក្ខបិលិំ ប៊ុច្ឆិ...បេ... អាឃស្មា ក្ខបិលិទេត្វទោ ចិស្សជ្ជេសីតិ ព្ទគំ ប៊ុទេត្ថា "បឆយំ អាចុសោ ក្ខបិលី"តិអាឌិតា (ត្សព្យអច៍ ៣៦៨) ចុត្តប៊ុច្ឆាចិស្សជ្ជតំ សក្ខិបិត្វា សក្កីតិកាទេកេហិ ឆស្សិតចចតត្តិ កល្លិបឆេ លិលិតំ៍ ពឆា ហោតុ, កិយត្ត បតេត្ត "តិឆាតយ្បិ ប៊ុច្ឆិ, ប៊ុក្កលយ្បិ ប៊ុច្ឆិ, ចត្ត្ទយ្បិ ប៊ុច្ឆី"តិ ឲចំ ប៊ុទេត្ថា ឆស្សិតាត្សក្កេយត អចត្វា "ចត្ត្ទយ្បិ ប៊ុច្ឆិ, តិឆាតយ្បិ ប៊ុច្ឆិ, ប៊ុក្កលយ្បិ ប៊ុច្ឆី"តិ ឲចំ អត្សក្កេយា កពោតិ? "ចត្ត្ទម្ទលកត្តា សិក្ខាបឆបញ្ញត្តិឃា ក្ខប្បដិបរិដិឃា ចុត្ត"ត្តិ ចឆត្តិ ឲកេ៍ ឲត្ត បត ចិចាទលា ចេទជ្ជាកេល្ល សយ្យទេត្ត កទីឃតិ៍ ទាឌាការេកេតិ ឲចំតាយកេ ក្ខឃ្យាគេ៍ អកិទេយតាទេហំ កិទ ទាឌាការយ្បិ៍ ពត្ត, ឃស្ស ចេសេតតំ ឲចំ តាយំ លកតិ៍ អឆ ពោ "អាឃស្មា យហាកស្សបេបិ"តិអាឌិតា ប៊ុទេត្ថា ចុត្តយេច សក្ខិបិត្វា ឆស្សេតិ សក្កីតិកាទេកា ចសីកេលា៍ ឃឌិ ឲចំ ឃឆា តិឆាតយ្បិ ប៊ុច្ឆិ, ប៊ុក្កលយ្បិ ប៊ុច្ឆីតិ ឲត្ត ប៊ុច្ឆាក្កេយា ឆស្សិពោ, ពឆា អាតត្ថុទេត្វទស្ស ចិស្សជ្ជតក្កេយាបិ កិយត្ត ត ឆស្សិតោតិ ចេ? ព្ទយិតាត្សក្កេយត សក្កហំ បញ្ញាបិ តិកាឃា អតាទុព្យហាតិ ឆស្សតត្ត៍ កធំ បត អាទុព្យហាតិ? អាឃស្មា យហាកស្សបេបិ បញ្ញាបិ តិកាឃេ អត្សក្កេយតេច ប៊ុច្ឆិ, អាតត្ថុទេត្វទោ បត អត្សក្កេយតេច ប៊ុច្ឆិតយ្បិ អប៊ុច្ឆិតយ្បិ ពស្ស ពស្ស ស៊ុត្តស្ស សកាចំ អត្តទា ក្ខប្បត្តំ ចត្ត្ទ ក្ខទេក្ខសតិទេក្ខសក្កយំ យាតិកាចិកក្កក្កយត្តិ

ឯវមាទិសណ្ឋានំ អនុប្បវចនំ បក្ខិបិត្វា វិស្សជ្ជេសិ, តេនេវាហ “ឯតេនេវ ឧបាយេន បញ្ចបិ និកាយេ បុច្ឆី”តិ។ អថ វា “អម្ពលដ្ឋិកាយំ រាជាគារកេ”តិ វត្តព្ពេ “រាជាគារកេ អម្ពលដ្ឋិកាយ”ន្តិ ឧប្បដិបាដិវចនេនាបិ ញាយបត្តំ ទីបេតិ។ “អម្ពលដ្ឋិកាយំ វិហរតិ រាជាគារកេ”តិ ហិ វុត្តំ។

គហការន្តិ ឥមស្ស អត្តភាវគេហស្ស ការកំ តណ្ហាវឌ្ឍកិំ គវេសន្តោ យេន ញាណេន សក្កា សោ ទដ្ឋុំ, តស្សត្ថាយ ទីបង្ករបាទមូលេ កតាភិនីហារោ ឯត្តកំ កាលំ អនេកជាតិសំសារំ តំ ញាណំ អវិន្ទន្តោ វិចរិន្តិ អត្ថោ។ ទុក្ខា ជាតិ បុនប្បុនន្តិ ឥទំ គហការកគវេសនស្ស ការណវចនំ។ សព្វា តេ ផាសុកាតិ តវ សព្វា អវសេសកិលេសផាសុកា មយា ភគ្គា។ គហកូដំ នាម អវិជ្ជា។ សោមនស្សសហគតំ ញាណំ សោមនស្សមយំ។ ន ហិ សោមនស្សមយំ ញាណំ លទ្ធសភាវេកេនេវ។ ធម្មិកម្មវិធិលកណប្បយោជនតាតិ វេមុត្តិតាយ វុត្តំ, តំ បន តត្ថ តត្ថ បកាសយិស្សាម។ អញ្ញមញ្ញសង្គហិតេ ធម្មេ ច វិភជេ វាតិ ឯត្ថ បិឡិតាបិតោ អកុសលន្តិ ឯវមាទីសុ មណាទិប្បាយស្ស វិចិកិច្ឆាសម្បយុត្តាសម្បយោគសង្ខារិកា ចេតនា អកុសលំ, ន បិលសង្ខតវិចិកិច្ឆាយស្ស ឧបេក្ខាសង្ខារតោ អតិបិតោ។ តថា អនិច្ចស្ស បរមត្ថស្ស អាធារសង្ខាតា វិញ្ញត្តិ អព្យាកតោ ធម្មោ, តព្ពិញ្ញត្តិសម្បយុត្តា ចេតនាចេតនា អកុសលោ ធម្មោតិ (បដ្ឋា. ១.១.១៧៧) ឯវមាទិកា អញ្ញមញ្ញសង្គហិតេ ធម្មេ បដិភាណោ វិភត្តំ។ ជាតរូបរជតំ បរិវត្តកំ ចេតព្វិកព្ពន គហេត្វស្ស មថាវត្តំ បិណ្ឌិកនុល្លព្ពមធុក្កបេសុ អញ្ញាតំ, កណ្ណាការិកសីសេន វិស្សាសំ គហេត្វស្ស បិធិត្តិមំ, អត្តតាយ គហេត្វស្ស និស្សគ្គិយំ បិធិត្តិមំ, គោចរំ ទោលតាយ គហេត្វស្ស អនាមាសទុក្កដំ, រូបិយសង្កមស្សមស្ស អនាបត្តីតិ ឯវំ អញ្ញមញ្ញសង្គហិតេ វិនយេបិ បដិភាណោ វិនេតព្ពន្តិ អត្ថោ។ ករណីតិ វទន្តិ, ឯតេន ផលវសេន ជវនវសេន ច ចិត្តស្ស វុទ្ធិ វេទស្សតិ។ “អវិសិដ្ឋ”ន្តិ បិលោ, សាធារណន្តិ អត្ថោ។

វេទសត្តស្ស វិសេសតោ, វេទនា បិដកត្តយំ;

សាមិតត្ថវិសេសតោ, សាសនត្តិបិ វុច្ចតិ។

គវេតព្ពស្ស អត្ថស្ស, វិសនាបិ គថាតិ ច;

វេទនា សាសនា គថា, ភេទវេយ្យវំ បកាសយេ។

សាសនស្ស តប្បយោគត្តា “យទា...បេ... ធម្មាសតានី”តិ វុត្តំ។ វុត្តវិតក្កកិលេសំ នាម អត្ថតោ វេទនា, តថាការប្បវត្តចិត្តុប្បាទោ វា។ អភិជ្ឈាទិលក្ខណំ បដិវិជ្ឈិត្វា បវត្តត្តា វិបស្សនាវិត្តានិ វិសមតោ លោកិយា’ភិសមយោ អសម្មោហតោ លោកុត្តរោ, លោកុត្តរោ ឯវ វា អភិសមយោ វិសមតោ និព្ពានសង្ខាតស្ស អត្ថស្ស, ញាណស្ស មគ្គាទិកស្ស អសម្មោហតោតិបិ ឯកេ។ ឯត្ថ “បដិវេធោ”តិ វុត្តំ ញាណំ, តំ កតំ គម្ភីរន្តិ វេ? គម្ភីរស្ស ឧទកស្ស មហាសមុទ្ទបរិយោគាហេ វិយ ឈានេ បមាណេន គវិតព្វំ, ឯវំ អលទ្ធគាធត្តា គម្ភីរតាយ ញាណាតីតិ វុត្តន្តិ

ຈុតេ យស្ស ចត្វាយ យក្កចលត្វាយ តម្ហា អត្តំ តាត្ុនោត្តិ តាផិកន្តិ កម្ហិ អត្តតា អផិះប្បតំ, ត្ថតិចាឝបរោយាក្កញ្ហ កម្ហា? អត្តស្ស អត្ុបបរិក្កិត្វា កហិតត្តា អផិកតចលត្តា បដិចិត្តាក្ុរេប្បា បុគ ឃិល្លាយចក្កហេលាគ អេវហត្តរេ ចេ ឆេស្សតិ, គ រេរាក្តំ រោរា ហិ យធា កណ្ណាការិរកា ៹ រេដ្ឋា ពេរែកយក្ុជឳ ពការេបត្វា ត្ថត្ថិតិត្ថិតក្កលោ ឌ្ចេបរគតិ, ុចំ ររេហត្ុពាគំ រត្តាគំ យក្កចលត្វាយ ឆយ្ទំ ៩គរេរិ តាររនោចំ តត្តំ ចិតយបិរេក បគេឆេតា ធុត្តត្តា, ចាយមិត្វា តា ុចច បំបុលាតីតិ អារចិយា កិបត្តំ តិស្សាច ចិន្ថា តត្តំ ចិកត្តាតិ?

ឃឹលរម្យត្តិយា ុតបរបុបតិស្សយហាចពោ "អបរេហិបិ រត្តហរក្ចហិ រយត្ថាពេតា កិក្កំ ចិតយឆេតា ហោតិ អាបត្តិ ញាតាតិ, អតាបត្តិ, លហុកំ អាបត្តិ, កាុកំ អាបត្តិ, អតេកាចិហិតំ បុះន្ថាតិចារំ អត្ុស្សរតិ...ះប... ឌិះន្តាត ចក្កតា ចិបុរេក្ត អតិក្កត្តមាត្ុរពាគ រត្តេ បស្សតិ... ះប... អារចាតត្ហា ពយា...ះប... ឌ្ចេបរម្យត្ថ ចិហតីៈ"តិ (បរិ ១១លិ) ធុត្តរេមត្តំ រាឆកំ ចិតយំ បរិយាបុហិត្វា ឃឹលរម្យត្តិ តិស្សាយ អារចក្កយតាពលាគ ររេហច ចិយ ឌិត្តាចក្កបុះន្ថាតិចារាត្ុស្សតិពាលាតិ បដិលកតិ ចិបុំ ុចេតរំ បរិកមុកិត្ថំ គត្តីតិ ឆស្សគត្តំ តារំរេយចាតិ ធុត្តត្តិ ច ចឆត្តិ ុចេក អកិឆរេប្ល បគ តិស្សាចិត្ថា ៧ អកិត្ថា ចតរេស្សា ច បដិរម្ហិតា អឌ្ឋាត ច រមុប្បឆាតាឆេយា ក្ុលចិរេររា ចិកត្តា កិត្ហាបិ ចិកត្តា, តធាបិ ចិរេររេតា បដ្ឋាឌាតិកត្តា ចតរេស្សា បដិរម្ហិតា បំបុលាតីតិ ឆស្សគត្តំ តារំ

តរេត្តចាតិ អចឆារេលាចិបល្លារេរា កេតា អត្តតា ធក្កហិរេតត ឆរេម្ុតាតិ បិឆរេររេរា កត្តរិ រេចតំ ករេលាចចគំ, រេហត្ុរេត្ត ច, អត្តតា ធក្កហិតរេហត្ុតិ អផិប្បារេយា កម្ហា បតាតិ "អត្ុរេលិមិរេកា"តិ ធុត្តត្តំ ឌិះបតិ

បឋមយហារសក្ខិតិកចាចណ្ណកាតរេយា

ធុតិយរសក្ខិតិកចាចណ្ណកា

បត្តការាតិ បតិតក្កត្តការា "ការា ហនេច បដ្ឋាក្កត្តា"តិ (រំ តិ ១.១១) ហិ ធុត្តំ "រមុតា កចិស្សាយ គ កចិស្សាយា"តិ ចត្តារេរា តេរុ ឆហរា កិរ ឌមុត្តិ លិយកំ

ធុតិយរសក្ខិតិកចាចណ្ណកាតរេយា

តតិយរសក្ខិតិកចាចណ្ណកា

ព្រាហ្មុលិកាចចិត្តាតិ ុចត្តំ ចត្តារេរា យក្កា បដ្ឋាគត្តរិយាតិ តិយតមិត្ថានីត្ថិតិ ត្ថរេយរេយច តិយតា, គ យហក្កតា, តម្ហា បហិឆិចរេរគ រេហេន្ត្រះបត្តិបិ ហោតិ អតិន្ទចាតិ អតិន្ទ ត្ថន្ទច, កត្តា កិក្កំ បរិរេយរចាតិ អផិប្បារេយា ពេកធុកំ តាយ កព្យុករេលាចិផិយុត្តំ រត្តំ កិរិយាកបុ ត្ថរេព្យុរេក, កត្តាព្យាឌិលក្កលាយុត្តរត្តំ អរត្ថិមិត្តាតិ តស្សា តាមំ តស្សា កិរ ររីរេរ រត្តរេយា គ បដ្ឋាយត្តិ, យឆុរិត្តរេពាគ កតំ ចិយ ររីរំ ហោតិ តម្ហា "ុចំតាយិកា ញាតា"តិបិ ចឆត្តិ យាកឆរេពាគ បរេត្តគ ចត្តារេរា បត្តំ អាឡូហកំ, ចត្តារិ អាឡូហកាតិ រេតាលំ, ចត្ុរេតាលា យាតិកា, ចត្ុយាតិកា ពារិកា, ឌីរតិពារិកា ចារេហាតិ ពេកធុយាលិតិ "ឃឹរេតា ឌ្ចហិត្វា ឌិរេតា

ອຸກາສປຸເຕ຺ຕາ”ຕິ ວທນ຺ຕິ. ຣາຊິນ຺ທິອທິກາຣປ຺ປສເງ຺ຄນ ວຕ຺ວາ ວຸຕ຺ຕໍ, ສາຕ຺ຖເກນ ອຕ຺ຖເກນ ປນ ທຸກ຺ຂາປນາຍນທານໍ ວຕ຺ວາ ອິເປຕ຺ວາ “ຣາຊາ ກິຣາ”ຕິອາທິຍາທ ກິເລສປຫາເນນ ຫນ຺ຕ຺ວາ ກາຍທານາທິ ວຸຕ຺ຕໍ “ປາຕິໂມກ຺ຂໍ”ຕິປິ ປາເຕາ ອຕ຺ຖິ ປຸຕ຺ໂຕ ເຊຕ຺ຖກາຕິກຕ຺ວາ ເນເກນ ປຣິຈເຍນ ປຕ຺ຕຄ຺ຄຫລຕ຺ວາຍ ອາກາເຣ ທເສ຺ສຕິ ອກາສີຕິ “ກາສິສ຺ສາມີ”ຕິ ຈິນ຺ເຕກ຺ກໍສິ ອເປເຣ “ອຕ຺ຖາຕຕ຺ຖິ ຈຸເຕ຺ຕປິ ສຕ຺ຖາ ອກລິ”ຕິ ວທນ຺ຕິ ອຍຕຕ຺ຖິ ນິຕ຺ຖານສຕ຺ຖາຕາຍ ນິຈຕ຺ຕິຍາ ສກ຺ຍາທິວທນ໌, ຕສ຺ສາ ອປ຺ປຍາເທາ ປທໍ ຍເຕ຺ຕາ ຍນ຺ທິ ປຈຕ຺ຕິຍາ ສເທາສາທິວທນ໌, ຕສ຺ສາ ປຍາເທາ ປທໍ ຍເຕ຺ຕາຕິ ອຸປໍ ຈຕ຺ຕາຣິ ສຈ຺ຈາຕິ ສຈ຺ຈສ຺ສິຕາຕິ ໂຫນ຺ຕິ ສຊ຺ຊສເຣຫລາຕຕ຺ຕາ ສຊ຺ຊິຕິສ຺ສິຕາ ປຕ຺ຕຊ຺ຊາ, ກສ຺ສຸກມ຺ມສ຺ສ ຈາ ຕຄາຍຕ຺ຕຕ຺ຕາ ນິໂຄຣາຄເຕ຺ຕຣສ຺ສານຸກາຈກິຕ຺ຕນາທິກາເຣຕ຺ຕາ ປຸເຕ຺ຕ ຈຸຕ຺ຕຍິ ປຕ຺ຖາ ຈຕ຺ຕຕ຺ຕຍິ ສຍິເລ຺ລຕ຺ວາ ອາຫ “ປຸຕ ຣາຊາ ອເສາກາຣາຍໍ ນາຍ ຍຫາຈິຫາເຣ ກາເຣຕ຺ວາ ສຊ຺ຊິສຫສ຺ສາຕິ…ເປ… ຈຕຸຣາສີຕິຈິຫາຣສຫສ຺ສາຕິ ກາຣາເປສີ”ຕິ “ປຸຈ຺ຊຸຕກລ຺ຍາຫກສ຺ສ ຈາ ປຈ຺ຈເຈກ຺ກຕປຣິເກາເຣກາ”ຕິ ວທນ຺ເຕາ ເສກ຺ກາຈ ປເຣຍຕ຺ເຕາ ດາຍາດາ, ຕທາປິ ເຕເຣາ ຍຫິນ຺ທກຸຍາຣສ຺ສ ປຕ຺ຕຊ຺ຊຕໍ ອຸເກນ ປຣິຍາເຍນ ເລາກສຍຸປິເຕ຺ຕນ ອຸຈຍາຫ “ເຍາ ເກາຈິ ຍຫາຣາຊ…ເປ… ອູຣສໍ ປຸຕ຺ຕ”ນ຺ຕິ ຈຸຕ຺ຕຕິຍາເຈເຈ –

“ອຕ຺ຕາ ອຕ຺ຕາ ສມຸຈຍິ, ຫຄຍາ ອສິຕາຍເສ;

ອຕ຺ຕາ ເຈ ປຸເຕ຺ຕາ ນາຍາສິ, ສ ຊີຈ ສເຣຄາສຕ”ນ຺ຕິ.

ຕສ຺ມາ ຕຸລິກາ ປຣິຍາເຍນ ອູເຣເສາ ປຸເຕ຺ຕາ ຍາຕາປິຕູຫິ ປຕ຺ຕຊີເຕາ ເຈ, ອຕ຺ເຕາ ເຕ ສຍໍ ປຕ຺ຕຊິຕາ ຈິຍ ໂຫນ຺ຕິ ສຍຸກຈິກາ ກສ຺ມາ ກາເຣາເຣນ຺ຕິ? ຣາຊາ “ເຈເຣ ກຸມ຺ມຸລ຺ລາ ອາກຈ຺ຈຕາ”ຕິ ອຍເຈ຺ຈ ເປເສສິ, ສຍຸກຈິກາ ເຈຣສ຺ສ ອາກຍຕກາເລ ປຣິຈາເຣຕ຺ວາຍ ເປສິຕາ, ຕສ຺ມາ ອປິຈ ເຕນ ຈຸຕ຺ຕຈິສິນາຈ ຈທນ຺ຕິ ຈລ຺ລຕ຺ຕາ, ຈລ຺ລກາເຣາ ຈສ຺ສ “ອຍ຺ຍໍ ລິຄ຺ຄຕ຺ວາ ເຈຕ຺ຕຸຍາ ຈຕິ ກເຣາຫີ”ຕິ ຈຸຕ຺ຕອຍຈ຺ຈຕ຺ຕາ ຈິກາເຣຕເຕ຺ຕາ ກສ຺ມາ ປນ ສຍຸກຈິກາ ຣາຊາຫາປນໍ ກເຣາຕີ຺ຕິ? “ສາສນໍ ປຄ຺ຄເຫຕ຺ວາ ສຍເຕ຺ຕ”ຕິ ຈຸຕ຺ຕຕ຺ຕາ ຊີປກຕິຕ຺ຕິເຣາຕິ ຄຸຕຕິຕ຺ຕິເຣາ ອຍໍ ປນ ຄຸຕຕິຕ຺ຕິຣກເຍ ນິຍເຕຕ຺ຕາປິ ສຸຕ຺ຖຈິເຕ຺ຕາ, ຕສ຺ມາ ຕາປສໍ ປຸຕ຺ຖິ ສາຫິປິກາຣຕ຺ຕິ ສາຫິປິກາເຣຕ ຈິກຈິຕ຺ວາ ຈຕີຕິ ຈິກຊ຺ຊາຈີ “ອຕ຺ຖິ ເຈ຺ຈສ ເທາຫລ ປຣິຍາເຍາ”ຕິອາທິກາ (ປາເຣາ ໓)· ອປິຈ ສຍ຺ຍຸຕຈາຊີ ຈ ກຄຈາ “ອຕ຺ຖິ, ກິລ຺ລເຈ, ອຊາຕໍ ອກຸຕໍ ອສງ຺ຂຕ”ນ຺ຕິອາທິ (ອຸທາ· ໗໓)-ຈຈເນຕາ· ອຸກຈ຺ຈສສ຺ຕິເກາ ຈ “ສປ຺ປຈ຺ຈຍາ ທຍ຺ຍາ, ອປ຺ປຈ຺ຈຍາ ທຍ຺ຍາ”ຕິ (ທ· ສ· ທຸກຍາຕິກາ ໗) ຈຈເນຕາ· ອຕ຺ຖາເນຕ຺ຕິເກາ ຈ –

“ກມເນນ ນ ປຕ຺ຕເພ຺ໂພ, ໂລກສ຺ສນ຺ໂຕ ກຸທາຈນໍ;

ນ ຈ ອປ຺ປຕ຺ວາ ໂລກນ຺ຕໍ, ທຸກ຺ຂາ ອຕ຺ຖິ ປໂມຈນ”ນ຺ຕິ· (ສໍ· ນິ· ໑·໑໐໗; ອ· ນິ· ໔·໔໕);

“ອນມຕຄ຺ໂຄຍໍ, ພິກ຺ຂເວ, ສໍສາໂຣ ປຸພ຺ພາ ໂກຕິ ນ ປຍ຺ຍາຍຕີ”ຕິ (ສໍ· ນິ· ໒·໑໒໔; ກຖາວຕ຺ຖຸ· ກປ຺ປາຫລປຸຈ຺ຊານິເທ຺ສ ໙໑) ຈຈເນຕາ· ອປຣາຈິເກ຺ກປິກປ຺ປຍິ ປຣໍສກໍ ກເທຕິ ກຄຈາ “ສສ຺ສເຕາ ໂລໂກຕິ ອຍ຺ຍາກຕເມຕໍ ອສສ຺ສເຕາ ໂລໂກຕິ ອຍ຺ຍາກຕເມຕ”ນ຺ຕິອາທິອຍ຺ຍາກຕຈຕຸຊີປເນຕາ ສປຸຕິສຈ຺ຊີປເນຕາ ຈ· ຕຖາອຍ຺ຍາກຕາທິຈ຺ຊາຈິເນສຸ ນ ຈຕຸຈ຺ຊາ· ຍທາຫ

“អាកិច្ចាញ្ញាយតត ត ចតូត្ថា អត្ថញ្ញាទេប្ពលត្តិបី”តិអាឌី (ឆ៎ ឋ៎ ១៦៧លិ)៎ តធា អធិច្ចឋយុប្បត្តិកបក្ខប្បិ កឌតិ “លដ្ឋា យុធា តិត្ថាតិ ក្យូខ្ញាយាគា”តិ (ញ៎ ឋា៎ ៤៎លិ; ឋុ៎ តិ៎ ១១០) ចចតទតា៎ តត្ត ហិ យុធាតិ អធិច្ចឋយុប្បត្តទចចចត៎ ឋញ្ញាចាគាឌិទពា ច កកចា ឋញ្ញាកចអឋញ្ញាកចទតចឋញ្ញាតាឋញ្ញាកចចទឋត៎ ប្តទច្ឆចចាឌី ច “អហតិញ្ញា (ចាហូលា, ប្តទច្ឆត់ ចគាឃិ ទាកឃ្យា”តិ (ឋិទា៎ ៤) ចចតទតា៎ ឌិដ្ឋធយុតិត្ថាតចាឌី ច “តិលា ឌាតិ, ចុឃិត (ចាហូចទិយ”ត្តិ (យហាច៎ ១១; ឌី៎ តិ៎ ១៎១៧៥; ឋំ៎ តិ៎ ១៎១៥) ចចតទតា, “តត្តិ ធាតិ ឋុតត្កទចា”តិ (យហាច៎ ៧៤) ចចតទតា, ឌិទដ្ឋច ធទយុ តិតទាឆឋយាឋត្តិឌីឋតទតា ច៎ ៤ចំ ទតត ទតត ឋទិយាទយត តធា តធា ទចតេឃ្យញ្ញាឋយាត្យ្ទុបំ ចិកឌិត្វា ចឌតីតិ ចិកឌ្ឆចាឌី កកចាតិ៎

តតិយឋក្ខីតិកចាចណ្ណុតាតទយា៎

ឋុបឋ្យតាទយា ឋុយតទត្តទទា៎ យហាបត្យុយទត្តទទាតិ ៤ទពា៎ យហិឋកយល្អលិ អត្ថទដ្ឋត្តិ ចគត្តិ៎ ធយុចក្ក តាយ តទយា យក្កា៎ ទឋាតាឋត្តិយក្កត្តិ ច ៤ទពា៎ បញ្ចុឋិ ទដ្ឋាតិ ឋញ្ចុ ឌិតទដ្ឋាតិ តាយ៎ ទាឌកទហតិ ទឌចិយា ពតចិហាទទ៎ ឋិលក្យុឌយីត្តិ ឋញ្ញាតក្យុទ៎ ចដ្ឋាយាគត្តិ អលដ្ឋទលាត្យញ្ញា៎ អទិយទធទឋ អតីច ឋយុតំ កិទ៎ ៤ពទទឋត តាចពទលា ញ្ញាតិ ឆយិញ្ញអា៎ ឋាទបិយក្កត្តិ ប្តត្តូយំ ឋិយក្កុ៎ ទឋតចត្តអាឌីតា ឋំទចទឌត្វា អកិឋយយត្តំ ឋច្ចុឋំឃុត្តត្ថា៎ ទយឈចត្យ្យាត តាយ យហាចិហាទដ្ឋាត៎ “ក្វាឋដ្ឋិយា ទលទលាឃ្ម”តិ ឋិទធា៎ ធឋគាតិពត្តិ អកយក្យុយាទាធទយា ធឋ, ទត ញ្ញាធ ត ត្យូត្តា៎ ត្យូត្តទឃ្យា ឋចាទទត្វាតិ ចាត្យុយាឋិតិយា ឋចាទលាយាតិ អទត្វា៎ ឋធយឋចាទលាយ ចា ឋចាទទត្វា ៤ពយាឋំ តទត្តច ចឋិត្វា ពត្តិពឋុណ្ណុយាឋិឃំ អទចាឆ, អញ្ញាធា “ឋុណ្ណុយាឃំ យហាចីទទា”តិ ត្យូត្តត្វា ត ឋក្កា ពទហត្យ៎ យហាចីទទាតិ ញ្ញទដ្ឋាបចាទទត ធាត្យុទយា ចគតិ៎ ឌញ្ញុប្បយាលត្តិ “ធ្មុឋឃ្យ ឌញ្ញុប្បយាលា”ត្តិ ចគត្តិ៎ យាត្យុលគាកិទតឃ្យា ធ្មញ្ញឌុឌទយទហាធទា៎ ធទយាតឃ្យ ចិយ ញ្ញាឌ្ឋឃ្យ ទឃ្មិ ឋទឋទឃ្មិ, ទទញ្ញា ទលតាឋាឋត អទប្យឋិ, ៤ចញ្ចុ យុចឋាឋតយទចាច៎ ទគាលយត្តា យពាធតាញ្ញាញ្ញាយា ក្វាធឋតាញ្ញាញ្ញាយត្តា កិទ៎ “ឋទិច្ចិត្តដ្ឋាទត លិឌ្ឆិត្វា”តិ ឋិទធា៎ ឋញ្ញាឌិឋាហិ ឋញ្ចុ ទឃ្មិទយា អាចទដ្ឋត្វាតិ ឋញ្ចុហិ ចទលហិ តិញ្ញុត្តត្តា ឋញ្ចុ, តា ឋត លញ្ញាណ្ណាច៎ ពត្តិពត្យុលាឃក្កឃ្យ ឋិឌិឋគឌិចទឋតិ ត្យុលាឃក្កឃ្យ ឋធយឌិចទឋតិ អទត្វា៎ យហាទឆាធិដ្ឋាទត ឋទិចាទទត្វា ឌិតតាកាយក្ខាឌិទធចតាពក្យុលិតិ៎ ទកាឋពា តាយ ទាឌឋទិកយុតទតា តធាគាចកិច្ចុ៎ ទតាឋំ ក្យុលិត តាយត្តិឋិ ទពចិ៎ ប្តទពាឌិចាហា ពាលិក្កា៎ ពាលិទក្កឃ្យ ឌតឋទធឃ្យ ឌាតិឋយុត្តុ ក្យុលិ ពាលិក្កក្យុលត្តិ ទពចិ៎

ឋធយឋិឌិឋគឌិចទឋតិ ត្យុតិទិយាទឋិឋចឃ្យ ឋិឌិឋគឌិចទឋតិ អទត្វា៎ តត្ត ឌិទតហិ ឋយុដ្ឋឃ្យ ឌិដ្ឋត្វា តំ ធាត ឋយុដ្ឋឋាលចត្ត ទឋាញ្ញអឋ ឌាតិឋយុត្តក្យុលិតិ អដ្ឋ (ចាហូលាយច្ចុក្យុលិតិ៎ យហាអិទដ្ឋទត្តទទា ទចតិយពិទិឃិឋញ្ញាខិទតា៎ អយច្ចុឃ្យ ឋទិទចលដ្ឋាទតតិ ឋយុតិពាលចទឋតាហ៎ យហិត្តទត្តទទា ក្វាធឋចឃ្យិទពា ហុត្វា តញ្ញាឋណ្ណិឌីឋំ ឋយុទត្តា, តត្ត ទត្ត ចឃ្យាតិ ចឋិត្វា ចិតយំ ឋតិដ្ឋាទឋឋិ, ក្វាឋដ្ឋិចឃ្យិទពា ហុត្វា ឋទិតិត្តទតា៎ ចិតទយា ឋំចទត្វាយាតិ ចិតយឋិឌពំ, តឃ្យ ឋទិយាឋុលាត ចា៎ យធាក្សុតពាលាធឃ្យាត ឋយុត្យុយតាយទ្ទុបឋទិក្កទហា៎ យក្កាឌិឋច្ចុទចក្ខលា អឋតិ អត្តទា ឋទិតិត្តាត តាយ តត្តិ ទឋក្ខឃ្យ យទលំ ចា, ឋតិទយច ទហាតិ៎ តឃ្មា អាហ “ចិយុត្តិពាលាធឃ្យាត”ត្តិ៎ អត្យុឋិធាឋទិតិត្តាតត្វាយាតិ ពញ្ចុំ ធយុំ អត្យុឋិធាយ អក្កុទហត្វា (ចាឋកប្បិ អតចទឋទឋត្វា ឋទិតិត្តាតត្វាយាតិ អទត្វា៎ ប្តឋតិឋាតិ “ចិតទយា ឋំចទត្វាយា”តិអាឌិពា ពាទលាឋទយុទា៎ ៤ត្តាចតា អត្តហិតតិប្បត្តិ ធឃ្យុត្វា ញ្ញាធាតិ ឋទហិតតិប្បត្តិ

ឥស្សេតុំ “ឧតឥត្វំ សោតាចឆាត”ត្តិ អាហៈ តស្សេត្វា – អត្តេភា ចិភឃកឆភំ ចិភឃយត្តភញ្ចា ឪក្កេហតុំ បទេសំ សោតស្ស ឌ្គុឥហភំ

សោតាចឆាភំៈ តេតា ឪក្កហិតចិភឃកឆាយត្តភាភំ េតសំ ឪបភិសា ឃឆាចុត្តការលបរេយ្យា សិគ្គេឃចាតិ ភ បុភ ឥស្សិតាតិ េចឌិតខ្លាៈ

អខ្លាឆា ឧតឥត្វា ឪបភិសាតិ ខ្ចយិភា ចចេភេភច អភុបិកាបទិភិខ្លាភស្ស សក្កហិតត្តា អភុបិកាបទិភិខ្លាភេតា ឪគ្គិ

សោតាចឆាភាសប្ពចេតា ឧតឥត្វំ សោតាចឆាភត្តិ អេត្ត ភ សប្ពចតិតិ ភិទេត្វកំ កេចឃ្យ, ភ ច ភិទេត្វកំ បទហិតភិប្បត្តិឃា

យួលការលាឥស្សភត្វត្តាតិ េចឌិតខ្លាៈ

ឧចំ ឃឆា ឃឆា ឃំ ឃំ, សប្ពេចឃ្យ បឥំ ខ្ចឆ;

តំ តំ តឆា តឆា សន្តំ, បេឃាេឌឃ្យ ចិចក្លេណាតិៈ

ខាហិទភិកាភកឆាចណ្ណភា ភិក្ខឹតាៈ

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

បារាជិកវណ្ណនា

វេរញ្ជកណ្ឌំ

វេរញ្ជកណ្ឌវណ្ណនា

“តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា វេសាលិយំ វិហរតិ មហាវនេ កូដាគារសាលាយំ. តេន ខោ បន សមយេន វេសាលិយា អវិទូរេ កលន្ទគាមោ នាម ហោតី”តិ វិនយនិទានេ អារភិតព្ពេ វេរញ្ជកណ្ឌស្ស អារម្ភោ កិមត្ថោតិ ចេ? វុច្ចតេ – មូលតោ បភុតិ វិនយនិទានំ ទស្សេតុំ. យទិ ឯវំ “បឋមំ អាវុសោ ឧបាលិ បារាជិកំ កត្ថ បញ្ញត្តន្តិ, វេសាលិយ”ន្តិ វចនេន វិរុជ្ឈតីតិ ចេ? ន វិរុជ្ឈតិ. កស្មា? កត្ថ បញ្ញត្តន្តិ ហិ និទានបុច្ឆា. ឯវំ សន្តេបិ “បឋមស្ស បារាជិកស្ស កិំនិទាន”ន្តិ បុច្ឆិតេ សាធារណមហានិទានវិស្សជ្ជនំ អយុត្តំ វិយាតិ? នាយុត្តំ, សព្ពេសំ សិក្ខាបទានំ បាដេក្កំ និទានស្ស បុដ្ឋត្តា តស្ស វិស្សជ្ជេតព្ពត្តា ច សព្ពសាធារណមហានិទានំ បឋមមាហ. ឯកន្តេន បុច្ឆាវិស្សជ្ជនក្កមេន បារាជិកាទីនិ សង្គហំ អារោបិតានិ. កិំ អារោបិតានីតិ ចេ? អាយស្មតា មហាកស្សបេន អនុក្កមេន សព្ពោបិ វិនយោ បុច្ឆិតោ, បុដ្ឋេន ច អាយស្មតា ឧបាលិត្ថេរេន យថានុក្កមំ និទានាទិ វិស្សជ្ជិតមេវ. អបុច្ឆិតានិបិ វិនីតវត្ថុអាទីនិ យុជ្ជមានានិ វត្ថូនិ អន្តោកត្វា វិស្សជ្ជនក្កមេនេវ គហសង្គាយិំសូតិ វេទិតព្ពំ. អញ្ញថា វេរញ្ជកណ្ឌំ បឋមបារាជិកស្សេវ និទានន្តិ វា អនធិការិកំ វា និប្បយោជនំ វា បាដេក្កំ សិក្ខាបទនិទានបុច្ឆានន្តរំ តស្សេវ វិស្សជ្ជេតព្ពត្តំ វា អាបជ្ជតិ, តស្មា អាទិតោ បភុតិ វិនយនិទានំ ទស្សេតុំ “តេន សមយេនា”តិអាទិ អារទ្ធំ.

ឥទានិ និទានកថនេ បយោជនំ វត្តព្ពំ – វិនយស្ស អាណាទេសនត្តា ភគវតោ តាវ អាណារហភាវំ, អាណាក្ខតស្ស ច វិនយស្ស អនញ្ញថាភាវំ, អាណាយ ឋិតានំ សាវកានំ មហានុភាវតញ្ចាតិ តិវិធស្ស បយោជនំ. កិំ? អាណាសាសនារហោ ហិ ភគវា បហីនកិលេសត្តា, អធិគតគុណវិសេសត្តា, លោកជេដ្ឋសេដ្ឋត្តា, តាទិភាវប្បត្តត្តា ច, អរសរូបតាទីហិ អដ្ឋហិ អក្កោសវត្ថូហិ អកម្បិយតោ ភគវតោ តាទិភាវប្បត្តិ វេទិតព្ពា, អដ្ឋន្នម្បិ តេសំ អក្កោសវត្ថូនំ អត្ថិ សម្មាបរិយាយទីបនបញ្ញាយ បហីនកិលេសតា វេទិតព្ពា. ចតុន្នំ ឈានានំ តិស្សន្នញ្ច វិជ្ជានំ អធិគមបរិទីបនេន អធិគតគុណវិសេសតា វេទិតព្ពា. “នាហំ តំ ព្រាហ្មណ បស្សាមិ សទេវកេ…បេ… មុទ្ធាបិ តស្ស វិបតេយ្យា”តិ ច “ជេដ្ឋោ សេដ្ឋោ លោកស្សា”តិ ច វចនេន ជេដ្ឋសេដ្ឋតា វេទិតព្ពា, ឥច្ចស្ស ភគវតោ អាណារហភាវទីបនប្បយោជនំ. “អាគមេហិ ត្វំ សារិបុត្ត, អាគមេហិ ត្វំ សារិបុត្ត, តថាគតោវ តត្ថ កាលំ ជានិស្សតី”តិ វចនំ អនញ្ញថាភាវទីបនំ. “សាធាហំ, ភន្តេ, បថវិំ បរិវត្តេយ្យ”ន្តិ ច “ឯកាហំ, ភន្តេ, បាណិំ អភិនិម្មិនិស្សាមី”តិ ច “សាធុ, ភន្តេ, សព្ពោ ភិក្ខុសង្ឃោ ឧត្តរកុរុំ បិណ្ឌាយ គច្ឆេយ្យា”តិ ច ឯវមាទីហិ ថេរស្ស តីហិ សីហនាទេហិ អាណាយ ឋិតានំ សាវកានំ មហានុភាវតាទីបនំ វេទិតព្ពំ. សាវត្ថិយាទីសុ អវិហរិត្វា កិមត្ថំ ភគវា វេរញ្ជាយមេវ តទា វិហាសីតិ ចេ? នឡេរុយក្ខស្ស បីតិសញ្ជននត្ថំ, ភិក្ខុសង្ឃស្ស ភិក្ខាចរេន អកិលមនត្ថំ, វេរញ្ជព្រាហ្មណស្ស បសាទសញ្ជននត្ថំ, មហាមោគ្គល្លានត្ថេរស្ស អានុភាវទីបនដ្ឋានភូតត្តា, សារិបុត្តត្ថេរស្ស

វិនយបញ្ញត្តិយាចនហេតុភូតបរិវិតក្កសង្ខាតភូតត្តា ច។ តេសុ បច្ឆិមំ ពលវការណំ, តេន វុត្តំ អដ្ឋកថាយំ "តេន សមយេនាតិ យេន កាលេន អាយស្មតោ...បេ... តេន កាលេនា"តិ។ បុរិមេសុ ចតូសុ អសង្គហការណេសុ បឋមេន ករណា មេត្តាករណតាជនិតា អមនុស្សានំ ចិត្តសំកិលេសេន កិលន្តំ អាគន្តុំ ជនេតិ។ ទុតិយេន បរិសាទោសេន កិលន្តា ឯកំ បរិសា សង្គហេតព្ពា, ឯកំ អប្បិច្ឆេន សន្តុដ្ឋេន ច ភវិតព្ពន្តិ វា ជនេស្សតិ។ តតិយេន បច្ចយេ និរបេក្ខេន កុលានុគ្គហោ កាតព្ពោតិ។ ចតុត្ថេន ឯកំ យថាភូតការណាបិ បច្ចយត្ថំ ន លោលុប្បំ កាតព្ពំ, ពហុលំ បរទត្តុបជីវិនា ភវិតព្ពន្តិ ជនេស្សតិ។ "តេនាតិអាទិបាឋស្ស...បេ... វិនយស្សត្ថវណ្ណន"ន្តិ វទតោ អញ្ញោ តេនាតិអាទិបាឋោ, អញ្ញោ វិនយោ អាបជ្ជតីតិ។

"តេនាតិអាទិបាឋម្ហា កោ អញ្ញោ វិនយោ វុត្តោ;

តស្សត្ថំ ទស្សយន្តេន, ភវេ វិនយវណ្ណនា"ន្តិ –

ទេ? តត្ថ វុត្តំ បុព្វេន "ពុទ្ធជិនាធុរស្ស ភគវតោ អត្តបច្ចក្ខវចនំ ន ហោតី"តិអាទិ, តស្មា ឧបាលិត្ថេរេន វុត្តស្ស តេនាតិអាទិបាឋស្ស អត្ថំ នានប្បការតោ ទស្សយន្តោ ពាហិរាបិ វិនយស្ស ភគវតោ អត្តបច្ចក្ខភូតស្ស អត្ថវណ្ណនន្តិ ឧបនេត្វា អនត្ថា ឋវេន្តោ យទិ ឧបិ "តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា វេរញ្ជាយំ វិហរតីតិ ឧបាទិវចនបដិមណ្ឌិតនិទានំ វិនយបិដកំ កេន ធារិត"ន្តិអាទិវចនំ វិវជ្ជិត្វា "តេន សមយេនា"តិអាទិវចនស្ស វិនយបិដកបរិយាបន្នភាវជោតនតោតិ ទេ? ន, អញ្ញត្ថាបិ តទត្ថាហារសិទ្ធិតោ "នានាវិធកិត្តិកម្មុបដិមណ្ឌិតវសេន បុរិសោ"តិអាទីសុ វិយ។ វិនយស្សាទិការេន សង្គីតិការកេហិ អនុញ្ញាតត្តា វិនយបរិយាបន្នតាបិ យុជ្ជតិ តស្ស វចនស្ស។ ឧត្តាហ – យថា សុត្តន្តេ "ឯកំ សមយ"ន្តិ ច, អភិធម្មេ ច "យស្មិំ សមយេ"តិ អនិយមតោ វុត្តំ, តថា អវត្វា ពុទ្ធ "តេន សមយេនា"តិ បឋមំ តំនិទ្ទេសោ ករុមា វុត្តោតិ? វុច្ចតេ – តស្ស តស្ស សិក្ខាបទបញ្ញត្តិសមយស្ស, យស្ស វា សិក្ខាបទបញ្ញត្តិហេតុភូតស្ស សមយស្ស ហេតុ ភគវា តត្ថ តត្ថ វិហាសិ, តស្ស ច សមយស្ស អតីតស្ស តេសំ សង្គីតិការកានំ ចសីតំ សុបាកដត្តា។ កថំ? "ឯយ តេ កិញ្ចិ អប្បិច្ឆា តេ ឧញ្ញាយន្តី"តិអាទិវចនតោ, "អថ ខោ តេ កិញ្ចិ ភវេតោ ឧតាយត្វំ អារោចេសុ"ន្តិ ច "អថ ខោ ភវេតោ ឧតស្មិំ និទានេ សន្និបាតាបេត្វា"តិ ច "កិញ្ចិ តទត្ថុចិតំ តទត្...បេ... ទស អត្ថវសេ បដិច្ច សង្ឃសុដ្ឋុតាយា"តិ ច "ឯវញ្ច បន, កិញ្ចិ, ឥមំ សិក្ខាបទំ ឧទ្ទិសេយ្យាថា"តិ ច ឧត្តរេសុ ច "អនុជានាមិ, កិញ្ចិ, តីហិ សរណគមនេហិ បព្ពជ្ជ"ន្តិអាទិវិនយក្កមស្ស វចនតោ យោ សោ សិក្ខាបទបញ្ញត្តិសមយោ, តស្ស តស្ស វិនយក្កមស្ស សោ បញ្ញត្តិសមយោ ច សុវិទិតោ តេសំ បញ្ចសតានំ ឧត្តមឆទានំ កិញ្ចិ, តាយំ ភវោ សុត្តន្តាភិធម្មេសុ សម្ភវតិ។ តស្មា សុវិទិតត្តា តេន សមយេន ហេតុភូតេន វិហរតីតិ វិហរតិបទេន ឧកាសម្ពន្ធត្តា ច បឋមំ យំនិទ្ទេសារិតោ អសម្ភវតោ ច វិនយបិដកេ តំនិទ្ទេសោច បឋមំ វុត្តោ។ កថំ? ឧត្ត "យេន ខោ បន សមយេន វេសាលិយា អវិទូរេ កលន្ទកគាមោ នាម ហោតី"តិ វា "យេន ខោ បន សមយេន វេសាលី...បេ... ហោតី"តិ វា អសម្ពន្ធតោ

យំនិទ្ទេសេន អវត្វា តំនិទ្ទេសស្សេវ សម្ពន្ធតោ "តេន ខោ បន សមយេន...បេ... កលន្ទកគាមោ នាម ហោតី"តិ វុត្តន្តិ, ឯកំ សុវិទិតត្តា វា អនិយមនិទ្ទេសវចនន្តិ ឧត្ត កិញ្ចាបិ យថាវុត្តនយេន និយមនិទ្ទេសវចនមេវេតំ តំនិទ្ទេសត្តា, តថាបិ

សម្បតិកាលវសេន តទិតរេសំ កិញ្ចិ អវិទិតត្តា "អនិយមនិទ្ទេសវចន"ន្តិ វុត្តំ។ យំ បន វុត្តំ "អយញ្ហិ សព្ពស្មិម្បិ វិនយេ យុត្តី"តិ, តំ

តត្ថាហុលេន ចុត្តត្តិ ទេជិតត្ថា៉

ឃដិ សន្តំ ទេតតាតិ បធំ អតិឃយតិទ្ថេសចធត់ កទេឃ្យ, ទេតត ហិ កិក្លុទេច កិក្លុត់ និក្លាបធត្តិ ឲត្តុ ព្ទាធឃ្យិ បុទេត្ថា និទ្ធត្តុំ ទេតតាតិ បធំ អតិឃយតិទ្ថេសចធត់ កទេឃ្យ៉ "ទេតត សយទេឃត ញុទេទ្ធា កកចា ៥្សុទេចលិឃំ ចិហទតិ"តិអាឌិសុ ចុត្តុំ ទេតតាតិ បធត្ថា អតិឃយតិទ្ថេសចធត់ កទេឃ្យ, ត ធ ទេហាតិ, តស្មា ទេឃសំ ទេតត ត់តិទ្ថេទេសត តិទ្ទិ៥ទេត្វា អបិឌិទេតា, ទេតសំ ចទេសតាហ "អតិឃយតិទ្ថេសចធតទេឃត"ត្តិ៉ អធ ចា តទេតា បធយំ តធត្តាធស្សតទេតា បន្ថាបិ ត់សព្ទទេត្តត ឃំតិទ្ថេសធស្សតទេតា ធ "អតិឃយតិទ្ថេសចធតទេឃត"ត្តិ ចុត្តុ៉ អធ ចា បុត្តាល្យាឌិសុ អឃំ តាឃាតិ អតិឃទេឃត្វា កាលបរិឌិបតស្ស សយឃសទ្ថស្ស ៥្បបធកាទេចតបិ ឲចំ ចត្តុយទហតិ "ឃដិធំ អតិឃយតិទ្ថេសចធត"ត្តិ៉ អធ ចា "ទេតតា"តិ ចុទេត្តុ ទេតត ឈទេដត បទេដតាតិ សត្ថត្តបួសក្កតិចារលត្តុំ តិឃយំ កទេរាតិ "សយទេឃតា"តិ៉ ទេកត បត សយទេឃត? បទកាទេក អត្តុទេតា និទ្ទេ្ធត សារិបុត្តស្ស បរិចិតក្កសយទេឃត៉ ឲត្តាហ – ចិតក្កសយទេឃា ទេធ ព្ទធាឌិទេប្យទេតា, "បទទេតា ព្ទធ បត ទេហតុអទេត្វា កទេលាទេត្វា ធ សម្មធតិ៉ ទេឃា ហិ ទេសា និក្លាបធបញ្ញាត្តិសយទេឃា សារិបុត្តាឌិហិបិ ត្សត្វុិទេញ្ញាទេឃ្យា, ទេតត សយទេឃត ទេហតុក្នុទេតត កទេលាក្នុទេតត ធា"តិអាឌិចធត់ ចិទេត្តព្វីតិ? ត, ឆាហុទេល្លត ចុត្តត្តា៉ សុត្តត្តាកិឆទេប្ទុសុ ចិឃ អចទេត្វា ព្ទធ ចិតឃបិដទេក កទេលាចធទេតត កស្មា តិទេទ្ថេសាតិ ហិ ទេចាធតា៉ តស្មា តស្សា ចិស្សជ្ជទេត ឆាហុទេល្លត កទេលាចធតប្យទេឃាដត់ ចត្តុកាទេឃា អាចទិទេឃា អាហ "ទេឃា ទេសា និក្លាបធបញ្ញាត្តិសយទេឃា"តិអាឌិ៉ ត សព្យតិ ចុត្តុឃាតស្សេច កទេលាចធតស្ស បទេឃាដត់ ចត្តុកាទេឃា, ព្ទយស្ស បត ទេហតុអទេត្វាច សម្មធតិ, ត កទេលាទេត្វា, តស្មា អាហ "អបទកាទេក អត្តុទេតា និទ្ទេ្ធតា"តិអាឌិ៉ សយឃត្ថាតិ អាកាយតបច្ចយសយចាឃំ តធត្សុបកាលត្ថា ៥្បិធាឃាតិ អទេត្វា៉ បច្ចយសាយក្កិត្ថា អាកាយតកាលត្ថា លកិត្វា ឌាតិស្សាឃាតិ អឌិប្យាទេឃា៉

ឲត្តាហ – ឃធា "ឲទេកាច ទេលា, កិក្លុទេច, លទេលា សយទេឃា ធា"តិ ឲត្តុ លលាសយឃាត់ ឲទេកា អទេត្វា, តធា កាលត្ថា សយឃត្ថា ៥្បិធាឃាតិ កាលសយឃាត់ ឲទេកា អទេត្វា និឃា, អបិធ អាកាយតបច្ចយសយចាទេឃា ទេចត្តុ សយទេឃា កាលស្សាបិ អាកាយតបច្ចយត្តា សយឃក្កហទេលាទេតច ទេសា កហិទេតាតិ ចិសុំ កាទេលិ កិយត្តុំ កហិទេតាតិ ធ? ចុច្ចទេត – អទេប្យច តាយ ទេស្វបិតិ កាលស្ស បធយំ តិឃយិតត្តា ត សយទេឃា កាលទេត្វា៉ តស្មិំ ទេស្វតិ តិឃយិតកាទេល ព្ទតទេទសំ អាកាយតបច្ចឃាត់ សយចាឃំ បដិច្ច ៥្បសក្កទេឃ្យាយ ឃធាតិឃយិតកាទេលបិ បុត្តាល្យាឌិប្យទេកធំ ឃធាចុត្តសយចាឃាត្សុបំ កាលត្ថា ៥្បិធាឃាតិ ទេស្វតិ បរិទ្ធិត្តុឌិចទេស បុត្តាល្យាឌិកាលតិឃតកាចំ ធទេស្សតិ, តស្មា កាលសយឃាត់ ត ឲកត្តត្តា កាលស្ស ចិសុំ កហលាឃ្យិ សាត្តកត្តិ ទេចឌិតត្ថា៉ ឃស្មា លទេល លទេល ត្វំ កិក្លុ ឌាឃសិ ធ ឌីឃសិ ធ ឃីឃសិ ទេចតិ កិក្លុតិឃា សត្តិទេក អកិក្លុលំ កច្ឆតីតិ (បាចិ៉ ១៥ប័) ធ លទេល លទេល កាឃតិ សត្តុសាឃតត្តិ ធ លលាសទ្ថេ អទេតកទេត្វា, តធា សយឃសទ្ថេ ធ, តស្មា ឲកទេយទេកត តិឃទេឃទេត្វា "ឲទេកាច ទេលា, កិក្លុទេច, លទេលា ធ សយទេឃា ធា"តិ អាហ៉ លលាសយឃាត់ អទេត្វា ឲកទេត្វា ឃុជ្ជតិ លទេលា ឱកាសលិទេកា, អដ្ឋក្លុលាចឌ្ឌីទេតា តចទេឃា លទេលាតិ អទេត្វា៉ អត្តុទេតា អត្តុទេតា ៥្ទេច្ឆធាធទេឃា ជិដ្ឋិកតសក្លាទេត សយទេឃ ឲត្តុ បធធត្តិតិ សយឃប្យចាធទេកា៉ ទេស្វធ តិត្កាឌិទសក្លាតាឃ តិប្តាត្សុក្លុបត្តិឃា បរិក្លុត្តត្តា តិត្កាឌិទំ៉ ឲកសាលទេកតិ ឲទេកា សាលត្សុទេក្លា៉ "ក្យុជិកា"តិបិ ធធត្តិ៉ អត្តាកិសយឃាតិ អត្តុទេតា ហិតបដិលិកា៉ ឌិទេរាតិ ធ បល្លិទេតា ចុច្ចតិ, តាទេញ្ញា៉ សឃ្ទា ឃាតាកិសយឃាតិ ស្វុទ្ទ ឃាតស្ស បហាទេតត, សយុទេច្ឆធចទេសត ស្វុទ្ទ ឃាតប្យហាទេតតាតិ អទេត្វា៉ ត្សក្លុស្ស បីឡអតទេដ្ឋាតិអាឌិសុ "ធត្យុត្ត សច្ចាត់ ធត្យហិ អាកាទេរហិ បដិទេចទេឆា"តិអាឌិសុ លត្តុបត្ថាកសក្លាតស្ស ត្សក្លុស្ស ត្សក្លាកាទតាឃទេដ្ឋា៉ សក្លុតទេដ្ឋា កាទលុប្យត្តិអទេត្វា, ត្សក្លាឃ ទេចធតាឃ សត្តាបទេដ្ឋា៉

ឫលាឃ ឧចឆតាឃ ចិបរិណាមេដ្ឋា៉ បិញ្ញអតដ្ឋាឌិខកាច អកិឞយឃេដ្ឋាតិ អខេត្វា ឌដ្ឋេន្តា៉ កន្តោគត្តិឞយខឃាតិអាឌិឞុបិ បឆចិកយ្យតអារេលិកបិតុកាចាឌិហិ ឧឆចយត្វេឞ្សុឞុ បិកេជិ៉ ឌ្កក្ករកាទិកឞយខឃាបិ កាញ្ញ ឞយេណា ខកាតេយា ត កាញ្ញតិអាឌិតា បិកេជិ៉ ឞត្តឞត្តាហាតិ ច អន្ធ្លាតិ ច ឌិដ្ឋេឆយ្យឞុលចិហារឞយខឃា៉

អដ្ឋត្តខេច ឋំ ឞយឃត្តិ អារេឞ្ចតា បដ្ឋាឃ ឃាច បត្តឞត្តិដ្ឋានា, តាច អដ្ឋត្តឞយ្យខឃាខកត តឞ្មិ ឞយខឃ៉ កន្ទុលាចិហារេត ចិហាឞិតិ កន្ទុលាកិច្ចចិហារេត តឞ្មិ ឞយខឃ ចិហាឞិតិ អខេត្វា៉ ឋំ ឞយឃត្ថាកន្ទុលាកិច្ចឞយឃំ ខាលាកិច្ចំ កន្ទុលាកិច្ចត្តិ ឌេ្ល កកចេតា កិច្ចាតិ, អកិឞខ្ពាឌិ ខាលាកិច្ចំ, យហាកន្ទុលាឞយាបត្តិ ឞយាបឌ្ឌិត្វា ឧចឆេឃ្យឞត្តាចលេកេតំ កត្វា តឆត្ថឞុបករណំ កន្ទុលាកិច្ចំ៉ “ឞត្តិបតិតាតំ ឧចា, កិក្លខេច, ឌ្លយំ ករណីយ”ត្តិ (យ៉ តិ៉ ១៉១៧លិ១; ដ្ឋោ៉ ១១, ១៧) ហិ ទុត្តំ, ឋំ កកចាបិ កេទាតិខឃច៉ អឆ ចា អាកត្តខេកហិ កិក្ខុហិ អាឌិឞយាខឃាកច្ចា៉ តត្ត កន្ទុលាកិច្ចំ ចិហារំ ឌេឞ្សខ្លា “កន្ទុលាចិហារេត ចិហាឞិ”តិ អាហ៉ អឌិករណត្ថាកាលខេត្វាតិ ឲត្ត ហិ-កាខេទា ការណខេត្វា៉ តត្ត ហិ អកិឆខ្មុ កាលឞយ្ហលណាឞយចាឃខេហតុឞត្តាតចេឞេត បត្តចិឆោ ឞយឃេដ្ឋា ឌដ្ឋេន្តា៉ កាលឞយ្ហេដ្ឋា ឞយខឃា កេចំ អឌិករណំ ខេហាតិ? អឌិករណយុប្បត្តិដ្ឋាតំ បុគ្គលេញាខេតាតិ ឃឆា, ឲចំ កាលេដ្ឋា ឞយឃឞេដ្ឋា ឌដ្ឋេន្តា៉ កេចំ រាឞេដ្ឋា? ឃចរាឞិយិញ្ញ្ញខេតាតិ ឃឆា៉ តឞ្មា ឃឞ្មិ កាខេល បុខេញ្ញ ចា ចិត្តំ ឞយុប្បត្តំ, តឞ្មិ កាខេល បុខេញ្ញ ចា ឞឞ្សាឌេខឃា ដ្ឋប្បឌ្ឌត្តិតិ ទុត្តំ ខេហាតិ៉ អឌិករណត្ថាតិ ឲត្ត អកិឆខ្មុ តិដ្ឋិដ្ឋំ អឌិករណំ កាលេដ្ឋា ឞយ្ហេដ្ឋា ច ខេហាតិ, “ឃឞ្មិ ឞយខឃ”តិ ទុត្តំ អឌិករណំ ឞត្តាឃ ទុត្តត្តិ ឌដ្ឋន្តា៉ ឮនាតិ កាខេតកាចលក្ខណាច្ចា ឌេឞ្សខ្លា “តត្ត ទុត្តាត”យិច្ចាឌិយាហ៉ តត្ត អកិឆខ្មុ ទុត្តាតំ កាខេចា តាយ កិត្តិ? ដ្ឋប្បត្តិ ចិឌ្ឌយាតតា, ឞា ខេតឞំ តត្ត ទុត្តាតំ ឞឞ្សាឌិឆយ្យាតំ, ឞា បត ឞយឃឞ្សុ កាខេតត កាខេចា លក្ខិឃតិ ខាឃតិ, តឞ្មា តត្ត ក្មុយ្ចឆតតិឌេ្លឞា កេតាតិ ទុត្តំ ខេហាតិ៉

តត្ត លេណា តាយ អដ្ឋក្ខលចិតិឆ្យខេត្វា តចេយា លេណា, តឞ្មិ ឞតិ ដ្ឋប្បឌ្ឌតិ៉ ឞយចារេខឃា តាយ ចក្ខ្មុត្រឹយាឌិការណឞាយក្តិ, តឞ្មិ ឞតិ ដ្ឋប្បឌ្ឌតិ៉ ខេហតុ តាយ ទ្ឋបិឌិអារេឞ្ចណំ៉ តឞ្មា តឞ្មិ លលការណឞយចាឃខេហតុយិញ្ញ្ញតិ ខេតឞំ ឞឞ្សាឌិតំ កាខេចា ចិឌ្ឌយាតតា ខេហាតីតិ ទុត្តំ ខេហាតិ៉ ឮឆ បត ខេហតុអខេត្វា ករណខេត្វា ច ឞយ្គចតីតិ ឲត្ត អត្តដ្ឋឃខេយកឞ្ស ឞយ្គចតីតិ ឮឆ ចិតេឃ ទុត្តឞ្ស ឞយឃឞេដ្ឋឞ្ស កត្តុករណខេត្ត តតិឃា ខេហតុយិញ្ញ្ញ ឮត្យុត្តត្តា៉ ឞោ ឌ្គត្តិខេន្តាឃ្យាតិ “តឆាកខេតាច តត្ត កាលំ ឌាតិឞ្សតី”តិ ទុត្តត្តាតិ ទុត្តំ ខេហាតិ៉ ខេតត ឞយខឃតាតិ តឞ្ស ឞយឃឞ្ស ការណា “អខេត្តត ចឞតិ ចិន្ធាឃ ចឞតី”តិ ឃឆា, អត្តំ ចា ចិន្ធំ ចា លកាឃីតិ តឌត្តំ ចឞតីតិញ្ញខេត្វា៉ ឲចំ “ខេតត ឞយខឃត ចិហខេតី”តិ ទុខេត្ត ខេហត្តខេត្វ តតិឃា ឌដ្ឋត្តា, តឞ្មា ឞិក្ខាបឌបញ្ញត្តិឃា ឞយឃច្ចា ចិតិក្កមច្ចា ឆ្ចលេកឃយាខេតា តត្ត តត្ត ចិហាឞិតិ ទុត្តំ ខេហាតិ៉ តតិឃបិរាឌិកាឌិឞុ “ឮត្ថាឃខេចំ, កិក្ខខេច, អឌ្គយាឞំ , បដិឞលិឃិត្យ”ត្តិ (បិរា៉ ១៩១) ឲចយាឌិឞុ ឌដ្ឋត្តា, តឞ្មា ទុតិឃា កាលឌ្គខេត អដ្ឋត្តឞំខឃាកាតិ ទុតិឃាល្រា ឞយ្គចតិ “យាឞយឌីខេត ចិចឞយឌីខេត”តិ ឃឆា៉ ឮឆ បត ខេហតុអខេត្វា ករណខេត្វា ច ឞយ្គចតីតិ ឲត្ត ឃឞ្ស ករណចចតឞ្ស ខេហតុអខេត្វា ឞយ្គចតិ, ខេតត ឞយខឃត ខេហតុក្ខេតត ឋំ ឋំ ចត្ថុចិតិក្កមឞត្តាតំ ចិតិក្កមឞយឃឞត្តាតំ ចា ឞិក្ខាបឌបញ្ញត្តិខេហតុច្ចា អខេបក្ខយាខេតា កកចា តត្ត តត្ត ចិហាឞិ៉ ឃឞ្ស ករណខេត្វា ឞយ្គចតិ, ខេតត ករណក្ខេតត ឞយខឃត ឞយ្យខេត្តត ឞិក្ខាបឌាតិ បញ្ញាបឃខេន្តា កកចា តត្ត តត្ត ចិហាឞិតិ អឌិប្បាខេឃា៉

ក្ខិបនេ បន “សុទិន្នាទីនំ វីតិក្កមេ យាវ ការណំ តាយ, តស្ស និយមតោ ការណេ បន ការណេន តំ កាលំ អតិក្កមិត្វាន សិក្ខាបទស្ស បញ្ញាបេតព្ពត្តា”តិ វុត្តំ, តំ និទ្ទេសំ។ យំ បន វុត្តំ “ឋានំ ការណំ បុព្ពការណត្តា បឋមំ វត្តព្ពម្បិ បច្ឆា វុត្ត”ន្តិ, តំ ទុវុត្តំ។ ហេតុអត្ថោ ហិ យថា បច្ឆា ការណត្ថោ យោជិយមានោ អត្ថក្កមេនេវ យោជនំ គច្ឆតិ, តថា ច យោជិតោ។ យំ បន អដ្ឋកថាចរិយោ បច្ឆា វុត្តំ ឋានំ ការណត្ថំ បឋមំ យោជេត្វា បឋមំ វុត្តំ ហេតុអត្ថំ បច្ឆា យោជេសិ, តំ យោជនាសុខត្ថាតិ វេទិតព្ពន្តិ អាចរិយេន លិខិតំ។ វុត្តោ បដ្ឋាយ យត្ថ យត្ថ “អាចរិយេន លិខិត”ន្តិ វា “អាចរិយស្ស តក្កោ”តិ វា វុច្ចតិ, តត្ថ តត្ថ អាចរិយោ នាម អានន្ទាចរិយោ កលសបុរវាសីតិ គហេតព្ពោ។ ឧទាហ – យថា សុត្តន្តេ “ឯកំ សមយំ ភគវា”តិ វុច្ចតិ, តថា “តេន សមយេន ភគវា វេរញ្ជាយ”ន្តិ វត្តព្ពំ, អថ សវេវចនំ វត្តការយា ភេទោ, តថាគតោ សុគតោតិអាទីនិបិ វត្តព្ពានិ, អថ ឧភយស្សេវ បទស្ស គហណេ កិន្តិ បយោជនំ អត្ថិ, តំ វត្តព្ពន្តិ? វុច្ចតេ – តេសំ ហិ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ បរេយកម្មិ អញ្ញាសយក្កមំ អនាគតំ “អបញ្ញត្តេ សិក្ខាបទេ អនាទីនវទស្សា...បេ... អភិចិញ្ញាបេសី”តិអាទិកំ (បារា។ ១៩) “អថ ខោ ភគវា អាយស្មន្តំ សុទិន្នំ បដិបុច្ឆី”តិអាទិកញ្ច (បារា។ ១៨) “សាទិយិ តុំ ភិក្ខូតិ។ នាហំ ភគវា សាទិយិ”ន្តិអាទិកញ្ច (បារា។ ៧១) តថា បុរាណវោហារិកំ ភិក្ខុំ បុច្ឆិត្វា តេន វុត្តបរិច្ឆេទេន ទុតិយបារាជិកបញ្ញាបនញ្ច ទេវទត្តស្ស បព្ពជ្ជានុជាននញ្ចាតិ ឯវមាទិកំ វិនយបរិយត្តិំ ទិស្វា ពុទ្ធសុពុទ្ធតំ បដិច្ច សទ្ធា សមុទេយ្យ, “តថា កិំ បន ពុម្មិយាលយស្ស លេខអាសកស្សា”តិ (ចូឡវ។ ១៦៩) ឯវមាទិកំ ទេវទត្តបដិសំយុត្តំ វិនយបរិយត្តិំ និស្សាយ លីឡាវសត្តំ បដិច្ច សទ្ធា សមុទេយ្យ, តក្ករមសក្កាបិតោទេតត្តំ អាយស្មតា ឧបាលិត្ថេរេន ឋានសោ បច្ចយក្កហណំ សព្ពត្ថ គតន្តិ វេទិតព្ពំ។ តេនេតំ វុច្ចតិ – កាយំ សព្ពសោយព្ភុទ្ធតា ពុទ្ធស្សេច, ភគវន្តិទោសត្តា ភគវាច, សោ វុត្តាតិ។ បរតោបិ វុត្តំ “ជានតាបិ តថាគតា បុច្ឆន្តិ...បេ... អត្ថសំហិតេ សេតុឃាតោ តថាគតាន”ន្តិ (បារា។ ១៩)។ សុត្តន្តេ ច វុត្តំ “សនិទានាហំ ភិក្ខវេ ធម្មំ ទេសេមិ”តិអាទិ (អ។ និ។ ៣។១១១)។

អសាធារណហេតុម្ហីតិ ឯត្ថ កុសលមូលានិ ន អកុសលានំ កទាចិ មូលានិ ហោន្តិ, តថា អកុសលមូលានិ កុសលានំ, អព្យាកតមូលានិ ន កទាចិ កុសលានន្តិ អយមេវ នយោ លព្ភតិ, យស្មា កុសលា ហេតូ តំសមុដ្ឋានានំ រូបានំ ហេតុបច្ចយេន បច្ចយា (បដ្ឋា។ ១។១។៣០១ អាទយោ), តស្មា កុសលានិ កុសលានំយេវាតិអាទិនយោ ន លព្ភតិ។ បុន វុច្ចតេ កុដ្ឋា, តេ យទ្ធយតិ តាសយតីតិ បុថិយន្ត្រា។ សត្តានំ ហិតសុខនិប្ផាទនាធិមុត្តតន្តិ ឯត្ថ សាមញ្ញតោ វុត្តសទ្ទ វិសេសា ភិន្ទិត្វា ទស្សេតុំ “យត្តស្សានំ រូបការាពហុលតា”ន្តិអាទិ វុត្តំ។ ពហុជនហិតាយាតិ ពហុនោ ជនស្ស ហិតត្ថាយ។ បញ្ញាសម្បត្តិយា ទិដ្ឋធម្មិកសម្បរាយិកហិតូបទេសកោ ហិ ភគវា។ សុខាយាតិ សុខត្ថាយ។ ចាគសម្បត្តិយា រូបការកសុខសម្បទាយកោ ហិ ឯស។ មេត្តាករុណាសម្បត្តិយា លោកានុកម្បាយ មាតាបិតរោ វិយ។ លោកស្ស រក្ខិតគោបិតា ហិ ឯស។ ទេវមនុស្សានន្តិ ឯត្ថ ភព្ពបុគ្គលេ វេនេយ្យសត្តេយេវ គហេត្វា តេសំ និព្ពានបត្ថិកផលទិកាយ អត្ថតោ ឧប្បត្តិំ ទស្សេតិ។ “អត្ថាយា”តិ ហិ វុត្តេ បរមត្ថាយ និព្ពានាយ, “ហិតាយា”តិ វុត្តេ តំសម្បាបកមគ្គាយាតិ វុត្តំ ហោតិ, មគ្គតោ ឧត្តរិ ហិតំ នាម នត្ថីតិ។ សុខាយាតិ ផលសមាបត្តិសុខាយ តតោ ឧត្តរិ សុខាភាវតោ។ ទិដ្ឋិសីលសង្ឃាតេនាតិ ឯត្ថ សមាធិ បញ្ញាបិ អគ្គហេត្វា ទិដ្ឋិសីលយុត្តគ្គហណំ សព្ពសេក្ខាសេក្ខសាធារណត្តា។ កោសម្ពកសុត្តេបិ (ម។ និ។ ១។៣៨១) “សីលសាមញ្ញគតោ វិហរតិ, ទិដ្ឋិសាមញ្ញគតោ វិហរតី”តិ វុត្តំ។ ទិដ្ឋិគ្គហណេន បញ្ញាបិ គហិតាតិ ចេ? ន, សោតាបន្នាទីនម្បិ បញ្ញាយ បរិបូរការិភាវប្បសង្គតោ, តស្មា ឧក្កដ្ឋនយេនបិ តាសំ បញ្ញាទិដ្ឋីនំ អភេទត្តនិទ្ទេសោ អត្ថិ ធិតិសមាធិន្ទ្រិយសម្មាសមាធីនំ វិយ។ អញ្ញាសីតិ ឯត្ថ សោតទ្វារានុសារេន ញាតា, អត្ថោ សុតោតិ ហិ វុច្ចតិ “សុតមេតំ, ភោ គោតម, បិបកា សមាចារា ទិស្សន្តិ នេវ សុជ្ឈន្តិ វា”តិអាទីសុ

ចិយ៉ "កិក្លុ ខេា, ក្ដបិលិ , បស្ឈុ កិត្ដុតី"តិអាឌឹសុ (ធ្មឡអច៉ ១៩៣) ចិយ អចឆារលាខេត្ត ចា៉ ខចខេញ្ញាយំ កខេចា ចិឌ្ឍយាខេភា៉ ព្ពត្តខ្មុធ្មតស្ស ខុចំ ក្នតស្ស៉ កាចំ ក្នតស្ស? បញ្ញបុត្តស្ស បញ្ញកុលិ បត្ថាឌិតស្ស, ខុចំ ហុត្វា ជិតស្ស កិត្តិបខេទ្ធា អត្ថក្កខេតាតិ អកិបខេទ្ធត ខេឃាខេក ក្ដបខេឃាកចចភាតិ ខេហាត្ថិតិ អខេត្វា៉

កាយុបិកាភបច្ចយា ខុច ខេយត្តិ កាខេចតិ, ព្រាហុខេលិខេក តិត្ថាតតីតិ ព្ពយិភា កាយុបិកាភខេហតុ កយុំ កត្វា កាយកខេច ខុច តិត្ថាតតីតិចាឌឹតំ ចាខេឌា បដិក្ខិខេត្តាតិ ចឌត្តិ, "ព្រាហុខេលិខេក បលឹតា កាយា"តិ ឃុត្វា, កខេប្យត្វា ចា បច្ឆា "តត្ត បយុត្តិ អត្យកចិស្សាយឹ"តិ កាយុបិកាភបច្ចយា តក្សុបកំ កខេទាតីតិ ព្រាហុខេលិខេកបិ កាយតឹឃខេដ្ឋត កាយា, "តឌារឡុលាត្តា តល្យា កាយុបិកាភត្តិ ចុត្តា"តិ ឆ ចឌត្តិ, ឌីឃំឃិតត្ថា៉ កឡុច្ចា ចក្លុស្ស ឌតកការលំ, កឡុស្ស ឡ្ហលការលំ តល្យា, តស្មា ត ឡ្ហលការលំ ខេហាតិ ឌតកំ៉ ទ្នបតល្យាឌខេឃា ច្យក្លបច្ចំ លត្តបរិយាបត្តត្តា, "ឃឃ្យិច្ឆិ ត លកតិ, តយ្បិ ច្យក្ល"ត្តិ (ឌី៉ តិ៉ ១៉១ប័ល៍; ឃ៉ តិ៉ ០៉០១០; ចិក៉ ០៥០) ចចតខេតា ច៉ តស្ស ឡ្ហលការលាកាខេចត បឃុជ្ជាបិកាតិ តស្ស ការលាក្នតស្ស ព្ពឃស្ស លត្តបញ្ចាកស្ស បឃុជ្ជាបិកាតិ ខេឃាខេឌតត្ថា៉ "អាឃចបឃុឌឃា អចិឌ្ឍាបឃុឌខេឃា"តិ (ឃ៉ តិ៉ ០៉០០១) ចចតខេតា តស្ស ខុច ការលាត្តិបិ ចត្តិ ចដ្ឋតិ៉ អបិឆ "ទ្នបិឌិ ចិយ តល្យាបិ តល្យាឃ ក្ដប្យត្តិប្យហាតដ្ឋាត"ត្តិ ចចតខេតា ទ្នបិឌិ ចិយ តល្យាបិ ច្យក្លបច្ចំ កាតំ៉ ចុត្តខេញាតំ "ទ្នបតល្យា ខេលិខេក បិឃទ្នបំ បាតទ្នបំ, ខុខេត្តបា តល្យា ក្ដប្យឌ្ឍយាភា ក្ដប្យឌ្ឍតី"តិ (ឌី៉ តិ៉ ១៉៣០០; ចិក៉ ១០១) ឆ "ខុខេត្តបា តល្យា បហឹឃយាភា បហឹឃតី"តិ (ឌី៉ តិ៉ ១៉៣០០; ឃ៉ តិ៉ ០៉០១៣) ច៉ ចិឃុទ្ធិឃខេក្ក "បត្ថាកាខេទត បត ក្ដបិកាភក្លុត្តបញ្ចាកំ ច្យក្លខេញ្ចាច អរិឃបច្ចញ្ចា អត្ថាព្រា តល្យាឃា"តិ ចចតខេតា ព្ពឆ ទ្នបតល្យាឌខេឃា ច្យក្លបច្ចត្តិ ចចតំ ចិទ្នឌ្ឍតីតិ ខេច? ត, អត្ថាឃត្ថាបក្កទកាខេចត ឌខេស្សាតំ តត្ត តត្ត ចុត្តត្តា៉ ឃឌិ តល្យា ក្ដបិកាភក្លុត្តបរិយាបត្តា ត កខេចឃ្យ, បច្ចិកខេក្ក "តត្ត កតខេយ បំលិខេត្តត បញ្ចាបិកាភក្លុត្តា ច្យក្លា៉ ខេបឃ្យចិឌំ, ទ្នបុបិកាភក្លុខេត្តា ៉៉ខេប... ចិត្ថាលាបិកាភក្លុខេត្តា"តិ (ចិក៉ ១០១) ខុត្ត "ឌខេបត្វា តល៍្យាបត្ថាទ្នបិកាភក្លុខេត្តា"តិ ចត្តត្ថា កខេចឃ្យ, ត ឆ ចុត្តំ, តស្មា ច្យក្លបច្ចបរិយាបត្តា តល្យាតិ ខេច? ត, ខេហតុផលបក្កខេឌាបប្យបក្កខេតា៉ ត បក្កខេឌាខេបាតិ ខេច? បច្ចិកក្កបិឡព្ពឃញ្ញាបញ្ចាហិ ខេកាដ្ឋាខេបហិ បឃុឌឃបច្ចំ តិឌ្ឍិដ្ឋំ៉

កាចំ? តល្យាតិ ខុខេកា ចាខេទា, តល្យា ឆ អចខេឃបា ឆ កិខេលបាតិ ច្យតិខេឃា, តល្យា ឆ អចខេឃបា ឆ កិខេលបា អចខេឃបា ឆ អក្យុបលិ ឆឡាតិ តតិខេឃា, តល្យា ឆ អចខេឃបា ឆ កិខេលបា អចខេឃបា ឆ អក្យុបលិ ឆឡុ តឹលិ ឆ ក្យុបលឡុលិតិ បាឃចាតីតិ ចត្យុខេត្វា, តល្យា ឆ អចខេឃបា ឆ កិខេលបា អចខេឃបា ឆ អក្យុបលិ ឆឡា តឹលិ ឆ ក្យុបលឡុលិតិ បាឃចាតិ អចខេឃបា ឆ បាឃចា ក្យុបលិ ឆឡាតិ បញ្ចាខេយា ចាខេទាតិ៉ អាឃ តិឌ្ឍិដ្ឋំ, តឆាបិ អកិឆឡុកាឌតិខេឃខេឃច, ត អត្ថាឃិ, ខេបា ឆ តខេឃា អរិឃបច្ចតិខេទ្ធខេឃ ត លត្តតិ៉ តឆា ហិ តត្ត "ចត្តាទិ បច្ចាតិ"ខេច្ចចាហ, ឃុត្តត្តកាឌតិឃបញ្យបុច្ឆខេកាឃុ ចិយ "ចត្តាទិ អរិឃបច្ចាតី"តិ ត ចុត្តំ, តស្មា ឃុត្តត្តកាឌតិខេឃាច បយាលំ តត្ត ឆ តល្យាឃ ចុត្តត្តា៉ ឃឆាហ "តត្ត កតយំ ច្យក្លបឃុឌឃំ អរិឃបច្ចំ, ឃាឃំ តល្យា ខេបិខេភាកចិកា...ខេប... ខេបឃ្យចិឌំ, កាយតល្យា"តិអាឌិ (ចិក៉ ១០១)៉ "ឃឌតិច្ចំ តំ ច្យក្ល"ត្តិ (បំ៉ តិ៉ ១៉០៥) ព្ពយិភា បរិឃាខេឃត ចុត្តត្តា តត្ត ចុត្តឃ្យិ បយាលាខេឃច៉ "បឆឃំ ឆបាតំ ក្ដបបយ្យឌ្ឍ ចិហទតិ បឆឌឹកឃិលា"ត្តិ (ឆ៉ ឃ៉ ០ប័៩ អាឌខេឃា) ចចតខេតា "កឃិលាតី"តិ ឆបាតាតិ ចុត្តាតិ៉ ខេកាឌិ "ក្ដក្កហតិយិត្តបដិកាកតិយិខេត្ត បត្តាឃ ចុត្ត"ត្តិ ចឌត្តិ, តំ ត ឃុត្តទំ៉ "ក្ខត្តិបាការាបិ បណ្ហត្តិ ចិស្សខេឌ្ឍតា បដិក្យុលិតិ បតិ បដ្ឋខេបតត្ថា"តិ ចចតខេតា បតិខេកាឆទា ទ្នបិឌខេឃា ឆ ខេចឌិតត្ថា៉

សង្ខាហិទោត្តប្បទាហិហុសច្ចចិរិយាទម្មាបដ្ឋិតសតិសម្បជញ្ញតាតិ ឆ្លទេ សត្ត សង្ខ្យា តាយ៉ សភាវតោតិ ទុក្ខតោ ត ចចតីតិ ចេទេច សង្ខាយ៉ ទាទេតយ្យត្តិ ទាតត្ថ៉ា ចទ្ធេ យ្យត្តិ ចទ្ធត្ថ៉ា អច ចា បត "តាហំ កយតេត លោកស្ស អត្ថិ ទាទេតយ្យ"ត្តិ ចទាមីតិ អតេត្វ៉ា លោកត្តិ លក្ខលោក៉ កយតេត ត បត្តតេព្វាតិ សទ៏រកយតេត, អកតិកយតេត ចា ត បត្តតេព្វា, អរិយកយតេត លោកត្តំ បត្វាច ទុក្ខា អត្វិ បទេយាចតត្តិ ចុត្តំ ហោតិ៉ សមិតាចីតិ សមិតកិលេសោ៉ អាហារដ្ឋិតិកាតិ បច្ចយដ្ឋិតិកា៉ យេ កេចិ បច្ចយដ្ឋិតិកា, សព្ពេ តេ លុទ្ធតបលុទ្ធតដ្ឋេត ឲុកោ លោកោតិ អធិប្បាយោ៉ សព្ពាទា ហិ សកសកបច្ចយាយត្តតាយ សត្តា ចិសត្តា សត្តា តាយ៉ បរិហត្តិ បរិចត្តិ៉ ធិសាតិ ក្ខបយោកតាហុចចតំ៉ កត្តិ បដិកត្តិ៉ កេ តេ? តេយេច ចិទោចយាតា បកស្សទា ចត្តិយស្វូរិយា៉ អដ្ឋ លោកធម្មា សព្ពាទាច៉ "សិតេទុស្ស សបត្តតោ"តិ ចចតតោ យុកន្ទាទយោ សិតេទុំ បរិក្ខិបិត្វា បរិយល្ខលោកាទេត ធិតាតិ ចទត្តិ៉ បរិក្ខិបិត្វា អច្ចក្កតោ លោកធាតុ អយំ៉ "យ-ការោ បទសន្ធិករោ"តិ ចទត្តិ៉ អញ្ញាឆាបិ លក្ខលាធិកេទតោ សព្ពាទលោកំ, អាសយាតុសយកេទតោ សត្តលោកំ, ចក្កចាឡអាធិបរិយាលតោ ឰកាសលោកញ្ច សព្ពឆាបិ ចិធិតត្វា លោកចិទូ៉

ចិមុត្តិទាលាទស្សតំ កាយាចចទំ បរិត្តំ លោកិយំ, តេត សព្វំ លោកំ កថំ អកិចតិ? អសធិសាតុកាចត្វា សព្វញ្ញុតញ្ញាណំ ចិយ៉ តព្វ៊ុអត្តទោ ចិសយេ កកចតោ សព្វញ្ញុតញ្ញាណាកាតិកំ , លហុតរប្បចត្តិ ច កចក្កចិត្តទ្វយាតត្តទំ ក្ខប្បត្តិតោ៉ ត កស្សចិ ឲចំលហុតទំ ចិត្តំ ក្ខប្បជ្ជតិ, អបិ អាយស្មតោ សារិបុត្តស្ស, តស្ស កិទេស ចិត្តចារោ បញ្ចុទសកចក្កាតត្តទត្តិ៉ អក្កិសិលទ្វយសិលា ច តាកា កិទ សីហព្យអធីបេ៉ អត្វស្ស ធីបកំ បទំ អត្វបទំ៉ ឲកត្វធីបកំ បទំ, សព្វទេយតំ ចាញ្ជត្តិ អតេត្វ៉ា អដ្ឋ ធិសា តាយ អដ្ឋ ចិទេយាក្ខា, សយាបត្តិយោ ចា៉ សត្វចារោហា សត្វាតិ តិបិតិតោ យឆា បិសិតាសោ បិសាទចា៉ ក្ខទេក យណ្ហុកោ អហំ អាសិ, ត ឆទេល យណ្ហុកោ, ចារិយត្តយេច កោចទោ, តស្ស យេ តច ធម្មំ ស្វុលាត្តស្ស សីសំ ចទល្ខត សត្តិទូម្ពិក្ខាតិ បិធេសសោ៉ អតាទទេត្វ ចា សាមិចចតំ៉ "ឲត្តកោតបិ ឲចទ្វាបិ ព្ពាទ្ធិ កចិស្សតី"តិ សិតំ កត្វ៉ា ចិទេយាក្ខាតិ ទេត្វ យក្កោ, តទតត្តរិកំ ទាណំ តាយ ថលទាណំ, តស្មិំ លទេល ព្យុទ្ឋោ តាយ៉ សព្វស្ស ព្យុឌ្ឍាតិ កត្តទិ៉ ទៅធេតាតិ ហេតុកត្តទិ៉ សេដ្ឋត្វធីបកំ ចចតំ សេដ្ឋំ តាយ, តឆា ក្ខត្តយំ៉ សន្ធិកាបញ្ញាត្តីតិ សព្វធម្មាតំ សន្ធិកទលចសេត សយម្ភុតា បញ្ញាត្តិ, អត្តតា ឲច ចា ទាតាតា សន្ធិកតាតិបិ សន្ធិកាបញ្ញាត្តិ៉ កកី កកចា ទីចទបិណ្ឌបិតាធីតំ៉ កធី អទញ្ញាចតបត្វាតិ បត្តាតិ សេតាសតាតំ៉ កាកី អត្វធម្មចិមុត្តិទសស្ស៉ រាកាធិកិលេសកាលកក្កយកាសិ៉ កាចិតត្តទោ កាចិតកាទយា៉ កចស្ស អត្ថិ តិព្វាតំ យក្កាធិកយេត តំ កតោតិ កចត្តកោ៉

"លោកំ , កិក្ខុទេច, ឲកំ ធម្មំ បដហចា"តិអាធិតា (ព្ពាតិចុ៉ ១) តយេត ឲកកាធិចសេតាកតេ កហេត្វា ចទតិ៉ សំកិលេសតល្បាធិដ្ឋិទុច្ចរិតសំកិលេសចសេត អតិច្ចទុក្ខយតត្តាសុកេសុ តិច្ចត្តិអាធិចិបរិយេសា៉ ចីចទហេតុ ចា, កិក្ខុទេច, កិក្ខុតោ តល្បា ក្ខប្បជ្ជមាតា ក្ខប្បជ្ជតិ, បិណ្ឌបិត សេតាសចិតតិកចាកចហេតុ ចា (អ៉ តិ៉ ៣៉៥)៉ ចេចតាលិលិ សត្វទិ កដ្ឋតិ, ធម្មេ, សទ្ឍេ, សិក្ខាយ, សព្រហ្មចារីសុ ក្ខបិតោតិ (ធី៉ តិ៉ ៣៉៣១៥; ចិក៉ ៥៣១) អាកតា បញ្ចុ៉ កាមេ អចីតរាគោ ហោតិ...បេ... កាយេ, រូបេ, យាចទត្វំ ក្ខទរាចទេហកំ ក្ខញ្ជិត្វា, អញ្ញតរំ ទេចតិកាយំ បណិធាយ ព្រហ្មចរិយំ ចរតីតិ (ធី៉ តិ៉ ៣៉៣៣០; ចិក៉ ៥៣១) អាកតា បញ្ចុ ចិតិពន្ធា៉ ចិចាទម្មូលិតិ ពោរធា ក្ខបតាទហា យទក្ខា បព្យអាទសា ព្ពាស្សា យច្ឆរិយំ មាយា សាទេយ្យំ ធម្ភោ សារម្ភោ សត្តិដ្ឋិបរាមាសិតា អាធាតក្កាហី

ឧប្បជ្ជិតិស្សក្កិតា (អ៌ តិ៌ ៤៌១៤; ឌី៌ តិ៌ ១៌១១៥)៌ ចិកទេក្ក បត “ទោការេឆា យទេក្លា ខ្ពស្ស្សា សារេឈៀ ឋបិបិន្ធតា សត្ថិ៍ជ្ជិបរាយាសិតា”តិ (ចិក៌ ៥៣៣) អាកេត៌ តហ៍ៀបជិច្ច បរិទេឃសតា, បរិទេឃសត៌ បជិច្ច លាំទេកា, លាំក៌ បជិច្ច ចិតិន្ធទេឃា, ឲចំ លត្ថុរាទេកា, អទេឡ្ឋាសាត៌, បរិក្កទេហា, យន្ធទិឃំ, អារទេក្លា, អារក្លាឌិកទេលំ, ឥល្លាគាតសត្វាគាត…ទេប… អក្យសលិ ឆយូា សយុកចត្តិតិ (ឌី៌ តិ៌ ១៌០០៣; ១៌១៥៥; អ៌ តិ៌ ៥៌១១; ចិក៌ ៥៤១) ឧត្តាត៌ ខ្វបសទ្ថកន្តសទេហាជ្ជ្ជុឈយូតហ្សាតិ ៧, តា កាយកចចិកចតហ្សាចទេសទេតច អជ្ជារេស, តា ឲច អជ្ជាត្តិកស្ស្សបិគាឃ អជ្ជារេស, ឌាហិទេស្ស្សបិគាឃ អជ្ជារេសាតិ លត្តិស, តា អតីទេត លត្តិស, អគាកទេត លត្តិស, បច្ចុប្បទេន្ត លត្តិសាតិ ឲចំ អជ្ជសតតហ្សាចិចទិតាតីតិ៌ យាទេទតីតិ យាទេទា, បយាទេគា “បយាទេគា យច្ចុទេតា បគ”ត្តិ (ឆ៌ ប៌ ១៧) ចចតទេតា៌ សយូាអាឌីចចិតាសតទេតា ចា កិទេលសា ឧច្ចត្តិ “យាទេទា”តិ, ចឆក្សបយត្តា ឃក្តាច យាទា៌ អកិសក្លាទា ខាតិឧក្លាកិតិត្ថាត្តាបគទេតា, ខាតស្ស្ស ឌទាឌិសយុកចទេតា ច យាទា៌ ឲកកចបរិឃាបត្តឌីចិតយារេលទេតា យច្ចុ យាទេទា៌ អលិយតា គាឃ បទេយាល្យ ចិឃ អឥស្ស្សត្វបកយត៌ លឈិយតា សរីទេទត, ចិទេត្តត ចា សីឈកយត៌ យហិយតា ចត្ថិយស្វទិឃាឌីតយឿបិលិតា បរាយសតាឌិ៌ បត្តិ គាឃ ឃឆិន្ធិតទេឥសប្បត្តិ៌ បកាសតតា, លិកកស្ស្សត្វសាឆត៌ ចា បិកយុំ៌ ព្រសត្តំ គាឃ សឃំចសិតា៌ ចសិត្តំ គាឃ អបទេចសិតា៌ ឃត្វកាយាចសាឃិត៌ គាឃ ឃត្តិន្ធតិ ឃជិន្ធតិ ឃាចជិន្ធតិ, តត្វ តាច តឥត្វសាឆត៌ បីឡអគសក្លាតសត្តាបចិបរិលាយទេជ្ជតចា ឧក្លយទិឃសច្ចត្តិអាឌិយីត្រាជ៌ ទេចាគតាបុត្ថាជូយ៌ អត្វចិស្ស្សជ្ជត៌ – ឧក្លាឌីត៌ អទេឡ្ឋាបិ ខ្វបតហ្សាឥទេឃា អត្វា អត្តិ, អឆ កយូា ចត្តាទេទា ឲច ឧត្តាតិ ទេច? អឡ្ឋាសច្ចុឥស្ស្សគចទេសត អាចិកាចទេតា៌

“តត្វ កតយំ ឧទេក្លឌាកាលំ, ឧក្លំ អារទេក្ខ ឃា ជ្ជប្បជ្ជតិ បឡ្ឋា”តិអាឌិតាបិ (ចិក៌ លិ៥៣) តទេឃត ឲទេកកសច្ចាទេយូលចទេសតាបិ សច្ចុឌាកាលំ ឧត្តំ៌ “ទេឃា, កិក្លទេច, ឧក្លំ បស្ស្សតិ, ឧក្លសយុកឃយឿ ទេសា បស្ស្សតី”តិអាឌិតា (សំ៌ តិ៌ ៥៌១១០០) តទេឃត ឲក៌ សច្ចំ អារយូលំ កត្វា ទេសទេសុ កិច្ចុតិប្បត្តិចទេសតាបិ ឧត្តំ៌ តត្វ ឃគា ឲទេកក៌ សច្ចំ អារយូលំ កទេទាតិ, តគា សយុកឃឥស្ស្សទេតត តាច សកាចទេតា បីឡអគលក្លាលស្ស្សាបិ ឧក្លស្ស្ស ឃយូា ត៌ អាឃ្វហគលក្លទេលាគ សយុកទេឃត អាឃ្វហិត៌ សក្លត៌, តយូាស្ស្ស ទេសា សក្លតទេជ្ជា អាចិ កចតិ៌ ឃយូា បត យទេក្កា កិទេលសសត្តាបហទេទា ស្វឹតទេលិ, តយូាស្ស្ស យក្កឥស្ស្សទេតត សត្តាបទេជ្ជា អាចិ កចតិ គត្តុស្ស្ស អច្ឆទាឥស្ស្សទេតត ស្វត្តុទិឃា អគកិទ្វបកាទេចា ចិឃ៌ អចិបរិលាយឆយូស្ស្ស បគ តិទេទាឆស្ស្ស ឥស្ស្សទេតត តស្ស្ស ចិបរិលាយទេជ្ជា អាចិ កចតីតិ ចត្តុត្ថាទេយច គត្តិ៌ សកាចទេតា អាឃ្វហគលក្លាលស្ស្សបិ សយុកឃស្ស្ស ឧក្លឥស្ស្សទេតត តិគាគទេជ្ជា អាចិ កចតិ អសប្បាឃទេកាឌតទេតា ជ្ជប្បត្តុឡ្សាឆិឥស្ស្សទេតត ទេកាឌតស្ស្ស ឡ្សាឆិតិគាគកាទេចា ចិឃ៌ ចិសំទេឃាកក្វតស្ស្ស តិទេទាឆស្ស្ស ឥស្ស្សទេតត សំទេឃាកទេជ្ជា៌ តិឃ្សាគក្វតស្ស្ស ច យក្កស្ស្ស ឥស្ស្សទេតត បលិទេឌាឆទេជ្ជាតិ៌ តឆា តិស្ស្សទេលស្ស្សាបិ តិទេទាឆស្ស្ស អចិទេចកក្វតស្ស្ស សយុកឃស្ស្ស ឥស្ស្សទេតត ចិទេចកទេជ្ជា អាចិ កចតិ៌ យក្កឥស្ស្សទេតត អសក្លតទេជ្ជា៌ ខ្ពយិតា ហិ អគយតទេក្ក សំសាទេទ យទេក្កា គ ជិជ្ជបុទេត្ថា, ទេសាបិ ច សប្បច្ចុឃត្តា សក្លទេតា ឲចាតិ អប្បច្ចុឃឆយូស្ស្ស អសក្លតកាទេចា អតិចិឃ បិកទេជា ទេហាតិ៌ ឧក្លឥស្ស្សទេតត បគស្ស្ស អយតទេជ្ជា អាចិ កចតិ៌ ឧក្លឌាំ្សាចិសំ, អយត៌ តិត្ថាគត្តិ៌ តឆា តិឃ្សាគលក្លាលស្ស្សាបិ យក្កស្ស្ស សយុកឃឥស្ស្សទេតត “គាឃំ ទេហត្យ តិត្ថាគស្ស្ស បត្តិឃា, អឃំ ទេហត្យ”តិ ទេហត្វទេត្វា អាចិ កចតិ៌ តិទេទាឆឥស្ស្សទេតត ឥស្ស្សតទេជ្ជា បទេយសុលុយទ្វបិតិ បស្ស្សទេតា “ចិប្បសត្ថិ ចត ទេយ ចក្លុ”តិ ចក្លុស្ស្ស ចិប្បសត្ថកាទេចា ចិឃ៌ ឧក្លឥស្ស្សទេតត អឆិបទេតឃ្សទេជ្ជា អទេគកទេទាកាត្យទេកបលឌតឥស្ស្សទេតត ខ្ពស្ស្សទេឌតស្ស្ស ជ្ជឡអារកាទេចា ចិឃាតិ ឲចទេយត្វ លក្លាលចទេសត, ឲកស្ស្ស អឡ្ឋាសច្ចុឥស្ស្សគចទេសត ច ខ្ពតទេទសំ តិល្លំ អាចិកាចទេតា ឲទេកកស្ស្ស ចត្តាទេទា អត្វា ឧត្តា៌ ជ្ជបឌិចិទេចទេកា តិក្លិទេលសតា៌

ᨸᨭᩥᨸᨠ᩠ᨡ ᩋᨲ᩠ᨳᨿᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣ᪨ ᨸᨲᩥ ᩅᩥᩁᩩᨴ᩠ᨵᩣ ᩋᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᩣᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩅᩮᨴᩮᨲᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨲᩣᩅᨲᩣ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨬᩩᨲᩴ ᨴᩦᨸᩮᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶ ᨬᩣᨱᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨴᩦᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨠᩁᩩᨱᩣᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨴᩦᨸᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩈᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᩈᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᩋᨳ ᩅᩣ ᨠᩥᩴ ᩈᩮᩣ ᨸᩅᩮᨴᩮᩈᩦᨲᩥ? ᨬᩣᨱᩴ, ᨲᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨲᩥᩃᩮᩣᨠᩉᩥᨲᨲ᩠ᨳᨾᩮᩅ᪨ ᩈᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᩈᩦᨲᩥ ᨠᩥᨾᩥᨴᩴ? “ᩋᩣᨴᩥᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᩋᨶᩮᨶ ᩅᨧᨶᩮᨶ ᩅᨲ᩠ᨲᩩ ᩋᩁᩉᨽᩣᩅᩴ ᨴᩦᨸᩮᨲᩥ᪨ ᩈᩣᩈᨶᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣᨲᩥ ᩏᨧᩣᩁᨸᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩈᩥᨴ᩠ᨵᩥᨿᩣᨲᩥ ᨠᩥᩃᩮᩈᨸ᩠ᨸᩉᩣᨶᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨠᩥᨧ᩠ᨧᩈᩥᨴ᩠ᨵᩥᨿᩣ᪨ ᩈᩣᩈᨶᨻᩕᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩴ ᨶᩣᨾ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᨿᩴ, ᨶᩅᨠᩮᩣᨭᩥᩈᩉᩔᩣᨶᩦᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩴ ᩅᩣ᪨ ᨾᨣ᩠ᨣᨾᩮᩅ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩴ ᨾᨣ᩠ᨣᨻᩕᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩴ᪨ ᨲᩔ ᨸᨠᩣᩈᨠᩴ ᨸᩥᨭᨠᨲ᩠ᨲᨿᩴ ᩍᨵ ᩈᩣᨲ᩠ᨳᩴ ᩈᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᩴ ᨶᩣᨾ᪨ ᨨᩈᩩ ᩋᨲ᩠ᨳᨸᨴᩮᩈᩩ ᩈᨦ᩠ᨡᩮᨸᨲᩮᩣ ᨠᩣᩈᨶᩴ ᩈᨦ᩠ᨠᩣᩈᨶᩴ᪨ ᩋᩣᨴᩥᨲᩮᩣ ᨠᩣᩈᨶᩴ ᨸᨠᩣᩈᨶᩴ᪨ ᩏᨽᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᩈᨶᩴ ᩅᩥᩅᩁᨱᩴ᪨ ᨸᩩᨶ ᩅᩥᨽᩣᨣᨠᩁᨱᩴ ᩅᩥᨽᨩᨶᩴ᪨ ᩏᨸᨾᩣᨴᩥᨶᩣ ᨸᩣᨠᨭᨠᩁᨱᩴ ᩏᨲ᩠ᨲᩣᨶᩦᨠᩁᨱᩴ᪨ ᩈᩮᩣᨲᩩᨧᩥᨲ᩠ᨲᨸᩁᩥᨲᩮᩣᩈᨶᩮᨶ, ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨶᩥᩈᩣᨶᩮᨶ ᨧ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨸᨶᩴ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᨸᨴᩮᩈᩩ ᩋᨠ᩠ᨡᩁᨱᨲᩮᩣ ᩋᨠ᩠ᨡᩁᩴ, “ᩑᨠᨠ᩠ᨡᩁᨸᨴᨾᨠ᩠ᨡᩁ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲᩮᩣ᪨ ᩅᩥᨽᨲ᩠ᨲᩥᩋᨶ᩠ᨲᩴ ᨸᨴᩴ᪨ ᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨿᨲᩦᨲᩥ ᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᩴ, ᩅᩣᨠ᩠ᨿᩴ᪨ ᨸᨴᩈᨾᩩᨴᩣᨿᩮᩣ ᩅᩣ ᩅᩣᨠ᩠ᨿᩴ᪨ ᩅᩥᨽᩣᨣᨸ᩠ᨸᨠᩣᩈᨶᩣ ᩋᩣᨠᩣᩁᩮᩣ ᨶᩣᨾ᪨ ᨹᩩᩈᨲᩦᨲᩥ ᨹᩔᩮᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨧᨶᩴ ᨶᩥᩁᩩᨲ᩠ᨲᩥ, ᨶᩥᩁᩩᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩔ ᩋᨸᨴᩮᩈᩮᩣ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ ᨶᩣᨾ᪨ ᨹᩩᩈᨲᩦᨲᩥ ᨹᩔᩮᩣ, ᩈᩮᩣ ᨲᩥᩅᩥᨵᩮᩣ – ᩈᩩᨡᩅᩮᨴᨶᩦᨿᩮᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩅᩮᨴᨶᩦᨿᩮᩣ ᩋᨴᩩᨠ᩠ᨡᨾᩈᩩᨡᩅᩮᨴᨶᩦᨿᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩑᨲᩮᩈᩩ ᩋᨿᩴ ᨿᩮᩣᨩᨶᩣ – ᩋᨠ᩠ᨡᩁᩮᩉᩥ ᩈᨦ᩠ᨠᩣᩈᨿᨲᩥ, ᨸᨴᩮᩉᩥ ᨸᨠᩣᩈᨿᨲᩥ, ᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᩮᩉᩥ ᩅᩥᩅᩁᨲᩥ, ᩋᩣᨠᩣᩁᩮᩉᩥ ᩅᩥᨽᨩᨲᩥ, ᨶᩥᩁᩩᨲ᩠ᨲᩦᩉᩥ ᩏᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩉᩥ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨸᩮᨲᩥ᪨ ᩋᨠ᩠ᨡᩁᩮᩉᩥ ᩅᩣ ᩈᨦ᩠ᨠᩣᩈᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨴᩮᩉᩥ ᨸᨠᩣᩈᩮᨲᩥ, ᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᩮᩉᩥ ᩅᩥᩅᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨠᩣᩁᩮᩉᩥ ᩅᩥᨽᨩᨲᩥ, ᨶᩥᩁᩩᨲ᩠ᨲᩦᩉᩥ ᩏᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩉᩥ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨸᩮᨲᩥ᪨ ᩋᨠ᩠ᨡᩁᩮᩉᩥ ᩅᩣ ᩏᨣ᩠ᨥᩣᨭᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨴᩮᩉᩥ ᩅᩥᨶᩮᨲᩥ ᩏᨣ᩠ᨥᨭᩥᨲᨬ᩠ᨬᩪ, ᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᩮᩉᩥ ᩅᩥᩅᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨠᩣᩁᩮᩉᩥ ᩅᩥᨶᩮᨲᩥ ᩅᩥᨸᨬ᩠ᨧᩥᨲᨬ᩠ᨬᩪ, ᨶᩥᩁᩩᨲ᩠ᨲᩦᩉᩥ ᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩉᩥ ᩅᩥᨶᩮᨲᩥ ᨶᩮᨿ᩠ᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣᨲᩥ ᨽᩣᩈᩥᨲᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨲᩔ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᩔ ᨸᨭᩥᩅᩥᨩ᩠ᨫᩥᨲᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨠᩣ ᩈᨠᩣ ᨽᩣᩅᩮᩣ ᨸᨭᩥᩅᩮᨵᩮᩣ ᨶᩣᨾ᪨ ᨲᩴ ᩏᨽᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨶᩣᨾ᪨ ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᩋᨲ᩠ᨳᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᨲᩣᨸᨭᩥᩅᩮᨵᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᨲᩣᩉᩥ ᩈᩣᨲ᩠ᨳ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣᨲᩥ ᨧ ᨴᩮᩈᨶᩣᨲᩥ ᨧ ᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᨾᩮᩅ᪨ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩣᩈᨽᩣᩅᩮᨶ ᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᩈᩣᩈᨶᨻᩕᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩴ, ᩈᩥᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᨿᨸᩁᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩮᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨧ, ᩏᨽᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᨸᨴᩮᨶ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ᪨ ᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨲᩥ ᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᩉᩮᨲᩩ᪨ ᩋᩣᨣᨾᨻ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣᨲᩥ ᨻᩉᩩᩔᩩᨲ ᩋᨵᩦᨿᨾᩣᨶᩣ ᨨᨶ᩠ᨴᩣᨴᨿᩮᩣ ᨸᩣᨠᨭᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨴᩩᩁᩩᨲ᩠ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᩋᨵᩦᨿᨾᩣᨶᩣᨲᩥ ᩈᨾᩮᩣᩉᩁᨾᩣᩅᩣᩉᨶ᩠ᨲᩥ᪨

᪑-᪗᪨ ᨠᨧ᩠ᨧᩥ ᨡᨾᨶᩦᨿᩴ ᩈᩦᨲᩩᨱ᩠ᩉᩣᨴᩥ᪨ ᨠᨧ᩠ᨧᩥ ᨿᩣᨸᨶᩦᨿᩴ ᨿᨳᩣᩃᨴ᩠ᨵᩮᩉᩥ ᨩᩦᩅᩥᨲᩈᩣᨵᨶᩮᩉᩥ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ᪨ ᩋᨸ᩠ᨸᩣᨻᩣᨵᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨻ᩠ᨿᩣᨸᨩ᩠ᨩᩴ, ᩋᨸ᩠ᨸᩣᨲᨦ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᩁᩮᩣᨣᩴ᪨ ᨠᨧ᩠ᨧᩥ ᩃᩉᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩈᩁᩦᩁᨠᩥᨧ᩠ᨧᩮ᪨ ᨠᨧ᩠ᨧᩥ ᨻᩃᩴ ᩈᨾᨱᨠᩥᨧ᩠ᨧᩮ᪨ ᨠᨧ᩠ᨧᩥ ᨹᩣᩈᩩᩅᩥᩉᩣᩁᩮᩣ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶ ᩋᨸ᩠ᨸᩣᨻᩣᨵᨲᩣᨿ, ᩋᨶᩩᨠ᩠ᨠᨾᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᩅᩣ᪨ ᩈᨲ᩠ᨲᨲᩥᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᩅᨿᩮᩣ, ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩣᨿᩩᨠᩮᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩃᩮᩣᨠᩅᩥᩅᩁᨱᩮ ᨬᩣᨲᩮ ᩍᨵ ᨠᩥᩴ ᩏᨸᩃᩮᩣᨠᩮᩈᩥ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ ᨲᨿᩣ ᩈᨴᩥᩈᩮᩣᨸᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨲ᩠ᩅᩴ ᩈᨴᩮᩅᨠᩔ ᩃᩮᩣᨠᩔ ᩋᨣ᩠ᨣᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᩋᩣᩈᨠᩥᩴ ᩏᨲ᩠ᨲᨾᩴ᪨ ᩏᨸᨸᨲ᩠ᨲᩥᩅᩈᩮᨶ ᨴᩮᩅᩣ᪨ ᩁᩪᨸᩥᨶᩴ ᨸᩁᩥᨽᩮᩣᨣᩅᩈᩮᨶ, ᨸᨲ᩠ᨳᨶᩣᩅᩈᩮᨶ ᩅᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣ ᩁᩣᨣᩈᨾ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩮᩣᨾᨶᩔᩅᩮᨴᨶᩣᨶᩩᩁᩪᨸᨲᩮᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩉᨴᨿᨲᨸ᩠ᨸᨶᨲᩮᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᩁᩈᩣᨴᨿᩮᩣ ᩅᩥᨿ “ᩁᩪᨸᩁᩈᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᨳᩣᨣᨲᩔ ᨸᩉᩦᨶᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨠᩣᩁᩅᩈᩮᨶᩣᩉ᪨ ᨲᨳᩣᨣᨲᩔᨸᩥ ᩉᩥ ᨠᩔᨧᩥ ᨶ ᨸᩉᩦᨶᩣᨲᩥ ᨾᨲ᩠ᨳᨠᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᨲᩣᩃᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨠᨲᩣ᪨ ᨠᨳᩴ? ᩁᩪᨸᩁᩈᩣᨴᩥᩅᨧᨶᩮᨶ ᩅᩥᨸᩣᨠᨵᨾ᩠ᨾᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨣᩉᩥᨲᩣ, ᨲᩮ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩣᨸᩥ ᨾᨲ᩠ᨳᨠᩈᨴᩥᩈᩣᨶᩴ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨶᩴ ᨾᨣ᩠ᨣᩈᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᨨᩥᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᩣᨿᨲᩥᩴ ᨲᩣᩃᨸᨶ᩠ᨲᩥᩈᨴᩥᩈᩮ ᩅᩥᨸᩣᨠᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᨲᩩᩴ ᩋᩈᨾᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩣᨲᩣ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩣᩃᩣᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᩅᩥᨿ ᨠᨲᩣ᪨ “ᨠᩩᩈᩃᩈᩮᩣᨾᨶᩔᩣᨸᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲᩣ”ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨸᨮᨾᨶᨿᩮᨶ ᨸᩉᩦᨶᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᨸᨧ᩠ᨧᨿᨭ᩠ᨮᩣᨶᩥᨿᩣ, ᨴᩩᨲᩥᨿᩮᨶ ᨨᩥᨶ᩠ᨶᨾᩪᩃᩣ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨴᩥᨠᩣ, ᨲᨲᩥᨿᩮᨶ ᨲᩣᩃᩣᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᨲᩣ ᨠᩣᨾᩁᩣᨣᨭ᩠ᨮᩣᨶᩥᨿᩣ᪨ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᩔ ᩋᨶᨽᩣᩅᨠᨲᩣ ᩁᩪᨸᩁᩣᨣᩣᩁᩪᨸᩁᩣᨣᨭ᩠ᨮᩣᨶᩥᨿᩣ᪨ ᩋᨸᩁᩥᩉᩣᨶᨵᨾ᩠ᨾᨲᩴ ᨸᨶ ᨴᩦᨸᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩋᩣᨿᨲᩥᩴ ᩋᨶᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᨵᨾ᩠ᨾᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨲᨴᨦ᩠ᨣᨸ᩠ᨸᩉᩣᨶᩮᨶ ᨧ ᨸᩉᩦᨶᩣ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨠ᩠ᨡᨱᩮ, ᨫᩣᨶᩔ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᨽᩣᨣᨠ᩠ᨡᨱᩮ ᩅᩣ, ᩅᩥᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨽᨶᨸ᩠ᨸᩉᩣᨶᩮᨶ ᨨᩥᨶ᩠ᨶᨾᩪᩃᩣ ᨫᩣᨶᨠ᩠ᨡᨱᩮ᪨ “ᩅᩥᩅᩥᨧ᩠ᨧᩮᩅ ᨠᩣᨾᩮᩉᩦ”ᨲᩥ (ᨸᩣᩁᩣ᪨ ᪑᪑) ᩉᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

សមុដ្ឋេនប្បហារតោ តាលិចត្តកតា តតិយចិន្តានិកាមក្ខរោ ត្តាតូមូតា បត ទេ ទ្វបទសាកទយា អតកាចំកតា អាយតិមត្សប្បាកដមូតិ ឲកទេមចិនំ អត្ថបនំ បឆយាយ ចា អកិតិត្តិកាយ បហីតា, ទុតិយាយ ស្ថិត្តមូលិ, តតិយាយ តាលិចត្តកតា ត្តាតូមូតា យស្មា អតកាចំកតា តាយ ហោន្តិ, តស្មា អាយតិអនិតាប្បាកដមូតិ វេទិតព្ពា អឆ ចា ទុក្ខទាារោលាត បហីតា, សមុទយទាារោលាត ស្ថិត្តមូលិ , តិរោធទាារោលាត តាលិចត្តកតា, មគ្គទាារោលាត អតកាចំកតា, បច្ចទេក្ខណទាារោលាត អាយតិ អត្សប្បាកដមូតិ វេទិតព្ពា ទលិកិយមគ្គេន ចា បហីតា, ឧស្សុតមគ្គេន ស្ថិត្តមូលិ, ពិចិទេន កាចតាយមគ្គេន តាលិចត្តកតាតិអាជិ ព្រាហ្មណស្ស អចិសយត្វា ឆមូទសា ត ស្ពជា

១០. ឆមូឆាតូត្តិ ឲត្ត សត្តញ្ញាតញ្ញាណំ ឆមូឆាតុ តាយ អត្សកម្យបចតាត្សទ្វបំ “បុណ្ណចន្ទ្រា ចិយា”តិ ទុត្តំ, ស្វីយចចតំ “ស្វប្បជីចិន្តូតា”តិចចតាត្សទ្វបំ, បឆចឹសមចិត្តតាយ កាទលំ “កទុណាចិបុរាទ”ត្តិ ចកត្តិ បជិន្នាទកតទេ្តា ហិ អត្តទេតា ក្បទេលា “អាទទ្ធំ ទោ បត ទេ ចីទិយ”ត្តិអាជិតា បកាទសទេ្តា អត្តទេតា កទុណាចិបុរាទំ បកាទសតីតិ កទេហតទេ្តា ចទគ្វទិទេមឆទេសា ចទបុទ្ធលទាារោលា, គ្វទិតិ ចា គ្វមិ, គ្វមិ ចិយ បត្តជចទបទេញ្ញាតិ អទេត្វា អត្សញ្ញឲត្វាតិបិ អគិកទទេលាត ទុទេក្ខា ទោនិ សយំ ត្សញ្ញាតិ, ត្សញ្ញត្តិ ចា ទេតត តំសមត្តិទេតាតិ មទេក្កា ទោនិ, ឲចំ សត្តញ្ញាតញ្ញាណមុបិ ត្សញ្ញាយតីតិ គិត្តាតំ ទោនិ តិស្សត្តំ ចិន្តាតំ ស្ទបតិស្សយចទេតា យឆាសមូកចំ តិទេស្សា ចិន្តា វេទិតព្ពា ឲកក្កតាចទេសត តិក្ខការទេចា តិទេក្ខាបិ ឲកទេច្ចា សទេទា លក្ខិ បត្វា ក្បទេណ្ណា ហោតិ, ត តឆា ត្តានំ សតិន្ទ្រិយចទេសតស្ស លទការទេចា, សន្តិន្ទ្រិយចទេសត ចិប្បសត្ថការទេចា, អត្តទា អទេតាសក្កិត្វា កិលេសបច្ចត្វិកាតំ ស្វជ្វ អកិកចតទេតា ចីទិយិន្ទ្រិយចទេសតស្ស ស្វទការទេចា ច វេទិតព្ពា មក្កចិជាយតត្វំ កត្តក្កហណការលិ សន្តាទុបេក្ខាតត្តទយត្សលិមត្វា

លទេន្ត្រាតិ ច សត្តទេប្បាតិ ច អចត្វត្តទទេកកកិទេន្តា ទាទេកាច –

“ទេសតហាត្វ្ញាមុទេបតិ,

ទត្តហកទេយា ទាទេកត;

សមូកទេត ទត្តកាមមុទេបតិ,

កាយបតិតំ ទេលិកស្ស យាព្រាលយតី”តិ –

អាជីស្វ ចិយ –

ចិកទក្កទេយច កិច្ចាបិ អទេត្វា ចុទេត្វាតិ ឲត្ត អយមនិប្បាទេយា – ចិកក្កបិត្យត្តំ អាទេតត្វា ត្តាឆ ចុទេត្វាបិ សទេត្តាសំ ស្ទបកាទាយ ត ហោតិ,

តស្មា តំ អដ្ឋកថាតយេតេច បកាសយិស្សាមីតិ។ ព្ទតោតិ ការយតិ។ កាយចិរេចកាឌីសុ ប្តបឆិចិរេចរកា តតិរយា, តស្មា តតិយំ លេវឌ្ឍតា រេច្ច កេហត្វា តេគ្គាឌីសុ ចិក្ខប្ពុតចិរេចកំ កេហត្វា “តរយា ឲចា”តិ ចុត្តា។ ឲចំ សតិ ចិត្តចិក្ខប្ពុតា ឲកត្វា ឲចាតិ ចិរសរយា ត សិយាតិ រេច? អប្បតាចារត្តា ត បរតចំ ឥដ្ឋត្តំ។ កាយចិរេចកក្កហរលាត បុត្តកាកក្កហលំ ឌាកយតិ, តស្មា ចិត្តចិរេចរកាតិ តេគ្គចិរេចរកា ចុរត្តា, ចិក្ខប្ពុរតត អប្បតាការរលតិ កេហតត្តំ អសគ្គរតោ។ អឆ ចា ចិត្តចិរេចរកត តេគ្គចិក្ខប្ពុតា កហិតា, ព្តតរេត ចិក្ខប្ពុតចិរេចរកា ឲចាតិបិ ឃុត្តំ, កិរេលសកាយត្តា ចា ក្លឹសុ កេយុសុ បរិយាបរេត្តា បុរិរសា ចិយ។ ឃឆា អចិជ្ជយារតត អចិជ្ជយាតបច្ចាត្តិចរសត រលិរេក “សចរលិ ទុរេក្ខា”តិ ចុច្ចតិ, តរេឆច ចិជ្ជយារតត ចិជ្ជយាតបច្ចាត្តិចរសត សាសរេត “សចិតក្កំ សចិចារំ ឈាត”ត្តិ ចុច្ចតីតិ អធិប្បាយរយា។

ច្បសយាតិ ឲត្ត រពសំ ច្បសយាតិ, កិំ បឆយគ្គាតិកាតំ, ប្តាហុ ទុតិយគ្គាតិកាតត្តិ? ឲត្ត យឌិ បឆយគ្គាតិកាតំ, តត្តិ រេតសំ ច្បសរយា។ ត ហិ បឆយគ្គាតំ ចិតក្កចិចាររហិតំ អត្តិ។ យឌិ ទុតិយគ្គាតិកាតំ, តរេត្តច ច្បសរយា តត្ត តេកាចាតិ រេច? រេតរតតំ ចុច្ចតិ “សយតិក្កយា”តិ, សយតិក្កយាបិ ត រេតសំរយច។ កិត្តុ សកលស្សបិ បឆយគ្គាតឆយុរាសិស្សាតិ រេច? រេតរតតំ ចុច្ចតិ “ឃ្ឈឲ្យអាទិកាស្ស បត សយតិក្កយា”តិអាឌិ។ សរេត្តាបិ បឆយគ្គាតឆយុា ឃ្ឈឲ្យអាទិកាច ទុតិយគ្គាតរេតា, ត រកចលំ ចិតក្កចិចារក្ខយរយចាតិ រេច? ត ចិតក្កចិចាររាយេច រេតហិ សប្បឃុត្តាតំ ឃ្ឈឲ្យអាទិកាចរេតាតិ រេតរេស្ល្វច អាឌីតចគស្សរេតត ទុតិយគ្គាតក្កលោ រេតសំ អការចា រហាតិ។ រេតត ចុត្តំ “ទុតិយគ្គាតក្កលោ អបិតុកាចា”តិ, យស្ស ឆយុស្សាតុការេចត, រយារេកត ចា ព្ទគំ ឈាតំ “សប្បសាគត”ត្តិ ចុច្ចតិ “ឲរេកាឌីកាច”ត្តិ ច, តស្ស គស្សតត្តំ សទ្ធាសយាឆរយា ចិករេក្ខ ចុត្តា។ បឈីតរកាឌតសិក្ខាបរគ (បរិចិ។ ៦៥៥) អាគរយា) សប្បិអាគរយា ចិយាតិ ចុរេត្ត អយំ អត្តចណ្ណតា ត ចិរឌ្ឍតិ។ សយំ បស្សតីតិ លីតុឌ្ធិ បឋាយ តីហាសចស្ស លសុ ក្វាររសុ ព្ទក្ខាតិក្ខលព្យអាររយុហាបរេឆ បរិសុទ្ធបកតិកាចាចិជហតាការក្នុតា ប្តរបក្ខា លព្យអក្ខរបក្ខា។ តឹចរឈាឌីបធិសក្ខាសត្តិក្ខតាកហរលា យគ្គត្តាក្នុតា ប្តរបក្ខា, អយំ សក្ខាទុរបក្ខា តាយ។ ចិចិតរេត យគ្គត្តាក្នុតា ប្តរបក្ខា ចិបស្សតុរបក្ខា តាយ។ តត្ត លព្យអក្ខរបក្ខា ព្រហ្មចិហារុរបក្ខា ឥព្វិត្តក្ខរបក្ខា តព្រយគ្គត្តុរបក្ខា ឈាតុរបក្ខា បរិសុទ្ធរបក្ខា ច អត្ថរតា ឲកា តព្រយគ្គត្តុរបក្ខាច, អចត្វារកគេត រកគោ រតសំ។ សក្ខាទុរបក្ខាចិបស្សតុរបក្ខាតយ្បិ ឲកតា បច្ចាចរសត, កិច្ចចរសត បត ទុចិឆតា រចឌិតត្តា។

លព្យអក្ខរបក្ខា កាយាចចរា, ព្រហ្មចិហារុរបក្ខា ទ្វបិចចរាតិអាឌិតា ក្នុយិចរសត។ លព្យអក្ខរបក្ខា តីហាសចរស្សច, ព្រហ្មចិហារុរបក្ខា តិណ្ណំបិ បុទ្ធជ្ជតរសក្ខារសក្ខាតត្តិ ឲចំ បុក្កលចរសត។ លព្យអក្ខរបក្ខា រសាយតស្សុរបក្ខាសហកតចិត្តសប្បឃុត្តា, ព្រហ្មចិហារុរបក្ខា ប្តរបក្ខាសហកតចិត្តសប្បឃុត្តា ឲចាតិ ឲចំ ចិត្តចរសត។ លព្យអក្ខរបក្ខា លព្យអាររយុហា, ព្រហ្មចិហារុរបក្ខា ឆយុារយុហាចាតិ អាររយុហចរសត។ រចគតុរបក្ខា រចគតាក្ខរត្ថត សក្ខហិតា, ព្តតរា តច សក្ខារក្ខរត្ថតាតិ ពត្ថសក្ខហចរសត។ លព្យអក្ខរបក្ខា ព្រហ្មចិហាររឥព្វិត្តក្ខឈាតុរបក្ខា បរិសុទ្ធិតព្រយគ្គត្តុរបក្ខា ច អត្ថរតា ឲកា, តស្មា ឲកក្ខរលា ឲកាច សិយា, ត ព្តតរា, តឆា សក្ខាទុរបក្ខាចិបស្សតុរបក្ខាបិ។ រចគតាឌីរិយុរបក្ខាតំ ឲកក្ខរលា សិយា ប្តប្បត្តីតិ។ លព្យអក្ខរបក្ខា អព្យាកតា, ព្រហ្មចិហារុរបក្ខា ក្បុសលិព្យាកតា, តឆា រសសា។ រចគតុរបក្ខា បត សិយា អក្បុសលាបិ។ ឲចំ ក្បុសលត្តិកចរសត។ គសរបតា សរេក្ខបត ចត្តាររាច ឆយុា ឌិរិយរចគតាតព្រយគ្គត្តឌាកាហចរសត។ “ទុក្ខរឌាយតស្សសុលរសាយតស្សាត”ត្តិ ឲចំ បឋាតក្កយត អចត្វា ចិករេក្ខ ចុត្តតរយត កស្មា ចុត្តាតីតិ រេច? សុត្តាតុរក្ខលាត្តំ។ ព្ទក្ខាតិក្ខចិបរិតត្តិ ឲត្ត “អាររយុហចរសត អក្កហេត្វា ព្ទក្ខាតិក្ខចិបរិតាការេត អតុភចតីតិ កេហតត្តា”ត្តិ

ចេតន្តិ។ កស្មា? ឯកំ យេច កសិណំ អារព្ភ វទ្ធានំ បចត្តិតោ។ តតិយជ្ឈានតោ បដ្ឋាយ រូបការា ហុត្វា អាគតាតិ វតិសិសេត ចេវតា

គតា, ចិកតចលិហកាឌិតា សោឡូតាយ ទត្ថិយា ចលិហកាឌិតា កាលុស្សិយេ វតិបិ ឌិចា ចិយ អនុបការិកា ន ហោតិ ទត្តិ, តស្មា

“អត្តនោ រូបការកេត្តក ចា”តិ ឞុត្តំ។ “ឞុទិយប្បការកិកចា, ទត្ថិយា អលិកាតិ ព្ពុយ ឆ្គេ ហេតុ អបទិសុទ្ធតាយ ការណំ។ សោឡូការេចត,

អត្តនោ រូបការកេត្តក ចាតិ ព្ពុយ ឆ្គេ វការាតាយ ការណ”ន្តិ ចេតន្តិ, តស្សា អបទិសុទ្ធាយ ឌាតិយាតិ ឞុត្តំ ហោតិ, តស្មា ការណចេតន្តិ

ឯកេ។

ឍាតកកិចាចណ្ណុតា និដ្ឋិតា។

បុទ្ធតិចាវកិចាចណ្ណុតា

១៧។ ឱទេត្តកក្កតាវកាកត្វា ឍាតាតំ “កេវឌ្ឍិ ឱទេត្តកក្កតត្វាតិ”តិ អាហ។ កុវលិតំ កចោក្កយតវកាកត្វា “កេវឌ្ឍិ

កចោក្កយតត្វាតិ”តិ។ អវកាកត្វា សេវដ្ឋាតេតសុ “បិដកត្វាតិ”តិ អចត្វា “បិដកាតិ”តិ អាហ។ តេត បិដកក្ខតាតយ្យិ យឆាវយុក្ខំ

ឱទេត្តកក្កតា កចោក្កយតតាចហតំ, ព្ពុតេទវំ យឆាវយុក្ខំ បិដកតាចហតព្ឋា ឌីបេតិ។ អវកាកត្វា ឌចតចិបស្សតាបិដកាតិ វយាតាតិ

អភិទ្ធាបិដកាតិ ច ហោន្តិ, អភិទ្ធាបិដកាតិ ច ចិបស្សតាបិដកាតិ ហោន្តីតិបិ ឌីបេតិ, តឆា បិដកាកាចំ ឌីបេតិ។ អភិទ្ធាយ ហិ

ចតុត្ថេយច បិដកំ, ត ព្ពុតទាតិ។ តេវសុ ចតុត្ថស្ស តតិយំ បិដកំ, តតិយស្ស ទុតិយំ, ទុតិយស្ស បឋមន្តិ។ អឆ ចា “ចត្តារិ ឍាតាតិ”តិ

យឆាលិកតោ ឞុត្តំ។

ចិតយតិឌាតតិយិត្តំ, ចេទទ្ធាតិចាវកប្បតំ;

វត្ថុ យស្មា តស្មា កកចា, ចិទ្ធត្តយយាហ ចេទទ្ធា។

ឞុត្តទេព្បតំ “ចិតយេ សុប្បដិបទ្តោ ភិក្ខុ ឞីលវយ្យត្តិ តិស្សាយា”តិអាទិ (បិទា។ អដ្ឋ។ ១។បឋយយហាវឌ្ឍីតិកចា)។ ឞីលចតោ ហិ

ឞីលបច្ចេចក្ខណត្វំ ទត្តិដ្ឋាតឌិចាឌាតេតសុ តិវិត្តស្ស តិវទ្ធតតោ បដ្ឋាយ អត្តនោ អតីតកិរិយាតុស្សរណពហុលតាយ

បុទ្ធតិចាវាតុស្សតិចិទ្ធា អប្បកសិរេត វយិទ្ធាតិ។ តឆា អត្តាតំ បដិច្ច វត្តាតំ ទុតិបទិក្កហណឞីលតាយ ទុត្តបបិតពោណំ អប្បកសិរេត

វយិទ្ធាតិ, រូកាឌីសុ សុលុយត្ត ឌស្សតឞីលតាយ ឌិទ្ធាចក្ខុពោណំ វយិទ្ធាតិ។ យស្មា វត្តចិឆេយចុតវំ យោគបទិចទ្ធេតត,

កាយាវចាឌិបទិចទ្ធេតត ចា ពាហុចទិយំ អលណ្ឌាឌិកាចំ បិបុណាតិ, តស្មាស្ស អាវចក្ខយពោណំ អប្បកសិរេត វយិទ្ធាតីតិ ឯត្ត

ចិតយតិឌាតេ ចិទ្ធត្តយេច ឌស្សិតំ, តស្មា អាហ “យេវទ្ធា កុណាតំ ឌាយកំ អហោសិ, តេវំ ឯកេឆេវំ ឌស្សេត្តា”តិ, អទ្ធាចា

ចិទ្ធត្តយបដិលិកយត្តប្បវទ្ធា វិយាតិ។

រសា ឲចត្តិ ព្ពយិភា កិញ្ចាបិ ចតុន្នំ ឈាភាត់ បុព្ពកាកបដិបទាបិ សង្គហំ គច្ឆតិ, ត រោចលំ បុរិយញ្ញាតត្តិករយច, តថាបិ រោចលំ បុរិយញ្ញាតត្តិករយច គហេត្វា “ឲចត្តិ ចតុត្ថជ្ឈានក្កមនិទស្សនេនំ, ព្ពយិភា បទដ្ឋានភូតំ ករយត ចតុត្ថជ្ឈានំ បដិលភិត្វាតិ ចុត្តំ រហាតី”តិ អាហ, តំ កស្មាតិ ចេ? សម្មាទស្សនេត្វា ចុត្តមេវំ អដ្ឋកថាយំ (ចិសុទ្ធិ ១.១៥០) “ឲត្ថ ច បុរិយាតិ តីលំ ឈានានិ យស្មា បីតិផរណេន ច សុខផរណេន ច សុខសញ្ញាយ លហុសញ្ញាយ ឱក្កមិត្វា លហុមុទុកម្មញ្ញកាយោ ហុត្វា ឥទ្ធឹ បាបុណាតិ, តស្មា ព្ពយិភា បរិយាយេន ឥទ្ធិលាភាយ សំវត្តនតោ សម្ភារភូមិយោតិ វេទិតព្ពានិ. ចតុត្ថជ្ឈានំ បន ឥទ្ធិលាភាយ បកតិភូមិ ឲវា”តិ. ឥទានិ ច អត្ថំ សង្គហាហ “បុព្ពេ ឥមានិ ចត្តារិ ឈានានិ វេសត្តំ អភិញ្ញាបាទកានី”តិ. យទិ ឲវំ ចតុត្ថជ្ឈានមេវ អនន្តរំ ឲវន្តិ កិមត្ថំ ន វុត្តំ តតិយបកតិភូមីតិ ចេ? ន វត្តព្វំ, ចតុត្ថជ្ឈានតោ បរស្ស សមាហិតាទិភាវប្បត្តស្ស ចិត្តស្ស អត្ថិភាវប្បសង្គតោ. យស្មា យស្មិំ សតិ “បុព្ពេនិវាសានុស្សតិញាណាយ ចិត្តំ អភិនិន្នាមេសី”តិ វុត្តំ, តស្មា តស្មិំ ចតុត្ថជ្ឈានចិត្តេ បកតិភូមិភាវប្បត្តេ អភិញ្ញាបាទកេ ជាតេ បរិកម្មចិត្តំ “បុព្ពេនិវាសានុស្សតិញាណាយ អភិនិន្នាមេសី”តិ អាហ. អភិនីហារក្កមំ ហោតីតិ ឲត្ថ តំ ឥទ្ធិវិធាទិកាយត្ថាយ បរិកម្មចិត្តំ អភិនីហរតិ. កសិណារម្មណតោ អបនេត្វា ឥទ្ធិវិធាភិមុខំ បេសេតិ. គណ្ឋិបទេ បន “អភិញ្ញាបាទកជ្ឈានតោ ឥទ្ធិវិធញាណាភិមុខំ អភិនីហរណត្ថ”ន្តិ វុត្តត្តា អភិនីហារក្កមេនត្ថិ អនេត្វា បកប្បិតោ.

រសា ឲចំ សមាហិតេ ឲចំ អានេញ្ជប្បត្តេតិ យោជនា ចេតិតព្វា វុត្តិយនិកាយេ, តិចរោកត្វិកាទេន ចិត្តេកគ្គិយសមាធិក្កមេនាតិ បទដ្ឋានានិ កិច្ចសង្គហត្តោ. អយំ យោជនា បទយនិកាយេ ន សម្ភវតិ “បរិសុទ្ធេតិអាទីសុ បទា”តិ ចទេនេន “ឲវ”ន្តិ បទស្ស អនុប្បវត្តនិវារណតោ. តេនេវ “រូបបក្ខាវតិបរិសុទ្ធិភាវេន បរិសុទ្ធេ”តិអាទិមាហ. ឧបក្កិលេសនេរានត្តិ “អហោ វតាហំ អាបត្តិញ្ច អាបន្នោ អស្សំ, ន ច មំ កិក្ខូ ជានេយ្យុ”ន្តិអាទិនា (ម. និ. ១.៦០) នយេន បវត្តិកុណ្ឋានេន បវត្តានំ កោបអបច្ចយានំ អភាវេន អនង្គណតោតិ អត្ថោ. ឲត្ថ ច បន យថាវុត្តប្បការា ឥច្ឆាបិ បទដ្ឋានានំ អតិកាយាយ អនត្ថាយិកា “សម្ភារាវសាទានោ ហោ បនាយស្មេតោ អនត្ថាយិកោ ធម្មោ”តិ (មហាវ. ១០៣) វុត្តត្តា, បរេហ ឥច្ឆាវចរា កោបអបច្ចយា, តស្មា វុត្តំ “នានាបដិលាភបច្ចនីកានំ បាបកានំ ឥច្ឆាវចរាន”ន្តិអាទិ. កត្ថចិ បន “នានាបដិលាភបច្ចយានំ ឥច្ឆាវចរាន”ន្តិ បេដិត្វបោសុ បាឋោ ទិស្សតិ, សោ បមាទលេខោ, គណ្ឋិបទេ ច “អហោ វត សត្ថា មមេវ្ចេត បដិបុច្ឆិត្វា ធម្មំ ទេសេយ្យា”តិ យោ នាទេត្វា លិខិតោ, សោ ទុល្លិខិតោ. ន ហិ នានាបដិលាភបច្ចយា កោបាទយោ អនង្គណសុត្ត (ម. និ. ១.៦៦ អាទយោ) វុត្តា, “ន ច យុត្តិតោ សម្ភវន្តិ នានាលាភិនោ ទោសាវា”តិ អាចរិយោ វទតិ, តំ ចិយំសិតព្វំ. ឲត្ថ ចិជ្ជាមយស្ស រូបារូបវិសេសទស្សនត្ថំ “សោ ឲវំ សមាហិតេ ចិត្តេ”តិអាទិនា បុនប្បុនំ អដ្ឋង្គនិទស្សនំ កតន្តិ វេទិតព្វំ. រូបារូបវិសេសា វេការំ អត្ថញ្ញបរញ្ញទស្សនត្ថំ សមាបត្តីបនតោ វេទិតព្វំ. កាកា ហិ បុព្ពេនិវាសានុស្សតិញាណេន អត្តនោ អនត្តសំសារញ្ញុំ បស្សិត្វា, ទិព្វេន ចក្ខុនា បរស្ស ច លោកស្ស អាសវក្ខយញាណេន តញ្ញាណស្សានុបស្សនានិ បស្សិត្វា តំ ទេសេតិ, បឋមេន ចា អត្តញ្ញុស្សនតោ អត្តសិនេហបរិច្ចាគំ និវេតិ. ទុតិយេន បរញ្ញុស្សនតោ បរេសុ កោបបរិច្ចាគំ, តតិយេន អរិយមគ្គស្សនតោ មោហបរិច្ចាគញ្ច និវេតិ. ឲវំ នានាគុណវិសេសនិបនតោ ឥមេសញ្ច លោកិយាភិញ្ញានំ ឥធ គហណំ ករត្តិ វេទិតព្វំ.

យស្មា អតីតជាតិ ឲវ និវាសោ, តស្មា “អតីតជាតីសូ”តិ ន វត្តព្វន្តិ ចេ? ន, ជាតិយា ឲកទេសេបិ និវាសវោហារសិទ្ធិស្សនតោ.

បាឡិយំ កិញ្ចាបិ “ឯកម្បិ ជាតឹ ទ្វេបិ ជាតិយោ”តិអាទិវចនេន សកលជាតិយា អនុស្សរណមេវ បុព្វេនិវាសានុស្សតិ វិយ ទិស្សតិ, ន ឯវំ ទដ្ឋព្វំ។ តទេកទេសានុស្សរណម្បិ បុព្វេនិវាសានុស្សតិ ឯវាតិ ទស្សេតុំ, កុមុ វចនំ កតំ ខុការាទិសង្គហត្ថំ។ “ឆិន្នវដុមកានុស្សរណាទីសូ”តិ អាទិ-សទ្ទេន អតិវុត្តលោកធាតុទីបរដ្ឋនគរគាមាទិគ្គហណំ វេទិតព្វំ។ គណ្ឋិបទេ បន “តេសំ ឆិន្នវដុមកានំ លោកុត្តរសីលាទីនិ ន ភគវតា ពោធិសត្តកាលេន វិញ្ញាតានី”តិ វុត្តំ។ អត្ថាបត្តិតោ លោកិយានិ វិញ្ញាតានីតិ អាបជ្ជតិ, តំ ទិព្វចក្ខុញាណាធិការេ “អរិយានំ ឧបវាទកា”តិ វចនេន សមេន្តិ វិយ ទិស្សតិ។ ន ហិ អរិយេ អបស្សន្តស្ស ឯវំ ហោតិ។ កិមត្ថំ បនេត្ថ អនុស្សតិ វុត្តា, ននុ ឯស វិជ្ជាធិការោតិ ចេ? អាទិកម្មិកស្ស សតិវសេន និប្ផត្តិតោ, អតីតធម្មានំ សតិយា វិសេសាធិការត្តា ច។ វុត្តញ្ហិ “អនុស្សរាមី”តិ។

“វត្តមានេសុ វិជ្ជាន-មតីតេព្វស្ស សរតិ;

អនាគតេសុ ធម្មេសុ, សរតិ វិជ្ជាន បណិធី”តិ។

អាចរិយក្យារិតេន សិលោកោបិ វុត្តោ។

តត្ថ រាគេ ឧស្សន្នតរេ តេជោសំវដ្ដោ។ ទោសេ អាបោសំវដ្ដោ។ មោហេ វាយោសំវដ្ដោ។ កេចិ “ទោសេ តេជោសំវដ្ដោ, រាគេ អាបោសំវដ្ដោ, មោហេ វាយោសំវដ្ដោ”តិ វទន្តិ។ យស្មា អព្យាកតាតិ ចិត្តំ, វចនំ វា ភវាទិនិយមេន ហោតិ, តស្មា “ភវេ វា”តិអាទិ។ ឯវំនាមោ ឯវំគោត្តោតិ បទទ្វយេន អញ្ញត្តហិង្គមុលកំ បញ្ញត្តិសង្ខាតំ គោចរតិវាសំ ទីបេតិ។ បចត្តផលកោនតោ សយំបតិតផលាហារោ។ ចតុរាសីតិកប្បសហស្សបរមាយុបរិយន្តោ វាតិ បហិធាតតោ វុត្តោ។ បដិនិវត្តន្តស្ស បច្ចវេក្ខណំ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញាណំ ន ហោតិ។ “បុព្វេនិវាសានុស្សតិញាណលាភីនំ បនេតំ អានុភាវបរិទីបន”ន្តិ គណ្ឋិបទេ វុត្តំ។ អព្យាកតាតិ ឯត្ថ បឋមយាមតាយំ សីហោក្កន្តវសេន អនុស្សរណំ វុត្តំ, តទ្ធា តោ អនុលោមវសេន “បដិលោមវសេនា”តិបិ លិខន្តិ, តំ ទុវិញ្ញេយ្យំ។ សីហោក្កន្តំ ទស្សេតុំ “អនេកាសុ កប្បកោដីសូ”តិអាទិ វុត្តំ។ យថា តត្ថ និទស្សនេន បដិបត្តិសាធារណេន ផលសាធារណំ ទស្សេន្តោ ព្រាហ្មណស្ស អាទរំ ជនេតិ, អត្តានមេវេកំ ឧក្កំសេតីតិ វទតិ និវារេតិ។ “សាធុ ខោ បន តថារូបានំ អរហតំ ទស្សនំ ហោតី”តិ តស្ស បុព្វុប្បន្នចិត្តំ ឯវ និយោជេតិ។ បធយា អកិតិទ្ធិកាតិ វចនេន អវិជ្ជណ្ឌកោសស្ស ពាហុបដលកាវំ ទស្សេតិ, តេន អដ្ឋក្យាហិស្សរិយាទិតា អនកិត្តិទ្ធិំ ទីបេតិ។

បុព្វេនិវាសកថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

ទិព្វចក្ខុញាណកថាវណ្ណនា

១៦៎“ទុក្ខបបិពនាលាយា”តិ ឋលក្ខបធានេន ទុក្ខំ· ញ្ញាណញ្ញាពិន្ទានក្ខុនាលាណ៍ ទ្វបិនេយ្យលក្ខា បរិក្ខបក្ខប្បក្ខុអញ្ញាណាហិង្គានេយ្យណ៍ ហោតិ· ត ទុតិ ចា បដិសត្តិ ចា អានេយ្យណ៍ កនេរាតិ· តស្មា “ឃឆាកយ្ទបកេ សេក្ខ បឌាតាយី”តិ (បារា· ១៦) ចឆត់ ចិឃ ឋលក្ខបធានេនេតច ទុក្ខយិកត្តិ ចេចិតញ្ញុំ· និក្ខចិហារសត្តិស្សិតក្ខា ការនេលាបធានេន និក្ខុំ· ញ្ញយិតា បត ពេចិ អាចរិយា “ក្បលិក្បលិ ចក្ខុ និក្ខចក្ខុ កាយាចចេ”ត្តិ ចឆត្តិ, តេ បដិសេសិតា ហោត្តិ· ចក្ខុញ្ញាតបញ្ញា ហិ ឲុត្តុ អឆិបេ្បតា· យហាទុតិកក្ខា យហាកាតិកក្ខាតិ ឲុតេសុ “សទ្ឋសក្ខុាតុសានេតា”តិ ទុក្ខំ· ឲុកាឆសក្តុំ ឋបក្កិលេសាតំ ឲុចំ ឋប្បត្តិក្កយោ ឋបក្កិលេសកានេចា ច ចេចិតញ្ញា, យហាសក្តស្ស អាលេកំ ចន្ដ្ឋតា និក្ខចក្ខុតា តាតាចិឆាតិ ទ្វបិតិ និស្វា “ញ្ញុំ តុ តោ កិ”ត្តិ ចិចិកិច្ឆា ឋឆបិឆិ, សោ ឋបក្កិលេសោ ឋបក្កិលេសសុទ្ធេ (ឃ· និ· ១·១៦៩ អាឆយោ)
“ចិចិកិច្ឆាឆិកេលាច្ចា បត យេ សយាឆិយ្យិចចិ, សយាឆិយ្យិចុតេ ឲ្ហកាសោ អត្តុេឆាឃតិ ឆស្សុតច្ចា ទ្វបិត”ត្តិ ចឆតេតា· តេតា “ទ្វបិតិ យេ បស្សេតា ចិចិកិច្ឆា ឋប្បឌ្ជុតិ, ញ្ញុឆាតិ ត កិច្ចិ យតសិ កនេ្សាយឹ”តិ ចិត្តឃតោ អយតសិកាយេរា, តតោ កិច្ចិ អយតសិកនេរាត្តស្ស ចិតយិត្តិ ឋឆបិឆិ, តតោ តស្ស បហាតត្វំ អាលេកំ ចន្ដ្ឋតា ទ្វបិតិ បស្សេតា ហិយចក្តាឆីសុ ឆាតចេក្ខុសាឆោយា បស្សត្តស្ស លឃ្កិតត្វំ ឋឆបិឆិ, តតោ តស្ស បហាតត្វំ “យឃា និក្ខកឃំ បកតិយា ឲ្ហលេកិឃយាតំ តត្វុំ, អឆិង្គេ កិ តាយ កឃ”ត្តិ ចិត្តឃតោ ឋប្បិលិចិតត្វុំ ឋឆបិឆិ· កល្លិបេឆ បត “ឋប្បិលំ និក្ខទ្វបឆស្សេតតា”តិ ទុក្ខំ, “តំ ទុទុក្ខំ បរេតា អកិឌប្បាចធនេត តឆត្វុសិទ្ធិតោ”តិ អាចរិយោ ចឆតិ· តតោ លឃ្កិតត្វប្បហាតត្វំ “យឃា ចិរិយំ ឆឮហំ បក្កហិតំ, តេត យេ ញ្ញុំ ឋប្បិលំ ឋប្បក្ត”ត្តិ ចិរិយំ សិចិលំ កនេរាត្តស្ស កាឃទ្ធុល្លំ កាឃឆេនចា កាឃាលសិយំ ឋឆបិឆិ, តតោ តំ ចឌត្តស្ស អច្ចាន្ទ្ធចិរិយំ ឋឆបិឆិ, តត្វុ តោរំ បស្សេតា អតិលីតចិរិយំ ឋបឆាឆិ, តតោ តំ បហាឃ សយប្បចេក្ខុត ចិរិយេត លឃ្កិតត្វកឃា ហិយចក្តានិង្គាតំ បហាឃ ឆេចលេកាកិយុំ អាលេកំ ចន្ដ្ឋតា ឆេចសង្ឃុំ បស្សេតា តល្យាសត្វាតា អកិឌប្បា ឋឆបិឆិ, តតោ “យឃ្យាឲុកឌាតិកទ្វបំ យតសិ កនេរាត្តស្ស អកិឌប្បា ឋប្បត្តា, តស្វា ឆាតិ តាតាចិឆំ ទ្វបំ យតសិ កនេ្សាយឹ”តិ កាលេត ឆេចលេកាកិយុំ, កាលេត យត្សស្សលេកាកិយុំ អាលេកំ ចន្ដ្ឋតា តាតាចិឆាតិ ទ្វបិតិ យតសិ កនេរាតោ តាតត្វសញ្ញា ឋឆបិឆិ, តតោ “តាតាចិឆទ្វបិតិ យេ យតសិ កនេរាត្តស្ស តាតត្វសញ្ញា ឋឆបិឆិ, តស្វា ឆាតិ អកិឌប្បានិកឃា ញ្ញង្គានិតិយិត្តក្កាហំ បហាឃ ឲុកឌាតិកេយច ទ្វបំ យតសិ កនេ្សាយឹ”តិ តឆា កនេរាតោ អកិតិញ្ញាឃិតត្វុំ ទ្វបិតំ ឋឆបិឆិ ឲុចំ បហិចិតាបក្កិលេសស្សាបិ អតឆិង្គិតក្ខា· ឲ្ហកាសញ្ញោតោ ឌាតាយិ, ត ច ទ្វបិតិ បស្សាយឹតិអាឆិ ឌាតំ·

តស្សេត្វា – ឃឆា បរិកេឃ្យាកាសេយច យតសិ កនេរាយិ, តឆា ឲ្ហកាសំ សញ្ញាតាយិ, និក្ខេត ចក្ខុតា ទ្វបិតិ ត ច បស្សាយិ, ទ្វបឆស្សតកាលេ ច ឲ្ហកាសំ ត ឌាតាយីតិ· កិយត្វយិឆំ ទុក្ខំ, ត ហិ ឲុតំ ឋបក្កិលេសកាតត្តិ? ត ពេចលំ ឋបក្កិលេសប្បឌហតេយចេត្វុ កត្តញ្ញុំ, ឃេត ញ្ញុំ ចិសុទ្ធិ ហោតិ, អញ្ញាយិ តទុត្តទិ កត្តញ្ញុំ អត្វុំតិ ឆស្សតត្វុំ· ចិចិកិច្ឆា ចិត្តស្ស ឋបក្កិលេសោតិអាឆីសុ “ញ្ញុយេ ឆយ្ទា ឋបក្កិលេសាតិ អាឆីតចឆស្សេតត បឌហិ, ត យឃ្យាតឆា ឋប្បត្តត្តា”តិ ពេចិ ចឆត្តិ· យាតុសកំ ចាតិ ញ្ញយិតា សកាចាតិក្កយំ ឆស្សេតិ· យំសចក្ខុតាចិឃាតិ ញ្ញយិតា បរិឃត្តិក្កហណ៍, ចល្លយត្វានេយ្យលតច្ចា ឋបេយតិ· ចល្លយេត្វ ហេត្វុ សត្វ-សេទ្ធា, ត “សេទ្ធា សត្វា អាហានេង្គិតិកា”តិ (អ· និ· ១០·៦លិ) ឲុត្វុ ចិឃ សទ្ធសត្វេតសុ, ហឹតឌាតិអាឆយោ យោហស្ស តិស្សេទ្ធា ចិបិកោ· កាឃទុច្ចរិតេត សយត្តាកតា បុទ្ធា អតឹតកេច អទេហសុំ, សយ្យតិ តិរេឃំ ឋបបត្តាតិ ឲុចំ បិដេសេសេត សទ្ធទ្ធា ចេចិតទ្ធា· “ឃឆាកយ្ទបកោលាលញ្ញាឲុកត្តយតឹតានេយ្យណ៍, និក្ខចក្ខុ បក្ខប្បក្ខានេយ្យល”ត្តិ ឋកិត្តុ កិច្ចចេសេត ទុក្ខំ· យហល្លុកោតិ សយលាតំ សាទុប្បយសាទុប្បំ, លេកាចាទិ ចា ត ឌាតាតឹតិ អឆិប្បាយេត ទុក្ខត្តា ក្បលបរិឆំសេតត កេហតឹតិ ចេចិតញ្ញុំ· “តិឃតោ សេទ្ធាឆិបរាឃតោ”តិ (សំ· និ· ១·៣៨; ទី·ឯឯប៉, ១០០៦) ទុតេត្វា អរិឃបុក្កលេ យក្កាចេណ៍ កាតុំ សយត្វុំ

ຜຣຸສວຈນໍ ຍທິ ກເຣຍ຺ຍ, ອປິຍກາຍນີຍມ຺ປິ ກເຣຍ຺ຍ, ເຕນ ເສາ ອປິຍຸປເກາປິ ກເຣຍ຺ຍ, ຕສ຺ມາ ສປ຺ປຏິກ຺ກູລຕ຺ຕນ຺ຕິ ວຸເຕ຺ຕໍ “ຈາຍາຍໍ ຍາ ອກາສີຕິ ເຈເທຕິ ວຸຕ຺ຕຕ຺ຕາ ຍຄ຺ຄາຈເຣາ ກເຣາຕີ”ຕິ ຈຕຸກ຺ກໍ ປຸເຣ຺ຕຈ ເສາຕາປເນ຺ນ ອປິຍວ຺ຕາເຣາ ປິຫິເຕາ, ຕສ຺ມາສ຺ສ ສຄ຺ຄາຈເຣາ ນຕ຺ຖິ “ປິຄຕິກຕ຺ຕິ ປຈຕ຺ຕິປິທິຍໍ ອເຫາສີ”ຕິ ຈຕຸກ຺ກໍ “ວຸຕ຺ຕໍ ເຫສາ, ກິນ຺ນຸ ເຈ, ອຣິຍສ຺ສ ປິຕເຍ, ເຍາ ອຕ຺ຖໍ ອຕ຺ຖເຍເຕາ ນິສ຺ສາ ຍຈາທຍໍ ປຕິກເຣາຕີ”ຕິ (ມ. ນິ. ໑.໑໙໐; ທີ. ນິ. ໓.໑໙໓) ຈຈເນເຕາ ປິຄຕິກໍ ອເຫາສີຕິ ວຸເຕ຺ຕ ນເຈ ເສາ ນ ລຍຕີຕິ ເສາຕາປນ຺ນາທີນໍ ລຕ຺ຕິກຸລສ຺ສ ຍຕ຺ຕາຍ ຈາ ອາຍຕິ ຕສ຺ສ ສຸຕ຺ຕ ນິຈເຣາຕ຺ຕາຍ ຈາ ອຄ຺ຄຍນໍ ສຕ຺ຕາຍ ວຸຕ຺ຕໍ ສຸລານໍ ຈາ ອາຍສ຺ສ ອາເຣາຍຸລາທິເນາ ອກາຈາ ກາລກິຕ຺ຕິກາ ອສຸຣາ ເຫາຕ຺ຕິ “ທຸເຕາ ເກາ ສຸກຕີ ກຕ຺ຖາ”ຕິ (ທຸຕິຈຸ. ປ໑໓) ຈຈເນເຕາ ຍຕຸສ຺ສາກຕິປິ ນິພ຺ພຈກ຺ກກາລຈິທ຺ຖາຕິ ນິພ຺ພຈກ຺ເກຍຈ ຈສ຺ສເນເຕ ກາລໍ, ຕສ຺ສ ຕສ຺ສ ອຕ຺ຕສ຺ສ ຈິຕ຺ຕເນເຕ ຈິທ຺ຖາຕິ ອເຕ຺ຕາ

ນິພ຺ພຈກ຺ກກາລກມ຺ມຈຕ຺ຕາ ນິທ຺ທິຕາ

ອາສຈກ຺ກຍກາລກມ຺ມຈຕ຺ຕາ

໑໑. ເສາ ຈຸຈິ ສຍາຫິເຕ ຈິເຕ຺ຕຕິ ກໍ ປຸຣິຍສຸຍິເຍຈ, ຂຄາຫຸ ອຕ຺ຕາຍິເຍຈ ຈຕຸຕ຺ຕສ຺ສາຄຈິເຕ຺ຕ ອຕ຺ຖກຈາຍມ຺ປິ ຍເຕາ ຈຸຕ຺ຖາຍ ປຸຣິຍຈິທ຺ຖາຍໍ ອຕິກຳ, ຕເຣຈ ປຸກ ສຍາປທ຺ຖກຈເສກ ອກິກຈໍ ອກິລາກາຕ຺ຕໍ ຈສ຺ສກຕ຺ເຕ “ເສາ ຈຸຈໍ ສຍາຫິເຕ ຈິເຕ຺ຕຕິ ທຸຕ ຈິປສ຺ສຕາປິຕກໍ ຈຕຸຕ຺ຕສ຺ສາຄຈິຕ຺ຕໍ ເຈທິຕທ຺ຖ”ຕ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ຈຸຕ຺ຕາຫ – ຍທິ ຕເຣຈ ປຸກ ສຍາປທ຺ຖກຈເສກ ອກິກຈໍ ກຕໍ, ອຈ ກສ຺ມາ ປຸເຣ຺ຕ ຈິຍ “ຈິປສ຺ສຕາປິຕກໍ ອກິທ຺ຖາປິຕກໍ ກິເຣາຄປິຕກໍ ສທ຺ທກິທ຺ຖສາຄກໍ ສທ຺ທເລາກິຍເລາກຸຕ຺ຕເຣາລຄາຍກໍ ທຸຕ ຈຕຸຕ຺ຕສ຺ສາຄຈິຕ຺ຕໍ ເຈທິຕທ຺ຖ”ຕ຺ຕິ ອຈຕ຺ວາ “ທຸຕ ຈິປສ຺ສຕາປິຕກໍ ຈຕຸຕ຺ຕສ຺ສາຄຈິຕ຺ຕໍ ເຈທິຕທ຺ຖ”ຕ຺ຕິ ຈຸຕ຺ຕກເຍຈ ຈຸຕ຺ຕໍ, ຕຕ຺ຖ ທຸຕ ຕຈາຈຈຕ຺ຖາກເຍຈ ຕໍ ອເຣຫຕ຺ຕຍເຄ຺ຄກ ສທ຺ທໍ ສທ຺ທຸລກິປ຺ປາຄກເຕາ, ນ ປຈຍຈິທ຺ຖາຍຍຕ຺ຕກິປ຺ປາຄກເຕາຕິ? ຈຸຈ຺ຈເຕ – ອຣິຍຍຄ຺ຄສ຺ສ ເຕາທ຺ທສຍຄ຺ຄຈສາກຄ຺ຄປທິປກາຈິເຍາຄ຺ຄຈິເສສກິຍເຍາ ປຸທ຺ທກາກຈຸຕ຺ຖາກາຍິກິຈິປສ຺ສກາຍ ສທ຺ທາຣຸປລ຺ລາສທ຺ທາຕາຍ ກິຍເຍກ ອເຫາສີຕິ ຈສ຺ສກຕ຺ເຕ ຈິປສ຺ສຕາປິຕກຍິຈ ຈຸຕ຺ຕຕ຺ຕິ ເຈທິຕທ຺ຖາ ຕຕ຺ຖ ປຣິຍາປນ຺ນຕ຺ຕາ, ນ ຕຄາເຣາຍຸລຍເຕ຺ຕກ ປຣິຍາຍເຕາຕິ ອເຕ຺ຖກປິ ປກາເຣກ “ທຸເຍ ອາສຈາ”ຕິ ອຍໍ ຈາເຣາ ກິຍຕ຺ຕ ອາເຣທ຺ທ? “ອາສຈາກໍ ລຍກາລາຍາ”ຕິ ອທິກາຣາຕຸເລາຍກຕ຺ຕ ຍຄ຺ຄເລາ ຫິ ຈິຕ຺ຕໍ ຈິຍຸຕ຺ຕິ, ຜລຄ຺ເລາ ຈິຍຸຕ຺ຕໍ ເຫາຕີຕິ ທຸກໍ ຈຸກຕ຺ຕເກຍກ ຈຸຕ຺ຕໍ ຍຕິຍາຈິຍຸຕ຺ຖຍາກໍ, ຕເຣຈ ອປເຣກາເກ ຈິຍຸຕ຺ຕໍ ກາຍ ເຫາຕິ ຍຕ຺ຖາ ຈິຍຸຕ຺ຕໍ, ຕເຣຈ ປຸທ຺ທກາເກ ຈິຍຸຕ຺ຖຍາກໍ ກາຍ ເຫາຕິ ຄຸທ຺ຖຍາເກາ ຈຸຈ ຫິ ເກາຊກປຣິເຍາຍສາເກ ຄຸຕ຺ຕາຈີ ກາຍ “ທຸຍິກາ ປຕ຺ຈເຈກ຺ລກາລໍ ຈສ຺ສຕີ”ຕິ ປຕ຺ຈເຈກ຺ລກາລສ຺ສ ຈ ປທ຺ທາເກ “ຍຄ຺ຄາ ຈຸຕ຺ຖິຕ຺ວາ ຍຄ຺ຄໍ ປຕ຺ຈເຈກ຺ລຕິ, ຜລໍ, ກິທ຺ຖາກໍ, ປຫີເກ ກິເລເສ ປຕ຺ຈເຈກ຺ລຕີ”ຕິ ອຍຍຸປ຺ປຕ຺ຕິກ຺ກເຍາ ຈຸເຕ຺ຕາ ປຈຕ຺ຕິກ຺ກເຍາ ປເກຕ຺ຕ ສຣຸປເຕາ ອຕ຺ເຕາຕິ ຍິຄາ ຈຸເຕ຺ຕາ ຕຕ຺ຕ “ຈິຍຸຕ຺ຕຍິຕິ ກາລໍ ອເຫາສີ”ຕິ ສຣຸປເຕາ ຈຕຸທ຺ທິຄສ຺ສປິ ປຕ຺ຈເຈກ຺ລກາລສ຺ສ ປຈຕ຺ຕິກ຺ກຍກິຈສ຺ສກໍ “ລີລາ ຊາຕີ”ຕິອາທິ ອຕ຺ເຕາ ເຕເຣຈ ອເຕ຺ຕ “ອຕ຺ຖກ຺ທາກິ”ຕ຺ຕິ ປຸຄ຺ຄລິທ຺ທາກໍ ເຈສກໍ ອກາສິ ປຕ຺ຈເຈກ຺ລກາລສ຺ສ ຕຈາ ອປ຺ປຈຕ຺ຕິເຕາ ອປ຺ປຈິສທ຺ທິກໍ ເຫາຕີຕິ ຊາກເຕ຺ຕາ “ລີລາ ຊາຕີ”ຕິ ຊາກາຕິ ກາຍ “ນິພ຺ພຈກ຺ກາ ປຕ຺ປຍ຺ຕາກາກໍສກາລ”ຕ຺ຕິ ອກາກໍສກາລສ຺ສ ຈ ນິພ຺ພຈກ຺ກສຕ຺ສິຕຕ຺ຕາ ຈຸຕ຺ຕໍ

ᩋᩣᩈᩅᨠ᩠ᨡᨿᨬᩣᨱᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᩼

ᩏᨷᩣᩈᨠᨲ᩠ᨲᨷᨭᩥᩅᩮᨴᨶᩣᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪘᩼ ᨠᨱ᩠ᨱᩈᩩᨡᨲᩮᩣᩉᨴᨿᨦ᩠ᨣᨾᨲᩮᩣᨲᩥ ᩅᨧᨶᨾᩮᩅ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩼ ᩋᨲ᩠ᨳᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᨲᩮᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩅᩈᩮᨶ, ᨠᨱ᩠ᨱᩈᩩᨡᨲᩮᩣᨲᩥ ᩈᩮᩣᨲᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ᩼ ᩋᩣᨷᩣᨳᩁᨾᨱᩦᨿᨲᩮᩣᨲᩥ ᨬᩣᨱᩣᨷᩣᨳᩁᨾᨱᩦᨿᨲᩮᩣ᩼ ᩈᨾᩮᨶᩮᩅ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣᨾᩩᨡᨩᩣᨲᩴ ᩅᩣ, ᨿᩮᨠ᩠ᨠᩣ ᨷᨶ ᩋᩈᩮᩣᩁᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᩼ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᩈᩮᩣᩁᨠᩮᩣ ᨷᩉᩥᨿᨿᩣᨶᩮᩣ᩼ ᨧᩁᩥᨿᩣᨴᩥᩋᨶᩩᨠᩪᩃᨲᩮᩣ ᩋᨷ᩠ᨸᨭᩥᨠᩪᩃᩴ᩼ “ᨿᨧ᩠ᨨᩁᩥᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩮ “ᨶᩥᨠ᩠ᨠᩩᨩ᩠ᨩᩥᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨴᨲᩥ ᩋᨶᩥᨠ᩠ᨠᩴ ᩅᩥᨿ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ᩼ ᨲᩔᩣ “ᩁᩣᨣᩅᩥᩁᩣᨣᩥᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩥᩈᩩᩴ ᩅᩥᩈᩩᩴ ᨿᩮᩣᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨶ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨠᩩᨩ᩠ᨩᩥᨲᩴ ᩏᨠ᩠ᨠᩩᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᨿᩮᩣᨩᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ, “ᨶᩥᨠ᩠ᨠᩩᨩ᩠ᨩᩥᨲᩴ ᩈᩁᨱᨣᨲᩮᩈᩩ ᩏᨠ᩠ᨠᩩᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿ”ᨲᩥ ᨷᨴᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ ᨠᩥᩁᩣᨲᩥ ᨴᩦᨷᩮᨲᩥ᩼ ᩈᩁᨱᨣᨲᩣᨶᩴ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᩈᩁᨱᨣᨾᨶᩮᨶ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨴᩩᨣ᩠ᨣᨲᩥ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩉᩥᩈᨲᩦᨲᩥ ᩁᨲᨶᨲ᩠ᨲᨿᩴ ᩈᩁᨱᩴ ᨶᩣᨾ᩼ ᨲᨷ᩠ᨷᩈᩣᨴᨲᨣ᩠ᨣᩁᩩᨲᩣᩉᩥ ᩅᩥᩉᨲᨠᩥᩃᩮᩈᩣ ᨲᨷ᩠ᨷᩁᩣᨿᨶᨲᩣᨠᩣᩁᨷ᩠ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩩᨷ᩠ᨷᩣᨴᩣ ᩈᩁᨱᨣᨾᨶᩴ᩼ ᨲᩴᩈᨾᨦ᩠ᨣᩦᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩁᨱᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ᩼ ᨷᨽᩮᨴᨲᩮᩣ ᨷᨶ ᨴᩩᩅᩥᨵᩴ ᩈᩁᨱᨣᨾᨶᩴ ᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᩴ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᨬ᩠ᨧᩣᨲᩥ᩼ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩴ ᨾᨣ᩠ᨣᨠ᩠ᨡᨱᩮ ᩈᩁᨱᨣᨾᨶᩩᨷᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᩈᨾᩩᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᨶ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᨲᩮᩣ ᩈᨠᩃᩮᨷᩥ ᩁᨲᨶᨲ᩠ᨲᨿᩮ ᩍᨩ᩠ᨫᨲᩥ᩼ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩴ ᨷᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᩣᨶᩴ ᩈᩁᨱᨣᨾᨶᩩᨷᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᩴ ᨲᨴᨦ᩠ᨣᩅᩥᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨽᨶᩮᨶ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨲᩮᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨴᩥᨣᩩᨱᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨩ᩠ᨫᨲᩥ᩼ ᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᩁᨲᨶᨲ᩠ᨲᨿᩮ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨷᨭᩥᩃᩣᨽᩮᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨾᩪᩃᩥᨠᩣ ᨧ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ᩼ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩈᩁᨱᨣᨾᨶᩔ ᨠᨾ᩠ᨾᨲ᩠ᨲᨿᩴ ᩅᩥᩈᩩᨩ᩠ᨫᨲᩥ ᨬᩣᨱᩅᩥᨸ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨬᩣᨱᩈᨾ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᩅᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨶᩥᩔᨿᨷᨴᩮᩉᩥ᩼ “ᨿᩮ ᨧ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮ ᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᩮ...ᨷᩮ... ᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣ ᨷᩥᩉᨿᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ (ᨵ᩼ ᨷ᩼ ᪑᪘᪐-᪑᪘᪑) ᩉᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩼ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩔ ᨠᨾ᩠ᨾᩮᩣᨠᩣᩈᩅᩥᨷᩣᨠᩴ “ᨿᩮ ᨠᩮᨧᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᩈᩁᨱᩴ ᨣᨲᩣᩈᩮ”ᨲᩥ (ᨴᩦ᩼ ᨶᩥ᩼ ᪒᩼᪓᪓᪒; ᩈᩴ᩼ ᨶᩥ᩼ ᪑᩼᪓᪗) ᩉᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩼ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩈᩁᨱᨣᨾᨶᩴ ᨲᩦᩈᩩ ᩅᨲ᩠ᨳᩪᩈᩩ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨱᩈᩴᩈᨿᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨬᩣᨱᩣᨴᩦᩉᩥ ᩈᩴᨠᩥᩃᩥᩔᨲᩥ, ᨶ ᨾᩉᩣᨩᩩᨲᩥᨠᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᨾᩉᩣᩅᩥᨷ᩠ᨹᩣᩁᩴ᩼ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩔ ᨲᩔ ᩈᩴᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩣ᩼ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩔ ᩈᩣᩅᨩ᩠ᨩᩮᩣ ᩋᨶᩅᨩ᩠ᨩᩮᩣᨲᩥ ᨴᩩᩅᩥᨵᩮᩣ ᨽᩮᨴᩮᩣ᩼ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨬ᩠ᨬᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩣᨴᩦᩈᩩ ᩋᨲ᩠ᨲᩈᨶ᩠ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨲᨶᩣᨴᩦᩉᩥ ᩈᩣᩅᨩ᩠ᨩᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᩋᨶᩥᨭ᩠ᨮᨹᩃᩮᩣ᩼ ᩋᨶᩅᨩ᩠ᨩᩮᩣ ᨠᩣᩃᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨿ, ᩈᩮᩣ ᩋᩅᩥᨷᩣᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨹᩃᩮᩣ᩼ ᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᩔ ᨶᩮᩅᨲ᩠ᨳᩥ ᨽᩮᨴᩮᩣ᩼ ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩁᩮᨷᩥ ᩉᩥ ᩋᩁᩥᨿᩈᩣᩅᨠᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᨶ ᩏᨴ᩠ᨴᩥᩈᨲᩥ᩼ ᨿᩮᩣ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᩈᩁᨱᨣᨲᩮᩣ ᨣᩉᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩏᨷᩣᩈᨠᩮᩣ᩼ ᩁᨲᨶᨲ᩠ᨲᨿᩴ ᩏᨷᩣᩈᨠᩮᩣ᩼ ᨷᨬ᩠ᨧ ᩅᩮᩁᩣᨶᩥ ᨷᩉᩥᨶᩮᨿ᩠ᨿᩮᩣ ᩈᩦᩃᩴ᩼ ᩈᨲ᩠ᨲᩅᩥᨵᩴ ᨾᨧ᩠ᨨᩥᨿᩣᨴᩥᨾᩃᩴ ᩅᩥᩉᩣᨿ ᨩᩦᩅᩥᨠᩴ ᩋᨷᩮᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩮᨲᨲᩥ ᨩᩦᩅᩥᨠᩴ ᨲᩣᨿ᩼ ᨧᩥᨷᩁᩦᨲᩣ ᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥ᩼

᪑᪙᩼ ᩃᨩ᩠ᨩᩣᨿ ᨶ ᩮᨷᩣᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩮᨶ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩼ ᩈᨠ᩠ᨠᩩᨱᩣᨿ ᨶᩮᨲᩮᩣ ᨶᩮᨲᩦᨲᩥ ᩈᨷ᩠ᨷᩥᨭ᩠ᨮᩮ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ᩼ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩮᩁᨬ᩠ᨩᩣᨿᩴ ᨷᨠ᩠ᨠᩣᨾᨲᩦᨲᩥ ᨷᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᨠ᩠ᨠᩮᩣᩉᩣ, ᨲᩮᨶ ᨷᨠ᩠ᨠᩮᩣᩉᨶ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨶᩣᨲᩥ ᩋᩅᨲ᩠ᩅᩣ᩼ ᩈᩣᨾᩣᨶᩮᨿᨶᨲᩦᨲᩥ ᨶᩥᨴᩔᩥᨲᩴ᩼ ᨶ ᨧ ᨧᩃᨲᩦᨲᩥ ᨷᩩᨶ ᨷᩥᨠᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥᨷᩥ ᨧᩃᨲᩥ, ᨲᨳᩣᨷᩥ ᨶ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨷᨠ᩠ᨠᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ,
“ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨾᩮᩅᨠᩥᨲ᩠ᨲᩥ ᩃᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣᨷᩥ ᨷᩥᩁᩣᨷᩮ ᨶ ᨧᩃᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨧᩁᩥᨿᩣᨶᩴ ᩅᩣᨴᩮᩣ᩼ “ᩅᩣᨧᩮᨠᩣᨶᩴ ᨧ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨶᩴ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨷᩮᨿ᩠ᨿᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨷᩣᨾᩥᨲᩣ ᩅᨶᩮᨶ
ᩋᩣᨴᩥᨶᩅᩥᨴᩕᩥᨿᩈᩦᩃᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ “ᨷᩘ᩠ᨠᩣ ᩈᩦᩃ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩼ ᩁᩪᨷᩥᩃᩥᨭ᩠ᨮᩮᨴᩣᨷᩥ ᨲᩴ ᨲᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨧ ᨠᨾ᩠ᨾᨲᩣ ᨾᩉᨲ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨶᩣᨶᩥ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᨴᩦᨷᩮᨲᩥ᩼
ᨾᨾ ᩅᩥᨲ᩠ᨳ ᩅᩮᨶᨿ᩠ᨿᩣᨶᩴ “ᩅᩥᨲᩔ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩣᩁᩮᨲᩥ”ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᨶ ᩈᨾᩮᨲᩦᨲᩥ ᩅᩮ? ᨶ, ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨶᩣᨠᩣᩁᩮᨷ᩠ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ᩼ ᩅᩮᨴᨶᩣ ᨷᨶ
ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᨴᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨴᩣᨶᩥ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨷᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ ᨷᩥᨲᩥᩈᩮᩣᨷᩢᨠᩣᨾᩮᨶ ᩈᨷ᩠ᨷᩮᩣᨲᩮᩣᨲᩥ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿᩣᩉ᩼ ᨠᨳᩣᨷᩥ “ᨶ ᨲᩣᩅ ᩈᩣᩁᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩈᩣᩅᨠᩣᨶᩴ
ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩴ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨷᩮᨲᩦ”ᨲᩥ ᨠᨳᩣᩃᩥᨲᩮᩣᩅ (ᨷᩣᩁᩣ᩼ ᪒᩼᪑᪓; ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣ) ᩅᩥᨿ ᨷᩣᨭᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩩᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣᨷᩥ ᨲᨴᩣ ᨷᨭᩥ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨷᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿᩣᩉ᩼
ᨷᩣᩃᩥᩅᩮᩈᩮᨶ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ “ᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᩴ ᨷᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨿᩣᩈᩩᨷ᩠ᨷᩴ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨶ ᨧ ᨧᩃᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᨳᩣ “ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᩣ ᩅᩣ ᩅᩔᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᩣ

ចា”តិអាទិចចកានិ ច អត្ថិ អញ្ញថា “ទ្វិហាការេទហិ ញាត្វា កកចត្តោ កិញ្ច បដិបុច្ឆតិ”តិ ព្ពុទ្ធេឆចេឆំ បាឡិញ្ញុឆបត់ ចិទ្ទញ្ញាតិតិ អាចរិយេត ចិចារិតំ, តំ ឃុត្តំ បុទ្ធេបិ បញ្ញាត្តសិក្ខាបទសមុដ្ឋចតោ៑ កិត្តា ព្ពុឆ បាឡិញ្ញុឆបតចិទោឆចិចារណា បត តិប្បយោជតា ចិយ យយ ជិស្សតិ៑ កស្មា? ប្បិលិទេត្វេទត សង្គីតិកាលេ ចុត្តបិឆត្តា៑ រត្តិច្ឆេទាតិ សត្តាហកិច្ចំ សត្តាយ ចុត្តា៑ “សត្តាហករណីយេត កត្វា រត្តិច្ឆេទា ចា ចស្សច្ឆេទា ចា ឲកកិច្ចតាបិ ត ករោ”តិ ចុត្តំ កិរ យហាអដ្ឋកថាយំ, តស្មា ចស្សច្ឆេទស្ស ការណេ សតិ សត្តាហកិច្ចំ កាតុំ ចដ្ដតីតិ ឲរោ៑ ចិតយឆោ បត តិច្ឆត្តិ, តស្មា អដ្ឋកថាឆិប្បាយេយា ចិយំសិតព្ពោ, ព្ពុយាយ ទេចឡាយំ អប្បិច្ឆតាឆិបដិបទាយ បសត្ថា៑ សាលីតំ ចិកតិ សាលិចិកតិ៑

១លិ-ប៑ប្បបត្ថបេលិតិ ពហុបេលិ៑ “លុត្វំ យត្ថុ”ត្តិ បិរេធា៑ ទេទំ សីហតាទិ តជារេបតុំ បុច្ឆីតិ ព្ពុយិតា អាចរិយោ យំ បុទ្ធេ អាណាយ ឌិតាតំ សាចកាតំ យហាត្ថកាចតាគស្សតំ “ទេចឡាយំ តិចាសប្បយោជត”ត្តិ អបេយ្យ ចុត្តំ, តំ សង្យាទេតិ, រាជកេហ ទេចឡាយញ្ញាតិ ប្បកយត្វ ចិតក្កប្បាទេ ឲកេតា បិទ្វេត្វា គស្សេត្តា “អច ទោ អាយស្មោតា សារិបុត្តស្សា”តិអាទិយាហ៑ កាលំ សត្តាយ ចិទំ, ជិតិ សត្តាយ ចិរាតិ ចិក្កេហា៑

កាយំ ហិទេតាតិ អត្តទេតា ផលតិទ្ធត្តិយា សហាយំ កច្ឆតីតិ កត្តរិ ទេហុ, តទាបិ ព្ពុឆ ទេតត ករណក្ខទេតត តស្ស ផលំ ហិទេតាតិ បចត្តតីតិ ទេហុ៑ តទា ឈដត្តិ ទេតតាតិ ឈដេ៑ កិលិស្សទេតាតិ បយោជតាការេចត អចាចដេ៑ អទ្ធោកិណ្ណាតិ ចិសការេកហិ៑ អាកាយិតិយា អតាកេពតិ អទេត្វា៑ ព្ពុយេយំយេច ទេតាតិ គស្សតត្វំ “សន្តាញាត្វាតំ ហី”តិ ចុត្តំ៑ យាចសាសតបរិយត្តាតិ យាច ញាត្វា ឆទត្តិ, តាចាតិ អទេត្វា៑ ពត្តិយព្រាហ្មណាច ប្បច្ចា, តត្វាបិ ចិទេសំ គស្សតុំ “ប្បច្ចតីទិចាញ្ញអារុញ្ញអារេកាកា”តិ៑ “យតសិ កត្វា”តិបិ បិរេធា៑ ប្បបសព្យាទិព្យាបសព្យាទិព្យេច្ចតំ ក្វយំ យាកេឆ “ប្បបសព្យឡា”តិ ចុច្ចតិ៑ អត្ថបិជាយាតិ អារេមុណករណចទេសត អក្កេហត្វា៑ អាសទេចហីតិ កត្តរិ តតិយាចិកត្តិ៑ ចិត្តាតីតិ បច្ចត្តពហុចចតំ៑ ចិយុច្ចិស្សុតិ កយុការេក៑ ចិទេយាចិតាតីតិ អឆិប្បាយេយាតិ អាចរិយោ៑ អាសទេចហីតិ បគច្ច បច្ចទេត្ត ករណចចតំ កត្វា កណ្ដិបទេគ អទេត្វា បកាសិទោ៑ យទិ អរិយបក្កេត តិរុទ្ធាតំ អាសចាតំ ចទេសត អតាសចតា, ទេលិទេក ចិត្តាតិបិ អតាសចា សិយុំ៑ ត ហិ តិរុទ្ធាតិ ចិត្តាតិ អារេមុណាតិ ករោត្តីតិ តាតិ អតិរុទ្ធាសចចទេសត សាសចាតីតិ ទេ៑ សោតាបត្តស្ស យក្កចិត្តំ ប្បបរិយក្កចញ្ញាសចចទេសត សាសចំ, អចសិដ្ឋាសចសម្ពុទ្ធត្តតាត្ថកាចត្តា ផលិតិ សាសចាតិ សិយុត្តិ? ត, អាសចសម្ពុទ្ធត្តតាត្ថកាចាកតផលត្តា៑ កិសតស្ស ការណំ កិសតកតំ, តស្មិំ កិសតកតស្មិំ, កិសតកិរិយាយាតិ អទេត្វា៑ ព្ពុត្តិលិង្គំ ចិបល្លាសំ កត្វា តប្បុំសកលិង្គំ, បុរិសលិង្គំ ចា កត្វា៑ តិមិត្តទេត្វតិ ឲត្វ –

“ចមុតិ ជីបិតំ ហត្តិ, គទេត្តស្ស ហត្តិ កាញ្ញេទំ;

ចារេលស្ស ចាយទិ ហត្តិ, សិទេក្កស្ស សទេកា ហទេតា”តិ៑ –

អឆិករណំ៑

១០-១៧. តថិទដ្ឋិតិកការណោ ពទិតេ ទិទដ្ឋិតិកការណំ អត្ថេតា ចុត្តបដិបក្ខចសេត កិច្ចាបិ សិទ្ធំ, តឆាបិ តំ ធេឆរស្ស ចិតឃបញ្ញត្តិឃាចតាឃ ឱ្យការសការណាឌិប្បាឃតោ ចិតឃបញ្ញត្តិឃាចតោកាសំ បរិបេតុំ បុត កាចត្ត “ទោកា បត, កទេត្ត, ទេហត្វ”តិ បុន្ធិ. កាចាបិ ឃាចតិ សយ្យដិន្ធិតុការយោ ឲ្យាកាសិ. “អាសចដ្ឋាគឹឃា សត្តេ្ឍ បិតុកចត្តឹ”តិ បុក្កលស្ស សេ្ឍបរិឃាបត្តុា ចុត្តិ. អាគទត្ថេចសេតតេចត្ថ ដ្ឋិក្កត្តុំ ចុត្តត្តិ ឃន្ធា ធេឆទា បុទេត្ថ ទាឌកទេហ, សយ្យតិ ធេចទញ្ញាឃត្តិ ដ្ឋិក្កត្តុំ កាឌិ, តន្ធា អាគទទេត បុតប្បុតិ ឃាចឃយាតិ បស្សិត្វា សឃយ្យិ កាចា អាគទទេតច “អាកេយហិ ត្វំ សារិបុត្តា”តិ អាហ. តេតេតតំ ឌឹទេបតិ “យា ត្វំ បុតប្បុតិ ឃាចាហិ, សយ្យដិន្ធិតាច យឃា តេ ឃាចតា, បុទេត្ថតតុ តចឃាចតិ សយ្យដិន្ធតាច យឃា ឲត្តទេក កាទេល ឲត្តកាតិ សិក្ខាបគាតិ បញ្ញត្តាតិ, ត តាច ទេយ សាចកាតិ អាណាបិតិទេយាក្កុដ្ឋសាតុឌាតតការលិ សយ្យទេត្តា, តក្កាតុយាតចសេត តឃា ‘ឲតស្ស កាចា កាទេលិ’តិ បុតប្បុតិ គិដ្ឋិសិឃយាទេតាបិ ទេតស ទេសា កាទេលិ, កិត្តុ តឆាកទេតាច តត្ថ កាលំ ឌាតិស្សតិ”តិ. ឃន្ធា បត “សិក្ខាបគបញ្ញត្តិកាលទេតា បកុតិ អាណាបិតិទេយាក្កុទេយច វ្ហ្គិសិឃតឹ”តិ ចុត្តំ, តន្ធា បិតិទេយាក្កុដ្ឋសប្បទេហាតកសិក្ខាបគទេយច សត្ថាឃាហ. “តត្ថាតិ សិក្ខាបគបញ្ញត្តិឃាចតាទេបក្កុ កុប្ចចត”ត្តិ ឲកទេយច បគំ ចុត្តំ តស្សា សិទ្ធិឃា ឌ្កតទេស្ស សិទ្ធិទេតា. “សាចកាតិ ចិសឃកាចត្តិ ឌ្កយិតា យហាបគុយទេត្ថទចាទេគា បដិក្កិទេត្តា”តិ អតុកហ្គិបគេ ចុត្តំ, តំ សុត្តុំ ចិឃ. សឃុទេល កទេហា. បទេឃុទេល វ្ហបចាទេគា. “ត, ភិក្ខទេច, វ្ហាតគសចទេស្សត...ទេប... ទុក្កដស្សា”តិ (យហាច. ៧៦) ឌ្កគំ សិក្ខាបគំ កាចា ពុទ្ធទេត្តត គសចស្សិទេកា ហុត្វា បញ្ញាទេបសិ វ្ហាតគសចស្សិកស្ស តស្ស តឆា សិក្ខាបគបញ្ញត្តិឃា អកាចទេតា. ត តគា អតិទេទកគសចស្សិទេកាច គសចស្សិកាតិ ទត្តញ្ញុយហត្តប្បត្តិទេតា, តន្ធា តំ សិក្ខាបគំ ធេចទញ្ញាឃំ ចស្សាចាសទេតា បុទេត្ថ ទាឌកទេហ ឲច បញ្ញាតត្តិ សិទ្ធំ, តន្ធិ សិទ្ធេ សិទ្ធទេយច “ឃាច ត សេ្ឍា ទត្តញ្ញុយហត្តំ បទេត្តាតិ ចចតិ ឌ្កទេតា បុទេត្ថ បឍយឃាចតាឃបិ ចុត្ត”ត្តិ. អដ្ឋកឆាឃយ្យិ ទត្តញ្ញុយហត្តប្បត្តកាទេល “ទេត្វ សិក្ខាបគាតឹ”តិ ពណតបរិទេច្ឆគចចតិ បឍយឃាចតាឃ ចុត្តចចតិ សត្ថាឃ ចុត្តំ. អញ្ញាឆា ទត្តញ្ញុយហត្តប្បត្តកាទេល ទេត្វ ឲច, ត អញ្ញាត្តិ អាបដ្ឋតិ.

“អឆ ទេលា អាឃន្ធទេតា សារិបុត្តស្សា”តិអាឌិម្ហិអឃយាឌិទេតា បដ្ឋាឃ អត្ថចិកាចតា – អឃំ កិទាឃន្ធា អស្សុឌិទេត្ថទេតា បដិលទ្ធំ ឲកកាឆាយត្តកំ ឥឃុបរិឃាឃំ តឃសតសហទេស្សហិ ចិទេចទេចទេត្តា អទេហត្តំ បត្វា សាចកបារិទឹតាទេណ ឋិទេតា “អទេហា ចត យហាតុការចាឃំ សត្ថទេឃា, ទេឃា ចិតាបិ ឥឃុសាយិតា បទេឃុលទេតា សុតយទេត្តបិ យឃ្យាយហត្ត គុណចិទេសំ ឌទេតសិ, សាឝុ ចតាឃំ សត្ថទេឃា ចិទំ តិដ្ឋេយ្យា”តិ ចិទេត្តទេត្តា “កតទេយសាតិ តុ ទេលា ពុទ្ធាតិ កាចត្តាតិ...ទេប... ត ចិទដ្ឋិតិក”ត្តិ តយត្ថំ, ការណាច្ចា អត្តទេតា អក្កុសាចកចាការណាត បដិចិឌ្ឍិត្វា “សាចកាតិ សិក្ខាបគំ បញ្ញាតត្តិអាឌិចិទដ្ឋិតិការណា”ត្តិ គិដ្ឋំ ពត្វា ចិតឃបញ្ញត្តិឃាចទេតាកាសកទេណត្ថំ កាចត្តំ បុន្ធិ. តទេតា បញ្ញុស្ស ចិស្សជ្ជទេត ចិតឃបញ្ញត្តិឃាចទេតាកាទេស សយ្យទេត្ត “ឲតស្ស កាចា កាទេលិ, ឲតស្ស សុកាត កាទេលិ”តិ ចិតឃបញ្ញត្តិ ឃាចិ. តទេតា កាចា តស្សា ឃាចតាឃ សយ្យដិន្ធិតកាចំ, “ឲតស្ស កាចា កាទេលិ”តិ ចុត្តកាលស្ស អកាលតំ, កាលស្ស ច អតញ្ញាចិសឃតំ ឌឹទេបត្តា “អាកេយហិ ត្វ”ត្តិអាឌិយាហ, តទេតា កាចា តស្ស ឃាចតិ, សទេត្តសុ ការុញ្ញាតច្ចា បដិច្ច “ទេតត ទេលា បត សយទេឃត ភិក្ខុ អតុបញ្ញាឃកា អតាចទិឃកា អទេតាចឌិឃយាតា”តិអាឌិតា (យហាច. ៩៧) តទេឃត ទេចបុល្លយហត្តតំ បដិច្ច សត្ថា សាចកាតិ វ្ហបញ្ញាឃចត្តាឌឹគិ ចិតឃកឃុាតិ, តគត្ថុបសិក្ខាបគាតិ ច បញ្ញាទេបសិ. តទេតា អតុក្កទេយត ក្ខាគសយចស្ស ធេចទញ្ញាឃំ ចសិ. តគា ច អាឃន្ធា សារិបុទេត្តា សត្ថាទា គិដ្ឋិដ្ឋេសុ ចិទដ្ឋិតិទេហតុសុ ឌាទេតសុ “តចក្កសត្ថុសាសតយហត្តតា ច សយ្យតិ ឌាតា, ចិតឃបញ្ញត្តិ ច ពាហុតទា ឌាតា,

បាតិមោក្ខុទ្ទេសោ ឯវេកោ ន តាវ សាវកានំ អនុញ្ញាតោ, សោ ច បរិសុទ្ធេ សង្ឃេ ករីយតិ។ សង្ឃោបិ ឯតរហិ បរិសុទ្ធោ បច្ឆិមកស្ស សោតាបន្នត្តា”តិ ចិន្តេត្វា បាតិមោក្ខុទ្ទេសំ អនុជានាបេតុកាមោ យត្តកេហិ ច សិក្ខាបទេហិ បាតិមោក្ខុទ្ទេសោ អនុជានីយតិ, តត្តកានំ បញ្ញត្តិយាចនបុព្ពង្គមំ បាតិមោក្ខុទ្ទេសំ យាចន្តោ បុញ្ញប្បត្តិចិតក្កមុវនបុច្ឆាវិស្សជ្ជនក្កមវសេន យាចនោកាសេ សម្បត្តេ “ឯតស្ស ភគវា កាលោ”តិអាទិមាហ។

តត្ថ “យំ ភគវា សាវកានំ សិក្ខាបទំ បញ្ញបេយ្យា”តិ បាតិមោក្ខុទ្ទេសសម្បហាតកសិក្ខាបទំ សន្ធាយាហ, អយមេត្ថ ភទ្ទាលិសុត្តេន (ម។ និ។ ២។១៣៥ អាទយោ) ទីបេតព្ពំ។ តត្ថ ហិ ពហូសុ សិក្ខាបទេសុ បញ្ញត្តេសុ, បញ្ញបិយមានេសុ ច “ន តាវ ភទ្ទាលិ សត្ថា សាវកានំ សិក្ខាបទំ បញ្ញបេតី”តិអាទិ (ម។ និ។ ២។១៣៥) វុត្តំ អបញ្ញត្តំ ឧបាទាយ, តថា យានិបិ អបញ្ញត្តំ សន្ធាយ វុត្តន្តិ វេទិតព្ពំ។ បរិសុទ្ធត្តា សង្ឃស្ស សម្មតិ សាវកានំ អាណាបាតិមោក្ខំ នានុជានាមីតិ ទស្សេន្តោ “និរព្ពុទោ”តិអាទិមាហ។ ន ហិ បរិសុទ្ធេ សង្ឃេ ឱវាទបាតិមោក្ខុទ្ទេសស្ស អនុទ្ទេសការណំ អត្ថិ, តស្មិំ សតិ អាណាបាតិមោក្ខុទ្ទេសានុជាននាធិប្បាយតោ។ តថា ច សោ តតោ អដ្ឋន្នំ វស្សានំ អច្ចយេន អនុញ្ញាតោ។ យថាហ បាតិមោក្ខឋបនក្ខន្ធកេ (ចូឡវ។ ៣៨៦) “ន ទានាហំ, ភិក្ខវេ, ឥតោ បរំ ឧបោសថំ ករិស្សាមិ...បេ... បាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសិស្សាមិ”តិ។ យំ បន ឧបោសថក្ខន្ធកេ (មហាវ។ ១៣៥) “តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុ អញ្ញតរេ ភិក្ខុ ឧបោសថេទេ ឯកកំ ឱហាយ បក្កមិំសុ...បេ... សោ តស្សា រត្តិយា មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវិត្វា ជិនេន អភាសី”តិ វត្ថុ អាគតំ, តំ សុទិន្នវត្ថុតោ បុរេតរំ ឧប្បន្នម្បិ តត្ថ យថាធិការំ សមោធានេតុំ វុត្តំ។ តថា តត្ថេវ “ឧក្កាយាតិ ខោ បនស្ស បាតិមោក្ខានិ ចិត្តានិ ឋាតព្ពានិ ហោន្តី”តិអាទិនា (បរិ។ ៣៣៥; អ។ និ។ ៥។៧១; ១០។៣៣) អង្គានិបិ វេទិតព្ពានិ។ ន ហិ អាទិតោ ឯវ ឧកតោបាតិមោក្ខានិ និទ្ធានីតិ។

អបិច អាទិតោ បដ្ឋាយ អយមត្ថក្កមោ វេទិតព្ពោ, សេយ្យថិទំ – រាហុលកុមារេ ឧប្បន្នេ ទោលិសន្តោ និក្ខមិត្វា លទ្ធស្សាតិ ទុក្ករំ កត្វា សព្ពេ អភិសម្ពុទ្ធោ, តស្មិំ ឯវ សំវច្ឆរេ កបិលវត្ថុំ គន្ត្វា រាហុលកុមារំ បព្ពាជេសិ។ អម្ពលដ្ឋិករាហុលោវាទសុត្តដ្ឋកថាយំ (ម។ និ។ អដ្ឋ។ ២។១០៧ អាទយោ) “អយមាយស្មា សត្តវស្សិកកាលេ ភគវន្តំ ចីវរកណ្ណេ គហេត្វា ‘ទាយជ្ជំ មេ សមណ ទេហិ, ទាយជ្ជំ មេ សមណ ទេហី’តិ ទាយជ្ជំ យាចមានោ ភគវតា ធម្មសេនាបតិសារិបុត្តត្ថេរស្ស និយ្យាតេត្វា បព្ពាជិតោ”តិ វុត្តំ, តស្មា រាហុលកុមារំ អារព្ភ “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, តីហិ សរណគមនេហិ សាមណេរបព្ពជ្ជ”ន្តិ (មហាវ។ ១០៥) វុត្តត្តា សរណគមនូបសម្បទា បឋមបច្ឆិមត្តេន វុត្ត បដិក្ខិត្តា, ញត្តិចតុត្ថកម្មវសេន ឧបសម្បទា អនុញ្ញាតាតិ បញ្ញាយតិ។ អបិច រាហុលវត្ថុស្មិំ “ន, ភិក្ខវេ, អននុញ្ញាតោ មាតាបិតូហិ បុត្តោ បព្ពាជេតព្ពោ, យោ បព្ពាជេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ (មហាវ។ ១០៥) សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ, តស្មា ឥតោ បុព្ពេបិ សិក្ខាបទានិ បញ្ញត្តានីតិ សិទ្ធំ។

វុត្តា ច ឯសា ហេតុនិទ្ទេសម្ហិ,

និទ្ទេសុបមំ បដិចិន្តិលិបិំ;

ឧភតោបមេក្ខ អនេសមេតំ,

លោកំ ចិបស្សឹ សុគតក្កសិស្សា៍

សោ ឆយ្មសោភាបតិ អក្កសិស្សា,

សង្ឌ្មទាឌស្ស តឆាគតស្ស;

សឃំ យុតិភ្ដេត ឃសស្ស បេត្តា,

អភេកសោ សោញអសឆា បសេត្វា៍

តស្មា ហិ សិក្ខាបទបាត្ថកាលេ,

ចាកុយ្យិ លោកេ អតិកាទិឃោច;

បកេច សិក្ខាបទកាចកេកោ,

បកេច អញ្ញោ ក្ដកឃត្វ តត្វ៍

បច្ចេកញ្ញត្ថា អបិ តំ ក្ខឃត្ត,

ចាតុំ ភ សក្កាច បកេច ភេតុំ;

តិស្សំសឃំ តត្វ តឆាគតោច,

ឌាតិស្សតិច្ចាហ តឆាគតោតិ៍

ក្ដច្ចេតយត្វំ ក្ដឆ កិក្ខុ ចាត្វា,

សិក្ខាបទានិ ពហុកានេវេតិ;

ឋានាទ្ចិ សយំ តោ ន បទេ ច តេត្ចិ,

បរិយេសិតព្ពោ ព្ច យុត្តិយេក្កោ។

តត្ថ ពហុកេសា សិក្ខាបទានិ បទេតា អាទិ កថិយ្យតិ។ កានេកេសា តាន វុក្ខិត្តកាតុចត្តតបច្ចយា កិច្ច អតាបត្តិកោ, កិច្ចតី បត សយតុកដ្ឋា បារាជិកា ហោតិ។ បារាជិកាបត្តិបដិច្ឆាទនេត កិច្ចស្ស ទុក្កដំ, កិច្ចតិយា បារាជិកំ ដដ្ឋុល្លំ អារោចេត្តស្ស, បដិច្ឆាទេត្តស្ស ច បាចិត្តិយំ។ យហាសាចឌ្ឍ បារាជិកំ អារោចេត្តស្ស, បដិច្ឆាទេត្តស្ស ច កិច្ចស្ស ទុក្កដំ។ ព្ពច្ចយាឌីហិ អកានេកេសិក្ខាបទានិ ព្ចឆ កានេកេតេត យុត្តិបរិយេសតំ សាឆយយាតោបិ សិយា អតុប្បាទចិឈាតកាកិតិ។ ឲត្តាចតា សកលស្សបិ ចិតយបិដកស្ស ចិតក្កយាចតកាលកាលញ្ញុការលាឋលបយោជតេហិ សត្តហិ អង្គេហិ បដិមណ្ឌិតំ តិកាតយាយទ្ធតា វុបិលិតេត្ថទេត តិតស្សិតំ ហោតិ។ តត្ថ ចេនស្ស ចិតយបញ្ញត្តិយាចតតេហតុក្ខតា ចិតក្កោ នាម។ តស្សេច “ឲតស្ស កាចា ការលោ”តិអាទិនា បចត្តា យាចតា នាម។ រត្តញ្ញុចេបុល្លលាភគ្គពាហុសច្ចមហត្តបត្តិ ការលោ នាម។ សត្តញ្ញុ ឲច កាលញ្ញុ នាម។ អាសចដ្ឋាតីយាតំ ធម្មាតំ បាតុការចោ ការលំ នាម។ “តេសំយេច អាសចដ្ឋាតីយាតំ ធម្មាតំ បដិឃាតាយា”តិ ចចតតោ អាសចដ្ឋាតីយធម្មបដិឃាតតោ ឋលំ នាម។ “យចយិធំ ព្រហ្មចរិយំ អទ្ធតិយំ អស្សា”តិ ចចតតោ សាសតព្រហ្មចរិយស្ស ចិរដ្ឋិតិ បយោជតត្តំ ចេទិតព្ពំ ហោតិ ចេត្ថ –

“ចិតក្កោ យាចតា ការលោ, កាលញ្ញុ ការលំ ឋលំ;

បយោជតត្តំ សត្តង្គំ, តិកាតំ ចិតយស្សិតា”តិ។

១៧។ អត្ថិយបណ្ណលត្តំ អត្ថត្តរបណ្ណលំ។ តពិព្ហព្ពតេទេសំ អទេត្តា ហោតិ, លុង្គពយណ្ណលំ ចា។ អតុយតិកាតចតេសត តេសំ កិច្ចតំ ឧត្តា។ តេសំ ញុដ្ឋាតំ ចារិកាយ ចិតេតព្ពា ចេចេតឃ្យសត្តា។ ឌ្ចិតត្តា ចិយាតិ ពាហុបុបរំ កន្ធំ យាលិការា ចិទំ ឌ្ចិតត្តំ, ឲចំ ពាហុចេចេតឃ្យសុ កាយាឌីសុ ចិទំ ចសត្តា ចេចេតឃ្យបុញ្ញា បរិហរត្តា ចរត្តិ។ សត្តំ សុលំ, ត ចេចតាសុលំ ចិយ សបរិបុត្តំ។ ឥសសហស្សចក្កចាឡុតិ ទេចាតំ ចសេត ចុត្តំ។ យតុស្សា បត ព្ពយស្សិយេច ចក្កចាឡេ ចេពិឆតេឃ្យា វុប្បជ្ជត្តិ។ យហាពោធាយ ធុចំ សត្តសយចលោកតំ ឌ្ចតិណ្ណោតិ បរិសយញ្ញអាពេត, អារោចិតេ ចា។ យេត ការណោត យយំ តុយញ្ញំ ចេឃ្យធម្មំ ចេចេឃ្យាយ, តំ កុតោ សក្កា លទ្ធុំ។ ពាហុកិច្ចា ហិ ឈរាចាសាតិ។ ទុតិយចិកប្បេ តត្ថិ ចេឃ្យធម្មំ។ “តុយេយតំ តំ កុតោ លទ្ធា”តិ អតុកម្ពិបចេ ចុត្តំ។ ពោធិ បត “បចយិ កិរិយំ បេក្ខតិ, ទុតិយំ ចេឃ្យធម្ម”ន្តិ ចទត្តិ។ អាចរិយោ បត “បចយយោជតាយ យំ ទាតបុញ្ញំ, តំ កុតោ លទ្ធា។ បុញ្ញាត្តរាយពាហុលោ ហិ ឈរាចាសាតិ។ ទុតិយយោជតាយ តេយាសញ្ញត្តទេ យយហំ ចចេឃ្យំ, អតិក្កត្តកាលត្តា តយហំ សយុតិ កុតោ ចចេឃ្យត្តិ ចស្សតី”តិ ចទតិ។ សីលាទិកុសលធម្មសត្តស្សតាទិធម្មទតតចស្សំ។

១៩. បត្តុណ្ណទេសេ បត្តុណ្ណំ បដចរ៍. មហាឃាកត្តិ មហាគាត់. បរិបុណ្ណសង្កប្បត្តិ ទេយ្យាសំ សោតត្ថំ អជ្ជ សុលិត្តិ.

តព្រិងត្តិ ខ្ពង់ ការណំ.

ក្បិលិ នាមសេកោតិ អាចរិយបរយ្យេតោ. ខាហិរត្ថក្តុរតិនាត់, សិក្ខាបនាត់ បញ្ញាត្តិដ្ឋានសង្ខាត់ អានេចលិកតិនាតង្ហា សត្ថាយាហ “តិនាតស្ស បទេកដឹបតទោ”តិ. ទេទរចានាមិ ចត្តុប្បទេកទេនា. សកាយ បដិញ្ញាយ ទេយត្តិយំ កិក្ខតិ តានេសចាតិអានិ បរសយយចិចជ្ជតទោតិអានិ. ចិកក្ខតយទេកងស្សតទោតិ ពិស្សា ខ្ពត្តិយោ ក្ខបដ្ឋំ ឆលដ្ឋត្តិអានិ. ឲត្ថាហ – កិំ កកចទោ យាទាចដ្ឋតបដិឈាតាយ សត្តិ តត្តិតិ? អត្ថិ, តឆាបិស្ស បន្ថា ក្បកុត្តកាលេ បសាគទេហត្ថា អឆិចានេសតិ. ឲត្ថ ក្បកុត្តាឆិដ្ឋាត់ ចត្តត្ថំ. ឬន្ថាត់ អានិណ្ណត្តិ ជិដគស្សតេត កិំបទោយាគតត្តិ ទេច? យាទាចដ្ឋតទេហត ព្រាហ្មណស្ស បុញ្ញាត្តទោយាតិ បទោយាគត់.

ជិទេខាបិ សោ យាទេបតោរចស្ស,

កក្កិ ករទោរត្វា ជិតបុក្កចស្ស;

សឃ្សិស្សសង្ឃស្ស អគាសិ នាត់,

អសេសសកំ កប្បិយកណ្ឌទេកដ៍.

កិំ កកចា សសិស្សា តាច មហត្តំ កប្បិយកណ្ឌំ ក្ខត្តល្លិកំ កត្វា អកយាសីតិ? ត អកយាសិ, ទេយាសិកាកិយំ បត ប្បញ្ញាទាសិកំ ទេងយ្យឆម្ពុំ អប្បដិក្ខិបទេត្វា ព្រាហ្មណស្ស ក្បិយទោ សត្វា អនាសិ.

តងញ្ញាឆា យាទេបតោរទេឆាច,

ប្ហទេរា សិឃា ទេតច ជិដស្ស កិទេយ្យា;

បិបំ មហត្តំ អបិ បិបុទេណយ្យ,

មិច្ឆាកិយាទេតត តឆាកទេត សោ.

តស្មា តថា អស្សាទិយមានោ តំ ថេរស្សេវ អប្បដិក្កូលមានោ ស្វបិនេន ព្រាហ្មណស្ស បុត្តត្តំ គន្ត្វា, យានស្ស ច យតោរាទបិយាតំ គន្ត្វា អកាយាសីតិ, “អយំ តថា អដ្ឋកថំ បិតាបិ បរិញ្ញាតយាតុលេយតោ សិទ្ធោ”តិ ចេតន្តិ គតំ? –

“សព្វា សមិស្សា យទិ អក្ខរេហិ,

និទស្ស តំ នីចរយានិខោតាច;

ភាខស្ស ខេភា ចីសតិចស្សកាលេ,

បិរុទ្ធ្វេត ខីចកយាចភាបិ;

តថាបិ សន្តំ សុចិន្តយិត្វា,

យុត្តំ តយំ ចិត្តមិទញ្ច យុត្ត”ន្តិ

ញ្ញាតិ អាយស្មា ស្វបិលិត្ថេរោ ចិតយបញ្ញត្តិយា សាធារណភាវាតំ ទស្សេត្វា និក្ខេបកាតំ បរិពក្កំ បញ្ញត្តិដ្ឋានសង្ខាតំ ភិតាតយាទិំ គន្ត្វា បុគ្គលបញ្ញត្តិអនុបញ្ញត្តិចិកាកាបត្តិកេតត្ថរាបត្តិអាទិកំ ភាតប្បការំ ចិធិំ ភិដ្ឋេដំ ភិក្ខុ្ឋំ គន្ត្វា ទស្សេតុំ “អថ ខោ កកចា ខេចរញ្ញាយំ យថាកិរត្តំ ចិហរិត្វា”តិអាទិយាហាតិ ញ្ញាច ឆត្វា –

និក្កាបកាត សទ្ធាសំ, កយខេកេដំ បកាសយេ;

តម្ពុំ សិទ្ធេ ភិកាភាភំ, កយសិទ្ធិ យតោ ករេច

តត្ថ សទ្ធាសិក្កាបកាតំ យថាសម្ភេចំ ខេសតាក្កយោ បហាតក្កយោ បដិបត្តិក្កយោ ស្វប្បត្តិក្កយោតិ ចតុព្ពិធោ កយោ លព្ភតិ តត្ថ កកចតា រាជគហេ ភិក្ខុត្តំ បិតិយោក្ខេត្តំ អនុជាតត្ថេត បិតិយោក្ខេត្តស្ស យោ ខេសតាក្កយោ អនុញ្ញាតោ, តំ ខេសតាក្កយយតុលេយត្ថា អាយស្មា យហាកស្សបោ បឋមំ បរិនិព្វុតេស្វំ បុច្ឆិ, តតត្ថរំ សញ្ញាទិសេស្វេសំ, តតោ អតិយតុខេសំ ចិត្តាទុខេសង្ខា បុច្ឆិត្វា តតត្ថរំ ភិក្ខុនីចិភង្គញ្ញា ខេតខេតច អនុក្កយេត បុច្ឆិ, តិតាតុខេសត្ថាកឆាតង្គា សន្ទេបត អនុទ្ធិដ្ឋាតំ បុច្ឆតត្តំ លក្ខណេបិ បុច្ឆិ ឧបោត ច លក្ខណេ បញ្ញត្តា ទុលក្ខយា សង្កហិតា ហោត្តិ បុច្ឆិតាតុក្កយេតេច ស្វបិលិត្ថេរោ តំ សត្តំ សាបត្តិកេតាទិកំ ខេសេត្ថា ទុលក្ខយតុញ្ញាសិតអាបត្តិសមុដ្ឋាតាទិខីបកំ អនេត្ថាគន្ត្វា ខេសេសិ, អយមេត្ថ ខេសតាក្កយោ ស្វកតោបិកង្គលក្ខកតោ បត ស្វុទ្ធិត្វា តតា

បរិវារបរិយន្តំ វិនយំ គតា។ ពុទ្ធេន តំ សន្ធាយ អដ្ឋកថាយំ វុត្តំ “ឧភតោវិភង្គេ ខន្ធកបរិវារេហិ អារោបេត្វា”តិអាទិ (បារា. អដ្ឋ. ១.បឋមមហាសង្គីតិកថា)។ អបិច បរិវារោ “ឧភតោវិភង្គា ខន្ធកតោ មាតិកា បទ្ធា បទ្ធា អាយត្តា ខុទ្ទកេ វិនយេសុ”តិ វុត្តនយេន វុត្តំ, តស្មា មហាវិសយេបិ ខន្ធកតោ វិនយេន បទ្ធំ វិនយេសុ តត្ថ អាយត្តា ខុទ្ទកេ តិវិធរតនំ ទេសេន្តោ ខន្ធកបរិវារេ អវត្ថាសេត្វា ទេសេសិ។ តថា ច ខន្ធកបរិវារបរិយន្តំ វិនយំ គតាតិ អយំ ទេសនាក្កមោ។ យទិ ឯវំ និទានុទ្ទេសោ បឋមំ ទេសេតព្វោតិ ចេ?

ន, តទនុរូបតោ។ សោ ហិ “យស្ស សិយា អាបត្តី”តិអាទិកា (មហាវ. ១៣៤) នយេន បវត្តត្តា បឋមំ សិក្ខាបទេសុ វិហិតាសុ អាបត្តីសុ អវិហិតាសុ ន យុជ្ជតិ។ “យានិ មយា ភិក្ខូនំ បញ្ញត្តានិ សិក្ខាបទានិ, តានិ នេសំ បាតិមោក្ខុទ្ទេសំ អនុជានេយ្យ”ន្តិ វចនតោ សិក្ខាបទានេវ បឋមំ ទេសេតព្វានីតិ បារាជិកុទ្ទេសក្កមោ យុជ្ជតិ។

បារាជិកុទ្ទេសាទិវិហិតានំ អាបត្តិអកុសលានំ មនោទ្វារិកាទិក្កមេន បហាតព្វត្តា បហានក្កមោ បេត្វ យុជ្ជតិ។ ឧបសម្បន្នមនត្តនំ “ចតស្សោ វត្ថូនិ អករណីយានី អាទិក្ខិតព្វានី”តិ (មហាវ. ១២៨) វចនតោ “សមាទាយ សិក្ខតិ សិក្ខាបទេសុ”តិ (ទី. និ. ១.១៩៣) វចនតោ ច មថា កមំ អាទិក្ខិតំ សិក្ខនេន បដិបត្តិក្កមោបេត្វ យុជ្ជតិ, ឧភយេហិ តីហិ ការេហិ ទេសេតព្វានមេវេតំ សិក្ខាបទានំ មថាយុត្តំ ឧប្បត្តិក្កមោ យុជ្ជតិ។ តថា ហិ យំ យំ វោសារណំ, តំ តំ ភិក្ខុ អាបន្នោ ឧប្បន្នេ វត្ថុស្មិំ “យោ បន ភិក្ខូ ឯត្តកេហិ មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវេយ្យា”តិ ភិក្ខូនំ បុព្វេ បញ្ញត្តំ។ អញ្ញថា តំ ភិក្ខូនំ អនុប្បន្នបញ្ញត្តិ សិយា។ វុត្តំ “អនុប្បន្នបញ្ញត្តិ តស្មិំ នត្ថី”តិ (បរិ. ១៣៤)

បរិវារេ ឧតំ វចនំ វិនដ្ឋេតិ, ឧត្តរវតោ បុរិមេន កមត្ថរណេន បឋមំ ទេសេតព្វំ បវត្ត បារាជិកុទ្ទេសេ បឋមុប្បន្នត្តា

មេថុនធម្មបារាជិកំ សព្ពបឋមំ ទេសេតុកាមោ ឧបាលិត្ថេរោ “តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា វេរញ្ជាយំ”ន្តិ វេរញ្ជាយំ បវត្តំ ធម្មំ អញ្ញថា

និទានាទិមំ បញ្ញត្តានំ “ន, ភិក្ខវេ, មនុស្សមំសំ បរិភុញ្ជិតព្វ”ន្តិ (មហាវ. ២៨០) ឧបមាទិនំ ទេសនាវិធានេ សតិ និទានស្ស បវត្តា

ធម្មេយ្យាតិ។

អព្ភន្តរនិទានកថា និដ្ឋិតា។

វេរញ្ជកណ្ឌវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១. បារាជិកកណ្ឌោ

១. បឋមបារាជិកំ

សុទិន្នភាណវារវណ្ណនា

បឋមស្សាទិ តិកាទេ, ធត្វា បារាជិកស្ស វិនិច្ឆយេយ្យា;

ເຈາຄຕາປຣິຫາຣເຕເຍາ, ປຸກ຺ຄລຈຕ຺ຖປ຺ຍກາສເຕເຍຈ຺

ຕຕ຺ຖ ຫກຈາ ເຈຣຍ຺ຍາຍັ ຈຸຕ຺ຖຈເຣສ຺ຍາ ອຕຸປຸເຣຕ຺ຕ ຈາຣິກັ ຈເຣຕ຺ຕາ ກຕ຺ຕິກຈຸຣຸທ຺ຍເກ຺ລ ໑ຈ ເຈສາລິ ປິປຸລິຕ຺ວາ ຍາຈ ປຣຍປິຣາຂິກນິກ຺ລາປຄປຕ຺ຖາປຕັ, ຕາຈ ອຊ຺ຝ ຈສ຺ຍາຕິ ເຈສາລິຍັເຍຈ ຍິທເຣຕ຺ຕາ ຍິຍ ປິຊ຺ຍຕ຺ກ຺ລເຍຕ ຂິສ຺ຍຕິ, ຕ ຈ ຫກຈາ ຕາຈຕ຺ຕກັ ກາລັ ຕເຕ຺ວຈ ຍິຫາສິ຺ ເສາ ຫິ ສຸຂິຕ຺ສ຺ຍ ສາຈກາຕັ ສຕ຺ຕິເກ ປຕ຺ຕຊ຺ຊິ ຮູປສຍຸຄ຺ຍາ ອຕຸຊາຕິຕ຺ວາ ຍຈາກິເຣຕ຺ຕິ ຕຕ຺ຖ ຍິທຣິຕ຺ວາ ຈາຣິກັ ຈເຣຕ຺ຕາ ເກສກຊ຺ອາຈຕັ ປຕ຺ວາ ຕຕ຺ຖ ເຕາເຣສຍັ ຈສ຺ສ ຈສິ, ເຕາເຕຈ ອຕຸກ຺ລເຍຕ ສາຈຕ຺ຕິ ປຕ຺ວາ ຈຸຕ຺ຝສຍັ ຈສ຺ສ ຈສິ, ປຕຸເຣສຍັ ກປິລຈຕ຺ຖຍິ໌ເສາຊ຺ອສຍັ ອາຊ຺ອຍິຍັ, ຕເຕາ ຈຸຕ຺ວຈເຣສ຺ຍາ ຈາຣິກັ ຈເຣຕ຺ຕາ ຣາຂກທັ ປຕ຺ວາ ສຕ຺ຕເຣສຍັ ຈສິ, ຕຸລຍິຕາ ອຕຸກ຺ລເຍຕ ອປຣາຕິປິ ຕີຫິ ຈສ຺ຍາຕິ ຕເຕ຺ວຈ ຈສິ຺ ໑ຕ຺ຕາຈຕາ ຫກຈາ ປຣິປຸຕ຺ລຊີສຕິຈເຣສ຺ຍາ ຣາຂກທເຕາ ອຕຸປຸເຣຕ຺ຕ ເຈສາລິ ປິປຸລິ, ຕເຕາ ຮູປສຍຸຄາຍ ອຊ຺ຝຈສ຺ສິເກາ ສຸຂິເຣຕ຺ຕາ ເຈສາລິຍັເຍຈ ເຍຈຸຕັ ຄຍຸ ອກິຍິຕ຺ຖາເຣປສິ, ຕເຕາ ຫກຈາ ຕສ຺ມິ ຈຕ຺ຖສ຺ມິ ປຣຍັ ປິຣາຂິກັ ປຕ຺ຖາເຣປສີຕິ ເຈຂິຕຕ຺ຕາ຺ ຕຕ຺ຖ ຍສ຺ມາ ຮູປິລິເຕ຺ວເຣາ ຕຸລເຕາ ປຣຍຕເນ ຕຕ຺ຖ ເຈສາລິຍຄ຺ຍາ ປຕ຺ຖາຕຕ຺ຕນິກ຺ລາປຄາຕິ ອຄເຣສ຺ຍຕຸກາເຍາ, ຍິຕຍຕິຄາຕາຕຕຸເນ ປຣຍປິຣາຂິກເຍຈ ຄເຣສ຺ຍຕຸກາເຍາ, ຕສ຺ມາ ເຈສາລິຍັ ປຣຍັ ຕິຈາສັ, ປສ຺ຖາ ຕຸລຍສ຺ສ ນິກ຺ລາປຄສ຺ສ ປຕ຺ຖາຕ຺ຕິກາເລ ຕິຈາສຄ຺ຍາ ໑ກເຕາ ກຕ຺ວາ "ຕຕ຺ຕ ສຸຄັ ຫກຈາ ເຈສາລິຍ"ຕ຺ຕິອາຂິຍາທ, ເຕາຕ ຈຸຕ຺ຕ "ປຣຍເຣສ຺ຕ຺ວ ຕິຄາເຣຕ, ຝຕ຺ວາ ...ເຣປ... ປກາສເຕເຍຈາ"ຕິ຺ ຕສ຺ມາ ຕຸລຍສ຺ມິ ປຣຍປິຣາຂິກສ຺ສ ປຕ຺ຖາຕ຺ຕິຊ຺ຝາຕສຕ຺ລາເຣຕ ຕິຄາເຣຕ ຝຕ຺ວາ "ເຕາຕ ເຕ຺ວາ ປຕ ສຍເຍຕ ເຈສາລິຍາ ອຈິຕຸເຣ ກລຸຕຸກາເຍາ ຕາຍ ເຫາຕິ...ເຣປ... ອຕ຺ຖາຕເນ ຈຊິກາຍັ ຮູປຕິສ຺ຍາຍ ຍິທເຣຕີ"ຕິ ໑ຕສ຺ມິ ຕຸລຍສ຺ສ ນິກ຺ລາປຄສ຺ສ ປຸກ຺ຄລປຍກາສເຕ, "ເຕາຕ ເຕ຺ວາ ປຕ ສຍເຍຕ ຈຊິ ຈຸຊິກ຺ລາ ເຫາຕິ...ເຣປ... ຕິກ຺ລຕ຺ຕ ເຍຈຸຕັ ຄຍຸ ອກິຍິຕ຺ຖາເຣປສີ"ຕິ (ປິຣາ຺ ໑໐) ຕຸລຍສ຺ມິ ຈຕ຺ຖປຍກາສເຕ ຈ ເຈາຄຕາຕເຍາ, ປຣິຫາຣຕເຍາ ຈ ເຈຂິຕເຣຕ຺ຕາຕິ ຈຸຕ຺ຕ ເຫາຕິ຺ ຕ຺ຕຕາຍັ ປກາສຕາ – ກິຍຕ຺ວ ເຈເຣຕ ອເຕ຺ຖາສັ ນິກ຺ລາປຄາຕັ ປຸກ຺ຄລຈຕ຺ຖິ ຍິຍ ສເຣ຺ລປເຕາ ອຈຕ຺ວາ ຍຕ຺ວ ຈ ເສາ ຮູປຍເຣຕ຺ຕາ, ຍຈາ ຈ ຄເຍຸ ປສເຣຕ຺ຕາ, ຍຈາ ຈ ປຕ຺ຕຂິເຕາ, ຍຈາ ຈ ຕຸລຍັ ຈຕ຺ຖ຺ ຮູປຍາເຣຕິ, ຕັ ສຕ຺ຕ ອຕຈເສເສຕ຺ວາ ປຸກ຺ຄລຈຕ຺ຖິ ຍິຕ຺ວາເຣເຕາ ຈຸຕ຺ຕາຕີຕິ ເຈ? ຈຸຈ຺ຍເຕ –

໑ຈັ ສຕ຺ຝາຍ ກິເຣສ຺ຕ, ຍທເຣຕ຺ຕ ເກາກາຕາຕເກ;

ຫິຕ຺ວາ ປຕ຺ຕຂິຕາຕຍິ, ເປສລິຕຍິ ສຕ຺ຕເສາ຺

ສຕ຺ຕລິຍກຄຍຸາຍັ, ເຍຈຸເຕາ ຍຂີ ສຍຸຄ຺ເຈ;

ຕ ຄຍຸເຄສຕາເຍຈ, ສິຕ຺ຝາ ຍິເຣຕິ ສຕ຺ຕເສາ຺

ຕສ຺ມາ ຕຈຕຸສຕ຺ຝຍຸ, ສຕ຺ວາຣາ ເຄສິເຕປິ ຈ;

ចិតយោ បញ្ញោបេតព្វោ, តទេតា ឆព្វិចិឞុទ្ធិហិ៍

ចិតយាកាចទេតា ឲចំ, អញ្ញាចារទោ កចិស្សតិ;

តស្មា ចិតយបញ្ញាត្តិ, សាត្ថិកា បេសលស្សបិ៍

អតាឌីតចឥស្សាចិ, យស្មា ឃំ បិបយាចទិ;

ចិតយោយេច សទ្ធាតំ, អាឌីតចចិកាចិទេតា៍

តស្មា សទ្ធាត្សាទីតំ, ចិតយោ សាត្វកោច ឃំ;

ឆទេ្យា ឆេ្យាត្សាទីតំ, តទេតា ក្ខកឃងេសតា៍

អបិ ច យឌិ បណ្ហត្តិចិតិក្កយំ អកទោត្តស្សាបិ ឃាច (ត្រាហ្វទេលិកា អឃទោសា បត្វខេវ៉ា, បទេកចញ្ញោសត្តិ ឥស្សតត្វំ អញ្ញាចារស្ស បិពេជកាចឌីបតំ៍ ពធំ? –

អកទ្ធោ អទហត្តស្ស, ស្មុឌិទត្តា បុត្តយាតទោ;

កទ្ធាត្សប្បត្តបញ្ញាត្តិ, តឥត្វំ ត ពតា អឃំ៍

តត្វ យាកល្លិកំ អញ្ញស្សបក្ខិត្វា យាតាបិត្វតយស្សា ហិតត្វំ ឆឲ្យំ ខេទេសតីតិ ពួយយត្វំ ឥស្សាត្វំ ពីឌពពីឌពយាត្វតំ អទហត្តប្បត្តិ ខេឆទេត ឌីបិតា៍ “ទេតត ទេវា បត សយទេឃត ខេចសាលិឃា អចិត្តេទ ពលត្តកាទេយា តាយ ទេហាតិ, ទេឃត សយទេឃត ស្មុឌិទត្តា បុទាណត្វតិឃិកាឃ ទេយត្វតំ ឆឲ្យំ បឌិទេសចិ”តិ ចា “ទេឃត សយទេឃត កកចា បឆយបិទាឌិកំ បញ្ញោបេឃី”តិ ចា ចចតំ ត្វាឆ ត ឃុត្តតិ៍ ពស្មា? “ត្វាឆ បត ទេហត្វអទេត្វា ពទលាទេត្វា ច សឃុចតី”តិ ចុត្តំ អដ្ឋពឆាចចតត្វោត្វាឆ ត លត្ថតិ៍ ចិទតិចិទេដ្ឋា ហិ ទេសា កាទេយា , ត តស្មិំទេឃច សយទេឃតិ៍ ឃស្មា បត ទេសា ចិទតិចិទេដ្ឋាបិ ច កាទេយា អត្វទេតា តិចិដ្ឋកាលទេតា បដ្ឋាឃ សត្តកាលយត្វីតិ ចត្វត្តាតំ អទហតិ, ទេតត បទិឃាទេឃត “ទេតត ទេវា បត សយទេឃត ខេចសាលិឃា អចិត្តេទ ពលត្តកាទេយា តាយ ទេហាតី”តិ ចុត្តំ៍

១៥-៩៍អត្វញ្ញាទេតាឃិ បត ត្វត្តិ សយលាចត្វឥស្សតត្វំ កកចា បុច្ឆតិ៍ យាតាបិត្វហិ អតត្វញ្ញាតត្តិ ឲត្វ ឌតទេពទេហច អតត្វញ្ញាតឥស្សតត្វំ

ປຸຊ຺ຊີຕິ ວຸຕ຺ຕັ໌ ນ ເຂາ ປຸຣິສ຺ສ ຕສາກຕາຕິ “ປຕ຺ຕາເຣຕຸ ຍໍ ກກຈາ”ຕິ ຍາຈກາຈເນນ ປເກຈຍາຫ, ນ ກກຈາ ນຍໍ ນເຣາາຕິ ຣຕ຺ວາ ປຕ຺ຕາເຣນີ ຣຸກ຺ລຸສ຺ສາຕິ ວຸຕ຺ຕັ “ກລກາກຍ຺ຍີ”ຕິ ປິຣເນເນາ ອິກປ຺ປຸຈ຺ເຍປີຕິ ຣຸຕິຍຕຕິຍອິກເປຸສຸ ປຸຣິຍປຣສ຺ສາຕິ ກິສ຺ສີຕິ ປຣສ຺ສ ນຸຕ຺ຕຣປເຣກາຕິ ຣຸກ຺ລຸສ຺ສາຕິ ປເຣກ ນຍາກອິກຕ຺ຕິຕິ ນາຍິຈຈກັ ຍສາ ກິ? “ກສ຺ສຈິ ຣຸກ຺ລຸສ຺ສາ”ຕິ ຈຕ຺ຕເຕ຺ຕ “ກິສ຺ສິ ຣຸກ຺ລຸສ຺ສາ”ຕິ ວຸຕ຺ຕຕ຺ຕິ ເຈອິຕຕ຺ຕາ ອກາຍກາ ອິກາ ກອິສ຺ສາຍາຕິ ຕຍາ ນຕ຺ຖິ ອຍຣິຕ຺ວາ ອກາຍາ ຂີອິສ຺ສາຍ ນເຈປິ ນ ຍຣາຍ, ອກາຍກາຈ ຕຍາ ອິເຍາກັ ປິປຸຫິສ຺ສາຍ, ຕຍໍ ຂີຈຍາເກ ວຸຈ ເກາ ຍເຣາ ກເຈຍ຺ຍ, ຍເຣເຫາກປິ ເກາ ຕຍາ ອິເຍາກັ ຍໍ ອກາຍກາຈ ປິປຸຫິສ຺ສາຍ

໑໐ ຄຕິປິທັ ຄາລັ ກາເຣຕ຺ວາຕິ ກສ຺ມາ ປກາຍໍ ຕສາ ປຕ຺ຕຂ຺ຂາຍ ຕິຕ຺ຖຈ຺ເຄ຺ກາ ອກຸຕ຺ຕາເຣຕາ ນຍາເກາ ຄຕິປິທັ ຍເຣເຍຈ ອິລຍິຕ຺ວາ ກາຍຄລຕ຺ວາ ອກຸເຫສີຕິ? ອກຸຍຕິຣາເກກ ຍາຕາປິຕຸສຸ ນຫາຍເກສຸ ຈ ຕຸເຕ຺ຕາ ເຕນໍ ອິຕ຺ຕຕຸຕ຺ຕັ ເກສຸອິ ອຕ຺ຕກສາເຣປິຕ຺ຕເກສຸ ເກອິ ອາຈຣິຍາ “ອຍໍ ປຸຣິເສ຺ກາ ຂີຈກຈຕ຺ວເຕາ ປຈ຺ຈາ ປໍສຸກູລິກຄ຺ຕຄ຺ຄຈເນນ ປໍສຸກູລິເກາ ຂາເຕາ”ຕິ ນຕ຺ຕາຍ “ກຫປຕິຂີຈເຣ ປຕິກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ປໍສຸກູລິກຄ຺ຕຄ຺ຄຈເນນ ປໍສຸກູລິເກາ ເຫາຕີ”ຕິ ລິຄຕ຺ຕິ, ຕໍ “ອອິຣຸປນຍຸເຕ຺ຕາ”ຕິ ຈເຈເກກ ອິຣຸຕ຺ຕີ “ຕສາ ປຸຣິເສ຺ກາ ຫິ ກກຈເຕາ ຄ຺ວາຄນເຍ ຈສ຺ສ ປຕ຺ຕຂິເຕາ, ຂີນຕິເຍ ຈສ຺ສ ຄາຕິກຸລັ ປິຄ຺ຂາຍ ປຈິເຕ຺ຕາ ນຍໍ ປຕ຺ຕຂ຺ຂາຍ ອຕ຺ຕຈສ຺ສິເກາ ຫຸຕ຺ວາ”ຕິ, “ກກຈເຕາ ຫິ ຕຸຕ຺ຕິ ປຕ຺ຕເຕາ ປຕ຺ຕາຍ ຍາຈ ຕ຺ວເກ ຈຕ຺ວໍ, ວຸຕ຺ຕຕ຺ເຕຣ ຂີນຕິ ຈສ຺ສາຕິ ນ ເກາອິ ກຫປຕິຂີຈເຣ ນາຂີຍໍ, ນເຕ຺ຕ ປໍສຸກູລິກາຈ ອເຫສຸ”ຕ຺ຕິ ຈ ຣຸເຕ຺ຕກ ອຕ຺ຕກສາຈເກກ ອິຣຸຕ຺ຕີ, ປຕ຺ຕຂ຺ຂາຍ ອຕ຺ຕຈສ຺ສິເກາ, ນ ນຸປນຍຸຄາຍ ນຸປນຍຸຄໍ ປກ ຂີຈກຈຕ຺ວເຕາ (ຍຫາຈ ໑໑໙) ປຈ຺ຈາ ອລຕ຺ວ, ຕສ຺ມາ ອຈສ຺ສິເກາ ຄາຕິກຸລັ ປິຄ຺ຂາຍ ປຈິເຕ຺ຕາ ນິຍາຕິ ເຈ? ນ, “ອລຕ຺ວ ເຂາ ປຸຣິເສ຺ກາ ຄລກ຺ຂປຸເຕ຺ຕາ ກກຈເຕາ ນຕ຺ຕິເກ ປຕ຺ຕຂ຺ຂໍ, ອລຕ຺ວ ນຸປນຍຸຄ”ຕ຺ຕິ ວຸກເຕາ ອກກ຺ຕຣໍ ວຸຕ຺ຕຕ຺ຕາ ປຕ຺ຕຂ຺ຂາກກ຺ຕຣເຍຈ ຫິ ເນາ ນຸປນຍຸເຕ຺ຕາ ເຕຣນຄ຺ຕຄ຺ຄຸເຫາ ນຍາຄາຍ ຈຕ຺ຕເຕ຺ຕາ ອຕ຺ຕ ຈສ຺ສາຕິ ຈຂ຺ຂີກາເຍ ອິຫຣິຕ຺ວາ ກິສ຺ສຍຍຸຕ຺ຕຕ຺ຕາ ນຍໍຈສີ ຫຸຕ຺ວາ “ວຸຕຣຫິ ເຂາ ຈຂ຺ຂີ ຣຸຕ຺ຖິກ຺ລາ”ຕິອາຂີຕກ຺ກຈເນນ ເຍກ ເຈນາລີ ຕຣຈນຣິ, ຕສ຺ມາ “ປໍສຸກູລິກຄ຺ຕຄ຺ຄຈເນນ ປໍສຸກູລິເກາ ເຫາຕີ”ຕິ ວຸຕ຺ຕເກາເຍຈ ປິເຣາ ເຍສຸ ເປິຕ຺ວເກສຸ ຂີສ຺ສຕິ, ເນາຈ ປຍາເຫາ ກເຣຕເຕ຺ຕາ “ອາເຣຕ຺ຕິເກາ ເຫາຕີ”ຕິ ຕ຺ລຍິກາ ປຕ຺ຕາ ເນກາຍກປຕິນໍຍຸຕ຺ຕາກິ ນກ຺ຫິຕາກິ ເກນຂ຺ຂິກກ຺ຕຕ຺ຕາ ອິຫາຣນກາກຕ຺ວາ, “ປິຄ຺ຂປາຕິເກາ”ຕິ ຕ຺ລຍິກາ ປຕ຺ຕາ ປິຄ຺ຂປາຕປຕິນໍຍຸຕ຺ຕາກິ, “ປໍສຸກູລິເກາ”ຕິ ຕ຺ລຍິກາ ເຈ຺ວ ຂີຈຣປຕິນໍຍຸຕ຺ຕາກິ ນກ຺ຫິຕາກີຕິ ຄາຕິລຍຸປກາຍກກາເຣາຂີປກາຂິປ຺ປາຍເຕາ ນປຣາກຈາຣິກກ຺ຂໍ ອິນໍ ວຸຕ຺ຕຕ຺ຕິ ເຈອິຕຕ຺ຕາ “ຍາ ອຕິຫຣາເປສຸ”ຕ຺ຕິ ກາລຍ຺ຍຕ຺ຕຍຈເນນ ວຸຕ຺ຕັ ຣຍຸສ຺ສຕ຺ຕຣາຍກເຣຕເຣຕ຺ວາ “ຕ຺ລຍໍ ກຍ”ຕ຺ຕິ ອກເຍາເຍຈ

ເຍກຸເຍ຺ຍກ ຫິ ນຕ຺ຕາກັ, ອິກາເນ ປຈ຺ຈປຕິເຕ;

ອກເຍາ ກຍຣຸເປກ, ຕຸກ຺ຂິຍາກຍຸ ຕິຕ຺ຕີຕິ

໑໙ ອປຕ຺ຕາເຕ຺ຕ ນິກ຺ລາປເຣຕິ ວຸຕ຺ຕ ຣຸອິສໍ ນິກ຺ລາປຣປຕ຺ຕາປກັ ກສໍ? “ວຸຈຕ຺ຖາ ປກ, ກິກ຺ລເຈ, ຕ຺ລຍໍ ນິກ຺ລາປໍ ວຸຕ຺ຖິເນຍ຺ຍາສາ”ຕິ ວຸຈັ ນິນາເຣ຺ຄນາຕຸເຣ຺ຄນເກຣເຕາ ຣຸອິສໍ ຕຕ຺ວ ປິຕິເຍາເກ຺ລ ນຣຸປເຕາ ອາກຕາ ປຕ຺ຖາ ອາປຕ຺ຕິກ຺ລຄ຺ຂາ ນິນາເຣ຺ຄນປຕ຺ຕາຕ຺ຕິ ກາຍ ນາປິ ຣຸອິສາ ນປຸກ຺ກລິປຸກ຺ກລກິເຣ຺ຄນເກຣເຕາ ຕຕ຺ວ ຍສ຺ສາ ປຕ຺ຕາຕ຺ຕິຍາ ອເຕ຺ຕາ ອາປຕ຺ຕິຍາ ນຫ, ອິກາ ຈາ ປຸກ຺ເກລີ ຣສ຺ສິເຕາ, ນາ ນປຸກ຺ກລກິເຣ຺ຄນາ

ឥតរា អព្យាកតិន្ទ្រិយាតិ វេទិតព្ពា។ សព្យាកតិន្ទ្រិយាបិ ទុវិធា សចិត្តកាចិត្តកាបត្តិកវសេន។ តត្ថ អចិត្តកាបត្តិកា នាម អដ្ឋ បារាជិកា វុត្តា។ “បារាជិកោ ហោតិ អសំវាសោ”តិ ហិ បុគ្គលោវ តត្ថ វុត្តោ, នាបត្តិ។ វុត្តាបត្តិកា នាម កិញ្ចិបិ តិសមាទានេ “សព្ពត្ថ សញ្ញាវិមោក្ខា វុត្តា តិស្សាយណ៌ សញ្ញាវិមោក្ខ”ន្តិ ហិ តត្ថ អាបត្តិ វុត្តា សព្ពំ បុគ្គលេន, តថា អព្យាកតិន្ទ្រិយាបិ សចិត្តកាចិត្តកាបត្តិកោតោវ ទុវិធា។ តត្ថ អចិត្តកាបត្តិកា នាម សេខិយា វុត្តា។ សេសា សចិត្តកាបត្តិកាតិ វេទិតព្ពា។ សាបិ ទុវិធា អកិរិយាករកកិរិយាករកវសេន។ តត្ថ អកិរិយាករកា នាម បុព្ពេ វុត្តនយេន ឧបសម្បន្នេន ធុតង្គ អញ្ញាតកេន ភិក្ខុនា កតកាលានិ កោដ្ឋាគារេសុ សិក្ខាបទានិ អតិក្កមិត្វា កត្វា អាគតានិ វេទិតព្ពានិ សព្ពានិ វិនយ អនាថប្បិណ្ឌិកស្ស តិណ្ណំ ចតុន្នំ វា អដ្ឋកថាយ ហោតិ។ សេសា បុគ្គលតិន្ទ្រិយានំ វសេន កិរិយាករកា វេទិតព្ពា។

អនុទ្ទេសបញ្ញត្តិបិ បកាសាកត្ថសាបត្តិចិកិច្ឆកប្បដិក្កេបបញ្ញត្តិអនុត្តរិប្បវសេន ឆព្ពិធា ហោតិ។ តត្ថ “យេភុយ្យេន តាយិតំ អាបត្តិ ទុក្កដស្ស”តិ (បារា. ៩១) ឯវមាទិកា បកាសាកតិនយ សត្តិវ្យាកាបត្តិ បកាសាកតនិក្ខេបំ នាម។ “ន ភេន្ត នភេក្ក អាកត្តព្ពំ, យោ អាកច្ឆេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស”តិអាទិកា (បារា. ៥១) អត្ថរាបត្តិនិក្ខេបំ នាម។ “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, ទិវា បដិសល្លីយន្តេន ទ្វារំ សំវរិត្វា បដិសល្លីយិតុ”ន្តិ (បារា. ៧៧) ឯវមាទិកា ចិកិច្ឆកនិក្ខេបំ នាម។ “ទេវហិតុប្បាទកោ, ភិក្ខវេ, អនុបសម្បន្នោ ន ឧបសម្បាទេតព្ពោ, ឧបសម្បន្នោ នាសេតព្ពោ”តិ (មហាវ. ១០១) ឯវមាទិកា បដិក្កេបនិក្ខេបំ នាម។ ចត្តាលីស បញ្ញត្តទុក្កដទុក្កដយាតិ បញ្ញត្តិនិក្ខេបំ នាម។ “យោ បន ភិក្ខុ ភុត្តាវី បវារិតោ ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ វា ខាទេយ្យ វា ភុញ្ជេយ្យ វា, បាចិត្តិយ”ន្តិ (បាចិ. ២៣៨) ឯវមាទិកា អនុត្តរិប្បវនិក្ខេបំ នាម។ ចោទនាយំ ចា អនុត្តរិប្បវនិក្ខេបំ នាម ហោតិ ការណេហិ ឧទ្ទេសារហំ ន ហោតីតិ អនុទ្ទេសនិក្ខេបំ នាមាតិ វេទិតព្ពំ។ វេយ្យាករណំ – បញ្ញត្តិ ឧទ្ទេសេហិ យថាសម្ភវំ ចិសកាកត្តា ទុក្កដយាទិនិតាតំ, សកាចត្តាកព្ពី ទុក្កដទុក្កដយាទិយំ អសកាកាបត្តិកត្តា, អត្ថរាបត្តិបញ្ញត្តិនិក្ខេបនាតំ នានាចត្តាកាបត្តិកត្តា, បដិក្កេបនិក្ខេបនាតំ កោសម្ពិ ចិកិច្ឆកបញ្ញត្តិនិក្ខេបនាតញ្ច អចិត្តកាបត្តិកត្តា, អចិត្តកចត្តាកត្តា កេនាកចត្តាកទុក្កដយស្ស, អចិត្តកាបត្តិចត្តាកត្តា អនុត្តរិប្បវនិក្ខេបនាតន្តិ។ ឯត្តាវតា “ទុវិធំ និក្ខេបបញ្ញាបនំ ឧទ្ទេសានុទ្ទេសភេទតោ”តិ យំ វុត្តំ, តំ សមាសតោ បកាសិតំ ហោតិ។

តត្ថ អបញ្ញត្តេ និក្ខេបេតិ ទ្វិសាទ្ទេសនិក្ខេបំ សន្ធាយ វុត្តន្តិ វេទិតព្ពំ។ ឯកេន្ទ អាចរិយា ឯតំ កិរ វណ្ណយន្តិ “វត្ថូរា បារាជិកា កតិចយ្យាកិសម្ពន្ធេន កាចតា បញ្ញត្តាតិអាទិនា បុព្ពំ កត្វា តេសុ បឋមបារាជិកោ វេសាលិយំ បញ្ញត្តោ បច្ចយ្យាកិសម្ពន្ធេន ហោយន្តានំ បឋមេ យាមេ ទុតិយេ បច្ឆេ ឆសមេ ទិវសេ អឌ្ឍតេយ្យបោរិសាយ ឆាយាយ បុរត្ថាភិមុខេន និសិន្នេន អឌ្ឍតេរសានំ ភិក្ខុសតានំ មជ្ឈេ បុនិន្តិ កាលន្ទបុត្តំ អារព្ភ បញ្ញត្តោ”តិ, តំ ន យុជ្ជតិ, កស្មា? –

យស្មា ទ្វាទសមេ វស្សេ, វេរញ្ជាយំ វសិ ជិនោ;

តស្មិំ ហិ សុទ្ធោ សង្ឃោតិ, នេវ បារាជិកំ តទា។

ថេរស្ស សារិបុត្តស្ស, សិក្ខាបញ្ញត្តិយាចនា;

តស្មិំ សិក្ខាតិ សិក្ខាច, ករុណាបត្តិ តតោ តទា។

ឱវាទបាតិមោក្ខញ្ច, កិំ សត្ថា វត្ថុវស្សិកោ;

បដិក្ខិបិ កិរិយាលញ្ច, សយត្តំ អត្ថជាតិ សោ។

អជាតសត្តុំ និស្សាយ, សង្ឃភេទាយ កាសិ យំ;

ទេវទត្តោ តទា សង្ឃ-ភេទោ បដ្ឋិយតោតិយំ។

អារាធយិំសុ យំ បុរេន្តា, កិច្ចតិ យុត្តិការិតំ;

សុត្តមេវ បយាតំ តោ, សោវ ការេសិ អត្ថបយោគតិ។

យំ បន វុត្តំ “អថ ភគវា អញ្ញាវាទិ អបស្សន្តោ បារាជិកំ វា សង្ឃាទិសេសំ វា ន បញ្ញាបេសី”តិ, តំ សកលសិក្ខាបទំ សន្ធាយាហ។ ន កេវលំ ទិសាទ្ធេសសិក្ខាបទមត្តំ, តេន ទិសាទ្ធេសាតុទ្ធេសបញ្ញត្តិកេកំ សកលំ បារាជិកំ សន្ធាយាហាតិ វុត្តំ ហោតិ។ កិញ្ចាបិ តាវិបរាយសតស្សិ កាយសំសគ្គោ, តថាបិ ទុតំ ចិវេសសតិយមតតោ, អដ្ឋគ្គរាកាធិប្បាយតោ ច ចិវុំ វុត្តំ។ លគ្គរាករត្តស្សេច ហិ កាយសំសគ្គោ ព្ពធាធិប្បេតោ។ អសុចិបិនេ បន ហត្ថិតិយា តាបសបស្សាចបិនេត វាលកាតេញ្ញា តាយ ក្លប្បញ្ញតិ, វាលកាញ្ញស្ស វត្ថុ វត្ថុត្ថំ។ យល្ឋញ្ញស្ស តាកិយា បរាយសតេតេច កិរ។ ទ្វេបធស្សេត បន តេជ្ជកា អាហុ –

“ចិត្តំ សត្ថស្សតា សុក្កំ, គធាធិ វលិតោវតេ;

តំ កាយឆឡុការលំ, ទ្វយសមំ សក្កមិយ;

កណ្ឌាឌិតិ អយំ តយា, ចិត្តំ បុរិសធស្សតាសិត្វាបតេយ្យ”។

តឆាប្យាហុ –

“បុប្ផិគេ ឲ្ធិឃ្យ ឃុទ្ធេ, បឃ្សំ តទេ្ហា ព្ថត្តិ តំ;

គក្ខេ្ហា តឃេព្យុត្ត-យិតិ តម្ហា កាទេឃា ព្ថតី”តិ៑

ទាឌោទាឆា ចិឃាតិ ឃឹហញអឌឹប ឲកិឃ្សា ព្ថត្តិឃា តឆា អហោឃិ, តម្ហា កិទ ឲចំ ចុត្តំ៑ កិញ្ហាបិ ឃាច (ញាហូលេិកា ឃទ្ធោ អឡក្ខិ, ត តំ យតុឃ្សាតំ ចិឃោឃា អហោឃិ តោឃំ ទ្វបំ ចិឃ៑ តោតេច កិល្លូ បុច្ឆិឃុ “កាត្ថិ តោ តូំ អាចុឃោ ឃុជិត្ត អតកិទតោ”តិ៑

ឲ្យឆ៑កលីតិ គោឆា, តឃ្ស ឃាឃតំ កលិឃាឃតំ, កលហោ៑ កាយឆប្តត្តិ ឲត្ថ ឌតបឆឆប្តំ ឌតបឆចាឃឹតំ ឃិទ្ធិ៑ អត្ថាតិ ចិត្តំ, ឃទឹទេ្ហា៑ អឃុត្តត្តចិតិពឆ្ហិ ចិតឃឃុតេ្ត អតាកតំ, ឃុត្តាកិឆយ្យឃុបិ អតាកតំ, បិញព្ថចិតិយុត្តត្តិ អតោ្ត៑ កុឃុយយាលត្តិ តាតាកុលំ ឃត្ថាឃាហ៑ ទតតឌាយត្តិ អត្ថឃព្យត្តំ ឃត្ថាយ ចតិ៑ បជិក្លិបតាឆិប្យាឃា កត្ថាលិ ចិឃ៑ បតកិទុត្តិញញ្ញាតាតិ តាយចេចតាតេច “តាយំ តាយកយ្យំ តាយឆេឃ្យំ តិទុត្តិ”តិអាឌឹឃុ (ឆ៑ ឃ៑ ១១១៥) ចិឃ៑ តិប្បទិឃាទេឃត ចិទតិ ឃិក្លាបជំ តាយ៑ អកុឃលបតេ្ល ទុឃ្សឹល្យ តាយ តេចតា៑ កុឃលបតេ្លបិ តេចតាបទិឃាឃតោ ចិកឌ្ថ “ឃិក្លាបឆ”ត្តិ ចុត្តំ៑ ឃញ្ញ្ញុត្តតាឃាតិ ឲត្ថ លេកិចឌ្ឃុ បញ្ញាបតេ ឃញ្ញ្ញុតា ហោតិ បិកជឹតចតោ៑ បញ្ញត្តិចឌ្ឃុ បញ្ញាបតេ ឃញ្ញ្ញាឃុតា ហោតិ បិកជិតំឃត្តា៑ តត្ថ បឆេយត ទុប្ឈុតំ តិក្កហោ, ទុតិយេត បេឃលិតំ ចាឃុចិហាទោ៑ បឆេយត ឃប្បទាយិកាតំ អាឃចាតំ បជិឈាតោ, ទុតិយេត ជិទ្ធឆប្តិកាតំ៑ តឆា បឆេយត អប្យឃត្តាតំ បឃាឆោ, ទុតិយេត បឃត្តាតំ កិឃ្យាកាទោ “បុទ្ធោ កតបុញ្ញតាយ ចោឌិយាតឃ្ស កញ្ញកុលបុត្តឃ្សា”តិ ចុត្តតា “ឃុជិត្តោ តំ កុក្កុច្ចំ ចិតោតេត្វា អទហត្តំ ឃញ្ហាកាឃិ, តោតេច បព្ពជ្ជា អតុញ្ញាតា”តិ ចតត្តិ, ឞូបបទិក្លិតត្ថំ៑ តឆា បឆេយត ឃត្ថព្ទឹតិ, ទុតិយេត ចិតឃាត្កហោ ហោតីតិ ចេជិតព្ពោ៑

អបិចេត្ថ ចត្ថុឌីតិក្កយេ ឃត្ថ ឲកត្ថាកុឃលកាចេត, តំ ឃញ្ញ្ញុត្តកាចាយ បញ្ញត្តំ លេកិចឌ្ឃតោ, ឃត្ថ បញ្ញត្តិឌាតតេ ឲច អត្ថាបត្តិ, ត អញ្ញាតា, តំ ឃត្ថព្ទឹតិឃា ចាបិ បឃាទុប្បាតញទ្ធិឃា ឆយ្យតេឃតាបជិឃំឃុត្តំ, ព្ថតទេ្ហា ឃេលិឃំ, ព្ថតំ លេកិចឌ្ឃ តាយ៑ ចត្ថុតោ បញ្ញត្តិឃា ចា ឌីតិក្កយចេចតាឃាកាចេបិ បជិក្លិតឃ្ស កទណេ, កត្តត្តឃ្ស អកទណេ ចា ឃតិ ឃត្ថ អាបត្តិប្បឃត្ថោ, តំ ឃត្តំ ឆបេត្វា ឃុទាបិតំ បណ្ណត្តិចឌ្ចត្តិ ចេជិតព្ពំ៑ អាកត្តកចត្តំ, អាចាឃិក, កយិក, អតុយោគត, កត្តក, បិល្ថចាទិក, អាទញ្ញក, ឃេឃាឃត , ឌត្តាឈេទ, ចត្ថកុជិ, ឃត្ថិចិហាទិក, ឞូបញ្ញាយ, អត្តចាឃិក, អាចទិយចត្តត្តិ ឲតាតិ អក្កហិតក្កហណតយេត កលិយាតាតិ ចុទ្ធឃ, ឲតាតិ បត ចិត្តាទតោ ចេ្ថអឃឹតិ យហាចត្តាតិ តាយ ហោត្តិ៑ ឃត្តហិ អាបត្តិក្លត្តេហិ ឃំចទោ ឃំចទចិតឃោ បញ្ញត្តិឃិក្លាបឆយេច៑ តត្ថ បញ្ញត្តិចិតឃោ ឃយចចិតយត្ថាយ ឃយចចិតឃោ ឃំចទចិតយត្ថាយ ឃំចទចិតឃោ បហាតចិតយត្ថាឃាតិ ឃោឌតា ចេជិតព្ពោ៑ ឃំ ឃញ្ញ្ញុត្ត, តំ ឃញ្ញាឃុតិ ឲកយិច ចុត្តំ ឃញ្ញ្ញុត្តតាយ ឃតិ ឃញ្ញាឃុ កចិឃ្សតីតិ ឌឹបតត្តំ៑ បកឹយត្តិ ឲត្ថ តោ តោ បយោឌតចិឃេឃឃព្វាតា អត្ថចឃាតិ អត្ថចឃំ “បកាទណ”ត្តិ ចុច្ចតិ៑ ឆឃឃុ បឆេឃុ ឲទេកំ យ្ហុលំ កត្វា ឆឃក្លត្តំ ឃោឌតាយ បឆឃតំ ចុត្តំ៑ តត្ថ បត្ថិយឃ្ស បឆឃ្ស ចទេឃត អត្ថឃតំ

บุริยสฺส ธรเสต ฌยฺยต่ อตฺตฺเฉาติกาต ติรฺตฺติต ธรเสต ติรฺตฺติยต่, ฌยฺหฺฆาต ติรฺตฺติต ธรเสต ติรฺตฺติยตตฺติ ธตฺ ติรฺตฺติยตาติ, อตฺตฺยเตา เกาฌยต่, ฌยฺยเตา เกาฌยต่ ฎีฺยุ ติรฺตฺติยเตยุ ธตฺ เกาฌยตาตีติ ธตฺตาริ เกาฌยตาติ เธซิตฺตฺาติ˙ ๑ตฺ ยฺฌาฺยฺฐตาติ ฌยฺยฺฌฺสฺส ยุฐการเธาติ อเตฺตา˙ "อตฺตฺยคาตีติ อฐฺกธา˙ ฌยฺยคาตีติ ปาฐ๗ฺฐ"ติ ธุตฺต กิร˙

เยธุต ฌยุตฺติ ๑ธิ ฌาหุลตเยต ลฐฺตายต่ ยกยยฺเยาเกต, ยรยยฺเยาเกต ธา อตฺตเตา ติยิตฺตฺสฺส ยกายเกุ ธา ยรยเกุ ธา ยรติยิตฺตฺสฺส ยกายเกุ ๑ธ ยเธยยธิฐฺชิตฺฐฺรเฌยุ ฆํ กิฐิ ๑ต่ ยฐิยาอิฆตธเรต เยเธฆฺย ปิราอิเกา เหาติ อยิธาเยาติ˙ เกธิ ยต "ยเธยาตีติ ธตฺตาริ ธา ตีณิ ธา ธตฺ ธา ๑ต่ ธา ยฐิเยเธฆฺย, ปิราอิเกา เหาติ˙ ธุตฺตเฒาห ‘เยา เธ ยเธยติ ยาอิฆติ, ยธิฐฺ, ฐิต่, ฐฺฐฺรฌ่ ยาอิฆติ, อายตฺติ ปิราอิกสฺสา’ติอาฌี"ติ (ปิรา˙ ๖๘) ธตตฺติ, เตยํ ยเตต ธตฺยุปิ ธตเยฺยา ปิราอิกายตฺติเยา อายฐฺฐติ˙ เตเยธ ๑ธิ ธตตฺติ "อายฐฺฐตฺ เยธุตฌยฺปิราอิกายตฺติ เยธุตฌยฺปิราอิกายตฺติเยา ตฐฺากิเยา"ติ, "อตฺตเตา ธีติกฺกเย ปิราอิกายตฺติ, ยฌฺฌาอิเยยายตฺติฐฺฐา อายฐฺฐิตฺตา ยิกฺก ยฐฺฐกฺฌาย กหฐฺการเล เยธุตาอิปิราอิก่ อายฐฺฐิตฺตา ยุต ยฐฺฐาอิตฺตา ฐฺยยยฺยฐฺฐิตฺตา ๑ต่ ยฌฺฌาอิเยยายตฺติ ๑กายเตต่ ธา ยฐิกริตฺตาธ เยา ยุกฺกเลา ฆฐฺฐา ติรายตฺติเกา เหาติ, ตฐฺฐา เยา กหฐฺการเล ยายตฺติเกาธาติ อตฺติยธฺฐ อฐฺฐายตฺตฺสฺสาปิ อเตฺตธ อายตฺติฐฺฐาต˙ ธุฐฺฐาตเธยตาหิ ยต อยุฐฺฐฺตเตา ‘ยเยาเก ยเยาเก อายตฺติ ปิราอิกสฺสา’ติ ต ธุตฺต กเฌตยเยาอฐาการเตา˙ กิฐฺฐาปิ ต ธุตฺต, อธ เตา ยฌการเต ‘อายตฺติ ปิราอิกสฺสา’ติ ธธเตตาฆยเตฺตา ยิเฐฺฐ"ติ ฆุตฺติฐฺฐา ธตตฺติ˙ ฆอิ ๑ธิ ยาติกาฆยิ "เฆา ยต กิกฺก เยธุต ฌยฺ ยฐิเยเธฆฺย ปิราอิก"ตฺติ ธตฺตฐฺฐ กเธฆฺย, ปิราอิกสฺส อตธเยยธธตยิ ต ฆุเฐฆฺย˙ ยฐฺฐปิ หิ อายตฺติกฺกเฐฺฐ กิกฺกกฌตฐฺฐ อตธเยเยตฺตา ติฐฺตีติ อตธเยยธธตตฺติ กตฺตา ยเธเยธ อายตฺติ, ต ยธิฐฺฐาฐีฐ, ตเยเธต่ ยฐฺฐาย "ฆสฺส ยิฆา อายตฺตี"ติ ปิราอิกายตฺติยิ อเตฺตา กตฺตา ติอาตุเฐฺเย ธธต เธซิตฐฺา˙ ตฐฺฐา ยาติกายํ "ปิราอิก"ตฺติ อธตฺตา "ปิราอิเกา เหาตี"ติ ยุกฺกลติเฐฺฐยธธต เตต ยรีรตาฐฺเตต ฐฺยยยฺยฌาย อกฐฺกาธซีปตฺฐฺ˙ "อายตฺติ ปิราอิกสฺสา"ติ ยฌการเต ธธต อตฺติยธฺฐ อฐฺฐายตฺตฺสฺสาปิ ปิราอิกสฺส อยิธายสฺส ยเตา ยุกฺกลสฺส อเธฆฺยยิธายกการธซีปตฺฐฺ˙ ต หิ เยา ยิธายํ ยาอิฆเตฺตาปิ เธฆฺยยิธายเกา เหาติ, ตฐฺฐา "ฐฺยยยฺยเตฺต กิกฺก"เตฺตธ ธุฐฺฐติ˙ เตเตธาห "อยุเฐฺฐ เหาติ ยุกฺกเลา อฐฺฐาตร่ ปิราอิก่ ฌยฺ อฐฺฐายเตฺต, ตเฐฺฐา ยุฐฐ่ฐิ ยยาเตา อเตากายํ การรยตฺตา อเกฺกายาอิปฺปาเยา ธเฌติ, อายตฺติ ฐฺยยธาเฌต ฌฺกฺกฐสฺสา"ติ (ปิรา˙ ๑ปฺ๘)˙ อคุยยฺยตฺฐสฺส ตฌการเตา ยิเฐฺฐ เยา "ฐฺยยยฺยเตฺต กิกฺก"เตฺตธ ธุฐฺฐีติ˙ เตต ยฌเยาฌยฺ ยหเยฆฺยฐฺฐ ต ฐเตติ, กิกฺกเยยุฐฺฐาอิฐฺฐ ฐเตตีติ เธซิตฐฺา˙ กิกฺกตีต่ ยฌฺฌาอิเยเยยุ ยต กิกฺกยฌฺฌาอิเยยเตา ธุฐฺฐาตยิอิธิเยยฌสฺสตฺฐ "อฆยิ กิกฺกตี...เป... อายตฺฐา"ติ (ปาธิ˙ ๙๗๘) ยุกฺกลติเฐฺฐยํ กตฺตาปิ ปิราอิกเตา อซิปฺปายตฺตรฌสฺสตฺฐ "ติสฺสารฌีฆํ ยฌฺฌาอิเยย"ตฺติ (ปาธิ˙ ๙๗๘) อายตฺติตายกุหฌฐฺฐ กต่˙ ๑ตฺตาธตา ยยุกฺกลติเฐฺฐเย ฌสฺสิตาฌสฺสิตายตฺติฐุก่ ธิตฺตาริต่ เหาติ˙ อยุกฺกลติเฐฺฐเยยุ เยลิเฆยุ อายตฺติเฆา ฌสฺสตการฌ่ เยลิฆาต อฐฺกธาฆเยธ ธุตฺต˙ ตฌการเตา ฐฺลตเรยุ อายตฺติฌสฺสต กต่˙ อยุกฺกลติเฐฺฐเยยุปิ ฌสฺสิตาฌสฺสิตายตฺติฐุกฐฺฐ ธิตฺตาริต่ เหาตีติ˙

ยฌยยฐฺฐตฺติกธาธณฺณตา ติฐฺฐิตา˙

យក្កដិចត្តុកឆាចល្អតា

៣០-១៉ ក្ញុតិឃបញ្ញាត្តិឃំ “ក្ខាឆ យល្លា ឃុត្តត្ថិ”តិអាឌិឃុ ចិឃ បដិរសចតិតិ ចត្តយាតចចត់ បក្ញុរបដិរសចតចរសត ក្ញុត្តំ, “តញ្ញា ទោ យតុឃ្សិត្តិឃា, តោ តិរន្ធាតកាតាឃា”តិ បរិបុណ្ណតួយ្យិ បឌយ់ បញ្ញាត្តិ អត្តតោ យិន្ធាការហត ចា លេរសឃ្លូតត្តាឃ ចា ឲចយាហ៉ បរិបុណ្ណត្តាំរឃច តិឃរយាំ “តតុ អាក្ញុរសា តរឆច តាំ រហាតិ”តិ ក្ញុត្តំ, រតរតច យក្កដិចត្តុ ចិតិតចត្តុឃុ បក្លិត្តំ អចិរសរសត្តា, តឆា ចន្ថិបុត្តកចត្តុ៉ ចិចារណា បរតត្តុ តតិឃបញ្ញាត្តិឃំ អាចិ កចិឃ្សុតិ៉ “តតុ, អាក្ញុរសា, កកចតា អរតកបរិឃារឃតា”តិអាឌិ ត រកចល់ ទិរសាទ្ទរសកិល្លាបរឌតច សិដ្ឋ, “តិរន្ធាតកាតាឌិឃុបិ បារាឌិក”ត្តិ អតុរទ្ទរសកិល្លាបរឌតបិ សិដ្ឋត្ថិ ឥឃ្សុតត្តំ ក្ញុត្តា៉ អឆ ចា ឃឌិ ទិរសាទ្ទរសកិល្លាបឌំ រសាចរសរសត្តិ បញ្ញារបសិ, ក្ខាយិតា អតុរទ្ទរសកិល្លាបរឌតាបិ កាំ ត សិដ្ឋត្ថិ ឥឃ្សុតត្តំ ក្ញុត្តា៉ “រតាត ហិ, កិក្ខូរច, កិក្ខូតំ កិល្លាបឌំ បញ្ញាបេឃ្សាមិ”តិ តរឌច កិល្លាបឌំ បឌយបញ្ញាត្តរយច លេរសត្តិកាត់ អរលរសាកាសំ កត្វា អារយឌិតត្តំ កត្វា បញ្ញាបេឃ្សាមិតិ អត្ថោ៉ អញ្ញាឆា “អញ្ញាចាឌរក ចិរហរសរក បរិចិត្តិឃ”ត្តិអាឌិឃុ (បរិចំ៉ ១០១) ចិឃ ចត្តុត្តរឃត អាបត្តិត្តឃំ អាបដ្ឋតិ, ត ចាបដ្ឋតិ, រសា ឲចត្តោ អញ្ញាតាបិ ចចរតត ឃុប្បកាសិរតា, ឃុបរិញ្ញត្តការលាត្តត ឥញ្ញហតរទា ករតាតិ អឌិប្បាយោ៉ តតិឃបញ្ញាត្តិឃយ្យិ អញ្ញាឃុ ច ឲចំ ចិឃុទ្ធោ៉

ឃឃ្ស រសចិត្តកបរក្លតិអាឌិយិរ្យបត កល្លិបឌតរឃា តាច បឌយ់ ក្ញុក្ខតិ, រសចិត្តកបរក្លតិ ឃុរាបានាឌិអចិត្តរក រសត្តាឃ ក្ញុត្តា៉ រសចិត្តរកឃុ បត ឃំ ឲកត្តយក្សុរសលរតច រសយុត្តាបិតញ្ញា៉ ក្ខកឃំ រលាកចជ្ជ តាយ៉ ឃុរាបាតភ្ញុំតិញ្ញា“ឃុរា”តិ ចា “បារាំ ត ចដ្ដតិ”តិ ចា ឌាតិត្វា បិចរត អក្សុរសលរយច, តឆា កិក្ខូតិតំ កត្តចណ្ណកត្តាឃ រលបរត, រករសដ្ឋត្តាឃ រលបរត អរឌារសត្តា “អចិចារលិឃ”ត្តិ ឲត្តកាំ ក្ញុត្តា៉ តត្តុ ត ចដ្ដតិតិ “ឌាតិត្វា”តិ ក្ញុត្តចចត់ ត ឃុដ្ឋតិ បណ្ណត្តិចជ្ជឃ្សាបិ រលាកចជ្ជកាចប្បរសក្កោតា៉ ក្ខាយ់ អតិដ្ឋប្បរសក្ក បរិហរិតុកាយតាឃ ចឌិរតុដ្ឋិត្តរឃ្ស កល្លិបឌ ក្ញុត្តំ “ក្ខាឆ រសចិត្តកត្តិ ច អចិត្តកត្តិ ច ចិចារណា ចត្តុចិឌាតរតរឃច រហាតិ, ត បញ្ញាត្តិចិឌាតរត៉ ឃឌិ បញ្ញាត្តិចិឌាតរត រហាតិ, រសត្តាសិក្ខាបឌាតិ រលាកចជ្ជារតច សិឃំ, ត ច រសត្តាសិក្ខាបឌាតិ រលាកចជ្ជាតិ , តឃ្វា ចត្តុចិឌាតរតរឃច រហាតិ”តិ, ក្ខាឌំ ឃុដ្ឋតិ៉ កឃ្វា? ឃឃ្វា រសលិរឃឃុ បញ្ញាត្តិឌាតតរយច បយាលាំ, ត ចត្តុយត្តឌាតតត្តិ, ឃំ បត តរត្តុច ក្ញុត្តំ “បឃុត្តឃ្ស យុរល រកាចិ ឃុរំ បក្លិរបយ្យ, អរត្តា រច បចិរសយ្យ, អាបត្តិ, តត្តុ ឃឆា កិក្ខូតិឃា អឌក្លូកាំ ក្ខត្តឌាល្យុយល្លល់ បរឃ្ស អាយរសតាឌិការល កាឃំ អចារលត្វា ចិរត្តរតច រសាឌិឃត្តិឃា អាបត្តិ ‘កិរិឃាច រហាតិ’តិ ក្ញុត្តា រឃក្សុរឃ្យត កិរិឃរសយុក្ករតា, តឆា អឃយ្យិ តកា កិរិឃាច រហាតិ”តិ, តាំ ឃុចិចារិតាំ អរតកត្តាក្សុរសលកាចរសាឆតរតា៉ ឃុរាបាតាបត្តិឃា ឲកត្តាក្សុរសលតា បត យដ្ឋរសញ្ញារតាបិ រសកាំ បរឃារកត បិចរតា រហាតិតិ កត្វា ក្ញុត្តា៉

អឃំ បរតត្តុ អរត្ថោ – សិក្ខាបឌសិរសត អាបត្តិ ករហត្វា ឃឃ្ស សិក្ខាបឌឃ្ស រសចិត្តកឃ្ស ចិត្តំ អក្សុរសលរយច រហាតិ, តាំ រលាកចជ្ជំ៉ រសចិត្តកាចិត្តករសង្គាតឃ្ស អចិត្តកឃ្ស ច រសចិត្តកបរក្ល ចិត្តំ អក្សុរសលរយច រហាតិ, តយ្យិ ឃុរាបាតាឌិ រលាកចជ្ជត្តិ ក្ខាយយត្តំ រសយ្យិល្ហត្វា

“យស្ស សចិត្តកបក្ខេ ចិត្តំ អកុសលមេវ ហោតិ, តំ លោកវជ្ជ”ន្តិ វុត្តំ។ សចិត្តកបក្ខេតិ ហិ ឥទំ វចនំ អចិត្តកំ សន្ធាយាហ។ ន ហិ ឯកំសតោ សចិត្តកស្ស សចិត្តកបក្ខេតិ វិសេសនេ បយោជនំ អត្ថិ។ យស្មា បនេត្ថ បណ្ណត្តិវជ្ជស្ស បណ្ណត្តិជាននចិត្តេន សចិត្តកបក្ខេ ចិត្តំ អកុសលមេវ, វត្ថុជាននចិត្តេន សចិត្តកបក្ខេ ចិត្តំ សិយា កុសលំ សិយា អកុសលំ សិយា អព្យាកតំ, តស្មា “តស្ស សចិត្តកបក្ខេ ចិត្តំ អកុសលមេវា”តិ ន វុច្ចតីតិ “សេសំ បណ្ណត្តិវជ្ជ”ន្តិ វុត្តំ។ អធិមានេ វីតិក្កមាភាវា, សុបិនន្តេ អព្ពោហារិកត្តា, សុបិនន្តេ វិជ្ជមានាបិ វីតិក្កមញាយា អព្ពោហារិកភាវេនាតិ វុត្តំ ហោតិ។ ឥទំ បន វចនំ ទឡ្ហីកម្មសិថិលករណប្បយោជនត្តា ន វុត្តំ, តេន យំ វុត្តំ ពាហិរនិទានកថាធិការេ “ទឡ្ហីកម្មសិថិលករណប្បយោជនាតិ យេភុយ្យតាយ វុត្ត”ន្តិអាទិ, តំ សុវុត្តមេវាតិ វេទិតព្វំ។

មក្កដីវត្ថុកថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

វជ្ជិបុត្តកវត្ថុវណ្ណនា

៣២-៣។ វជ្ជីសុ ជនបទេសុ វសន្តា វជ្ជីនោ នាម, តេសំ បុត្តា។ យាវទត្ថន្តិ យាវតា អត្ថោ អធិប្បាយោតិ វុត្តំ ហោតិ, តត្ថ យំ វុត្តំ “សិក្ខំ អប្បច្ចក្ខាយ ទុព្ពល្យំអនាវិកត្វា”តិ, តំ កាមំ សិក្ខាបច្ចក្ខានេ, តទេកដ្ឋេ ច ទុព្ពល្យាវិករណេ បញ្ញត្តេ សតិ យុជ្ជតិ, ន អញ្ញថា។ តថាបិ ឥធាតិ បញ្ញបេតព្វំ ឧបរិភាយ វុត្តំ, កថញ្ហិនាម សញ្ញត្តិយា ភិក្ខុ អតិរេកចីវរំ ធារេស្សន្តិ (បារា។ ៣៥៨), អាយស្មតា ភិក្ខុ កុដិយោ ការាបេត្តិ អប្បមាណិកាយោ (បារា។ ២៣២), ភិក្ខូនិយោ ទេ្វ វស្សានិ ឆសុ ធម្មេសុ អសិក្ខិតសិក្ខំ សិក្ខមានំ វុដ្ឋាបេន្តិ (បាចិ។ ១០៥៥), សង្ឃេន អសម្មតំ វុដ្ឋាបេន្តីតិអាទិ (បាចិ។ ១០៧៣) វិយ ទដ្ឋព្វំ។ ន ហិ តទា បុព្វេ អធិដ្ឋានំ វិកប្បនំ វា អនុញ្ញាតំ។ យទាកាវា អតិរេកចីវរន្តិ វទេយ្យ, បមាណំ វា ន បញ្ញត្តំ, យទាកាវា អប្បមាណិកាយោតិ វទេយ្យ, ឯវំសម្បទមិទំ ទដ្ឋព្វំ។ “ឧបសម្បន្នេ យំ, ភន្តេ, សង្ឃោ អនុមតិ ឧបនិទាយា”តិ (មហាវ។ ៥១, ១២៩) ឧបសម្បទំ យាចិត្វា ឧបសម្បន្នេន ឧបសម្បន្នសមនន្តរមេវ “ឧបសម្បន្នេន ភិក្ខុនា មេថុនោ ធម្មោ ន បដិសេវិតព្វោ, អសក្យបុត្តិយោ”តិ (មហាវ។ ១២៨) ច បញ្ញត្តេន អស្សមណាទិភាវំ ឧបគន្តុកាមេន នត្ថុ បធមំ អញ្ញុបគតា សិក្ខា បច្ចក្ខាតព្វា, តត្ថ ទុព្ពល្យំ វា អាវិកាតព្វំ សិយា, តេ បន “សិក្ខំ អប្បច្ចក្ខាយ ទុព្ពល្យំ អនាវិកត្វា មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវិំសូ”តិ អនុបញ្ញត្តិយា ឋានករណត្តំ វា តំ វុត្តន្តិ វេទិតព្វំ។ “សោ អាគតោ ន ឧបសម្បាទេតព្វោ”តិ កិញ្ចាបិ ឯត្ថេវ វុត្តំ, តថាបិ ឥតរេសុបិ បារាជិកេសុ យថាសម្ភវំ វេទិតព្វំ។ ន ហិ សិក្ខំ អប្បច្ចក្ខាយ ទុព្ពល្យំ អនាវិកត្វា យោ បារាជិកវត្ថុំ អជ្ឈាបន្នោ ភិក្ខុ អាទិយតិ, មនុស្សវិគ្គហំ វា ជីវិតា វោរោបេតិ, បដិវិជានន្តស្ស ឧត្តរិមនុស្សធម្មំ វា ឧល្លបតិ, សោ អាគតោ ន ឧបសម្បាទេតព្វោ។ អនុបញ្ញត្តិ ហិ ទឡ្ហីកម្មសិថិលកម្មករណប្បយោជនា។ សា ហិ យស្ស បារាជិកំ ហោតិ អញ្ញា វា អាបត្តិ, តស្ស និយមទស្សនប្បយោជនាតិលក្ខណានុបញ្ញត្តិកត្តា។ ឯវញ្ហិ អត្ថេ អវត្វា អាទិម្ហិ វុត្តា “កាយា វា អញ្ញា វា”តិ (បារា។ ៥១) អនុបញ្ញត្តិ វិយ។ បរិបុណ្ណេ បនេតស្មិំ សិក្ខាបទេ –

“និទានា មាតិកាភេទោ, វិភង្គោ តន្និយាមកោ;

តតោ អាបត្តិយា ភេទោ, អនាបត្តិ តទញ្ញថា”តិ –

អយំ នយោ វេទិតព្ពោ – តត្ថ សុទ្ធចិត្ត ឧក្កដ្ឋចិត្ត ចន្ទិបុត្តកចិត្ត ឆាតិ តិប្បភេទំ ចិត្ត ឋានស្ស សិក្ខាបទស្ស និទានំ នាម, តតោ និទានា “យោ បន, ភិក្ខុ, ភិក្ខុនិ សិក្ខាយាចីនយាបន្នោ…បេ… អសំវាសោ”តិ ឋបិស្សា មាតិកាយ នយេន ឋានតោ តត្ថ ហិ “អត្ថវសោ និទ្ទេសភាជនិយា”តិ ឋត្វិលិង្គចនេតន “សង្ឃំ, អាចរិយោ, ឧបជ្ឈោ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ, តត្ថ ឧទោ ឋត្វិយា នោ បុរិសោ នោ បណ្ឌកោ នោ ឧភតោព្យញ្ជនកោ វា”តិ យក្ខិបារាជិកោ វិយ អញ្ញោបិ លេសំ ឱលោកេត្វា សល្លក្ខេតិ, តស្មា មាតិកស្ស អនុលោមាកាសស្ស ទស្សនត្ថំ ឋានំ វុត្តំ យក្ខិចិត្តសង្ខាតា និទានា “អត្ថវសោ និទ្ទេសភាជនិយំ”តិ មាតិកានុនយេន ន ឋត្វិយា ឯវ លោកុត្តរវិទ្ធំសស្សនតោ ភវតោ, តស្មា វិនយេ្ញ វិភង្គាយលោកា តស្សា មាតិកាយ អធិប្បាយត្វនិយាយលោកា វិនយេ្ញ វិនយេ ហិ “តិស្សា ឋត្វិយោ នយោ ឧភតោព្យញ្ជនកា នយោ បណ្ឌកា នយោ បុរិសា មនុស្សិត្វិយា នយោ យក្ខិ…បេ… តិរច្ឆានគតបុរិសស្ស ឆេ យក្ខិ”តិអាទិនា (បារា. ៣៩) ភយេន សព្ពលោកាសំ បិណ្ឌិត្វា និយមោ ភវតោ

ឯត្ថាហ – យទិ ឯវំ សាធារណសិក្ខាបទេសុ ចា លិង្គបរិវត្តនេសុ ចា ន កេវលំ ភិក្ខុំ, ភិក្ខុនីនម្បិ “សិក្ខាយាចីនយាបន្នោ”តិ វិនយេ្ញ ចត្តារិ សិយា តទនុលោមេន ភិក្ខុនី បុរិសលិង្គបាតុភាវេន ភិក្ខុភាវេ ឋិតា ឯវំ ចទេយ្យ “នាហំ ឧបសម្បន្នកាលេ ភិក្ខុនី សិក្ខាយាចីនយាបន្នា, តស្មា ន អប្បដិក្ខិត្តសិក្ខាបិ មេថុនធម្មេ បារាជិកា ហោមី”តិ? វុច្ចតេ – តទា ន ចត្តារិ អតិក្កមិតព្ពានិ ភិក្ខុនីនម្បិ “សិក្ខាយាចីនយាបន្នោ”តិ វុត្តេ ភិក្ខុនីនម្បិ សិក្ខាបទានុលោមំ អត្ថីតិ អាបជ្ជតិ, តញ្ញាតិកំ ឋានំ អបរំ អតិក្កមិតព្ពន្តិ “សព្ពសិក្ខាបទានិ សាធារណានេវ, អសាធារណានី”តិ អបិចាយំ ភិក្ខុនំ សិក្ខាយាចីនយាបន្នោចាតិ ទស្សនត្ថំ “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, តញ្ញេវ ឧបជ្ឈំ”ន្តិអាទិ (បារា. ៦៩) វុត្តំ, អបិច យោ តទា លេសំ ឱលោកេត្វា មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវតិ ចន្ទិបុត្តកា វិយ បារាជិកោ ហោតិ ឯត ហិ “ភិក្ខុនំ សិក្ខាយាចីនយាបន្នោ”តិ ចនភាវេន សតិ “អាបត្តិ វុដ្ឋានភិក្ខុនេ, អាបន្នា បារាជិក”ន្តិ វុត្តា ឧបចតា ឯត្ថ បន “ភិក្ខុនេ”តិ វុត្តត្តា ពោធិ ភិក្ខុលិង្គេ ឋិតា, “ឋានំ នេវ យំ, ភន្តេ អានន្ទ, លភេយ្យាម ឧបចតោ សន្តិកេ បព្ពជ្ជំ លភេយ្យាម ឧបសម្បទ”ន្តិ វុត្តត្តា ពោធិ និព្ពានាតិ វេទិតព្ពា តតោ អាបត្តិយា ភេទោតិ តតោ វិនយេ្ញតោ “អព្ពាយំតោ សង្ឃេ បារាជិកំ, យេភុយ្យេន លាយំតោ ថុល្លច្ចយ”ន្តិអាទិ អាបត្តិយា ភេទោ ហោតិ អនាបត្តិ តទញ្ញថាតិ តតោ ឯវ វិនយេ្ញតោ យេនាការេន អាបត្តិ វុត្តា, តតោ អញ្ញនាការេន អនាបត្តិភេទោច ហោតិ “សាទិយតិ អាបត្តិ បារាជិកស្ស, ន សាទិយតិ អនាបត្តី”តិ ហិ វិនយេ្ញ អសតិ ន បញ្ញាយតិ ឯត្ថាហ សយាសតោ កាថាទេត្វា វុត្តា ហោតិ ឯត្ថ ច បន –

“និទានមាតិកាភេទា, វិនយេ្ញស្ស បយោជនំ;

អនាបត្តិបភេទោ ច, បទភេទោ និប្បយោជនោ”តិ –

ឋបេ នយំ ទស្សេត្វាន សព្ពសិក្ខាបទានំ អត្ថោ បកាសិតព្ពោ ភវំ? ភវតោ បន យេនាការេន យំ សិក្ខាបទំ បញ្ញាបិតំ, តស្ស អាការស្ស

សមត្ថំ វា អសមត្ថំ វាតិ ទុវិធំ និទានំ, អយំ និទានភេទោ។ មាតិកាបិ និទានានុបញ្ញា និទានានុបញ្ញាតិ ទុវិធា។ តត្ថ វត្ថុបារាជិកាទិសិក្ខាបទានិ និទានានុបញ្ញានិ។ ន ហិ វគ្គុមុទាតីរិយា ភិក្ខូ សយមេវ អត្តនោ អត្តនោ អសន្តំ ឧត្តរិមនុស្សធម្មំ មុសាវាទលក្ខណំ បាបេត្វា ភាសិំសុ។ អញ្ញមញ្ញស្ស ហិ តេ ឧត្តរិមនុស្សធម្មស្ស គិហីនំ វណ្ណំ ភាសិំសុ, ន ច តាវតា បារាជិកវត្ថុ ហោតិ។ តត្ថ តេន លេសេន កថា តំ វត្ថុំ និទានំ កត្វា បារាជិកំ បញ្ញបេសិ, តេន វុត្តំ "និទានានុបញ្ញ"ត្តិ។ ឋបិតា នយេន និទានានុបញ្ញានិ ជាតត្តា តត្ថិបរិតានិ សិក្ខាបទានិ និទានានុបញ្ញត្តីតិ វេទិតព្វានិ, អយំ មាតិកាភេទោ។

នានប្បការតោ មូលាបត្តិប្បហោនកវត្ថុប្បយោគចិត្តនិយាមទស្សនវសេន មាតិកាយ វិភង្គភាវទីបនត្ថំ តេសំ អប្បហោនកតាយ ច តទញ្ញតរវេកល្លតាយ ច វីតិក្កមេ សតិ អាបត្តិភេទទស្សនត្ថំ, អសតិ អនាបត្តិទស្សនត្ថញ្ចាតិ សព្វត្ថ តយោ អត្ថវសេ បដិច្ច មាតិកាយ វិភង្គំ វិភជន្តោ អារភិយតីតិ វេទិតព្វោ។ ឯត្ថ បន "ភិក្ខកោតិ ភិក្ខុ, ភិក្ខាចរិយំ អជ្ឈុបគតោតិ ភិក្ខុ, ភិន្នបដធរោតិ ភិក្ខូ"តិ កេវលំ ព្យញ្ជនត្ថទីបនវសេន បវត្តា វា, "សមញ្ញាយ ភិក្ខូ"តិ ភិក្ខុភាវសមុក្កំ អនុបក្កិត្វាបិ កេវលំ ភិក្ខុ នាម បវត្តិដ្ឋានទីបនវសេន បវត្តា វា, "ឯហិ ភិក្ខូតិ ភិក្ខុ, សរណគមនេហិ ឧបសម្បន្នោតិ ភិក្ខុ, ញត្តិចតុត្ថេន កម្មេន ឧបសម្បន្នោតិ ភិក្ខូ"តិ ឧបសម្បទានត្តេនាបិ ភិក្ខុភាវបរិទីបនវសេន បវត្តា វា, "ភទ្រោ ភិក្ខុ, សារោ ភិក្ខុ, សេក្ខោ ភិក្ខុ, អសេក្ខោ ភិក្ខូ"តិ ភិក្ខុករណេហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតភិក្ខុទីបនវសេន បវត្តា វា វិភង្គោ អញ្ញបក្ខិកោ សព្វសាមញ្ញបទត្តា, តថា អញ្ញភាគិយសិក្ខាបទានិបិ សង្គហវសេន, អធិករណទស្សនាទិវសេន បវត្តា ច អញ្ញបក្ខិកោ ឋានទ្វយំ តទភាវតោតិ វេទិតព្វោ។

តត្ថ ពិសេស្សា ឋាតិសោតិអាទិ វត្ថុនិយមទស្សនវសេន បវត្តា, យត្ថស្សិត្វា តយោ មគ្គេ មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវន្តស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្សាតិអាទិ បយោគនិយមទស្សនវសេន បវត្តា, ភិក្ខុស្ស សេវនចិត្តំ ឧបដ្ឋិតេតិអាទិ ចិត្តនិយមទស្សនវសេន បវត្តា, សាទិយតិ អាបត្តិ បារាជិកស្ស, ន សាទិយតិ អនាបត្តីតិអាទិ វត្ថុប្បយោគនិយមេ សតិ ចិត្តនិយមភាវាភាវវសេន អាបត្តានាបត្តិទស្សនត្ថំ បវត្តា, មតំ យេភុយ្យេន ខាយិតំ អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្សាតិអាទិ វត្ថុស្ស អប្បហោនកតាយ វីតិក្កមេ អាបត្តិភេទទស្សនត្ថំ បវត្តា, ន សាទិយតិ អនាបត្តីតិ ចិត្តនិយមវេកល្លេន វីតិក្កមាភាវា អនាបត្តិទស្សនត្ថំ បវត្តាតិ។ ឯវំ សេសេសុបិ សិក្ខាបទេសុ យថាសម្ភវតោ អយមត្ថោ បយោជនតោ វិភង្គោ។

អនាបត្តិវារោ បន មូលាបត្តិតោ, តទញ្ញភេទតោ, សព្វាបត្តិតោ ច អនាបត្តិទីបនវសេន តិវិធោ។ តត្ថ យោ បឋមោ, សោ វិភង្គោ វិយ តយោ អត្ថវសេ បដិច្ច បវត្តោ។ កតមេ តយោ? មាតិកាបទានំ សាត្ថកនិរត្ថកានំ តទញ្ញថា ឧទ្ធរណានុទ្ធរណវសេន សប្បយោគនិប្បយោគភាវទីបនត្ថំ, តទញ្ញថា បដិបត្តិក្កមទស្សនត្ថំ, អាបត្តិប្បហោនកដ្ឋានេបិ វិស្សជ្ជនត្ថញ្ចាតិ។ កថំ? ឯឡកលោមសិក្ខាបទេ "ភិក្ខុនោ បនេវ អទ្ធានមគ្គប្បដិបន្នស្ស ឯឡកលោមានិ ឧប្បជ្ជេយ្យុំ, អាកង្ខមានេន ភិក្ខុនា បដិគ្គហេតព្វានី"តិ (បារា។ ៥៧៥) ឯវមាទិ កេវលំ វត្ថុមត្តទីបនបទានីតិ និរត្ថកានិ នាម, តេសំ អនាបត្តិ "អទ្ធានមគ្គំ អប្បដិបន្នស្ស ឧប្បន្នេ ឯឡកលោមេ អនាបត្តិ, អាកង្ខមានេន បដិគ្គហិតេ"តិអាទិនា នយេន តទញ្ញថា អនុទ្ធរណេន និប្បយោគភាវោ ទីបិតោ ហោតិ, យថិទំ មាតិកាយំ "មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវេយ្យា"តិ, ឥទំ សាត្ថកំ។ តស្ស សប្បយោគភាវទីបនត្ថំ "អនាបត្តិ អជានន្តស្ស អសាទិយន្តស្សា"តិ វុត្តំ។ យថា

ឌាតតសាឌិយតការេចត អាបត្តិ, អនេសចត្តស្ស អតាបត្តិ, តស្មា ចុត្តំ យាតិកាយំ “យោ បត កិក្ខុ យេធុតំ ឆយ្យំ បដិសេចយ្យ, បរាឌិកោ ហោតិ អសំចាសោ”តិ អធិប្បាយោ។ “បរបរិក្កហិតំ បរបរិក្កហិតសញ្ញិតា ករុបរិក្ខារោ ឆេយ្យចិត្តំ អចហរណ”ន្តិ ចុត្តានំ បញ្ចន្នម្បិ អង្គានំ បរិបុរិយា បេតបរិក្កហិតេ អាបត្តិប្បហោតកដ្ឋានេតបិ ចិស្សជ្ជតត្វំ “អតាបត្តិ បេតបរិក្កហិតេ”តិអាឌិ (កង្ខា៉ អដ្ឋ ចុតិយបរាឌិកចណ្ណតា) ចុត្តំ៉ អតាបត្តិ ត្ថយំ ឌាត, ត្ថយំ ឆេហិ, ត្ថយំ អាហរ, ត្ថយិតា អសេត្វា, ត្ថយំ កប្បិយំ កនោហីតិ ករណីតិអាឌិ បត តឆន្ញាចា បដិបត្តិក្កមឆស្សតត្វំ ចុត្តត្តិ ឆេឌិតព្វំ៉ ឲុត្តាចតា “តិឆាតយាតិកាកនេឆា”តិអាឌិតា ចុត្តកាចាយ អសេត្វា បកាសិតោ ហោតិ៉

ឲុត្វ បឆយបញ្ញត្តិ តាច បឆយទៅឆិ អតិក្កយិត្វា បញ្ញាតតតា, អាយស្មតោ ឬចិត្តស្ស អដ្ឋចស្សិកការេល បញ្ញាតតតា ច ទតុត្ញាយតត្វំ បត្តការេល បញ្ញាតតា៉ ចុតិយអតុបញ្ញត្តិ ចាហុសច្ចយតត្វំ បត្តការេល ដ្ឋប្បត្តា៉ សោ ហាយស្មា យក្កដិបរាឌិកោ យចា យាតុកាយបដិសំឃុតេត្តសុ សិក្ខាបទេសុ តិរច្ឆាតកាតិត្វឹ អតធិប្បេតា, តចា ត្ថឆាបិតិ សញ្ញាយ “សន្ធំ, អាចុសោ, កកចតា សិក្ខាបទំ បញ្ញាតត្វំ, តញ្ច ខោ យតុស្សិត្វិយា, សោ តិរច្ឆាតកាតិត្វិយា”តិ អាហ៉ តតិយាតុបញ្ញត្តិ លិកក្កយតត្វំ បត្តការេល ដ្ឋប្បត្តា៉ តេ ហិ ចន្ទិបុត្តកា លិកក្កយតត្វំ បត្តា ហុត្វា យាចឆត្វំ កុដ្ឋិត្វា ត្យាយិត្វា ចទសយតេសុ សយិត្វា តតិយាតុបញ្ញត្តិយា ចត្វំ ដ្ឋប្បាឆេសុំ, តេ ច ចេបុល្លយតត្វំ បតេត្ត សឈ្លេដ្ឋប្បត្តា, សយញ្ចា ចេបុល្លយតត្វំ បត្តាតិ “ចេបុល្លយតត្តេយ្យត្វ លត្ថតី”តិ ចុត្តំ៉ ត្ថកំ បឆយបរាឌិកសិក្ខាបទំ តិចិឆយ្យិ ចត្វំ ដ្ឋបិឆាយ ចតុត្តិឆយ្យិ តំ កាលំ បត្វា បញ្ញាតត្តិ ឆេឌិតព្វំ៉

តត្វ យោ បតាតិ អតចសេសបរិយាឆាតបឆំ៉ កិក្ខុតិ តស្ស អតិប្បសក្កតិយបឆំ៉ កិក្ខុតំ សិក្ខាសាឌីចសយាបន្នោតិ តស្ស ចិសេសតចចតំ៉ ត ហិ សន្ទោបិ កិក្ខុតាយកោ យា កកចតា យាយ កាយចិ ដ្ឋបសយ្យឆាយ ដ្ឋបសយ្យត្តកិក្ខុតំ ហេដ្ឋិយបរិច្ឆេឆេត សិក្ខិតព្វសិក្ខា ចិហិតា, “ឲុត្វ សហ ឌីចត្តី”តិ យោ ច អាឌីចោ ចុត្តោ, តំ ដ្ឋកយំ សយាបន្នោច ហោតិ៉ កឆា បត សយាបន្នោ អហោសិ? យាយ កាយចិ ដ្ឋបសយ្យឆាយ ដ្ឋបសយ្យត្តសយតត្តរយេច តចុកយំ ឌាតន្តោបិ អឌាតន្តោបិ តឆន្ត្យុកតត្វា សយាបន្នោ តាយ ហោតិ៉ សហ ឌីចត្តីតិ យាច សិក្ខំ ត បច្ចក្ខាតិ, បរាឌិកកាចញ្ចា ត បាបុណាតិ, យំ បត ចុត្តំ អត្ថកដ្ឋកចាយំ “សិក្ខំ បរិបុរេន្តោ សិក្ខាសយាបន្នោ សាឌីចំ អចីតិក្កយន្តោ សាឌីចសយាបន្នោ ហោតី”តិ, តំ ដ្ឋក្កដ្ឋបរិច្ឆេឆចសេត ចុត្តំ៉ ត ហិ សិក្ខំ អបរិបុរេន្តោ កាយចិតក្កាឌិចាហុលេរ ចា ឲកន្ធំ សាចសេសំ សាឌីចំ ចីតិក្កយន្តោ ចា សិក្ខាសាឌីចសយាបន្នោ តាយ ត ហោតិ៉ ដ្ឋក្កដ្ឋបរិច្ឆេឆេត បត ចតុក្កំ លត្ថតិ អត្ថិ កិក្ខុ សិក្ខាសយាបន្នោ សិលាតិ បច្ចេចក្ខន្តោ ត សាឌីចសយាបន្នោ អចិត្តកំ សិក្ខាបទំ ចីតិក្កយន្តោ, អត្ថិ ត សិក្ខាសយាបន្នោ កាយចិតក្កាឌិចាហុលេរ សាឌីចសយាបន្នោ តិរាបត្តិកោ, អត្ថិ ត សិក្ខាសយាបន្នោ ត ច សាឌីចសយាបន្នោ អតចសេសំ អាបត្តិ អាបន្នោ, អត្ថិ សិក្ខាសយាបន្នោ ច សាឌីចសយាបន្នោ ច សិក្ខំ បរិបុរេន្តោ សាឌីចញ្ចា អចីតិក្កយន្តោ, អយមេច ចតុត្វេ កិក្ខុ ដ្ឋក្កដ្ឋោ ត្ថឆ អធិប្បេតោ សិយា៉ ត ហិ កកចា អត្ថក្កដ្ឋំ ចត្វំ ឃុទេត្តាតិ ចេ? ត, “តត្រ យាយំ អធិសីលសិក្ខា, អយំ ត្ថយិស្មិំ អសេត្វ អធិប្បេតា សិក្ខា”តិចចតចិទោធតោ៉ ដ្ឋក្កដ្ឋក្កហណាធិប្បាយេយ សតិ “សិក្ខាតិ តិស្សោ សិក្ខា”តិ ឲុត្តកមេច ចត្តព្វត្តិ អធិប្បាយោ៉ សិក្ខត្តយសយាបន្នោ ហិ សព្វក្កដ្ឋោតិ៉

“យេធុតំ ឆយ្យំ បដិសេចយ្យា”តិ បទទេតា ចចតំ អបេក្ខិត្វា អធិសីលសិក្ខាច ចុត្តាតិ ចេ? ត, តស្សាបិ អកន្តាតា៉ ត ហិ អធិសីលសិក្ខំ បរិបុរេន្តោ សាឌីចញ្ចា អចីតិក្កយន្តោ យេធុតំ ឆយ្យំ បដិសេចិត្វំ កព្វោ, តំ សិក្ខំ អបរិបុរេន្តោ សាឌីចញ្ចា ចីតិក្កយន្តោ ឲច ហិ

បដិសេវេយ្យាតិ អធិប្បាយោ, តស្មា ឯវមេត្ថ អត្ថោ កថេតព្វោ។ យស្មា សិក្ខាបទសង្ខាតោ សាជីវោ អធិសីលសិក្ខមេវ សង្គណ្ហាតិ, នេតរំ អធិចិត្តសិក្ខំ អធិបញ្ញាសិក្ខំ ច, តស្មា “តត្រ យាយំ អធិសីលសិក្ខា, អយំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតា សិក្ខា”តិ វុត្តំ, តស្មា អធិសីលសិក្ខាយ សង្គាហកោ សាជីវោ សិក្ខាសាជីវោតិ វុត្តោ។ ឥតិ សាជីវវិសេសនត្ថំ សិក្ខាគ្គហណំ កតំ។ តទត្ថទីបនត្ថមេវ វិភង្គេ សិក្ខំ អបរាមសិត្វា “តស្មិំ សិក្ខតិ, តេន វុច្ចតិ សាជីវសមាបន្នោ”តិ វុត្តំ , តេន ឧភយេវិធំ អត្ថបទត្តិ ទីបិតំ ហោតិ។ តត្ថ ឧបសម្បទូបគមនន្តរតោ បដ្ឋាយ សិក្ខនាធិការត្តា “សិក្ខតី”តិ ច “សមាបន្នោ”តិ ច វុច្ចតិ។ យោ ឯវំ “សិក្ខាសាជីវសមាបន្នោ”តិ សង្ខ្យំ គតោ, តាទិសំ បច្ចយំ បដិច្ច អបរភាគេ សាជីវសង្ខាតមេវ សិក្ខំ អប្បច្ចក្ខាយ, តស្មិំយេវ ច ទុព្ពល្យំ អនាវិកត្វា មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវេយ្យាតិ អយមេត្ថ យុជ្ជតិ។ កិន្តុ អដ្ឋកថានយោ បដិក្ខិត្តោ ហោតិ។ សោ ច ន បដិក្ខេបារហោតិ តេន តទនុសារេន កថិតន្តិ។

អធិប្បាយោ បនេត្ថ បរិយេសិតព្វោ, សោ នាតិ វុច្ចតិ – សចេបិ សិក្ខាបទេសុ ឥនេវ ភិក្ខុលក្ខណំ សាធារណំ, យទិទំ “ភិក្ខូ សិក្ខាសាជីវសមាបន្នោ”តិ។ ហីណាយសេវាបិ សាវកោ អាបត្តិំ អាបជ្ជតិ អចិត្តកំ, តថា សេក្ខោ។ បុថុជ្ជនោ បន សចិត្តកម្បិ, តស្មា សេក្ខាសេក្ខបុថុជ្ជនភិក្ខូនំ សាមញ្ញមិទំ ភិក្ខុលក្ខណន្តិ កត្វា កេចិ សិក្ខាសមាបន្នោ, កេចិ សាជីវសមាបន្នោ ច ឧភយសមាបន្នោ ចាតិ សទ្ទបភេទេសភេសសមេន “សិក្ខាសាជីវសមាបន្នោ”ត្វេវ សម្បិណ្ឌេត្វា ឧក្កដ្ឋគ្គហណេន អត្ថុក្កដ្ឋាតំ គហណសិទ្ធិតោ អដ្ឋកថាយំ ឧក្កដ្ឋោច វុត្តោ។ តមេវ សម្បាទេតុំ “តស្មិំ សិក្ខតិ, តេន វុច្ចតិ សាជីវសមាបន្នោ”តិ ឯត្ថ សិក្ខាបទស្ស អវចនេន បរិហារំ វត្វា យស្មា បន សោ អសិក្ខម្បិ សមាបន្នោ, តស្មា សិក្ខាសមាបន្នោតិបិ អត្ថតោ វេទិតព្វោតិ ច វត្វា “យំ សិក្ខំ សមាបន្នោ តំ អប្បច្ចក្ខាយ យញ្ច សាជីវំ សមាបន្នោ តត្ថ ទុព្ពល្យំ អនាវិកត្វា”តិ វុត្តន្តិ អយមដ្ឋកថាយំ អធិប្បាយោ វេទិតព្វោ។ ឯតស្មិំ បន អធិប្បាយេ អធិសីលសិក្ខាយ ឯវ គហណំ សព្វត្ថិកត្វា, សីលាធិការតោ ច វិនយស្សាតិ វេទិតព្វំ។ យថា ច សិក្ខាបទំ សមាទិយន្តោ សីលំ សមាទិយតីតិ វុច្ចតិ, ឯវំ សិក្ខាបទំ បច្ចក្ខន្តោ សីលសង្ខាតំ សិក្ខំ បច្ចក្ខាតីតិ វត្តុំ យុជ្ជតិ, តស្មា តត្ថ វុត្តំ “យំ សិក្ខំ សមាបន្នោ, តំ អប្បច្ចក្ខាយា”តិ។ សិក្ខំ បច្ចក្ខាយ បដិសេវិតមេថុនស្ស ឧបសម្បទំ អនុជានន្តោ ន សម្ពុហតិ នាម។ ន ហិ សោ ភិក្ខុ ហុត្វា បដិសេវិ, “យោ បន ភិក្ខូ”តិ ច បញ្ញត្តំ។ ឯត្តាវតា សមាសតោ “សិក្ខាសាជីវសមាបន្នោ”តិ ឯត្ថ វត្តព្វំ វុត្តំ។

កិំ ឥមិនា វិសេសវចនេន បយោជនំ, ននុ “យោ បន ភិក្ខុ សិក្ខំ អប្បច្ចក្ខាយ ទុព្ពល្យំ អនាវិកត្វា...បេ... អសំវាសោ”តិ ឯត្តកមេវ វត្តព្វន្តិ ចេ ? ន វត្តព្វំ អតិប្បសង្គតោ។ យោ បន សិក្ខាសាជីវសមាបន្នោ ថេយ្យសំវាសកោ កេវលេន សមញ្ញាមត្តេន, បដិញ្ញាមត្តេន ច ភិក្ខុ, តស្សាបិ សិក្ខាបច្ចក្ខានំ អត្ថិ។ សិក្ខំ អប្បច្ចក្ខាយ ច មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវន្តស្ស បារាជិកាបត្តិ។ យោ ច បច្ឆា បារាជិកំ អាបត្តិំ អាបជ្ជិត្វា ន សិក្ខាសាជីវសមាបន្នោ តស្ស ច, យោ ច បក្ខបណ្ឌកត្តា បណ្ឌកភាវូបគមេន ន សិក្ខាសាជីវសមាបន្នោ តស្ស ច តទុភយំ អត្ថីតិ អាបជ្ជតិ។ “បណ្ឌកភាវបក្ខេ ច បក្ខបណ្ឌកោ ឧបសម្បទាយ ន វត្ថូ”តិ វុត្តំ, តស្មា ឥតរស្មិំ បក្ខេ វត្ថូតិ សិទ្ធំ, តស្មិំ បក្ខេ ឧបសម្បន្នោ បណ្ឌកភាវបក្ខេ បណ្ឌកត្តា ន សិក្ខាសាជីវសមាបន្នោ, សោ បរិច្ចជិតព្វសិក្ខាយ អភាវេន សិក្ខំ អប្បច្ចក្ខាយ មុខេន បរស្ស អង្គជាតគ្គហណាទយោ មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវេយ្យ, តស្ស កុតោ បារាជិកាបត្តីតិ អធិប្បាយោ។ អយំ នយោ អបណ្ឌកបក្ខំ អលភមានស្សេវ បរតោ យុជ្ជតិ, លភន្តស្ស បន អនុបសន្តានំ កុសលំ សមាបត្តិក្ខណេ ភវង្គចិត្តេន សតិបិ អមរាំ វិយ បណ្ឌកភាវបក្ខេបិ ភិក្ខុភាវោ អត្ថិ។ សំវាសំ វា សាទិយន្តស្ស ន ថេយ្យសំវាសកភាវោ អត្ថិ

អត្ថិយចត្ថុ អញ្ញាបត្តស្ស ចិយ៉ ត ច សហសេឃ្យាឌិកំ ឌេតតិ៉ កាលប្បុទ្ទកោ បត ត ហោតិ អត្ថិយចត្ថុ អញ្ញាបត្តោ ចិយ, ត សោ និក្ខាសាឌឹចសយាបត្តោ, ឮតទ្រស្ថិ បត បក្ខោ ហោតិ, អយំ ឮយស្ស តតោ ចិសេសោ៉ កិយយំ សហេតុកោ, ហ្គាហុ អហេតុកោតិ? ត អហេតុកោ៉ យតោ ហ្គបសយ្យគា តស្ស អបណ្ឌកបក្ខោ អត្ថញ្ញាតា សហេតុកបឌិសត្តិកត្វា៉ បណ្ឌកកាចបក្ខោបិ កិស្ស តាត្ញ្ញាតាតិ ចេ? បណ្ឌកក្ខតត្វា ឌ្លបក្កយិកបណ្ឌកស្ស ចិយ៉

អបិច និក្ខាសាឌឹចសយាបត្តោតិ ឮយិតា តស្ស និក្ខាសយាគាត់ ឌឹបេត្វា ចំ សយាឌិត្តនិក្ខិ អប្បដ្ឋក្ខាយ តត្វ ច ក្តោល្ញ៉ អតាចិកត្វាតិ ចត្ថុ ឃុឌ្ឋតិ, ត អញ្ញាឆាតិ ឮយិតា កាសោលាត យឆាចុត្តាតិដ្ឋប្បសក្កោតា “សោយា បត កិក្ខុ កិក្ខុតំ និក្ខាសាឌឹចសយាបត្តោ និក្ខិ អប្បដ្ឋក្ខាយា”តិអាឌិ ចុត្តំ៉ យឆា ចេត្វ, តឆា “សោយា បត កិក្ខុ កិក្ខុតំ និក្ខាសាឌឹចសយាបត្តោ និក្ខិ អប្បដ្ឋក្ខាយ ក្តោល្ញ៉ អតាចិកត្វា កាយា ចា អទញ្ញា ចា អឌិត្ត ឆេឃ្យសក្ខាតំ អាឌិសេឃ្យ (បរិទា៉ ប៉ើ), ស្យកតឌឹចទប្បយាលំ ឌឹចទំ កាសាសេឃ្យ អតិទេកំ ចា, លោគតកំ បរិចិត្តិយ”ត្តិអាឌិតា (បរិចិ៉ ៩៥ប៉) តសោយត សព្ទាត្វ សោយាឌេតត្ថំ ៉ អត្តយសោ តិទដ្ឋាតកតាយបឹតិ យត្យស្ស៊ិត្តិ ហ្គបិគាយ ចុត្តំ៉ ត ហិ “បកោច បណ្ឌកោ បុទិសេ ចា”តិ ចត្ថុ ឃុឌ្ឋតិ៉ សេសំ តត្វ តត្វ ចុត្តតយសេច៉

អយំ បឆេយបរិទាឌិកស្ស យាតិកាយ តាច ចិតិដ្ឋសោយា៉

ចត្ថុត្ថិឆចិតយកឆាចណ្ណតា

៩៥៉តឹហទិត្វាតិ ខុត្វ សាសតតោ តឹហទិត្វាតិ អតេ្វា៉ “បញ្ចាហុបរិលិ, អសេ្តហិ សយត្តាកតោត កិក្ខុតា តាត្យឃុឌ្ឋតត្វំ៉ កាតសេយហិ បញ្ចាហិ? ស្យុត្តំ ត ឌាតាតិ, ស្យុត្តាត្យលិយំ ត ឌាតាតី”តិ (បរិ៉ ៩៩១) ខុចយាឌិតោ ហិ បរិយត្តិសាសតតោ ស្យុត្តំ, ស្យុត្តាត្យលិយញ្ចា តឹហទិត្វា បកាសេសុំ៉ “អតាបត្តិ ខុចំ អយ្យាកំ អាចទិយាតំ ហ្គក្កហោ បរិបុដ្ឋាតិ កលតី”តិ ខុចយាឌិតោ បរិយត្តិសាសតតោ អាចទិយចាគំ តឹហទិត្វា បកាសេសុំ៉ កាទ្យកដ្ឋកចត្តុស្ថិ “អាយស្មា ហ្គបិលិ ខុចយាហ – អតាបត្តិ, អាចុសោ, ស្យុបិតត្តោតា”តិ (បរិទា៉ ៩៥ប៉) ខុចយាឌិតោ បរិយត្តិសាសតតោ ខុច អត្តតោយតិ៍ តឹហទិត្វា បកាសេសុំ៉ តាយ ហិ អត្តតោយតិយា ឆេទោ ខុតគក្កដ្ឋាតំ លកិ៉ អបិ ច ចុត្តតញ្យាំ កកចតា “អត្យបសយ្យត្តោត បញ្ញាតត្តត ចា អបញ្ញាតត្តត ចា ចុដ្ឋយាតតា...របៈ... អតាគទិយំ កទោតិ, អាបត្តិ ក្យក្កដស្សា”តិ (បរិចិ៉ ១៩១)៉ តត្វ ហិ បញ្ញាត្តំ តាយ ស្យុត្តំ៉ សេសត្តយំ អបញ្ញាត្តំ តាយ៉ តោតាយំ “ចត្ថុត្ថិឆត្យ៉ាចិតយំ, យហាគឆោ”តិ កាឆា ស្យុចុត្តា៉ យំ សត្តាយ ចុត្តំ តាកសេតត្វទត៉ អាហដ្ឋបតេតាតិ អដ្ឋ ចណ្ណដ្ឋាតាតិ អាហដ្ឋ ចុត្តត បគតិកាសេយតាតិ អតេ្វា, ហ្គគាហចេត កតេ្តាក្កត្តត បគសយ្យហតាតិ អធិប្បាយោយា៉ ទសេតាតិ តស្ស អាហដ្ឋកាសិតស្ស ទសេត, តតោ ហ្គត្តឌេត ចិតិដ្ឋយតាតិ អតេ្វា៉ ស្យុត្តដ្ឋាយា ចិយ ហិ ស្យុត្តាត្យលិយំ៉ អាចទិយចាគា “អាចទិយចំសោ”តិ ចុត្តា បរិឡុឮយំ ចុត្តាគំ អាចទិយាតំ បទយ្យទាយ អាកតោច បយាលត្តិ គស្សតត្វំ៉ អធិប្បាយោយាតិ កាសោលាបបត្តិសិត្តោ ហ្គហាសបរិហតយប្បចត្តា បដ្ឋក្ខាឌិបយាលបតិទ្យបកោ៉ អធិប្បាយោយាតិ ខុត្វ “អត្តតោយតី”តិ កោចិ អត្ថ ចគត្តិ៉

បរិចាទដ្ឋកឆាយំ, ឮឆ ច កិត្យញាបិ “ស្យុត្តាត្យលិយំ តាយ ចត្តាគោ យហាបគេសា”តិ ចុត្តំ, អឆ តោ យហាបគេសតយសិទ្ធិ បឌិក្ខិត្តាបឌិក្ខិត្តំ

អនុញ្ញាតានុញ្ញាតំ កប្បិយាកប្បិយន្តិ អត្ថតោ វុត្តំ ហោតិ។ តត្ថ យស្មា ឋានំ ឱកាសោ បទេសោតិ ការណវេវចនានិ “អដ្ឋានមេតំ, អានន្ទ, អនវកាសោ”តិអាទិ (បារា។ ៣១) សាសនតោ, “និគ្គហដ្ឋាន”ន្តិ ច “អសន្ទិដ្ឋិដ្ឋាន”ន្តិ ច “អសន្ទិដ្ឋិ ច បន បទេសោ”តិ ច លោកតោ, តស្មា មហាបទេសាតិ មហាការណានីតិ អត្ថោ។ ការណំ នាម ញាបកោ ហេតុ ឥធាធិប្បេតំ។ មហន្តភាវោ បន តេសំ មហាវិសយត្តា មហាភូតានំ វិយ។ តេ ទុវិធា វិនយមហាបទេសា សុត្តន្តិកមហាបទេសា ចាតិ។ តត្ថ វិនយមហាបទេសា វិនយេ បយោគំ គច្ឆន្តិ, ឥតរេ ឧភយត្ថាបិ, តេនេវ បរិវារេ អនុយោគវត្តេ “ធម្មំ ន ជានាតិ, ធម្មានុលោមំ ន ជានាតី”តិ (បរិ។ ៣៣១) វុត្តំ។ តត្ថ ធម្មន្តិ ឋបេត្វា វិនយបិដកំ អវសេសបិដកត្តយំ។ ធម្មានុលោមន្តិ សុត្តន្តិកេ ចត្តារោ មហាបទេសេ។ តត្ថ យោ ធម្មំ ធម្មានុលោមញ្ច ជានាតិ, ន វិនយំ វិនយានុលោមញ្ច, សោ “ធម្មំ រក្ខាមី”តិ វិនយំ ឧច្ឆិន្ទំ ករោតិ, ឥតរោ “វិនយំ រក្ខាមី”តិ ធម្មំ ឧច្ឆិន្ទំ ករោតិ, ឧភយំ ជានន្តោ ឧភយម្បិ សម្បាទេតិ។

តត្រិទំ មុខមត្តំ – តត្ថ បឋមោ “សោ ចេ បវេសនំ សាទិយតិ, បវិដ្ឋំ, ឋិតំ, ឧទ្ធរណំ សាទិយតិ អាបត្តិ, ន សាទិយតិ អនាបត្តី”តិ ឯត្ថ វិប្បដិបជ្ជតិ។ សោ ហិ យស្មា សុខវេទនីយស្ស ឧបាទិន្នផោដ្ឋព្ពស្ស, កាយវិញ្ញាណស្ស ច សមាយោគេ សតិ បដិវិជានន្តោ កាយិកសុខវេទនុប្បត្តិមត្តេន សាទិយតិ នាមាតិ បរិច្ឆិន្ទិត្វា តស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្សាតិ អសេវនាធិប្បាយស្សាបិ អាបត្តិប្បសង្គំ ករោតិ, តថា យស្ស សន្ថតត្តា វា យោភិទោសវសេន វា ទុក្ខា អសាតា វេទនា, វាតាបហដកត្តតាយ វា នេវ កាយិកវេទនា, តស្ស ជានតោ អជានតោបិ “អនាបត្តិ អសាទិយន្តស្សា”តិ (បារា។ ៥៩) សុត្តំ ទស្សេត្វា សេវនាធិប្បាយស្សាបិ អនាបត្តិប្បសង្គំ ករោតិ, តថា យទិ មោចនរាគេន ឧបក្កមតោ មុត្តេ សង្ឃាទិសេសោ, បគេវ មេថុនរាគេនាតិ ទុក្កដដ្ឋានំ គហេត្វា សង្ឃាទិសេសដ្ឋានំ ករោតិ, ឯវំ វិនយំ ឧច្ឆិន្ទំ ករោតិ នាម។ ឥតរោ “អនាបត្តិ អជានន្តស្សាតិ វុត្តត្តា ជានតោ ជាននេនេវ សុខវេទនា ហោតុ វា មា វា សាទិយតា ហោតី”តិ វត្វា អសេវនាធិប្បាយស្សាបិ ជានតោ អនាបត្តិដ្ឋានេ អាបត្តិំ ករោតិ, អនវជ្ជំ សាវជ្ជំ ករោតីតិ ឯវំ ធម្មំ ឧច្ឆិន្ទំ ករោតិ។ ឧភយំ បន ជានន្តោ “ភិក្ខុស្ស សេវនចិត្តំ ឧបដ្ឋិតេតិ (បារា។ ៧៥) វចនតោ សេវនចិត្តមេវេត្ថ បមាណំ, តស្ស ភាវេន អាបត្តិ បារាជិកស្ស, អភាវេន អនាបត្តី”តិ វត្វា ឧភយម្បិ រក្ខតិ សម្បាទេតិ។ ឥមិនា នយេន សព្ពសិក្ខាបទេសុ យថាសម្ភវំ សប្បយោជនា កាតព្ពា។

សង្គីតិ អារោបេត្វា ឋបិតបាឡិតោ វិនិមុត្តំ កត្វា ឋបិតត្តា បាឡិវិនិមុត្តា អត្ថតោ, នយតោ, អនុលោមតោ ច បាឡិវិមុត្តោក្កន្តវិនិច្ឆយប្បវត្តា អនុបវិដ្ឋវិនិច្ឆយវសេន បវត្តាតិ អត្ថោ។ “ន សមូហនិស្សតី”តិ ជានន្តោបិ កថា កេវលំ “តេសំ មតំ បច្ឆិមា ជនតា មម វចនំ វិយ បមាណំ ករោតូ”តិ ទស្សនត្ថញ្ច បរិនិព្ពានកាលេ ឯវមាហ “អាកង្ខមានោ, អានន្ទ, សង្ឃោ មមច្ចយេន ខុទ្ទានុខុទ្ទកានិ សិក្ខាបទានិ សមូហនតូ”តិ (ទី។ និ។ ២។២១៦), តេនេតំ សិទ្ធំ “បញ្ញត្តម្បិ ចេ សិក្ខាបទំ សមូហនិតុំ យស្ស សង្ឃស្ស អនុញ្ញាតំ ភគវតា, តស្ស បញ្ញត្តានុលោមំ អតិរេកត្ថទីបនំ, បគេវានុញ្ញាតំ ភគវតា”តិ។ កិញ្ច ភិយ្យោ ឧទ្ទាតាតិរិត្តសិក្ខាបទេសុ អាចរិយកុលេសុ វិវាទោ អញ្ញមញ្ញំ ន កាតព្ពោតិ ទស្សនត្ថញ្ច។ កស្មា សង្ឃោ ន សមូហនីតិ? អញ្ញមញ្ញំ វិវាទប្បសង្គទស្សនតោ។ ភគវតា ច “សព្ពេហេវ សមគ្គេហិ សម្មោទមានេហិ អវិវទមានេហិ សិក្ខិតព្ព”ន្តិ វុត្តំ។ តត្ថ ច ឯកច្ចេ ថេរា ឯវមាហំសុ ច អញ្ញាវាទស្សនតោ វិវទមានេហិ សិក្ខិតព្ពំ ជាតំ, តទកាវត្តម្បិ ញត្តិទុតិយកម្មវាចំ សាវេត្វា អវិវទមានេហេវ សិក្ខិតព្ពំ អកាសិ។

ᩋᨸᩥᨧᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨾᨲᩥᨿᩣ ᨸᩣᩊᩥᨠᩣᩁᨱᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩣᩁᩪᩊ᩠ᩉᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ “ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩣᨽᩥᨵᨾ᩠ᨾᩅᩥᨶᨿᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᩈᩩ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᨸᩥᨭᨠᨲ᩠ᨲᨿᩔᨸᩥ ᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩣ ᩑᩈᩣ ᨠᨳᩣᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ, “ᩋᨩ ᨸᨶᩣᨿᩴ ᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩥᨶᨿᩔ ᨧ᪨ ᨠᩣᩁᨠᩈᨦ᩠ᨥᩈᨴᩥᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᩦᨲᩥᨠᩣᩁᨠᩈᨦ᩠ᨥᩈᨴᩥᩈᩴ᪨ “ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣᨴᩥᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᨲᩮᨶ ᩋᩅᩥᩁᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᨠᨾ᩠ᨾᩔ ᨠᩣᩁᨠᩈᨦ᩠ᨥᩈᨴᩥᩈ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᩥᩁᩥᨳᩮᩁᩔ ᨣᨱ᩠ᨮᩥᨸᨴᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩴ ᩋᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ, “ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨻᩃᩅᨲᩁᩴ᪨ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᨭᩥᩅᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ ᨠᩣᩁᨠᩈᨦ᩠ᨥᩈᨴᩥᩈ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲᩮᩉᩥ ᨸᨴᩮᩉᩥ ᩋᨿᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨸᩣᨠᨲᩥᨠᩮ ᨸᨶ ᨣᨱ᩠ᨮᩥᨸᨴᩮ “ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᨠᩣᩁᨠᩈᨦ᩠ᨥᩈᨴᩥᩈ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨸᩁᩅᩣᨴᩦᨲᩥ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩈᨾᨿᩅᩥᨩᩣᨶᨶᨠᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨶᩥᨠᩣᨿᩥᨠᩮᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨸᩁᩅᩣᨴᩦ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩩᩃᩮᩣᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᨳᩴ? “ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩕ ᩏᨴᨠᨴᨶ᩠ᨲᨸᩮᩣᨶᩣ”ᨲᩥ (ᨸᩣᨧᩥ᪨ ᪁᪙᪙) ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨠᩅᩣᨴᩥᩔ, ᨲᨴᨶᩩᩃᩮᩣᨾᨲᩮᩣ ᨶᩣᩊᩥᨠᩮᩁᨹᩃᩔ ᩏᨴᨠᨾ᩠ᨸᩥ ᩏᨴᨠᨾᩮᩅ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨸᩁᩅᩣᨴᩦ ᨧ᪨

“ᨶᩣᩊᩥᨠᩮᩁᩔ ᨿᩴ ᨲᩮᩣᨿᩴ, ᨸᩩᩁᩣᨱᩴ ᨸᩥᨲ᩠ᨲᨻᨶ᩠ᨵᨶᩴ;

ᨲᨾᩮᩅ ᨲᩁᩩᨱᩴ ᨲᩮᩣᨿᩴ, ᨸᩥᨲ᩠ᨲᨥᩴ ᨻᩃᨻᨶ᩠ᨵᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ –

ᩑᩅᩴ ᨸᩁᩅᩣᨴᩥᨶᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩈᨠᩅᩣᨴᩦ ᨵᨬ᩠ᨬᨹᩃᩔ ᨣᨲᩥᨠᨲ᩠ᨲᩣ, ᩋᩣᩉᩣᩁᨲ᩠ᨳᩔ ᨧ ᨹᩁᨱᨲᩮᩣ “ᨿᩣᩅᨠᩣᩃᩥᨠᨾᩮᩅ ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᨲᩥ᪨ ᨸᩁᩮᩣ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩅᩣᨴᨶ᩠ᨲᩥ “ᩈᩩᨦ᩠ᨠᩴ ᨸᩁᩥᩉᩁᨲᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩏᨸᨧᩣᩁᩴ ᩒᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨸᩥ ᨸᩁᩥᩉᩁᨲᩥ, ᩋᩅᩉᩣᩁᩮᩣ ᩑᩅᩣ”ᨲᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᩅᨧᨶᨲᩮᩣ “ᨲᨳᩣ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᨾᩣᨸᨩ᩠ᨩᨲᩦ”ᨲᩥ ᨸᩁᩅᩣᨴᩥᨶᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩈᨠᩅᩣᨴᩦ “ᩈᩩᨦ᩠ᨠᩴ ᨸᩁᩥᩉᩁᨲᩥ, ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩔᩣ”ᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᩋᩣᨣᨲᨾᩉᩣᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᩅᨧᨶᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨭᩥᩈᩮᨵᩮᨲᩥ, ᨲᨳᩣ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩔ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᨾᩮᩅᩣᨲᩥ᪨ ᨸᩁᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣᨾᨲᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ “ᨸᩩᩁᩮᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩁᩈᨶ᩠ᨲᨠᩴ ᩋᩅᩉᩁᩣᨲᩥ ᨸᩩᩁᩮᨽᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᩉᩁᩥᩔᩣᨾᩦᨲᩥ ᩅᩣᨿᨾᨶ᩠ᨲᩔ ᨸᨧ᩠ᨨᩣᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨸᩩᩁᩮᨽᨲ᩠ᨲᨸᨿᩮᩣᨣᩮᩣᩅ ᩈᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨾᩪᩃᨭ᩠ᨮᩔ ᨶ ᨾᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦᨲᩥ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨳᩮᩁᩅᩣᨴᨲ᩠ᨲᩣ ᨾᩪᩃᨭ᩠ᨮᩔ ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᨾᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᨸᩁᩅᩣᨴᩥᨶᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩈᨠᩅᩣᨴᩦ “ᨲᩴ ᩈᨦ᩠ᨠᩮᨲᩴ ᨸᩩᩁᩮ ᩅᩣ ᨸᨧ᩠ᨨᩣ ᩅᩣ ᨲᩴ ᨽᨱ᩠ᨯᩴ ᩋᩅᩉᩁᨲᩥ, ᨾᩪᩃᨭ᩠ᨮᩔ ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ (ᨸᩣᩁᩣ᪨ ᪁᪁᪈) ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᨲᩥ᪨

ᨸᩁᩮᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ “ᩋᨶᩥᨿᨲᩮᩣᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᨲ᩠ᨲᨶᩥᨿᨲᩔ ᨵᨾ᩠ᨾᩔ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ”ᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᩔ ᨶ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨾᩮᩅᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩁᩅᩣᨴᩥᨶᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩈᨠᩅᩣᨴᩦ “ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᨴᩥᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩩᩃᩮᩣᨾᩮ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᨲᩥ᪨ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩩᩃᩮᩣᨾᩮ ᩅᨭ᩠ᨭᨶ᩠ᨲᩮᨿᩮᩅ ᩉᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩣᨾ, ᨲᩮᨶᩣᩉ᪨ ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩣᩊᩥᩋᩣᨣᨲᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩮᨶᨸᩥ ᨸᩥᨭᨠᩮ ᨲᩥᩔᩮᩣ ᩈᨦ᩠ᨣᩦᨲᩥᨿᩮᩣ ᩋᩣᩁᩪᩊ᩠ᩉᨸᩣᩊᩥᩋᩣᨣᨲᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨲᩣᨴᩥᩈᨬ᩠ᨬᩮᩅ ᨸᨿᩮᩣᨣᩃᨠ᩠ᨡᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩣ᪨ “ᩋᨸ᩠ᨸᨾᩣᨴᩮᩣ ᩋᨾᨲᩴ ᨸᨴᩴ, ᨸᨾᩣᨴᩮᩣ ᨾᨧ᩠ᨧᩩᨶᩮᩣ ᨸᨴ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨵ᪨ ᨸ᪨ ᪂᪁; ᨶᩮᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᪁᪙) ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨠᩮᩣᨭᩥᨠᩮ ᨠᩩᨭᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩥᩔᨿᩣᨶᩥ ᨸᩁᩥᩅᨩ᩠ᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲᩥᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸᨭ᩠ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩁᩪᨸᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩔ ᩅᩈᩮᨶ ᩋᩣᩁᩩᨿ᩠ᩉᨸᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨶ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨲᨲᩮᩣ ᨧᩮ ᨲᨳᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩦᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣᨸᩥ “ᨲᨲᩮᩣ ᨧᩮ ᨲᨳᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩥ, ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ ᨶ ᩈᨾᩮᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᨻᩣᩉᩥᩁᨠᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮ ᩋᩈᩁᩮᨿ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩴ ᨶ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨸᩁᩮᩣ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩅᩣᨴᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᨠᩦᩈᩩ ᨶᨿᩮᩈᩩ ᨸᨿᩮᩣᨣᩃᨠ᩠ᨡᨱᩅᩈᩮᨶ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩣᨣᨲᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᩅᨧᨶᩴ ᨳᩮᩁᩅᩣᨴᩮᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨿᩮᩣᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

ອຖ ປນາຍໍ ອາຈຣິຍວາທໍ. ປເຣາ ສຸຕ຺ຕນ຺ຕິ ປຣວາທິນາ “ມູລພີຊໍ ນາມ ຫລິທ຺ທິ ສິງ຺ຄິເວຣໍ ວຈາ...ເປ... ພີເຊ ພີຊສຍ຺ຍີ ຉິນ຺ທຕິ ວາ ເຉທາເປຕິ ວາ ຠິນ຺ທຕິ ວາ...ເປ... ອາປຕ຺ຕິ ປາຈິຕ຺ຕິຍສ຺ສາຕິ (ປາຈິ. ໙໑) ຕຸມ຺ຫາກໍ ປິຐຕ຺ວາ ຫລິທ຺ທິຄຓ຺ຐິ ຉິນ຺ທນ຺ຕສ຺ສ ປາຈິຕ຺ຕິຍ”ນ຺ຕິ ວຸເຕ຺ຕ ສກວາທີ “ຍານິ ວາ ປນຍ຺ຍານິ ອຕ຺ຖິ ມູເລ ສຍ຺ຊາຍນ຺ຕີ”ຕິອາທິ ທເສ຺ສຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ອຏ຺ຐກຖາສງ຺ຂາເຕນ ອາຈຣິຍວາເທນ ປຏິກ຺ຂິປຕິ. ນ ຫິ ຄຓ຺ຐິມ຺ຫາຄຓ຺ຐິ ຊາຍຕີຕິ. ປເຣາ ສຸຕ຺ຕານຸເລາມນ຺ຕິ ປຣວາທິນາ “ອນາປຕ຺ຕິ ເອວໍ ອມ຺ຫາກໍ ອາຈຣິຍານໍ ອຸຄ຺ຄເຫາຕິ ວຈນສ຺ສານຸເລາມເຕາ ‘ອມ຺ຫາກໍ ເປາຣາຓຠິກ຺ຂູ ເອກປາສາເທ ຄພ຺ຠ໌ ຐເກຕ຺ວາ ອນຸປສມ຺ປເນ຺ນນ ສຍິຕຸໍ ວຏ຺ຏຕີຕິ ຕຖາ ກຕ຺ວາ ອາຄຕາ, ຕສ຺ມາ ອມ຺ຫາກໍ ວຏ຺ຏຕີ’ຕິ ຕຸເມ຺ຫ ເອວ ເອກເທສ຺ສ ວຈເນຕ຺ຖສ຺ສ ຕຸມ຺ຫາກໍ ນ ກິຍ຺ຈິ ວຕ຺ຕຸໍ ສກ຺ກາ”ຕິ ວຸເຕ຺ຕ ສກວາທີ “ສຸຕ຺ຕໍ ສຸຕ຺ຕານຸເລາມຍ຺ຈ ອຸຄ຺ຄຫິຕການໍເຍວ ອາຈຣິຍານໍ ອຸຄ຺ຄເຫາ ປມາຓ”ນ຺ຕິອາທິອຏ຺ຐກຖາວຈນໍ ທເສ຺ສຕ຺ວາ ປຏິເສເຘຕິ. ປເຣາ ອຕ຺ຕເນາມຕິນ຺ຕິ “ທ຺ວາຣໍ ວິວຣິຕ຺ວາ ອນາປຸຈ຺ຉາ ສຍິເຕສຸ ເກ ມຸຈ຺ຈນ຺ຕີ”ຕິ ເອຕ຺ຖ ປນ ທ຺ເວປິ ຊນາ ມຸຈ຺ຈນ຺ຕິ ເຍາ ຈ ຍກ຺ຂຄຫິຕເກາ, ເຍາ ຈ ພນ຺ຘິຕ຺ວາ ນິປຊ຺ຊາປິເຕາຕິ ຕຸມ຺ຫາກໍ ເຖຣວາທຕ຺ຕາ ອເຍ຺ຍ ສເພ຺ພປິ ຍຖາ ຕຖາ ວາ ນິປນ຺ນາທເຍາປິ ມຸຈ຺ຈນ຺ຕີຕິ ປຏິເສເຘຕິ.

ອຖ ປນາຍໍ ອຕ຺ຕເນາມຕິ. ປເຣາ ສຸຕ຺ຕນ຺ຕິ “ອາປຕ຺ຕິ ອາປຊ຺ຊນ຺ຕີ”ຕິ ປຣວາທິນາ ວຸເຕ຺ຕ ສກວາທີ “ທິວາ ກິລນ຺ຕຣູເປາ ມເຍ຺ຈ ນິສິເນ຺ນາ ປາເທ ພູມິເຕາ ອເມາເຈຕ຺ວາວ ນິທ຺ທາວເສນ ນິປຊ຺ຊຕິ, ຕສ຺ສ ອນາປຕ຺ຕີ”ຕິອາທິອຏ຺ຐກຖາວຈນໍ (ປາຣາ. ອຏ຺ຐ. ໑.໗໗) ທເສ຺ສຕ຺ວາ ເອກຠງ຺ເຄນ ນິປນ຺ນາທເຍາປິ ມຸຈ຺ຈນ຺ຕີຕິ ປຏິເສເຘຕິ. ອຖາຍໍ ອຕ຺ຕເນາມຕິ. ປເຣາ ສຸຕ຺ຕານຸເລາມນ຺ຕິ “ເທາມນສ຺ສໍ ປາຫໍ, ເທວານມິນ຺ທ, ທຸວິເຘນ ວທາມິ ເສວິຕພ຺ພມ຺ປິ ອເສວິຕພ຺ພມ຺ປີ”ຕິອາທິວຈເນຫິ (ທີ. ນິ. ໒.໒໙໐) ສໍສນ຺ທນເຕາ ສທາຣເປາເສ ເທາເສາ ຕຸມ຺ຫາກໍ ນຕ຺ຖິ, ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ ‘ປຸຕ຺ຕທາຣສ຺ສ ສງ຺ຄເຫາ’”ຕິ (ຂຸ. ປາ. ໕.໖; ສຸ. ນິ. ໒໖໕) ປຣວາທິນາ ວຸເຕ຺ຕ ກິຍ຺ຈາປິ ສກວາທີ ພຫຸສ຺ສຸເຕາ ນ ເຫາຕິ, ອຖ ເຂາ ຣາຄສຫິເຕເນວ ອກຸສເລນ ຠວິຕພ຺ພນ຺ຕິ ປຏິກ຺ຂິປຕິ. ເສເສສຸປິ ອິມິນາ ນເຍນ ອຍ຺ຍຖາປິ ອຕ຺ຖຣູປເຕາ ເຍາເຊຕພ຺ພໍ. ອິທໍ ສພ຺ພໍ ອຸປຕິສ຺ສເຕ຺ຖຣາທເຍາ ອາຫຸ. ມຫາສິວເຕ຺ຖເຣາ ປນ “ເອຕ຺ຖ ປເຣາຕິ ວຸເຕ຺ຕາ ອຍ຺ຍນິກາຍິເກາ, ເສາ ປນ ອຕ຺ຕເນາ ສຸຕ຺ຕາທີນິເຍວ ອາຫຣຕິ. ຕານິ ສກວາທີ ອຕ຺ຕເນາ ສຸຕ຺ຕາທິມ຺ຫິ ເອາຕາເຣຕ຺ວາ ສເຈ ສເມຕິ ຄຓ຺ຫາຕິ, ເນາ ເຈ ປຏິກ຺ຂິປຕີ”ຕິ ວທຕິ.

ຈຕຸພ຺ພິຘວິນຍກຖາວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາ.

ປທຠາຊນີຍວຓ຺ຓນາ

ສິກ຺ຂາປທວິຠເງ຺ຄ ປນ ກິຍ຺ຈາປິ ເຍາ ປນາຕິ ອນວເສສປຣິຍາທານປທໍ, ຕຖາປິ ຠິກ຺ຂູຕິ ອິມິນາ ປຣປເທນ ສມານາຘິກຣຓຕ຺ຕາ ຕເນຕ຺ຖູປນີຕສ຺ສ ວິຠງ຺ຄປທານິ ວຸຕ຺ຕານິ. ຠິກ຺ຂຸນິເທ຺ທສປທານິ ຕີຓິ ກິຍ຺ຈາປິ ສກິຍ຺ຈນສ຺ສ, ອກິຍ຺ຈນສ຺ສ ວາຕິ ຍສ຺ສ ກສ຺ສຈິ ປພ຺ພຊິຕສ຺ສ ສາຘາຣຓານິ, ຕຖາປິ “ອສຸເທ຺ທາ ເຫາຕິ ປຸຄ຺ຄເລາ ອຍ຺ຍຕຣໍ ປາຣາຊິກໍ ຘມ຺ມໍ ອຊ຺ຌາປເນ຺ນາ, ຕເຍ຺ຈ ສຸທ຺ຘທິຏ຺ຐິ ສມາເນາ ອເນາກາສໍ ກາຣາເປຕ຺ວາ ຈາວນາຘິປ຺ປາເຍາ ວເທຕິ, ອາປຕ຺ຕິ ສງ຺ຄາທິເສເສນ ທຸກ຺ກຏສ຺ສາ”ຕິ ເອວມາທິສຸຕ຺ຕໍ ນິພ຺ພຕ຺ຕຍຸເຕ຺ຕາວ ປຸຄ຺ຄເລາ “ອາປຕ຺ຕິ ສງ຺ຄາທິເສເສນ ທຸກ຺ກຏສ຺ສາ”ຕິ (ປາຣາ. ໑໘໙) ເອຕ຺ຖ ວຸຕ຺ຕ, ນ ຂລຸຕເຕາ ຄິຫິຠູເຕາຕິ ທສ຺ສນຕ຺ຖໍ ວຸຕ຺ຕໍ. ສພ຺ພສ຺ສປິ ວິນຍປິຏກສ຺ສ ສາຘາຣຓໍ ຠິກ຺ຂຸລກ຺ຂຓໍ ວຕ຺ຕຸໍ ກຖາ ອາຣຠິ. ເຍາ ປນ ສຸເທ຺ທາ ເອວ ສມາເນາ ເກນຈິ ກາຣເຓນ ຄິຫິລິເງ຺ຄ ຐິເຕາ, ເສາ ອຕ຺ຕເນາ ສກິຍ຺ຈນຕ຺ຕາ ເອວ ວຕ຺ຕຸ ເຫາຕິ,

អបុរេដ្ឋាបិ កិច្ចលិរេក្ក ឌិតត្តាតិ អឃយរេត្វា ឥស្សិរេតា រេហាតិ៝ អបុរេដ្ឋាបិ ខាតរេកហិ, បច្ចត្តិរេកហិ ចា ទាឌកឃាឌិការរេលាត ចា ការសារេចបុ ទិសាស្សារេហាច អបតឹតការសារេចា ចត្ត ៧ច បុត ការសាចក្កហរេលាត រេឆឃ្យសំចារេកកាចាតុបកាយតរេតា, កិច្ចតិត្ថចតរេត្ត អតិក្កិត្តាតុទត្តាតិ ចុត្តំ រេហាតិ៝ រេឃា បត លិក្ករេត្តតរេកា កិច្ចតិត្ថចតត្តំ សឃច្ចា អត្ថប្បករេតា, សំចារំ រេឆរេតរេត្តា, តរេច្ចា បុត្តឌិដ្ឋិ សយារេតា អរេតាការំ ការទរេបត្វា ចាចតាឌិប្បាយរេឃា ចរេឌតិ, អាបត្តិ សញ្ញាឌិរេសរេសត ទុក្កដស្សាតិ អឃយ្យិ អរេត្វា ឥស្សិរេតា រេហាតិ៝

“សយញ្ញាឃ កិច្ច បដិញ្ញាឃ កិច្ច”តិ ចចតក្ខយំ ឃឆាចុត្តញ្ញា អត្តំ ត្តុបត្រូរេហតិ, អត្ថរា ត្តុប្បត្តាឃ តិឃតាឃ យិដ្ឋាឌិដ្ឋិឃា ត្តុបដ្ឋិត្តកុសលមូរេលិ រេកចលិយ សយញ្ញាឃ, បដិញ្ញាឃ ច “កិច្ច”តិ ចុច្ចតិ, ត បរេយត្តរេតាតិ ច្ចុយំ អតិរេទកត្តំ ឌីរេបតិ៝ កិំ ចុត្តំ រេហាតិ? “តាហំ, កិច្ចរេច, អញ្ញា ១កឆម្ចុយ្យិ សយតុបស្សាយិ, ឃំ ១ចំ យហាសាចឌ្ឍ ឃឆឃិឆំ, កិច្ចរេច, យិដ្ឋាឌិដ្ឋិ៝ យិដ្ឋាឌិដ្ឋិបរេយាតិ, កិច្ចរេច, យហាចឌ្ឍាតិ”តិ អាហច្ចការសិតំ សក្កិតិត្តឃាទុច្ចហំ សុត្តំ, អដ្ឋកចាឃយ្យិស្ស “យិដ្ឋាឌិដ្ឋិបរេយា ១រេតាសត្តិ យិដ្ឋាឌិដ្ឋិបរេយាតិ”តិ (អ៝ តិ៝ ១៝ ១១០) ចុត្តំ៝ បច្ចា អាតត្តទិឃកមុាតិ យហាសាចឌ្ឍាតិ, យិដ្ឋាឌិដ្ឋិ បត យហាសាចឌ្ឍតរាតិ អធិប្បារេឃាតិ៝ កស្មា? រេតាសត្វិបទិរេឆ្ឆរេឆា អត្តិ, សន្តាលចយ្យិ កប្បដ្ឋិតិករេយច រេហាតិ, តិឃតយិដ្ឋាឌិដ្ឋិឃា បត បទិរេឆ្ឆរេឆា តត្ថិ, តាឃ សយត្តាកតស្ស កចរេតា ចុដ្ឋាតំ តត្តិ, តស្មា “ច្ចយស្ស កិច្ចករេណា កុសលិ ឆមុា សំចិឌ្ឍត្តិ”តិ ចា “បុរេដ្ឋចាឃ”ត្តិ ចា ត សក្កា ចត្តុំ៝ “ឌិដ្ឋិចិបត្តិបច្ចឃា រេច្ច អាបត្តិរេឃា អាបឌ្ឍតិ”តិ ចុត្តត្តា ត សក្កា “អបុរេដ្ឋា”តិ ចា “អញ្ញាតរំ បិរាឌិកំ ឆមុំ អញ្ញាបរេត្តា”តិ ចា ចត្តុំ៝ ១ស ហិ ត្តុរេកាបិ បរេក្ខ ត កឌតិ, រេតត ចុត្តំ “សយញ្ញាឃ, បដិញ្ញាឃ ច កិច្ច, ត បរេយត្តរេតា”តិ៝

កិយត្តំ បរេតចំ យហាសាចឌ្ឍាឃ តិឃតយិដ្ឋាឌិដ្ឋិឃា បិរាឌិកំ កកចា ត បញ្ញារេបសិតិ? ចុត្តិឌាតត្តា៝ បកតិឃារេបសា ឌិដ្ឋិ តាយ “សមុា”តិ ចា “យិដ្ឋា”តិ ចា ចុចិរេញ្ញាឃ្យា, បរេកច “តិឃតា”តិ ចា “អតិឃតា”តិ ចាតិ៝ តត្ត បិរាឌិកាបត្តិឃា បញ្ញាត្តាឃ កិច្ច អញ្ញាយញ្ញា អសយដ្ឋិកំ បិរាឌិកំ យញ្ញាយាតា ត្តុរេបិសចាឌីតិ អកត្វា អធិរេទតច សារសតំ ចិតារេសឃ្យ, សឃច្ចា អបុញ្ញា បសរេចឃ្យ បុរេដ្ឋបុបិ កិច្ចបុ ចិប្បដិបត្តិឃា បដិបឌ្ឍរេតត៝ តស្មា ត្តុបិឃកុសលតាឃ បិរាឌិកំ អបញ្ញារេបត្វា តស្ស ត្តុរេក្ខបតឹឃកមុំ, សមុាចត្តញ្ញា បញ្ញារេបត្វា តំ សរេឈ្ឈត អសមុកាកំ, អសំចារេច្ចា អកាសិ៝ កកចា ហិ តស្ស រេច ១សា ឌិដ្ឋិ អតិឃតា, សមុាចត្តំ បុររេត្វា ឆ្មសាររេណា លកិត្វា បកតរេត្តា កចរេឃ្យ៝ តិឃតា រេច, អដ្ឋាតរេយតំ អតចការេសា, ឃំ រេសា តិឃតយិដ្ឋាឌិដ្ឋិរេកា សមុាចត្តំ បុររេត្វា ឆ្មសាររេណា លកិត្វា បកតរេត្តា កចរេឃ្យ៝ រេកចលំ “សយញ្ញាឃកិច្ច បដិញ្ញាឃកិច្ច”តិ តាយយត្តឆាររេកា ហុត្វា បរំ យរេណា អទិរេដ្ឋា ចិឃ សំសាររេតាលុរេកាច កចិស្សតីតិ ច្ចុយំ តឃំ អដ្ឋស៝

អដ្ឋបុ ត្តុបសយ្យឆាបុ តិរេស្សារេចត្ត ចុត្តា, ត ច្ចតរា បិដិបុក្កលត្តា, កិច្ចតំ អសត្តកត្តា ច៝ តត្ត ហិ ឆ្មចាឌបដិក្កហលាបញ្ញាប្បាការេលុបសយ្យឆា ត្តិត្តំ រេឆរាតំ ១ច, រេសសា តិរេស្សា កិច្ចតីតំ សត្តកាតិ ច្ចុឆ តាឌិរេបូតា, តិស្សត្តយ្យិ ត្តុបសយ្យឆាតំ យរេត្តា“កររេណា កិច្ច”តិអាឌីតិ ចត្តាទិ បឌាតិ ចុត្តាតិ តិស្សត្តំ សាឆាររេណត្តា៝ ១ហិកិច្ចការេចត ចា សរេណាកយតរាត្តិចតុរេត្តត ចា ត្តុបសយ្យរេត្តា ហិ កររេណា ច សារេរា ច រេសរេក្ខា ច អរេសរេក្ខា ច រេហាតិ, ត្តុបសយ្យឆចចតំ បត រេតសំ សាចកកាចឌីបតត្តំ៝ ច្ចុរេយ ១ច ហិ អាបត្តិ អាបឌ្ឍត្តិ, ត សមុាសមុដ្ឋា, បរេច្ចកាតុដ្ឋា ច៝

អយំ ឥមស្មិំ អតេ្ថ អធិប្បេតោតិ ឲត្វ ច អាបត្តិំ អាបជ្ជិត្វាំ កន្ថា ជាត្តិចតុរេត្ថេតេច ពរេមុត ក្ខបរេយ្យត្ថា៉ ត ហិ អត្ថោ ឲហិកិក្កុររោលាកយតត្វចាឧបដិក្កហលាបញ្ញាព្យាពរោលាហិ ក្ខបរេយ្យត្ថា អាបត្តិំ អាបជ្ជិត្វាំ កន្ថា, រោតេតោ បដិក្លិបិត្វា “អយំ ឥមស្មិំ អតេ្ថ អធិប្បេតោ កិក្កុ”តិ អត្ថិរេយាច ចុរេត្តាតិ កិរ ឌមុយិរិរេត្តរោ, តំ អឃុត្តំ៉ “រេត្ថ បុក្កលិ អកន្ថា អាបត្តិំ អាបជ្ជិត្វាំ ឮន្ថា ច បរេត្ថុកឮន្ថា ចា”តិ (បរិ៉ ១១១) ឲត្តពរេមច ចុត្តត្តិ៉ អញ្ញថា ឲហិកិក្កុអាឌរេឃាបិ ចត្តន្ថា យិឃំ៉ កិត្ថា កិរេឃ្យា “រេត្ថ បុក្កលិ កន្ថា អាបត្តិំ អាបជ្ជិត្វាំ កិក្កុ ច កិក្កុតិរេឃា ចា”តិ ឃាយរេត្ថាត ចុត្តត្តា ច, អបិច អាបត្តិកយដ្ឋាតឌស្សតោ ច៉ ពឆំ? អាឃស្មា ឃារិបុរេត្តា អាចយរេឆបិណ្ឌំ ក្កក្កុត្ថាឃរេត្តា ត បដិក្កហេហិ, ឌិចរិចិប្បចាឃកឃា ច ឃត្ថំ តិឌិចរិ ពរេហត្វា តឌិ តររេត្តា យតំ ចុត្យេហា អរេហាឃិ យហាពស្សរេបិ៉ កិត្ថា ឃរោលាកយត្ថុបរេយ្យងាឃ ក្ខបរេយ្យតេ្ក អារេត្ថុ ឃត្ថិចិហារិកចត្តាឌឹតិ អឃមុ្យាចត្តត្តាតំ តេតំ ចុក្កដិតិ ច បញ្ញាត្តាតិ ឌិស្សត្តិ, តស្មា ចុត្តិចារិតរេយតំ៉ អយំ ឥមស្មិំ អតេ្ថ អធិប្បេតោ កិក្កុតិ បដិក្លិត្តាឃ ឃរោលាកយត្ថុបរេយ្យងាឃ អត្ថុញ្ញាតប្យឃក្កកឃាតិ ក្ខបតិស្សរេត្តរោ, អាបត្តិឃា កន្ថាតំ ឃត្ថាឃ តស្មិំយិ ចុរេត្តា បុរេត្តា បដិក្លិត្តាបិ ឃា បុត ឲចំ ចឌរេត្តត អត្ថុញ្ញាតាតិ កិក្កុតំ យិត្ថាពរេហា ចា ចិយតិ ចា ក្ខប្បជ្ជតិ , តស្មា ត ចុត្តាតិ ចុត្តំ រេហាតិ, តំ “កិក្កុតឹ តាឃ ក្ខករោតាឃរេត្ថុក្ខបរេយ្យត្ថា”តិ (បាចិ៉ ១៩១) ឥមិតា ឃរេយតិ៉ ឥដារេត្យាឃាកិឃាឌឹតំ អត្ថុញ្ញាតិតាបរេយ្យងាឃ អត្ថុប្យតត្ថកឃា ចុត្តំ៉

អយំ បតេត្ថ អយ្យាតំ ឲត្តិ – កិក្កុ-បឌតិរេត្ថុឃត្តា ឃត្តពាតិ រោត បរេឌត ឃក្កហំ ពត្ថត្តិ, រេឃ ច ចិតឃបិដរេពា តត្ថ តត្ថ ឃត្តិស្សត្តិ ឃឃំ អាបត្តាបជ្ជតរេដ្ឋត ចា ចុដ្ឋុល្លារេរាចតបដិត្ថាឌតាឌឹឃុ បរេរឃំ អាបត្តិពរោលរេដ្ឋត ចា, រោ ឃរេត្ថាបិ ឌរេស្សត្វា ឥឌាតិ យឌិឌំ តស្ស កិក្កុ-បឌស្ស ចិរេឃឃតត្ថំ ចុត្តំ បរេបឌំ “ឃិក្លាឃាឌឹចឃយាបរេត្ថា”តិ, តស្ស ចរេឃត ឥឌំ ចុត្តំ “អយំ ឥមស្មិំ អតេ្ថ អធិប្បេតោ កិក្កុ”តិ៉ រេឃា ឲច ហិ ពមុចាចាតត្តររេយច ឃិក្លាឃាឌឹចឃយាបរេត្ថា រោហាតិ តរោតា បដ្ឋាឃ ឃ៍ឃារេត្ថុឃិក្លាបឌាតំ ក្ខប្បត្តិឌស្សតោ, តរេស្សច ច ឃិក្លាបត្ថុក្លាតំ ឌិស្សតិ, តេតរេស្ស៉ តរេស្សច ច ឃិក្លាបត្ថុក្លាតំ ឃមុ្កចតិ “ក្ខល្លយ្យតុ យំ, កតេ្ត, ឃរេឈ្លា អត្ថុពយំ ក្ខបិឌាឃា”តិ (យហាច៉ លី១, ១១៩) ចត្វា ឃយាឌិត្ថត្តា, តរេស្សច ច ក្ខបរេយ្យត្ថុឃយតត្តររេយច អពរេលឹឃតិស្សឃាចិក្លុតឌស្សតោ, ចិតឃំ បិតិរេយាក្លំ ក្ខរេត្ថុឃំ បត្ថុក្លាយិតិអាឌិឃិក្លាបត្ថុក្លាតលក្លាលាបិរិបុ្ករិរោតា ចាតិ ឃិក្លាបត្ថុក្លាតំ ក្ខបិឌាឃ រេឃា ឲច ឥឌាធិរេប្បតោតិ ចុត្តំ រោហាតិ៉

ឃស្មា បតស្ស ឃិក្លាបត្ថុក្លាតំ ឃត្ថាឆា យុជ្ជតិ, តស្មា “ឃិក្លំ បត្ថុក្លាឃ តំ តំ ចត្វំ ឌិតិក្កមត្តស្ស តរោតា តរោតា អាបត្តិរោតា អតាបត្តិ, ឥតរស្ស អាបត្តី”តិ ចត្វំ យុជ្ជតិ, តស្មា “ឃត្ថ ឃត្ថ ឃាចជ្ជបញ្ញាត្តិ, អតចជ្ជបញ្ញាត្តិ ចា, អយំ ឥមស្មិំ អតេ្ថ អធិប្បេតោ កិក្កុតិ ចុត្ថុតិ, តត្ថ តត្ថ តឌញ្ញាចាររេត្ថតាឃរេយច ឌាត្តិចតុរេត្ថត ក្ខបរេយ្យត្ថា អធិប្បេតោ តាយា”តិ ចត្វំ យុជ្ជតីតិ រេចឌិតត្ថា៉ ឲចំ ឃរេត្ថ ឃំ ចុត្តំ “ឃាឃ ពាឃចិ ក្ខបរេយ្យងាឃ អយំ ឥមស្មិំ ‘រេយធុតំ ឌមុំ បដិរេឃចិត្វា បិរាឌិរេពា រោហាតី’តិ អតេ្ថ កិក្កុតិ អធិប្បេតោ”តិ, តយិ ត ចត្តត្ថាររេយច៉ ពឆំ រោហាតិ? ចិរេរាឆរោឆារេឃាបិ បរិហរោតា រោហាតិ៉ ពឆំ? ឃរេច ឌាត្តិចតុរេត្ថត ក្ខបរេយ្យត្ថា ឲច ឥឌាធិរេប្បតោ “កិក្កុ”តិ ច “ក្ខបរេយ្យត្ថា”តិ ច, រោតត ក្ខបរេយ្យត្ថា អត្ថុបរេយ្យត្ថា តាយាតិ ពត្វា ឌាត្តិចតុត្តពមុរោតា អញ្ញថា ក្ខបរេយ្យត្ថា តាយ យហាពស្សបរេត្ថរាឌរេឃា ឥតររេរឃំ អត្ថុបរេយ្យត្ថដ្ឋារេត ឆត្វា ឃហរេឃ្យបឌរេឃាឌមុាបត្តិំ ឌរេតឃ្យុំ, ត្វយឃតាឌិពារេល ច ចុក្កដរេយច ឌរេតឃ្យុត្តិ ឲចយាឌិរេពា ចិរេរាឆរោឆារេឃា បរិហរោតា រោហាតីតិ ឃត្ថំ អាចរិរេឃា ចឌតិ៉ យក្ខរត្ថចិ តាយ ឃារេយា៉

ឃម្ហា ខេត អតិយហន្តា ឌាតិយនោ ចិត្តំ បរិឃដ្ឋាតិ, តម្ហា ត្យេលា យយ ឃាឃនេ ឲចំ និក្ខិតន្តិ ។ “ឃាតឃហកតា បផយន្លាតឃុលឃហកតា អឃុកេ ច អាតាបិនេ ចា”តិ កល្លិបនេ ចុត្តំ។ ស្តុ្វយាតកឃន្លាតិ ស្តុ្វយាតកតិយិនេត្ត បជិលដ្ឋបផយន្លាតឃន្លា។ ទ្ធុបឃន្លាតិ បធចឹកនិលាជិទ្ធុបិចចទន្លាតឃន្លា។ ខេឃា តំ ញ្យាកាឃិ “អចិក្ខុតា, កខេត្ត, ស្តុ្វយាតកឃន្លា អចដ្ឋិតន្លាតា អឃុកាតំ, ចិក្ខុតា, កខេត្ត, ទ្ធុបឃន្លា ចដ្ឋិតន្លាតា កឃិលាត”ត្តិ។ បទិក្ខ្វាបឃយ្យកក្កេយា យហាចក្កា កហិតោ។ ខាត្តិចត្យទត្តតាតិ ឲត្ត កិក្ខ្វាបិ ខាត្តិ ឃន្តបផយំ ចុច្ចុតិ, តិឃ្យត្តំ បត អត្ថុឃ្យាចតាតំ អត្តញ្យន្លាតកេជាកាចខេតា អត្តញ្យន្លាតកិក្ខា ខាត្តិតាឃំ ចត្យត្តាតិ កត្វា “ខាត្តិចត្យត្ត”ត្តិ ចុច្ចុតិ។ ញ្យន្លាតាត្ថុទ្ធុបយេច អដ្ឋកធាយ “តីហិ អត្ថុឃ្យាចតាហិ ឲកាយ ច ខាត្តិយា”តិ ចុត្តំ, អត្តបចត្តិក្កយេត បខេត បត “ឲកាយ ខាត្តិយា តីហិ អត្ថុឃ្យាចតាហី”តិ ចត្តន្តិ។ ឃម្ហា បខេត្ត “ចត្តាទិយាតិ, កិក្ខុទេ, កយ្ហាតិ (យហាច។ ១ប៊៣), ៧ ឃ្លាយាតិ, កិក្ខុទេ, កយ្ហាតិ អផយ្ហកយ្ហំ ចក្កយ្ហ”ត្តិ (យហាច។ ១ប៉ល៑) ចចខេតា ក្យប្យកយ្ហឃ្យិ កត្តថិ “កយ្ហ”ត្តិ ចុច្ចុតិ តម្ហា “អក្យប្យតា”តិ ចុត្តំ។

ឃម្ហា អក្យប្យយ្យិ ឲកត្វំ ត ជាតាទេហំ, ខេឃត អប្យខេត្តា ឌុឃាទលំ “ខេឃាឃាទិខេតា”តិ ចខេយ្យឃ្យក្កុខ្លេក (យហាច។ ១៤៥ អាឆខេឃា) ចុច្ចុតិ, តម្ហា “ជាតាទខេហតា”តិ ចុត្តំ។ ឃជិ ឲចំ “ជាតាទខេហតា”តិ ឃ្ពខេយច បជំ ចត្តន្តិ, ត ប្យន្តបជំ ឃ្ពយិតា អក្យប្យឃិដ្ឋិខេតាតិ ខេច? តំ ត, អដ្ឋាតាទខេហត អក្យប្យត ស្តុបឃយ្យខេត្តា ឃ្ពយម្ហិ អខេត្ត អតជិប្យខេតាតិ អតិដ្ឋប្យឃក្កខេតា។ ក្ខហិ បខេតខេតហិ ឲកខេតា ចុខេត្តហិ អឃយខេត្តា បន្លាឃតិ “ខេកចលំ ខេតត អក្យប្យត ស្តុបឃយ្យខេត្តា អឃយ្យិ ឃ្ពយម្ហិ អខេត្ត អជិប្យខេតា ‘កិក្ខុ’តិ, ជាតាទខេហត ច ស្តុបឃយ្យខេត្តា អឃយ្យិ ឃ្ពយម្ហិ អខេត្ត អជិប្យខេតា ‘កិក្ខុ’តិ, ក្យប្យត ស្តុបឃយ្យខេត្តា តាជិប្យខេតា”តិ។ ខេតតាឃយ្យិ អខេត្តា ឃាជិខេតា ខេហាតិ “ខេឃា បត, កិក្ខុ, ឌាតំ ស្តាតឹឃតិចឃ្យិ ប្យក្កលំ ស្តុបឃយ្យាខេឃ្យ, ខេឃា ច ប្យក្កខេលា អត្ថុបឃយ្យខេត្តា”តិ (បិចិ។ ៣០១) ចចខេតា ឃាច ត ខាឃតិ, តាច ឃយន្លាឃកិក្ខុបជិន្លាឃកិក្ខុកាចំ ស្តុបកខេតាបិ ត ប្យខេត្ត ជឃ្យិតឃយន្លាឃកិក្ខុបជិន្លាឃកិក្ខុ ចិឃ អខេន្លាឃំ កិក្ខុតំ ស្តុបឃយ្យត្តដ្ឋាខេត ជត្វា ឌុយឃតបិចិត្តិយាជិចត្ត ខេហាតិ, ខេកចលំ អត្ថុបឃយ្យត្តដ្ឋាខេត ជត្វា “អត្ថុបឃយ្យខេត្ត ស្តុបឃយ្យត្តឃន្តិ បខេឃា ឆយ្ហំ ចាខេចតិ, អាបត្តិ បិចិត្តិឃឃ្យា”តិអាជិ (បិចិ។ ៣ល៑) អាបត្តិចត្តយេច ហត្វា តិដ្ឋតិ។ អក្យប្យត ស្តុបឃយ្យខេត្តា បត បដ្ឋា បិទាឌិខេកាបិ ឌាតិខេតា ស្តុបឃយ្យត្តដ្ឋាខេត តិដ្ឋតីតិ “បណ្ឌខេកា, កិក្ខុទេ, អត្ថុបឃយ្យខេត្តា ត ស្តុបឃយ្យាខេជតន្តា, ស្តុបឃយ្យខេត្តា តាខេឃតន្តា”តិអាជិតា (យហាច។ ១០៥) តខេយត ចុខេត្តឃុ បត ចឌ្ឋិយប្យក្កលេឃុ ខេកាចិ ប្យក្កខេលា “ស្តុបឃយ្យខេត្តា”តិ ចុច្ចុតិ, ខេតាបិ ស្តុបឃយ្យត្តដ្ឋាខេត តិដ្ឋតិ, ខេកាចិ តិដ្ឋតីតិ ខេចជិតន្តិ។

ឲត្ត បត អត្ថិ កយ្ហំ អក្យប្យំ ជាតាទេហំ, អត្ថិ ជាតាទេហំ តាក្យប្យំ, អត្ថិ អក្យប្យខេញាច ត ជាតាទហញា, អត្ថិ តាក្យប្យំ ត ច ជាតាទហត្តិ ឃ្ពជំ ចត្យក្កំ ខេចជិតន្តិ។ តត្ត បផយំ តាច ចុត្តំ, តតិយចត្យត្តតិ បិកខេជិតិ។ ឌុតិយំ បទិឃាខេយត កិក្ខុតិឃដ្ឋុតា ឲកខេតាស្តុបឃយ្យត្តាឃ លិដ្ឋបទិចខេត្ត ឃតិ លព្ភតិ។ តឃ្យ ហិ ប្យក្កលឃ្យ ប្យខេត្ត ឃិក្ខុយាតកាខេល លដ្ឋំ ខាត្តិចត្យទិត្តាបឃយ្យខេកាកយ្ហំ កិក្ខ្វាបិ អក្យប្យខេញាច ជាតាទហញា, ប្យទិឃលិខេដ្ឋ បត បិតុក្ខុខេត “អត្ថុឌាតាឃិ, កិក្ខុទេ, តំខេឃច ស្តុបន្លាតខេយច ស្តុបឃយ្យេ”ត្តិ (បិទា។ ៩៥) ឲត្ត អបទិឃាបត្តត្វា តឃ្យ ប្យក្កលឃ្យ ខេកចលំ ឃាយខេលាទកាចាបត្តិខេតា កយ្ហំ ខាតិ ក្យប្យំ ឌាតត្តិ ចុច្ចុតិ។ លិដ្ឋបទិចខេត្តត ចឹចទឃ្យ អជិដ្ឋាតចិជហតំ ចិឃ តឃ្យ ប្យក្កលឃ្យ កិក្ខុតិឃខេដ្ឋុត កតាយ ស្តុបឃយ្យកាឃ ចិជហតំ ខេហាតីតិ ខេចជិតន្តិ, អន្លាចា ខេឃា ប្យក្កខេលា ស្តុបឃយ្យខេត្តា កិក្ខុតិ អាបដ្ឋតិ។ អច ចា

ລິງ຺ຄປຣິຈເຕ຺ຕ ອວຕິປິຕໍ ໂອກເຕາ຺ປປນ຺ນາປຕ຺ຕິໂຍ ກປ຺ປຕິ, ຍທາທາເຕ ນ ຕິຏ຺ຐຕິ. ຕສ຺ມາ ນ ຕາວ ສາ "ວິກ຺ຕປຶ"ຕິ ວຕ຺ຕັບ຺ພາຕິ. ຍສ຺ມາ ອຍ຺ຍາຕເກ ປາຣາຊິກໍ ອຍ຺ໂຍ ອາປຊ຺ຊິຕ຺ວາປິ ອນາປຊ຺ຊິຕ຺ວາປິ ຝປ຺ປຍ຺ຍາຊິຕ຺ວາຍ ຄິຫິລິງ຺ເຄ ສາຂິຍຕ຺ຕິຍາ ປຸນປິ ຝປສມ຺ປທາ ຝຕເຕາສເຍ຺ຍ ລຕ຺ຕຕິ, ຕສ຺ມາ ເຕນ ປຣິຍາເຍນ "ກປ຺ປຕີຕິ ກປ຺ປ"ນ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕຕິ, ຍທາວຸຕ຺ຕກມ຺ເມາສາກາຈເຕາ ປນ "ທານາເຣຫ"ນ຺ຕິ ວິກ຺ຕປຶ ປນ ຄິຫິລິງ຺ເຄ ສາຂິຍຕ຺ຕິການເລ ນ ປຸຣິສລິງ຺ຄປາຕຸກາເຣ ສຕິ ວິກ຺ຕປ຺ປ ຝປສມ຺ປທໍ ລຕ຺ຕຕີຕິ ສາຊກໍ ການຣໍ ນ ຊິສ຺ສຕິ, ນິກ຺ຕປ ປຈ຺ຈກ຺ຕາຍ ຝປ຺ປຍ຺ຍາຊິຕາ ເຈ, ລກຕີຕິ ໂອເກ, ຕໍ

ປນາຍຸຕ຺ຕໍ ວິກ຺ຕປິຍາ ນິກ຺ຕາປຈ຺ຈກ຺ຕາກາຈເຕາຕິ ອຍ຺ຍາກໍ ລຕ຺ຕີຕິ ອາຈຣິເຍາ. "ຍທາ 'ກຕ຺ຕຍ຺ຍາ'ນ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ, ຕທາ ອກເຕ ກປ຺ປຕີຕິ ກຕ຺ວາ ການຣໍ

ສຕ຺ວສາສນ"ນ຺ຕິ ກຸຕິປເທ ວຸຕ຺ຕໍ. ຍຕ຺ວ ຍຕ຺ວ "ກຸຕິປເທ"ຕິ ວຸຕ຺ຕຕິ, ຕຕ຺ວ ຕຕ຺ວ "ຊຍ຺ຍນິຣິເຕ຺ວສ຺ສ ກຸຕິປເທ"ຕິ ກເຫຕຕ຺ພໍ.

ສາຂິຈປທກາຂຕຶຍຈລ຺ລຕາ

"ຍທາເຣາຊິສຕ຺ຕາ ຕິຍຕາ"ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ອນຸກຸຕິປເທ. ຍຕ຺ວ "ອນຸກຸຕິປເທ"ຕິ, ຕຕ຺ວ "ຈຂິຣຕຸຊ຺ຊິເຣຕ຺ວສ຺ສາ"ຕິ ກເຫຕຕ຺ພໍ.

ສາຈກເຣາຊິປເຈ຺ຈກເຣາຊິສຍ຺ຍາສເຍ຺ຍາຊີຕິ ຈາ ຕີສຸ ເຣາຊີສຸ ສຍ຺ຍາສເຍ຺ຍາຊິຍໍ ສຕ຺ຕາ ເຣາຊິສຕ຺ຕາ ຍທາເຣາຊິສຕ຺ຕາ ຕາຍ.

ປາຕິໂຍາກ຺ຕສີລທາຫຸກຕ຺ຕາ, ວິກ຺ຕສີລຕ຺ຕາ, ກິເລສປິທຫຕຈເສນ ຈຕ຺ຕເຕາ, ຝຕ຺ຕເຍນ ກກຈຕາ ປຍ຺ຍາຕຕ຺ຕາ ຈ ອຊິກໍ, ຕຸທ຺ທປ຺ປາເທເຍຈ

ປຈຕ຺ຕເຕາ ຝຕ຺ຕຍຕ຺ຕິ ອຍ຺ຍາຕຣສ຺ມິ ກຸຕິປເທ. ກິຈ຺ຈາປິ ປເຈ຺ຈກຕຸທ຺ທາປິ ຊຍ຺ຍຕາຈເສນ ປາຕິໂຍາກ຺ຕສໍວຣສີເລນ ສຍຕ຺ຕາກຕາຈ ເຫາຕ຺ຕິ, ຕທາປິ

"ຕຸທ຺ທປ຺ປາເທເຍຈ ປຈຕ຺ຕຕີ"ຕິ ວິຍຍິຕໍ ເຕນ ປຣິຍາເຍນາຕິ. ເຕນາຫ "ນ ຫິ ຕໍ ປຍ຺ຍາຕ຺ຕິ ຝຕ຺ຕຣິຕ຺ວາ"ຕິອາຊິ. ປາຕິໂຍາກ຺ຕສໍວຣເຕາປິ ຈ

ຍກ຺ຂລສຍ຺ຍຸຕ຺ຕເຍຈ ສີລໍ ອຊິສີລໍ, ຕໍ ປນ ຕ຺ລຊ ອນຊິເປ຺ປຕໍ. ນ ຫິ ຕໍ ປາຕິໂຍາກ຺ຕສເທ຺ເສນ ສຕ຺ຕິຕຕ຺ຕິ. ສຍຕ຺ຕນ຺ທເຣກໍ ການຣໍຈຈນ໌

ສຕ຺ຕນິກ຺ຕປທາຕ໌ ສາຮາຣໍລກ຺ຕໍຕ຺ຕາ ຕຸຍິສ຺ສາ ອນຸປຍ຺ຍາຕ຺ຕິຍາ ອຣິຍປຸກ຺ຄລິ ຈ ໂອກສ຺ສ ອາປຕ຺ຕິ ອາປຊ຺ຊຕີຕິ ສາຊິຕເຍຕໍ, ຕສ຺ມາ "ນ ຫິ ຕໍ

ສຍາປເຕ຺ຕາ ເຍຕຸນໍ ຊຍ຺ຍໍ ປຊິເສຈຕີ"ຕິ ອຕ຺ຖກທາຈຈນ໌ ອສເຍຕ຺ຕໍ ຈິຍ ຊິສ຺ສຕີຕິ? ນາສເຍຕ຺ຕໍ, ສເຍຕ຺ຕເຍຈ ຍສ຺ມິ ຍສ຺ມິ ນິກ຺ຕາປເທ ສາສາ

ຈິທາຣກາ, ຕສ຺ສ ຕສ຺ສຈ ຈເສນ ອຕ຺ຖກທາຍ ປຈຕ຺ຕິເຕາ. ຕທາ ຫິ ກຍ຺ຍາຈິຕຣກໍຍໍ (ກຍ຺ຍາ. ອຕ຺ຖ. ຕິຍາຕຈລ຺ລຕາ) ຝກຸເກ຺ຕປສີຍາຊິການເຣ

"ຕິຍລ຺ລໍ ປຊິສ຺ຈາເທຕ຺ວາ ອຕ຺ຕເຣາຈສກໍ ອກຸກ຺ຕປິຕ຺ວາ ຝຕ຺ຕເຣຕ຺ຕິຍາ ວິກ຺ຕປິຍາ"ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ວິກ຺ຕປິຈິກເຣ຺ຕ ອາກຕຕ຺ຕາ. ໂອເສຈ ຕເຍາ ອເສຍ຺ຍາປິ

ໂອຈທ຺ເປສຸ. ກິຍຕ຺ຕຕ຺ຕິ ເຈ ຕໍ? ປາຕຸຕ຺ຕກ຺ກຍາຕຸຈຕ຺ຕເຕຕ ປາຕຸຕ຺ຕກ຺ກຍຊສ຺ສຸຕຕ຺ຕໍ ຕທິຕໍ ສຍາສເຕາ ອຊິປ຺ປາຍຊີປຕໍ – ປທເສາຊຍ຺ຍນິກ຺ຕາປທສ຺ສ

ຕິກປຣິເຈ຺ຈເທ ຝປສມ຺ປເຕ຺ຕ ຝປສມ຺ປເຕ຺ຕສຍ຺ຍາ, ອນາປຕ຺ຕິ, ອກຊາຕຸຊຍ຺ຍນິກ຺ຕາປທຈເສນ ຝປສມ຺ປເຕ຺ຕ ຝກິ຺ຕຕກ ນິຍາ ອາປຕ຺ຕິ, ຕທາ

ສທເສຍ຺ຍນິກ຺ຕາປເທຕິ ໂອຈຍາຊິ ອເຕ຺ວາ ປເນຕ຺ວ ປຣເຕາ ອາຈິ ກຈິສ຺ສຕີ.

ຍໍ ວຸຕ຺ຕໍ ອຕ຺ຖກທາຍໍ "ຕເຕາປິ ຈ ຍກ຺ຂລຈິຕ຺ຕເຍຈ ອຊິຈິຕ຺ຕໍ, ຕໍ ປນ ຕ຺ລຊ ອນຊິເປ຺ປຕ"ນ຺ຕິ ຈ, "ຕເຕາປິ ຈ ຍກ຺ຂລປຍ຺ຍາຈ ອຊິປຍ຺ຍາ, ສາ ປນ ຕ຺ລຊ ອນຊິເປ຺ປຕາ. ນ ຫິ ຕໍສຍາປເຕ຺ຕາ ວິກ຺ຕ ເຍຕຸນໍ ຊຍ຺ຍໍ ປຊິເສຈຕີ"ຕິ. "ຕຕ຺ຖ ຍາຍໍ ອຊິສີລນິກ຺ຕາ, ອຍໍ ຕ຺ລຍສ຺ມິ ອເຕ຺ວ ອນຊິເປ຺ປຕາ

ນິກ຺ຕາ"ຕິ ຕ຺ລຍາຍ ປາຕຸຕ຺ລຍາ ຈິຣຸຊ຺ຊຕີ. ອຍຕິຕ຺ຕາປາຕຸຕ຺ລ ອຊິສີລນິກ຺ຕາຈ ຕ຺ລຊ ອຊິເປ຺ປຕາ, ນ ຕ຺ລຕຣາຕີ ຊີເປຕີ. ອຕ຺ຖກທາຈຈນ໌ ຕາສຍ຺ປິ ຕິຕ຺ຖິ

ເລາກິຍາຕໍ ອຊິເປ຺ປຕຕໍ ຊີເປຕີ. ອຍໍ ປເນຕ຺ວ ອຕ຺ຖກທາຊິປ຺ປາໂຍ – ຕິສ຺ສາປິ ເລາກິຍາ ນິກ຺ຕາ ຕ຺ລຍສ຺ມິ ປຈຍປາຣາຊິເກ ສຍ຺ຖຈຕ຺ຕິ,

ການລຕາປິ ອຊິຈິຕ຺ຕປຍ຺ຍາລີຄີ ວິກ຺ຕ ຕທາຣຸປໍ ອສປ຺ປາຍໍ ປຈ຺ຈຍໍ ປຊິຈ຺ຈ ຕເຕາ ຕເຕາ ອຊິຈິຕ຺ຕເຕາ, ອຊິປຍ຺ຍາເຣາ ຈ ອາຈຕິຕ຺ວາ

ສີລເກຊໍ ປາປຸເນຍ຺ຍາຕິ ທາຕເຍຕໍ ຈິຊ຺ຊຕິ, ນ ເລາກຸຕ຺ຕຣຈິຕ຺ຕປຍ຺ຍາລີຄີ, ອຍໍ ຕເຍາ ຕ຺ລຕເຣສຸປິ ສເຍ຺ຍາສຸ ອຊິຕ຺ຕາຄາຕາຊີສຸ ສຈິຕ຺ຕເກາສຸ

លទ្ធតិ, អចិត្តកេស្ស បត ព្ទតទេរាបិ៍ តឆាបិ កេចលំ ចិតយបិដកស្ស, បរិតិយោក្លឹលស្ស ច សក្ខាហកត្វា "សិក្ខំ អប្បច្ចក្ខាយា"តិ ព្ទយស្មិំ ្ហត្តរបេង បច្ចក្ខាភារហា អធិឹលសិក្ខាច លោកិយាតិ ឥស្សតត្ថំ បរិឡព្ទយំ "តព្រ យាយំ អធិឹលសិក្ខា, អយំ ព្ទយស្មិំ អទេត្ថ អធិបេ្បតា សិក្ខា"តិ ច្ចុត្តត្តិំ ចេឌិតព្ទាំ

ឧត្ត សិក្ខាតិ កាយចងីត្ខុច្ចិតតេ ចិទតិ ច ចេតតា ច, អញ្ញាព្រ ចេតភាយេច ចេឌិតព្ទាំ សិក្ខាបងត្តិ ទីរាទេ្ឋសសិក្ខាបជំ, ឧកត្ថំ អត្ទេ្ឋសសិក្ខាបងត្ថា លទ្ធតិំ ចិត្តស្ស អធិកេលំ កត្វាតិ តស្មិំ សិក្ខតីតិ អធិកេលាតេត្ត ក្សុត្តិ ឥស្សតត្ថំ ច្ចុត្ថំ យឆាសិក្ខាបងត្តិ បច្ចេចក្ខុលាចសេត ច្ចុត្ថំ ឹលបច្ចេចក្ខុលាបិ ហិ ឹលយេច, តស្មា ស្សប្បដិច្ឆត្នាឌិចាទិតេ្តស្ស ចិទតិចិប្បយុត្តចេតត់ បចេត្តតេ្តាបិ សិក្ខំ បរិបូទេត្តាតេ្តច សព្ទ្យាកច្ឆតិំ "សយ្យាគយុសាចាងេ បរិចិត្តិយ"ត្តិ (បរិចិំ ១) ច្ចុត្តយទិយាជំ អឌិតិក្ខុយតេ្តា "តស្មិំច្ចា សិក្ខាបទេ សិក្ខតី"តិ ច្ចុច្ចតិំ អញ្ញាតទស្មិំ បត កល្លិបទេ ច្ចុត្ថំ "សិក្ខាតិ តំ សិក្ខាបជំ សិក្ខតការេចត បចតួចិត្តប្បាទោ សាឌីចត្តិ បញ្ញាត្តិំ តឥត្ថឥស្សតត្ថំ ប្សុទេ្ទា យេធុតសំចទេស្សេត្តំ អធិចចត"ត្តិំ យស្មា សិក្ខាយ ក្សលាសយូតាយ ប្សញ្ញាសយូតាយ តត្តិយា អភាចតោ លោកស្ស ច្ខ្ទាល្បាចិកយ្ថំ តត្ថ ត សយ្កចតិំ បត្តឹយា ហិ សា, តស្មា "យច្ចា សាឌីចំ សយាបតេ្ធា, តត្ថ ច្ខ្ទាល្បំ អភាចិកត្វា"តិ ច្ចុត្ថំ អាលាយ ហិ ច្ខ្ទាល្បំ សយ្កចតីតិ អាយស្មា ្ហបតិស្សោំ

សិក្ខាបច្ចក្ខាតកឆាចល្ហតា

ឧត្តយាឋីតិ អយុកស្មិំ តិត្តាយតេត, ឈទាឌិយិ្បឆាំ ភាចចិកប្បាកាទេតាតិ "អហំ អស្ស"ត្តិ អាកតត្វា ឃំ ឃំ ភចិត្យការយា, តស្ស តស្ស ភាចស្ស ចិកប្បាកាទេត, កិក្ខុភាចតោ អញ្ញាភាចចិកប្បាកាទេតាតិ អធិប្បាយោំ

 ៤ឧំហត្ថាតិ ចចសារយេចំ កិហិភាចំ បត្តយយាតោតិអាឌិបងេហិ ចិត្តតិយមំ ឥស្សេតិំ ឧកេតេច ចិតេ្តត សិក្ខាបច្ចក្ខាត់ ហោតិ, ត តងភាចេតាតិំ

៥៧ំព្យុដ្ឋិ ឆយុត្តិអាឌិបងេហិ លេត្តតិយមំ ឥស្សេតិំ តត្ថ អាឌិតោ ច្ខ្ទសហិ បងេហិ សភាចបរិច្ចាកោ, បច្ចិមេហិ អដ្ឋហិ ភាចត្តទាភាតច្ចា ឥស្សិតំ ហោតិំ បច្ចក្ខាមិ ឆាទេហីតិ ឧតេហិ កាលតិយមំ ឥស្សេតិំ ចឥតីតិ ព្ទយិភា បងេត បយោកតិយមំ ឥស្សេតិំ ចិញ្ញាបេតីតិ ព្ទយិភា ចិឌាភតតិយមំ ឥស្សេតិំ ្ហយុត្តកោ សិក្ខំ បច្ចក្ខាតិ, ្ហយុត្តកស្ស សត្តិកេ សិក្ខំ បច្ចក្ខាតីតិអាឌីហិ ប្សុក្កលតិយមំ ឥស្សេតិំ អទិយកេត យិលក្ខស្ស សត្តិកេ សិក្ខំ បច្ចក្ខាតីតិអាឌីហិ បត ប្សុក្កលិឌិតិយយេបិ សតិ ចិឌាភតតិយាសយ្កចំ ឥស្សេតិំ តត្ថ "យាយ យិលក្ខភាសាយ កាលតិយយោ តត្ថិ, តាយបិ ភាសាយ កាលតិយយត្ថឹបតេ សតិ សិក្ខាបច្ចក្ខាត់ ក្សហតីតិ តោ យតី"តិ អាចទិយោំ ឥចាយាតិអាឌីហិ លេត្តាឌិតិយយ សតិបិ ចិត្តតិយយាភាចេត ត ក្សហតីតិ ឥស្សេតិំ សាចេត្យការយា ត សាចេតីតិ ចិត្តតិយយេបិ សតិ បយោកតិយយាភាចេត ត ក្សហតីតិ ឥស្សេតិំ អចិញ្ញ្សស្សាចេតិ, ចិញ្ញ្សស្ស ត សាចេតីតិ ចិត្តលេត្តកាលបយោកប្សុក្កលចិឌាភតតិយយេបិ សតិ ឃំ ប្សុក្កលំ ្ហក្ខិស្ស សាចេតិ, តស្សេច សចតេ ត ក្សហតិ, ត អញ្ញាស្សាតិ ឥស្សតត្ថំ ច្ចុត្ថំ, តេត ច្ចុត្ថំ អដ្ឋកឆាយំ "យឌិ អយយេច ឌាភាត្យតិ ឧកំ តិយមេត្វា អាទោចេតិ,

តស្មា យោ ឯវ ជានាតិ, បច្ចក្ខាតា ហោតិ សិក្ខា។ អថ យោ ន ជានាតិ...បេ... អបច្ចក្ខាតា ហោតិ សិក្ខា”តិ។ សព្វសោ វា បន ន សាវេតិ, អបច្ចក្ខា ហោតិ សិក្ខាតិ ចិត្តាទិនិយមេនេវ សិក្ខា បច្ចក្ខាតា ហោតិ, ន អញ្ញថាតិ ទស្សនត្ថំ វុត្តំ។ ឯត្តាវតា “សិក្ខា...បេ... ទុព្វល្យំ អនាវិកត្វា”តិ បទស្ស បទភាជនំ តីហិ អាការេហិ ទស្សិតំ ហោតិ។ តត្ថ ទ្វេ អមិស្សា, បច្ឆិមោ ឯកោ មិស្សោតិ វេទិតព្វោ។ តេនេវ វធីកេនេនាតិ តទត្ថទីបនត្ថំ វចនំ សុត្វាវ តេនេវ វធីកេនេន ជានាបេតីតិ អត្ថោ។ ចិត្តសម្បយុត្តំ បច្ចក្ខាតុកាមតាចិត្តសម្បយុត្តំ សមញ្ញា នាម តទធិប្បាយជាននមត្តេន ហោតិ។

៣២. វណ្ណបដ្ឋានំ ពុទ្ធគុណទីបនំ សុត្តំ។ ឧបាលិគហបតិនា វុត្តា កិរ ឧបាលិគាថា។ បញ្ញាសំ បញ្ញាសត្តិ អត្ថោ តា ឯកំ, តស្មា ទេទិបញ្ញាសត្តិ ទេទិបញ្ញាសំ, ទេទិទិដ្ឋត្តិ វុត្តំ ហោតិ។

ទិដ្ឋម្បិ និយមេត្វាតិ ឯត្ថ “ទិដ្ឋម្បិ ជានន្តស្ស ឯវ បច្ចក្ខាមីតិ អធិប្បាយេន វុត្តេ តេសុ ឯកោ ចេ ជានាតិ, ន បច្ចក្ខាតា ហោតី”តិ អញ្ញតរស្មិម្បិ គណ្ឋិបទេ វុត្តំ, តំ អដ្ឋកថាយ ន សមេតិ។ “គិហី ហោមី”តិ វា “គិហិម្ហី”តិ វា វុត្តេ កិញ្ចាបិ វត្តមានវចនំ ហោតិ។ “ធារេហី”តិ អត្ថាភាវា ច “ធារេហី”តិ វុត្តេ ន បរស្សុបរិ គច្ឆតិ, តស្មា ន ហោតិ។ សត្តិង្គិកំ ឆមុត្តិ សព្វត្ថ ឆមុចនំ វុត្តំ យំ សន្ធាយ “សត្តិង្គិក”ន្តិ វទតិ, តំ បការេហិ អញ្ញថា “ចិទិតចិទយំ បច្ចក្ខាមី”តិ វុត្តេ វគ្គចត្តិអាទីសុបិ តប្បសង្គេតា ពុទ្ធសទ្ទាបិ អវសានេ វត្តព្វា នវេមា អាវវិមេវេវនេសុ បន មោ មំ បព្វាជេសីតិអាទិ ឧបជ្ឈាយកេហត្វា, បវំ វា ឧទ្ទិស្ស បព្វជិតំ សន្ធាយ វុត្តន្តិ ទុក្កលេកាតិ កបណាធិវចនំ មោឃព្រហ្មចារីតិ សិលាចារន្តេ, ទុម្មុក្កមុក្ខរេ វា វេលេកោ អវេទោ វេជកោ មជ្ឈិមោ មោឃព្រហ្មចារ មហាសាមណេរោ មគុស្សវិក្កហតាការានំ នាកម្បិចានំ វា សត្តិកេ, កាសាវានិខិត្តទានំ វា “វេនតា នាម មហាបញ្ញា”តិ កិរ បិវេធា ទវាមាតិ សមសា វចានញ្ញាតាតិ លលិតនញ្ញាន អក្ខរសមយានព្ឫាគាមិញ្ញាតាម វា ករណានំ អវិសទតាម វា ហោតិ វចានញ្ញា អវិទេមោ្យមតាម “បេវិត្តករូបសទិសស្សា”តិ វុត្តំ, ករមេឆស្ស មគ្គបញ្ញាស្ស កិត្តាវតា បន ករមេធា ហោតីតិ វេ? សមេម អកោវិទតាម។

សិក្ខាបច្ចក្ខានកថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

មូលបញ្ញត្តិកថាវណ្ណនា

៣៣. “បដិសេវតិ នាមា”តិ បទំ មាតិកាយំ នត្ថិ, តស្មា “បដិសេវេយ្យាតិ ឯត្ថ”តិអាទិមាហ។ “ឯសោ មេថុនធម្មោ នាមា”តិ សព្វាបិញ្ញារេបិតុកេសុ, អដ្ឋកថាយំ “ឯសោ ទុច្ចតិ មេថុនធម្មោ នាមា”តិ ឧទ្ធដំ។ ព្ឫត្តិយា និមិត្តេន អត្តនោ និមិត្តំ ទុវិញ្ញោមៃមេតំ ទស្សិតំ។ អត្តនោ និមិត្តេន ព្ឫត្តិយា និមិត្តំ សុវិញ្ញោមញ្ញតា ន ទស្សិតំ។ វត្វាទិ ជានាតិ មុញ្ជិតាតិ ឯត្ថ អង្គជាតតិល លុបន្តិយោម សន្ធាយ វុត្តំ, អង្គុបត្តំ តិលទន្តស្ស អនាបត្តិ។ មជ្ឈិមំ អក្ខប្បមោជនំ ឧបនិកាយមជ្ឈិមំ ឧបនិកាយស្ស អក្ខប្បមោជនំ តង្គណាយប្បមាណត្តិ វុត្តំ ឧបហតិន្ទ្រិយស្ស អាបត្តិសមុដ្ឋានោ ព្ឫទោបិ អាបត្តីតិ វេ? នេតិ ទស្សនត្ថំ “មតម្បិ វា”តិអាទិ វុត្តំ។ មតម្បិហ្សអត្តុបាទិន្នំ, ឧបាទិន្នំ ឯវ

ປາຣາຊິກາປຕ຺ຕິໍ ອປິຊາຍ ອປ຺ປຏິຉ຺ຉາເທ຺ວາໍ ຍທາ ຉນ຺ນາ ນ ໂຫນ຺ຕິ, ຕທາ ປິຊາເຍຕ ກິມິຊິຕນ຺ຕິ ອພິປ຺ປາເຍາໍ

ໂກນເສາຕິ ໂກຓປິຓ຺ເຑາ ຍຓ຺ຑລສເປ຺ຍາ, ຍສ຺ສ ປິເຓ຺ຑ ເລາຫິຕກາຕິ ຍຓ຺ຑລິຕິ ຊິສ຺ສຕິໍ ກລລປທິເຍຕາທິຕາຣຍຣ຺ກ຺ຫເຓນ ກິຉ຺ຉາປິ ສຍຸເຕ຺ຑ ຍຫາຍຸຕາ ຫຕ຺ຕິສທີເຣປ຺ປິ ຯກປ຺ຍຫາເຣນ ກິລິຕໍ ສຍຕ຺ວາ ຕເຕາ ຍຫຕ຺ຕຕເຣາ ຈ ກຫິຕາ ໂຫນ຺ຕິ, ເຕສໍ ຍຸຕາຊີສຸ ເຍຕຸນຊເຍ຺ຍາ ນ ສຍຸຈຕີຕິ ຕຕ຺ຖ ຊາຕປທິເຉ຺ຆໂທ ນຕ຺ຖີຕິ ຯເກ, ຍິຕາເທ຺ວາ ກເຫຕຕ຺ວາໍ ຯຕເຍຕ ທີຕິ ອນນ຺ຕໍ ສນ຺ຑາຍໍ ສທ຺ຑິ ໂຍາຂນາຍ ອກ຺ລເຍາຂນາຍໍ "ປຓ຺ຓາຕ຺ຕໍ ປນ ສິກ຺ຂາປທໍ ສເຕ຺ຖຫິປິ ລຊ຺ຊີປຸກ຺ເລຫິ ສຍໍ ສິກ຺ຂິຕພ຺ພກາຈເຕາ ສຍສິກ຺ຂຕາ ນາຍາຕິ ວຸຕ຺ຕຕ຺ຕາ ສຖ຺ຖສິກ຺ຂາປທໍ ສຖ຺ຖກິກ຺ຂຫິ ສິກ຺ຂິຕພ຺ພໍ ນ ຫິ ກສ຺ສຊິ ຊ຺ຖານປຊິກໍ ຈາ ອຕ຺ຖີ"ຕິ ຕສ຺ສ ກຕ຺ຑິປເທ ວຸຕ຺ຕໍ ປທິຈາເຣ ປນ –

"ນ ວຸກ຺ກິຕ຺ເຕາ ນ ຈ ປນ ປທິຈາສິໂກ,

ນ ສຸທ຺ຊິເຕ຺ຖາ ນ ຈ ປນ ປກ຺ລສທ຺ເທ຺ຖາ;

ສຍາສຸຈາສກຸຍິຍາ ຊິເຕາ,

ກສໍ ນຸ ສິກ຺ຂາຍ ອສາຊາເຣໂຓ ສິຍາ"ຕິໍ (ປທິໍ ໓໔໘) –

ວຸຕ຺ຕໍ ຕເທ຺ຑກທາຍ ຈ "ອຍໍ ປຎ຺ຫາ ນຫາປິຕປຸຕ຺ຕກໍ ສນ຺ຑາຍ ວຸຕ຺ຕາໍ ອຍຕິຍາລຸນກໍຸ ປທິຫທິຕໍ ນ ລຫຕິ, ອເຓ຺ຓາ ລຫນ຺ຕິໍ ຕສ຺ມາ ສິກ຺ຂາຍ ອສາຊາເຣໂຓ"ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ຕໍ ສຕ຺ຖໍ ຍທາ ສໍສຕ຺ຑຕິ ສເຍຕິ, ຕທາ ເຈຊິຕຕ຺ຖໍ ກິກ຺ຂຸນີໂຕເຍຕ ສາຊາເຣຓາຕິ ສິກ຺ຂາປຊາຕິປິ ກິກ຺ຂຸ ສິກ຺ຂຕິ, ຯຈຍເຓ຺ຓາປິ ອນຍ຺ປິຕປຸຕ຺ຕໂກ ກິກ຺ຂຸ ຕໍ ສິກ຺ຂາປທໍ ສິກ຺ຂຕິ ຯຈ ຕເທ຺ວໂກສລ຺ລຕ຺ຕິ ກຕ຺ວາ ສຖ຺ຖຍິປ຺ ສິກ຺ຂາປທໍ ສຍສິກ຺ຂຕາ ນາຍາຕິໍ ຍໍ ຕໍ ວຸຕ຺ຕນ຺ຕິ ສຖ຺ຖເຕ຺ຑ "ຕິເສ຺ສາ ຖຕ຺ຕິເຍາ"ຕິອາຊິຍິກເຣ຺ກາຕໍນິຍາຍໂກຕິລກ຺ລຓຕ຺ຕາ ຈຕ຺ຕຸນິຍຍນຕ຺ຕໍ ວຸຕ຺ຕໍ ເຕນ ອຍນຸສ຺ສິຕ຺ຕິປ຺ປສເຣ຺ກນ ກເຕ ສຸຈຸຓ຺ຓເຕຕາຊິຍເຍ ປຊິກ຺ລປຕິໍ ຖຸເຕາ ປທ຺ຑາຍ ເຍ ຈ "ຕເຍາ ອຕ຺ຕເຈເສ ປຊິຉ຺ຉ ຊິກເຣ຺ກາ ປຈຕ຺ຕີ"ຕິ ປຸເຕ຺ຖ ວຸຕ຺ຕາ, ເຕ ຍທາສຍຸຕ຺ຕໍ ໂຍາເຊຕ຺ວາ ເຈຊິຕຕ຺ຖາໍ

ປທຍຈຕຸກ຺ກກຈາຈຸຓ຺ຓກາ

໓໔ໍ ອາປຕ຺ຕິ ປາຣາຊິກາ ອສ຺ສ ໂຫຕີຕິ ຯຕ຺ຕ ຍສ຺ມາ ສາ ອກຸສລີ ອາປຕ຺ຕິ ຕສ຺ສ ກິກ຺ຂເນາ ສີລສຍຸຕ຺ຕໍ ອກິກຈຕິ, ຣາກາກິກເຣຈ ຕສ຺ມິໍ ປາຣາຊິກາຕິ ລທ຺ຑນາຍາ ປຸຕ຺ຖກາເຣກ ອາປນ຺ນາ ທຸກ຺ກຊທຸລ຺ລຈ຺ຈຍາເທ຺ຍາ ອາປຕ຺ຕິເຍາ ອກິກຈິຕ຺ວາ ຊິນາເສຕ຺ວາ ສຍເຍເຈກາ ອສ຺ສໍ ຈຕ຺ຕຸນາ ສກາກາຫິ ຈາ ອສກາກາຫິ ຈາ ອຎ຺ຎາຫິ ປາຣາຊິກເຕ຺ຖນ ສຍາສຂາຕິກາຫິ ອາປຕ຺ຕີຫິ ສຍໍ ນາກິກຈີຍຕີຕິ ຯເກໍ ຕໍ ຕໍ ປຸເຕ຺ຖ ຊິຈາທິຕເຍຈໍ ຍທາ ປນ ຈຕເສ຺ສາປິ ປາຣາຊິກາປຕ຺ຕິເຍາ ຯກເຕາ ໂຫນ຺ຕິ, ຕທາ ຕາ ຕສ຺ສ ກິກ຺ຂເນາ ກິກ຺ຂກາຈໍ ອກິກຈນ຺ຕິ, ອກິກ຺ຈໍ ກເຣານ຺ຕິ,

អនុបសម្បន្នំ ករោន្តិ, សមញ្ញាយបិ ភិក្ខុ ន ហោតិ។ ឧបសម្បទាបរិច្ឆិន្នត្តិយំ ន ជានាតីតិ ឯកោ។ ទុតិយេន អត្ថវិកប្បេន បារាជិកស្ស វត្ថុស្ស បត្តិ សម្បត្តិ អាបត្តីតិ អវត្វា សង្គហិតោ ហោតីតិ កត្វា អាបត្តិសម្បត្តិបាឌិតំ សង្គហិតោ ហោតិ, យុជ្ជតិ ចេសោ បទសោធម្មោ។ សាបត្តិកោ នាម សោ ភិក្ខុ ហោតិ, អញ្ញថា តស្ស លោកវជ្ជេន អនាបត្តិកោ ភវេយ្យ, ន ច ហោតីតិ។ កទា បន ហោតីតិ? យទា កាលំ ករោតិ, យទា ច សិក្ខំ បច្ចក្ខាយ សាមណេរាទិភូមិយំ តិដ្ឋតិ។ យទិ បុន សិក្ខាយ បច្ចក្ខាតាយ បារាជិកាបត្តិ បច្ចក្ខាតា ហោតិ សិក្ខា ចាតិ ភូតំ តស្ស ឯកតោ អត្ថិ, សញ្ញាវិមោក្ខអាបត្តិ សិក្ខាបច្ចក្ខានេន កិំ ន បច្ចក្ខាតា, បុន ឧបសម្បន្នេន ទេសាបេតព្ពា។ សិក្ខាបច្ចក្ខានំ អាបត្តិវុដ្ឋានំ ជាតំ, អភិក្ខុ អាបត្តិតោ វុដ្ឋាតិ, គហដ្ឋោ វុដ្ឋាតិ, សាមណេរោ វុដ្ឋាតិ, តតោ ចិត្តវិសោធនា ន វុដ្ឋាតិ។ ហន្ទិ បន វុដ្ឋាតិ គហដ្ឋោ, សាមណេរោ ច សីលសម្បន្នោ ឈានលាភី អស្ស, សោតាបត្តិផលស្ស ច អរហត្តផលស្ស ច លាភី អស្ស, បារាជិកាបត្តិយា សាបត្តិកោ អរហា អស្ស។ ភិក្ខុនោ ឧបសម្បន្នោ ច បរិវាសាទយោ យាចន្តាទយោ ឧបសម្បន្នោ ច សីលសម្បន្នោ ឈានលាភី អស្ស, សោតាបត្តិផលស្ស, អរហត្តផលស្ស ច លាភី អស្ស, សាបត្តិកោ សត្តរសិកោ អរហា អស្ស, សោ បុន ឧបសម្បន្នោ បរិវាសំ, យាចន្តំ ច ទត្វា អព្ភេតព្ពោ ភិក្ខុនោ ឧបសាទេតព្ពោតិ សមាទោ អយំ ឧបលព្ភាតិ។

អយំ បនេត្ថ វិនិច្ឆយោ – បារាជិកំ ឆម្មំ អាបន្នោ យាវ ភិក្ខុភាវំ បដិជានាតិ សាទិយតិ វិវាទំ, សត្តរសិកត្តា ឧបេក្ខមនិវេសាទីសុ គហដ្ឋស្ស វិយ សមមេវ សីលំ សមាទិយន្តស្សបិ ន សីលសមាទានំ រុហតិ, បនេវ ឈានាទីនិ។ សោ ចេ ភិក្ខុភាវំ ន សាទិយតិ ន បដិជានាតិ វិវាទំ ន សាទិយតិ, តេចលំ ភិក្ខុភាវំ អាវិកត្វា វាទេចេវិទេវាទីកវសេន កាយាទិ ន បរិវជ្ជតិ, អនុបសម្បន្នោ ហោតិ សមណេសុ្សាជិ ជនតិ, សីលស្ស ច ឈានាទីនញ្ច ភាគី ហោតិ។ វុត្តញ្ហិ ភគវតា –

“អាបន្នេន វិសុទ្ធាបេក្ខេន សន្តី អាបត្តិ អាវិកាតព្ពា, អាវិកតា ហិស្ស ផាសុ ហោតិ, បឋមស្ស ឈានស្ស អធិគមាយា”តិអាទិ (មហាវ· ១៦៣-១៦៤)។

តត្ថ សន្តី អាបត្តីតិ សាវសេសានវសេសបភេទា សព្វាបិ អាបត្តិ អាបន្នា អវិសោធិតា។ ឯវំ សន្តេបិ បនេវ គហដ្ឋាទិភូមិយំ ឋិតោ ឈានាទីនំ ភាគី អស្ស វិសុទ្ធោ ឋិតត្តា, ឥធា បន ភិក្ខុនោ អនោកាសាទិតោ, កុសលំ ច អាបជ្ជិត្វា អវុដ្ឋិតោ សិក្ខំ បច្ចក្ខាយ គហដ្ឋាទិភូមិយំ ឋិតោ, ន សោ ឈានាទីនំ ភាគីវេន ភវតិ ន វិសុទ្ធោ ឋិតត្តា, សកោសិយត្តា ច, តេនេវ ភគវតា “សោ បុន ឧបសម្បន្នោ ឧបសាទេតព្ពោ”តិ វុត្តំ, តស្មា តស្ស បុគ្គលស្ស ទេ ភិក្ខុកាលេ អាបន្នា សត្តរសិកា ឆម្មា វិបជ្ជិសាវិ ជនយិត្វា អវិបជ្ជិសាវឡូលកានំ បរិយោឌ្ឋានំ សមុច្ចំ វិទារេន្តិ, តោ សកាសាចេវសុយេច តោ តេ វិទារេន្តិ, សមុច្ចតិ។ ករុណំ អាបជ្ជិត្វា ភិក្ខុនំ អាវិកត្វា តេ ឧបសម្បន្នោ, បកតត្តោ ហុត្វា ឧបសម្បន្នោតិ កត្វា ឈានាទីនំ ភាគី អស្ស “អាវិកតា ហិស្ស ផាសុ ហោតី”តិ វុត្តត្តា។ បនេវ ភិក្ខុកាលេ, ន ទេវន ភិក្ខុនោ សកោសិយត្តាតិ ឯកោ។ ឋានុបច្ចនកោ បន តំ លទ្ធិ បហាយ ភាគី អស្ស។ ន, ភិក្ខុនេ, សកោគដ្ឋាយ បរិវាស (មហាវ· ១៣៤) សិក្ខាបច្ចក្ខាតកស្ស អន្តិមវត្ថុំ អជ្ឈាបន្នកស្ស និសិន្នបរិសាយាតិ (មហាវ· ១២៦) ឯត្ថ គហដ្ឋោ នាម បកតិយា កិហិលិង្គេ ឋិតោ។ សិក្ខំ បច្ចក្ខាយ ភិក្ខុលិង្គេ ឋិតោ សិក្ខាបច្ចក្ខាតកោ។ សោ សកាសាវេសុ សាវេបក្ខិត្វា សាមណេរភាវំ បត្វាយមានោ តេនេវ លិង្គេន ឋិតោ សរណាគមនេហិ សាមណេរោ ហោតិ។ អន្តិមវត្ថុំ អជ្ឈាបន្នោ វិវាទំ សាទិយន្តោបិ បច្ឆា បុនន្ត វុត្តក្ខយេន

អសាឌិឃិត្វា សាយលោទកាច់ បត្វយយាតោ សិក្លាបច្ចក្លាតកោ ចិយ តឹហិ សទលាកយតេហិ សាយលោទោ ហោតិ, ត បុត កាសាច់ បដិក្កាហារបេតទ្ធោ កិក្លហិ បផយំ ឌិត្កលិទ្ធេយេច ឌិតត្តា៉ ឃោ បត បិរាឌិកោ ចោឌិយយាតោ បរាឌិត្វា “ហត្ថ, កទត្ត, សាយលោទោ កចាយិ, សទលាតិ ចេឆា”តិ ចផតិ, “សាតុ កញ្យាហឹ”តិ ត ចត្តទេទ្ធា, កិហិលិទ្ធេ ផេបត្វា បុត កាសាយាតិ បដិក្កាហារបត្វា បទ្ធារេដតទ្ធា៉ “ទ្ទាឌំ បត សទ្ធាំ អត្តតោ យតិឃា ចុត្តត្តា ចិចារទត្វា កហេតទ្ធា”ត្តិ អាចទិយោ ចផតិ៉ បទេចសត់ គាយ អក្កុឌាតំ បទេចសេត្តស្ស អក្កុឌាតេតត សយ្យុសត់៉ បចិដ្ឋំ គាយ ឃាច ឰលិ បទេចសេត្តស្ស ចិប្យកតកាលេ ចាឃាយកាលេ៉ សុក្កចិស្សុដ្ឋិសយយេ អក្កុឌាតំ ឌិតំ គាយ៉ ខ្ពដ្ឋទលំ គាយ តឹហទលាកាលេ៉ កញ្ចិបផេ បត “ចាឃាយតោ ខ្ពុទយិត្វា ផាតំ ឌិតំ គាយា”តិ ចុត្តំ, តំ អសទ្ធុទតោ ផស្សតត្ថំ ចុត្តំ៉ បទេចសតបចិទ្ទិដ្ឋាដ្ឋទលាកាលេសុបិ សុក្កចិស្សុដ្ឋិ ហោតិយេច៉

បផយចត្យក្កកឆាចល្លូគា គិដ្ឋិតា៉

ឲក្កុតសត្តតិគ្គ័សតចត្យក្កកឆាចល្លូគា

៥៥-៩០៉ “យតំ យេក្សយ្យេត អក្លាឃិត”ត្តិ ចចគតោ អយតំ យេក្សយ្យេត ពាឃិតយ្បិ បិរាឌិកចត្តុយេចាតិ ជស្សតិ៉ សទ្ធាយេសា ពាឃិតំ, ខ្ពប្យាដិតំ ចា ធុល្លច្ចយចត្តុយេចាតិ ជស្សតិ, តឆា “យេក្សយ្យេត ពាឃិត”ត្តិ ចចគតោ យតំ សទ្ធាពាឃិតំ, ខ្ពប្យាដិតំ ចា ទុក្កដចត្តុតិ ជស្សតិ៉ គ ច សាចេសេសំ បទ្ធារេបត្តិ៉ កិ ការលោ? ទ្ទុឆព្យាសិក្លាបជំ លេិកចត្តុ, គ បល្លត្តិចត្តុ៉ តត្ត សិក្លាបគត្តិ បិរាឌិកំ អឆិយេប្យតំ៉ តត្ត ធុល្លច្ចយយ្បិ ហិ លេិកចត្តុ, គ បល្លត្តិចត្តុ៉ អច ចា ខ្ពកយយ្បិ អគចេសេសំ បទ្ធាត្តំ៉ បិរាឌិកលេចេត្ត ហិ ហេដ្ឋិយកោដិ បិរេបត្វា ផបិតេ តតោ បរំ ធុល្លច្ចយត្តិ បទ្ធាត្តយេច ហោតិ៉ តត្ត ធុល្លច្ចយលេត្តយ្បិ បិរាឌិកលេត្តំ ចិយ ហេដ្ឋិយបទិច្ឆេទេគ ចុត្តត្តិ ចេជិតទ្ធា៉ ខ្ពបឌ្ឍាឃិតោ ធុល្លច្ចយត្តិ យត្ត គិយិត្តំ ពាឃិតំ, តំ ទុក្កដចត្តុតិ ចេជិតទ្ធា៉ ឲត្តាហ – បល្លត្តិចត្តុ កិ សាចេសេសយេច កកចា បទ្ធារេបតឹតិ? គ៉ ឲកំសតោ បត យឆាសមុច្ចំ តត្ត តត្ត បកាសយិស្សាយ, កិយត្តុ បត កកចា ខ្ពបឌ្ឍាឃិតោ បិរាឌិកំ គ បទ្ធារេបឹតិ អយំ តាច អបុឆ្ឋា ព្យឌ្ឍចិសយត្តា ចិគយបទ្ធាត្តិឃា៉ ទ្ទាឌំ បគេត្ត ការលបតិទ្វបកំ “ខ្ពបឌ្ឍកាចស្ស ទុទ្ធាគិច្ឆយត្តា”តិ៉ យេក្សយ្យេត ពាឃិតំ គាយ ចច្ចយក្កបស្សាចយក្កយុពាតំ ចត្យុសុ កោដ្ឋាសេសុ ឆ្វេ កោដ្ឋាសេ អតិក្កម្ម ឃាច តតិយកោដ្ឋាសបរិយោសាគា ពាឌិតំ, តតិយកោដ្ឋាសំ អតិក្កម្ម ឃាច ចត្យុត្ថកោដ្ឋាសបរិយោសាគា ទុក្កដចត្តុ៉

ឃឌិបិ គិយិត្តំ សទ្ធាយេសា ពាឃិតត្តិ “ឌឹចយាគកាសទឹទំយេច សគ្គាឃ ចុត្ត”ត្តិ ចផត្តិ, តំ ចឹយំសិត្វា កហេតទ្ធាំ៉ អលូសទឹទេតិ អកិគចេ, អក្យុចិតោ ចា យគុស្សាគំ ឌឹចយាគសទឹទេ អក្លិគាយសាឌឹសុ ធុល្លច្ចយយេច៉ តិទច្ឆាគកតាគំ ហត្ថិអស្សាឌឹគំ គាសាឃ ចត្តិកោសេ ច ធុល្លច្ចយត្តិ “អយក្កេត អយក្កុំ បទេចសេតិ, អាបត្តិ ធុល្លច្ចយស្សា”តិ ទ្ទុយាឃ បិឡទ្ទុយា អត្តចិសេសេគេត្ត ចុត្តំ៉ ខ្ពបកច្ឆកាឌឹសុ ទុក្កដំ, សទ្ធាសយ្បិ តិទច្ឆាគកតាគំ អក្លិកល្លូចលោសុ ទុក្កដំ, អចសេសសទឹទេបិ ទុក្កដយេចាតិ ទ្ទាឌំ ចិតឹតចត្តុស្មិំ “ឲហិ, កទត្ត, យេចគុគំ ឆយ្ឌំ បដិសេចា”តិ ៉ “អលំ កកិតិ គេតំ កប្យតឹ”តិ (បិរា៉ ៥៥) ទ្ទុយិគា តាច យេចគុទាកាកាចេចា ជស្សិតោ ហោតិ៉ “ឲហិ, កទត្ត, ខ្ពាទុត្តទិកាឃ ឈដេហិ…បេ… យេសា កិក្លុ តឆា អកាសឹ”តិ ទ្ទុយិគា តាច យោចគស្សាធោ ជស្សិតោ ហោតិ, តេគេចាហ កកចា “អាបត្តិ សញ្ញាឌិសេសស្សា”តិ៉ “ឃោ បត យេចគុទាកោគ

ᩏᨷᩁᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣᨿ ᨥᨭ᩠ᨭᩮᨲᩥ, ᨲᩔ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩥᨴ᩠ᨵᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ.

ᨾᨶᩩᩔᩣᨶᩴ ᩋᨠ᩠ᨡᩥᨠᨱ᩠ᨱᩅᨱᩣᨴᩥ ᨳᩩᩃ᩠ᩃᨧ᩠ᨧᨿᩅᨲ᩠ᨳᩩ, ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᨣᨲᩣᨶᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩅᨲ᩠ᨳᩪᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨴᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᩣ ᨷᩣᩊᩥᨸ᩠ᨸᨴᩮᩈᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ “ᨶ ᨧ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩁᨲ᩠ᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩋᨦ᩠ᨣᨩᩣᨲᩴ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨿᩮᩣ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩮᨿ᩠ᨿ, ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨳᩩᩃ᩠ᩃᨧ᩠ᨧᨿᩔᩣ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᩁᨲ᩠ᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩋᨠ᩠ᨡᩥᨠᨱ᩠ᨱᩅᨱᩴ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩔ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩥᨴ᩠ᨵᩥ ᩋᨿᩴ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩮᩣ ᨷᩣᩊᩥᨷ᩠ᨷᨴᩮᩈᩮᩣᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ. “ᨩᩦᩅᨾᩣᨶᨠᨷᩩᩁᩥᩈᩔᩣᨲᩥ ᨩᩦᩅᨾᩣᨶᨠᩈᩁᩦᩁᩮ ᨾᨲᩮ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᨾᩮᩅ ᨶᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᨬᩣᨷᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ. ᨾᩉᩣᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᨷᨶᩣᨲᩥ ᨷᩣᨮᩮ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨷᩥ “ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩴ ᩈᩁᩦᩁ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩈᩮᩈᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᩈᩩ “ᨾᩮᨳᩩᨶᩁᩣᨣᩮᨶ ᨾᩩᨡᩮᨶᩣ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᩣᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᩅ ᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᨲᩴ ᩅᨧᨶᩴ ᨷᩣᩊᩥᩅᨧᨶᩮᨶ ᩈᩴᩈᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. ᩋᨶᩩᨣᨱ᩠ᨮᩥᨷᨴᩮ ᨷᨶ “ᨲᩴ ᩈᨭ᩠ᨮᩣᨿᩦᨲᩥ ᨾᩉᩣᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᨾᩮᩅ ᨾᩮᨳᩩᨶᩁᩣᨣᩮᨶ ᩅᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨷ᩠ᨷᩅᩮᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᨲᩥ, ᨳᩩᩃ᩠ᩃᨧ᩠ᨧᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. “ᨾᩮᨳᩩᨶᩁᩣᨣᩮᨶ ᨾᩩᨡᩮᨶᩣ”ᨲᩥᨷᩥ ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥ, ᨷᩣᩊᩥᨿᩴ ᩋᩅᩥᩈᩮᩈᩮᨶ “ᨶ ᨧ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩁᨲ᩠ᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩋᨦ᩠ᨣᨩᩣᨲᩴ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ “ᨲᩴ ᩈᨭ᩠ᨮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. ᨷᩩᩁᩥᩈᩴ ᨷᩔᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᨣᨲᩥ…ᨷᩮ… ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᨳᩩᩃ᩠ᩃᨧ᩠ᨧᨿᩴ, ᨠᩣᨿᩈᩴᩈᨣ᩠ᨣᩁᩣᨣᩮᨶ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᩅᨧᨶᩮᩉᩥ ᩈᩴᩈᨶ᩠ᨴᨶᨲᩮᩣ “ᨲᩴ ᩈᨭ᩠ᨮᩣᨿᩥ…ᨷᩮ… ᨷᩩᩁᩥᩈᩴ ᨷᩔᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᨷᩣᨮᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᩦᨲᩥᨲᩮᩣ ᨷᨧ᩠ᨨᩣ ᩈᩦᩉᩊᨴᩦᨷᨠᩮᩉᩥ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩉᩥ ᨷᩣᩊᩥᨿᩣ, ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᨬ᩠ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩅᨧᨶᩴ ᩈᩴᩈᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩮᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. ᩑᨲ᩠ᨳ ᨷᩣᨲᩁᩣᩈᩣᩉᩦᨲᩥ ᨷᨠᨲᩥᨾᩩᨡᩮᨶ. ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩮ? “ᩋᨦ᩠ᨣᩩᩃᩥᨻᩦᨩᩣᨴᩦᨶᩥ ᨷᩅᩮᩈᨶ᩠ᨲᩔ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ. ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᨣᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣ ᨷᩔᩣᩅᨾᨣ᩠ᨣᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨾᩉᩣᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᨾ᩠ᨷᩥ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ “ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨲ᩠ᨳ “ᨷᩔᩣᩅᨾᨣ᩠ᨣ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᩅᩈᩮᩈᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨿ ᨴᩥᩔᨲᩥ. ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩮᩅᩣᨲᩥ ᨾᩮᨳᩩᨶᩁᩣᨣᩮᨶ ᨳᩩᩃ᩠ᩃᨧ᩠ᨧᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ ᩃᨴ᩠ᨵᩮᨠ ᨷᩔᩣᩅᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩅᩈᩮᨶᩮᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩣ ᩏᨷᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ.

ᩑᨠᩪᨶᩈᨲ᩠ᨲᨲᩥᨴ᩠ᩅᩥᩈᨲᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ.

ᩈᨲ᩠ᨲᨲᩅᨲ᩠ᨳᩩᨽᩮᨴᨠᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪘-᪙. ᩅᨲ᩠ᨳᩥᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨲᩣᩃᩩᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨳᩥᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩣᩃᩩᩴ ᨷᩅᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾᨲᩃᩴ ᩅᩣ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲᩥᩁᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩣ ᨲᩣᩃᩩᩴ ᨥᨭ᩠ᨭᩮᨶ᩠ᨲᩔ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ ᨷᩅᩮᩈᩣᨽᩣᩅᩣ. ᩅᩥᩈᨠᩴ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᩅᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩴ ᨲᩣᩃᩩᨾᩮᩅ ᨧᩮ ᩋᨦ᩠ᨣᨩᩣᨲᩮᨶ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᨲᩥ, ᨷᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩴ. “ᩏᨷ᩠ᨷᩃᨣᨶ᩠ᨵᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᩃᨠᩣᩅᩣ”ᨲᩥᨷᩥ ᨴᩦᨷᩅᩣᩈᩥᨶᩮᩣ ᨷᨮᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩥᩁ. ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩥᩴ ᨷᩥ ᩈᩮᩅᨶᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᨲᩥ (ᨷᩣᩁᩣ᪒ ᪓᪑) ᩑᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᨿ. “ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩥᨿ”ᨲᩥ ᨶ ᨷᨮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩴ ᩏᨲ᩠ᨲᩣᨶᨾᩮᩅ.

ᩈᨲ᩠ᨲᨲᩅᨲ᩠ᨳᩩᨽᩮᨴᨠᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ.

ᨷᨴᨽᩣᨩᨶᩦᨿᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ.

ᨷᨠᩥᨱ᩠ᨱᨠᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

បកិណ្ណកេ យានិ សិក្ខាបទានិ “កិរិយានី”តិ វុច្ចន្តិ, តេសំ វសេន កាយេន, វាចា វា សហ វិញ្ញត្តិយា វេទិតព្វា។ អកិរិយានំ វសេន វិនា វិញ្ញត្តិយា វេទិតព្វា, ចិត្តំ បនេត្ថ អប្បមាណំ ភូតារោចនសមុដ្ឋានស្ស កិរិយត្តា, អចិត្តកត្តា ច។ តត្ថ កិរិយា អាបត្តិយា អនន្តរចិត្តសមុដ្ឋានា វេទិតព្វា។ អវិញ្ញត្តិជនកម្បិ ឯកច្ចំ ពាហុល្លនយេន “កិរិយ”ន្តិ វុច្ចតិ, យថយិទំ បឋមបារាជិកំ វិញ្ញត្តិយា អភាវេបិ “សោ ចេ សាទិយតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្សា”តិ ហិ វុត្តំ “ន សាទិយតិ អនាបត្តី”តិ ច។ វិញ្ញត្តិសង្ខាតាបិ កិរិយា វិនា សេវនចិត្តេន ន ហោតិ ចិត្តជត្តា, វិការរូបត្តា, ចិត្តានុបរិវត្តិកត្តា ច។ តស្មា កិរិយាសង្ខាតម្បិទំ វិញ្ញត្តិរូបំ ឋានំ ចិត្តជរូបំ វិយ ជនកចិត្តេន វិនា ន តិដ្ឋតិ, ឋានំ សង្ខាយតនំ តិដ្ឋតិ, តស្មា កិរិយាយ សតិ ឯកន្តតោ តជ្ជនកំ សេវនចិត្តំ អត្ថិយេវាតិ កត្វា ន សាទិយតិ អនាបត្តីតិ ន យុជ្ជតិ។ យស្មា វិញ្ញត្តិជនកម្បិ សមានំ សេវនចិត្តំ ន សព្ពកាលំ វិញ្ញត្តិំ ជនេតិ, តស្មា វិនាបិ វិញ្ញត្តិយា សយំ ឧប្បជ្ជតីតិ កត្វា “សាទិយតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្សា”តិ វុត្តំ។ នុប្បជ្ជតិ ចេ, ន សាទិយតិ នាម, តស្ស អនាបត្តិ, តេនេវ ភគវា “កិំចិត្តោ ត្វំ ភិក្ខូ”តិ ចិត្តេនេវ អាបត្តិំ បរិច្ឆិន្ទតិ, ន កិរិយាមត្តេនាតិ វេទិតព្វំ។ ឯត្តាវតា ច អាបត្តិសមុដ្ឋានានិ, តានិ ឯវ អាបត្តិករា ធម្មា នាមាតិ ច, ចតូហាការេហិ អាបត្តិំ អាបជ្ជតិ កាយេន វាចាយ កាយវាចាហិ កម្មវាចាយ អាបជ្ជតីតិ ច ឯតានិ សុត្តបទានិ អវិរោធិតានិ ហោន្តិ, អញ្ញថា វិរោធិតានិ។ កថំ? យញ្ហិ អាបត្តិំ កម្មវាចាយ អាបជ្ជតិ, ន តត្ថ កាយាទយោតិ អាបន្នំ, តតោ កម្មវាចាយ សព្ពា អាបត្តិករា ធម្មា សត្តាតិ អាបជ្ជតិ, អថ តត្ថាបិ កាយាទយោ ឯកតោ វា នានាតោ វា លព្ភន្តិ។ “ចតូហិ អាការេហី”តិ ន យុជ្ជតិ, “តីហាការេហិ អាបត្តិំ អាបជ្ជតី”តិ វត្តព្ពំ សិយាតិ ឯវំ វិរោធិតានិ ហោន្តិ។ កថំ អវិរោធិតានីតិ? សចិត្តកាចិត្តកនេកន្តិកត្តា កាយាទីនំ។ យា កិរិយា អាបត្តិ, តំ ឯកច្ចំ កាយេន សចិត្តកេន អាបជ្ជតិ, ឯកច្ចំ សចិត្តកាយ វាចាយ, ឯកច្ចំ សចិត្តកេហិ កាយវាចាហិ អាបជ្ជតិ។ យា បន អកិរិយា អាបត្តិ, តំ ឯកច្ចំ កម្មវាចាយ អាបជ្ជតិ, តញ្ច ខោ អវសិដ្ឋេហិ អចិត្តកេហិ កាយវាចាហិយេវ, ន វិនា “នោ ចេ កាយេន វាចាយ បដិនិស្សជ្ជតិ, កម្មវាចាបរិយោសានេ អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្សា”តិ (បារា. ៣១៣, ៣២១) វចនតោ។ អចិត្តកេន វា ឯកច្ចំ អាបត្តិំ កាយេន អាបជ្ជតិ, ឯកច្ចំ វាចាយ, ឯកច្ចំ កាយវាចាហិ។ យំ បនេត្ថ កាយវាចាហិ, តំ ឯកច្ចំ កេវលេហិ កាយវាចាហិ អាបជ្ជតិ, ឯកច្ចំ កម្មវាចាយ អាបជ្ជតីតិ អយមេត្ថ វេទិតព្វោតិ ឯវំ អវិរោធិតានិ ហោន្តិ។

តត្រាយំ សមាសតោ អត្ថវិភាវនា – កាយេន អាបជ្ជតីតិ កាយេន សចិត្តកេន អកត្តព្វំ កត្វា ឯកច្ចំ អាបជ្ជតិ, អចិត្តកេន កត្តព្វំ អកត្វា អាបជ្ជតិ, តក្កម្មម្បិ កាយកម្មំ នាម។ អកតម្បិ ហិ លោកេ “កត”ន្តិ វុច្ចតិ “ឃរំ ភុញ្ញង់ យថា, យំ យថា បុញ្ញំ ន កត”ន្តិ ឯវមាទីសុ, សាសនេ ច “ឃរំ តេ, អាវុសោ អានន្ទ, ភុញ្ញង់, យំ ត្វំ ករេត្តុំ ន បុដ្ឋោ”តិអាទីសុ (ចូឡវ. ៣៣២), ឯវមិទំ វិនយបរិយាយេ កាយេន អករណីយម្បិ “កាយកម្ម”ន្តិ វុច្ចតិ, អយមេវ នយោ វាចាយ អាបជ្ជតីតិអាទីសុ។ តត្ថ សមុដ្ឋានគ្គហណំ កត្តព្វតោ វា អកត្តព្វតោ វា កាយាទិភេទាបេក្ខមេវ អាបត្តិំ អាបជ្ជតិ, ន អញ្ញថាតិ ទស្សនត្ថំ។ កិរិយាគ្គហណំ កាយាទីនំ សចិត្តកាចិត្តកនេកន្តទស្សនត្ថំ។ សញ្ញាគ្គហណំ អាបត្តិយា អង្គានង្គចិត្តវិសេសទស្សនត្ថំ, តេន យំ ចិត្តំ កិរិយាលក្ខណេ, អកិរិយាលក្ខណេ វា សន្និហិតំ, យតោ វា កិរិយា វា អកិរិយា វា ហោតិ, ន តំ អវិសេសេន អាបត្តិយា អង្គំ វា អនង្គំ វា ហោតិ, កិន្តុ យាយ សញ្ញាយ “សញ្ញាវិមោក្ខ”ន្តិ វុច្ចតិ, តាយ សម្បយុត្តំ ចិត្តំ អង្គំ, ឋានំ អនង្គន្តិ ទស្សិតំ ហោតិ។ ឋានាតិ យេន ចិត្តេន សិក្ខាបទំ សចិត្តកំ ហោតិ, យទភាវា អចិត្តកំ, តេន តស្ស អវិសេសេន សាវជ្ជតា លោកវជ្ជភាវោ វុច្ចតិ, កិន្តុ សាវជ្ជេនេវ សយានំ ឯកច្ចំ

ໂລກວັຊ຺ຊັງ ເອກັຈ຺ເຈ ປັນ຺ນັຕ຺ຕິວັຊ຺ຊັນ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕັງ ໂລກວັຊ຺ຊັຄ຺ຄຫນັງ ຈິຕ຺ຕເມວ ຍສ຺ມາ “ໂລກວັຊ຺ຊ”ນ຺ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ, ຕສ຺ມາ ເຍພຸຍ຺ເຍນາປິ ສິຍາ ອາປັຕ຺ຕີຕິ ອຈິຕ຺ຕກສມຸຏ຺ຐານັຕ຺ຕາ ກາຍັຄ຺ຄຫນັງ. ຍັງ ປນ ອກິຣິຍາລັກ຺ຂນັງ ກາຍໍ, ຕັງ ກຸສລັຕ຺ຕິກຈິຕ຺ຕັມ຺ປິ ສິຍາຕິ ອຈິຕ຺ຕກສມຸຏ຺ຐານັຕ຺ຕາ ກຸສລັຕ຺ຕິກັຄ຺ຄຫນັງ. ຍາ ປນ ອັນ຺ຍາຓຕາ ອາປັຕ຺ຕິ, ຕັງ ເອກັຈ຺ເຈ ອນິຈ຺ຈັນ຺ຕາປິ ປັນ຺ນັຕ຺ຕິວັຊ຺ຊວິສເຍ ອາປັຊ຺ຊັນ຺ຕີຕິ ກັຕ຺ວາ ເວທນັຕ຺ຕິກັງ ເອຕ຺ຖ ນ ລັພ຺ພຕີຕິ ອຈິຕ຺ຕກສມຸຏ຺ຐານັຕ຺ຕາ ເວທນັຕ຺ຕິກັຄ຺ຄຫນັງ ກະຕັນ຺ຕິ ເວທິຕັພ຺ພັງ. ສິກ຺ຂາປະທາສຸ ສຈິຕ຺ຕກປັກ຺ເຂ “ຕິຈິຕ຺ຕັງ ຕິເວທນັ”ນ຺ຕິ ລັທ຺ທໂວຫາເຣນ ອຈິຕ຺ຕເກສຸປິ “ຕິຈິຕ຺ຕັງ ຕິເວທນ”ນ຺ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ. ເຕເນວ ວຸຕ຺ຕັງ “ອັຕ຺ຖາປັຕ຺ຕິ ອຈິຕ຺ຕໂກ ອາປັຊ຺ຊຕິ ອຈິຕ຺ຕໂກ ວຸຏ຺ຐາຕິ (ປະຣິ. ໑໙໓). ອັຕ຺ຖາປັຕ຺ຕິ ກຸສລຈິຕ຺ໂຕ ອາປັຊ຺ຊຕິ ກຸສລຈິຕ຺ໂຕ ວຸຏ຺ຐາຕີ”ຕິອາທິ (ປະຣິ. ໓໔໐). ອນຸຄັນ຺ຐິປເທ ປນ “ປັນ຺ນັຕ຺ຕິວັຊ຺ຊາ ອນາປັຕ຺ຕິວເສນ ກະຖິຕາ, ຈິຕ຺ຕັງ ອາປັຕ຺ຕິເຍວ, ອຈິຕ຺ຕກັງ ນາມ ກາຍວຈີທ຺ວາຣານິ, ໂສປັນ຺ນັຕ຺ຕິພາເວນ ວີຕິກ຺ກມທ຺ວາຣານິ, ເຕສເມວ ນາມັຕ຺ຕາ”ນ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕັງ.

ສັພ຺ພສັງ຺ຄາຫກວເສນາຕິ ສັພ຺ພສິກ຺ຂາປທານັງ ສັງ຺ຄຫວເສນ. ກິນ຺ຈິ ສິຍາ ຈີວຣຄ຺ຄຫນາທິ ກິຣິຍາກິຣິຍໂຕ. ຊາຕຣູປຣຊຕປະຕິຄ຺ຄຫນາທິ ສິຍາ ກິຣິຍໂຕ. ຣູປິຍປ຺ປະຕິຄ຺ຄຫເນ ສິຍາ ອກິຣິຍໂຕ. ອນິສ຺ສັຊ຺ຊິຕ຺ວາ ປະຣິໂພຄາທິກາຣເນ ສິຍາ ກິຣິຍໂຕ, ອນິສ຺ສັຊ຺ຊິຕ຺ວາ ປະຣິໂພຄາທິກາຣເນ ສິຍາ ກິຣິຍາກິຣິຍໂຕ. ຍັງ ຈິຕ຺ຕັງ ອງ຺ຄັງ ໂຫຕີຕິ ກາຍຈິຕ຺ຕັງ ວາຈາຈິຕ຺ຕັນ຺ຕິ ເອວັງ. ຈິຕ຺ເຕນາປິ ຈິຕ຺ຕັງ ໂຫຕີຕິ ເອຕ຺ຖ ຈິຕ຺ເຕນາປິ ຈິຕ຺ຕັງ ສຫາປິ ຈິຕ຺ເຕນ ໂຫຕີຕິ ອທິບ຺ປາໂຍ. ເຍ ເຕ ສຈິຕ຺ຕກາ, ອຈິຕ຺ຕກາ ຈ ວຸຕ຺ຕາ ກາເຍນ, ຕັສ຺ສ ກາໂຍ ກາຍກັມ຺ມັງ, ຕຖາ ວຈີກັມ຺ມັງ. ຕັຕ຺ຖ ສຈິຕ຺ຕກາ ກາເຍນ ອຸປ຺ປັຕ຺ຕິຍາ ກັມ຺ມັງ ສາເວຕິ, ອາທິເຕ ອນຸປ຺ປັຕ຺ຕິຍາ. ຕຖາ ວາຈາຕິ ເວທິຕັພ຺ພັງ, ສິກ຺ຂາປທັຕ຺ຖັງ “ໂຍ ປນ ຕາຍ ກາໂຍ ປຣກາໂຍ”ຕິ ວທນ຺ເຕາ ຈີຕິກ຺ກເມ ຍຸຊ຺ຊະຕີຕິ ວຸຕ຺ຕັງ. “ອນິຍຕປ຺ປັນ຺ນັຕ຺ຕິສຸ ອາປັຕ຺ຕິສມຸຏ຺ຐານັຈິຕ຺ຕານິ. ພ຺ຣານັຍ຺ຍິ ນ ຍາ ປະຣິຈ຺ຈິຕ຺ຕິ ທສສາເນ ປັສ຺ສຕິ ຍທາ, ຕທາ ໂຈທັຕ຺ເຕ ວທັນ຺ຕິກ”ນ຺ຕິ ອນຸຄັນ຺ຐິປເທ ວຸຕ຺ຕັງ. ອພິນ຺ນາຈິຕ຺ຕານິ ປັນ຺ນັຕ຺ຕີນິ ອວາຕິຕ຺ວາ ພ຺ຣັຫ຺ມຈິຍາທີນິກາເລ ກະເທຕັພ຺ພານີ.

ເອຕ຺ຖ ປນ ໂຍ ປນ ພິກ຺ຂຸ ພິກ຺ຂູນັງ ສິກ຺ຂາສາຈີວສມາປັນ຺ໂນ...ເປ... ເມຖຸນັງ ທັມ຺ມັງ ປະຕິເສເວຍ຺ຍ ອັຕ຺ຖິ ໂກຈິ ປາຣາຊິໂກ ໂຫຕິ ອສັງວາໂສ, ອັຕ຺ຖິ ໂກຈິ ນ ປາຣາຊິໂກ ໂຫຕິ ອສັງວາໂສ. ຖຸລ຺ລັຈ຺ຈຍວັຕ຺ຖຸສ຺ສ ປະຕິເສວັນ຺ໂຕ ອັຕ຺ຖິ ໂກຈິ ນ ປາຣາຊິໂກ. ປັນ຺ຑໂກ ອປັນ຺ຑກັສ຺ສ ອຸພໂຕພ຺ຍັນ຺ຊນໂກ ປັນ຺ຑກັສ຺ສ ເມຖຸນັງ ປະຕິເສວັນ຺ໂຕ ໂສ ປາຣາຊິກັງ ອາປັຊ຺ຊຕີຕິ ນ ປາຣາຊິໂກ ກາໂຍ. ນ ຫິ ອພິກ຺ຂຸໂກ ອາປັຕ຺ຕິ ກາຍ ອັຕ຺ຖິ. ໂສ ອນາປັຕ຺ຕິກັຕ຺ຕາ ອປັນ຺ຑກັສ຺ສ ອາກາເຣາ ກິງ ອສັງວາໂສ ໂຫຕິ ນ ໂຫຕີຕິ? ໂຫຕິ, “ອພັພ຺ໂພ ເຕນ ສຫີເຣນັຕ຺ເຕນາ”ຕິ (ປາຣາ. ໓໓; ມຫາວ. ໑໑໔) ຫິ ວຸຕ຺ຕັງ. “ໂຍ ປນ, ພິກ຺ຂຸ, ພິກ຺ຂູນັງ...ເປ... ອສັງວາໂສ”ຕິ (ປາຣາ. ໓໓) ວຸຕ຺ຕັຕ຺ຕາ ໂຍ ປນ ພິກ຺ຂຸກາເວນ ເມຖຸນັງ ປະຕິເສວຕິ, ໂສ ເອວ ອພັພ຺ໂພ. ກາຍັງ ອປາຣາຊິກັຕ຺ຕາຕິ ເຈ? ນ, “ອັນ຺ເຍເຕນ ພິກ຺ຂູນາ ປະຕິເສວິເຕ ສເຍ຺ຍາ ອາກາເຣປຕເນ຺ຕາ”ຕິ (ມຫາວ. ໔໙) ວຸຕ຺ຕຸດ຺ທາເຣນ ຍຖາ ອພິກ຺ຂຸກາ ກັມ຺ມວາຈາຍ ສາວິຕາຍປິ ກັມ຺ມັງ ກຸປ຺ປຕິ ກັມ຺ມວິປັຕ຺ຕິຍາ ອສັມ຺ປັຈ຺ຈເຍນ, ເອວັງສັມ຺ປທມິທັງ ທັຕ຺ຖັພ຺ພັງ. ຕເຕັງ ຍຸຕ຺ຕິ –

ອຸປສັມ຺ປັນ຺ໂນປເຕ຺ຕາ ເອວ ເຈ ກັມ຺ມວາຈັງ ສາເວຕິ, ສັຄ຺ໂຄ ຈ ຕັສ຺ມິງ ອຸປສັມ຺ປັນ຺ນສັນ຺ນີ, ເອວເມໂສ ກັມ຺ມັງ ກຸປ຺ປຕິ, ນ ອັນ຺ນາຕາຕິ ເອາ ວທັນ຺ຕີຕິ ອາຈຣິຍາ. ຄຫັຏ຺ຐາ ຈາ ຕິຕ຺ຖິຍາ ຈາ ປັນ຺ຑໂກ ຈາ ອນຸປສັມ຺ປັນ຺ນສັນ຺ນີ ກັມ຺ມວາຈັງ ສາເວຕິ, ສັຄ຺ໂຄ ກັມ຺ມວາຈາ ນ ວຸຕ຺ຕາ ໂຫຕິ, “ສັຄ຺ໂຄ ອຸປສັມ຺ປາເທຍ຺ຍ, ສັຄ຺ໂຄ ອຸປສັມ຺ປາເທຕິ, ອຸປສັມ຺ປັນ຺ໂນ ສັຄ຺ເຄນາ”ຕິ (ມຫາວ. ໑໑໐) ຫິ ວທະເຕາ ສັຄ຺ເຄນ ກັມ຺ມວາຈາຍ ວັຕ຺ຕັພ຺ພາຍ ສັຄ຺ໂຄປຣິຍາປັນ຺ເນນ, ສັຄ຺ໂຄປຣິຍາປັນ຺ນສັນ຺ນີເຕນ ຈາ ເອເກນ ວຸຕ຺ຕາ ສັຄ຺ເຄນ ວຸຕ຺ຕາວ ໂຫຕີຕິ ເວທິຕັພ຺ພາ, ອຍເມວ ສັພ຺ພກັມ຺ເມສຸ ຍຸຕ຺ຕິ. ຕຖາ ອັຕ຺ຖິ ເມຖຸນັງ ປະຕິເສວັນ຺ໂຕ ໂກຈິ ປາເຣສະເຕັບ຺ພາ “ໂຍ ພິກ຺ຂຸນີທູສໂກ, ອຍັງ ປາເຣສະເຕັບ຺ພາ”ຕິ ວຸຕ຺ຕັຕ຺ຕາ ເອວ, ໂສ ອນຸປສັມ຺ປັນ຺ໂນຈ,

សហសេយ្យាបត្តិអាទីនិ ជនេតិ, តស្ស ឱមសនេ ច ទុក្កដំ ហោតិ។ អភិក្ខុកិយា បេច្ចុតំ ឆមំ បដិសេវន្តោ ភ ភាសេតព្ពោ “អត្ថិយចតុ អញ្ញាបន្តោ, ភិក្ខវេ, អនុបសម្បន្នោ...បេ... ភាសេតព្ពោ”តិ បាឡិយា អភាវតោ។ តេនេវ សោ ឧបសម្បន្នសង្ខ្យាគច្ឆតិ, ភ សហសេយ្យាបត្តាទីនិ ជនេតិ, គោចរំ អសំវាសោតិ គត្វា គណបូរកោ ភ ហោតិ, ឯកកម្មំ ឯកុទ្ទេសោបិ ហិ សំវាសោតិ វុត្តោ។ សមសិក្ខតាបិ សំវាសោតិ គត្វា សោ តេន សទ្ធឹ ភត្តិតិ បតសោឆម្មាបត្តិំ បភ ជនេតីតិ ការណច្ឆាយា ទិស្សតិ។ យថា ភិក្ខុកិយា សទ្ធឹ ភិក្ខុសង្ឃស្ស ឯកកម្មាទិតោ សំវាសស្ស អភាវា ភិក្ខុនី អសំវាសា ភិក្ខុស្ស, តថា ភិក្ខុ ច ភិក្ខុកិយា, បតសោឆម្មាបត្តិំ បភ ជនេតិ។ តថា “អត្ថិយចតុ អញ្ញាបន្តោបិ ឯកច្ចោ ឃោ ភាសេតព្ពោ”តិ អវុត្តោតិ ព្ពុយិភា ភិឝស្សតេភ សា ការណច្ឆាយា គហណំ ភ គច្ឆតិ។

អបិ ច “ភិក្ខុ សុត្តភិក្ខុយិត្រូសិប្បដិបន្ធតិ, បដិញ្ញេន្ត សាទិយតិ, ឧភេភា ភាសេតព្ពា”តិ (បារា៉ ៩៩) ច, “តេភ ហិ, ភិក្ខវេ, សេវត្តិយំ ភិក្ខុភិ ភាសេថា”តិ (បារា៉ ១ប៉3) ច ចចភតោ ឃោ សញ្ឈុញ្ញបចិសិត្វា អនុចិន្តេពោភ អនុចិន្តិយយាតោ បរាជាបិតោ, សោបិ អនុបសម្បន្នោច, ភ ឱមសចាឆបាចិត្តិយំ ជនេតីតិ ចេទិតព្ពំ។ កិញ្ចាបិ “ឧបសម្បន្នំ ឧបសម្បន្នសញ្ញី ពុំសេតុកាមោ”តិ បាឡិព្ព ភត្ថិ, កិញ្ចាបិ គន្ថាចិតាទហិយំ “យំ អក្កោសតិ, តស្ស ឧបសម្បន្នតា, អភញ្ញាបទេសេភ ជាតិអាទីហិ អក្កោសភំ, ‘យំ អក្កោសតី’តិ ជាភភា, អត្ថបុទក្កោទតាតីភំ អភាវចាតិ ព្ពុយាភេត្ថ ចត្តាទិ អង្គានី”តិ (គន្ថា៉ អដ្ឋ៉ ឱមសចាឆសិក្ខាបទវណ្ណភា) វុត្តំ, តថាបិ ឧដ្ឋទោរសិក្ខាបទេ “អសុទ្ធោ ហោតិ បុគ្គលោ អញ្ញតរំ បារាជិកំ ឆមំ អញ្ញាបន្តោ, តញ្ចេ សុទ្ធទិដ្ឋិ សមានោ ឱកាសំ ការាបេត្វា អក្កោសាធិប្បាយោ ចទេតិ, អាបត្តិ ឱមសចាទស្សា”តិ (បារា៉ ១ប៉ដ) ចចភតោ អសុទ្ធេ ឧបសម្បន្នសញ្ញាយ ឯច ឱមសត្តស្ស បាចិត្តិយំ។ អសុទ្ធទិដ្ឋិស្ស ទុក្កដំ។ “សុទ្ធោ ហោតិ បុគ្គលោ, អញ្ញតរំ បារាជិកំ ឆមំ អភញ្ញាបន្តោ, តញ្ចេ សុទ្ធទិដ្ឋិ សមានោ ឱកាសំ ការាបេត្វា អក្កោសាធិប្បាយោ ចទេតិ, អាបត្តិ ឱមសចាទស្សា”តិ (បារា៉ ១ប៉ដ) ចចភតោ បភ គន្ថាចិតាទហិយំ “តស្ស ឧបសម្បន្នតា ឧបសម្បន្នសញ្ញិតា”តិ ភ វុត្តំ អភេកំសិកត្តា តស្ស អង្គស្សាតិ ចេទិតព្ពំ។

អបិ ចេត្ថ សិក្ខាបច្ចក្ខាតកចតុក្កំ ចេទិតព្ពំ, អត្ថិ បុគ្គលោ សិក្ខាបច្ចក្ខាតកោ ភ សិក្ខាសាជីចសមាបន្នោ, អត្ថិ សិក្ខាសាជីចសមាបន្នោ ភ សិក្ខាបច្ចក្ខាតកោ, អត្ថិ សិក្ខាបច្ចក្ខាតកោ ចេច សិក្ខាសាជីចសមាបន្នោ ច, អត្ថិ ភេច សិក្ខាបច្ចក្ខាតកោ ភ សិក្ខាសាជីចសមាបន្នោ។ តត្ថ តតិយោ ភិក្ខុនីសិក្ខាបច្ចក្ខាតកោ ចេទិតព្ពោ។ សា ហិ យាច ភ លិង្គំ បរិវត្តតិ, កាសាវេ ចវិសាស្សាហាច សមាភា សាមញ្ញា ចចិតុកាមា សិក្ខំ បច្ចក្ខន្តិបិ ភិក្ខុនី ឯច សិក្ខាសាជីចសមាបន្នាច។ វុត្តញ្ហិភគចតា “ភ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុកិយា សិក្ខាបច្ចក្ខាភ”ន្តិ (ចុឡ្ហវ៉ 3០3)។ គភា ច បភ សា អភិក្ខុនី ហោតីតិ? យភា សាមញ្ញា ចចិតុកាមា គិហិភិចាសភំ ភិចាសេតិ, សា “ចិព្ភត្តា”តិ សង្ខ្យាគច្ឆតិ។ វុត្តញ្ហិ ភគចតា “យទេច សា ចិព្ភត្តា, តទេច អភិក្ខុនី”តិ (ចុឡ្ហវ៉ 3០3)។ កិត្តាចតា បភ ចិព្ភត្តា ហោតីតិ? សាមញ្ញា ចចិតុកាមា កាសាវេចសុ អភាលយា កាសាវំ ចា អបភេតិ, ភគ្គា ចា គច្ឆតិ, តិណបណ្ណាទិភា ចា បដិច្ឆាទេត្វា គច្ឆតិ, កាសាវំយេច ចា គិហិភិចាសភាការេភ ភិចាសេតិ, ឱទាតំ ចា ចត្ថំ ភិចាសេតិ, សលិង្គេភេច ចា សទ្ធឹ តិត្ថិយេសុ បចិសិត្វា កេសលុញ្ចភាទិចតំ សមាទិយតិ, តិត្ថិយលិង្គំ ចា សមាទិយតិ, តភា ចិព្ភត្តា ភាម ហោតិ។ តត្ថ យា ភិក្ខុនីលិង្គេ ឋិតាច តិត្ថិយចតំ សមាទិយតិ, សា តិត្ថិយបក្កន្តកោ ភិក្ខុ ចិយ បច្ឆា បព្ពជ្ជម្បិ ភ លភតិ, សេសា បព្ពជ្ជមេចេកំ លភន្តិ, ភ ឧបសម្បទំ។ បាឡិព្ពយំ កិញ្ចាបិ “យា សា, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនី សកាសាចា តិត្ថាយតភំ សង្កន្តា, សា អាគតា ភ ឧបសម្បាទេតព្ពា”តិ ចចភតោ យា បឋមំ ចិព្ភមិត្វា បច្ឆា តិត្ថាយតភំ សង្កន្តា, សា អាគតា ឧបសម្បាទេតព្ពាតិ

អត្ថញ្ញាតំ ចិយ ជិឃ្យតិ៑ ឞក្ខឹតិអាចទិយេហិ បត “ចត្យចឹឞតិ បរាជិកាតឹ”តិ ចុត្តត្តា ត បុត ឞា ក្ខបឞប្បាឝេតផ្តា, តឞ្ខា ខុច ឞិក្ខាបក្ខក្ខាត់ តាត្ថញ្ញាតំ ភកចតា៑ អត្ថិយចត្ថអញ្ញាបត្ថា បត កិក្ខុតិ ខុច៑ បក្ខបណ្ឌកិបិ កិក្ខុតិ ខុច៑ ពិត្តិ បុឆ្ឋា៑

ចិតឹតចត្ថចណ្ណតា

៥លិ៑ ចិតឹតាតិ ចិតិច្ឆិតាតិ ចត្ថតិ ចិតឹតចត្ថតិ៑ ទេតឞំ ទេតឞំ “ទេតត ទេទា បត ឞយេឃេត អត្ថាតទេរា កិក្ខុ”តិអាជឹតំ ចត្ថតំ បរេជក្ខិ តាយកណាត់ ក្ខុឌ្ឌទិត្វា ក្ខុឌ្ឌទិត្វា ក្ខាតាឆិកេឆាឞេឞាឆតេឌ្ឌែត ក្ខុឌ្ឍាតា ច តា យព្រាជិឞិឌ្ឍិកាឆាហិ លេឆ្កោចិចិតិលក្ខេណាត កាឆា ចាតិ “ក្ខុឌ្ឍាតកាឆាតាយា”តិ ចុត្តំ, ឆេ, ឞេឞាឆតេ ឭតិ ឆាត្យុឞ្យ ទ្យុបំ ក្ខុឌ្ឍាតាតិ ខេចជិតផ្តា៑ ឭយា បត ក្ខុឌ្ឍាតកាឆា ឆយ្យឞក្ខាឞកេតត្ថទេហិ ឞក្ខឹតិកាទេល ឆបិតា, កត្វាតិ ឆេ? បតកាឌតឹឃាចឞាតេ៑ “ចត្ថកាឆា តាយ ‘ទេតត ទេទា បត ឞយេឃេត អត្ថាតទេរា កិក្ខុ’តិអាជឹតំ ឭទេយឞំ ចិតឹតចត្ថតំ តិឆាតាតឹ”តិ កណ្ឌិបឆេ ចុត្តំ, តឞ្ខា តត្ថ ចុត្តតេឃេត ចិតឹតចត្ថតិ ខុច “ចត្ថកាឆា”តិ ចុត្តាតិ ខេចជិតផ្តា៑ ឭឆេយត្វ ឞយាឞេតា អធិប្បាឃតិឆឃ្យត់ – “អាបត្តិ ត្វំ, កិក្ខុ, អាបទេត្ថា បរាជិក”ត្តិ ឭលិបត្តិឆឃ្យតចេឞេត ចា, “អតាបត្តិ, កិក្ខុ, បរាជិកឃ្យ, អាបត្តិ ឞញ្ញាជិឞេឞឃ្យ, ទុក្កដឃ្យា”តិ អាបត្តិកេឆឆឃ្យតចេឞេត ចា, “អតាបត្តិ, កិក្ខុ, អឞាជិឃត្តឃ្យា”តិ អតាបត្តិឆឃ្យតចេឞេត ចា ឃាតិ ចត្ថតិ ចិតឹតាតិ ចិតិច្ឆិតាតិ, តាតិ ចិតឹតចត្ថតិ តាយ៑ ទេតឞំ ចិតឹតចត្ថតំ តិឆាតចត្ថឹបិកា តត្ថិ ចត្ថកាឆា តាយ៑ ក្ខុឌ្ឍាតកាឆាច “ចត្ថកាឆា”តិ ចុត្តាតិ ខុទេកា៑ ទេតឞំ “ឭយិតា លក្ខេណាត អាឃតិ ចិតឃឆេរា ចិតឃំ ចិតិច្ឆិតិឃ្យត្តិ”តិ ចចទេតត ចិទ្ធញ្ញាតិ៑ ត ហិ ក្ខុឌ្ឍាតកាឆាឃំ កិច្ចិបិ ចិតិច្ឆឃលក្ខណំ ជិឃ្យតិ, ក្ខុឌ្ឍាតកាឆាត់ ចិឞ្យុំ បទេឃាឌត់ ចុត្តំ “ឃ្យុលំ ចិតឃឆេរា ក្ខុក្ខឹឃ្យុឃ្យត្តិ”តិ, តឞ្ខា បទេឃាឌតតាតត្តទេតាទេបតំ តាតត្តំ ខេចជិតផ្តា៑ តត្វាឃំ ចិក្កទេហា – ចត្ថតិ ខុច កាឆា ចត្ថកាឆា៑ ចិតឹតចត្ថទេតា ចិទេឞឞតត្ថទេយត្វ កាឆាក្កហណំ៑ ក្ខុឌ្ឍាតកាឆាទេតា ចិទេឞឞតត្វំ ចត្ថក្កហណត្តិ ខេចជិតផ្តា៑ ទេពចិ បត “កាឆាតំ ចត្ថតិតិ ចត្តទេផ្តា ចត្ថកាឆាតិ ចុត្ត”ត្តិ ចឆត្តិ៑ យក្កដិចត្ថំ អទេផ្តា តត្វ កិក្ខុ អាទេទាចេឞ្យុំ, ឭឆ ឞឃេយច៑ តត្វ ពាទេលាឃ្យ “ភកចតា ឞិក្ខាបឆំ បផ្តាតត្ត”ត្តិ ចុត្តត្តា ចឌ្ឍិបុត្តកាបិ អទេផ្តា ខុច៑ “តត្វ អាតត្ថទេត្វទេរា, ឭឆ ទេត ខុចា”តិ អត្ថាតទេរឃ្យិ កណ្ឌិបឆេ ចុត្តំ៑ អាចទិឃឃ្យ អធិប្បាទេឃា បុទេផ្តា ចុទេត្តា, តឞ្ខា ក្ខុបបទិក្ខិតផ្តា៑

៥លិ-ប៑ឆាត្វាតិ អបុច្ឆិត្វា ឞឃេយច ឆាត្វា៑ ទេបក្ខុទត្តិ ឞទិទំ ទេកទិទេបក្ខុទំ ចិឃ៑ ទេលិកិឃា អចិកលំ “ឃ្យុត្តុទ”ត្តិ ចឆត្តិ, តឞ្ខា ចណ្ណទេបក្ខុទតាឃាតិ បឆទេយតទេត្វត ចិឞិឌ្ឌកាឃឆ្ឋចិតាឃាតិ អទេត្វា, ទុតិទេឃត ចណ្ណឃ្យុត្តុទតាឃាតិ៑ “ក្ខប្បលកាក្ខចណ្ណត្តា ឃ្យុចណ្ណចណ្ណា, តឞ្ខា ក្ខប្បលចណ្ណាតិ តាយំ លតឹ”តិ កណ្ឌិបឆេ ចុត្តំ៑ តិលុប្បលចណ្ណា កាឃឆ្ឋចិតិ ចចតំ បត ឞាយឆ្ឋចិ ជិទេបតិ៑ ទេលិទេក បត “ក្ខប្បលឞយា បឞត្វឞាយា”តិ ចចតទេតា “ឃា ឞាយា ឞាយចណ្ណា ឞាយតត្យុយញ្ញា, ឞា បរិទិចទិឃា ឞទេក្ក យយ ចាទេឞា”តិ ចចតទេតា ឞាយឆ្ឋចិកា ឭត្ថិតំ បឞត្វា៑ “ឃាចឃ្យា តំ អត្ថការ”ត្តិបិ បរេផា៑ កិទេលឞកាទេយហិ ចត្ថកាទេយឃ្យុ ទេឃា ត លិយ្យតិ៑

៥ឆ៑ឭត្ថិលិដ្ឋ បរិត្យុត្តត្តិ ឭត្ថិឞណ្ណាតំ បរិត្យុតំ, តឞ្ទា ទេទា បុទិឞិត្ថិឃឃ្យ អត្តុទឆាទេតត ឭត្ថិត្ថិឃឃ្យ បរិត្យុកាទេចត៑ ខុចំ បុទិឞិត្ថិឃបរិត្យុកាទេចបិ៑ ខុទេតត ឃចា ព្រាហ្វាតំ បុទិឞិត្ថិឃំ ត្យុប្បជ្ជតិ, ទេពចលំ បុទិឞឞណ្ណាតទេយច ក្ខុប្បជ្ជតិ, ឃចា ច កឃ្យចិ បណ្ឌកឃ្យ ចិតាបិ បុទិឞិត្ថិទេឃត បុទិឞឞណ្ណាតំ ក្ខុប្បជ្ជតិ, ត តចា ទេតឞត្តិ ឆឃ្យិតំ ទេហាតិ, តំ បត ឭត្ថិត្ថិឃំ, បុទិឞិត្ថិឃំ ចា អត្តុទឆាឃត្តិ យទេត្តាតំ

ចិយ បដិលោមក្កមេភ សត្តរសមចិត្តក្កលាតោ បដ្ឋាយ អត្ថរឆាយតិ៍ បច្ចុប្បន្នេ ឌាត្រ្គិយេ គិរុទ្ធេ ឌាតរំ ចិសកាកិត្រ្គិយំ បិតុកចតិ៍ យស្មា យហាតិក្ខុំ ឌុក្កត្តតយ្សូច កិរស្ស ចិសកាកិត្រ្គិយំ បិតុកចតិ, តស្មា “រត្តិកាគេក តិក្ខុំ ឌុក្កត្តស្សា”តិ ចុត្តំ៍ “អត្ថុនាតាមិ, កិក្ខុវេ, ចំវេមច ក្ខុបន្លា តវេមច ក្ខុបសម្បូភ”ត្តិ ចចតតោ បចត្តិតិវេមច ក្ខុបន្លាយា, ក្ខុបសម្បូភាចរិយា កិក្ខុតិវេមច អាចរិយាតិ កត្វា តាសំ ក្ខុបន្លាយចត្តំ, អាចរិយចត្តុក្ខា ឌាមិតា កិក្ខុតាសភាសាយំ បិតំ កិក្ខុតុបស្សយំ កត្វា កាតត្ពំ, តាហិ ច ឌាមស្ស ចិហារំ អាកម្ម សព្ធិចិហារិកចត្តាតិ កាតត្ពំ តុ វេលាតិ វេ? “អត្ថុនាតាមិ, កិក្ខុវេ, កិក្ខុតិហិ សក្កមិតុ”ត្តិ ចចតេត ចិតាកាចឌីបតតោ វោចលំ ត បុត ក្ខុបន្លា កតេហតព្ពា, ត ច ក្ខុបសម្បូតា កាតព្ពាតិ ឥស្សតត្តវេមច “អត្ថុនាតាមិ, កិក្ខុវេ, ចំវេមច ក្ខុបន្លា”ត្តិអាតិ ចុត្តត្តិ វេចិតព្ពំ៍ តត្ថ កិក្ខុតិហិ សក្កមិតុត្តិ កិក្ខុហិ ចិតាហុត្វា កិក្ខុតិហិ ឲច សព្ធិ សមក្កិ កចិតុំ អត្ថុនាតាមីតិ អត្ថោ, តស្មា ឌាមិតា បិត្វឌាលេសេត “តស្សា ឲច កាយត្តរាតីហិ អតាបត្តី”តិ អដ្ឋកចាចចតំ សិទ្ធំ វោហាតិ, អាកត្វា សក្កមិតុំ សក្កា, យស្មា កកចតា កយតំ អត្ថន្នាតំ, តំ តិស្សាយ ក្ខុតោ កាយត្តរាតិបច្ចយា អាបត្តិ៍ ត ហិ កកចា អាបត្តិយំ តិវេយាវេតីតិ យុត្តវេមច តំ, អន្នាថា “យា អាបត្តិវេយា កិក្ខុតំ កិក្ខុតីហិ អសាឆារណា, តាហិ អាបត្តីហិ អតាបត្តិ”តិ បិត្វឌាលេចចតតោ ត កាយត្តរាតីហិ អតាបត្តីតិ អាបន្នតិ៍ សាឆារណតា អាបត្តិវេមច “យា អាបត្តិវេយា កិក្ខុ កិក្ខុតីហិ អសាឆារណា, យា ច កិក្ខុតីហិ សក្កមត្តិយា កាយត្តរតតីបិររត្តិចិប្បចាសកណខុហឹយតាបត្តិវេយា, តាហិ អាបត្តិហិ អតាបត្តិ”តិ ត ចុត្តត្តាតិ វេ? ត ចុត្តំ អតិក្ខុប្បសក្កតោ៍ កិក្ខុតីហិ សព្ធិ សក្កត្តាយមិ តស្សា តា បហាយ អន្នាហិ សក្កមត្តិយា កាយត្តរាតីហិ អតាបត្តិ ឲច សន្តាកាលត្តិ ឌាមស្ស អតិក្ខុប្បសក្កតោ តឆា ត ចុត្តត្តិ អត្ថោ៍ តត្ថ កាយត្តរាបត្តាតិចត្តុំ សព្វាច្ច តស្មិំ កាវេល អន្លាចវត្តីមិ សា លិក្ខបិតុការចេត កាវេណត អតាបន្នតោ អតាបត្តិ៍ អតាបន្នតវេ្ត តេច ចុដ្ឋាតិ តាយាតិ វេចិតព្ពា៍ តឆា វេយាកី អត្ថុប្បន្នេ ឲច កិលេវេស តិវេរាឆតិ៍ អចាត្ថតោមិ បវេត្វា “ក្ខុតបត្វាចាត្ថតោ”តិ ចុច្ចតិ, សន្តាវេសា ចា បត ត សាវេចតិ អប្បច្ចក្ខាតា វោហាតិ សិក្ខា, ឲចមិឆ អតាបត្វាមិ អាបត្តិ ចុដ្ឋិតា តាយ វោហាតីតិ វេចិតព្ពា៍

យស្មា បត សា បុរិវេសត សហវេសយ្យាបត្តិ អតាបន្នត្តិមិ សវេក្កាតិ កិក្ខុតីហិ សក្កមិតុំ , តស្មា អតាបត្តីតិ កត្វា អដ្ឋកចាយំ “ក្ខុកិត្តស្សិ សហវេសយ្យាបត្តិ វោហាតី”តិ ចុត្តំ៍ ចុត្តវេញ្ចំ បរិចារេ “អបវេរហិបិ ចតុហាកាវេរហិ អាបត្តិ អាបន្នតិ សញ្ញិវេន្លោកាយវេន្លា បុក្កលស្ស សត្តិវេក លិក្ខបិតុការចតា”តិ (បរិ៍ ១១៣)៍ យំ បត ចុត្តំ បរិចារេ “អត្វាបត្តិ អាបន្នវេត្វា ចុដ្ឋាតិ ចុដ្ឋហវេត្វា អាបន្នតី”តិ (បរិ៍ ១១៣), តស្ស សហវេសយ្យាតិ៍ អាបន្នតិ អសាឆារណាបត្តីហិ ចុដ្ឋាតិ, តត្តុកយស្សិ សត្តាយ ចុត្តត្តិ វេចិតព្ពំ៍ ក្នុវេរ ចិហារេរា វោហាតិ បញ្ចឆតុរបតិកំ បទ្ធិយំ, ចិហារតោ បដ្ឋាយ កាយំ បចិសត្តិយា កាយត្តរំ វោហាតីតិ អត្ថោ៍ សំចិឥហតំ បរិវេយាវេចត្វាតិ អទ្ធាភកាយតសំចិឥហតំ អកត្វាតិ អត្ថោ៍ តា វោកាវេបត្វាតិ បរិច្ចុឌិត្វាតិ អត្ថោ៍ “បរិបុណ្ណចស្សសាមវេណវេរតាបិ”តិ ចចតតោ អបរិបុណ្ណចស្សស្ស ក្ខុបន្លាយក្កហណំ តត្តីតិ ចិយ ឌិស្សតិ៍ ចិតយកម្ពំ កត្វា ឆមិតោតិ ចិកាវេប្បត្វា ឆមិតោ៍ អចិកប្បិតាតំ ឥសាហាតិក្កវេយ តិស្សក្កិយតា វេចិតព្ពា៍ បុត បដិក្ខុវេហត្វា សត្តាហំ ចដ្ឋតីតិ បត “អត្ថុនាតាមិ, កិក្ខុវេ, កិក្ខុតំ សត្តិឆិ កិក្ខុតីហិ បដិក្កាហារេបត្វា បរិក្ខុញ្ចិតុ”ត្តិ (ក្នុឃអច៍ ៣១៧) ចចតតោ ចុត្តំ៍ អតវេបក្ខចិស្សន្នតេតតាតិ ចត្វំ អតវេបក្ខចិស្សន្នតេត ចា បដិក្កហវេណត ចា បុត បដិក្កវេហត្វា បរិក្ខុញ្ចិស្សាមីតិ៍ បក្ខយាតត្តកាវេល បុតឆេច លិក្ខំ បរិចត្តតិ លោរត្តំ យាតត្តវេមច ឥាតព្ពត្តិ សវេច, កិក្ខុកាវេល អប្បដិច្ឆត្តាយ អាបត្តិយា, តោ បដិច្ឆត្តាយាតិ តោ លទ្ធិតិ អាចរិយា៍

បរិចាសឥាតំ បត តត្តិតិ កិក្ខុតិយា លោឥតាសមុច្ចតោ ចុត្តត្តិ វេចិតព្ពំ៍ សវេច កិក្ខុតី អសាឆារណំ បិរាឌិកាបត្តិំ អាបន្លិត្វា បុរិសលិក្ខំ

បដិលភតិ, ភិក្ខូសុ ឧបសម្បទំ ន លភតិ, បព្ពជ្ជំ លភតិ, អនុបសម្បន្នភិក្ខុកាលេ ច តេន សហសេយ្យាបត្តិំ ន ជនេតិ។ ឥត្ថត្តាយ ភិក្ខុនិយា បុរិសលិង្គេ បាតុភូតេ ភិក្ខូសុ ឧបសម្បទំ ន លភតិ, បារាជិកំ អចិត្តកត្តាយាភស្ស គហដ្ឋស្សេវ សតោ ភិក្ខុនីភាវស្ស សចេ ពុត្តិលិង្គំ បាតុភវតិ, នេវ ភិក្ខូនីសុ ឧបសម្បទំ លភតិ, ន បុន លិង្គបរិវត្តេ ជាតេ ភិក្ខូសុ ឋាតិ។ ភិក្ខុនិយា លិង្គបរិវត្តេ សតិ ភិក្ខុ ហោតិ, សោ ច សិក្ខំ បច្ចក្ខាយ ចិត្តុប្បិត្វា ពុត្តិលិង្គំ បដិលភេយ្យ, ភិក្ខូនីសុ ឧបសម្បទំ បដិលភតិ ឧភយត្ថ បុរត្ត បារាជិកភាវំ អប្បត្តត្តា។ យា បន ភិក្ខុនី បរិបុណ្ណវស្សស្សា បុរិសលិង្គំ បដិលភេយ្យ, ឧបសម្បន្នោ ភិក្ខុ ឧច។ បុន សិក្ខំ បច្ចក្ខាយ អាគតោ ន ឧបសម្បាទេតព្ពោ អបរិបុណ្ណវីសតិវស្សត្តា។ បុន លិង្គបរិវត្តេ សតិ ភិក្ខូនីសុ ឧបសម្បទំ លភតិ។ ឧចំ ចេ ពាតវ្វាវសព្ពហស្ស ជាតកស្ស លិង្គបរិវត្តេ សតិ កិំហិកតា ពុត្តិ ហោតិ, បរិបុណ្ណវស្សស្សា ឧបសម្បាទេតព្ពា កិរ។ ភិក្ខុនិយា ពុត្តិលិង្គត្ថវេសាវេត, ភិក្ខុស្ស ចា បុរិសលិង្គត្ថវេសាវេត បព្ពបណ្ឌកភាវោ ភវេយ្យ, ន សា ភិក្ខុនី ភិក្ខុនីហិ នាវេសតព្ពា ភិក្ខុ ចា ភិក្ខូហិ បុន បកតិភាវាបត្តិសម្ភវា។ បកតិបណ្ឌកំ បន សន្ធាយ "បណ្ឌកោ នាវេសតព្ពោ"តិ វុត្តំ។ បព្ពបណ្ឌកោ ហិ សំវាសនាសនាយ នាវេសតព្ពោ, ព្យតវេរា ឧភយនាសនាយាតិ អវត្វា។ យទិ វេសំ បុន បកតិភាវោ ភវេយ្យ, "អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, តំយេវ ឧបជ្ឈំ តទេវ ឧបសម្បទំ តានិយេវ វស្សានិ ភិក្ខូនីហិ សង្គមិតុ"ន្តិ អយំ វិធិ សម្ភវតិ។ សចេ វេសំ លិង្គត្តំ បាតុភវេយ្យ, សោ ច វិធិ, យា អាបត្តិយោ ភិក្ខូនំ ភិក្ខុនីហិ សាធារណា, តា អាបត្តិយោ ភិក្ខុនីនំ សន្តិកេ វុដ្ឋាតុំ អសាធារណាហិ អនាបត្តីតិ អយម្បិ វិធិ សម្ភវតិ។ យំ វុត្តំ បរិវារេ "សហ បដិលទ្ធេន បុរិមំ ជហតិ, បច្ឆិមេ បតិដ្ឋាតិ, វិញ្ញត្តិយោ បដិប្បស្សម្ភន្តិ, បញ្ញត្តិយោ និរុជ្ឈន្តិ, សហ បដិលទ្ធេន បច្ឆិមំ ជហតិ, បុរិមេ បតិដ្ឋាតិ, វិញ្ញត្តិយោ"តិអាទិ, តំ យថាវុត្តវិធិំ សន្ធាយ វុត្តន្តិ អយម្បិ ឧត្តិតិ អាចរិយោ។ ពុត្តិលិង្គំ, បុរិសលិង្គំ ចា អត្តនោ ធមេត្តំ កិំ សកលម្បិ សរីរំ ករហត្វា អត្តនោ ធមេតិ, ឧទាហុ សយមេវ។ កិំ វេត្វ – យទិ តាវ សកលំ សរីរំ ករហត្វា អត្តនោ ធមេតិ, អយំ បុគ្គលោ ភូតោ ភវេយ្យ។ តស្មា សាយញ្ញា ភូតោ ភវេយ្យ, បុន ឧបសម្បជ្ជនត្តា ឧបបាទិតិកោ ភវេយ្យ។ អថ សយមេវ អត្តនោ ធមេតិ, សោបិ ករហា តស្ស ចិរន្តរ៉ា ពុត្តិន្ទ្រិយាទីនិ ហិ សកលម្បិ សរីរំ ព្យាបេត្វា ឋិតានីតិ ពលាតីទោសោ ចិយ ទេវសំ អត្តនោ ធមេតិ វេទិតព្ពំ, តស្មា យថាវុត្តទោសប្បសង្គាភាវា វេទិតព្ពោ។ អញ្ញមញ្ញំ សំសដ្ឋប្បការំ ជីវិតំ ឧកាប្បការំទោសេបិ ព្ពតវិទ្ធា ធាតុំ ចិយ សេសសរីរដ្ឋានំ តត្ថ ហោតីតិ វេទិតព្ពំ។

សិ១-១។ យុគ្គាបុចា យា ចា ទុក្កដេ ចេចាតិ ចោទនាវាកោកាចតោ។ អថ សយោតិ អសាធិយតំ តាយ ឧចទ្វេប ធាតេ ទុក្កដន្តិ អវត្វា។ ចេចុតសេខិយា តាយ ឧកិត្ត ចាយាវេត តិបដ្ឋតិ "តស្ស ទុ្វិំទុ្វយសយាបត្តិ"តិ វុត្តត្តា, តស្មា ទ្វ យា ចាយាយ, ឧចំ តេ អនាបត្តិ កថិស្សតិ, កិរិយសោត្តំ សិក្ខាបទន្តិ វុត្តំ ហោតិ, "អាបត្តិំ ទ្វេ ភិក្ខុ អាបន្នោ បារាជិក"ន្តិ ចចនតោ អកិរិយសេយ្យំ សិក្ខាបទំ យេភុយ្យេន "កិរិយ"ន្តិ វុច្ចតីតិ សិទ្ធំ ហោតិ។

សិ១-៣។ "បារាជិកកវេសេន អាគាសតោ តេ យេច កត្វា បចេសនាជីតិ កទេវាត្តស្ស សហសា តាលុកំ ចា បញ្ញំ ចា អជ្ឈាចាតំ លុបតិ ចេ, ទុក្កដេ យេចា"តិ ចទន្តិ។ កស្មា? ន វេចុតោភាកត្វាតិ, ជីវំ សិតព្ពំ។ ឧត្តាតំ ញាហិរកាចោ ញេឌ្ឍាតំ ញាហិរកាចោ ចិយ ទុល្លច្ចយត្ត ហោតីតិ វុត្តំ "ញាហិ កិច្ចត្តេធត្ត ឥទប្បាយ ច ទុល្លច្ចយ"ន្តិ។ តំ បុគ្គលំ ចិរន្តរំ កត្វាតិ ចចនេត សោ បុគ្គលោ លិត្តចិរន្តា តាយ ហោតីតិ ដស្សិតំ ហោតិ។ យោ បន បុគ្គលោ ន ចិរន្តរកតោ, សោ ចេ អត្តនោ អជ្ឈាចាតស្ស ធាតុលឌ្ឍតចវិល្លិត្ថិមហិកាទីសញ្ញាយ សាទិយតិ, វេចុតសញ្ញាយ អកាចតោ ចិរន្តរំបញ្ចេចេ កជតីតិ តស្ស អនាបត្តិទ្វាយា ទិស្សតិ។ "វេចុតវេតំ យន្តេ កស្សចិ អយនុស្សស្សា"តិ ទាត្វា

សាធិយត្ថស្ស អាបត្តិ ឯច៑ បណ្ឌកស្ស មេធុតឆម្មត្តិ បណ្ឌកស្ស ចង្ខមេក្ក ចា ម្យុមេល ចា, ក្យុមេ្ត ចា សាយិចចត៑ អចេចឝយត្ថស្សបិ មេចតឱត្តចមេត អាបត្តិ សត្វេតាមេតច មេចមេត ចិយ៑

ក្ខបហតិត្ថ្រិយចត្ថុស្មិំ “ឯតាយត្តំ អាមេរាមេចស្សំ, មេសា អាមេរាមេចសិ”តិ ក្យុចិមេឆា បរិមេធា អត្ថិ៑ តត្ថ “អាមេរាមេចស្ស”ន្តិ ក្យុត្តបរិមេធា “មេចឌិយំ ចា មេសា កិក្លមេច”តិ ក្យុត្តត្តា ស្យុត្ត្ទំ, អញ្ញាឆា “អាបត្តិ តំ កិក្ល”តិ ចត្តត្ថំ សិយា៑ “មេចឌិយា ចា”តិ ឌិបចាសិមេតា បធត្តិ កិរ, មេធុតឆម្មស្ស បុព្ពបមេយាកា ហត្តក្កាហាឝមេយា, តស្មា “ទ្យក្កដមេយចស្ស មេហាតិ”តិ ព្ពយិតា បុរិយបមេឆត សប្ពមេន្តា៑ យស្មា បត ទ្យក្កដមេយចស្ស មេហាតិ, តស្មា យាច សិសំ ត បិបុណាតិ បុក្កមេលិ, តាច ទ្យក្កដេ តិដ្ឋតីតិ សប្ពមេន្តា មេចឌិតមេព្ពា៑ សិសំ តាយ យក្កបដិបិឌត៑ “សិសំ ត បិបុណាតីតិ បិរាឌិកំ ត មេហាតិ តាច បុព្ពបមេយាកទ្យក្កដេ តិដ្ឋតី”តិ អញ្ញតរស្មិំ កណ្ឋិបឌេ លិលិតំ ៑ ក្ខច្ចាលិក្ខបិណកឝដ្ឋេតាតិ ឯត្ថ កាចតិដ្ឋាបច្ចមេយា មេចឌិតមេព្ពា៑ ឝដ្ឋេត ឌំមេសត លាឝមេតតាតិ ហិ អត្ថមេតា ឯកំ៑

លិ៩-លិ៑ សក្កាយសិមេស យុឌ្ឍមេល មេយាឝបុរិមេសា ចិយាយំ កិក្លតិ “សក្កាយសិសមេយាមេឆា កិក្ល”តិ ក្យុច្ចតិ៑ ទ្យក្លស្យុចិក្ខាទំ ក្ខបិលចាយ, ឯមេកត ចា ពាហ្យហិ ចា កណ្ឌមេកហិ ឆកិតត្ថំ កណ្ឌកក្ខាទំ៑ ទ្យស្សក្ខាទំ សាលិក្ខាមេទ្ឋា ទ្យស្សសាលិក្ខាទំ៑ “កិលញ្ញសាលិ”តិអាឌិតា ក្យុត្តំ សព្ពយិ ទ្យស្សសាលិយមេយច សក្កមេហត្វា ក្យុត្តំ៑ ឯកសឌិសត្តា “ឯក”ន្តិ ក្យុត្តំ៑ អាកាសតមេលតិ ហយិយតមេលតិ អមេត្វា៑ អយមេញ្ញាត្វ សមេក្កមេបិតិ ព្ពឆាតិ ចត្តត្ថំ សក្ខាយ ក្យុត្តំ៑ “កិញ្ចិ កមេរាន្តា តិសិក្តា មេហាន្តិតិ ក្យុត្តត្តា តិបត្តាតំ អាបុច្ឆតំ ត ចដ្ឋតី”តិ ចឝត្តិ៑ “យធាបរិមេច្ឆឝមេយច ឆ ត ក្ខដ្ឋាតិ, តស្ស អាបត្តិមេយចា”តិ កិញ្ចាបិ អចិមេសមេសត ក្យុត្តំ, អតាឝរិយទ្យក្កដាបត្តិ ឯច តត្ថ អធិមេប្បតា៑ កធំ បញ្ញាយតីតិ? “ទត្តិ ក្ខាទំ ចិចរិត្វា តិបមេន្តា អទ្យមេលា ក្ខក្កមេត ក្ខដ្ឋហតិ, អតាបត្តី”តិ ក្យុត្តត្តា, យហាបច្ចរិយំ ចិមេសមេសត្វា “អតាឝរិយទ្យក្កដាបិ ត យុច្ចតី”តិ ក្យុត្តត្តា ឆ, មេតាត ព្ពាតរស្មា ទ្យក្កដា យុច្ចតីតិ អធិប្បាមេយា៑ យធាបរិមេច្ឆឝមេយច ឆ ត ក្ខដ្ឋាតិ, តស្ស អាបត្តិមេយចាតិ ឯត្ថ ត អតាឝរិយទ្យក្កដំ សក្ខាយ ក្យុត្តំ៑ យធាបរិមេច្ឆឝមេយចាតិ អចធារណត្ថា បរិមេច្ឆឝមេតា អញ្ញត្ថមេទ ត មេហាតីតិ ក្យុត្តំ មេហាតិ៑ បុត “ស្យុបតី”តិ ក្យុត្តដ្ឋាមេត ចិយ សត្តិដ្ឋាតំ កមេហត្វា ក្យុត្តំ៑ ឯចំ តិបជ្ជមេន្តាតិ តិបជ្ជតកាមេល អាបជ្ជិតព្ពទ្យក្កដមេយច សក្ខាយ ក្យុត្តំ, តស្មា យធាបរិមេច្ឆឝត ក្ខដ្ឋហត្តស្ស មេក្ខ ទ្យក្កដាតីតិ ក្យុត្តំ មេហាតីតិ៑ អត្ថកដ្ឋកធាយម្បិ “យឌិ ទត្តិ ក្ខាទំ អសំចរិត្វា តិបមេន្តា ‘ឌិចា ចុដ្ឋហិស្សាមី’តិ, អតាឝរិមេយ អាបត្តិ ទ្យក្កដស្សា”តិ ក្យុត្តំ, ឯត្វាបិ “តិបមេន្តា”តិ ក្យុត្តត្តា “អទ្យមេលា ក្ខដ្ឋិមេត ក្ខដ្ឋាហី”តិ ត ក្យុត្តត្តា ឆ ឌាតិតត្ថំ៑ “យហាបច្ចរិយំ អតាឝរិយទ្យក្កដមេយច សក្ខាយ ក្យុត្តំ, ត អដ្ឋកធាយំ ក្យុត្តទ្យក្កដ”ន្តិ ឯមេក ចឝត្តិ៑ តស្ស អតាបត្តីតិ អត្ថមេតា អតិបត្តត្តា ក្យុត្តំ៑ “សមេច បត ទត្តិ សំចរិត្វា តិបមេន្តា, អទ្យណដ្ឋាតសមេយ មេកាធិ ចិចទតិ, ក្ខាមេដក្កតាឌីតិ អកត្វា តិបត្តស្ស អាបត្តិមេយច៑ កស្មា? អាបត្តិមេលត្តត្តា”តិ ចឝត្តិ៑

យស្មា យក្លកហិតមេកាបិ ចិសញ្ញីក្ខមេតា ចិយ លិត្តចិមេត្តា តាយ មេហាតិ, អស្ស បិរាឌិកាបត្តិមេតា អតាបត្តិ, បមេកាច អញ្ញមេតា, តស្មា “យក្លកហិតមេកា ចិយ ចិសញ្ញីក្ខមេតាបិ ត យុច្ចតី”តិ យំ យហាបច្ចរិយំ ក្យុត្តំ, តំ បុមេព្ព សញ្ចិច្ច ឌិចា តិបមេន្តា បច្ឆា យក្លកហិតមេកាបិ ចិសញ្ញីក្ខមេតាបិ ត យុច្ចតិ តិបជ្ជតបមេយាកក្លមេណ ឯច អាបត្តត្តាតិ អធិប្បាមេយត ក្យុត្តំ៑ ពាត្តិត្វា តិបជ្ជាបិមេតាច យុច្ចតីតិ ត យក្លកហិតកាឌិមេស្វច, មេសាបិ យាច សយមេយច សយតាធិប្បាមេយា ត មេហាតិ, តាច យុច្ចតិ៑ យឌា កិលមេន្តា ហុត្វា តិទ្ទាយិតុកាយតាយ សយតាធិប្បាមេយា មេហាតិ, តឌា សំចទាមេបត្វា, ឌក្កាមេបត្វា ចា អាមេភាគំ ចា កត្វា តិទ្ទាយិតត្ថំ, អញ្ញាឆា អាបត្តិ៑ សភាមេកា មេច តត្ថិ, ត

បស្សតិ ច, ន គន្តុំ ច សក្កោតិ។ ចិរម្បិ អធិវាសេត្វា បច្ឆា វេទនាដ្ដោ ហុត្វា អនាភោគេនច សយតិ, តស្ស “អនាបត្តិ វេទនាដ្ដស្សា”តិ វចនេន អនាបត្តិ, តស្សាបិ អធិវាសេត្វា អាបត្តិ ន ទិស្សតីតិ វិសញ្ញីភាវេន ច សុបន្តស្ស “អនាបត្តិ ខិត្តចិត្តស្សា”តិ វចនេន ន ទិស្សតិ។ អាចរិយា បន ឯវំ ន កថយន្តីតិ អវិសេសេន “ន ទិស្សតី”តិ ន កថយន្តិ, យទិ សញ្ញំ អប្បដិលភិត្វា សយតិ, អចេតនត្តា អាបត្តិ ន ទិស្សតិ, សចេ សញ្ញំ បដិលភិត្វាបិ កិលន្តកាយត្តា សយតិ សាទិយន្តោ សុបតិ, តស្ស យស្មា អចេតនត្តំ ន ទិស្សតិ, តស្មា អាបត្តិ ឯវាតិ កថយន្តីតិ អធិប្បាយោ។

មហាបទុមត្ថេរវាទេន យក្ខគហិតកោ ខិត្តចិត្តកោ យុជ្ជតិ។ ពន្ធិត្វា និបជ្ជាបិតោ អសយនាធិប្បាយត្តា, វេទនាដ្ដត្តា ច យុជ្ជតីតិ អធិប្បាយោ។ ឯវំ សន្តេ បាឡិអដ្ឋកថា, ថេរវាទោ ច សមេតិ, តស្មា តេសំ តេសំ វិកិច្ឆាយានំ អយមេវ អធិប្បាយោតិ នោ លក្ខិតិ អាចរិយោ, អនុគណ្ឋិបទេ បន យក្ខគហិតកោបិ វិសញ្ញីភូតោបិ ន យុជ្ជតិ នាម, បារាជិកំ អាបជ្ជិតុំ ភព្វោ សោ អត្តនត្តា សញ្ញាបដិលាភតោតិ អធិប្បាយោ។ “ពន្ធិត្វា និបជ្ជាបិតោ វា”តិ វុត្តវចនេន ឯកកេន និបន្នោបិ ន យុជ្ជតីតិ ចេ? យុជ្ជតិយេវ។ កស្មា? អត្តតោ អតិបន្ធត្តា។ វុត្តវាទេន យថាអដ្ឋកថាវាទោ សមេតិ។ កស្មា? អចេតនត្តសាមញ្ញតោ។ កិញ្ចាបិ សមេតិ, អាចរិយា បន ឯវំ ន កថយន្តិ។ ន កេវលំ តេយេវ, មហាបទុមត្ថេរវាទោបីតិ ទស្សនត្ថំ “មហាបទុមត្ថេរេនា”តិ វុត្តំ។ មហាបទុមត្ថេរវាទេន “បារាជិកំ អាបជ្ជិតុំ អភព្វោ យក្ខគហិតកោ នាមា”តិ ច វុត្តំ, តត្ថ អាចរិយា បន ឯវំ វទន្តិ “សចេ ខុទ្ទកត្តនិទ្ទោ អជានន្តោបិ បរេន យញ្ញកំ អារោបេតិ, អាបត្តិយេវាតិ វុត្តត្តា យោ បន បតិត្វា តត្ថេវ សយតិ ន វុដ្ឋាតិ, តស្ស អាបត្តិ អត្តនត្តា ជានន្តស្សាបិ អជានន្តស្សាបិ ហោតី”តិ។ សព្ពដ្ឋកថាសុ វុត្តវចនានិ សម្បិណ្ឌេត្វា ទស្សេតុំ “ឥធ កោ យុជ្ជតិ កោ ន យុជ្ជតី”តិ វុត្តំ។ យក្ខគហិតកោ ច វិសញ្ញីភូតោ ច ន កេវលំ បារាជិកំ អាបជ្ជិតុំ ភព្វោ ឯវ, សព្ពាបិ អាបជ្ជតិ ឯវ “ពន្ធិត្វា និបជ្ជាបិតោវ យុជ្ជតី”តិ វចនេន តស្សាបិ អចេតនត្តា “អាបត្តិ ន ទិស្សតី”តិ ឯវំ ន កថយន្តិ។ យស្មា ឧម្មត្តកខិត្តចិត្តវេទនាដ្ដេសុ អញ្ញតរោ ន ហោតិ, តស្មា “អាបត្តិយេវា”តិ កថយន្តិ។ ឥទំ កិរ សច្ចំ ន សព្ពីតិ អារុឡ្ហំ។ “បវេសនំ សាទិយតីតិអាទិនា វុត្តត្តា អកិរិយាបិ ហោតីតិ វទន្តិ, តំ ន គហេតព្ពំ, យទា បន សាទិយតិ, តទា សុបុយាបិ វិញ្ញត្តិ ហោតិ ឯវាតិ ឥធ កិរិយា ឯវា”តិ អនុគណ្ឋិបទេ វុត្តំ។

បឋមបារាជិកវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

២។ ទុតិយបារាជិកំ

ធនិយវត្ថុវណ្ណនា

៨៤។ ទុតិយេ រាជូហិ ឯវ បរិគ្គហិតត្តា “រាជគហ”ន្តិ លទ្ធនាមកេ សមីបេន, អធិករណេន ច បដិលទ្ធកុម្ពុចិកត្តិកោ គិញ្ជកាវសថេ បព្ពតេ វត្ថុហិ វិហារេហិ វិហរន្តោតិ អធិប្បាយោ។ តស្ស “វស្សំ ឧបគច្ឆិំសូ”តិ ឱយិតា សព្ពន្តោ វេទិតព្ពោ។ តយោ ឯវ ហិ ជាតិំ ទស្សេត្វា គណកម្មំ ករោន្តិ, ន តតោ ឱនកា អធិកា វា អកិរិយត្តា។ តត្ថ វិនយបរិយាយេន សង្ឃគណបុគ្គលកម្មោកាសលទ្ធំ ឱតំ បកិណ្ណកំ វេទិតព្ពំ

– អត្ថិ សង្ឃកម្មំ សង្ឃោ ខុច ពទេរាតិ, ត គណោ ត បុក្កលោ, ត៎ អបលោកតកម្មស្ស កម្មលក្ខណោពេជន៍ ជេបត្វា ឰតាទ៍ ចត្វន្តំឆេបឹ កម្មំ

ទេចទិតព្វាំ៉ អត្ថិ សង្ឃកម្មំ សង្ឃោ ច ពទេរាតិ, គណោ ច ពទេរាតិ, បុក្កលោ ច ពទេរាតិ៉ កិត្តាតិ? ឃំ បុន្នោ ជបិត៎៉ ចុត្តញ្ញោត៎

បរិចារដ្ឋកឆាឃំ “ឃស្មិំ ចិហារេ ទេ្វ តយោ ឌតា ចសត្តិ , ទេតហិ តិសីទិត្វា កតប្បឹ សង្ឃោ កតសជិសយេច៉ ឃស្មិំ បត ចិហារេ ខុកោ កិក្ខុ

ហោតិ, ទេតត កិក្ខុនា ឧបោសថទិចសេ បុព្វាករណបុព្វកិច្ចំ កត្វា តិសិទេ្នត កតប្បឹ កតិកចត្តំ សង្ឃោ កតសជិសយេច ហោតី”តិ (បរិ៉ អដ្ឋ៉

៤៥៥-៤៥៧)៉ បុតបិ ចុត្តំ “ខុកកិក្ខុកេ បត ចិហារេ ខុកោត សាចិទេតបិ បុរិមកតិកា បដិបជ្ជស្សយុត្តិ ខុចា”តិ៉ អត្ថិ គណកម្មំ សង្ឃោ ពទេរាតិ,

គណោ ពទេរាតិ, បុក្កលោ ពទេរាតិ, ត៎ តយោ បរិសុទ្ធិឧបោសថា អញ្ញាសំ សត្តិកេ កីរយត្តិ, តស្ស ចេសត ទេចទិតព្វាំ៉ អត្ថិ គណកម្មំ

គណោច ពទេរាតិ, ត សង្ឃោ ត បុក្កលោ, ត៎ បរិសុទ្ធិឧបោសថោ អញ្ញមញ្ញាំ អារោចតចេសត កីរយតិ, តស្ស ចេសត ទេចទិតព្វាំ៉ អត្ថិ

បុក្កលកម្មំ បុក្កលោច ពទេរាតិ, ត សង្ឃោ ត គណោ, ត៎ អធិដ្ឋាតុឧបោសថចេសត ទេចទិតព្វាំ៉ អត្ថិ គណកម្មំ ខុកទេ្វាច គណោ ពទេរាតិ,

ខុកទេ្វា ត ពទេរាតិ, តត្ថ អចាត្តិក៎ ទេ្វ ខុច ពទេរាត្តិ, ត តយោ៉ សចាត្តិក៎ តយោច ពទេរាត្តិ, ត តទេតា ឧ្វាតា អធិកា ចា, ទេតត ចុត្តំ

“តយោ ខុច ហិ ចាត្តិំ ជេបត្វា គណកម្មំ ពទេរាត្តិ, ត តទេតា ឧ្វាតា អធិកា ចា អកិរិយត្តា”តិ៉ តស្មា តយោច ចិតយបរិយាយេត

សម្បហុលោ, ត តទេតា ឧ្វន្តិ ទេចទិតព្វាំ៉ អត្ថកថ្ឋិបទេ បត “កិត្តាបិ កម្មលក្ខណំ តយោច ពទេរាត្តិ, អឆ ទេលា ទេតហិ កត៎ សង្ឃោ កតសជិសត្តិ

ចុត្តត្តា ខុកោត បរិយាយេត តយោ ឌតា ចិតយបរិយាយេតបិ សង្ឃោ”តិ ចុត្តំ, ឰាទ៍ សព្វាយឹ ចិតយកម្មំ ឧបិធាឃ ចុត្តំ, លិក៍ បត

ឧបិធាឃ អត្ថមេសា ខុកោបិ អតុបសម្បទ្នោបិ “សង្ឃោ”តិ សង្ខ្យាកច្ឆតិ កិទ៉ បចារណាទិចសស្ស អនុញ្ញកុមតសមតត្តរេមច “ចុត្តកស្សា”តិ

ចុច្ចត្តិ, ឧក្កិសតមេត “បិដិបជ្ជទិចសទេតា បដ្ឋាយា”តិ ចុត្តំ, ទេតតច “មហាបចារណាឃ បចារិតា”តិ ចុត្តំ៉ អញ្ញាឆា អត្តរាយេត

អបចារិតា “ចុត្តចស្សា”តិ ត ចុច្ចត្តីតិ អាបជ្ជតិ៉ ឆម្ភាទិ កដ្ឋកម្មត្តិ ទេចទិតព្វាំ៉ ទេកចិ តត្រ៎ ជានុត្តម្ពំ អទេត្តាកត្វា មត្តិកាមឃំ ឆម្ពំ ពទេរាត្តិ,

អឃំ បត តឆា ត អកាសិ, ទេតត ចុត្តំ “សព្វាមត្តិកាមឃំ កុដិក៎ ករិត្វា”តិ៉ ទេតលមិស្សាឃ តព្វាមត្តិកាឃ៉

៦៥៥៉ “មា បច្ឆិមា ឌតតា បិទេលាស្ម បិតញ្ញត៎ អាបជ្ជឹ”តិ ឰាមិតា អតុទេ្ធសតិក្ខាបទេត ឃត្ត ឰាដ្ឋកបទេត បត្តបទេត កុដិករណ

ចិហារការាបត តចកម្មករណ តណ្ហុកុលបដិសន្តរណ ចិហារសមុដ្ឋត បដក្កិធាត ក្សបេបិក្ខុណីលោណាបតាទិសុ បិតញ្ញត៎ ឌាតទេ្តត កិក្ខុតា

កប្បិយចចតម្បិ ត ចត្តព្វាត្តិ ជស្សតិ, ទេតតច បរិយាឃំ អចត្វា ទេតសំ សិក្ខាបធាត៍ អតាបត្តិចាទេសុ “អតាបត្តិ អបតិយា

អឌាតត្តស្សា”តិ ចុត្តំ៉ “អត្តរាបត្តិសិក្ខាបជ”ត្តិបិ ខុតស្ស តាមមេច៉ “កច្ឆទេចត៎, កិក្ខុទេច, កុដិក៎ កិត្តថា”តិ ឰាមិតា កត៎ លកិត្វា តត្ត

ចសត្តាតម្បិ ទុក្កដមេចាតិ ច សិទ្ធំ៉ អញ្ញាឆា ហិ ករចា ត កិត្តាទេមជ្ឈ៉ ខុស តយោ ទេកជតក៎ លេជតក៎ ឧ្វាលតកត្តិ ខុត្តាបិ,

អាបត្តិទេកធាច៉ តទេតា ខុច ហិ ទេកជតកសិក្ខាបធាទិសុ ចិឃ “អទេញ្ញាត កត៎ បដិលកិត្វា បរិកុញ្ជតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ ត ចុត្តំ, តឆា

អញ្ញាស្សត្វាឃ ពទេរាតិ, ទេចតិយាទិត៍ អត្វាឃ ពទេរាតិ, ទុក្កដមេចាតិ ច សិទ្ធំ, អញ្ញាឆា កុដិការសិក្ខាបធាទិសុ ចិឃ “អញ្ញាស្សត្វាឃ

ធាឃាការ៍ ជេបត្វា សព្វត្ថ, អតាបត្តី”តិ តឃមេច ចទេជ្ជ, ត កិត្តាទេមជ្ឈ៉ សព្វាមត្តិកាមឃកាជ៍ បត មេរាទេត្វា កដ្ឋបិសាណាទិមិស្សំ

កត្វា បរិកុញ្ជតិ, អតាបត្តិ៉ តឆា ហិ លេជតកសិក្ខាបធាទិសុ ករចតា តយោ ជិទេ្នា “អទេញ្ញាត កត៎ បមាណាតិក្កត្តំ បដិលកិត្វា ឃិត្តិត្វា

បរិកុញ្ជតី”តិអាទិសុ៉ ទេកចិ បត “ចយកម្មឹតិ ខុទេតត មុលំ ឥត្វា ការាបិតម្បិ អត្ថិ, ទេតត ត៎ អទេញ្ញាត កតប្បិ ត ចដ្ដតីតិ សិទ្ធ”ត្តិ ចេទត្តិ, ត៎

ត សុត្តទ៍៉ កស្មា? សម្ភាទេ កិហិត្វា សយមេច ពទេរាត្តស្សាបិ ចយកម្មសម្ពទេតា៉ កិ ចា បិញ្ញដ្ឋទេលទេ សតិ អដ្ឋកធាទេលសតយោ៉ ឰាដ្ឋកាហិ

កិញ្ញកាចសចសទេ្លទេត កតា ចដ្ដតីតិ ខុត្ត បកតិឰាដ្ឋកាហិ ទិតិត្វា កត្តព្វាចសទេឆា កិញ្ញកាចសទេឆា តាម៉ សា ហិ “មត្តិកាមឃា”តិ ត

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ធារេតព្ពានី”តិ បដិក្ខេបិកាចនតោ វុត្តំ។ កេចលញ្ចិតានិ “អត្ថរាតាយិ, កិក្ខេច, បិច្ឆបតព្វា តាលចណ្ណព្វា”តិអាទិនា (ពុទ្ធអដ្ឋ ១៩៨) វុត្តានិ។ គណ្ឋិបទេ បន “ទេវកាយនេសុ ចណ្ឌយព្ពញ្ចំ ចដ្ឋតីតិ សេនាសនបរិក្ខារត្តា”តិ វុត្តំ។ រាជចល្លកាតិ រាជកុល្លបកា។ និយាតិ ញាតាធិបេយ្យតា ក្ខុយិ, ពាឡ្ហនិយា ច។ “សេយ្យំ សន្តកា ទោសំ និយា, តត្ថ បទេហិ ន គត្តព្ពា”ត្តិ អត្ថគណ្ឋិបទេ វុត្តំ។ “ក្ខុយិ ច និយា ច សេយ្យំ សន្តកា, តេហិ ឯវ ធារេតព្ពា។ សេយ្យំ បន អញ្ញេសំ ក្ខុយិយំ និយា គតា, តេ ធារេតុំ ន ញាយន្តិ”តិ ចទន្តិ។ “សង្ឃិកបាទីនំ ការេតព្ពា ‘យា ករោថា’តិ បដិសេធេតព្ពា ឯវា”តិ អដ្ឋកថាយំ វុត្តំ កិរ។

៥៩-៦០។ ពាទុកុដិកំ កាតុំ, គត្តត្តិ ច អត្ថិ។ ឍណ្ឌាឍណ្ឌិកត្តិ ចលិចលំ ចិយ ឥដ្ឋញ្ញា។ អាលាបេហីតិ ចទតំ អតិរេក ឯវ ចុទ្ទតីតិ គច្ចា ពាឡ្ហំ អាលាបេសិ។ ញាយ្យទិយយត្តាយាតិ សយិត្ថិយំ យត្តាសទ្ទោតិ ខាទេបតិ។

៦៦។ “ឯចទូបំ ចាដំ ការិត្វា”តិ ច បិទេធា។ ទេលិទេយត តុំ យុទ្ធា, យា បុគបិ ឯចទូបយកានីតិ ញាដំ កិំ ញ្យាបិទដិបកំ, ពាទូសុបិ ទេលិកក្ខឌ្ឍិបកំ ចទតំ សោតាបត្តស្ស សទោ តស្ស រាជស្ស បតិទូបំ។ តតុ តាយ “បុទ្ធោ គតំ សុគតំ កន្តោ, ចទេយ្យោធ បុគបិ សេគទ្វោ”តិ បចារេទ្វា អតីច ឋីតិបិទេយាឌ្ឍ ស្បប្យាទេតព្ពំ ទោគ និយាតិ? សច្ចយេតំ សោតាបត្តា អតីច ញុទ្ធាយទោកា ធម្មាយទោកា សង្ឃាយទោកា ច, តស្មា កិក្ខុតំ អគប្បិយំ អសហទន្តា, និក្ខាបទបញ្ញត្តិយា ច ឡាការំ គត្តការេយា “សុបយុត្តាតិ ទេ ពាទូតិ”តិ ញដ្ឋចិទេត្តាបិ ឯចយាហាតិ ទេចិតព្ពំ។ ញាទេយហិ តាយ ឯចទូបេ ធាទេត “អាកាតបកាតុទូបេតាតិ អញ្ញេហិ ចា បទេហិ, ញាទោ ទោធាគតទេហិ ចា អាកាតកាទេលតកតុទូបិ ទេយាជតា កាតព្ពា”តិ គណ្ឋិបទេ វុត្តំ។ “ន កេចលំ ញាយសិទ្ធេយច និក្ខាបទេ, អញ្ញាសុបិ អាគច្ឆន្តិ, តស្មា តត្ថ តត្ថ អាកាតបកាតុទូបេត ទេយាជតា ទេចិតព្ពា”តិ អត្ថគណ្ឋិបទេ វុត្តំ។ ស្វញ្ញាយតទេ្វា អចិត្តស្សាទិត្តត្តាច, ទេ ស្វញ្ញាយិសុ។

ទ្រូតាយទោកា តាយ ទ្រូតាយកានីហិ ស្បប្យាទិទោតា។ ពាទាលហិតកទាទីសុ ទេហិ ទេហិ រាទ្ធហិ ទេបិទាលសត្វាតុទូបំ លក្ខណសម្បត្តា ស្បប្យាទិតា និលកហាបណា។ ទោសំ កិរ តិកាកំ អញ្ញត្តិ ទ្រូតាយទោកា, តស្មា តស្ស បិទេកា ចុល្លទ្ធយចត្ថុ ទោហាតិ។ យាសទោកា បន ញាធ អប្បយាណំ កហាបទោណា កិច្ចិកាទេល ស្វាតចិសតិយាសទោកា ទោហាតិ, កិច្ចិ កាទេល អតិទេកចិសតិយាសទោកា។ តស្មា តស្ស កហាបណស្ស ចតុត្ថការកោ បញ្ចយាសទោកា ចិយ អតិទេកបញ្ចយាសទោកា ចា ស្វាតបញ្ចយាសទោកា ចា បិទេកាតិ ទេចិតព្ពំ។ ញាយស្សត្ថស្ស ដិបតត្ថំ “តទា រាជគទេហ ចិសតិយាសទោកា កហាបទោណា ទោហាតី”តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ រជតមយោ សុចណ្ណមយោ តម្ពមយោ ច កហាបទោណា ទោហាតិ។ សុចណ្ណក្ខុយិយំ ចិយ បិទេកាបិ យត្ថ តម្ពមយោច គទោតា ទោហាតិ, តត្ថ សោច បិទេកាតិ អាចរិយោ។ យស្មា បិទេកា ឯកនិលកហាបណញ្ញុកោកា, តស្មា តស្ស បិទស្ស ចតុត្ថការកោច និយា បិទេកាតិ ឯកោ។ ញាដំ ន យុជ្ជតិ។ យោ ច តត្ថ បិទាទេហា កណ្ឌោ, តស្ស ចតុត្ថកាកទេស្សច បិទាទិកចត្ថុកាចប្បសង្គតោ។ យទិ បិទាទេហំ កណ្ឌំ បិទាទិកចត្ថុ, សិទ្ធំ “សោច បិទេកា បច្ចិយំ បិទាទិកចត្ថុ”តិ។ ន ហិ សព្ពត្ថ កណ្ឌំ គទេហត្វា និលកហាបណស្ស អញ្ញាទេបត្តិ។ យស្មា តស្ស តទេស្សច កហាបណស្ស អញ្ញាទេបត្តិ, តស្មា តស្ស តស្ស ឌតបទស្ស បិទេកាច បិទេកាតិ តទញ្ញុកទេយច បិទញ្ញុកត្តិ សិទ្ធំ, “សោ ច ទោ ទេបិទាលស្ស និលកហាបណស្ស ចទេសត, ន ញាតទេសត្តិ យត្ថ បន និលកហាបណា ចត្ថអដ្ឋា គច្ឆន្តិ, តទេត្ថចា”តិ កោចិ ចទន្តិ, ស្បបរិក្ខិត្វា គទេហតព្ពំ។

ปฐกาฐกีฆจณฺฑกา

๒๑๑. กายา จา อรฺญฺญา จาติ ลกฺขณาทุปฏฺฐาตฺติกตฺวา ปฐยปฏฺฐาตฺติยา อาทีนิ ปุจฺฉา. ยเตา จา อปกฺกตฺตา, เสา อยตฺตุรยฺยา ตาย. “อยตฺตุรยฺยกายํ อปิทฺรุปิตฺวา, กายปฺปเจยสตตฺเค อตาปุนฺนา ปจิมิตํ จฏติ”ติ อตฺถกฺขิปเฐ ทุตฺติ. “ยเตา กายเตา อากตฺติกายา ดุจ อปกฺกตฺตา, ตํ กายํ ดุจิ ปจิมิตํ ต จฏติ”ติ จตตฺติ ดุเกา. เกจิ ปต “ยกฺขปริกฺกหตฺวตาปิ อาปณาทีสุ ฉิยฺยาตตุ ดุจ ‘กายา’ติ ยกฺขํ กจฺฉติ, อฉิยฺยาตตุ ปเจยเต อตาปตฺติ”ติ จตตฺติ. “กาเยา ดุจ รุปจารเรา กายฺยปจารเราติ ดุจิ กยุลารยจเยต กหิเต ฤทฺธฏฐกจาทีสุ ทุตฺตยปิ ทุทุตฺตเยจ เหาติ”ติ จตตฺติ. “ตยฺย ฌทฺรุปจารเรา กาเยาติ อาปชฺชติ”ติ จจตํ ปฏิกฺขิปติ. “กายยฺยปจารเรา จ กาเยา จ กายฺยปจารเรา จา”ติ จตตฺติ, ตํ จินฺฉตฺติ, ต. “ฐุเยยํ ลิกาทีสุ ลกฺขฌํ ยกฺขาย ยถาอฏฺฐกถายํ ‘ฌทิ ฌทฺรุปจารเรา’ติอาทิ ทุตฺตํ, ตํ ต ยฌํ ปฏิกฺขิปิยา”ติ จ จตตฺติ. “กตปริเกฺขปิจาติ ฌเรยฺย ยยตฺตเตา ตตฺตเกา รุปจารเรา ตายา”ติ กฺขิปเฐ ลิขิตํ. อตฺถกฺขิปเฐ ปต “เยา เยา อฏฺฐกจาจาเรา จา เจรจาเรา จา ปนฺนา ทุนฺนติติ ฐุเตา อตากตํ ยกฺขาย ทุตฺตํ, ตาตีตํ. ยทิ อตีตยปิ ยกฺขาย ทุตฺตํ, ยถาปฐุยเจรจาเรจ ปยาณํ ฐาตตฺติ อาปชฺชติ, ตยฺมา อตากตเยจ ยกฺขาย ทุตฺตตฺติ อาจริยา กจยตฺติ”ติ ทุตฺตํ. เสยยฺยิติ กายฺยปจารลกฺขณยปิ.

ตตฺรายํ ตเยาติ ตยฺย กายฺยปจารยฺย กหเณ อยํ ตเยา. ขิกาเลกายปฺปเจยตาทียฺติ ดุตฺต “กายปฺปเจยตยิกฺขาติ ดุจ อาปุนฺนิตตฺวา”ตฺติ กฺขิปเฐ ทุตฺตํ. “ตํ อฏฺฐกจาย ต ยเยติ”ติ จตตฺติ. “กายยฺยทุปจารํ ยกฺขาย ทุตฺต”ตฺติ กหิเต ยเยติติ ยย ตเกฺขา. “อาทิ-ยฏฺเฐา ฌเร ฉิตาตํ ฉิตฺตุลิกกาฐตาทีที”ติ กฺขิปเฐ ทุตฺตํ. “กายฺยปจาเร ฉิตาตํ ปิปุหิตตฺตลิกํ ยตฺติทฺธ อเจตฺตาตํ ปิทฺราชิก”ตฺติ อตฺถกฺขิปเฐ ทุตฺตํ. กิญฺจาปิ ฤทฺธฏฐิอาทีสุ ปิญฺฐพฺพํ ทุตฺตจจตาทุเลิยจเยต ทุตฺตตฺตา “ปยาจเลตา”ติ ต จตฺตตฺตํ, ยถาอฏฺฐกถายํ ทุตฺตขิติจฺฉเยา ยทฺทีติเตา ปฏฺฐาย อากเตา. “ยเญาตํ ยถาอฏฺฐกถาย”ตฺติอาทิ นีหตฺยอทีเย อฏฺฐกจาจริเยหิ ทุตฺตํ “ขิติจฺฉยตเยา”ติ จ. เลฑฺฑุปิเตตเจ ปริจฺฉินฺนิตฺเตฺตาติ ปริเกฺขปิรหฏฺฐาตํ, ต รุปจารํ เสา หิ ตเตา อปเรต เลฑฺฑุปิเตต ปริจฺฉินฺนเตฺตา. ฐุยยฺมิ อทิตฺตาฐาตยิกฺขปเฐติ ติยเยต อญฺญตฺร อญฺญาจาติ อตฺเตา ทุตฺตํ เหาติ. เตต จา ติยเยต ยจาทฺรุตจเยตาปิ อเตฺตา ฐุฌ ยุชฺชติ. อทิจฌยุ ปตาติอาทิตา อญฺญาจาปิ อตฺตาปตฺติทิทฺธํ ฉเยฺยติ.

“ปริจฺฉากาทีนิ อกเต ‘ฐุฐํ ยย ยตฺตก’ตฺติ อขิติตยปิ ปรปริกฺกหิตเยจ ปุตฺตกาตํ ปิตํ อทฺธเยต ยตฺตกํ ขิย, ตํ อตฺเตา อปริจฺฉตฺตํ ยกฺขํ กจฺฉติ”ติ กฺขิปเฐ ทุตฺตํ. “เจตยฺย กยุ เจยฺย, เจเตต กเหตตฺตุทฺธิ กตฺติ เจยฺยตฺติ ยกฺขาตตฺติ เจยฺยยกฺขาต”ตฺติ เปิราณกกฺขิปเฐ ทุตฺตํ. ตํ เจยฺย ยยฺย เจตยฺย กยุ, เสา ยยฺมา เจยฺยจิตฺตา อจหรณจิตฺตา เหาติ, ตยฺมา “เจยฺยยกฺขาต”ตฺติ ปทํ ฐุทฺธริตฺวา “เจยฺยจิตฺตา อจหรณจิตฺตา”ติ ปฐกาฐตยปิ เตยํ เปิราณาตํ ยุชฺชเตจ, ตจาปิ อฏฺฐกถายํ ทุตฺตตเยเตจ กเหตตฺตํ. “ยทฺธา ปุตฺตกาเรก ‘อจหริยฺยามี’ติ ปจตฺตํ ขิตฺตํ, ยทฺธา กยตาทิยาฌกํ, ปรายยตาทิยาฌกํ จา ยเกฺขปจตฺตํ, ยทฺธา ฐาตาจาจตปเยาคยาฌกํ, เตยุ อยเยจเกา ปนฺเยา ขิตฺตเกาฏฺฐเสา ฐุฌ อฉิเยฺยเตา ‘เจเต’ติ อปเร”ติ อตฺถกฺขิปเฐ ทุตฺตํ. ฐาตยายยกายยปิลาทีสุ “อจหรณจิตฺตยุ ดุกจิตฺตเกาฏฺฐเสาติ อาจริยา จตตฺติ”ติ ทุตฺตํ.

បច្ចាចិសតិអចហារកចាចណ្ណតា

បច្ចាចិសតិ អចហារា តាយ ចចតកេកេតេច កិត្តា, អត្ថតោ បត អកិត្តា៑ អាកុលិ ទុចិតេញ្ញាឃ្យចិតិច្ឆយាតិ អាចរិយាតំ យុតេ សត្តិកេ សត្តាកាតេត អក្កហិតចិតិច្ឆយាតំ ទុចិតេញ្ញាឃ្យា៑ ទុកតិកបដ្ឋានបិឡព្ព (បដ្ឋា៑ ៤៑១៨១ អាតេយា, ទុកតិកបដ្ឋានបិឡព្ព) ចិយ អាកុលិ ទុចិតេញ្ញាឃ្យចិតិច្ឆយា, តេកចលំ តំ អាចរិយា បុព្វាបរចិតេរាឆយកត្វា សក្កិតិតោតា បដ្ឋាយ អាកតតយបចិតាតេសត្វា ចណ្ណយត្តិតិ "បដ្ឋានបិឡព្វយិចាតិ អបទេ ចតត្តិ"តិ ច ទុត្តា៑ ពេបិរាណាតិ សក្កិតិអាចរិយា៑ អយតេយត្ត សាយីចិ ឲច, សចេ ត តេតិ, អាបត្តិ តត្ថិ, បិរាឌិកកយា បត យធា សិក្ខាការេយា តេតិ, ឲចំ ទាតព្វតេយច៑ យាតិ បតេត្ថ ចត្តតិ, តាតិ សិហឡអឌិបេ អាចរិតេយហិ

សញ្ញាឌិតយតុយតិយា អដ្ឋកចាសុ បក្ខិត្តាតិ, "អតាកេត (ពាហុចារឹតំ ហិតត្វាយ តេបិត្តការុឡហកាលតោតា បច្ឆាបិ"តិ ទុត្តំ៑ អាណត្តិកំ អាណត្តិក្ខណេបិ កណ្ឌាតិ, កាលត្តទេតាបិ អត្ថសាឆេកា, កាលត្តុរំ សត្តាយាតិ ព្ពតេយតោសំ តាតត្តំ៑ កតេដ្ឋតិ អបកេតា៑ អត្តុរសយុត្តេ អត្សុរុយុហុតេត៑ ឋរតិ សាតេឆតិ៑ តចតេឆាតោតាតិ តចកតោតា៑ បិសាណសក្ខុរត្តិ បិសាណច្ចា សក្ខុរច្ចា៑

ក្សយដ្ឋកចាឌិចណ្ណតា

ជើ៑យហាអដ្ឋកចាយំ បត សតេច្ចបិ អលិកេបិ ទុក្កដតេយច ទុត្តំ, តំ បយាតលិលិតត្តិ តេចឌិតព្វាត្តិ យតេឆតេហិ យុត្តិយា កតេហតព្វា៑ តត្ថ "ចត្យចតេក្កត ធតេបត្វា ក្កបសយ្យតបចារណអត្តាតាឌិសត្ត សញ្ញុកឃុំ កាតុំ ចដ្ឋតិ"តេច្ចច ចត្តតេព្វ "ក្កបសយ្យតបចារណកឆិតត្តាតាឌិតិ"តិ លិលត្តិតិ តេចឌិតព្វា៑ តំ អាចរិយា "បយាតតេលណា"តេត្ថច ចណ្ណយត្តិ, តោត ទុត្តំ "បយាតលិលិត"ត្តិ៑ យំ យំ ចចតំ យុសា, តត្ថ តត្ថ បិចិត្តិយត្តិ ទុត្តំ៑ ទុក្កដស្ស ចចតេត បតេយាឌតាកាចា "អឌិត្តាគាតស្ស បុព្វបតេយាតេក"តិ ទុត្តំ៑ អតេញ្ញាសយ្យិ បុព្វបតេយាតេក បិចិត្តិយដ្ឋាតេត បិចិត្តិយតេយច៑ បយាតលិលិតត្តិ ឲត្ថ ព្ពឆ អឆិតេបុតេយច កតេហត្វា អដ្ឋកចាយំ ទុត្តត្តិ កហិតេត សតេយតិ ចិយ៑ អាចរិយា បត "បិចិត្តិយដ្ឋាតេត បិចិត្តិយ"ត្តិ ចត្វា ទុក្កតេដ ចិស្ញំ ចត្តតេព្វ "សច្ចាលិតេក"តិ សាយព្វាតោតា ទុត្តត្តា "បយាតតេលណា"តិ ចតត្តិតិ តេចឌិតព្វាតិ៑ "កុសលធិតេត្តត កយតេត អតាបត្តិ"តិ ទុត្តត្តា "ទាតច្ចា តស្សាយី"តិ ចចតេតត អតាបត្តិ ចិយ៑

បិចិត្តិយដ្ឋាតេត ទុក្កដ៝ ត យុច្ចតីតិ បិចិត្តិតេយត សទ្ធិំ ទុក្កដយាបជ្ជតិ៑ ពាហុកាបិ អាបត្តិតេយា តេហាត្តុតិ ពលាតឡ្យហតុត្ឋតេលាសុ តស តស កត្វា អាបត្តិតេយា អាបតេត្តា, តោតសុ ក្កត្ឋតេណ តស បិចិត្តិតេយា តេតេសត្វា យុច្ចតិ, ឌាតិចតេសត "ឲកតេយច តេតេសត្វា យុច្ចតី"តិ កុរុត្តិយំ ទុត្តំ, តស្វា បុរិតេយត សតេយតិ៑ "សតេយាឆាតេតត្វា តស្សិតបតេយាតេក "ទុក្កដ"ត្តិ ទុត្តត្តា សយាតបតេយាកា ពាហុទុក្កដត្តំ ឆាតេបតិ៑ ពលាតេត ពាហុកាតីតិ សយាតបតេយាកត្តា ត បដិប្បស្សយុក្កតិ៑ អដ្ឋកចាចរិយប្បយាតេណតាតិ យធា បតេត្ត, ឲចំ អតេញ្ញាសុបិ ឲចទុបិតិ អដ្ឋកចាយ អាកតចចតាតិ សក្កិតិតោតា បដ្ឋាយ អាកតត្តា កតេហតព្វាតីតិ អតេត្វា៑ "ព្ពឆ ទុតិយបិរាឌិតេក កតេហតព្វា, ត អតេញ្ញាសុ"តិ ឆយ្យសិរិតេត្តតេរា កិរាហ៑ កណ្ឋិបតេត បត "បុរិយពលាតំ បទ្ធិយំ បត្វា បដិប្បស្សយុក្កតិ, តោតេតច ឲកតេយច តេតេសត្វា យុច្ចតី"តិ ទុត្តំ, "ចិសកាកកិរិយំ ចា បត្វា បុរិយំ បដិប្បស្សយុក្កតី"តិ ច ទុត្តំ៑

ឲចំ ឲពដ្ឋារេត ធិតាឃ ពរ្យ្គិយា ផាគាចាចតេញ្ចត្ត លហាពារេទហិ ខេចឌិតព្ទាត្តិ ឞព្ទេគ្គា៎ ពរ្យ្គិយាតិ ក្យ្ខចធត៌ ះ្គដ្ឋ្ឋក្លិបតេត្តា ពេឞក្ខុយត្តយ្យិ ក្សិយេតា ខេយាខេចតិ, បិរាឌិពត្តិ ឲត្ត យុលចដ្ឋិយា ឋុខេដ្ឋាពាឃំ ញុខេគ្គត ខេយាឌិខេត "ផាគាចាចតេញ្ចត្ត លហាពារេទហិ ខេចឌិតព្ទា"ត្តិ ព្ទាយិតា ឞខេយតិ, តធា អចត្តា "ក្សិយេតា យុខេត្ត ពេឞក្ខុយត្តយ្យិ អតិក្កខេត្ត ក្សិយេតា ខេយាឌិតំ គាយ ខេហាតី"តិ ធញ្ញាហំ ពត្តា ចធត្តិ, ះ្គបបរិក្លិត្តា ពខេហតព្ទា៎ ឲត្ត ឲពខេត្ត ឲចំ អតុំ ចធត្តិ "បុខេព្ទ ពលខេគ្គត អចខេឞឞដ្ឋាគាគិ ចិខេឃាឌិតាគិ, តស្មិ ចិយុខេត្ត បិរាឌិព"ត្តិ៎ ឞខេព្ទបយហាបច្ចរិយាឌិសុ ចុត្តចធតស្ស បយាធខេលឞគាខេចា "អត្តខេតា គាឌគាតំ ចា ពខេទាតិ, យដ្ឋិ ចា លិគ្គតី"តិ ចធខេគត ឌីបិខេតា៎

ឃំ បត "បីតយខេត្ត បិរាឌិព"ត្តិ ចុត្តំ, តំ ឃខេឆតខេទហិ "បញ្ចាចិព្ទាពលា ះ្គបព្យុគ្គចត្តុពា ះ្គបព្យុគ្គារយុលា"តិ បធស្ស "ះ្គបព្យុគ្គចត្តុពាហិ អគាពតបដិខេក្លខេបិ"តិ អដ្ឋពធាចធតំ "អឞយ្យិគ្គចត្តុពា អឞយ្យិគ្គារយុលា បុខេទឌាតចត្តុពា បុខេទឌាតារយុលា"តិ ចធតយខេបក្លិត្តា អតីតាគាពតបដិខេក្លខេបិតិ បរិចខេត្តតិ, តធា តាឌិខេឞហិ បរិចត្ត'ត្តិ ខេចឌិតព្ទា៎ គ ហិ អដ្ឋពធាចរិយា បុព្ទាបខេចិខេទ្ធិ ចធត្តិ៎ ឃំ បត អាចរិយា "ព្ទាធំ បយាធលិលិត"ត្តិ អបខេគត្តា បដិក្លិបិត្តា ចធគពាខេល ចាខេចត្តិ, ះ្គដ្ឋិឞត្តិ, តខេយច ច ព្ទាយិគាបិ អាចរិខេឃគ "បយាធលិលិត"ត្តិ បដិក្លិត្តំ៎ ឃញ្ចា សុត្តំ ធខេស្សត្តា ខេត បដិក្លិបត្តិ, តខេយច ច ធខេស្សខេត្តគ ព្ទាយិគា បដិក្លិត្តំ, ខេតគ ចុត្តំ "តំ បត តខេត្តចា"តិអាឌិ៎

អគាបត្តិយត្តខេយច ចុត្តត្តិ ខេគច អចហាខេរា គ ពីចា អគាបត្តីតិ ញ្ញាឞគខេតាច ខេគខេធា, គ អត្តខេតាតិ ធស្សគតុំ៎ តំ បយាធលិលិតំ ពតខេទហីតិ ខេច? បុខេព្ទ ចុត្តព្យុពាខេទហិ, ខេលឞខេពហិ ចា, ឲឞ គខេឃា ឞព្ទត្ត៎ "គ ហិ តខេធច ពាហ្សុ ផាខេគសុ ឃុត្តខេតា បិរាឌិពយហុត្តា ពត្តុចិ ខេហាតី"តិ ឞព្ទា អត្យាល្ហិបខេធ ចុត្តំ៎ ធ្ដដ្ឋបិតំ ចា ផខេបតីតិ ឲត្ត តខេតា បឈ្ហិរិស្សតីតិ ផាគាចាចតំ ឞគ្គាឃ ពតត្តា បិរាឌិពំ តំ បត ពល្យាព្យុ ចា យា ចា តខេត្តច "គិគ្គតី"តិអាឌិចធខេតា ខេចឌិតព្ទា៎ "តខេត្តចាតិ ផាគាចាចតំ អពខេទាខេគ្គាច ផាគា អចាខេចត្យុពាខេយាច ខេពចលំ 'គិគ្គតី'តិ អដ្ឋពធាចធខេតា ច ចាខេបតព្ទា"ត្តិ អញ្ញាតខេស្មិ ពល្ហិបខេធ ចុត្តំ៎ តធា "បឈ្ហិរិខេតហិ តិគ្គបំឞុំ ពខេហត្តា ះ្គធខេព បក្លិបិត្តា បចិត្តា ពខេហតុំ ឞក្កា, តស្មា ពហលខេយច ឞគ្គាឃ ចុត្ត"ត្តិ អបខេទ៎ "រិត្តពរ្យ្គិយា ះ្គបរិ ពខេទាតិ, គលួខេធយ្យ"ត្តិ ចុត្តំ, តំ អាលត្តិយា ចិខេស្ឋាពិ, "ឃធា ឞខេក្កាឞិ, តធា តំ គល្ដុំ អចហខេទា"តិ អត្តឞាឍខេពា អាលត្តិពាខេល ឲច បិរាឌិពំ៎ អបិច អាចាដពាឌីគិ ធាចខេបខេឃាពាគិ ច ឲត្ត ឞាឍពាគិ៎ គត្តិ ពាលពតបខេឃាពាគិ បិរាឌិពចត្តុតីតិ តស្មា ះ្គបបរិក្លិតព្ទាត្តិ ឲខេព៎ ឃត្ត ឃត្ត "អបខេទ"តិ ចា "ឲខេព"តិ ចា ចុច្ចតិ, តត្ត តត្ត ឞុដ្ឋ ះ្គបបរិក្លិត្តា ឃុត្តំ ពខេហតព្ទំ, ព្ទាតខេំ លខេឌ្ឍតព្ទា៎ ចធត្តីតិ អាចរិយា ចធត្តិ៎ គ, អញ្ញាធា ពខេហតព្ទត្តខេតាតិ បិញ្ញព្ទាបរិហខេលត្តុំ ចុត្តំ៎ ឲចខេយខេព ចធត្តីតិ តំ គ ពខេហតព្ទំ៎ ពស្មា? "បឞ្សាចំ ចា លខេឌ្ឍតី"តិ ច "អបរិខេគាពំ ចា ពខេទាតី"តិ ច អត្តខេតា ឲពត្តា, អដ្ឋពធាឃ "យុក្កខេទគ ខេបិខេឆត្តា គិគ្គតី"តិ ចុត្តត្តាបិ៎

អឃំបខេតត្ត ឞាខេទាតិអាឌិពធាឃ "អយ្យាកំ អាចរិយស្ស ចធគ"ត្តិ ផយុសិរិខេត្តខេទា អាហ៎ ឞក្កហាចរិយាគំ ចាខេធាតិ ឲខេព៎ បុខេព្ទ ចុត្តាបិ ខេត ឲច, តស្មា ខេចាហាខេទចខេឞគាតិ អលខេឌ្ឍត្យុពាយយ្យិ តធា ពខេទាត្តិ "លខេឌ្ឍតី"តិ ខេចាហខេត្តិ៎ ឲចខេយខេតឃំ បធាគំ អខេត្តា ពខេហតខេព្ទាតិ ឲចំ ឞខេត្ត "ផាគាចាចតស្ស គត្តិតាឃ ធ្យក្កដ"ត្តិ អដ្ឋពធាចធខេគគ អតិចិឃ ឞខេយតិ, តត្ត ផាគាចាចតចិត្តស្ស គត្តិតាឃ ផាគា ធ្យតយ្យិ គ "ផាគា ធ្យត"ត្តិ ចុច្ចតីតិ អខេត្តា ពខេហតខេព្ទា៎ ព្ទាតខេធាបីតិ ខេធយ្យចិត្តាគាចា ផាគា ចាខេចត្យុពាយស្សបិ ធ្យក្កដំ ឃុជ្ជតិ៎

៩២។ សឃេយច បតិតេយារេស្សេច ឰ្លេតា ឱេតា ឥ ពេទារេតា ទុល្លទ្ធយំ។ អាកាសដ្ឋចិតិច្ឆេយ តប្យសេក្កត តស្មិំ េចហាសាឥិកេតបិ អសេយ្ខាហត្តំ ឲចំ កេហតព្ពត្តិ ទុត្តំ។ “ឲចយព្ពាត្រាបិ សាយិេស”តិ កល្លិបេផ ទុត្តំ។ “ផាតាឆាចត៌ អពេទារេត្តា ឆាេលតី”តិ ចផតេតា ផាតាឆាចេត ទុល្លទ្ធយំ តត្តឹតិ ទុត្តំ េហាតិ។ េពឆិ អបក្ខារេបត្វា ផាតាឆាចតាឆាចេតហិបិ ទ្យក្កដទុល្លទ្ធយេ ចផត្តិ។ “េត ផាតាឆាចត៌ អពេទារេត្តាតិ ឰ្លយំ អដ្ឋកឆាចចត៌ ផេស្សុត្វា បដិេសេឆតព្ពា”តិ េពឆិ ចផត្តិ, ឱយំសិតព្ពា។

៩៤។ េលផតេយាចតាឥិ ក្ខបរិភាក៌ សត្ថាយ ទុត្តំ។ អចស្សំ ផាតេតា អាកាសកត៌ ពេទាតិ។ ឲត្ត “ឲពេកាដិ តឹហរិត្វា ផបិេត ចំេស ឌិតស្ស អាកាសកេរល៌ សត្ថាយា”តិ េពឆិ ចផត្តិ។ េត បត អឆ “យុល៌ អេច្ឆត្វា ចលយំ ឰ្លេតា ឱេតា ឥ សាេរតិ, រក្លតិ។ សេច បត យុលេតា អតឹហរិត្វាបិ ហេតួត កេហត្វា អាកាសកត៌ ពេទាតិ, បារាឌិក”ត្តិ អដ្ឋកឆាចចត៌ ផេស្សុត្វា បដិេសេឆតព្ពា។ កិត្តិតិស្សិតត្តិ កិត្តិឃា ក្ខបត្តឡ្កិត៌ សត្ថាយ ទុត្តត្តិ ឲេព។ កិត្តិ តិស្សាយ ផបិតត្តិ តាកផត្តាឥិស្ ឌិត៌ សត្ថាយ ទុត្តំ។ លិត្តុយេត្តតិ ក្ខបរិ ក្ខកត្តា ឌិត៌ សត្ថាយ ទុត្តំ។

៩៦។ ក្ខបរិ ឌិតស្ស បិដ្ឋិឃាតិ ឲត្ត អេឆា ឰ្ហសារេល៌ សត្ថាយ ទុត្តំ។ េហដ្ឋា ឰ្ហសារេត្តស្ស ក្ខបរិយស្ស បិដ្ឋិឃា េហដ្ឋិេយត ឌិេតាកាសំ អតិក្កត្តយេត្ត បារាឌិក៌, ក្ខន្ធ ក្ខក្លិបត្តស្ស ក្ខផពេតា យុត្តយេត្ត។ “ឲចំ កហិេត ក្បុយេដ្ឋ ទុេត្តត សេយតី”តិ ចផត្តិ។ យតយច្ឆាត៌ ឌិតដ្ឋាតេយច ផាត៌ ពិរ។ េឆយ្យឱេត្តត យាេរត្វា កឈ្យុតា ក្ខាតបិផល្ឈុតេព ទ្យក្កដំ, សហបេឃាកត្តា បិឱិត្តិយំ តត្តឹតិ ឲេព។ យផតបលចសាឥឹតិតិ ឲត្ត សឹហញ្ញអភាសា ពិរ ចស ឰ្លតិ ឱសត្តិ អេត្ត, កទុញ្ញអាកាេរត ពត្យេប្យឃិត៌ ចា។

៩៩។ បុេត្ត បិេស ពន្ទស្កក៌រាបយាយ ទុត្តា ឲច។ “ឆេល ផបិតាយ តាចាយ ត ឋុេដ្ឋាកាសយត្តេយចា”តិ បិេផា។ “ចាេតា អាកយ្ខាតិ ចផតេតា ចាតស្ស តត្តឹពាេល បេឃាកស្ស ពតត្តា អចហាេរា តត្តឹ, អត្តឹពាេល េច ពេតា, អចហាេរាចា”តិ ចផត្តិ។ “កល្ហេផយ្យំ បត េពសត្តិ េច? េឃសំ ហេត្ត ពហាបណាតិ កហិតាតិ, េតសំ ចា, តាចាសាយិតា តាចាយ អក្កហិតាយ តាចាសាយិពស្ស ចា”តិ អត្យកល្លិបេផ ទុត្តំ។

១០៣។ តិរឡ្កិត្វា ក្ខបរិ។ អពត៌ ចា បត បតិដ្ឋេបតីតិ អបុត្តំ ចា បដ្ឋេបតីតិ អេត្ត។

១០២។ កាយេដ្ឋ ចា “កាេយា តាយា”តិ ត ទុត្តំ បផយំ កាយលក្លណស្ស សព្ពេសា ទុត្តត្តា។

១០៤។ អរព្ពាេដ្ឋ អរព្ពា តាយាតិ បុត ត េពចល៌ បុេត្ត ទុត្តលក្លណេព្ពាច អរព្ពាត្តិ ឰ្លឆាឌិេប្យត៌, ពិត្យ បរបរិក្កហិតេយច េចត៌ េហាតិ, ត៌ ឰ្លឆាឌិេប្យតត្តិ ផស្សុតត្តំ ទុត្តំ។ េតេតច អេត្តបិ អរព្ពាក្កហល៌ ពត៌។ អេក្កបិ យុេលបិ លិត្តាតិ ឲត្ត “ត េចេផត្វា ឌិតា, លិត្តុយេត្ត បតាតក៌ សត្ថាយ ទុត្ត”ត្តិ ចផត្តិ។ តេច្ឆត្វា ផបិេតាតិ អរព្ពាសាយិេពហិ បេរហិ លេទ្ធហិ តេច្ឆត្វា ផបិេតា។ អទ្ធកេតាបឹតិ ឱរកាលិេកាបិ។ “ត កេហតព្ពាតិ អរព្ពាសាយិេពហិ អត្យព្ពាេរតតបី”តិ កល្លិបេផ ទុត្តំ។ លល្លិឃា បរិេឃាតន្ធ េហាតីតិ ឰ្លយិតា សាយិពាត៌ តិរេបក្លត៌ ឱេបតិ។

តេន វុត្តំ “កេហត្វំ ចរតី”តិ។ យទិ សាយិកាតំ សាពេបក្ខតា អត្ថិ, ត ចរតិ។

១០៥។ តត្ថ “ភាឌតេស្ស បេពិក្ខុលិតតេឡអាតេកស្ស ច កាតេចា បតេក្កាសតីតិ ឡូតេតា បដ្ឋាយ តតេយា ឥស ចាទា អាឌិតេយច ឥតេស្សត្វា សំលិត្តា”តិ អត្ថកឋ្ឋិបតេឥ ចុត្តំ។ តិត្ថាហទ័តាឥកំ តាយ តត្យអាកទក្ខលត្វាយ អធិតេកាឥកតិក្ខុយតត្វាតេទត តិក្ខុយទ័តាឥកំ។ “កេហត្វំ ត លកតីតិ សាយឹចិកយុំ ត តេហាតី”តិ អត្ថកឋ្ឋិបតេឥ ចុត្តំ។ ឡូតេតា បដ្ឋាយ “ចុត្ត”ត្តិ ចុតេត្ត អត្ថកឋ្ឋិបតេឥតិ កេហតត្តំ។ អតិក្ខុតេត្ត ស្គឥតេកតិ បិឲតេសតេសា, ស្សុក្ខុយាតិកាបតេយាកត្វា កល្ហុតេឃ្យយិ ត តេហាតីតិ អធិប្បាតេយា។ តត្យអាកំ តិស្សាយ តេលត្តស្ស កតត្តាតិ “សត្ថាសាឆាទលំ តត្យអាកំ តេហាតី”តិ បឲយំ ចុត្តត្តា តំ សត្តាយ ចុត្តំ។ “យស្មា តត្យអាកកតំ ស្គឥកំ សត្ថាសាឆាទលាយិ យាតិកាយ សតិ តំ អតិក្កុយិត្វា កេហត្វំ ត ចរតិ, តស្មា តំ សត្តាយ ក្យុត្តិយាឌីស្ស អចហាតេទាតិ ចុត្ត”ត្តិ អបតេទ អាហុតិ។ ឡូយិតា លក្ខុតេលាត ត សតេយតីតិ យស្មា សត្ថាសាឆាទលាតេឥតេសា តាយ តត្វា តត្យអាកំ សត្ថាសាឆាទលំ, កតិកាភាចា ច យហាអដ្ឋកឆាយំ ចុត្តតេយច យុត្តត្តិ អាហាចទិតេយា។

១០៨។ “តតេតាបដ្ឋាយ អចហាតេទា តត្ថីតិ តេឆឃ្យាយបិ កលាប្តតា, តស្មា យឆាយុល្ហយហាតេឌតត្ថាត្តា, អទក្ខិតត្ថាត្តា, សត្ថាសាឆាទលាត្តា ច អត្ថាយិ សល្ឈសត្តកំ ឡូតំ ត តេហាតី”តិ កឋ្ឋិបតេឥ ចុត្តំ។

១១០។ ស្គឥកតេយច តិដ្ឋតីតិ ទុត្ត “សយឹតេប ទក្ខុសាលាឌីហិ សត្តាទិតត្វា ច្រាសកំ ពលិត្វា ស្គឥកតេយច តិដ្ឋតិ តេច, អចហាតេទា។ លឹត្តតេចលុ ចិយ តិដ្ឋតិ តេច, អតាបត្តី”តិ ចុត្តំ, តំ ស្សុចុត្តំ, តស្ស ចិតិច្ឆតេយ “សតេច តាតិ ទក្ខិតី”តិ ចុត្តត្តា។ តេភា អត្ថាឆាតិ សយ្យតេត្ត តេច ចាតេត ចាតយុលតេសាឆត់ កតេទាតិ, បិទាឌិកត្តិ អតេត្វា។

១១១។ អត្ថោស្ស បត ចិចាទលា ទុច តត្ថីតិ តេតស្ស អប្បដិក្ខុបិតត្វា អយតេយច ចិតិច្ឆតេយាតិ ចុត្តំ តេហាតិ។ “ទុតេតត ឆុទតិតេក្ខុបំ កត្វាបិ តេចាតេទហិ អាហដំ តេចាតេឥត្វា កលាប្តតា អតាបត្តីតិ ឌីបិតំ តេហាតី”តិ ចុត្តំ។

១១២។ ទុតេសច តតេយាតិ ស្គន្ធាទតេយច បិទាឌិកំ, កស្មា? អត្ថោហិ បតេត្តហិ សាឆាទលស្ស សត្ថាលស្ស ចុត្តត្តា។ បឥចាតេទតាតិ តេចាតេទត តឹហទិត្វា ឌិត្តុំ កេហត្វា កច្ឆតេតា។ កាយទ្វាទត្តិ តេចាហាទយត្តតេយច, កាយត្តិ អតេត្វា អាលត្តិយា ឥដ្ឋត្ថាត្តា, ឌិត្តុយិ ស្គន្ធាទេ ទុច បិទាឌិកំ។ អស្សុកំតាយ កាយំ កត្តាតិ ចចតេតត យាច តស្ស កាយស្ស បទតេតា ស្គបចាតេទា, សត្ថតេយតំ អាលត្តតេយច តេហាតិ។ “ឥត្វា ចា តិសីឌិត្វា ចា ចិស្សយិត្វា បុទិយតេឆឃ្យចិត្តំ ចុបសយិត្វា កយតត្វតេត្ថា កល្ហុំ ត តិក្ខិត្តំ, យឆាកហិតតេយច, បឥចាតេទត កាតេទតតេត្ថាតិ, តិក្ខិត្តតេត្ថា, ស្គន្ធាតេទតា”តិ ច លិលិតំ។ តេកចលំ “លិលិត”ត្តិ ចុតេត្ត កឋ្ឋិបតេឥ កេហតត្តំ។ តេឆឃ្យចិតេត្តត បទិក្សូឌាតេត្តាតិ ឲាតាចាចតំ អកត្វា តិចត្វបិទ្យុតតឹហាតេទត “បុតេត្ថាតេចតំ យយា កហិត”ត្តិ តេឆឃ្យចិតេត្តត បទិក្សូឌាតេត្តា។ “តតេដ្ឋ កល្ហុតេឃ្យំ កិទា”តិ លិលិតំ។ “អតេត្ថា ចា”តិ ចចតេតត តេយត ឲបិតំ, តេតត ឌិតេត្តុ អតាបត្តីតិ ឌីបិតំ តេហាតិ តេកាបកស្ស ឌាតេត ចិយ, “តេកចលំ ឡូឆ កល្ហុតេឃ្យត្តិ អបតេទ”តិ ចុត្តំ។ “អតេត្ថា ចា”តិ ចចតតេតា តេយត ឲបិតំ។ តេសា ចាតិបិ លត្ថតីតិ ចិចាតេទត្វា កេហតតេត្ថា។ ចា-សតេត្តត យស្ស ហតេត្វ ឲបិតំ, តេសា ចា ឥតិ ទាឌកេហ កលាតេកា ចិយ ឆតិយស្ស, តស្មា បិទាឌិកំ យុត្តំ ចិយ។

តវ ថូលសាដកោ លទ្ធោតិ វុត្តក្ខណេ មុសាវាទេ ទុក្កដំ។ តស្ស នាមំ លិខិត្វាតិ ឯត្ថ “តេន ‘គហេត្វា ឋបេយ្យាសី’តិ អាណត្តត្តា នាមលេខនកាលេ អនាបត្តិ កុសសង្កមនសទិសំ ន ហោតី”តិ វុត្តំ។ ន ជានន្តីតិ ន សុណន្តីតិ អត្ថោ។ សចេ ជានិត្វាបិ ចិត្តេន ន សម្បដិច្ឆន្តិ ឯសេវ នយោ។ ជានន្តេន បន រក្ខិតុំ អនិច្ឆន្តេន បដិក្ខិបិតព្ពមេវ ឯតន្តិ វត្តំ ជានិតព្ពំ។ ឧម្មគ្គេនាតិ បុរាបិលំ ខណិត្វា កតមគ្គេនាតិ អត្ថោ។

និស្សិតវារិកស្ស បន សភាគា ភត្តំ ទេន្តិ, តស្មា យថា វិហារេ បត្តិ, តទេវ កាតព្ពន្តិ សម្បត្តវារេ អគ្គហេតុំ ន លភន្តិ, “តស្ស វា សភាគា អទាតុំ ន លភន្តី”តិ វុត្តំ។ អត្តទុតិយស្សាតិ ន ហិ ឯកេនានីតំ ទ្វិន្នំ បហោតិ, សចេ បហោតិ បិបេតព្ពោតិ ទស្សេតុំ “យស្ស វា”តិអាទិ វុត្តំ។ “បរិបុច្ឆំ ទេតីតិ បុច្ឆិតបញ្ហស្ស វិស្សជ្ជនំ ករោតី”តិ លិខិតំ។ សង្ឃស្ស ភារំ នាម “សទ្ធម្មវាចនា ឯវា”តិ វុត្តំ, “នវកម្មិកោបិ វុច្ចតី”តិ ច, “ឆ្ទេតា ភណ្ឌេតា វឌ្ឍន្តិ បុន អន្តោ បវិសតីតិ មហាអដ្ឋកថាបទស្ស កុរុន្ទិសង្ខេបដ្ឋកថាហិ អធិប្បាយោ វិវរិតោ”តិ លិខិតំ។

១០៦. គច្ឆន្តេ យានេ វាតិ ឯត្ថ “សុង្កឃាតស្ស ពហិ ឋិតំ សន្ធាយ វុត្ត”ន្តិ ឧបតិស្សត្ថេរោ វទតិ កិរ។ “គច្ឆន្តេ យានេ វាតិអាទិ សុង្កឃាតព្ភន្តរេ គហេតព្ព”ន្តិ វុត្តំ ពហិ ឋិតស្ស វត្តព្ពមេវ នត្ថិ, “អន្តោ ឋត្វា”តិ អធិការេ វុត្តត្តា ទេតិ យុត្តំ – យានាទីសុ ឋបិតេ តស្ស បយោគំ វិនាយេវ គតេសុ បារាជិកោ ន ហោតិ។ កស្មា ន ភណ្ឌទេយ្យន្តិ ចេ? សុង្កឃាតស្ស ពហិ ឋិតត្តា។ អបរេ “អស្សតិយា អតិក្កមន្តស្សបិ ភណ្ឌទេយ្យមេវា”តិ (បារា. អដ្ឋ. ១.១០៨) វុត្តំ តេសំ សបរិគ្គហិតត្តា។ ឥធ បន “អត្រ បវិដ្ឋស្សា”តិ វចនតោ ន ពហិ ឋិតស្ស, តំ កិរ សុង្កសង្កេតំ អញ្ញា ហរាបេតីតិ តត្ថ “សហត្ថា”តិ វចនតោ អនាបត្តិ។ និស្សគ្គិយានិ ហោន្តីតិ អដ្ឋកថាតោ បាចិត្តិយំ, ឧបចារំ ឱក្កមិត្វា បរិហរណេ សាទីនវត្តា ទុក្កដំ។

សុង្កដ្ឋានេ សុង្កំ ទត្វាវ គន្តុំ វដ្ដតីតិ ឥទំ ទាតិ វត្តព្ពាតំ មាតិកាតិ ធម្មសិរិត្ថេរោ។ “អនុរាធបុរស្ស ចតូសុ ទ្វារេសុ សុង្កំ គណ្ហន្តិ, តេសុ ទក្ខិណទ្វារស្ស បុរតោ មគ្គោ ថូបារាមតោ អាគន្ត្វាចេតិយំ បទក្ខិណំ កត្វា ជេតវនវិហារស្សត្តរបិការស្សាសន្នេ និវិដ្ឋោ, យោ ន កាមំ បវិសន្តោ ឧបចារំ ឱក្កន្តោ ហោតិ។ ថូបារាមតោ ច មហាចេតិយំ បទក្ខិណំ កត្វា រាជវិហារំ គច្ឆន្តោ ន ឱក្កមតី”តិ កិរ មហាអដ្ឋកថាយំ អាគតំ។ ឯត្ថ វាតិ សុង្កឃាតេ “ទ្វីហិ លេឌ្ឌុបាតេហីតិ អាចរិយបរម្បរាភតា”តិ លិខិតំ។ ទ្វីហិ លេឌ្ឌុបាតេហីតិ សុង្កឃាតស្ស បរិច្ឆេទេ អដ្ឋបិតេ យុជ្ជតិ, ឋបិតេ បន អតិរេកយោជនម្បិ សុង្កឃាតំ ហោតីតិ តតោ បរំ ទ្វេ លេឌ្ឌុបាតា ឧបចារោតិ គហេតព្ពា។ សោ បនេត្ថាបិ ទុវិធោ ពាហិរព្ភន្តរភេទតោ។ តត្ថ ទុតិយលេឌ្ឌុបាតសង្ខាតំ ពាហិរោបចារំ សន្ធាយ បាឡិយំ, មហាអដ្ឋកថាយញ្ហិ ទុក្កដំ វុត្តំ។ អព្ភន្តរំ សន្ធាយ កុរុន្ទិយន្តិ នោ លទ្ធិ។ “អត្រ បវិដ្ឋស្ស សុង្កំ គណ្ហន្តូតិ ហិ និយមិតដ្ឋានំ ឧក្កន្តតោ បារាជិកខេត្តំ ហោតិ, តញ្ច បរិច្ឆិន្នំ, ឯកោ លេឌ្ឌុបាតោ ទុក្កដខេត្តំ, អបរិច្ឆិន្នញ្ច, ទុតិយោ លេឌ្ឌុបាតោតិ នោ អធិប្បាយោ”តិ អាចរិយោ វទតិ។

១១៦។ ឆនំ បន គណ្ឋានេន វដ្ដតីតិ ឯត្ថ “វដ្ដិយា សហ អវហារកស្ស កណ្ឌេយ្យ”ន្តិ លិខិតំ។ “តំ វដ្ដិំ ទស្សាមី”តិ អគ្គហេសិ, តត្ថ គយំ អគទោត្តស្ស វដ្ដតីតិ គត្វា វុត្តំ។ គោវល អាធបិតពេត្តស្ស ន វដ្ដតិ។ “យំ ឆនំ វដ្ដិំ, តំ ទេត្តស្ស អវហារកស្ស វដ្ដិយា អធានេន បារាជិកំ ហោតី”តិ វទន្តិ។

ការេយកាតិ សព្វការេយក វា សាមិកេន កតេន វា។

១១៩។ រាជឃរស្ស អន្តោវត្ថុម្ហិ បរិក្ខិត្តរាជង្គណេ វា អន្តោវត្ថុ អបរិក្ខិត្តេ រាជង្គណេ ឋិតស្ស សកលនគរំ ឋានំ។ គោលស្ស “អបរិក្ខិត្តេ ឋិតស្ស អព្ភន្តរាគមេន ឋាន”ន្តិ វុត្តត្តា លព្ភមានត្តិ អត្ថតោ លព្ភិតព្វំ។ តវត្វា យានតោតិ “ឧបចិតត្រិយារម្មណត្តា វនកបិត្តស្ស ឋិតិត្តិយំ ហោតីតិ? ន ហោតិ។ កស្មា? អនិក្ខមនបយោគត្តា។ តយិ ទេយ្យចិត្តំ សព្វារម្មណេ ហោតិ។ ឋានំ តព្ភុកយំ លភតិ សង្ឃិ បុព្វភាគាបរភាគេហី”តិ វុត្តំ។

១២០។ តស្មិំ ទ្វារេ សទ្ធិំ បារាជិកន្តិ យទិ ទ្វារំ អាហរិត្វា អវស្សំ តំ កម្មំ ហរតិ, អាហរិត្តព្វេ ឯវ បារាជិកំ។ “ឋានំ ទស្សិតំ កស្មា បារាជិកំ, ននុ ‘ទុរេយ្យកត្តំ, តយោ ហរទា’តិ វុត្តត្តា ធុលច្ចយំ, ឋានទោសត្វា បដិបាទិយា ឧបកោគស្សាហារិត្តា ឧភោភេន ច ទុក្កដេន អចិតព្វំ ភវំ, ឧបោកា បិរ យានវល្លភកំ បរិស្សាវនំ ធនេត្វា ទេសេត្វា តិរុស្សាហោ ឧបច វា ហុត្វា បុន យានវល្លភកំ ឆុបិ តទេវ គត្វា បុន យានវល្លភកន្តិ ឧបចំ សិយាតិ? ន ឧបចំ, តំ យថា ពុទ្ធលទ្ធតោ ឯកន វត្ថុ បុរតិ តាវ និរាស្សាហត្វា បារាជិកោ អាសិ, ឧបយិទេ និរាស្សាហាវ ន ទេសមិស្ស វា”តិ លិខិតំ, បិច្ចឋលយំ, អដ្ឋកថាយម្បិ សង្គហិត្វា គហេតុ ឧភស្សទ្វារេ សទ្ធិំ បារាជិកំ ចិតា ចិយ អាហរិត្តិយា គិញ្ចាបិ វុត្តំ, អថ ខោ “តស្សាយំ អត្ថោ”តិ វត្វា បច្ឆា វុត្តវិនិច្ឆយេសុ ច ឧភកណ្ឌឧភដ្ឋានាទីសុ ច សព្ពហុលំ ឧភំ អាហារបត្តីតិ អាហរិត្តិយេវ និយមេត្វា វុត្តំ, តស្មា អាហរិត្តិ ឋានទិតព្វា ចិយ, ចិយំសិតព្វំ “‘ឧភកណ្ឌំ ឧភដ្ឋាន’ន្តិ ច បិរេចា ‘ឧភកោលស្ស កណ្ឌ’ន្តិ វទតេវា”តិ វទន្តិ។

១២៨-១៣០។ ពុទ្ធវេវកវុត្តកយោគវាតិ អវស្សំហារិយេ កណ្ឌេ។ តំ សង្កេតន្តិ តស្ស សង្កេតស្ស។ អថ វា តំ សង្កេតំ អតិក្កមិត្វា បច្ឆា វា អបត្វា បុរេ វា។ ឧស កយោ តំ និមិត្តន្តិ ឯត្ថាបិ។ អក្ខិនិខណនាទិកម្បិ លហុកំ ឋាត្តវកាលំ, តក្ខណេ ឧបច កណ្ឌំ អវហរិតុំ ន សក្កា, កិញ្ចិ កណ្ឌំ ទុរំ ហោតិ, កិញ្ចិ ការិយំ, តំ គហេតុំ យាវ គច្ឆតិ យាវ ខុក្កិបតិ, តាវ និមិត្តស្ស បច្ឆា ហោតិ។ សចេ តំ កណ្ឌំ អនិកតំ ចិយ អាសន្នំ លហុកញ្ច, សក្កា និមិត្តក្ខណេ អវហរិតុំ, តយេវ សន្ធាយ វុត្តំ កិន្តិ? ន, បុព្វេ វុត្តម្បិ “តតោ បដ្ឋាយ តេនេវ និមិត្តេន អវហរតី”តិ វុច្ចតិ អារព្ភត្វា។ យទិ ឧបច “បុព្វេកតបយោគោ ឧបសា”តិ វាទោ បយោគំ ហោតិ, ន ច តំ បយោគំ យថាបឋមវិចារស្ស បច្ឆា វុត្តត្តា, ន សង្កេតកម្មំ ចិយ និមិត្តកម្មំ ទដ្ឋព្វំ។ តត្ថ ហិ កាលបរិច្ឆេទោ អត្ថិ, ឋានំ នត្ថិ, ឋានទេយ្យ តេសំ ភាគត្តំ។

១៣១។ តត្ថ អសម្មោហត្ថន្តិ ឧបោកា “បុព្វេកត្វាទីសុ វា, អក្ខិនិខណនាទីនិ វា និស្វា គហ្យា”តិ, ឧបោកា គហេតព្វំ កណ្ឌនិស្សិតំ គត្វា “បុព្វេកតំ ឧបចំ វណ្ណសណ្ឋានំ កណ្ឌំ គហ្យា”តិ វទតិ, ឧបចនិទេសុ អសម្មោហត្ថំ ឧបចនិនំ សង្កេតំ និមិត្តញ្ច ទស្សិតន្តិ ច, យថាធិប្បាយន្តិ ទុតិយោ

តតិយស្ស តតិយោ ចតុត្ថស្សាតិ ឯវំ បដិបាដិយា វេ ចតុត្ថីតិ អត្ថោ។ សចេ ទុតិយោ ចតុត្ថស្ស ចរតិ, ន យថាធិប្បាយោតិ ច។ “បដិគ្គហិតបរតោតិ អត្តស្ស ចេ បដិគ្គហាតិ, បុរេត្ថ ទុល្លភយ”ន្តិ ច លិខិតំ។ បដិគ្គហាតំ ទុក្កដំ សត្ថុទេសនាកាលាភាវតោ ន ទុក្កដំ។ បារាជិកាបជ្ជនតោតំ ទុក្កដំ អាបជ្ជិត្វា អាបជ្ជន្តិ កិរ។ អត្ថសាធកកាលត្តិចេតនាលលេ ឯវ បារាជិកោ ហោតីតិ អធិប្បាយោ។ តត្ថ យក្ខាតិយំ គតេ, គតេ ផលក្ខាតិយន្តិ “អត្ថសាធកចេតនា តាយ យក្ខាតត្តរផលសមិតា”តិ វុត្តត្តា ផលក្ខាតិយា ចេតនាតិ សិទ្ធំ។ អាណត្តិ ចេ យក្ខាតិយា សិយា, ចេតនាសហជាតា ន សម្ភវតិ, តទា ភណ្ឌស្ស អវហារិតា ច ន សម្ភវតិ។ អាណត្តិក្ខណេ ឯវ ហិ តំ អវហារិតំ ជាតន្តិ អវហារកស្ស បដិគ្គហណញ្ញា, តស្មិំ ន សម្ភវតិ អនាគតត្តា។ ចេតនា ចេ យក្ខាតិយា ហោតិ, អាណត្តិអាទីសុ អញ្ញតរំ, ភណ្ឌស្ស អវហារិតា ឯវ វា ផលក្ខាតិយា ចេ, អត្ថោ ន សម្ភវតិ។ បារាជិកាបត្តិ ឯវ ហិ ផលក្ខាតិយា ភវិតុំ ហោតិ, ន អញ្ញាត្តិ ឯវំ តាវ ទ្វេ ឧបបត្តិសមន្តំ សម្ភវតិ ចេតនា យក្ខាតិយា, តស្មា បារាជិកាបត្តិភាវេន ផលក្ខាតិយោ។ យថា កិំ? យថា បដិសម្ភិទាមគ្គេ “សទ្ធាយ វោទានំ ផុស្សបដិសម្ភិទា។ សទ្ធាយ សទ្ធត្ថេ វោទានំ អត្ថបដិសម្ភិទា”តិ ឯត្ថ អញ្ញោ សទ្ធោ, អញ្ញោ សទ្ធាយ សទ្ធត្ថោតិ សិទ្ធំ, យថា ច “ឯកោ អលោភសហជាតោ ផស្សោ សម្បយុត្តកានំ ផស្សានំ ហេតុបច្ចយេន បច្ចយោ អធិបតិសហជាតអញ្ញមញ្ញនិស្សយឥន្ទ្រិយសម្បយុត្តអត្ថិអវិគតបច្ចយេន បច្ចយោ”តិ ឯត្ថ អលោភោ ផស្សោ អញ្ញោ, អញ្ញោ តស្ស ហេតុបច្ចយតាភេទោតិ សិទ្ធំ។ យថា ច វិភង្គបាឡិយំ ភណ្តិ ព អាបត្តិសមុដ្ឋានានិ, ឯវំ យថាសម្ភវំ “សត្ត អាបត្តិក្ខន្ធា”តិ វុច្ចន្តិ, តេសំ អញ្ញា អាបត្តិសមុដ្ឋានតា, អញ្ញា អាបត្តិក្ខន្ធភាវោតិ សិទ្ធំ។ ខ្លះតា អាបត្តិក្ខន្ធភេទេន អាបត្តានិភេទស្ស កតិ ធាតាតីតិ? សត្ត អាបត្តិក្ខន្ធា ធាតាតីតិ។ កតិ ចតុត្ថីតិ? សត្ត អាបត្តិក្ខន្ធា ចតុត្ថីតិ។ កតិ ក្ខុមិយោតិ? សត្ត អាបត្តិក្ខន្ធា ក្ខុមិយោតិ ឯវមាទយោបិ ទស្សេតព្ពា។ តថា ហិ តស្សា ឯវំ យក្ខាតិយាយ អត្ថសាធិកាយ ចេតនាយ យស្មា អញ្ញា បារាជិកាបត្តិតា អតត្តត្តរក្ខុតា អាការវិសេសសណ្ឋានតា ផលក្ខាតិយា អត្ថិ, តស្មា “អត្ថសាធកចេតនា តាយ យក្ខាតត្តរផលសមិតា”តិ វុត្តាតិ វេទិតព្ពំ។ អថ វា កោចិ ធម្មកិរិយាបត្តិយេវ ឧបរតេត្តន អាចរិយេន ឯវំ វុត្តត្តិបិ សម្ភវតីតិ ន តត្ថ ឧបបត្តិសមន្តំ បរិយេសិតព្ពំ, “ខ្លះ សព្ពំ កោចិ តក្កវសេន វុត្តតា វិចារេត្វា គហេតព្ព”ន្តិ អាចរិយោ។

ខុទ្ទកាទិវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

អាបត្តិភេទវណ្ណនា

១១១។ “វិកប្បេតព្ពស្សេវតោ”តិ វុត្តត្តា តំ សព្បោទេតុំ “ខ្លះនានិ តត្ថ តត្ថា”តិអាទិ អារទ្ធំ។ តត្ថ អដ្ឋវត្ថុកេនេវ ធាតិ អវហារដ្ឋានភេទេន វត្ថុស្ស ហរិតព្ពកល្ពស្ស ករុលហុកភាវភេទនាតិ អត្ថោ។ អថ វា អដ្ឋាវត្ថុភេទេន អាបត្តិភេទា ទស្សេត្វាតិ អត្ថោ។ អតិរេកមាសកោ ឧនបញ្ចមាសកោតិ ឯត្ថ វា-សទ្ទោ ន វុត្តោ, តីហិបិ ឯកោ ឯវ បរិច្ឆេទោ វុត្តោតិ។ អនញ្ញាបុទ្ធកំ តាយ អនញ្ញាបិលកាទិតា ន កោចិ បយាយិតំ។ លទ្ធិតំ តាយ អនត្ថកការេន អតិរេកបត្តាទិតា សាមិកេន លទ្ធិតំ។ តន្តំ បរិយេសិត្វា លិក្ខាលយត្វា លិក្ខមូលកំ។ អស្សាមិកវត្ថុតិ អត្ថិក្ខមូលកម្បិ យស្ស សាមិកោ កោចិ នត្ថិ ហោតិ, និរបេក្ខា វា បរិច្ចជន្តិ, យំ វា បរិច្ចត្តំ ទេវតាទីនំ, ខ្លះ សព្ពំ អស្សាមិកវត្ថុ តាយ។ ទេវតាទីនំ វា ពុទ្ធផុស្សានំ វា បរិច្ចត្តំ បទេហិ ចេ អារក្ខកេហិ បរិគ្គហិតំ,

បរបរិគ្គហិតមេវ។ តថារូបេ ហិ អទិន្នាទានេ រាជានោ ចោរំ គហេត្វា ហននាទិកំ ករេយ្យុំ, អនារក្ខកេ បន អាវាសេ, អភិក្ខុកេ អនារាមិកាទិកេ ច យំ ពុទ្ធមមស្ស សន្តកំ, តំ “អាគតាគតេហិ ភិក្ខូហិ រក្ខិតព្ពំ គោបេតព្ពំ មមាយិតព្ព”ន្តិ វចនតោ អភិក្ខុកាវាសសង្ឃសន្តកំ វិយ បរបរិគ្គហិតសង្ខ្យមេវ គច្ឆតីតិ ញាយា ទិស្សតិ។ ពុទ្ធស្សេរា ហិ យោ កោចិ ភិក្ខុ តាទិសេ បរិក្ខារេ ចោរេហិបិ គយ្ហមានេ វារេតុំ បដិពលោ ចេ, ពលក្ការេន អច្ឆិន្ទិត្វា យថាឋានេ ឋបេតព្ពំ។ អបរិគ្គហិតេ បរសន្តកសញ្ញាយ ថេយ្យ អាការេសុ ចិន្តយានេសុបិ អនាបត្តិ វិយ ទិស្សតិ , “ឥទំ បរបរិគ្គហិតន្ត ហោតី”តិ អញ្ញាណេន កិញ្ចាបិ ទិស្សតិ, បរសន្តកេ តថា បដិបន្នកេ សន្ធាយ វុត្តន្តិ គហេតព្ពំ។ អត្តនោ សន្តកំ ចោរេហិ ហដំ, ចោរបរិគ្គហិតត្តា បរបរិគ្គហិតំ ហោតិ, តស្មា បុន តេន ថេយ្យចិត្តេន គណ្ហាតិ, បារាជិកំ។ សាមិកោ ឥធ ចេ គណ្ហាតិ, ន បារាជិកំ, យស្មា ចោរេនត្វា, អច្ឆិន្ទិត្វា ច សោ “មម សន្តកំ គណ្ហាមី”តិ គហេតុំ លភតិ។ បឋមំ ធុរំ និក្ខិបិត្វា ចេ បច្ឆា ថេយ្យចិត្តេន គណ្ហាតិ, ឥធ នយោ។ សាមិកេន ធុរំ និក្ខិត្តកាលេ សោ ចេ ចោរោ កាលំ ករោតិ, អញ្ញោ ថេយ្យចិត្តេន គណ្ហាតិ, ន បារាជិកោ។ អនិក្ខិត្តកាលេ ឥធ ចេ កាលំ ករោតិ, តំ ថេយ្យចិត្តេន គណ្ហន្តស្ស ភិក្ខុនោ បារាជិកំ មូលភិក្ខុស្ស សន្តកភាវេ ឋិតត្តា។ ចោរភិក្ខុបិ ចេ “មមកបរិក្ខារ”ន្តិ សញ្ញាយ ចិន្តេត្វា ចេ តំ គណ្ហាតិ, មូលសាមិកោ “មម សន្តកមិទ”ន្តិ គហេតុំ លភតិ។

ឥច្ចាហ – ភណ្ឌាទិភិន្នមិត្តកមុខបរិយាយសាភា ឥធ អវហារភេទា, ភណ្ឌហុ អញ្ញោបិ អត្ថីតិ។ កិញ្ចាបិ យទិ អញ្ញោបិ អត្ថិ, តេបិ វត្តព្វា។ ន ហិ ភគវា សាវសេសំ បារាជិកំ បញ្ញបេតិ។ នោ ចេ អត្ថិ, ឯវ ញ្ញេយ

ទុលិង្គកំសង្គយានង្គថិនេង្គានដទ្ធានភិកតិសាធិឃោកចិបរាយោសអាលោបសាហសាការា ច សុត្តន្តេសុ សត្ថិស្សមានា, តេ ញ្ញេយ អាកេតសុ ឥត្ថ សយោឆាតំ គច្ឆន្តីតិ ច លក្ខណតោ ចា តេសំ សយោឆានគតភាវោ វត្តព្ពោតិ? វុច្ចតេ – លក្ខណតោ និទ្ទោច៉ ការំ? “បញ្ចហិ អាការេហី”តិអាទិនា នយេន អដ្ឋវត្ថុកេនេវ អាបត្តិភេទោ ហិ បញ្ចមំ (បារា· ១៣៥-១៣០) វុត្តោ ឥធ, អដ្ឋកថាយញ្ច “ពុទ្ធយានទុង្គកហាបណាទីហិ ចា ធនេន្តោ គណ្ហាតិ, តស្សេវ គណ្ហាតោ អវហារោ ថេយ្យាវហារោ”តិ (បារា· អដ្ឋ· ១·១៣៥; កង្ខា· អដ្ឋ· ទុតិយបារាជិកវណ្ណនា) អាគតត្តា ទុលិង្គកហណាទយោ ថេយ្យាវហារេ សយោឆាតំ គតាតិ និដ្ឋំ។ ចិបរាយោសអាលោបសាហសាការា ច អដ្ឋកថាយាគតេ បសយ្ហាវហារេ សយោឆាតំ គច្ឆន្តិ។ ញ្ញោយេវ ចា បសយ្ហាវហារំ ទស្សេតុំ “កាយង្គំ អវន្តោង្គ”ន្តិ មាតិកំ និក្ខិបិត្វា “កាយង្គំ នាម កណ្ហំ វត្តហិ ឋានេហិ និក្ខិត្តំ ហោតី”តិអាទិនា នយេន ចិការោ វុត្តោ។ តេនេតំ វុត្តំ ហោតិ – គហណាការភេទសន្និស្សិតត្តំ ចិស្សុ កតំ។ ន ហិ ភូមិតលាទីហិ កាយាវន្តោង្គំ ឃំ កិញ្ចិតិ។ តត្ថ ឃំ ទុលិង្គំ, តំ ធូបង្គក្ខកហណបដិន្នង្គានេវ វត្តុត្តិទេមិ វេហាសដ្ឋេ សយោឆាតំ គច្ឆតិ។ ហទយភេទនិលាភេទវជ្ជភេទចរេសត តិចិទេឆ យានង្គរេ “ឆ្នាឃំ ហទយភេទោ មរិយាទំ ឆិន្ទតី”តិ ឥត្ថ សយោឆាតំ គច្ឆតិ។ ហទយភេទោ ហិ សប្បិតេលាទិមិនននកាលេ លព្ភតិ។ “វត្ថុបេតិ អត្តនោ ភាជនគតំ ករោតី”តិ ឥត្ថ និលាភេទោបិ លព្ភតិ។ សោ “តិលតណ្ឌុលាទិមិនននកាលេ លព្ភតី”តិ វុត្តំ។ វេត្តុមិនននកាលេ វជ្ជភេទោ សយោឆាតំ គច្ឆតិ។ “ឆមុំ ធរន្តោ សាមិកំ បរាជេតី”តិ ឥត្ថ វុត្តរេក្ខោ្ងតំ សយោឆាតំ គច្ឆតីតិ តេ ច តថា ធញ្ញានតិកតិយោបិ។

អាបត្តិភេទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

អនាបត្តិភេទវណ្ណនា

១២១។ នវ គហិតេ អត្តមនោ ហោតិ, តស្ស សន្តកំ វិស្សាសគាហេន គហិតម្បិ បុន ទាតព្វន្តិ ឥទំ “តេន ខោ បន សមយេន ទ្វេ ភិក្ខូ សហាយកា ហោន្តិ។ ឯកោ គាមំ បិណ្ឌាយ បាវិសិ...បេ... អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, វិស្សាសគ្គាហេ”តិ (បារា។ ១៣៩) ឥមិនា អសមេន្តំ វិយ ទិស្សតិ។ ឯត្ថ ហិ “សោ ជានិត្វា មំ ចោទេសិ អស្សមណោសិ ត្វ”ន្តិ វចនេន អនត្តមនតា ទីបិតា។ បុន “អនាបត្តិ, ភិក្ខុ, វិស្សាសគ្គាហេ”តិ វចនេន អត្តមនតាយបិ សតិ វិស្សាសគ្គាហោ រុហតីតិ ទីបិតន្តិ ចេ? តំ ន, អញ្ញថា គហេតព្វត្តា។ អយញ្ហេត្ថ អត្ថោ – បារាជិកាបត្តិយា អនាបត្តិ វិស្សាសសញ្ញាយ គាហេ សតិ, សោបិ ភិក្ខុ សហាយកត្តា ន កុបិតោ ចោទេសិ, បិយោ ឯវ សមានោ “កច្ចិ អស្សមណោសិ ត្វំ, គច្ឆ, វិនិច្ឆយំ កត្វា សុទ្ធត្តេ តិដ្ឋាហី”តិ ចោទេសិ។ សចេបិ សោ កុបិតោ ឯវ ចោទេយ្យ, “អនាបត្តី”តិ ឥទំ កេវលំ បារាជិកាភាវំ ទីបេតិ, ន វិស្សាសគ្គាហសិទ្ធិំ។ យោ បន បរិសមជ្ឈេ លជ្ជាយ អធិវាសេតិ, ន កិញ្ចិ វទតីតិ អត្ថោ។ “បុនវត្តុកាមតាធិប្បាយេ បន សោបិ បច្ចាហរាបេតុំ លភតី”តិ វុត្តំ។ សចេ ចោរោ បសយ្ហាគហេតុកាមេនាបិ “អធិវាសេថ, ភន្តេ, ឥធ មេ ចីវរានី”តិ វត្វា ចីវរានិ ថេរេន ទិន្នានិ, អទិន្នានិ វា សយំ គហេត្វា គច្ឆតិ, ថេរោ បុន បក្ខំ លភិត្វា ចោទេតុំ លភតិ, បុព្វេ អធិវាសកោ អធិវាសនសញ្ញាយ គច្ឆតិ ភយេន តុណ្ហីភូតត្តា, “យំ ឥធ ចីវរំ សាមិកោ បច្ចាហរាបេតុំ លភតី”តិ វុត្តំ។ សាមិកស្ស បាកតិកំ កាតព្វំ, “ឥទំ កិរ វត្ត”ន្តិ វុត្តំ។ សចេ អញ្ញស្ស សន្តកំ កេនចិ ភិក្ខុនា គហិតំ, តស្ស តេន អញ្ញស្ស វា ធម្មស្ស វា ឧបការិតា អត្ថិ, គហិតប្បមាណំ អបលោកេត្វា ទាតព្វំ។ “សោ តេន យថាគហិតំ បាកតិកំ កត្វា អនណោ ហោតិ, កិលិដ្ឋជិណ្ណម្បិ ឯសេវ នយោ”តិ វុត្តំ។

បទភាជនីយវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

បកិណ្ណកកថាវណ្ណនា

សាហត្ថិកាណត្តិកន្តិ ឯកភណ្ឌំ ឯវ “ភារិយមិទំ ត្វម្បិ ឯកបស្សំ គណ្ហ អហម្បិ ឯកបស្សំ គណ្ហាមី”តិ សំវិទហិត្វា ឧភយេសំ បយោគេន ឋានាចាវនេ កតេ កាយវាចាទិត្តេហិ ហោតិ។ អញ្ញថា ‘សាហត្ថិកំ វា អាណត្តិកស្ស អង្គំ ន ហោតិ, អាណត្តិកំ វា សាហត្ថិកស្សា’តិ ឥមិនា វិរុជ្ឈតី”តិ លិខិតំ។ ធម្មសិរិត្ថេរោ បន “ន កេវលំ ភារិយេ ឯវ វត្ថុម្ហិ អយំ នយោ លព្ភតិ, បញ្ចមាសកមត្តម្បិ ទ្វេ ចេ ជនា សំវិទហិត្វា គណ្ហន្តិ, ទ្វិន្នម្បិ បារាជិកំ, សាហត្ថិកំ នាម តំ កម្មំ, សាហត្ថិកបយោគត្តា ឯកស្មិំយេវ ភណ្ឌេ, តស្មា ‘សាហត្ថិកំ អាណត្តិកស្ស អង្គំ ន ហោតី’តិ វចនមិទំ នយំ ន បដិពាហតិ។ ‘សាហត្ថិកវត្ថុអង្គន្តិ សាហត្ថិកស្ស វត្ថុស្ស អង្គំ ន ហោតី’តិ តត្ថ វុត្តំ។ ឥធ បន បយោគំ សន្ធាយ វុត្តត្តា យុជ្ជតី”តិ អាហ កិរ, តំ អយុត្តំ កាយវចីកម្មន្តិ វចនាភាវា, តស្មា សាហត្ថិកាណត្តិកេសុ បយោគេសុ អញ្ញតរេន វាយមាបត្តិ សមុដ្ឋាតិ, តថាបិ តុរិតតុរិតា ហុត្វា វិលោបនាទីសុ គហណាហាបនវសេនេតំ វុត្តំ។ យថា កាលេន អត្តនោ កាលេន បរស្ស ធម្មំ អារព្ភ ទីឃំ ទីឃំ ឧប្បត្តិំ សន្ធាយ “អញ្ញមញ្ញាភិគ្គាហមូលា ធម្មា”តិ (ធ។ ស។ តិកមាតិកា ១១) វុត្តា, ឯវំសម្បទមិទន្តិ ទដ្ឋព្វំ។

តត្ថបិ យេ អត្តវាទយោ ឯកត្តាភិគ្គាហមូលា, វិញ្ញាណញ្ចាយតនាទយោ ឯកត្តអញ្ញត្តាភិគ្គាហមូលា, វុត្តេ អត្ថិយតាហមូលត្តា

“អញ្ញាតាហិក្ខារយុណា”តិ វុច្ចតិ, ន ឯកក្កលេ ភិក្ខារយុណត្តា។ អយំ បន អាបត្តិ យថាវុត្តនយេន សាហត្ថិកា អាណត្តិកាបិ ហោតិយេវ,

តស្មា អតិទស្សនយេវត្តិ អយុត្តំ។ “យថា អតិយតារយុណត្តា ‘អញ្ញាតាហិក្ខារយុណា’តិ វុត្តា, តថា អតិយតបយោគត្តា អយម្បិ អាបត្តិ

‘សាហត្ថិកាណត្តិកា’តិ វុត្តាតិ អតិទស្សនយេវេត”ន្តិ ឯកេច្ចេ អាចរិយា អាហុ។ “ឋានេ បនាចរិយា ភិក្ខុ ឯកតោ អារយុណកេណំ នត្ថិ។ អត្ថិ

ចេ, ‘អញ្ញាតាហិក្ខារយុណំ ឆយ្ទុំ បតិច្ច អញ្ញាតាហិក្ខារយុណោ ឆយ្ទោ ឧប្បជ្ជតិ ហេតុបច្ចយា’តិអាទិនា (បដ្ឋា។ ១.១៩.១ អញ្ញាតារយុណតិក)

បដ្ឋានបាឡេន កថិតព្ពត្តិ សញ្ញាយ អាហំសុ, តេសំ មតេន ‘សិយា អញ្ញាតាហិក្ខារយុណា’តិ វចនំ និរត្ថកំ សិយា, ន ច និរត្ថកំ, តស្មា អវត្វេ

ឯកតោ អញ្ញាតាហិក្ខារយុណោ ឆយ្ទោ។ បុន ‘អយំ សោ’តិ និយមេន អញ្ញាតាហិក្ខារយុណា ឆយ្ទា ចិយ និទ្ទិសិតព្ពាការេន ន ឧបលព្ភតិ សិយា។

តត្ថ អនុឌ្ឍត្តា ឯវ ឆយ្ទសង្គហង្គាហវាយំ ភិក្ខុម្បិ អញ្ញាតាហិក្ខាឆយ្ទានំ ឯកតោ អារយុណកេណឆយ្ទវេសេន ‘អញ្ញាតាហិក្ខារយុណា’តិ អវត្វា

‘ការេណន អញ្ញាតាហិក្ខា បវត្តិយំ អញ្ញាតាហិក្ខារយុណ’ន្តិ វុត្តំ, តស្មា គហេតព្វំ វុត្តនយេន សារេទាតិ សោ តក្កោ”តិ អាចរិយា។ តត្ថ

“កាយវចិកម្ម”ន្តិ អវចនំ បនស្ស សាហត្ថិកបយោគត្តា ឯកបយោគស្ស អនេកកម្មត្តាវ, យទិ ករេយ្យ, យតោកម្មម្បិ វត្តព្ពំ ករេយ្យ,

យថា តត្ថ យតោកម្មំ ចិញ្ញាតម្បិ អព្ពោហារិកំ ជាតំ, ឯវំ តស្មិំ សាហត្ថិកាណត្តិកេ វចិកម្មំ អព្ពោហារិកន្តិ វេទិតព្ពំ, តំ បន កេវលំ

កាយកម្មស្ស ឧបនិស្សយំ ជាតំ, ចិត្តំ ចិយ តត្ថ អង្គមេវ ជាតំ, តស្មា វុត្តំ “សាហត្ថិកបយោគត្តា”តិ, “អង្គាវយត្តមេវ ហិ សន្ធាយ

‘សាហត្ថិកាណត្តិក’ន្តិ វុត្តន្តិ សោ តក្កោ”តិ វ, ចិចារេត្វា គហេតព្ពំ។

កាយវាចា សមុដ្ឋានា, យស្សា អាបត្តិយា សិយុំ;

តត្ថ កាយំ ន តំ ចិត្តំ, កាយំ នស្សតិ សិយាតិ។

កិរិយាកិរិយាទិកំ យន្តំ, កាយាកាយាទិកំ នរេ;

ន យុត្តំ តំ ចិវុទ្ធត្វា, កាយវេកំ យុត្តិតិ។

ចិតិចាចតុចណ្ណកា

១១១។ អនាបត្តិ, កិញ្ចិ, ចិត្តុប្បាទេតិ ឯត្ថ កេវលំ ចិត្តំ, តស្សេវ ឧប្បាទេតព្ពាបត្តីហិ អនាបត្តីតិ អវត្វេ។ ឯត្តាហ –

ឧបតិក្កិត្តសាទិយនាទីសុ, សន្តេសុ វ អកិរិយសិក្ខាបទេសុ ន កាយង្គវាចាបតំ វា វាចង្គវាចាបតំ វា, អវិវាបត្តិ, កស្មា ឋានម្បិ វេន

សិក្ខាបទេ អនាបត្តិ, ន សព្ពាបត្តីហីតិ? ន, កស្មា។

កត្តព្ពា សាទិកំ សិក្ខា, ចិន្តាតិ កាយវាទិកំ;

ᩋᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩣᨿᩅᩣᨧᩣᩉᩥ, ᩋᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩦᩉᩥ ᨲᩴ ᨻᩩᨵᩮ᪨

ᨶ ᩃᩮᩈᨠᩣᩅᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩈᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩮ ᩋᨭ᩠ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨭᩥᩃᨴ᩠ᨵᩣᩈᩮᩅᨶᩴ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨷᩁᩴ ᨷᩩᨶᨷ᩠ᨷᩩᨶᩴ ᨵᩣᩅᨲᩦᨲᩥ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᩅᨲᩥ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᩋᨽᩥᨩ᩠ᨫᩣᨿ ᩈᩉᨣᨲᩴ, ᨻ᩠ᨿᩣᨷᩣᨴᩈᩉᨣᨲᩴ ᩅᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩈᩮᩈᨲᩮᩣ ᨵᩣᩅᨲᩦᨲᩥ ᩅᩥᨵᩣᩅᨲᩥ᪨

᪑᪒᪘᪨ ᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩮᩉᨲᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨷᩥ ᨴᩣᨿᩥᨠᩣ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩮᨶ ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ, ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨠᩈ᩠ᩈ ᨶᩣᨿ ᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᨲᩈ᩠ᩈ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨦ᩠ᨣᩥ ᨠᩮᩅᩃᩴ᪨ "ᨠᩣᨿᨷᨭᩥᨻᨴ᩠ᨵᨣ᩠ᨣᩉᨱᩴ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᨴᨲᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨷᩩᩁᩥᨾᩴ ᩅᩥᨵᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩮᩉᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

ᨣ᩠ᩅᩈᩈᨦ᩠ᨠᩣᨿᨶᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪒᪙᪨ ᨾᩉᩣᨷᨧ᩠ᨧᩁᩥᨿᩣᨴᩦᩈᩩ ᨷᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ "ᨷᨭᩥᨻᨴ᩠ᨵᩮᩁᩮᨶ ᨠᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ"ᨲᩥ, ᨲᩴ ᩈᩩᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨠᩥᨬ᩠ᨧ ᨲᩔ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᩅᩉᩣᩁᨠᩣᨿᨲ᩠ᨲᩣ ᨶ ᨴᩥᩔᨲᩦᨲᩥ ᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨷᨭᩥᨻᨴ᩠ᨵᩮᩁᩮ ᩅᩣᨴᩴ ᩋᩣᨷᨩ᩠ᨩ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩣ "ᨷᨭᩥᨻᨴ᩠ᨵᩮᩁᩮᨶ ᨠᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ"ᨲᩥ ᨷᨶᩴ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨠᨳᩴ? "ᩈᩣᨣᩁᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᩣ ᩈᩣᨣᩁᨷᩈᩥᨬ᩠ᨬᨠᩮᨾᩮᨲ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩣᩉᩥ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᨣᩁᨠᩣᩁᩴ ᨴᩣᨲ᩠ᩅᩣ 'ᨷᨭ᩠ᨮᩣ ᨣᩉᩥᨿᩥᩔᩣᨾᩦ'ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨷᩁᩥᨠᨷ᩠ᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨱ᩠ᩉᩥ, ᨶ ᨷᨭᩥᨻᨴ᩠ᨵᩮᩁᩮ ᩑᩅᩣᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨ ᨿᨴᩣ ᨴᩣᩉᩥ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ 'ᩈᩣᨣᩁᩮᩣ ᩋᨿ'ᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨣᨱ᩠ᩉᨲᩥ, ᨲᨴᩣ ᨷᨭᩥᨻᨴ᩠ᨵᩮᩁᩮᨶ ᨠᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ"ᨲᩥ ᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾᩮᨲᩴ, ᨠᩥᨬ᩠ᨧ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨷᩥ ᨷᩁᩥᨠᨷ᩠ᨷᩣ ᨴᩥᩔᨲᩥ, ᨷᩩᨻ᩠ᨻᨽᩣᨣᩮ ᩋᩅᩉᩣᩁᨠ᩠ᨡᨱᩮ ᨶ ᨴᩥᩔᨲᩦᨲᩥ ᨶ ᩑᩈᩣ ᨷᩁᩥᨠᨷ᩠ᨷᩣᩅᩉᩣᩁᩮᩣ, ᩋᨿᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᨾᩉᩣᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ "ᨳᩮᨿ᩠ᨿᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ"ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩥᨠᩴ ᨶᩣᨿ ᨠᩔᨧᩥ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᩣᨾᩴ ᩈᨠᩮᩉᩥᨲᩥ᪨ ᩋᨿᩴ ᨲᩣᩅᨲᩥ ᩅᩥᨶ ᨷᨭᩥᩅᩣᩁᩮᩈᩩ ᩈᨲ᩠ᨲᨿᩣᨴᩦᩈᩩ ᨾᩣᩅ ᩅᩥᨵᩣᩁᨶᩣ ᨾᩉᩣᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᩮᩈᩴ ᨷᨠᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᨶ ᨣᩮᩉᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩅᩥᨵᩣᩅᨶ᩠ᨲᩣ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩥᩋᨶᩣᩅᨲᩮᩣ, ᨶ ᩉᩥ ᩈᩣᩉᨲ᩠ᨳᩥᨠᩮ ᩑᩅᩴᩅᩥᨵᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩈᩣᨵᨠᨧᩮᨲᨶᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩋᩣᨱᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩑᩅ ᩋᨲ᩠ᨳᩈᩣᨵᨠᨧᩮᨲᨶᩣ᪨ "ᩑᩈᩴ ᨾᩉᩣᨷᨧ᩠ᨧᩁᩥᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶ ᩈᨾᩮᨲᩦ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᨣ᩠ᩅᩈᩈᨦ᩠ᨠᩣᨿᨶᨠᩁᨱᩮ ᩈᨧᩮ ᨷᩁᩮᩣ "ᨶᩣᨿᩴ ᨾᨾ ᩈᨶ᩠ᨲᨠᩮᩣ"ᨲᩥ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, ᨴᩣᨲᩩᩔ ᩉᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᨾᨲ᩠ᨲᩮ ᨷᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨠᩣᨿᨶᩮᨶ ᩅᩥᨿ᪨ "ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᨠᩴ ᩈᨧᩮ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩦ"ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩮ ᨷᨬ᩠ᨧᨠᩣᨶᩥ ᩈᨦ᩠ᨠᩁᩣᨶᩥ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩅᩥᨷᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

᪑᪓᪐᪨ ᨷᩁᩣᨷᩩᨭ᩠ᨮᨲᩣᨿᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨷᩁᩣᨷᩩᨭ᩠ᨮᨲᩣᨿ ᨠᩮᩣᨭᩥᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩮ ᨸᨧᨲᩥ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ "ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨲᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷ ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᨣᨲᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷ"ᨲᩥ (ᨷᩣᩁᩣ᪨ ᪑᪓᪑) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩮ? ᨷᩁᩣᨷᩩᨭ᩠ᨮᨲᩣᨿ ᩑᩅ᪨ ᨿᩔ ᩉᩥ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᩔ ᩋᩣᩁᩣᨾᩮ ᨴᩣᩁᩣᩁᩮᩣ ᩅᩮᩣᩁᩮ ᨣᩮᩉᨲ᩠ᩅᩣ ᨶ ᩉᩁᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᨾ᩠ᨸᩥ ᨶᩣᨿ ᩈᨾᨱᩮᩣ ᨠᩮᩣᨲᨾᩮᩣ ᨷᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩴ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨠᩁᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨾᩉᩣᨩᨶᩮᩣ ᨸᨧᨲᩥ ᨷᩈᩣᨴᨬ᩠ᨬᨳᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᨷᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨷᩩᨬ᩠ᨬᨷᩈᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩋᩅᩮᨲᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᩣ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩣᨴᩦ ᨧ ᨴᩩᩃ᩠ᩃᨽᩣ, ᨶ ᨧ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᨴᩣᨲᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩣᨴᩦᩉᩥ ᨷᩥᨷᨠᩥᩁᩩᨠᩣ ᩈᩩᨷᩥᩈᨠᨩᨶᩮᩣ ᨷᨭᩥᨿᩣᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩮᩅᩥᨶᩥᨿᨴᩥᩉᩣᩁᩣᨴᩦᨶᩥ ᩋᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨳᩮᩣ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᨷᩁᩥᩉᩣᨿᩮᨿ᩠ᨿ᪨ "ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨾᩪᩃᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩴ ᨷᩴᩈᩩᨠᩪᩃᨧᩦᩅᩁᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨷᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩣ"ᨲᩥ (ᨾᩉᩣᩅ᪨ ᪑᪒᪘) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᩥᩔᨿᩣ ᨧ ᩋᨶᩥᩔᨿᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨷᩁᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᩈᨬ᩠ᨬᩥᨲᩮᩣ ᩉᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨾᩪᩃᨷᩴᩈᩩᨠᩪᩃᩣᨴᩥ ᨶ ᩈᩣᨴᩥᨿᩥᩔᨲᩦᨲᩥ, ᨷᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩣ ᨧ ᨶ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᩮᨿ᩠ᨿ, ᩈᨷ᩠ᨷᨭᩥᨠᩣᩁᩮᩃ ᩃᩣᩁᩥᨠᨲ᩠ᩅᩣᨿ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩁᨱᩴ ᩅᩣ ᨶᩥᨠᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿ, ᩋᨭ᩠ᨮᩥᨠᨠᩦᩅᩁᩣᨴᩥᨠᩣᩁᩮᩃ ᩈᩣᩃᩣᨠᨠ᩠ᨠᩣᨴᩥ ᩋᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᨣ᩠ᨣᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩃᨴ᩠ᨵᩥᨾᩮᩅ ᩈᩩᩃᨴ᩠ᨵᩥ

ចិយ ឌឹបេត្តា ចិធទេរឃ្យុំ, តទេតា តិត្តិឃេរ្វច ទេលិទេកា បឃឹឌិត្វា ឌិដ្ឋិក្កហល៌ បត្វា រំឃារទេលាញុទេកា កទេចឃ្យ, តឃ្វា កកចា បរាត្ថ្ថយតាយ ឧច “អនាបត្តិ ឧបតបរិក្កេហ”តិអាឌិយាហាតិ ឧចឌិតព្ពំ.

១៣១. អបរយ្យិកាក៌ ឧឥហឺតិ “កហិតំ ចិន្នាត្តិឃធិសត្វា ទេតេច កហ្លូទេឃ្យ ត បារាឌិក”ត្តិ លិខិតំ, ព្ទាក៌ បកតិដទេត ឃុដ្ឋតិ. “ឃទេច បត ឃាយិទេកា ចា ទេតត អាលាទេត្តា ចា ‘អបរឃ្យ ឃហាយកិក្កុឃ្យ កាក៌ ឧឃ កល្យាតិ ឃាធតិ ចា’តិ ឃំ អបរកាក៌ ទេឥតិ, តំ កហ្លូទេឃ្យ”ត្តិ ចឥត្តិ.

១៣២-៥. លាឥត្តឃ្យ កហ្លូទេឃ្យត្តិ ទេចារឃ្យ ចា ឃាយិកឃ្យ ចា ឃយ្យត្តឃ្យ ឌិត្តិ ឃុឌិត្តទេយច កិរ. អចិទេឃទេឃតាតិ “ប្ចឃ្យាហកតាត់ ចា”តិ អចត្វា ចុត្តំ, ត ហិ កតិបឃាត់ អត្ថុឃ្យាហតាយ ឃញ្ញិកាយឃញ្ញិក៌ ទេហាតិ. យហាអដ្ឋកចាយយិ “ឃឌិ ទិឃាឃ្យាហាច កច្ឆត្តិ, ទេឆឃ្យចិទេត្តត បរិក្ខ្ពាទេតា អចហាទេរា ទេហាតី”តិ ចុត្តត្តា តក្ខុកឃទេយក៌ លដ្ឋិតចិហាទេរ ប្បបធារឃឹយាយ បយាល៌ ឌាតិតំ ត ឃក្កា, អឃំ បត កិក្កូ ប្បបធារឃឹយាយ ខាហិ ឥត្វា ឈហ៊ិបហទេលាឌិ កត្វា បរិក្ខ្ពាតិ លាឥតិ, ទេតត ឧចំ លាឌិតំ ឃុលាឌិតត្តិ អទេត្វា. “ព្ពតរចិហាទេរ តត្ថ ឌិត្តចិឌិតាច បដិបត្តិតត្ថា”ត្តិ ចុត្តំ. “ឃុលាឌិតំ អទេត្តាចិហារត្តា”តិ លិខិតំ, អាកតាភាកតាត់ ឃត្តកត្តាតិ “ចាតុត្ថិឃឃ្យ ឃញ្ញឃ្យ ទេឥឃី”តិ ឌិត្តត្វា ចុត្តំ. ឧចំ អចត្វា “ឃញ្ញឃ្យ ទេឥឃី”តិ ឌិត្តប្បិ តាឌិឃទេយច. តធា ហិ ខាហិ ធិទេតា លិក៌ ត លកតិ កកចទេតា ចចទេភតាតិ ទេចឌិតព្ពំ.

១៣៦. “យតឃ្លុកទេរា”តិ ចចភទេតា តទេយច ឌីចត្តិ កហ្លូទេឃ្យត្តិ កត្វា ដាតំ ត លកតិ. ចដ្ឋាចដ្ឋតីតិ ឌីបិតំ ទេហាតិ. យដ្ឋទេត្តា កច្ឆតិ, កហ្លូទេឃ្យត្តិ ឧត្ត កិត្តក៌ កហ្លូទេឃ្យ, ត ហិ ឃក្កា “ឧត្តកា ឃ្លុករា យដ្ឋិត្វា កតា កយិឃ្យត្តី”តិ ដាតិតុត្តិ? ឃត្តទេកា ឃាយិកាត់ ឌិទេត្ត ទេត “ឌិត្តិ យយ កហ្លូ”ត្តិ តុឃ្យត្តិ, តត្តក៌ ដាតត្ថំ ទេភា ទេច តុឃ្យត្តិ, អតិក្កត្តឃ្លុករយុល៌ ឥត្វា កិ ព្ពបិទេតា លហិត្វា ដាតទេត្ថាតិ? ត ដាតទេត្ថា. អឆ កិ ទេចាឌិយយាភឃ្យ ប្ចកិត្តិ ឥុរតិទេក្កូបេត បារាឌិក៌ ទេហាតីតិ? ត ទេហាតិ, ទេកចល៌ កប្បិយបរិក្ខាទំ ឥត្វា ទេតាទេឃតទេត្ថាច ឃាយិទេកា, ឧទេឃច ភទេយា អទេត្ថាឃុបិ ឧចទ្ទុទេបឃ្លុតិ ទេភា តទេក្កាតិ អាចរិទេយា. “តឥទេហច ចា ឥុតិយឌិចទេឃ ចា យដ្ឋទេត្តា កច្ឆតី”តិ ចុត្តំ. កុទេឃ្យ លិបតិ, កហ្លូទេឃ្យទេយចាតិ អចឃ្យំ បចិឃភទេក ឃត្ថាយ ចុត្តំ. ឧត្ត ឧកាឃ្លុ ចិហាទេរ បរចក្កាឌិកឃំ អាកតំ. ឃុលចត្តទេឆ្ឆឥត្តិ “ឃត្ថទេឃតាឃត់ ឧទេតា ព្ពឃ្យរា”តិ ចចភទេតា ព្ពតទេរ អតិឃ្យរាតិ ឌីបិតំ ទេហាតិ.

១៣៩. អារាយរក្កូកាតិ ចិឃ្យដ្ឋចទេឃត កទេហតត្ថំ អធិប្បាយំ ដាត្វាតិ ឧត្ត ឃឃ្យ ដាត់ បដិក្កហត្តិ កិក្កុ, កាក៌ ចា ឃាយិកា ត ទេក្កូត្តិ ត ឥទេល្ហត្តិ, តឃ្យ ដាត់ អប្បជិឆ្ឆាទេឥត្វា កទេហតំ ចដ្ឋតីតិ ព្ពូឆ ឃត្តិដ្ឋាត់ តយិ “ត ចដ្ឋតិ ឃញ្ញិទេក”តិ ចុត្តំ. អឃទេយច កិក្កូ ព្ពឃ្យទេរាតិ ឃត្ត ទេឃា ព្ពុឆ្ឆតិ, តត្ត អត្តដាតាតទេហតំ លកតិ កិរ អទេត្វា. អបិច “ឥហទេរា”តិ ចឥត្តិ ឃចត្តកត្តិ ឃហ ក្ខុយិឃាតិ ចុត្តំ ទេហាតិ. “កុកហ្លូ ទេហាតី”តិ ចត្វា “តិលាយត្តំ បត ត ដាតត្ថា”ត្តិ ចុត្តំ, តំ កិត្តុ កុកហ្លូត្តិ ទេច, អទេក្កូយអទេកាបិយដ្ឋាទេត, ចិតឃ្យតកកាទេច ច ធិតំ ឃត្ថាយ ចុត្តំ. កប្បិទេយបិ ចាតិ ចត្វា, អចត្វា ចា កហលាឃុទេត្ត យាតាឌិឃត្តទេកបិ ទេឆឃ្យចិត្តុប្បាទេឥត ព្ទាក៌ បត ឃិក្កាបក៌ “រាដាបិទេយឃំ អកិប្បឃទេត្តា”តិ (បារា. ២៩) ចចភទេតា លិកក្កុយហត្តំ, ទេចបុល្លយហត្តញ្ញា បត្តកាទេល បញ្ញាតត្តិ ឃិទ្ធំ.

ទុតិយបារាជិកវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៣. តតិយបារាជិកំ

បឋមបញ្ញត្តិនិទានវណ្ណនា

១៦២. តីហិ សុទ្ធេនាតិ ឯត្ថ តីហីតិ និស្សក្កវចនំ វា ហោតិ, ករណវចនំ វា។ និស្សក្កបក្ខេ កាយវចីមនោទ្វារេហិ សុទ្ធេន។ តថា ទុច្ចរិតមលេហិ វិសមេហិ បបញ្ចេហីតិអាទិនា នយេន សព្ពកិលេសត្តិកេហិ តោធិយេល្ធ ឯវ សុទ្ធេនាតិ យោជេតព្ពំ។ ករណបក្ខេ តីហីតិ កាយវចីមនោទ្វារេហិ សុទ្ធេន។ តថា តីហិ សុចរិតេហិ, តីហិ វិមោក្ខេហិ, តីហិ ភាវនាហិ, តីហិ សីលសមាធិបញ្ញាហិ សុទ្ធេនាតិ សព្ពគុណត្តិកេហិ យោជេតព្ពំ។ វិភាវិតត្តិ ទេសនាយ វិត្ថារិតំ, វិភត្តំ វា កតំ វិហិតំ, បញ្ញត្តំ វា ហោតិ។ សំវណ្ណនាតិ វត្តមានសមីបេ វត្តមានវចនំ។

ន កេវលំ រាជគហេយេវ, ឧភយម្បិ នគរំ។ សបរិច្ឆេទន្តិ សបរិមត្តន្តិ អត្ថោ។ សបរិក្ខេបន្តិ ឯកេ។ “ហំសវដ្ដកច្ឆន្នេនាតិ ហំសបរិក្ខេបសណ្ឋានេនា”តិ លិខិតំ។ កាយវិច្ឆិន្ទនិយកថន្តិ អត្តនោ អត្តភាវេ, បរស្ស វា អត្តភាវេ ឆន្ទរាគប្បហានករំ វិច្ឆិន្ទនករំ ឆព្ពណ្ណំ កថេតិ។ អសុភា ចេវ សុភាការវិរហិតត្តា។ អសុចិនោ ច ទោសនិស្សន្ទបភវត្តា។ បដិក្កូលា ច ជិគុច្ឆនីយត្តា បិត្តសេម្ហាទីសុ អាសយតោ។ អសុភាយ វណ្ណន្តិ អសុភាការស្ស, អសុភកម្មដ្ឋានស្ស វា វិត្ថារំ ភាសតិ។ សាមិអត្ថេ ហេតំ សម្បទានវចនំ។ អសុភន្តិ អសុភនិមិត្តស្ស អាវិភាវាយ បច្ចុបដ្ឋានាយ វិត្ថារកថាសង្ខាតំ វណ្ណំ ភាសតីតិ អត្ថោ។ តេសមេវ អាទិមជ្ឈបរិយោសានានំ ទសហិ លក្ខណេហិ សម្បន្នំ កិលេសចោរេហិ អនភិភវនីយត្តា ឃាតមិត្តំ យញ្ញានំ នាម។

តត្រិយានីតិ ឯត្ថាយំ បិណ្ឌេត្វា – យស្មិំ វារេ បឋមំ ឈានំ ឯកចិត្តក្ខណិកំ ឧប្បជ្ជតិ, តំ សកលម្បិ ជវនវារំ អនុលោមបរិកម្មុបចារគោត្រភុអប្បនាប្បភេទំ ឯកត្តនយេន “បឋមំ ឈាន”ន្តិ គហេត្វា តស្ស បឋមជ្ឈានស្ស អប្បនាបដិបាទិកាយ វិប្បាទិកេនាយ អភិញ្ញាយ អធិគតាយ កិច្ចនិប្ផត្តិរូបិកាយ អាគមនវសេន បដិបទាវិសុទ្ធិ អាទីតិ វេទិតព្ពា។ តត្រមជ្ឈុបេក្ខាយ កិច្ចនិប្ផត្តិវសេន ឧបេក្ខានុព្រូហនា មជ្ឈេតិ វេទិតព្ពា។ បរិយោទាបកញាណស្ស កិច្ចនិប្ផត្តិវសេន សម្បហំសនា បរិយោសានន្តិ វេទិតព្ពំ។ តត្ថ អាទិចិត្តតោ បដ្ឋាយ យាវ បឋមជ្ឈានស្ស ឧប្បាទក្ខណំ, ឯតស្មិំ អន្តរេ បដិបទាវិសុទ្ធីតិ វេទិតព្ពា។ ឧប្បាទដ្ឋិតិក្ខណេសុ ឧបេក្ខានុព្រូហនា, ឋិតិភង្គក្ខណេសុ សម្បហំសនាតិ វេទិតព្ពា។ លក្ខីយតិ ឯតេនាតិ លក្ខណន្តិ កត្វា “វិសុទ្ធិបដិបត្តិបក្ខន្ទនេ”តិអាទិនា វុត្តាការោ លក្ខីយតិ, តិវិធេន អញ្ញុបក្ខនេន យញ្ញលក្ខីយតិ, វត្តិធាយ សម្បហំសនាយ បរិយោសានំ លក្ខីយតីតិ។ តេន វុត្តំ “ទសលក្ខណានី”តិ។

បរិពន្ធកតោតិ នីវរណសង្ខាតបរិពន្ធកតោ វិសុទ្ធត្តា គោត្រភុបរិយោសានំ បុព្ពភាគជវនចិត្តំ “ចិត្តវិសុទ្ធី”តិ វុច្ចតិ។ តថា វិសុទ្ធត្តា

តំ ចិត្តំ មជ្ឈិមំ សមថនិមិត្តសង្ខាតំ អប្បនាសមាធិំ តទត្ថាយ ឧបកដ្ឋមានំ ឯកសន្តតិវសេន បរិណាមេត្វា បដិបជ្ជតិ នាម។ ឯវំ បដិបន្នស្ស តស្ស តត្ថ សមថនិមិត្តេ បក្ខន្ទនំ តថត្តុបគមនំ ហោតីតិ អាហ “តត្ថ ចិត្តបក្ខន្ទន”ន្តិ វុច្ចតិ។ ឯវំ តាវ បឋមជ្ឈានុប្បាទក្ខណេ ឯវ អាគមនវសេន បដិបទាវិសុទ្ធិ វេទិតព្ពា។ ឯវំ វិសុទ្ធស្ស អប្បនាប្បត្តស្ស បុន វិសោធនេ ព្យាបារាភាវា អជ្ឈុបេក្ខនំ ហោតិ។ សមថប្បដិបន្នត្តា បុន សមាធានេ ព្យាបារាភាវា ច សមថប្បដិបន្នស្ស អជ្ឈុបេក្ខនំ ហោតិ។ កិលេសសំសគ្គំ បហាយ ឯកត្តេន ឧបដ្ឋិតត្តា បុន ឯកត្តុបដ្ឋានេ ព្យាបារាភាវតោ ឯកត្តុបដ្ឋានស្ស អជ្ឈុបេក្ខនំ ហោតិ។ តត្ថ ជាតានន្តិ តស្មិំ ចិត្តេ ជាតានំ សមាធិបញ្ញានំ យុគនទ្ធភាវេន អនតិវត្តនភាវេន នានាកិលេសេហិ វិមុត្តត្តា។ សទ្ធាទីនំ ឥន្ទ្រិយានំ វិមុត្តិរសេនេករសភាវេន អនតិវត្តនេករសភាវានំ តេសំ ទ្វិន្នំ ឧបគតំ តជ្ជំ តស្សានុរូបំ តទនុរូបំ វីរិយំ តថា ចិត្តំ យោគី វាហេតិ បវត្តេតីតិ អាហ “តទុបគវីរិយវាហនភាវេន ច វិសេសភាគិយភាវត្តា អាសេវនភាវេន ច សម្បហំសនា ហោតីតិ អត្ថោ វេទិតព្ពោ។ អបិចេត្ថ “អនន្តរាតីតំ គោត្រភុចិត្តំ ឯកសន្តតិវសេន បរិណាមេត្វា បដិបជ្ជតិ នាម”តិ លិខិតំ។ តត្ថ ហិ បរិណាមេត្វា បដិបជ្ជតីតិ ឯតានិ វចនានិ អតីតស្ស ន សមេន្តិ, យស្មា តទត្ថំ លិខិតំ “អប្បនាសមាធិចិត្តំ ឧបកដ្ឋមានំ គោត្រភុចិត្តំ តត្ថ បក្ខន្ទតិ នាម”តិ។ ឥមិនាបិ តំ ន យុជ្ជតិ, “បដិបត្តិក្ខណេ ឯវ អតីត”ន្តិ វុត្តត្តា “គោត្រភុចិត្តំ តត្ថ បក្ខន្ទតី”តិ វចនេន វិរុជ្ឈតីតិ អាចរិយា។ “ឯកចិត្តក្ខណិកម្បិ លោកុត្តរចិត្តំ អាសេវតិ ភាវេតិ ពហុលីករោតី”តិ វុត្តត្តា “ឯកចិត្តក្ខណិកស្សាបិ ឈានស្ស ឯតានិ ទស លក្ខណានី”តិ វុត្តំ។ “តទា បដ្ឋាយ អាសេវនា ភាវនា ឯវា”តិបិ វុត្តំ។ “អធិដ្ឋានសម្បន្នន្តិ អធិដ្ឋានេន សហគត”ន្តិ លិខិតំ។ តស្សត្ថោ – យស្មា “អាទិមជ្ឈបរិយោសានសង្ខាត”ន្តិ វុត្តំ, តំ តេសំ តិណ្ណម្បិ កល្យាណកតាយ សមន្នាគតត្តា តិវិធកល្យាណកតញ្ច។ ឯវំ តិវិធចិត្តំ តទធិគមមូលកានំ គុណានំ, ឧបរិឈានាធិគមស្ស ច បទដ្ឋានត្តេន អធិដ្ឋានំ ហោតិ, តស្មា ចិត្តស្ស អធិដ្ឋានភាវេន សម្បន្នត្តា អធិដ្ឋានសម្បន្នំ នាមាតិ។

អឌ្ឍមាសំ បដិសល្លីយិតុន្តិ ឯត្ថ អាចរិយា ឯវមាហុ “កិញ្ចាបិ អញ្ញមញ្ញវធស្សនវសេនសម្មុខេ សន្តោ សតិ តស្ស ឧបទ្ទវស្ស អភាវេ ឧបាយាជាននតោ ‘អយំ អសព្ពញ្ញូ’តិ ហេតុបតិរូបកហេតុំ វត្វា ឆព្វស្សស្សាបិ តថាគតស្ស កវេឡ្ហតិស្សវិយំ អសព្ពញ្ញុតា អសព្ពញ្ញុស្សិតបរិវាទោហា ពាហុជនា អជិវិបរាយនា ភវេយ្យុំ, តស្មា សោ ភគវា បនេវ តេសំ កិញ្ចាបិ អញ្ញមញ្ញំ វិសមាភាវំ ញាត្វា តទាការាបាយាការំ បន សុវិនិច្ឆិនិត្វា តត្ថ បុថុជ្ជនានំ សុខល្លិកហេតុវេទកំ វត្វា អសុភទេសនាយ វា ទុក្ខប្បត្តស្ស នានាវិធេហិ និប្បយោជនេហិ វិនយិត្វា បនេវ តទា វិនយនតោ, សុខល្លិកហេតុការណតោ, អវស្សំ បញ្ញាបិតព្ពាយ តតិយបារាជិកបញ្ញត្តិយា វត្វាបរស្សតោ ច អត្តនោ សព្ពញ្ញុតំ បរិទ្ទីបកំ បកាសេត្វា វិយ តមឌ្ឍមាសំ វេនេយ្យហិតនិប្ផត្តិយា ផលសមាបត្តិយា អវកាសំ កត្វា វិហរិតុកាមោ ‘ឥច្ឆាមហំ, ភិក្ខវេ, អឌ្ឍមាសំ បដិសល្លីយិតុ’ន្តិអាទិមាហា”តិ។ អាចរិយា បន ពុទ្ធមិត្តត្ថេរធម្មសិរិត្ថេរឧបតិស្សត្ថេរាទយោ គណបាមោក្ខា, អដ្ឋកថាចរិយស្ស ច សន្តិកេ សុតបុព្ពា។ តតោ អញ្ញេ ឯកេតិ វេទិតព្ពា។ “សកេន កាយេន អដ្ដីយន្តី…បេ… គវេសន្តី”តិ ឥទំ បទំ “យេ តេ ភិក្ខូ អវីតរាគា, តេសំ តស្មិំ សមយេ ហោតិ ឯវ ភយំ, ហោតិ លោមហំសោ, ហោតិ ឆម្ភិតត្ត”ន្តិ ឥមិនា ន យុជ្ជតិ, ឥតរថា ភគវតោ អសុភកថារម្ភប្បយោជនេន ន សមេតីតិ ចេ? ន, តទត្ថាជាននតោ។ សកេន កាយេន អដ្ដីយន្តាតិបិ តេសំ អរិយបុគ្គល អប្បហីនសិនេហត្តា លីណាសយានំ វិយ មរណំ បដិច្ច អភយំ ន ហោតិ, ភយញ្ច បន អសុភភាវនានុយោគានុភាវេន មត្តិក្ខនំ អនដ្ដីយន្តានំ វិយ ន មហន្តំ ហុត្វា ចិត្តំ មោហេសិ។ អបិយុបនេ តេ សន្តេ នាកាសីតិ ឯវមេត្ថ វេទិតព្ពា។ អថ វា ឥទំ បុរិមស្ស ការណវចនំ, យស្មា តេសំ តស្មិំ សមយេ ហោតិ ឯវ ភយំ, ឆម្ភិតត្តំ,

ទេលិយហំទេសា ច, តស្មា “ទេតត ទេលា បត ឯបទេឃត កកចា អនុកកធំ កទេធតិ”តិអាទិ ចុត្តន្តិ៍

អធ ចា នទេកត កាទេឃត អដ្ឋិឃត្តាតយ្បិ ទេតសំ ទេហាតិ ឲុច កឃំ, យហាត្យកាចា ឌិតរាកាតិ លិលាយចាតំ យហត្ថិ ឋិទេយសំ ឥទេស្សតិ, អតិទ្យប្យនទេហឃ្យ្យមិតំ យទេលាកឃំ, ឃទេតា ឲុចំឋិឆាតយ្បិ អឌិតរាកត្តា កឃំ ទេហាតីតិបិ ឥទេស្សតិ៍ តឥទេញ្ញា ទេតសំ កិក្លុតំ បញ្ញាយតាតំ អញ្ញាតរា៍ ទេតទេតជំ ឌិទេបតិ “តំ តធា អាកតំ អសិហត្តំ ចឆកំ បឃ្សិត្វា តឥទេញ្ញាយ្យិ ទេហាតិ ឲុច កឃំ, បទេកច ទេតឃត្តិ កត្វា កកចា បផយទេបច ទេតសំ អនុកកធំ កទេធសិ, បនទេតា ទេតសំ តាទេហាសិ៍ ឲុចំ យហាតិសំសា ទេតសំ អនុកកធា អាសី”តិ៍ ទេឃា បទេតត្វ បដ្ឋិទេយា តទេឃា , ទេសា “ទេតស្ កិរ កិក្លុស្ ទេកតមិបិ កាឃចិកាទេរា ចា ចឌីចិកាទេរា ចា ត កទេតា, នទេត្ត នតា នយ្យជាតា ឥក្លិទេលាត បទេយ្យត តិបឌ្ឋិស្”តិ ត្តុមិតា អដ្ឋកធាចចទេតត សទេយតិ៍

អបទេរ បតាហុតិ ក្យលឌ្ឍិបឋិទេសឆតត្វំ ចុត្តំ៍ “អឃំ កិរ លឌ្ឍិ”តិ ចចតំ “យារទេឆឃ្យតាតិក្កមិស្សតី”តិ ចចទេតត ឋិន្ទ្ឋិតិ ទេច? ត ឋិន្ទ្ឋិ៍ កធំ? អឃំ កិក្លុ អឈាទេតទេត្តា យារឋិឃឃំ អតិក្កមិស្សតិ អក្យសលកទេលាទេតា ច៍ ឈាទេតទេត្តា បត យារទេឆឃ្យ តាតិក្កមិស្សតិ ពាលចត្តា កយ្ញស្សាតិ សឃំ យារបក្លិកត្តា ឲុចំ ឌិទេត្តត្វា បត “ទេឃ ត យតា, ទេត សំសារទេតា ត យុត្តា”តិ អត្តទេតា ច លឌ្ឍិ, តស្មា តំ តត្វ ក្លុកទេឃសំ យទេក្កុ តិទេឃាទេដ្ឋិ ឲុចយាហ, ទេតទេតច “យារបក្លិកា យារទេត សយាតលឌ្ឍិកា”តិ អចត្វា “យារស្សា ត្យចត្តិកា”តិ ចុត្តា៍ “ត្តុមិតា កិ ចុត្តំ ទេហាតិ? ឃស្មា យារស្ស អត្យចត្តិ, តស្មា ឲុចំ ឌិទេត្តត្វាបិ អត្តទេតា លឌ្ឍិចទេសត ឲុចយាហា”តិ ទេកចិ លិលត្តិ៍ យយ សត្តិទេក ឲុកទេតា ក្ខបដ្ឋាតយាកត្តិ, អត្តទេតា អត្តទេតា អាចរិយ្យបញ្ញាឃាតំ សត្តិទេក ក្ខទេដ្ឋសាជំ កល្យាតិ៍

អាតាបិតស្សតិសយាឆិកធាចណ្ណតា

១៩៓៍ អឃយ្បិ ទេលា, កិក្លុទេចតិ ត្តុមិតា កិ ឥទេស្សតិ? ទេឃសំ ឲុចយស្ស “កកចតា អាធិក្លិតកយ្ឋាតាត្យទេឃាកបច្ចឃា ទេតសំ កិក្លុតំ ឌិចិតក្លុទេឃា អាសី”តិ, ទេតសំ តំ មិច្ឆាកាហំ តិទេសទេឆតិ៍ ទេកចលំ ទេតសំ កិក្លុតំ បុទេត្ត កតាកយ្យបច្ចឃាច ឌិចិតក្លុទេឃា អាសិ, ត្តុជំ បត កយ្ឋាតំ ទេតសំ ទេកសច្ចិ អរហត្តប្បត្តិឃា, ទេកសច្ចិ អតាកាមិសកឥាកាមិទេសាតាបត្តិផលប្បត្តិឃា , ទេកសច្ចិ បផយញ្ញាតាឆិកយាឃ, ទេកសច្ចិ ឋិក្លុក្ខតឥក្កប្បហាទេតត អត្តសិទេតហបអឃាឥាតាឃ ក្ខបតិស្សទេឃា ហុត្វា, ទេកសច្ចិ ស្យកាតិឃំ ក្ខប្បត្តិឃា ក្ខបតិស្សទេឃា អទេហាសីតិ សាត្តិកាច ទេយ អនុកកធា, កិត្ត “សាធុ, កទេត្ត កកចា, អញ្ញំ បរិឃាឃំ អាចិក្ខតុ”តិ អាតទេត្តត ឃាចិតត្វា អញ្ញំ បរិឃាឃំ អាចិក្លាមិ, ឃធា ទេចា បុទេត្ត អាធិក្លិតអនុកកយ្ឋាតាត្យទេឃាកា, ឲុចំ អឃយ្បិ ទេលា កិក្លុទេចតិ ទេឃាជតា ទេចជិតត្តា៍ “អស្សាសចទេសត ក្ខបដ្ឋាតំ សតី”តិ ចុត្តំ៍ សា ហិ តំ អស្សាសំ, បស្សាសំ ចា អារម្មណំ កត្វា បុត្តាកាទេក, អបរកាទេក បត អស្សាសបស្សាសបកចតិមិត្តំ អារម្មណំ កត្វា ក្ខបដ្ឋាតីតិ ច តធា ចុត្តា៍

អនុទេក បចត្តំ អនុកត្តិ ចា បចត្តំ កាចតាកម្មំ អនុកម្មំ, តទេឥច អញ្ញាស្ស បុតប្បុតំ ក្ខប្បជ្ជតកស្ស កាទេលាទេដ្ឋត ផាតត្វា អនុកយ្ឋាតំ, អារម្មណំ ចា អនុកម្មស្ស បឥដ្ឋាតទេដ្ឋត ផាតត្តិ អនុកយ្ឋាតត្តិ ត្តុឆ អនុកញ្ញាតំ, ទេតទេតច “ឌុឡ្ឌអារិការម្មណត្តា”តិ ចុត្តំ៍

បដិរេចឆចនេតាតិ ចិតក្កាឌិអក្កុបដិលិកចនេត៍ អារម្មណសត្តតាយាតិ អត្យក្កនេត សត្តកាលំ ក្តបិធាយ ច្យត្តកាយឥនឆប្បដិបស្សទ្ធិចនេត តិដ្ឋេតា៍ បរិកម្មំ ចាតិ កាយិលបរិកម្មំ កិរ តិមិត្តុប្បាឥបរិយោយាសាត៍ តកា ហិ តិរស្សាឥត្តា អសត្តំ, អប្បលិហិតត្ថា៍ យឆា ក្តបធារេរ តិចរលចិកនេត, អក្កុបិតុការចេត ច សត្តតា ហោតិ, ត តឆា ប្តឆ, ប្តត៌ បត "អាឌិនយត្តាហារតោ"តិ ចុត្តំ៍ ចុតិយចិកប្ប អនេចតកោតិ អតិត្តិកនេរា, តេត ចុត្តំ "ឍ្ឌចតេត្តា"តិ៍ ចេតសិកស្សំ ឈោតក្កលេហបិ អត្តិ, ឲុចំ សតេត្តបិ "ក្តកោបិ ឈោតា ចុក្ខិតស្សេច កហេតត្ថា"តិ ចុត្តំ៍ សយឆេត សកសត្តាតេ អចិក្កល្អិតោ៍ ប្តតរឆា បិបកាត៌ ឈោតេត សហុប្បត្តិ សិយា៍ លត្តុឌិត៌ លេកុត្តរបិឥកត្តា តិទ្ឋេឆកាកិយំ, ចិនេសនេត យស្ស តិទ្ឋេឆកាកិយំ ហោតិ, តំ សត្ថាយ ចា៍ "អតិច្ចាតុបស្សីតិអាឌិចតុក្កចនេត អត្យប្បុទ្ធេត អទិយប្បុក្ខចុទ្ធិប្បទេត្តា សយុក្តិតតិ, នេសសាតនេយតំ តត្តី"តិ លិលិតំ៍

តឆាកាចបដិនេសឆតោ ចាតិ នេសាឲ្យអសចតុក្កស្ស តិតិ្តិយាត៌ តត្តិតាយ ចុត្តំ៍ សត្តបឆយាត៌ បត ចតុត្តំ បកាត៌ ចនេត លេកិយព្យាតនេយច តេតសំ អត្តិ, តស្មិំ លេកុត្តរបឥដ្ឋាត៌ តត្តិ ឲុច៍ "ផលយុត្តយត្តិ ផលេ ក្តត្តយ"ត្តិ ចុត្តំ៍ ក្តុតុត្តយាតុក្កលត្តិ កិនេយអរនេត្តា, ហេយនេត្ត ទុក្កលុនេល, ចសត្តកានេល សុត្តាកានេរ កនេតា៍ នេសយាត្រាតុកស្ស អរត្តា, បិត្តឆាតុកស្ស ទុក្កលុំ, ចាតឆាតុកស្ស សុត្តាកានំ អត្យក្កលំ៍ នេយាហឆទិតស្ស អរត្តា អត្យក្កលំ យហាអរនេត្តា ចិត្តំ ត សក្កុតិ, នេឆាសឆទិតស្ស ទុក្កលុំ, រាកឆទិតស្ស សុត្តាកានំ៍ ឆាតចក្កយាតិ ក្តុត្តុបក្កិកាតិ, សយត៌ លិតបក្កិកំ, បលក្កាក្យុនេតត តិសត្តាយ ឥឲ្យហកាចំ, ក្តក្យុកាយំ បលិឆាតេត អស្សាសបស្សាសាត៌ បចត្តតស្សំ "បរិមុខំ សតិ"ត្តិ ប្តយិតា អារម្មណបរិក្កហុបិយំ ឥស្សេតិ៍ កាទីតិ កេរលឹលេ ៍ ឲុតស្ស ចិកដ្ឋ "អស្សសតិ បស្សសតី"តិ អចត្ថា "សតោ កាទី"តិ ចុត្តំ៍ តស្មា "អស្សសតិ បស្សសតី"តិ ចុទេត្ត "បចយចតុក្កំ ឲុច លត្តតិ, ត សេសាតិ"តិ ច "ឌីឈំអស្សាសចនេតាតិ អលេបសយាសំ កត្វា"ព្តតិ ច "ឲុកត្តតាយ អចិរក្កប"ត្តិ ច "អសមុក្កាកចនេត បឌាតតោ"តិ ច "តេត ឌាតេហតា"តិ ច "បឌាតតោតិ ចុត្តឌាតេហតា"តិ ច "សតោកាទីតិ សតិសម្បជត្តាហិកាទី"តិ ច "បដិតិស្សក្កាតុបស្សីនោ អស្សាសាច បដិតិស្សក្កាតុបស្សីអស្សាសា"តិ ច លិលិតំ៍ ក្តប្បដិបិដិយា អាកតម្បិ យុត្តតេច, តេត ឆាតេត បដិសិទ្ធំ៍ តាលុំ អាហច្ច តិត្តាយតតោ កិរ បេិតកោ សម្បតិឌាតេតាច លិបិតសត្តំ កនេរាតិ, លត្តុបិនេយាត្តចនេត ល បុរិយា តយោតិ តច៍ ឲុរកតាកានេរតាតិ អស្សាសចនេត ចា បស្សាសចនេត ចា ឲុចំ អាតាបិតស្សតិ កាចយតោ កានេយ កាយាតុបស្សតាសតិកម្មដ្ឋាតកាចតា សម្បជ្ជតិ៍

កានេយាតិ អស្សាសបស្សាសា៍ ក្តបដ្ឋាត៌ សតិ៍ ឌីឈត្តិ ឹលំ កតំ អស្សាសបស្សាសំ៍ អត្ថាតសត្តាតេតិ កាលសត្តាតេ ចិយ កាលកោដ្ឋានេសតិ អតេត្តា, ឌីឈកានេល ចាតិ អតេត្តា៍ ឲុកោ ហិ អស្សាសនេយច្ចុបលក្កតិ, ឲុកោ បស្សាសំ, ឲុកោ ក្តកយំ, តស្មា "ចិកាកំ អកត្វា"តិ ចា ចុត្តំ, លត្តាតិ ឲុចំ អស្សាសតោ, បស្សាសតោ ច អស្សាសោ ក្តប្បជ្ជតិ, តស្ស ចនេត កត្តុកម្យតាលត្តោ ក្តប្បជ្ជតិ៍ តតោ បិនេយាត្តត្តិ៍ អស្សាសបស្សាសាត៌ ចុចិត្តាយ្យចិសយត្តា ចិត្តំ ចិចត្តតិ, កលត៌ បហាយ ផុដ្ឋាតនេយច យតសិ កនេរាត្តស្ស កោចលំ ក្តបក្កាច សណ្ឋាតិ៍ ចត្តានេរា ចណ្ណាតិ "បត្តស្ស តយោ ចណ្ណា"តិអាឌីសុ ចិយ ចត្តានេរា សណ្ឋាតាតិ អតេត្តា៍

តឆាកុតស្សាតិ អាតាបិតស្សតិ កាចយតោ៍ សំចនេរាតិ សតិសំចនេរា៍ អឆ ចា បចយេត ឈោតេត តិចរលាត៌, ចុតិយេត ចិតក្កចិចារាត៌, តតិយេត បីតិយា, ចតុទេត្ត សុលក្កាត៌, អាកាសាតត្តាយតតសយាបត្តិយា ទុបសត្តាយ, បដិឈសត្តាយ, តាតត្តសត្តាយ ចា បហាត៌

“ສີລນ຺ຕິ ເຈຣຍທີ ສີລັ, ເຈຕສາ ສີລັ, ສັຈເຣາ ສີລັ, ອວີຕິກ຺ກເມາ ສີລ”ນ຺ຕິ (ປຕິ˙ ມ˙ ໑.໑໘ ເອາກໍ ບີສຊີສັ) ວຸຕ຺ຕບີຊີສາເປຕ຺ ອເຕ຺ຖາ ຣຕ຺ເຖາ˙ “ອຕ຺ເຕາ ຕຣາ ຕຣາ ປຈຕ຺ຕຍຸາ ຮູປຣາເຣຫສຍາຣາສຸຕ຺ຕເຕາສ ສີລສເຕ຺ສ ສີລນ຺ຕິ ວຸຈຈ຺ຕີ”ຕິ ວຸຕ຺ຕ˙ ຕຣາ “ອຍັ ຍຸຍສີ ອເຕ຺

ອສີເປຕາ ສິກ຺ຂາ”ຕິ ໂຕ຺ຕາປິ ເຈຕສາສີລເມຈ, ກຕ຺ຖີ ບີຣຕິສີລຍິ໌ຕິ ອເຕ຺ຖາ ຣຕ຺ເຖາ˙ ອຕ຺ຖາຣາ ປຍ຺ຍຕ຺ຕິຈເຊ຺ສຸປິ ສິກ຺ຂາປເຣສຸ ບີຣຕິປຍສເຕ຺ກາ ອເທາສິ , ປາຕິເມາກ຺ຂສັຈຣສັວຸເຕາ ບີທຣຕີຕິ ກຕ຺ວາ ຕສ຺ສາປິ ບີຣຕິປຍສເຕ຺ກາ˙ ຕສ຺ມີ ອາຣຍຸເຫຕິ ອາສາປາຕິສາຣຍຸເຫ˙ ຕາຍ ສຕິຍາຕິ ຕຕ຺ ຮູປຍຸກ຺ສຕິຍາ˙ “ເຕສ ຍສສິກາເຣສາຕິ ອາຈຊຸເສສາ”ຕິ ລິຄິຕັ˙ ໂຕເຕສ ສາສາຈຊຸສປຍຈຕ຺ຕິຊີປສເຕາ ສາສາຂຈສຈາເຣທິປິ ສິກ຺ຂຕິ ສາຍາຕິ ຊີປິຕັ ເທາຕີ, ເມສ ປສ ຍສສິກາເຣສ ຈາ˙ ຂາຄຸປຍາຣສາຊີສຸຕິ ໂຕ຺ ອາຊີສເຕ຺ສ ຍາຈ ປຣີເຍາສາສັ ເຈຊີຕຖຸາ˙ “ຕ຺ຕຫາຕິ ຕສ຺ມີ ອາສາປາຕິສາຣຍຸເຫ˙ ໂຈຕ຺ຕີ ຍຸຣາສີ ຈຕ຺ຕຸາສເຍສາ”ຕິ ລິຄິຕັ˙ ຕ຺ຕຫາຕິ ເຕສັ ອສ຺ສາສປສ຺ສາສາສັ ຈາ˙ ຕສິຫາ“ປຸເຊ຺ ອປຣີກ຺ກທິຕກາເລ”ຕິ ຍຸຍິສາ ສຸຕ຺ ສເມຕີ˙ “ປຊເມຈາເຣາ ຊີຍສາຫກາສັ˙ ເຕ ທີ ‘ປຊເມຊ຺ຍາສັ ລສີຕ຺ວາ ສາສາສເສ ສີສີຊີຕ຺ວາ ຮຸຕິຍຕ຺ວາຍ ຈາຍາເຍເຕາ ຮູປຈາເຣ ບີຕກ຺ກບີຈາຣຈເມສ ຊຸຊ຺ອາຣີກບີຕ຺ຕປຍຈຕ຺ຕິກາເລ ປຈຕ຺ຕອສ຺ສາສປສ຺ສາສຈເມສ ຊຸຊ຺ອາຣີກາ’ຕິ ຈຣຕ຺ຕິ˙ ‘ຍຊ຺ຊິຍກາຫກາ ຂສາສລາກີສ຺ ສຍາປຊຸສກາເລ, ໂກາສສປຊີລາເສ ຈ ຮູປຮຸປຣີ ບີຕ຺ຕປຍຈຕ຺ຕິຍາ ສສ຺ສາຈເຕາ ປຊເມເຕາ ຮຸຕິຍສ຺ສປຈາເຣ ສຸຄຸມັ ຈຣຕ຺ຕີ’”ຕິ ລິຄິຕັ˙

ບີປສ຺ສາຍັ ປສາຕິ ຈຕຸຣາຕຸຈວຕ຺ຖາສມຸເຂສ ອກີສີບີຕ຺ສ຺ ອຍັ ກເມາ, ອຕ຺ຖາສ຺ ຈາຕິ ເຈຊີຕຖຸາ˙ ໂຕ຺ຕກໍ ຮູປັ, ສ ຍຸເຕາ ອຕ຺ຖາຕ຺ຕິ ຣສ຺ສັ ສສ຺ສາຍ “ສກລຮູປປຣີກ຺ເທ”ຕິ ວຸຕ຺ຕ˙ ຮູປາຮູປປຣີກ຺ເທຕິ ໂຕ຺ ອຕິວ຺ຸຕາຊີລກ຺ຂຫາຣຍຸທີກສຸາສປສ຺ສສເຕາ ປສຸຕິ ຂລຈຕີ ບີປສ຺ສາ˙ ປຸເຊ຺ ວຸຕ຺ຕສເຍສາຕິ ສເຊ຺ສັເຍຈ ປສ ຍເຕສ ອປຣີກ຺ກທິຕກາເລຕິອາຊີສາ˙ ເສາຂສາ ສາຍ ບີສ຺ສຊ຺ສັ˙ ອສ຺ສາຕິ “ປສ຺ສຍຸສັ ກາຍສຸຕ຺ຕາຣ”ນ຺ຕິ ປຂສ຺˙

ປຸຣເຕາ ສຍສາ ອາສຍສາ˙ ຕີຣີຍັ ສຍສາ ບີສຍສາ˙ ສຸຕ຺ ສຍສາ ສສ຺ຍສາ˙ ປຊ຺ຖາ ສຍສາ ປຫຍສາ˙ ຂາຄຸເກ ກເທຕ຺ວາ ຊາສັ ບີຍ ຍຸຂຸາສາຕິ ອາສຍສາຊີສັ ອາບີກາຈຕ຺ຍຸຕ຺ຕນ຺ຕິ ເຈຊີຕຖຸາ˙ ຍຈາຮູເປທີ ອາສຍສາຊີ ຈາ ກຍສາຊີ ຈາ ເທາຕີ, ຕຈາຮູເປ ປສ຺ສຍຸສ຺ຕິ ສຍຸຕ຺ເຖ຺˙ ຍຸຕີ ກີຣາຕີ ຍຸຕີ ເຈ˙ ໂຈັ ສເຕ຺ຕິ ສຕ຺ຕຸຈຸຍຍີ ເຈ ປສ຺ສຍຸຕີ˙ ປກາຈສາຕິ ຮູປຍາຣສັ˙ ອສ຺ສາສປສ຺ສາສາສັ ຈຸປສຕ຺ຕຕ຺ຕາ ອາສາປາສສ຺ສຕິສຍາຊີສ຺ ກາຈສາ ສ ເທາຕີ˙ ຍສ຺ຖາ ຕັ ສຕ຺ຕີ, ຕສ຺ຖາ ສ ສຍາປຊ຺ຊຸຕິ, ສຍາປຕ຺ຕິຍາ ອກາເຣສ ສ ຈຸຊ຺ທຕ຺ຕີ˙ ຍຸຕີ ກີຣາຕີ ໂຈເມຕັ ຕາຈ ຈຈສຕ຺ຕີ ຕເຣຕັ ˙ ສເຕ຺າຈ ສຕ຺ຕີສິຍິຕ຺ຕ, “ສເຕາ ອສ຺ສສຕີ ສເຕາ ປສ຺ສສຕີ”ຕິ ປຣາຕິ ປຕີຊ຺ເປຕ຺ວາ ຂຕ຺ຕີສປຣາຕິ ຈຕ຺ຕາຣີ ຈຕຸກ຺ກາຕິ ເຈຊີຕຖຸາຕິ˙

ອປຍຊີປີຊ຺ອສຕ຺ຕິ ເຕສັ ກິເລສາສັ ອສຸປຍາຣສັ ກີຊ຺ຍາປິ ເຣຕິຍຸກ຺ຂຈຕ຺ຕາຊີສີປິ ອຕ຺ເຕາ ປາຕິເມາກ຺ຂສັຈຣສີລ ສຸກ຺ທັ ກຖ຺ຖຕິ “ຍສ຺ ສີຍາ ອາປຕ຺ຕີ”ຕິ (ມທາຈ˙ ໑໓໑) ຈຈສເຕາ˙ ຕຣາປິ “ສ ຕາຈ, ສາຣີປຸຕ຺ຕ, ສຕ຺ເຖາ ສາຈກາສັ ສິກ຺ຂາປຊັ ປຊ຺ຍາເປຕີ ຮູຊ຺ຊີສຕິ ປາຕິເມາກ຺ຂັ, ຍາຈ ສ ຍຸເຊກເຈ຺ ອາສຈເຕ຺ຖາສີຍາ ຊຍຸາ ສເຊ຺ ປາຕຸກເຈຕ຺ຕີ”ຕິ ໂຕ຺ ອສຊີເປຕຕ຺ຕາ “ອາກີສຍາຊາຣີກ”ນ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕ˙ “ຍັ ປສເຕ຺ ອາປຕ຺ຕີຖາສີຍັ ສ ເທາຕີ, ຕັ ອຍີສ຺ສເຍຈາ”ຕິ ວຸຕ຺ຕ˙

ឃឆាចុរេត្តតាតិ ឃោកាត្វេឃាកកឃ្ឈស្ស បឆ្ជាគត្វា សល្លហុកចុត្តិ អដ្ឋបរិក្ខាទិកោ បញ្ចសត្តិកំ កឃ្ឈាគត្តិ ខុត្ត ឈាគយ្បិ តិមិត្តម្បិ តឆត្តេខាតិកាបិ បរិឃត្តិ ព្ពាឆ កឃ្ឈាគំ តាយ កយតាកយតសយ្យត្តតាឌិ សេតាសតំ សំកិលិដ្ឋឌីចរេឆាចតាឆយោ ល្ងក្កបលិតៅឆា “អត្ថទា បតិតំ ត្វ វោ”តិ ចិកយ្យតិ

អត្ថញ្ញ ចិរេក្ខបកេតតាតិ តិឃកញ្ញេត្ត ចិរេក្ខបកេតត សារទ្ធ អសយាហិតត្វា ស្កបតិខាត្តតឆយ្ហុល់ តាយ តាសិកក្កំ, យុលតិមិត្តំ ចា តេត្តចាតិ តាសិកក្កាឌិតិមិត្តេ “ឆោលិថលកស្ស ខុកបស្សេ ខុច ស្កកោ កោងិ ឃោ យញ្ញ្ចា បស្សតី”តិ ចឆត្តិ

ព្ពាឆ បតាតិ កកទ្ទបេយ ឆេសេតាតិ ចុសតកដ្ឋាគតោ “តិមិត្តំ បដ្ឋេបតញ្ញត្តិ តិមិត្តេ សតិ បដ្ឋេបតញ្ញា”តិ ចុត្តំ កទ្ទហិ កាឆេចតញ្ញត្តា កទ្វុកាចតំ ខុកទ្ធ អាហ្វតិ ខុកទ្ធ ឈាឃិតោ អាហុ

“សញ្ញាតាគតាឃា”តិ ចឆតតោ ខុកទ្ធហិ ចុត្តម្បិ បយាលេយច, សក្ខិតិតោ បដ្ឋាឃ អដ្ឋកឆាឃ អតាកតត្វា តឆា ចុត្តំ “យឃ្សា តាទកទ្វបំ ត្វ វោ ស្កបដ្ឋាតី”តិអាឌិបរិកយ្យ អសតិបិ ឆាត្វតាតេត្តត ខុតាសំ ឆាត្វតំ ស្កឃ្យត្តិ ចិឃ កេចលំ កាចឃេតោ តឆា តឆា ស្កបដ្ឋាតិ “ត តិមិត្តំ’ត្តិ ចត្តំ ត ចដ្ឋតិ សយ្យខាតឃុសាចាឆត្វា”តិ ចុត្តំ កឃ្ឈាគត្តិ ព្ពាឆ ចុត្តបដិកាកតិមិត្តេយច

តិមិត្តេ បដិកាកេ តាតាការត្តិ “ចត្តាទេរា ចល្ហា ចត្តត្តី”តិ ចុត្តតាតាចិឆតំ ចិកាចឃត្តិ ខាតំ បកាសឃំ អស្សាសបស្សាសេសតិ តេតោ សម្ភុតេ តិមិត្តេ, អស្សាសបស្សាសេ ចា តាតាកាទំ តិមិត្តេ ហិ ចិត្តំ ឆេបេត្តាច តាតាការតញ្ញា ចិកាចេតិ, អស្សាសបស្សាសេ ចា សកំ ចិត្តំ តិខាត្តតីតិ ចុទ្ធតិ តាទកទ្វបិឌិចល្ហេតោ កក្ខេឃ្យអត្តាឌិលក្ខលេតោ

អដ្ឋកឆាសុ បដិក្ខិត្តត្តិ អាសត្តកចក្កត្តាតិ កាទលំ ចត្វា សីហឡអដ្ឋកឆាសុ បដិក្ខិត្តំ កស្មា? ឃស្មា លេដ្ឋ, សត្តេយ ចា អប្បតាឃ សតិ យក្កចិឌិឃំ ថលស្ស ឌ្ឋកាសេសា ត ហោតិ, តស្មា ព្ពាឆ ហោត្វតិ ចេ? ត, លោកិឃប្បតាបិ ហិ អប្បតាចិឌិឃ្យាលោកុត្តេទត សយាគកតិកាចាតិ បដិលទ្ធេញ្ញាតោបិ កិក្ខុ ឌិដ្ឋឆឃ្ខុលចិហាទត្តាឃ ឈាតំ សយាបដ្ឋិត្វា សត្តាហំ តិសិឌិត្វកាសេយា ចត្វេត្វ, បញ្ចេយ ចា អបេ្បត្វា តិសីឆតិ, ត លេដ្ឋ, សត្តេយ ចា តត្វ ហិ អប្បតា តេតោ បទំ អប្បតាឃ អាឆាទកាចំ ត កដ្ឋតិ អាសត្តកចក្កត្តា ចត្វត្វំ, បញ្ចំ ចា កដ្ឋតិ ឆេល ចិតឈេដៅ ចិឃ ខចតាតយត្តេទ ចិតត្តាតិ កិទ អាចរិយោ

បុទ្ធត្តាទយុលាតិ អតាចដ្ឋិត្វា ឈាតក្កាគេច អាចដ្ឋតំ អាចដ្ឋតចសឹ តាយ តតោ បទំ ចត្វត្តំ, បញ្ចត្តំ ចា បទ្ធចេក្ខលចិត្តាតំ ស្កឃ្យដ្ឋតំ, តំ បទ្ធចេក្ខលចសឹ តាយ តេតេច “បទ្ធចេក្ខលចសឹ បត អាចដ្ឋតចសិឃា ខុច ចុត្តា”តិ ចុត្តំ សយាបដ្ឋតចសឹ តាយ ឃត្តកំ កាលំ ព្ពាទ្ធតិ តត្តកំ សយាបដ្ឋតំ, តំ បត ព្ពាទ្ធិតកាលបរិច្ឆេទំ បតិដ្ឋាបេតុំ សយត្តតាតិ “អធិដ្ឋាតចសិឃា ចុដ្ឋាតចសិតោ អឃំ តាតត្តំ អធិដ្ឋាតាត្វការេចត ខចតំ ខចតិ, ចុដ្ឋាតាត្វការេចត បត អធិប្បេតតោ អធិកំ ខចតី”តិបិ ចឆត្តិ អបិច បចចិកសិលាឌិអាទយុលំ អាចដ្ឋិត្វា ខចតញ្ញា ខចិត្វា បុត អាចដ្ឋិត្វា តតោ បញ្ចំ ឈាតំ ចិត្តំ ហោតិ, អឃំ កិទ ស្កក្កដ្ឋបរិច្ឆេទោ កកចេតោ បត

អាចខ្ចុតសយតត្តរយេច ឥសាត៌ េហាតីតិ សន្ត៉ា អត្យាក្ល៉ិបេឥ ចុត្តៈ

“ចត្ត្តិ ហេឃចត្ត៉ៈ ក្ខារត្តិ ចក្លាឌិៈ អារេប្ុលាត្តិ ទ្យាឌ៉ី”តិ លិតិត៉ៈ ឃធាបរិក្កហិតទ្យាបិរេប្ុលា ចា ចិន្ណាលាំ បស្សតិ, អន្នាធាបិ បស្សតិៈ កេធ៉? “ឃធាបរិក្កហិតទ្យាបចត្តក្ខារារេប្ុលាំ ចា”តិ ចុត្តៈ ឃធាបរិក្កហិតទ្យាបេសុ ចត្តក្ខារារេប្ុលាតិ ឃស្ស ចិន្ណាលាស្ស, តំ ចិន្ណាលាំ ឃធាបរិក្កហិតទ្យាបចត្តក្ខារារេប្ុលាំ តយ្យិ បស្សតិ, ឲកស្ស ចា អារេប្ុលាសក្ខស្ស េលិេបិ ឥក្ខេន្ណាតិ ន យយ តេក្កា ចិធារេទ្ធាច កេហតេន្ណាៈ

តេតា បទ៉ តីសុ ចត្តុេក្កសុ ឥក្ខ ឥក្ខ បឥាតិ ឲកេយត៌ កត្វា កេលាតន្តាៈ សយេធត អារេប្ុលាេតា ចិបស្សតាចេសត អសេប្ុាហេតា ឃីតិបឌិសំេធឥតយេត្ត េចឌិតន្តាៈ “ទ្យាក្លេយត៌ ឥាកាលា”ត្តិអាឌីសុ បត “អារេប្ុលាេតា អសេប្ុាហេតា”តិ ឃំ ចុត្តំ, ត្អេ តេតា ចុត្តតឃេតា ក្អបុឌិបិឌិឃា ចុត្តៈ តត្តំ ហិ េឃត េយាេហត តំ ទ្យាក្ល បឌិក្ខត្តំ, ត ក្អបឌ្ឌាតិ, តស្ស ចិហតត្តា ចា ឲចំ បធេត្ត ឥាារេលា ឃធាទ្យចិ បក្ខេចក្លិត្តំ ឥ្អត្ថិតិត្ថិតកាេល សយេត្តកាចេតា ចា ទ្យាក្លាឌីសុ តីសុ អសេប្ុាហេតា ឥាលាំ ចុត្តៈ តិេទារេឆ អារេប្ុលាេតា តំសយប្យុត្តា ឃីតិបឌិសំេធតា អសេប្ុាហេតា ត សយូចតិ េយាហបហតាតាកាចា, បឌិសយ៉ិក្ខាបិឃ្អចិេទាឆេតា ចៈ តត្ត “ឌីឃ៉ អស្សាសចេសតា”តិអាឌិ អារេប្ុលាេតា ឥេស្សត្តំ ចុត្តៈ តាឃ សតិឃា េតត ឥាារេលាត សា ឃីតិ បឌិសំចិឌិតា េហាតិ តកាេប្ុលាស្ស បឌិសំចិឌិតត្តាតិ ឲត្ត អធិប្បាេឃាៈ “អាចខ្ចុេតា”តិអាឌិ អសេប្ុាហេតា ឃីតិបឌិសំេធតិ ឥេស្សត្តំ ចុត្តៈ អតិក្ខាឌិចេសត ឌាតេតា, បស្សេតា, បក្ខេចក្លេតា ចៈ តេធិប្បត្តាចេសត អធិក្ខហេតា, អធិប្ុក្ខេតា, តធា ចិទិឃាឌិៈ សយាឥហេតា លលិកសយាធិតាៈ

អតិេន្ណាឃ្យត្តិ ឥាតាបរិេន្ណាឃៈ បរិេន្ណាឃ្យត្តិ តីេលាបរិេន្ណាឃៈ សន្តាត៉ាទ្យាក្លសក្ខំ អតិេន្ណាឃ្យំ, បរិេន្ណាឃ្យត្តាៈ តេត ធាឃំ ឃីតីតិ លិតិត៉ៈ អតិេន្ណាឃ្យត្តិអាឌិ យក្កក្លាំ សក្ខាឃាហាតិ ចុត្តៈ យេក្កត អសេប្ុាហសន្លាតចិបស្សតាកិក្ខតិប្បត្តិេតា យេក្កាបិ អតិេន្ណាឃ្យាឌិអារេប្ុលាំ កេទារេត្តា ចិឃ ចុេត្តាៈ ចិបស្សតាក្អឃិឥស្សតត្តិ សយេធ កាឃិកសុលាកាចា ចុត្តៈ ក្ខិសុ ចិត្តសន្លារបេឥស្ខុតិ ចិត្តសន្លារបឌិសំេធឌី...េប... សិក្លតិ បស្សប្ុក្ខំ ចិត្តសន្លារបឌិសំេធឌី...េប... សិក្លតីតិ ឲេតសុៈ េយាឥតាឌិ សន្តា ឃីតិេចធតិៈ អតិក្ខាទ្យបស្សតាឌិ កិេលេស, តប្បុលេកា លក្ខាតិសក្លារេៈ ឲចំ កាចិេតាតិ ត ចត្តុក្លបក្ខាកក្ខាតតិន្ណត្តេតត កាចិេតាៈ ឲចំ សន្តាកាារបរិបុណ្ណំ កត្វា កាចិេតាៈ ចិបស្សតាយក្កបក្ខេចក្លលាកាេលសុបិ បចត្តអស្សាសយុេលតេច សន្ត៉ា ឥស្សិតំ ក្អបិឃក្យុសេលត កកចតាៈ

១៩២ៈកក្ខា ត្អធំ ចុក្ខតិ អេយត្តតិ អធិប្បាេឃាៈ

បឥកាឌតឹឃចណ្ណតា

១៤១ៈក្អស្សុក្លចឥត្តិ បិេកឌសក្ខសន្ណា កិេ, សយាតកាបឥត្តិ ចុត្តំ េហាតិៈ “សុត្តា ក្យាន្តិ”តិ ឲត្ត ចិឃ សក្ខិក្ខ េចាេទារេបត្តកាឃស្ស សក្ខិក្ខបធ៉ េចាេទារបតបឥស្ស ក្អស្សុក្ល, សេន្ណាតតា ត ឌីចិតា េចាេទារបតន្ណា ឲកេស្សចាតិ ចុត្តំ េហាតិៈ ត េកាចល៉ េធតសិកយេត្តេតច

ហោតិ, បទេយាគេាបិ ញត្តិតេន្តា ឧចាតិ ឥស្សេត្យំ ទុត្តាតីតិ កិរ ស្ថបតិស្សេត្វេរា· “ឌាតិក្វា សញ្ញាតិក្វា ចេច្ច អភិចិតទិក្វា”តិ ចត្តុទ្ធា “ឌាតត្តា…បេ… ចិតិក្កយោ”តិ ចោទេរាបតយ្បិ ឥស្សេតំ, តស្មា ញ្ញេតេ អាឥទិ អកក្វា អទេត្វា ឥស្សេតោ· ចិតិក្កយសន្ថាតត្វសិទ្ធិយា ហិ បុទិយចេតតា អត្វសាធិកា ហោតិ· សន្តាស្តុយអត្តកាចត្តិ ទ្ធុំ សន្តាយ ទុត្តំ, ត អទ្ធុំ· អត្តសន្តាតាគត្យាអទ្ធុបរិតំ លក្ខចិករេក្ក (ចិក· ១ អាឥយោ) ចិយ ញ្ញូឆ ញ្ញូត្យអាទិកស្តុយតា អតធិបេ្យតា· យាត្យកុឆ្ដិស្តិត្តិ យោកុឃ្យចចតំ, ញ្ញូបបិតិកយតុស្សបិ បិទាឌិកេយច, អទ្ធុបកាយេ ស្ថបក្កយាភាចា តក្កហលំ កស្មាតិ ចេ? អទ្ធុបក្ខត្តត សក្តិ តស្សេច ទ្ធុបកាយស្ស ខ៊ីចិតិត្រិយសយ្តចតោ· តេត សឌឹចកោច យតុស្សចិក្កហោបិ ភាយ ហោតីតិ សិទ្ធិ· ឧត្វ យាត្យកុឆ្ដិស្តិត្តិ យតុស្សយាត្យយា ចា តិទច្ឆាភយាត្យយា ចា· ទុត្តត្យាបទិចាទេ (បទិ· ៣ប័០) –

“ញ្ញូត្វិ ហតេ ច យាតទិ, បុទិសញ្ញា បិតទិ ហតេ;

យាតទិ បិតទិ ហក្វា, ត តោភាតគ្គទិ ឞុសេ;

បញ្ញា យេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា”តិ·

បធយត្តិ បដិសត្តិចិត្តយេច· ឧកកចបទិយាបក្សាយ ហិ ចិត្តសត្តិយា បដិសត្តិចិត្តំ បធយចិត្តំ ភាយ· ទុតិចិត្តំ បត្ថិយំ ភាយ· អញ្ញាឆា អភយតក្ក សំសាទេ បធយចិត្តំ ភាយ តត្វ ចិតា អភត្តទសយភត្តទតត្វិចិកតបច្ចយេហិ ចិត្តុប្យត្តិយា អភាចតោ· ភាចេ ចា តចសត្តុបិត្យភាចចោរាសបុ្យសេក្កា· អយំ សន្តាបធយោ យតុស្សចិក្កហោតិ កិញ្ចាបិ ញ្ញូយំ ខ៊ីចិតា ចោទេរាបត្យំ ត សក្កា, តំ អាឌិ កក្វា សត្តិយា យាច យទលា ស្ថប្យជ្ជតកយតុស្សចិក្កហេស្ញ អបទិយាលោស្ញ “សន្តាបធយោ”តិ ឌិស្សតិ· យកា បត ឈោ យតុស្សចិក្កហោ បុក្តាបទិយចសេត សត្តិប្យេត្វា ហោតិ, តកា តំ ខ៊ីចិតា ចោទេរាបត្យំ សក្កា· សត្តិតិ ចិកោរបត្តោ ហិ ខ៊ីចិតា ចោទេរាបតិ ភាយ· ឧត្វ ច តាតត្តតយេ អធិប្យេតេ សតិ “សន្តាបធយោ”តិ ចចតំ យុជ្ជតិ, ត បត ឧកត្តតយេ សត្តិយា ឧកត្តា· ឧកត្តតយោ ច ញ្ញូឆាធិប្យេតា “សត្តិតិ ចិកោរបតី”តិ ចចតេតា, តស្មា “សន្តាបធយោ”តិ ចចតំ ត យុជ្ជតីតិ ចេ? ត, សត្តិបច្ចុប្បត្តតាហុត្តា· យស្មា បត សត្តិតិ ភាយ អតេកោសំ បុក្តាបទិយុប្បត្តិ ទុច្ចតិ, តស្មា “អយំ សន្តាបធយោ”តិ ទុតេត្វា, ឧចយេត្វ ចេ្វបិ ភយា សក្កហំ កច្ឆត្តិ, អញ្ញាឆា “សត្តិតិ ចិកោរបតី”តិ ញ្ញូឌំ ចចតំ ត សិជ្ឈតិ· កិញ្ចាបិ ឧត្វ “សត្តិតិ ចិកោរបតី”តិ ចចតេតា សត្តិបច្ចុប្បត្តយេច អធិប្យេតំ, ត អន្តាបច្ចុប្បត្តំ ចិយ ឌិស្សតិ, តថាបិ យស្មា សត្តិបច្ចុប្បត្តេ ចិកោបិតេ អន្តាបច្ចុប្បត្តំ ចិកោបិតយេច ហោតិ, អន្តាបច្ចុប្បត្តេ បត ចិកោបិតេ សត្តិបច្ចុប្បត្តំ ចិកោបិតំ ហោតីតិ ឧត្វ ចត្តព្វំ តត្វិ· តស្មា អដ្ឋកឆាយំ “តក្ខកយ្បិ ចោទេរាបត្យំ សក្កា, តស្មា តចេច សន្តាយ ‘សត្តិតិ ចិកោរបតី’តិ ញ្ញូឌំ ទុត្តត្តិ ចេឌិតព្វា”ត្តិ អាហ· “សត្តិតិ ចិកោរបតី”តិ ចចតេតា បកតិយា អាយុបទិយត្តំ បត្វា យទលាកសេត្វ ចិតិក្កយ សតិ អភាបត្តិ ចិតិក្កយបច្ចយា សត្តិយា អកោបិតត្តា· ចិតិក្កយបច្ចយា ចេ អាយុបទិយត្តំ អប្យត្វា អត្តរាច យទលាកសេត្វ ចិតិក្កយបច្ចយា អាបត្តិ, កយ្ហពាទ្ធោ ចាតិ តោ តក្កាតិ អាចទិយោ· “យទលាចណ្ហិ ចា សំចណ្ហិយ្យ, យទលាយ ចា សយាឥបយ្យ, អយយ្បិ បិទាឌិកោ ហោតិ អសំចាសោ”តិ ចចតេតា ចា ចេតភាក្ខលេ ឧច បិទាឌិកាបត្តិ ឧកត្តាកុសលត្តា, ទុក្ខចេឥតត្តា, កាយកយ្ហត្តា, ចឌឹកយ្ហត្តា, កិទិយត្តា ចាតិ ចេឌិតព្វា·

សព្ញ្ញុខចតចារយត្តត្តិ សកាការយុលចសេត ចុត្តំ, តេតេច "សកាកសត្តហិចេសតា"ហិអាទិ ចុត្តំ ។ អត្ថតោ បដិបក្ខេត សមត្ថាកាតព្វា សមតត្តុរស្ស បច្ចយំ ហោត្តិ យថា បុរេ វិយ អហុត្វា ក្ខុត្តលស្ស។ តត្តិ ឌីចិហិត្រឹយចិកោបត។

ព្រាហិត្តិ សត្តចិឆចិដ្ឋិកាឌីតិ យុវេទ្ធ ឆំសិត្វា មារលាត្វំ ចិស្សជ្ជេត្តិ។ បជ្ជរកត្តិ សទីរឆាហំ។ ស្វចិកត្តិ ស្វលំ។ ចិស្វចិកត្តិ ស្វក្ខុមាហិសារំចសយំ។ បក្ខត្តិមត្តិ រត្តាហិសារំ។ ក្នត្តិញ្យាមសហប្បមារលោ មហាការេយ តិម្ពតិត្វា ឆិតភាក្ខុរលំ, កក្ខិប្បា ខ្ពរលិកិតេ បរេរសំ ការេយ ចិសមរលំ ចា ឆាហុប្បារតំ ចា បយោរកោ ភាម។

កោឌីតិ មហាសក្ខិកា។ អយំ ពុត្ថិ៍ ក្ខុលុព្ពស្សាហិ កក្ខុស្ស។ កឆំ សា ពុតរស្សាហិ ចេ? តស្ស ក្ខុវេ្វត មតសាត្ចក្កិតេ សោ ច កក្ខុរា សា ច ពុត្ថ្វិហិ ក្តកមម្បិ សហេច តស្សហិ, ឈដក្កិត កេឆតិក្ខាយត ចិយ ឲកក្ខលោ ហោហិ។ "តេសំ ស្វត្តត្តិកោស្វ ខ្ពចរិយមាត ត សេមតី"ហិ លិលិតំ, "តេសំ មតំ កហេត្វា 'ឆាចវិតម្បិ អយំ យុជ្ជតី'ហិ ចុទេត្ត ហិកចេសត បដិសេធិតព្វាត្តិ អបេរ"ហិ ចុត្តំ។ សាហត្តិកតិស្សក្កិមបយោរកស្វ សត្តិក្ខាបកចេតភាយ សត្តមាយ សហុប្បក្ខកាយចិក្ខាត្តិឃា សាហត្ថិកតា ចេឌិតព្វា។ អាលត្តិកោ បត សត្តហិបិ ចេតតាហិ សហ ចឌីចិក្ខាត្តិសម្ពុចតោ សត្តសត្ត សក្ខា ឲកតោ ហុត្វា ឲកោកក្ខុរកាចំ កត្ថា មត្តកោហិ អក្ខុរហិ អត្ថតោ អឆិប្បាយំ ចិក្ខាបេតិ, តតចសាភក្ខុរសម្ពុក្ខាបិកាយ សត្តមចេតភាយ សហជាតចឌីចិក្ខាត្តិឃា អាលត្តិកតា ចេឌិតព្វា។ តថា ចិក្ខាយមបយោរកា។ ការេយភាលត្តិយំ បត សាហត្ថិកោ ចុត្តតយោច។ ឆាចរបយោរកោ មាចតា បរស្ស មរលំ ហោហិ, តាចតា កម្ពុតក្ខេ, អាបត្តិ ច។ តតោ បរំ អតិសត្វារលោ កម្ពុតក្ខាហិតាហុត្តំ ចេឌិតព្វំ សតិ បរំ មរលោ។ បិរាឌិកាបត្តិ បតេត្វ ឲកា។ អត្វសាធកចេតតា មក្ខា ឲត្ត ច ក្ខុហិមបិរាឌិកោ ច លក្ខុហិ, ត អក្ខាត្វ, តក្ខា ក្ខិត្តម្បិ សាឆារលា ពុមា កាឆាយោ –

"ក្វាតធម្មុតិឃាយា យេ, តេ ធម្មា តិឃតា មតា;

កាចិធម្មុតិឃាយា យេ, តេច អតិឃតា ពូឆ។

"ក្វាតធម្មុតិឃាយាតំ, ឌិតាច សា បច្ចយដ្ឋិតិ;

កាចិធម្មុតិឃាយាតំ, សាបេក្ខា បច្ចយដ្ឋិតិ។

"តេតត្ថា្ញា ហេតុឃា អត្ថិ, សាបិ ធម្មុតិឃាមតា;

តស្សា ផលំ អតិឃតំ, ផលាបេក្ខា តិឃាមតា។

“ឲចញ៊ាសត្តឆយុាត់, ឪតា ឆយុតិឃាយតា;

លច្ឆឆយុតិឃាយា ឃា, សាត្ឈសាឆកចេតភា៍

“ចេតភាសិក្ខិតោ បុត្តា, បច្ឆា តស្សាត្ឈសិក្ខិតោ;

អចិសេសេភ សត្តាបិ, លត្តិឆា អត្ឈសាឆិកា៍

“អាលាត្តិឃំ ឃតោ សក្កា, ចិកាចេត្យ ចិកាកេតា;

តស្ុា អាលាត្តិឃំឃេច, ចុត្តា សា អត្ឈសាឆិកា៍

“យិច្ឆត្តេ ចាបិ សយុត្តេ, តិឃតាតិឃតា យតា;

អកិឆយុេ ភ សត្តត្តិ, តត្ឈ សា តិឃតា សិឃា៍

“ឃា ឆេឃ្យចេតភា សត្តា, សហត្ឈាលាត្តិកាបិ ចា;

អកិឆយុភឃេភាឃំ, ឲកត្តតិឃតា សិឃា៍

“បិលាតិបិតំ តិស្សាឃ, សហត្ឈាលាត្តិកាឌិកា;

អកិឆយុចសេភសា, បច្ចក្កំ តំ ក្យកំ កឌេ៍

“ឌិចិតិត្រ្តិឃុបច្ឆេឌា, ចេតភា ចេតិ តំ ក្តឃំ;

ភ សាហត្តិកកយុភ, បកេចាលាត្តិកាសយ៍

“ជីវិតិន្ទ្រិយុបច្ឆេទា, ចេតនា ចេតិ តំ ទ្វយំ;

ន សាហត្ថិកកាយេន, បរេវាណត្តិកាសយំ។

“ជីវិតិន្ទ្រិយុបច្ឆេទក្ខមោ វធកចេតនា;

វិរាជិតាតិ កោ ធេយ្យា, តិយាយេតិ អាបត្តិកំ។

“ជីវិតិន្ទ្រិយុបច្ឆេទក្ខមោ ចេ វធកោ សិយា;

យតោ មុត្តោ បមុត្តោ ច, កុសលេ វធកោ សិយា។

“កុសលត្តិកភេទោ ច, វេទនាត្តិកភេទោបិ;

សិយា តថា គតោ សិទ្ធោ, សហត្វា វធកចេតនា”តិ។

ឃាតិ បន ជីវិតិន្ទ្រិយុបច្ឆេទកបយោគសមុដ្ឋាបិកាតិ បញ្ហា អដ្ឋកថាយ អារោបេត្វា និស្សិតាតិ, តេសុ អយមត្ថោ វធកចេតនា ឃាតំ គច្ឆតីតិ យញ្ញា “អយំ អត្ថោ វធកចេតនាតិយេវ នត្ថី”តិ ចេតនានំ បិច្ឆត្តសមុត្តិយតានម្បិ នត្ថិភាវប្បសង្គតោ។ ភវាបិ យថា វេយន, តេន សញ្ញាបិ យថាសម្ភំ កប្បចិត្តតិឃាយេ ភវត្តិ គច្ឆតីតិ ចេទិតញ្ញំ។ ជីវិតេ អាជីវេន បរាណចណ្ណស្សេន ន ចិន្តេត្វាន, ឥធ បន សក្កប្បវេ អត្ថោតា “បរាណសញ្ញី បរាណចេតនោ បរាណាធិប្បាយោ”តិ ឯវំ អភិក្កមិត្វា ចិន្តេត្វា, អបរគន្ត្វា, អនោញ្ញាទិកត្វា វា អភិភាកា ការិតា វា។ នយិទំ វិតក្កស្ស នាមត្តំ ន វិតក្កស្សេវ នាមំ, កិន្តុ សញ្ញាចេតនានម្បិ នាមត្តំ គហេតព្ពំ។ កប្បាវិតក្កិយម្បិ ឯវមេវ វុត្តំ។

ឯវំ កាយតោតិ វុត្តត្តា “សត្តិញាណ”តិ វត្តព្ពា វេទនិយដ្ឋ “ក្រុបត្តិអាជីនា”តិ វុត្តំ។ អនុទ្ធិសេក កប្បស្សាទប្បំ សោ វា ហោតិ, អញ្ញោ វា ក្រេយ្យាតិ កិញ្ចាបិ បយោគហារោ ន សមយេវ សក្កោតិ, ទុតិយំ លភិត្វា បន សក្កោន្តោ ជីវិតវិនាសនហេតុ អហោសិ, តស្មាយេវ ហិ វធកោ សោ ជាតោ, ទុតិយោ បន អញ្ញោន វិនេត្វា ជាតោ, តេន វុត្តំ “បយោគហារេនេវា”តិ, “ចេតនា នាម ទារុណាតិ កស្មា វុត្តំ អាទេស្ស បុព្វភាគចេតនា បរតិសន្ធានវធកចេតនា, សា ទារុណា ហោតី”តិ អាចរិយេន លិខិតំ។
“បុព្វភាគចេតនា បរិវារា, វធកចេតនាវ ទារុណា ហោតី”តិ វុត្តំ។ យថាធិប្បាយត្ថិ ក្រេកាបិ បដិចិន្តិតំ, សាហត្ថិកោបិ សង្គតត្តា ន យុជ្ជតិ វិយ។

កិរិយាចិសេសសោ អដ្ឋកថាសុ អភាគតោ “ខុចិ ចិន្ទ្យ ខុចិ បហរ, ខុចិ ឈាបេហី’តិ បាឡិយា សមេតីតិ អាចរិយេត កហិតោ”តិ ចទត្តិ បុរតោ បហរិត្វាតិអាទិ ចត្តុចិសង្កេតយេច កិរ ខុតំ កាយេ ជិតត្តិ បុក្កលេិច តិយមិតោ ឃោ បត លិក្ខចសេត “ឌីឈំ...ទេប... យាទេហី”តិ អាណាបេតិ អតិយមេត្វា យទិ តិយមេត្វា ចទតិ, “ខុតំ ឌីឈ”ន្តិ ចទេយ្យាតិ អបរេ អាចរិយា បត “ឌីឈន្តិ ចុត្តេ តិយមិតំ ហោតិ, ខុចិ អតិយមេត្វា ចទតិ, ត បត អាណាបកោ ឌីឈាទីសុ អញ្ញតរំ យាទេហីតិ អធិប្បាយោ”តិ ចទត្តិ កិរ “អត្វោ បត ចិត្តេត ខុកំ សត្តាយបិ អតិយមេត្វា អាណាបេតី”តិ លិខិតំ “ព្គាតទោ អញ្ញំ តាទិសំ យាទេតិ, អាណាបកោ យុត្តី”តិ ចុត្តំ យថាធិប្បាយំ ត កតត្តា “ខុចិ ឌីឈាទិចសេតាបិ ចិត្តេត អតិយមិតស្សចាតិ ឃុត្តំ ចិយ ទិស្សតី”តិ អញ្ញតរស្មិំ កណ្ឋិបទេ លិខិតំ, សុដ្ឋុ ចីមំសិត្វា សត្តាំ កហេតព្ពំ, ឃូកាសស្ស តិយមិតត្តាតិ ខុត្តំ ឃូកាសតិយមំ កត្វា តិទ្ធិសេត្តា តស្មិំ ឃូកាសេ តិសិន្នំ យាទេតុកាមោច ហោតិ, សយំ បត តទា តត្វ តត្ថិ តស្មា ឃូកាសេត សហ អត្តតោ ឌីចិតិន្ទ្រិយំ អារមុណំ ត ហោតិ, តេត អត្តតា យារាបិតោ បរោ ខុច យារាបិតោ កថំ? សយំ ទេស្សា ច តតុកោ ច ហុត្វា បុត្តាកាេក អត្តាតំ សត្តាយ អាណត្តិក្ខណេ “ឌីឈំ ទស្សំ ចុលំ ពាលចត្តំ យាទេហី”តិ អាណាបេត្តស្ស ចិត្តំ អត្តតិ តស្សាការស្ស តត្តិតាយ អញ្ញស្ស តាទិសស្ស ឌីចិតិន្ទ្រិយំ អារមុណំ កត្វា បចត្តតិ, តេត មូលដ្ឋស្ស កមុពាទេ្ធ ខុចិសយន្ទមិតត្តិ ដដ្ឋំ

ទូតបរម្បរាតិច្ឆយេ អាណាបេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស ទូតស្ស អារោចេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សាតិ អាចរិយវេត្តចាឡិតំ យថាសម្ភចំ អារោចេត, បដិក្កុញ្ញត ទុក្កដំ សត្តាយ ចុត្តំ ត ចតកោ បដិក្កុញ្ញាតិ, តស្ស ទុក្កដន្តិ សិទ្ធំ ហោតិ តំ បត ឃូកាសាភាចតោ ត ចុត្តំ មូលដ្ឋេត អាបជ្ជិតព្ពាបត្តិយា ហិ តស្ស ឃូកាសោ អបរិច្ឆិន្នោ, តេតស្ស តស្មិំ ឃូកាសេ ថុល្លច្ចយំ ចុត្តំ ចតកោ ចេ បដិក្កុញ្ញាតិ, មូលដ្ឋោ អាចរិយា បុព្វេ អាបត្តិទុក្កដេត សហ ថុល្លច្ចយម្បិ អាបជ្ជតិ កស្មា? យថាដតោ ហិ តេត បិរេប តិយោជិតោតិ ព្គដំ បត ទុក្កដថុល្លច្ចយំ ចតកោ ចេ តយត្ថំ ត សារេចតិ អាបជ្ជតិ យទិ សារេចតិ, បារាជិកមេចាបជ្ជតិ កស្មា? អត្ថសាធកចេតតាយ អភាចា អត្ថកណ្ឋិបទេ បត “បដិក្កុញ្ញតិ, តំ ទុក្កដំ ហោតិ យទិ ខុចិ កស្មា បិទេធ ត ចុត្តត្តិ ចេ? ចតកោ បត ‘សាធុ ករោមី’តិ បដិក្កុញ្ញិត្វា តំ ត ករោតិ ខុចតិយាតិយមេ ‘មូលដ្ឋស្ស កិំ ភាម ហោតិ, កិមស្ស ទុក្កដាបត្តី’តិ សញ្ញាតកង្ខានំ តទត្ថទីបតត្ថំ ‘មូលដ្ឋស្ស អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្សា’”តិ ចុត្តំ “ចតកោ បដិក្កុញ្ញាតិ អាបត្តិ ទុក្កដស្ស, មូលដ្ឋស្ស ច អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្សា”តិ ចុត្តំ ត សិលិស្សតិ, មូលដ្ឋេត អាបជ្ជិតព្ពាបត្តិទស្សតាធិការត្តា ចតកោ បដិក្កុញ្ញាតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សាតិ ចុត្តំ

ចិសង្កេតទូតបទតិច្ឆយេ “ចត្តុកាមតាយ ច កិច្ចេតត្វ ចត្វា បមោយាដតំ តត្ថីតិ ភាចតា ត ចុត្ត”ន្តិ ចុត្តំ យំ បត “មូលដ្ឋស្សេច ទុក្កដ”ន្តិ អដ្ឋកថាយំ ចុត្តំ តត្រាយំ ចិចារណា – អាចរិយេត អាណត្តេត ព្រហ្មចារិត្តេត តទេត្វ សញ្ញចារិត្តស្សេច អារោចិតេ កិញ្ចាបិ ឃោ “សាធូ”តិ បដិក្កុញ្ញាតិ, អថ ខោ អាចរិយស្សេចតំ ទុក្កដំ ចិសង្កេតត្តា, ត ព្រហ្មចារិត្តស្ស, កស្មា? អត្ថសាធកចេតតាយ អាបត្តត្តា តេតេច “អាណាបកស្ស ច ចតកស្ស ច អាបត្តិ បារាជិកស្សា”តិ បាឡិយំ ចុត្តំ, តំ បត មូលដ្ឋេត អាបជ្ជិតព្ពទុក្កដំ “មូលដ្ឋស្ស អតាបត្តី”តិ ព្គមិតា អបរិច្ឆិន្នោកាសត្តា ត ចុត្តំ

អចិសង្កេតេ “មូលដ្ឋស្ស អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្សា”តិ ចុត្តត្តា ចិសង្កេតេ អាបត្តិ ទុក្កដស្សាតិ សិទ្ធន្តិ ចេទិតព្ពំ “ចតកោ បដិក្កុញ្ញាតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ ព្គដំ បត ទុក្កដំ ចតកស្សេច យោ ហិ បធំ អាណាបកំ ព្រហ្មចារិតំ បារាជិកាបត្តិំ បាបេត្វា សយំ ឌីចិតា ចោរោបេត្វា

អាបជ្ជិស្សតីតិ កិញ្ចាបិ បាឡិយំ “ឯសោ តំ ជីវិតា វោរោបេតិ, អាណាបកស្ស ច វធកស្ស ច អាបត្តិ បារាជិកស្សា”តិ ន វុត្តំ, តថាបិ តំ អត្ថតោ វុត្តមេវ, “យតោ បារាជិកំ បញ្ញត្ត”ន្តិ បុរិមេ វុត្តនយត្តា ច តំ ន វុត្តំ។ “ឯសោ តំ ជីវិតា វោរោបេតិ, អាបត្តិ ឧភិន្នំ បារាជិកស្សា”តិ ហិ បុរិមេ វុត្តំ។ ឯត្ថ បុរិមេ អាចរិយន្តេវាសិកានំ វុត្តទុក្កដថុល្លច្ចយាបត្តិយោ បឋមមេវ អនាបន្នា បារាជិកាបត្តិយា អាបន្នត្តា។ តថាបិ វធកស្ស បារាជិកាបត្តិយា តេសំ បារាជិកភាវោ បាកដោ ជាតោតិ កត្វា “អាបត្តិ ឧភិន្នំ បារាជិកស្សា”តិ ឯកតោ វុត្តំ, ន តថា “អាណាបកស្ស, វធកស្ស ច អាបត្តិ បារាជិកស្សា”តិ ឯត្ថ។ កស្មា? វធកស្ស ទុក្កដាបត្តិយា អាបន្នត្តា។ ឯសោ ហិ បឋមំ ទុក្កដាបត្តិំ អាបជ្ជិត្វា បច្ឆា បារាជិកំ អាបជ្ជតិ។ យទិ បន អន្តេវាសិកា កេវលំ អាចរិយស្ស គរុកតាយ សាសនំ អារោចេន្តិ សយំ អវធាធិប្បាយា សយាតា បារាជិកេន អនាបត្តិ។ អកប្បិយសាសនហរណបច្ចយា ទុក្កដាបត្តិ ហោតិ ឯវ, ពុយស្សុត្តស្ស សាធត្ថំ ធម្មបទវត្ថូហិ មិគលុទ្ធកស្ស ភរិយាយ សោតាបន្នាយ ធនុសរសូលាទីនំ និទស្សនំ វទន្តិ ឯកេ។ តំ តិត្ថិវោរោបនេន (ជា។ ១។៣។ សិក្ខា អាវេយា) សមេតិ, តស្មា សុត្តញ្ច អដ្ឋកថញ្ច អនុលោមេតីតិ នោ តក្កោតិ អាចរិយោ។ ពុទ្ធ បន ទ្វារបាលាយ ច “ពុទ្ធត្ថាយស្ស បិធេហ, ពុទ្ធត្ថាយេ ពុទ្ធត្ថាយំ បិធេហ”តិ ឯត្ថ អធិប្បេតត្តា វុត្តត្តា វាចាយ វា អារោចេតុ, ហត្ថមុទ្ទាយ វា, បណ្ណេន វា, ទូតេន វា អារោចេតុ, ជិសង្កេតោ តត្ថ សចេ ជិសេសេត្វា មូលដ្ឋោ, អត្ថទូតោ វា វទតិ, តទតិក្កមេ ជិសង្កេតោតិ វេទិតព្ពោ។

ពុទ្ធាទិ ពុទ្ធមិទំ យេវ អធិការវសេន អត្ថោ ញាតព្ពោ វុត្តនយោ វុច្ចតិ – “វធកោ បដិក្កមតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ វធកស្សេវ អាបត្តិ, ន អាណាបកស្ស ទុរុត្តកតស្ស។ យទិ បន សោ វដ្ដបរិយាយវសេន អវស្សមេវ ការោតិ, ទុរុត្តកតស្សាណត្តិក្ខណេ ឯវ បារាជិកទុក្កដេសុ អញ្ញតរំ សិយា។ “ពុទ្ធិ ចិត្តមនោ”តិ អធិការតោ “ចិត្តសង្កេបោ”តិ វុត្តាបិ ពុទ្ធិ-សង្កេ ជិយ “វធកោ បដិក្កមតិ, មូលដ្ឋស្ស អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្សា”តិ អធិការតោ “មូលដ្ឋស្ស អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ វុត្តមេវ ហោតិ។ កស្មា បនេវ ន វុត្តន្តិ ចេ? តតោ វុត្តវិនយមាតត្ថំ “មូលដ្ឋស្ស អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ ហិ វុត្តេ មូលដ្ឋស្សេវ វិសេន និយមិតត្តា “បដិក្កមន្តស្ស ទុក្កដំ ហោតី”តិ ន ញាយតិ។ “វធកោ បដិក្កមតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ ហិ អតិយេត្វា វុត្តេ សក្កា វិញ្ញេយ្យំ វិសេន ទុក្កដំ ហោតីតិ, តស្មា ឯវ ហិ អដ្ឋកថាចរិយេហិ អធិការំ គហេត្វា “សង្កេតាតិក្កមេន បន្តិដ្ឋិតេ មូលដ្ឋស្សេវ ទុក្កដន្តិ វេទិតព្ព”ន្តិ វុត្តំ។ បដិក្កមន្តស្ស តេវ អនុញ្ញាតំ, ន បដិក្កន្តំ, ពេវលត្ត ទុរុត្តកតស្ស អតិយមិតត្តា បដិក្កន្តំ, តស្ស បន បារាជិកទុក្កដេសុ អញ្ញតរំ ភវេយ្យាតិ អយមេត្ថ ជីវិតោ, តស្មា តម្បិ សុវុត្តំ។ យស្មា វិញ្ញេយ្យំ វិសេន ហោតីតិ សក្កា, តស្មា អាចរិយេហិ “បដិក្កមន្តស្សេវេតំ ទុក្កដ”ន្តិ វុត្តំ។ តត្ថ មូលដ្ឋោ តេវ អនុញ្ញាតោ “មូលដ្ឋស្សា”តិ វវត្ថាបេតោ, ន ច បដិក្កន្តោ “បដិក្កមន្តស្ស អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ បាឡិយា អភាវតោ, បដិក្កមនបច្ចយា វធកស្ស ទុក្កដំ និយាតិ នយំ ជាតំ “មូលដ្ឋស្សា”តិ បាឡិយំ អវុត្តត្តា “តំ បដិក្កមន្តស្សេវេតំ ទុក្កដ”ន្តិ យំ វុត្តំ, តម្បិ សុវុត្តំ។ តត្រ ហិ ទុរុត្តកតស្ស បដិក្កន្តំ, វុត្តនយេន បន តស្ស អាបត្តិ អតិយតាតិ។ កស្មា បន អដ្ឋកថាយំ អវុត្តានំ បដិក្កមនបច្ចយា វធកស្ស ទុក្កដំ អវត្វា មូលដ្ឋស្សេវ វិសេន ទុក្កដំ វុត្តន្តិ ចេ? អតិដ្ឋនិវារណត្ថំ “សង្កេតាតិក្កមេន បន្តិដ្ឋិតេ បដិក្កមនបច្ចយា តស្ស ទុក្កដ”ន្តិ ហិ វុត្តេ អនន្តរនយេន សទ្ទេន វុត្តត្តា ពុទ្ធាបិ មូលដ្ឋស្ស ថុល្លច្ចយំ អដ្ឋកថាយំ វុត្តមេវ ហោតីតិ អាបជ្ជតិ។ ពុទ្ធិ តំ ឯវំ អាបត្តិ ថុល្លច្ចយំ ន្តុត្តានត្តិ តំ អវត្វា បដិក្កមន្តស្ស ទុក្កដំ វុត្តំ។ អត្ថុត្តានត្ថា អដ្ឋកថាយន្តិ ពុទ្ធំ អតិដ្ឋគហណំ និវារេតុំ “មូលដ្ឋស្សេវេតំ ទុក្កដ”ន្តិ វុត្តំ។ អាចរិយេន ហិ វុត្តនយេន បដិក្កមន្តស្ស ទុក្កដម្បិ ន្តុត្តានយេវ។ ន្តុត្តានត្ថា កស្មា អយុត្តំ ឯត្ថីតិ វុត្តន្តិ ចេ? បដិបត្តិជីវិតត្ថំ “បិដកត្តយាជីសុ អប្បដិហតញាណេហិ យោបិ អាចរិយា សទ្ទេន បាឡិយំ អដ្ឋកថាយញ្ច អវុត្តត្តា ឯវទ្វេសុ នយ ឋានេសុ ឯវំ បដិបជ្ជន្តិ,

ᨠᩥᨾᩘ᩠ᨣ ᨸᨶ ᨾᩣᨴᩥᩈᩮᩣᨲᩥ ᩈᩩᩉᨴᨿᩣ ᨠᩩᩃᨸᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨶᩣᨣᨲᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᨾᨶᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨣ᩠ᨣᩁᩮᨣᩣᩁᩴ ᩅᩥᩅᨩ᩠ᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᩅᩮᩃᨬ᩠ᨬᩣ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾ᩠ᨾ ᨸᨭᩥᨸᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᨧ ᩋᨸᩁᩮᩉᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩋᨿᩴ ᨸᨶ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿ ᩅᩣ ᩋᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩑᩅᩁᩪᨸᩮᩈᩩ ᨶᩣᨿ ᨸᩣᨮᩮᩣ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᨶ ᨸᨧ᩠ᨨᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᩮᩈᩩᨧᩥ ᨸᩮᩣᨲ᩠ᨳᨠᩮᩈᩩ ᨶ ᨴᩥᩔᨲᩦᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩃᩥᨡᩥᩔᩣᨾ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩈᩮᨲ᩠ᨲ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩅ ᨶ ᩈᩥᨿᩣ, ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᨠᩣᩃᩥᨠᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᨾᨲ᩠ᨲᨠᩮᩈᩩᨸᩥ ᨧ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨿᩣᩅᨠᩣᩃᩥᨠᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮ ᨠᨳᩴ ᨶ ᩈᩥᨿᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩔᩮᩅᩮᨲᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ, ᨲᩮᨶᩮᩅᩮᨲ᩠ᨳ “ᨾᩪᩃᨭ᩠ᨮᩔᩣ”ᨲᩥ ᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨸᩩᩁᩥᨾᨶᨿᩮᨸᩥ ᩅᩮᨲᩴ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩔ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨭᩦᨠᩣᨣᩣᩁᩮᩅᩮᨶ ᨸᨶ ᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨿᩮᩣ ᨿᩮᩣ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ, ᨲᩔ ᨲᩔ ᨲᨸ᩠ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣᨲᩥ ᩋᨿᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨡᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨿᨳᩣ ᨧᩮᨲ᩠ᨳ, ᩑᩅᩴ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩁᩮᨸᩦᨲᩥ᪨

᪁᪅᪈᪨ ᩋᨶᩁᩮᩉᩣ ᩁᩮᩉᩣᩈᨬ᩠ᨬᩦᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨸᩥ ᨸᩣᩊᩥᨿᩴ, ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᨬ᩠ᨧ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᨾᩮᩅ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᨳᩣᨸᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩮᨶ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩅᨲᩦᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᨶ ᨳᩩᩃ᩠ᩃᨧ᩠ᨧᨿᩔ ᨳᩮᨿ᩠ᨿᩮᨶ ᩈᨲᩥ ᨳᩮᨿ᩠ᨿᩔ ᨽᩅᩮᨶ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩔ, ᩋᩈᨲᩥ ᨿᩔ ᨠᩔᨧᩥ ᨽᩅᩮᨶ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩔ᪨ “ᨭᩦᨲᩅᨲ᩠ᨳᩩᨿᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩮ ᩅᨱ᩠ᨱᩔ ᩋᩣᩁᩮᩣᨸᩮᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨳᩮᨿ᩠ᨿᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᨳᩩᩃ᩠ᩃᨧ᩠ᨧᨿᩔ ᩅᩥᩈᨦ᩠ᨠᩮᨲᨲᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᩈᨧᩮ “ᩑᨠᩣ ᨠᩮᩣᨭᩥ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩃᨲᩩ”ᨲᩥ ᨳᩩᩃ᩠ᩃᨸᨲᩥ, ᩅᨱ᩠ᨱᩣ ᩈᨾᨿᩮᨶ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩅᨲᩥ, ᩅᩥᩈᨦ᩠ᨠᩮᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨶ ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩴ᪨ ᩑᨠᩣ ᨠᩮᩣᨭᩥ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩃᨲᩥ, ᩈᩣ ᩅᩮ ᨽᩅᨲᩥ, ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩴ᪨ “ᩑᨠᩣ ᨠᩮᩣᨭᩥ ᨾᨾ ᨧᨶ᩠ᨴᩴ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨽᩣᩅᩮᨲᩩ”ᨲᩥ ᨳᩩᩃ᩠ᩃᨸᨲᩥ, ᩑᨠᩣ ᨠᩮᩣᨭᩥ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩣᩅᩮᨲᩥ, ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩴ, ᩈᨾᨿᩮᨶ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩣᩅᩮᨲᩥ, ᩅᩥᩈᨦ᩠ᨠᩮᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨶ ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨿᨳᩣᩈᨾ᩠ᨽᩅᩴ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

᪁᪅᪉᪨ ᨾᩪᩃᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨠᩥᨱᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᨽᨬ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᨸᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᨴᩩᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩣ ᨸᩁᩮᩣᨧ ᨾᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨿᩮᩈᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨾᩪᩃᩴ ᨣᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩥ ᨿᩮᩈᩴ ᨬᩣᨲᨠᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩥᨲᩣᨶᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨾᩪᩃᩴ ᨲᩮᨶ ᨠᩦᨲᩣ ᨣᩉᩥᨲᩴ, ᨸᩮᩣᨲ᩠ᨳᨠᩈᩣᨾᩥᨠᩉᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨸᩩᨶ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᨾᩪᩃᩴ ᨸᩩᨶ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᩈᨬ᩠ᨬᩮᩅ ᨬᩣᨲᨠᩣᨶᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᨸᩮᩣᨲ᩠ᨳᨠᩈᩣᨾᩥᨠᩔᩮᩅ ᩈᨶ᩠ᨲᨠᩴ ᨬᩣᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨲ᩠ᨳᨠᩣᨾᩮᨶ ᨸᨶ “ᩈᨧᩮᨸᩥ ᩈᩮᩣ ᩅᩥᨸ᩠ᨸᨭᩥᩈᩣᩁᩦ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩦᨥᩴ ᨲᩮᩈᩴ ᨾᩪᩃᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩴ ᨿᩮᨶ ᨵᨶᩮᨶ ᨸᩮᩣᨲ᩠ᨳᨠᩮᩣ ᨠᩦᨲᩮᩣ, ᨲᩔ ᨵᨶᩔ ᩈᩣᨾᩥᨠᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? ᨸᩮᩣᨲ᩠ᨳᨠᩈᩣᨾᩥᨠᩉᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨵᨶᩮᨶ ᨣᩉᩥᨲᩮ ᨸᩮᩣᨲ᩠ᨳᨠᩮ ᩋᨴᩥᨶ᩠ᨶᩮᨸᩥ ᨾᩩᨧ᩠ᨧᨶᨲᩮᩣ᪨ ᩈᨧᩮ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨵᨶᩴ ᩈᩣᨾᩥᨠᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨶ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩮᩣᨲ᩠ᨳᨠᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨿᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᩋᨴᩮᩣᨾᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩈᨧᩮ ᨸᩮᩣᨲ᩠ᨳᨠᩴ ᩈᩣᨾᩥᨠᩣᨶᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩪᩃᩴ ᨶ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ, ᨶ ᨾᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨿᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᩋᨴᩮᩣᨾᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩈᨧᩮ ᨸᩮᩣᨲ᩠ᨳᨠᩴ ᨾᩪᩃᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᨴᩥᨿ᩠ᨿᨾᩣᨶᩴ “ᨲᩅᩮᩅ ᩉᩮᩣᨲᩪ”ᨲᩥ ᩋᨴᩮᨲᩥ, ᨾᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨿᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᨾᩮᩣᨧᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨿᩴ ᩅᩥᨧᩣᩁᨱᩣ – ᨿᨳᩣ ᩅᩮᨲᩥᨿᩴ ᩅᩣ ᨸᨭᩥᨾᩴ ᨸᩮᩣᨠ᩠ᨡᩁᨱᩥᩴ ᩈᩮᨲᩩᩴ ᩅᩣ ᨠᩥᨱᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩉᩥᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨠᩣᩁᨠᩔᩮᩅ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩴ, ᨶ ᨠᩥᨱᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩉᩥᨲᩔ, ᨲᨳᩣ ᨸᩣᨸᨾ᩠ᨸᩥ ᨿᩮᨶ ᨸᩮᩣᨲ᩠ᨳᨠᩮᩣ ᩃᩥᨡᩥᨲᩮᩣ, ᨲᩔᩮᩅ ᨾᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᨶ ᨭᩦᨲᩔᩣᨲᩥ ᩅᩮ? ᨶ, “ᩈᨲ᩠ᨳᩉᩣᩁᨠᩴ ᩅᩣᩔ ᨸᩁᩥᨿᩮᩈᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ᪨ ᨸᩁᩮᨶ ᩉᩥ ᨠᨲᩈᨲ᩠ᨳᩴ ᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨸᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᨶ᩠ᨲᩔ ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩥᨴ᩠ᨵᩴ᪨ ᩑᩅᩴ ᨸᩁᩮᨶ ᩃᩥᨡᩥᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᩮᩣᨲ᩠ᨳᨠᩴ ᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨳᩣ ᩅᨱ᩠ᨱᩣ ᨲᩴ ᨸᩔᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩅᨲᩥ, ᨲᨳᩣ ᩏᨸᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩮᨿ᩠ᨿ ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩥᨴ᩠ᨵᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ᪨ ᩅᩮᨲᩥᨿᩣᨴᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳᨾᩥᨴᩔᨶᩴ ᨠᩣᩁᨠᨸᨧ᩠ᨧᨿᩴ ᩉᩥ ᨲᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨭᩦᨠᩣᨿᨠᩣᩁᨠᨸᨧ᩠ᨧᨿᨲ᩠ᨲᩴ ᩑᩅᩴ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᨶ ᩅᩥᨧᩣᩁᩥᨲᩴ᪨ ᨾᨾ ᨸᨶ ᩅᩮᨲᩥᨿᩣᨴᩥᨶᩥᨴᩔᨶᩮᨶᩮᩅ ᩈᩮᩣᨸᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩈᩣᨵᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨸᨭᩥᨽᩣᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨲᨠᩣ ᨸᩥᩊᩣᨲᩥᨸᩥᨲᩣᨲᩥ “ᩑᨠᩣᨸᩥ ᩅᩮᨲᨶᩣ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩅᩈᩮᨶ ‘ᨲᨲ᩠ᨲᨠᩣ’ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨲᩥᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩈᨾ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩅᨿᨣ᩠ᨣᨲᩣ ᩅᩥᨿ”ᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᪨ ᨸᨿᩮᩣᨣᩮ ᨳᩮᨸᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩮᨲᨸ᩠ᨸᨿᩮᩣᨣᩮ᪨ “ᨠᨲᩴ ᨿᩅᩣ ᩑᩅᩁᩪᨸᩮ ᩋᩣᨧᩣᩁᩮ ᨮᩥᨲᩮ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨸᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩅᨲᩪ”ᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᨶ ᩅᨵᨠᩮᩣ

អាចារបរ្យាលំ តិយរេយត្វា ឋេច ឍសិ, តំ ឋន្តាយ ចុត្តំ “ព្ពយស្មិំ អាចារេ”តិ៍ ព្ពភាតិ ឍលិតព្ពំ ឋន្តាយ ឲត្តកបរ្យាលាស្ស អតិយមិតត្តា “ឲកស្មិំម្បិ ក្យភាលបរ្យហារេ”តិអាឌិ ចុត្តំ, ឋុត្តគ្គិកេត្វេនហិ កិច្ចាបិ ្កបឥតំ, តធាបិ ឋត្ថិ្ជាបកចេតភា ្កកយត្វ អចេត្វចាតិ អាចរិយា៍ ពាហុត៌ យេនលា អារម្មលាតិយេយ កឆត្តិ ចេ? ចេន្ទ្បុ ឲកស្ស ឌីចិតិត្រ្កិយេយ អាលម្ពិតេ ឋេព្ពឋយាលម្ពិតយេច ហោតិ៍ ឲកស្ស យេនលាបិ ត តស្ស ឋកលំ ឌីចិតំ ឋក្កា អាលម្ពិតំុ ត ្កបរ្យព្ឌយាត៌, ្កបរ្យត្តំ, តិរុព្ឌ្យាត៌, អតិ្វតាយបិលាតិបិតចេតភាច បច្ចុប្បត្តារម្មលា, បុរេជាតារម្មលា ច ហោតិ, តស្មា តម្បិ ឃុព្ឌតិ៍ បព្ឋិយេកោឌិ ឃា ឲកឌិត្តក្កលោ បុរេជាតំ ហុត្វា ធិតំ តំ ឌីចិតយាលម្ពលំ កត្វា ឋត្តយដចតបរិយាបត្កចេតភាយ ឌ្បកកូយ កេត អត្វេតា តស្ស ឋត្តស្ស ឋព្ពំ ឌីចិតិត្រ្កិយយាលម្ពិតំ, ចោរេរាបិតព្វា ហោតិ, ព្ពតា បតព្ពាធា ត ឋក្កា; ឲចយេច បុព្ពភារេក “ពាហុបិឋេត្វ យាខេរឹ”តិ ឌិតេត្វា ឋត្ថិ្ជាតកាលេ ឌិឋបក្កិបភាឌឹស្វ ឲក៌ បយោក៌ ឋាឆយាភា ចុត្តប្បការចេតភា តេស្វ ឲកស្ស ចុត្តប្បការ៌ ឌីចិតិត្រ្កិយំ អាលម្ពលំ កត្វា ្កបរ្យព្ឌតិ, ឲចំ ្កបរ្យត្កាយ បតេកាយ ឋេព្ពាបិ តេ យារិតា ហោត្តិ តាយ ឲច ឋព្ពាឋំ យេនលាបិទ្ធិតេ, អព្ពាធា ត ឋក្កា ចោរេរាបេតំុ, អាលម្ពិតំុ ចា៍ តត្វ ឲកាយ ចេតភាយ ពាហុត៌ យេនលា អក្យុលរាឋិ កឆត្តិ ចេ? ឌិឋុំ ឌិឋុំ យេនលា បចត្តចេតភាត៌ កិច្ចកលេតា៍ កឆំ? តា បត ឋព្ពា ្កបបព្ឌចេតតឹយាច ហោត្តិ, តស្មា តាស្វ ឃាយ កាយធិ ឌិត្តាយ បដិឋត្ថិយា ព្ពតរា ឋព្ពាបិ “តេតា ពាលចតេក្យុលបដិពាហិតា អហោឋិកម្ម”ត្តិអាឌិកោដ្ឋាឋំ កដត្តិ, បុតបិ ឌិបិក៌ ដតិតំុ ត ឋេក្កាត្តិ៍ អបរាបរិយចេតតឹយាបិ ឌិយ តំ បដិពាហិត្វា ក្យុលចេតភា បដិឋត្ថិ ទេតិ, តធា អយម្បិ ចេតភា អតត្តរកេច ឲច បដិឋត្ថិភាតាឌិចេឋត តាឋំ កិច្ចលេឋកលេតា ឲកាបិ ឋយាភា “រាឋិ”តិ ចុត្តា៍ តាយ បត ឌិត្តាយ បដិឋត្ថិយា អតិតិតេក្លា ឌិបិកោ ហោតិ៍ អយមេត្វ ឌិឋេឋាតិអាឌិ អត្យុកណ្ឌបេជ បបព្ចិតំ៍

អយរិត្យកាយា ចាតិ អធិប្បាយត្តា ឌ្បបបិតិកយេនលាបិ អាបត្តិ៍ “‘តិព្ពត្តិត្វា’តិ ចុត្តត្តា បតត៌ ត ឌិស្សតីតិ ចេ? ឌ្បបបិតិកត្តំ, បតតព្វា ឲកយេចា”តិ លិលិតំ៍ អឆ ចា “ឋព្ពធាបិ អត្យុដ្ឋិស្សចា”តិ ចចតេតា ឲត្វ យេត្យតិ អធិប្បាយឋម្ពចេតា “្កត្តរិតំុ អឋេក្កាតេត្តា យេតិ បិរាឌិកយេចា”តិ ឋុចុត្តំ៍ ឋេច “បតិត្វា យេត្យ”តិ តិយេត្វា ឍសិតេតា ហោតិ, ឌ្បបបិតិកយត្យស្សា ច តិព្ពត្តិត្វា ធិតតិយេតតច “្កត្តរិតំុ ត ឋក្កា”តិ ឌិតេត្វា យេតីតិ បិរាឌិកព្ឋាយា ត ឌិស្សតិ, តេត ចុត្តំ “្កត្តរិតំុ អឋេក្កាតេត្តា”តិ៍ ឋោ ហិ ្កត្តរិតំុ អឋេក្កាតេត្តា បុតប្បុត៌ បតិត្វា យេតិ, តេត បិតេតាបិ តស្ស ឋិព្ឋា ហោតីតិ អធិប្បាយោ៍ តត្វ ឋិយា – យោ បត “្កត្តរិតំុ អឋេក្កាតេត្តា យេតី”តិ ចុត្តា, ឋោ ឌ្បបិតឍលាតក្កលោ អត្វបលោកេ ឌីចតិ៍ ចឆកចេតភា ច “អតិយតោ ឆម្មោ មិច្ឆត្តតិយតស្ស ឆម្មស្ស អារម្មលបច្ចយេត បច្ចយោ, ត្វបឌីចិតិត្រ្កិយំ យាត្យឈាតិកម្មស្ស បិត្យឈាតិកម្មស្ស អរហត្តឈាតិកម្មស្ស រុហិរុប្បាឆកម្មស្ស អារម្មលបច្ចយេត បច្ចយោ”តិ (បដ្ឋា៍ ១៎១៥៍១៥ មិច្ឆត្តតិយតត្តិក) ចចតេតា ត្វបឌីចិតិត្រ្កិយារម្មលំ ហោតិ, ត ច តំ អត្វបិចចរឋត្តស្សត្តិ, ត ច ឋា ចេតភា “អតិយតោ ឆម្មោ មិច្ឆត្តតិយតស្ស ឆម្មស្ស បុរេជាតបច្ចយេត បច្ចយោ, អារម្មលបុរេជាតំ ចត្ថុបុរេជាតំ អារម្មលបុរេជាតំ៍ ត្វបឌីចិតិត្រ្កិយំ យាត្យឈាតិកម្មស្ស បុរេជាតបច្ចយេត បច្ចយោ”តិ (បដ្ឋា៍ ១៎១៥៍៣៥ មិច្ឆត្តតិយតត្តិក) ចចតេតា អតាកតារម្មលា ហោតិ៍ អព្ពោ ព្ពឆ បតិត្វា យេលាកឋេត្វា តត្វិ, ឲចំ ឋតេត្វ ចឆកចេតភាយ កិំ អារម្មលត្តិ ចេ? យស្ស កស្សចិ ព្ពឆ ឌីចតកឋត្តស្ស បច្ចុប្បត្តំ ឌីចិតិត្រ្កិយំ អារម្មលំ៍ កិច្ចាបិ ឋោ ត យេតិ, អឆ តោ បិលាតិបិតោ ហោតិ ឲច៍ យធា កិំ “យធាក្កមេត ជិតេ ឋត្វ ដេតេ ឲតេកត កត្លួត ឌិត្ឋិត្វា យាខេរឹ”តិ បុព្ពភារេក ឌិតេត្វា ឋត្ថិ្ជាតកាលេ តេស្វ ឲកស្ស ឌីចិតយារម្មលំ កត្វា កត្លំ ឌិស្សព្ឌតិ, កត្លា តំ ឌិព្ឌិត្វា ព្ពតេរ ៧ ដេតេ យារេតិ, ឲចំ ឋតេត្វបិ អយំ បិលាតិបិតី ឲច ហោតិ, ឲចមិឆាបិ “យោ កោធី”តិ ឌិកប្បត្តស្ស ចឆកចេតភា

ឃស្ស ពស្សតិ ឌីចិតារេយុលំ ពត្វា បចត្តតិ, តស្មិំ អយេតបិ ខ្លាតរស្ស ចេសត បិណាតិបិតី· សេច អរហា ហុត្វា បរិតិខ្ពាឃតិ, អរហត្តឈាតកោច ហោតិ· ឧស តឃោ សត្ថាត្ត ឧចន្ទេបស្ទ· អឃយេច ហេតុ អាចរិយបទេយ្យរាកតា ឃុត្តិ ចិតិឆ្នយកចាតិ ទុត្តិ·

បតភទ្ទបំ បយាណត្តិ ឧត្ត ឃចា យាតុឃា បតិត្វា បរិចត្តលិក្ខាឃ យតាឃ សោ យាតុឈាតកោ ហោតិ, ត ពេចលំ បុរិសឈាតកោ, តស្មា បតភេស្សច ចេសត អាបត្តិ· កស្មា? បតភទ្ទបយទេណទ្ទបិតំ ឧកាសត្តាតត្វា, តេឌច ហិស្ស ឌីចិតិគ្រ្កិឃំ, តស្ស ហិ បរិចត្តតំ តត្ថិ, ខ្ពត្តិបុរិសិគ្រ្កិឃាតេច បចត្តិឃំ តិរុជ្ឈុត្សប្បជ្ជតកាតិ, ខ្ពត្តិបុរិសោតិ ច តត្ត ចោហារេយត្តេយេច, តស្មា យាតុឈាតកោច, ត បុរិសឈាតកោតិ, ឃចា តស្ស បតភទ្ទបចេសតាបត្តិ, តចា ខ្ពឆាបិ បតភទ្ទបចេសត ធុល្លច្ចឃំ ឧកាសត្តាតត្វាតិ អឃំ បដយេឆេចោេដ ឃុត្តិ· ទុតិយេ កិច្ចាបិ ពេបតា បតិតោ, ឃក្លោ ច, អឆ ពេលា អពេហតុកបដិសត្តិកត្វា អកុសលចិបិកស្ស "ចាទេយត ឃ្នកេរា ហោតី"តិ (ជី· តិ· អដ្ឋ· ១·១៥៩; យហាតិ· អដ្ឋ· ១៩៩) ឧត្ត ទុត្តឃក្លាតំ បដិសត្តិ ចិឃ សត្ថាទ្ទបិតំ សាឆារណត្វា, អយតុស្សជាតិកត្វា ច តិរច្ឆាតទ្ទបេត យតេ យទេណទ្ទបចេសត បរិចិត្តិឃំ, ចត្តុចេសត លហុកាបត្តិឃា បរិចត្តតា ហោតិ ឧច តត្តជាតកទុក្ខាឌិលេឆតបរិចិត្តិឃបរិចត្តតំ ចិឃ· អឃយេច ឃុត្តតរោ, តស្មា បត្ថា ទុពេត្តា· បិរាជិកស្ស បត យតុស្សជាតិកោ ឃចា តចា ចា បតិត្វា ឃចា តចា ចា យទេតុ, បិរាជិកយេច កទ្ទកត្វា· កទ្ទកាបត្តិឃា ហិ ចិបរិចត្តតា តត្ថិតិ ទុត្តិ·

ធុល្លច្ចឃំ តិរច្ឆាតេត, យតេ តេភឌស្ស កាទេលំ;

សទ្ទបយទេលំ តិេស្សា, ឞុេស្សា យតេញ្ញាតិ អញ្ញាចា·

កណ្ឌិបេឌ បត "ទុតិឃចាេឌ បុទុជ្ជតស្ស បតិត្វា អរហត្តំ បត្វា យទេត្តស្ស ចេសត ទុពេត្តា"តិ លិលិតំ· "តិរច្ឆាតេត"តិ ឧត្ត ពេចចិ ចឌត្តិ "េឌចា អឆិេបុតា"តិ· "សពេសកទ្ទេបតេច យទេលំ ភចតិ តាញ្ញាចា"តិ ច ចឌត្តិ· ឃក្លេបតទ្ទេបត យតេបិ ឧេសច តឃោតិ ធុល្លច្ចឃត្តិ អតេត្វា· "តិរច្ឆាតកាតយតុស្សចិក្ខហយទេណ ចិឃា"តិ លិលិតំ· បហារៈ លត្ថាតិ សត្តាតំ យាទេណត្វាឃ កតត្វា ទុត្តិ·

១លិលិ·សាធុ ឞុដ្ឋ យទេតុតិ ចឌីេភឌំ កេទាតិ· ចិសកាកេទាេកាតិ សឌីទេដ្ឋា កណ្ឌបីឡអកាឌិ·

១លិបំ·កាឡអាតុសារីតិ ឧកិស្សា លតាឃ ឃ្ទលំ កិទ· យហាកច្ឆេបត កតបុបអ្វំ ចា· ហំសបុបអ្វត្តិ ហំសាតំ បក្លេបត្តិ· ហេដ្ឋា ទុត្តតេឃត សាហត្ថិកាណត្តិកតឃេញ្ញុត្ត ឃោេដត្វា កាឃចាចាឌិត្តេតា សមុដ្ឋាតចិឆិ ឌេស្សតេត្ថា·

បឌភាជតិឃចណ្ណតា តិដ្ឋិតា·

ចិតិតចតុចណ្ណតា

១៥០។ មរណត្ថិកាវ ហុត្វាតិ ឥមស្ស កាយស្ស ភេទេន សគ្គបាបនាធិប្បាយត្តា អត្ថតោ មរណត្ថិកាវ ហុត្វា ឯវំអធិប្បាយិនោ មរណត្ថិកា នាម ហោន្តីតិ អត្តនោ មរណត្ថិកភាវំ អជានន្តា អាបន្នា បារាជិកំ។ ន ហិ តេ "អត្តនោ ចិត្តប្បវត្តិំ ន ជានន្តី"តិ វុច្ចន្តិ។ វោហារវសេនាតិ បុព្ពភាគវោហារវសេន។ សន្និដ្ឋានេ បនេតំ នត្ថិ។ បាសេ ពន្ធសូករយោធនេ វិយ ន ហោតិ។ យថានុសន្ធិនាតិ អន្តរា អមរិត្វាតិ អត្ថោ។ អប្បដិវេក្ខិត្វាតិ អវិចារេត្វា។ ហេដ្ឋិមភាគេ ហិ កិស្មិញ្ចិ វិជ្ជមានេ វលិ បញ្ញាយតិ។ ភស្សិតោតិ ឧទ្ធរិត្វា ឋបិតោ។ បដិពទ្ធន្តិ តយា បដិពទ្ធំ, បរិភោគន្តរាយំ សញ្ញស្ស យា អកាសីតិ អត្ថោ។

១៥១-១។ យស្មា កិរិយំ ទាតុំ ន សក្កា, តស្មា "បឋមំ លទ្ធ"ន្តិ វុត្តំ។ បុព្ពេបិ អត្តនា លទ្ធបិណ្ឌបាតតោ បណីតបណីតំ ទេន្តា តតោបិ អត្តការិយំ អទាសិ។ អសញ្ចិច្ចាតិ ឯត្ថ អញ្ញំ អាកឌ្ឍន្តស្ស អញ្ញស្ស បតនេ សព្ពេន សព្ពំ អភិសន្ធិ នត្ថិ។ ន មរណាធិប្បាយស្សាតិ បដិឃោ ច បយោគោ ច អត្ថិ, វធកចេតនា នត្ថិ។ អជានន្តស្សាតិ ឯត្ថ "វត្ថុអជាននវសេន អជានន្តស្ស ទោសោ នត្ថិ, ឋានំ កិរ តេសំ នានត្តំ។ 'អសញ្ចិច្ចោ អហ'ន្តិ បាឡិយំ ន ទិស្សតិ។ អដ្ឋកថាយំ វុត្តត្តា តថារូបាយ បាឡិយា ភវិតព្ព"ន្តិ វទន្តិ។ នោ ចេ, ទុល្លទ្ធយន្តិ ឯត្ថ "ទុល្លវេនា ចេ ឧប្បជ្ជតិ, ទុក្កដមេវា"តិ វទន្តិ, វីមំសិតព្ពំ។ "មុគ្គរា នាម ឃាតកណ្ឌកា។ វេមា នាម តេសំ ឃាតកណ្ឌកានំ ហេដ្ឋា ច ឧបរិ ច តិរិយំ ពន្ធិតព្ពទណ្ឌា"តិ លិខិតំ។ ហេដ្ឋាច ទុវិធាបិ បឋន្តិ។ ហត្ថប្បត្តោ វិយ ទិស្សតិ "តស្ស វិក្លេបិ យា ហោតុ"តិ ឧបច្ឆិន្ទតិ។ វិសេសាធិគមំ ព្យាករិត្វា តប្បភវំ សក្ការំ លជ្ជីយន្តោ អាហារំ ឧបច្ឆិន្ទតីតិ សភាគានំ ព្យាកតត្តា។ តេ ហិ កប្បិយលេត្តំ អារោចេន្តិ។

១៥២។ អកតវិញ្ញត្តិយាតិ ន វិញ្ញត្តិយា។ សា ហិ អនុញ្ញាតត្តា កតាបិ អកតា វិយាតិ អកតវិញ្ញត្តិ។ "'វទេយ្យាថ, ភន្តេ យេនត្ថោ'តិ ឯវំ អកតដ្ឋានេ វិញ្ញត្តិ អកតវិញ្ញត្តី"តិ លិខិតំ។ តិត្ថិយក្កន្តានំ មាតាបិតូនំ សហត្ថា ទាតុំ ន វដ្ដតីតិ។ បិតុច្ឆា នាម បិតុភគិនី។ សចេបិ ន យាចន្តិ "យាចិតុំ ទុល្ល"ន្តិ, សយំ វា ឯវំ វត្តុមសក្កោន្តា "យទា តេសំ អត្ថោ ភវិស្សតី"តិ អាភោគំ កត្វា វា "'វេជ្ជកម្មំ វា ន ហោតី'តិ វចនតោ យាវ សត្តមោ កុលបរិវដ្ដោ, តាវ ភេសជ្ជំ កាតុំ វដ្ដតី"តិ វទន្តិ។ សព្ពបទេសូតិ
មហាមាតុយាចូឡមាតុយាតិអាទីនំ។

វុត្តនយេន បរិយេសិត្វាតិ "សាមណេរេហិ វា"តិអាទិនា "ន អកតវិញ្ញត្តិយា"តិ វទន្តិ។ "បច្ចាសីសតិ សចេ, ទុក្កដ"ន្តិ វទន្តិ។
កប្បិយវសេនាតិ បុប្ផំ អានេថាតិអាទិនា "បុច្ឆំ អកាសី'តិ វុត្តត្តា សយំ គហេតុំ ន វដ្ដតី"តិ វទន្តិ។

"ភណថា"តិ វុត្តេ បន កាតព្ពំ។ ផមុញ្ញាវត្ថុំ វដ្ដតិ។ នោ ចេ ជានន្តិ, ន បាទា អបនេតព្ពា។ អវមង្គលន្តិ ហិ គណ្ហន្តិ។

វោរោបកស្ស ហិ អាយដ្ឋំ ជីនេត្វា គណ្ហិស្សតិ, អនាយដ្ឋំ ន វដ្ដតីតិ អង្គុលន្តរេ វោភាគំ កត្វា គហេត្វា បទេ កត្វា សព្ពំ អទាសិ, សោ តេន តុស្សិ។ វេរបេតព្ពគណ្ហិតព្ពវេណន្តិ សិក្ខិត្វា គណ្ហិតព្ពវេណិកតិ។ បិតុរាជា ទមិឡអស្ស បរាជិតោ រោហណេ សោឡអសវស្សានិ វសិត្វា
មិត្តាមច្ចបរិវុតោ "រជ្ជំ គណ្ហាមី"តិ អាគន្ត្វា អន្តរាមគ្គេ អប្បមត្តកស្ស ការណា ឯកំ អមច្ចំ ឃាតាបេសិ។ សោសា ភយេន បលាយន្តា

អរញ្ញេ អន្តរាមគ្គេ ចោរេហិ វិលុត្តា ហម្ពុគល្លកវិហារំ គន្ត្វា តត្ថ ចាតុនិកាយិកតិស្សត្ថេរោ តេសំ សង្គហំ កត្វា បុន អានេត្វា រញ្ញោ ទស្សេសិ, តេហិ សទ្ធិំ រជ្ជំ គហេត្វា រាជា ហម្ពុគល្លកតិស្សត្ថេរស្ស អភយគិរិវិហារំ អទាសិ។ សេសាបិ ឧកោកវិហារំ ការាបេសុំ កិរ។

១៥៨។ ចោរនយំបិ បេសេត្វា “ចាតុអយក្លវិហារំ បេសេតី”តិ ឋបិតា សចេ សោ។ កស្មា? យថាធិប្បាយតោ។ តត្វអាកាជីសុ យដ្ឋាទិក្ខហណត្ថំ គោចរំ អញ្ញាបទេសេន “តត្វអាគតីទំ គណ្ឋា”តិ បហិណន្តស្ស បរាណាតិបាតេន គចិតន្តំ, “ចាតុអយក្លវិហារំ បិសេហី”តិ ឋបយស្ស សចេ សោ។ កស្មា? “យថាធិប្បាយតោ”តិ ទទតស្សានុរូបយតោ, អដ្ឋកថាយម្បិ “ឧទំ ចាតុអយក្លយឹ”តិ វុត្តត្តា។

១៥៩។ តំ តប្ពុទ្ធិតំ វិត្តគ្គិ តំ-សង្ខា ឧកេច្ឆុសុ គត្ថិ។ ឋពតេរសុ បារាជិកច្ចល្លច្ឆយំ អាបន្នាតិ អនេន្ហ “ឋយំ វិត្ថិត្វា សីឃំ គន្ត្វា សត្តស្ស បត្តជីវទំ ទស្សាមី”តិ ក្យុសលជិតេន្តេបិ វិត្ថិត្យុំ ន ចដ្ឋតិ អគត្យញ្ញាតត្តា។ អញ្ញស្ស បន កិច្ចតោ ចដ្ឋតិ អត្យញ្ញាតត្តា។

១៦០។ កិំ? ក្យុទិរុល្លហត្ថេមិក្យុកគតោ បដក្ខិកាគាទិ អត្យញ្ញាតំ, ក្យុទិ គារេយសា កិច្ចតំ អត្ថាយ។ តស្មា “កិច្ចរុល្លហត្ថំ អញ្ញាស្ស កិច្ចស្ស ចដ្ឋតី’តិ ចត្តញ្ញេយត្ថ គត្ថី”តិ វុត្តំ។ យទិ ឧទំ អដ្ឋិគ្គជីចរស្ស គក្កាចប្បដិដ្ឋាគត្ថំ ក្វតកាយបិតញ្ញតា កគចតា អត្យញ្ញាតា, ជីវិតរុល្លហត្ថញ្ញា សប្បគ្ឍកាលេ អត្យញ្ញាតំ, តស្មា “អបិ ជីវិតំ បរិច្ចជិតព្វំ, ន ច រូបេល្លា ចា វិត្ថិតព្វោ”តិអាទិ គ ចត្តញ្ញំ សិយា, តស្មា តំ គិជស្សត់ អប្បយាណំ, អដ្ឋកថាចរិយោ ឧទេចត្ត បយាណំ។ ឧត្ត បតាយំ អាចរិយស្ស តក្កោ – អរិយបុក្កលេសុបិ សត្តា គក្ខិយំ បស្សិត្វា អប្បសាទំ គត្វា គិរយូបគា គចិស្សន្តិ, តថា សប្បា ច ដំសិត្វា, តេសំ បិបចិយោចគត្ថំ ក្វតកាយបិតញ្ញតា អត្យញ្ញាតា។ ខាតបតីតំ ចិត្តរុល្លហត្ថំ បដក្ខិកាគាទិ។ អញ្ញថា លោកស្ស បុញ្ញាន្តរាយោ, សត្តស្ស ច លិកន្តរាយោ ហោតិ។ ចឆកស្ស បន ចិត្តហិតការណំ គត្ថិ, តំ បន អជីតិក្ខយំ, ជីវិតបរិច្ចជនំ បស្សិត្វា ចា “អហោ ទុក្ករំ កត”ន្តិ បសាទេយេច លោកេយ្យុន្តិ អត្តនោ ន ចដ្ឋតិ, អញ្ញស្ស ចដ្ឋតិ។ អញ្ញថា តិត្ថិយាគំ អសទ្ធម្មសិទ្ធិយាតិ។ គណ្ឋិបទេ បន “ជីវិតទ្វាយ រូល្លំ វិត្ថិតស្ស អត្តសិគេហចសេន វិត្ថិតោ អក្យុសលត្តា ន ចដ្ឋតិ, អញ្ញស្ស ចដ្ឋតី”តិ លិខិតំ។ អនេតកេសុ រូបេល្លត ឧត្តេសុ, ឧបរិតេ ចា បតិតេសុ អតេញ្ញត អញ្ញស្សត្វាយ រូល្លលេឆកាទិ កាតុំ ចដ្ឋតិ, កស្មា? បរបរិត្តាណាធិប្បាយតោតិ។ បរិត្តន្តិ រុល្លំ, តំ ទស្សេតុំ “សមន្តា ក្វយិតព្វ”ន្តិអាទិ វុត្តំ។

១៦១។ តីហិ យារិតេ បន ចិរតេ្តាតន្តិ ឧត្ត តីសុ ឧទេកត យារិតេបិ “ទេត្តបេច ឧត្តិណ្ណត្តា បារាជិក”ន្តិ វុត្តត្តា តយោបិ ឧកោតោ ហុត្វា យាទេន្តិ ទេ, អាបជ្ជតិ, តោនេច វុត្តំ “បរិច្ឆេទញ្ញត្វ ចា អចិរតេ្តត”ន្តិ។ “បរិច្ឆេទាតិក្កេម បន សព្វេ ចិរតេ្តាតំ ហោតី”តិ វុត្តត្តា ទ្វិន្នំ ចាលំ គហេត្វា តតិយោ ទេ យាទេតិ អាបជ្ជតិ ចិយ ជិស្សតិ, ជិយំសិតត្តំ “ទ្វេ យាទេត្វា”តិ វុត្តេ ឧកោត ចា ទ្វីហិ ចា យារិតេ បារាជិកន្តិ “ទ្វិន្នំ បហារានំ យទេយ សតិ ទ្វេ យារិតា នាម ហោន្តិ, អសតិ ឧកោច ហោតិ, តស្មា ចិចារិតព្វ”ន្តិ ចទន្តិ។

តតិយបារាជិកវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៤· ចតុត្ថបារាជិកំ

ចក្ខុប្បុកាទីរិយកិច្ចចត្វចល្លកា

១៥៧៍ ចតុទេ្ត ចក្ខុ ច បរ ទោឌឃតិ ច បទេត្តតិ ចក្ខុប្បុកា៍ “ចក្ខុបកា”តិបិ បាទេធា, តស្ស ចក្ខុ ច បរ បបន្តុប្បុទ្ធតាទេក្ខបយិន្ទ្ធតា ប្បុក្ខយា ឆាតិ អទេត្វា ឌីចិតចក្ខុត្វតិតា ឌីចិតត្តត្តិ តិលុប្បលត្តិអាឌីប្បុ ចិឃ៍ យឥស្សាតិ ច ពាហុលឌ្ឍកោឌ្ឍបិតាឌិបយិន្ទ្ធា តឌី ឈលាឌិចទេបប្បុតិ តិទុត្តិ ទេចឌិតន្ត្ថា៍ ចក្ខុ បទិប្បុទ្ធាតិ ទេលិទេពត បឃុតាតិ កិទ អទេត្វា៍ កាឃិទេតា កចិស្សតីតិ បាជេទេបទេបា៍

១៥៨-៥៍ ចល្លចា ចល្លចទេត្តា ចល្លចត្តាតីតិបិ បិញ្ញតិ កិទ ពាហុចចទេតត៍ ឃប្បុា ទ្ធាត្រ្គឃាត់ ភ្លាតត្តំ, ប្បុទត្តំ ចា តត្តិ, តប្បុា “អកិតិចិទេ្វាពាបយ្ស បទិប្បុល្លត្តា”តិ ចុត្តំ៍ ឈង្ហស្ស អកិតិចិទេ្វាពាទេបា ហង្ឃចត្វ៍ ចតុព្ហុទិឃាបឆចទេក្ក បាពតិត្រ្គិទេឃ៍ អត្តូទេតា ឥហតីតិ អត្តូតា ឥហតិ, អត្តូតា បឌិចិន្ទ្ធិ ពត្វា បទេចទេឥតីតិ អឆិប្បាទេឃា៍ បត្តត្តិ ចត្តូឃាត៍ ទេកាត្រក្ខទេតាតិ ទេកាត្តូឃត្តំ អត្ថុកចត្តា តាឃឃត្តូពទេឃចាតិ អទេត្វា៍

បចិកក្ខុបិក្កាបឥចល្លកា

១៥៥៍ បឥកាឌទេត “តិទេប្បុា ចិន្ទ្ធា”តិ ចុត្តត្តា អទ្ធុបិចចទេឌ្ឍាតាតិ បឌិក្កិត្តាតីតិ ទេច? ត, តទេត្វច “ឃំ ទោាលំ, តំ ឥប្បុតំ, ឃំ ឥប្បុតំ, តំ ទោាល”ត្តិ ឥប្បុតបទេឥត ចិទេបទេបត្វា ចុត្តត្តា, តប្បុា ឲច អដ្ឋពឆាឃំ “ចិន្ទ្ធាឃិទេបត បឥកាឌតំ ចុត្ត”ត្តិ ចុត្តំ៍ ឆុទំ ពត្វាតិ បុទិឃំ ពត្វា៍

បឥកាឌតីឃចល្លកា

១៥៥៍ អតាពទេត ភ្លប្បឌ្ឍតពទាពាឌីតំ ពាទលត្តា ទាពាឥទេឃាច តិឃិត្តំ តាឃ៍ តិប្បុត្តុត្ថា ចិន្ទ្ធាតំ អន្លាតទំ បត្ថាឃ “ចិន្ទ្ធាតំ លិកិឃី”ត្រិ កលតិ, បិទាឌិពំ, ត ចត្វចិន្ទ្ធាឌីតំ ពិទេលបតហាតទេឃច ចុត្តំ, តំលលត្តា ភ្លត្តទិឃតុប្បុឥឃុប្បចត្តិ ត ទេហាតីតិ ទេច? ត, ឃក្ខុពិច្ចឌីបតទេតា៍ ទេតទេតច “ឃទេក្ខត ចិតា តត្តិ”តិអាឌិ ចុត្តំ៍ ចិត្តត្តិ ចិត្តស្ស ចិពតតីចទលតាតិ អទេត្វា៍ “ឃាចច្ចា ចិន្ទ្ធា អតាពតា, តាច ចិបប្បុតាទោាលប្បុ លិកិឃី”ត្រិ ចឥទេត្តា ឃឌិ ទេលិក្ខុត្តទំ បត្ថាឃ ចឥតិ, ទេបាបិ ច តធា ឌាតាតិ, បិទាឌិពទេឃច ទេលិក្ខុត្តទប្បុបិ តំតាឃត្តា”តិ ចឥត្តិ៍ “អចិទេបទេបតាបិ ចឥទេតា បិទាឌិពំ ចុត្តត្តិ ទេលិក្ខុត្តទំ បត្ថាឃ ចឥទេតា ‘បិទាឌិព’ត្តិ ចត្តំ ឃុឌ្ឍតិ៍ ឃធា ពិ ‘ចិន្ទ្ធាតំ លិកិឃី’ត្រិ កលទេត្តាបិ បិទាឌិពទេឃចា’តិ ចុត្តដ្ឋាទេត ចត្វចិន្ទ្ធាឌីតំ បឃ្ហទេចបិ តាឃំ អតឆិទេប្បតត្តា បិទាឌិពំ ទេហាតិ, ឲចយិឆាបិ៍ ត បក្កា អន្ថា បឃាលំ ពាត្តុំ អត្តូទេតា ក្ខុលឃាទេទាទេចតុពាទេឃា ទេលិពិទេឃត បឃិប្បុំ អត្វបឌិបយិក្ខំ ចឥទេតា បិទាឌិពត្តិ បឃាលំ ពាត្តុំ ត បក្កា, ទ្ធាតទេធា ទេហាតី”តិ អបទេទហិ ចុត្តំ, “តំ បុន្ថាបទចិទុទ្ធំ, តប្បុា ចិន្ទ្ធាតិឥប្បុតំ ទ្ធាឆ អតិឥប្បុតំ បាបទេត ចត្វចិន្ទ្ធាឌីតំ ចិន្ទ្ធាចិឆាតាកាចា៍ កពចតា ចិកត្តទេលត្តបទេឆ ចា ទេតឃំ បទិឃាឃចចតាតំ អតាឃដ្ឋត្តា ត បក្កា អន្ថា បឃាលំ ពាត្តុ”ត្តិ លិលិតំ៍ “បឌិបយិក្ខាតំ លិកិឃី”ត្រិ ចុទេត្តា បទិឃាទេឃត ចុត្តត្តា ចុលច្ឆឃំ ឃុត្ត”ត្តិ ចឥត្តិ, ចិចាទេទតន្ត្ថំ៍ ចីឃំបិត្វា ពទេហតន្ត្ថត្តិ “ទេឃា ទេត ចិហាទេទ ចបតី”តិអាឌីហិ បំបត្រ្គតទេតា

ປຣິຍາຍເຣຍຕູາ ທຸລຼຎໍ ຽຸຕູ "ຄິເຣາຬນຍາບຕູິ ນຍາບຊາຍີ'ຕິ ຮາ 'ໂລກິຍາໝໍ ຕນ຺ຸາ'ຕິ ຮາ ຮຬເຕາປີ"ຕິ ຽຸຕູຮຮຄຍິ "ນເຮ ບຄເນ຺ຸຈໍ ເທາຕີ"ຕິອາຊິຮຮຄຍິ ອຕູເຕາ ໆກເຍຮ, ເນາປິ ທິ ອຕູເຄາ ຍິເນນໍ ອາເຣາເຮຕຸເຍຮ ຮຬຕີ "ເຍາ ເຕ ຍິທາເຣ ຮນຕີ'ຕິອາຊີນຸ ອທໍ-ຮຮຄາກາຮາ ປຣິຍາເຍາ ຍຸຊູຕິ, ຕູລຬ ບຄ 'ໂລກິຍາໝໍ ຕນ຺ຸາ'ຕິ ອຕູາຄໍ ຄິຊູນຕິ, ຕນ຺ຸາ ປິເຣາຊິກໍ ອາບຊູິຕໍ ຍຸຕູ ຍິຍາ"ຕິ ຮຄຕູິ "ຍທາບຮຸຣິຍາຊິຮຮຄໍ ຽຕູຣິຍຄຸນ຺ຸຬເຍຸນຸ ໆເກາປິ ຄ ເທາຕິ, ຕນ຺ຸາ ປຣິຍາເຍຄ ຽຸຕູຕູາ ຄ ເທາຕີ"ຕິ ຮຄຕູິ, ນຸຊູ ຽບປຣິກູຕຊູາ ຮລນຊູິກິຣິຍາ-ບຬເຕາ ບຊູາຍ ໆຮ ປິເຮາ ກເທຕເຊູາ, ຮລນຊູິກິຣິຍາຍປິ ໆເກກຍິ ໆເກກຮລຮເນຄ ປິເຣາຊິກໍ ເຮຊິຕຊູາ

ເຣາກນ຺ຸ ບທາຄຕູິອາຊິຕູິເກ ກິເລນບຍທາຄເຍຮ ຽຸຕູໍ, ຕໍ ບຄ ຍນ຺ຸາ ຍເຣູກ ຍິຄາ ຄຕູິ ຕຕິຍເຣູກ ທິ ເຣາເຄາເນາຄໍ ບທາຄໍ, ຮຕຸເຕູຄ ເຍາທນ຺ຸ, ຕນ຺ຸາ "ເຣາເກາ ເຍ ບທີເຄາ"ຕິອາຊີຄິ ຮຬເຕາປິ ປິເຣາຊິກໍ ເຣາກາ ຍິຕູໍ ຍິຄີຮເຣຬຕາຕິອາຊິຕູິເກ ໂລກິຍຕູເຣເຍຮ ຽຸຕູໍ, ຕນ຺ຸາ "ເຣາກາ ເຍ ຍິຕູໍ ຍິຄີຮເຣຬ"ຄູິອາຊີຄິ ຮຬເຕາ ປິເຣາຊິກເຍຮາຕິ ອກຸບຍຬຍູຕູາຕິ ເກຊິ ຽຕູເຣຍິທາເຣຮານິເຄາ ກນ຺ຸາ ຄ ເທາຕີຕິ ເຮ? "ຊູລຕິ ຊາຄາຍິ, ຊູລຕິ ບນ຺ຸາຍີ"ຕິ ຮຕູຍາຄຮຮເຄເຄຮ ຍາຕິກາຍໍ ຽຸຕູຕູາ ຍຊິ ໆຮໍ ບຬກາຊເຄ "ນຍາບຊູິ, ນຍາບເຄູາ"ຕິອາຊິຄາ ຽຸຕູຕູາ "ອຕີຕຕູກາເຣຮ ເນາຕາບເຄູາຍີ"ຕິ ຮຬເຕາປິ ເທາຕຸຕິ ເຮ? ຄ, ອຊູາຮາ ອຕູນຍູຮເຕາ ກຮໍ? ອຊູາບຮຸບຍຄູຮເນຄ ຮຕູຍາຄຕາ ກເທຕຊູາຕິ ຄາບຄຕູໍ ຽຸຕູໍ, ຄ ອຕີຕຕູກາຮໍ ອຕີຕຕູກາເຣຮາ ທິ ປຣິຍາເຍຄ ຽຸຕູຕູາ "ທຸລຼຎຍ"ຄູິ ຽຸຕູຄູິ ອາຮຣິຍາ

໑໐໐. "ນເຮປິ ຄ ເທາຕິ, ປິເຣາຊິກເຍຮາ"ຕິ ອຊູາຄປຣິກບຍຮເນຄ ຽຸຕູໍ ກິຣ "ຊູລຕິ ຮາຮາ ຕິຮຊູິກາ"ຕິ ຮກູຕິ ຄເຕູຕຄູິ ບຸຣິເຍ ນຕິ ບຊູິຍນ຺ຸາກາຮາ ນຍາບຊູິ, ນຍາບເຄູາຕິ ຕູລເຍນໍ ກິຊູາປິ ອຕູເຕາ ກາລຍິເນເນາ ຄຕູິ, ຮຮຄຍິເນເນາ ບຄ ອຕູິ ໆຮ

໑໐໑. ຽເກູຊິເຕາຕິ ຽຕູານິເຕາ ຕິຣ ຽຕານເຄ

ນຸຊູິກຮາຣກຄາຮລູກາ ຄິຊູິຕາ

ຮຕູກາຍຮາຣກຄາຮລູກາ

ຍິຊູາຕູິບເຄຕິ ຍິຊາຄຄຊູາເຄ, ເຕຄ "ຍິຊູາຕູິບຄຍຕິກູຍິຕູາ ຊິເຕາ ກິກູ ຊິຊູາຍ ເນາຕຬາຕຸຍາ ນຸຕູາ ຊາຄາຕິ, ຄ ປິເຣາຊິກຄູິ ຊີເບຕີ"ຕິ ຽຸຕູໍ ຄນາຄໍ ກິຣ ນຍາບຊູິຄູິ ໆຕູ ເນາ ເຮ "ໆນ ກິກູ ອຕູເຄາ ກຸຬີບຄາຊິບຍາເຍຄ ໆຮໍ ຮຬຕີ"ຕິ ຊາຄາຕິ, ປິເຣາຊິກເຍຮ ອຊູາຮາ ຊາຄາຕີຕິ ເຮ? ປິເຣາຊິກຊູາຍາ ຄ ຊິນ຺ຸຕີຕິ ອາຮຣິເຍາ

ຮຕູກາຍຮາຣກຄາຮລູກາ ຄິຊູິຕາ

អតាបត្តិកេងកចាចណ្ណតា

អត្ថុល្លបតាឌិប្បាយេឃាតិ ឃជិ ខ្លួលបតាឌិប្បាយេឃា កេចឃ្យ, ត្បក្កងេយចាតិ អបេទ៓ “ធំ បទេតា ‘តាច្វេវា, វក្កា ប្វត្ថុជ្ជេតត អឌិចាវេវត្យ’ត្តិ ចត្តុតា ឋំវត្តិត្វា កេហតន្តា”ត្តិ ច្វត្តំ៓

បឥកាឌតឹឃចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៓

ចិតឹពចត្តុចណ្ណតា

១១៥-៩៓ ត្បក្កទ អាកាទ អាចដកាយ អកិទតិចត្តុវ្ទ “ឃជិ ខ្លួលបតាឌិប្បាយេឃា កេចឃ្យ, បិទាឌិក”ត្តិ ចឥត្តិ, កាទលំ បត ត្បដ្ឋឹ, ត្វុល្លច្ទឃំ ច្វត្តិ ចិឃ, ចិមំឋិតត្តា៓ ឃាេតត ចា ត្ពដ្ឋិឃា ចា កន្លេត្តាបិ បិទាឌិកំ តាបដ្ឋតីតិ បឥវា កយតចេវេតច កតិកាឃ កតាឃ ឃ្យដ្ឋតិ៓ “អប្ទត្តាំអចទិមំ កន្លេត្តាតិ ហត្តិបិឋំ អចិឌហិត្វា អន្តាយន្តាឃ្ស ហត្តំ កល្យុត្តា ចិឃ កន្លេត្តា”តិ ច្វត្តំ៓ ខ្ទេដ្ឋុច ៦ច កន្លាយាតិ ៦ចំ វហកយេត ប្វត្តាបទា កន្លេត្តាបិ តាបដ្ឋតីតិ អាចទិឃឃ្ស តេក្កា៓ ចវត្តុឃ្សាតិ តចា ចវេត្តា េច ខ្លបិវេកត ជិឃ្សតិ, បិទាឌិេកា េហាតិ៓ “ទត្តិ ចឋិត្វា កន្លេត្តា ត បិទាឌិេកា”តិ ច្វត្តំ៓ តាតាេចទដ្ឋកាតិ តាតាឌតបឥចាឋិេតា៓ វដ្ឋលិេកាតិ ឃចាច្វដ្ឋិ អត្តុេតា បិប្យុលតេកាដ្ឋាេវា៓

១១៦៓ ត្ពឆាតិ “េកា ត្ប េលា”តិអាឌិតា ច្វេត្តុ បេញ្ហកេឃ្ល៓ ឆឃ្លឆាត្យ វត្តាត្យាតន្តាលំ៓

១១៧៓ ទិតាប្យដិបិឌិឃាតិ ត ឃឹេហាក្កត្តចេវេត អត្ថ្យឃ្សទិ៓ តវ្ទា អត្តុទាកចក្វតា ៦កា ៦ច ឌាតីតិ បដិចិដ្ឋ្យតីតិ អេត្វា៓

តិកយតចណ្ណតា

១១៨៓ ចត្យចឹវតីតិ ៦ត្តុ យាត្យឈាតកបិត្យឈាតកអទេហត្តុឈាតកា តតិឃបិទាឌិកំ អាបន្តា៓ កិក្កុតិត្វេវេកា, លដ្ឋិអាឥេឃា ច ចត្តាេទា បឥយបិទាឌិកំ អាបន្តា ៦ចាតិ កត្វា ក្យេតា ចត្យចឹវតីតិ េច? ត, អឌិប្បាឃាឌាតតេតា៓ យាត្យឈាតកាឥេឃា ហិ ចត្តាេទា ត្ពឆាត្យបវយ្យន្តា ៦ច អឌិេប្យតា, លដ្ឋិអាឥេឃា ចត្តាេទា កិត្ទាបិ បឥយបិទាឌិេកាត វដ្ឋហិតា, ឃវ្ទា ៦េកាត បទិឃាេឃត េយច្វតឆ្យបដិេវចិេតា ត េហាត្តិ, តវ្ទា ចិវ្ទុំ ច្វត្តា៓ “៦កកម្យំ ៦ក្យេដ្ឋេវា វយឋិក្កុតា”តិ ៦ចំ ច្វត្តុឋំចាវឃ្ស អកន្តាតាយត្តុំ វន្លាឃ ច្វត្តុំ “ឃចា ប្វេទ តចា បន្លា”តិ៓ អន្តាចា េតឋំ វយន្តាឃបដិន្តាឃកិក្កុកាេចាបិ តត្តិតិ អាបដ្ឋតិ៓

ចត្យត្តុបិទាឌិកចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៓

ᨷᩤᩁᩣᨩᩥᨠᨠᨱ᩠ᨯᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

## ᪒᪨ ᩈᩘᨥᩣᨴᩥᩈᩮᩈᨠᨱ᩠ᨯ

### ᪑᪨ ᩈᩩᨠ᩠ᨠᩅᩥᩔᨭ᩠ᨮᩥᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪒᪓᪔᪨ "ᩏᨷᨠ᩠ᨠᨾᨶ᩠ᨲᩣᨶ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩤᨮᩮᩣ᪨ ᩅᨲ᩠ᩅᩣᩉ – "ᨿᩮᩣ ᨷᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ"ᨲᩥ ᨠᩣᩁᨠᩮᩣ ᨻ᩠ᨿᩪᩉ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨶ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣᨲᩥ? ᩋᩉᩥ-ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᨶ ᨻ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩔ ᩈᩣᨷᩮᨠ᩠ᨡᩣᨽᩣᩅᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ᪨ ᨠᩥᩴ? ᨠᨱ᩠ᨯᩩᩅᨶᩣᨴᩥᩋᨵᩥᨷ᩠ᨸᩤᨿᩮᨶ ᨧᩮᨲᨶᩣᩅᩈᩮᨶ ᨧᩮᨲᩮᨶ᩠ᨲᩔ ᨠᨱ᩠ᨯᩩᩅᨶᩣᨴᩥᩏᨷᨠ᩠ᨠᨾᩮᨶ ᩏᨷᨠ᩠ᨠᨾᨶ᩠ᨲᩔ, ᨾᩮᩣᨧᨶᩁᩣᨣᩅᩈᩮᨶ ᨵᩣᨲᩩᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩅᨲ᩠ᨳᩪᩈᩩ, ᩅᨱ᩠ᨱᩣᨴᩦᩈᩩ ᨳᩩᩃ᩠ᩃᨧ᩠ᨧᨿᩅᨲ᩠ᨳᩪᩈᩩ ᩅ ᩏᨷᨠ᩠ᨠᨾᨶ᩠ᨲᩔ ᩈᩩᨠ᩠ᨠᩅᩥᩔᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣ ᩈᨲᩥᨷᩥ ᨶ ᩈᩘᨥᩣᨴᩥᩈᩮᩈᩮᩣ᪨ ᨾᩮᩣᨧᨶᩔᩣᨴᩈᩘᨡᩣᨲᩣᨵᩥᨷ᩠ᨸᩤᨿᩣᨽᩣᩅᩮᨶ ᩈᩩᨠ᩠ᨠᩅᩥᩔᨭ᩠ᨮᩥ ᩈᨲᩥ ᩏᨷᨠ᩠ᨠᨾᩮ, ᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣ "ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨶ ᨾᩮᩣᨧᨶᩣᨵᩥᨷ᩠ᨸᩤᨿᩔᩣ"ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᨴᨲ᩠ᨳᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶ ᨠᩣᩁᨠᩮᩣ ᨶ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣ, ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣ "ᨿᩮᩣ ᨷᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩈᨬ᩠ᨧᩮᨲᨶᩥᨠᩴ ᩈᩩᨠ᩠ᨠᩅᩥᩔᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᩋᩣᨷᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿᩣ"ᨲᩥ ᨠᩣᩁᨠᩮ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮ "ᨧᩮᨲᩮᨲᩥ ᨶ ᩏᨷᨠ᩠ᨠᨾᨲᩥ ᨾᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩦ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩅᨧᨶᩅᩥᩁᩮᩣᨵᩮᩣ᪨ "ᩈᨬ᩠ᨧᩮᨲᨶᩥᨠᩣᨿ ᩈᩩᨠ᩠ᨠᩅᩥᩔᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩕ ᩈᩩᨷᩥᨶᨶ᩠ᨲᩣ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮᨷᩥ ᩈᩮᩣᩅ ᩅᩥᩁᩮᩣᨵᩮᩣ ᩋᩣᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᨴᩩᨽᨿᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩅᨲ᩠ᩅᩣ "ᩈᨬ᩠ᨧᩮᨲᨶᩥᨠᩣ ᩈᩩᨠ᩠ᨠᩅᩥᩔᨭ᩠ᨮᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩕ ᩈᩩᨷᩥᨶᨶ᩠ᨲᩣ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᨳ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᩣᨠᩣᩁᩮᨲᩮᩣ ᩉᩮᨲᩩᨽᩪᨲᩮᩈᩩ ᨶ ᨠᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᩈᨲᩥ ᩈᨬ᩠ᨧᩮᨲᨶᩥᨠᩣ ᩈᩩᨠ᩠ᨠᩅᩥᩔᨭ᩠ᨮᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩕ ᩈᩩᨷᩥᨶᨶ᩠ᨲᩣ ᩈᩘᨥᩣᨴᩥᩈᩮᩈᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ, ᩏᨷᨠ᩠ᨠᨾᩮ ᩋᩈᨲᩥ ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨿᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᨴᩦᨷᩥᨲᩮᩣᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

᪒᪓᪕-᪖᪨ ᩈᨬ᩠ᨧᩮᨲᨶᩥᨠᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨷᨴᩅᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨶ ᩏᨷᩈᨣ᩠ᨣᩔ ᩈᩣᨲ᩠ᨳᨠᨲᩣ ᨴᩔᩥᨲᩣ, ᨴᩩᨲᩥᨿᩮᨶ ᨬᩣᨠᨷᨧ᩠ᨧᨿᩔ᪨ ᨵᩣᨲᩩᨷᩥᨲ᩠ᨲᩈᩮᨾ᩠ᩉᩣᨴᩥᩋᩣᩈᨿᨽᩮᨴᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩅᩣᨲᩩᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ "ᨷᨧ᩠ᨨᩥᨾᨴᩥᩈᩣᨲᩮᩣ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣ ᩅᩣ ᩅᨲᩮᩔᩣ, ᩅᨠ᩠ᨡᩈᩣᨲᩮᩣ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣ ᩅᩣ ᩅᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩁᩈᩣ"ᨲᩥ ᨣᨱ᩠ᨮᩥᨷᨴᩮ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᪨ ᩅᨲ᩠ᨳᩥᩈᩦᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨳᩥᨷᩩᨭᩔ ᩈᩦᩈᩴ᪨ "ᩋᨦ᩠ᨣᨩᩣᨲᩔ ᨾᩪᩃᩴ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨸᩮᨲᩴ, ᨶ ᩋᨣ᩠ᨣᩈᩦᩈ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩮᩅᩣᨲᩥ "ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᩏᨷᨠ᩠ᨠᨾᨲᩮᩣ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᨣᨱ᩠ᨮ᩠ᨿᩣᨲᩥ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨾᩩᨧ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ "ᨶ ᩈᨠᩃᨠᩣᨿᨲᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨷᨶ ᨮᩣᨶᩣ ᨧᩩᨲᨾᨲ᩠ᨲᩮ ᩉᩮᩣᨲᩩ"ᨲᩥ ᨣᨱ᩠ᨮᩥᨷᨴᩮ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᪨ "ᨴᨠᩈᩮᩣᨲᩴ ᩋᩮᩣᨲᩥᨱ᩠ᨱᨾᨲ᩠ᨲᩮ"ᨲᩥ ᩅᩥᨶᩣ ᨶ ᩈᨾᩮᨲᩦᨲᩥ ᨧᩮ? ᨲᨲᩮᩣ ᨴᨠᩈᩮᩣᨲᩮᩣᩁᩮᩣᩉᨱᨲᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᩏᨷᨠ᩠ᨠᨾᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨠ᩠ᨠᩴ ᨮᩣᨶᩣ ᨧᩣᩅᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨶ ᩅᩥᨷ᩠ᨸᨭᩥᩈᩣᩁᩅᩈᩮᨶ ᨴᨠᩈᩮᩣᨲᩮᩣᩁᩮᩣᩉᨱᩴ ᨶᩥᩅᩣᩁᩮᨲᩩᩴ ᩋᨵᩥᩅᩣᩈᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨻᩉᩥ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩮ ᩋᨵᩥᩅᩣᩈᩮᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ, ᨲᨳᩣᨷᩥ ᩋᨵᩥᩅᩣᩈᨶᩣᨵᩥᨷ᩠ᨸᩤᨿᩮᨶ ᩋᨵᩥᩅᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣ ᨴᨠᩈᩮᩣᨲᨲᩮᩣ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᨶᩥᩅᩣᩁᩮᨲᩩᩴ ᩋᩈᨠ᩠ᨠᩩᨱᩮᨿ᩠ᨿᨲᩣᨿ "ᩋᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩮ ᩅᩣ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? ᨻᩉᩥ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶᩔ ᨴᨠᩈᩮᩣᨲᩴ ᩋᩮᩣᨲᩁᨲᩦᨲᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨵᩥᨷ᩠ᨸᩤᨿᩮᩣ ᨣᨱ᩠ᨮᩥᨷᨴᩣᨵᩥᨷ᩠ᨸᩤᨿᩮᨶ ᩈᨾᩮᨲᩥ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨾᩩᨧ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩈᨠᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲᩮᩣ᪨ ᩈᨠᩃᩈᩁᩦᩁᨲᩮᩣ ᩉᩥ ᨻᩉᩥ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩔᩮᩅ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᨲᩮᩣ "ᨻᩉᩥ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩮ ᩅᩣ ᩋᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩮ ᩅᩣ"ᨲᩥ ᩅᨧᨶᩴ ᩅᩥᩁᩩᨩ᩠ᨫᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨷᨶ ᨲᨾ᩠ᩉᩣ ᨲᨾ᩠ᩉᩣ ᩈᩁᩦᩁᨷ᩠ᨷᨴᩮᩈᩣ ᩅᩥᩈᩩᩴ ᨧᩩᨲᩴ ᩋᩅᩔᩴ ᨴᨠᩈᩮᩣᨲᩴ ᩋᩮᩣᨲᩁᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ "ᨴᨠᩈᩮᩣᨲᩴ ᩋᩮᩣᨲᩥᨱ᩠ᨱᨾᨲ᩠ᨲᩮ"ᨲᩥ, ᨻᩉᩥᨲᩣ ᨧ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨷᩣᨠᨭᨠᩣᩃᩴ ᨴᩔᩮᨲᩥ, ᨠᩥᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ? ᨾᩮᩣᨧᨶᩔᩣᨴᩮᨶ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᩏᨷᨠ᩠ᨠᨾᨲᩮᩣ ᩈᩩᨠ᩠ᨠᩴ ᨻᩉᩩᨲᩁᨾ᩠ᨷᩥ ᩈᩁᩦᩁᨷ᩠ᨷᨴᩮᩈᩣ ᨧᩩᨲᩴ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩃᨣ᩠ᨣᩣᩅᩈᩮᩈᩴ ᨾᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᩑᨠᩣ ᨡᩩᨴ᩠ᨴᨠᨾᨠ᩠ᨡᩥᨠᩣ ᨷᩥᩅᩮᨿ᩠ᨿ, ᨲᨲ᩠ᨲᨠᩮ ᨴᨠᩈᩮᩣᨲᩴ ᩋᩮᩣᨲᩥᨱ᩠ᨱᨾᨲ᩠ᨲᩮ ᩈᩘᨥᩣᨴᩥᩈᩮᩈᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩮᨲᩴ ᨠᨦ᩠ᨡᩣᩅᩥᨲᩁᨱᩥᨿᩴ (ᨠᨦ᩠ᨡᩣ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᩈᩩᨠ᩠ᨠᩅᩥᩔᨭ᩠ᨮᩥᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ) "ᨴᨠᩈᩮᩣᨲᩴ ᩋᨶᩮᨠᩣᨲᩥᨱ᩠ᨱᩮᨷᩥ

សញ្ញាឌិវេសនោ”តិអាទិំ តត្តកស្ស ធាហិ តិក្កូយតំ អសល្លេក្ខេត្វា “ចេតេតិ ឧបក្កមតិ ន មុច្ចតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្សា”តិ ចចនតោ ថុល្លច្ចយត្តំ សញ្ញាយ ចេតេន្តោបិ ន មុច្ចតិ, បស្សាចមិ ចណ្ណំ បស្សិត្វា ចត្តិកោយសកតស្ស បិដ្ឋិលតាយ ចា ធាត្វា សញ្ញាឌិវេសនតោ ចុដ្ឋាតព្ពំ អយមេត្ថ តតិយមេត្ថចារេច យុត្តិ សញ្ញាចរិយា ព្ទេម ឯច តយោ ទេរា, តេសមិ ចកសោតាទោហណំ តិមិត្តេ ឧបក្កមតត្តិ អយំ ទុតិយោ ចិតិច្ឆយោ សាធារណតោ ឯត្ថ, ឯចំ ឧបតិស្សត្ថេរោ ចឆតិ កិរ។

ធាតា ទុតន្យាអចស្សំ ចកសោតំ ឱ្យតទិតិ កត្វា “ធាតា ចាចតមត្តេតចេត្ថ អាបត្តិ ចេឌិតព្ពា”តិ ចុត្តំ ចកសោតំ ឱ្យតិណ្ណេ ឯច អាបត្តិ សុក្កស្ស ហិ សកលំ សរីរំ ធាតំ, អតោតិណ្ណេ ធាតា ទុតំ តាយ ន ហោតីតិ ឱ្យមំសិតព្ពំ អាភិធម្មិកត្វា ចេទស្ស “សុក្កចិស្សដ្ឋិ តាយ ទាកសមុដ្ឋាតា ហោតី”តិ (កចា៑ អដ្ឋ៑ ១០៧) កចាចត្ថ៌ុកចាយំ ចុត្តត្តា សមុចា ចិត្តសមុដ្ឋានតោ, “តំ អសុចិំ ឯកទេសំ មុខេនត អក្កហេសិ, ឯកទេសំ អក្កជាតេ បក្ខិបិ”តិ (បារា៑ ៥០៣) ចចនតោ ឧតុសមុដ្ឋានតោ ច ឌិស្សតិ, សោ ច តោ អចិតទាកស្សេច “អដ្ឋាតមេតំ, ភិក្ខចេ, អនចកាសោ យំ អទេហតោ អសុចិ មុច្ចេយ្យា”តិ (មហាច៑ ១៣៦; កចា៑ ១១៣) ចចនតោ៑ បទ្ទបិហារដ្ឋកចាយំ “អត្ថិ តស្ស អាសយោតិ តស្ស សុក្កស្ស ឧច្ចារបស្សាចាតំ ចិយ បតិដ្ឋានោកាសោ អត្ថិ”តិ (កចា៑ អដ្ឋ៑ ១០៨) ចតតោ តស្ស អាសយោតិ សិទ្ធំ បាកតិកចិត្តសមុដ្ឋានរូបំ ចិយ អសំសដ្ឋត្វា, តិក្កូយតតោ ច “ចត្តិសិនំ, កដិ, កាយោ”តិ តិធា សុក្កស្ស ធាតំ បកាសេត្តិ អាចរិយា សមុចិនំ ចិយ តំ ឌដ្ឋព្ពំ, ន ច ចិសស្ស ធាតតិយមោ, កោធចសេត ចុសត្តស្ស ហោតិ, ឯចមស្ស ន ច ធាតតិយមោ, ទាកចសេត ឧបក្កមត្តស្ស ហោតីតិ តក្កា។

តោភកទោណបច្ចយោ តាយ កេសខ្លេសតាសតាហារាឌិបច្ចយោ សំសក្កកេឆតោបីតិ ឯតេសុ ឌ្វីហិបិ តីហិបិ បហីតចិបល្លាសត្វាតិ ឯត្ថ យំ កិច្ចំ សុបិតន្តេត សេក្ខបុថុជ្ជតា បស្សត្តិ, តំ សព្ពំ ចិបល្លត្ថំ អភូតមេចាតិ អាបជ្ជតិ៑ តតោ “យំ បត បុព្ពតិមិត្តតោ បស្សតិ៑ តំ ឯកត្តសច្ចមេច ហោតី”តិ ព្ទចំ ចិរុជ្ឈតិ, តស្មា ន ចិសយំ សន្ធាយ ចុត្តំ សោ ហិ សច្ចោ ចា ហោតិ, អលិកោ ចាតិ កត្វា តទ្ចោ សន្ធាយ ចុត្តំ សិយា, “អសេក្ខា បហីតចិបល្លាសត្តា សច្ចមេច បស្សត្តិ, តាសច្ចំ”ត្តិ ចត្តព្ពំ សិយា៑ កិន្តុ ឥស្សតំ សន្ធាយ ចុត្តំ តន្យាអភូតំ, អបស្សន្តោបិ ហិ បស្សន្តោ ចិយ អសុណន្តោបិ សុណន្តោ ចិយ អមុតន្តោបិ មុតន្តោ ចិយ ហោតិ៑ សច្ចមិ ចិបស្សតីតិ តោ តក្កាតិ អាចរិយោ៑ តំ ទូបតិមិត្តាឌិអារម្មណំ ន ហោតិ, អាកត្តុកបច្ចុប្បន្នំ ទូបតិមិត្តាឌិអារម្មណំ សន្ធាយ ចុត្តំ កម្មតិមិត្តកតិតិមិត្តភូតាតិ ហិ ទូបតិមិត្តាឌិតិ តចក្កស្ស អារម្មណាតិ ហោត្តិ ឯច៑ តត្ថ កម្មតិមិត្តមតីតមេច, កតិតិមិត្តំ ចោកំ កាលំ បច្ចុប្បន្នំ សិយា៑

ព្រាឌិសាតីតិ បច្ចក្ខតោ អភូតបុព្ពបរិកប្បិតាកត្តុកបច្ចុប្បន្នទូបតិមិត្តាឌិអារម្មណាតិ, ទាកាឌិសមុយុត្តាតិ ចាតិ អត្ថោ៑ មក្កដស្ស តិដ្ឋា លហុបរិចត្តា ហោតិ៑ សោ ហិ ទូក្ខសាខតោ បតតកយា អតិក្ខណំ ឧម្មីលតិ ច សុបតិ ច៑ មតុស្សា កិច្ចាបិ បុតប្បុតំ ឧម្មីលត្តិ សុច្បត្តតារំ បដិពុទ្ធា ចិយ បស្សត្តិ, អថ តោ បដិពុទ្ធាតំ បុតប្បុតំ កចង្កោតរណំ ចិយ សុបិតកាលេបិ តេសំ កចង្កោតរណំ ហោតិ, តេយត “សុបតី”តិ ចុច្ចតិ៑ “កចង្កចិតេត្តត ហិ សុបតី”តិ ចចនតោ កចង្កោតរណំ កទេដកាមស្ស តិទ្ទស្សាហសត្តកាច្ចុបតិស្សមត្តា “តិដ្ឋា”តិ ចុច្ចតិ៑ សា កទេដកាមស្ស ទុព្ពលកាចេត សុបិតឥស្សតកាលេ កចង្កតោ ឧត្តទណេ សតិបិ តិទ្ទស្សាហសត្តកាចប្បត្តិយា “បចត្តតី”តិ ច ចុច្ចតិ, មតោ សត្វា “បដិពុទ្ធា”តិ ន ចុច្ចត្តិ, កទេដកាមស្ស តិទ្ទស្សាហសត្តសកាចប្បត្តិតោ ច តត្ថិស្សិតំ ហឆយចត្ថុ ន សុប្បសត្តំ ហោតិ, តតោ

តន្និស្សិតាបិ ចិត្តប្បវត្តិ អប្បសន្នចរិតនិស្សិតឌីបប្បកា វិយ។ តេនេវ អដ្ឋកថាយំ “ឥមាយំ កុសលចិត្តេកគ្គតាយ ចេតនាយ បដិសន្ធិ អាកឌ្ឍិតុំ អសមត្ថា”តិអាទិ វុត្តំ។

ឥណ្ឌិបទេ បន “កុសលចិត្តេកគ្គតាតិ សុបិនេ ឧបដ្ឋិតំ និមិត្តម្បិ កុសល”ន្តិ លិខិតំ។ តំ អនេកត្ថំ សព្វម្បិ និមិត្តំ ហោតិ, ន ច កុសលារម្មណចិត្តេកគ្គតា ចេតនា, តាយ ចិត្តប្បវត្តិ កុសលា អតីតានាគតារម្មណាយ, បញ្ញត្តារម្មណាយ វា អកុសលត្តា, អចិត្តេកាយ កុសលការេវា ន យុជ្ជតិ ចេតនាយ អចិត្តេកាយ ភាវនាបការាយាតិរេកពលសង្ខាតេនា។ ភាវនាពលសម្បិតញ្ញចិត្តំ អរូបម្បិ សមាតំ អតិការិយម្បិ ករជកាយំ គហេត្វា ឧកចិត្តក្កលោនេវ ព្រហ្មលោកំ បរិបេត្វា ឥរបតិ។ តប្បដិភាគំ អតប្បិតម្បិ កាយាចចរចិត្តំ ករជកាយំ អាកាសេ លង្ឃនសមត្ថំ ករោតិ, បគេវចេតរំ។ កិំ បនេត្ថ តំ អត្ថាភការលំ, យេន ចិត្តស្សេវ អាភុការេវាតិ បញ្ញាយេយ្យ ចិត្តាភុការេន វា លទ្ធាសេវនាទិកិរិយាចិសេសនិដ្ឋត្តិតស្សានតោ, តស្មា កុសលចិត្តេកគ្គតាតិ កុសលហទយចិត្តេកគ្គតាតិ អាចរិយស្ស តក្កោ។ អត្តនោ យត្តិក្លាការេន តន្និស្សិតស្ស ចិត្តស្ស យត្តិក្លភាវនិប្ផាទនសមត្ថម្បោ, ហទយចត្ថុ ចក្ខុសោតាទិចត្ថុ វិយ ព្វត្រិយំ ភវេយ្យ, ន ចេតំ ព្វត្រិយំ។ យតោ ឆឡេវសុទេហ ឧបិតាយនូបបិញ្ញព្វយំ ឧទ្ទេសាវហំ ន ឌាតំ។ អតិត្រិយត្តា ហិ តំ កាយិត្រិយស្ស អត្ថន្តរំ ន ឧដ្ឋិតំ, ចត្ថុរូបត្តា ច អចត្ថុរូបស្ស ឌីចិតិត្រិយស្ស អត្ថន្តរម្បិ ន ឧដ្ឋិតំ, តស្មា យំ វុត្តំ “តស្ស អប្បសន្នត្តា តន្និស្សិតា ច ចិត្តប្បវត្តិ អប្បសន្នា ហោតី”តិ, តំ ន សិទ្ធន្តិ ចេ? សិទ្ធមេវ អតិត្រិយាតម្បិ សប្បាយាសប្បាយាតុអាហារាទីនំ បច្ចយានំ សមាយោគតោ, ចិត្តប្បវត្តិយា ចិការទស្សនតោ, បច្ចក្ខត្តា វ។ យស្មា អប្បដិពុទ្ធោបិ បដិពុទ្ធំ វិយ អត្តានំ មញ្ញតីតិ។ ឧត្តានតា ករជកាយស្ស និរុស្សាហសន្តភាវាការចិសេសោ និទ្ទា នាម។ សា ចិត្តស្ស កចង្គោតរណាការចិសេសេន ហោតិ, តាយ សមន្នាគតោ សុត្តោ កចង្គោតា ឧត្តិណ្ណោ សុបិនំ បស្សតិ, សោ “កបិមិទ្ធបរេតោ”តិ វុច្ចតិ, សោ សុត្តោ អប្បដិពុទ្ធោ ហោតីតិ អយមេត្ថ សាធិតោ ហោតិ។

យស្មា កចង្គោតារនិរន្តរតាយ អច្ចន្តសុត្តោ នាម ហោតិ, តស្មា “យទិ តាច សុត្តោ បស្សតិ, អភិធម្មចិរោធោ អាបជ្ជតី”តិអាទិ វុត្តំ។ យស្មា បន និទ្ទាក្ខណេ ន បដិពុទ្ធោ នាម ហោតិ, តស្មា “អថ បដិពុទ្ធោ បស្សតិ, ចិនយចិរោធោ”តិអាទិ វុត្តំ, យស្មា ច អចិណ្ណនិទ្ទោ, អនោតិណ្ណកចង្គោ ច អត្ថិ, តស្មា “កបិមិទ្ធបរេតោ បស្សតី”តិ វុត្តំ។ អញ្ញថា អយំ នេវ សុត្តោ ន បដិពុទ្ធោ, អត្ថតោ តំ និទ្ទំ អនោក្កន្តោ អាបជ្ជេយ្យ។ ឧត្តានតា ច អភិធម្មោ, ចិនយោ, ភាគសេនត្ថេរចចនំ យុត្តំ វាតិ សព្វំ អញ្ញមញ្ញសំសន្ទិតំ ហោតិ។ តត្ថ កបិមិទ្ធបរេតោតិ កចង្គោតា ឧត្តិណ្ណនិទ្ទាបរេតោ។ សា ហិ ព្វភ កបិមិទ្ធំ នាម។ “តត្ថ កតមំ មិទ្ធំ? យា កាយស្ស អកល្យតា អកម្មញ្ញតា…បេ… សុបនំ, ព្វងំ វុច្ចតិ មិទ្ធ”ន្តិ (ធ។ ស។ ១១៦៣) ឧចយាគតំ។ ព្វងញ្ញអរូបំ, ព្វយស្ស ផលភូតោ ករជកាយស្ស អកល្យតា’បចលាយិកាទិបិ និទ្ទាចិសេសោ ការណោបចារេន “កបិមិទ្ធ”ន្តិ បវុច្ចតិ។ យតោច្ច “កបិមិទ្ធបរេតោ ខោ, មហារាជ, សុបិនំ បស្សតី”តិ (មិ។ ប។ ៥។៣។៥ ចោរាលំ ចិបនិស) វុត្តន្តិ។

យំ តំ អាបត្តិចុដ្ឋានន្តិ ឧត្ត យេន ចិនយកម្មេន តតោ វុដ្ឋានំ ហោតិ, តំ ព្វឆ អាបត្តិវុដ្ឋានំ នាម។ អចយចេ សមុហចោហារេន ចាតិ ឧត្ត សាពទេចិនតោ ទុក្កដេចិនកោតិ វុច្ចតីតិអាទិ និទស្សនំ, ចេឥនាក្ខន្ធាទិ ទុញ្ញហីសទ្ទស្ស និទស្សនំ។ ន ច យយាតិ ឌីឃំសតបទស្ស តស្ស កិរិយំ សន្ធាយ, យោវនេន ច សណ្ឋិដ្ឋានំ សន្ធាយ យុច្ចតបកតិយា ចាតិ វុត្តំ។

២៥០។ គេហន្តិ បញ្ចកាមគុណា។ ចនក្កិយន្តិ បាកតិកំ។ សព្យយុត្តស្សុលេចនភាយុលេន ទារកោច “អស្សាទោ”តិ វុត្តោ។ សុបន្តស្ស ចាតិ ញាណំ គបិមិទ្ធបរេតតា វិយ ភវង្គសន្តតិំ អចិន្តិត្វា សុបន្តំ សន្ធាយ វុត្តន្តិ, វិមំសិតព្ពំ។ ឧក្កណ្ឋាយាតិ សោភណ្ឋាយ។

២៦៦។ “ទារុធីតលិកលេបចិត្តានំ អង្គជាតបដិនិជ្ឈានេបិ ទុក្កដ”ន្តិ វទន្តិ។ “ឧប្បន្នេ បរិឡាហេ មោចនរាគេនា”តិ លិខន្តិ។ វាលិកាយ វា “ហត្ថិកាយំ នស្សតី”តិ វុត្តេ វិយ “អាបត្តិ ត្វ”ន្តិ សព្ពត្ថ បាឋោ។ “ឯហិ រេ ត្វំ, អាវុសោ សាមណេរ, អង្គជាតំ គណ្ហាហី”តិ អាគតត្តា “វតីកម្ម”ន្តិបិ វត្វា យុត្តំ វិយ ទិស្សតិ។ ឯវំ សន្តេ អញ្ញំ “ឯវំ ករោហី”តិ អាណត្តិយាបិ អាបត្តិ សិយាតិ សង្កា ហោតិ។ តស្មា ន វុត្តន្តិ គហេតព្ពន្តិ កេចិ។

២៦៧។ “បុប្ផាវលិយំ សាសវញ្ញាយ”ន្តិ ទុវិធោ កិរ។

សុក្កវិស្សដ្ឋិសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

២។ កាយសំសគ្គសិក្ខាបទវណ្ណនា

២៧០។ “ឱតិណ្ណោ”តិ ឥមិនាស្ស សេវនាធិប្បាយតា ទស្សិតា។ “វិបរិណតេន ចិត្តេន មាតុគាមេន សទ្ធិ”ន្តិ ឥមិនាស្ស វាយាមោ ទស្សិតោ។ “សទ្ធិ”ន្តិ ហិ បទំ សំយោគំ ទីបេតិ, សោ ច បយោគោ សមាគមោ អល្លីយនំ កេន ចិត្តេន? វិបរិណតេន ចិត្តេន, ន បត្តបដិគ្គហណាធិប្បាយាទិនាតិ អធិប្បាយោ។ “កាយសំសគ្គំ សមាបជ្ជេយ្យា”តិ ឥមិនាស្ស វាយមតោ ផស្សបដិវិជាននា ទស្សិតា ហោតិ។ វាយមិត្វា ផស្សំ បដិវិជានន្តោ ហិ សមាបជ្ជតិ នាម។ ឯវមស្ស តិវង្គសម្បត្តិ ទស្សិតា ហោតិ។ អថ វា ឱតិណ្ណោ។ កេន? វិបរិណតេន ចិត្តេន យក្ខាទិនា សត្តោ វិយ។ ឧបយោគត្ថេ វា ឯតំ ករណវចនំ, ឱតិណ្ណោ វិបរិណតំ ចិត្តំ កូបាទិំ វិយ សត្តោ។ អថ វា “រាគតោ ឧត្តិណ្ណោ ភវិស្សាមី”តិ កិញ្ចាបិ ឧបគតោ, តតោ ឧត្តិណ្ណាធិប្បាយតោ វិបរិណតេន ចិត្តេន ហេតុភូតេន តមេវ រាគំ ឱតិណ្ណោ។ មាតុគាមេន អត្តនោ សមីបំ អាគតេន, អត្តនា ឧបគតេន វា។ ឯតេន មាតុគាមស្ស សារត្តតា វា ហោតុ វិរត្តតា វា, សា ឥធ អប្បមាណា, ន ភិក្ខុនីនំ កាយសំសគ្គេ វិយ ឧភិន្នំ សារត្តតាយ បយោជនំ អត្ថិ។

កាយសំសគ្គន្តិ ឧភិន្នំ កាយានំ សម្បយោគំ។ បទភាជនេ បន “សមាបជ្ជេយ្យាតិ អជ្ឈាចារោ វុច្ចតី”តិ វុត្តំ, តំ សមាបជ្ជនំ សន្ធាយ, ន កាយសំសគ្គំ។ កាយសំសគ្គស្ស សមាបជ្ជនា ហិ “អជ្ឈាចារោ”តិ វុច្ចតិ។ អដ្ឋកថាយំ បន “យោ សោ កាយសំសគ្គោ នាម, សោ អត្ថតោ អជ្ឈាចារោ ហោតី”តិ វុត្តំ, តំ បរតោ បិញ្ញត្តំ “សេវនាធិប្បាយោ, ន ច កាយេន វាយមតិ, ផស្សំ បដិវិជានាតិ, អនាបត្តី”តិ (បារា។ ២៧៩) វុត្តលក្ខណេន វិញ្ញាយតីតិ។ ផស្សបដិវិជាននាយ ហិ សំសគ្គោ ទីបិតោ។ សោ ចេ អជ្ឈាចារោ ហោតិ, កថំ អនាបត្តិ ហោតីតិ។ សុវុត្តមេវ, កិន្តុ “កាយសំសគ្គំ សមាបជ្ជេយ្យា”តិ បទំ ឧទ្ធរិត្វា “អជ្ឈាចារោ វុច្ចតី”តិ ឧត្តរម្បិ បទានំ សាមញ្ញការកតាយត្តា,

សមាបជ្ជិតព្ពាការេន សមាបជ្ជនាការេន “សោ អត្តនោ អញ្ញាចារោ ហោតី”តិ វុត្តំ សិយា។

“ហត្ថគ្គាហំ វា”តិ ឯត្ថ ហត្ថេន ពទ្ធោបិ ឧបនិពន្ធកោ កាយោ សង្គហិតោ, ន កិន្តុ សត្តានោ តប្បដិពទ្ធោ ហត្ថាលង្ការាទិ។ វេលិក្ខហេលេន អនុបាទិន្នកោ អកិន្តុសត្តានោ លោមលោមានញ្ញាទីនោ កម្មបច្ចយមានុសម្ពន្ធនោ គហិតោតិ វេទិតព្ពំ។ តេនេវាហ អដ្ឋកថាយំ “អនុបាទិន្នកេនបិ លោកម្ពិ លោមាទិនា ឧបាទិន្នកំ វា អនុបាទិន្នកំ វា ផុសន្តោបិ សង្ឃាទិសេសំ អាបជ្ជតិយេវា”តិ (បារា៎ អដ្ឋ៎ ១។១៤៣)។ តេន អនុបាទិន្នកានម្បិ លោមលោមាទីនំ អង្គភាវោ វេទិតព្ពោ។ ឯវំ សន្តេបិ “កាយំ បដិពន្ធាតីតិ តិចង្គសម្បត្តិយា សង្ឃាទិសេសោ។ កាយស្ស អប្បដិពន្ធត្តា ទុចង្គសម្បត្តិយា ទុក្កដ”ន្តិ ពួមិតា បិញ្ញល្អដ្ឋកថាតយេន វិនិវេសិតីតិ វេ? ន, តពទ្ធាភាវតោ។ ផុដ្ឋភាវេញ្ញាបដិពន្ធាភាវេន្តាបិ កាយំ បដិពន្ធាតីតិ នាម, អមលេកោ អត្ថោ, តស្មា មាតុគាមស្ស, អត្តនោ វ កាយបរិយាបន្នានំ លោមាទីនំ អញ្ញមញ្ញំ ផុដ្ឋភាវំ ផុសិត្វា តំ សាទិយតំ កាយំ បដិពន្ធាតីតិ នាម, ន កាយវិញ្ញាណុប្បត្តិយា ឯវ។ អនេកគ្គិកតេញ្ញត្ថ កាយវិញ្ញាណំ មាតុគាមស្ស ឧបាទិន្នកេន កាយេន, អនុបាទិន្នកេន វា កាយេន កិញ្ចនោ ឧបាទិន្នកកាយេ ផុដ្ឋេ បសន្នកាយិន្ទ្រិយោ វេ ហោតិ, តស្ស កាយវិញ្ញាណំ ឧប្បជ្ជតិ, តេនេវ កាយំ បដិពន្ធាតីតិ នាម សោ ហោតិ។ អនុបាទិន្នកកាយោ, លោលុប្បោ អប្បសន្នកាយិន្ទ្រិយោ វា ហោតិ, វិបរិវត្តនេន ឧបហតកាយោ វា តស្ស កាយវិញ្ញាណំ នុប្បជ្ជតិ។ ន ច តេន កាយំ បដិពន្ធាតីតិ នាម, កេវលំ សេវនាធិប្បាយេន វាយមិត្វា កាយសំសគ្គំ សមាបជ្ជន្តោ កាយំ បដិពន្ធាតីតិ នាម មនោវិញ្ញាណេន, តេន វុត្តំ “កាយសំសគ្គំ សមាបជ្ជេយ្យាតិ ពួមិតាស្ស វាយមតោ កាយបដិពន្ធតា ឥស្សិតា”តិ។ អបរោបិ កិញ្ចិ មាតុគាមស្ស កាយបដិពទ្ធេន វា និស្សគ្គិយេន វា ផុដ្ឋោ កាយវិញ្ញាណំ ឧប្បាទេន្តេន កាយំ បដិពន្ធាតីតិ នាម, តស្មា វុត្តំ “អនេកគ្គិកតេញ្ញត្ថ កាយវិញ្ញាណ”ន្តិ។ អបរោ វត្តំ បរិហរិត្វា និគ្គាយត្តំ មាតុគាមំ កាយសំសគ្គរាគេន វត្ថុស្ស ឧបរិភាគេ សហិតំ ផុសន្តោ វត្ថត្តរេន និប្បន្នលោមសមស្ស អប្បដិពន្ធន្តោបិ សេវនាធិប្បាយោ កាយេន វាយមិត្វា កាយំ បដិពន្ធាតីតិ នាម, សង្ឃាទិសេសំ អាបជ្ជតិ។ “និលំ ឃដ្ដេយ្យាមីតិ កាយំ ឃដ្ដេតិ, សង្ឃាទិសេសោ”តិ ហិ វុត្តំ។ អយំ វុត្តិយោ អត្ថោ។ ឯវំ អនេកគ្គត្តា, ឯវំ វុត្តិទោសញ្ញាធិប្បាយតោ ច មាតិកាដ្ឋកថាយំ កាយបដិពន្ធនំ អង្គន្តេន ន វុត្តំ។ តស្មិញ្ញាវុត្តេ ផាតេមតំ វិជ្ជតិ, យំ កិញ្ចិ សង្ឃាទិសេសំ អាបជ្ជិត្វាបិ នលេន លោមេន សំសគ្គោ និដ្ឋោ, ន ច មេ លោមឃដ្ដនេន កាយវិញ្ញាណំ ឧប្បន្នំ, វិបរិវត្តចិត្តកេន្តា វាហំ ន កាយំ បដិពន្ធាមីតិ អនាបត្តិសញ្ញី សិយាតិ ន វុត្តំ, អបិច “កាយំ បដិពន្ធាតីតិ, ន ច កាយំ បដិពន្ធាតី”តិ ច ឯវមាទិ បទានំ អដ្ឋកថាយំ វុត្តនយំ ទស្សេត្វា សោ បញ្ញាបេតព្ពោ។ ឯត្តាវតា ន តពទ្ធាភាវតោតិ ការណំ វិត្ថារិតំ ហោតិ។

បទភាជនីយវណ្ណនា

១៤១។ “រត្តំ ចិត្តំ ឥមស្មិំ អត្ថេ អធិប្បេតំ វិបរិណត”ន្តិ កិញ្ចាបិ សាមញ្ញេន វុត្តំ, វិនីតវត្ថុ “មាតុយា មាតុបេមេន អាមសតិ…បេ… អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ វុត្តត្តា កាយសំសគ្គរាគេនេវ រត្តន្តិ វេទិតព្ពំ។ តថា “មាតុគាមោ នាម មនុស្សិត្ថី”តិ កិញ្ចាបិ អវិសេសេន វុត្តំ, អថ ខោ អវិនដ្ឋិន្ទ្រិយាវ មនុស្សិត្ថី ពួជានាធិប្បេតា “មតិត្ថិយា កាយសំសគ្គំ សមាបជ្ជិ…បេ… អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្សា”តិ វុត្តត្តា។ “មនុស្សិត្ថី”តិ ឯត្តាវតា សិទ្ធេ “ន យក្ខី ន បេតី ន តិរច្ឆានគតា”តិ វចនំ អវិនដ្ឋិន្ទ្រិយាបិ ន សព្វា មនុស្សវិគ្គហា ពួតិ ពួធ មនុស្សិត្ថី

កាយ៉ យក្ខិអាគយោ ហិ អត្ថតោ ឧាតិសិទ្ធេត ព្ភ័ង្គិចិសេយេត ព្ជ័ត្តិយោ មនុស្សចិក្កហាបិ ហោត្តីតិ គស្សតព្ធំ ទុត្ថំ៉ តាវុ យក្ខិ

ទុល្លច្ចយចត្ថុ ហោតិ ចិតិតចត្ថុ យក្ខិយា កាយសំសក្កេត ទុល្លច្ចយស្ស ទុត្តត្តា៉ តគនុលោមត្តា បេតិត្ថិ, គេចិត្ថិ ច ទុល្លច្ចយចត្ថុ៉

តិរច្ឆានកាតិត្ថិ ទុក្កដចត្ថុ៉ តិរច្ឆានកាតមនុស្សចិក្កហិត្ថិ ច ទុល្លច្ចយចត្ថុមេចាតិ ឲុពោ៉ ចិកេក្ក បត "មនុស្សិត្ថិ ច ហោតិ មនុស្សិត្ថិសញ្ញី"តិ

បិឡព្ភយា អការេចត "ព្ភត្ថិ ច ហោតិ យក្ខិសញ្ញី"តិអាគិចចេត សតិ យក្ខិអាគិតំ អតិត្ថិតាបសក្កតោ, "ព្ភត្ថិ ច ហោតិ ព្ភត្ថិសញ្ញី"តិអាគិមិ្យា

យក្ខិអាគិតំ អគត្ថាកេណោ សតិ តាសំ សញ្ញាគិសេសចត្ថុកាចប្បសក្កតោ ច យក្ខិអាគយោ ត ទុត្ថាតិ ចេគិតព្ពា៉ ឲុពោ បត "ចិតិតចត្ថុមិ្យា

'អញ្ញាតរោ កិក្ខុ តិរច្ឆានកាតិត្ថិយា កាយ...បេ... ទុក្កដស្សា'តិ ឲត្ថ អមនុស្សចិក្កហា បិកតិកតិរច្ឆានកាតិត្ថិ អធិប្បេតា, តស្មា ទុក្កដំ ទុត្ថំ៉

'ព្ភត្ថិ ច ហោតិ តិរច្ឆានកាតសញ្ញីតិ តិរច្ឆានកាតា ច ហោតិ ព្ភត្ថិសញ្ញី'តិអាគិចារេសុបិ បិកតិកតិរច្ឆានកតោចច អធិប្បេតោ, សោ ច

តិរច្ឆានកាតបុរិសោចច៉ តោតេច ក្ខុល្លចាចាអត្ថកអាមបរិចចិយសិក្ខាបគេសុ មនុស្សបុរិសបដិសំយុត្តចារោ ចិយ

តិរច្ឆានបដិសំយុត្តចារោបិ កាកតា"តិ ចគត្តិ៉ តចា បណ្ឌកោតិ ព្ភេឆ មនុស្សបណ្ឌកោច, បុរិសោតិ ច ព្ភេឆ មនុស្សបុរិសោច អាកតោ,

តស្មា អមនុស្សិត្ថិ អមនុស្សបណ្ឌកោ អមនុស្សបុរិសោ តិរច្ឆានកាតិត្ថិ តិរច្ឆានកាតបណ្ឌកោ មនុស្សាមនុស្សតិរច្ឆានកាទិ៍តាកតោតាញ្ញេត្តកា

ចាតិ អដ្ឋ ឧតា ព្ភេឆ កាកតា, តោសំ ចរេសេត ចត្ថុសញ្ញាចិមតិកេគចេសេត អាបត្តិកេគាកេគចិតិច្ឆយោ, អតាកាតចារកោណតា ច

អសម្ពន្ធត្ថេត ចេគិតព្ពា, តចា តោសំ ទុកមិស្សកាគិចារោ, អាបត្តិអតាបត្តិកេគចិតិច្ឆយោ ច៉ "តត្ថ

អមនុស្សបណ្ឌកអមនុស្សបុរិសតិរច្ឆានកាតិត្ថិតិរច្ឆានកាតបណ្ឌកាតិ ចត្តារោ ទុក្កដចត្ថុកា, អមនុស្សិត្ថិមនុទិ៍ស្សាកតោតាញ្ញេត្តកា

ទុល្លច្ចយចត្ថុកា, អមនុទិ៍ស្សាកតោតាញ្ញេត្តកា តិរច្ឆានកាទិ៍តាកតោតាញ្ញេត្តកា ទុក្កដចត្ថុកា, បិឡព្ភយំ បត អមនុស្សិត្ថិយា អតាកាតត្តា

អមនុស្សបណ្ឌកា, ក្ខុកតោតាញ្ញេត្តកា បុរិសា ច តាកតា៉ តិរច្ឆានកាតិត្ថិបណ្ឌទិ៍កាកតោតាញ្ញេត្តកា តិរច្ឆានកាតបុរិសេត សមាតកាតិកត្តា

តាកតា, មនុទិ៍ស្សាកតោតាញ្ញេត្តកោ មនុស្សបណ្ឌកេត សមាតកាតិកត្តា អតាកតោ"តិ ចគត្តិ៉ អដ្ឋកថាយំ (បរិ៉ អដ្ឋ៉ ៧៉៧៧៤) បត

"តាកមាណចិកាយបិ សុបណ្ណមាណចិកាយបិ កិត្តរិយាបិ កាចិយាបិ ទុក្កដមេចា"តិ ទុត្តត្តា តគេច សមាណតោ កេហតព្ពំ៉

ត(តាយំ ចិចារណា – "ត, កិក្ខុចេ, តិរច្ឆានកាតស្ស តិសិត្តបរិសាយ បិតិមោក្ខំ ក្ខុទ្ទិសិតព្ពា"ត្តិ (មហាច៉ ១៥៧) ឲត្ថ "តិរច្ឆានកតោតិ

យស្ស ក្ខុបសម្បទា បដិក្ខិត្តា"តិ (កង្ខា៉ អដ្ឋ៉ តិទាតចណ្ណតា) អដ្ឋកថាយំ ទុត្តត្តា តិរច្ឆានកាតមនុស្សចិក្កហោ បិកតិកតិរច្ឆានកាតតោ

ចិសិដ្ឋោ, តចា យក្ខបេតតិរច្ឆានកាតមនុស្សចិក្កហាតំ "តិរច្ឆានកាតស្ស ច ទុក្ខុប្បត្តិយំ អបិច ទុក្កដមេចា"តិ ឲត្ថ ចិសេសេត្វា ទុត្តត្តា ច

"បតតទូបំ បមាណំ, ត មរណទូប"ត្តិ ឲត្ថ អាបត្តិចិសេសចចតតោ ច "ក្ខុកតោ អចស្សេត យក្ខស្ស ចា បេតស្ស ចា បណ្ឌកស្ស ចា

តិរច្ឆានកាតមនុស្សចិក្កហស្ស ចា អគក្ខិតំ ក្ខុត្តក្ខាតាយមណ្ឌលំ កាមេត កាយំ អាមសតិ, អាបត្តិ ទុល្លច្ចយស្សា"តិ (បរិចិ៉ ៤៤១) សាមញ្ញេត

ចចតតោ ច សោ ចិសិដ្ឋោតិ សិទ្ធំ៉ ចិសិដ្ឋត្តា ច តិរច្ឆានកាតមនុស្សចិក្កហិត្ថិយា កាយសំសក្កំ សមាបជ្ជត្តស្សាតិ ចិសេសោ ហោតិ, តស្មា

តត្ថ អាបត្តិចិសេសេត កចិតព្ពំ៉ យគិ កាយសំសក្កសិក្ខាបគេ តិរច្ឆានកាតមនុស្សចិក្កហិត្ថិបិ អធិប្បេតា, ទូបសាមញ្ញេត

សញ្ញាចិរាកត្តាសម្ភចតោ ក្ខុល្លចាចាអត្ថកាមបរិចចិយសិក្ខាបគេសុបិ សា ចត្តព្ពា កេចម្យ, សា ចាតាកតា៉ សទូបេត សំលិត្តចារត្តា

តាកតាតិ ចេ? ព្ភត្ថិ ច ហោតិ តិរច្ឆានកតោ ច ក្ខុកិត្ត ព្ភត្ថិសញ្ញីតិ ព្ភេឆ អាកតត្តា បុរិសលិង្គតិទ្ទេសោ ត យុជ្ជតិ, តស្មា

តិរច្ឆានកាតបុរិសោ ច ព្ភេឆ អាកតោ, តិរច្ឆានកាតមនុស្សចិក្កហិត្ថិយា បិឡព្ភយំ អតាកាតាយបិ ទុក្កដមេច អដ្ឋកថាយំ ទុត្តត្តាតិ ព្ភមស្ស

ចចតស្ស កាណេច្ឆាយា បរិយេសិតព្ពាតិ អធិប្បាយោ៉ ព្ភគំ ត យុជ្ជតិ៉ កស្មា? ព្ភត្ថិតំ, បុរិសាតព្វា ឲុកតោ ចចេត

បុរិសលិង្គសណ្ឋានតោ។ ឥធ តិរច្ឆានគតបុរិសបណ្ឌកិត្ថិយោ តិស្សោបិ ឯកតោ សម្បិណ្ឌេត្វា “តិរច្ឆានគតេនា”តិ វុត្តំ។

តត្ថ ច មនុស្សវិគ្គហាយ មនុស្សវិគ្គហេហិ ឥត្ថិបណ្ឌកបុរិសសញ្ញិតា យថាសង្ខ្យំ វេទិតព្វា។ ទុក្កដវារាទិសិក្ខាបទេសុ វារានំ សំខិត្តត្តា បុរិសតិរច្ឆានគតាទយោ នាគតា។ យថាវុត្តេសុ អាបត្តិ, តថា តត្ថាបិ។ អញ្ញថា បុរិសំ អាមសន្តស្ស ច អនាបត្តីតិ បណ្ឌកំ អាមសន្តស្ស ច ថុល្លច្ចយន្តិ មាតិកដ្ឋកថាយំ វុត្តំ។ តស្មា ឯតេ វារា សំខិត្តាតិ បញ្ញាយន្តីតិ។ វិសេសោ ច បណ្ឌកេ, បុរិសេ, តិរច្ឆានគតេ ច ឥត្ថិសញ្ញិស្ស អត្ថិ, តថាបិ តត្ថ ទុក្កដំ វុត្តំ, តស្មា អដ្ឋកថាយំ វុត្តមេវ បមាណន្តិ និដ្ឋមេត្ថំ វាទានំ យត្ថ យុត្តិ វា ការណំ វា អតិទេសំ និស្សេតិ, តំ វិចារេត្វា គហេតព្វន្តិ អាចរិយា។ ឯកច្ចេបន វាទេសុ យុត្តំ វិចារេត្វា គហេតព្វំ។

តត្ថ បាឡិយំ អាគតវារគណនា តាវ ឯវំ សង្ខេបតោ វេទិតព្វា – ឥត្ថិមូលកា បញ្ច វារា បណ្ឌកបុរិសតិរច្ឆានគតមូលកា ច បញ្ច បញ្ចាតិ វីសតិ វារា ឯកមូលកា, តថា ទុមូលកា វីសតិ, មិស្សកមូលកា វីសតីតិ សដ្ឋិ វារា, តានិ តីណិ វីសតិកានិ ហោន្តិ។ ឯកេកស្មិំ វីសតិកេ ឯកេកមូលវារំ គហេត្វា កាយេន កាយបដិពទ្ធវារា តយោ វុត្តា។ សេសា សត្តបញ្ញាស វារា សំខិត្តា, តថា កាយបដិពទ្ធេន កាយវារា តយោ វុត្តា, សេសា សំខិត្តា, ឯវំ កាយបដិពទ្ធេន កាយបដិពទ្ធវារេបិ និស្សគ្គិយេន កាយវារេបិ និស្សគ្គិយេន កាយបដិពទ្ធវារេបិ និស្សគ្គិយេន និស្សគ្គិយវារេបិ តយោ តយោ វារា វុត្តា, សេសា សំខិត្តា។ ឯវំ ឆក្កតិកានំ វសេន អដ្ឋារស វារា អាគតាតិ សង្ខេបតោ វុត្តា, សេសា ឆចត្តាលីសាធិកានិ តីណិ វារសតានិ សំខិត្តានិ។ តតោ បរំ មាតុគាមស្ស សារត្តបក្ខេ កាយេន កាយន្តិ ឯកមេកំ វត្វា បុព្វេ វុត្តា អដ្ឋារស វារា អាគតាតិ ឯកវីសតិ វារា សង្ខេបេន អាគតា, នវនវុតាធិកានិ តីណិ វារសតានិ សំខិត្តានិ។ តតោ បរំ អាបត្តានាបត្តិទីបកា ចត្តារោ សេវនាធិប្បាយមូលកា ចត្តារោ មោក្ខាធិប្បាយមូលកាតិ អដ្ឋ ចតុក្កា អាគតា។

តត្រាយំ វិនិច្ឆយោ – យទិទំ មាតិកាយ បរាមសនបទំ, តេន យស្មា អាមសនាទីនិ ឆុបនបរិយោសានានិ ទ្វាទសបិ បទានិ គហិតានិ, តស្មា បទភាជនេ អវត្វា “អាមសនា បរាមសនំ ឆុបនន្តិ” អាហ។ បរាមសនំ នាម អាមសនា។ “ឆុបនន្តិ” ហិ វុត្តេ បរាមសនម្បិ វិភង្គំ ឯកត្តំ គច្ឆេយ្យាតិ វេទិតព្វំ។ ឥត្ថី ច ហោតិ ឥត្ថិសញ្ញី ចាតិ ឥត្ថិយម្បិ បឋមវារេ ឯវ ទ្វាទសបិ អាមសនាទីនិ យោជេត្វា ទស្សិតានិ។ តតោ បរំ អាទិម្ហិ ទ្វេ បទានីតិ ចត្តារិ បទានិ អាគតានិ, ឥតរានិ សំខិត្តានីតិ វេទិតព្វានិ។ និស្សគ្គិយេន កាយវារាទីសុ បន សព្វាការេន អលាភតោ អាមសនមេវេកំ អាគតំ, សេសានិ “សម្ហារេតិ ហរតី”តិ បិហេឋា, សម្ហារេតិ ច គណ្ហិបនេសុ បន “បុរិមនយេនេវាតិ វេទិតព្វានី”តិ បរិក្ខិបនេ”តិ ច បច្ឆា “បុរិមនយេនេវាតិ សម្មសនា ហោតី”តិ ច “វេលិក្ខោ អាបត្តិយា បញ្ញត្តត្តា ភេទមុសនេបិ សញ្ញាវិសេសោ”តិ ច “តំ បការេសត្វំ ឧបនិក្ខមេន ហីតិអាទិ វុត្ត”ន្តិ ច លិខិតំ។

យថានិទ្ទិដ្ឋនិទ្ទេសេតិ ឥមស្មិំយេវ យថានិទ្ទិដ្ឋេ និទ្ទេសេ “សទិសំ អគ្គហេសី”តិ វុត្តំ តាទិសំ អគ្គហេសីតិ គហិតំ តត្ថ ការណេតិ អត្ថោ, កាយសំសគ្គវិរាគេ វាតិ អត្ថោ។ ឥតរេបិ កាយបដិពទ្ធផុសនេ។ គហណេ វាតិ គហណំ វា។ វិរាគេតិ វិរាគេ។ សារត្តន្តិ កាយសំសគ្គរាគេន រត្តំ, អត្ថតោ អនភិរតន្តិ អត្ថោ។ “មាតុគាមិកតិអាទិវិរត្តំ គហិតុកាមាយី”តិ វិរត្តំ នាមាតិបេយ្យវសេន គហិតា ឯត្ថ ទុក្កដំ

យុត្តោ. “កាយសំសគ្គរាគោ ច សារត្តោ គណ្ហិស្សាមី”តិ វិរត្តោ មាតរំ គណ្ហា អនធិប្បាយំ គណ្ហា ឯត្ថ យថាវុត្តវចនេន ថុល្លច្ចយំ “កាយំ គណ្ហិស្សាមី”តិ កាយប្បដិពទ្ធំ គណ្ហាតិ, ថុល្លច្ចយន្តិ វុត្តត្តា. “ឥត្ថី ច ហោតិ ឥត្ថិសញ្ញី សារត្តោ ច, ភិក្ខុ ច នំ ឥត្ថិយា កាយេន កាយំ អាមសតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្សា”តិ (បារា. ២៧១) វចនតោ សង្ឃាទិសេសោបិ ហោតីតិ. “វិរត្តំ គណ្ហិស្សាមី”តិ សារត្តំ គណ្ហាតិ, ឯត្ថាបិ សង្ឃាទិសេសោវ ហោតិ “តិលំ ឆិន្ទិស្សាមី”តិ កាយំ ឆិន្ទតិ, សង្ឃាទិសេសោ”តិ វចនតោ. ឯត្ថ បន “ន បុព្ពាភោគ កាយសំសគ្គរាគត្តា”តិ អនុក្កមបទេ ការណំ វុត្តំ. កេចិ បន “គហណបត្តិភាវេន ‘តិលំ ឆិន្ទិស្សាមី’តិ វាយមន្តោ កាយំ ឆិន្ទតិ, បុព្ពាភោគ តស្ស ‘កាយប្បដិពទ្ធំ ឆិន្ទិស្សាមី’តិ បវត្តត្តា ទុក្កដេន ភវិតព្ព”ន្តិ វទន្តិ. អយម្បិ វិនិច្ឆយោ “ឯវរូបេ សង្ឃាទិសេសោ”តិ វទតិ កិរ. “ឥត្ថិរូបេនោតិណ្ណចិត្តោ បុរិសរូបេនោតិណ្ណកាយ បុរិសេ វុត្តនយេន អាបត្តិភេទោ, ឥត្ថិលិង្គស្ស បដិច្ឆន្នកាលេបិ ឥត្ថិវិសយេវ អាបត្តី”តិ វទន្តិ.

## វិនីតវត្ថុវណ្ណនា

២៨១. តិណណ្ឌុបកន្តិ ហិរិវេរាទិមូលេហិ កតេហិ កតុណ្ឌំ. តាលបណ្ណមុទ្ទិកន្តិ តាលបណ្ណមយំ អង្គុលិមុទ្ទិកំ, តេន តាលបណ្ណមយំ កដិ, កដិសុត្តកំ, កណ្ណបិឡន្ធនាទិ សព្ពំ ន វដ្ដតីតិ សិទ្ធំ. តប្បណ្ណិកាសិនោ ឥត្ថិរូបំ លិខិតំ, កដិកបដ្ដោ ន លព្ភតិ កិរ. អាគន្តោ យុត្តយុត្តោ. នេនមិស្សាតិ អលង្ការត្ថំ កតោ កញ្ចនលតាទិចិត្តកម្មំ. សុវណ្ណេន សទ្ធិំ យោជេត្វា បតិត្វាតិ សុវណ្ណេនំ បក្ខិបិត្វា បតិត្វា. និជ្ជោតោ ឆាតុបិយាលតោ បដ្ដាយ. វេទនា ន កប្បតីតិ “តុយ្ហំ វេរិត”ន្តិ វុត្តត្តា. “វេតិយស្ស បូជំ ករោថា”តិ វុត្តេ វដ្ដតិ កិរ. ញត្តិញាតកំ តារកំ អារក្ខដ្ឋេលិហេយ្យ ខាតរូបកតិកេវេ.

វុត្តញ្ហេតំ អដ្ឋកថាយំ –

“អារក្ខត្ថាយ សុវណ្ណមយំ វេ, សុវណ្ណំ អនុវេលយតិ, អនាមាសវ”ន្តិ.

“ភេសជ្ជត្ថាយ បន វដ្ដតី”តិ វចនតោ យថាអដ្ឋកថាយំ វុត្តនយេនេវាបិ អនុញ្ញាតោ ហោតីតិ តត្ថ តត្ថ អធិប្បាយំ ញត្វា វិនេតព្ពំ.

កាយសំសគ្គសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា.

## ៣. ទុដ្ឋុល្លវាចាសិក្ខាបទវណ្ណនា

២៨៣. តតិយេ តយោ សង្ឃាទិសេសវារា តយោ ថុល្លច្ចយវារា តយោ ទុក្កដវារា តយោ កាយបដិពទ្ធវារាតិ ទ្វាទស វារា

សន្ទេបេត អាកាតា៎ តត្ថ តយោ សញ្ឈាឌិសេសចារា ទ្យុតិយសិក្ខាបទេ ចុត្តាតិ តិណ្ណំ ចីសតិកាតំ ឲ្យកោកយ្ទលិ ចារាតិ ទេចឌិតព្ពា, តស្មា ព្ពុឆ ចិនេសនាតិ បណ្ណាស ចារា សំលិត្តា ហោន្តិ, អញ្ញាថា ឥត្ថី ច ហោតិ វេមតិកោ សារត្តោ ច, កិញ្ច ច តំ ឥត្ថិយា ចច្ចមក្កំ បស្សាចមក្កំ អាឌិស្ស ចណ្ណម្បិ កណតិ...បេ... អាបត្តិ ទុល្លច្ចយស្ស៎ ឥត្ថី ច ហោតិ បណ្ឌកបុរិសសញ្ញី តិរច្ឆានគតសញ្ញី សារត្តោ ច, កិញ្ច ច តំ ឥត្ថិយា ចច្ចមក្កំ បស្សាចមក្កំ អាឌិស្ស ចណ្ណម្បិ កណតិ អនក្ខាសតិបិ, អាបត្តិ ទុល្លច្ចយស្ស៎ បណ្ឌកោ ច ហោតិ បណ្ឌកសញ្ញី សារត្តោ ច, កិញ្ច ច តំ បណ្ឌកស្ស ចច្ចមក្កំ អាឌិស្ស ចណ្ណម្បិ កណតិ, អាបត្តិ ទុល្លច្ចយស្សាតិ ឲ្យចមាឌីតំ អាបត្តិដ្ឋានានំ អតាបត្តិដ្ឋានតា អាបជ្ជេយ្យ, ន ចាបជ្ជតិ,

បណ្ឌកោ ឥត្ថិសញ្ញិស្ស ទុក្កដន្តិ ឌីបេតុំ "ឥត្ថី ច បណ្ឌកោ ច ឧភិន្នំ ឥត្ថិសញ្ញី អាបត្តិ សញ្ឈាឌិសេសេន ទុក្កដស្សា"តិ ចុត្តត្តា "បណ្ឌកោ បណ្ឌកសញ្ញិស្ស ទុល្លច្ចយ"ន្តិ ចុត្តមេច ហោតិ, តស្មា សព្វត្ថ សំលិត្តចារេសុ ទុល្លច្ចយដ្ឋានេ ទុល្លច្ចយំ, ទុក្កដដ្ឋានេ ទុក្កដម្បិ ចុត្តមេច ហោតីតិ ទេចឌិតព្ពំ៎ តថា "ឥត្ថី ច ហោតិ ទេមតិកោ សារត្តោ ច, កិញ្ច ច តំ ឥត្ថិយា ចច្ចមក្កំ បស្សាចមក្កំ ឋបេត្វា អធក្ខកំ ឧព្ភជានុមណ្ឌលំ អាឌិស្ស ចណ្ណម្បិ កណតិ...បេ... ទុល្លច្ចយស្សា"តិអាឌិនា តយេន ទុល្លច្ចយចេត្តបិ យថាសម្ភចំ ឧទ្ធរិតព្ពំ៎ តថា "ឥត្ថី ច ហោតិ ទេមតិកោ សារត្តោ ច, កិញ្ច ច តំ ឥត្ថិយា កាយបដិពទ្ធំ អាឌិស្ស ចណ្ណម្បិ កណតិ...បេ... ទុក្កដស្សា"តិអាឌិនា តយេន កាយបដិពទ្ធចារាបិ យថាសម្ភចំ ឧទ្ធរិតព្ពា៎ កាយប្បដិពទ្ធចារេត្តកំ ចិយ តិស្សក្កិយចារេត្តកំ លព្ភមានម្បិ អាបត្តិចិសេសាភាចតោ ន ឧទ្ធដំ៎ កាយប្បដិពទ្ធចារេត្តកោ បន ឌិត្តតយត្តា តម្បិ តតត្ថលេមា ចារា ច ឧទ្ធរិតព្ពា៎ សព្វត្ថ ត-ចិញ្ញូ តទ្ទាណាទិកា, យថាល្លិកា ឧម្មត្តកាឌិកា ច អតាបត្តិកា, បទោច បាកតិកា តិរច្ឆានគតិត្ថិតំ, តថា បណ្ឌកាឌយោបីតិ ទេចឌិតព្ពា៎ សេសំ ទុតិយេ ចុត្តតយេតេច ទេចឌិតព្ពំ៎

បទភាជនីយចណ្ណតា

១៧៥៎ ចុត្តតយយេចាតិ "កាយសំសគ្គេ ឥត្ថិលក្ខណោភា"តិ លិខិតំ៎ "ឥត្ថិលក្ខណោភា"តិ កិរ យថាអដ្ឋកថាបាឋោ៎ សីសំ ន ឲ្យតីតិ អនក្ខាសតំ ន ហោតិ, ឈដិតេ បន ហោតិ៎ តព្វាយំ ចិនេសនោ – ឥទេហិ តីហិ ឈដិតេ ឲ្យច សញ្ឈាឌិសេសោ ចច្ចមក្កបស្សាចមក្កានំ តិយតចចនត្តា, អនច្ចាឲ្យអាទិកត្តា ចា, ន អញ្ញេហិ អតិមិត្តានីតិអាឌីហិ អដ្ឋហិ៎ តត្ថ អសោហិតានិ, ទុចសោហិតានិ, ទុចចោឲ្យអានិ, បណ្ណូលីនិ, ឥត្ថិបណ្ឌកានិ, ចេបុរិសិកានីតិ ឲ្យតានិ ៤ យក្កានំ អតិយតចចតានិ, អតិមិត្តានិ, តិមិត្តមត្តានីតិ ទ្វេ បទានិ អតច្ចាឲ្យអាទិកានិ ច, យតោ អដ្ឋបទានិ "សញ្ឈាឌិសេសំ ត ជនេតី"តិ ចុត្តានិ, តស្មា តានិ ទុល្លច្ចយចត្ថូនិ៎ បរិញ្ញាឌកចត្ថុម្បិ ផ្ទិយ អនក្ខាសមត្តត្តា ទុក្កដចត្ថូតិ ឲ្យកោ៎ ឥត្ថិបណ្ឌកានិ, ចេបុរិសិកានីតិ ឲ្យតានេច បទានិ សកលសរីរសណ្ឋានទេឆឌីបកានិ ហុត្វានិ សញ្ឈាឌិសេសំ ត ជនេន្តិ សកលសរីរសាមញ្ញត្តា, ឥតរានិ ជនេន្តិ អសាមញ្ញត្តា៎ តានិ ហិ បស្សាចមក្កមេច ឌីបេន្តិ សិខរណី-បជំ ចិយ៎ ឧភតោព្យញ្ជនានីតិ ចចនំ បន បុរិសតិមិត្តេត អសញ្ឈាឌិសេសចត្ថុតា មិស្សចចនំ៎ បុរិសិតាភតោព្យញ្ជនកស្ស ច ឥត្ថិតិមិត្តំ បដិច្ឆន្នំ, បុរិសតិមិត្តំ បាកដំ ហោតិ៎ យថា តម្បិ ជនេតិ, កថំ អតិមិត្តានីតិអាឌិបទានិ ន សញ្ឈាឌិសេសំ ជនេន្តីតិ ឲ្យកោ, តំ ន យុត្តំ៎ បុរិសស្សបិ តិមិត្តាធិចចនតោ, "ទេចធុបសំហិតាហិ សញ្ឈាឌិសេសោ"តិ មាតិកាយ លក្ខណស្ស ចុត្តត្តា ច ទេចធុបសំហិតាហិបិ ឧកាសនេត បដិចិជានន្តិយា សញ្ឈាឌិសេសោ, អប្បដិចិជានន្តិយា ទុល្លច្ចយំ, ឥតរេហិ ឧកាសនេត បដិចិជានន្តិយា ទុល្លច្ចយំ, អប្បដិចិជានន្តិយា ទុក្កដន្តិ ឲ្យកោ, សព្វំ សុដ្ឋុ ចិចារេត្វា កហេតព្ពំ៎

១៤៨· ហសន្តោតិ ឃំ ស្កន្ធិស្ស ករោតិ, សា ទេ បដិចិនាភាតិ, សញ្ញាទិសេសោ·

ចិតីតចត្ថុចណ្ណភា

១៤៩· “បដិចុត្តំ ភាយា”តិ បរិទេធា· ទេភា-សទេស្កា អឆិទេកា· “អក្ខរលិបទេភតបិ ទេហាតី”តិ ចឝត្តិ, ចំ អាចជ្ជេតសយតត្តរចិឆិតា សទេយតិ ទេច, កទេហតញ្ញ៉ា·

ដ្ឋុល្លចាចាសិក្ខាបឆចណ្ណភា ភិដ្ឋិតា·

២· អត្តកាយបរិទីចទីយសិក្ខាបឆចណ្ណភា

១៥០· ចត្យុទ្ទេ តទេឃា សញ្ញាទិសេសចាទា អាកតា, ទេសសា សត្តបញ្ញាស ចាទា ទ្ធុល្លច្ចយដ្ឋក្កជបត្តិកាឃ សំលិត្តាតិ ទេចដិតញ្ញា, តទេតា អញ្ញតទេរា អសម្ពុចទេតា ញ្ញាឆ ភ ស្កន្ធទេជា· ទេសសទេយាឌតក្កទេយា ចុត្តតទេឃត ទេចដិតទេញ្ញា· ភកទេបរិក្ខាទេទហីតិ បរិកាទេបរិលាឌីហិ ភកទេបរិចាទេទហិ· ទេសតបរិក្ខាទេទាតិ ទេសតាលក្ការទេរា, សីលិលក្ការទេរាតិ អទេត្ថា (សំ· តិ· អដ្ឋ· ១២·៣)· ចក្កឌីរិទេយាតិ ឌីរិយចទេក្កា· ចសលំ ដ្ឋក្កត្តិ ភិយិត្តំ សត្ថាឃាហ, តទេឆច សត្ថាឃ “កិំ ទេយ បិបកំ, កិំ ទេយ ដ្ឋក្កត្ត”ត្តិ ចុត្តំ·

១៥១· សត្តិទេកាតិ ឃត្ថ ជំទេតា ចិញ្ញាទេបតិ· “បឆយចិក្កទេហ សទេឆ បិញ្ញត្តចទេសត ទេឃាទេឌតីតិ កាយទេហត្យុបរិទីចទីឃាអទេត្ថា· ទេសសត្តិ ‘អឆិប្បាទេឃា’តិ បឆំ ញ្ជញ្ញាតំ អត្ថាកាចទេតា· ដ្យតិទេឃ បិញ្ញត្តចទេសត កាយទេហត្យុ-បឆាតិ ញ្ជញ្ញាភាតិ ទេតសំ តត្ថ អត្ថាកាចទេតា· ឲុចំ ចត្តារិ បឆាតិ ដ្ឋិត្តំ ចិក្កហាតំ ចទេសត ទេឃាឌិតាតីតិ អបទេរ ចឝត្តី”តិ ចុត្តំ·

១៥២· ឲុទេតសុ សិក្ខាបទេឆសុ ទេយធុតទារទេកត ឌីតិក្កទេយ សតិ សញ្ញាទិសទេសត អភាបត្តិ· តស្មា “កិំ កទេត្ត អក្កឆាតត្តិ· ទេយធុតឆយូ”ត្តិ ញ្ញាឆំ ទេកចលំ ទេយធុតឆយូស្ស ចណ្ណកលាតត្ថំ ចុត្តំ, ភ ទេយធុតឆយូឆិប្បាទេឃត តឆត្ថិឃា ចុត្តត្តិ ទេចដិតញ្ញំ, បទេស្ស កិក្កទេភា កាយបរិទីចទីឃាឃ ចណ្ណកលាទេភ ដ្ឋក្កជំ· “ទេឃា ទេត ចិហាទេរ ចសតិ, តស្ស អក្កឆាតំ ទេឆហី”តិ បរិឃាឃចចទេភតបិ ដ្ឋក្កជំ· “អត្តកាយបរិទីចទីឃាឃ ចណ្ណំ កាទេសឃ្យ· ឃា យាឌិសំ សីលចត្ត”ត្តិ ច ចុត្តត្តាតិ ឲុទេកា· បដ្ឋាសុ អទេក្កសុ សត្តាចា សញ្ញាទិសទេសាចាតិ ឲុទេកា· ចិចាទេទត្វា កទេហតញ្ញ៉ា· កល្បិបទេឆ បភ “ញ្ញាយស្មិ សិក្ខាបឆទ្ធទេឃ កាឃសំសទេក្ក ចិឃ ឃក្ខិទេបតីសុ ដ្ឋុល្លត្តកាយចចទេភ ទ្ធុល្លច្ចយ’ត្តិ ចឝត្តិ· អដ្ឋកចាសុ បភ ភាកត”ត្តិ លិលិតំ· “ស្កទេតាញ្ជញ្ញាភទេកា បភ បណ្ឌកកតិទេកាចា”តិ ចឝត្តិ·

អត្តកាយបរិទីចទីយសិក្ខាបឆចណ្ណភា ភិដ្ឋិតា·

៥៎ សញ្ចរិត្តសិក្ខាបទវណ្ណនា

១៥៤៎ អហបិ ត្វក្កតាតិ អហំ អបិ ត្វក្កតា៎ អហំ ពូរេឃ្យាតិ ទុត្តូ អរេឃ្យាតិ ពាហុចចតំ ទោតិ៎

១៥៥៎ ឱឃាចត្តីតិ តីចំ ពត្វា ទេទេច ឃាចត្តិ៎ អាឃាចត្តីតិ ឃុត្ថំ ពត្វា អាទេទេត ឃាចត្តិ៎ អលក្ខារាឌីហិ យល្ហិទោតា ទេពសស៊ិចិឆាតាឌីហិ បឃាឌិទោតា៎ "យល្ហិតពទទេលា ទុក្កដ"ត្តិ ចទត្តិ៎

បទភាឌតឹយចណ្ណនា

១០១៎ សហ បទិទេល្ហត ចត្តយាភាតិ អទេត្វា៎ លត្តចាសិតី ភាយ "បិឃា បិឃំ ចទេសតី"តិ បាឡព្ព, បុទិសំ ចាទេសតីតិ អឌិប្បាទេឃា៎ "បិទេឃា បិឃំ ចាទេសតី"តិ អដ្ឋកថា៎

ពំ ពិទិឃំ សព្យាទេឃ្យតីតិ អចស្សំ អាទេទាទចត្តិឃា ទេច អាទេទាទចតីតិ អទេត្វា៎ ខ្ចិត្តំ យាតាបិត្យតំ ទេច អាទេទាទចតិ, សញ្ញាឌិទេសទេសាតិ ចិតឃចិតិត្ថទេឃ "ចត្តុ ឱទេលិទេពតព្ព"ត្តិ ចុត្តិ៎ ចត្តុយិត្រ "ឃុងាឃិទេត្តទេរា ពលិពាឃ អាទេទាទចឃី"តិ ចុត្តិ៎ ពំ "យាតាឌីតយិ ចទេតា ចិសទេក្ខទេតា តត្តី"តិ អដ្ឋកថាចចតទេតា តិប្បទេឃាឌតំ៎ ពំ បទេតតត្តិ អាចទិឃស្ស ចចតំ៎ យាត្យទក្ខិតំ ធ្វាហីតិ ទេបសិតស្ស ពត្វា យាតាបិត្យទក្ខិតំ ចទេតា តស្ស តស្សា យាត្យទក្ខិតភាទេចបិ សតិ ចិសទេក្ខតទេយច, ពស្មា? "បិត្យទក្ខិតាឌីស្យ អញ្ញាតទំ ចទត្តស្ស ចិសទេក្ខត"ត្តិ ចុត្តត្តា ព្ពតទថា អាឌិ-សទេក្ខា តិទត្តទេពា សិឃា៎ ទុពំ ទសពំ ព្ពតទេទត ទសទេពត ទេឃាឌត្វា បុទេព្ព ស្យក្ខចិស្សដ្ឋឃំ ចុត្តតឃត្តា យាត្យទក្ខិតាឃ យាតា អត្តទេភា ឌីត្យសត្តិពំ បហិលតីតិ ពទេហតត្តា៎

១១៥៎ អតកិតត្តិត្វាតិ ចចតយត្តទេយច, ឃឌិបិ អកិតត្តតិ, ឃាច សាសតំ តាទេទាចតិ, តាច "ឌីយំសិទេតា"តិ ត ចុត្តតិ៎ សាសតាទេទាចតពាទេលតិ អាលាបពស្ស សាសតចចតក្ខទេលា៎ តតិឃបទេទ ចុត្តតទេឃតាតិ ទុពក្កសព្យត្តិឃា ទុក្កដត្តិ អទេត្វា៎ ចត្តុពលតាឃ សញ្ញាឌិទេសទេសាតិ ឃុតឃចត្តុពលតាឃ ពិទ៎

១១៥៎ ចត្យទេត្ត អតាបត្តីតិ ទុត្ត បត "បដិក្កណ្ហាតិ ត ឌីយំសតិ ត បច្ចាហទតិ, អតាបត្តីតិ ទុត្ត ចិឃ 'ពច្ចទេត្តា ត សព្យាទេចតិ, អាពច្ចទេត្តា ចិសំចាទេឌី'តិ អតាបត្តិបាឡព្ពឃាបិ កចិតព្ពត្តិ ទស្សតត្តំ ចុត្ត"ត្តិ ចទត្តិ, ទុពទេច្ចស្យ ទេបិត្តទេពស្យ "អត្តី"តិបិ៎

ចិតីតចត្តុចណ្ណនា

໑໓໘. ອລໍວຈນີຍາຕິ ນ ວຈນີຍາ, ນິວາຣເຓ ອລໍ-ສທ຺ໂທ. ເສຣປິຕາ ວທຕີຕິ ທິຓ຺ຓປິຕາ ວທຕີຕິ ອຕ຺ໂຖ. ກິຎ຺ຈາປິ ເອຕ຺ຖ “ອິຕ຺ຖີ ນາມ ມນຸສ຺ສິຕ຺ຖີ ນ ຍກ຺ຂີ ນ ເປຕີ ນ ຕິຣຈ຺ຉານຄຕາ, ປຸຣິໂສ ນາມ ມນຸສ຺ສປຸຣິໂສ ນ ຍກ຺ໂຂ”ຕິອາທິ ວຸຕ຺ຕໍ, ຕຖາປິ ກາຍສໍສຄ຺ຄາທີສຸ “ມນຸສ຺ສິຕ຺ຖີ”ຕິ ອິຕ຺ຖີວຈນສ຺ສ ຄຕຕ຺ຕາ ອິຘາປິ ມນຸສ຺ສິຕ຺ຖີ ເອວາຕິ ປຎ຺ຎາຍຕິ. ເມຖຸນປຸພ຺ພພາຄຕ຺ຕາ ມນຸສ຺ສາມນຸສ຺ສຕິຣຈ຺ຉານຄເຕສຸ ນ ຖຸລ຺ລຈ຺ຈຍວຕ຺ຖຸກາເຍ ໂຫຕິ, ເສສາ ມນຸສ຺ສປຓ຺ຑກາທິວຕ຺ຖຸກາ ຕິຣຈ຺ຉານຄຕປຸຣິສາທິເວຍາ ທຸກ຺ກຏວຕ຺ຖຸກາ. ປິຏ຺ຐາວສາເນ ສຍ຺ໂຍເຄ ໂຫຕີຕິ ເວທິຕພ຺ພໍ. ຍຖາສຍ຺ຍຸຕ຺ຕໍ ປນ ວາຣາ ວຸທ຺ຘິຕພ຺ພາ. ປຓ຺ຓຕ຺ຕິອຊານເນ ປິນ ອລໍວຈນີຍກາວາຊານເນປິ ອທິນ຺ນກຕາ ເວທິຕພ຺ພາ. ຍຸຕ຺ຕລາທີສຸປີຕິ “ປຸພ຺ພສຸປິເຍ”ຕິ ວຸຕ຺ຕເຍວ ໂຫຕິ. “ເລຂໍ ເນຕ຺ວາ ປຕິເລຂໍ ອາເນຕີຕິ ສຍ຺ຈຣິຕ຺ຕໍ ນ ສຍ຺ຈຣິຕ຺ຕກາວຍວາເນຕ຺ຕພ຺ພສ຺ສາ”ຕິ ວທນ຺ຕິ, ອິທໍສຸຕ຺ຕາ ຄເຫຕພ຺ພໍ.

ສຍ຺ຈຣິຕ຺ຕສິກ຺ຂາປທວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາ.

໖. ກຸຏິການສິກ຺ຂາປທວຓ຺ຓນາ

໑໓໙. ຍາຈນາຕິ “ເທຫິ ເທຫີ”ຕິ ໂຈທນາ. ວິຎ຺ຎຕ຺ຕີຕິ ຎາປິນາ ເນາ ອເຕ຺ຖາຕິ ວິຎ຺ຎາປນາ. “ກຕ຺ຖຄໍ ຍາຈິເຕາ ອຸປກເຣຓ, ມູລໍ ຈາ ທສ຺ສາ”ຕິ ຍາຈຕິ, ນ ວຕ຺ຕີຕິ. ວຕ຺ຕິ ເສນາສເນ ຈາກາສປຣິກ຺ຂາທີນໍ ລທ຺ຘຕ຺ຕາຕິ ເອເກ. ອນຍ຺ຎາຕຸຕ຺ຕກຕ຺ຕິ ອສ຺ສາຍິກໍ. ນ ອາຫໍປຣິກ຺ຂິຕຕ຺ຕຕ຺ຕິ “ສຸເປຍຸຈິຍ຺ຎຕ຺ຕິຍາຄຸເຓ ໂຫຕີ”ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ. “ກິຎ຺ຈາປິ ຄຸຂລ຺ລປຸເຫາຕເນສ຺ວຕິ ວຸຕ຺ຕໍ, ຕຖາປິ ຍໍ ວຕ຺ຖຸເສນ ອປ຺ປໍ ຫຸຕ຺ວາ ອລ຺ຌເສນ ມຫາ ຫຣິຕາລຫິຄ຺ຄຸລິກາທິ, ຕໍ ຍາຈິຕຸໍ ນ ວຕ຺ຕີ”ຕິ ວທນ຺ຕີ.

໑໓໓. ເສາ ກິຣາຕິ ອາສໍ. ຕທາ ອຍ຺ຎາຍ ຕທຍ຺ຎາຍ.

໑໓໕-໖. ນ ຫິ ສກ຺ກາ ຍາຈນາຍ ກາຕຸໍ, ຕສ຺ມາ ສໍ ຍາຈິຕເກຫິ ອຸປກເຣຓຫີຕິ ອທິປ຺ປາເຍາ. ວິຎ຺ຎຕ຺ຕິ ສເມຕິ, ນ ອເຕ຺ຖາ. ກສ຺ມາ? ອາຍ ອຸກ຺ເຂໍ ອທິເປ຺ປຕຕ຺ຕາ, ຕໍ ທເສ຺ສເຕ຺ວາ “ຍສ຺ມາ ປນາ”ຕິອາທິມາຫ. ອາຍ ວຸຕ຺ຕເນເຍນາຕິ ອາຍຸ ສິກ຺ຂາປທວິເຣຄ ວຸຕ຺ຕເນເຍນ. “ສຍ຺ຎາຈິກາຍາ”ຕິ ວຈເນນ ກເຣາເສຕ຺ຕາກາປິ, “ປເຣຫິ ປຣິເຍາສາເປຕີ”ຕິ ວຈເນນ ກາຣາເປຕ຺ຕາກາປິ ປຏິປຍ຺ຌິຕພ຺ພໍ. ອຸເກາເປຕ ກາຣກກາຣາປກາ. ວິຎ຺ຎຕ຺ຕິ ຈິເລາມິຕໍ ນເວຈ຺ຍ, “ກາຣຍມາເນນາ”ຕິ ຫິ ວິຎ຺ຎຕ຺ຕິ “ກເຣາເນ຺ຕນາ”ຕິ ວຸເຕ຺ຕ ຈິເລາມິຕໍ ໂຫຕິ ອຕເທຕ຺ຕ຺ວາ. ນ ຫິ ກາຣາເປຕ຺ວາ ນາມ ໂຫຕິ. “ເອຕ຺ຖ ວຸຕ຺ຕເນເຍນາຕິ ເທສິຕວຕ຺ຖຸກປມາຓິກາເນຍນ. ເອວໍ ສເຕ຺ຕ ‘ກເຣາເນ຺ຕນ ວາ ກາຣາເປເຕ຺ນ ວາ’ຕິ ວຈເນນ ກເຣາເນ຺ຕນາປິ ປເຣຫິ ຈິປ຺ປກຕໍ ວຕ຺ຕາຕິ ເນ, ຕທຕ຺ວຈິສ຺ສຊ຺ຌນເຕ຺ວ ‘ມຍຶ ປນາຕິອາທິມາຫາ’”ຕິ ອນຸກຳປິປເທ ວຸຕ຺ຕໍ. “ສຍ຺ຎາຈິກາຍ ກຸຏິ ກເຣາເນ຺ຕາ”ຕິ ວຈນວເສນ ວຸຕ຺ຕໍ. “ອາຍາມເຕາ ຈ ວິຕ຺ຖາເຣຕາ ຈາ”ຕິ ອວຕ຺ວາ ວິກປ຺ປຕ຺ວສ຺ສ ວາ-ສທ຺ທສ຺ສ ຄຫິຕຕ຺ຕາ ເອກເຕາກາເຣກປິ ວສ຺ສິເຕ ອາປຕ຺ຕິ ເອວ. ປມາຓຍຸຕ຺ຕມຍ຺ຍາ ກິຣ ນວປິນຄ຺ຕິ. “‘ວຕ຺ຖຕ຺ວວິຕ຺ຖາຣາ’ຕິ ວຈນເນ ‘ຕິຣິຍໍ ຕິຫຕ຺ຖາ ວາ’ຕິ ວຈນມ຺ປິ ສເມຕິ ‘ມຕ຺ຕ ປມາຓຍຸຕ຺ຕາ’ຕິອາທິສຸຕ຺ຕາຍຸຕ຺ຕວຈນາສມຸຈເຕາ”ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ. ປມາຓເຕາ ອຸກ຺ກຕ຺ຕເຣຍ຺ຍຕິ ວິຕ຺ຖາເຣຕາ ວຕ຺ຕປຍ຺ຎາຫຕ຺ວຍ຺ຍ ທີຄເຕາ ອກຕິກ຺ກມິຕ຺ວາ ວຸຕ຺ຕປມາເຓນ ເອສິຕຈຕ຺ວ ອເອສິຕຈຕ຺ວຕິຍາກເຣາເຕາ ອາປຕ຺ຕິ. ປມາຓາຕິກ຺ກນ຺ຕາ ກຸຏິ ເອຈ ປມາຓາຕິກ຺ກນ຺ຕໍ ກຸຏິ ກເຣຍ຺ຍາຕິ ວຸຕ຺ຕຕ຺ຕາ.

“ᨩᨷ᩠ᨻᨲᩩᩃᩣ”ᨲᩥ ᨷᩤᨮᩮᩣ᪨ ᩋᨶᩩᩔᩣᩅᨶᩣᨶᨿᩮᨶᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ “ᨴᨾᩥᩊᨽᩣᩈᩣᨿᨷᩥ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨

᪁᪃᪁᪨ ᨵᩣᩁᨠ᩠ᩅᨿᩥ ᨠᩮᩣᨵᩁᨠ᩠ᩅᨿᩥ᪨ ᨶ ᨣᩉᩥᨲᩣᨲᩥ ᨶ ᩅᩤᩁᩥᨲᩣ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ “ᨠᩣᩁᩮᩃᩣᨿ ᨽᩩᨲ᩠ᨲᩥᨻᨴ᩠ᨵᨶᩣᨠᩣᩁᩴ, ᩋᨠᩣᩁᩃᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᩅᩣ ᩈᩩᨷᩩᨠ᩠ᨠᩥᨠᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᨷᩣᩈᨭ᩠ᨮᩥᨲᨠᩣ ᨠᨦ᩠ᨡᩥᨠᩣ”ᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᪨ ᨴ᩠ᩅᩦᩉᩥ ᨻᩃᩥᨻᨴ᩠ᨴᩮᩉᩦᨲᩥ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩥᨾᨠᩮᩣᨭᩥᨿᩣ ᨠᩥᩁ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᩋᩣᩅᩥᨩ᩠ᨫᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩮᨲ᩠ᩅᩣ, ᨲᩥᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩔᩣᨷᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᨷ᩠ᨷᨠᩣᩁᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ᪨ ᨻᨶ᩠ᨵᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿᩣᨲᩥ ᨻᨶ᩠ᨵᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ᪨ ᨷᨱ᩠ᨱᩈᩣᩃᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩏᩃ᩠ᩃᩥᨲ᩠ᨲᩣᩅᩃᩥᨲ᩠ᨲᨠᩩᨭᩥᨾᩮᩅ ᨷᨱ᩠ᨱᨧ᩠ᨨᨴᨶᩴ᪨ ᨲᩮᨶᩮᩅ “ᩈᨠᩥᨭ᩠ᨮᩥᨧ᩠ᨨᨴᨶᩣ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩋᩃᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᩥᩁ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨡᩮᩣᩁᩴ ᨮᨷᩥᨲᩴ ᨷᩩᨶ ᩅᨧ᩠ᨨᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩅᨴᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᨻᨶ᩠ᨵᩮ ᩅᩣ ᩅᩣᨲᨷᩣᨶᩮ ᩅᩣ ᨮᨷᩥᨲᩮ᪨ ᨷᨮᨾᨾᩮᩅᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨷᨲ᩠ᨲᨠᩣᩃᩮ ᩑᩅᩣᨲᩥ ᨠᩥᩁ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᩥᩁᩥᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᩣ ᩏᨷᨲᩥᩔᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᩣ ᨮᨷᩥᨲᨠᩣᩃᩮᩅᩣᨲᩥ ᨠᩥᩁ᪨ ᨷᩩᩁᩥᨾᩮᨶ ᩃᩮᨷᩔ ᩋᨥᨭᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᩮᨶ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨾᩥᨶᩮᨶ ᨠᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨮᨠᩥᨲᩔᩣᨷᩥ ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᨧᩮ ᩋᩣᩃᩮᩣᨠᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨠᨲᩴ, “ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ ᩅᩣ ᨠᩣᩁᩣᨷᩮᨲᩥ ᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨮᨠᩥᨲᩴ ᩈᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᨴᩮᩈᨶᩥᨠᨲᩣᨿ, ᩋᩈᨲᩥ ᨾᩪᩃᨧ᩠ᨨᩮᨩ᩠ᨩᩔ᪨ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩥᨾᨷ᩠ᨷᨾᩣᨱᩈᨾ᩠ᨽᩅᩮ ᩈᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨾᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᨾᨿᩴ ᨠᩩᨭᩥᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩮᩣ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩮᨶ ᩈᩘᨥᩣᨴᩥᩈᩮᩈᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩔ ᨲᨠ᩠ᨠᩮᩣ᪨

᪁᪃᪂᪨ ᨨᨲ᩠ᨲᩥᩴᩈ ᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᩣᨶᩥ ᨶᩣᨾ ᩋᨴᩮᩈᩥᨲᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᩴ ᨴᩮᩈᩥᨲᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᩴ ᨷᨾᩣᨱᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᩴ ᨷᨾᩣᨱᩥᨠᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᩴ ᩋᨴᩮᩈᩥᨲᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᨷᨾᩣᨱᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᩴ ᨴᩮᩈᩥᨲᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᨷᨾᩣᨱᩥᨠᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨨ ᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᩣᨶᩥ, ᩑᩅᩴ ᩈᨾᩣᨴᩥᩈᨲᩥᩅᩣᩁᩮᩈᩩᨷᩥ ᨷᨧ᩠ᨧᩮᨠᩴ ᨨᨲ᩠ᨲᩥᩴᩈ᪨ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨽᩮᨴᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ “ᩈᩣᩁᨾ᩠ᨽᩮ ᨧᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ, ᩅᨲ᩠ᨳᩩᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᨷᩁᩥᨠ᩠ᨠᨾᨶᩮ…ᨷᩮ… ᩈᩘᨥᩣᨴᩥᩈᩮᩈᩣ”ᨲᩥ ᨿᩣᨲᩥᨠᩣᨿᩴ ᩋᩅᩥᩈᩮᩈᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩣᩁᨾ᩠ᨽᩋᨷᩁᩥᨠ᩠ᨠᨾᨶᩮᨷᩥ ᩈᩘᨥᩣᨴᩥᩈᩮᩈᩮᩣ ᩅᩣᨲᩥ ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨣᩣᩉᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨽᩮᨴᩮᩣ ᨴᩔᩥᨲᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᩣ᪨ ᩅᩥᨽᨦ᩠ᨣᩮ ᩑᩅᩴ ᩋᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩥᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨿᩣᨲᩥᨠᩣᨿᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩮ? ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩋᨽᩥᨶᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨴᩮᩈᨶᩣᨿ, ᨲᩮᩉᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᩉᩥ ᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᨴᩮᩈᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨠᩦᨴᩥᩈᩴ? ᩋᨶᩣᩁᨾ᩠ᨽᩴ ᩈᨷᩁᩥᨠ᩠ᨠᨾᨶᩴ, ᨲᩮᨶᩮᩅ, ᨾᩣᨲᩥᨠᩣᨿᨾ᩠ᨷᩥ “ᩈᩣᩁᨾ᩠ᨽᩮ ᨧᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᨷᩁᩥᨠ᩠ᨠᨾᨶᩮ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩋᩣᨴᩥᨶᩅᩈᩮᨶ ᩋᩣᨣᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᨶᩣᨾ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᩈᩣᩁᨾ᩠ᨽᩴ, ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᩋᨶᩣᩁᨾ᩠ᨽᩴ, ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᩈᨷᩁᩥᨠ᩠ᨠᨾᨶᩴ, ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᩋᨷᩁᩥᨠ᩠ᨠᨾᨶᩴ, ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᩈᩣᩁᨾ᩠ᨽᩴ ᩈᨷᩁᩥᨠ᩠ᨠᨾᨶᩴ, ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᩈᩣᩁᨾ᩠ᨽᩴ ᩋᨷᩁᩥᨠ᩠ᨠᨾᨶᩴ, ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᩋᨶᩣᩁᨾ᩠ᨽᩴ ᩈᨷᩁᩥᨠ᩠ᨠᨾᨶᩴ, ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᩋᨶᩣᩁᨾ᩠ᨽᩴ ᩋᨷᩁᩥᨠ᩠ᨠᨾᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨻᩉᩩᩅᩥᨵᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᨴᩮᩈᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩋᨶᩣᩁᨾ᩠ᨽᩴ ᩈᨷᩁᩥᨠ᩠ᨠᨾᨶᩴ, ᨲᩮᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨠᩥᨾᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣ ᨷᨶᩮᩈᩣ ᨴᩮᩈᨶᩣᨲᩥ ᨧᩮ? ᨣᩁᩩᨠᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨷᨬ᩠ᨬᩣᨷᨶᩉᩮᨲᩩᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᨶᨷᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨴᩮᩈᨶᩣᨿ ᩉᩥ ᨣᩁᩩᨠᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨷᨬ᩠ᨬᩣᨷᨶᩉᩮᨲᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨠᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩥ ᨣᩥᩉᩦᨶᩴ ᨷᩦᩊᩣᩋᩣᩅᩉᨶᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨴᩩᨠ᩠ᨡᨷᩁᨴᩩᨠ᩠ᨡᩉᩮᨲᩩᨠᨲᩮᩣ ᨧ ᩈᩣᩁᨾ᩠ᨽᨲᩣᩅᩣᨲᩥ ᩑᨲᩮ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨴᩮᩈᨶᩣᨷᨴᩮᩈᩮᨶ ᩏᨷᩁᩥᨿᩮᨶ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨶ ᩉᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩋᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᨠᩩᨭᩥᨠᩁᨱᨲ᩠ᨳᩴ ᨣᩥᩉᩦᨶᩴ ᩅᩣ ᨷᩦᩊᩣᩋᩣᨲᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩣᩁᨾ᩠ᨽᩅᨲ᩠ᨳᩩ᪨ ᨠᩩᨭᩥᨠᩁᨱᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩣ ᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᨴᩮᩈᩮᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨷᨮᨾᨾᩮᩅ ᩈᩣᨵᩥᨲᨾᩮᨲᩴ᪨ ᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩥᩔᨠᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩈᩘᨥᩣᨴᩥᩈᩮᩈᩈᨾᩥᩔᨠᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ᪨

᪁᪃᪃᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ “ᨴ᩠ᩅᩦᩉᩥ ᩈᩘᨥᩣᨴᩥᩈᩮᩈᩮᩉᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩮ “ᨴ᩠ᩅᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᩈᩘᨥᩣᨴᩥᩈᩮᩈᩣᨶᩣ”ᨲᩥ ᩅᩥᨽᨲ᩠ᨲᩥᩅᩥᨷᩃ᩠ᩃᩣᩈᩮᨶ, ᩅᨧᨶᩅᩥᨷᩃ᩠ᩃᩣᩈᩮᨶ ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ “ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᩈᩘᨥᩣᨴᩥᩈᩮᩈᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥᨷᩥ ᨷᩤᨮᩮᩣ᪨

᪁᪄᪃᪨ ᨶ ᨩᩣᨿᨲᩥ ᩃᩮᨱᨲᩮᩃᨷᩣᨠᩣᩅᨲᩮᩣ, ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ, ᨲᩴ ᨷᩁᨲᩮᩣ ᩈᩣᨵᩥᨿᨲᩥ᪨ ᩃᩮᨱᨲᩮᩃᩅᩮ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨿ ᩏᩃ᩠ᩃᩥᨲ᩠ᨲᩣᩅᩃᩥᨲ᩠ᨲᨲᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ᪨ “ᨣᩩᩉᨦ᩠ᨠᩁᩮᩣᨲᩮᩣ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨶ ᩃᩮᨱᩴ ᨾᩉᩣᨠᩮᩣᩉᩦᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨶᨿᩮᨶ ᨲᩴ ᨾᩉᩔᨲ᩠ᨳᩉᩥ ᨲᩥᨱᨷᨱ᩠ᨱᨧ᩠ᨨᨴᨶᩣᨠᩩᨭᩥᨠᩣᩅ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩃᩮᨱᩴ

ទណ្ឌកេហិ ទីឃតោ តិរិយញ្ច ជាលំ វិយ ពន្ធិត្វា តិណេហិ វា បណ្ណេហិ វា ឆាទេតុំ ឧល្លិត្តាទិភាវោ ឆទនេយេវ សន្ធាយ វុត្តាតិ យុត្តមិទំ។ តស្មា យត្តកាយំ ភិត្តិំ វឌ្ឍេត្វា ឧបរិ ឧល្លិត្តំ វា អវលិត្តំ វា ឧភយំ វា ភិត្តិយា ឆទនំ ករោន្តស្ស អាបត្តិ ហោតិ វិនាបិ ភិត្តិលេបនា”តិ លិខិតំ។ “‘សោ ច ឆទនេយេវ សន្ធាយា’តិ បាឡាគតនយេន វុត្តំ, ន ហេដ្ឋាភាគំ បដិក្ខិត្ត”ន្តិ វទន្តិ, វីមំសិតព្ពំ។ វុត្តាតិ តិណកុដិកាយ។ យថាវុត្តានុរូបាយាតិ យថាវុត្តប្បការន្តិ អធិប្បាយោ។ “អាបត្តិ ការុកានំ តិណ្ណំ ទុក្កដានី”តិអាទិម្ហិ សោ បុព្ពាតិលក្ខិតេ លក្ខីតិ។ ឧភយត្ថ បមាណយុត្តា អាណាបកស្ស អនាបត្តិ។ អាណត្តស្ស យថា បមាណំ អាណាបកេន, តថា អករោន្តស្ស ទុក្កដំ។ បរេន “អហម្បេត្ថ វសាមី”តិ អត្តនោបិ ករោតិ, សញ្ញាចិកាយ “កុដិំ ករោថា”តិ អចិរេនេវ វុត្តត្ថានេ បន អាណាបកស្សាបិ សញ្ញាចិកាយ អចិត្តកត្តា សិក្ខាបទស្ស។

អហញ្ច វសិស្សាមីតិ ឯត្ថ បរស្ស យស្ស កស្សចិ ឧទ្ទិស្ស អកតា អាបត្តិ ហោតិ “ករោន្តស្ស វា”តិ និយមិតត្តា, អនាបត្តិ អចិកត្តត្តា។ “ឧទ្ទិស្ស បញ្ញត្តិទានាតយុត្តមេវ ចិត្ត”ន្តិ ច លិខិតំ។ អត្តាហម្បិ បន អហញ្ច វសិស្សាមីតិ ឯត្ថ ឯវា “ឧបោសថាគារញ្ច ភវិស្សតី”តិ ឧទ្ទិសតិ, តស្សាបត្តិ។ ឯវា បន ឧបោសថាគារំ ឧទ្ទិសតិ, តស្ស អនាបត្តិ, តស្មា “ឧភយំ សមេតី”តិ វត្វា ច “វិនយវិនិច្ឆយេ អាគតោ ករោតោ ទោសត្តា”តិ វទន្តោ យថាបច្ចត្ថរណតោ ឧទ្ទេសោ បច្ឆា វត្តព្ពាតិ ចេ? ន, ពលវត្តា។ “ឧបោសថាគារំ ទេវត្វា សម្មតំ, អនាបត្តី”តិ វទន្តោ, កោដ្ឋាសាលិកិនិយម្បិ អត្ថាយ ឧទ្ទិស្ស កតត្តា សង្ឃិកា ជាតា។ យថា – ឯត្ថ វិស្សា “ហោតុ វសិស្សាមា”តិ ករោន្តិ, វត្តតិ តាវាតិ ឯត្ថ វិយ។ “ឧទ្ទិសំ ឯកំ ឧបោសថាគារំ ភវិស្សតិ, ឧទ្ទិសំ ឧបោសថាគារ”ន្តិ វិកប្បេត្វា ករោតោបិ អាបត្តិ ហោតិ។ កិន្តុ យថាបច្ចត្ថរណតោ ពលវា, តស្មា “បច្ឆា វុត្តា”តិអាទិនា អធិប្បាយេន បដិក្ខិតំ។ កិំ ហោតិ “អត្តនា វិប្បកតំ អត្តនា ច បរេហិ ច បរិយោសាបេតី”តិអាទិនា នយេន អបរាធិបិ ចត្តារិ យថាវុត្តំ យោជេត្វា វេទិតព្ពានិ, លេណាទីសុ កិញ្ចាបិ សញ្ញាចិកាយ អនាបត្តិ, អភាវិញ្ញាតិយា បន តប្បច្ចយា អាបត្តិ ហោតិ។

កុដិការសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៦. វិហារការសិក្ខាបទវណ្ណនា

២៦៦. សត្តមេ វា-សទ្ទោ អវធារណត្ថោតិ វេទិតព្ពោ។

វិហារការសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៧. ទុដ្ឋទោសសិក្ខាបទវណ្ណនា

២៧០. ទោសោ បន អត្ថីតិ បាកដោ បសាទំ សន្ធាយ វុត្តំ, ន អប្បសាទំ។ យត្ថ បតិស្សយយថាយុត្តចេសេន “តិស្សា ទិដ្ឋា”តិអាទិ វុត្តំ។

ᨠᩮᨶᨧᩥ ᩈᩣᩅᨠᩮᨶ ᨲᩥᩔᩮᩣ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣ, ᨠᩮᨶᨧᩥ ᨧᨲᩔᩮᩣ ᨸᨭᩥᩈᨾ᩠ᨽᩥᨴᩣ, ᨠᩮᨶᨧᩥ ᨨ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣ, ᨠᩮᨶᨧᩥ ᨠᩮᩅᩃᩮᩣ ᨶᩅᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩅᩥᩈᩩᩴ ᩅᩥᩈᩩᩴ ᨿᨳᩣᩈᨾ᩠ᨽᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

᪑᪒᪐᪨“ᨿᩮᩣ ᨲᩮ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᨴᩪᩁᨿᩣᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᨽᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩥᨭᨠᨲ᩠ᨲᨿᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᩈᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᨴᩮᩈᨶᩣᨴᩥᨠᩣᨲᩥ ᩋᩣᨽᩥᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩣ ᩁᨲᩥᨿᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩥᩔᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᨲᩣ ᨴᨲ᩠ᨳᩔ ᨶᩮᨶ ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᨠᨳᩣᨿ ᩁᨲᩥᨶᩥᩔᩣᨿᨶᩴ ᩅᩥᨿ ᩅᩥᩔᨲᩥ, ᨶ ᨲᨳᩣ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥᨠᩣᨴᩦᨶᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᨲᩮᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥᨠᩣᨴᩦᨶᩴ ᨾᩣᨲᩩᨧᩥᨠᩣᩁᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩴ, ᨲᩮᩈᨾ᩠ᨸᩥ ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᨠᨳᩣᩁᨲᩥᨿᩣ ᩋᨽᩣᩅᩮᨶ ᩋᨶᨽᩥᩁᨲᩥᨧᩣᩈᩴ, ᨲᨲᩮᩣ ᨶᩮᩈᩴ ᩈᩣᨿᨬ᩠ᨬᩣ ᨧᩣᨧᨶᩣ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩣ ᩑᩅᩴ ᩅᩥᨶᩮᨲᩩᩴᨲᩥ ᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ᪨ “ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨶᩥᨠᩴ ᨴᩮᩈᨶᩣᨲᩥ ᩈᩣᨵᩮᨠᩉᩥ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨶᩥᨠᩴᨿᩮᩅ, ᨶ ᩅᩥᩁᨴ᩠ᨵᩦ”ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ “ᩈᩣᨿᨠᩣᨵᩴ ᨠᩁᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩅᩥᩁᨴ᩠ᨵ ᨠᩁᨱᩮᨶᩣᩅᩮᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᩅᩥᨽᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

᪑᪒᪑-᪓᪨ᨿᨲ᩠ᨳᩥ ᨿᩮᨶ᪨ “ᨣᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨣᨲ᩠ᨲᩣ, ᨶ ᨣᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ ᩃᩥᩃᩥᨲᩴ᪨ “ᨠᩁᩥᩔᩴ ᩅᩥᨿ ᨿᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᩁᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᨻᩃᩅᨲᩦ ᨧᩮᩣᨴᨶᩣ᪨ ᨲᩮᨶ ᩉᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨿᨳᩣ ᩁᩪᨸᨠᩣᨿᩮᨶ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨸᨶᩈᨾᨲ᩠ᨳᨧᩥᨲ᩠ᨲᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨠᩣᨿᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣ ᩋᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᩅ ᩈᨬ᩠ᨫᩣᨶᩮᨲᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨸᩮᨲᩥ, ᨲᨳᩮᩅ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨿᩮᩅ ᩋᨿᩴ ᨴᩩᩔᩦᩃᨽᩣᩅᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨿᨴᩥ ᨲᩣᩅ ᨽᩪᨲᩣᨿ ᨸᨭᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨽᩣᩈᩥᨲᩣ, ᨧᩮᩣᩁᩮᩣ ᨠᩣᩁᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᩋᨽᩪᨲᩣᨿ, ᨠᨳᩴ ᨲᩣ “ᨽᩪᨲᩮᨶᩣ”ᨲᩥ ᨶ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᨿᨴᩥ ᨲᩣᩅ ᨸᨭᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨽᩣᩈᩥᨲᩣ, ᨧᩮᩣᩁᩮᩣ ᨠᩣᩁᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

ᩋᨳ ᩋᨸ᩠ᨸᨭᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿᩣᨲᩥ “ᩋᩉᩴ ᩋᨻᩕᩉ᩠ᨾᨧᩣᩁᩦ ᨽᩣᩈᩥᨲᩣ”ᨲᩥ ᩍᨾᩴ ᨸᨭᩥᨬ᩠ᨬᩴ ᩅᩥᨶᩣ ᩑᩅᩴ ᨲᩔᩣ ᨸᨠᨲᩥᨴᩩᩔᩦᩃᨽᩣᩅᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᨽᩣᩈᩥᨲᩣ, ᨧᩮᩣᩁᩮᩣ ᩋᨠᩣᩁᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨽᨿᨣᩥᩁᩥᩅᩣᩈᩥᨶᩮᩣᨸᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᨶᩮᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ “ᨲᩩᨿ᩠ᩉᩴ ᩅᩣᨴᩮ ᨧᩮᩣᩁᩮᩣ ᨠᩣᩁᨠᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ ᨸᩩᩈᩣᩅᩣᨴᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᩃᩥᨦ᩠ᨣᨶᩣᩈᨶᩣᨿ ᩋᨶᩣᩈᩮᨲᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩔᩮᩅ ᩉᩥ ᩃᩥᨦ᩠ᨣᨶᩣᩈᨶᩣᨿ ᨶᩣᩈᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ “ᨶᩣᩈᩮᨳᩣ”ᨲᩥ ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩣᨧ ᨩᩣᨲᩣ, ᩈᩣ ᨠᩥᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ, ᨲᨲᩮᩣ ᨧᩮᩣᩁᩮᩣ ᨠᩣᩁᨠᩮᩣ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨ “ᩈᨠᩣᨿ ᨸᨭᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨶᩣᩈᩮᨳᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨸᨶ ᩋᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩣᨸᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᨧᨶᩮᨶ ᨶᩣᩈᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᨩᩣᨲᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨ ᨾᩉᩣᩅᩥᩉᩣᩁᩅᩣᩈᩥᨶᩮᩣᨸᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ “ᨲᩩᨿ᩠ᩉᩴ ᩅᩣᨴᩮ ᨧᩮᩣᩁᩮᩣ ᨠᩣᩁᨠᩮᩣ”ᨲᩥ ᨧ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? “ᩈᨠᩣᨿ ᨸᨭᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨶᩣᩈᩮᨳᩣ”ᨲᩥ ᩉᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨸᨭᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨽᩪᨲᨲᩣ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ “ᨶᩣᩈᩮᨳᩣ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ᪨ ᨽᩪᨲᩣᨿᩮᩅ ᩉᩥ ᨸᨭᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨶᩣᩈᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶᩣᨽᩪᨲᩣᨿᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨ ᨸᩩᩁᩥᨾᨶᨿᩮᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩅᩣᨴᩮ᪨ ᨸᩩᩁᩥᨾᩮᩣ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩥᩅᩈᩮᨶ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᩮᩣ ᨸᩣᩊᩥᩅᩈᩮᨶ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨

᪑᪒᪔-᪕᪨ᨸᩦᨲᩥᩈᩩᨡᩮᩉᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ “ᩈᩩᨡᩮᨶᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩮ ᨸᩦᨲᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩴ ᨲᨲᩥᨿᨩ᩠ᨫᩣᨶᩈᩩᨡᩴ, ᨠᩣᨿᩥᨠᨬ᩠ᨧ ᩋᨸᨶᩮᨲᩩᩴ ᩈᨾ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᨸᩦᨲᩥᨿᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩈᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥᨲᨠᨶᩮᨶ ᨠᩣᨿᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᩮᨲᩥ ᨲᩣᨿ, “ᩋᨶᨬ᩠ᨬᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨠᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨴᩮᨿ᩠ᨿ, ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩮ ᨠᩁᩥᩔᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ “ᨲᩣᨴᩥᩈᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩮᩣᨴᩮᨲᩦ”ᨲᩥ ᨸᩣᨮᩮᩣ᪨ “ᩑᨲᩮᨶ ᨶᨿᩮᨶ ᩈᩩᨲᨸᩩᨲᨸᩁᩥᩈᨦ᩠ᨠᩥᨲᩣᨶᩥᨸᩥ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᨲᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩦ”ᨲᩥ ᨸᩣᨮᩮᩣ᪨ “ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᩁᩮᩣᨠᩣ”ᨲᩥ ᨸᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩩᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮ ᩑᩅ ᩋᩣᨣᨲᩮ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨻᩃᩅᨲᩁᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᩁᨠᩣᨸᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩥᩅᩥᩈᩮᩈᨲ᩠ᨳᩔ ᩈᨬ᩠ᨫᩣᨶᩮᩈᩩ ᩈᩮᩣᨵᩣᨲᩥ ᨠᩮᩣ ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩮᨲᩥ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩣ᪨ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩦᨶᩴ ᩉᩥ ᨧᩣᨧᨶᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ “ᩈᨾᩦᨷᩮ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᨸᩁᨾ᩠ᨾᩩᨡᩣ ᨧᩮᩣᨴᩮᨶ᩠ᨲᩔ, ᨧᩮᩣᨴᩣᨸᩮᨶ᩠ᨲᩔ ᨧ ᩈᩦᩈᩴ ᨶ ᩑᨲᩥ᪨ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᩈᩩᨲᩮᨶ ᨸᩁᩥᩈᨦ᩠ᨠᩥᨲᩮᨶ ᨧᩮᩣᨴᩮᨲᩥ, ᩈᩩᨲᨸᩁᩥᩈᨦ᩠ᨠᩥᨲᩴ ᨧ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩦᩉᩥ ᨧᩮᩣᨴᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧ ᨧᩮᩣᨴᩣᨸᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧ ᩈᩦᩈᩴ ᩑᨲᩥ ᩑᩅ ᩋᨿᩴ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᨧᩮᩣᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩥ “ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩔ

ហោតិ បារាជិកំ ធម្មំ អជ្ឈាបន្នោ, តញ្ចេ ចោទេតិ ‘សុតោ មយា...បេ... សង្ឃាទិសេសស្សា”តិ (បារា° ៣៨៥)។ “អសុទ្ធោ ហោតិ បុគ្គលោ អញ្ញតរំ បារាជិកំ ធម្មំ អជ្ឈាបន្នោ, តញ្ចេ អសុទ្ធទិដ្ឋិ សមានោ អនោកាសំ ការាបេត្វា ចាវនាធិប្បាយោ វទេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ ឱកាសំ ការាបេត្វា ចាវនាធិប្បាយោ វទេតិ, អនាបត្តី”តិ (បារា° ៣៨៦) ឥមិនា ន-សមេន្តំ វិយ ខាយតិ, កថំ? ទិដ្ឋស្ស ហោតិ បារាជិកំ ធម្មំ អជ្ឈាបន្នោ នាម អសុទ្ធោ បុគ្គលោ ហោតិ, “អញ្ញតរស្មិំ អសុទ្ធទិដ្ឋិ សមានោ តញ្ចេ ចោទេតិ ‘សុតោ មយា បារាជិកំ ធម្មំ អជ្ឈាបន្នោសី’តិ, អាបត្តិ វាចាយ វាចាយ សង្ឃាទិសេសស្សា”តិ វចនតោ បុរិមនយេនាបត្តិ។ “ចាវនាធិប្បាយោ វទេតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ វចនតោ បច្ឆិមនយេន សង្ឃាទិសេសេន អាបត្តីតិ ទ្វេ បាឡិនយា អញ្ញមញ្ញំ វិរុទ្ធា វិយ ទិស្សន្តិ, ន ច វិរុទ្ធំ ពុទ្ធា កថយន្តិ, តស្មា ឯត្ថ យុត្តិ បរិយេសិតព្វា។ អដ្ឋកថាចរិយា តាវាហុ “សមូលកេន វា សញ្ញាសមូលកេន វា ចោទេន្តស្ស អនាបត្តិ, អមូលកេន វា បន សញ្ញាអមូលកេន វា ចោទេន្តស្ស អាបត្តី”តិ។ តស្សត្ថោ – ទស្សនសវនបរិសង្កិតមូលេន សមូលកេន វា តទភាវេន អមូលកេនាបិ សញ្ញាសមូលកេន វា ចោទេន្តស្ស អនាបត្តិ, ទស្សនាទិមូលាភាវេន អមូលកេន វា តព្ភាវេន សមូលកេនាបិ សញ្ញាអមូលកេន វា ចោទេន្តស្ស អាបត្តិ, តស្មា ទិដ្ឋស្ស ហោតិ។

បារាជិកំ ធម្មំ អជ្ឈាបន្នោតិអាទិម្ហិ ទស្សនមូលេន សមូលកេនាបិ “សុតោ មយា”តិ វចនតោ សញ្ញាអមូលកេន វា ចោទេតិ, អាបត្តិ សង្ឃាទិសេសស្ស។ តទត្ថស្ស អាវិភាវត្ថំ “ទិដ្ឋេ វេមតិកោ”តិអាទិ វារា វុត្តាតិ វេទិតព្វា។

អសុទ្ធោ ហោតិ បុគ្គលោតិអាទិម្ហិ បន សមូលកេន, សញ្ញាសមូលកេន វា ចោទិតត្តា អនាបត្តីតិ។ ឯវមេវំ បន តទត្ថទីបនត្ថំ តេ វារា វុត្តា។ តត្ថ ហិ “អទិដ្ឋស្ស ហោតី”តិអាទិវារា អមូលកេន ចោទេន្តស្ស អាបត្តិ ហោតីតិ ទស្សនត្ថំ វុត្តា។ “ទិដ្ឋេ វេមតិកោ”តិអាទិកា សញ្ញាអមូលកេន ចោទេន្តស្ស អាបត្តិ ហោតីតិ ទស្សនត្ថំ វុត្តា។ អញ្ញថា “ទិដ្ឋស្ស ហោតិ, ទិដ្ឋេ វេមតិកោ”តិអាទិវារា និព្វិសេសា ភវេយ្យុំ។ ឯតំ បនេត្ថ សន្និដ្ឋានំ-យថា អសុទ្ធំ បុគ្គលំ អនោកាសំ ការាបេត្វា ចោទេន្តស្ស ទុក្កដំ, អក្កោសាធិប្បាយស្ស ច ឱមសវាទេន ទុក្កដស្ស, តថា អសុទ្ធទិដ្ឋិកោបិ អសុទ្ធំ អសុទ្ធទិដ្ឋិ អមូលកេន ចោទេតិ, អាបត្តិ។ សមូលកេន វា ចោទេតិ, អនាបត្តីតិ ឥទំ សន្និដ្ឋានំ យថា “អនាបត្តិ សុទ្ធេ អសុទ្ធទិដ្ឋិស្ស អសុទ្ធេ អសុទ្ធទិដ្ឋិស្សា”តិ ឥមិនា សំសន្ទតិ, តថា គហេតព្វំ។ អញ្ញថា យុត្តិ បរិយេសិតព្វា។

សីលសម្បន្នោតិ ឯត្ថ “ទុស្សីលស្ស វចនំ អប្បមាណំ។ ភិក្ខុនី ហិ ភិក្ខុម្ហិ អនិស្សរា, តស្មា ឧក្កដ្ឋនយេ វិធិ សន្ធាយ ឆេទេន វុត្តំ។ ទុតិយេនេតេន ភិក្ខុនី អជានិត្វាបិ ចោទេតិ, និក្ខមានាទេយា វា ចោទេន្តិ, តេសំ សុត្វា ភិក្ខុ ឯវ វិចារេត្វា តស្ស បដិញ្ញាយ ការេន្តិ។ កោ ឯត្ថ ទោសោតិ ឯតំ សន្ធាយ វុត្តំ។ តតិយេន តិត្ថិយានំ វចនំ សុត្វាបិ ភិក្ខុ ឯវ វិចារេន្តិ, តស្មា ន កោចិ ន លភតីតិ ឯវំ សព្ពំ សមេតីតិ អបរេ”តិ វុត្តំ។ តីសាតិ តីសវន្តាតិ។ អនុយោគកាតិ បដិវចនំ។ ឯហិតីតិ អាគមិស្សតិ។ ទិដ្ឋសន្តានេនាតិ ទិដ្ឋនយេន, ទិដ្ឋវិធានេនាតិ អធិប្បាយោ។ បតិដ្ឋាយាតិ បតិដ្ឋំ លភិត្វា។ ឋានេតិ លជ្ជិដ្ឋានេ។

កាលន្តិ “អហំ ចោទេស្សាមី”តិ អត្តាទានគ្គហណំ។ ចេតនាតិ អត្តាទានគ្គហណចេតនា។ វោហារោតិ វុត្តោ, ឯត្វា ច ញាត្វា បកាសនំ។ បណ្ណត្តីតិ នាមបណ្ណត្តិ។ យា វចីឃោសារម្មណស្ស សោតទ្វារប្បវត្តវិញ្ញាណសន្តានស្ស អនន្តរំ ឧប្បន្នេន ឧបលទ្ធបុព្ពសង្កេតេន

យទោទ្វារចិន្តារលោត ចិន្តាយតិ, យស្សា ចិន្តាតត្តា តទទេត្វា បរយេត្វា ចា អបរយេត្វា ចា តតិយចារំ ទ្វប្បទេត្ត យទោចិន្តារលោត ចិន្តាយតីតិ តាយាឌីហិ លហិ ញ្ញូខ្លូរតហិ បិញ្ញត្តយា បកាសិតា, សា “ចិន្ទ្រយាតបញ្ញាត្តិ អចិន្ទ្រយាតបញ្ញាត្តី”តិអាឌិតា លឆា អាចទិរយហិ ទស្សិតា៍ តក្កាកិយការចោ អតក្កាកិយការចោ ឆ តិប្បក្តឆយុវស្សច យុទ្ធតិ, ត បញ្ញាត្តិយា អធិការលិយចត្តុត្តា , អធិការលោ បចត្តត្តា ឆ អធិការលោ យញ្ញាទេ្ធ យទេ្ញាបចារទោ ចិយាតិ ឆ៍ “បរិយារយតាតិ អឲ្យូលកា តាយបញ្ញាត្តិ តត្តិ៍ បរិយាយយត្តុំ, សកាចរតា តត្តិ៍ អកិធាតយត្តរយច, អកិរឆញ្ញុំ តត្តី”តិ ឆ លិពិតំ៍ ព្លុរឆចាតិ ព្លុយស្ទុំ ៤ច សិក្ខាបទេ៍ ត សត្តត្តាតិ ចិចាទាធិការលាឌីស៍ កស្វា? ត ហីតិអាឌិ៍ ចិចាទាធិការលាឌីតយត្តិតា ចិយ អឲ្យូលកំ អធិការលំ តត្តីតិ៍ បុទ្ធេ្ត ទុត្តសយឆហីតិ “យំ អធិកិច្ច សយឆា ចត្តត្តី”តិ ទុត្តសយឆហីតិ អធិប្បាយយា៍ អបិឆ សកាចរតា តត្តីតិ អប្បដិលទ្ធសកាចត្តា ទុត្តំ៍ អត្ថុប្បត្តិ ចិយ ចិន្តាលាឌិ៍ ត ហិ ចិចាទាឌីតំ បណ្ណត្តិ អធិការលាទ្វោតិ បណ្ណត្តិ អធិកិច្ច សយឆា ត បចត្តត្តិ, តស្មា ត តស្សា អធិការលិយតាតិ ត ចិចាទាឌីតំ បណ្ណត្តិ អធិការលាទ្វោតិ អធិប្បាយយា៍ រហាតិ ទេត្វ –

“បិរាខិកាបត្តិ អឲ្យូលិកា ទេ,

បណ្ណត្តិយត្តា ឋលយក្កឆយុ;

ឆត្វត្វបិរាខិកចត្ត្វុតា,

បណ្ណត្តិយត្តាឆ សិយុំ តទេឆ៍

“តទេតា ទ្វិធា យក្កឋលិខិឆយុ,

សិយុំ តចាតីតយតាកតញ្ញុ;

បណ្ណត្តិលក្ខិ ត សិយា តទេតា ចា,

បរិយាយទេតា សឲ្យូតិចាទយាហា”តិ៍

អត្ថុចទត្តីតិ អទក្ខាសត្តិ៍ កិច្ចយតាតិ ការលិយតា៍ តំ កតយត្តិ ទេ? អបទលិកតយត្តិអាឌិ៍ កិច្ចត្តិ ចិន្តាត្តិសយទ្ធាបកចិត្តុំ កិរ អធិប្បេតំ៍

ឲប្ប័សិ៍ស្សុតាឌីតំ អការចត អឲ្យូលកត្តត្តិ ៤ត្វ រយា ឌិស្វាបិ “ឌិរទ្ធោសិ យយា”តិ ចត្តុំ អសទក្ខាទត្តា អត្តរតា ឌិទ្ធតិយាទយទតច “ស្សុតាសិ

មយា”តិ វទតិ។ តស្ស តស្មិំ អសុទ្ធទិដ្ឋិត្តា អាបត្តិ, ឋាន បន យោ បុព្ពេ សុត្វា អនាបត្តិ, បច្ឆា តំ វិស្សរិត្វា សុទ្ធទិដ្ឋិ ឯវ សមានោ វទតិ, តំ សន្ធាយ វុត្តំ “ឯវំ នយោ សព្វត្ថាតិ អបរេ”តិ វុត្តំ។ ជេដ្ឋាតិកោ ការកោ កប្បជិវត្វា។ យនេក្កនាតិ យាវតា, យនា វា។ នោ គប្បតីតិអាទិ ទេមតិកាការវិបន្នមេវ វុត្តត្ថិ ទេស្សតិ។ តេន ទេមតិកោវ នស្សរតិ សម្មុដ្ឋា នាមាតិ អាបជ្ជតិ, តំ ន យុត្តំ តទនន្តរការណោ, តស្មា ទុតិយទេវវារោ បច្ឆា វុត្តោ។

៣៨៩. សុត្វាតិ សុត្វាអដ្ឋកថាសុ។ ឱកាសកម្មន្តិ ឱកាសករណំ “ឱកាសំ មេ ករោហិ ឱកាសំ កម្ម”ន្តិ លិខិតំ។ អសុទ្ធិំ បស្សតីតិ គណ្ហាតិ ឯត្ថ យថា គណ្ហា សុទ្ធិំ ន បស្សតីតិ ទទតិ, ឯវំ “អនោកាសំ ការេត្វា”តិ វុត្តេ ឱកាសំ ន ការេត្វាតិ ហោតិ។

បឋមទុដ្ឋទោសសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៩. ទុតិយទុដ្ឋទោសសិក្ខាបទវណ្ណនា

៣៩០. ទេវញ្ញូទនេយទាតិ ឋានំ ទេហិ វុត្តទេវំ សន្ធាយ វុត្តំ “បុព្ពេ មយំ អាវុសោ សុតេន អវោចុម្ហា”តិ “អមេហិ សា ស្សាហិតា គុបិទេហិ អនត្ថមនេហិ”តិអាទិវចនំ សន្ធាយ វុត្តំ, អញ្ញភាគស្ស ឋានត្តិ មនុស្សកិច្ចភាវតោ អញ្ញភាគស្ស តិរច្ឆានឆគលកភាគស្ស ឋានំ ឆគលកជាតំ អធិករណំ។ អញ្ញភាគោ វា អស្ស អត្ថីតិ សោ តិរច្ឆានឆគលកភាវសង្ខាតោ អញ្ញភាគោ អស្ស ឆគលកស្ស អត្ថីតិ ទ្វាយំ ឆគលកោ អញ្ញភាគិយំ អធិករណំ នាម។

តត្ថ បដិយាយ សទិសំ, និលិបុត្តកស្ស សទិសត្តិ និទស្សនំ, បឋមំ បនេត្ថ និដ្ឋានំ ជាតិបទេត្វាតិវាទិនំ មនេន វុត្តំ។ សា ហិ សាមិការេន, និច្ចការេន ច បធានត្តា សត្តិសការេន ឋិតា។ តដ្ឋិបរិតកត្វា ញត្តាគតិ ជាតិយោ ត្យ បទេត្វា ឋាតិ ឋាមស្ស សុត្តស្ស វសេន ទុតិយំ និដ្ឋានំ វុត្តត្ថិ ទេជិតដ្ឋំ។ នាមករណសញ្ញាយ អាធារោតិ ឯត្ថ នាមមេវ នាមករណំ។ នាមំ ករោន្តានំ សញ្ញា នាមករណសញ្ញា, តស្សា។ មនុស្សជាតិកោ ឆគលកជាតិអាធារោ នាម។ ន ហិ តំ នាមំ គច្ឆបលិមំ វិយ អនាធារន្តិ អធិប្បាយោ។ តំ បន ឆគលកស្ស ទេដ្ឋាតិ ទិន្នាមំ “ទព្វោ”តិ វុច្ចតិ។ តស្មា ទព្វំ អម្ហលេកនាតិអាទិនា អញ្ញម្បិ វត្ថុំ ទព្វស្ស លិស្សតិ សិលិស្សតិ វោហារមត្តេនេវ, ន អត្ថតោ, ប្រាសកំ អល្លីយតីតិ លេសោតិ អធិប្បាយោ។ យស្មា ទេសលេសា អត្ថតោ និន្នានាករណា, តស្មា “កញ្ចិ ទេសំ លេសមត្តំ ឧបាទាយា”តិ ឧទ្ធរិត្វា “ទស លេសា ជាតិលេសោ”តិអាទិ វុត្តត្ថិ ទេជិតដ្ឋំ។ យថា និទានេ, ឯវំ សិក្ខាបទបញ្ញត្តិយម្បិ មាតិកាយម្បិ អយមេវត្ថោ។ យស្មា អញ្ញភាគិយស្ស អធិករណស្សាតិ ឆគលកស្ស។ កញ្ចិ ទេសំ លេសមត្តំ ឧបាទាយាតិ ទេដ្ឋាតិ នាមំ ឧបាទាយាតិ អយមេត្ថ អដ្ឋុប្បត្តិវសេនេវ អាវិភូតោ, តស្មា ន វិវេត្វា។ កិញ្ចា កិន្ត្យា អតិយមត្តា។ ន ហិ មេត្តិយភុម្មជកានំ វិយ សព្វេសម្បិ ឆគលកមេវ អញ្ញភាគិយំ អធិករណំ ហោតិ។ អញ្ញំ ហោមហិ សាទិកម្បិ ហោតិ, ន ច មេត្តិយភុម្មជកា វិយ សព្វេបិ នាមលេសមត្តមេវ ឧបាទិយន្តិ។ អញ្ញម្បិ ជាតិលេសាទិំ ឧបាទិយន្តិ, តស្មា អតិយមត្តា ច យថាវុត្តនយេន ន វិវត្តំ។ កិញ្ចា កិន្ត្យា តថា វុត្តំ ឆគលកស្សេវ អញ្ញភាគិយតា សម្ភវតិ, ន អញ្ញស្ស, យេន យោវ ទស្សិតោ។ លេសោ ច នាម លេសោវ, ន ជាតិអាទិ, យេន យោវ ទស្សិតោតិ ឯវំ

ឲ្យ៥៦៍អញ្ញាកាគិយស្សាតិ ត្សុឌិពកេតា អញ្ញស្ស៍ អធិករណស្សាតិ យត្សុស្សស្ស ចា អយត្សុស្សស្ស ចា ពិរច្ឆាតកពស្ស ចាតិ ឲចំ ចព្តត្ថាំ៍ ឲចពៀ ត្សុទេត្ត យត្សុស្សាឌីតំយេច ខាតិលេសាគេយោ ត្សុត្តា ហោត្តិ, អញ្ញាឆា ចព្សុត្ត អធិករណាតំ តេ អាបជ្ជត្តិ “អធិករណស្ស ពត្ថិ តេងំ លេសយព្ត”ត្តិ សាយិចតតំ បុត្តាក្កយំ ស្តឌ្ឌិដ្ឋត្តាតិ តេ? ត, តាយស្ស ចិយ ខាតិអាឌីតំ យត្សុស្សាឌីតំ អាគារកាចតិយយសយុក្កចតោ, អធិករណកាចាតិយយតោតិ ត្សុត្ថំ ហោតិ៍ តិយេយ ច សតិ ខាតិយា អាគារទោ ខាតិ, លិក្កស្ស ច លិក្កំ, អាបត្តិយា ច អាបទ្តោ អាគារទោ, ចិទុទ្ធាតយ្បិ អសយាឌិត្តាតយ្បិ បព្តឌឹចទាតំ សាយិកោ អាគារទោ, យេត អធិករណសក្ខៀកេច្ឆយ្យាតិ អាបជ្ជឹតិ អធិករណស្សាតិ បងំ អការេខពត្តាយេច កចេយ្យាតិ ត ស្តទ្ធិទិពត្ថាំ សិយា, ស្តទ្ធិទិពត្ថាំ៍ ពស្វា “អធិករណត្តិ ចចតសាយត្តាតោ”តិអាឌិ សត្ថាំ ចព្តត្ថាំ៍ អបិកជិ ត្តតោ អញ្ញត្រ គស្សិពក្ខាតាកាចតោ៍ ខាតិពត្តា ច ចិតយឆទេហិ យស្វា អញ្ញាឆា បទិចាទេ “ចិចាគាធិករណំ ចព្សុត្ត អធិករណាតំ ចិចាគាធិករណំ កខតឹ”តិអាឌិតា តយេត អតាកពក្ខាទេត “កស្វា”តិ ត្សុទេត្ត ការណំ ត បត្តាទេយយ្យ, ពស្វា តេសំ ពក្កាគិយតា ច អញ្ញាកាគិយតា ច ខាតិពត្តា ចិតយឆទេហិ៍ តាស្សុ ហិ ចិត្តាតាស្សុ ចិចាគាធិករណំ ចិចាគាធិករណំ កខតិ៍ កស្វា? ពក្កាគិយព្តា៍ ត្តពទំ ត កខតិ អញ្ញាកាគិយព្តាតិ ស្សុឲការណតោ បត្តាយត្តិ, ពស្វា ចចតសាយត្តាតោ លទ្ធិ អធិករណំ តិស្សាយាតិអាឌិ៍ ពព្ត យស្វា អាបព្តត្តាកាគិយំ យហាចិសយំ, ត្តពទេហិ អសខិសតិទេ្ធសគ្គ, ពស្វា ពំ អធិករណបរិយាបត្តុប្បិ សយាតំ ចិស្សុំ ត្សុត្ថំ “អាបព្តត្តាកាគិយំ ចា ហោតី”តិ៍ អធិករណបរិយាបត្តុត្តា ច “អធិករណត្តាកាគិយំ ចា”តិ ឲព្ត ត្សុត្តត្តិ តេចឌិពត្ថាំ៍ ពព្តាបិ យហាចិសយត្តា, យាតិកាយំ អាកពត្តា ច បងយំ អញ្ញាកាគិយតា ត្សុត្តា, បច្ឆា ពក្កាគិយតាតិ តេចឌិពត្តា៍ ពព្ត យស្វា អធិករណត្តាកាគិយចចតេតត អព្តាបត្តិតយេត សិទ្ធិ៍ អធិករណំ ពក្កាគិយំ, ពស្វា “អធិករណំ ពក្កាគិយំ ហោតី”តិ ឲចំ ស្តទេ្ធសំ អកព្តា “កធំ អធិករណំ អធិករណស្ស ពក្កាគិយំ ហោតី”តិ បុច្ឆាបុត្តាក្កយតិទេ្ធសោ កតោ៍ ពព្តាបិ អាបព្តាធិករណស្ស អញ្ញាកាគិយតា កិច្ចាបិ បិទាឌិកេត អត្សុទ្ធិសិកាធិការទត្តា បិទាឌិកាតំយេច ចសេត ត្សុត្តា, អឆ តោ សេសាបព្តិក្កុត្តចសេតាបិ តេចឌិពត្តា៍ យា ច សា តោគតា “អស្សុកោ តាយ ភិក្ខុ សង្ឃាឌិសេសំ អជ្ឈាបជ្ជតេ្តា ឌិទេ្ធា ហោតី”តិអាឌិកា, ពព្ត “សង្ឃាឌិសេសេ ត្សុលុច្ចយឌិទ្ធិ ហោតិ, ត្សុក្កាសិតេ សង្ឃាឌិសេសឌិទ្ធិ ហោតី”តិ ឲចយាឌិកា ចិតយេ អបកពត្ថាតាយ, ពំពំចព្តសទិក្ខតាយ ចា ត្សុត្តាតិ តេចឌិពត្តា៍ សព្តាបិ “បិទាឌិកឌិទ្ធិ ហោតី”តិ ត ត្សុត្ថំ៍ ពឆាសត្ថិតោ អតាបត្តិតោ៍ “ពក្កាគិយចិចារណាយ”ត្តិ ពក្កាគិយបងតិទេ្ធសេ អញ្ញាកាគិយតាយបិ តិឌ្ឌិដ្ឋត្តា ត្សុត្ថំ៍

ចព្តសកាកពាយាតិ អត្សុចាគចព្តសកាកពាយាតិ អព្ត៍ អញ្ញាឆា “ចតស្សា ចិបត្តិយោ”តិ ចចតំ ចិទុទ្ធេស្សុយ្យ៍ សកាចសទិក្ខាសទិក្ខតា ចាតិ សការេចត សតិសាសតិសតោ៍ ពព្ត ឈាតាឌិចព្តចិសកាកពាយបិ សកាចសទិក្ខតាយ ស្តព្តទិយត្សុស្សឆយុបិទាឌិកាបព្តិ ពស្សេច ពក្កាគិយាច ហោតិ៍ ពឆា ចព្តចសេត អត្សុចាគាធិករណំ, កិច្ចាធិករណត្តា បិទេជក្កំ ចព្សុត្ថិឆយ្បិ ត្សុព្តត្តាកាគិយំ ត ខាពំ, ពស្វា ពគញ្ញាកាគិយតាយ ចិឌិតាយ ពក្កាគិយតា បិទិទេយសយុព្តិយា អត្សុព្តាបិ សិត្តាឹតិ កព្តា “អញ្ញាកាគិយេយច បងយំ តិឌ្ឌិដ្ឋ”ត្តិបិ ចព្សុំ យុជ្ជតិ៍ ឲកំសេត ពក្កាគិយំ ត ហោតីតិ សទិក្ខចសេត អទេហព្តំ អាបត្តិ អតាបត្តីតិ ចិចាគសក្កាចតោ អព្យាកពការេចត ចិចាគាធិករណស្សបិ អញ្ញាកាគិយំ សិយា, បិព្យត្តយំ អាបព្តាធិករណស្ស ត្សុព្តត្តា ឲចំ ត្សុត្ថំ, អាឌិតោ បក្ខាយាតិ “អញ្ញាកាគិយស្ស អធិករណស្សា”តិ ត្តតោ បក្ខាយ៍ “យេត្សុតទាកេត យត្សុស្សចិក្កហោ តោទេសតាតិអាឌិតា សទិក្ខតោ ចា”តិ លិលិពំ៍ ពំ ចព្តចិសកាកពាយ ឲច សិទ្ធិ៍ អយំ បត

វត្ថុសភាគតាយបិ សតិ អាបត្តិសភាគតា សរិក្ខតាតិ នោ នេក្កាតិ ច, ឯកស្មិម្បិ ហិ វត្ថុស្មិំ អាបត្តិភេទា ហោន្តីតិ អាចរិយា។ បរេនា វុត្តនយេន វេទិតព្ពន្តិ សព្ពត្ថ។

“កិច្ចយេវ កិច្ចាធិករណ”ន្តិ វុត្តត្តា សង្ឃកម្មានេវតំ អធិវចនំ។ កម្មលក្ខណន្តិ កម្មានំ សភាវំ។ តំ និស្សាយាតិ បុព្ពេវ ហិ វិចិណាយ សង្ឃោ កម្មំ ករោតិ។ អថ វា បុរិមំ បុរិមន្តិ បរិវារេ សារក្ខបតិយាទីនិ សង្ឃកម្មានិ និស្សាយ អត្តាតត្ថសារណានិ ឧប្បជ្ជន្តិ ករណា វុត្តំ។ តស្មា កិច្ចាបិ សង្ឃកម្មមេវ កិច្ចាធិករណំ, តថាបិ សេសវិសេសោ លព្ភតីតិ វទន្តិ។

១៩៧។ អត្ថេវា ឯកំ, តស្មា វេសស្ស អត្ថវត្វា “លេសោ”តិអាទិ វុត្តំ កិរ។

១៩៨។ សវត្ថុកំ គត្វាតិ បុគ្គលស្ស ឧបរិ អារោបេត្វា លត្តិយាទិការេន ឯកជាតិកោបិ ធីឈរស្សកាឡអពោគោតាទីនំ ទិដ្ឋសុតបរិសង្កិតានំ វសេន អញ្ញភាគិយតា, ធីឈំ លត្តិយំ អញ្ញាវរត្តំ ទិស្វា រស្សាទិលត្តិយបញ្ញត្តិយា អាឆារភាវេនា ជាតិលេសេន ចោទេតិ, ឯកំ វា លត្តិយំ អញ្ញាវរត្តំ ទិស្វា តនោ ចិលិដ្ឋញ្ញភាគត្វំ លត្តិយំ ជាតិលេសំ គហេត្វា “លត្តិយោ ទិដ្ឋោ ត្វំ លត្តិយោសី”តិ ចោទេតិ ទិដ្ឋាទិអញ្ញភាគោ។ ឯត្ថ ច “ធីឈោវេយា, ទិដ្ឋោវេយា ច ជាតិភាយាទីនំ វត្ថុភូតត្តា អធិករណ”ន្តិ លិខិតំ។ តំ “អធិករណភាវាភិយយតោ”តិ វុត្តវចនំ ភាតិក្កមតិ, អដ្ឋកថាយំ “លត្តិយជាតិបញ្ញត្តិយា អាឆារវសេន អធិករណតា ច វេទិតព្ពា”តិ វុត្តំ។ តយិ ភាយភោគ្គតោ អញ្ញិស្សា ភាយភោគ្គបញ្ញត្តិយា ភាយ គស្សចិ អភាវតោ ន សព្ពសាធារណំ, តស្មា “អធិករណស្សា”តិ បទុទ្ធារណំ អធិករណវត្ថុក្កមស្សភត្វំ, តំ សយាភវវភស្សភត្តន្តិ នោ នេក្កាតិ។ តត្ថ ធីឈាទិនោ វា ទិដ្ឋាទិនោ វាតិ ឯត្ថ ធីឈាទិតា, ទិដ្ឋាទិតា ច អញ្ញភាគោ, ឯយា វុទិតកោ ពុតរស្ស ចិសេសោ យតោ អញ្ញោតិ វុច្ចតិ។

១៩៩។ លហុកំ អាបត្តិន្តិ បារាជិកតោ លហុកាបត្តិំ សង្ឃាទិសេសាទិំ។ តេនេវ អត្ថេ តំ វេស្សន្តេន “កិញ្ចិ សង្ឃាទិសេសំ អជ្ឈាបជ្ជន្តោ ទិដ្ឋោ ហោតី”តិអាទិ វុត្តំ។ អាបត្តិលេសោបិ កិឡតំ ជាតិលេសាវេយា ចិយ ន ចិត្តាទិតោតិ វេ? តថា អសម្ភវតោតិ វេទិតព្ពំ។

២០០។ សាធកបតោ្ត សរីរដ្ឋបតោ្ត អាបត្តិយាតិ បារាជិកាបត្តិយា អញ្ញភាគិយំ សង្ឃាទិសេសាទិំ, អធិករណញ្ច អាបត្តិបញ្ញត្តិយា។ “លេសោ ភាយ អាបត្តិភាគោ”តិ វុត្តត្តា អាបត្តិភាវលេសោ វុត្តោតិ វេទិតព្ពោ, តស្មា បារាជិកាបត្តិតោ អញ្ញភាគិយស្ស អាបត្តិបញ្ញត្តិយា អាឆារណដ្ឋេន “អធិករណ”ន្តិ សង្ខ្យាតស្ស សង្ឃាទិសេសាទិនោ អាបត្តិនិកាយស្ស អាបត្តិភាវលេសំ គហេត្វា ចោទនា អាបត្តិលេសចោទនាតិ វេទិតព្ពា។

២០១។ អភាបត្តិ តថាសញ្ញី ចោទេតិ វា ចោទាបេតិ វាតិ អាបត្តញ្ញភាគិយចោទនាយវេច, ន អញ្ញត្ថ។ ឯត្ថាវតា បវេសន្ទ ចោទេស វុត្តចិវរណាយ សំសន្ទិតំ ហោតិ, តំ ពួន គតំ បញ្ញាយតីតិ វេ? គណ្ឋិបទេសុ វវនតោ។ វុត្តញ្ហិ “តត្ថ ពួន ច អាបត្តញ្ញភាគិយចោទនាយ តថាសញ្ញិនោបិ អភាបត្តី”តិ។

អញ្ញាកាកិយសិក្ខ ទេយា, តេច សិក្ខតិ ឃុត្តិតោ កេន្ទ ចិតយចិន្ត្យាហិ, អញ្ញាកាកិយតញ្ញា

សោតិ៑

ទុតិយទុដ្ឋទោសសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា៑

១០៑ បឋមសង្ឃភេទសិក្ខាបទវណ្ណនា

៣០៥៑ “ចន្ជុំ ត ចុទេយ្យា”តិ ច បាឋោ៑

៣១០៑ តេសំ អត្ថុប្បិដ្ឋាភតតោ អសង្ខញ្ញា អស្ស៑ “ត, ភិក្ខវេ, អវេនាសតិវេកត ចស្សំ ន្ហបាគ្គញ្ញា”ត្តិ (យហាច៑ ១០៣) ទុត្តត្តា បដិក្ខិត្តវេយច៑ តិវេកាដិបរិសុទ្ធត្តិ បរេស្ស បិបបសក្កតិចារលាត្ថំ ទុត្តំ, ត បដិច្ចកប្បតិចារលាត្ថំ វេកាដីហីតិ អាកាវេទហិ៑ បរិសុទ្ធត្តិ ចិយុត្តំ៑ ឥសហិ វេលវេសហិ ន្ហឌ្ឋិស្ស កតំ សយលា បរិក្ខញ្ញត្តិ, អស្សយលា ឆ្ពវេយតិ សាសតស្ស កវេហការេចា អាកវេន្ធឃ្យ, កវេហបច្ចឃា វេលិវេកា ចា អបុត្តិ អរិយ្យបចាគំ បសវេចឃ្យ, វេតហិ ចិយុត្តត្តិ អវេត្ថ៑ ចាក្យវេត្តិ យិកខាលំ៑ អត្តវេតា អត្តាយ ចាតិអាឌិតា បវេរសំ អត្តាយ កវេត កប្បិយកាចំ ឥវេស្សត្តា ភិក្ខុតញ្ញា អវេញ្ញាសញ្ញា អត្តាយ កវេត តំ ឥវេស្សតំ “យតាត់ វេបតកិច្ចត្តាឃា”តិអាឌិយាហ៑

ឃំ ឃំ ហីតិអាឌិ តស្ស កាវេលស្ស ឥស្សតត្ថំ ទុត្តំ៑ បុត បញ្ញត្តំ សហឆប្បិកាត់ អត្តាយ កតំ ត កប្បតីតិ ទុត្តត្តិ កិវ ឆប្បសិរិវេត្តវេរា៑ កល្ហិបវេឆ “ភិក្ខុតវេយច សុន្ធាត់ អត្តាយ កតំ ត ចដ្ឋតី”តិ លិលិតំ៑ អបវេរហិ បត “យតាត់ វេបតកិច្ចត្តាឃាតិអាឌិតា ទុវេត្តបិ កប្បតិ, ភិក្ខុត់វេឃច អត្តាឃាតិ ឆ្ពយិតា ‘ភិក្ខុតយ្បិ ឥត្ត យឃំ កុញ្ញិស្សាយា’តិ កតយ្បិ ទុត្តំ៑ បុត ‘បញ្ញាសុ ឲកំ ន្ហឌ្ឋិស្សកតំ ឆ្ពតវេរសំ ត កប្បតី’តិ ឥស្សតត្ថំ ‘បញ្ញាសុ ហិ សហឆប្បិវេកស្សុតិអាឌិ ទុត្ត’ត្តិ ចឥត្តិ”តិ ទុត្តំ៑ អញ្ញាតវេរស្ស៑ បត កល្ហិបវេឆ “អយ្យាកត្តិ ច រាឌឃុត្តាឌីតត្តិ ច ទុវេត្ត ចដ្ឋតីតិ ចត្ត ‘ត្យយ្យាកា’ត្តិ អចត្ត ‘វេបតកិច្ចត្តាឃាតិ ទុវេត្តបិ ចដ្ឋតី’តិ ច ឥវេស្សត្ត សញ្ញត្ត ទុត្តាត់, អាឌិសវេន្ធត សក្កហិតាតញ្ញា លក្ខណំ ឆវេបវេត្តត ‘ភិក្ខុត់វេឃចា’តិអាឌិ ទុត្តំ៑ តត្ត ‘ភិក្ខុត់ ន្ហឌ្ឋិវេដ្ឋ ឲចាតិ អឆិប្បាវេឃតា’តិ ទុត្តំ៑ ត ‘ត្យយ្យាកំ, អយ្យាកញ្ញាតិ ទុវេត្ត អតាបត្តី’តិ ឥស្សតត្ថំ៑ កស្មា? យិស្សកចារស្ស អភាចា៑ លក្ខណំ តាយ ទុត្តាត់, ទុត្តសឌិសាតញ្ញា វេហាតិ៑ ‘សវេច វេបតកិច្ចត្តាឃាតិ ទុត្តដ្ឋាវេត ភិក្ខុត់ វេភាឌត់ សន្ធាយ កវេរាត្តី’តិ ចឥត្តិ យហាអដ្ឋកថាយញ្ញា ‘តស្មិំ ចាវេរ ច ត ត្យយ្យាកត្តិ ទុវេត្ត ចដ្ឋតី’តិ ទុត្តត្តា៑ វេតវេតច ឆ្ពសាបិ ‘វេបតកិច្ចត្តាឃ, យក្កលិឌីត់ ចា អត្តាឃ កវេតបិ ឲវេសច តវេឃា’តិ បុវេឌ្ឋ ទុត្តត្តចវេសត ទុត្តំ៑ ‘អចឆារលាវេត្តត យិស្សវេក ចដ្ឋតី’តិ វេច? ‘កប្បិយម៉ិសស្ស ហិ បដិក្កហវេណ អាបត្តិ តត្ថី’តិ ចចវេតត អកប្បិយបដិក្កហវេណ អាបត្តីតិ អាបត្តំ, ‘តញ្ញា កវេហតត្ថា សិឃា’តិ បដិក្ខិបិតព្វា”តិ ទុត្តំ, តំ សុត្តរំ ចិយ ឌិស្សតិ, ចិចារវេត្ត កវេហតព្វំ៑ យត្ត ចាតិ ភិក្ខុត់ អត្តាយ កវេតបិ៑ តយត្ថំ អាចិ កាតំ “សវេច បតា”តិអាឌិ ទុត្តំ ៑ ឲត្ត បត “ភិក្ខុតីត់ ទក្កាដំ, ឆ្ពតវេរសំ ឥល្ហកប្បចត្ត”តិ ចឥត្តិ៑ កប្បំ តិវេឃយីតិ អសវេញ្ញុប្បកប្បំ៑ ចិចដ្ឋាឃិកាវេលវេឃច សង្ឃភេទា វេហាតីតិ៑ កប្បត្តិ អាឃុកប្បំ៑

၃၁၈. ကုသလတ္တိ ဧဝံ။ အာပတ္တိဘယာ ကတာ လဇ္ဇီဟီတိ ဧတ္ထ အာပတ္တိဘယေန အဓိဿ အာဒေဒန္တီတိ ဒဿနတ္တံ “လဇ္ဇီ ရက္ခိဿတီ”တိ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၃၉; ပါရာ. အဋ္ဌ. ၁.၃၆) ပေါရာဏဝစနဿာနုရူပတော “အဒ္ဓါဟိ လဇ္ဇီဟီ”တိ ဝုတ္တံ။ အလဇ္ဇိဿာပိ အနာဒရေနတ္တဿ အာပတ္တိဒေဝ “ဒေဝ ပဿန္တိ ဒေဝ ဇာနန္တီ”တိ ဝစနတော။

၃၁၉. အသမဘုကာသတ္တဿာတိ ကမ္မကာရေက ကတ္တုနိဒ္ဒေသာ, သမဘုကာသနကမ္မံ အကရိယယာနဿာတိ အဓိပ္ပါယော။ ဆန္ဒိဿ အနုဇာနတော နာမ ဂုဏ္ဍကာလိတ္တဝိတ္တဒေဝနင်္ဂါဓိဒေကာ “အနာပတ္တိ အာဓိကမ္မိကဿာ”တိ အဝိဇ္ဇာသိက္ခာပဒေ အာဂတတ္တာ အတ္ထီတိ ဒေ? ယဒ္ဒီတိအာဓိ။ သာ ပဒေနသာ အနာပတ္တိ ဒေသာ ဝုစ္စတီတိ တတ္ထ အာဂတောပိ သကမဉ္ဇာဝဒေဝါပိ ဧဝံ ဝုစ္စတိ။ ဧဒေတုပါဒေယနာတိ အသမဘုကာသတ္တဿ စ အာဓိကမ္မိကဿ စ ဝုတ္တတ္တဝဒေသန။ ဓဒေပတ္တာ အဝိဇ္ဇာသိက္ခာပဒတ္တိ တတ္ထ အာဓိကမ္မိကပဒါကာဝါ။

တိဝင်္ဂိကတ္တိ ဧတ္ထ ဝါဝါယ ဧဝ ပဋိဘိဿဇ္ဇတ္တဿ ဇာနဝလနာဓိကာယဝိညတ္တိ ဟောတိ, တသ္မာ ဒုဝိဓမ္ပိ ဝိညတ္တိ ကဒေဆတ္တဿ ဟောတိ။ ဝဓီဒေကာဓိ ကာတုံ အသဒေဂ္ဂါတ္တဿ ကာယဝိကာရံ ကဒေရာတ္တဿ အနာပတ္တိယာ ဘဝိတဗ္ဗံ။ ကသ္မာ? တိဝဒေင်္ဂသု ဧကဿ ပရိဟီနတ္တာ, တသ္မာ တိဝင်္ဂကာဒေဝါ အာပတ္တိယာ, အင်္ဂဟာနိကာဒေဝါ အနာပတ္တိယာတိ ကဒေဟတဗ္ဗံ။ ဧတ္ထ သိယာ – ယဒိ အင်္ဂဟာနိကာဒေဝန အနာပတ္တိ, ဧဝံ သဒေတ္တပိ ဝိကာရံ အကတွာ ဝိဒေတ္တဒေနဝ ဝိဿဇ္ဇတ္တဿ အနာပတ္တိယာ ဘဝိတဗ္ဗတ္တိ? တံ န, ကသ္မာ? အင်္ဂကထာယံ “ကာယဝိကာရံ ဝါ ဝဓီဒေဘဒံ ဝါ အကဒေရာတ္တဒေသ္မဝ ပန အာပဇ္ဇနဒေတာ အကိရိယ”န္တိ ဟိ ဝုတ္တံ, “ဝိတ္တံ ဝါ အနုပ္ပါဒေနတ္တဿ ဝါ”တိ န ဝုတ္တံ, တသ္မာ ဝိတ္တဇံ နာမ ဝိညတ္တိပဝိဘင်္ဂ ဧဝါတိ ဝိသုံ အင်္ဂကာဒေဝဒေနဝ ဝုတ္တတ္တာ ဉာနိတဗ္ဗတ္တိ ဒေဝ? တံ န, ဉတ္တိဒေယဝ အကိရိယာတိ, တသ္မာ ဝိဒေတ္တန ဝိဿဇ္ဇတ္တဿာပိ အာပတ္တိ ဝိယ ဇိဿတိ, ဉပပရိက္ခိတွာ ကဒေဟတဗ္ဗံ။ ဧတ္ထ “အကုသလဝိတ္တ”န္တိ ဝုတ္တတ္တိ ဒေဝ? “ဝိတ္တဗါဟုလ္လဒေတာ ဝုတ္တ”န္တိ ဝဒန္တိ။ ဒေတပိ ကိရ ဗါဟုလ္လဒေတာ ဝဒန္တိ။

ပဌမသင်္ဃဘေဒသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁. ဒုတိယသင်္ဃဘေဒသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၂၂. ဝဏ္ဏိုတိ ဝဏ္ဏိဒေနာ။

ဒုတိယသင်္ဃဘေဒသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၂. ဒုဗ္ဗစသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၂၃. ပတံ ပတိတံ ဝိဝရိ ဝိဝဋံ ယိ။ ဧကဒေတာ ဥဿာရေဒတိ စ ဂိဉ္စိတဒေတာ ဓဒေပတိ စ။ ဧကပံသုပုဉ္ဇကနီသဋ္ဌ ဒီဃမ္ဗုလကပဏ္ဏဒေသဝါလ် ဒေသဝါလ်

ឥល្ហិសិបិប្បទិ បហាតំ សេបិឌ្ឍិ និស្សារេតិ។ វិលជីខកត្តិ សុកុយម្ហលបណ្ណកំ ហុត្វា ឋានកបិន្ទេ បត្ថិរំ ឋានកបប្បជកំ និស្សារេតិ។

២៣៤-៥។ “ទុព្ពចជាតិកោ”តិបិ បឋន្តិ។ អបទានេនាតិ បុរាណកេហិ។ “កិំ បុនត្ថុបិ យមំ វុចន្តំ កនេរាយាតិអាជិនា វុគ្គតចិវតី”តិ យហាបច្ចិយំ កិរ វុត្តំ។ យហាអដ្ឋកថាយញ្ច អនុយាតសុត្តដ្ឋកថាយញ្ច “សោវាទអវចន្តិកា”តិ វុត្តំ, តំ សុន្ទរំ។

ទុព្ពចសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១៣។ កុលទូសកសិក្ខាបទវណ្ណនា

២៣៦។ ន កេវលំ វិហារោ ឯវ កីដាគិរិ, សោបិ គាមោ “កីដាគិរិ”ត្វេវ វុច្ចតិ។ កាយញ្ញាសត្ថាយ បរេតា “ន អស្សជិបុនព្ពសុកេហិ ភិក្ខូហិ កីដាគិរិស្មិំ វត្ថព្ព”ន្តិ វុត្តំ។ វុកាសំវច្ឆរេ ទិក្ខុត្តំ វស្សតិ កិរ, តំ សន្ធាយ “ទ្វីហិ មេឃេហី”តិ វុត្តំ។ សមធិកន្តិ ច ដេកេ សន្ធាយ។ អការវវុត្តិ នវំ អដ្ឋុប្បត្តិំ “ជាតិស្សមនាជិកឆ្ឋំ អល្លានំ ហរិតានំ វុវា”តិ លិខិតំ។ គ្គតការយជីជការយេគេគតោ បនេសំ គេគោ។ វតត្ថាយាតិ

វតិអត្ថាយ។ យំកិញ្ចីតិ សោជកំ វា និទ្ទជកំ វា។ អារាមាជិអត្ថាយាតិ វនរាជិការជិអត្ថាយ។ មាលាវច្ឆរោបនំ កុលទូសកំមេវ សន្ធាយ, កត្តាជិសន្តំ ន សន្ធាយ វុត្តន្តិ។ កថំ បញ្ញាយតីតិ ចេ? តំ ឧស្សាតំ “ពុទ្ធេន ឧទយោ”តិអាជិ។ “អារោចយំ អាតិពុយ”ន្តិបិ បិឋេរា។

គោបេត្វាន្តិ កត្វាតំ វេចសិយត្តិ តក្កតិកមេវ។ វេចសិយំ អច្ឆោត គោនធិ បុប្ផំ ជេវឆត្វា កតំ។ កណ្ឌកយ្យិ ពន្ធិតុន្តិ ឧត្វ “សមំ ចិន្តនុត្វំ ន

វដ្ដតិ។ អញ្ញាស្សត្ថាយ វដ្ដតី”តិ វទន្តិ។ ជាលមយំ វិតានំ ជាលវិតានំ។ បុប្ផបដិច្ឆកំ កវក្កំ វិយ សណ្ឋំ កនោន្តិ។ តាលបណ្ណគុឡអត្តិ តាលបណ្ណមយំ បុន កតម្បិ បដិច្ឆកមេវ។ ឆមុន្តំ វេតិមំ វា ទោឃិ វា បុប្ផប្បវេសនត្ថំ អាវិញ្ឆិត្វា ពន្ធនំ។ “កាយារេវន ពន្ធម្បិ

សុត្តវាកាជីហិ ពន្ធំ កណ្ឌិតសជិស”ន្តិ លិខិតំ។ អំសកណ្ឌិកំ បសិទ្ធកោ បណ្ឌិតុសជិសត្តា វេចសិយំ ន ជាតំ, តស្មា “សិថិលពន្ធស្ស អន្តរន្តរា បណ្ឌិបិតុំ

ន វដ្ដតី”តិ វទន្តិ។ “អញ្ញមញ្ញំ អបុរាវេបត្វា អនេកក្កត្តុម្បិ បរិក្ខិបិតុំ វដ្ដតី”តិ វទន្តិ។ បុរិតន្តិ ជីឃតោ បសារេត្វា បុរិតំ។

ឈដិកាយវិលម្ពកោតិ “ឃដកាយវិលម្ពកោ”តិ លិខិតំ។ “គោណ្ឌពរបត្តកាយានំ បដិក្ខិត្តត្តា ចេលាជីហិ កតកាយម្បិ ន វដ្ដតិ

អកប្បិយានុលោមត្តា”តិ វទន្តិ។

“វេវចកំ តាយ តទាលិសិយនានំ តជានំ តច្ច”ន្តិ លិខិតំ។ តំ “បរិវត្តន្តី”តិ វុត្តំ។ “សារិពោ តាយ រុតសុតលា សិក្ខាលកយុក្ករដ្ឋកោឡុព្ពបនេ ជិតា”តិ កិរ បិឋេរា។ “តិពុជ្ជន្តី”តិ បិឡុព្ពា។

២៣៧។ អផាលជាលិជិ-បគានំ ឋប្បជិបិជិយា។ យថា បិរេយាក្លានំ វេសេត សព្ពេបិ “អស្សជិបុនព្ពសុកា”តិ វុត្តា, តថា

បិរេយាក្លប្បត្តសាវកស្ស វេសេត តទាយត្តវុត្តិនោ សព្ពេបិ “សារិបុត្តា”តិ។ តេន វុត្តំ “គច្ឆថ តុម្ហេ សារិបុត្តា”តិ។

໓໑໑. “ຄາເມ ວາ ນ ວສິຕພ຺ພ”ນ຺ຕິ ອິມິນາວ ຕສ຺ມິ ຄາເມ ອຎ຺ຎຕ຺ຖ ນ ວສິຕພ຺ພນ຺ຕິ ສິທ຺ເຘ. “ຕສ຺ມິ ວິຫາເຣ ວາ”ຕິ ກສ຺ມາ ວຸຕ຺ຕນ຺ຕິ ເຈ? ອຕ຺ຖສຍ຺ຍາວເຕາ. ຍສ຺ມິຎ຺ຫິ ຄາເມ ກຸລທູສກກມ຺ມໍ ກຕໍ, ຕສ຺ມິ ຄາເມ, ຍສ຺ມິ ວິຫາເຣ ວສນ຺ເຕນ ກຸລທູສນໍ ກຕໍ, ຕໍ ວິຫາຣໍ ຐເປຕ຺ວາ ອຎ຺ຎສ຺ມິ ວສິຕຸໍ ນ ວຏ຺ຏຕີຕິ ທສ຺ສນຕ຺ຖໍ. ຕໍ ກຖນ຺ຕິ ເຈ? “ຄາເມ ວາ ນ ວສິຕພ຺ພ”ນ຺ຕິ ວຈເນນ ຍສ຺ມິ ຄາເມ ກຸລທູສນກມ຺ມໍ ກຕໍ, ຕສ຺ມິ ວິຫາເຣປິ ວສິຕຸໍ ນ ລພ຺ຠຕີຕິ ອາປນ຺ນໍ, ຕໍ ທິສ຺ວາ “ຕສ຺ມິ ວິຫາເຣ”ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ, ເຕນ ຕສ຺ມິ ຄາເມ ອຎ຺ຎສ຺ມິ ວສິຕຸໍ ລພ຺ຠຕີຕິ ສິທ຺ເຘ. “ຕສ຺ມິ ວິຫາເຣ ວສນ຺ເຕນາ”ຕິ ອິມິນາ ຕສ຺ມິ ຄາເມ ອຎ຺ຎຕ຺ຖ ວສນ຺ເຕນ ສາມນ຺ຕຄາເມ ປິຓ຺ຑາຍ ຈຣິຕຸໍ ວຏ຺ຏຕີຕິ ທີປິຕໍ ເຫາຕິ. ສາມນ຺ຕວິຫາເຣປີຕິ ສາມນ຺ຕວິຫາເຣ ນາມ ຕສ຺ມິເຍວ ຄາເມ ຕສ຺ສ ວິຫາຣສ຺ສ ສາມນ຺ຕວິຫາເຣາ ນ ຕສ຺ສ ຄາມສ຺ສ ສາມນ຺ຕວິຫາເຣາ ວາຕິ ຄຍ຺ຫໍ ວຸຈ຺ຈຕິ, ເອເຕນ ຕສ຺ມິ ຄາເມ ອຎ຺ຎຕ຺ຖ ວສນ຺ເຕນ ຕສ຺ມິ ຄາເມ ປິຓ຺ຑາຍ ນ ຈຣິຕພ຺ພໍ. ສາມນ຺ຕວິຫາເຣປິ ປິຓ຺ຑາຍ ຈຣິຕຸໍ ວຏ຺ຏຕິ, ປຸນ ຍສ຺ມິ ຄາເມ ກຸລທູສນກມ຺ມໍ ກຕໍ, ຕສ຺ສ ສາມນ຺ຕຄາເມ ກຸລທູສກວິຫາຣສ຺ສ ສາມນ຺ຕວ຺ຖວິຫາເຣ ວສນ຺ເຕນ ຕສ຺ມິ ຄາເມປິ ຈຣິຕຸໍ ວຏ຺ຏຕິ. ຍສ຺ມິ ສາມນ຺ຕຄາເມ ກຸລທູສກໍ ນ ກຕໍ, ຕສ຺ມິມ຺ປິ ຈຣິຕຸໍ ວຏ຺ຏຕິ, ເຕວ ວິຫາເຣຕິ ອຘິປ຺ປາເຍາ. “ນນເຄຣ ຈຣິຕ”ນ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕຕ຺ຕາ ອຎ຺ຎສ຺ມິ ວິຫາເຣ ຕສ຺ມິ ຄາເມ ວສິຕຸໍ ວຏ຺ຏຕີຕິ ທີປິຕໍ ເຫາຕີຕິ ເອເກ. ກິຎ຺ເຈຕ຺ຖ ປນ ວິຈາຣຓາ ເອວ ຕຕ຺ຖ, ຕສ຺ມາ ສຸຏ຺ຐຸ ວິຈາເຣຕ຺ວາ ຄເຫຕພ຺ພໍ.

໓໑໙-໒໐. ຂາເປຕຸໍ ນ ລພນ຺ຕີຕິ, ປຸພ຺ພາຊາຕຎ຺ຎາສິຍາ. ຕເສ຺ສວ ນ ລພ຺ຠຕີຕິ ເອຕ຺ຖ ຍາຄຸອາທີນິ ອາເນຕ຺ວາ “ທທຕ຺ຖ”ຕິ ວທນ຺ເຕສຸ ວທຕິ ເຈ, ສເຫຏ຺ຐໍ ນ ລພ຺ຠຕິ, ເຄວລໍ ປນ ສຸທ຺ທວິເຫຕຸ ອຕ຺ຕາໂນ ວາ ປເຣສໍ ວາ ອຕ຺ຖາຍ ສຸຕ຺ວາ “ນເຍ ຍສ຺ມາ ຂາທ ສຕ຺ວາ ປຸຍ຺ຍາ ປສວນ຺ຕ”ຕິ ວທນ຺ຕສ຺ສ ຕເສ຺ສວ ນ ລພ຺ຠຕິ ຍາຄຸອາທີນິ ປຈ຺ຈຍປຕິສໍຍຸຕ຺ຕກຖາຍ ສູປສຕ຺ຖາ. ມຫາອຏ຺ຐກຖາຍປິ “ປຈ຺ຈຍຕ຺ຖມ຺ປິ ສຫເທຍ຺ຍກາສ”ນ຺ຕິ ວິເສເສຕ຺ວາ ອວຸຕ຺ຕຕ຺ຕາ ອຕ຺ຕເນາ ສເມເຍວາຕິ ອເປເຣ. ອາຈຣິຍາ ປນ “ຍທາ ມຫາປຈ຺ຈຣິຍໍ, ກຸຣຸນ຺ທິຍໍ ຍ຺ຍາ ‘ຕເສ຺ສວາ’ຕິ ວິເສເສຕ຺ວາ ວຸຕ຺ຕໍ, ເອວໍ ມຫາອຏ຺ຐກຖາຍໍ ວິເສເສຕ຺ວາ ນ ວຸຕ຺ຕໍ, ຕສ຺ມາ ສເຫຏ຺ຐໍ ນ ລພ຺ຠຕີ”ຕິ ວທນ຺ຕິ.

ກຸລທູສກສິກ຺ຂາປທວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາ.

ເຕຣສກກຓ຺ຑວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາ.

໒. ອນິຍຕກຓ຺ຑໍ

໑. ປຖມອນິຍຕສິກ຺ຂາປທວຓ຺ຓນາ

໓໓໓-໔. ອຸເຄລສຕ຺ຕິ ອຸຄ຺ຄິສຕິ, ອາສາຍຫິຕກ຺ລຕ຺ຕໍ ນາມ ຈກ຺ຂຸປກປຸຍາ. ເສາຕສ຺ສ ຣເຫາຕິ ເອຕ຺ຖ ຣເຫາ-ວຈນສາຍຍ຺ຍເຕາ ວຸຕ຺ຕໍ ອຸທ຺ທລສາຍຍ຺ຍເຕາ ອຸທ຺ທລສາເຣາຈນປຕິຖາຄນສິກ຺ຂາປເທສຸ ປາຣາຊິກວຈນໍ ວິຍ. ຕສ຺ມາ “ຈກ຺ຂຸສ຺ສ ຣເຫາເຕວ ປນ ປຣິຈ຺ເຈເທາ ກາຕເພ຺ພາ”ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ. ກຖໍ ປຍ຺ຍາຍຕີຕິ ເຈ? “ມາຕຸກາເມາ ນາມ ຕທເຫາຕາປິ ທາຣິກາ”ຕິ ວຈນເຕາ, “ອລໍກມ຺ມນິເຍຕີ ສກ຺ກາ ເຫາຕິ ເມຖຸນໍ ຘມ຺ມໍ ປຕິເສວິຕຸ”ນ຺ຕິ ວຈນເຕາ ຈ ເຫາຕິກສ຺ຂຸສ຺ສາເທາ ເຈຕ຺ຖ ເມຖຸນສນ຺ນິສ຺ສິຕກິເລເສາ, ນ ທຸຕິເຍ ວິຍ ອຸທ຺ທລສາວສ຺ສາທກິເລເສາ, ຕສ຺ມາ ຈ ປຍ຺ຍາຍຕິ

“ᩈᩮᩣᨲᩔ ᩁᩉᩮᩣ ᨶᩣᨽᩥᨷ᩠ᨷᩮᨲᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨠᩮᨧᩥ ᨷᨶ “ᨲᨱ᩠ᩉᩣ ᩃᨠ᩠ᨡᩦᨲᩥ ᩅᨧᨶᩔ ᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩮᨶ ᨴᩩᨲᩥᨿᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩪ ᨷᨭᩥᨻᩃᩣ ᨣᩉᩥᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨿᩮᨶ ᩅᩣ ᩈᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩅᩣ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ “ᨲᩮᨶ ᩈᩮᩣ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨠᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᩅᩣ”ᨲᩥ ᨿᩮᩣᨩᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ, ᩈᩮᩣ ᨧ ᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨠᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᩅᩣ ᨷᨭᩥᨩᩣᨶᨾᩣᨶᩮᩣ, ᨶ ᩅᩣ ᨠᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᩋᨷ᩠ᨷᨭᩥᨩᩣᨶᨾᩣᨶᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ “ᨷᨭᩥᨩᩣᨶᨾᩣᨶᩮᩣᩅ ᨲᩮᨶ ᩈᩮᩣ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨠᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ…ᨷᩮ… ᨶ ᨠᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩑᩅ ᨷᩣᩊᩥᨿᩴ ᨲᨴᨲ᩠ᨳᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ “ᩈᩣ ᨧᩮ ᩑᩅᩴ ᩅᨴᩮᨿ᩠ᨿ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ “ᩈᨴ᩠ᨵᩮᨿ᩠ᨿᩅᨧᩈᩣ”ᨲᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨠᩣ ᩈᩮᩣᨲᩣᨷᨶ᩠ᨶᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᨬ᩠ᨬᩩᨲᩴ ᨶ ᩉᩁᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᩮᩈᩴ ᩉᩁᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩅᩣᨴᩥᨶᩴ ᩅᩣᨴᩮᩣ ᨷᨭᩥᩈᩮᨵᩥᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ “ᨴᩥᨭ᩠ᨮ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ “ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣᩃᩥᨠᩮᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩁᨠ᩠ᨡᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩦᨲᩥ ᨾᨾ ᩅᩥᩈᩮᩈᩴ ᨠᩔᨧᩥ ᨶᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩦᨲᩥ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᩣ᪨

᪓᪓᪙᪨ “ᩈᩣ ᨧᩮ ᩑᩅᩴ ᩅᨴᩮᨿ᩠ᨿ ‘ᩋᨿ᩠ᨿᩔ ᨾᨿᩣ ᩈᩩᨲᩴ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩔ ᨾᩣᨲᩩᨣᩣᨾᩴ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩩᩃ᩠ᩃᩣᩉᩥ ᩅᩣᨧᩣᩉᩥ ᩒᨽᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩔᩣ’”ᨲᩥ, ᩍᨴᩴ ᨠᩥᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨶ ᩋᨽᩥᨷ᩠ᨷᩮᨲᨬ᩠ᩉᩥ ᩍᨵ ᩈᩮᩣᨲᩔ ᩁᩉᩮᩣ ᨶᩣᨽᩥᨷ᩠ᨷᩮᨲᩮᩣᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨧᩮ? ᩋᩃᩴᨠᨾ᩠ᨾᨶᩥᨿᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩩᩃ᩠ᩃᩅᩣᨧᩣᨷᩥ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩥ, ᨶ ᨷᨶ ᨶᩣᩃᩴᨠᨾ᩠ᨾᨶᩥᨿᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨾᩮᨳᩩᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨿᨳᩣ ᩑᨲᩴ, ᨲᨳᩣ “ᩈᩣ ᨧᩮ ᩑᩅᩴ ᩅᨴᩮᨿ᩠ᨿ ‘ᩋᨿ᩠ᨿᩔ ᨾᨿᩣ ᩈᩩᨲᩴ ᨾᩣᨲᩩᨣᩣᨾᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩋᨲ᩠ᨲᨠᩣᨾᨷᩣᩁᩥᨧᩁᩥᨿᩣᨿ ᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᨽᩣᩈᨶ᩠ᨲᩔᩣ’”ᨲᩥ ᩑᩅᨾ᩠ᨷᩥ ᩍᨵ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩥ, ᨶ ᨴᩩᨲᩥᨿᩮ ᨶᩣᩃᩴᨠᨾ᩠ᨾᨶᩥᨿᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩑᨠᩮ᪨ ᨠᨦ᩠ᨡᩣᩅᩥᨲᩁᨱᩥᨿᩴ (ᨠᨦ᩠ᨡᩣ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᨴᩩᨲᩥᨿᩣᨶᩥᨿᨲᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ) ᩍᨵᩣᨷᩥ ᨴᩩᨲᩥᨿᩣᨶᩥᨿᨲᩣᨵᩥᨠᩣᩁᩮ ᨷᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨬ᩠ᨧ ᨷᩁᩥᩉᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩩᩃ᩠ᩃᩅᩣᨧᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨷᨮᨾᩣᨶᩥᨿᨲᩮ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩩᩃ᩠ᩃᩅᩣᨧᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨧᩮ? “ᩈᩣ ᨧᩮ”ᨲᩥ ᨲᩔᩣ ᨷᩣᩊᩥᨿᩣ ᨷᩮᩣᨲ᩠ᨳᨠᩣ ᩈᩮᩣᨵᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥ ᨷᨶ ᨧ “ᩍᨵ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩮ ᨾᩮᨳᩩᨶᨠᩣᨿᩈᩴᩈᨣ᩠ᨣᩁᩉᩮᩣᨶᩥᩈᨩ᩠ᨩᩣᨶᨾᩮᩅᩣᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩔᩁᩉᩮᩣᩅ ᨷᨾᩣᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ, ᨴᩩᨲᩥᨿᩣᨶᩥᨿᨲᩣᨵᩥᨠᩣᩁᩮ ᨧ “ᩋᨶᨶ᩠ᨵᩮᩣ ᨠᩣᨿᩈᩴᩈᨣ᩠ᨣᩴ ᨷᩔᨲᩥ, ᩋᨻᨵᩥᩁᩮᩣ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩩᩃ᩠ᩃᩴ ᩈᩩᨱᩣᨲᩥ, ᨠᩣᨿᨧᩥᨲ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᨠᩣᨿᩈᩴᩈᨣ᩠ᨣᩮᩣ, ᩅᩣᨧᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩩᩃ᩠ᩃᩴ, ᨴ᩠ᩅᨿᩮᩉᩥ ᨴ᩠ᩅᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ “ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨴᩦᨶᩥ ᨷᨮᨾᨷᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩈᨾᩣᨶᩣᨶᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣᨷᩥ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩩᩃ᩠ᩃᩅᩣᨧᩣ ᨶ ᩈᩩᨭ᩠ᨮᩩᨲᩁᩣ “ᨲᨴᩉᩩᨷᩣᨲᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ᪨

ᨷᨮᨾᩋᨶᩥᨿᨲᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

## ᪒᪨ ᨴᩩᨲᩥᨿᩋᨶᩥᨿᨲᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪓᪔᪐᪨ ᨴᩩᨲᩥᨿᩮ ᨠᩮᩈᩩᨧᩥ ᨷᩮᩣᨲ᩠ᨳᨠᩮᩈᩩ “ᨶ ᩉᩮᩅ ᨡᩮᩣ ᨷᨶ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩴ ᩋᩣᩈᨶᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᩈᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᪨ “ᩋᩣᩈᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨽᩥᨠᩴ, ᨮᨷᩥᨲᩣᨶᩩᩁᩪᨷ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᪨ ᨴ᩠ᩅᩮᨷᩥ ᩁᩉᩣ ᩍᨵ ᩋᨽᩥᨷ᩠ᨷᩮᨲᩣ ᨠᩣᨿᩈᩴᩈᨣ᩠ᨣᨴᩩᨭ᩠ᨮᩩᩃ᩠ᩃᩅᩣᨧᩣᩁᩉᩮᩣᨶᩥᩈᨩ᩠ᨩᨣ᩠ᨣᩉᨱᨲᩮᩣ᪨ ᨿᨴᩥ ᩑᩅᩴ “ᨾᩣᨲᩩᨣᩣᨾᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩪ ᨷᨭᩥᨻᩃᩣ”ᨲᩥ ᨠᩥᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ? ᩋᨿᨾᩮᩅ ᩉᩥ ᨾᩣᨲᩩᨣᩣᨾᩮᩣ ᨴ᩠ᩅᩥᨶ᩠ᨶᨾ᩠ᨷᩥ ᨠᩣᨿᩈᩴᩈᨣ᩠ᨣᨴᩩᨭ᩠ᨮᩩᩃ᩠ᩃᩅᩣᨧᩣᨶᩴ ᩑᨠᨲᩮᩣ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨲᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨠᩣᨿᩈᩴᩈᨣ᩠ᨣᩔ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨲᩮᩣ ᨴᩔᩥᨲᩮᩣ, ᨶ ᨴ᩠ᩅᩥᨶ᩠ᨶᩔᩣᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩩᩃ᩠ᩃᩅᩣᨧᩣᨿᩮᩅ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᨿ ᨲᩔᩣ ᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᩅᨾᩣᩉ᪨

ᩑᨲ᩠ᨳᩣᩉ – ᨿᨳᩣ ᨷᨮᨾᩮ ᩋᨶᨽᩥᨷ᩠ᨷᩮᨲᩣᨷᩥ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩩᩃ᩠ᩃᩅᩣᨧᩣ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᩅᩥᩈᩮᩈᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ, ᩍᨵᩣᨷᩥ ᨠᩣᨿᩈᩴᩈᨣ᩠ᨣᩮᩣ, ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨶ ᨲᩔ ᩅᩈᩮᨶ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩔ ᩁᩉᩮᩣ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣᨲᩥ? ᩋᩣᨾ ᨶ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ, ᨶ ᨧ ᨣᩉᩥᨲᩮᩣ, ᨣᩉᩥᨲᩮᩣ ᩑᩅ ᨷᨶ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩥᩈᩮᩈᩮᨶ, ᨶ ᩉᩥ ᩋᨦ᩠ᨣᩔ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩥᩈᩮᩈᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨷ᩠ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩮ ᩈᨲᩥ ᨠᨳᩴ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩔ ᩁᩉᩮᩣᨲᩥ ᨧᩮ? ᨴᩪᩁᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨷᨮᨾᩮ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᩈᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨶ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᩍᨵ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᩑᨠᩣᨷᩥ ᨠᩁᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨧᩮ? ᨶᩮᩣ

វុច្ចតិ សិទ្ធត្តា។ សិទ្ធំ ហោតិ, យមិទំ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ វេសាលិយំ មហាវនេ…បេ… ទ្វារំ វិវរិត្វា និបន្នោ ហោតិ…បេ… សម្ពហុលា ឥត្ថិយោ យាវទត្ថំ កត្វា បក្កមិំសូតិ (បារា។ ៤៤)។ តស្មា ន មេថុនស្ស មាតុគាមោ ទុតិយោ ហោតិ។ ឥត្ថិយោ ហិ អញ្ញមញ្ញស្សា វជ្ជំ បដិច្ឆាទេន្តិ, តេនេវ ភិក្ខុនីនំ វជ្ជបដិច្ឆាទនេ បារាជិកំ បញ្ញត្តំ។ តថា “អាយស្មា ឧទាយី តា ឥត្ថិយោ វិហារំ បេក្ខាបេត្វា តាសំ ឥត្ថីនំ វច្ចមគ្គ”ន្តិ (បារា។ ១៥១) ឯត្ថ “យា បន តា ឥត្ថិយោ ហិរិមនា, តា និក្ខមិត្វា ភិក្ខូ ឧជ្ឈាបេន្តី”តិ (បារា។ ១៥១) វចនតោ ទុដ្ឋុល្លស្ស មាតុគាមោ ទុតិយោ ហោតីតិ សិទ្ធន្តិ អធិប្បាយោ។ ឧភយត្ថាបិ ឧម្មត្តកាទិកម្មិកានំ អនាបត្តីតិ តេសំ បិដកេ និទានេ អាគតំ, អាទិកម្មិកានំ អនាបត្តីតិ អវត្វា អនុក្ខិំបទេ បន “អចេលកវគ្គេ រហោបដិច្ឆន្នាសនសិក្ខាបទេ ‘វិញ្ញូ បុរិសោ ទុតិយោ ហោតី’តិ (បាចិ។ ១៥៥) ឥមស្ស អនុរូបតោ ‘ឥត្ថីនំ សតម្បិ អនាបត្តិំ ន ករោតី’តិ វុត្ត”ន្តិ ច, “ទុតិយានិយតេ ‘ឥត្ថីបិ បុរិសោបី’តិ ឥទំ ភិក្ខុនីវគ្គេ ឧបសាតសិក្ខាបទស្ស, អចេលកវគ្គេ អប្បដិច្ឆន្នាសនសិក្ខាបទស្ស ច អនាបត្តិវារេ ‘យោ កោចិ វិញ្ញូ បុរិសោ ទុតិយោ’តិ វុត្តំ ឥមស្ស អនុរូបតោ វុត្ត”ន្តិ វេទិតព្ព”ន្តិ ច វុត្តំ។

ទុតិយអនិយតសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

បកិណ្ណកវណ្ណនា

អបិចេត្ថ ឥទំ បកិណ្ណកំ, សេយ្យថិទំ – ឥទំ អនិយតកណ្ឌំ និប្បយោជនំ អបុព្ពាភាវតោតិ ចេ? ន, គរុកលហុកភេទភិន្នាបត្តិរោបនារោបនក្កមលក្ខណទីបនប្បយោជនតោ។ ឯត្ថ ហិ “សា ចេ ឯវំ វទេយ្យ ‘អយ្យោ មយា ទិដ្ឋោ និសិន្នោ មាតុគាមស្ស មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវន្តោ’តិ, សោ ច តំ បដិជានាតិ, អាបត្តិយា ការេតព្វោ…បេ… និសជ្ជាយ ការេតព្វោ”តិអាទិនា (បារា។ ៣៣៩) អាបត្តិយា គរុកាយ លហុកាយ ច រោបនក្កមលក្ខណំ, ការេតព្វោតិ ឥមិនា អនារោបនក្កមលក្ខណញ្ច ទស្សិតំ។ លក្ខណទីបនតោ អាទិម្ហិ អន្តេ វា ឧទ្ទិសិតព្ពន្តិ ចេ? ន, អសម្ភវតោ។ កថំ? ន តាវ អាទិម្ហិ សម្ភវតិ, យេសមិទំ លក្ខណំ, តេសំ សិក្ខាបទានំ អទស្សិតត្តា។ ន អន្តេ, គរុកមិស្សកត្តា, តស្មា គរុកលហុកានំ មជ្ឈេ ឯវ ឧទ្ទិសិតព្ពន្តិ អរហតិ ឧភយមិស្សកត្តា។ យា តត្ថ លហុកាបត្តិ ទស្សិតា, សាបិ គរុកាទិកា។ តេនេវាហ “មេថុនធម្មសន្និស្សិតកិលេសសង្ខាតេន រហស្សាទេនា”តិអាទិ, តស្មា គរុកានំ ឯវ អន្តេ ឧទ្ទិដ្ឋាតិបិ ឯកេ។ ឯវំ សន្តេ បឋមមេវាលំ តាវតា លក្ខណទីបនសិទ្ធិតោ, កិំ ទុតិយេនាតិ ចេ? ន, ឱកាសនិយមបច្ចយមិច្ឆាគាហនិវារណប្បយោជនតោ។ “បដិច្ឆន្នេ អាសនេ អលំកម្មនិយេ”តិ ឱកាសនិយមតោ ហិ តព្ពិបរីតេ ឱកាសេ ឥទំ លក្ខណំ ន វិកប្បិតន្តិ មិច្ឆាគាហោ ហោតិ, តន្និវារណតោ ទុតិយម្បិ សាត្ថកមេវាតិ អធិប្បាយោ។ កស្មា? ឱកាសភេទតោ, រហោភេទទីបនតោ, រហោនិសជ្ជស្សាទភេទទីបនតោ។ ឱកាសនិយមាភាវេ ច រហោនិសជ្ជស្សាទភេទោ ញាតោ។ ទ្វិន្នំ រហោនិសជ្ជសិក្ខាបទានំ នានតា ញាតព្ពា សិយា, តថា កាយសំសគ្គភេទទីបនតោ។ នាលំកម្មនិយេបិ ហិ ឱកាសេ អប្បដិច្ឆន្នេ, បដិច្ឆន្នេបិ វា និសិន្នាយ វាតបានកវាដច្ឆិទ្ទាទីហិ និក្ខន្តកេសាទិគ្គហណេន កាយសំសគ្គោ លព្ភតីតិ ឯវមាទយោបិ នយា វិត្ថារតោ វេទិតព្ពា។ “ភិក្ខុបាតិមោក្ខេ អាគតនយត្តា ភិក្ខុនីបាតិមោក្ខេ ឥទំ កណ្ឌំ បរិហីនន្តិ វេទិតព្ព”ន្តិ វទន្តិ។ អដ្ឋុប្បត្តិយា តត្ថ អនុប្បន្នត្តាតិ ឯកេ។ តំ អនេកត្តភាវទីបនតោ អយុត្តំ។ សព្ពានុក្កមេន ហិ ភិក្ខូនំ បញ្ញត្តំ, ភិក្ខុនីនំ ចត្តារោ ច ឧទ្ទេសា សន្តិ។ បាតិមោក្ខុទ្ទេសបញ្ញត្តិយា

អនាឆារលាត្វា តត្វ គិឌ្ឌិ សញ្ឈាឪសេនបរិឩត្តិយាភត្តិ ឲនេកៈ តានំ កិក្លុតិតំ ក្ខព្ពខាលុយល្ហលិកអគ្គ ចត្វុកចសេត កាយសំសក្កចិសេនសា បរិទាឌិកចត្វុ, “ហត្វក្កហលំ ចា នាឌិយេយ្យ, កាឃំ ចា តឥត្វាឃ ក្ខបសំហសេទយ្យា”តិ (បរិឩៈ ៩លឹ៣-៩លឹ៤) ចចតេតា នាឌិឃតយ្យិ, “នត្តិសេគ្គ យ្យ ចា”តិ (បរិឩៈ ៩លឹ៤) ចចតេតា ឆាតយ្យិ, “នេត្ត្កតំ ចា កេធ្លុយ្យា”តិ (បរិឩៈ ៩លឹ៤) ចចតេតា កយតយ្យិ, “លត្ត្ក ចា អត្យបចិសេយ្យា”តិ (បរិឩៈ ៩លឹ៤) ចចតេតា បឌ្ឍ្លតត្ឌាតបចេសាបិ, តឆា “ទត្វត្ល្លការេ អបក្ខឹកេប បឌ្ឍេត្ក ឌ្ឍការេ ឲកេតកា នត្តិសេគ្គ យ្យ ចា នល្លុបយ្យ ចា”តិ (បរិឩៈ ប័៦ប័) ចចតេតា គត្ថុល្លចាចាបិ បរិឩត្តិឃចត្វុកត្តិ កត្វា តានំ អត្ណាឆា អតិឃតកល្លស្ស អចត្វត្ពាតាបត្តិតេបិ ត ចុត្តត្តិ តេសំ អឆិប្បាយោៈ

បកិល្ហកចល្ហតា គិឌ្ឌិតាៈ

អតិឃតកល្លំ គិឌ្ឌិតំៈ

៣ៈ គិស្សក្កិយកល្លា

១ៈ ឌឹចទចក្កា

១ៈ បឆយកឆិតនិក្លាបឥចល្ហតា

៣៤៥ៈនយិតាចិតាតិ នយិតា’តេត កិលេនាតិ នយិតាចិ, តេត នយិតាចិតាៈ “តិលិ ឌឹចទាតិ”តិ ចត្វត្ពា “តិឌឹចទ”ត្តិ ចុត្តិៈ នញ្ញុបុត្វា ឌិក្យតកចចតត្តិ ឲត្វ លក្លលំ ចេឌិតត្ពាៈ តំ បត អឆិគ្គិតស្សបិ អតឆិគ្គិតស្សបិ តាយំ “ឲកាទត្វយ្យិ ចេ កិក្លុ តិឌឹចទេត ចិប្បចសេយ្យា”តិអាឌិស្ុ តិឌឹចទាឆិគ្គាតេត អឆិគ្គិតស្ស តាយំៈ “អត្យខាតាយិ, កិក្លូចេ, តិឌឹចទំ អឆិគ្គាត្យ”ត្តិ (យហាចៈ ៦៤ប័) ឲត្វ អតឆិគ្គិតស្ស តាយំ, ត្ពឆ តក្ខកឃយ្យិ នយ្កចតិៈ “កកចតា កិក្លុតំ តិឌឹចទំ អត្យត្ណាតំ ហោតិ”តិ ឲត្វ អឆិគ្គិតយេចៈ “អត្ណាតេច តិឌឹចទេត កាយំ បចិនត្តិ”តិ ឲត្វ អតឆិគ្គិតយេចៈ ឲកស្មិយេច ហិ ឌឹចទេ តិឌឹចទាឆិគ្គាតំ ក្យហតិ, ត ត្ពតាស្មិ បត្វាឆិគ្គាតំ ចិឃ, តស្មា ត្ពតាទំ អតិទេកគ្គាតេត តិគ្គតិៈ តេត ចុត្តំ “កឆជិក្យាតាយ លត្ពាក្កិយា កិក្លុ អតិទេកឌឹចទំ ឆាតេស្សត្តិ”តិអាឌិៈ

៣៩០-១ៈ បឆយបត្ណាត្តិយា បតេត្វ ឲកាទត្វយ្យិ អតិទេកឌឹចទំ ឆាតេយ្យ, គិស្សក្កិយំ ចុត្តំ ហោតិ, តតេតា បទំ “អត្យខាតាយិ, កិក្លូចេ, ឥនាហបទយំ អតិទេកឌឹចទំ ឆាតេតុំៈ ឲចត្វា បត, កិក្លូចេ, ត្ពយំ និក្លាបឥំ ក្ខឌ្ឌិសេយ្យាឆ ‘ឥនាហបទយំ អតិទេកឌឹចទំ ឆាតេតត្ពា, តំ អតិក្កាយឃតេតា គិស្សក្កិយំ បរិឩត្តិយ’”ត្តិ ឲចំ កកចា បរិបុល្ហ និក្លាបឥំ បត្ណាទេបនិៈ អឆ បត្វិយតៅឆិយំ អខាតនត្វុការេល កឆិតំ អត្យត្ណាតំ, តតេតា បគ្គាឃ កិក្លុ ត្ពគំ និក្លាបឥំ “គិឌ្ឌិតឌឹចទស្មិ កិក្លុតា ក្ខព្ពតស្មិ កឆិតេត ឥនាហ...េប... បរិឩត្តិយ”ត្តិ ក្ខឌ្ឌិនត្តិ, ឲន តយោ ក្យតិឃតតិឃកឆិតេតស្ុបិៈ តឆាបិ កត្លាចិតាទលិយំ (កត្លាៈ អគ្គៈ កឆិតនិក្លាបឥចល្ហតា) “ឥនាហបទយត្តិ អឃេយត្វ អត្យបត្ណាតី”តិ

ឲត្តក៏ខេយច ចុត្តំ, តស្មា “គិដ្ឋិតឌឹចស្មិំ កិក្ខុតា ៗត្តតស្មិំ កមិតេ”តិ ចចតំ ត បញ្ញាតិ, ត ច អត្ថបញ្ញាតីតិ សិទ្ធំ ត ហិ បញ្ញាតិចតស្មិំ, អត្ថបញ្ញាតិចតុម្មិំ ម្ពា កមិតាធិកាខេរា ធិស្សតីតិ យទាចុត្តតខេយាច សាខេរាតិ គិដ្ឋខេយត្ត កត្តព្វំ អទាបិ សិយា “កមិតស្សុប្បត្តិកាលខេតា បដ្ឋាយ កកចខេតា ចចតំ អត្ថបញ្ញាតិការខេចត ចុត្ត”ត្តិ យតិ ឲចំ ខេដ្ឋ អត្ថបញ្ញាតិខេយា សិយំ, តខេតា បរិចាខេរ (បរិ ៦៖) “ឲកា អត្ថបញ្ញាតី”តិចចតចិខេរាខេឆា អបិច យទាចុត្តតយឌឹបតត្វំ ឮឆ ចំ ចចតំ បឆយបញ្ញាតិការខេល អចត្វា បន្ធា ចុត្តំ ឲត្ត សាធិតត្វា ចុតិយតតិខេយស្ម បន្ធា ចុត្តបឆយបញ្ញាតីស្ម ឲចំ ចុត្តំ អញ្ញាទា តត្វបិ ចំ ចចតំ បន្ធា ចត្តព្វំ សិយា អត្ថកដ្ឋិបខេង បត “បន្ធា ចុត្តកាចំ សត្ថាយ គិដ្ឋិតឌឹចស្មិំត្តិអាធឹស្ម អត្ថបញ្ញាតី”តិ ចុត្តំ ខេសក្ខុប្ចុជ្ជតាតំ ខេបមំ, អខេហត្តាតំ កាខេចា ងសមំ ចា តចមំ ចាតិ ឲត្ត ក្ខុមុខេត្វ ៗបខេយាកចចតំ

៦៤១-៦ គិដ្ឋិតឌឹចស្មិំត្តិ ឮងំ ខេកចលំ ឌឹចខេបលិខេពឿសាកាចយតឌឹបតត្វំ ចុត្តំ, តស្មា “តដ្ឋំ ចា ចិតដ្ឋំ ចា ងឆ្ឋំ ចា ឌឹចរាសា ចា ៗបន្ធិត្តា”តិ ចុត្តំ យតិ ងសាហបខេមំ ឆាខេតត្តឌឹចខេងស្សតត្វំ ចុត្តំ សិយា, តដ្ឋាធិកំ ខេសា ឆាខេយ្យ ឆាខេលាខេត្វត្ត ឋបតំ, បរិខេការកា ចា ចំ ចក្ខុមំ កខេតបិ យុជ្ជតិ, អកខេតបិ យុជ្ជតិ, តស្មា “កចំ ចា ខេហាតី”តិបិ ត ចត្តព្វំ ត ហិ កតខេយច អតិក្កាយខេតា គិស្សក្កិយត្តិ, តស្មា ឃំ ឌឹចំ ៗបិធាយ “គិដ្ឋិតឌឹចស្មិំ”ត្តិ ចុត្តំ តម្បិ ៗត្តតស្មិំ កមិតេ ងសាហបខេមំ កាលំ ឆាខេតត្តត្តិ អខេត្វា ត កខេហតខេត្វា តត្យាឌឹចំ សត្តខេត្វា, ៗត្តតស្មិំ កមិតេ ឲកធិចសម្បិ បរិហាខំ ត លព្ភតិ អបិច “ឌឹចំ តាយ ចិកប្បត្ថបកំ បន្ធិយ”ត្តិ ចុត្តំ តត្វ ច កចំ តាយ ខេហាតិ, តស្មាបិ ត ចំ សត្ថាយ ឆាខេតត្តត្តិ ចុត្តត្តិ ខេចធិតត្វំ អសមត្ថខេតា

អត្ថកដ្ឋិបខេង បតេតំ ចុត្តំ “តត្វ សិយា – តស្ស កិក្ខុខេតា ឌឹចំ តដ្ឋាធិស្ម អញ្ញាតមំ យតិ កខេចយ្យ, កតមំ ឌឹចំ ងសាហបខេមំ ឆាខេយ្យ យស្មា ឆាខេតត្តឌឹចំ តត្វិ, តស្មា អត្វដ្ឋាខេចខេសត កខេលាបលិខេពឿងស្សតត្វំ ‘តដ្ឋំ ចា’តិអាធិបងាតិ ចុត្តាតិ អយំ បតខេត្វា ‘តដ្ឋំ ចា’តិអាធិតា តខេយត ចុត្តឌឹចរាតំ អញ្ញាតរស្មិំ ឌឹចខេ អសតិ កខេហតខេត្វា, សតិ ចំ ងសាហបខេមំ អតិក្កាយខេតា គិស្សក្កិយំ ឲស តខេយា សន្តត្វ ‘កចំ ចា ខេហាតី’តិ ចុត្តឌឹចខេរយចាធិប្បេតំ កស្មា បត កតឌឹចំ ឮមស្មិំ អខេត្វ អធិប្បេតត្តិ ត ចុត្តត្តិ ខេច? បិកដត្វា កចំ? តដ្ឋចិតដ្ឋឌឹចរាធិតំ ឆាខេលាស្ស អកាចខេតា កតឌឹចខេយច ឮឆាធិប្បេតត្តិ បិកដំ យទា កិ? យទា បឆយាតិយខេត ខេយចុតកាយសំសក្កខេហាតិសន្ថាតខេយចាកតត្វា ខេសាតស្ស ខេហា អត្វដ្ឋាខេចខេសត ចុខេត្តាតិ បិកខេដា, តស្មា ‘ចក្ខុស្ស ខេហា ឮតខេស្មិំ អខេត្វ អធិប្បេតោ’តិ ត ចុខេត្តា ឲចំ សម្បងមិងត្តិ ខេចធិតត្វំ ‘កចំ ចា ខេហាតី’តិ ឮងំ ត ចត្តព្វំ, កស្មា? អកចំ អតិក្កាយខេតាបិ គិស្សក្កិយត្តា, កិច្ចាបិ គិស្សក្កិយំ ខេហាតិ , ឮឆ បត តិឌឹចរាធិដ្ឋាតយធិប្បេតំ តស្មិំ តិឌឹចរាធិដ្ឋាខេត អកចំ, អខេងចំ, អកប្បិយកតត្វា ‘ឮមំ សញ្ញាដិ អធិដ្ឋាមី’តិអាធិតា តខេយត អធិដ្ឋាតំ ត ចដតិ, តងត្វឌឹបតត្វំ ‘កចំ ចា ខេហាតី’តិ ចុត្តំ ឮតខេចា ‘គិដ្ឋិតឌឹចស្មិំ បដិលខេទ្ធ’តិ ចចខេយ្យ, ឲចំ សខេត្ត តិឌឹចំ ងសាហំ អតិក្កាយខេតា គិស្សក្កិយត្តិ កចំ បញ្ញាយតីតិ ខេច? ចចតប្បយាលខេតា ‘អត្ថជាតាមិ, កិក្ខុខេច, តិឌឹចំ អធិដ្ឋាតុំ ត ចិកខេប្បតុំ’ត្តិ ចុត្តត្តា ឮឆាបិ ‘អតិខេរកឌឹចំ តាយ អតធិដ្ឋិតំ’ត្តិ ឲត្តកខេយច ចត្តព្វំ សិយា យស្មា ‘កចំ ចា ខេហាតី’តិ ចចខេតត ឮឆាធិប្បេតឌឹចខេរត បន្ធិ ខេសសម្បិ ងសាហបខេមខេតា ៗត្តទិ ឆាខេតត្តំ ត លព្ភតីតិ អត្ថជាតខេត្តា ‘អតិខេរកឌឹចំ តាយ អតធិដ្ឋិតំ អចិកប្បិតំ’ត្តិ អាហ តត្វ សិយា – យទា ‘អចិកប្បិតំ’ត្តិ អត្វដ្ឋាខេចខេសត ចុត្តំ, តទា ‘ចិកប្បត្ថបកំ បន្ធិយ’ត្តិបិ កស្មា? យស្មា តិឌឹចខេរយច ងសាហបខេមំ ឆាខេតត្តំ ‘គិដ្ឋិតឌឹចស្មិំ’ត្តិអាធិអត្ថបញ្ញាតិចខេសត ឮតខេចា ឲកាហាតិក្កខេមបិ គិស្សក្កិយំ ខេហាតិ ‘ខេយា បត, កិក្ខុ, អតិខេរកឌឹចំ

ឆាទេយ្យ, តិស្សក្កិយំ បរិចិត្តិយ’ត្តិ ចចតទោ៑ ត ពិចិចទទោ អញ្ញាយ្បិ ចិចទំ ឥឃាហបទយំ ឆាទេទញ្ញា, ពទោ បទំ តិស្សក្កិយំ ‘អទក្តាឥឃាហ’ត្តិ ទុត្តត្តា៑ ឃធាហ ‘អតាបត្តិ អទក្តាឥឃាហំ អឆិដ្ឋេតិ, ចិពបេ្យតី’តិ, ឰតទធា ‘អទក្តាឥឃាហំ អឆិដ្ឋេតី’តិ ចចតយត្តាយេច កទចយ្យ, តស្មា អដ្ឋពធាយំ ទុត្តតយេតេច អទត្ថោ ពទេហតទ្ធោ៑ ឰតំ ឃត្តា អបទទ ចតត្តី”តិ៑ ឲត្ត អទក្តាពទិតេ ឫប្បត្តចិចទំ ពតយេច ឃត្តទ្ធោ, ឥឃាហបទយំ ឆាទេទញ្ញាត្តិ ឰតក្ខិយស្ស ឃាឆតក្ខំ ទុត្តចចតឡ្ហ បទទោ ឰតេច ទុត្តចិធាទណាយ ឃធាទុត្តឃុត្តិយា ច ចិទ្ធត្ថាតិ ត ពទេហតញ្ញា៑

ឰតេច ទុត្តចិធាទណា តាយ – “ទេ្វ ពទិតុឌ្ឍាទោ កចិឃ្យតី”តិ អដ្ឋ ឫប្បត្តចិចទំ តតទេហច អតឆិដ្ឋហត្ថស្ស អទុណ្ហុកយេតេ តិស្សក្កិយំ៑ ពស្មា? “តិដ្ឋិតចិចទស្មិ”ត្តិអាឆិតា ឃិក្ខបឥស្ស ទុត្តត្តា៑ អទក្តាពទិតេ អពិទេពឥឃាហយ្បិ បរិហារំ លកតិ, ពទិតទោ ឫឌ្ឍំ ឲពឆិចឃយ្បិ ត លកតិ៑ ឃធា កិ? ឃធា អត្តពពទិតោ ឃញ្ញោ អត្តពឆិចឃទោ បដ្ឋាឃ ឃាច ឫព្ពាទា ឲពឆិចឃាចឃេឃេបិ ពទិតុព្ពាទេ អាតិឃំឃំ លកតិ, បុតឆិចឃេ ត លកតិ៑ ឃទេ ឃតិឃឃ្យាឃា កាដតិឃចិចទំ ត កាឆិតំ, បុតឆិចឃេ អតត្តពពទិតាតយ្បិ ឃាឆាទណំ ទោហតិ៑ ឆិចឃា ទេ ឃាចឃេឃា, អត្តពពទិតឃ្យេច ឃញ្ញស្ស បិបុណាតិ, ឲចយេច អត្តពឆិចឃទោ បដ្ឋាឃ ឃាច ឫព្ពាទា អតឆិដ្ឋិតំ អចិពប្បិតំ ចដ្ឋតិ អតុញ្ញាតឆិចឃឃត្តទត្តា៑ ពទិតឆិចទឃា ពណតុបទេកា ទោហតិ, ឫត្តតឆិចឃទោ បដ្ឋាឃ ឥឃាហបទយំ ពាលំ ឫប្បត្តចិចទំ បរិហារំ លកតិ, ពទោ បទំ ត លកតិ៑ ពស្មា? “អតុឌាតាយិ, កិក្ខទេច, ឥឃាហបទយំ អពិទេពចិចទំ ឆាទេតុ”ត្តិ ចចតទោ៑ អទក្តាពទិតេបិ ឲពាឥឃ អទុណ្ហុកយេតេ តិស្សក្កិយប្បឃក្ត “តិដ្ឋិតចិចទស្មិំ ឫព្ពតស្មិំ ពទិតេ”តិ អយំ អតុបញ្ញាត្តិ ចាទេត្វា ចិតា, ត ច ទេព ឆិចឃ អឆិចឃ អពាឃិតិ៑ ពធា ពតិឃពទិតេ ច ចិធាទិតំ “តិដ្ឋិតចិចទស្មិំ កិក្ខុតា ឫព្ពតស្មិំ ពទិតេ កិក្ខុតោ បតេច អពាលចិចទំ ឫប្បទេដ្ឋេយ្យា’តិ ចឥទេត្តត កចចតា ឃំ ឃឃា ទេហដ្ឋា បឥឃឃិក្ខបទេ ‘ឥឃាហបទយំ អពិទេពចិចទំ ឆាទេទញ្ញា’ត្តិ អតុញ្ញាតំ, ពយ្បិ ពទិតយាឃទោ ឌាហិ ឫប្បត្តយេច, ត អទក្តាតិ ឆិបិតំ ទោហតី”តិ ច, “‘ពាទេលបិ អាឆិស្ស ឆិត្ត ឲតំ អពាលចិចទ’ត្តិ (បរិទា៑ ៥០០) ចចតទោ ពទិតុព្ពាទទោ ឫឌ្ឍំ ឥឃាហបរិហារំ ត លកតីតិ ឆិបិតំ ទោហតិ, ទេពហិ ឃឌ្ឍិ បុត ពទិតុព្ពាទទោ ឫឌ្ឍំ បញ្ហ ឆិចឃាតិ លកតីតិ បឃទេក្កាបិ ‘តិដ្ឋិតចិចទ...បេ... ចិប្បយេច ពាទេទញ្ញា’ត្តិ អពាលចិចទស្ស ឫប្បត្តិពាលំ តិឃយេត្វា ទុត្តត្តា ចាទិទោ ទោហតិ៑ តទុកឃេត ពទិតត្ថត្តទេ ឫប្បត្តចិចទំ ពទិតុព្ពាទទោ ឫឌ្ឍំ ឲពឆិចឃយ្បិ បរិហារំ ត លកតីតិ ឃិឌ្ឍំ ទោហតី”តិ ច៑ តស្មា ទុចិឆយេ្យតំ ចិធាទណំ ឃត្តាយ អយេត្ថា “ឰតេច ទុត្តចិធាទណាយ ឃធាទុត្តឃុត្តិយា ច ចិទ្ធត្ថាតិ ត ពទេហតញ្ញា”ត្តិ ទុត្តត្តិ ទេចតិតញ្ញា៑

ឲត្តាហ – “តិដ្ឋិតចិចទស្មិំ ឫព្ពតស្មិំ ពទិតេ”តិ ឰតំ ទុឃ្យំ កិ ចិចទស្ស ឫប្បត្តិ តិឃយេតិ, ឫពាហុ ឆាទណំ, ឫពាហុ ឫកឃត្តិ, កិទេ្ហត្ត, ឃតិ ឫប្បត្តិ តិឃយេតិ, បឋ្ឋិយពត្តិពយាទេឃ ឲច ឫព្ពតស្មិំ ពទិតេ ឫប្បត្តចិចទំ ពទោ បដ្ឋាឃ ឥឃាហំ ឆាទេទញ្ញា អតិដ្ឋិទោបិ តស្មិំ យាទេឃតិ អាបដ្ឋតិ៑ អធ ឆាទណំ តិឃយេតិ, អទក្តាពទិតេ ឫប្បត្តចិចទំ ឫព្ពទោបិ ឥឃាហបទយំ ឆាទេទញ្ញាត្តិ អាបដ្ឋតិ៑ អធ ឫកឃំ តិឃយេតិ, ពតិឃពទិតេ ចិឃ ចិឃេឃេត្វា ចត្តព្វាត្តិ? ទុច្ចេទ – ពាយំ ឫកឃំ តិឃយេតិ, ត បត ចិឃេឃទេ បឃេឃាឌតំ អត្ថិ៑ ឃំ អទក្តាពទិតេ ឫប្បត្តចិចទំ ឃត្តាយ “តិដ្ឋិតចិចទស្មិ”ត្តិ ទុត្តំ, ត ពំ ឃត្តាយ “ឆាទេទញ្ញា”ត្តិ ទុត្តំ, ឃាឆិតទេ្យាកា៑ “ពតំ ចា ទោហតី”តិអាឆិចចតទោ តឥត្តឃិឌ្ឍិ, ទេពត បុត ចិឃេឃទេ បឃេឃាឌតំ តត្ថិ, ត ហិ ពតយេច តិស្សក្កិយំ ពទោតិ, ត ច តដ្ឋាឆិពំ ឆាទេទញ្ញ ឃក្កាតិ៑ ទេឃត ចា អឆិប្បាទេឃត កចចតា ឰតំ ឃិក្ខបឥំ បញ្ញាត្តំ, ទេឃា អឆិប្បាទេឃា ពតិឃពទិតេ បពាឃិទោតិ ទេចឆិតទ្ធោ៑ ពស្មា តត្ថ បពាឃិទោតិ ទេច?

ចីវរបដិលាភកស្សតាធិប្បាយតោ។ ចីវរបដិលាភញ្ហិ “នោ ចស្ស បារិបូរី”តិអាទិ។ តត្ថាបិ “ចីវរំ ឧប្បជ្ជេយ្យា”តិ អវត្វា “អកាលចីវរំ ឧប្បជ្ជេយ្យា”តិ ចីវរបទេន ឧប្បន្នេបិ គហិតេ កាលចីវរំ អត្ថីតិ ទីបេតិ។ កិំ បនេតំ? បច្ឆិមកត្តិកមាសេ ឧប្បន្នចីវរំ, តេនេវ តត្ថ “អនត្ថតេ កឋិនេ ឯកាទសមាសេ ឧប្បន្ន”ន្តិ វុត្តំ, តស្មា ឧប្បត្តិនិយមេ វុត្តោកាសាការសិទ្ធិ។ យថា តត្ថ “កាលេបិ អាទិស្ស ទិន្នំ ឯតំ អកាលចីវរំ នាមា”តិ វុត្តំ, តស្ស ចេវ អត្ថវិកប្បា។ អាទេសវសេន “អកាលចីវរ”ន្តិ លទ្ធសង្ខ្យម្បិ កាលេ ឧប្បន្នត្តា កាលបរិហារំ លភតិ, បរោចាតាទេសត្តា អយំ បនេត្ថ វិនិច្ឆយោ ឧប្បត្តិនិយមេ វុត្តោកាសាការេនេវ ឧបលក្ខេតិ។ តថា អាទេសវសេន អកាលចីវរសង្ខ្យាតំ ចីវរកាលេ ឧប្បន្នត្តា ចីវរកាលតោ បរំ ទសាហបរិហារំ ន លភតិ, បរោចាតាទេសត្តា អយំ ទុតិយោ ឧទាហរណវិនិច្ឆយោ វុត្តោកាសាការេនេវ ឧបលក្ខេតិ។ យទិ ឯវំ អាទេសវសេន អកាលចីវរស្ស អកាលចីវរតា កិមត្ថិកាតិ ចេ? បច្ចុទ្ធរិតស្ស តស្ស អត្ថតោ កឋិនស្សបិ កិច្ចបច្ចយស្ស សាធារណភាវត្ថិកាតិ វេទិតព្ពា។

អបិច បុគ្គលស្ស កឋិនទិវសាបិ ទិវសា ច។ ឯវំ គហេតព្ពកត្តា អកាលចីវរសង្ឃាបទិលិខិតត្តការេន “ឧប្បន្នម្ហិ កឋិនេ”តិ វចនាបេក្ខស្ស អតិរេកក្ខិយត្តា តទត្ថលិខិតត្តា “កាលចីវរស្សបី”តិ ឯវំ សង្ខាទា វត្ថុតិដ្ឋំ ឯត្ថ វចនត្ថិ វេទិតព្ពំ។ អបិច អត្ថិ ឯកច្ចេន កឋិនត្ថារេន ឧប្បន្នេ កឋិនេ ឧប្បន្នំ ឯកច្ចស្ស កិច្ចតោ កាលចីវរំ ហោតិ, ឯកច្ចស្ស អកាលចីវរំ, តំ និយាមិកក្ខត្តស្ស, តោ ឧប្បន្នកាលំ តំ ទិន្នំ ចីវរេន ឧប្បន្នេ ឧប្បន្នំ ឧបេត្វា ទាតព្ពំ អញ្ញាតកេន ឧប្បន្នេ ឧប្បន្នត្តិ វេទិតព្ពំ។ តញ្ហិ យស្ស ឧប្បន្នំ, តស្ស អកាលចីវរំ, ទាតព្ពស្ស កាលចីវរំ។ តថា អត្ថិ ឯកច្ចេន កឋិនត្ថារេន ឧប្បន្នេ កឋិនេ ឧប្បន្នំ សព្ពស្សបិ អកាលចីវរមេវ ហោតិ។ តំ យថាឧបិតំ វេទិតព្ពំ។ តថា អត្ថិ ឧប្បន្នម្ហិ កឋិនេ ឧប្បន្នំ ឧបេត្វា វស្សាវាសស្ស បច្ឆិមេ មាសេ ឧប្បន្នំ។ តថា អត្ថិ ឧប្បន្នម្ហិ កឋិនេ ឧប្បន្នំ អកាលចីវរំ, តំ ហេមន្តេ, គិម្ហេ វា ឧប្បន្នន្តិ វេទិតព្ពំ។ ឯវំ បុគ្គលកាលភេទតោ ពហុវិធត្តា ឧប្បន្នស្ស “ឧប្បន្នម្ហិ កឋិនេ ឧប្បន្ន”ន្តិ ន វុត្តន្តិ វេទិតព្ពំ។ អនេកវិធត្តា សព្ពម្បិ អត្ថវិកប្បំ ភេទស្សតំ “ឧប្បន្នម្ហិ កឋិនេតិ កិច្ចតោ កឋិនំ ឧប្បន្នំ ហោតី”តិ។ ឯវញ្ចតា សិទ្ធេបិ “អដ្ឋន្នំ មាតិកានំ អញ្ញតរាយា”តិអាទិ វុត្តំ។ “សាទរាយា”តិ កិច្ចតិចិកេដ្ឋ អាការតោតិ វត្តព្ពោ។ “ឯវ”ន្តិ វចនេន វចនភេទោ តត្ថ នត្ថីតិ វុត្តំ ហោតិ។

“ចិកប្បនុបគំ បច្ឆិម”ន្តិ ទិដ្ឋំ សព្ពសង្គាហិកត្តា វុត្តំ។ “អធិដ្ឋានុបគំ បច្ឆិម”ន្តិ អសព្ពសង្គាហិកំ។ ន ហិ យត្តកំ សព្ឈាទិ អធិដ្ឋានុបគំ បច្ឆិមំ, តត្តកំ អត្ថុទ្ធារសការិ អធិដ្ឋានុបគំ បច្ឆិមំ ហោតិ អធិដ្ឋានស្ស ពហុវិធត្តា។ ន ឯវំ ចិកប្បនាយ ភេទោ តស្សា ឯកវិធត្តាតិ វេទិតព្ពំ។ “ឯកាទសេ អនុញ្ញាតេ និស្សគ្គិយ”ន្តិ អត្ថិយំ ឧបេត្វា តទោ បុរិមតទស្សិត្តិ អវត្វា វេទិតព្ពោ។ អត្ថិយំ នាម អបរកត្តិកាយ បឋមានុញ្ញាតំ។ តញ្ញាកាលត្តា និស្សគ្គិយំ ន ករោតិ, តេនេវាហ អនត្ថតចីវរនិក្ខេបដ្ឋកថាយំ “លទ្ធិតោ បដ្ឋាយ បន ឧប្បន្នំ អនត្ថតចីវរម្បិ បច្ចុទ្ធរិត្វា ឧបិតចីវរម្បិ ឯវំ បរិហារំ លភតិយេវា”តិ (បារា· អដ្ឋ· ២·៤៩៩-៥០)។ ទិដ្ឋំយេវ នយំ សន្ធាយ “អនត្ថតចីវរស្ស អនត្ថតេ កឋិនេ ឯកាទសទិវសាធិកោ មាសោ, អត្ថតេ កឋិនេ ឯកាទសទិវសាធិកា បញ្ច មាសា, តតោ បរំ ឯកទិវសម្បិ បរិហារោ នត្ថី”តិ តទត្ថចាហ។ ទិដ្ឋម្បិ នយ សិទ្ធំ អនត្ថតចីវរំ ទ្វាទសាហេ ន លភតីតិ សិទ្ធមេវ ហោតិ។ តតោ “អនត្ថតចីវរេ អនត្ថតចីវរសញ្ញី, អនាបត្តី”តិ (បារា· ៤៣០) ឯវំ អនត្ថតចីវរសញ្ញិនោ អញ្ញម្បិ អនធិដ្ឋិតេតិ សិទ្ធំ ហោតិ។ តត្ថ បន “បញ្ច មាសា”តិ វុត្តំ បរិច្ឆេទវចនំ ចស្សិកសាដិកា អចស្សិកសាដិកាទិ បត្វា ឯកាទសមាសេ បរិហារំ លភតីតិ វេទិតព្ពំ។

ᨴᩈᩣᩉᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ “ᨴᩈᩣᩉᨸ᩠ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩴ ᨸᨠ᩠ᨡᩋᨲᩥᩁᩮᨠᨸᨠ᩠ᨡᨾᩣᩈᩋᨲᩥᩁᩮᨠᨾᩣᩈᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ, ᨶ ᨻᩉᩩᩅᨧᨶᨲᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨶᩥᩔᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨴᩈᩣᩉᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᨶᩣᨾ, ᨲᨳᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᨠᨳᩥᨶᩮᨸᩥ ᨶᩥᩔᨭ᩠ᨮᩅᩥᨷ᩠ᨷᩅᩩᨲ᩠ᨳᨾ᩠ᨸᩥ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᩅᩥᨷ᩠ᨷᩅᩩᨲ᩠ᨳᨾᩮᩅ ᨲᨲᩥᨿᩮ ᨶᩥᩔᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨾᩣᩈᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᨶᩣᨾᩣᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᩺ “ᩋᨶᨵᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩈᨬ᩠ᨬᩦ ᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩥᨿᩴ ᨸᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶᨠᩔ ᨲᩥᨠᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩔ ᩋᩣᨴᩥᨸᨴᩦᨸᨶᩴ᩺ ᩑᩈ ᨶᨿᩮᩣ ᩋᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩥᨲᩮᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩᨸᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩋᨭ᩠ᨮᩈᩩ ᨲᩥᨠᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᩈᩩ ᩑᨠᩴ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᩑᨠᩮᨠᨲᩥᨠᩔᩣᨴᩥᨸᨴᩴ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᩈᩮ ᩈᩮᩈᩮ ᨶᨿᨾᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩈᩘᨡᩥᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨻᩉᩪᩈᩩᨸᩥ ᨲᩥᨠᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᩈᩩ ᩈᨷ᩠ᨻᨲ᩠ᨳᩮᩈᩩ ᩑᨠᩮᩣ ᩑᩅ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ, “ᩋᨿᩴ ᩅᩥᨶᨿᩔ ᨵᨾ᩠ᨾᨲᩣ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ᩺ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩅᩣᩁᩮᩈᩩ ᨸᨶ ᩑᨠᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᩈᩣᨶᩥ ᩈᨲ᩠ᨲ ᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᩈᩘᨡᩥᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ᩺ ᨲᨳᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨿᨲ᩠ᨳᩥᨿᩮᩣ ᩑᨠᩮᨠᩣ ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩣᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᩺

ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨴᩈᩣᩉᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ – ᨲᩴ ᨴᩈᩣᩉᨸᩁᨾᩴ ᨵᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᩺ ᨲᩴ ᩋᨲᩥᩁᩮᨠᨧᩦᩅᩁᩴ ᨿᨳᩣᩅᨠᩴ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨴᩈᩣᩉᩴ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩮᨲᩥ ᩅᩣ ᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩮᨲᩥ ᩅᩣ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᨲᩥ ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨲᩣᨿ ᨶᩔᨲᩥ ᩅᩣ ᩅᩥᨶᩔᨲᩥ ᩅᩣ ᨯᨿ᩠ᩉᨲᩥ ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩮ ᩅᩣ ᨲᩴ ᩋᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᩔᩣᩈᨶ᩠ᨲᩣ ᩅᩣ ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᨶ ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ᩺ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩮᨶ ᨸᨶ ᩈᩥᨿᩣ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᩥᨿᩣ ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᩅᩮᨾᨲᩴ᩺ ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣᨲᩥ ᨸᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᨴ᩠ᩅᩥᨠᩴ ᨸᨴᩣᨶᩴ ᩅᩈᩮᨶ ᩋᨶᨵᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩈᨬ᩠ᨬᩦ ᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩥᨿᩴ ᨸᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ᩺ ᩋᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩥᨲᩮ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩥᨲᩈᨬ᩠ᨬᩦ ᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩥᨿᩴ ᨸᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩣ ᩈᩮᩈᩣ ᨲᩥᨠᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ, ᩈᩮᩈᩣ ᨧ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩣ ᩈᩘᨡᩥᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᩺ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩉᩥ ᨿᨴᩥ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨴᩈᩣᩉᩴ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩮᨲᩥ, ᨴᩈᩣᩉᨸᩁᨾᩴ ᩋᨲᩩᩃᩴ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᨴᩥᩅᩈᨠᩣᩁᨠᩮ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩉᨲᩦᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᩺ ᩋᨿᩴ ᨶᩣᨾ ᨷᩣᩊᩥᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩮᩣ᩺

ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᨸᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨣᩁᩩᨠᨶᩁᩣᨲᩦᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨿᩴ ᨧᩮᩣᨴᨶᩣᨷᩩᨻ᩠ᨻᨦ᩠ᨣᨾᩮᩣ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩮᩣ – ᨣᨱ᩠ᨮᩥᨸᨴᩮ ᨸᨶᩔ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩥᩔᨭ᩠ᨮᨧᩦᩅᩁᨴᩣᨶᩮᨶ ᨣᩁᩩᨠᨾ᩠ᨸᩥ ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨴᩩᨲᩥᨿᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨿᨳᩣ ᩋᨸᩃᩮᩣᨠᨶᩮᨶ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᩅᨾ᩠ᨸᩥ ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᨠᨲᩥᩅᨧᨶᩮᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ᩺ ᨿᨴᩥ ᩑᩅᩴ ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩮ ᨠᨾ᩠ᨾᩅᨣ᩠ᨣᩔ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ “ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨠᨾ᩠ᨾᨾ᩠ᨸᩥ ᩑᨠᩴ ᨬᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᩋᨸᩃᩮᩣᨠᨶᨠᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᨶ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨸᩁᩥ᩺ ᩋᨭ᩠ᨮ᩺ ᪃᪘᪗) ᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩮᨶ ᩅᩥᩁᩩᨩ᩠ᨫᨲᩥ᩺ ᨲᩮᨶᩮᨲᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ “ᨲᩮᩈᩴ ᩑᨲᩴ ᩋᨶᩩᩃᩮᩣᨾ”ᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨶᩩᩃᩮᩣᨾᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩺ ᨶᩥᨿᨾᩴ ᨸᨶ ᨿᨳᩣ ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩁᩥᩅᩩᨴ᩠ᨵᩥᨷ᩠ᨷᩮᩈᩥᨷᩮᩈᨶᩮᩉ ᩅᩥᨶᩣ ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᩔᨭ᩠ᨮᨧᩦᩅᩁᨴᩣᨶᨾ᩠ᨸᩦᨲᩥ ᩅᨴᩣᨾ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ “ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᨲᩮᩣ ᨴᨾ᩠ᨾᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᩺ ᨠᨳᩴ ᨸᨶᩮᨲᩴ ᨬᩣᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ? ᨲᨴᨶᩩᩃᩮᩣᨾᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ᩺ ᩑᨠᩮᨶᩮᩅ ᨸᨶ ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩋᨸᩃᩮᩣᨠᨶᩮᨶᩣᨸᩥ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᩈᩣᨵᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩣ᩺ ᩋᨶᩩᨣᨱ᩠ᨮᩥᨸᨴᩮ ᨸᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᨧᩮᩣᨴᨶᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ “ᩑᨲᩴ ᩈᩣᨵᩥᨲᩴ ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩑᨠᩴ ᨬᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩣᩊᩥᨿᩣ ᩋᩣᨣᨲᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨶ ᨷᩣᩊᩥᨿᩴ ᨶᩣᨣᨲᩴ, ᩃᩮᩈᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨲᩴ ᩋᨸᩃᩮᩣᨠᨶᩮᨶᩣᨸᩥ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ᩺

᪃᪄᪅᩺ ᩑᩈ ᨶᨿᩮᩣᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᩈᩩ ᨴᩦᨥᩈᩩ ᨳᩪᨸᨧᩦᨠᩣᨴᩦᩉᩥ ᩃᩣᨽᩥᨲᩮᩈᩩ ᨿᨴᩥ ᩃᩣᨽᩥᨲᩣᨲᩦᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᩺ “ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲ ᨠᨲᩴ...ᨷᩮ... ᩈᩣᨵᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᩈᨾᩣᨲᨠᩣᨲᩥᨠᩴ, ᩑᨠᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥᨠᨬ᩠ᨬᩣ ᨲᨴᩥᨿᨠᨾ᩠ᨾᩥᨲᩴ ᨸᨭᩥᩈᨾᩣᨲᨿᩮᨲᩥ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᩺

᪃᪄᪆᩺ ᨲᩥᨠᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨲᩥᨠᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮ ᨲᩥᨠᨧ᩠ᨨᩮᨴᩣᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨶ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲ᩠ᨳᩮ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᨠᩴ, ᨿᩴ ᩅᩣ ᨲᩥᨠᨧ᩠ᨨᩮᨴᩣᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨶ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩋᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩣᨸᩥ, ᨲᩔ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᨠᩣᩃᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩣᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩣᩃᩴ ᨷᨧ᩠ᨨᩮᨠᩔ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᨾᩮᩅ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩣᨸᩥ, ᨲᩴ ᨠᩣᩃᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩮᨲᩩᩴ

តាត្ុខាតាយិ៍ សតិ បត បច្ចុេយ ឃតា ពតា ចា បច្ចុដ្ឋិត្វា ចិកេប្យតុំ ចដ្ខតីតិ “អតាបត្តិ អេន្តាគសាហំ អធិេដ្ខតិ, ចិកេប្យតី”តិ ចចតេពា សិទ្ធំ េហាតីតិ ទុត្តួេយតំ៍ ចឃ្សិកសាឌិកំ ពេពា បទំ ចិកេប្យតុំេឃច តាធិដ្ខាតុំ៍ ចត្ថុចីព្វាកពបរិេឃាសិតំ អេន្តាចតុយាេស ចឃ្សាតឌិចសំ អាឌិ៍ កត្វា អេន្តាគសាេហ អធិដ្ខាតុំ អត្ុខាតាយិ, ចតុយាសេពា ក្ឋិទ្ធំ អត្ថុេតា សត្ថកំ កត្វា ធបិតុកាេយត ចិកេប្យតុំ អត្ុខាតាយិតិ អេត្ថា៍ ស្កាពឌិចេរេពា ក្អាតកត្តិ ពិណ្ហាយិ ឌិចរាតំ ក្ខេណ្ឌបរិេច្ឆេគា៍ “ពិឌិចទំ បត បរិក្ខារេចាឡអំ អធិដ្ខាតុំ ចដ្ខតី”តិ ចាេគ បត សតិ ពចាន្ទុបបច្ចុេយ ចដ្ខតិ៍ ឃតា សតិ បច្ចុេយ ចិកេប្យតុំ ចដ្ខតីតិ សាធិតេយតំ, បេកច អេណ្ណាត អធិដ្ខាេតត អធិដ្ខាតុំ៍ “អេន្តាគសាហំ អធិេដ្ខតិ, ចិកេប្យតី”តិ អតិឃេពា ទុត្តត្តិ សណ្ឋាឌិ, ក្ខត្តរាសេក្កា, អត្តរចាសកត្តិ អធិដ្ខិតាតធិដ្ខិតាតំ សយាតេយច តាយិ៍ “អឃំ សណ្ឋាឌី”តិអាឌីសុ (យហាចៈ ១១៩) ហិ អតធិដ្ខិតា ទុត្វា៍ “ពិឌិចេរត ចិប្យចេសយ្យា”តិ ឲុត្វ អធិដ្ខិតា ទុត្វា៍ សាយត្តចិហាេទ ចាតិ េកាចរកាយេពា ចិហាេទតិ ធល្អួបិរិេត្វរា៍ ទ្វុរតេទបិ លព្ភុេតចាតិ អាចទិេឃា៍ អត្យាក្ហិបធេបិ “សាយត្តចិហាេទ ចាតិ េធសតាងិសេយត្តំ, ពស្មា ធបិតដ្ខាតំ សល្លេក្ខត្វា ទ្វុរេទ ធិពេយិ អធិដ្ខាពព្វា”ត្តិ ទុត្តំ៍ សាយត្តចិហាេទា តាយ ឃត្វ ពេគហេច កត្វា តិចត្តិតុំ សក្កា៍ ទត្តិចិប្យចាសំ ទក្ខេន្តត ពេពា ទ្វុរេទ ធិតំ អធិដ្ខាតុំ ត ចដ្ខតិ, ឲចំ កិទ យហាអដ្ខកចាឃំ ទុត្តត្តិ៍ េកធិ “ឌិចទចំេស ធបិតំ អេណ្ណា បរិចត្តិត្វា តាកេគត្តេ ធេបតិ, តំ អខាតិត្វា អធិដ្ខហត្តឃ្សាបិ ទ្វហតិ ឌិចេរស្ស សល្លក្ខិតត្តា”តិ ចគត្តិ៍ អធិដ្ខហិត្វាតិ បរិក្ខារេចាឡអាឌិចេសត៍ យហត្តតេរេយចាតិអាឌិ សត្តាធិដ្ខាតសាធារហាលក្ខណំ ៍ ពត្វ ប៉ុត អធិដ្ខាពព្វេយចាតិ អធិដ្ខិតឌិចេរស្ស ឲកេធសត្វាពត្តា៍ អតធិដ្ខិតេច្ចា, អធិដ្ខិតស្ស អបុរកាេចត ឲកេធសត្វាតំ អធិដ្ខិតសព្វេយច កច្ឆតិ៍ ពតា អធិដ្ខិតេច្ចា, អតធិដ្ខិតស្ស ឲកេធសត្វាតំ អតធិដ្ខិតសព្វាកច្ឆតីតិ ហិ លក្ខណំ, ត េកចលេច្ចាត្វ ទុតិឃបដ្ខេយច, ពតិឃបដ្ខាឌិកាយិ៍ ឃចាហ “អត្ុខាតាយិ…េប… ក្ខុដ្ឋេឌិតំ ទ្វឃ្សាតំ ចតុក្កុលំ សណ្ឋាឌិ…េប… បំសុកូល ឃាចេតុ្វ”ត្តិ (យហាចៈ ៣បំ)៍

អចេសសា កិក្ខុតិ ចក្ខុយាតកាេល តិសិត្វា កិក្ខុ៍ ពស្មា ចដ្ខតីតិ ឃតា “អត្ុខាតាយិ, កិក្ខុេច, ពិឌិចទំ អធិដ្ខាតុំ ត ចិកេប្យតុ”ត្តិ ទុត្តំ, ឲចំ បរិក្ខារេចាឡអយិ ទុត្តំ, ត ពស្ស ក្ខេណ្ឌបរិេច្ឆេគា ទុេត្តា, ត ច សព្វាបរិេច្ឆេគា, ពស្មា តីហិបិ ឌិចរាតិ បច្ចុដ្ឋិត្វា “ខ្វាយាតិ ឌិចរាតិ បរិក្ខារេចាឡអាតិ អធិដ្ខាយី”តិ អធិដ្ខហិត្វា បរិក្ខុញ្ជិតុំ ចដ្ខតីតិ អេត្ថា៍ “តិធាតយុលេយត”ត្តិ កចំ បញ្ញាឃតីតិ េច? “េពត េខា បត សមេឃត កិក្ខុតំ បរិបុណ្ណំ េហាតិ ពិឌិចទំ, អេត្ថា ច េហាតិ បរិឃ្សាចេតហិបិ ធចិកាហិបី”តិ ឲពស្មិំ ចត្ថុស្មិំ “អត្ុខាតាយិ, កិក្ខុេច, បរិក្ខារេចាឡអ”ត្តិ (យហាចៈ ៣ប៍) អត្តុញ្ញាតត្តា៍ កិក្ខុតេច្ចា ឲកេយច បរិឃ្សាចតំ, ធចិកា ចា ចដ្ខតិ, ត េច្ឆ ចា តីហិ ចាតិ បដិេក្ខបិកាចេពា ចិកប្យត្តុបកបច្ឆិយប្យាយាណាតិ, អតិេទកប្យាយាណាតិ ចា បរិឃ្សាចតាឌីតិ បរិក្ខារាតិ កប្យត្តីតិ សិទ្ធំ៍ ឃឌិ ឲចំ “ឃំត្តតាហំ កិក្ខុតំ ឌិចេរ សីយំ ពាេត្តឃ្យំ យទិឃាធំ ធេបឃ្យ”ត្តិ (យហាចៈ ៣១៩) ចចតចិេរាេធាតិ េច? ត, អត្ុបត្តិឃា អខាតតេពា, ចិេរាធេពា ច៍ កិំ ទុត្តំ េហាតិ? ឌិចេរក្ខុត្តេក (យហាចៈ ១១៩ អាគេឃា) បធឃំ កហបតិឌិចទំ អត្តុញ្ញាតំ, ពេពា បិចារេកាសិឃេកាឌចកាឡ្លសិឌិ៍ ពេពា “េពត េខា បត សមេឃត សណ្ឋស្ស ក្ខដ្ឋាចចាតិ ឌិចរាតិ ក្ខប្យត្តាតិ េហាត្តិ៍ អច េខា កិក្ខុតំ ឲពេគហាសិ ‘កិំ តុ េខា ករចពា ឌិចទំ អត្តុញ្ញាតំ, កិំ អតត្តុញ្ញាត’”ត្តិ ឲពស្មិំ ចត្ថុស្មិំ “អត្ុខាតាយិ, កិក្ខុេច, ៧ ឌិចរាតិ េខាយ”ត្តិអាឌិតា (យហាចៈ ១១៣៥) កប្យិយឌិចេរខាតិ អត្តុញ្ញាតា, ត បត សព្វាបយាណំ៍ ពេពា “អដ្ខស ករចា…េប… សម្ពហុេល កិក្ខុ ឌិចេរហិ ក្ខុព្វាហ្លិេព សីសេបិ ឌិចរកិសិ ករិត្វា ខេន្ធបិ ឌិចរកិសិ ករិត្វា កដិឃាបិ ឌិចរកិសិ ករិត្វា អាកច្ឆេន្តេ, ឌិស្វាត ករចេពា ឲពេគហាសិ…េប… េឃបិ េខា េព ក្ុលបុត្តា ខ្វាយស្មិំ ធល្អួចិតេឃ សីតាលុកា សីតកីទុកា, េពបិ សេក្កាត្តិ ពិឌិចេរត ឃាេបតុំ, ឃំត្តតាហំ កិក្ខុតំ ឌិចេរ សីយំ ពាេត្តឃ្យំ

មរិយាទំ ឋបេយ្យ តិចីវរំ អនុជានេយ្យ”ន្តិ (មហាវ។ ១៣៤) ចីវរំ អនុញ្ញាតំ, តញ្ច ខោ ឯកមេវ។ លញ្ញក្កិយា បន មិណ្ហា គហេត្វា ពហូនិ បរិហរិតុ។ តានិ តេន អតិរេកដ្ឋានេ ឋិតានិ ហោន្តិ។ តតោ “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, ទសាហបរមំ អតិរេកចីវរំ ធារេតុ”ន្តិ (មហាវ។ ១៣៧) អនុញ្ញាតំ, តេនេតំ បញ្ញាយតិ។ អតិរេកានិ ពហូនិ ចីវរានិ តេ បរិហរិតុំ, “តានិ ទសាហបរមមេវ ធារេតុំ អនុជានាមិ, ន តតោ”តិ ចេតេត្ថ យា បុព្ពេ តិចីវរាធិដ្ឋានសង្ខាតា ចីវរេ សីមាពន្ធា, មរិយាទា ច ឋបិតា, តាយ សតិបិ តិចីវរពាហុល្លបរិហរណក្កមោ ទស្សិតោ ជីវបរិច្ឆេទនេន។ តតោ បុន “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, អតិរេកចីវរំ វិកប្បេតុ”ន្តិ (មហាវ។ ១៣៧) អនុជានន្តេន វិកាបិ ជីវបរិច្ឆេទេន អតិរេកចីវរបរិហរណក្កមោ ទស្សិតោតិ វេទិ តានិ តិសាតយុលាតីតិ សិទ្ធំ។ តថា បរិក្ខារចោឡាធិដ្ឋានេបិ សិយា, អញ្ញថា ពហូនិ ចីវរាធិដ្ឋានានុជាននចីវរានិ សិយា សីមាបរិយាទន្តបនចីវរានតោ។ តិចីវរាធិដ្ឋានបញ្ញត្តិយាច តិចីវរបរិយាទា ហោតិ។ តេន វុត្តំ “បរេក្ក តិសាតយុលេមត”ន្តិ។ “បធមំ តិចីវរំ តិចីវរាធិដ្ឋានេន អធិដ្ឋាតព្ពំ, បុន បរិហរិតុំ អសក្កោន្តេន បច្ចុទ្ធរិត្វា បរិក្ខារចោឡំ អធិដ្ឋាតព្ពំ, ន ទេ្វច អាទិតោច ពហូនិ វុត្ត”ន្តិ វុត្តំ។ “យថា តិចីវរំ បរិហរិតុំ អសក្កោន្តស្ស គិលានស្ស វិប្បវាសសម្មុតិ អនុញ្ញាតា, អគិលានស្សាបិ សាសង្កសិក្ខាបទេ (បារា។ ៤៦១) តស្ស អន្តរឃរេ និក្ខេបោ ច, តតោបិ សតិ បច្ចយេ ឆារត្តវិប្បវាសោ, តតោបិ អសក្កោន្តស្ស បច្ចុទ្ធារោ, បច្ចុទ្ធរិត្វាបិ អត្ថាគារេ អធិដ្ឋានំ, អសក្កោន្តស្ស វិកប្បនា ច អនុញ្ញាតា។ តទេវ ចត្តាបិ មរិយាទបរិយាទវិកប្បនាយំ បរិវត្តកត្វា វិកប្បនបច្ចយេ អសតិ ‘បរិក្ខារចោឡ’ន្តិ អធិដ្ឋហិត្វា បរិក្ខារិតំ ភាជេតា អនុញ្ញាតំ សិយា, យតោ តទធិប្បាយញ្ញូ ឧបចិ ចជន្តី”តិ មហាបច្ចរិយម្បិ វុត្តំ។ បុព្ពេតិអាទិ “បរេក្ក តិសាតយុល”ន្តិ វុត្តស្ស បយោគទស្សនត្ថំ វុត្តំ។ អពន្ធសីមាយំ ទុប្បរិហារន្តិ វិកប្បនាទិអត្ថាយ ឧបចារំ អតិក្កមិត្វាបិ គមនសម្ភវតោ។

វស្សិកសាដិកា អនតិរិត្តប្បមាណាតិ តស្សា ឧក្កដ្ឋបរិច្ឆេទស្ស វុត្តត្តា វុត្តំ។ បច្ចត្ថរណម្បិ អធិដ្ឋាតព្ពមេវាតិ “ឥមំ, ភន្តេ, អយ្យានំ សេនាសនស្ស ឧបរិ អត្ថរិតព្ព”ន្តិអាទិនា ទិន្នំ តាធិដ្ឋាតព្ពំ, “ឥមំ តុម្ហាក”ន្តិ ទិន្នំ បន សយំ អធិប្បេតំច អធិដ្ឋាតព្ពន្តិ អធិប្បាយោ។ “សកិំ អធិដ្ឋិតំ អធិដ្ឋិតមេវ ហោតិ, ន បុន បច្ចុទ្ធរិយតិ កាលបរិច្ឆេទាភាវតោ”តិ លិខិតំ។ “ឧកចចនេតមបិ វដ្ដតីតិ អបរេ”តិ វុត្តំ។ កេសញ្ចិ ចកប្បិយាតាបិតុអាទីនំ អត្ថាយាតិ ឧត្ត “ឥមិនា កេសញ្ចិ ចេតាបេស្សាមិ, ឥទំ មាតុយា ទស្សាមី”តិ ឋបេន្តេន អធិដ្ឋាតព្ពំ។ “‘ឥទំ កេសញ្ចិស្ស, ឥមំ មាតុយា’តិ វិភជន្តេន អធិដ្ឋានកិច្ចំ នត្ថីតិ អបរេ”តិ វុត្តំ។ “សកកាចំ មោចេត្វា ឋបេតំ សន្ធាយាហា”តិ លិខិតំ។

“បុន អធិដ្ឋាតព្ពន្តិ អយំ សង្កិតិទោ បដ្ឋាយ អាគតអដ្ឋកថាចារោ។ តតោ បរំ អាចរិយានំ តត្ថ តត្ថ យុត្តិវិចារណា”តិ វុត្តំ។ បមាណចីវរស្សាតិ បច្ឆិមប្បមាណស្ស។ ទ្វេ ចីវរានីតិ សហ ឧត្តរាសង្គេន ឧស តទាតិ បមាណយុត្តេសុ យត្ថ កត្ថចីតិអាទិតោ។ “តំ អតិក្កាមយតោ ឆេទនក”ន្តិ (បាចិ។ ៦១១) វចនតោ ឧត្តរិ បដិសិទ្ធំ, តតោ ហេដ្ឋា អប្បដិសិទ្ធត្តា វដ្ដតិ។ តត្ថ សិយា – តិចីវរស្ស បច្ឆិមប្បមាណំ ជិស្សំ សុគតំ តត្ថីតិ, ន វត្តព្ពំ, និក្ខាការឡីមហិ និទ្ធត្តា។ កិំ វុត្តំ ហោតិ? “‘បរិយណ្ឌលំ តិមាលេស្សាមិ, បិណ្ឌិស្សាមិ, សុប្បដិច្ឆន្នោ អន្តរឃរេ គមិស្សាមី’តិ (បាចិ។ ៦៧៤-៦៧៥) វចនតោ យត្តកេន បមាណេន បរិមណ្ឌលតា, សុប្បដិច្ឆន្នតា ច អដ្ឋកថាយំ វុត្តក្កមេន សម្បជ្ជតី”តិ វត្តព្ពំ។ តេសំ វសេន បច្ឆិមប្បមាណន្តិ សិទ្ធំ, តញ្ច ខោ មជ្ឈិមប្បមាណំ យថាវុត្តមេវ វុច្ចតេ។ តេនេវាហ ទេសំ ឋបេត្វា “ជិស្សំ សុគតំ តត្ថី”តិ។

អបិចេត្ថ អធិប្បេតំ, តទាបិ ន សមេតិយេវាតិ អត្ថោ, តស្មា “យទី”តិអាទិសម្ពន្ធោ អទ្ធា វុត្តោ។ យស្មា បរិច្ឆិន្នោ សមេតិ ច។ ឥតរេសុ បន ឯកច្ចស្មិំ អាចរិយវាទេ តេន បរិច្ឆេទោ អត្ថិ។ ឯកច្ចស្មិំ ន បុព្ពាបរំ សមេតីតិ សម្ពន្ធោ។ អធិដ្ឋានំ អធិដ្ឋានមេវ, បរិភោគកាលេ បន អរជិតំ ន វដ្ដតិ។ ញាណំ សព្ពំ តិចីវរេ ឯវ។ ញាយស្ស បន និក្ខេបស្ស អយំ សព្ពបចិតិច្ឆយោ – អត្តនោ កថិតេ វេហយត្ថាតំ បច្ចយទិវសតោ បដ្ឋាយ អត្តនោ កថិតេ កិរិយាតំ បច្ចយទិវសតោ បដ្ឋាយ ឧប្បន្នចីវរំ សន្តាយ “តិដ្ឋិតចីវរស្មិ”ន្តិអាទិ វុត្តន្តិ។

ឯត្ថាហ – “រជកេហិ ធោវាបេត្វា សេតំ ការាបេន្តស្សាបិ អធិដ្ឋាតំ អធិដ្ឋាតព្ពមេវា”តិ វចនតោ អរជិតេបិ អធិដ្ឋាតំ រុហតិ, តេន សូចិកម្មំ កត្វា រជិត្វា កប្បពិន្ទុំ ទត្វា អធិដ្ឋាតព្ពន្តិ និយមោ ន កាតព្ពោតិ? វុច្ចតេ, កាតព្ពោវ បន្តោ ចីវរំ អធិដ្ឋិតោ។ យថា បុន សេតកាទិ, ឥន្ទកាទិ វា បន្តា អធិដ្ឋាតំ ន ចិរោហតិ, ន ច បន តាទិសា អធិដ្ឋាតំ រូបកន្តិ, ឯវមេវ វុត្តន្តិ។ “យតោ បដ្ឋាយ បរិភោគារោ ធារេតុំ, តតោ បដ្ឋាយ អធិដ្ឋានវសេន អធិដ្ឋាតព្ព”ន្តិ វចនតោ។

អធិដ្ឋានវសេនវចនតោ អធិដ្ឋាតព្ពំ អធិដ្ឋេតិ, វិកប្បេតព្ពំ វិកប្បេតីតិ ឯវំ នយវិនំ កត្វា អវចនំ “ន វិកប្បេតុ”ន្តិ (មហាវ។ ៣៥៨) ញាយិកា វិរុទ្ធំ វិយ ទិស្សតិ។ ញាណាតិ ញាណំ អធិដ្ឋានវិកប្បនតយបដិពទ្ធំ លទ្ធំ, បរិវារដ្ឋា មិស្សេត្វា បកិណ្ណកំ វុច្ចតិ – លទ្ធកោ តាវ “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, តិចីវរំ អធិដ្ឋាតុំ ន វិកប្បេតុំ, វស្សិកសាដិកំ វស្សានំ ចាតុមាសំ អធិដ្ឋាតុំ, តតោ បរំ វិកប្បេតុ”ន្តិអាទិ វុត្តំ។ បរិវារេ “ន នវ ចីវរានិ អធិដ្ឋាតព្ពានិ, ន នវ ចីវរានិ វិកប្បេតព្ពានី”តិ (បរិ។ ១១៩), “ទសកេ ទស, ឯកាទសកេ ឯកាទស ចីវរានិ អធិដ្ឋាតព្ពានិ, ន វិកប្បេតព្ពានី”តិ (បរិ។ ១១១) ច អនេកក្ខត្តុំ វចនេន សុដ្ឋុ ទឡ្ហំ កត្វា “សព្ពានិ ចីវរានិ អធិដ្ឋាតព្ពានិ, ន វិកប្បេតព្ពានី”តិ វុត្តំ, តស្មា ឯកេបិ តេ វិរុទ្ធា វិយ ទិស្សន្តិ, លទ្ធកេ ឯវ ច “វស្សិកសាដិកំ វស្សានំ ចាតុមាសំ អធិដ្ឋាតុំ តតោ បរំ វិកប្បេតុ”ន្តិ (មហាវ។ ៣៥៨) វុត្តំ។ តទដ្ឋកថាយំ “វស្សិកសាដិកា អនតិរិត្តប្បមាណា នាមំ គហេត្វា វុត្តនយេនេវ ចត្តារោ វស្សិកេ មាសេ អធិដ្ឋាតព្ពា, តតោ បរំ បច្ចុទ្ធរិត្វា វិកប្បេតព្ពា”តិ វុត្តំ។ ញាណញ្ញា វិរុទ្ធំ វិយ ទិស្សតិ អញ្ញមញ្ញំ វេមត្តំ បច្ចុទ្ធារសម្ពន្ធតោ, វស្សានេ វិកប្បនាសម្ពន្ធតោ ច។ តថា ញាណ “អនាបត្តិ អន្តោទសាហំ អធិដ្ឋេតិ វិកប្បេតី”តិ វចនប្បមាណតោ សព្ពត្ថ វិកប្បនាយ អប្បដិសិទ្ធភាវោ វេទិតព្ពោតិ (បារា។ អដ្ឋ។ ២។៤៦៩) អដ្ឋកថាវចនំ បរិវារវចនេន វិរុទ្ធំ វិយ ទិស្សតិ, ន ហិ វិរុទ្ធំ តថាគតា ភាសន្តិ, តស្មា អដ្ឋកថានយោ ចេត្ថ បដិសរណំ, យេន សព្ពម្បិ តំ ឯករសំ ហោតិ។ បរិវារដ្ឋកថាយញ្ហិ វុត្តំ “ន វិកប្បេតព្ពានីតិ អធិដ្ឋិតកាលតោ បដ្ឋាយ ន វិកប្បេតព្ពានី”តិ (បរិ។ អដ្ឋ។ ១១៩)។ តិចីវរានិ អធិដ្ឋិតកាលតោ បដ្ឋាយ, វស្សិកសាដិកាទីនិ ច អត្តនោ អត្តនោ អធិដ្ឋានខេត្តេ ន អកាយា វិកប្បេតព្ពានីតិ អត្ថោ, អវសេសបរិយន្តោ, អត្ថោ ច ញាណ អដ្ឋកថាយំ វុត្តោ, តស្មា សព្ពម្បិ តំ ឯករសន្តិ។

ឯត្ថាហ – យទិ ឯវំ “នវ ចីវរានិ នាធិដ្ឋាតព្ពានី”តិ ច វត្តព្ពំ។ វិកប្បិតកាលតោ បដ្ឋាយ ហិ នាធិដ្ឋាតព្ពានីតិ? ឯត្ថ វុច្ចតេ – “តិចីវរំ អធិដ្ឋាតុំ ន វិកប្បេតុំ…បេ… បរិក្ខារចោឡំ អធិដ្ឋាតុំ ន វិកប្បេតុ”ន្តិ ឯត្ថ សព្ពត្ថ អធិដ្ឋានេ បដិសេធាភាវតោ, វិកប្បនាយ អភាវតោ ច “តតោ បរ”ន្តិ ឥមស្សេវ បរិច្ឆេទស្សាភាវតោ ច “នវ ចីវរានិ អធិដ្ឋាតព្ពានិ, ន វិកប្បេតព្ពានិ” ឯវេវ វុត្តន្តិ វេទិតព្ពំ។ អបរោ នយោ – អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, តិចីវរំ អធិដ្ឋាតុំ អកាយា។ កស្មា? កាលេ ឧប្បន្នំ អនធិដ្ឋហន្តស្ស កាលាតិក្កមេ

អាបត្តិសមុដ្ឋានតោ, អកាលេ ឧប្បន្នំ អនធិដ្ឋហន្តស្ស ទសាហាតិក្កមេ អាបត្តិសមុដ្ឋានតោ ច។ តត្ថ យំ កាលេ ឧប្បន្នំ អប្បហោន្តម្បិ ទសាហកាលាតិក្កមេ អាបត្តិករំ, តំ និស្សជ្ជនកាលេ “ឥទំ មេ, ភន្តេ, អតិរេកចីវរំ ធារិតំ និស្សគ្គិយំ, ឥមាហំ សង្ឃស្ស”តិអាទិនា និស្សជ្ជិតព្ពំ, ឥតរំ យថាបាឡិមេវ។ តត្ថ បឋមតោ “យោ បន, ភិក្ខុ, អតិរេកចីវរំ ធារេយ្យ និស្សគ្គិយ”ន្តិ ឥមាយ បឋមបញ្ញត្តិយា វសេន វុត្តោ, ទុតិយោ អនុបញ្ញត្តិយា វសេន វុត្តោ។

យទា ច និស្សជ្ជិតព្ពវត្ថុម្ហិ អសតិ យថាបាឡិំ អវត្វា កេវលំ អាបត្តិ ឯវ ទេសេតព្ពា, យទា ច វស្សិកសាដិកនិស្សជ្ជនេ កេវលំ បរិយិដ្ឋមេត្វា យថាបាឡិំ អវត្វា យថាសមុដ្ឋានំ និស្សជ្ជិតព្ពំ, តទា ឥទម្បីតិ វេទិតព្ពំ។ យទា សំវច្ឆរាតិក្កន្តំ អតិរេកចីវរំ “ទសាហាតិក្កន្ត”មិច្ចេវ វុច្ចតិ។ សំវច្ឆរវិប្បវុត្ថតិចីវរំ, មាសាតិក្កន្តញ្ច “រត្តិវិប្បវុត្ថ”ន្តិ ច “ឆារត្តវិប្បវុត្ថ”ន្តិ ច វុច្ចតិ, តទា ឥទម្បិ “ទសាហាតិក្កន្ត”មិច្ចេវ វុច្ចតីតិ ឯកេ, តស្មា ខន្ធកេ “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, តិចីវរំ អធិដ្ឋាតុំ អកាយា”តិ, តទា អកាយា ន វិកប្បេតុន្តិ អត្ថោ។ ឥច្ឆាយ ហិ សតិ “បច្ចុទ្ធរិត្វា វិប្បវាសសុខត្ថំ វិកប្បនាយ ឱកាសោ ទិន្នោ ហោតិ, ទសាហាតិក្កមេ ច អនាបត្តី”តិ វចនតោ វិកប្បេតុំ អនុជានាមីតិ វុត្តំ ហោតិ។ តទា វស្សិកសាដិកា អកាយា អធិដ្ឋាតុំ ទសាហាតិក្កមេ អាបត្តិសមុដ្ឋានតោ។ កិត្តកំ កាលន្តិ ចេ? វស្សានំ ចាតុមាសំ, ឥច្ឆាយ បន សតិ ឧទ្ធមេវ វិកប្បេតព្ពា។ “សព្ពត្ថ វិកប្បនាយ អប្បដិសិទ្ធភាវោ វេទិតព្ពោ”តិ ហិ វុត្តំ។ “អត្ថាបត្តិ ហេមន្តេ អាបជ្ជតិ, នោ គិម្ហេ, នោ វស្សេ”តិ (បរិ។ ៣២៣) ច វុត្តំ, តេន វុត្តំ អដ្ឋកថាយំ “តតោ បរំ បច្ចុទ្ធរិត្វា វិកប្បេតព្ពា”តិ។

តត្រាយំ វិចារណា – កទា បច្ចុទ្ធរិតព្ពា, កទា វិកប្បេតព្ពា, កិមេត្ថ យស្មា “តតោ បរ”ន្តិ វុត្តំ ហេមន្តស្ស បឋមទិវសេ សា អធិដ្ឋានំ វិជហតិ, តស្មា “បច្ចុទ្ធរិត្វា”តិ ន វត្តព្ពំ អធិដ្ឋានស្ស វិគតត្តា, អថ “អន្តោចាតុមាសេ វិកប្បេតព្ពា”តិ ន វត្តព្ពំ “តតោ បរំ វិកប្បេតុ”ន្តិ ហិ វុត្តន្តិ? ឯត្ថ ឯកេ ឥច្ឆន្តិ “វត្តព្ពមេវា”តិ។ យថា បរិវុត្ថបរិវាសោ, ចិណ្ណមានត្តោ ន សន្តោ និដ្ឋិតេសុបិ បរិវាសមានត្តវិធានេសុ, តថា និដ្ឋិតេសុបិ អធិដ្ឋានវិធានេសុ សាធិដ្ឋានមេវន្តិ ឯកេ។ អដ្ឋកថាចរិយានំ បន សន្និដ្ឋានំ “កត្តិកបុណ្ណមទិវសេ បច្ចុទ្ធរិត្វា បាដិបទទិវសេ វិកប្បេតព្ពា”តិ។ វុត្តមេវ បរិវារដ្ឋកថាយំ “កត្តិកបុណ្ណមាសិយា បច្ឆិមបាដិបទទិវសេ វិកប្បេត្វា ឋបិតំ វស្សិកសាដិកំ និវាសេន្តោ ហេមន្តេ អាបជ្ជតិ។ កុរុន្ទិយំ បន ‘កត្តិកបុណ្ណមទិវសេ អបច្ចុទ្ធរិត្វា ហេមន្តេ អាបជ្ជតី’តិ វុត្តំ, តម្បិ សុវុត្តំ ‘ចាតុមាសំ អធិដ្ឋាតុំ, តតោ បរំ វិកប្បេតុ’ន្តិ ហិ វុត្ត”ន្តិ (បរិ។ អដ្ឋ។ ៣២៣)។ តត្ថ កុរុន្ទិវាទោ បច្ឆា វុត្តត្តា សារតោ ទដ្ឋព្ពោ, ន បុរិមោ។ និវាសេន្តោ ហិ គិម្ហេ ឧទេតន្ទយានំ អាបជ្ជតិ ឯវ។ តេន ច “អត្ថាបត្តិ ហេមន្តេ អាបជ្ជតិ, នោ គិម្ហេ វុត្ត”ន្តិ កុរុន្ទិវចនស្សាយុត្តតា ទិស្សតិ។

“កត្តិកបុណ្ណមទិវសេ អបច្ចុទ្ធរិត្វា តស្មិំយេវ ទិវសេ អវិកប្បេន្តោ បច្ឆិមបាដិបទទិវសេ អបច្ចុទ្ធារបច្ចយា ទុក្កដំ អាបជ្ជតិ, ន, អវិកប្បនបច្ចយា ទសាហបរិហារសមុដ្ឋានតោ”តិ ការណមេកេ វទន្តិ។ ឯវំ សតិ ហេមន្តេ បត្តមត្តេ អធិដ្ឋានំ វិជហតីតិ អាបជ្ជតិ, តញ្ច អយុត្តំ។ អធិដ្ឋានវិជហនំ “អញ្ញស្ស ទានេន...បេ... ឆិទ្ទភាវេនាតិ ឥមេហិ នវហិ ការណេហិ វិជហតី”តិ (បារា។ អដ្ឋ។ ២។៣៩៨) វុត្តំ, ន “អធិដ្ឋានហេមន្តាតិក្កមេន វា”តិ។ អសាធារណត្តា ន វុត្តន្តិ ចេ? ន, “ឆិទ្ទភាវេនា”តិ ន វត្តព្ពប្បសង្គតោ, ឆិទ្ទភាវេន បន តិចីវរស្សេវ សព្ពដ្ឋកថាសុ អធិដ្ឋានវិជហនស្ស វុត្តត្តា។ តស្មា ហេមន្តស្ស បឋមទិវសេ អបច្ចុទ្ធារបច្ចយា ទុក្កដំ អាបជ្ជតិ, ន បច្ចុទ្ធរិត្វា

ᩋᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩥᨲᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ᪨ “ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨶ ᩅᩥᨩᩉᨲᩦᨲᩥ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩥ᪨ ᨶ ᩉᩥ ᨠᨲ᩠ᨲᩥᨠᨸᩩᨱ᩠ᨱᨾᩣᩈᩥᨿᩣ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᩮ ᨸᩣᨭᩥᨸᨴᨴᩥᩅᩈᩮ ᩋᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩉᩮᨾᨶ᩠ᨲᩮ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᨲᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ, ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩴ ᩋᨸᨧ᩠ᨧᩩᨴ᩠ᨵᩣᩁᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ ᩉᩮᨾᨶ᩠ᨲᩔ ᨸᨮᨾᩋᩁᩩᨱᩮ ᩑᩅ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ “ᨠᨲ᩠ᨲᩥᨠᨸᩩᨱ᩠ᨱᨾᨴᩥᩅᩈᩮ ᩋᨸᨧ᩠ᨧᩩᨴ᩠ᨵᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨴ᩠ᨵᩁᨱᩴ ᨸᨶ ᩉᩮᨾᨶ᩠ᨲᩮ ᨴᩈᩣᩉᨸᩁᩥᩉᩣᩁᩴ ᩃᨽᨲᩥ᪨ “ᨴᩈᩣᩉᩮ ᩋᨸ᩠ᨸᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮ ᨧᩦᩅᩁᨠᩣᩃᩴ ᨶᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᩣᨾᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ”ᨲᩥ (ᨸᩣᩁᩣ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪒᪨᪔᪖᪒) ᩉᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᨬ᩠ᨧ ᨡᩮᩣ ᨿᨴᩥ ᨨᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨧᩮ, ᨶᩣᨾᨶᨿᩮ᪨ ᨲᨴᩣ ᨧ ᩈᩣᨵᩥᨲᩴ ᩋᨸᨧ᩠ᨧᩩᨴ᩠ᨵᩁᨱᩴ ᨶ ᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩥᨿᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨿᨲᩮᩣ ᨧ ᨲᩴ ᨸᩁᩥᩉᩥᨲᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨠᨲ᩠ᨲᩥᨠᨸᩩᨱ᩠ᨱᨾᨴᩥᩅᩈᩮ ᩑᩅ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨴ᩠ᨵᩣᩁᨱᩴ ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᨶᨬ᩠ᨧ ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩥᨴ᩠ᨵᩴ, ᩑᩅᨬ᩠ᨧ ᨿᨳᩣ ᩋᨲᩥᩁᩮᨠᨧᩦᩅᩁᩴ ᨴᩈᩣᩉᨴᩥᩅᩈᩮ ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨴᩈᩣᩉᨸᩁᨾᩴ ᨵᩣᩁᩥᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᨴᩈᩣᩉᩮ ᨧ ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩥᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᨳᩣ ᨠᨲ᩠ᨲᩥᨠᨸᩩᨱ᩠ᨱᨾᩣᨿ ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩅᩔᩣᨶᩴ ᨧᩣᨲᩩᨾᩣᩈᩴ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᨲᩮᩣ ᨸᩁᩴ ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨡᩮᨲ᩠ᨲᩮ ᩑᩅ ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩥᨲᩣ ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩑᩅᨬ᩠ᨧ ᩈᨲᩥ ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᨶᩣᨡᩮᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ, ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᨡᩮᨲ᩠ᨲᩮ ᨧ ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᨶᩣᨲᩥ ᩅᩥᨸᩁᩦᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣ “ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᩋᨶᨵᩥᨭ᩠ᨮᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᩋᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᨲᩦ”ᨲᩥ ᨴᩩᨠᩔ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨴᩩᨠᩣᨶᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ ᩈᩥᨿᩩᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᨮᨾᨴᩩᨠᩮ ᨸᨮᨾᨸᨴᩴ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᨲᩥ᪨ ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᨶᩣᨡᩮᨲ᩠ᨲᩮ ᩉᩥ ᩅᩔᩥᨠᩈᩣᨭᩥᨠᩣᨴᩦᨶᩴ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨶᨿᩣᨲᩥᩈᩣᩁᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨ ᩑᨲᩮᨶ ᨴᩩᨲᩥᨿᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩔ ᨴᩩᨲᩥᨿᨸᨴᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨶᨵᩥᨭ᩠ᨮᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᨲᩦᨲᩥ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ᪨ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᨴᩈᩣᩉᩮ ᩋᨶᩣᨸᨩ᩠ᨩᨶᨲᩮᩣ, ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᨶᩣᨴᩥᩈᨾ᩠ᨽᩅᨲᩮᩣ ᨧ ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᨲᩦᨲᩥ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᨶᩣᨿ ᩋᨸ᩠ᨸᨭᩥᩈᩥᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨲᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩣᨶᩥ ᨴᩩᨠᩣᨶᩥ “ᨶ ᩃᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ᪨ ᩑᩅᨬ᩠ᨧ – ᨿᩣ ᩈᩣ “ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᩉᩮᨾᨶ᩠ᨲᩮ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᨲᩦ”ᨲᩥ (ᨸᩁᩥ᪨ ᪓᪒᪓) ᩅᨧᨶᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᨲᩮᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᩣᨵᩥᨲᩣ, ᩈᩣ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᩮ ᩋᨸᨧ᩠ᨧᩩᨴ᩠ᨵᨭᩔ ᨿᩩᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᩋᩈᨲᩥᨿᩣ ᨧᩮ, ᨠᩥᨬ᩠ᨧ, ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᨠᨲ᩠ᨲᩥᨠᨸᩩᨱ᩠ᨱᨾᩣᨿ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨴ᩠ᨵᩁᨱᩮ ᩈᨬ᩠ᨧᩥᨧ᩠ᨧ ᩋᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᨿᨲᩮᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩮᨶ ᩈᩉ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᨴᩥᩅᩈᩮ ᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩥᨿᩴ, ᩋᩈᨲᩥᨿᩣ ᩋᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᨿᨲᩮᩣ ᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩥᨿᨾᩮᩅ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ᪨ ᨿᩴ ᨸᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨾᩣᨲᩥᨠᩣᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ (ᨠᨦ᩠ᨡᩣ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᨠᨳᩥᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ) “ᩅᩔᩥᨠᩈᩣᨭᩥᨠᩣ ᩅᩔᩣᨶᨾᩣᩈᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮᨶᩣᨸᩥ, ᨠᨱ᩠ᨯᩩᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥ ᩋᩣᨻᩣᨵᩅᩪᨸᩈᨾᩮᨶᩣᨸᩥ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩅᩥᨩᩉᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨸᩁᩴ ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ”ᨲᩥ, ᨲᩮᨶᩮᨲᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩥ, ᨶ ᨠᩮᩅᩃᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᨶ, “ᨲᨲᩮᩣ ᨸᩁᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨴ᩠ᨵᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ”ᨲᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩥ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨸᩁᩴ ᨶᩣᨾ ᩉᩥ ᩉᩮᨾᨶ᩠ᨲᩴ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨧ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨴ᩠ᨵᩣᩁᩮ, “ᩅᩔᩥᨠᩈᩣᨭᩥᨠᩣ ᩅᩔᩣᨶᨾᩣᩈᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮᨶᩣᨸᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᨶ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨴ᩠ᨵᩣᩁᩣᨠᩣᩁᨲᩮᩣ᪨ ᩋᩅᩥᩈᩮᩈᩮᨶ ᨧ ᨴᩦᨸᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ “ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨴ᩠ᨵᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥᨠᩣᩁᨠᩣ ᩑᩅᩣᨸᩥ ᩈᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨧᩮ? ᨶ, ᨠᩩᨱ᩠ᨯᩦ ᩅᨧᨶᩅᩥᩈᩮᩈᨲᩮᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩉᩥ ᨠᨲ᩠ᨲᩥᨠᨸᩩᨱ᩠ᨱᨾᩣᨿ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨴ᩠ᨵᩣᩁᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩔᩣᨶᨾᩣᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩣᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩔ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨴ᩠ᨵᩁᩥᨿᨲᩦᨲᩥ ᨶ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨴ᩠ᨵᩣᩁᩮ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩮ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ “ᨲᨲᩮᩣ ᨸᩁ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩣᩅ ᨸᩩᨱ᩠ᨱᨾᩣ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩮᨲᩣ ᩈᩥᨿᩣ᪨ ᨿᨳᩣ ᨲᩣᨿᩴ ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩣ, ᨲᨳᩣ “ᩅᩔᩣᨶᨾᩣᩈᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮᨶᩣᨸᩥ ᩋᩣᨻᩣᨵᩅᩪᨸᩈᨾᩮᨶᩣᨸᩦ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᩅᩥᩈᩮᩈ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨴ᩠ᨵᩁᩥᨲᨻ᩠ᨻᨲᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩥᨿᩣ᪨ ᩑᩅᨬ᩠ᨧ ᩈᨲᩥ ᩅᨧᨶ ᩈᨾᨲ᩠ᨲᨸᩁᩥᨿᩣᨴᩥᨠᩣᨿ ᨲᨴᩅᩈᩮᩈᩮᨶ ᩈᨾᩮᨲᩥ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣ ᩅᨧᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᨲᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩈᩥᨿᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣᩅ ᩅᩥᨶᩥᨿᩮᩣ ᩑᩅ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᨲᩥ, ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨸᩥ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᨲᩥ, ᨴᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨸᨿᩔ ᨸᨶ ᩃᩮᩣᨠᩔ ᩈᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨸᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨸᨶ ᩈᩣ ᩅᩔᩥᨠᩈᩣᨭᩥᨠᩣ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩅᩥᨩᩉᨲᩥ, ᩉᩮᨾᨶ᩠ᨲᨸᨮᨾᩣᩁᩩᨱᩮ ᨧ ᩋᨸᨧ᩠ᨧᩩᨴ᩠ᨵᩣᩁᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ ᩈᩣᨵᩥᨲᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨠᨲ᩠ᨲᩥᨠᨸᩩᨱ᩠ᨱᨾᩣᨿᨾᩮᩅ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨴ᩠ᨵᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ, ᩋᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩥᨲᩣᨿ “ᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩥᨿᩣᨸᨩ᩠ᨩᨶᨾᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩑᩅᨬ᩠ᨧᩣᨸᩥ ᩈᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩣ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩣ ᨸᩁᩥᨿᩮᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨧᩮᨲ᩠ᨳ –

“ᩑᩅᩴ ᩋᨩᩣᨶᩴ ᩅᩥᨶᨿᩔ ᨸᩦᩊᩥᨲᩴ,

ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᨠᩥᨧ᩠ᨨᩣ ᨲᨴᨲ᩠ᨳᨿᩩᨲ᩠ᨲᩥᩴ;

ចិន្តាឥ្យការេយត ពងឥ្ចចិន្តា,

បទិេឃសិពន្តា ចិតេឃ ចិន្តាឃា”តិ។

“ឥ្យឃ្យាកហ្យាហឹ”តិ ចុេត្ត ចិតាបិ “យឃ្យាកហ្យាយឹ”តិ ចចេតត ឃុជិត្ត េហាតិ។ ខ្ពពេទា េច អសិចាេសតិ, េពតាបិ ឃុក្កហិតំ េហាតិ, េតា េច អសិចាេសតិ, េងេត្តត ឃុជិត្ត។ តំ បត ចត្ត ត កឃ្សចិ េហាតិ។ ពធា “យឃ្យាកហ្យាយឹ”តិ ចងតិ, សាយិេកា េច អសិចាេសតិ, ចិតាបិ “កហ្យាហឹ”តិ ចចេតត ឃុក្កហិតំ។ េតា េច អសិចាេសតិ, សាយិកេឃ្សច តំ, ត ហិ ពេឃ្សតំ ចិតឃកយត្តិ ៥ត្ត ចិតឃកយ្ទឃ្សត្តាឃ េច កហ្យាតិ, ត ចដ្តតិ។ ត េកចល់ អត្តេតា អត្តាឃ កហិតំ , ឃុត ពឃ្សបិ េងតិ, ចដ្តតីតិ ច។ ពធា អតេបេក្ខា ហុត្តា បេឃ្ស ចិឃ្សេឌ្ឍត្តា ឃុត េពត ជិត្ត ចា ពឃ្ស ចិឃ្សាសេត្តា ចា បទិក្យ្ឋាតិ, ចដ្តតិ។ ពត្តាបិ ចិតឃកយចេសត ត ចដ្តតីតិ ៥េក។ េព ៥ច “យហត្ត ចា ល្យដ្ឋកំ កេទាតី”តិ ៥ត្ត “តិចឹចេទ ឌីឈេពា ចិងត្ត អតតិក្កយិត្តា លិត្តិត្តា កេទាតិ, ៥ចំ េសេសឃុបឹ”តិ ចងត្តិ។ ៥ចទ្ទេបឃុ ជាេតឃុ េបិទាហាចទិឃាតំ កធាយក្កុ ឃុដ្ឋ អាចទិឃក្យលេសចតាឃ សន្លាតិត្តា េពត សំសត្តិត្តា សេពា សយ្ទឌាេតា ហុត្តា េសាឥ្យតដ្ឋា ចិត្ត អចិេយាេហត្តា កេធពន្តា។ ៥សា អយ្យាកំ អាឃាចតា។

បងយកធិតសិក្ខាបងចណ្ណតា តិដ្ឋិតា។

១។ ដ្ឋេងាសិពសិក្ខាបងចណ្ណតា

៦៥០។ សត្តទ្ទេទត ឌតបងចាទិកំ បក្កយត្តិ។ កយ្ទា? កិច្ចាបិ “ត, កិក្ខេច, សត្តទ្ទេទត កាេយា បចិសិពេន្តា, េឃា បចិេសឃ្យ, អាបត្តិ ទ្យក្កដឃ្សា”តិ (យហាច។ ១៩១) បងយំ ចុត្តំ។ បន្ឋា បត “បច្ចិេយ, កិក្ខេច, បច្ចឃា សឈ្ឍាដឹឃា តិេក្ខបិឃ, ដ្ឋត្តទាសដ្ឋឃ្ស, អត្តទចាសកឃ្ស តិេក្ខបិឃ កិលិេតា ចា េហាតិ, ចឃ្សិកសេក្កតំ ចា, តឌីបិទំ កត្តំ ចា, អក្កឍអក្យត្តិចិហាេទា ចា, អត្តពកធិតំ ចា េហាតី”តិ ចុត្តត្តា, អដ្ឋកធាឃយ្យិឃ្ស “បច្ចាឃុ េបេពឃុ អក្កឍអក្យត្តិ ៥ច បយាហ៍។ ក្យេត្ត ៥ច ហិ ចិហាេទ តិក្ខិបិត្តា ឌាហិ កត្តំ ចដ្តតិ, តាក្យេត្ត”តិ ចុត្តត្តា អបន្លាេត្តបិ កធិេត “េព កិក្ខ អក្កឍអក្យត្តិចិហាេទ ងេបធា”តិ ចត្តា សភាកាតំ ហេត្ត ឌីចទំ តិក្ខិបិត្តា សត្តទ្ទេទត កាយប្យេចេស លដ្ឋកប្បិឃា ឌតបងចាទិកំ បក្កាយិឃ្សតិ េចជិពន្តា។

៦៥១។ អចិប្យចាសសយ្ទតិត្តិ អចិប្យចាសត្តំ, ចិប្យចាសបច្ចឃា ឃា អាបត្តិ, ពងកាចត្តំ ចា សយ្ទតិ ជាឥ្យត្តិ អេត្តា។ ពេពា បដ្ឋាឃ ចដ្តតិ។ កិត្តកំ កាល់ ចដ្តតីតិ? យាសំ ចា អតិេទកំ ចា ឃាច កយេត ទឹសាឃ្សាេហា, តាច ចដ្តតិ។ េពត ចុត្ត “ឆ្យទតិេក្ខបំ កេទាេត្តត បច្ចដ្ឋិទពន្តា”ត្តិ។ តិ ឃុត សយ្ទតិជាតកិច្ចំ តត្តិតិ សេច ក្ខាងសត្តំ ចឃ្សាតំ អច្ចេឃត អេន្លា េទាេកា េហាតិ, ចដ្តតិ, ដ្ឋបសយ្យកយំ ចិឃ ឃាចឌីចំ ៥កាសយ្ទតិ ចដ្តតីតិ ច។

“កតំ វា ហោតី”តិអាទិ ឥមស្មិំ និក្ខេបេ ន វត្តព្ពំ, កស្មា? ករណបលិពោធេ ឧបច្ឆិន្នេបិ អនធិដ្ឋិតចីវរតោ វិប្បវាសបច្ចយា អាបត្តិយា អសម្ភវតោ, តស្មា “និដ្ឋិតចីវរស្មិន្តិ ភិក្ខុនោ ចីវរំ អធិដ្ឋិតំ ហោតី”តិ ឧត្តរេយេវ វត្តព្ពន្តិ ចេ? ន, តទាយត្តត្តា អធិដ្ឋានត្ថិកករណបលិពោធស្ស និដ្ឋាបនាយត្តំ, តស្មា “កតំ វាតិអាទិ វុត្ត”ន្តិ ច វុត្តំ។ តត្ថ កតន្តិ បុព្ពេ វុត្តមេវ។

៣៧៧-៨។ អវិប្បវាសលក្ខណវវត្ថាបនត្ថន្តិ ឯត្ថ “អន្តោគាមេ ចីវរំ និក្ខិបិត្វា អន្តោគាមេ វត្ថព្ព”ន្តិអាទិវចនតោ អវិប្បវាសលក្ខណំ វវត្ថាបិតំ, តព្ពិបរីតនយេន វិប្បវាសលក្ខណំ វេទិតព្ពំ។ គាមោ ឯកូបចារោតិអាទីសុ បន ឋបេត្វា សត្ថំ, រុក្ខមូលំ, អព្ភោកាសញ្ច សេសេសុ បរិក្ខេបាបរិក្ខេបវសេន ឯកូបចារនានូបចារតា វេទិតព្ពា។ យស្មា បន សត្ថំ ទុវិធំ និវិដ្ឋំ, អនិវិដ្ឋញ្ច, តេសុ អនិវិដ្ឋំ ឯកកុលស្ស វា នានាកុលស្ស វា អបរិក្ខិត្តមេវ ហោតិ, និវិដ្ឋំ សិយា បរិក្ខិត្តំ, សិយា អបរិក្ខិត្តំ, តស្មា តត្ថ បរិក្ខេបាទិវសេន អវត្វា អព្ភន្តរវសេន វុត្តោ។ តថា អព្ភោកាសេ។ រុក្ខមូលេ ឆាយាវសេន។ អញ្ញថា “សត្ថោ ឯកូបចារោ នានូបចារោ”តិអាទិ ឧទ្ទេសវិភាគោ សិយា វិសេសំ អនស្សិតត្តា, តស្មា សត្ថស្ស បុរតោ ច បច្ឆតោ ច សត្តព្ភន្តរា, បស្សតោ ច ឯកព្ភន្តរន្តិ អយមេកូបចារោ, តតោ បរំ នានូបចារោ។ តថា រុក្ខមូលស្ស យត្ថ មជ្ឈន្ហិកេ កាលេ ឆាយា ផរតិ, អយំ ឯកូបចារោ។ ឥតរោ នានូបចារោ។ កស្មា? តត្ថ ហិ បរិក្ខេបេបិ អប្បមាណំ ឆាយាយ បមាណំ អព្ភោកាសស្ស បរិច្ឆេទំ វុត្តោវ។ “សត្តព្ភន្តរ ឯកកុលស្សត្ថវសេន ឯកូបចារតា”តិ លិខិតំ, តស្មា និវេសនេ, ឧទោសិតេ ច វុត្តបរិច្ឆេទោវ អដ្ឋាឝីស្វតិ គហេត្វា លិខិតំ។ តតោ បរំ ហេត្ថាវុត្តនយេន អាវាសវិហារេសុ បន បរិក្ខិត្តាបរិក្ខិត្ត-បទំ បុន ឧទ្ទេស សត្តវិភង្គេន អធិការស្ស បច្ឆិន្នត្តា “នានាកុលា”តិអាទិវចនំ បន អសម្ភវតោ ហេត្ថាវុត្តនយេនេវ អាវាសេសុ ន ឧទ្ទេសំ វិហារេ សម្ភវត្តម្បិ តត្ថ បច្ឆិន្នត្តា ន ឧទ្ទេសំ កុលំ វុច្ចតិ សាមិកោ, តស្មា “ឯកកុលស្ស នានាកុលស្សា”តិ វុត្តា កាយាទីនំ វុច្ចន្តិ វីវរនិក្ខេបដ្ឋានានំ សាលាទីនំ សាលាទីនំ វិសេសត្ថំ វីសេសតិ។ អព្ភោកាសស្ស បន អសម្ភវតោ ន វុត្តំ។ យស្មា បនេត្ថ ឯកកុលស្ស, នានាកុលស្ស ច អបរិក្ខិត្តេសុ កាយាទីសុ បរិហារវិសេសោ កោចិបិ នត្ថិ, បរិក្ខិត្តេសុ បន អត្ថិ, តស្មា ឯកនានាកុលក្កមេ, ឯកនានូបចារក្កមញ្ច សាធកន្តិ វេទិតព្ពំ។ តត្ថាបិ អយំ វិសេសោ – សត្ថេ, រុក្ខមូលេ ច កុលភេទោ តេន ភេទោ, តេនាបចារភេទោ តោ អព្ភោកាសេ ឧបចារភេទោ ច, សោ បន បិណ្ឌិតំ ន ទស្សិតោតិ។ “តំ បមាណំ អតិក្កមិត្វាតិ វចនតោ អាការេនបិ អព្ភន្តរស្សាតិក្កមនំ វោសា នត្ថី”តិ វទន្តិ។

៣៧៩។ “សភា”តិ ពុត្តិលិង្គំ “សភាយ”ន្តិ នបុំសកលិង្គំ, តេន វុត្តំ “លិង្គព្យត្តយេនា”តិ។ នបុំសកលិង្គស្សត្ថំ កិរ “សភាយ”ន្តិ បច្ចត្តវសេន និទ្ទិដ្ឋំ, តស្ស អនុបយោគត្តា “ទ្វារមូល”ន្តិបិ។ អត្ថតោ និក្ខិត្តដ្ឋានេ អនិក្ខិត្តត្តា វិធិហត្ថបាសោ ន លព្ភតិ, យស្មិំ ឃរេ ចីវរំ និក្ខិត្តំ ហោតិ, តស្មិំ ឃរេ វត្តព្ពំ។ “សភាយេ វា វត្ថព្ពំ ទ្វារមូលេ វា, ហត្ថបាសា វា ន វិជហិតព្ព”ន្តិ ហិ វុត្តំ។ “ហត្ថបាសេយេវ អនុញ្ញាតបត្ត”ន្តិ និយមិតត្តា ឥតិតំ ន លព្ភតិ ចេ? អន្តោឃរេ ន លព្ភា, តថា តថា វុត្តត្តា, តស្មា “យត្ថិ បមាណ”ន្តិ វុត្តំ។ អយមេត្ថ អធិប្បាយោបិ បកាសិតោ, បុនបិ ព្រហ្មការេន សព្ពសាលាកាយទ្វារវសេន សចេ តស្ស ទ្វារទ្វយំ ហោតិ, មជ្ឈេ ឃរសភាយំ, ឃដ្ឋិច្ឆតិ, តត្ថ វសិតព្ព”ន្តិ។

៣៥០-១. យានិ និចេបតាទីនិ កាយបដ្ឋ្យែត កន្ថុត្តិ, តានិ និចេបតាទីនីតិ អធិបេព្យតានិ. អន្ធ្យោកាសេ អបរិបក្កិតម្បិ ឋិចទំ

អតិរេកសត្តាហត្ថេរេ និក្ខិត្តំ និស្សគ្គិយំ ហោតិ, ឯត្ថ អនេក្ខាសិមតា ន រក្ខតិ, សេត្ថ បន រក្ខតិ. “នឌីបរិហារោ ច លព្ភតី”តិ ចចនតោ

វុឌ្ឍកុលេក្ខុបសិមាយំ បរិហារោ លព្ភតីតិ សិទ្ធំ. សាមន្តុបិហារោ ខេ ឧកាសិសេមា, ឋិចទំ ន និស្សគ្គិយំ.

ព្ពឌានិ –

“លិង្គំ ឆុតក្កំ សាសក្ក-សម្ពោធា សត្តរូត្តទំ;

អឋិចរស្សានាបត្តិ, បច្ឆ្ពាទានិសិទ្ធិតោ”តិ. –

ព្ពធំ បកិណ្ណកំ, តត្ថាយំ ចោឌនាបុព្ពង្គមា ចិនិច្ឆយោ – កេចិ “ឌីឃំ សញ្ញានី”ន្តិ (មហាច. ១៣២) ចចនតោ “ឧកដ្ឋិកា សញ្ញានីបិ

នាធិដ្ឋាតព្ពា. សេច អធិដ្ឋាតិ ន រុហតី”តិ ចត្វា វុបសម្បទាបេក្ខានម្បិ ឌីឃលមេច សញ្ញានី ឌត្វា វុបសម្បាទេន្តិ, តេ ព្ពមិតា សុត្តលេសេន

សញ្ញាបេតព្ពា. កេចតោ ហិ “លិង្គំ សញ្ញានី លិង្គំ វុត្តរាសង្គំ លិង្គំ អន្តរចាសក”ន្តិ បចមំ អនុញ្ញាតំ. តតោ “អញ្ញាតរស្ស ភិក្ខុនោ

តិឋិចរេ កទិមយានេ សព្ពំ លិង្គំ នប្បហោតិ. ទ្វេ លិង្គកានិ ឯកំ អឋិង្គំ នប្បហោតិ. ទ្វេ អឋិង្គកានិ ឯកំ លិង្គំ នប្បហោតី”តិ ព្ពមស្មិំ

ចត្ថុស្មិំ “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, អន្វាធិកម្បិ អាហរាបេតុ”ន្តិ (មហាច. ១៩០) អនុញ្ញាតំ, តស្មា ឧកដ្ឋិកាបិ សញ្ញានី ចដ្ដតីតិ សិទ្ធំ. យា

លិង្គមានា នប្បហោតិ, តស្សា រុចោ ឌីឃលតាតិ. អដ្ឋកថាយម្បិស្ស ចុត្តំ “អន្វាធិកម្បិ អាហរាបេតុន្តិ អាគន្តុកបត្តម្បិ ឌាតុំ. ព្ពធំ បន

អប្បហោនកេ អាហរាបេតព្ពំ. សេច បហោតិ, អាគន្តុកបត្តំ ន ចដ្ដតិ, លិឆ្កិតព្ពមេចា”តិ (មហាច. អដ្ឋ. ១៩០). កេចិនំ បន លិង្គកមេច

ចដ្ដតិ អាចេលិកលក្ខណត្តា, “លិង្គំ ឌីឃំ នប្បហោតី”តិ ចចនាកាចតោ ចាតិ សន្និដ្ឋានមេត្ថ កាតព្ពំ.

ឆុតក្កន្តិ អនុបសម្បន្នេន សេឋិចទិកឆុតក្កាកាចតោ តិឋិចរេនេច សេឋិចទិកោតិ. សេតំ អធិដ្ឋានាកាចតោ “អធិដ្ឋិតេនេចា”តិ ចត្តព្ពំ

ហោត្វតិ ចេ? ន, ឆុតក្កនេត ចិនោទបប្បសង្គតោ. ចតុត្ថឋិចរសាទិយនេន ហិ ឆុតក្កនេឌោ, ន តិឋិចរចិប្បចាសេន, នាបិ

អតិរេកឋិចរសាទិយនេន, នាបិ អតិរេកឋិចរធារណេន. យស្មា បន ភិក្ខុនំ មេច កេចតោ អធិដ្ឋានចសេន នច ឋិចរានិ អនុញ្ញាតានិ,

ឌាតិចសេន ច ចុត្តានិ, ន ឯចំ អនុបសម្បន្នានំ. តស្មា សេតំ ឋិចរនិយមាកាចា ន តំ ឆុតក្កំ អនុញ្ញាតំ កហដ្ឋានំ ចិយ, តស្មា តស្ស

សមាឌានចិធានេ អចចនតោ ច សន្និដ្ឋានមេត្ថ កាតព្ពំ.

សាសក្កសម្ពោធាតិ កត្តាចិតរលិងំ សាសក្កសិក្ខាបទេ ចិសុំ អក្កានិ ន ចុត្តានិ, “សេសមេត្ថ ឋិចរចក្កស្ស ឆុតិយសិក្ខាបទេ ចុត្តនយេន

ចេឌិតព្ពា”ន្តិ (កង្ខា. អដ្ឋ. សាសក្កសិក្ខាបទចណ្ណនា) ចុត្តំ, ន ច បនេតំ ចុត្តំ. តត្ថ រត្តិចិប្បចាសោ ចតុត្ថំ អក្កំ, ឥធ លាភត្តចិប្បចាសោ,

អយមេត្ថ ចិសេសោតិ, តស្មា អក្កសាមញ្ញតោ, សម្ពុតិសាមញ្ញតោ ច សាសក្កសិក្ខាបទមេច ចទន្តិ. ព្ពធំ តិប្បទេសំ, តំ សប្បទេសំ

មាសបរមត្តា. តត្ថ ពាហិការេមបិ កាយសិមំ ឧក្កមិត្វា ចសិត្វា បក្កមន្តស្ស អនាបត្តិ, ព្ពធ ន តថា, ព្ពធ អន្តោនេ អន្តោនេ អរុណុក្កមនេ

តិស្សក្កិយំ, តត្ថ សត្តមេតិ អយំ ព្ពយេសំ ទ្ទិត្ថំ ចិសេសេសា· អក្កាតិ បត ឌីចរតិក្ខេបក្កសយ្យត្តិតោ ចិបរិយារេយត, ព្ពឆ ចុត្តតេយត ច សិទ្ធត្តា ត ចុត្តាតិ· តាតិ កាយំ ត ចុត្តាតិ, តធាបិ ចព្វត្តយក្កំ ចិសេសិតព្ពំ, ត បត ចិសេសិតំ· កិការណោ? ព្ពឆ ចុត្តតិស្សជ្ជតក្កេយត តិស្សជ្ជេត្វា អាបត្តិទេសតតោ, តត្វាបត្តាបត្តិចិរយាក្ខីបតត្វំ· សំចន្ទរចិប្បចុត្តយ្បិ រត្តិចិប្បចុត្តេយច, បកោច ឈារត្តំ ចិប្បចុត្វំ· ឲចំ សតេ្តបិ តត្វ យធាចុត្តអក្កសយ្យត្តិយា សតិ តត្វ ចុត្តតេយតេច តិស្សជ្ជិតព្ពំ· ទេហយត្ត ចា កិរេយ្យធា តិស្សជ្ជតិ ចេ? ព្ពឆ ចុត្តតេយតាបិ តិស្សជ្ជិតំ្យ ចក្កតីតិ ធាបតត្វំ ចព្វត្វំ អក្កំ ត ចិសេសិតត្តិ តោ តក្កោតិ អាចរិយោ· យាសាតិក្កត្តយ្បិ ឌីចរំ “ដសាហាតិក្កត្ត”ត្តិ ចត្វា តិស្សជ្ជយេច· ក្ខេយត ក្ខាតយាសំ ហុត្វា “ដសាហាតិក្កត្ត”ត្តិ ចត្វា យាសាតិក្កត្តត្តិ ឲតោ· តធាបិ សតេ បច្ចាសាឌីចរំ ទោហាតិ, តិស្សក្កិយំ “ដសាហាតិក្កត្ត”ត្តិ ចត្វា, ឰលឌីចរំ បត “យាសាតិក្កត្ត”ត្តិ ចត្វា តិស្សជ្ជិតព្ពំ·

“សត្តរត្តរ”ត្តិ ចា “សញ្ញាដិ”ត្តិ ចា “ឌីចរ”ត្តិ ចា កិ តិឌីចរំ, ក្ខដាហុ អញ្ញាយ្បីតិ · កិទ្ធោត្វ – យដិ តិឌីចររេយច បដិសិទ្ធំ, បរិយាបត្តចសេត អដ្ឋិត្តឌីចរដ្ឋិតតេឆាចាបតចិញ្ញាត្តិអាឌិចិទោរឆោ· អឆ អញ្ញាយ្បិ, “តិដ្ឋិតឌីចរស្មិ”ត្តិ ឲចយាឌិតា ចិទោរឆោតិ? ចុច្ចតេ – ត តិយយតោ ទេចដិតព្ពំ យធាសយ្ហចំ កេហតព្ពតោ· តធា ហិ “ឌីចរំ តិក្ខិបិត្វា សត្តរត្តទេត ឌតបដចារិកំ បក្កយត្តី”តិ (បារា· ៣៧១) ឲចយាឌីស្ម តិឌីចររេយច· “ត, កិក្ខេច, សត្តរត្តទេត កាទេយា បចិសិតព្ពោ, សត្តរត្តរបទយំ តទោ ឌីចរំ សាធិតព្ពោ”ត្តិ ឲចយាឌីស្ម យំកិច្ចិ, តធា សក្ខណំ កត្វា សញ្ញាដិទេយា ដាតព្ពោ, តិចាសតំ ដាតព្ពំ, សញ្ញាដិ ដាតព្ពោ, ហត្ថ ទេ, អាចុទេសា, សញ្ញាដិ, ទេហិ ទេ បដត្តិអាឌីស្ម· ចុត្តទោ្យតំ “សត្តាចិ្យ ឌីចរំ សញ្ញដិតទេ្ធត ‘សញ្ញាដិ’តិ ចុច្ចតី”តិ· តធា “តិដ្ឋិតឌីចរស្មិ”ត្តិ ឲត្វាបីតិ ឲតោ· អតេ្តាសយេយ ហិ យាចដត្វំ ឌីចរំ អត្ថញ្ញាតំ, តំ សព្ពំ កាទិយយាតំ កដា តិដ្ឋាតំ កដ្ឋិស្សតិ, តស្មា តិឌីចររេយចាតិ ឲតោ· អឌីចរស្សាតាបត្តិ បច្ចុទ្ធារាឌិសិទ្ធិតោតិ កិំ ចុត្តំ ទោហាតិ?
ក្ខដោរាសិតសិក្ខាបដស្ស តិប្បយោឌតកាចប្បសក្កតោ តិឌីចរចិប្បចាសេ តេឌីចរស្ស អាបត្តីតិ ឲតោ· តទេត្វំ ចុច្ចតិ ត ទោហាតិ អាបត្តិ បច្ចុទ្ធារាឌិសិទ្ធិតោ· “អតាបត្តិ អតេ្តាអរុណេ បច្ចុទ្ធរតិ, ចិស្សជ្ជេតី”តិ ហិ ចុត្តំ· អញ្ញធា បច្ចុទ្ធរត្តស្ស, អតេ្តាអរុណេ ចិស្សជ្ជេត្តស្ស ច យាច អទេញ្ញា តាឆិដ្ឋាតិ, តាច អាបត្តិំ អាបជ្ជតិ យធាចុត្តតេយតា· អញ្ញធា សត្តព្ពត្តទេត ចិប្បចាសស្សាតិ ចិប្បចាសតោ យធារុតំយេច សតិ ចិប្បចាសេ ចិប្បចាសតោ អចិប្បចាសេ សតិ អចិប្បចាសតោតិ·

ក្ខដោរាសិតសិក្ខាបដចណ្ណតា តិដ្ឋិតា·

៣· តតិយកឋិតសិក្ខាបដចណ្ណតា

៤៥៧· តប្បទោហាតីតិ លិយកបរិព្ធេជំ ត បិបុណោតិ, តេតេច តិឌីចរស្ស យដ្ឋិបញ្ចកាឌិលិយកបរិព្ធេដោច តាច ចុទេត្តា· ឌីចទេ បច្ចាសា ឌីចរបច្ចាសា· តេតេតំ ឌីទេបតិ – តំ ឌីចរំ បច្ឆា លព្ភតុ ចា យា ចា, យាច សា បច្ចាសា លិជ្ជតិ, តាច ព្ពជំ ឰលឌីចរំ ដេបតុំ្យ អត្ថញ្ញាតាយីតិ· “ឌីចរបច្ចាសា”តិ យរិយាដទេត្វ តិស្សក្កចតតំ, ក្ខុយទេត្វ ចា បច្ចុត្តចតតំ កតំ·

៤៥៨-៥០០· តិដ្ឋិតឌីចរស្មិំ...ទេប... ឌីចរាសា ចា ក្ខបដ្ឋិត្តាតិអាឌិយ្បត្តីស្ម ឌីចទេស្ម អញ្ញាតរំ កតំ ទោហាតិ, ទេសសា អត្ថិ, រក្ខតិ·

ᨧᩦᩅᩁᨸᩃᩥᨻᩮᩣᨵᩔ ᩏᨸᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮ, ᩏᨻ᩠ᨽᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᨮᩥᨶᩮ ᩈᨾᨿᩮ ᩅᩣ ᩉᩮᨾᨶ᩠ᨲᩔ ᩈᨾᨿᩮ ᩅᩣ ᩋᨠᩣᩃᨧᩦᩅᩁᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿ, ᨡᩥᨸ᩠ᨸᨾᩮᩅ ᨠᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩈᨲᩥ ᨸᩣᩁᩥᨸᩪᩁᩥᨿᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᩣᩈᩣ ᨶ ᩁᨠ᩠ᨡᨲᩥ, ᩋᩈᨲᩥ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨧᩮ ᨸᨧ᩠ᨧᩣᩈᩣ, ᨶ ᩁᨠ᩠ᨡᨲᩥ᪨ “ᩋᨶᨲ᩠ᨳᨲᩮ ᨠᨮᩥᨶᩮ ᩑᨠᩣᨴᩈᨾᩣᩈᩮ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᩋᨸᩁᨠᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮ ᩅᩣ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᨲᩮ ᩅᩣ ᩈᨾᨿᩮᩣᩅ᪨ ᩉᩮᨾᨶ᩠ᨲᩣ ᩈᩥᨿᩣ ᩈᨾᨿᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮ, ᩈᩥᨿᩣ ᩋᩈᨾᨿᩮᩣ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᨲᩮ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨸᩁᩴ ᩑᨠᩴᩈᨲᩮᩣ ᩋᩈᨾᨿᩮᩣ ᩅᩣᨲᩥ᪨ “ᩋᩣᨴᩥᩔ ᨴᩥᨶ᩠ᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨮᩣᨶᩴ ᨮᩣᨶ ᩋᩃᨻ᩠ᨽᨾᩣᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩩᨴ᩠ᨵᩣᩁᩅᩈᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨸᩥ ᨴᩩᨲᩥᨿᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩥᨿᩮ (ᨸᩣᩁᩣ᪨ ᪅᪁᪉ ᩋᩣᨴᨿᩮᩣ) ᩈᩮᩈᩴ ᩋᨠᩣᩃᨧᩦᩅᩁᩴ ᩅᩥᨿ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩉᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥᩈᨦ᩠ᨥᩔ “ᩈᨾ᩠ᨾᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩋᩣᨴᩥᩔ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩮᨸᩥ “ᩋᨠᩣᩃᨧᩦᩅᩁᩴ ᨠᩣᩃᨧᩦᩅᩁ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩥᨿᩴ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᨳᩣ “ᩋᨠᩣᩃᨧᩦᩅᩁᩴ ᨶᩣᨾ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᨲᩮ ᨠᨮᩥᨶᩮ ᩑᨠᩣᨴᩈᨾᩣᩈᩮ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩴ, ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮ ᨠᨮᩥᨶᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩣᩈᩮ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨮᩣᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩩᨴ᩠ᨵᩣᩁᩅᩈᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩑᩅᩴᩈᨾ᩠ᨸᨴᨾᩥᨴᩴ᪨ ᨿᨴᩥ ᩑᩅᩴ “ᩑᨠᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩔ ᨮᩣᨶᩴ ᨴᩩᨿ᩠ᩉᨾ᩠ᨸᩥ ᨴᩥᨶ᩠ᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨮᩣᨶᩴ ᨠᩥᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨶ ᩉᩥ ᨲᩴ ᨠᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩮ? ᩋᨠᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᨽᩣᩅᨬ᩠ᨬᩣᨲᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨿᨳᩣ ᩈᨦ᩠ᨥᩔ ᩋᩣᨴᩥᩔ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᨠᨮᩥᨶᩮᩉᩥ ᩑᩅ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᩉᩥ ᩋᨠᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨠᩣᩃᨧᩦᩅᩁᩴ ᨶᩣᨾ ᨩᩣᨲᩴ, ᩑᩅᩴ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩥᨠᨾ᩠ᨸᩥ ᨮᩣᨶᩮᩉᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩑᩅᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᨸᩥ ᨠᩔᨧᩥ ᩈᩥᨿᩣ “ᩋᩣᨴᩥᩔ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᨾᩣᩈᨸᩁᨾᩴ ᨸᩁᩥᩉᩣᩁᩴ ᩃᨽᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩔᩣᨸᩥ ᩅᩥᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥ ᨸᨮᨾᨠᨮᩥᨶᩮ “ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨧᩦᩅᩁᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ ᩏᨻ᩠ᨽᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᨮᩥᨶᩮ”ᨲᩥ ᨮᩣᨶᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥᨠᩥᩁᨲ᩠ᨳᨠᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨶᩩᨻ᩠ᨽᨲᩈ᩠ᨾᩥᨾ᩠ᨸᩥ ᩉᩥ ᨠᨮᩥᨶᩮ ᨴᩈᩣᩉᨸᩁᨾᩮᩅ ᨵᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨶᩣᨴᩥᩔ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩮᨶᩮᩅ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿᩮᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩥᨿᩣᨲᩥ ᨧᩮ? ᩑᩅᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᨸᩥ ᩋᨶᩣᨴᩥᩔ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᨲᨠᨮᩥᨶᩣᨶᩴ ᩋᨸᩁᨠᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᨿ ᨴᩈᩣᩉᨸᩁᨾᩮᩅ ᨸᩁᩥᩉᩣᩁᩴ ᩃᨽᨲᩥ “ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨧᩦᩅᩁᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ ᩏᨻ᩠ᨽᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᨮᩥᨶᩮ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩋᩣᨿᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨧᩮ? “ᩋᨶᨲ᩠ᨳᨲᩮ ᨠᨮᩥᨶᩮ ᩑᨠᩣᨴᩈᨾᩣᩈᩮ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨧᨶᩮᨶ ᩅᩥᩁᩩᨩ᩠ᨫᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨣᨶ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

ᩋᨶᩩᨣᨱ᩠ᨮᩥᨸᨴᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᨸᨮᨾᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᨧᩦᩅᩁᩣᨶᩴ ᨿᩣᩅᨴᨲ᩠ᨳᨧᩦᩅᩁᩅᩈᩮᨶ ᨠᨮᩥᨶᨾᩣᩈᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᨴᩈᩣᩉᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮᨸᩥ ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨸᩁᩥᩉᩣᩁᩔ ᩃᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨿᨳᩣ ᨠᨮᩥᨶᨾᩣᩈᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᩋᩣᨴᩥᩔ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᨾᨠᩣᩃᨧᩦᩅᩁᩴ ᨠᩣᩃᨧᩦᩅᩁᨸᩁᩥᩉᩣᩁᩮᨶᩮᩅ ᩃᨽᨲᩥ, ᨲᨳᩣ ᨮᩣᨶᨲᩮᩣᨸᩥ ᩃᨽᨲᩦᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩑᩅᩴ ‘ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨧᩦᩅᩁᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ ᩏᨻ᩠ᨽᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᨮᩥᨶᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩮᩣ ᨸᨶᩮᩅ ᨧᩦᩅᩁᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿ’ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩮ ᩈᩥᨴ᩠ᨵᩮᨸᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᨠᨮᩥᨶᩣᨶᩴ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᨠᨲ᩠ᨲᩥᨠᨾᩣᩈᩴ ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩮᨶ ‘ᩋᨠᩣᩃᨧᩦᩅᩁᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿ’ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩑᩅᨬ᩠ᩉᩥ ᩋᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᨠᩣᩃᨧᩦᩅᩁᩴ ᨶᩣᨾ ‘ᩋᨶᨲ᩠ᨳᨲᩮ ᨠᨮᩥᨶᩮ ᩑᨠᩣᨴᩈᨾᩣᩈᩮ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᩩᩴ᪨ ᩑᩅᨬ᩠ᩉᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᨲᨠᨮᩥᨶᩣᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᨠᨮᩥᨶᩣᨶᩴ ᩅᩥᨿ ᩈᨻ᩠ᨻᨧᩦᩅᩁᩣᨶᩴ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᨠᨲ᩠ᨲᩥᨠᨾᩣᩈᩮ ᨴᩈᩣᩉᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮ ᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩥᨿᩴ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨

ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨸᩥ ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ – ᨿᩴ ᨸᨶ ᨿᨳᩣ “ᨸᨮᨾᨠᨮᩥᨶᩮ ᨴᩈᩣᩉᨸᩁᨾᩴ ᩋᨲᩥᩁᩮᨠᨧᩦᩅᩁᩴ ᨵᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩴ, ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨠᨮᩥᨶᨾᩣᩈᨲᩮᩣ ᨻᩉᩥ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᨾᩮᩅ, ᨶ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᨿᨾᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨴᩦᨸᩥᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨠᨳᩴ? ᩋᨲᩥᩁᩮᨠᨧᩦᩅᩁᩔ ᨴᩈᩣᩉᨸᩁᩥᩉᩣᩁᨲᩮᩣ ᨿᩮᩅ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ “ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨧᩦᩅᩁᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ ᩏᨻ᩠ᨽᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᨮᩥᨶᩮ”ᨲᩥ ᩋᨶᩩᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨠᨮᩥᨶᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᩅᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨻᩉᩥ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩔ ᨴᩈᩣᩉᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨮᨸᩥᨲᩣ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩮᨶ ᩅᩣᩁᩮᨲᩩᩴ “ᩋᨠᩣᩃᨧᩦᩅᩁᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᩮᨶ “ᨠᩣᩃᩮᨸᩥ ᩋᩣᨴᩥᩔ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ, ᩑᨲᩴ ᩋᨠᩣᩃᨧᩦᩅᩁᩴ ᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᨠᨮᩥᨶᩩᨴ᩠ᨵᩣᩁᨲᩮᩣ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨴᩈᩣᩉᨸᩁᩥᩉᩣᩁᩴ ᨶ ᩃᨽᨲᩦᨲᩥ ᨴᩦᨸᩥᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩮᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨸᩩᨶ ᨠᨮᩥᨶᩩᨴ᩠ᨵᩣᩁᨲᩮᩣ ᨸᨧ᩠ᨨᩣ ᨧᩦᩅᩁᩣᨶᩥ ᩃᨽᨲᩦᨲᩥ ᨸᩈᨦ᩠ᨣᩮᨸᩥ “ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨧᩦᩅᩁᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ ᩏᨻ᩠ᨽᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᨮᩥᨶᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩮᩣ ᨸᨶᩮᩅ ᩋᨠᩣᩃᨧᩦᩅᩁᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿ...ᨸᩮ... ᨡᩥᨸ᩠ᨸᨾᩮᩅ ᨠᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨠᩣᩃᨧᩦᩅᩁᩔ ᩏᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᩃᩴ ᨶᩥᨿᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨶᩥᩅᩣᩁᩥᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᨴᨶᩩᩈᩣᩁᩮᨶ ᨠᨮᩥᨶᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᨧᩦᩅᩁᩴ ᨠᨮᩥᨶᩩᨴ᩠ᨵᩣᩁᨲᩮᩣ ᩏᨴ᩠ᨵᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᩁᩥᩉᩣᩁᩴ ᨶ ᩃᨽᨲᩦᨲᩥ ᩈᩥᨴ᩠ᨵᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᩋᨸᩁᩮ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ᪨

បុនបិ វុត្តំ – អាចរិយា បន ឯវំ វទន្តិ “និដ្ឋិតចីវរស្មិំ ភិក្ខុនា ឧព្ភតស្មិំ កឋិនេ ភិក្ខុនោ បនេវ អកាលចីវរំ ឧប្បជ្ជេយ្យា”តិ ឯត្ថ “និដ្ឋិតចីវរស្មិំ ភិក្ខុនា ឧព្ភតស្មិំ កឋិនេ”តិ វទន្តោ ឯវំ វិញ្ញាបេតិ “ឯត្ថន្តរេ តិណ្ណន្នម្បិ អកាលចីវរានំ ឧប្បត្តិ អភាវ”ន្តិ។ កស្មា បន បទភាជនេ វិត្ថារិតានីតិ? វុច្ចតេ – ឥទំ សិក្ខាបទំ អធិដ្ឋានំ សន្ធាយ វុត្តំ, កិន្តុ បឋមេ ទសាហំ អនុជានិត្វា តស្មិំ អប្បហោន្តេ សចេ បច្ចាសា អត្ថិ, តទេវ វឌ្ឍេត្វា មាសំ អនុជានន្តោ ឥទម្បិ អត្ថវិសេសំ ទីបេតិ អកាលចីវរំ នាម សម្មុខីភូតេន ភាជេតព្ពន្តិបិ ទីបេតិ។ តំ បន “អាកង្ខមានេន ភិក្ខុនា បដិគ្គហេតព្ព”ន្តិ ឥមិនា សិក្ខាបទេន វឌ្ឍេត្វា វុត្តន្តិ, តស្មា តីហិបិ បទភាជនេ វិត្ថារិតានីតិ។

“ខិប្បមេវ ការេតព្ព”ន្តិ ឥទំ បន បហោនកការេន បុរិមសិក្ខាបទលក្ខណេនាតិ ទីបេតុំ វុត្តំ, តស្មា “ឯវំ សីឃន្តិ ច លហុន្តិ ច”តិអាទិនា អវត្វា “ទសាហា”តិ វុត្តំ។ អត្ថតកឋិនស្ស ឯវំ ហោតុ, អនត្ថតេ បន កឋិនេ កថន្តិ វុត្តេ អនត្ថតស្ស បដិគ្គហិតំ ទស្សេតីតិ វុត្តា អបស្សន្តោ វិឃាតំ អាបជ្ជតីតិ។ ឯកាទសេ អរុណុគ្គមនេ និស្សគ្គិយន្តិ មហន្តម្បិ បច្ចាសាចីវរេន សហ ឃដិតម្បិ តក្ខណេ អនុបត្វា និស្សគ្គិយំ ហោតិ សតិ បច្ចាសាយប្បមាណសម្ភវេ, អសតិ ន ហោតិ, បុន ឃដិតេ ហោតិ, អញ្ញេន ឃដិតេ ន ហោតិ។ ឯត្ថ អញ្ញាតត្តំ ហោតិ។ បុព្ពបរិច្ឆេទំ អតិក្កន្តំ ឃដិតំ បុន អញ្ញបរិច្ឆេទំ លភតីតិ ឯកេ, ឧបបរិក្ខិត្វា គហេតព្ពំ។ អញ្ញាតស្មិំ គណ្ឋិបទេ បន “សង្ឃស្ស វា ឥទំ អកាលចីវរន្តិ ឧទ្ទិស្ស ទិន្ន”ន្តិ ឯត្ថ សង្ឃស្ស ទិន្នំ អាបត្តិ នាម នត្ថិ, ‘សង្ឃស្ស ទេហិ’តិអាទីសុ វិយ បច្ចុទ្ធារេន វុត្តំ, តស្ស កិំ សន្ធាយាតិ ចេ? សង្ឃតោ វា ឧប្បជ្ជេយ្យាតិ អនេន សិទ្ធត្តា អធិកមេវា”តិ ច “សង្ឃោ ចីវរានិ លភិស្សតិ គណោ វា’តិអាទិនាបិ បយោគោ អត្ថី”តិ ច វុត្តំ។ គណ្ឋិបទេ កោសល្លត្ថំ បន យថា សត្ថុ លិខិតំ, សព្វំ វិចារេត្វា គហេតព្ពំ។

តតិយកឋិនសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៤. បុរាណចីវរសិក្ខាបទវណ្ណនា

៥០៣-៥០៥. ភត្តវិស្សគ្គន្តិ ភត្តកិច្ចំ។ ភត្តកិច្ចដ្ឋានវិភាគន្តិ បោរាណា។ តត្ថ នាម ត្វន្តិ តត្ថ តយា កតកេយ្យ ឯវំ អកត្តព្ពេ សតិ ធោវាបិស្សសិ នាម។ អថ វា ឯសា នាម ត្វន្តិ អត្ថោ។ ឧភតោសង្ឃេ ឧបសម្បន្នាតិ ភិក្ខុនំ សន្តិកេ ឧបសម្បន្នាយ បដិគ្គហេត្វា តទនុបសម្បន្នាយ ឯវំ វុត្តន្តិ វេទិតព្ពំ។ “បុរាណចីវរ”ន្តិ ឯត្ថ បុរាណភាវទីបនត្ថមេវ “សកិំ និវត្ថម្បិ សកិំ បារុតម្បី”តិ វុត្តំ, តស្មា “ចីវរំ នាម ឆន្នំ ចីវរានំ អញ្ញតរំ ចីវរំ វិកប្បនុបគំ បច្ឆិម”ន្តិ វចនស្ស ឱកាសោ ន ជាតោតិ ឯកេ។ យស្មា វិកប្បនុបគបច្ឆិមំ ឥធ នាធិប្បេតំ, និវាសនបារុបនុបគមេវាធិប្បេតំ, តេនេវ និសីទនបច្ចត្ថរណេ ទុក្កដំ វុត្តំ, តស្មា ន វុត្តន្តិ ឯកេ។ ជាតិប្បមាណាវចនតោ យំ កិញ្ចិ បុរាណចីវរំ ធោវាបេន្តស្ស និស្សគ្គិយមេវ, តេនេវ “អនាបត្តិ ចីវរំ ឋបេត្វា អញ្ញំ បរិក្ខារំ ធោវាបេតី”តិ វុត្តំ។ ឆវិកាយបិ ហិ អសុចិមក្ខិតំ បរិភុត្តំ ធោវាបេតិ, និស្សគ្គិយមេវ ចូឡាទិកត្តា, អប្បតិរូបត្តា ច។ តេនេវ កណ្ឌុបដិច្ឆាទិំ ឥមស្មិំ ឋានេ ចីវរបរិច្ឆេទោ ន វុត្តោតិ ឯកេ, វិចារេត្វា យុត្តតរំ គហេតព្ពំ។ “រជិត្វា កប្បំ កត្វាតិ កប្បិយំ កតមេវ និវាសេតុំ, បារុបិតុំ វា វដ្ដតិ, នេតរ”ន្តិ វុត្តំ។ ឥមិនា ច យថាវុត្តចោទនា ឧបត្ថម្ភិតា ហោតិ, នោបត្ថម្ភិតា។ រជិត្វាតិអាទិ បន ចីវរបរិយោសានត្ថំ វុត្តន្តិ យទ

ទេន្តា ។ យថា អញ្ញាតិកាយ អញ្ញាតិកសញ្ញិវារេ ទីសិ វត្តព្ពាតិ, ឯវំ វេមតិកញាតិកវារេសុ វាតិ ភវ វត្តព្ពាតិ ហោន្តិ ។ ឧទាហ – ឯកវារំ ធោវិត្វា ធោវនតោ ធុរំ និក្ខិបិត្វា បុន “ធុវេន្តា”តិ វញ្ញាបេត្វា ធោវតិ, អនាបត្តិយា ភវិតព្ពំ, ធុតិយវារំ អធុត្វា ធោវតិ ភាយ ហោតីតិ? ធុន្ទេត – សចេ ភិក្ខុ “អលំ ឧទ្ទាវិតា ធោវិតា”តិ បដិក្ខិបតិ, បុន ធោវន្តិ អធុត្វា ធោវតិ ភាយាតិ យុជ្ជតិ ។ នោ ចេ, ធុត្វាវ ហោតីតិ វេទិតព្ពំ ។ ភិក្ខុស្ស លិង្គបរិវត្តនេ ឯកតោឧបសម្បន្នាយ វសេន អាបត្តិ នាកិយាតិតំ ពិយ ។

៥០៩. ឧសកាភវត្ថុកាតិ ធេវន ធោភវិ បទេយត ។ “តិណ្ណំ វត្តព្ពាតំ វទេសតា”តិ បរិទេវ ។ ភិក្ខុនំ សត្តិសេ អដ្ឋចារិកាយ ឧបសម្បន្នាយ បរិភោត្វា តំ អវត្វា នាកិយាតិវោចវ ធុត្វា អបរិភោត្តា ។

បុរាណចីវរសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា ។

៥. ចីវរបដិគ្គហណសិក្ខាបទវណ្ណនា

៥០៨-៥១០. អបញ្ញត្តេ សិក្ខាបទេតិ ឯត្ថ “កាយសំសគ្គាទិសិក្ខាបទេ”តិ លិខិតំ ។ អវញ្ញាវាសីតិវេសកសិក្ខាបទេ អបញ្ញត្តេតិ ឯវេ, “តំ ន ស្សុន្ត”ន្តិ វទន្តិ ។ វិហត្ថតាយាតិ អាយាវេសត ។

៥១១. ឧបចារេនាតិ ធ្វាទសហត្ថេ ។ យថាបត្តិយំ, ក្រុទ្ធិយន្តា ធុត្តន្តិ ឯត្ថ ទត្តិកាលេ ឆព្ពគ្គិកាស្ស ភិក្ខុនោ ពាហុសុ ចីវរេសុ យថាឌេតេន បវារេតេវសេន បដិក្ខិតេត្តសុ បុនចិវរេ “ឧបាលកានំ បវារេតាតិ ឧទាតី”តិ សុទ្ធចិវេត្តន កណ្ហត្ថស្ស នោទេសា ភត្តិ, “ភិក្ខុនីហិបិ ជិន្នានិ ពាឡ សន្តី”តិ ញាត្វា កណ្ហូតា នោទេសា ។ តំ អចិត្តកការេនាតិ ភិក្ខុនីហិ ជិន្នការំ ញាត្វា ពាហុសុ តស្សា ចីវរស្ស អញ្ញតេនេតាតិ អវត្វា បំសុកូលំ អធិដ្ឋហិត្វាតិ “ភិក្ខុនីហិ ត្វ េលា ជិន្ន សិយា”តិ អចិកេប្បត្វា “បំសុកូលំ កណ្ហាមី”តិ កណ្ហត្ថស្ស វដ្ដតិ ។ ក្រុទ្ធិអាជីសុ ធុវេត្វាបិ អវត្វា អយវេច, ឧកំ, “អចិត្តកការេនា”តិ វចនេន “យថា តថា កណ្ហិត្វំ វដ្ដតី”តិ ឧប្បវោច បដិសេធិតោតិ អបរេ ។ ឧចំ ឆប្បិរីទេ្វទោ ន វទតិ, ឧទ្ធកេយេ វទតីតិ បបញ្ចិតំ ។ តស្សេវ ចិនេយា, តស្សាយំ អធិប្បាយោ – យថា “បំសុកូលំ កណ្ហិស្សតីតិ ធបិតំ កាយំ ភិក្ខុនិសន្តកម្បិ អចិកេប្បត្វា បំសុកូលំ អធិដ្ឋហិត្វា កណ្ហត្ថុំ វដ្ដតី”តិ ធុត្តំ, តថា ឆព្ពគ្គិកាស្ស ភិក្ខុនិយា ជិន្នម្បិ អបញ្ញាយមានំ វដ្ដតីតិ, តម្ហា តំ ធុត្តំ យថាបត្តិយំ, ក្រុទ្ធិយន្តា អចិត្តកការេន ន សមេតីតិ ។ បដិក្ខេបេបិ បន ចិកប្បគ្គហណេ ឧច ទុហតិ ។ អញ្ញថា បុញ្ញាបទំ ចិរុឡ្ហីតិ ។ តំ ន យុត្តំ បំសុកូលេន អសមានត្តា ។ បំសុកូលការេន សង្ការកូដាទីសុ ធបិតំ ភិក្ខុនីហិ, ន តំ តស្សា សន្តកំ ហុត្វា ជិតំ ហោតិ ។ អស្សាមិកត្តា បំសុកូលំ សព្ពសាធារណន្តា, អញ្ញាបិ កណ្ហិតុំ លភតិ ។ ឥទំ បុនញ្ញាវ “ភិក្ខុនីនំ ចីវរ”ន្តិ ញាតិត្វាបិ បំសុកូលិកោ កណ្ហិតុំ លភតិ តទា តស្សា អសន្តកត្តា “បំសុកូលំ អធិដ្ឋហិត្វា”តិ សល្លេខប្បវត្តិឲស្សនត្ថំ ធុត្តំ ។ យំ សំ ឥឥតេ្តន តថាកតេន សល្លេខតោ កប្បិយម្បិ ធុត្តំ និស្សគ្គិយំ ចីវរយាហ ហោ យំ សំ កវត្តិ សយមាធិសេយ្យាតិ ។

អចិត្តកត្តា កថំ បំសុកូលំ វដ្ដតីតិ ចេ? តាយ តស្ស អជិន្នត្តា, ភិក្ខុនាបិ តទេតា ភិក្ខុនិតោ អគ្គហិតត្តា ច ។ អស្សាមិកម្បិ ហិ បំសុកូលំ

Cīvarapaṭiggahaṇasikkhāpadavaṇṇanā niṭṭhitā.

6. Aññātakaviññattisikkhāpadavaṇṇanā

បញ្ញាយតីតិ ចេ? “សចេ បន ឯតេសំ វុត្តប្បការានិ គិហិវត្ថានិ ភិសិច្ឆវិបរិយន្តានិ កិញ្ចិ ន លព្ភតិ, តេន តិណេន វា បណ្ណេន វា បដិច្ឆាទេត្វា អាគន្តព្ព”ន្តិ អដ្ឋកថាវចនតោ។

ន តាវ ថេរានិ ទាតព្វានីតិ ន តាវ អត្តនោ រុចិយា ទាតព្វានិ, យទា ថេរា “ទេថាវុសោ”តិ វទន្តិ, តទា ទាតព្វានិ។ “ឯវំ សតិ ទហរាបិ អច្ឆិន្នចីវរដ្ឋានេ តិដ្ឋន្តិ, សាមាបលិសំ គណ្ហិតុំ វដ្ដតិ, ន អញ្ញថា ‘យេហិ កេហិចិ វា អច្ឆិន្នំ ហោតី’តិ ហិ វុត្ត”ន្តិ វុត្តំ។ អាចរិយា បន ឯវំ វទន្តិ “អត្តនោ រុចិយាបិ ទាតុំ លព្ភតី”តិ។ តថា ហិ អដ្ឋកថាយំ “បរិភោគជិណ្ណំ វា’តិ ឯត្ថ ច ‘អច្ឆិន្នចីវរានិ អាចរិយុបជ្ឈាយានំ អត្តនា តិណបណ្ណេហិ បដិច្ឆាទេត្វា ជិណ្ណចីវរេបិ សក្កំ គច្ឆតី’តិ វត្វា យុជ្ជតី”តិ វុត្តំ។ អថាបិ សិយា អាចរិយានីហិ “អាហរាវុសោ”តិ វុត្តេយេវ, នាវុត្តេតិ, ន, “យេហិ កេហិចិ វា អច្ឆិន្ន”ន្តិ ឯវំ វុត្តលេសតោ ទុតិយលេសស្ស អវិសេសកាវប្បសង្គតោតិ។ អថ កិមត្ថំ “ន តាវ ថេរានិ ទាតព្វានី”តិ វុត្តន្តិ ចេ? យាវ ថេរានិ អត្តនោ សាមាបលិសានិ គណ្ហាតិ, តាវ ន ទាតព្វានិ, តតោ តានិ ថេរុទ្ធិស្សកានិ សាមាបលិសានិ សកំ បរិទហិត្វា វិនាបិ ថេរាណត្តិយា អត្តនោ រុចិយា ទាតព្វានិ, ក្វតកាយបិតព្វតាយ បរិភុត្តំ ន ហោតិ សត្ថុនាបិ អនុញ្ញាតត្តា។ “តិណេន វា បណ្ណេន វា”តិ ហិ វុត្តំ, តំ កប្បិយេសុយេវ សន្ធាយ វុត្តន្តិ ចេ? ន, “នគ្គេន ន អាគន្តព្វំ…បេ… ទុក្កដស្សា”តិ វចនវិរោធតោ។ ឯត្ថាហ – ទុក្កដភយា បដិច្ឆាទេតព្វំ ចេ អតិក្កមិតព្វំ, តទលិនេ ថុល្លច្ចយវត្ថុ សង្ឃិកំ, តទលិនេ បារាជិកវត្ថុបិ អតិក្កមិតព្វំ សិយាតិ? ន, បារាជិកស្ស លោកវជ្ជត្តា។ អបិច ន សព្វំ កុសចីរំ បដិច្ឆាទយមេវ, តតោ ទុក្កដវត្ថុបិ អត្ថិ, អនាបត្តិវត្ថុបិ កោសលិនិសំ, តស្មា ពុទ្ធំ តទា អនាបត្តិវត្ថុកន្តិ វេទិតព្វំ។ កិន្តាវតា កិំ អច្ឆិន្នចីវរា នគ្គចីវរា ហោតីតិ? វុត្តាវតា នគ្គា ហោតីតិ ឯកេ។ វិកប្បិតបដិពទ្ធការេន, វិកប្បិតបដិពទ្ធយាទិំ កត្វា វិញ្ញត្តិវត្ថុស្ស អាបត្តីតិ ឯកេ។ និវាសនបដិពទ្ធបការេនាតិ ឯកេ។ តិចីវរាការេនាតិ ឯកេ។ សន្តរុត្តរបរមាការេនាតិ ឯកេ។ អយំ ឯកេវាទោ យុត្តោ “សន្តរុត្តរបរមំ តតោ ចីវរំ សាទិតព្វ”ន្តិ ហិ វចនតោ, តស្មា សន្តរុត្តរេ សតិ វិកប្បិតបដិពទ្ធំ វិញ្ញាបេន្តស្ស បដិលាភេន និស្សគ្គិយំ។ យទិ ឯវំ “វិញ្ញាបេត្វា បដិលភេយ្យ និស្សគ្គិយ”ន្តិ សិក្ខាបទេន ភវិតព្វន្តិ ចេ? តន្ន, តទត្ថសិទ្ធិតោ នានត្ថត្តា ទាតព្វំ។ កិំ វុត្តំ ហោតិ? យថា ហិ “តិក្ខត្តុំ ចោទនំ ទត្វា អភិវិញ្ញាបេសី”តិ (បារា ១៩) វុត្តេ បវត្តេសីតិ អត្ថោ, តថា ឥធាបិ “វិញ្ញាបេយ្យា”តិ វិញ្ញត្តិយា បវត្តេយ្យ ឧប្បាទេយ្យាតិ អត្ថោ។

តេន និវត្ថ្វាតិ តំនិវត្ថ្វា អញ្ញស្ស អលិនេន តទេវ បរិក្ខរេតោ និទតិ, ន លេសេន អត្តនាតិ សយមេវ វត្តុំ យុជ្ជតិ, តស្មា អយុត្តបរិភោគេន អបរិក្ខរិត្វា យុត្តបរិភោគវសេន បរិក្ខរេតោ និណ្ណំ បរិភោគជិណ្ណំ នាម។ តស្ស សកាកានិ អច្ឆិន្នកាលេ ទាតព្វំ យុត្តបរិភោគេ ឯវ សង្ឃំ គច្ឆតីតិ អធិប្បាយោ។ “ពុទ្ធេ កិរ ទេវ លេសា អដ្ឋកថាយោ, វាទេន្តានំ អាចរិយានំ យតត្ថិ ធម្មវិនិវេទោ អាហា”តិ វុត្តំ។

៥២១។ និវិសិតុំ វា និបជ្ជិតុំ វា ន លព្ភតីតិ យថាសុខំ ន លព្ភតីតិ អធិប្បាយោ។ “អញ្ញស្សត្ថាយា”តិ ឯត្ថាបិ “ញាតកានំ បវារិតាន”ន្តិ អនុវត្តតិ ឯវ។ អត្ថាយ កស្ស? តស្សេវ អញ្ញស្ស។ យថា អញ្ញាតកោ តិកបាចិត្តិយំ, តថា អប្បវារិតេបីតិ ទស្សនត្ថំ “ញាតកានំ បវារិតាន”ន្តិ វុត្តំ។ អញ្ញថា “ញាតកេ ញាតកសញ្ញី”តិ ពុទ្ធិកា សិទ្ធត្តា ន តិដ្ឋេ ឯវំ អាបជ្ជតិ។ អបិចេត្ថ អញ្ញាតកគ្គហណេន

អប្បវារិតគ្គហណំ ហោតិ , អប្បវារិតគ្គហណេន អញ្ញាតកគ្គហណំ, អញ្ញាតកា ហិ អប្បវារិតា ហោន្តិ។ តថា ញាតកគ្គហណេន បវារិតគ្គហណំ ហោតិ, កិញ្ចិ ន ហោតិ។ ន បវារិតគ្គហណេន ញាតកគ្គហណំ ហោតីតិ ទ្វយស្ស អត្ថវិសេសស្ស ទស្សនត្ថំ “ញាតកានំ បវារិតាន”ន្តិ វុត្តំ។ តថា ហិ អញ្ញាតិកាយ ភិក្ខុនិយា អប្បវារិតាយ ច ចីវរំ អញ្ញត្រ បារិវត្តកា បដិគ្គណ្ហន្តស្ស អាបត្តិ។ ញាតិកាយ បន បវារិតាយ ច វិស្សាសំ គណ្ហាតិ, អនាបត្តិ។ តថា បុរាណចីវរំ ញាតិកាយ អនាបត្តិ, បវារិតាយ បន តិកបាចិត្តិយមេវ។ ញាតកានញ្ហិ ធោវនត្ថាយ បុរាណចីវរំ ទាតុំ វដ្ដតិ, ន បវារិតានំ។ តិកច្ឆេទោ ច ញាតិកាបវេទនេន ហោតិ, ន អញ្ញេន។ តត្ថាបិ ធោវនេន, ន ទុតិយានីហីតិ អយំ វិនយេ ភេទោ វេទិតព្ពោ។

អញ្ញាតកវិញ្ញត្តិសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៦. តតុត្តរិសិក្ខាបទវណ្ណនា

៥១១-៣. បក្កាហិកសាលិវាតិ ទុស្សបសាទំ វា។ ហទេត្វ បក្កមេត្វា ឆេត្វា សាលិយំ បសាទេតព្ពទុស្សំ បសាទេន្តីតិ ភោជនា។ តិចីវរិកោ នាមាតិ វិនយតិចីវរិកោ។ សោ ហិ អធិដ្ឋហិត្វា ឋបិតបរិក្ខារចោឡអាទីសុ សន្តេសុបិ តិចីវរេ អច្ឆិន្នេ សន្តរុត្តរបរមំ វិញ្ញាបេត្វា គហេតុំ លភតិ។ អញ្ញថាបីតិ “បរាមសិកំ តិចីវរំ បរិក្ខារចោឡអវសេន អធិដ្ឋហិត្វា បរិភុញ្ជតោ តស្មិំ នដ្ឋេ ធាតុកិបិ គហេតុំ លភតិ, ន សន្តរុត្តរបរម”ន្តិ ច, តស្មា តំ វិកាកន្តិ “តិចីវរិកស្ស តំ វិកាកន្តិ អនេត្វា, ន បរិក្ខារចោឡព្ពកស្សា”តិ ច កេចិ វទន្តិ។ អាចរិយា បន “អនញ្ញាតាតិ អតិចីវរិកោ, អញ្ញថាតិ ទ្វេតោ វុត្តគ្គហណបរិច្ឆេទតោ អញ្ញា”តិ វុត្តំ ការណំ វទតិ។ អញ្ញថាតិ បន សវេ តីណិបិ នដ្ឋានិ, សន្តរុត្តរបរមំ គណ្ហិតព្ពំ, សវេ ទ្វេ វា ឯកំ វា នដ្ឋំ, តេន “អញ្ញថាបី”តិ វុស្សន្តំ វុត្តន្តិ ឯកោ។ គណ្ហិបរេសុ វិវារណា ឯវ នត្ថិ, តស្មា រូបបរិក្ខិត្វា គហេតព្ពំ។ បកតិយា សន្តរុត្តរេន វរតិ, សាសង្កសិក្ខាបទវសេន វា តំសម្មុតិវសេន វា តតិយស្ស អលាភេន វា។

៥១៩. “បរាណមេវ វដ្ដតី”តិ សលេលោវស្សន្តំ វុត្តំ។ តំ មិច្ឆា គហេត្វា ញាតកាធិដ្ឋានេន តទុត្តរិ គណ្ហន្តស្ស អាបត្តីតិ វេ? តំ បិឡព្ពយា ន សមេតិ, “អនាបត្តិ ញាតកានំ បវារិតាន”ន្តិ ហិ បិឡព្ពំ។ ឯត្ថ ច បវារិតា នាម អធិដ្ឋានកាលតោ បុព្វេ ឯវ បវារិតា, ន អធិដ្ឋានកាលេ “អភិហដ្ឋុំ បវារេយ្យា”តិ ហិ វុត្តំ, តស្មា យោ អធិដ្ឋានកាលស្មិំ បវារេតិ, រូបោបិ អប្បវារិតា ឯវាតិ វេទិតព្ពា។ តេ ហិ អធិដ្ឋានការណា នដ្ឋការណាវ ទេន្តិ នាម។ អបិច យថា បិដ្ឋិសមយេ សម្បយាវំ កត្វា ញាតកបវារិតដ្ឋានតោ វស្សិកសាដិកំ និប្ផាទេន្តស្ស តេន សិក្ខាបទេន និស្សគ្គិយំ, តថា ព្ពុនាបិ ញាតកបវារិតដ្ឋានេបិ អធិដ្ឋានដ្ឋការណា ន វដ្ដតិ, តស្មា “អដ្ឋកថាសុ បរាណមេវ វដ្ដតី’តិ វុត្តវចនមេវ បរាណ”ន្តិ ឆដ្ឋមិរិវេត្វ ហោ អាហ, តំ អយុត្តំ, កស្មា? យស្មា ព្ពុនំ សិក្ខាបទំ តទុត្តរិ វិញ្ញាបេន្តស្ស បញ្ញាត្តំ, តស្មិញ្ហ “អញ្ញាតកោ គហបតិ វា គហបតានី វា”តិ មាតិកាយ បិឡព្ពំ, វិភង្គេ ច “អញ្ញាតកោ នាម មាតិតោ វា…បេ… អសម្ពទ្ធោ”តិ បិឡព្ពំ, អនាបត្តិវារេ ច “ញាតកានំ បវារិតាន”ន្តិ បិឡព្ពំ, តស្មា តិវិធាយបិ បិឡព្ពយា ន សមេតីតិ អយុត្តមេវ, តស្មា កោចិ សលេលោមេវ សន្ធាយ វុត្តន្តិ អបរេ។ រូបរិ កាណមាតាសិក្ខាបទេ អដ្ឋកថាសុ បន “តេសម្បិ បរិវេយ្យបហេណកត្ថាយ

បដិយត្តតោ បយាលេយច ចដ្ឋតី”តិ ទុត្តំ, ត បត “បិញ្ញាឃា ត ឃលេតី”តិ ទុត្តំ, ត ពត្វ ច ព្ពន ច តាតាការលំ បញ្ញាឃតិ , ពន្ទា លេនស្ស លក្ខិ ឃុត្តរា ចិឃ យយ ពាឃតិ, ឌឹមំមិពត្ថា។ ឃន្ទា បគិធំ និក្ខាបធំ អញ្ញាឃ្យត្វាឃ ចិញ្ញាបតចត្វង្គិលេឃច បញ្ញាត្តំ, ពន្ទា ព្ពន “អញ្ញាឃ្យត្វាឃា”តិ ត ទុត្តំ។ “លេឃនំ ក្តុត្តាតត្វលេយចា”តិ បិលេធា។ “អញ្ញាឃ្យត្វាឃា”តិ គិធាតចិលេរានលេពា ត ទុត្តំ។ ពធាបិ អគត្តលេរ ទុត្តតលេឃត លក្ខតីតិ អាចរិលេឃា។ ឲចន្ទលេបឃុ កហបតិបដិនំឃុត្តនិក្ខាបលេធឃុ កិញ្ចាបិ “កហបតិ គាយ លេឃា លេកាធិ អកាទិ អញ្ញាចឃតី”តិ ទុត្តំ, ពធាបិ បញ្ចា ឃហនម្ពិលេក ធលេបត្វា អចលេឃឃា ច និក្ខាបច្ចក្ខាពលេកា ច ពិត្វិលេឃា ច លេចគិពលេញ្ញា។

ពត្យត្តរិនិក្ខាបធចល្លគា គិដ្ឋិពា។

បំ។ បធរិយាបក្ខដនិក្ខាបធចល្លគា

៥៦៧-បំ។ អបិ លេហាតិ ចិត្តត្តិ អលេត្វា។ លេយឃ្យាតិ បិធឃ្យ យឃត្តិ អលេត្វា។ ត ព្ពលេយ ឃុករា, “ត ព្ពលេយនំ ឃុករា”តិ ចា បិលេធា។ “ពឃ្យ ត ព្ពលេយនំ ឃុករា អន្ធារធេត្យត្តិ អលេត្វា”តិ លិលិតំ។ “ឃុលេត្តា អប្យចារិលេពា”តិ ចចតលេពា ពន្ទិំ ឍលេណ បចារិលេពាបិ អប្យចារិលេពាច លេហាតីតិ។

បធរិយាបក្ខដនិក្ខាបធចល្លគា គិដ្ឋិពា។

ដំ។ ទុតិរិយាបក្ខដនិក្ខាបធចល្លគា

៥៦៦។ ទុតិរិយាបក្ខលេដត កិបលេឃាឌតត្តិ? តត្វិ, លេកចលំ អដ្ឋប្យត្តិចលេឃត បញ្ញាត្តំ គិក្ខគិឃា រលេហាគិឃដ្ឋនិក្ខាបធំ ចិឃ។ ឲចំ ឃលេត្ត ពត្តិ អគាលេរាលេបពត្ថា ករលេចឃ្យ ចិគាបិ លេពត ពធត្វនិគ្គិលេពា, អគិឃ្យរត្តា, អគាលេរាលេបពំ អត្យញ្ញាពត្តា ច។ ទុត្តលេញ្យាពំ “អាកល្លិយាលេគា, អាគត្ថ, ឃលេឈ្លា…លេប… ឃម្វហលេតឃ្យា”តិ (ឌឹ។ គិ។ ១។១៧៩)។ ព្ពធំ ឃត្ថាយការលំ។ ត ហិ ព្យត្តា អប្យលេឃាឌគំ ចាធំ គិន្នាលេរត្តិ, បលេកច និក្ខាបធំ, លេពលេតចាហ អដ្ឋកធាឃំ “ពភិញ្ញាព្ពយឃ្យ អត្យបញ្ញាត្តិឃឌិឃ”ត្តិអាឌិ។ អត្យបញ្ញាត្តិ ច គិប្យលេឃាឌគា តត្វិ, ពំឃឌិឃលេច្ចាពំ, ត គិប្យលេឃាឌតត្តិ ធឃ្យិពំ លេហាតិ, ឲចំ ឃលេត្ត លេកា បលេតត្វ ចិលេឃលេឃាតិ? ពលេពា អាហ “បធយនិក្ខាបលេធ ឲកឃ្យ បឹញ្ញអា កពា, ទុតិលេឃ ត្វិត្តំ, អឃលេយត្វ ចិលេឃលេឃា”តិ។ ព្ពយិគា អត្វចិលេឃលេឃត លេកា បតលេញ្ញា អតិលេរកលេត្វា ធឃ្យិលេពាតិ? លេបិរាឍាកល្ដិបលេធ ពាច ទុត្តំ “ឲកន្ទិយ្យិ ចត្វង្គិ ក្តុគិត្តំ បឹញ្ញអា កាត្យំ ចដ្ឋតីតិ អឃយតិលេរកលេត្វា ធឃ្យិលេពា”តិ។ លេពលេតពំ ឌឹលេបតិ “ត លេកចលំ បដិលក្ខឹចរាកាឍគាលេឃច អាបត្តិកាឍគា, បឹញ្ញព្ពពប្យក្កុលឃក្ខាពចត្វកាឍគាឃបឹ”តិ។

លេហាត្តិ លេចត្វ –

“ចត្វលេពា កាឍគាឃាបិ, និឃា អាបត្តិ លេគកពា;

ឥតិ សត្ថុស្សតព្ពា, ទុតិយូបក្កមំ ឥទំ។

“កាយសំសគ្គសិក្ខាយ, វិភង្គេ វិយ កិត្តិតំ;

ឯកិត្ថិយាបិ ភេទតា, អាបត្តីនំ បយោគតោ”តិ។

អបិចេត្ថ សិក្ខាបទំ ឯវមាទិកេសុ សិក្ខាបទេសុ សេសេសុបិ គហេតព្វវិនិច្ឆយស្ស នយទស្សនប្បយោជនត្ថំ វេទិតព្វំ។ អាហ ច –

“អញ្ញាតិកាយ ពហុតាយ មិស្សតាយ,

អាបត្តិយាបិ ពហុតា ច មិស្សតា ច;

ញាតេច្ចយាទិវិធិនិសម្មុចនស្សតព្វំ,

ញត្វា ឧបក្កមមិធំ ទុតិយំ អវោចា”តិ។

តស្សាយំ សង្ខេបតោ អធិប្បាយយុត្តិវិចារណា – បុរាណចីវរំ ឯកេនេវ ភិក្ខុ ភិក្ខូហិ ទ្វីហិ, ពហូហិ វា ធោវាបេតិ, ភិក្ខុនិការណតាយ បាចិត្តិយការណតា, តថា ទ្វិន្នំ, ពហូន្នំ វា សាធារណំ ឯកេនេវ ចីវរំ អញ្ញត្រ បារិវត្តកា បដិគ្គណ្ហាតិ, ទ្វេបិ តថា ទ្វិន្នំ, ពហូន្នំ វា សាធារណមេកំ វិញ្ញាបេតិ, វិញ្ញត្តបុគ្គលការណតាយ អាបត្តិការណតា។ តថា អញ្ញេសុបិ ឯវរូបេសុ សិក្ខាបទេសុ នយោ នេតព្វោ។ អយំ តាវ ពហុតាយ នយោ។ មិស្សតាយ បន ញាតិកាយ, អញ្ញាតិកាយ ច ឯកំ ធោវាបេតិ, ឯកតោ និដ្ឋាបនេ ឯកំ បាចិត្តិយំ។ អថ ញាតិកា បឋមំ ធោវិត្វា ឋិតា, បុន អញ្ញាតិកា សុធោតំ ករោតិ, និស្សគ្គិយំ។ អថ អញ្ញាតិកា បឋមំ ធោវតិ, បច្ឆា ញាតិកា សុធោតំ ករោតិ, អញ្ញាតិកាយ បយោគវសេន ភិក្ខុនោ ទុក្កដមេវ។ អញ្ញាតិកាយ ច ញាតិកាយ ច អញ្ញាតិកសញ្ញី, វេមតិកោ, ញាតិកសញ្ញី វា ធោវាបេតិ, យថាវុត្តនយេន និស្សគ្គិយទុក្កដានិ អាបត្តិភេទការណតា វេទិតព្វា។ តថា អញ្ញាតិកាយ ច ញាតិកាយ ច សន្តកំ ចីវរំ ឧភោហិ ឯកតោ ទិយ្យមានំ បដិគ្គណ្ហន្តស្ស, អញ្ញាតិកាយ ឯវ ហត្ថតោ បដិគ្គណ្ហន្តស្ស ច និស្សគ្គិយមេវ។ អថ ញាតិកាយ អនាបត្តិ។ អថ ឧភោសុ អញ្ញាតិកសញ្ញី វុត្តនយេនេវ និស្សគ្គិយទុក្កដានិ អាបត្តិភេទការណតា វេទិតព្វា។ តថា អញ្ញាតកវិញ្ញត្តិសិក្ខាបទេសុបិ យថាសម្ភវំ នយោ នេតព្វោ។ អយំ មិស្សតាយ នយោ។ អាទិ-សទ្ទេន បន អនេកេ អញ្ញាតិកា វិញ្ញត្តាវិញ្ញត្តបុគ្គលការណតាយ ទុក្កដំ។ ឯកោ ហោតិ, ឯកោ ន ហោតិ, និស្សគ្គិយំ។ អថ អវិញ្ញត្តោ ហោតិ, ន និស្សគ្គិយំ។ អថ វិញ្ញត្តាវិញ្ញត្តានំ សាធារណំ វិញ្ញត្តោ ហោតិ, និស្សគ្គិយមេវ។ ឧភោ ហោន្តិ, និស្សគ្គិយមេវ។ អវិញ្ញត្តោ ហោតិ, និស្សគ្គិយេន អនាបត្តិ។

ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᨲ᩠ᨲᩔ ᩅᩈᩮᨶ ᩋᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᩑᩅ᩺ ᨲᨳᩣ ᨬᩣᨲᨠᨷᩅᩤᩁᩥᨲᩮᩈᩩᨷᩥ ᨿᨳᩣᩈᨾ᩠ᨽᩅᩴ ᨶᨿᩮᩣ ᨶᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᩺

ᨴᩩᨲᩥᨿᩏᨷᨠ᩠ᨡᨭᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᩺

᪑᪐᩺ ᩁᩣᨩᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪕᪓᪗᩺ "ᨶ ᨡᩮᩣ ᨾᨿᩴ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᨧᩦᩅᩁᨧᩮᨲᩣᨷᨶ᩠ᨶᩴ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨾ…ᨷᩮ… ᨠᩣᩃᩮᨶ ᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩑᩅ ᩁᩪᨸᩥᨿᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩔ ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩺ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩏᨷᨶᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᨿᩴ ᨲᩔ ᨧᩮᨲᩣᨷᨶ᩠ᨶᩴ ᩑᨠᨾ᩠ᨷᩥ ᨠᩉᩣᨷᨱᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩮᨿ᩠ᨿ, ᨲᨴᩣ ᨿᨳᩣᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᩴ ᨧᩦᩅᩁᨧᩮᨲᩣᨷᨶ᩠ᨶᩴ ᨠᨳᩴ ᨶ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩥᩔᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᨷᩥ ᨧᩦᩅᩁᨷᨭᩥᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨧᩦᩅᩁᩅᨣ᩠ᨣᩮ ᩈᨦ᩠ᨣᩣᨿᩥᩴᩈᩪᨲᩥ᩺

᪕᪓᪘-᪙᩺ "ᩋᩣᨣᨲᨠᩣᩁᨱᩴ ᨽᨱᩣᩉᩦ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨷᩩᨶ ᨧᩮᩣᨴᩮᨲᩩᩴ ᨶ ᩃᨽᨲᩦᨲᩥ ᩑᨠᩮ᩺ ᩋᩣᨣᨾᨶᩔ ᩈᩣᨲ᩠ᨳᨠᩴ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨧᩦᩅᩁᩴ ᨶ ᩃᨽᩥᩔᨲᩥ ᨷᨭᩥᩈᨶ᩠ᨳᩣᩁᩔ ᨠᨲᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩑᨠᩮ᩺ ᨧᩮᩣᨴᨶᩣᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨠᩮ᩺ "ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨾᩮ ᨧᩦᩅᩁᩮᨶᩣ"ᨲᩥ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣ ᨲᩴ ᨮᩣᨶᩴ ᨽᨬ᩠ᨩᨲᩥ, ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ ᩅᩣ, ᨲᩦᨱᩥᨷᩥ ᩅᩮ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᩑᨠᩮᨶ, ᩑᨠᩅᨧᨶᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩑᨠᩮ᩺ ᨲᩦᨱᩥ ᨮᩣᨶᩣᨶᩥ ᨽᨬ᩠ᨩᨲᩦᨲᩥ ᩑᨠᩮ᩺ ᩏᨷᨲᩥᩔᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᩣ "ᨶ ᨧᩮᩣᨴᨶᩣᨿ ᨽᨬ᩠ᨩᨲᩥ, ᨧᩮᩣᨴᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩋᨣᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨠᩣᩈᩥ, ᨲᩮᨶ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨽᩮᨴᩮ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨴᨲᩥ᩺ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᩥᩁᩥᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᩣ ᨷᨶ "ᩋᩣᩈᨶᩮ ᨧᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᨲᩥ, ᩑᨠᩣᨿ ᨶᩥᩈᨩ᩠ᨩᩣᨿ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨮᩣᨶᩣᨶᩥ ᨽᨬ᩠ᨩᨲᩥ᩺ ᩋᩣᨾᩥᩈᩴ ᨧᩮ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ, ᩑᨠᩮᨶ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨶ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨮᩣᨶᩣᨶᩥ ᨽᨬ᩠ᨩᨲᩥ᩺ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨧᩮ ᨽᩣᩈᨲᩥ, ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩣᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩣᨿ ᩑᨠᩣᨿ ᩅᩣᨧᩣᨿ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨮᩣᨶᩣᨶᩥ ᨽᨬ᩠ᨩᨲᩥ, ᨲᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨴᨲᩥ᩺ "ᨿᨲ᩠ᩅᩣ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩑᩅ ᩈᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨣᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨿ ᩉᩮᩣᨲᩥ᩺ ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ "ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨶ ᨶ ᩈᩮᩅᨲᩦ"ᨲᩥ᩺ ᩏᨷᩣᩈᨠᩮᩉᩥ ᩋᩣᨱᨲ᩠ᨲᩴ ᨲᩴ᩺ ᨾᩪᩃᩴ ᩋᩈᩣᨴᩥᨿᨶ᩠ᨲᩮᨶᩣᨲᩥ ᨾᩪᩃᩔ ᩋᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᨽᩣᩅᩮ ᩈᨲᩥ ᩋᩈᩣᨴᩥᨿᨶ᩠ᨲᩮᨶ᩺ ᨲᨬ᩠ᩉᩥ ᩅᩥᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ, ᨶ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨧᩮ ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᩴ ᩉᩮᩣᩔᨲᩦᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᩴ ᨧᨩᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᩴ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᩈᨲᩥ "ᨧᩦᩅᩁᩴ ᨾᩮ ᨴᩮᨳᩣ"ᨲᩥ, ᨶ ᩅᨴᨲᩥ᩺ ᨷᨭᩥᩃᩣᨽᩮ ᩁᩪᨸᩥᨿᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩮᨶ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ᩺

ᨲᨲ᩠ᩁᩣᨿᩴ ᩅᩥᨧᩣᩁᨱᩣ – ᩅᩥᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᨴᩥᨿᨶ᩠ᨲᩮᩣᨷᩥ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩮᨶ ᨧᩮ ᩅᩮᩣᩉᩁᨲᩥ "ᨠᩉᩣᨷᨱᩣᩁᩮᩉᩮᨶ, ᩅᩥᨭᩣᩁᩮᩉᩮᨶ ᩅᩣ ᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᨽᨱ᩠ᨯᩴ ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩉᩁᩣ"ᨲᩥ᩺ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨷᩥ ᩁᩪᨷᩥᨿᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᨴᨲᩥ, ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ ᩑᩅ᩺ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩈᩴᩈᨭ᩠ᨮᩣᨶᨠᩴ ᩁᩪᨷᩥᨿᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ "ᩈᩦᨾᩴ ᩅᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩅᨴᨲᩥ, ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ"ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ, "ᩅᩥᩉᩣᩁᩔ ᩅᩮᨿ᩠ᨿᩣ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ "ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ"ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᨧ᩺ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᨷᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ "ᩈᨦ᩠ᨥᩔ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ 'ᩅᩥᩉᩣᩁᩔ ᩅᩮᨿ᩠ᨿᩣ'ᨲᩥ ᩅᩥᨯᨲ᩠ᨳᩥ ᨠᩕᩥᨿᩣᨲ᩠ᨳᩴ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨶᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲᩴ, 'ᩈᩣᨴᩩ'ᨲᩥ ᨧ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ, ᩋᨶᩩᨾᩮᩣᨴᨶᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᩺ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? ᩈᨦ᩠ᨥᩔ 'ᩅᩥᩉᩣᩁᩮᩣ'ᨲᩥ ᨶᩣᨾᩣᨷᨴᩮᩈᩮᩣ, ᩅᨲ᩠ᨳᩩᩔ ᨧ 'ᩈᩦᨾᩣ'ᨲᩥ ᨶᩣᨾᨠᩁᨱᩮᩣ ᨧ, ᩅᩥᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨷᩥᨲᩴ ᨣᨲᩴ ᩋᨷ᩠ᨷᨿᩮᩣᨣᩴ, ᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩮᩣᩅ ᨷᨿᩮᩣᨣᩮᩣ᩺ ᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩴ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ 'ᨶ ᨲ᩠ᩅᩮᩅᩣᩉᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨠᩮᨶᨧᩥ ᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩮᨶ ᨩᩣᨲᩁᩪᨷᩁᨩᨲᩴ ᩈᩣᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨷᩁᩥᨿᩮᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨴᩣᨾᩦ'ᨲᩥ (ᨾᩉᩣᩅ᩺ ᪒᪙᪙) ᩅᨧᨶᨲᩮᩣᨷᩥ ᨶ ᩅᩥᩁᩩᨩ᩠ᨫᨲᩥ᩺ ᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᩅᨧᨶᨷᨿᩮᩣᨣᩣ ᩉᩥ ᨿᩮᩣ ᩈᩴᩈᩮᨶᩮᩣ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨩᩣᨶᩥᩔᨲᩦᨲᩥ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᩣ, ᩉᩣᨿᨠᩮᩣ ᩑᨲᩔ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᨠᩣᩁᨠᩔ ᩉᨲ᩠ᨳᩮ ᨮᨷᩥᨲᩴ ᨠᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᨠᨾᩮᩅ ᩉᩮᩣᨲᩦ"ᨲᩥ᩺ ᨲᨬ᩠ᨧ ᩈᩩᨭ᩠ᨮᩩ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? ᩈᩦᨾᩣᩅᩥᩉᩣᩁᩅᨧᨶᩔ ᩉᩣᨿᨠᩅᨧᨶᨲ᩠ᨲᩣ᩺ ᨮᩣᨶ ᨧ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᨲᩮᩣ ᩅᨴᨲᩥ ᨷᨿᩮᩣᨣᩴ᩺ ᨲᩮᨶᩮᩅᩣᩉ "ᩋᨳᩣᨷᩥ 'ᨾᨾ ᨲᩊᩣᨠᩴ ᩅᩣ ᨷᩮᩣᨠ᩠ᨡᩁᨱᩥᩴ ᩅᩣ ᩈᨦ᩠ᨥᩔ ᨴᩮᨾᩦ'ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ 'ᩈᩣᨴᩩ, ᩏᨷᩣᩈᨠ, ᩈᨦ᩠ᨥᩮᩣ ᨷᩣᨶᩦᨿᩴ

បិចិស្សតិ’តិអាឌីតិ ចត្វា បរិក្ខិត្តាតុំ ចដ្ឋតិ ឲចា”តិ៍ អញ្ញាឆា ខេលត្តំ សន្តាយ កិក្ខុតោ ខេលត្តបដិពាទ្ធចតោតិ នីយាចចតោត កប្បត្តីតិ អាបជ្ជតិ៍ អចិហារស្ស ច កិក្ខុស្ស ទ្វបិឃំ ឥស្សេត្វា “ព្ទាគំ ចិហារស្ស ឥយ្យ៉ី”តិ ចុត្តេ អត្តេតោ អត្វាយ ឌិឃ្យយាតំ ឌាតត្តេតាបិ តំ អប្បដិក្លិបិតត្តាំ៍ តឆា កហាបលារហាឌិតោ អកប្បិយកណ្តកាចំ, កហាបលាឌិកាចខេយច ចា ឌាតត្តខេយច សន្តាយ តឆាខេចាហរត្តស្ស ច អតាបត្តីតិ អាបជ្ជតិ៍ “ត ខេត្វចាហំ, កិក្ខខេច, ខេកតចិ បរិយារខេយតា”តិ តិប្បេឆេសខេតា ចុត្តត្តា ត សក្កា ខេលសំ ជួខេដ្ឋតត្តិ ខេតា តខេក្កា, ចិចាខេទ្វា បត កខេហតត្តាំ៍ “ខេតា ខេច ព្ទាច្ឆតិ, ត កខេឆតត្តា”ត្តិ ចចតខេតា ឃឆាចុត្តសាយិចិយា អកខេណ អតាបត្តិ ទុក្កដស្សាតិ ឥស្សតិ៍

“អញ្ញាតកអប្បចារិខេតសុ ចិយ បដិបជ្ជិតត្តា”ត្តិ ចចតខេតា ឃឆាចុត្តសាយិចិយ្យិ ត កត្វា ខេច តិប្បាខេឆតិ, អញ្ញាតកចិញ្ញាត្តិសិក្ខាបខេឆត កាខេទតខេត្តាតិ ឥស្សតិ៍ កប្បិយការកា សឃខេយច ខេចាខេឆត្វា ខេឆត្តិ, ចដ្ឋតិ៍ “សឃំ កខេណខេយច បដិក្លិត្ត”ត្តិ ច ចឆត្តិ៍ បិណ្ឌបាតាឌីតំ…ខេប…ឲខេបច តខេយាតិ ឲត្ត “ទុក្កដ”ត្តិ ចឆត្តិ, តំ ត សុត្តទំ, ឥឆខេត្តសុបីតិ អបិ-សខេទ្ធត សក្កហិតត្វា តិស្សក្កិយបាចិត្តិយខេយច៍ ឌាតទ្វបខេឌតំ “សខេឈ្ឈ សាឌិខេត ទុក្កដ”ត្តិ ច ចិកខេប្បត្តិ៍ តំ ចិខេសខេសត្វា តចុត្តត្តា បាចិត្តិយខេយចាតិ ឥស្សតិ៍ “តិស្សក្កិយខេយចាតិ ខេយចាបតកសិក្ខាបខេឆសុ សិយា”តិ ចឆត្តិ, ថ្លបបរិក្លិតត្តាំ៍ “យស្ស កស្សចិ ហិ អញ្ញាស្ស…ខេប… យហាបច្ចទិឃំ ចុត្ត”ត្តិ ចចតខេតា អបត្តាឌិតាតំ អត្តយខេសា យាតាបិត្វតយ្យិ អត្វាយ សប្បដិច្ឆត្តស្ស ទុក្កដខេយចាតិ ឥស្សតិ៍

សត្តាត្វ សប្បដិច្ឆតំ តាយ “ថ្លក្កខេល្យស្យ ចា ថ្លក្កល្យាខេបឃ្យចា ថ្លបតិក្លិត្តំ ចា សាឌិខេយឃ្យា”តិ ឲចំ ចុត្តលក្ខលខេយច៍ ឲចំ សខេត្តបិ កត្វចិ បដិក្លិបិតត្តាំ, កត្វចិ ត បដិក្លិបិតត្តាំ, កត្វចិ បដិក្លិត្តំ សាឌិតុំ ចដ្ឋតិ, ឲចំ អប្បដិក្លិត្តំ កិក្ខាំ ចដ្ឋតិ, ព្ទាគំ សត្តាយ្យិ ឥស្សតុំ “សខេច បតា”តិ ចិត្វាខេទា អារខេទ្ធា៍ តត្វ “ខេចតិយស្ស…ខេប… ត ចដ្ឋតី”តិ ចចតខេតា អប្បដិក្លិត្តំ ចិហារស្ស ឌិត្តំ សាឌិតុំ ចដ្ឋតីតិ សិទ្ធំ៍ តឆា ខេឆទស្ស “យាត្វយា ខេឆយា”តិអាឌិតា ចុខេត្តបិ បដិក្កហខេណ អាបត្តិ បាចិត្តិយខេយច៍ សាបត្តិខេកា ខេហាតីតិ ឲត្វ កាយ អាបត្តិយា សាបត្តិខេកា ខេហាតីតិ? ទុក្កដាបត្តិយាតិ ឲខេក៍ ត យាយ កាយចិ, ខេកចលំ អដ្ឋាខេត ខេចាខេឆតីតិ កត្វា “សាបត្តិខេកា”តិ ចុត្តំ៍ ឃឆា កឆត្តិ? “បញ្ចហិ, កិក្ខខេច, អខេង្គហិ សមត្តាកខេតា សង្ឃិចិហារិខេកា បណាខេយតខេត្តា…ខេប… បណាខេយត្តា អតតិសារខេទា”តិ (យហាច៍ ៩ប័) ឲត្វ ត សម្មាចត្តត្តំខេយច អបណាខេយត្តស្ស ទុក្កដំ ចុត្តំ៍ ឃឆាហ – “ត ច, កិក្ខខេច, អសម្មាចត្តខេត្តា ត បណាខេយតខេត្តា, ខេយា ត បណាខេយយ្យ, អាបត្តិទុក្កដស្សា”តិ (យហាច៍ ៩ប័), តស្មា អឌិយត្តខេបយាឌិអកាខេចបិ អបណាខេយត្តស្ស អតាបត្តិ ឌិស្សតិ៍ អបិច “សាតិសារខេទា ខេហាតី”តិ ចុត្តំ៍ ឲចំសប្បខេយិគំ ឥដ្ឋត្តាំ៍ អដ្ឋកឆាយ “សាតិសារខេទា ខេហាតីតិ សខេឆាខេសា ខេហាតិ, អាបត្តិំ អាបជ្ជតី”តិ (យហាច៍ អដ្ឋ៍ ៩ប័) ចុត្តត្តា ត យុត្តត្តិ ខេច? ត, តខេតត្តទខេយច តំយិច្ឆាកាហតិចត្តតត្វំ, តស្មា “ត សម្មាចត្តខេត្តា បណាខេយតខេត្តា”តិ ចុត្តត្តា អតាបត្តិកា កតាតិ៍ ទុក្កដាបត្តិ ខេហាតីតិ អាចរិខេយា, ចីមំសិតត្តាំ៍ “កប្បិយកណ្តយ្យិ អកប្បិយខេយចាតិ តត្វអាកខេតា តិប្បត្តឆខេញ្ញត បរិចខេត្តត្វា លទ្ធំ ខេការខេសយ្យិ ត ចដ្ឋតី”តិ ចុត្តំ៍

កប្បិយខេចាហារខេបិ ចិឆាតំ ចក្លាយ, ខេសឃ្យឆិគំ – “ថ្លឆកចខេសតា”តិអាឌិ៍ ទុត្តិតិត្តខេរាកំ ខេហាតីតិ ព្ទាគំ បខេទតា “តខេស្សច អកប្បិយំ៍ កស្មា? ឆញ្ញាស្ស ចិចារិតត្តា”តិ ព្ទាយិតា អសឌិសំ, តស្មា សុចុត្តំ៍ ព្ទាគព្យាកិក្ខុស្ស បខេយាកចខេសត អាឌិខេតា បដ្ឋាយ ថ្លប្បខេត្តត យិស្សត្តិ៍ អកតបុត្តាំ តចសស្សំ តាយ៍ ពខេល ចា ឆត្វា ទក្លីតិតិ “ព្ទាគំ ចា ឲត្តកំ ចា យា កណ្យាព្ទាគំ កខេហតុំ លត្ថតី”តិ ចា “ព្ទាខេតា អបខេតហិ, ព្ទាឆ បុញ្ញ

ករោហី”តិ ឯវំ យាចិតា វា បយោគេន ចេ វដ្ដតិ, តំ អកប្បិយំ “សចេ ‘យមិទេត វដ្ដតំ ហោតី’តិ វដ្ដតិ, គណ្ហន្តោ វា បស្សិត្វា ‘កិំ ករោថា’តិ, តេនាតិ វដ្ដតី”តិ វុត្តំ, តំ យុត្តំ រូបិយបដិគ្គហណសិក្ខាបទេ “ត្វាវ បិទហិត្វា វដ្ដេត្តន វសិតព្ព”ន្តិ ហិ វុត្តំ តស្សេវ តំ

អកប្បិយំ កស្មា? អបុព្ពស្ស អនុប្បាទិតត្តា ហេដ្ឋា “សង្ឃំ កត្វា អាហរថា”តិ វត្វា បន ន វដ្ដតីតិ បច្ឆាបិ ឯសេវ នយោ “បកតិយា

សយមេវ ករោន្តានំ វេយ្យាវដ្ចតរោ”តិ វុត្តំ កស្មា? “កហាបណានំ និវារិតត្តា”តិ វទន្តោ, បគេវ វេដ្ឋាបិតត្តាតិ សិទ្ធំ ហោតិ

សចេ ទាយកា វា សង្ឃស្ស កាយវេយ្យាវដិកំ កោចិ យា កហិតុមនុស្សា វា តត្ថ គន្ត្វា “ឥមេ សង្ឃស្ស កហាបណា អាហដា”តិ វទន្តិ,

“ន កប្បតី”តិ វត្តព្ពមេវ វត្តព្ពំ កប្បិយការកោវ វេ វទន្តិ, “សង្ឃស្ស កហាបណា ន កប្បន្តិ, សប្បិអាទីនិ វដ្ដន្តី”តិ វត្តព្ពំ, តស្មា

“សង្ឃស្ស កប្បិយការកេ វា គុត្តដ្ឋានំ វា អាចិក្ខថា”តិ វត្វា តេហិ សយ្យាទិតំ គោនំ អកត្តព្ពតាយ “ឥមិនា សប្បិ អាហរាហី”តិ

និទានេតិ និដ្ឋាបេត្វា ឥតរេសំ កប្បិយំ បរេតា បត្តចីវរេ ចីវរបេត្វា និយំ វុត្តនិយាមេន “ឥមេ កហាបណេ គហេត្វា ឥមំ នេហី’តិ

កហាបណេ ទាបេត្វា គហិតោ, អយំ បនេត្ថា វិនេស្សេវ កិច្ចកោ ន វដ្ដតិ, វត្ថុនិទានិតត្តា, អនេញ្ញនំ បន វដ្ដតិ, មូលស្ស

អសម្បដិច្ឆិតត្តា”តិអាទិំ យទិ វចំ សន្តានំ អកប្បិយំ កស្មា? កហាបណានំ និវារិតត្តាតិ ឥទំ វុត្តត្ថំ វេ? ន, មូលស្ស សម្បដិច្ឆិតដ្ឋានំ

សន្ធាយ ឥមស្ស វុត្តត្តា បត្តចីវរេ វុតិយតតិយបត្តា និយ, តេនេវ វុត្តំ សយំការិនាវេ “ន កប្បតី”តិ វត្តព្ពមេវ វត្តព្ព’ន្តិ តេនេវ បនំ

មូលំ សម្បដិច្ឆតិ នាម

យថាចីវរសិក្ខត្តា, រាជសិក្ខាបទំ ឋិតំ;

វណ្ណនា ចីវ វិនិច្ឆយេ, ចិត្តាទិបវារណេតាបិ វា

រាជសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា

និដ្ឋិតោ ចីវរវគ្គោ បឋមោ

២. កោសិយវគ្គោ

១. កោសិយសិក្ខាបទវណ្ណនា

៥៤២. កោសិយការកេតិ ឯត្ថ កោសំ ករោន្តីតិ “កោសការា”តិ លទ្ធវោហារានំ បាណកានំ កោសតោ និព្វត្តំ កោសិយំ នាម. អត្ថតោ

កតំ វេ? និស្សជ្ជនការេល “សយំ កតំ និស្សគ្គិយ”ន្តិ វត្តព្ពំ ឯកោហិ វេ កតំ, យថាបាឡិយេវ វត្តព្ពំ អត្ថតោ ច បរេហិ ច ចិប្បកតំ អត្ថតោ

បរិយោសាបេតីតិអាទិវចនក្កមេបិ សម្ពន្ធិ ន ទស្សិតំ ចិតយវិបុតា ហោន្ដា, យទិទំ វេកស្សំ តិវេក វា វចនក្ក វា ទស្សិតេ ឋិតានិ សម្ពន្ធត្ថបិ

ន វុច្ចតីតិ

កោសិយសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

២. សុទ្ធកាឡកសិក្ខាបទវណ្ណនា

៥៣៨. សុទ្ធកាឡកានន្តិ ឯត្ថ យថា បឋមេ “ឯកេនបិ កោសិយំសុនា”តិ វុត្តំ, តថា ឥធ “ឯកេនបិ អញ្ញេន អមិស្សេត្វា”តិ វចនាភាវតោ អញ្ញេហិ មិស្សភាវេ សតិបិ អបញ្ញាយមានរូបកំ “សុទ្ធកាឡក”មិច្ចេវ វុច្ចតីតិ វេទិតព្ពំ។

សុទ្ធកាឡកសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

២. ទ្វេភាគសិក្ខាបទវណ្ណនា

៥៥២. “ធារយិត្វា ទ្វេ តុលា អាទាតព្ពា”តិ វចនតោ យថា តុលាធារណាយ កាឡកា អធិកា ន ហោន្តិ, តថា កាឡកានំ ទ្វេ ភាគា គហេតព្ពា ឧក្កដ្ឋបរិច្ឆេទេន។ កថំ បញ្ញាយតីតិ? សុទ្ធកាឡកបដិសេធននិទានេន។ តតិយំ ឱទាតានំ ចតុត្ថំ គោចរិយានន្តិ ហេដ្ឋិមបរិច្ឆេទោ។ មាតិកាដ្ឋកថាយំ បន “ឯកស្សបិ កាឡកលោមស្ស អតិរេកភាវេ និស្សគ្គិយ”ន្តិ (កង្ខា. អដ្ឋ. ទ្វេភាគសិក្ខាបទវណ្ណនា) វុត្តំ, តំ តុលាធារណាយ កិញ្ចាបិ ន សមេតិ, អចិត្តកត្តា បន សិក្ខាបទស្ស បុព្ពេ តុលាយ ធារយិត្វា ឋបិតេសុ ឯកម្បិ លោមំ តត្ថ បតេយ្យ និស្សគ្គិយន្តិ អធិប្បាយោតិ នោ តក្កោ។ អញ្ញថា ទ្វេ តុលា នាទាតព្ពា, ឩនកតរា អាទាតព្ពា សិយុំ។ ន ហិ លោមំ គណេត្វា តុលាធារណា ករីយតិ។ អថ គណេត្វាវ កាតព្ពំ។ កិំ តុលាធារណាយ បយោជនន្តិ កេចិ។ “គោចរិយឱទាតេសុ ឯកមេវ ទិគុណំ កត្វា គហេតុំ វដ្ដតី”តិ វទន្តិ, អដ្ឋកថាយំ អវិចារិតត្តា វីមំសិតព្ពំ។

ទ្វេភាគសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៣. ឆព្វស្សសិក្ខាបទវណ្ណនា

៥៦២. នវំនាម ករណំ ឧបាទាយាតិ ឥទំ អាទិករណតោ បដ្ឋាយ វស្សគណនំ ទីបេតិ។ ករិត្វា វាតិ វចនំ និដ្ឋានទិវសតោ បដ្ឋាយាតិ ទីបេតិ។ ធារេតព្ពន្តិ វចនំ បន បរិភោគតោ បដ្ឋាយាតិ ទីបេតិ, យស្មា លទ្ធសម្មុតិកស្ស គតគតដ្ឋានេ ឆន្នំ ឆន្នំ វស្សានំ ឱរតោវ កតានិ ពហូនិបិ ហោន្តិ, តស្មា អញ្ញំ នវន្តិ កិំ កតតោ អញ្ញំ, ឧទាហុ ធារិតតោ អញ្ញន្តិ? កិញ្ចេត្ថ យទិ កតតោ អញ្ញំ, តេសុ អញ្ញតរំ នដ្ឋំ វា បរិភោគជិណ្ណំ វា បុន កាតុំ វដ្ដតិ, តញ្ច ខោ វិនាបិ បុរាណសន្ថតស្ស សុគតវិទត្ថិំ អប្បដិសិទ្ធបរិយាបន្នត្តា។ កតតោ ហិ អញ្ញំ បដិសិទ្ធំ, ឥទញ្ច បុព្ពកតន្តិ តតោ អនន្តរសិក្ខាបទវិរោធោ ហោតិ។ អថ ធារិតតោ អញ្ញំ នាម, សម្មុតិ និរត្ថិកា អាបជ្ជតិ,

បឞយកតំ ខេ អបរិក្ខត្តំ, សតិឃាបិ សយុតិឃា អញ្ញា គច់ គ ចដ្ឋតីតិ អភិប្បាយោ? តត្រិទំ សត្តិដ្ឋានតិទស្សនំ – តិដ្ឋានឌិចសតោ បដ្ឋាយ លត្តំ លត្តំ ចស្សានំ បរិឆ្ឆេទោ ខេឌិតខ្ពោ៍ តត្ថ ច សត្តរេយ ចខេស្ស សយ្យេត្ត លខ្ពស្សានិ បរិបុណ្ណានិ ហោន្តិ៍ តត្ថា ខេលា យានបរិឆ្ឆេទចខេសគ, គ ចស្សបរិឆ្ឆេទចខេសគ៍ សត្តរេយ បរិបុណ្ណត្ថា ដ្ឋានកត្ថា ចស្សំ គាយ, តស្មា ចិប្បកតេស្សេច សខេច លខ្ពស្សានិ បូទេន្តិ, បុគ តិដ្ឋានឌិចសតោ បដ្ឋាយ លខ្ពស្សានិ លកន្តិ៍ តត្ថា ខេលា បរិក្ខត្តំ ចា ហោតុ អបរិក្ខត្តំ ចា, ឆារិតខេយច គាយ៍ យស្មា “គច់ គាយ កករលំ ក្ខបិតាយ ចុក្ខតី”តិ ចុត្តំ, តស្មា លត្តំ ចស្សានំ បខេតា តខេយច បុត្តកតំ ទក្កតកាខេចគ, បរិកោកឌិណ្ណតាយ ចា ចិឌខេឌត្វា បុគ កខេរាតិ, តិដ្ឋានឌិចសតោ បដ្ឋាយ លខ្ពស្សបខេយតា ឆារខេតព្វំ, អតិខេកំ ចា៍ អខេត្វា ខេច កខេរាតិ, តខេឆច អញ្ញា គច់ គាយ ហោតិ កករលំ ក្ខបិតាយ, តស្មា តិស្សក្កិយំ៍ អញ្ញាឆា “គច់ គាយ កករលំ ក្ខបិតាយា”តិ ខ្ពយិគា គ កោនិ ចិសេយោ អត្ថិ៍ ឲច់ សខេត្ត កិំ ហោតិ? អដ្ឋប្បត្តីតិ៍ “យាចគជាហុលិ ចិខ្ពាត្តិជាហុលិ ចិហន្តី”តិ ហិ តត្ថ ចុត្តំ, តត្ថា អញ្ញាស្ស កករលំ ឌីខេបតិ៍ យឌិ ឲច់ តំ តិន្តិសខេសខេយច អាបជ្ជតីតិ? គាបជ្ជតិ៍ អយំ បគស្ស ចិសេយោ, យស្មា “អខេញ្ញាគ កតំ បដិលកិត្វា បរិក្ខជ្ជាតិ, អគាបត្តី”តិ ចុត្តខេត្វា ចិសេយោតិ៍ កិំ ចុត្តំ ហោតិ ? “គច់ គាយ កករលំ ក្ខបិតាយ ចុក្ខតី”តិ ចុខេត្ត អតិខេកឌីចខេស្ស ក្ខប្បត្តិ ចិយ បដិលិខេកគស្ស ក្ខប្បត្តិ គចតា អាបជ្ជតិ៍ តខេតា បដិលទ្ធឌិចសតោ បដ្ឋាយ លខ្ពស្សបខេយតា ឆារខេតព្វំ៍ ឌូខេគ ខេច លត្តំ ចស្សានំ...ខេប... កាខេរាបខេយ្យ, តិស្សក្កិយន្តិ អាបជ្ជតិ, តស្មា គច់ គាយ កករលខេយច ក្ខបិតាយ ចុក្ខតិ, គ បដិលិកំ៍ ឌូខេគ លត្តំ ចស្សានំ អត្តខេគា អគុប្បគ្នត្តា “គច”ន្តិ សង្ខ្យាកតំ, អប្បដិលទ្ធំ ខេច កាខេរាបខេយ្យ, យឆា លិខេក, តឆា កខេរយ្យ ចា កាខេរាបខេយ្យ ចាតិ ច គ ហោតិ៍ កស្មា? យស្មា អខេញ្ញាគ កតំ បដិលកិត្វា បរិក្ខជ្ជាតិ, អគាបត្តីតិ ចិសេយោតិ៍

លខ្ពស្សសិក្ខាបទចណ្ណនា និដ្ឋិតា៍

៥៍ គិសីទគសន្ថតសិក្ខាបទចណ្ណនា

៥៩៥៍ គាស្សុឆ កោឌីតិ ឲត្ថ អស្សុឆ-ខ្ពតិ អចឆារណាខេត្វ តិបិខេតា៍ តត្ថ កិត្តាបិ “ឲច់ កខេត្តតិ ខេលា ខេត កិក្ខូ”តិ ជាហុចចគំ ចុត្តំ, តឆាបិ ខេត កិក្ខូ កកចខេតា បដិស្សុលិត្វា ខ្ពឆ ខេតសុ កិក្ខូសុ កោឌិ កកចត្តំ គាស្សុឆ ក្ខបសក្កយតិ អញ្ញាត្រ ឲខេកគាតិ អខេត្វ កខេហតខេខ្ពា៍ តំ សុក្កាហំ ឲកាហំ កខេត្ត កកចត្តំ ចន្តិអាឌីសុ (យហាច៍ ១១លិ) ចិយ, អគុជាគាយិ...ខេប... យឆាសុលំ ឈំ ឥស្សគាយ ក្ខបសក្កយត្តុតិ ឥស្សគត្វាយ ក្ខបសក្កយត្តុ៍

៥៩៩-លិ៍ “យយំ អាយស្មន្តំ ក្ខបខេសគ”ន្តិ តស្ស កណបិខេយាក្ខត្តា ចុត្តំ៍ អាខេញ្ញាកបិណ្ឌបាតិកបំសុក្កូលិកចខេសគ សញ្ញាតិ ចុត្តាតិ៍ ខេតខេគចាហ អដ្ឋកឆាយំ “សគ្ខេត ចតុត្វឌីចខេសញ្ញាតាយា”តិ៍ កិំ សខេព្វាបិ ខេត ឌីចខេ គ ជុជ្ជន្តីតិ ខេច? យឆា ខេហាតុ៍ កតយំ ឌីចខេ គាយាតិ? លត្តំ អញ្ញាតខេ ចិកប្បគុបកំ បដ្ឋិយន្តិ៍ កិត្តា ចាយិយំ អចាយិយន្តិ? ចាយិយខេយចាតិ៍ កតខេសុខេត្តគាតិ? អទ្ធា ខេសា សុត្តខេយច គ បស្សតិ, សិខេចយ្យាកំ ក្ខស្សយុកំ, ខ្ពទ្ធិយយិកត្ថា ខេឆចឥត្តិយត្ថា អឌីចខេ កខេរាតិ៍ យឌិ ឲច់ អចាយិយយ្បីតិ ចឥាយីតិ៍ ឲច់ សខេត្ត សិទ្ធា សគ្ខេត ឌីចខេសញ្ញាតា កព្វលសីខេសគ ក្ខណ្ណាយឃសាយញ្ញាខេតា៍ កិំ បគ ខេត សគ្ខតំ អភិដ្ឋហិស្សុតិ? ទដ្ឋ អភិដ្ឋហិសុ អឌីចខេត្តា, គ អភិដ្ឋានុបកត្តា ច សគ្ខតស្ស៍ អឆ គាភិដ្ឋហិសុ, បុខេព្វច តត្ថ អឌីចខេសញ្ញាខេគា ឲខេតតិ កត្វា តត្ថ ឌីចខេសញ្ញាតាយ តទុកយំ គ យុជ្ជតីតិ៍ កិំ បខេគតំ អភិដ្ឋានុបកំ គត្ថីតិ? តខេត្វចាកតំ ,

អបិចេតំ អចិកប្បតុបកំ ចេ, ឱចទំ ត ហោតិ, អញ្ញថា “ឱចទំ តាយ លត្ថិ ឱចទាតំ អញ្ញាតទ”ត្តិ ឲត្តាចតា សិទ្ធំ “ចិកប្បតុបកំ បទ្ធិយ”ត្តិ ត ចត្តព្ពំ៉ អឆ ត ចិកប្បតុបកាយបិ ឱចទយេច សិទ្ធំ, អតសិដ្ឋាតុបកំ , អចិកប្បតុបកាទ្ធា ឲកញ្ញ“ឱចទ”ត្តិ សញ្ញៀកន្ធតិ៉ តេតចាហ “តេឱចទិកស្ស ចតុត្តឱចទំ ចត្តយាតំ អំសកាសាចយេច ចដ្ឋតី”តិ៉

អបិច សត្វេត ឱចទសញ្ញិតា ត កេចលំ តេសំយេច, អញ្ញេសបិ អតុតាត្ថតិ ឲច “បុទាលាសត្តំ តាយ សកិ តិចត្តបិ សកិ បិទុតបឹ”តិ ចចតតោ៉ អដ្ឋកឆាចទិយោ បតស្ស អឱចទតំ សត្តាឃកាសិតត្តឌិបតេត ឌីបេតិ៉ តិចត្តបិទុតត្តិ ឲតេសំ តិសិត្តទ្ធោច តិបត្តទ្ធាតិ អត្ថោ៉ អបិច ឲចំ សត្តេបិ សត្វេត ឱចទសញ្ញិតា អតុតាត្ថតិ ឲច៉ លត្ថេក (យហាច៉ ៦៣៥) ហិ “តិសិឱចតំ អសិដ្ឋាតំ ត ចិកប្បេតុ”ត្តិ ច, បទិចាទេ (បទិ៉ ១៦៥) “តច ឱចទាតិ អសិដ្ឋាតព្ពាតី”តិ ច តិសិឱចតសិក្ខាបទេ “ឥសា ចិឥត្តី”តិ ច ព្ពូឆ “តិសិឱចតំ តាយ សឥសំ ចុទ្ធតី”តិ ច ចុត្តំ, អដ្ឋកឆាយម្ភាស្ស “សត្តតសឌិសំ សត្តទិត្វា ឲកស្មិំ អតេត្ត ស្វកាតចិឥត្តិយា ចិឥត្តិយត្តបឥេស ធ្វីសុ ផាតេសុ ចាលេត្វា តិសេ្សា ឥសា កទិយត្តិ, តាហិ ឥសាហិ សឥសំ តាយ ចុទ្ធតី”តិ ច “តិសិឱចតំ ចុត្តតយេត អសិដ្ឋាតព្ពយេច, តទ្ធា ឈោ បយាលាឃុត្តំ ឲកយេច, ឆេ្វ ត ចដ្ឋត្តី”តិ ច ចុត្តំ, តស្មា តិសិឱចតំ តាយ តចត្តំ ឱចទាតំ អញ្ញាតទំ ឱចទំ អសិដ្ឋាតព្ពំ, តទ្ធា សត្តតសឌិសំ ឲឰអកលេយយឃសត្តតចិសេសត្តិ សិទ្ធំ, តឆា តិសិឱចតយេច តិសិឱចតសត្តតទ្ធា សិទ្ធំ៉ បេទាលាកណ្ហិបឥេ ច “ឲកយេចា”តិ ចុត្តំ៉ តស្មិំ សិទ្ធេ សិទ្ធា សត្តេត ឱចទសញ្ញិតាតិ អត្ថោ៉ កស្មា? សត្តតសាយញ្ញតោ៉

ឲត្តាហ – កចំ អឥសយេច សត្តំ ឱចទសញ្ញៀត កន្ធតិ៉ អតេកបិ អតសិដ្ឋិតបិ យហត្តបិ ចដ្ឋតិ, ឃតោ សឥសយេច សត្តំ ឱចទសញ្ញៀកន្ធតិ, តតោ អសិដ្ឋាតទ្ធា ដ្ឋបកន្ធតីតិ៉ អសត្តតបទិយាបត្តត្តា ឰតេត ច លត្ថិ ចស្សាតំ ចិតាបិ សឲ្យតិ, តទ្ធា បេទាលំ ចិស្សជ្ជេត្វា ឲច, ត អចិស្សជ្ជេត្វា “តទ្ធា ឈោ បយាលាឃុត្តំ ឲកយេច, ឆេ្វ ត ចដ្ឋត្តី”តិ (បទា៉ អដ្ឋ៉ ១៉៣៩៥) ចចតតោតិ៉ អឆាបិ សិយា សត្តំ សឃតត្តយេច កទិយតិ, តិសិឱចតំ អសត្តតយេចាតិ៉ តទ្ធា ត តិឃយតោ “បុទាលាសត្តំ តាយ សកិ តិចត្តំ សកិ បិទុតបឹ”តិ ចុត្តត្តាតិ៉ ឲត្ត ចុទ្ធតិ, ត ឲត្ត កាទលំ បទិយេសិតព្ពំ ចិតឃបញ្ញាត្តិយា អតញ្ញាចិសឃត្តា៉

សត្តតស្ស បត អឱចទភាចេ អយំ ឃុត្តិ – អាឌីតោ “តីលិ សត្តាតិ បត ចិតឃកឲ្យំ កត្វា បដិលភិត្វា បទិក្ខរ្ថិតំ ត ចដ្ឋត្តី”តិ អដ្ឋកឆាចចតតោ តាតិ អកប្បិយាតីតិ សិទ្ធំ, ភកចតា ច ឈោយាឌីតិ ៧ អតុញ្ញាតាតីតិ កោសេឃ្យំ កប្បិយត្តិ សិទ្ធំ៉ ឲចំ សត្តេ ស្វត្ថកោសេឃ្យបិ ឱចទំ កប្បិយំ ឌាតំ, បកេច កោសិយមិស្សកសត្តតឱចទត្តិ អាបជ្ជតិ៉ តឆា កម្ពលទ្ធា អតុញ្ញាតំ, តទ្ធា ស្វត្ថិកបិ ហោតិ ឌាតិកាឰអកភាចេត, បកេច ឰឥាតកោចទិយមិស្សកសត្តតឱចទត្តិ អាបជ្ជតិ៉ តតោ ច អញ្ញាយញ្ញាចិទោធា, តស្មា ត សត្តំ ឱចទំ តាយ ហោតិ, តិសិឱចតំ បត ហោតិ តស្ស បយាលសណ្ឋាតបទិច្ឆេឥសម្ភចតោ៉ ឲត្តាហុ កេចិ អាចទិយា “ភុចិឆំ តិសិឱចតំ សត្តំ, អសត្តតទ្ធា៉ តត្ត សត្តំ សត្តតយេច៉ អសត្តំ ឈោយាឌីលព្ពិឆំ, តឥតុលេយំ ចា ហោតិ, អឃយេតេសំ ចិសេសោ”តិ៉

ឲត្តាហ – កស្មា បតេត្ត “សត្តំ បត កិញ្ចតា”តិ សិក្ខាបឌំ អបញ្ញាបេត្វា “តិសិឱចតសត្តត”ត្តិ បញ្ញាត្តត្តិ? ឱចទសញ្ញិតាឃ សត្តតាតំ ដ្ឋញ្ញិត្តា តេសំ អឱចទភាចឥស្សតត្តំ តឆា បញ្ញាត្តត្តិ ចុត្តំ ហោតិ, តស្មា តេ កិញ្ចំ ភុតដ្ឋកេឥកឃា តាតិ ដ្ឋញ្ញិត្តា តេទសាបិ ភុតដ្ឋាតិ សយាឌិឃិសុ,

សីសទស្សនវសេន ទីឃេន វុត្តានិ, កថា ច ទោសំ សន្ថតំ អនុជានាតិ, តទា តេនំ ឯវំ ហោតិ “និសីទនចីវរសណ្ឋានមេវំ និសីទនសន្ថតំ តោ អនុញ្ញាតំ, វត្ថចីវរាការេន បកេន កតសន្ថតំ វា”តិ. តទា សន្ថតេ តេនំ ចីវរសញ្ញិតា ន ភវិស្សតីតិ តទត្ថំ ការិតា និសីទនសន្ថតន្តិ បញ្ញត្តន្តិ អធិប្បាយោ. “បច្ឆិមានិ ទ្វេ វត្ថូនី”តិ កថំ បញ្ញាយតីតិ ចេ? “អនាបត្តិ អញ្ញេន កតំ បដិលភិត្វា បរិភុញ្ជតី”តិ វចនតោតិ.

និសីទនសន្ថតសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា.

## ៩. ឯឡកលោមសិក្ខាបទវណ្ណនា

៥៧៦-៧. អទ្ធានមគ្គប្បដិបន្នស្សាតិ ឋបិតា បកតិយា ទីឃមគ្គប្បដិបន្នស្ស ឧប្បន្នានិបិ តិយោជនបរមេវ ហរិតព្ពានិ, បគេវ អប្បដិបន្នស្សាតិ ទស្សេតិ. អទ្ធានមគ្គប្បដិបន្នស្ស និស្សគ្គិយន្តិ វា សម្ពន្ធោ. តេនេវ វាសាធិប្បាយស្ស បដិប្បស្សទ្ធាយត្តស្សាហត្ថា “អប្បដិបន្នោ”តិ សង្គហិតស្ស អនាបត្តីតិ សិទ្ធំ. ឋបស្មិំ អត្តចិត្តេន ហិ ភិក្ខុនោ បនេវ ឯឡកលោមានិ ឧប្បជ្ជេយ្យុំ...បេ... អសន្តេបិ ហារកេ អទ្ធានំ មគ្គប្បដិបន្នស្ស និស្សគ្គិយំ បាចិត្តិយន្តិ យោជនា វេទិតព្ពា. អាកង្ខមានេន ភិក្ខុនា បដិគ្គហេតព្ពានីតិ អត្ថតោ សន្តកានំ យេន និស្សគ្គិយាតិក្កមេ អាបត្តិ ទស្សេតិ. តេន អនាកង្ខមានេន បរសន្តកានិ បដិគ្គហិតានិ អតិរេកតិយោជនំ ហរន្តស្ស អនាបត្តិ សិទ្ធា. អយមេត្ថ “ភិក្ខុនោ ឧប្បជ្ជេយ្យុ”ន្តិ ឋបិតា, “អច្ឆិន្នំ បដិលភិត្វា”តិ ឋបិតា ច ជីវិតេន ហោតីតិ. បេយ្យាលបាឡិបទេ ច “អញ្ញំ កិច្ចំ ហរាបេន្តោ គច្ឆតិ ចេ, ឆិន្នំ អនាបត្តីតិ វុត្តំ, តស្មា ទ្វេ កិច្ចា តិយោជនបទំ បត្វា អញ្ញមញ្ញស្ស កណ្ឌំ បរិវត្តេត្វា ចេ ហរន្តិ, អនាបត្តីតិ សិទ្ធំ, តេនេវ អនាបត្តិវារេ “អញ្ញំ ហរាបេតី”តិ វុត្តំ. កិំ ហរាបេតិ? ញាតកំ អញ្ញាតកំ. កិញ្ចេត្ថ យទិ ញាតកំ, “អញ្ញំ ហរិស្សតីតិ ឋបេតិ, តេន ហរិតេបិ អាបត្តិយេវា”តិ ឧក្កំសតោ ន វត្តព្ពំ. ញាតកេនាបិ ហិ ឧក្កដ្ឋា ហរតីតិ. តទា អដ្ឋកថាយ វិនិច្ឆិតំ អថ អញ្ញាតកំ, “អញ្ញស្ស យានេ វា ភណ្ឌេ វា អញ្ញាតកស្ស បក្ខិបិត្វា តិយោជនំ អតិក្កាមេតិ, និស្សគ្គិយានី”តិ បាឡិយា វិរុជ្ឈតិ, អថ ញាតកាបិ ឧក្កដ្ឋា ឧក្កំ ភណ្ឌំ ហរាបេន្តិ, តម្បិ និស្សគ្គិយំ សិយា. អនិស្សគ្គិយន្តិ យុត្តិយា វិរុជ្ឈតិ “តិយោជនបរមំ សហត្ថា ហរិតព្ពានិ អសន្តេ ហារកេ”តិ អវិសេសេន ច បាឡិ វុត្តា. ហារកោបិ សចេតនោ អចេតនោតិ ទុវិធោ. សចេតនោបិ ឯឡកលោមកំ វា “អហំ ហរាមី”តិ វា “យំ ឯស ឋានំ ហរាបេតី”តិ វា ញាតកាញាតកវសេន ទុវិធោ ហោតិ. តត្ថ អចេតនោ នាម ហារកោ នទីសោតោ វា នាវា វា អស្សាមិកយានំ វា ហោតិ. សចេតនោ បាកដោវ. តត្ថ “យំ ឯស ឋានំ ហរាបេតី”តិ ឧត្តានំ ញាតកំ យត្ថ វា និរន្តរកានំ វា អញ្ញំ ហរាបេតិ, អនាបត្តីតិ អនុលោមបទេសោ. អយំ បាឡិយា, អដ្ឋកថាយ ច ឧភយោ វិនិច្ឆយោ, “អសន្តេ ហារកេ”តិ កិញ្ចាបិ ឋានំ អវិសេសតោ វុត្តំ, “អញ្ញស្ស យានេ វា ភណ្ឌេ វា អញ្ញាតកស្សា”តិ វចនតោ បន សចេតនោវ ហារកោ តត្ថ អធិប្បេតោតិ បញ្ញាយតិ, សោ ច ឯឡកលោមកោវ “ឋានំ ហរាមី”តិ ច ញាតកោ នាធិប្បេតោ. តេន វុត្តំ “អញ្ញោ ហរិស្សតីតិ ឋបេតិ, តេន ហរិតេបិ អាបត្តិយេវា”តិអាទិ. តត្ថ ហេតុកត្តុតោ អភាវតោ ច បាឡិយំ “អញ្ញំ ហរាបេតី”តិ ហេតុកត្តុវសេន វុត្តា. ឋានេ ទ្វេ ញាតកា ឋាន សម្ពន្ធិ “អញ្ញាតកស្ស បក្ខិបិត្វា”តិ បាឡិយំ “ឯស ហរាបេតី”តិ វា “ឋានំ ញាតំ អតិក្កាមេតី”តិ វា ញាតកស្ស យានេ វា ភណ្ឌេ វា បក្ខិបិត្វា តិយោជនំ អតិក្កាមេតិ, ន និស្សគ្គិយា ហោន្តីតិ ទីបេតិ.

“ហរាះបតី”តិ ឞ្ចង៌ ះហត្យកត្តចឆតំ ឃារេឆតិ, តឃ្ចា អដ្ឋកថាឃំ “ឃាយិកឃ្យ អឌាគត្តះឃ្យថា”តិ ឞ្ចង៌ “យំ ឲុឃ ហរាះបតី”តិ ឲុចំ អឌាគត្តំ ឃត្វាឃ ច្ឆត្តំ៍ “ឃារះទតិ ះចារេឆតិ អត្យុធត្តារះបតី”តិ ឞ្ចង៌ “យំ ឲុឃ ឞ្ចង៌ ឆាគំ អតិក្កយារះបតី”តិ ឲុចំ ឌាគត្តំ ឃត្វាឃ ច្ឆត្តំ៍ អឌាគះត្តាបិ ឃារះហាឌីហិ ជិតដ្ឋាគំ គាតិក្កយតិ, គ ថា អត្យុធត្តតិ៍ អឆ ឃារះហាឌីហិ អគតិក្កមិត្វា អត្តះគា ទ្បធិឃា អតិក្កយតិ អាបត្តិ ឲុឆ គិក្ខះគា ះហត្យកត្តកាថាឃម្ភចះតា៍

ឞ្ចគាតិ ឃធាជិតដ្ឋាគះតា បដ្ឋាឃ ចក្ខាឃ, “អឃះត្តបិ ហារះក”តិ ហារកាលិកបច្ចឃាបិ ឃឃំ ហះហាះតា គិឃ្យក្កិឃះយច, បះកាច ឃតិ ហារះកតិ អឃះយះកា អះត្វា៍ អចឆារហត្វំ អបិ-ឃធ្ដិ កះហត្វា អឃះត្ត ឲុច ហារះក គិឃ្យក្កិឃំ, ឃតិ បគ ហារះក គ ះតគ ហរាះបត្តឃ្យ គិឃ្យក្កិឃត្តិ អឃំ ទ្យតិះឃា អះត្វា៍ “ឃញ្ញះតា ថា...ះប... អត្តះគា ថា ឆះគតា”តិ ឞ្ចមិគា កិច្ចាបិ អធិត្តកមិង៌ ឃិក្ខាបង៌, ឃញ្ញាដិះតា បគ អត្តគា អាកគ្គយារះគគ បដិក្កហិតះឃ្យច ឲុឡអកះលិមឃ្យ តិះឃាឌគាតិក្កះម អាបត្តិ, គ អឌាគះតា អប្បដិក្កហិតឃ្យ ឌីចរាឌីឃ្ យ ក្យុះតាធិ លក្កឃ្យ អតិក្កមះគតិ ឌីះបតិ៍ អត្យុកត្តិបះឆ បគ “កប្ពលឃ្យ ឱ្ចបរិ គិបឌ្ឋិត្វា កច្ឆត្តឃ្យ ឃះឆ ឲុកម្បិ ះលិមំ ឌីចះរ លក្កិ ះហាតិ, អាបត្តិ ឲុច កប្ពលះតា ចិឌដិតត្តា”តិ ច្ឆត្តំ, តំ កប្ពលឃ្យ បដិក្កហិតត្តា អត្តះគា ឞ្ចត្វាឃ បដិក្កហិតះយច ះហាតីតិ ឃុត្តំ៍ ឃឃ្ចា “អគាបត្តិ កតាគះត្តិ”តិ ច្ឆត្តំ, តឃ្ចា តំ អះគកម្បិ កតាគត្តិដ្ឋាគិឃះយច ះហាតិ៍ តត្យាអះគគ បដិក្កហិតំ, គ ះលិមំ៍ អឆ ះលិមម្បិ អក្កហិតះយច ះហាតិ, កតាគត្តិ ទ្យប្បទិហារិឃះលិមចិគិត្តាកាកតាគត្តិ គិឃះមា៍ ឲុចំ ឃះត្ត អកតាគត្តិ តិកបរិចិត្តិឃំ, កតាគត្តិ តិកទ្យក្កដក្ខា គឃះតា ឆឃ្យាតត្វាំ ករចឃ្យ, អញ្ញាថា តិកឃ្យ ឆឃ្យិតត្តា៍ ទិឃាឃ្យាហត្តាតិ អប្បដិប្បឃ្យត្តកមគត្តា៍ អធិត្តកត្តា ធាតិ គិក្ខះគា ឱ្ឃ្យាហាគ្ម្ទបំ ះលិមាគំ តិះឃាឌគាតិក្កមគះតា ចិគាបិ បះឃាកធិះត្តគ ហះហាធិះត្តគ អាបជ្ជតិ ឲុចាតិ អឆិប្បាះឃា៍ ឃា អគាបត្តិ បិឡុឞ្ចឃា គ ឃះមតីតិ អះត្តា បគ បះឃារកគ តិះឃាឌគបះមំ អតិក្កមិតត្តា អគាបត្តិ៍ “តិះឃាឌគំ ហះតី”តិ ឞ្ចមិគា តិះឃាឌគំ បឆឃា ះគត្យការយាបិ អះត្តាតិះឃាឌគះ បះឆ បះឆ ទ្យក្កដំ គាបជ្ជតីតិ ឆះឃ្យតិ, តំ ឃុត្តំ “តិះឃាឌគំ ថាឃាឆិប្បាះឃា កត្វា តះតា បរំ ហះតី’តិ ចគគឃ្យត្វិតាឃា”តិ ច្ឆត្តំ៍ ប្បុគបិ ច្ឆត្តំ “អញ្ញា ហរាះបតីតិ ‘ឞ្ចង៌ ហរិឃ្យាយី’តិ ទិឃាឃ្យាហះយច អញ្ញា ហរាះបតីតិ អះត្វា៍ ឞ្ចតះធា កច្ឆត្តឃ្យ ឃីះឃ ឆះបឃិ, តឃ្ចិ អឌាគះត្តបិ អគាបត្តិ ឃិឃា”តិ៍ ឃះឆ បគ “អកច្ឆះត្ត ឃាគះគ ថា”តិអាឌិគា គះឃគ ច្ឆត្តត្តា ហះហាឌីហិ ឌគិទិតាឃ្យាហាគំ ហត្វិអាឌីគំ ‘ឞ្ចង៌ កទិឃ្យាយា’តិ ថា ‘ហរិឃ្យាយា’តិ ថា អាះការះក ឌគិះត ឲុឆ អគាបត្តិ, គ អឌគិះតតិ ឱ្បតិឃ្យះត្វះទា អាហា”តិ ឆ ច្ឆត្តំ៍ បរិធះត្វត្វា ឆបិះតតិ ខ្ចិត្តប្បិ ឌាហិ គិក្ខិបិតត្តាតិ ឱ្បតិឃ្យះត្វះទា៍ ឌាហិឃីឃាឃ ឆបិតំ កល្បិកំ អះត្តា អះត្តាឃីឃាឃំ ឆបិតំ ឌាហិ កះទារះតា អគាបត្តីតិ ះកធិ, គ ឃុត្តំ ធិឃ៍

ឌ្ឋលិឌ្ឋ៍បដិលកិត្វា ហះតីតិ បឆមតិះឃាឌគះតា បរំ ហះតិ, គ ទ្យតិឃាឌិះតាតិ អះត្វា៍ កតាគះល្លឱ្ចប្បះត្តាការឃាកាថា អគាបត្តិ៍

ឲុឡអកះលិមឃិក្ខាបឆឆណ្ណគា គិដ្ឋិតា៍

លិ៍ ឲុឡអកះលិមឆោធាបគឃិក្ខាបឆឆណ្ណគា

ប៉ប័៨៎ កិច្ចាបិ បុរាណចីចរឆោចតសិក្ខាបទេ ចីចរំ ធេបត្វា “អញ្ញា បរិក្ខារំ ឆោចារេបតី”តិ (បរិរា៎ ប៉០លិ) អតាបត្តិចារេរ ចុត្តំ៎ ត្តួយស្ស

បត សិក្ខាបទស្ស ក្ខប្បត្តកាលតោ បដ្ឋាយ ឲញអកលេិយឆោចាបតាដិតា អាបត្តិតិ ឲកោ៎ សា ចា អតាបត្តិ ឫលិបត្តិតោ ឲច, ត

ត្តួយប្បាតិ ឲកោ៎ ឲញអកលេិយាតំ អបរិក្ខារត្វា កដ្ឋំ អក្កហណយេចាតិ ឲកោ៎ ត្តួយស្ស អត្តិយតឃស្ស អត្ថប្បកាសតត្ថំ ត្តួគំ បញ្ញាកម្មំ –

“ឆោចារេបតី”តិ ត្តួគំ រោបតចិដដិបតក្កហណោត តិប្បទេសចាឧិបគំ, ក្ខតាហុ អក្កហណោត សប្បទេសចាឧិបគំ៎ កិច្ចាត្ថ ឃដិ

តិប្បទេសចាឧិបគំ, សត្តាត្ថ ត្តួគយេច ចត្តត្ថំ, ត ត្តួតរាតិ៎ អឆ សប្បទេសចាឧិបគំ, “អចុត្តា ឆោចតិ, អបរិក្ខត្តំ ឆោចារេបតី”តិ ឲត្ថ

ចិរោរាឆោ៎ “អចុត្តា រោតិ ចិដរោតិ, តិស្សក្កិយ”ត្តិ អតិដ្ឋប្បសក្កតោតិ? ទេសតាចិលិសយត្តំ កកចតោ ចចតំ, កត្ថធិ តិកបទចចតំ, កត្ថធិ

ឲកបទចចតំ, តិប្បទេសបទយេច តោ ចទត្តិតិ៎ សេច “កតកល្ហំ ឆោចារេបតី”តិ ឲត្ថ បដិចិរោរាឆោ, “កតកល្ហំ ចិដដិរេបតិ, អតាបត្តី”តិ

អតិដ្ឋប្បសក្កតោ អតាបត្តិ ឲចាតិ ទេ? ត, អកតកល្ហស្ស ឞុទ្ធលេិយស្ស ចិដដិបតំ ត្តួតោ ចា ទាតត្ថា៎ ក្ខទកាដិឆោចតចសេត បិល្ហត្វា

ជិតាតំ ចិដដិបតំ លត្តតីតិ ទេ? បុរាណសត្តតស្ស ចិដដិបតេ អតាបត្តិឃា កចិតត្ថំ, ត ច ចំ ឃុត្តំ “អបរិក្ខត្តំ ឆោចារេបតី”តិ ចចតតោ៎

តោត បរិក្ខត្តំ ឆោចារេបតិ រោរេបតិ ចិដដិរេបតិ, តិស្សក្កិយយេចាតិ សិទ្ធំ ហោតិ, តច្ចា បរិក្ខត្តំ តាយ កតកល្ហយេច ហោតិ៎ ត ហិ សក្កា

ឲញអកលេិយាតិ បរិក្ខដ្ឋិតុំ, អញ្ញាឆា “បរិក្ខត្តំ ឆោចារេបតី”តិ ចចតំ តិរត្ថកំ ហោតិ៎ ត ហិ ឲត្ថ “បុរាណាតិ ឲញអកលេិយាតិ

ឆោចារេបញ្ញ ចា”តិ ចចតំ អត្ថិ បុរាណចីចរសិក្ខាបទេ ចិឃ៎ តត្ថ អាដិត្តកប្បចសេត, ត្តួឆ ចំ លិចិតំ៎ លេចទោសាតិ ទេ? ត,

ចិសេសហេតុតោ អភាចា, បុរាណចីចរសិក្ខាបទេ អបរិក្ខត្តំ កតកល្ហំ តាយ, “កប្ពលកោដចសត្តតាដិ”ត្តិ ចចតតោ ច៎ កិច្ចាបិ ត្តួយិតា

សទ្ទេត អឃយត្ថា សិទ្ធា, “ឆោចារេបតី”តិ ត្តួគំ បត សិឃា តិប្បទេសំ៎ សិឃា សប្បទេសំ៎ តត្ថ“អចុត្តា ឆោចតី”តិអាដីសុ តិប្បទេសំ៎

“កតកល្ហំ ឆោចារេបតី”តិ ឲត្ថ សប្បទេសំ៎ “អកតកល្ហំ ឆោចារេបតិ រោរេបតិ, អតាបត្តី”តិ “ចិដដិរេបតិ, អតាបត្តី”តិ

ចចតប្បយាណតោ អតាបត្តិ ឲចាតិ ទេ? ត, ចចតប្បយាណតោ ឲច អាបត្តីតិ អាបជ្ជតតោ៎ “អបរិក្ខត្តំ ឆោចារេបតី”តិ ចចតយេច ហិ

ចំ អបរិក្ខត្តំ សត្តចំ ចិដដិរេបត្តស្ស អតាបត្តីតិ ដីរេបតិ ទេ? សិទ្ធំ បរិក្ខត្តំ ចិដដិរេបត្តស្ស អាបត្តិ ឲចាតិ៎

ឲញអកលេិយឆោចាបតសិក្ខាបទចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៎

ប័៎ ទ្វិបិឃសិក្ខាបទចណ្ណតា

ប៉ប័៧-៨៎សត្តាយ្បីតិ តិចិឆយ្បិ៎ “ឫត្តា យលិ ទេចញ្ញទិយោ សទេ្ខា’តិអាដិ បត កិច្ចាបិ រាជសិក្ខាបទេ ‘ត ចដ្ឋតី’តិ បសក្កតោ ចុត្តំ, សទ្វបតោ

បត អាបត្តិទស្សតចសេត សកដ្ឋារេតបិ ចត្តុយារទ្ធ”ត្តិ ចុត្តំ៎ កឆយេចំ? ឫត្តាឌីតំ សកដ្ឋាតំ ដោចំ, ត ហិ តាតិ ត្តួឆ បិញត្តួឃំ ដិស្សត្តីតិ ត្តួយស្ស

អដ្ឋកឆាឃំ ចុត្តាតិ, រាជសិក្ខាបទស្សបិ អដ្ឋកឆាឃំ ចុត្តាតីតិ៎ ត កោចលំ ហិរញ្ញសុចណ្ណយេច, អញ្ញាយ្បិ ពេត្តចត្តាដិកំ “អកប្បិឃំ ត

សប្បដិច្ឆិតត្តា”ត្តិ សាយទ្ធោត, ត សទ្វបតោ៎ បិញត្តួឃំ បត សទ្វបតោ “ចីចរចេតាបត្តំ តាយ ហិរញ្ញា ចា សុចណ្ណំ ចា ឫត្តា ចា យលិ ចា”តិ

ឲត្តកយេច ចុត្តំ, តស្មា រាជសិក្ខាបទយេចស្ស សកដ្ឋាតំ៎ ឫត្តាយលិក្កហណោត ទេត្ថ តជ្ជាតិឃក្កហណំ សិទ្ធយេចាតិ តាកតោ ត្តួយស្ស

បឆយេច បញ្ញាតត្តា៎ ឃដិ ឲចំ ត្តួឆ អតាកតត្តា កតរំ ទេសំ សកដ្ឋាតត្តិ? ត្តួគយេច អត្ថតោ, ទោ សទ្វបតោ៎

ពធំ? ៙តានិ ហិ ទតនសិក្ខាបទេ និស្សក្កិយចត្តនិ, ទុក្កដចត្តនិ ច ៙កទេតា “ទតន”ត្តិ អាកតានិ, “ទតនសមុត”ត្តិ កប្បិយចត្តុ អាកតំ៉ ទេតស៊ុ ច ឥសស៊ុ ទតទេតស៊ុ ទឌតឌាតទ្ធបច្ចយំ ព្ទឆ និស្សក្កិយចត្តុ, អចទេសសំ ទុក្កដចត្តុតិ សិទ្ធំ៉ ព្ទឆ ច សិទ្ធត្តា ៙ច ទតនសិក្ខាបទស្ស អតាបត្តិចាទេទ “ទតនសមុតំ ចិស្សាសំ កណ្ហាតិ, តាចកាលិកំ កណ្ហាតិ, បំសុក្លូលសញ្ញិស្សា”តិ ទុត្តំ, ត ទតនំ ទុត្តំ៉ សត្តចិឆឆឡាឆាសិឆាសទេពត្តាឌិ បត (ពាហុឌាលិឌិសុត្តចទេសត (ឌីំ៉ និំ៉ ១៉១ អាឆទេយា) អកប្បិយត្តិ សិទ្ធំ, តស្ថា ព្ទឆ ទុក្កដចត្តុតិ សិទ្ធំ, ទេតទេតច អតុទេយាកចទេត្ត “ឆយ៉ុំ ឌាតាតិ, ឆយ្ខាតុទេលិយំ, ចិតយំ, ចិតយាតុទេលិយំ ឌាតាតី”តិ (បទិ៉ ៣៣១) ទុត្តំ៉ តឆា អាយកយំសយ្បិ ទុក្កដចត្តំ អាបឌ្ជតីតិ? ត, ព្ទឆ ចិតទេយ អតុញ្ញាតត្តា “អតុឌាតាយិ, ភិក្ខទេច, អយតុស្សិកាឌាទេឆ អាយកយំស”ត្តិអាឌិតា (យហាច៉ ១៩៣), តស្ថា ត អាយកយំសំ សុទេត្ត អាកតយ្បិ ទុក្កដចត្តុ ទេហាតិ, តឆាបិ អត្តទេតា បទិទេភាកត្តាយ បដិក្កហទេហ ទុក្កដទេយចាតិ ទេតា តទេក្កាតិ អាចទិទេយា៉ “ព្ទឆ តិក្ខិបាហី’តិ ទុទេត្ត ឪបតិក្ខិត្តសាឌិយតទេយច ទេហាតី”តិ ចឥត្តិ៉ “អកប្បិយចិចាទណា ៙ច ត ចដ្ឋតីតិ ទេច? កប្បិយញ្ញា អកប្បិយញ្ញា តិស្សាយ ឋិតត្តិ ៙ត្ត តំ សយំ អបទិទេភាការទហំ ហុត្វា តឥល្លតកំ កប្បិយកល្បំ បទិទេភាការទហំ ហុត្វា ឋិតត្តិ អទេត្វា”តិ លិខិតំ, “បំសុក្លូលភាទេចត ឋិតត្តា, ក្ខត្តដ្ឋាតាចិក្ខតស្ស កប្បិយត្តា ច កប្បិយំ តិស្សាយ ឋិតំ៉ ‘ព្ទឆំ កណ្ហា’តិអាឌិតា ចឥត្តស្ស អកប្បិយត្តា អកប្បិយំ តិស្សាយ ឋិត”ត្តិ ច៉ ៙ចយ្បិ កប្បិយញ្ញា អកប្បិយញ្ញាតិ “ព្ទយស៊ុ ឌ្វកាទេស ឆបិតំ, កំ ត បស្សសីតិ ទេលកតទេទ ព្ទទេយច កហាបទេហ”តិអាឌិចឥតស្ស កប្បិយត្តា កប្បិយំ តិស្សាយ ឋិតំ៉ “ព្ទឆំ កណ្ហា”តិ ទុទេត្ត ទុន្តិចាទិតត្តា អត្តទេតា អកប្បិយត្តា តទេតា អាកតំ អកប្បិយំ តិស្សាយ ឋិតទេយច ទេហាតិ៉ “ព្ទឆំ កណ្ហា’តិ ទុទេត្ត ទេតត កហិទេត ‘ឪក្កណ្ហាទេបឃ្ជ ចា’តិ ទុត្តចិឌិ ត បិឃុហាតិ, ទេកចលំ ទុន្តិចាទិតត្តា តទេស្សច តំ អកប្បិយំ ទេហាតិ, ម្ទលបដិក្កហណស្ស សុទ្ធត្តា បទទេតា បត្តចតុទេក្ក តតិយបទេត្តា ចិយាតិ ច ៙ចំ ឪបតិស្សទេត្វទោ ចឥតី”តិ អតុកណ្ឌិបទេ ទុត្តំ៉ កំ ពាហុតា, ចិសុទ្ធាកយត្តា កប្បិយំ៉ ទុន្តិចារណាយ សតិ អកប្បិយំ តិស្សាយ ឋិតំ ទេហាតីតិ ទេតា តទេក្កាតិ អាចទិទេយា៉ “៙ចំ សញ្ញកណាឌិតយ្បិ អត្តាយ បទិច្ចទេត្តបិ ទេតត សយាភកតិកត្តា ឆទេបត្វា អាបត្តិចិទេសស”ត្តិ ទុត្តំ៉

ត កិត្តិ កប្បិយកល្បំ ទេចតាបិតត្តិ ទេចតាបិតទេត្តា, ឪបិយាកាចំ ចឥស្សតិ៉ “ឪបតិទេក្ខបំ ឆទេបត្វាតិ សទេច ទេយា ឪបិសទេកា ‘អតិពាហុំ ៙តំ ហិទេញ្ញា, ព្ទឆំ កទេត្ត អទេដ្ឋច ត ចិតាទេសតញ្ញា’ត្តិ ចត្វា សយំ ឪបតិទេក្ខបទេឆទេស ឆទេបតិ, អទេញ្ញាត ចា ឆបិទេបតិ, ៙តំ ឪបតិទេក្ខបំ ឆទេបត្វា តទេតា លព្ធំ ឪឥយំ បទិក្សញ្ញទេត្តា សញ្ញា បច្ចទេយ បទិក្សញ្ញតិ តាយា”តិ ទុត្តំ៉

ទ័ម័ទ័៉ អយំ កិទ ព្ទត្តំលក្ខហសយទេត្តា ឪក្កិសទេតា៉ ៙ចំ អត្តសយទេត្តាបិ អបទេភាទេក ទេលិកចទេសត ចា អទេញ្ញាត ចា កាទេលាត សទេច តិមិត្តំ កត្វា បិទេតតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស៉ ទេសតាសតយ្បិ បទិទេភាទេក បទិទេភាទេកតិ បទេចទេស បទេចទេស៉ ទេយា ហិ ការលាត្តទេត ទុក្ខម្ទលិកស្ស, អក្កទាកាសិកស្សបិ ចដ្ឋតិ ៙ច, ឆាតតិសឌ្ឋាឌិចទេសត តិចាឃាឌិប្បាទេយ សតិ បទិទេភាទេក បទិទេភាទេក បច្ចទេចក្ខិតញ្ញំ៉ ទេភសឌ្ជស្ស សតិបច្ចយតា សត្តាកាលយ្បីតិ ៙ទេកា៉ អសត្តិហិតស្ស បញ្ញាកត្តទេយច, សត្តិហិតស្ស បុទេទកត្តយ្បីតិ ទេតា តទេក្កាតិ អាចទិទេយា៉ “យាយកាលិកំ សត្តាហកាលិកំ យាចឌីចិកំ អាហារត្តាយ...ទេប... បដិក្កណ្ហាតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស៉ អឌ្ឈោហាទេទ អឌ្ឈោហាទេទ អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ (បាចិ៉ ១៣៣) ហិ ទុត្តំ៉ ទុក្កដព្យាចិកាលទេភាឌតសិក្ខាបទេ អាកតំ ចិកាទេល អាបឌ្ជតិ, ទេតា កាទេល អាហារកាលត្តា, សត្តិឌិសិក្ខាបទេ អាកតំ បត កាទេលបិ សត្តិឌិឌាតត្តា, ទេតទេតច តត្ត សត្តាហកាលិកយាចឌីចិកទ្វយទេយច ទុត្តត្តិ៉ “សតិ បច្ចទេយ”តិ ចឥតទេតា តាយំ ចិទេសទេសា លព្ភតីតិ

ចេ? ន, អតិប្បសង្គតោ, វចនវិរោធតោ ច។ សន្និធិសិក្ខាបទេ ហិ “អនាបត្តិ យាវកាលិកំ យាវកាលេ និទហិត្វា ភុញ្ជតិ។ យាមកាលិកំ យាមេ និទហិត្វា ភុញ្ជតី”តិ (បាចិ៑ ១៥៩) វុត្តំ វចនប្បមាណតោ យាមកាលិកំ ន បុរេភត្តំ, ន បច្ឆាភត្តំ, ន ទិវសេ, ន រត្តិយំ យាមេយេវ និទហិត្វា ភុញ្ជន្តស្ស អនាបត្តីតិ អតិប្បសង្គោ។ តថា តត្ថេវ “យាមកាលិកំ យាមេ និទហិត្វា ភុញ្ជតិ, សត្តាហកាលិកំ សត្តាហំ និទហិត្វា ភុញ្ជតី”តិ វុត្តកាលេយេវ វុត្តំ, ន វុត្តំ “សតិ បច្ចយេ”តិ, តស្មា សតិបច្ចយ-វចនំ កត្ថចិ ហោតិ, កត្ថចិ ន ហោតីតិ វចនានិយមតោ អាបត្តិយាបិ អនិយមោ សិយា។ វុត្តំ សន្តេបិ យថាវុត្តក្កមំ អាបជ្ជតិ វុត្តំ។ ន អនាហារប្បយោជនត្តា យាមកាលិកាទីនន្តិ ចេ? ន, សប្បិអាទិមិស្សកោទនស្ស បណីតភោជនភាវប្បត្តិតោ។ អបិច សព្ពកាលិកេសុ យាវកាលិកំ ឱទនាទិកំ, តំ អាហារត្ថាយ បដិគ្គណ្ហន្តស្ស កាលេ អនាបត្តិ, វិកាលេ អនោទនាទិកំ យាមកាលិកាទិំ, អាហារត្ថាយ វុត្តំ អនុញ្ញាតត្តា។ យាវកាលិកេ វុត្តំ អនាបត្តីតិ ចេ? ន, អនាហារត្ថាយ គណ្ហន្តស្ស អាបត្តិសម្ភវតោ ឧទទិ អាហារត្ថាយ គណ្ហន្តស្ស វិយ, តស្មា យថាវុត្តមេវ សន្និដ្ឋានំ បរិយត្តំ, យុត្តិញ្ច អនុលោមេតីតិ។

ទេសនាសុទ្ធីតិ វុត្តំ ទេសនា នាម វិនយកម្មំ, តេន សុទ្ធាតព្វា ទេសនា វុត្ត នាម ហោតីតិ។ “បដិគ្គណ្ហាតី”តិ អវត្វា “បដិសេវតី”តិ វត្តព្វា បដិគ្គហណេ បន សតិ អកត្វា បរិភោគេ ករណត្ថស្ស អនាបត្តិ។ ហីឡាវសេន កតកិច្ចត្តា វិកប្បនាយោគា វិយ ហោន្តិ, តេន តេសំ សាមិបរិភោគា ហោន្តិ។ អញ្ញថា យាវកាលិកកាទំ អនតិក្កន្តត្តា វិនស្សន្តិ។ ហីឡាបរិភោគោ ន វដ្ដតិ, ភេសជ្ជំ អាបត្តិតោ, ហីនវិទ្ធំ អយុត្តបរិភោគតោ, ហីនំ វិយ អននុញ្ញាតត្តត្តា ច។ “អាទិតោ បដ្ឋាយ ហិ អលជ្ជី នាម នត្ថិ, តស្មា ន កោចិ សង្កិតព្វោ”តិ លិខិតំ។ ការេត្វា សន្និធិហារិកាទយោ។ យថាឋានេយេវ ឋបិតត្តាតិ វុត្តំ “អត្តនោ ហត្ថេន ទេ ទេតិ, ន វដ្ដតី”តិ វុត្តំ, “អតិរេកភាគំ គហេត្វា បុនទិវសេ អត្តនោ អត្ថាយ វណ្ណកានំ តត្ថេវ ទាបេតិ, វដ្ដតី”តិ ច។ បរិវត្តកំ ទេតិ, ឆឡិយស្ស, វដ្ដតិ។ តោ អឆឡិយំ “តំ ឆឡិយាក្កមេន វណ្ណមិច្ឆា វដ្ដតី”តិ វុត្តំ។ កោន លេសេនាតិ ចេ? “អលជ្ជិយាភាវេ ឋានក្រិយា អនាបត្តិ សម្ពាធេ និវាសេ”តិ (មហាវ៑ ១៥០) ឋបិតា វណ្ណសព្វេទល្លកាវចនលេសេន។

២៥៩។ អប្បតិយា និន្នត្តិ វុត្តំ “អប្បតិយា និន្ទំ នាម អបរិច្ចត្តំ ហោតិ, តស្មា ទុស្សន្តេ នដ្ឋកហាបណាទីនិ សតិ បដិលភិត្វា ទាយកា ទេ បុន គណ្ហន្តិ, និស្សគ្គិយមេវ ទេសេតព្វំ។ តេន អកប្បិយកល្លេន តេ ទេ ទាយកា សប្បិអាទីនិ កិណិត្វា សង្ឃស្ស ទេន្តិ, តស្សាបិ ភិក្ខុនោ កប្បតិ ទាយកានំយេវ សន្តកត្តា។ ភិក្ខុនា ហិ ‘វត្ថុំ គណ្ហាមី’តិ វត្ថុសញ្ញាយ វុត្ត គហិតំ, ន រូបិយសញ្ញាយ។ ឋាននា សិក្ខាបទំ អត្តនោ អត្ថាយ ឧគ្គហណំ សន្ធាយ វុត្តំ, ន ច តេន តំ អត្តនោ អត្ថាយ បទេសំ វា អត្ថាយ គហិតំ។ អថ តេ ទាយកា តោ ទេ អាគន្ត្វា គណ្ហន្តិ, ទាយកេ បុច្ឆិត្វា អត្តនោ អត្ថាយ ទេ បរិច្ចត្តំ, សង្ឃេ និស្សជ្ជិត្វា អាបត្តិ ទេសេតព្វា។ តោ ទេ, អាបត្តិ វុត្ត ទេសេតព្វា”តិ វុត្តំ, តំ បុព្ពាបរវិរុទ្ធំ។ អាបត្តិទេសនាយ ហិ សតិ រូបិយំ បដិគ្គហិតន្តិ សិទ្ធំ, តស្មិំ សិទ្ធេ “តតោ ឧប្បន្នំ តស្សាបិ កប្បតី”តិ ឋានំ ន យុជ្ជតីតិ។ កប្បតិ វុត្តាតិ ចេ? ន, វត្ថុំ អនិស្សជ្ជិត្វា អាបត្តិ ទេសេតព្វាតិ ន យុជ្ជតិ។ អចិត្តកត្តា សិក្ខាបទស្ស យុជ្ជតីតិ ចេ? ន, សព្ពត្ថ “រូបិយំ បដិគ្គណ្ហាតី”តិ វចនតោ។ “រូបិយំ បដិគ្គណ្ហាតី”តិ ហិ វុត្តំ, អញ្ញថា សព្ពត្ថ “រូបិយ”ន្តិ បទំ និរត្ថកំ ហោតិ វិនាបិ តេន តទត្ថសិទ្ធិតោ។ អនេន ច វត្ថុំ បដិគ្គហិតំ, ទាយកេន ច វត្ថុមេវ ទិន្នំ, វត្ថុកាមេយេវ រូបិយំ ទេយ្យវិចេតន គណ្ហន្តា បនចាទេន ការេតព្វា។ អដ្ឋកថាយញ្ច “រូបិយេ អរូបិយសញ្ញីតិ សុវណ្ណាទីសុ លោហបត្តាទិសញ្ញី”តិ វុត្តំ “រូបិយំ បដិគ្គណ្ហាតី”តិ វចនវសេន។

“ອປິຈ ປຸຎ຺ຎກາຍາ”ຕິອາທິ ປນ ວິນີຕວຕ຺ຖຸທສ຺ສນຕ຺ຖໍ ວຸຕ຺ຕໍ, ເຕເນວ ຫິ “ພຍສ຺ມິໍ ເຄເຫ ພຸຊໍ ລຄ຺ຄິ ສລ຺ເລກ຺ຂິຕພ຺ພາ”ນ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ. ອຎ຺ຎຖາ ສລ຺ລກ຺ຂເຓ ວິຍຕິວເສນ, ວິຍຕິຍາ ຈ ສຕິ ນິສ຺ສຄ຺ຄິຍເມວ “ຣູປິເຍ ເຈຍຕິເກ”ຕິອາທິ ວຈນເຕາຕິ. ພຸຊໍ ວິນາສໍ ນິຣຕ຺ຖເກເມວ ອາປຊ຺ຊຕິ, ນ ຈ ນິຣຕ຺ຖກໍ. ກສ຺ມາ? ສຸສ຺ເຕ຺ຕ ທ຺ວຄຫາປຓາທິ ອສ຺ສຕິຍາ ທິນ຺ນໍ ວຕ຺ຖຸສຎ຺ຎາຍ ປຕິຄ຺ຄຫິຕຕ຺ຕາ, ເຕເນວ ນ ຣູປິຍໍ ທິນ຺ນຕ຺ຕາ ໂຫຕິ ປຕິຄ຺ຄຫິຕຕ຺ຕາຕິ. ເອຕ຺ຕ ອາປຕ຺ຕິເພທສາກິຈ຺ຈໍ ນຕ຺ຖິ, ຕໍ ປນ ທາຍກາເນເມວ ປທິທາຕພ຺ພໍ. ຕເຕາ ອຸປຍນ຺ຕໍ ກປ຺ປິຍການ຺ເຕ ສເລ຺ຍໍ ກປ຺ປຕີຕິ ພຍສ຺ສ ວິນາສນ຺ຕ຺ເຖາ “ອປິຈ ປຸຎ຺ຎກາຍາ”ຕິອາທີຕິ ເອາ ຕເຖ຺ຖາຕິ ອາຈຣິເຍາ.

ຣູປິຍສິກ຺ຂາປທວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາ.

໙. ຣູປິຍສໍໂວຫາຣສິກ຺ຂາປທວຓ຺ຓນາ

໕໘໙. “ຊາຕຣູປຣຊຕປຣິວຕ຺ຕນ”ນ຺ຕິ ອຸກ຺ກຏ຺ຐປຣິເຈ຺ຉເທນ ວຸຕ຺ຕໍ, ຕຖາ “ຣູປິຍໍ ນາມ ສຕ຺ຖຸວຓ຺ໂຓ ກຫາປໂຓ”ຕິອາທິ ປາຬິວຈນຕ຺ຕາ. “ອຣູປິເຍ ຣູປິຍສຎ຺ຎີ ຣູປິຍໍ ເຈຕາເປຕີ”ຕິອາທິ ທິກວຈເນນ, “ຣູປິເຍນ ປນ ນິສ຺ສຄ຺ຄິຍວຕ຺ຖຸໍ ເຈຕາເປຕິ ສຸສ຺ສ...ເປ... ນິສ຺ສຄ຺ຄິຍໍ ປາຈິຕ຺ຕິຍໍ ກຸຣຸກສ຺ສ ເຈຕາປິຕຕ຺ຕາ”ຕິ ອຏ຺ຐກຖາວຈເນນ ຈ ປນ ອຸກ຺ກຏ຺ຐປຣິເຈ຺ຉທາເປນ ລພ຺ພຕີຕິ ສິທ຺ທໍ. ສຕ຺ຖຸວຓ຺ໂຓ ຈ ກຫາປໂຓ ຈ ເຕເນ ເຍວ ວຕ຺ຖຸ ເວາຫາໍ ຄຈ຺ຉຕີຕິ ເອວເມຕ຺ຖ ສມຸຈ຺ຈເຍາ ເວທິຕພ຺ໂພ. ຍສ຺ມິໍ ປນ ສິກ຺ຂາປເທ “ນານປ຺ປກາຣກໍ ນາມ ກຕມ຺ປິ ອກຕມ຺ປິ ກຕາກຕມ຺ປີ”ຕິ ເອຕ຺ຖ ວິນຕ຺ຖາໍ ທິຓ຺ຓໍ ຣູປິຍາຣູປິຍານຕ຺ຕໍ ທ຺ວິນ຺ນໍ ຈເຕສ ປຕ຺ຕໍ ທິກາ ວຸຕ຺ຕາ, ອຏ຺ຐກຖາຈຣິເຍຫິ ທເສກເລສໂຕ ເອເກາ ທິເກາ ທສ຺ສິເຕາຕິ ສເຕ຺ຕ ໗ ໂຫນ຺ຕິ.

ເອຕ຺ຖາຫ – ອຎ຺ຎສ຺ມິໍ ສິກ຺ຂາປເທ ເອກສ຺ມິໍ ທິກເຈ຺ຉເທ ທສ຺ສິເຕ ສຕິປິ ສມ຺ພເວ ພຸຕເຣ ນ ທສ຺ສິຍນ຺ຕິ, ພຸເທວ ກສ຺ມາ ທສ຺ສິເຕາຕິ? “ນານປ຺ປກາຣກ”ນ຺ຕິ ຍາທິກາຍໍ ວຸຕ຺ຕຕ຺ຕາ ພຸເທວ ນານປ຺ປກາຣກາວທສ຺ສນຕ຺ຖນ຺ຕິ. ນ ກຍວິກ຺ກຍສິກ຺ຂາປເທປິ ວຕ຺ຕພ຺ພປ຺ປສຄ຺ເຄາຕີຕິ ເຈ? ນ, ພຸເທ ທສ຺ສິຕນຍຕ຺ຕາ. ອຖ ຈ ຣູປິຍສ຺ສ ວິກເປ຺ປ “ເຍ ເວາຫາເຣ ຄຈ຺ຉນ຺ຕີ”ຕິ ອເຕ຺ຕ ວຸຕ຺ຕຕ຺ຕາ ສຕ຺ຖຸວຓ຺ຓາທເຍາ ວຕ຺ຕອຎ຺ຎສປກາ ເອວາຕິ ສິທ຺ທໍ. ຕເຕາ ອວຕ຺ຕອຎ຺ຎສປເກຫິ ຊາຕຣູປຣຊເຕຫິ ເວາຫາເຣນ ນ ນິສ຺ສຄ຺ຄິຍນ຺ຕິ ອາປຊ຺ຊຕິ, ຕສ຺ມາ ຕໍ ອາປຊ຺ຊນຕ຺ຕນ຺ຕິ ທເສ຺ສເຕ຺ຕນ “ກເຕນ ກຕໍ ເຈຕາເປຕີ”ຕິອາທເຍາ ທິກາ ວຸຕ຺ຕາຕິ, ເອວໍ ສເຕ຺ຕ ຣູປິຍວິກເປ຺ປ “ເຍ ຈ ເວາຫາເຣ ຄຈ຺ຉນ຺ຕີ”ຕິ ນ ວຕ຺ຕພ຺ພໍ, ຕສ຺ມິໍ ປເທ ອວຸເຕ຺ຕ ອວຕ຺ຕອຎ຺ຎສປກາປິ ສຄ຺ຫໍ ຄຕາວ ໂຫນ຺ຕີຕິ ກຕາທີຫິ ທິກຕ຺ຕຍສ຺ສ ວຕ຺ຕພ຺ພປເຍາຊນໍ ນ ທິສ຺ສຕີຕິ ເຈ? ນ, ກປ຺ປິຍທເສ຺ສນ ກປ຺ປິຍທສ຺ສປອວຕ຺ຕນສ຺ສາປິ ຣູປິຍສໍໂວຫາຣກາວປ຺ປສຄ຺ຄເຕາ. “ເຍ ເວາຫາເຣ ຄຈ຺ຉນ຺ຕີ”ຕິ ວເຈເນນປິ ກປຸກ ກວຸລ ກໍສກາທັນ ສາທິກາທິປຣິວຕ຺ຕນສ຺ສາປິ ຣູປິຍສໍໂວຫາຣກາວປ຺ປສເຄ຺ຄາ ເອວາຕິ ເຈ? ນ, ກຕາທິວເສນ ຊາຕຣູປາທີນໍ ອກປ຺ປິຍວຕ຺ຖຸເສ຺ສາຍ ອນິເປ຺ປຕກາວທີປເນາ, ຕສ຺ມາ ກຸເຍເນປິ ຍເນຕໍ ກຕາກຕາທີເນສໍ ປາກຕິກຣູປິຍໍ ຍຖາ ກຫາປຓາຍາສກສເຂ຺ຕປໍ, ຍຖາ ກຫາປຓາທີໂວຫາຣຣູປກໍ, ກຸຍເຍຕໍ ພຸເທ ຈ ອນຕ຺ຖາທີຕສິກ຺ຂາປເທ ຈ ຣູປິຍໍ ນາຍາຕິ ອນິເປ຺ປຕຕ຺ຕສິທ຺ທິ ໂຫຕິ, ນ ຕທຸລ຺ລີນິ, ຕຕ຺ຖ ກຕາທິໂວຫາຣາສມ຺ພວເຕາ ເອຕ຺ຖາວຕາ ກຕາທິຕິກຕ຺ຕຍປ຺ປເຍາຊນໍ ວຸຕ຺ຕໍ.

ឥទានិ សេសត្តិកានិ វុច្ចតិ – ឯត្ថ ហិ យថាវុត្តប្បភេទំ និស្សគ្គិយវត្ថុ រូបិយំ នាម, សេសំ ទុក្កដវត្ថុបិ កប្បិយវត្ថុបិ ន រូបិយន្តិ អរូបិយំ នាម ហោតីតិ កត្វា “អរូបិយេ អរូបិយសញ្ញី បញ្ចន្នំ សហធម្មិកានំ អនាបត្តី”តិ ឥទំ ន ឯកំសិកំ អាបជ្ជតិ ទុក្កដវត្ថុម្ហិ ទុក្កដាបជ្ជនតោ។ ឥធ វចនប្បមាណតោ និស្សគ្គិយវត្ថុតោ អញ្ញំ អន្តមសោ មុត្តាទីបិ អរូបិយមេវ នាម។ តត្ថ បញ្ចន្នំ សហធម្មិកានំ អនាបត្តីតិ ចេ? ន, រាជសិក្ខាបទវិធានតោ។ តត្ថ ហិ “មុត្តា វា មណិ វា”តិ វុត្តំ, តស្មា មុត្តាទិ អកប្បិយំ ទុក្កដវត្ថូតិ ច សិទ្ធំ និស្សគ្គិយវត្ថុស្ស អភាវា។ ឯវំ សន្តេ “អរូបិយេ អរូបិយសញ្ញី បញ្ចន្នំ សហធម្មិកានំ អនាបត្តី”តិ សុទ្ធកប្បិយភណ្ឌំ សន្ធាយ វុត្តំ, ន សព្វំ អរូបិយំ។ តតោ អញ្ញត្ថ បន “អរូបិយេ រូបិយសញ្ញី”តិអាទិតិកទុក្កដេ ច អដ្ឋកថាយំ ទស្សិតតិកេ ច សព្វំ អរូបិយំ នាមាតិ វេទិតព្វំ, តស្មា អរូបិយភាវទីបនត្ថំ ទុតិយោ តិកោ វុត្តោ។ តទត្ថមេវ អដ្ឋកថាយំ ទស្សិតោ ឯកោ តិកោ។ កស្មា ន បាឡិយំ ឯសោ វុត្តោតិ ចេ? តត្ថ ចេតាបិតអរូបិយេ រូបិយឆឌ្ឌកសម្មុតិកិច្ចាភាវតោ។ តស្មិញ្ញេវ តិកេ វុត្តេ កប្បិយវត្ថុនាបិ អរូបិយឆឌ្ឌកសម្មុតិ ទាតព្វាតិ អាបជ្ជតិ, តស្ស វសេន រូបិយឆឌ្ឌកសម្មុតិ ឯវ ន វត្តព្វាតិ? ន, រូបិយស្សបិ សម្មុតិកិច្ចាភាវប្បសង្គតោ, តស្មា រូបិយេ រូបិយសញ្ញី កប្បិយវត្ថុំ ចេតាបេតិ បត្តចតុក្កេ តតិយបត្តំ វិយ, តំ សញ្ញាណិតំ និស្សជ្ជិតព្វំ, និស្សដ្ឋំ បន អញ្ញេសំ កប្បតិ តតិយបត្តោ វិយ។ អថ សម្បជ្ជិតរូបិយេន ចេតាបិតំ ហោតិ ទុតិយបត្តោ វិយ, តំ វិនាបិ សម្មុតិយា យោ កោចិ ភិក្ខុ ឆឌ្ឌេតិ, វដ្ដតិ។ តតោ បរំ “សចេ តត្ថ អាគច្ឆតិ អារាមិកោ វា”តិអាទិនា វុត្តនយេនេវ បដិបជ្ជិតព្វំ។ តត្ថ “រូបិយេ”តិ វា “អរូបិយេ”តិ វា សព្វត្ថ កុម្មប្បត្តេ អត្តនោ សន្តកំ, ឧបយោគប្បត្តេ បរសន្តកន្តិ វេទិតព្វំ។ ឯត្ថាហ – ឧបតិស្សត្ថេរោ បុរិមសិក្ខាបទេន រូបិយបដិគ្គហណំ វារិតំ, ឥមិនា សុទ្ធាកមេន កប្បិយការកស្ស ហត្ថេ កប្បិយំ និស្សាយ ឋិតេន សំវោហារោ វារិតោតិ។

៣៦៨។ និស្សគ្គិយវត្ថុនា និស្សគ្គិយវត្ថុំ…បេ… អបរាបរបរិវត្តនេ ឥមិនាតិ ឯត្ថ ឯកស្មិំ ឯវ វត្ថុស្មិំ ទ្វិន្នំ សិក្ខាបទានំ វសេន ឯកតោ អាបត្តិ វុត្តា, តំ បន បច្ឆិមស្ស វសេន និស្សជ្ជិតព្វំ។ ឯតេន និស្សគ្គិយំ អាបន្នម្បិ អាបជ្ជតីតិ ឯកោ។ បរស្ស រូបិយគ្គហណំ បរិវត្តនន្តិ រូបិយេ អគ្គហិតេ តស្ស អភាវតោ ឥមិនាវ អាបត្តិ, ន បុរិមេន ឱមសវាទោ វិយ។ មុសាវាទេន មុសា វទន្តស្សាបិ ហិ ឱមសវាទេនេវ អាបត្តិ។ និស្សគ្គិយវត្ថុនា ទុក្កដ…បេ… ឯសេវ នយោតិ ឯតស្ស យុត្តិ ទស្សេន្តោ “យោ ហិ អយ”ន្តិ អាហ។

វឌ្ឍិំ បយោជេន្តស្សាតិ ឯត្ថ ឥទំ គហេត្វា សតិ មាសេ, សតិ សំវច្ឆរេ “ឯត្តកំ ទេហី”តិ ចេ វទតិ។ រូបិយសំវោហារោ ហោតិ។ វិនា កប្បិយការកេន “ឯត្តកា វុឌ្ឍិ ហោតុ, ឯត្តកំ គណ្ហា”តិ វទតោ ទុក្កដំ កយវិក្កយលក្ខណាភាវតោ។ “មូលេ មូលសាមិកាន”ន្តិអាទិ កប្បិយការល្ហុបិយទស្សនត្ថំ វុត្តំ, ន កេវលំ និស្សដ្ឋំ អបរិភោគំ ហោតិ, បុន ឯវំ កតេ បរិភុញ្ជិតុំ វដ្ដតិ។ តស្សាបិ បរិភោគេ មូលស្ស កប្បិយការល្ហុបិយោ ចេ ន ហោតិ, កប្បិយំ អាចិក្ខិតព្វន្តិ យថា បាឡិយា ឯត្ថ កប្បិយការល្ហុបិយោ, សោ ច តតិយបទេបិ, “យថា ច អត្តនោ អត្ថាយ គហិតេ ឯវរូបុបិយោ, តថា សង្ឃាទិអត្ថាយ គហិតេបិ ឯសោ វា”តិ វុត្តំ។ ឥទមេ កិរ បឋមទុតិយបទេ យាវ គហណ្ឌេន បរិវត្តេតិ, តាវ ន កប្បិយការល្ហុបិយោ, អនេកបុរិសយុគម្បិ “អកប្បិយា ឯវា”តិ អដ្ឋកថាយំ វុត្តំ។ អត្រាណ្ឌិបនេ បន “សង្ឃសន្តកំ កប្បិយភណ្ឌំ វិក្កិណិត្វា អាគតកហាបណានិបិ បដិគ្គហណំ យោជេត្វាវ សម្បជ្ជិតព្វានិ, តស្មា កប្បិយការកោ ចេ ឥមានិ តានិ កហាបណានីតិ វទតិ, ន វដ្ដតិយេវ, បដិក្ខិបិតព្វំ, ន វិចារេតព្វំ, វិចារេតីតិ ចេ? សព្វេសំ ន កប្បតិ។ បដិគ្គហណំ យោជេត្វា

ᨻ᩠ᨿᨩᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣᨶᩥ ᨧᩮ ᩅᩥᨧᩣᩁᩮᨲᩥ, ᨲᩔ ᨧ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᨠᩥᨠ᩠ᨡᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᩁᩪᨸᩥᨿᩈᩴᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪁᪀᪨ ᨠᨿᩅᩥᨠ᩠ᨠᨿᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨴᩈᨾᩮ᪨ ᨸᨭᨸᩥᩃᩮᩣᨲᩥᨠᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨭᨸᩥᩃᩮᩣᨲᩥᨠᩮᩉᩥ᪨ “ᩋᨬ᩠ᨬᩣᩅᩮᩁᨲᩥ, ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩔᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩩᩁᩥᨾᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩮᨸᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ “ᨠᨿᩥᨲᨬ᩠ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩅᩥᨠ᩠ᨠᨿᩥᨲᨬ᩠ᨧᩣ”ᨲᩥ ᩑᨲᩴ ᨸᨴᩣᨶᩥ ᩅᩥᨸᩁᩦᨲᨲᩮᩣ “ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨽᨱ᩠ᨯ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨠᨳᩴ? “ᩍᨾᩥᨶᩣ ᩍᨾᩴ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨧᨶᩣᨶᩩᩁᩪᨸᨲᩮᩣ᪨ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿᩮᩅ ᩅᩥᨶᩥᨸᩣᨲᩴ ᨸᩮᨲᨲ᩠ᨳᩩ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᨠᨳᩣᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

ᨠᨿᩅᩥᨠ᩠ᨠᨿᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ ᨠᩮᩣᩈᩥᨿᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᩮᩣ᪨

᪃᪨ ᨸᨲ᩠ᨲᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ

᪁᪨ ᨸᨲ᩠ᨲᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨸᨮᨾᩮ᪨ ᨻᩣᩉᩩᨸᨲ᩠ᨲᩮ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨧᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨧᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩣᨧᨶᨸᩩᩴᩈᨠᩴ, ᨻᩣᩉᩩ ᨸᨲ᩠ᨲᩮ ᩅᩣ ᨠᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨧᨿᩴ ᨠᩁᩥᩔᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ “ᩋᨿᩮᩣᨲᨾ᩠ᨻᩁᩈᨸᩃᨿᩣᩈᩣᨲᩥᨠᩣᩉᩥᨠᩣ”ᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ –

“ᨠᩩᩈᩮᩣᩅᩣ ᩅᨶ᩠ᨷᩃᩮᩈ᩠ᨿᩣ, ᨠᩩᩈᩮᩣᩅᩣᨲᩴ ᩅᨶ᩠ᨷᨠᩴ;

ᨸᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᨶ᩠ᨷᨠᩮᩃᩣ ᨿᩣᩈᩣ-ᨲᩥ ᨠᨿᩣᩉᩩ ᩅᨶ᩠ᨷᨠᩃ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ –

ᩋᩣᨴᩥ ᩃᩮᩣᨠᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩮ ᨴᩥᩔᨲ᩠ᩅᩣᩅ ᨠᩮᨧᩥ ᨸᨸᨬ᩠ᨧᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨

᪆᪀᪂᪨ ᨴᩈᩣᨲᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩈᩣᨲᩦᩉᩴ ᨸᩩᨷ᩠ᨷᩮᨠᩥ᪨ “ᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᩔ ᨿᨲ᩠ᨲᩣ ᨶᩣᨿ ᩋᨲᩥᨶᨲᩮᩣ ᩅᨶ᩠ᨷᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩣᩁᨠᩣ”ᨲᩥ (ᨿ᪨ ᨲᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪂᪨᪆᪀᪂) ᩅᩣᨧᩩᨿᩣᨿᩩᩈᩩᨲ᩠ᨲᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᩣᩃᩮᩣᨸᩔ ᩅᨶ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᨠᩣᩁᩴ ᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᩴ ᩋᨶᩩᩁᩪᨸᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩮᩉᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ “ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥᨿᩣ ᨸᨲ᩠ᨲᩈᨶ᩠ᨶᩥᨧᨿᩔ ᨧᩣᩁᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᨴᨶᩩᩃᩮᩣᨾᨲᩮᩣ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥᨲᨿᩥ ᨴᩩᨲᩥᨿᩮᩣ

ᩅᩣᩁᩥᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩴ ᨶ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨷᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩅ“ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨧᨿᩴ ᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩋᨶᨵᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ ᩋᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩥᨲᩮᩣ”ᨲᩥ (ᨷᩣᨧᩥ᪨ ᩃᩥ᪑᪓) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩈᩣ ᩉᩥ ᨠᨳᩥᨶᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᨠᩮ (ᨾᩉᩣᩅ᪨ ᪑᪐᪙ ᩋᩣᨴᨿᩮᩣ) ᨶᩥᨧᨿᩈᨶ᩠ᨶᩥᨵᩥ ᩅᩥᨿ ᩑᨠᩮᩣᨷᩥ ᨷᩩᨶᨴᩥᩅᩈᩮ “ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨧᨿᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩁᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩮ ᨷᨶ “ᨴᩩᨲᩥᨿᩮᩣ ᩅᩣᩁᩥᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩩᩴ ᨶᩥᨿᨲᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨷᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩩᩴ ᨶ ᩃᨽᨲᩥ᪨ ᩈᨧᩮ ᩑᨠᨲᩮᩣ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ, ᨴ᩠ᩅᩮᨷᩥ ᨶ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩅᩥᩈᩩᩴ ᩅᩥᩈᩩᩴ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ, ᨴᩩᨲᩥᨿᩮᩣ ᩋᨶᨵᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩮᨲᩩᩴ ᨷᨶ ᨻᩉᩪᨷᩥ ᩃᨽᨲᩥ᪨ ᨻ᩠ᨿᨣᩣᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᨿ “ᨶᩣᨿᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᩣᨿᨲ᩠ᨲᩥ ᨿᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᩣ ᨿᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᩣᨿᩮᨠᩣ ᨿᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᨠ᩠ᨠᩮᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨

᪙᪐᪘᪨ “ᨷᩣᨠᩔ ᩉᩥ ᩐᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᨷᨲ᩠ᨲᩈᨦ᩠ᨡ᩠ᨿᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᩋᨶᨵᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣᨷᩥ ᨴᩩᨷᩣᨠᩮᨶ ᩈᩮᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩅᩥᨩᩉᨲᩦᨲᩥ ᨧᩮ? ᨶ, ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩅᩥᨩᩉᨶᩮᩈᩩ ᩋᨶᩣᨣᨲᨲ᩠ᨲᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨷᨴᩩᨾᩥᨠᩴ ᩑᩅ ᩐᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᨷᨲ᩠ᨲᩈᨦ᩠ᨡ᩠ᨿᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨷᩮᨲᩩᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ “ᩐᨶᨷᨬ᩠ᨧᨻᨶ᩠ᨵᨶᩮᨶᩣ”ᨲᩥ ᩉᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨨᩥᨴ᩠ᨴᩮ, ᩁᩣᨩᩥᨿᩣ ᨧᩣ ᩉᩥ ᩈᨲᩥ ᨲᩮᩉᩥ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩅᩥᨩᩉᨲᩦᨲᩥ ᩅᩥᨩᩉᩥᨲᩮ ᨶᩣᨾᩴ ᨷᨭᩥᩈᩮᨵᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᩩᨴ᩠ᨵᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣᨷᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨷᩮᨲᩩᩴ ᨶ ᩃᨽᨲᩥ᪨

᪙᪙᪨ ᨷᨲ᩠ᨲᨠᩣᩁᨠᩮᩣ ᨾᩪᩃᩴ ᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨷᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩥᨷᩥᨲᨴᩥᩅᩈᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ᪨ ᨴᩣᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨴᩥᩅᩈᨲᩮᩣ, ᩈᩩᨲᨴᩥᩅᩈᨲᩮᩣ ᩅᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨴᩈᩣᩉᩴ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩃᩥᨦ᩠ᨣᨷᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᨶᩮ ᨷᨶ ᨴᩈᩣᩉᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮ ᨷᨲ᩠ᨲᩈᩣᨾᩥᨠᩔ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩔ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩥᨿᩣ ᨷᨶ ᩁᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮ ᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩥᨿᩴ᪨

ᨷᨲ᩠ᨲᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪒᪨ ᩐᨶᨷᨬ᩠ᨧᨻᨶ᩠ᨵᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪙᪑᪑-᪑᪨ ᨻᩉᩪ ᨷᨲ᩠ᨲᩮ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨷᩮᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩑᨠᩮᨠᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨷᩮᨶ᩠ᨲᩣ ᨻᩉᩪ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨻᩉᩪ ᨷᨲ᩠ᨲᩮ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨷᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨻᩉᩪ ᩅᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨷᨲ᩠ᨲᩮ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨷᩮᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ “ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨷᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ, ᨿᩮᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨷᩮᨿ᩠ᨿ, ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩔᩣ”ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩴ ᩐᨶᨷᨬ᩠ᨧᨻᨶ᩠ᨵᨶᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ? ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨠᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨷᩮᨲᩥ, ᨷᨿᩮᩣᨣᩮ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩑᨠᩮ᪨ ᨷᨭᩥᩃᩣᨽᩮᨶ ᨷᩁᩥᨿᩣᨴᩥᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩴ “ᨷᨭᩥᩃᩣᨽᩮᨶ ᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩥᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᨷᩣᩊᩥᨿᩣ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣ ᩈᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ ᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩥᨿᩴ ᩋᩣᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᩅᩣᩁᩅᩥᩁᩮᩣᨵᩮᩣ ᨧ᪨ ᨿᩣ ᨠᩣᨧᩥ ᨷᨶ ᩋᨠᨲᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨶᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᨠᩣᩃᩮ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ ᨾᩮᩅ᪨ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩮᨮᩣᨲᩥ ᨻ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮ, ᨶᩮᨶᩮᨲᩣᨲᩥ ᨧᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᩉᩮᨲ᩠ᩅᨲ᩠ᨳᩮ ᨠᩁᨱᩅᨧᨶᩴ᪨

ᩐᨶᨷᨬ᩠ᨧᨻᨶ᩠ᨵᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪓᪨ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪙᪑᪐᪨ “ᩈᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨾᩣᩃᩣ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᨴᩮᩅᨲ᩠ᨲᩣ ᨾᩉᨴ᩠ᨵᩥᨠᩮᩣ ᩋᨶᩩᨽᩣᩅᩮᨶ ᨾᩣᩃᩣ ᨷᩥᨿᩴ ᨴᩣᨲᩩᩴ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲᩥ ᩈᨷ᩠ᨷᩩᩁᩥᩈᩣᨶᩴ,

ᩈᨻ᩠ᨿᩮᩣᩉᩣᩁᩮᨷᨠᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩣ, ᩅᩦᨾᩴᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥᨾᩔ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥᩅᩥᩈᨿᨲ᩠ᨲᩣ.

᪑᪑᪑. “ᩑᨿᩴ ᨾᩴ ᨠᨷ᩠ᨷᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᩮᨶ ᩑᨿᩴ ᨾᩴ ᨶ ᨠᨷ᩠ᨷᨲᩥ, ᩑᨲᩴ ᩈᨷ᩠ᨸᩥᩋᩣᨴᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨷᩥ ᨶ ᨠᨷ᩠ᨷᨲᩥ, ᨶ ᨷᨶ ᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩥᨿᩅᨲ᩠ᨳᩪᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ. ᨲᨳᩣ ᨶ ᨷᨱᩦᨲᨽᩮᩣᨩᨶᩅᨲ᩠ᨳᩪᨲᩥ. ᩏᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨠᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩣᩉᩁᨱᨲ᩠ᨳᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩴ. ᨻᩣᩃᨴᩣᩁᨠᩮᩉᩥ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩣᩉᩁᩥᨲᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ. ᩈᩩᨡᩮᨿ᩠ᨿᩈ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᨷᨧ᩠ᨨᩣᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩮᩉᩥ, ᨷᩩᩁᩮᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩮᩉᩥ ᨧ ᨠᨲᩣᨶᩴ. “ᨾᩴᩈᩔ ᩋᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ ᨠᩣᩁᨱᨷᨲᩥᩁᩪᨷᨠᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ. ᨬᩣᨴᩥᩔᨲᩥ “ᩅᩥᨠᩣᩃᩮ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨶᩅᨶᩦᨲᨾᩮᩅ ᨬᩣᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣᨠᩣᩁᩮᨿ᩠ᨿ ᨶ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᨠᨲᩣᨶᩥ ᩋᨷᩁᩥᨲᩮᩣᨯ᩠ᨰᩣᨶᩥ, ᨷᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᩣᨾᩔ ᩈᩣᨾᩴᨷᩣᨠᩴ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩁᩮᩅᨲᩔ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. “ᩃᨽᩴ ᨠᨾᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᩃᩥᨴ᩠ᨵᩴ ᨷᨠ᩠ᨠᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨠ᩠ᨠᨾᨷ᩠ᨷᩥ ᩅᩥᨠᩣᩃᩮ ᨠᨷ᩠ᨷᨲᩦᨲᩥ ᩈᩥᨴ᩠ᨵᩴ. ᩁᩮᨡᨾᩮᨴ᩠ᨴᩦᩉᩦᨲᩥ ᨿᩣᩅᨩᩦᩅᩥᨠᩁᩮᨡᨾᩮᨴ᩠ᨴᩦᩉᩥ. ᨠᨲᩮᩉᩥ ᨷᩩᩁᩮᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ ᨠᨲᩴ ᩅ᩠ᩈ. ᩈᩩᩁᩣᨾᨷᨲᩦᨲᩥ ᩑᨠᩮᩣ, ᨲᩴ ᨶ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ. ᨶᩥᨻ᩠ᨷᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨷᩥᨭ᩠ᨮᨡᩣᨴᨶᩦᨿᨲᩮᩣ. “ᨲᩮᩃᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲ... ᨷᩮ... ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᩋᨲᩮᩃᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩮᩉᩥ, ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩮᩉᩥᨷᩥ ᨠᨲᨲᩮᩃᩴ ᨠᨲᨴᩥᩅᩈᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩥ ᨴᩥᩔᨲᩥ, ᨠᩁᨱᩮ ᩁᩪᨷᩈᩣᩁᩮᩣᨲᩥ ᨠᩮᨧᩥ.

᪑᪑᪒. ᩋᩅᩈᨠᩈᩁᩮ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩃᩥᨦ᩠ᨣᩣᨶᩥ ᨷᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩥᩃᩴ ᨷᨧᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨠᩈᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᨷᩥᩃᨾᩮᩅ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᨷᩥᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᨷᨠ᩠ᨠᨷᩥᩃᨠᩈᩁᩮ ᨩᩦᨾ ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨧ᩠ᨧᩣᨿᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ. ᩅᩈᩣᨿ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨷᨠ᩠ᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᨧᩮ? ᩅᩅᩴ, ᨡᨶ᩠ᨲᩴ, ᨶᩅᨶᩦᨲᩮ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᨷᩣᨳᩥᩋᩣᨴᩥᩈᨾ᩠ᨷᩩᨱ᩠ᨱᩴ. ᨾᨿ᩠ᩉᩥᨻᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨠᩣᩃᩥᨠᩣ ᨾᨨᩣᩈᨾ᩠ᨽᩥᨶ᩠ᨶᩮ ᨿᩮᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ, ᩈᩈᨾ᩠ᨽᩥᨶ᩠ᨶᩣ, ᨠᨳᩴ? ᩈᨾ᩠ᨷᩥᨠ᩠ᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩴ ᨾᨿ᩠ᩉ ᨿᩣᩅᨠᩣᩃᩥᨠᩴ. ᩋᩈᨶᩮᩃᩴ ᩈᨶᩥᨠᩣᩈᨾᩥᩔᩴ ᨿᩣᨾᨠᩣᩃᩥᨠᩴ, ᩋᩈᨾᩥᩔᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᨠᩣᩃᩥᨠᩴ, ᨾᨿ᩠ᩉᩈᩥᨴ᩠ᨵᩴ ᨷᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᨿᩣᩅᨩᩦᩅᩥᨠᩴ. ᨲᨳᩣ ᩈᩩᩈᩩ ᩅᩣ ᩁᩈᩮᩣ ᩅᩣ ᩈᨠᩈᩁᩮᩣ ᨿᩣᩅᨠᩣᩃᩥᨠᩮᩣ, ᨶᩥᨠ᩠ᨠᩈᩁᩮᩣ ᩈᨶᩥᨠᩣᩈᨾᩥᩔᩮᩣ ᨿᩣᨾᨠᩣᩃᩥᨠᩮᩣ, ᩋᩈᨾᩥᩔᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᨠᩣᩃᩥᨠᩮᩣ, ᩈᩩᨠ᩠ᨡᨠᩈᩴ ᨿᩣᩅᨩᩦᩅᩥᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ. ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? ᩈᨶᩥᨠᩣᩈᨾᩥᩔᩮᩅᩥᩈᩮᩈᨲᩮᩣ.

ᨠᩥᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ? ᩅᨲᩪᩈᩩ ᨠᩣᩃᩥᨠᩮᩈᩩ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᨣᩁᩩᨠᩴ, ᩋᨷᩁᩴ ᩋᨷᩁᩴ ᩃᩉᩩᨠᩴ. ᨲᩮᩈᩩ ᩅᩣᨿᩴ ᩈᨶᩥᨠᩣᩈᨾᩥᩔᩮᩣ ᨣᩁᩩᨠᩴ ᩃᩉᩩᨠᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᩃᩉᩩᨠᨬ᩠ᨧ ᨣᩁᩩᨠᩴ. ᩋᨲ᩠ᨳᩁᩈᩣᨴᩦᨶᩥ ᩉᩥ ᨿᩣᩅᨠᩣᩃᩥᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᨣᩁᩩᨠᩣᨶᩥ, ᩈᨶᩥᨠᩣᩈᨾᩥᩔᩮᩣ ᨷᨶ ᨲᩣᨶᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᨷᩥᨶᩣᨴᩥᩈᨾ᩠ᨻᨬ᩠ᨬᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩃᩉᩩᨠᩣᨶᩥ ᨿᩣᨾᨠᩣᩃᩥᨠᩣᨶᩥ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ. “ᨨᩣᨱᩥᨲᩴ ᨶᩣᨾ ᩏᨧ᩠ᨨᩩᨾ᩠ᩉᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ ᩏᨧ᩠ᨨᩩᩁᩈᩴ ᩏᨷᩣᨴᩣᨿᩣ”ᨲᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᩏᨧ᩠ᨨᩩᩁᩈᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᨠᩣᩃᩥᨠᩮᩣᨲᩥ ᩈᩥᨴ᩠ᨵᩴ. ᨲᨲ᩠ᨳ “ᩈᨶᩥᨠᩣᩈᨾᩥᩔᩮᩣ ᨲᩴ ᨿᩣᨾᨠᩣᩃᩥᨠᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᨶᨿᩮᩣ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩮᩣᨩᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ.

ᩋᨷᩥᨧᩮᨲ᩠ᨳ ᩏᨧ᩠ᨨᩩᩁᩈᩮᩣ “ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩏᨧ᩠ᨨᩩᩁᩈ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨾᩉᩣᩅ. ᪓᪐᪐) ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨣᩥᩃᩣᨶᩔ ᩅᩥᨿ ᩏᨧ᩠ᨨᩩᩁᩈᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᨲᩮᩣ ᩈᨶᩥᨠᩣᩈ ᩋᩈᨾᩥᩔᩮᩣᨷᩥ ᩋᨣᩥᩃᩣᨶᩔ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᨲᩮᨶᩮᩅᩣᩉ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ “ᩏᨧ᩠ᨨᩩᩁᩈᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨠᩈᩁᩮᩣ ᨷᨧ᩠ᨨᩣᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ (ᨾᩉᩣ. ᩋᨭ᩠ᨮ. ᪓᪐᪐). ᩋᨿᩴ ᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨶᩮᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩣ. ᨠᩮᨧᩥ ᨷᨶᩣᩉᩩ “ᨨᩣᨱᩥᨲᩴ ᨶᩣᨾ ᩏᨧ᩠ᨨᩩᨾ᩠ᩉᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ, ‘ᩏᨧ᩠ᨨᩩᩁᩈᩴ ᩏᨷᩣᨴᩣᨿᩣ’ᨲᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᨧ ᩏᨧ᩠ᨨᩩᩁᩈᩮᩣ ᨨᩣᨱᩥᨲᨾᩮᩅ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨣᩥᩃᩣᨶᩔ ᩅᩥᨿ ᨷᨭᩥᨷᨴ᩠ᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ. ᨠᩮᨧᩥ “ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᨠᩣᩃᩥᨠᩮᩣᩅ ᩈᨾᩣᨶᩮᩣ ‘ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩏᨧ᩠ᨨᩩᩁᩈ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᩈᩩᩴ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᩈᨾᩥᩔᩮᩣᨷᩥ ᩋᨣᩥᩃᩣᨶᩔ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ. ᨠᩮᨧᩥ “ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶ ᩅᩥᩈᩩᩴ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩣ ᩈᨾᩥᩔᩮᩣ ᩅᩣ ᩋᩈᨾᩥᩔᩮᩣ ᩅᩣ ᨿᩣᨾᨠᩣᩃᩥᨠᩮᩣᩅ, ᨣᩥᩃᩣᨶᩔ ᨷᨶ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᨠᩣᩃᩥᨠᩮᩣᨸᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ. ᨠᩮᨧᩥ “ᨣᩥᩃᩣᨶᩔ ᩅᩥᨿ ᩈᩮᩣ ᩋᨣᩥᩃᩣᨶᩔᩣᨷᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᨠᩣᩃᩥᨠᩮᩣᨿᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ.

ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨿᩴ ᨷᨮᨾᩣᨧᩁᩥᨿᩅᩤᨴᩮ ᩅᩥᨧᩣᩁᨱᩣ – ᨷᩣᩊᩥᨲᩣᨶᩩᨾᨲᩥᨿᩣᨶᨿᩮᨶ ᨠᩣᨿᨠᨾ᩠ᨾᩣᨶᩩᨾᨲᩥᨿᩣ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣ ᩅᩥᩈᩩᩴ "ᨠᩣᨿᨠᨾ᩠ᨾ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩣᨿᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨶᩩᨾᨲᩥ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ ᩋᩣᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᨲᨳᩣ "ᨠᩣᨿᨠᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩮᨲᩥ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨧᨩ᩠ᨩᨲᩦ"ᨲᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣ "ᩅᨲ᩠ᨳᩣᨷᩴ ᨧᨩ᩠ᨩᨲᩦ"ᨲᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩅᩥᨿᩣᨲᩥ, ᨶ ᨧ ᨲᨳᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨧᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨠᩣᨿᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨲᩥ ᨶᩮᩣ? ᨶ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᩈᩣᨵᩣᩁᨱ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨷᨠᩣᩃᩥᨠᩔ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᩣᩃᩮᨶᨠᩴ ᩋᨶᩩᨷᩃ᩠ᩃᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨠᩣᩁᩮᨶ

ᨩᩦᩅᩥᨲᩥᨾ᩠ᩉᩣ ᨧᩩᨲᩣᨲᩥ ᨶᩮᩣ? ᨶ ᩅᨲ᩠ᨳᩣ "ᨠᩣᨿᨠᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᩅᨲ᩠ᨳᩣᨷᩴ ᨧᨩ᩠ᨩᨲᩦ"ᨲᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨧᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨠᩣᨿᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨶ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᨲ᩠ᨲᩥ ᨶᩮᩣ? ᨶ, ᩏᨧ᩠ᨧᩣᩁᩥᨲᩣᨧᩩᨲ᩠ᨲ

ᨲᨧᨶᨲ᩠ᨳᩣᨶᨿᩮᨶ ᩅᩥᨿ ᩋᨿᨷ᩠ᨷᩥ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲ᩠ᨳᨿᩮᨶ ᨧᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᨶ ᨲᩮᨶ ᨷᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ ᨲᩮᨶ ᨷᨶᩴ ᩋᨷᩁᩥᨾᨠᩣᨠᩣ "ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨧᨩ᩠ᨩᨲᩦ"ᨲᩥ ᨧᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩮᩣ? ᨶ,

ᨿᩣᨧᨠᩣᩃᩥᨠᨠᩣᨧᨷ᩠ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᨲᩣ ᨶ ᨶᩮᩣ ᨷᨶᩮᩣ ᩋᩣᨠᩥᩁᩮᩣᨶᩥᨠᩔᩣᨷᩥ ᨠᩣᨿᨠᨾ᩠ᨾᩔ ᨷᩥᩁᩮᩣᨵ ᨷᩣᩊᩥᨲᩣᨴᩥᨠᩣᨧᨷ᩠ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᨲᩣ ᩋᨿᨾᩮᩅ

ᨲᨲᩥᨿᨧᨲ᩠ᨳᩣᨧᩁᩥᨿᩅᩤᨴᩔ ᩅᩥᨧᩣᩁᨱᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᩅᩤᨴᩮ ᩅᩥᨧᩣᩁᨱᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ, ᩅᩥᨿᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᨠᩮᩈᨩ᩠ᨩᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᩮ (ᨿᩣᨲᩣᨧ ᪑᪐᪐) ᩋᩣᨴᩥ ᨠᨳᩥᨿ᩠ᨿᨲᩥ

ᨷᩣᩊᩥᨲᩴ ᨠᩣᨿ ᨠᨾ᩠ᨾᨿᩣᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲ᩠ᨲᩥ ᨿᨧᩩᨠᨲᩣᩃᨠᩣᩁᩥᨿᩣᨶᨾᩮᩈᩩ ᨷᩣᩊᩥᨲᩣᨴᩥᨶᩮᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᨧᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩥᩔᨠᩥᨿᨧᨲ᩠ᨲᨷᩣᩊᩥᨲᩔ ᩅᩥᨶᩮᨶᨷᨧᨧᨶᩴ, ᨲᩮᨶᩮᨲᩴ

ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩥ "ᨲᩥᩔᨠᩥᨿᨧᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᩴ ᨻ᩠ᨷᨵ ᨷᩣᩊᩥᨲᩴ ᨠᩣᨿ ᨠᨾ᩠ᨾᨿᩣᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲ᩠ᨲᩮᨶ, ᨶ ᨿᨧᩩᨠᩣᨴᩥᨶᩮᩣ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲ᩠ᨲ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᩣᨧᨲᩣ ᩅᩥᨠᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᨿᩣᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲ᩠ᨲᩴ, ᨶ ᨲᩴ

ᨶᨭ᩠ᨮᩴ ᨷᩣᩊᩥᨲᨾᩮᨶ ᨠᩣᨿᩣᨲᩥ ᨶᩣᨾᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨲᩮᨶᩮᨲᨧ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮ ᨷᩣᩊᩥᨲᩴ ᨷᨮᨾᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥᨣᩣᨧ ᨷᨭ᩠ᨮᩣ ᨠᩣᨿᨠᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᨬ᩠ᨬᩣᨲᩮᩣ, ᨲᨳᩣ ᨲᨲ᩠ᨳᨧ

ᨣᩮᩉᩴ, ᨣᩮᩉᨩᩩᨠᩣᨲ᩠ᨲᩣ

ᨠᩣᨿᨠᨾ᩠ᨾᩴᨠᩣᨿᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨷᨬ᩠ᨬᩣ ᨧᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩥᩅᩥᨿᩩᨲ᩠ᨲ ᨶᨿᨶᩴ ᩃᨴ᩠ᨵᩥ "ᨠᩣᨿᨠᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᨿᩣᨿᨠᩣᩃᩥᨠᩣ"ᨲᩥ "ᨲᩮ ᩋᨷᨬ᩠ᨬᩣ ᨧᩣᨲᩥ ᨶᩣᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᨶᩣ ᩋᨷᨬ᩠ᨬᩣ ᨧᩣ

ᩋᨧᨲ᩠ᨲᨾᨷᨬ᩠ᨬᩣ ᨧᩣᨲᩥ ᩅᩥᨶᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩣ ᨧᩣ"ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨧᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲ᩠ᨲᩥ, ᨲᩴ ᨶ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ "ᨠᩣᨿᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩣᨿᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ"ᨲᩥ ᨻ᩠ᨷᨿᩔ ᨧᨶᨶᩔ

ᨷᨿᩮᩣᨩᨶᩣᨠᩣᨧᨷ᩠ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᨲᩣ, ᨠᩥᨬ᩠ᨧᨶᩣ ᨷᨶᨶᩣᨵᩥᨠᩣᩁᩣᨠᩣᨧᩣ ᨶᩣᨿᨷᩥᨶᩮᩣ ᨻ᩠ᨷᩣᨴᩥᨶᨷ᩠ᨷᩮᨲᩣᨲᩥ ᨶᩮᩣ? ᨶᩣᨿᩴ ᩋᨷᨬ᩠ᨬᩔ ᨠᩣᨿᨠᨾ᩠ᨾᩔ ᨲᩮᨶᩴ

ᩋᨲ᩠ᨳᨶᩣᨿᨲᩥᨿᩣ ᨷᩣᩊᩥᨲᨠᩣᨧᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣ ᨧ ᨷᨶᩮᨲᩣ "ᨷᩩᩁᩮᨠᨲ᩠ᨲ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩮᨶ ᩋᨷᩁᩥᨿ᩠ᨿᩣᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣᨴᩣᨶᨠᩮᨶ ᨠᨲᨷᩣᩊᩥᨲ"ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᨿᨬ᩠ᨬᩮᨶᩮᨲᩣ ᨧ

ᨲᩴ ᩋᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᨲ᩠ᨳ "ᩋᨷᩁᩥᨿ᩠ᨿᩣᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣᨴᩣᨶᨠᩮᨶ ᨶᨿᩴᨠᨲᩴ ᨶᩥᨴᩣᨶᩥᨶᩮᨶ ᨧᨲᩦ"ᨲᩥ ᨧᨶᨶᩴ ᨿᩴ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩣᨶᩴ ᨶᩣᨿᨷᩥᨠᩴ ᨶ ᨩᩮᨶᨲᩥ,

ᨶᨧᨲ᩠ᨲᨠᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨠᨲᩴᨶᩮᨶ ᨲᩴ ᨠᩮᨶᩣᨲᩦᨲᩥ ᨴᩦᨷᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ ᨶ ᨧᨩ᩠ᨩᨲᩥ ᩅᩥᨠᩣᩁᩮᨶᨲᩥ ᨷᨷᩥᨶᩣᨠᩣ "ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣᨵᩥᨷᩣᩊᩥᨲᩴ 'ᨶᨭᨲᨷᩥᨠᩴ

ᩅᩥᨿ ᨩᩦᩅᩥᨲᩣᨶᩥᨠᩴ ᨶᨧᨲ᩠ᨲᨠᨷᨬ᩠ᨬ ᨠᩣᨿ ᩉᩮᩣᨲᩦ'ᨲᩥ ᨶᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨷᩩᩁᩮᨠᨲ᩠ᨲᨿᩮᨶ ᨧᨩ᩠ᨩᨲᩦ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨿᨳᩣᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨧᩁᩥᨿᩣ "ᩅᩥᨧᩴ ᨷᩣᩊᩥᨲᨣ᩠ᨣᩉᨱᩴ ᩋᨿᨧᩩᨶᩴ,

ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨶ ᨧᨩ᩠ᨩᨲᩦ"ᨲᩥ ᨧᨴᩥᩔ ᨠᩥ ᨿᨧᩩᨴᩣᨿ, ᩋᨿᨧᩩᨴᩣᨿ ᨧᩣᨲᩥ? ᩋᨲ᩠ᨳᩮᨿᩮᨶ ᨴᩮᨿ᩠ᨿᨲᩴ ᨿᨳᩣᨷᨧ᩠ᨧᨿᩴ ᨲᨳᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩥ ᨠᩣᨿᨲᩥᨿ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩮᩣᨶᩣ ᩋᩣᩉ

ᨠᩥᨶ ᨲᩴ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩥ ᨠᩣᨿᨠᩮᨲᩣ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩮᨶᩮᨲᨧᩣᩉ "ᩃᨴ᩠ᨵᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲ ᨷᨶ...ᨷᩮ... ᨧᨩ᩠ᨩᨲᩦ"ᨲᩥ "ᨲᩴ ᩃᩮᨶᨿᩮᨶ ᨷᨠ᩠ᨠᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨧᨲ᩠ᨲᩥ"ᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ ᨴᩥᩔᨲᩥ

ᨠᩣᨿ ᨷᩮᩣᩁᩣᨱᩣᨶᩴ

ᨠᩮᨶᨧᩥ ᩋᩣᨴᩥᨶᩴ ᨧᨶᨶᨲ᩠ᨳᨠ ᨻ᩠ᨷᨲᩮᩁ ᩋᨲ᩠ᨳᨴ᩠ᩅᩤᩁᨧᨶᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ "ᩋᩣᩉᩣᩁᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᩁᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᨿᨲ᩠ᨳᩣᨲᩦ"ᨲᩥ ᩃᨴ᩠ᨵᨠᩮ (ᨿᩣᨲᩣᨧ ᪑᪙᪐) "ᨿᩴ ᨠᩮᨶᨧᩥ ᨶᩣᨧ ᩋᩔ

ᨠᩮᨶᨧᩥ ᨶᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩃᩮᩣᨠᩔ, ᩋᩣᩉᩣᩁᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᨶᩮᨿ᩠ᨿ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᨧᩣᩁᨱᩣ ᨠᩮᨶᨧᩥ ᩃᨴ᩠ᨵᨠᩮ ᩋᩣᨴᩥ ᨠᨳᩥᨿ᩠ᨿᨲᩥ

᪑᪗᪒᪓. ᨴ᩠ᩅᩤᩁᨧᩣᨲᨷᩥᨶᨠᨧᩣᨲᩥᨠᩥᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩤᩁᩔ ᨧ ᨧᩣᨲᨷᩥᨶᩣᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᨧᩣᨲᩥᨠᩴ ᨠᨶᩣᨧᨷᨠᩮᨷ᩠ᨷᨿᨲ᩠ᨲᨠ ᩉᩥ ᨲᩣᨶᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᨠᩮᩣ ᨶᨠᩣᨧ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲᩣᨶᩥ

ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ "ᨿᨠᨷ᩠ᨷᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩦ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ "ᨠᨶᩣᨧᩣ ᨠᩣᨿ ᨠᨠᨠᩃᨿ᩠ᨿᩣᨴᩥᨠᩥᨷᩦ"ᨲᩥ ᨧᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩮᨲᩦᨲᩥ "ᨻ᩠ᨷᩣᨲᩥ ᩋᨴ᩠ᨵᩣᩉᨶᩥᨿᩴ ᨶ ᨠᨳᩥᨿ᩠ᨿᨲᩥ,

ងាហិរបរិកោរកោ កចិឃ្សតិ”តិ ចិត្តំ ក្ខប្បាភេតិ។ ព្ពឆ “ចិកបេ្យតិ”តិ បឆំ តត្តិ៍ អឆិដ្ឋាតយ្យិ យុលាទ្ទ្យហិឃា ទុត្តំ “ព្ពយំ តចតិតំ អឆិដ្ឋាយិ”តិ អចត្តព្ពភោតា។

៤១៩។ បរិកុឌ្ឍាតំ្យបត ត ចដ្ឋតិតិ ចិឃ្សាឃាកាចំ ឃត្តាឃ ទុត្តំ ឃទេច ឃចិឃ្សាភេយា, ចដ្ឋតិតិ “បរិកុឌ្ឍ ត្ខ”ត្តិ ឲត្តាចតា ចិឃ្សដ្ឋិតំ ហោតិ, តឃ្ខា ក្ខកិត្តិ អតាបត្តីតិ ឃព្ពត្តោ ឃទេច ត ចិឃ្សដ្ឋិតំ, អាបត្តិ ហោតីតិ ឃិទ្ធំ តឃ្ខា ក្ខកិត្តិ ឃត្តកំ ឌីចទំ អព្ភាតទេត ឃប្ពុលិកុតោត អឆិដ្ឋាតព្ពំ ទេតា ទេច អឆិដ្ឋាតិ, តិឃ្សក្កិឃំ ហោតីតិបិ ឃុព្ហតិ។ កាកតិកយត្តទេប្បា ប្បុលំ អឌិត្តំ, “ត អឆិដ្ឋាតុបក់...បេ... ឃកកាចំ ត ក្ខបេតី”តិ ព្ពយិតា ឲតំ ឃឌិឃំ ត ហោតិ, អាកិឆយ្យិកាលាតំ ឌិត្តំ ចិឃ ច ត ហោតិ។ កឃ្ខា? អាកិឆយ្យិកា ហិ អតុបឃយ្យត្តាបិ ហោត្តិ, បត្ថា អាកិឆយ្យិកុតាតយ្យិ តំ ឃាឆារណំ ហោតីតិ។ ឲត្ត ទេច្ចបិ ក្ខបឃយ្យត្តា ឲច, ក្ខិត្តយ្យិ តត្ត ឃចាកាយកទេលឹយតា អត្តិ យយត្តប្បា, ត ឲចំ តទេព្ពាឃំ ឃាឆារណំ, ត ច ទេច្ច តទេឃា កិត្តុ “ឲកទេតា ចឃ្សិឃ្សាយា”តិ កទោត្តិ, ទក្តុតិ តាច។ “អចិកត្តត្តា អតាបត្តី”តិ ព្ពយិតា ច ព្ពឆំ ឃឌិឃំ, ទេយត ឃុទេលត បដិក្កហិតំ, តឃ្ស ឃទេច ព្ពតទោ ទេតិ, ទេឃា ចា តំ ព្ពតទេឃ្ស ទេតិ, ឃតិ បដិក្កហទេណ ឃត្តាហាតិក្កទេយ តិឃ្សក្កិឃត្តា, តឃ្ខា តំ ឌីចទំ ក្ខិឃុ ឃប្ពុលិកុតោត ឲទោកត អឆិដ្ឋាតព្ពំ។ កិព្ហាបិ ឲត្ត បទេឃាទេកា ត ឌិឃ្សតិ ឃយាតបរិក្តុទោតំ ក្ខិត្តំ អឆិដ្ឋាតបទេឃាកាកាចទេតា, តចាបិ ឃយាតឃព្ពកណ្ណកាតំ ក្ខិត្តំ ទេតលិឌិ ទេយត បដិក្កហិតំ, តឃ្ស កាលិតិក្កទេយ អាបត្តិឃប្អុចទេតា, អតឆិដ្ឋទេត ទុលិកចិទេឃឃទេហត្តា ច “អឆិដ្ឋាតព្ពំ”ត្តិ ទុត្តំ។ តំ អឃុត្តិ បត្តឌីចទឃត្តាហកាលិកាតំ អឃឌិឃចិឆាតត្តា។ ឲត្ត បត្តឌីចទឝ្យាអត្តទេតា ឃត្តកកាចំ ក្ខបកតទេយច អតឆិដ្ឋហត្តឃ្ស កាលិតិក្កទេយ អាបត្តិ, ឃត្តាហកាលិកំ បត បទឃត្តកឃាឆារណយ្យិ បដិក្កហិតំ បដិក្កាហកឃ្ស កាលិតិក្កទេយ អាបត្តិកទំ បដិក្កហណទេប្ពាត្ត បយាណំ, ត តត្ត ឃកឃត្តកតា, ឃត្តាហកាលិកប្បា តិឃ្សក្កិឃំ, ឃទេព្ពឃយ្យិ អតទេព្ពាហទេលឹឃំ បត្តឌីចទំ អព្ភាឃ្ស បរិកុឌ្ឍទេតា អតាបត្តិ។ ព្ពឆប្បា កាលិតិក្កត្តយ្យិ តិឃ្សដ្ឋិត្វា បត្ថា លឆ្ពំ កប្បតិ។ បត្តឌីចទំ បត តំ តឃ្ស ចិតឃកយ្ពត្តិ កប្បតីតិ។ អចិកត្តឃ្សបិ ព្ពយឃ្ស ឌាតំ ទុហតិ, ត បត្តឌីចទឃ្ស។ ទុត្តទេញ្ញាំ អដ្ឋកចាឃំ “ក្ខិត្តំ ឃត្តកំ ហោតិ...បេ... ឃទេចបិ អចិកឌិត្វា ឃឆ្ពិចិហាទិកាឌិតំ ទេតត្តិ, អឌិត្តទេយច ហោតី”តិ។ ឃឃ្ស ឌាតទេយច ត ទុហតិ, តឃ្ស ក្បទេតា អឆិដ្ឋាតំ ឲទេកា ទេច បត្តឌីចទំ ឌឃទេយ ឌិចទេឃ ព្ពតទេឃ្ស ទេតិ។ តទេតា បដ្ឋាឃ ទេឃា ឌឃ ឌិចទេឃ បរិហទិតំ្យ លកតិ , ត តចា ឃត្តាហកាលិកត្តិ ឃព្ពចា ក្ខបបរិក្តិឃយាតំ ឃរិក្តិ តក្កុយតីតិ ត តំ ឃារទេតា ឌដ្ឋព្ពត្តិ អាចទិឃឃ្ស តទេក្កា។ “ចិតឃកយ្ពចទេឃត បត អតិឃ្សដ្ឋិត្វា ឃហឃា ចិទ្ធដ្ឋិញ្ញា កឃ្សចិ បរិច្ចត្តយ្យិ បុត បដិលកិត្វា បរិកុឌ្ឍាតំ្យ ត ចដ្ឋតី”តិ ទុត្តំ, ឃទេច ទេឃឃត្តទិតំ, ឃប្ពុត្តទិតំ ចា ឌីចទំ តិឃ្សក្កិឃំ ឌាតំ, តំ ព្ពឆ ឌិទេតត កិត្តុតា ឲកឃ្ស ចទេត្តត ឌិទេត្តត ចត្តំ កត្វា អតទេបក្កិត្វា អាបត្តិ ទេឆទេឃត្វា តឃ្ស ចិឃ្សាទេឃត បុត កទេហត្វា អឆិដ្ឋាតព្ពំ, “បត្តាឌីឃុ ច អឃទេយច តទេឃា”តិ ច ទុត្តំ, “តាលតាឡព្ពកោទចាលិតយ្យិ ឃត្តាហកាលិកំ ឲចា”តិ ច។ “ក្ខិត្តំ ឃត្តកំ ឲកោត បដិក្កហិតំ ឃត្តាហកាលិកំ ឃត្តាហាតិក្កទេយ អាបត្តិ ត កទោតិ , បរិកុឌ្ឍាតំ្យ បត ក្ខិត្តយ្យិ ត ចដ្ឋតី”តិ ច “បទឃត្តកំ បដិក្កហេត្វា ឆបិតេបិ ឲទេឃច តទេឃា”តិ ច ទោចិ ចឆត្តិ។ ទុក្កដចត្តុតំ ឃប្បិអាឌិ តិឃ្សដ្ឋិតព្ពំ បុត បរិកុឌ្ឍាតំ្យ ចដ្ឋតីតិ ចិឆាតំ ត ឌិឃ្សតីតិ។

ទេកឃឌ្ឍិក្តាបឆចណ្ណតា តិដ្ឋិតា។

៩។ ចឃ្សិកឃាឌិកឃិក្តាបឆចណ្ណតា

ឧ១៧លិ៍ “ឲកមេច កត្វា”តិ ចចនេត ចស្សិកឋាជិកលក្ខណោភ ធាតោកាតយ្យិ ឋត្បគ្បាគ៌ កនោនត្តក ឲកមេច កមេហតត្ថត្តិ ឆយុបិរិនត្វនោ៍ ចត្បត្ថិឆំ មេលត្តត្តិ ឲត្ត កិច្ចាបិ តិចិឆំ ជិស្សតិ, តំ បភ ឲចំ កមេហតត្ថំ, ឃស្ថិ មេលត្ត បរិមេឃឋិតំ លកតិ, តំ បរិមេឃឋភមេលត្តំ គាយ, “ឲចំ កនោលាតិចាឋភាឆិដ្ឋាភមេលត្តាតិបិ”តិ ចុត្តំ៍ ឲត្ត បដ្ឋិមេយភ បុរិយក្កាមេហា មេចជិតន្តោ, ភ បុរិមេយភ បដ្ឋិយក្កាមេហា, ឃធាលិកត្តិ អាចរិមេឃា៍ តស្សមេត្វា – អឆិដ្ឋាភមេលមេត្តភ បដ្ឋិមេយភ បុរិយាភំ តិណ្ហ កាមេហា មេហាតិ, តធា តិចាឋភមេលមេត្តភ ដ្ឋិត្តិ បុរិយាភំ៍ កនោលមេលមេត្តភ បភ ឲកមេស្សច បុរិយស្ស កាមេហា មេហាតីតិ៍ ឲត្ត បភ កិច្ចាបិ កនោលមេលត្តតិចាឋភមេលត្តាភំ កាលមេតា ភាតត្តំ តត្តិ, កិរិឃមេតា បភ “អដ្ឋំ កត្វា តិចាមេឋតត្ថ”ត្តិ បិឡត្តចចភមេតា, តស្មា ដ្ឋិឆា កត្វា ចុត្តំ អត្ថាតនោកាមេចភ, តជត្តឋិដ្ឋិតា ច, កឆំ បនេត្វ ភាតត្តំ តត្តីតិ បត្ថាឃតីតិ មេច? បិឡត្តមេតា, “អដ្ឋយាមេឋា មេឋមេឋា កិយ្យាតត្តិ កត្វា តិចាមេឋតត្ថ”ត្តិ ហិ បិឡត្ត, តធា យាតិកាដ្ឋកធាមេតា (កត្ថា៍ អដ្ឋ៍ ចស្សិកឋាជិកឋិក្ខាបចចណ្ណនា) ច៍

តធាហ “បដ្ឋិមេយា អដ្ឋយាមេឋា កនោលាតិចាឋភមេលត្តយ្យិ”តិ, ត្តយិតា ភមេឃភ តិចិឆមេយច មេលត្តត្តិបិ ឋិដ្ឋំ៍ ឋយត្តបិឋាជិកាយំ បភ កត្វចិ មេបិត្វមេក “មេជដ្ឋមូលបុណ្ណយាឋិយា បដ្ឋិយបិជិបជជិចមេឋតា បដ្ឋាឃ ឃាច កាត្យអបក្កុបិឋមេធា, អឃមេយកោ អដ្ឋយាមេឋា បរិមេឃឋភមេលត្តមេទ្ទាច កនោលមេលត្តទ្ទា៍ ឲតស្ថិតិត្យអត្តនេ ចស្សិកឋាជិកំ អលទ្ធំ បរិមេឃឋិតំ, លទ្ធំ កាត្យទ្ទា ចដ្ឋតិ, តិចាមេឋតំ, អឆិដ្ឋាត្យទ្ទា ភ ចដ្ឋតី”តិ បិមេជា ជិស្សតិ, មេឋា អបិមេជា ឃធាចុត្តបិឡត្តយាតិកាដ្ឋកធាចិមេនាធមេតា, តស្មា តត្ថ “អលទ្ធំ បរិមេឃឋិតំ ចដ្ឋតិ, កាតំ, តិចាមេឋតំ, អឆិដ្ឋាត្យទ្ទា ភ ចដ្ឋតី”តិ បិមេជា មេចជិតត្វោ៍ ឲចំ តាច បដ្ឋិមេយភ បុរិយក្កាហឋិដ្ឋិ មេចជិតត្វា, ភ បុរិមេយភ កនោលមេលត្តាជិតំ កាមេហា ឋយុចតិ៍ “យាមេឋា មេឋមេឋា កិយ្យាតត្តិ ចស្សិកឋាជិកចិចរំ បរិមេឃឋិតត្ថ”ត្តិ ឲត្តកមេយច ហិ ចុត្តំ, ភ, អដ្ឋកធាយំ “អឃមេយកោ អដ្ឋយាមេឋា បរិមេឃឋភមេលត្តមេទ្ទាច កនោលមេលត្តទ្ទា”តិ ចុត្តត្តាតិ មេច? ភ, តស្ស មេលាភជោឋត្តា, តធា ឋាឆិតំ៍ កនោលមេលមេត្តភ បភ តិចាឋភមេលត្តក្កាមេហា អត្ថិ កាលភាតត្តាកាចមេតា, មេតភេច បុត្តោ ឃធាលិកក្កហណំ កតំ, តធា ច ឋាឆិតមេយច, ភ ទកមេជា បភត្តិ, បមេឃាជភំ ចុត្តមេយច៍ តិចាឋភក្ខុមេត្តភ អឆិដ្ឋាភក្ខុត្តក្កាមេហា ភត្តិ ឲច, ភ ហិ បុរិមេយភ បដ្ឋិយក្កាមេហា មេចជិតត្វោ៍ ភ បិឡត្តចិមេនាធមេតាតិ មេច? ភ, តជត្វាជាភភមេតា៍ “យាមេឋា មេឋមេឋា កិយ្យាតត្តិ អដ្ឋយាមេឋា មេឋមេឋា កិយ្យាត”ត្តិ ឲត្ត ត្តតិ-ឋទ្ទស្ស ហិ ត្តមេតា បដ្ឋាឃាតិ អមេត្វោ៍ បមេតា អាបត្តិមេលត្តជស្សភមេតា ត្តតមេស្ស អតាបត្តិមេលត្តកាមេធា ជស្សិមេតាច មេហាតិ៍ ជិត្តបុត្តមេតាបិ ធាតតកបចារិតដ្ឋាភមេតា តិប្យាជភត្តស្ស តិស្សក្កិយំ បិដ្ឋិឋយឃត្តា, បកតិយា ចស្សិកឋាជិកជាឃកា គាយ ឋឈ្ឈស្ស ចា បុក្កលស្ស ចា អបចាមេទត្វា អត្ឋំចត្ថុំ ជេត្តា, តត្វ ឋត្បគ្បាជោច ចដ្ឋតិ៍ ចត្តកមេជ ត្យក្កដត្តិ តជមេត្ថាឋ្យ៍

“ឋមេច កត...មេប... ចស្សបតាឃិកជិចមេឋ អឆិដ្ឋាតត្វា...មេប... ល យាមេឋ បរិហាទំ លកតី”តិ ចចភមេតា អមេត្វាចមេស្សបិ ឃាច ចស្សាភស្ស បដ្ឋិយជិចឋា អកតា បរិហាទំ លកតីតិ ជីបិតំ មេហាតិ៍ កស្មា ភ ចិចារិតត្តិ មេច? អត្វាបត្តិឋិដ្ឋត្វា៍ “ល យាមេឋ បរិហាទំ លកតី”តិ ចចនេត អកតា លកតីតិ ឋិដ្ឋមេយច, តំ កិច្ចាបិ ឋិដ្ឋំ, ឋទ្ទមេបភ បភ អគាកតត្វា ឋទ្ទមេបភ ជមេស្សតំ, ត្យស្សដ្ឋាបឃត្វា ដ្ឋបបត្តិមេតា ជមេស្សតិទ្ទា ត្តជយាមេដ្ឋំ អាចរិមេឃភ, “ឃធា មេចត្វ, ឲចំ កឋិតត្តត្តនេ ដ្ឋប្បត្តជីចមេយ្យិ មេហដ្ឋា ចុត្តភមេឃភេច បជិបដ្ឋិតត្ថ”ត្តិ អត្យាលិ៍បជេ ចុត្តំ, តំ ត្យុត្តំ តនេត្វច បុត្តាបមេចិមេនាធមេតា៍ ឃមេទ្ទាត្វ អដ្ឋកធាចចភំ ឋាឆកមេត្តភ ចុត្តំ, តំ តយត្វំ ភ ឋាមេឆតិ៍ “ឃជិ តប្បមេហាតិ ឃាច

ពត្តិពបុណ្ណយា បរិហារ៉េ លកតី"តិ ចចតំ អប្បវេហាត្តស្ស ឃាច ពត្តិពបុណ្ណយា តាច បរិហារវេលត្តា, តវេតា បរំ ឲពឌិចវេឃាបិ ត វេហាតីតិ ឌឺវេបតិ, តម្ហា អប្បវេហាតពការេចត អពតាច ឃាច ពត្តិពបុណ្ណយា បរិហារ៉េ លកតិ, តវេតា បរំ ត លកតីតិ សិទ្ធំ៑ តឆា តវេឥច ចចតំ ពតបរិហារ៉េ ត លកតីតិ ឌឺវេបតិ, តម្ហា ពត្តិពបុណ្ណយឌិចវេយវេឃច អឆិដ្ឋាតព្ពា៑ "អប្បវេហារេត្ត ឥឃារេហ អវេត្តាចវេស្ស ពរលាបរិវេឃាឃាតំវេឃច បយាលា"ត្តិ លិខិតំ៑

ឲត្តាហ – "ឲពាហឌ្ឋីហាឌិចវេយតា"តិអាឌិ ត ចត្តព្ពំ៑ ពម្ហា? ពិយម្ហិចឃាតំ អតឆិដ្ឋាតពាលត្តា, តម្ហា ឲច "អវេត្តាឥឃារេហ ចា តឥវេហវេឃច ចា អឆិដ្ឋាតព្ពា'តិ ច ឃាយព្ពាវេតា ត ចត្តព្ពំ ពិយម្ហិចឃាតំ អឆិដ្ឋាតវេលត្តកាចប្បយច្ចវេតា"តិ៑ ឲត្ត ចុច្ចតិ – ត, តឥត្តាឌាតតវេតា៑ ឥឃាហាតាពតាឃ ចស្សូបតាឃិពាឃ ពិយម្ហិចឃា ឥឃាហា វេហាត្តិ, បឥយឌិចវេយ ច លទ្ធា តិដ្ឋិតា ចស្សិពឃាឌិពា ឥឃាហាតិក្កត្តាបិ ចស្សូបតាឃិពឌិចសំ អឆិដ្ឋាតវេលត្តំ អប្បត្តត្តា ត ច តាច តិស្សគ្គិយំ វេហាតិ, ចុត្តវេញ្ចតំ "ចស្សូបតាឃិពវេតា បុវេព្ពា ឥឃាហាតិក្កវេយបិ អតាបត្តី"តិ៑

អវេត្តាឥឃារេហ អឆិដ្ឋាតព្ពាតិ ព្ពាធំ ត អចិវេយវេយត ឲតម្ហិំ អត្តវេរ ពិយម្ហិចវេយបិ អឆិដ្ឋាតព្ពត្តិ ព្ពាយយត្តំ ឌឺវេបតំ ចុត្តំ, ពិត្ត ពិយម្ហិចវេយ វេច ក្លប្បត្តា, អឆិដ្ឋាតវេលវេត្ត ច អវេត្តាឥឃាហំ វេហាតិ, អវេត្តាឥឃារេហ វេលវេត្តវេឃច អឆិដ្ឋាតព្ពា, ត វេលត្តត្តិ ពត្វា ឥឃាហំ អតិក្កយិតព្ពាត្តិ ឌឺវេបតំ ចុត្តំ៑ ពម្ហា? ពិយម្ហិចឃាតយ្យិ ពលាត្វបពត្តា, តម្ហា អវេលត្តឌិចវេយបិ ពវេលត្វា វេលវេត្ត ឲច "អវេត្តាឥឃារេហ អឆិដ្ឋាតព្ពា"តិ ចុត្តំ វេហាតីតិ៑

ចស្សិពឃាឌិពសិក្ខាបឥចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៑

៦៑ ឌីចរអច្ឆិតតសិក្ខាបឥចណ្ណតា

៤៦៧៑ ឃាយត្តិ ឃពឃព្ពិតាតិឃយតត្តំ ចុត្តំ៑ ឃពឃព្ពិតាវេឃច ហិ អច្ឆិតាបតអច្ឆិតវេតឞុ តិស្សគ្គិយំ, តម្ហា តិស្សគ្គិយមូលច្ចតិឥស្សតវេយតំ៑ "ឌីចរ"ត្តិ ចុត្តត្តា "អឌីចរំ អច្ឆិតត្តស្ស ត តិស្សគ្គិយ"ត្តិ ចុត្តវេយច វេហាតិ៑ "ឥត្វាតិ ឥត្វា ចា ឥាវេបត្វា ចា"តិ ពិព្ពាបិ បឥកាឌតំ ឃុជ្ជតិ, អញ្ញាស្ស បត ឃត្តពំ អញ្ញាស្ស ក៏ក្លុវេតា ឥាវេបត្វា តំ ឃយំ ចា អច្ឆិវេត្តយ្យ, វេតវេតច ចា អច្ឆិតាវេបយ្យាតិ អតិដ្ឋប្បយច្ចកយា ត ចុត្តំ, អត្តវេតា បត អត្តវេតា ឃត្តពំ អវេព្ពាត ឃទ្ធិចិហារិពាឌិតា ឥាវេបត្វា, អញ្ញាស្ស ឃត្តពំ ចា តស្ស ចិស្សាឃា ឥាវេបត្វា តំ អច្ឆិវេត្តយ្យ ចា អច្ឆិតាវេបយ្យ ចា តិស្សគ្គិយត្តិ វេចឌិតព្ពំ, តត្ថា វេលា អតវេបវេក្លា ឥត្វា៑ ឃឌិ ឲចំ "ចឌិត្វា ឌិត្តំ អច្ឆិតិត្វា ពលាបត្តា កល្លវេឈ្ល ពារវេតវេព្ពា"តិ ព្ពាធំ ពិត្តិ វេច? ឃពឃព្ពាឃ អគ្គវេហត្វា អញ្ញាឃ វេឆយ្យាឃ ពលាត្តិ ឃត្តាឃ ចុត្តំ, វេតវេតច ចុត្តំ "ឃពឃព្ពាឃ ពហិតត្តា បតស្ស បរិតាឌិពំ តត្តី"តិ, អបិច "អតាបត្តិ វេឃា ចា វេឥតិ, តស្ស ចា ចិស្សឃវេត្តា ពលាតី"តិ ចចតវេតាបិ តំ សិទ្ធវេយច៑ ឲត្តាចតា តាចពាលិពំ ពត្វា ឌិត្តំ អច្ឆិតត្តស្ស អតាបត្តិ ឃាឆិតា វេហាតិ៑ "អយ្យាពំ ឃត្តិវេព ក្លបព្ឈាពលិយ្យស្សតី"តិអាឌិចចតំ ឃាយវេលារស្ស ឥាតំ ឌឺវេបតិ, តត្ថា ព្ពាឆ តាឆិវេប្បតំ៑ បិត្ថព្ពាឃំ (បិរា៑ ៤៦៦-៤៦៧) ក្លបឃយវេត្ត តិពបរិឌិត្តឃំ ចិឃ អត្ថបឃយវេត្ត តិពក្កុដយ្យិ អាពតត្តិ វេច? ត, តឥឆិប្បាឃាឌាតតវេតា៑

អត្ុបសម្យត្តកាលេ ខច់ ឌត្វា អញ្ញាស្ស សត្តិកេ ឧបសម្យត្តំ ឌិស្វា ក្បិតោ ឥ អជ្ឈិត្តតិ, ឧបសម្យត្តស្សេច ចា "សិក្ខ បច្ចក្ខាយ ពុយ្យាត់ សត្តិកេ ឧបសម្យន្តិស្សាយី"តិ ចឥត្តស្ស ឌត្វា បុត អជ្ឈិត្តតិ ឥ, តិស្សក្កិយត្តិ អយេយត្ត អធិប្បាយោ។

១១១។ សកិ អាលោចេត្វា ពាហុកប្បិ អជ្ឈិត្តតិ, តិស្សក្កិយត្តិ ខុកពាឌ្ឍត្វា ខុក់ បរិចិត្តិយំ, តំ សត្តាយេតំ ចុត្តំ "អាលោចេត្វា ពាហុតិ កណ្យាតិ, ខុក់ បរិចិត្តិយ"ត្តិ។ យាតិកាដ្ឋកថាយំ បត "ចត្តុកាលកាយ អាបត្តិយោ"តិ ចុត្តំ, តំ អាលត្តិយា ពាហុត្តា "សត្តាតិ កណ្យា"តិ ចឥត្តស្ស កាហំ សត្តាយ ចុត្តំ, តេតេច តត្ត ចុត្តំ "ខុកចាចាយ សម្ពហុលិ អាបត្តិយោ"តិ។ ខុចំ សតេត្ត បរិញ្ញាចចតំ, អដ្ឋកថាចចតច្ចយញ្ញា អញ្ញាយញ្ញា សតេយតិ, បរសត្តកប្បិ តិស្សក្កិយំ តេហាតិ បំសុក្កុលញ្ញា, តេតត "ក្ស្សតេត្ត ពាឌ្ឍបិយំ ចិយា"តិ ចុត្តំ, តំ តឥត្តិតិយយឥស្សតត្តំ ចុត្តំ, យថាចលាឌិតំ អជ្ឈិត្តតចិតេត្តក សចិត្តកំ, ចតឹកយំ បត តេកចលំ អជ្ឈិត្តាបេត្តស្សេច "តេហឹ"តិ ពាលក្កាតេត កណ្យតាបិ តេចឌិតត្តា, តំ ត យុត្តំ "អតាបត្តិ សោ ចា តេតី"តិ ចចតតោ។ "ពុឌ្ឍិ ចា ក្សឌ្ឍិ ចា តេតិ, អតាបត្តិយេចា"តិ យាតិកាដ្ឋកថាចចតតោ ចាតិ តេ? ត, ឧកយត្ត អត្ថតោ ក្សចិយា ឌាត់ សត្តាយ ចុត្តត្តា, បសយ្យាចហាតេ អតាបត្តិប្បសង្គតោ ច។ "កិក្ខុស្ស សាយំ ឌឹចទំ ឌត្វា"តិ បរិញ្ញាចចតតោ ច យាតិកាដ្ឋកថាយ អង្គចចត្តាតេ 'ឧបសម្យត្តតា'តិ ចុត្តត្តា ច ឧកយត្ត ឌាតហាតេលាស្ស កិក្ខុកាចា ញ្ញត្តិតេត្តាតិ ឌឹតេបតី"តិ ចឥត្តិ, ញ្ញឥយុត្តត្តិ តោ តតេក្កាតិ អាចទិតេយា។ កស្មា? អតុបសម្យត្តស្ស ឌឹចទំ ឌត្វា តំ ឧបសម្យត្តកាលេ អជ្ឈិត្តស្ស អតាបត្តិប្បសង្គតោ។ "អតុបសម្យត្តស្ស ឌឹចទំ ចា អញ្ញាំ ចា បរិក្ខាទំ ឌត្វា...បេ... អាបត្តិ ក្សក្កដស្សា"តិ ចចតតោ ក្សក្កដំ តត្ត តេហាតីតិ តេ? តាសិឌ្ឍត្តា, ឌាតកាលេ ខុច ឧបសម្យត្តតា បយាលត្តិ អសិឌ្ឍយេតំ អដ្ឋកថាយ ចា បរិញ្ញាយា ចា យុត្តិតោ ចា, តស្មា តំ ត យុត្តត្តិ អតេត្វា។ អតុបសម្យត្តស្ស ឌឹចទំ ឌត្វា តស្សេច អតុបសម្យត្តកាលេយេច ឌឹចទំ អជ្ឈិត្តត្តស្ស ក្សក្កដំ, ឧបសម្យត្តកាលេ ចា ឌត្វា អតុបសម្យត្តកាលេ អជ្ឈិត្តត្តស្ស ក្សក្កដត្តិ តស្ស ចចតស្ស ញ្ញឥំ ចិកប្បត្តតេញ្ញា សម្កចតិ, តស្មា (បរិ។ ១៦១ អាឥយោ) ចិកប្បត្តតេស្ស សម្កចតោ ច ត យុត្តំ, យស្មា អតុបសម្យត្តកាលេ ឌត្វា ឧបសម្យត្តកាលេ អជ្ឈិត្តត្តស្ស ចិសុំ ក្សក្កដំ ត បញ្ញត្តំ, តស្មា បុទាលាឌឹចទតេសាចាបតាឌឹសិក្ខាបតេសុ ចិយ អបទកាតេក ឧបសម្យត្តតា តេត្តំ បយាលំ, តស្មា "ឧបសម្យត្តតា"តិ អតេក្កស្ស ចុត្តត្តា ច តំ ត យុត្តត្តិ អតេត្វា។ ខុត្តំ "បច្ចាឹសត្តស្សេច ឌាតយឥស្សតំ, ត តិស្សដ្ឋាត"ត្តិ ឥម្យុបិទិតេត្តតេទា ចឥតិ កិទ, ឌឹយំសិតញ្ញា។

ឌឹចទអជ្ឈិត្តតសិក្ខាបឥចណ្ណតា តិដ្ឋិតា។

១។ សុត្តចិញ្ញាត្តិសិក្ខាបឥចណ្ណតា

១៦៤។ លតេដ្ឋ កិញ្ញាបិ "សាយំ សុត្តំ ចិញ្ញាតេបត្វា"តិ ចុត្តំ, យាតិកាដ្ឋកថាយំ បត "ឌឹចទត្តាយ សាយំ ចិញ្ញាត្តំ សុត្ត"ត្តិ អចត្វា តេកចលំ "ឌឹចទត្តាយ ចិញ្ញាបិតសុត្ត"ត្តិ អតេក្កស្ស ចុត្តត្តា អតេញ្ញាត ឌឹចទត្តាយ ចិញ្ញាត្តំ សុត្តប្បិ សង្គហំ កច្ឆតីតិ តេចឌិតត្តា។ សាយត្តិ តេត្ត កស្សចិ តិយយតំ "សាយំ ចិញ្ញាតេបត្វា"តិ កិញ្ញាបិ ចុត្តំ, តថាបិ "សាយំ ចាយាតេបយ្យា"តិ អត្ថតោ អត្តាយ ចាយាតេបយ្យាតិ ខុចំ សម្ពត្តោ, អតេត្វា ច តេចឌិតតេត្តា, បរិញ្ញាយំ បត អាសត្តបតេត តេយាឌកា កតា, តស្មា សាយំ ចិញ្ញាត្តំ សុត្តត្តិ អញ្ញាចិញ្ញាត្តំ កប្បិយំ អាបត្តិ, ហត្តកម្មយាចតតេត លឌ្ធតត្តចាតេយាបិ កប្បិតេយា។ ចិកប្បត្តុបាបត្តិយប្បយាលំ តេ, តតេត្ត ឌឹតំតេយេច សកិ អធិដ្ឋាតត្តា, បុត អធិដ្ឋាតកិច្ចំ

ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᨶ ᩑᨠᩦᨽᩣᩅᩪᨸᨣᨾᨶᨲᩮᩣ᪨ “ᩈᨧᩮ ᨸᨶ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣᩅ ᩅᩥᨶᩈᩣᨭᨠᩴ ᩅᩥᨿ, ᩋᨲ᩠ᨳᨲ᩠ᨳᩁᩣ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨸᩩᨶ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ “ᨸᨭᩥᩃᩥᨡᩮᨲᩣᨲᩥ ᩅᩅᩮᨲᨶ ᩅᩣᨿᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᩔᩣᨿᩦᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩑᨠᩔᩮᩅ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨣᨵᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

## ᪗᪨ ᨾᩉᩣᨸᩮᩈᨠᩣᩁᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪙᪓᪗᪨ ᩅᩥᩈᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᨠᨸ᩠ᨸᩮᨿ᩠ᨿᩣ ᨲᩔ ᩅᩅᩮᨲᨶ ᩅᩥᩈᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᨠᨲᩮᨿ᩠ᨿᩣ ᨸᨿᩣᨲᩴ, ᨶ ᩋᩣᨿᩣᨾᨴᩣᨶᩴ᪨ ᨣᩮᩉᩈᩩᨧᩥ ᩅᩮᩉᩥᨲᩪᩉᩈᩩ “ᨧᩦᩅᩁ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨠᩣᩁᩮᨠᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨲᩴ ᨶ ᩈᨾᩮᨲᩦᨲᩥ᪨

ᨾᩉᩣᨸᩮᩈᨠᩣᩁᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

## ᪘᪨ ᩋᨧ᩠ᨧᩮᨠᨧᩦᩅᩁᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪙᪓᪙᪨ “ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩋᨧ᩠ᨧᩮᨠᨧᩦᩅᩁᩴ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ, “ᨿᩣᩅ ᨸᩅᩣᩁᨱᩣ ᨸᩅᩣᩁᩥᨲᩣ”ᨲᩥ ᨧ ᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩮ ᨸᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨲᩔ ᩅᨧᨶᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨧ᩠ᨧᩮᨠᨧᩦᩅᩁᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᨶ᩠ᨲᩣ ᨧᩦᩅᩁᨠᩣᩃᩈᨾᨿᩴ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᩣᨾᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨠᩥᨾᩥᨴᩴ ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩴ, ᩏᨴᩣᩉᩩ ᩋᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨲᩥ? ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩴ, ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩥᨠᩴ ᩅᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨸᩁᨲᩮᩣ “ᩋᨿ᩠ᨿᩣᨶᩥ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᩋᨧ᩠ᨧᩮᨠᨧᩦᩅᩁᩣᨶᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩋᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩴ ᨸᨶ ᩈᨦ᩠ᨥᩥᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨶ ᨠᩔᨧᩥ ᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩥᨿᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ᪨

ᩋᨸᩥᨧ “ᩋᨧ᩠ᨧᩮᨠᨧᩦᩅᩁᩴ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᩅᨧᨶᩮᨶ ᩅᩔᩪᨸᨶᩣᨿᩥᨠᨴᩥᩅᩈᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ, ᨸᩥᨭ᩠ᨮᩥᩈᨾᨿᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨧ ᨿᩣᩅ ᨸᩅᩣᩁᨱᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ ᩑᩅ ᩈᨦ᩠ᨥᩥᨠᨲ᩠ᩅᩣ, ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩥᨠᨾ᩠ᨸᩥ “ᩅᩔᩴᩅᩩᨲ᩠ᨳᨠᩣᩃᩮ ᨣᨱ᩠ᩉᨳᩣ”ᨲᩥ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨲᩣᨴᩥᩈᨬ᩠ᨬᩮᩅ ᨿᩣᩅ ᩅᩔᩴᩅᩩᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩣᩅ ᨶ ᨲᩔᩮᩅ, ᨴᩣᨿᨠᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᨠᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᨳᩣ ᨴᩪᨲᩮᩣ ᨲᨲᩥᨿᩅᩔᩔ, ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩅᩔᩔ ᩅᩣ “ᨸᩅᩣᩁᨱᩣᨿ ᨣᨱ᩠ᩉᨳᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨳᩣᨠᩣᩃᩮᨿᩮᩅ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩋᨿᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ (ᨸᩣᩁᩣ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪒᪨᪙᪓᪙-᪔ ᩋᩣᨴᨿᩮᩣ) ᨸᨠᩣᩈᩥᨲᩮᩣ᪨ ᨶᩣᨲᩥ ᨧᩦᩅᩁᨠᩣᩃᩈᨾᨿᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮ ᨶ ᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩥᨿᩣᨶᩦᨲᩥ ᨧᩮ? ᨶ, ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩥᩔ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨿᨳᩣ ᩋᨿᩴ ᩈᨾᨿᩮᩣ “ᨠᩣᩃᩮᨸᩥ ᩋᩣᨴᩥᩔ ᨴᩥᨶ᩠ᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ “ᨠᩣᩃᩮᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣ, ᨠᩣᩃᩣᨲᩦᨲᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩮᩈᩩ “ᩈᨾᨿᩮᩣ”ᨲ᩠ᩅᩮᩅ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨲᩮᩈᩴ ᩑᨠᨲ᩠ᨲᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩑᨠᨲᩮᩣ “ᨧᩦᩅᩁᨠᩣᩃᩈᨾᨿᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨾᩣᨲᩥᨠᩣᨿᩴ ᨸᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᨲᩣᨴᩥᩈᩴ ᨧᩦᩅᩁᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᨠᩴ ᨭ᩠ᨮᨸᩥᨲᩴ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩥᨠᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩮᨶᩮᩅᩣᩉ “ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩮᩣ ᨸᨶᩮᩅ ᩋᨧ᩠ᨧᩮᨠᨧᩦᩅᩁᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨸᨶ ᩅᩔᩴᩅᩩᨲ᩠ᨳᩔ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩮᩣ ᩉᩥ ᨴᩣᨲᩩᩴ ᩋᩃᨽᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᩅᩔᩔ ᩑᩅ ᨴᩣᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨧᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᨲᨳᩣ ᩈᨦ᩠ᨥᩔ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨿᩴ ᩋᨧ᩠ᨧᩮᨠᨧᩦᩅᩁᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᨠᩣᩃᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩈᨦ᩠ᨥᩔ ᩅᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩔ ᩅᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᨠᨽᩣᩅᩴ ᩏᨸᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᨿᩴ ᨶ ᩅᩔᩣᩅᩣᩈᩥᨠᨽᩣᩅᩮᨶ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ, ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᨠᩣᩃᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩋᨶᩩᨸᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩔᩴᩅᩩᨲ᩠ᨳᨠᩣᩃᩮᨿᩮᩅ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩔ ᩅᩣ ᩈᨦ᩠ᨥᩔ ᩅᩣ ᩏᨸᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᨿᩴ ᩅᩔᩣᩅᩣᩈᩥᨠᨽᩣᩅᩮᨶ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾᨿᩮ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ, ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᩈᨾᨿᩮ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᨠᨽᩣᩅᩴ ᩋᨶᩩᨸᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᩈᨦ᩠ᨥᩈᨶ᩠ᨲᨠᨽᩣᩅᩴ ᩅᩣ ᨴᩣᨿᨠᩈᨶ᩠ᨲᨠᨽᩣᩅᩴ

វា ឧបកដ្ឋំ, ឥមិនំ សន្ធាយ “សញ្ញាណំ កត្វា និក្ខិបិតព្ពា”ន្តិ វុត្តំ។ ឋគំ អតិរេកសំវច្ឆរម្បិ និក្ខិបិតុំ លភតិ អត្តនោ សន្តកភាវំ អនុបគតត្តា, តស្មា “ទសាហានាគត”ន្តិ ឋនេតា អញ្ញំ សន្ធាយ វុត្តន្តិ និច្ឆេយតត្តិ។ ទសាហតោ បុរេតរំ លភិត្វា យាវ បវារណា និក្ខិបិតុំ ន លភតិ, តស្មា សកភាវុបគតមេវ អធិដ្ឋាតព្ពំ, តមេវ សន្ធាយ “ទសាហានាគត”ន្តិ វុត្តំ, យតោ “អន្តោទសាហេ អធិដ្ឋេតិ, វិកប្បេតី”តិ អនាបត្តិវារេ វុត្តំ។ សញ្ញាណំ កត្វា និក្ខិបិតព្ពកំ បន បរស្ស ទាតព្ពតាយ សកភាវំ អនុបគតំ, ន ហិ តំ សន្ធាយ “អធិដ្ឋេតិ, វិកប្បេតី”តិ សក្កា វត្តុំ, ន ច តំ ឋយស្មិំ អន្តេ និស្សគ្គិយំ ហោតិ សង្ឃស្ស និស្សគ្គិយាភាវតោ, អដ្ឋកថាយម្បិ អយមេវត្ថោ ផុដ្ឋ បិធេរ៉ិច។ កតមំ សញ្ញាណំ កត្វា និក្ខិបិតព្ពន្តិ ចេ? បរសន្តកំ ចីវរំ សន្និធេយ្យ ហោតិ, តតោ “សល្លក្ខេត្វា ស្វេ ទាតុំ ភវិស្សតី”តិ ឋបិតា ហិ បរស្ស សន្តកភាវេន ទស្សិតោ។

“តតោ បរំ ឯកទិវសម្បិ បរិហារោ នត្ថីតិ ទសាហបរមតោ ឧទ្ធំ អនុបគតត្តា”តិ លិខិតំ, ឋតោ សមយតោ ឧទ្ធមេវ ទសាហស្ស អនុបគតត្តា សមយតោ បរំ ទសាហំ ន លភតីតិ កិរស្ស អធិប្បាយោ។ “ឯតំ បរិហារំ លភតិយេវា”តិ ឯត្ថ “ឯកាទសមេ អរុណំ ចីវរយានេស រដ្ឋេតី”តិ ការណំ លិខិតំ។ អនុគណ្ឋិបទេ បន “អនធិដ្ឋហិត្វា ឯកាទសមិវរេ និក្ខិបិតុំ លភតី’តិ វទន្តា ភណ្ឌា ឋិតរេបិ អនច្ចេកចីវរានិ អនុញ្ញាតានិ, អច្ចេកចីវរប្បវេសនានិ អបរេ”តិ វុត្តំ។ ឯត្ថ កតរំ យុត្តតរំ? រូបយម្បិតិ ឯកោ។ កថំ? បឋមំ “អច្ចេកចីវរស្ស អនត្ថតេ កឋិនេ ឯកាទសមាសិកោ យាវសោ, អត្ថតេ កឋិនេ ឯកាទសមាសិកោ បញ្ចមាសោ”តិ ឋបិតា វទេតិ, អនុគណ្ឋិបទលទ្ធិយា ហិ ឯត្ថ “ឯកាទសមាសិកោ”តិ វត្តព្ពំ អាបជ្ជតិ, ទុតិយំ “ទសាហានាគតន្តិ...បេ... ទសាហេន អសម្បត្តាតិ អត្ថោ”តិ ឋបិតា វទេតិ។ ឋយស្ស ភយស្ស វចនេន “បញ្ចមិតោ បដ្ឋាយ រូបប្បន្នស្ស ចីវរស្ស និធានកាលោ ទស្សិតោ ហោតី”តិ បិធេរ យុជ្ជតិ។ តថា គណ្ឋិបទលទ្ធិយា “នវាហានាគតំ កត្តិកតេមាសិកបុណ្ណម”ន្តិ វត្តព្ពំ អាបជ្ជតិ, តស្ស វចនេន “កាយទោស ទសាហបរមំ អតិរេកចីវរំ ធារេតព្ព”ន្តិ ឋបិតាវ សិទ្ធា, អច្ចុប្បត្តិវចនេន បន អពុទ្ធំ វិយ អត្ថំ ទស្សេត្វា សិក្ខាបទំ ឋបិត”ន្តិ អយំ បិធេរ យុជ្ជតិ។ កោ បនេត្ថ សារោតិ? យោ បច្ឆា វុត្តោ, សោវ សារោ។ តេនេវ អដ្ឋកថាចរិយេន “បញ្ចមិតោ បដ្ឋាយា”តិ វុត្តំ។ បេរិយាណគណ្ឋិបទេហិ អដ្ឋកថាយ ច សន្ធិំ សំសន្ទនតោ, “ទសាហានាគត”ន្តិ បរិច្ឆិន្នោ សំសន្ទនតោ ច ឯត្ថ គណ្ឋិបទលទ្ធិបិ បរិច្ឆិន្នោ សរេតិ។

កថំ? យស្មា បវារណាមាសេ អនុញ្ញាតេ កិច្ច វស្សិវុត្ថោ ហោតិ, តស្មា ឋបិតា ទសមេន អហេន សទ្ធិំ ឆដ្ឋិតោ បដ្ឋាយ នវទិវសា ទស អហានីតិ ទសាហំ, តេន ទសាហេន, សហយោគេ ករណវចនំ។ កត្តិកតេមាសិកបុណ្ណមា ចីវរសមយំ អសម្បត្តាតិ កត្វា “អនាគតា”តិ វុច្ចតិ។ យថា អបរកត្តិកបុណ្ណមាយ វស្សិកសាដិកំ បច្ចុទ្ធរិត្វា វិកប្បេន្តោ “ចាតុមាសំ អធិដ្ឋាតុំ តតោ បរំ វិកប្បេតុ”ន្តិ វុច្ចតិ, ឯវំសម្បទមិទន្តិ ឯត្ថ វុច្ចតីតិ ចេ? ន, ឋយស្ស និប្បយោជនភាវប្បសង្គតោ។ អច្ចេកចីវរបដិគ្គហណកាលំ និយមិតន្តិ ចេ? ន, “ឆដ្ឋិតោ បដ្ឋាយ រូបប្បន្នចីវរំ អច្ចេកមេវ ន ហោតិ។ បវេយកមិទំនេន សិទ្ធត្តា”តិ បេរិយាណដ្ឋកថាគណ្ឋិបទេសុ វុត្តត្តា។ តតោ រូបរិ “អច្ចេកចីវរ”ន្តិ វុច្ចតិ, បដិគ្គហណស្ស អាបត្តិសង្គហោ វ។ ន ច សា អាបត្តិ បរិច្ឆិន្នា, អដ្ឋកថាយ, យុត្តិតោ វា សម្ភវតិ។

អច្ចុប្បត្តិយត្តវចនេន វុត្តន្តិ ចេ? ន, ទសាហានិច្ចការិកា អច្ចុប្បត្តិបិ ន ជីរស្សតិ។ “កិញ្ចាបិ អច្ចេកចីវរំ បដិគ្គហេត្វា ចីវរកាលសមយំ អតិក្កាមេយ្យា”តិ ឯត្ថ ឯត្តិកា ឯវ ហិ អច្ចុប្បត្តិ។ តថា ហិ បរិវារេ (បរិ. ៣៤-៣៦) “កិស្មិំ វត្ថុស្មិ”ន្តិ អារភិត្វា ឯត្តកមេវ វុត្តន្តិ ចេ? ន, អច្ចេកចីវរំ ចីវរកាលំ នាតិក្កាមេតព្ពំ, ឋបិតំ អតិក្កាមេតព្ពន្តិ ទស្សនត្ថំ ឋបិតំ បញ្ញត្តន្តិ ចេ? ន, អច្ចេកចីវរស្សេវ អបរាធទស្សនតោ,

ចិរេន ឥការេណាកាចា , “កាយទេ្វារ ឥសាហបរយំ អតិរេកឌីចរំ ឆារេតព្ពន្តិ ព្ទុយិតាច និទេ្ទា”តិអាឌិចចតចិរេរាឈេតា ច

យឆាចុត្តចចតាយឝុ្កចេតា ចៈ

ពឆំ? ឥសាទេហត ឥហ ពត្តិពបុណ្ណុយា “អតាកតា”តិ ហិ ចុទេត្ត ឥសាហទេតា អញ្ញា សា បុណ្ណយាតិ អាបជ្ជតិៈ អតញ្ញា ទេច, ឥហ-ឥទេក្ខា ត ឥយុ្កចតិ, ត ហិ អត្តតាច អត្តទេតា ទេយាទេកា ឥយុ្កចតិ, អតាកត-ឥទេក្ខា ច ត ឥយុ្កចតិៈ អាកតា ឥយ្យត្តា ឲច ហិ សា បុណ្ណយាៈ

ឌីចរឥយយស្ស អតត្តុទេត្តា ឲកឹកាចំ អតាកតត្តា អតាកតាទេយចាតិ ទេច? ត, តឆាបិ អតាកត-ឥទ្ក្ខស្ស ឥយុ្កចទេតា, អាកយតឥយុ្កច ឥតិទេយច ហិ អតាកត-ឥទេក្ខា ឥយុ្កចតិ, ត ហិ តិព្វាតំ, បព្វាត្តិ ចា “អតាកតា”តិ ចុច្ចតិៈ តិព្វាតំ ចិយ ឈឈត្តយំ, សា ច បុណ្ណយា ត ពឥាចិ

ឥយយកាចំ បិបុណាតីតិ អឃុត្តទេយចៈ “តទេតា បទំ ចិពទេប្យតុ”ន្តិ បត ចចតំ បិឌ្ជិឥយយំ កទេហត្វា ឌិតត្តា ឥយុ្កចតិៈ អបិច បចារណាយំ

អទុណា ច ឋ្កិទេត សា បុណ្ណយា ឌីចរឥយយំ ឲកាហាតាកតា ឲចាបជ្ជតិ បុទេព្វ ឥហទេយាកបត្តត្តាៈ ឲចំ ឥទេត្ត ឲកឹកាចកតាបិ សា ឌីចរឥយយំ អតាកតា ឲច ឌាតាតិ ឥព្ទុកា ត តឆាចិក្កហកាណចចតត្វំ ទេកាចិទេឆច ចចតទេតា ឌីទេបតីតិ ទេចឌិតព្វាៈ

កិយត្វំ បទេតត្វ “ឥឥឌិចសាឈិទេកា យាទេសា”តិអាឌិ ចុត្តត្តិ? តំ បិទិបុទិឥយុ្កចទេតាៈ បព្វាយិយញ្ញាបុទេទ អទុណំ ឋ្កប្បត្តអទេច្វកឌីចរស្ស

ឥឥឌិចសាឈិទេកា យាទេសាទេយច បរិបុទេទាតិ ពត្វា តឆា ចុត្តំៈ អបិច តស្សា បព្វាយិយា ឌិចឥកាទេកាបិ ឥយ្យត្តាយ ទេត្តិយា “ហិទេយ្យា”តិ

ចុច្ចតិ, បទេកច បុទេទ អទុណំ, ទេតទេតចាហ “ហិទេយ្យា ទេឈា, អាចុទេសា, អយ្យា”ន្តិអាឌិៈ “ឲចំ ឥទេត្ត ‘ឈ្ជិទេតា បជ្ជាយា’តិ ចុត្តបឆេយបិឆេស្ស

ចទេឥត ‘អតទេច្វកឌីចរយ្បិ បច្ចុត្តិទ្វា ឆបិតំ តិឌីចរយ្បិ ឲតំ បរិហារំ លកតិទេយចា’”តិ ច “ឥឥឌិចសាឈិទេកា យាទេសា”តិអាឌិ ច យំ លិលិតំៈ

តំ ត, “បព្វាយិទេតា បជ្ជាយា”តិ បិទេឆ ឥជ្ជិទេតច ឲទេតត បរិយាទេយត យឆាចុត្តអត្វឥយុ្កចទេតា, ត តាតិ ឆាតាតិ បុត ឥជ្ជិតាតិៈ

យឆាឌិតចទេឥតេច អដ្ឋ្យុបក្កិតព្វាតីតិ ទេតា តទេក្កាតិ អាចទិទេយាៈ ព្ទុចំ ឥក្កាបចំ បុណ្ណយាយំ អតិស្សក្កិយត្វទេយចាតិ ឋ្កបតិស្សទេត្វទេរាៈ

“បចារណាយាឥស្ស ឌុណ្យក្កុបព្វាយិទេតា បជ្ជាយា”តិ បិទេឆ ឥជ្ជិទេត ឲទេតត បរិយាទេយត យឆាចុទេត្តា ឋ្កប្បត្តស្ស ឌីចរស្ស តិឆាតកាទេលិ

ឥស្សិទេតា ទេហាតិ, “អទេច្វកឌីចរត្តិ អច្វាយិកឌីចរំ ចុច្ចតី”តិអាឌិ បិទេឆាៈ “ឈ្ជិទេតា បជ្ជាយា”តិ ច “កាយទេ្វារ ឥសាហបរយ”ន្តិអាឌិ ច

យំ លិលិតំ, តំ ត បិទេឆា, តស្មា ឲកាឥឥឌិចសំ បរិហារំ លកតីតិ ពត្វា អាចទិទេយត “បព្វាយិទេតា បជ្ជាយា”តិ លិឈាបិទេតា កិរៈ

“បចារណាយាឥស្ស ឌុណ្យក្កុឈ្ជិទេតា បជ្ជាយ បត ឋ្កប្បត្តំ អតទេច្វកឌីចរយ្បិ បច្ចុត្តិទ្វា ឆបិតំ តិឌីចរយ្បិ ឲតំ បរិហារំ លកតិទេយចាតិ

បិទេឆា”តិ ច “អទេច្វកឌីចរស្ស អតត្វទេត ពឆិទេត ឲកាឥឥឌិចសាឈិទេកា យាទេសា, អត្វទេត ពឆិទេត ឲកាឥឥឌិចសាឈិកា បព្វាយាឥាតិ

បិទេឆា”តិ ច ឲត្វ បបទេព្វាត្តិ, តស្មា ឥុ្ជ ឥល្លទេក្កូត្វា កទេឆតព្វំ, តុហ្មិទេតត ចា កចិតព្វាៈ

អទេច្វកឌីចរនិក្កាបឥចណ្ណតា តិជ្ជិតាៈ

៥ៈ ឥាឥក្កនិក្កាបឥចណ្ណតា

៤៦១ៈ“តិណ្ណុ ឌីចរាតំ អញ្ញាតរំ ឌីចរត្តិ ព្ទុចំ តិឌីចទេរ ឲច អយំ ចិឆិ, ព្ទុតរឥិ យឆាឥុឈត្តិ ឥស្សតត្វំ ចុត្ត”ន្តិ ចឥត្តិៈ “អតិទេរកឈារត្តំ

ចិប្បចសន្តី”តិ តស្មិំយេវ សេនាសនេ វាសោ ន វិប្បវាសោតិ កត្វា វុត្តំ។ កស្មា? ចីវរប្បវត្តិខាតតោ។ ឯត្ថ កិញ្ចាបិ “អារញ្ញកំ នាម សេនាសនំ បញ្ចធនុសតិកំ បច្ឆិម”ន្តិ វចនតោ អតិរេកតោបិ វុត្តំ, អារញ្ញកមេវ បន សេនាសនំ ហោតិ, ធុតង្គំ រក្ខតិ ចីវរប្បវត្តិខាតតបលិពោធសម្ភវតោ។

៩៧៦។ “ការុតតោ អតិរេកប្បមាណេន លភតី”តិ ឯវំ វុត្តំ, តំ កថំ បញ្ញាយតីតិ ចេ? “សិយា ច តស្ស កិញ្ចិទេវ កោចិទេវ បច្ចយោ តេន ចីវរេន វិប្បវាសាយា”តិ វចនតោ។ សេនាសនប្បមាណេបិ សិយាតិ ចេ? ន, “ឆព្ភតិ កាយសិយំ ឧក្កមិត្វា វសិត្វា បក្កមតី”តិ អនាបត្តិវារេ អនុញ្ញាតត្តា។ យទិ ឯវំ “សេនាសនប្បមាណេ ន លភតី”តិ ឥទំ កិន្តិ? ឥទំ និពទ្ធាវាសវសេនេវ វុត្តំ។ តត្ថ ឆុតង្គំ កិច្ចតីតិ? ន កិច្ចតិ, កិន្តុ ន ឥទំ ធុតង្គាធិការោ អត្ថីតិ។ អថ កស្មា “អយំ ធុតង្គចោរោតិ ចេទិតព្វោ”តិ វុត្តន្តិ? អសម្ពុវតោ។ កថំ បញ្ញាយតីតិ? អង្គេសុ អភាវតោ។ ធុតង្គធរស្ស បតិរូបសេនាសនេវបនតោ ធុតង្គធរោ តស្ស សិទ្ធា។ វចនប្បមាណតោតិ ចេ? ន, វចនប្បមាណតោ ច បិញ្ចព្ពមេវ បមាណំ។ “អនាបត្តិ ឆព្ភតិ កាយសិយំ ឧក្កមិត្វា វសិត្វា បក្កមតី”តិ ហិ វុត្តំ។ កាយសិយា និក្ខមិត្វា កិត្តកំ កាលំ វសិត្វា បក្កមិតព្ពន្តិ ចេ? ឆព្ភតិកមេវ, តស្មា អដ្ឋមេ អរុណោ និពទ្ធាវាសេ វា គន្តព្ពដ្ឋានេ វា ឋានេ ឋាតព្វន្តិ ឯកោ។ អន្តោអារុណត្តំ ឯកោ។ យាវ និពទ្ធាវាសំ ន គច្ឆតីតិ ឯកោ។ យាវ បច្ចុរិស្សមវិនោទនាតិ ឯកោ។ វតិ អត្ថរោយ អន្តោអារុណំ វសតិ, អនាបត្តិ។

និពទ្ធាវាសគច្ឆនេ វតិ អនុលោមេនេ អាបត្តិ។ សចេ តំ វត្ថុយោ ចីវរោ, តទហេវ និក្ខិត្តចីវរំ គហេតព្ពំ, បច្ចុទ្ធរិតព្ពំ វាតិ ឯកោ។ សចេ អត្ថរា នវយុក្កបរិក្ខារេន វា នវកាយសត្ថិវសេន វា, តំ សេនាសនំ អង្គសម្បត្តិតោ បរិហាយតិ។ តទហេវ ចីវរំ គហេតព្ពំ វា បច្ចុទ្ធរិតព្ពំ វា។ អារុណំ វិប្បវសន្តស្ស ន បរិហាយតិ, អនាបត្តិ អនុញ្ញាតទិវសត្តាតិ ឯកោ។ អាបត្តិ ឯវ អនង្គសម្បត្តិតោតិ ឯកោ។ យុត្តតរំ បនេត្ថ វិចារេត្វា គហេតព្ពំ។ សចេ ធុតង្គធរោ ហោតិ, កាយសិយាយំ អវសិត្វា បច្ឆិមប្បមាណយុត្តេ ឋានេ វសិត្វា បក្កមិតព្ពំ។ បឋមំ ពទ្ធអវិប្បវាសសីមាយ ចេ ការោ ហោតិ, អញ្ញាសិបិ មានេន អន្តោសីមាយ វសតោ អនាបត្តិ។ វេវិទាភាកព្ពិសនេ “សចាជុត្តសេនាសនេ វសន្តេនាបិ អារុណមេវ ចីវរំ ការេ និក្ខិបិតព្ពន្តិ អធិប្បាយេន អញ្ញា អន្តោអារុណម្បិ អញ្ញាម្បិ វសតោ អាបត្តិយេវា”តិ វុត្តំ។

សាសង្កសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១០។ បរិណតសិក្ខាបទវណ្ណនា

៩៧៧។ ធម្មានុលោមអយ្យាភត្តិ ឯត្ថ អកតវិញ្ញត្តិ ហោតិ ន ហោតីតិ? ហោតិ, យទិ ឯវំ អញ្ញាតកវិញ្ញត្តិសិក្ខាបទស្ស ច ឥមស្ស ច កិំ នានាករណន្តិ? តំ អញ្ញាតកអប្បវារិតេយេវ វិញ្ញាបេន្តស្ស, ឥទំ ញាតកបវារិតេបិ, តំ អត្តនោចីវរេយេវ, ឥទំ តស្សាបិ, តំ ចីវរេយេវ វិញ្ញាបេន្តស្ស, ឥទំ អចីវរេបិ។ ឯវំ សន្តេ ឥទំ តំ អន្តោកត្វា ឋិតំ ហោតិ, តស្មា ទ្វិន្នម្បិ អង្គសម្បត្តិយា សតិ កោន ភវិតព្វន្តិ? ឥមិនា ភវិតព្វំ ឥមស្ស វិសេសតោតិ ឯកោ។ ទ្វីហិបិ ភវិតព្វំ វិភត្តម្បិ អង្គសិទ្ធិតោតិ ឯកោ។ ឥមស្ស តស្ស អង្គានិ វិកប្បតោបាចីនតោ, សមយាភាវោ, អញ្ញាតកវិញ្ញត្តិ, នាយ ច បដិលទ្ធោតិ វត្វាទិ។ ឥមស្ស បន សង្ឃេ បរិណតភាវោ, ញត្វា អត្តនោ បរិណាមនំ,

ᨷᨭᩥᩃᩥᨠᩮᩣᨲᩥ ᨲᩦᩉᩥ. ᩅᩩᨲ᩠ᨲ ᨷᨱᩮᨿ᩠ᨿᩣ ᨧᩣᩁᩮᨶᩣ ᩋᨾ᩠ᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨲ᩠ᩅᩣᨷᩥ ᨩᨠᩣᨶᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ, ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨧᩣᨣᩮ ᨧ ᩋᨵᩥᨧᩣᩁᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ. ᨿᨴᩥ ᩑᩅᩴ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨣ᩠ᨣᩮᩈᩩ “ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᨷᩁᩥᨱᨲᨲᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩮ? ᨶ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨶᩥᩈ᩠ᩈᨭ᩠ᨮᨲ᩠ᨲᩣ ᨷᩁᩥᨱᨲᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩮᨿᩮᩅ ᩈᩥᨴ᩠ᨵᩥᨲᩮᩣ, ᨷᩁᩥᨱᨲᩈᨬ᩠ᨬᩥᨲᩮᩣ, ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᩈᨾᩩᨧ᩠ᨧᨿᨲᩮᩣ ᨧ “ᨿᩈ᩠ᨾᩥᨾ᩠ᨷᩥ ᨴᩮᩈᩣ”ᨲᩥ ᩅᨴᨲᩥ, “ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩈᩥᨴ᩠ᨵᩴ, “ᩋᨿ᩠ᨿᩣᨠᩣᩁᩮᨷᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ. “ᩈᩘ᩠ᨥᩔ ᨷᩁᩥᨱᨲᩴ…ᨷᩮ… ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩔᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲ “ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩔᩣ”ᨲᩥ ᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨿᨲᩮᩣ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩅᩈᩮᨶ ᩋᩣᨣᨲᨲ᩠ᨲᩣ “ᩋᨬ᩠ᨬᨧᩮᨲᩥᨿᩔᩣ”ᨲᩥ ᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩘ᩠ᨥᩔ ᩋᨧᩮᨲᩥᨿᨲ᩠ᨲᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣᨿᩮᩅ “ᨧᩮᨲᩥᨿᩔ ᨷᩁᩥᨱᨲᩴ…ᨷᩮ… ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩔᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨷᩥ “ᩋᨬ᩠ᨬᩈᩘ᩠ᨥᩔ ᩋᨬ᩠ᨬᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩔᩣ”ᨲᩥ ᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. “ᨿᨲᩮᩣ ᨲᨳᩣ ᨬᩣᨱ ᨧ ‘ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩔ ᨷᩁᩥᨱᨲᩴ…ᨷᩮ… ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩔᩣ’ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲ ᨧ ‘ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣᨷᩦ’ᨲᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨷᩥ ᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᨳᩣᨷᩥ ᩈᨾᩩᨧ᩠ᨧᩮᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ. ᨲᩴ ᨷᨶ ᨬᩣᨱ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨷᩁᩥᨱᩣᨾᨶᩣᨵᩥᨠᩣᩁᨲ᩠ᨲᩣ ᨬᩣᨱᩔ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩔ ᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. ᨲᨲ᩠ᨳᩁᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩮ “ᩋᨬ᩠ᨬᩔᨲ᩠ᨳᩣᨿᩣ”ᨲᩥ (ᨷᩣᩁᩣ. ᩋᨭ᩠ᨮ. ᪒.᪖᪕᪙) ᨷᨴᩴ ᩅᩥᨿᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. ᨲᩴ ᨶ, ᩅᩩᨲ᩠ᨲ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᨷᩁᩥᨱᩣᨾᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩮ ᩋᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ. ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨴᩦᨶᩥ ᨷᨶ –

“ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩮᩣ ᩃᩣᨽᩴ, ᩈᩘ᩠ᨥᩔᨬ᩠ᨬᩔ ᩅᩣ ᨲᨳᩣ;

ᨷᩁᩥᨱᩣᨾᩮᨿ᩠ᨿ ᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩥ, ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᨾ᩠ᨷᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭ”ᨶ᩠ᨲᩥ.

ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᩈᩘ᩠ᨥᩔ ᨷᩁᩥᨱᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨷᩁᩥᨱᩣᨾᩮᨿ᩠ᨿ ᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩥᨿᩴ. ᨲᨳᩮᩅ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩮᩣ ᨷᩁᩥᨱᩣᨾᩮᨿ᩠ᨿ ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ. ᩋᨬ᩠ᨬᩔ ᨷᩁᩥᨱᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᩣ ᨷᩁᩔ ᩅᩣ ᨷᩁᩥᨱᩣᨾᩮᨿ᩠ᨿ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᨠᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᩈᨾᩩᨧ᩠ᨧᨿᨲᩮᩣ ᨬᩣᨱ ᨷᩁᩥᨱᨲᨲ᩠ᨲᨿᩮ “ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ”ᨲᩥ ᨷᨴᩴ ᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᨷᨲ᩠ᨳᩔ ᩈᩘ᩠ᨠᩣ ᩈᩥᨿᩣ, ᩋᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨷᨶ ᩑᨲᩮᩈᩩ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨿᨳᩣᨿᩮᩣᨣ᩠ᨣᩴ ᨬᩣᨲᩁᩣ ᨧ ᨬᩣᨱ ᩋᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᨿᩮᩣᨩᩮᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩅᩥᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᩋᨶᩮᨠᩈᩴᩈᨿᩣᨷᩉᩔ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ.

ᨮᩣᨲᩥ ᨲᩥᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨶᩣᨾᨿᩴ,

ᩋᩃᨿᩮᨲᩥ ᩅᩥᨴᩥᨲᩔ ᨶᩣᨾᨿᩴ;

ᨬᩣᨱ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨲᩈᨶ᩠ᨲᨶᩣᨾᨿᩴ,

ᩅᩥᨴᩥᨲᩮᨶᩮᩅ ᩈᩩᨲᩣᨲᩥ ᨶᩣᨾᨿᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ.

ᨷᩁᩥᨱᨲᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ.

ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ ᨷᨲ᩠ᨲᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨲᨲᩥᨿᩮᩣ.

ភិស្សក្កិយចណ្ណភា ភិដ្ឋិឋា៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

# បាចិត្តិយវណ្ណនា

## ៥. បាចិត្តិយកណ្ឌំ

## ១. មុសាវាទវគ្គោ

### ១. មុសាវាទសិក្ខាបទវណ្ណនា

១. ចាតក្លិទេត្តាតិ ឧត្ត អចិសេសេត ចាតដប្បចិតល្លសប្លាទេតា តិចិនេសាបិ កទាយគ្គោ "ចាតេកា" ឰទេន្ទច ចុទេត្តាតិ ទចឌិតទេត្តា· ទេតស្ស "តិត្តិយេហិ សទ្ធិ"ន្តិ ចចតទេតា ឆបេត្វា ចាត់ "សេសា"តិ ចគត្តិ· ឋលេខាតិតិក្កហង្គាតក្សលតាយ កកាចិ កត្តចិ អចខាតិត្វា បដិខាតាតិ, តសា បុទេត្តា កិត្តិ ចចត់ បដិខាតិត្វា បន្ធា អចខាតាតិ· ឧចំ ចា អញ្ញាសា ចា អញ្ញាតញ្ញា បដិចទតិ· ឧចំ បចទេត្តា សម្បជានមុសា កាសំ បដិស្សុណិត្វា អសន្ធាយទេត្តា សទេក្កត់ កត្វា ចិសំចាតេកទេត្តា ឧចំ ទេសា ចាតក្លិទេត្តា សមាទេតា បាចិត្តិយចត្ថុន្តា បរិបុទេត្តា ចិចទតិតិ ឧចមឆិប្បាយេយា ទចឌិតទេត្តា· អត្តទេតា ចាតេកតិ ឧត្ត "សទេត្តា ឆម្ពា អតត្តា"តិ (ឆ· ប· ១៧៥; ក្ខត្តអតិ· អខិតមាលចបុន្ធាតិទេន្ទ្រ លិ; ទេតត្តិ· ៥; មហាតិ· ១លិ) បឆមាទេន្ទ្រ អត្តទេតា ចាតេក· "ឃំ ក្នុក្លួ តកតត្តា"តិ (សំ· តិ· ១·៨៥) ទេតា សមទេយា· "សទេត្តា ឆម្ពា"តិ ចុទេត្ត តិត្តាតមឿ សក្កហំ កន្ធតិ· "តិត្តាត់ បទេមំ សុល"ន្តិ (ឆ· ប· ១០១-១០៣; ម· តិ· ១·១៨៥) ចុត្តត្តា បត ទំ ត ក្នុក្លួ· ទេតា ផាតទេមំ ចិន្ទតិ· អឃំ បទចាតី "ឃំ ក្នុក្លួ តកតត្តា"តិ សុត្តំ កទេស្សត្វា សិជ្ឈន្តិ សម្ភូទេមត្វា "ចិទេវាឆិ ចិទុទេន្ទ្រា"តិ ចុត្តំ ទេកាសំ អាទេទាបស្សតីតិ តស្មិំ បឆមចាតេក កត្តិ ទេកាសំ សល្លទេក្លួទេត្តា អាទេទាបិទេត ចា ទេកាទេស អតាទេទាបិទេត ចា "តាឃំ មម ចាតេកា"តិ ទំ អចខាតិត្វា "តិត្តាតទេត្តច សស្សត"ន្តិ, "អតត្តា ឰតិ តិន្ធយា"តិ ច សុត្តំ ចិស្វា តស្ស បឆមចាតស្ស តិទេន្ទ្រាសតំ សល្លទេក្លួត្វា "មទេមច អឃំ ចាតេកា"តិ តទេមច បន្ធា បដិខាតាតិ· ឧចំ តត្តួ ឃសាចុត្តមាតិសំសំ សល្លទេក្លួទេត្តា ទំ បដិខាតិត្វា ឃឌិ អតត្តា សទេត្តា ឆម្ពា, ឆម្ពា ឧច ត ទេត កចត្តិ· សកាចំ ឆាទេត្តិតិ ហិ "ឆម្ពា"តិ ចុន្ធន្តិ·

អឃន្ធា អត្ត-សទេន្ទ្រា សកាចចាឌីតិ ឧចំ អាទេទាបិទេត ចា ទេកាទេស អតាទេទាបិទេត ចា ទេកាទេសាតិ សល្លទេក្លួត្វា "តាឃំ មម ចាតេកា"តិ តទេមច បឆមចាត់ បន្ធា អចខាតាតិ· អឆ ទេសា បទចាតី សបក្លួ បដិទេសឆ បដិខាតតត្តាបតឃត់ · បដិខាតាតិ បត្យាស្ស ឰតិ ចចតទេតា "បដិញ្ញា អញ្ញា ទេសា តាម ទេត តិក្កទេហា"តិ ចុទេត្តា· សកាចាតិរិត្តំ អត្តំ បដិទេសឆាឆិប្បាយទេតា សកាចទេតា អតិរិត្តំ ឆាលបរិកប្បិតមត្តាត់ សន្ធាយ "អតត្តា សទេត្តា ឆម្ពា"តិ ទេម បដិញ្ញាតកកសា, សា ច តកចត្តួទេឃចាតិ ត ទេម ទំ បដិញ្ញាតត្តាបតឃត់ អត្តំ, "តាឃំ មម ចាតេកា"តិ អចខាតត់ បត សកាចសប្លាត់ អត្តាត់ សន្ធាយ "អតត្តា សទេត្តា ឆម្ពា"តិ ត ចកាមីតិ អឆិប្បាយទេត កតត្តិ ឰមិតា អញ្ញាត កាទេលាត ទំ បុទេត្តា បដិញ្ញាតត្តាបតឃត់ កាទេលំ បដិន្ធាទេកតិ· "អតត្តា សទេត្តច ឆម្ពា"តិ ត ចត្តត្តំ "អត្ត-សទ្ទស្ស សកាចចាឌិត្វា"តិ ឰត់ កាទេលំ បដិន្ធ ទេតត បុទេត្តា បដិញ្ញាតត្តាបតឃត់ កត់· តមញ្ញាកាទេលំ បន្ធា ឥស្សិទេតត អញ្ញាត កាទេលាត បដិន្ធាទេកតីតិ អឆិប្បាយេយា·

យស្មា ន កេវលំ យថាវុត្តនយេន សោ អត្តនេវ អបជានាតាតិ, បដិជានាតាតិ ច, កិញ្ចិ វទេយ្យ, តស្មា អដ្ឋកថាយំ (បាចិ។ អដ្ឋ។ ១) “ជានិតព្វតោ”តិ បទំ ការណំ កត្វា បរេវាទិតា “យទិ ជានិតព្វតោ អត្ថិ, និព្វានំ តេ អត្ថិ សិយា”តិ វុត្តេ “ន យថា ‘ជានិតព្វតោ’តិ ការណំ វុត្តំ, ‘ជានិតុយុតោ’តិ យថា វុត្តំ, តំ តថា ភាសិតាយ អញ្ញេន សល្លក្ខិតត្តាអាទីនិ វទតីតិ អធិប្បាយោ។ ‘ជានិតព្វតោ’តិ វត្វា បុន ‘ជានិតុយុតោ’តិអាទីនិ វទតី”តិ វុត្តំ។ “អបជានិត្វា បុន បដិជានន្តោ តំ អបជាននំ ឋបិតា បតិដ្ឋាបេតិ នាមា”តិ លិខិតំ។

២។ ជានិត្វា ជានន្តស្ស ចាតិ ជានិត្វា វា ជានន្តស្ស វាតិ អត្ថទ្វយំ ទីបេតីតិ។

២។ អបិច ទិដ្ឋាវាទាបរិយាបន្នាតិ វត្ថុមិ ទិដ្ឋាវាទាបរិយាបន្នា។ សីហឡអាទិភាសេកទេសាតិ កេចិ, តស្មា ឯវំ វទេតា វទតិ, តំសមុដ្ឋាបិកា ចេតនាតិ ឯកំ វុត្តន្តិ យាតិកាយំ ឯកិក្ខំ សង្ហិតត្តា។ វិកប្ប តំ វទតិ យស្មា វិនា វិញ្ញត្តិយា នត្ថិ, តស្មា “វាចសិកា វិញ្ញត្តី”តិ វិញ្ញត្តិ ច វុត្តា។ “ឯវំ វទេតា វទន”ន្តិ លោកវោហារេន កត្វា បវត្តេតា វទស្សេតា “តំសមុដ្ឋាបិកា វា ចេតនាតិ វុត្ត”ន្តិ ច វទតិ។ ចិត្តអាទិកេនេវាតិ ចេតនាសមុដ្ឋានវាចាតិ វុត្តត្តា វិសំយុត្តោ វេទនោ កតាតិ។

៥។ ទិដ្ឋស្សរោហាតីតិ ទិដ្ឋា អស្ស, អនេន ចា រូបចារញ្ញានវិសេន ន យថា អញ្ញាវិរោ យតោ, “ន យថា បវត្តា បរោ ទិដ្ឋា”តិអាទិ ករណត្ថស្ស ច បវត្តព្វញ្ញាតំ រូបិតាយ ឯវ “ទិដ្ឋំ ន បស្សាមិ, ន ច សុតំ”ន្តិ ករណត្ថស្ស ច ន មុសាវាទោ។

១០។ អាបត្តិ អាបជ្ជតីតិ យថាតិ ឯតេ “ទុក្ខានិតាបត្តី”តិ វទន្តិ។ កស្មា? “កេវលំ ក្រុយានតោ”តិ វុត្តត្តា។ “វាចា គិរា…បេ… វាចសិកា វិញ្ញត្តី”តិ រូប៌ា សន្ធាយ, ការណា ន រូបកោ។

មុសាវាទសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

២។ ឱមសវាទសិក្ខាបទវណ្ណនា

១២។ “បុន អនេន បរេត្តតិ បុន តំ ធាតំ បរិវជ្ជេត្វា អាកោតេ អញ្ញាស្មិំ អនេន”តិ លិខិតំ។ បតិដ្ឋិតារប្បវេសន្តិ ក្សុយិ។ បុន អនេនតិ បុន តស្មិំយេវ អនេន ក្សុយិ បរេត្តតិ អត្តនោតិ កេចិ, តំ ន សុត្តេ ចិយ។ ជាបិតោតិ បរាជិតោ, “បរាជិតោ”តិ ចា បិតោ។ បិតេបតីតិ អភិកវសិ។ យនាបំ ករសយានស្ស ទោវហុលស្ស កត់ ករទំ រូបន្តហីតិ អាកឌ្ឍតិ អនេត្វា, អតាចរេត្វ ចា សាយិបទតំ។ ផតញ្ញា តំ អលិកេសីតិ យថា សោ ផតំ អលភិ, តថា អកាសីតិ អធិប្បាយោ។

១៥. បុដ្ឋោតិ និកាសេត អចកណ្ណកន្តិ លិត្តកណ្ណកតាយ ឧចកណ្ណកន្តិ ចក្កកណ្ណកតាយ ឥតិដ្ឋក៌ ឥតចន្ទកតាយ, សិរិចន្ទកតាយ ក្យុលចន្ទកស្សេច តាយ តង្គកកយុត្តិ ឍលតកយុការោ កោដ្ឋកា, បិសាលកយុការោតិ កេចិ "យុទ្ធាតិ បដ្ឋាកលតា កលតាតិ យហាកលតា"តិ បេរិទាលកណ្ឌិបទេ វុត្តំ "យធុរេយហំ ខ្លួរេយហ"ន្តិ លិលិតំ ធ្វុលកាឃស្ស យំវុបទេឃាតិ ឲុកោ ឃក រេយធុរេត ចិតរាកតាឌីហិ អនក្កាសនេត្តាបិ កិលេសសេហេច កិរ អនក្កាសតិ តាយ, តថា "សោតាបនេត្វា"តិ អនក្កាសនេត្តា អាបត្តិឃា អនក្កាសតិ តាយាតិ ឲុកោ លិក្កាឃត្តត្តា អនច្ឆាឌាតាឌីបិ លិក្កសេច ឌាតំ

១៩. សត្តមេ ចនេតីតិ ឧទ្ទេសោ កលតីតិ ចិត្តានោ ចនេតីតិ ចា ព្ទយិតា បរចិញ្ញាបតំ ឌីរេបតិ

២៩. អញ្ញាបនេសចានេរសុ បត "ឲុចំ ចនេតី"តិ វុត្តំ កស្មា? បុរេដ្ឋា ឥស្សិរិតារទ្ធសក្កយតិឥស្សតត្តំ បុរេដ្ឋាបិ "ហីនេន ហីនំ, ហីនេន ឧក្កដ្ឋំ, ឧក្កដ្ឋេន ហីនំ, ឧក្កដ្ឋេន ឧក្កដ្ឋ"ន្តិ ឌាត្យាឌីសុ ឲុកោកស្មិំ ចត្យសា ចត្យសា ឥស្សិរិតារទ្ធសក្កយស្ស តិឥស្សតំ "ឲុច"ន្តិ ព្ទយិតា កនោរាតិ "ហីនេន ហីនំ ចនេតី"តិ វុត្តដ្ឋានេតេយេច ហិ "ឲុចំ ចនេតី"តិ វុទេត្ត សោ អាកាសោ តិឥស្សិតា ហោតីតិ អធិប្បាយោ អញ្ញាថា អញ្ញាបនេសេត សោ អាកាសោ ត សម្ភចតីតិ អាបជ្ជតិ ត សម្ភចតិ ឲុចាតិ ចេ? ត, ចិសេសការណាភាចា, តត្ថ អតាបត្តិប្បសង្គតោ, អតិឃយតិទ្ធេសេត អតិឃយត្ថសម្ភចតោ ច "សត្តិ ព្ទេឆកច្ឆេ ចណ្ឌាលី"តិអាឌីតា ហិ អតិឃយតិទ្ធេសេត ចណ្ឌាលំ ចា អចណ្ឌាលំ ចា សន្ធាឃ កលតស្ស អាបត្តីតិ អតិឃយត្ថា សម្ភចតីតិ អធិប្បាយោ ឃឌិ ឲុចំ ឲុត្តកសេច ចត្តត្តំ តាចតា បុរេដ្ឋា ឥស្សិរិតារទ្ធសក្កយតិឥស្សតសិទ្ធីតោតិ? ត, "ចនេតី"តិ ព្ទយិតា អនេឃាឌីនេ "ឲុច"ន្តិ បទេ ព្ទយំ តាយ អាកាសំ ឥស្សតីតិ អតចនោឆតោ អញ្ញាបនេសតេយេបិ បរចិញ្ញាបតេយេច ឧក្កដ្ឋបរិចិត្តិឃំ ចិឃាតិ តិឃយតបយោឌតំ ចា "ចនេតី"តិ បទត្តិ ចេឌិតត្តំ អថ ចា អត្តនោ សយំ ប ឆត្វា អញ្ញំ កិច្ចំ អាលាបេត្តា ហីនេន ហីនំ ចនេតិ កលតិ, អាបត្តិ បរិចិត្តិឃស្ស សនេ សឃំ ហីនោ ហីនេន ហីនំ ចណ្ឌាលំ...បេ... បុក្កុសំ "បុក្កុសោ"តិ កលតិ អាបត្តិ ចាចាឃ ចាចាឃ បរិចិត្តិឃស្ស, ឲុស តនោ អញ្ញាបនេសចានេរសុបីតិ ឃោឌតា ចេឌិតត្តា អឃយត្ថា ឧទ្ទេកានេសុ បរិឃេយសិតត្ថា អញ្ញាថា "ចនេតិ កលតី"តិ ឲុតោសំ អញ្ញាតរំ ឧកឃត្ថ អតញ្ញាបនេសចារអញ្ញាបនេសចានេរសុ, ចិសេសេត ចា អញ្ញាបនេសចានេរសុ តិរត្ថក៌ អាបជ្ជតិ ចិតានេយេច តេត ចចតសិលិដ្ឋតាសម្ភចតោ អត្តនោ បរិឡព្ទឃំ អវុត្តត្តា បតេត្ថ "សាលត្តិក"ន្តិ វុត្តន្តិ ចេឌិតត្តំ តត្រាឃំ បទសន្ធិ ចនេតីតិ ចទ ព្ទតីតិ អសម្ភុលា ចនត្តស្ស ឧក្កដំ "សម្ភុលា បត សត្តហិបិ អាបត្តិក្ខន្ធេហិ ចនត្តស្ស ឧក្កដ"ន្តិ អត្ថកដ្ឋកថាឃំ វុត្តត្តា ឥចកណ្យតា តាយ កោឡិត្ត, តំ ឥស្សតំ "ហសាធិប្បាឃតា"តិ វុត្តំ "អសម្ភុលាបិ ឥចកណ្យតាឃ ចនត្តស្ស ឧក្កដាសិតេយេចា"តិ អាចរិឃា ចនត្តិ បិបការហិតាឃ កណ្ឌិព្វាបិ ចនត្តស្ស ឧក្កដំ, អសម្ភុលា អតាបត្តីតិ

ខ្លួយសចាឥសិក្ខាបទចណ្ណតា តិដ្ឋិតា

១. បេស្សញ្ញាសិក្ខាបទចណ្ណតា

២៩-៤០. "ព្ទយស្ស សុត្វា អយុស្សា"តិ បរិបេធា "ព្ទេយសំ សុត្វា"តិ ត សុន្ទរំ ភេឌាឃបីតិ ភេឌាឃ តិល្លាយិ កិច្ចកាចតោតេយេច តិបជ្ជតតោ

“ភិក្ខូនំ បេសុញ្ញ”តិ ពហុវចនំ កតំ។

៣៧-៨. “ឥត្ថន្នាមោ អាយស្មា ចណ្ឌាលោ...បេ... បុក្កុសោតិ ភណតី”តិ វត្វា បេសុញ្ញំ ឧបសំហរតីតិ យោជនា។ អញ្ញថា “បុក្កុសោតិ ភណតី”តិ វត្តព្ពតា អាបជ្ជតិ។ ឯត្ថ អនុបសម្បន្នវារោ លព្ភមានោបិ ន ឧទ្ធដោ ឱមសវាទេ ទស្សិតនយត្តា, សង្ខេបតោ អនេត្ថ ទស្សេតុកាមតាយ ច។ តថា ហិ អនេត្ថ តីណិ ចតុក្កានិ ទស្សិតានិ។ តានិ បន ទស្សេន្តោ កថា យស្មា “ឧបសម្បន្នស្ស សុត្វា ឧបសម្បន្នស្ស បេសុញ្ញំ ឧបសំហរតី”តិ វុត្តានំ ទ្វិន្នំ បទានំ អញ្ញតរវិបល្លាសវសេន វា ឧភយវិបល្លាសវសេន វា បាចិត្តិយន្តិ កត្វា ទ្វេបិ តានិ ឯកតោ វុត្តានីតិ ទស្សេតុកាមោ, តស្មា សព្ពបឋមំយេវ “ឧបសម្បន្នោ ឧបសម្បន្នស្ស សុត្វា ឧបសម្បន្នស្ស បេសុញ្ញំ ឧបសំហរតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្សា”តិ អាហ។ “តីសុ បនេតេសុ យស្មា បារាជិកំ អជ្ឈាបន្នោបិ ឧបសម្បន្នោ តាទិសំយេវ ឧបសម្បន្នំ ភេទេតុកាមោ ឱមសតិ, តាទិសស្ស សុត្វា តាទិសស្ស បេសុញ្ញំ ឧបសំហរតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស, តស្មា ‘ឧបសម្បន្នោ’តិ ឥទំ អាទិបទំ សព្ពត្ថ វុត្ត”ន្តិ កេចិ វទន្តិ, តំ ន យុត្តំ, អនវសេសអាបត្តិំ អាបន្នស្ស បុន អាបត្តិយា អសម្ភវតោ, តស្មា កេវលំ មាតិកាយំ ភិក្ខុបទាភាវេនេវ “ភណតិ ឧបសំហរតី”តិ បទានំ ការកនិទ្ទេសាការេន អសម្ភវតោ ឥធ តំ អាទិបទំ វុត្តន្តិ វេទិតព្ពំ។ ឥទំ បិសុណាលាបាការេន អនាណត្តិការេន “ន បិយកម្យស្ស, ន ភេទាធិប្បាយស្សា”តិ ឧបសំហរណាបេក្ខំ សាមិវចនំ ឧល្លិង្គិតស្ស វចនព្យញ្ជនាការេន, តេន វុត្តំ “បាបគរហិតាយ ភណន្តស្ស អនាបត្តី”តិ។

បេសុញ្ញសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៤. បទសោធម្មសិក្ខាបទវណ្ណនា

៤៥-៦. សព្ពមេតំ បទសោ ធម្មោ នាមាតិ ឯត្ថ ធម្មោ នាម ពុទ្ធភាសិតោតិ ឯវំ សម្ពន្ធោ។ អក្ខរសមូហោតិ អសមត្តបទំ។ បច្ចេកពុទ្ធភាសិតំ ពុទ្ធភាសិតេ ឯវ អនុបវិដ្ឋេហិ ភាសិតោ ឥសិភាសិតាទិសង្គហំ គច្ឆតីតិ វេទិតព្ពំ។ កត្ថចិ បោត្ថកេ “ទេវតាភាសិតោ”តិ បទំ នត្ថិ, យត្ថ អត្ថិ, សា បាឡិ។ កថាវត្ថុម្បិ ច ឯស នយោតិ ឯកមេវ អក្ខរំ វត្វា ឋាតុំ លព្ភតីតិ ឯវ “ឯវំ មេ សុត”ន្តិអាទិសុត្តំ ភណាបិយមានោ ឯការំ វត្វា តិដ្ឋតិ ចេ, អក្ខរេន បាចិត្តិយំ, អបរិបុណ្ណបទំ វត្វា ឋិតេ អនុព្យញ្ជនេន។ បទេសុ ឯកំ បឋមបទំ ចិន្នាតិ ចេ, អនុបទេន បាចិត្តិយំ។ អដ្ឋកថានិស្សិតោតិ អដ្ឋកថានិស្សិតវសេន ឋិតោ។ បុព្ពេ បកតិភាសាយ វុត្តំ អដ្ឋកថំ សន្ធាយ។ បាឡិនិស្សិតោតិ បាឡឹ ឧចារេតោ។ មក្កដាទីនិបិ បករណានិ។

៤៧. ឧបចារន្តិ ទ្វាទសហត្ថំ។ “ឧបនេតីតិ ឯកតោ ភណតិ សមាគច្ឆតី”តិ លិខិតំ។ កិញ្ចាបិ អបលាលទមនម្បិ ជលូបទេសនាបិ ភគវតោ កាលេ ឧប្បន្នា, អថ ខោ តេសុ យំ យំ ពុទ្ធវចនតោ អាហរិត្វា វុត្តំ, តំ តទេវ អាបត្តិវត្ថុ ហោតីតិ ញាបនត្ថំ មហាអដ្ឋកថាយំ “វទន្តី”តិ វចនេហិ និមិលំ កតំ។ ពុទ្ធវចនតោ អាហរិត្វា វុត្តស្ស ពាហុល្លតាយ តព្ពាហុល្លនយេន តេសុ អាបត្តិ វុត្តា, តស្មា មហាបច្ចរិយំ តស្សាធិប្បាយោ បកាសិតោតិ អត្ថោ។ “សន្តានមេវ វទន្តិ អបរេ”តិ វុត្តំ។ សចេ អាចរិយោ ឋិតោ និសិន្នានំ បាឋំ ទេតិ, “ន ឋិតោ

តិបិត្ថ្យ ឥយុំ ខេសេឃ្យាយី”តិ ចុត្តាបត្តិ តាបជ្ជតីតិ ឲុខេក៏ ខេតយ្យិ បិធេខាត់ ឥយុខេសតខេតា ត អញ្ញាត្តិ ត៌ ត ឃុត្តំ, លត្តបិលិកាឌីត់ បិធេខាខេតត អតាបត្តិប្យបក្កខេតា, អាបត្តិកាខេចា ច សិខេទ្ធា៏ ចុត្តខេញ្ញាត៌ –

“ក្ខេកា អត្តំ ត ខាតត្តិ, ក្ខេកា ឥយុំ ត បឃ្យខេទ;

ខេឃា ចាឃំ យត្តិ ចាខេចតិ, ខេឃា ចាឥខេយុតឌីឃតី”តិ៏ (បិចិ៏ ៤៣លិ);

ឲត្ត អឌីឃតីតិ អខេត្វា, តស្មា បិធេខាតយ្យិ ឥយុខេសតាច៏ ខេសលិឃដ្ឋកចាឃំ (បិចិ៏ អដ្ឋ៏ ៤៦៣) “ឥយុបរិខេច្ឆខេកា បខេតត្វ បខេសាឥខេយុ ចុត្តខេឃត ខេចឌីតខេព្វា”តិ ចុត្តំ , តស្មា អឃខេយច ឥខេយ្យា សព្វត្ត ឥយុបដិសំឃុត្តសិក្ខាបខេទសុ ខេចឌីតខេព្វា៏ ឃឌី ឲចំ សព្វាទកាឃសាឌីចខេសត ចិត្តឥយុំ ខេសេសត្តស្យ ខេសលិឃចខេសត អតាបត្តិ សិឃា, តខេតា លបកខាតកចិខេទាខេឆា៏ តត្ត យត្តាត់ ខាហិខេកត្តត្តាតិ ខេច? ត, តខឥិប្បាឃាខាតតខេតា៏ អឃត្រាតត្ត អឥិប្បាខេឃា “ខាហិខេកាកត្តសព្វាតយ្យិ យត្តិ ក្ខេច្ច អាសខេត តិបិត្ថ្យ ចាខេចតំ ខេយ កិក្ខុខេច អយតាបំ, បខេកច ឥយុំ ខេសេសតុ”ត្តិ៏ “តខាបិ ខេយ, កិក្ខុខេច, អយតាបំ តីខេច អាសខេត តិសីឌិត្វា ក្ខេច្ច អាសខេត តិបិត្ថ្យ យត្តិ ចាខេចតំ, កិបក្កំ បត ឲតាទហិ…ខេប… ឥយុំ ខេសេសតុ”ត្តិ (បិចិ៏ ៤៣លិ) ហិ អឃំ បិឡព្ភ ឃចាចុត្តខេយច អឥិប្បាឃំ ឌីខេបតិ, ត អញ្ញា៏ ខេតខេតច “យត្តិ ចាខេចតំ ឥយុំ ខេសេសតុ”ត្តិ ចខេតខេកខេកា កខេតា៏ អញ្ញាចា ក្ខេកឃត្វ “ឥយុំ ខេសេសតុ”យិខេច្ចច ចត្តព្វាតិ៏

យឃាសត្តិ យា ចខាតិអាឌីយិប្បត អត្រាកត្តិបខេខ ឲចំ ចុខេត្វា “សខេច កិក្ខុ សាយខេលាខេទត សត្តិ ចត្តាកាខេយា, តចា សាយខេលាខេទាបិ កិក្ខុតា សត្តិ ចត្តាកាខេយា សហសា ឌ្ហបិខេតតិ, ‘ខេឃកុខេឃ្យត បកុលំ កត្តិ កលត្តិ ឌ្ហបិខេតតី”តិអាឌីសុ ចិឃ អតាបត្តិ, ត ហិ ឲត្តាចតា កិក្ខុ សាយខេលាខេស្យ ក្ខត្តិសតិ តាយ ខេហាតិ៏ ឃស្មា យហាអដ្ឋកចាឃំ តត្តិ, តស្មាបិ ឃុត្តខេយខេចតំ៏ សខេច តត្ត ចិចាខេទត្វា បដិក្ខិត្តំ សិឃា អាបត្តិ, កិរិឃាកិរិឃព្វា តាបជ្ជតិ៏ កស្មា? ឃស្មា ចិខេត្តត ឲកខេតា ចត្តាកាខេយា, អច ខេលា ត់ ‘ឲកខេតា យា ចខា’តិ បដិក្ខិបិត្វាបិ ឲកខេតា ចខេត្តា អាបជ្ជតិ៏ អចត្តាកាយស្យ សហសា ចិខេទ្ធិព្វា ឲកខេតា ចខេត្តស្យ អតាបត្តិ, ខេតត ចុត្តំ ‘យឃា សត្តិ យា ចខាតិ ចុខេត្វា ឃឌី ចខតិ, អតាបត្តី’តិ៏ តចាបិ អាចរិឃាត់ យតិយតុចត្តខេត្តត ឲចទ្ធខេបសុ ឆាខេតសុ ឃចាចុត្តខេឃខេតច បដិបជ្ជិតព្វ៏ កស្មា? ឃស្មា យហាអដ្ឋកចាឃំ តត្តិ, តត្តិកាខេចខេតាខេឃច អាបត្តិ៏ សខេច តត្ត អតាបត្តិអចខេត់ ត សមុច្ចតិ អឃយដ្ឋាតត្តា”តិ៏

តត្រាឃំ ចិចាខេណា – “យឃា សត្តិ យា ចខា”តិ ចុខេត្វា ឃឌី ចខតិ, កិក្ខុខេតា អតាបត្តីតិ ឃុត្តខេយត៌ កិក្ខុខេតា ចត្តកាយតាឃាកាខេចខេតា, កាខេចបិ សព្វាឃកខេលាឌីសុ តីសុ អតាបត្តិខេតា ច៏ អច សាយខេលាខេទត ញ្ញត្តតាឃ “យឃា សត្តិ យា ចខា”តិ ចុខេត្វា កិក្ខុ អញ្ញត្តតាឃ ចខតិ, អាបត្តិ ឲច ចត្តកាយតាសក្កាចខេតា៏ សហសា ខេច ចខតិ, អតាបត្តិ តខកាចខេតា៏ សខេច កិក្ខុ ឲចំ “យឃា សត្តិ យា ចខា”តិ ចត្វា ខេតត សត្តិ សឃំ ចខតិ, អាបត្តិ ឲច៏ ត ហិ ឲត៌ សិក្ខាបទំ កិរិឃាកិរិឃំ៏ ឃឌី ឲត៌ សិក្ខាបទំ កិរិឃាកិរិឃំ កខេចយ្យ, ឃុត្តំ៏ តត្ត អតាបត្តីតិ អឥិប្បាខេឃា៏ យហាបច្ចរិឃំ ព្វយិតាច អឥិប្បាខេឃត “យឃា សត្តិ យា ចខា”តិ ចុត្តំ សិឃា៏ ត ហិ សាយខេលាស្យ កិរិឃា ព្វឆ បយាលត្តិ, ព្វយស្មិំ បត អឥិប្បាខេឃ ចុខេត្ត អតិឃុត្តិចាតិ អខេត្វា៏ អក្ខខេត្វា ញ្ញជ្ជាខេត្វា៏ កិព្វាបិ “ឃព្វា បទំ ឃព្វា អត្ថបទំ ឃព្វា អត្ថក្ខទំ ឃព្វា

អត្យញ្ញាតំ, សព្ពុះយេវំ បដះសោធះប្មោ តាយា”តិ ចុត្តំ, តថាបិ “បទេគ ចាទេចតិ, បទេ បទេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស, អក្ខរាយ ចាទេចតិ, អក្ខរក្ខរាយ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្សា”តិ ព្ពុះយេច ក្ថំ ទេឃាខិតំ, តំ កប្ថាតិ ចេ? បទេគ អត្យបគអត្យញ្ញាតាតំ សង្កហិតត្តា. ចុត្តញ្ហេតំ “អត្យបគត្តិ ទុតិយបាទោ. អត្យញ្ញាតត្តិ បុរិមញ្ញាទេតគ សទិសំ បច្ឆាញ្ញាត”ន្តិ (បាចិ. អដ្ឋ. ៤៥), តស្មា អត្យបទេកទេសមត្តេច អត្យញ្ញាតត្តិ សិទ្ធំ. “អក្ខរាត្យញ្ញាតសមុហោ បគ”ន្តិ ច ចុត្តត្តា បគមត្តេច ចត្តត្តំ ទោត អត្យបគាខិត្តយក្កហណតោតិ ចេ? ត ចត្តត្តំ ចចតចិសេសតោ. បទេគ ចាទេចន្តោ ហិ បទេ ចា អត្យបទេ ចា អត្យញ្ញាតេ ចា អាបត្តិំ អាបជ្ជតិ. ត អក្ខរេត. អក្ខរេត ចាទេចន្តោ បត បគាឌីសុ អញ្ញាតរស្មិំ អាបជ្ជតិ. ត ហិ “ចនេរា ចនេញ្ញា ចនេគោ ចនោហនេរា”តិអាខិម្បិបដេមំ ច-ការំ ចាទេចន្តោ ទុតិយាខិច-ការេទ ឡូបិតេតតិ, បដេមំ នេរា-ការំ ចាទេចន្តោ ទុតិយនេរា-ការេទ ឡូបិតេតតិ, បដេមំ ទ-ការំ ចាទេចន្តោ ទុតិយទ-ការេទ ឡូបិតេតតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្សាតិ សម្ពូចតិ. អត្យញ្ញាតាត្យលៃមតោ សម្ពូចតិ ឲចាតិ ចេ? ត, “បទេ បទេ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្សា”តិ ព្ពុមិតា ចិទុទ្ធត្តា. ព្ពុគញ្ញាចចតំ ឲកស្មិំ បទេ ឲកា អាបត្តីតិ ឌីទេបតិ. “ទ្វិបំ អតិទ្ធន្តិ ចុទ្ធយាទោតា ទ្វតិ ឡូបិតេតតី”តិ ចចតតោ សកលំ បាងំ ចាទេចន្តស្ស បដេមអក្ខរមត្តេ ឲកតោ ចុទេត្ត អាបត្តីតិ សិទ្ធន្តិ ចេ? ត, “អក្ខរក្ខរាយ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្សា”តិ ព្ពុមិតា ចិទុទ្ធត្តា, តស្មា ទ្វតិ ឡូបិតេតតីតិ ចត្តំ អសម្ពូចតោ ទ្វ-ការស្ស យថាចុត្តឆម្ពូបរិយាបត្តកាចសិទ្ធិតោ តំ អចត្វា ពេចលំ អក្ខរាយ ចាទេចន្តស្ស យថាចុត្តឆម្ពូបរិយាបត្តអក្ខរកាចគស្សតត្ថំ “ទ្វិបំ អតិទ្ធន្តិ ចុទ្ធយាទោតា”តិ ចុត្តំ, ចចតសិលិដ្ឋតាចទេសត ចា អត្យញ្ញាតេ ទេចគាចចតំ ចិយាតិ ទេខិតត្តំ.

បគសោធម្មសិក្ខាបគចណ្ណតា តិដ្ឋិតា.

## ៥. បដេមសហសេយ្យសិក្ខាបគចណ្ណតា

៥០. “ត សហសេយ្យំ កប្បេតព្ពា”ន្តិ កាចចទេសត ចុត្តំ, ពេស្មំ “ត សហសេយ្យា កប្បេតព្ពា”តិ បាទេធា, ត កប្បេតព្ពា កិក្ខុតាតិ បញ្ញាតត្តិ អធិប្បាទេយា. “អបទេស្សតំ ចាតិ ចាឃិយមព្ពាកទេយច ទេហាតី”តិ លិលិតំ. ឃំ ឲទេតសំ ត កប្បតិ, តំ ទេតសម្បីតិ ក្ខបញ្ញាយាឌីតំ សត្តិកំ អកត្វា សហសេយ្យំ កប្បេយ្យាតិ បាធេសទេសា.

៥១. “អត្យបសម្បន្នោ តាម កិក្ខុំ ធទេបត្វា អចទេសទេសា”តិ ចុត្តត្តា យាត្យការេយា អត្យបសម្បន្នោតិ ចត្យត្ថទេត្តិឃំ យាត្យការេយា ទេព្វបិ សហសេយ្យាបត្តិទេយា ឌទេតតីតិ អបទេទ”តិ ចុត្តំ, “កិក្ខុំ ធទេបត្វា...ទេប... បទេន្តាតិ បាទាខិកចត្តុក្កទេតា តិទេច្ឆាតបុរិទេសា អធិប្បេតោ”តិ ច, ក្ខកយម្បិ ចិយំសិតត្តំ. ទុតិយសិក្ខាបទេ យាត្យការេយា តាយាតិ មត្យស្សិត្ថិទេយច កទេហត្វា ឃក្ខិ ទេបតី តិទេច្ឆាតកាតា បាទាខិកចត្តុក្កតា ត កហិតា ទេតសុ ទុក្កដត្តា. “សទេច បត អត្តទេតាបិ សិក្ខាបទេ ទុក្កដំ កទេចយ្យ, អថ កស្មា បដេមសិក្ខាបទេ បាចិត្តិយ”ន្តិ ច ចុត្តំ. “អបរិក្ខិទេត្ត បមុទេឝ អតាបត្តី”តិ សីហឡអដ្ឋកថាចចតំ, តស្សត្ថំ ឌីទេបតុំ អន្ធកដ្ឋកថាយំ “ក្ខមិឃំ ចិតា ឌកតិយា បមុខំ សន្ធាយ កថិត”ន្តិ ចុត្តំ. បុត ចសតីតិ ចត្យត្ថឌិចទេស ចសតិ. កិក្ខុតិបទេន្តិ កិក្ខុមិគ្គិបទេន្តំ. សត្តិបតិតមណ្ឌបំ តាម មហាចិហារេទ សត្តិបាតដ្ឋាតំ. “តីហិ ច ឌិចសាតិ ទុក្កដទេឝទេត្ត ចសិត្វា ចត្យទេត្ត ឌិចទេស សហសេយ្យាបត្តិបទេហាតទេក សយតិ, បាចិត្តិទេយចា”តិ ឲកទេច្ច ចទន្តិ កិរ, តំ ត យុត្តំ.

បឋមសហសេយ្យសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

## ៦. ទុតិយសហសេយ្យសិក្ខាបទវណ្ណនា

៥៥. “អថ ខោ តេ មនុស្សា”តិ ច “តេ អដ្ឋិកា”តិ ច បរតោ “ឧក្កដ្ឋ”ន្តិបិ អត្ថិ, សោ ន សុន្ទរោ។ បណ្ឌកោ បរិញ្ញាយំ ទុក្កដស្ស វុត្តត្តា “ឋកតោព្យញ្ជនតោបិ មួលាបត្តីតិ ជិស្សតី”តិ, “អតិមិត្តាទយោ ទ្វត្តិំសាយោជា”តិ ច វទន្តិ ឋកតោព្យញ្ជនកោ វុត្តំ វិយ។ កិញ្ចាបិ មតិត្ថិ បរាជិកវត្ថុ ហោតិ, អនុបាទិន្នបក្ខេ ឋិតត្តា បន ទុក្ខ អាបត្តិ ន ករោតិ។ បរាជិកាបត្តិដ្ឋានេ ទុក្ខ ន ឧត្តរិ កោតត្តំ។

ទុតិយសហសេយ្យសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

## ៧. ធម្មទេសនាសិក្ខាបទវណ្ណនា

៦៦. “វិញ្ញូ បដិពលោ”តិ វចនតោ អវិញ្ញូ ឥត្ថិយាបិ ទេសេន្តស្ស អនាបត្តិ។ ឥធ យក្ខិអាទយោ មនុស្សិត្ថិ វិយ អនោឡារិកត្តា ទុក្កដវត្ថុកា ជាតា។ តិរច្ឆានគតមនុស្សវិគ្គហិត្ថិយា បដិពលតាយ វុត្តត្តា ឥតរាបិ ទុក្កដវត្ថុមេវាតិ វទន្តិ។ “មាតុគាមាយា”តិ លិង្គវិបល្លាសេន វុត្តំ។ “អដ្ឋកថាទីបនិំ ឋបេត្វា ធម្មិអាទីនា មថាទុទិ កោចតំ លភតិ កិរា”តិ លិខិតំ, មថា យក្ខិអាទយោ ទុក្កដវត្ថុកា ជាតា, តថា បុរិសវិគ្គហំ គហេត្វា ឋិតេន យក្ខាទិនា សទ្ធិំ ឋិតស្ស មាតុគាមស្ស ធម្មំ ទេសេន្តោ ទុក្កដំ អនាបជ្ជិត្វា កស្មា បាចិត្តិយមាបជ្ជតីតិ ចេ? ព្រហ្មលោកេបិ ទុតិយបក្ខេ អការនតោ។ មនុស្សមាតុគាមេនាបិ ន ទុតិយោ, បគេវ យក្ខាទយោតិ។ ន ទុតិយាតិមនេន តស្ស ទុតិយត្តាតិ ចេ? ន តត្ថ ជង្គលវាចាទបក្ខេ ទុតិយតា, កិន្តុ និសជ្ជាទបក្ខេ, ទូហ ច ន និសជ្ជមត្តំ, កិន្តុ ទេសនា ទុស្សាជនីយតា។ សា ច និបជ្ជនតោ ទុញ្ញអាទិកា, តស្មា អសមត្ថនិជស្សតំ។

ធម្មទេសនាសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

## ៨. ភូតារោចនសិក្ខាបទវណ្ណនា

៦៧. “ឧត្តរិមនុស្សធម្មំ វា ឧក្កដ្ឋំ ឧក្កមេវា”តិ វុត្តំ, ន យុត្តំ។ កស្មា? តត្ថ “មោឃបុរិសា”តិ វុត្តត្តា។ តេ អរិយមិស្សកា ន ហោន្តីតិ ចេ? បិ ឧក្កមជិសាតីតិ មម តក្កោ។ “អរិយាបិ បជិជានិំសុ, តេសម្បិ អត្ថត្តេ ជិជ្ជមានត្តា ឧត្តរិមនុស្សធម្មស្សា”តិ លិខិតំ។ “សច្ចម្បិ ភូតំ គរុជាតិ បុថុជ្ជនអរិយានំ ឧត្តរិមនុស្សធម្មស្ស អារោចិតត្តា ‘ភូត’ន្តិ វុត្តំ, ន អត្តនោ ឧត្តរិមនុស្សធម្មំ សន្ធាយាតិ អបរេ”តិ វុត្តំ។

៧៧. បុដ្ឋោ អចុទិតត្តាហីតិ ឧត្តរិមនុស្សធម្មំ អចុទិតត្តាហីតិ។

ភូតារោចនសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៩។ ទុដ្ឋុល្លារោចនសិក្ខាបទវណ្ណនា

៧៨-៨០។ “តេនេវ ហត្ថេន ឧបក្កមិត្វា អសុចិំ មោចេសី”តិ បាឋោ សព្វត្ថបាឋោ សុន្ទរោ។ អបរេហិ កេត្វាន កាតព្វា។ តតោ ច, បាឡិយំ “អនុបសម្បន្នស្ស ទុដ្ឋុល្លំ អាបត្តិំ អារោចេតី”តិ ... “ទុដ្ឋុល្លា”តិ វុត្តេ ...

៨១។ តត្ថ “កាយ”ន្តិ ...

ទុដ្ឋុល្លារោចនសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១០។ បថវីខណនសិក្ខាបទវណ្ណនា

៨៦។ ...

៨៧។ ...

បថវីខណនសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

សមត្តោ វណ្ណនាក្កមេន មុសាវាទវគ្គោ បឋមោ។

២។ ភូតកាយចក្កោ

១។ ភូតកាយសិក្ខាបទចណ្ណតា

៨៩។ ឋទន្ធុំ តិក្កទេហតុំ អសក្កោទេត្តាតិ ទស្សិតកាចំ ឌាតាទេបតិ។ កស្មា អយំ ឋទន្ធុំ ស្លក្កិទិតិ ចេ? យត្រុស្សាតត្តិអាឌិ តស្ស បទិហារេទា។ “អារោការេដសិ លិត្តិតិ ច ចចតទេតា ទ្រុក្ខទេចតាត់ ហត្វាតិ លិដ្ឋត្តិ, ត ចាតុយហារាខិកាឌីត់ ចិឃ អទេន្ធដ្ឋាតិ”តិ ចទន្តិ។

៩០-៩១។ កចត្តិ អហុទុញ្ញាតិ ខ្ចិកាលិទេកា ភូតសទេក្ខា។ យដិ ពីជទេតា តិព្ពាទេត្តត ពីជំ ទស្សិតំ, តទេទច សត្តកំ យដិដំ។ ទេសាច ក្រក្កទេជា យំសិយក្ខិទេតាតិ អឃទេយច ហិ បរិហារេទា។ អដ្ឋកចាសុបិ ហិ “ពីទេជ ពីជសញ្ញី”តិ លិខិតំ។ ឃំ ពីជំ ភូតកាទេយា តាយ ទេហាតិ, តស្មិ ពីទេជ ភូតកាយពីទេជតិ ទេឃាទេជត្វា។ អមូលកត្តា កិទ សមុណ្ណភូតកាទេយា ត ទេហាតិ, “សមូលបទេត្តា ៦ច ហិ ភូតកាទេយា តាយា”តិ ការណំ ចទន្តិ។ “អភូតកាយមូលត្តាតិ ភូតកាយទេតា អត្ថុប្បត្តត្តា អភូតកាយមូលំ, ភូតកាយស្ស អមូលកត្តា ចា។ ត ហិ តទេតា អទេញ្ញា ភូតកាទេយា ស្លបុជ្ជតិ”តិ ខ្ចិឆាបិ លិខិតំ។ បិឃក្ខុ អសតទ្រុទេក្ខា ចឌ្ឍតត្តទេចា លឌ្ឍឋទេលិ, “បីតសាទេលិ”តិបិ ចុច្ចតិ។ អមូលកភូតកាទេយ សង្កហំ កច្ឆតីតិ តាឡ្យកេរទេស្សចាយំ។ ឈដបិដ្ឋិឌាតត្តា, ពីជកាយាត្រុទេលិយត្តា ច ទុក្កដចត្វ។ ត ចាទេសតត្តំ “ទុត្តបចិណ្ណត្តា”តិ លិខិតំ, “ទេឃសំ ទ្រុក្ខាត់ សាឈា ទ្រុហតីតិ ចចតទេតា ទេឃសំ ត ទ្រុហតិ, ទេតសំ សាឈាឃ កប្បិយកាទេលកិច្ចំ តត្តីតិ សិត្ធ”ត្តិ ចុត្តំ។ យុឌ្ឍតិលត្តិ តស្ស តាមំ។ “យុញ្ញាតិលត្តិ បិទេធា”តិ លិខិតំ។

សមណកេប្បហីតិ សមណទេចាហាទេរហិ, តស្មា ចត្តព្ពំ កិក្ខុតា “កប្បិយំ កទោហី”តិ។ តស្ស អាលត្តិយា កទោទេត្តតាបិ សាមទេណទោឌីតា “កប្បិយ”ត្តិ ចត្វាច អក្កិបរិខិតំ កាតព្ពត្តិ សិទ្ធំ។ អក្កិបរិខិតាឌីតិ ចិឃ កប្បិយត្តា អពីជតិព្ពដពីជាតិបិ “បញ្ចហិ សមណកេប្បហី”តិ (ក្លូអច។ ១៥០) ៦ត្វ បចិដ្ឋាតិ, ឃចាលិកទេតា ចា សមណកប្បចចត់ កទេហតព្ពំ។ “កប្បិយ’ត្តិ ចត្តកាទេយា ‘កប្ប’ត្តិ ទេច ចទតិ, ‘ចដ្ដតី’តិ ចទន្តី”តិ ចុត្តំ។ “កប្បិយ’ត្តិ ចចត់ សកសកកាសាឃបិ ចដ្ដតី”តិ ចទន្តិ។ “កប្បិយត្តិ ចត្វា”តិ ចុត្តត្តា កិក្ខុតា ‘កប្បិយំ’ព្ពាទេច្ចច ចត្តព្ពំ, “ព្ពាតទេទត បត ឃាឃ កាឃចិ កាសាឃា”តិ ចទត្តិ, ខីយំសិតព្ពំ។ “ស្លន្ធុំ កប្បិយំ កទិស្សាមីតិ ឌាទុំ ចិន្នោតី”តិ ចចតទេតា កប្បិយំ កាតព្ពំ សន្ធាឃ ចិទទេច្ឆតិ ចុត្តំ ទេហាតិ, អាចរិយា បត “កប្បិយំ កាទេរតព្ពំ សន្ធាឃ កប្បិយត្តិ សិត្វាឌិ កាទេរតិ, ចដ្ដតី”តិ ចទត្តិ, តស្ស ការណំ ចទន្តា កាតុំ ចដ្ដតកាទេចទេតច ចិទន្តិញ្ញា កទេតបិ កប្បិយំ ឌាតំ។ យដិ ត ចទេដ្ដយ្យ, សិត្វាឌីយោកទេត ត ចទេដ្ដយ្យាតិ, ស្លបបរិក្ខិតព្ពំ។ ស្លដ្ឋិតទេសចាលឈដំ អាតទេប តិក្ខិបិតុំ ចដ្ដតិ, ចិទកាទេបតុកាយតាឃ សតិ ទុក្កដំ យុត្តំ ចិឃ។ “បុប្ផទេដ្ឋកាឌតកាតិកា, តស្មា ត ចដ្ដតិ។ តាឡ្យ៦ ចា ពាទ្ធបុប្ផកលិទេប តាឡ្យអស្មិំ កទេតបិ ចដ្ដតិ តស្មិំ បុប្ផស្ស អត្ថិតាឃា”តិ ចទត្តិ។ ទេបិរាលាកណ្ឌិបទេទ “ពីជកាទេយត ភូតកាទេយា ទស្សិទេតា អតចទេសសបរិយាឌាតត្វ”ត្តិ ចុត្តំ។

ភូតកាយសិក្ខាបទចណ្ណតា តិដ្ឋិតា។

២។ អញ្ញាចាគកនិក្ខាបគចណ្ណតា

២៩៩-២។ អញ្ញា ចគតីតិ អញ្ញាចាគក៌, “ចចត៌ កទេរឃ្យា”តិ លិលិត៌។ “ត្យហ៊ីក្រុតទេរឃ្យត៌ តាយ”ត្តិ ឞិទេធា។ ថ្លោះ ឧល្លាទេតត្យកាទេយាតិ ឞទេយាហតិត្យកាទេយា, អត្តទាឃ៌ កត្តុកាទេយាតិ ទេឞិទាណា។

១០០។ “ឞុនិទេដ្ឋា កទេត្ត, ត បទេតទេឞា កហាបទេណាតិអាឌីឞុ អតាទេទាឞិទេព ឧក្កូទេដត យុឞាចាគឞិចិត្តិឃ៌, អទេទាឞិទេព ឞិចិត្តិឃត្វូឃ៌ ទេហាតី”តិ ចគត្តិ, ឌីឞ៌និតដ្ឋា។

១០២។ អឆទេយ្ខត ចា ចទេក្កត ចា ត កយ្ខាទេហឃ្យ ចាតិ ៩៣ “យឃិ ចុទេត្ត យ៌ ចា អញ្ញា ចា ឞទេឈ្លា អឆទេយ្ខត ចា កយ្ខុំ, ចទេក្កត ចា កយ្ខុំ កទិឃ្យតិ, ត កយ្ខាទេហឃ្យ ចា ទេយ, អញ្ញាឃ្យ ចា កយ្ខុំ កទិឃ្យតី”តិ ត កទេឆតីតិ ទេឃាទេដតដ្ឋា។

អញ្ញាចាគកនិក្ខាបគចណ្ណតា តិដ្ឋិតា។

៣។ ថ្លោះ្យបតកនិក្ខាបគចណ្ណតា

១០៣។ “លត្តាឃា”តិ អក្ខទក្ខទាឃាតិអាឌិ ចិឃ លិដ្ឋចិបល្លាទេឞត ចុត្ត៌, លត្តត្តិ ចា អទេត្វា។ ទេឃឞំ ទេឞតាឞតាតិ បញ្ញាទេបតិ, ទេតឞំ អត្តតិ លត្តត្តិ អឆិប្បាទេឃា។

១០៤។ អត្យបឞយ្យត្តត្តិអាឌីឞុ កទលាទេត្វា កទេហតទេញ្ញា។ អញ្ញា អត្យបឞយ្យត្តត្តិ អទេញ្ញាត អត្យបឞយ្យទេត្តត។ តឃ្យ ចាតិ អត្យបឞយ្យត្តឃ្យ។ “ឞយ្យុតិកាទេល បញ្ញាដ្ឋចិទហាគទេឃា អឞយ្យុតា តាយា”តិ, “ថ្លបឞយ្យទេត្តត លទ្ធឞយ្យុតិ និក្ខាបឌ្ឋក្ខាទេតត ចិតឃ្យតី”តិ ច ចុត្ត៌។ ឞទេឈ្លតាតិ ឞទេញ្ញត ឞទេឈ្លត កយ្យុចាចាឃ អឃ្យាទេចត្វា “តទេចទេឞា កាទេទា”តិ ទេកចល៌ អាទេទាឞិតកាទេទា។ ទេកចល-ឞទេគ្គា ទេហត្វ កយ្យុចាចាឃ អឃ្យាចិតកាចយត្តទេយច ឌីទេបតិ។ ឞឃទេយចាតិ ខ្ពតទេទឞំ កិក្ខូត៌ អត្យបតិឃា។ អក្ខុទេតត លឹឃតកាឃ្យ អាឌិកយ្យុំកាឃ្យ កឆំ អតាបត្តីតិ ទេច? ខ្ពយិតា និក្ខាបទេគត។ យុឞាចាទេគ អាបត្តិទេឃច ទេគ្វ ឞិចិត្តិទេឃា ចុត្តា ចិឃ ឌិឃ្យត្តិ បុញ្ញាបទេឃាទេក ទុក្ខាឌិលិត្តតាឌីឞុ ចិឃ, ចិធាទេតដ្ឋា។

ថ្លោះ្យបតកនិក្ខាបគចណ្ណតា តិដ្ឋិតា។

៤។ បធយទេឞតាឞតនិក្ខាបគចណ្ណតា

១១០៉ “ឲចឡ្ហិំងំ ករចតា ហិក្លូត៌ សិក្លាបង៌ បឡ្លាត្ត៌ ទេហាតី”តិ ចចតទេតា, បរិចារេរ “ឲកា បឡ្លាត្តិ, ឲកា អត្យបឡ្លាត្តី”តិ (បរិ៉ ១១៩) ចចតទេតា ច ឡ្ពូឆ អត្ថិ អត្យបឡ្លាត្តីតិ សិគ្ន៉ ពិឡ្ហាបិ សិគ្ន, “ឲចឡ្ហ បត, ហិក្លូទេច, ឡ្ពូឋ សិក្លាបង៌ វ្ជ្ជិទេសឃ្យាឆា”តិអាឌិតា បត បឡ្លាត្តិដ្ឋាត៌ ត បឡ្លាឃតិ, ទេពចល៌ “អត្យឌាតាយិ, ហិក្លូទេច, អដ្ឋយាទេស...ទេប... តិក្លិបិត្យ”ត្តិ ឲត្តកទេយច ច្យត្តិ, ត៌ ពស្វាតិ ទេច? បផយបឡ្លាត្តិយំ ច្យត្តតទេឃទេតច ចត្តត្តទេតា អចិទេសសត្តា ត ច្យត្តិ៉ ឃគិ ឲចិ កា ឲត្ថ អត្យបឡ្លាត្តីតិ? អទេឡ្លាកាទេសតិ៉ អឃយត្យបឡ្លាត្តិ បឡ្លាត្តិឃយ្បិ អត្ថីតិ ទេច? អត្ថិ, ត៌ បត ឡូកាសយត្តឌីបត៌, ត្យតិយំ ចាត្យចស្សិកយាសសដ្ឋាតកាលឌីបត៌ ឃស្វា វ្ជ្ជកឃយ្បិ ឲក៌ កាទេលិកាសំ ឲកទេតា កត្វា “អទេឡ្លាកាទេស”តិ ច្យត្តត្តិ ឌីទេបទេត្តា ករចា “អត្យឌាតាយិ, ហិក្លូទេច...ទេប... តិក្លិបិត្យ”ត្តិ អាហាតិ ទេចឌិតត្ថា៉ ទេតទេតច យាតិកាដ្ឋកចាយំ (កឌ្ឋា៉ អដ្ឋ៉ បផយទេសតាសតសិក្លាបងចណ្ណតា) ច្យត្តិ “ឃត្ថ ច ឃគា ច សត្ថទិត្យ ត ចដ្ឋតិ, ត៌ សត្តាយិឆ អទេឡ្លាកាសសត្យ្យទេយច កតត្តិ ទេចឌិតត្តា”ត្តិ៉ ទេហយត្តកាលស្ស អតាបត្តិសយឃត្តា ឡ្ពូង៌ សិក្លាបង៌ តិគាតាតទេបក្លត្តិ សិគ្ន, តឆា ហិ អទេឡ្លាកាសបគសាយត្តិទេឃត អយំ ចិទេសទេសា – ចស្សាតកាទេល ឡូចស្សកដ្ឋាទេត អទេឡ្លាកាទេស, យណ្ឌបិឌិយិក្ប ត ចដ្ឋតិ៉ ទេហយត្តកាទេល បកតិអទេឡ្លាកាទេស ត ចដ្ឋតិ, សត្តាយិឆ ឡូចស្សទេកបិ យណ្ឌបិឌិយិក្បចដ្ឋតិ, តឡ្ហា ទេតា ឃត្ថ ហិយចទេស្សត ទេសតាសត៌ ត ទេតទេយតិ, កិយក្បាទេល បកតិអទេឡ្លាកាទេសបិ ចដ្ឋតិ, តឡ្ហា ទេតា អកាលទេយឈាគស្សទេតទេឃចាតិ អយំ ចិទេសទេសា “អដ្ឋ យាទេស”តិ ច “អចស្សិកសទេឡ្លទេត”តិ ច ឲទេតសំ ទ្វិន្នំ បគាត៌ សាយត្តិឃទេតាបិ សិទ្ធា៉

ពិឡ្ហ ហិទេឃ្យា – អដ្ឋកចាយំ សត្ថស្សិតចិទេសទេសាច៉ ចយាឌិតា ឡូតទ្ធទេកា ចា តចចាឃិទេយា ចា ត សិឈំ ចិតស្សតិ៉ កាឃាត្យកតិកត្តាតិ កាទេឃ ឃត្ថ, តត្ថ កតត្តា៉ សឡ្ហិកយឡ្ហាឌិយិក្បាយំ ឲ្យសាទេបត្វា ចិហទិត្យ ត ចដ្ឋតីតិ ឆយុសិទិទេត្ថទេទា៉ “សឡ្ហិក៌ បត ‘អទេឡ្លាកាសបរិទេកាទេកត បរិក្យឡ្ហឆ, កទេត្ត, ឃឆាស្យល’ត្តិ គាឃកា ទេគត្តិ ទេសតាសត៌, ឲចទ្វទេប អតាបត្តី”តិ អត្ថកដ្ឋកចាយំ ចចតទេតា, ឡ្ពូឆ ច បដិទេក្លបិកាចទេតា ចដ្ឋតិ៉ “អឡ្លាឡ្ហ ឲចទ្វបត្តិ អបទេរ”តិ ច្យត្តិ៉ “បិគដ្ឋាតាហិយ្យលាតិ តិសីគត្តស្ស បិគបតតដ្ឋាតាហិយ្យលា”តិ លិលិត៌ សយ្យុឌ្ឋត្តស្ស បិគដ្ឋាតាហិយ្យលត្តិ អាចទិឃស្ស តទេក្លា៉

១១១៉“បិគ្យដ្ឋាទេរតាតិ ពាហិរ្វបចាទេរ ឌិតត្តា”តិ លិលិត៌ កដ្ឋត្តិ, ត្យក្លង៌ ឆយុកចិកស្ស ចិឃ៉ ពស្វា ត បិចិត្តិយំ? បដ្ឋា អាកទេតហិ ច្យដ្ឋតទេរហិ វ្ជ្ជាទេបត្វា កទេហតត្តទេតា៉ ឆយុកចិកស្ស បត អត្យដ្ឋទេបតត្តត្តា៉ “អតាលាត្តិឃា បឡ្លាត្តិឃយ្បិ តស្ស កាទេរា”តិ ច្យត្តិ៉

១១២៉បរិហរទេណាទេឃចាតិ ឲត្ថ កទេហត្វា ចិចាទេរណាតិ ឆយុសិទិទេត្ថទេទា៉ អត្តទេតា សត្តកកទេណាតិ វ្ជ្ជបតិស្សទេត្ថទេទា៉ ពីឌតីបត្តក៌ ចត្យទេស្សពីឌតី៉

១១៣៉ “ទេឃា ហិក្លូ ចា សាយទេណាទេរា ចា...ទេប... លឌ្ឋិ ទេហាតី’តិ ច្យត្តត្តា អលឌ្ឋិ អាប្យឆ្ឆិត្វា កត្យ ត ចដ្ឋតី”តិ ចគត្តិ៉ បិទេផ “ទេកតចិ បលិត្យគ្ន ទេហាតី”តិ ច អដ្ឋកចាយំ “បលិត្យគ្ន”ត្តិ ច ទេសតាសត៌ទេឃច សន្ទាឃ ច្យត្តិ, តស្វា តឆាបិ អត្ថីតិ កទេហតត្ថា៉ “អតាប្យឆ្ឆ ចា”តិ បិទេផា៉

បផយទេសតាសតសិក្លាបងចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៉

៥។ ទុតិយសេនាសនសិក្ខាបទវណ្ណនា

១១៦-៧។ ឧត្តានមេវ ទុតិយដ្ឋកថាសុ, តថាបិ បញ្ចង្គសេនាយាបិ លព្ភន្តិ ឯវ។ អត្ថកថាយំ “អញ្ញំ អត្ថរណានិ អភិបរិយត្តា ន វុត្ត”ន្តិ វុត្តំ “មញ្ចំ វា បីឋំ វា វិហារេ វា វិហារូបចារេ វា”តិ បាឡិយំបិ សំខេបតោ ‘កិញ្ចាបិ វុត្តា, អថ ខោ’តិអាទិ អាវេណិក”ន្តិ ន វុត្តំ ឧបចារមត្តេន “វុត្តមេវា”តិ, តត្ថ វត្តព្វំ នត្ថិ។

១១៨។ អនាបុច្ឆិត្វាបិ គន្តុំ វដ្ដតីតិ អសតិយា គច្ឆតោបិ អនាបត្តិ, អាបុច្ឆំ បន វត្តំ សង្ឃិកេ អនាបុច្ឆតោ វត្តភេទទុក្កដំ។ បុគ្គលិកសេនាសនេ សង្ឃិកសញ្ញិស្ស, សង្ឃិកសេនាសនេ វា បុគ្គលិកសញ្ញិស្ស អត្ថទិត្វា គច្ឆន្តស្ស ទុក្កដំ យុត្តំ វិយ។ កស្មា? “សេយ្យាមត្តមេវ នសេយ្យា”តិ វុត្តត្តា។ ឯត្ថ បន “បលិពុទ្ធំ បលិពុទ្ធោ”តិ ទុតិយម្បិ អត្ថិ។

ទុតិយសេនាសនសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៦។ អនុបខជ្ជសិក្ខាបទវណ្ណនា

១២០។ ឈ្លាកិំ មេសុ មេវ ថេរា កិលមតិ កេចិ។ បាទេ ធោវិត្វាតិអាទីសុ បវិសន្តស្ស វា បាទធោវនបាសាណតោ យាវ មញ្ចបីឋំ បស្សាវត្ថាយ និក្ខមន្តស្ស វា យាវ បស្សាវដ្ឋានន្តិ យោជនា កាតព្វា។ ឯវំ សន្តេ “បស្សាវត្ថាយ និក្ខមន្តស្ស វា”តិ ន វត្តព្វំ, “បស្សាវដ្ឋានតោ និក្ខមន្តស្ស វា”តិ វត្តព្វំ។ បស្សាវដ្ឋានន្តិ គត្វាតិ បេកេ។ តថា ហិ មាតិកាដ្ឋកថាយំ (កង្ខា។ អដ្ឋ។ អនុបខជ្ជសិក្ខាបទវណ្ណនា) “បវិសន្តស្ស បាទធោវនបាសាណតោ យាវ មញ្ចបីឋំ និក្ខមន្តស្ស មញ្ចបីឋតោ យាវ បស្សាវដ្ឋានំ, តាវ ឧបចារោ”តិ វុត្តំ, តស្មា “បាទេ ធោវិត្វា បវិសន្តស្ស, បស្សាវត្ថាយ និក្ខមន្តស្ស ច ទ្វារេ និក្ខិត្តបាទធោវនបាសាណតោ, បស្សាវដ្ឋានតោ ច មញ្ចបីឋ”ន្តិ គត្វិ បេកេ បាឋោ, សោ អបាឋោ។ កស្មា? មញ្ចបីឋាទិំ ឧបចារស្ស វុត្តត្តា។ បវិសន្តស្ស យាវ មញ្ចបីឋាទិំ ឧបចារោ, និក្ខមន្តស្ស តតោ បដ្ឋាយ យាវ បស្សាវដ្ឋានំ វុឌ្ឍិវដ្ឋមដ្ឋានន្តិ ញាយតិ អត្ថោ យថា សំសគ្គតិ, តថាវិ បាឋោតិ អាចរិយា។

១២២។ ឧបចារំ ឋបេត្វាតិ ឯត្ថ វុត្តូបចារំ ឋបេត្វា “ឧស្សុតសេនូបចារេបិ សន្តិត្តស្សា”តិ លិខិតំ។

អនុបខជ្ជសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៧។ និក្កឌ្ឍនសិក្ខាបទវណ្ណនា

᪑᪒᪓-᪔᪨ ᩃᩈᨲ᩠ᨲᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᨠᩣᨶᩥ ᨧᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨴ᩠ᩅᩤᩁᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᨠᩴ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩮᨲᩴ᪨ “ᨠᩥᩃ᩠ᩃᨿᩣ”ᨲᩥ ᨧᨩᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣᨷᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩁᩩᨧᩥᨿᩣ ᨠᩥᩃ᩠ᩃᨿᨲᩥ, ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ; ᨷᩤᩊᩥ ᩋᨠ᩠ᨠᩥᩈᩣᩃᩥᨠᩮ ᩑᩅ ᩅᩥᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣᨲᩥ᪨

ᨶᩥᨠ᩠ᨠᨯ᩠ᨰᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪘᪨ ᩅᩮᩉᩣᩈᨠᩩᨭᩥᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪒᪕᪨ “ᨸᨿᩣᨱᨿᨩ᩠ᨫᩣᨿᩔ ᨣᩃᨷ᩠ᨿᨿᩣᨶᩮᩣ ᨩᩥᨶ᩠ᨶᨲᩕᩣᩃᩥᨷᩥ ᩅᩮᩉᩣᩈᨠᩩᨭᩥᨿᩴᩅᩣ”ᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ, “ᨶ ᩈᩣ ᨷᩤᩊᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩮᨲᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᩅᩮᩉᩣᩈᨠᩩᨭᩥᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪙᪨ ᨾᩉᩃ᩠ᩃᨠᩅᩥᩉᩣᩁᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪒᪖᪨ ᨿᩣᩅ ᨴ᩠ᩅᩤᩁᨠᩮᩣᩈᩣᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩤᩁᩈᨾᩦᨷᩥ, ᨿᩣᩅ ᨠᩥᨲ᩠ᨲᨠᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᨲᩴ ᩈᩩᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨠᩅᩣᨭᨻᨴ᩠ᨵᩔ ᨷ᩠ᨿᨿᩣᨶᩮᩣᨲᩥ ᩉᨲ᩠ᨳᨷᩣᩈᩔ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩮᨲᨲ᩠ᨲᩣ, ᩈᨾᨶ᩠ᨲᩤ ᨠᩅᩣᨭᨻᨴ᩠ᨵᩔ ᨷ᩠ᨿᨿᩣᨶᩮᩣᨠᩣᩈᩔ ᨣᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨸᩁᩥᨸᩪᩁᨶ᩠ᨲᩮᨸᩥ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩋᩣᩃᩮᩣᨠᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩮᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩃᩮᩣᨠᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩥᨲᩥ ᨷᩥᨴᩉᨲᩦᨲᩥ ᩈᨶ᩠ᨵᩥ ᩑᩅ ᩋᩣᩃᩮᩣᨠᩈᨶ᩠ᨵᩥᨠᩤᨿᩥᨠᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨧᩣᨲᩩᨷ᩠ᨷᩥᨠᩴ ᨠᩅᩣᨭᩃᩮᨸᨠᩮᨿ᩠ᨿ ᩋᨷ᩠ᨿᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣᨠᨷ᩠ᨷᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ᪨

᪑᪒᪗᪨ ᨷᩖᩈ᩠ᨭᨠᩣᨲᩥ ᩃᩮᨶᨠᨷᩥᩃᩥᩈᩥᩃᩥᨠᩮᨷᩖᩈ᩠ᨭᨠᩣ᪨ ᩃᩮᨷᩕᨷᩁᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨷᨾᨠ ᨲᩣᩅ ᩑᨠᨵᩣᨿᩴ ᩋᨷᩁᩥᨿᩮᨿᩴ ᩃᩮᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨶ ᩃᩮᩣᨷᨶᨯ᩠ᨰᨠᩮ ᨧᨲ᩠ᨳᩩᩈ᩠ᨭᩣ ᩅᩥᨲᩥᨿᨧᩣᩁᩴ ᨲᨾᩮᩅ ᩃᩮᩣᨷᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ “ᨲᨲᩥᨿᨧᩣᩁᨷᨲ᩠ᨲᨧᩣᩁᩮ ᩈᨷ᩠ᨿᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩮᩅ ᨿᨠᩮᨠᩩ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲᩥᨿᨿᨠᩩ ᩋᩣᨷᩣᨴᩮᨲᩕᩣ ᨷᨠ᩠ᨠᩮᩣᨿᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩴ “ᨷᩩᨠᨷ᩠ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩃᩮᩣᨷᩤᨷᩮᨲᩦ”ᨲᩥ ᨷᩤᨿᩥᨠᩣ ᨿᩩᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨

ᩅᩥᨷᩥᨶᩥᨿᩣ ᨷᨠ “ᨷᨴᨿᨧᩣᩁᩮᨿᩮᨧ ᨲᩮᨿᩣ ᨿᨠᩮᨠᩩ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨧᨭᨲᩥ, ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩮᨲᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨷᩥᨶ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ, ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩃᩮᨷᨲᩮᨲᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᨧᨠᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩃᩮᨠᩮᨲ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᩥᨿᩣᨾᩮᨶᩮᨲ ᨶᨿᩮᨲᩥ, ᩃᩮᨷ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᩥᨿᩣᨾᨠᩮᨶᩮᨲ ᨶᨿᩮᨲᩥ᪨ ᨲᨳᩣᨷᩥ ᩈᩮᩣ ᨶ ᨿᩩᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨ ᨠᩥᨶ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᨲᩮ, ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᩉᩥ ᨴ᩠ᩅᩮᩃᩮᨷᨲᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿᩮᨶᩣᨧᩣᨷᩥ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩮ, ᩃᩮᨭ᩠ᨮᩣᨷᩥ ᩋᨲᨠᩮᩣᩈᩮᩣ ᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩔ ᨲᨲᩥᨿᩮᩈ᩠ᨿᨧ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩈᩮᩣ ᨶᨿᩮᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩣ᪨ “ᩁᩮᩅ ᨿᨠᩮᨠᩩ”ᨲᩥ, “ᩁᩮᩅ ᩃᩮᨠᩮᨲ”ᨲᩥ ᨧ “ᨲᨲᩥᨿᨧᩣᩁᩮᨲᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩑᩅᩴ ᩃᩮᩣᨷᩤᨷᩮᨲᩦ’ᨲᩥ ᩋᩣᨷᩣᨴᩮᨲᩕᩣ ᨷᨠ᩠ᨠᩮᩣᨿᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ”ᨲᩥ ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᨠᨲᩥ ᨠᩥᩁ᪨

ᨾᩉᩃ᩠ᩃᨠᩅᩥᩉᩣᩁᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

១០៍ សប្យាលកសិក្លាបងចល្លភា

១៣០៍ សប្យាលកសិក្លាបង៌ ក្តាភត្វេយច៍

សយេត្តា ចល្លភាក្កេយត ក្សតាកាយចេក្កា ក្សតិយោ៍

៩៍ ឱ្កចាងចេក្កា

១៍ ឱ្កចាងសិក្លាបងចល្លភា

១៣៣៍កឆាត្សារេភាតិ យោ កិក្លូភោចាងកត្វិកោ កិសិលេ កិសយាចារោ កតកេស្យលិ បត្តាឌិតោតិអាឌិ កឆាត្សារេភាតិ អតេត្វា៍ សក្កុយក្កុកយតេបិតិ អបិ-សង្កេត យោក្លកយតេបិ៍ "លក្លលប្យឌិចេឆបឌិសិឃ្យេត្តា"តិ អដ្ឋកស្ឆយ្ចាត្សារេត ចត្តត្តាំ ឆយ្ចកត៌ សគ្លាយ ច្សត្តា៍

១៣៦-១៣៧៍តិស្សិយត្តិ ចិហារេ ពាធ្លសិយតោ អត្តា អពាធ្លសិយំ, កាយសិយាឌិត្តិ អតេត្វា៍ "ស្យបិតភេត្តតបិ"តិ ត សភេត្តាសត្តិ ត្លាឆ ឆាហ្សល្លតេយត ច្សត្តា៍ លត្តាក្កុយា ហិ កោចិ ចិសតិចស្សាបិ អត្តិ អតិទេកចិសតិចស្សាបិតិ ត្លយិតា ត្លយំ យត្ស្សិយោគិតិកាលេ បត្តាតត្តិ ចិត្តាឃតិ៍ "សិលចា ហោតិ"តិ ចត្វា តស្ស ចត្សត្តិឆត្តា ត្លាឆ អឆិបេ្យតសិលយេច ឆេស្ស្យតំ "បិតិយោក្លសិចេសិច្សតោ"តិអាឌិ ច្សត្តា៍ កណ្តាត្សកណ្តិបងេស្ស "សតិសិចេរាងយោ ត្លាឆ តាឆិបេ្យតា, តេត ចិកដ្ឋបិង៌ ឆេស្សតិ អដ្ឋកឆាចរិយោ"តិ ច្សត្តា៍ អត្វតោតិ បិត្យត្លអត្វតោ៍ ការលតោតិ ការល្សបបត្តិតោ, អដ្ឋកឆារតោតិ អឆិប្បាយោ៍ អឆ ចា ការលតោតិ ឆយ្ចតោ, តេត អត្វតោ ឆយ្ចតោតិ ច្សត្តា ហោតិ៍ អឆ ចា អត្វតោតិ ឞលតោ៍ "ការលតោតិ ហេតុតោ៍ ឆយ្ចបឆេយ្យិ ឌាតកេត សហា"តិ លិលិតំ៍ បត៌្យាកេឆត្សត្តិ "បត៌្យាប្សដ្ឋោ កេឆតិ"តិ ៧ត្វ កិក្លូតិយា ប្សដ្ឋេត "ត ឌាភាយិ"តិ ត សក្កា កេឆតំ៍ "ត តោ បត តំ កកចត្តា"ត្តិ បិរេធា៍ "ត តោ បតេត"ត្តិ ច លិលត្តិ, តំ ត ស្សត្តេ៍ "កាសាឃចត្វចសភាឃា"តិ ចងតេតោ បិរាឌិកាឃបិ ត ចដ្ឋតិ៍ កិក្លូតិយា កាឃសិសក្កុយេច ច្សត្តា៍ យេឆ្សតេត ហិ កិក្លូតិក្សសកោ ហោតិ៍

១៣៨-៩៍ កិក្លូត៌ សត្តិកោ ស្បសយ្យត្តា តាយ បរិចត្តលិក្កា, បត្តាសតា សាកិឃាតិយោ ចា៍ "ឆយ្ចេងសភាបត្តិយោចតត្វ បតា"តិ ចងតេតោ យាត្យកាយក្កុហលោត សត្តាត្វ កិក្លូតិសក្កុហំ កក្សតិតិ សិតិ្ឋ៍ កិក្លូតិក្កុហលោត បត យាត្យការយា តិទិឃំ តរលសិក្លាបងេ (បិឆិ៍ ១៧៨-១៨០) សក្កុហិតោ, ត អត្តាត្វ៍ "ឱ្យសារេតត្តា"តិ បិត្យត្លបិរេធា, បិត្យត្ល ឱ្យសារេតត្តាតិ អតេត្វា៍ "ឱ្យសារេតត្តា"ត្តិ អដ្ឋកឆាបិត្យត្ល៍ ៧កស្ស ធារេត ចក្តិតេ េងាសាកាចតោ ពាហ្សស្ស ៧កាឃ ចក្តិតេ ចដ្ឋតិតិ េង? កិក្លូហិ កត្តត្តាំ តត្វិ, កិក្លូតិឃាយេច កត្តត្តាំ, តស្មា ត ចដ្ឋតិ៍ "ឃត្វ កត្វចិ តិសិត្តាឃាតិ អភេត្តាត្វាងសហេត្វ តិសិត្តាឃា"តិ ចងត្តិ៍ ត តិយត្តិតា ហ្សត្វា កត្តកាយាតិ តិយត្តិតា ហ្សត្វា កត្តកាយា កិក្លូ ត្លាឆ តាឆិបេ្យតា, ចស្ស ស្បកត្តកាយាច អឆិបេ្យតាតិ អតេត្វា៍ ឃតោ បភាតិ កិក្លូតិចិហារតោ៍ តត្វាតិ កិក្លូតិចិហារេ៍ កិត្តាបិ "ឱ្យចាងតាឃកា កិក្លូ"តិ ចងតេតោ ឱ្យចាងតាឃកោហេច សកិក្លូកោ អាចារសា ហោតិ, ត សភេត្តាហិតិ អាបត្តោ, តឆាបិ អសតិ កិក្លូភោចាងកោ ឱ្យចាងសិចាសាត៌

អត្ថាយ យាចនត្ថាយ អចរិយំ កត្តព្ពតា អញ្ញាហិបិ កិល្លហិ សកិល្លកោបិ សកិល្លកោ ឧចាតិ ចេជិតព្ពោ សោ រក្ខិតព្វោតិ ចស្សន្ធេទាបត្តិ រក្ខិតព្វោ កស្មា? អាបទាសុ ហិតិអាទិ "អយំ ភូបេសទោ ចាតុទ្ទសិកោតិ បុច្ឆិតព្វោ"ត្តិ ចុត្តំ, តយិ តេទសិយំយេច, ឧតទហិ បត កិល្លតិយោ ចាតុទ្ទសិយំយេច កត្វា "កតា អយ្យ ភូបេសទោ"តិ បុច្ឆិត្តិ "ខាយារោយា ចា ខារិយោ ចា"តិ អធិប្បាយេត ចុត្តំ កិរ "កេច្ឆយ្យ ចេ, អាបត្តី"តិ បិរេធោ ចេច្ច តិស្សាតិ ខ្ចិហិ តីហិ ឧកតោ អាកាតាតំ ចរេត "តាហិ"តិ ពហុចនំ ចុត្តត្តិ អធិប្បាយោ "ឧកា កិល្លតី ចា ពហុ កិល្លតី ចា ពហុហិ កិល្លតុបស្សយេហិ ឆ្ចាទត្ថាយ បេសិតា"តិ ចនតស្ស ចិត្ថារោ "កិល្លតិសញ្ញោ ច អយ្យ កិល្លតិយោ ចា"តិអាទិតា ចុត្តោ "កិល្លតិសញ្ញោ ច អយ្យ កិល្លតិយោ ចា'តិអាទិ តាតាភូបស្សយេហិ បេសិតាយ ចនត"ត្តិ ច "អបរិបុណ្ណសញ្ញកុលតាតាចារចុតិយចនតចរេត បញ្ចាក្ខត្តំ ភូបសន្តយតំ ចុត្ត"ត្តិ ច លិខិតំ យស្មិំ អាចារេ បាតិមោក្ខុទ្ទេសោ ត បចត្តតិ, តត្ថាបិ យាចនំ សម្បដិច្ឆិត្វា បុតជិចរេ យេត បជិក្កហិតំ, តេត "តត្ថ កោចិ កិល្ល កិល្លតោចាទកោ សម្មតោ"តិអាទិ ចត្តព្វំ អត្ថិ ចេ សម្មតោ, តិច្ចិសិតព្វោ "សយមេច ចេ សម្មតោ, អហ'ត្តិ ចត្តព្វ"ត្តិ ចុត្តំ សចេ សម្មតោ ចា ឆ្ចាទបជិក្កាហកោ ចា បាតិមោក្ខ ភូទ្ទិសតិ, អញ្ញោត អារោចាបេតព្វត្តិ ឧកោ, "អត្ថតាបិ អារោចេតព្វំ ចជ្ជតី"តិ ច ចគត្តិ កោសុចិ បោត្ថកេសុ "អយ្យាតំ បចាទេតី"តិ លិខិតំ, ឧចំ សតិ "អយ្យស្ស បចាទេយី"តិ ចត្តព្វំ, បោត្ថកេ តត្ថិ

ឆ្ចាទសិក្ខាបទចណ្ណតា តិដ្ឋិតា

១ អត្ថង្គតសិក្ខាបទចណ្ណតា

១៥១ បុតាតីតិ ខាតាតិ អត្តរទាយតិបីតិ ឧត្វ តទុត្តយំ ចេ អត្ថិ, តំ បស្សាមិ, យំ ចិចិត្តំ ចា, តទត្តព្វេ តញ្ញការេហំ សហ ភូប្បាទយេតត្តរា កិរិយា យោ ច តេ យតរោ កតព្វ តេត្វាតិ យថា បារេតា សិយា បារេតា កចំ បារេតាច ភូទកោតា ភូក្កត្តា ជិតំ, តថា ចិទេរាចយាតំ អក្ខិរេសំ ញត្តិ បស្ស, ត កោចល់ បទុយំ ចិយ, ចិទេរាចយាតំ តបត្តយាជិច្ចយិចត្តលិខ្ខតិ សម្មត្តោ អច ចា អក្ខិរេសំ ញត្តិ បទុយំច ចិទេរាចយាតំ សុរិយំច តបត្តិ បស្ស ញត្តិ យថា បារេតា សិយា ចុល្លយចិតាកត្ថ កោកាតុទសង្គាតំ បទុយំ បស្សសិ, តថា ចិទេរាចយាតំ អក្ខិរេសំ ញត្តិ បស្ស ភូករយេតេច ហិ កាចរេតា កត្តិ ជីបិតាតិ កត្វា ជីបិតកុលាសុតំ ញត្តិ សក្កត្វា តំ កត្តិ បុរេខយ្យ បុរេតេយ្យតោបិ ជីតិតាយេយ្យ ពុតិ លក្ខយោ "ឧកតោ ភូបសម្បត្តាយា"តិ បាឡោ

១៥៤ "ឧកតោ ភូបសម្បត្តាត"ត្តិ អដ្ឋកថាបាឋោ "អកេទ្ធោ ត្វ"ត្តិអាទិចចតតោ អត្តកម្មាចរេត សង្គិចិហារិកាទិ សញ្ញិកា ចិហារា តិក្ខត្តារេបត្តស្ស អតាបត្តិ ចិយ ជិស្សតិ អកេទ្ធោ ហិ ចេទរោ សញ្ចិច្ច តំ កាតំ, កេចសិតព្វាច ឧត្វ យុត្តីតិ កោចិ ចេទរេត សិក្ខាបទបញ្ញាត្តិតោ បុព្វោ កតត្តិ យយ តកេក្ការ

អត្ថង្គតសិក្ខាបទចណ្ណតា តិដ្ឋិតា

៣. ភិក្ខុនុបស្សយសិក្ខាបទវណ្ណនា

១៩៣. “ឧក្ការទត្តម្បិ ចរត្តី”តិ (បាចិ. ១៩១) វចនតោ យត្ថ ទត្តិយំ ន ចរត្តិ, តត្ថ គន្ត្វា ឱវទតិ ចង្កមតីតិ ឧទេក. យទិ ឧចំ សទេក្កតង្វានំ គន្ត្វា ឱវទតិ ចង្កមតីតិ សិទ្ធំ “តតោ អដ្ឋយោជនតោ បរតោ សភិក្ខុកោ អាវាសោ ខន្តិតព្ពោ”តិ ន វត្តព្ពំ. ភិក្ខុនោវាទកោ ទេ អដ្ឋយោជនំ គន្ត្វា ឱវទិតុកាមោ ហោតិ, ភិក្ខុនិសង្ឃោ ច អដ្ឋយោជនំ គន្ត្វា សោតុកាមោ, “វង្កមី”តិ វត្តព្ពំ សិយា, តញ្ច ន វុត្តំ, តស្មា ន វង្កតិ. ហេដ្ឋិមបរិច្ឆេទេន បន “ឧក្ការទត្តម្បី”តិ វុត្តំ. តតោ បដ្ឋាយ ឧបស្សយំ ហោតិ, ន ឧបស្សយសន្តិកេ គតមត្តេនាតិ វុត្តំ ហោតិ. យត្ថ វាសូបគតា ភិក្ខុនិយោ, សោ ឧបស្សយសង្ខ្យំ គច្ឆតិ, តត្ថ ន គន្ត្វា ឱវាទោ ទាតព្ពោ. ឧកាចាសោ និចា វង្កមីតិ ឧទេក, ទិចារត្វា យុត្តតរំ គហេតព្ពំ.

ភិក្ខុនុបស្សយសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា.

៤. អាមិសសិក្ខាបទវណ្ណនា

១៩៤. “ឧបសម្បន្នំ សង្ឃេន អសម្មតំ”ន្តិ បាឡិយាវចនតោ, “សម្មតេន វា សង្ឃេន វា ភារំ គត្វា ឋបិតោ”តិ អដ្ឋកថាវចនតោ ច អដ្ឋហង្គេហិ សមន្នាគតោ សម្មតេន វា ទិន្នទសិក្ខាបទេន “យាវាហំ អាគមិស្សាមិ, តាវ ឯត ភារោ ហោតូ”តិ យាចិត្វា ឋបិតោ, តស្សាការតោ សង្ឃេន វា តទេវ ភារំ គត្វា ឋបិតោ អដ្ឋហិ គរុធម្មេហិ ឱវទិតុំ លភតិ, បគេវ អញ្ញេន ធម្មេនាតិ សិទ្ធំ “យោ បន ភិក្ខុ អសម្មតោ ភិក្ខុនិយោ ឱវទេយ្យ, បាចិត្តិយ”ន្តិ បគេវ ភារំ គត្វា អដ្ឋបិតំ សន្ធាយ វុត្តន្តិ វេទិតព្ពំ. អនុយោគិទិចារីនម្បិ ឱ្យទេយច យតំ, អនុញ្ញាបនេ បន ខ្ទមំ ភណំ បដិក្ខិបិត្វា “ភត្តំ គោវិ”តិអាទិនា “ឧតូហិ ឱវាទកោ អសម្មតោ ភិក្ខុនោវាទកោ នាម”តិ វត្វា “ឥទំ បន អដ្ឋកថាយំ វុត្តំ ‘ឧបសម្បន្នំ សង្ឃេន អសម្មតំ, ភិក្ខុសង្ឃេន បន ភិក្ខុនិសង្ឃស្ស អត្ថាយ ឱវាទ, ភិក្ខុនិយោ ឱវទេថ, ភិក្ខុសង្ឃស្ស ច ឱវាទ បាវត្តិហារត្ថំ ឧចំ យាចិត្វា ឋបិតោ ភិក្ខុសង្ឃេ អាបុច្ឆិត្វា, តតោ សោ ទេសេ ភិក្ខុនិយោ ឱវទតិ, ឧចនុបំ ភិក្ខុសង្ឃេន អសម្មតន្តិ, តទា វុត្តនយេនេវ អត្ថោ គហេតព្ពោ”តិ វុត្តំ. បោរាណានុយោគេ បន “អសម្មតោ កាយំ ឱវាទតាយ អាគតានំ ភិក្ខុនីនំ ធម្មំ វត្វា បដិវចនំ ទេន្តោ សង្ឃាតុយតិយា, ន ទាតព្ពវត្ថុត្តា”តិ វុត្តំ, តំ អនុយោគេយតេន សមេតិ, អដ្ឋកថាយំ វុត្តវចនំ តេន សមេតិ, តស្មា បាឡិយាវចនំ, ន ហិ ឱវាទបដិគ្គាហកោ, បាតិមោក្ខុទ្ទេសកោ វា “បរិសា ភិក្ខុនី សង្ឃោ”តិ វចនយោគេន ភិក្ខុនោវាទកោ នាម ហោតិ. ហោតីតិ ចេ, អនុបសម្បន្នេបិ តត្ថកេន វចនេន “ភិក្ខុនោវាទកោ ហោតូ”តិ វត្តព្ពោ. ហោតីតិ ចេ, ឥទំ វុត្តំ គហណានុយោគេសុ “អសម្មតោ នាម អសម្មតកាលេ ‘ពហុស្សុតោ ត្វំ ឱវទាហី’តិ សង្ឃេន ភារំ គត្វា ឋបិតោ”តិ. ឧត្តំ ពាហុសច្ចេន កិំ បយោជនំ. អនុយោគេសុ “អកយគិទិចារី ចតុតីតិ វុត្វា សម្មតេន វា អាណត្តោ ឱវទិតុំ លភតីតិ ឧម្មិទិវត្ថុទោ បដ្ឋា អនុញ្ញាតាតី”តិ វុត្តំ. កិំ ពហុនា. “បរិសា ភិក្ខុនី សង្ឃោ”តិ ឧត្តរយោគេន ភិក្ខុនោវាទកោ ហោតិ. អដ្ឋកថាយំ “ភារំ គត្វា”តិ ខ្ទមិតា កិំ បយោជនំ, តត្តកម្បិ វត្តុំ អញ្ញោ ន លភតិ, តេន ច “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, ឋបេត្វា ពាលំ គិលានំ គមិកំ អវសេសេហិ ឱវាទំ គហេតុ”ន្តិ (ចូឡវ. ៤០៣) អយំ បាឡិ ទិន្នទសិក្ខាបទំ គតំ? តស្ស ហិ “ន, ភិក្ខវេ, ឱវាទោ ន

ᨷᨧ᩠ᨧᩣᩉᩁᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ”ᨲᩥ (ᨷᩣᨧᩥ. ᪓᪘᪕) ᨧᨲᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᨲᩣᩈᨾ᩠ᨾᨲᨠᩣᩁᩮᨶ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩮᩣᨧᩦᨲᩥ “ᨷᩁᩥᩈᩣᨧᩥᨠᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨲᩮᨶᩣ”ᨲᩥ ᨧᨲ᩠ᨳᩩᩴ ᨶᩥᨿᩣ, ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩮ ᨧ ᩉᩃᨶ ᨷᨵᩮᨿᨶ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨠᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ᪨ ᩉᩮᩣᨲᩩ ᩋᩈᨾ᩠ᨾᨲᨲ᩠ᨲᩣ, ᩋᨠᨲᨠᩣᩁᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ᪨ ᩏᩃᨿᩔ ᨧ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩮᨶᩣᨧᩣᩁᨠᩮᨲ᩠ᨲ ᩏᩃᨿᩔ ᩃᩥᨿᩮᨶᨶ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ ᨶᩥᨿᩣ, ᩈᨭ᩠ᨮᩮᨿᨲᩴ ᩋᨶᩥᨭ᩠ᨮᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ “ᩋᨿᩮᨿ᩠ᨿ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩮᨶᩣᨧᩣᩁᨠᩮᩣ ᨶᩣᨾ”ᨲᩥ ᩋᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᨳᩣ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩮᨶ ᩅᩥᨵᩥᨶᩣ ᨷᩣᨷᩩᨱᩥᨲᩩᩴ ᩃᨽᨲᩥᨿᩮᩅ, ᨶᩣᨶᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩋᩣᨴᩥᩁᩮᨿᩣ᪨

ᩋᩣᨾᩥᩈᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪘᪨ ᨧᩦᩅᩁᨴᩣᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪙᪖᪨ ᩈᩣᨴᩥᨿᩥᩔᨲᩦᨲᩥ ᨷᩩᨭ᩠ᨮᩣ᪨

ᨧᩦᩅᩁᨴᩣᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪙᪨ ᨧᩦᩅᩁᩈᩥᨻ᩠ᨻᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪙᪗᪨ ᨵᩮᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ “ᨲᨧ ᨶᩣᨲᩥᨠᩣᨿᩣ”ᨲᩥ ᩋᨧᨲ᩠ᩅᩣ “ᩅᩥᨠᩥᩔᩣ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᨲᩥᨿᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨠᩮᨿᩮᩅ ᨧᨲ᩠ᩅᩣ, ᨲᩮᨶ ᩉᩥ “ᩅᩥᨠᩥᩔᩣ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥᨠᩣᨿ ᩈᨲ᩠ᨲᨠᩈᨬ᩠ᨬᩥᨶᩮᩣ ᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩔᩩᩴ᪨ ᩏᩃᨿᩔᩴ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩮ “ᨧᩦᩅᩁᩴ ᨶᩣᨾ ᨨᨶ᩠ᨶᩴ ᨧᩦᩅᩁᩣᨶᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩴ ᨧᩦᩅᩁ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨠᩮᨿᩮᩅ ᨷᩥᨯᩥᨲᩴ, ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᨧᩦᩅᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩴ ᨶᩥᩅᩣᩈᩮᨲᩩᩴ ᩅᩣ ᨷᩣᩁᩩᨷᩥᨲᩩᩴ ᩅᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ “ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᨶᩩᨷᨣᩴ ᨷᨧ᩠ᨨᩥᨾ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ, ᩈᩮᩣ ᨷᨾᩣᨴᩃᩮᨡᩮᩣ᪨

ᨧᩦᩅᩁᩈᩥᨻ᩠ᨻᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪑᪐᪨ ᨶᩥᩅᩣᩈᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪙᪘᪨ ᨲᩣ ᨠᩥᩃᨶ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᨴᩩᩔᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨲᩥ ᩅᩥᨷᩁᩥᨱᩣᨾᩮᨿ᩠ᨿ ᨠᩣᩃᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨

᪑᪙᪙-᪓᪨ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨴᩥᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨷᨴᩈᩣ ᨠᩮᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩮᩅᩣᨲᩥ “ᩈᨾ᩠ᨾᨲᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩁᩮᨲᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ᪨ ᨷᨴᨠᩮᨲ ᩏᨷᨧᩣᩁᩮᩁᩣ ᨶ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩥ, ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᨾᩥᩔᩴ ᩅᩥᨿ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ᪨ ᨣᩕᩣᨾᨴᩅᩥᩔᨲᩥᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᨶ ᨿᨳᩣᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ᪨ “ᨲᨿᩥ ᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩮᨶᩣ”ᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᪨ “ᩅᩮᨿ᩠ᨿᩣᩅᨧ᩠ᨧᨶ ᨲᨳᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩮᩅᩮᩈᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨶ ᨷᨾᩣᨴᩃᩮᨡᩮᩣ”ᨲᩥ ᨧ, “ᩏᨣ᩠ᨣᩉᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ, ᨲᩮᨶᩣ ᩏᨷᨯ᩠ᨰ ᩋᨯ᩠ᨰᨿᩮᩣᨩᨶᩃᨠ᩠ᨡᨱᩈᨾ᩠ᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩣᨿ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨠᩮᩉᨲᨻ᩠ᨻᩣ”ᨲ᩠ᨲᩥ ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ “ᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᨽᩪᨾᩥ ᨠᩥᩁᩣᨿᩴ...ᨷᩮ... ᨶ ᨵᨶᨲ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᩈᩮᨠᩩᨭᩥ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᨠᨲᩮ

បន នត្ថិ? “គច្ឆាមាតិ សំវិទហតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ វុត្តំ. តត្ថ “គច្ឆាមា”តិ វចនមត្តេន, អថ ខោ ភិក្ខុនុបស្សយាទិម្ហិ សម្មុខតិទ្ធេន មគ្គស្សាតិ អន្តរឃរាទិម្ហិ មគ្គបរិយាយេន, ឧច្ឆាយ មនាទិម្ហិ បទក្ខមនេ គច្ឆន្តិ ន ច មិត្តិយំ ខេមគមនាយ ចា បុព្ពទិសាមាគតា ឋានេតិ សម្បិបតេ ក្ខុំ, តស្មា តំ ទស្សេតុំ បុន “ទេឋិកាយា”តិ អាហ. សេសមេត្ថ ឧត្តានមេវ “ឧត្តានត្ថមេវ បិចិតហិតេបិ ភិក្ខុនោ ទុក្កដ”ន្តិ អាគតត្តា ន សមេតិ. “កាយទ្វារេ”តិ ចនតោ អញ្ញកាយស្ស ឧបចារទោក្កមនេ ឧច អាបត្តិ. “អទ្ធយោជនេ”តិ ចនតោ អតិក្កមនេ យេវ យុត្តំ.

១៨៥. ទ្ធេនតិ ចិរេលិទេបំ បរិវារាភាកកិ្យបនេ “នយោបិ សង្ខាតា កាលឋិចសំយុត្តនេសិ, តត្ថ បន្តិយេនេច អាបត្តី”តិ វុត្តំ. “ឋាយិនា យគុនា”តិ ចិស្សជ្ជេត្វា អនញ្ញាត គច្ឆន្តិ នេ, អាបត្តិមេវាតិ អនេត្វា.

សំវិធានសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា.

៨. នាវាភិរុហនសិក្ខាបទវណ្ណនា

១៨៦. នឋិយា កុនោ កាយន្តរត្តិ នេ? “សស្សា នឋិយា”តិអាឋិយាហំ កាយន្តរកណនាយាតិ សស្មិំ កាយតិនេត្ថ អារុឡ្ហនោ, តំ នេបត្វា អញ្ញកាយកណនាយំ “យាតុការេយាបិ ឋាន សក្កុណំ គច្ឆតី”តិ អាចរិយស្ស មតេន្តា, នេនេតច “ឧកយត្ថ ឧគនោ ឧបសំយុត្តាយ ទុក្កដំ, សិក្ខមានាយ សាមណេរិយា អនាបត្តី”តិ ន ន វុត្តំ. ឧនេច នយោ អញ្ញាស្សបិ ឧចន្ទុបស្ស.

១៩០. “លោកស្សាទមិត្តសន្ថចចនេសន គោញ្ញត្តុប្បុទេក្លារា សំវិធហិត្វា”តិ វុត្តត្តា អកុសលចិត្តំ លោកចជ្ជន្តិ ចត្តព្ពត្តិ? ន ចត្តព្ពំ, “គោញ្ញត្តុប្បុទេក្លារា”តិ ចនតំ យេភុយ្យតាយ វុត្តំ. បរិវារាភាកកិ្យបនេ ន “តីណិ ចិត្តានិ តិនេស្សា នេចនា”តិ វុត្តំ, សំវិធហនកាលេ ចា គោញ្ញត្តុប្បុទេក្លារេ កិក្ខុ សំវិធហតិ, អាបត្តិ កិក្ខុនោ កាយន្តរោក្កមនេ, អទ្ធយោជនាតិក្កមេ ចាតិ កុសលចិត្តោ ចា ហោតិ បញ្ចវេក្ខន្តោ, ចេតិយាទីនិ ចា បស្សន្តោ, អព្យាកតចិត្តោ ចា ហោតិ កិលមចចនេសន និទ្ទាយន្តោតិ តិចិត្តានិ គហិតានីតិ ចេទិតព្ពំ.

នាវាភិរុហនសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា.

៩. បរិបាចិតសិក្ខាបទវណ្ណនា

១៩១. ចេនេកោតិ នាទោកោ តទុលោបិតកោតិ បរិវារោ “បរិបាចិតំ បរិបាចេត្វាយ ឋានំ បញ្ញត្តំ, តស្មា បព្វ កោដនេតយេវាបត្តិ ចុត្តា”តិ លិខិតំ.

᪑᪘᪓-᪔. ᨶᩥᨷ᩠ᨿᩣᨴᩥᨲᨲ᩠ᨳᩥ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨸᩁᩥᨠᨳᩣᨴᩦᩉᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨮᨸᩥᨲᩣ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩮᨶ ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ, ᨲᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ “ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᨠᨳᩣᨶᩩᩈᩣᩁᩮᨶ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩥᨸᩣᨧᩥᨲᩴ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᨸᨮᨾᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨩᨿ᩠ᨿᩈᩥᩁᩥᨲ᩠ᨲᩮᨴᩮᩣ, ᩈᨸᨲᩥᩔᨲ᩠ᨲᩮᨴᩮᩣ ᨸᨶ “ᨮᨲ᩠ᨲᩁᩮᨿ᩠ᨿ ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥᨿᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ. ᩅᩥᨶᩣᩈᨠᨳᩣᨸᨴᩮ ᨸᨶ “ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᨠᨲᩥᨿᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩁᩥᨸᩣᨧᩥᨲᩴ ᨶᩩᨬ᩠ᨩᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨮᩣᨿᩴ ᩋᨯ᩠ᨰᨷ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᨴᩣᨶᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩣᨶᩴ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ.

ᨸᩁᩥᨸᩣᨧᩥᨲᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ.

᪑᪐. ᩁᩉᩮᩣᨶᩥᩈᨩ᩠ᨩᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪘᪕. “ᩏᨸᨶᨶ᩠ᨴᩔ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩮᨶ ᨧᩤ”ᨲᩥ ᨸᩣᨮᩮᩤ.

ᩁᩉᩮᩣᨶᩥᩈᨩ᩠ᨩᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ.

ᩈᨾᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨠ᩠ᨠᨾᩮᨶ ᩒᩅᩣᨴᩅᨣ᩠ᨣᩮᩤ ᨲᨲᩥᨿᩮᩤ.

᪓. ᨽᩮᩣᨩᨶᩅᨣ᩠ᨣᩮᩤ

᪑. ᩋᩣᩅᩈᨳᨸᩥᨱ᩠ᨯᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪒᪐᪖-᪗. ᨸᩪᨣᩔᩣᨲᩥ ᨸᩪᨣᩮᩣ. ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨧ᩠ᨧᩣᨿᨶ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨶᩥᩔᩁᨱᩮᨶ ᨶᨧᩥᨲᨲ᩠ᨳᩴ, ᨲᩴ ᨿᨬ᩠ᨧ ᨶ ᨩᩣᨶᩣᨿᩣᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨳᩩᨿᩣᨶᩔ ᨠᩁᨱᩅᩈᩮᨶ “ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨧ᩠ᨧᩣᨿᨶ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ. ᨿᨳᩣ ᩉᩥ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩏᨸᩣᩃᩥ ᨶᨿᨣ᩠ᨣᩉᩮᨶ “ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ ᩈᩩᨸᩥᨶᨶ᩠ᨲᩮᨶᩣ”ᨲᩥ (ᨸᩣᩁᩣ. ᪗᪘) ᩋᩣᩉ, ᨲᨳᩣ ᨳᩮᩁᩣᨸᩥ “ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨣᩥᩃᩣᨶᩔᩣ”ᨲᩥ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨶ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ? ᩋᨶᨲ᩠ᨲᩣᨵᩥᨠᩣᩁᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨶᨿᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ, “ᨶᩣᨿᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨽᩣᨣᩮᩣ”ᨲᩥ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ, ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩔ ᩋᨸᩁᩥᨸᩩᨱ᩠ᨱᨲ᩠ᨲᩣ. ᨸᨮᨾᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩮ ᨸᩁᩥᨸᩩᨱ᩠ᨱᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩮᨿᩮᩅ ᩉᩥ ᩈᩮᩣ ᨳᩮᩁᩮᩣ “ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᩩᨸᩥᨶᨶ᩠ᨲᩮᨶᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩕ ᩈᩩᨸᩥᨶᨶ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨸᨴᩣᨶᩩᩈᩣᩁᩮᨶᩣᨲᩥ. ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩔ ᩋᩅᩣᩈᨳᩮᩣ ᨴᩣᨿᨠᩣᨶᩴ ᨸᩦᩊᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ “ᩋᨶᩮᩣᨴᩥᩔ ᩅᩣᩈᨳᩮᩤ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ.

᪒᪐᪘. “ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᨾᨣ᩠ᨣᩮ ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩴᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨠᩢᩮᩅ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ “ᩅᩥᩈᩮᩅ ᨶᩮᨿᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᨴᩮᩔᩥᨲᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᩣᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩤ ᩉᩦᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨿᩣᩉᩣ”ᨲᩥ ᨧ “ᩈᩩᨴ᩠ᨵᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨠᨲᩥᨣᨾᨶᩮᨶ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᩩᩴ ᩃᨽᨲᩦ”ᨲᩥ ᨧ “ᩋᨣᩥᩃᩣᨶᩔ ᨣᩥᩃᩣᨶᩈᨬ᩠ᨬᩥᨶᩮᩣ ᨠᩣᩁᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᨧ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ.

ᩋᩣᩅᩈᨳᨷᩥᨱ᩠ᨯᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

## ᪂᪨ ᨣᨱᨽᩮᩣᨩᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪂᪀᪈-᪂᪁᪉᪨ ᨣᩩᨿ᩠ᩉᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩮᩣᨲᩥ ᩋᨷᩥᨠᩣᩁᩮᨧᩥᨧ᪨ ᩒᨴᨶᩮᩣ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᨠᩣᨲᩥ ᩒᨴᨶᩔᩮᩅ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᩉᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨳ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᨶ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ᪨ “ᩈᨧᩮ ᩒᨴᨶᩮᩣ ᨣᨱ᩠ᩉᨳ, ᨣᨱᨽᩮᩣᨩᨶᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ (ᨷᩣᨧᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪂᪁᪇-᪂᪁᪉) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᩁᩪᨷᩥᨿᩈᨠᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩅᩥᩈᩩᩴ ᩅᩥᩈᩩᩴ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᨷᩣᩈᩮ ᨮᩥᨲᩣᨶᩴ ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨣᨱᨽᩮᩣᨩᨶᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩒᨴᩣᨲᩥ ᩒᨴᨶ, ᨲᩴ ᨶ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩅᩥᨿ “ᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ ᨷᩈᩅᨲᩮ ᨣᨱᩔ ᩒᨴᨶᩮᩣ ᨣᩉᩮᨱ ᩋᨿᩥᨲᩣ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩮ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ, ᩅᩥᩈᩩᩴ ᨣᩉᩮᨱ ᨷᩁᩥᨲᩮᩣᨩᨶᩔ ᨷᩮᨠ᩠ᨡᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᩉᩥ”ᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᪨ “ᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ ᨷᩈᩅᨲᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩴ᪨ ᩈᩩᨷᩥᨠᩮᩣᨴᨶᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᩒᨴᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩴ ᨶ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? ᨷᩁᩥᩅᩣᩁᩮ (ᨷᩁᩥ᪨ ᪁᪆᪉) ᩒᨴ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩋᩣᨠᩣᩁᩮᩉᩥ ᩋᩣᨣᨲᨲ᩠ᨲᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ “ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᩑᩅ ᨷᩥᨠᨭᨶ᩠ᨲᩥ “ᨷᨴᨽᩮᩣᨩᨶᩮ ᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩒᨴᨶᩮᩣ ᨣᨱ᩠ᩉᨳᩣᨲᩥ ᨣᩉᩥᨲᨠᨲ᩠ᩅᩣᨷᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᩣᨴ ᨣᨱ᩠ᩉᨳ, ᨲᩣᨴ ᩅᩮ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩥ, ᩒᨴᨶᩮᩣ ᨣᨱ᩠ᩉᨳᩮᩅ ᨶᩣᨾ᪨ “ᨣᨱ᩠ᩉᨳ ᩅᩮ, ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩒᨲ᩠ᨲᩣᩉ – “ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨠᩉᨱᩮᨾᩅ ᩉᩮᨲ᩠ᩅ ᨷᨾᩣᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩋᨳ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨷᩣᩊᩥᨿᩴ “ᨣᨱᨽᩮᩣᨩᨶᩴ ᨶᩣᨾ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ…ᨷᩮ… ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᨲᩴ ᨣᨱᨽᩮᩣᨩᨶᩴ ᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥ (ᨷᩣᨧᩥ᪨ ᪂᪁᪉) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ? ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ – ᨿᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨽᩮᩣᨩᨶᩮ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩴ᪨ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣᨲᩥ ᨣᨱᩔ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩥᨾᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᨴᩔᨶᩴ᪨ ᨷᨬ᩠ᨧᨶ᩠ᨶᩴ ᨽᩮᩣᨩᨶᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨷ᩠ᨷᩉᩮᩣᨶᨠᨽᩮᩣᨩᨶᨶᩥᨴᩔᨶᩴ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩮᨶ ᨽᩮᩣᨩᨶᩮᨶ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᩥᨲᩣᨲᩥ ᩋᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᨶᨶᩥᨴᩔᨶᩴ᪨ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᨶᩅᩈᩮᨶᩮᩅ ᨷᨶ ᨣᨱᨽᩮᩣᨩᨶᩔ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ “ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᩥᨲᩣ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ “ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩴ ᨽᩮᩣᨩᨶᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᨷᨶ ᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᩩᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴᨿᩮᩅ ᨷᩣᨠᨭᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨿᩴ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨧᩮᨲᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᨶᩥᨿᨾᨶᨲ᩠ᨳᩴ᪨ ᨶ ᩉᩥ ᩋᨷ᩠ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨠᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨮᩣᨶᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ “ᨣᨱᩔ ᨿᩮᨲᩣ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩣᩉᩣᩁᨽᩮᩣᨩᨶᩉᩮᨲᩩ ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᩣᨣᨲ᩠ᩅᩣᨠᨷ᩠ᨷᨲᩥ ᩁᩣᨩᩮᩣᩅᩣᨴᨠᩣᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᨶ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨶᩩᨷᩣᨴᩮ ᨿᨳᩣ ᩒᨠᩣᩈᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᨳᩣ ᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣᩉᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨧᩮᩃᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩣ᪨ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨣ᩠ᨣᩉᨱᨲ᩠ᨳᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᨷᨭᩥᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩣᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᨴ᩠ᩅᩮ ᨷᨭᩥᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩈᨴ᩠ᨴᩣ᪨ ᨶᩅᩅᩥᨵᩈᩴᨠᩁᩣᩁᩮᩣᨠᩣ ᨮᩣᨶᩣᨿᩮᩅ ᨷᨿᩮᩣᨲᩣ, ᨶ ᨮᩣᨶᩁᩮᩣᨲᩥ᪨ “ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩅᩈᩮᨶ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨠᨳᩥᨲᩣᨿᩮᩅ ᨠᩣᩃᩮᩣ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩣ, ᨷᨧ᩠ᨨᩣ ᨣᨱᨽᩮᩣᨩᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩮ ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩮ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩁᩪᨷᩅᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩦ”ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿ ᩅᩥᩁᩩᨩ᩠ᨫᨲᩥ᪨

᪂᪁᪀᪨ “ᩋᨬ᩠ᨬᩮ ᨲᨿᩣ ᩒᨴᨶᩮᩣᨲᩥ ᨿᩮᨷᩥ ᩋᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᨶᩴ ᩈᩣᨴᩥᨿᩥᩴᩈᩩ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᩅᨧᨶᩮᨶ ᩋᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᨶᨷᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᩒᨴ ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ, ᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩅᩣᨲᩥ ᨴᩦᨷᩮᨲᩥ᪨ ᩋᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨿᩔ ᨲᩴ ᩋᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᩥᨲᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩴ᪨ ᩑᩅᩴ ᨷᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨷ᩠ᨷᩮ ᨷᨧ᩠ᨧᩮᨠᩈᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨶᩥᩈᩦᨴᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨴᩦᨷᩁᩮᩣᨾᨶ᩠ᨲᩮᨷᩮᨠ᩠ᨡᨠᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᩴ ᨴᩦᨷᩁᨠᩣᩁᨶᨿᨷᩮᨠ᩠ᨡᨠᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩒᨴᨿᩣᨴᩦᨶᩥ᪨ ᨲᩣᨶᩥ ᨧᩣᨲᩥ ᨿᩮᩉᩥ ᨽᩮᩣᨩᨶᩮᩉᩥ ᩅᩥᩈᨬ᩠ᨬᨲᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᩣᨶᩥ᪨ ᨾᩉᩣᨷᨧ᩠ᨧᩁᩥᨿᩮᨲᩥ ᩁᩪᨷᨾᩉᩣᨷᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨳᩮ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩅᩥᨲᩮᨶ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩈ᩠ᩈᩥᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩁᨳᩥᨠᩣᨴᩦᩈᩩ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨾᩦᨷᩮ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨮᩣᨾᩈᩮᩣ ᨷᨶ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩮ ᨠᨲ᩠ᩅᩣᨷᩥ ᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣᨠᩮ “ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨴᩦᨷᩁᨠᩣᩁᨶᨿᩮ ᨣᨱᨽᩮᩣᨩᨶᩴ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᩩᩴ᪨ ᩅᩥᩈᩩᩴ ᨽᨩᩥᨲᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ”ᨲᩥ ᨷᩣᩊᩥᨿᩣ ᨶᩥᩔᩥᨲᩴ᪨ ᨠᨲ᩠ᩅᩣᨴᩥ “ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ “ᩅᩥᩈᩩᩴ ᨷᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨮᩣᨶᩴ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩴ ᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ”ᨲᩥ ᨷᩣᩊᩥᨿᩣ, ᩋᨿᩴ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩣ᪨

គណភោជនសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៣។ បរម្បរភោជនសិក្ខាបទវណ្ណនា

១១៨។ អធិដ្ឋិតាតិ និច្ចប្បវត្តា។ ពាករវណ្ណសក្ការាទីហិ យោជិតំ ពាករសាលាយមចំ។ កិរកម្មការេនាតិ កិរស្ស កម្មការេន។

១១៩។ “វិកប្បេត្វា គណ្ហាហី”តិ ឯត្ថាហុ បោរាណត្ថេរា “ភគវតោ សម្មុខា អវិកប្បេត្វា ភោជេតា និក្ខមិត្វា រថិកាយ អញ្ញតរស្ស ភិក្ខុនោ សន្តិកេ វិកប្បេសិ, វិកប្បេន្តេន បន ‘មយ្ហំ ភត្តបច្ចាសំ ឥត្ថន្នាមស្ស ទម្មី’តិ វត្តព្ពំ, ឥតរេន វត្តព្ពំ ‘តស្ស សន្តកំ បរិភុញ្ជ វា យថាបច្ចយំ វា ករោហី’”តិ។ បញ្ចសុ សហធម្មិកេសូតិ សម្មុខា ឋិតស្ស សហធម្មិកស្ស យស្ស វិកប្បេតុកាមោ, តំ សហធម្មិកំ អទិស្វា គហដ្ឋស្ស ច សន្តិកេ, សមេវ ច “បញ្ចសុ សហធម្មិកេសុ ឥត្ថន្នាមស្ស វិកប្បេមី”តិ វត្វា ភុញ្ជិតព្ពន្តិ ឯកេ, ឯវំ សតិ ថេរា តស្មិំយេវ និសិន្នោ ច តថា វាចំ និច្ឆារេត្វា បដិគ្គណ្ហាតីតិ តត្ថ ទិស្សតិ។ មហាបច្ចរិយាទីសុ បន បរម្មុខា វិកប្បនាវ វុត្តា, សា “តេន ហានន្ទ, វិកប្បេត្វា គណ្ហាហី”តិ បាឡិយា សមេតិ, តថាបិ មាតិកាដ្ឋកថាយំ (កង្ខា។ អដ្ឋ។ បរម្បរភោជនសិក្ខាបទវណ្ណនា) “តស្មា យោ ភិក្ខុ បញ្ចសុ សហធម្មិកេសុ អញ្ញតរស្ស ‘មយ្ហំ ភត្តបច្ចាសំ តុយ្ហំ ទម្មី’តិ វា ‘វិកប្បេមី’តិ វា ឯវំ សម្មុខា វា ‘ឥត្ថន្នាមស្ស ទម្មី’តិ វា ‘វិកប្បេមី’តិ វា ឯវំ បរម្មុខា វា”តិ វចនតោ សហធម្មិកស្ស សន្តិកេ ឯវ វត្តព្ពំ, ន សមេវាតិ ទិស្សតិ។ យស្មា អយំ បច្ឆិមនយោ បោរាណគណ្ឋិបទេសុបិ សមេតិ, តស្មា បន មាតិកាដ្ឋកថានុសារេន អត្ថោ វេទិតព្ពោ។ ឯត្ថ កិញ្ចាបិ “តេ យស្សា…បេ… ភោជនយំសូ”តិ វចនតោ អកប្បិយនិមន្តនំ បញ្ញាយតិ, តថាបិ ថេរស្ស កុក្កុច្ចុប្បត្តិការណេន ភវិតព្ព សោ និមន្តិតោតិ វេទិតព្ពោ។ អញ្ញថា បនេតា “ទ្វេ តយោ និមន្តនេ ឯកតោ ភុញ្ជតី”តិ វចនេន, អនាបត្តិវាទេន ន វិរុជ្ឈតិ។

១២០។ ឯត្ថាយំ វិចារណា – “អញ្ញេ យតុស្សា បត្តំ គណ្ហាតិ, ន ទាតព្ព”ន្តិ វចនតោ អបរការេ អកប្បិយនិមន្តនេន នត្ថិ ភោជនំ, បុព្ពការកេនេវ អកប្បិយនិមន្តនេន ភោជនន្តិ ស្វេបិ ភន្តេ អាគច្ឆេយ្យាថាតិ វុត្តេ គតេ អកប្បិយនិមន្តនំ, តស្មា អធិប្បាយោ ឯត្ថ បមាណន្តិ។ ន, “បិណ្ឌាយ ចរិត្វា លទ្ធភត្តំ ភុញ្ជតិ, អាបត្តី”តិ វចនតោតិ។ តត្ថ “ស្វេបិ ភន្តេ”តិ វុត្ត យថា វចនមត្តំ អគ្គហេត្វា អកប្បិយនិមន្តនក្កមេន អត្ថោ គហិតោ, តថា “បិណ្ឌាយ ចរិត្វា”តិ វុត្តាបិ អត្ថោ អកប្បិយនិមន្តនេន លទ្ធភត្តំ ឋបេត្វា ភុត្តន្តិ អត្ថោ គហេតព្ពោ។ បិណ្ឌាយ ហិ ចរន្តំ ទិស្វា “ឯត្ថ, ភន្តេ, ភត្តំ គណ្ហថា”តិ និមន្តិតេបិ អកប្បិយនិមន្តនេន លទ្ធំ នាម ហោតិ។ វោហារេន បន “បិណ្ឌាយ ចរិត្វា លទ្ធភត្ត”ន្តិ វុច្ចតិ, ឯវំសម្បទមិទំ ទដ្ឋព្ពំ។ អញ្ញថា មាតិកាដ្ឋកថាយំ “គណភោជនេ វុត្តនយេនេវ បញ្ចហិ ភោជនេហិ និមន្តិតស្ស…បេ… បរស្ស បរស្ស ភោជនេ”តិ វុត្តវចនវិរោធោ។ ព្យញ្ជនំ យេន បឋមំ និមន្តិតោ, តេន បឋមនិមន្តិតំ អាទាយ គតោ បរស្ស បរស្ស និមន្តនទាយកស្ស ភោជនេតិ អត្ថបរិទីបនតោ និមន្តនតោ លទ្ធភត្តស្ស ភោជនេនេវ អាបត្តីតិ ទីបេតិ។ “ទ្វេ តយោ និមន្តនេ ឯកតោ”តិ វចនេនាបិ សមេតិ, អញ្ញថា “យេន និមន្តិតោ, តស្ស ភោជនតោ បរស្ស ភោជនេ”តិ ឯត្តកំ វត្តព្ពំ សិយា, បាឡិយញ្ច “និមន្តនេន ឯកតោភុញ្ជតី”តិ ឯត្តកំ វត្តព្ពំ សិយា។ ទុតិយនិមន្តនស្ស ភោជនេ អាបត្តិប្បសង្គនិវារណត្ថំ “យេន

យេនា”តិអាទិ វុត្តំ និមន្តនបដិបាដិយា ភុញ្ជតីតិ បាឡិយាតិ ចេ? ន, “អនាបត្តិ និច្ចភត្តេ”តិអាទិបាឡិវចនតោ។

គណ្ឋិបទេ បន “បិណ្ឌាយ ចរិត្វា លទ្ធភត្តំ កស្មា ភុញ្ជិតុំ ន លភតីតិ ចេ? ‘បរម្បរភោជនំ នាម បញ្ចន្នំ ភោជនានំ អញ្ញតរេន ភោជនេន និមន្តិតោ, តំ ឋបេត្វា បញ្ចន្នំ ភោជនានំ អញ្ញតរំ ភោជនំ ភុញ្ជតិ, ឯតំ បរម្បរភោជនំ នាមា’តិ វុត្តត្តា”តិ លិខិតំ។ យទិ ឯវំ និច្ចភត្តាទិកម្បិ ន វដ្ដតីតិ អាបជ្ជតីតិ និច្ចភត្តាទិ ឱទិស្សកន្តិ ចេ? តំ ន, តទញ្ញស្ស អត្តនោ ឃរេន និមន្តនស្ស, សង្ឃតោ លទ្ធស្ស ច បិតោ បទភាជនេ ឯវ ហោតិ, តស្សាបិ, ឯកកុដិកំ កាយំ ឆុបិត្វាយ ទិវសតោ ភិក្ខាចរិយវសេន លទ្ធនិច្ចភត្តស្ស ច អកប្បិយកាទយវត្ថុតោ។ តត្ថ ភិក្ខាចរិយវសេន លទ្ធំ ន ភវតិ និមន្តនកាលំ អប្បវារណាទមនតោតិ ចេ? ន, “បញ្ច ភោជនានិ ឋបេត្វា សព្ពត្ថ អនាបត្តី”តិ វចនវិរោធតោ។ នានាតិយម្បិ ហិ បរស្ស នាទិត្វា ភុត្តត្តា និមន្តនភោជនំ អភុញ្ជន្តោ អប្បវារណំ ករោតិ ឯវ, តស្មា អប្បវារណាទយំ អប្បមាណំ, តស្មា និច្ចភត្តាទិ ឱទិស្សកំ ន សម្ភវតិ។ អបិច ហេដ្ឋា វុត្តនយេន សទ្ធិំ ខាទ វុត្តនយេន សំសន្ទិត្វា ឃំ ឃំ ឧបតិ, តំ តំ គហេតព្ពន្តិ សព្ពត្ថាបិ គរុកំ អាចរិយានំ វិនិច្ឆយោ។ អាចរិយស្ស បន វិនិច្ឆយោ អនត្ថ អាទិ កថិស្សតិ។ “ឱទនំ ចា រសំ ចា បិវតោ អបិស្សយ្យតីតិ អធិប្បាយោ”តិ វុត្តំ។ គណ្ឋិបទេ “ហេដ្ឋា ខាទនីយាបិសេយ្យត្វា ឧបរិ និដ្ឋិតំ”តិ លិខិតំ។

មហាឧបាសកោតិ គេហសាមិកោ។ មហាអដ្ឋកថាយំ “អាបត្តី”តិ វចនេន កុរុន្ទិយំ “វដ្ដតី”តិ វចនំ វិរុទ្ធំ វិយ ទិស្សតិ។ “ទ្វិន្នម្បិ អធិប្បាយោ មហាបច្ចរិយំ វិវារិតោ”តិ លិខិតំ។ “វារិតត្តាតិ ‘សន្តិ ភិក្ខូ អនាបុច្ឆា’តិ បរតោ វុត្តត្តា”តិ វុត្តំ។ វណ្ណិកាយំ អធិកាប្បត្តំ ឧត្តំ “មហាឧបាសកោ ភិក្ខូ និមន្តេតិ…បេ… បច្ឆា លទ្ធំ ភត្តំ ភុញ្ជន្តស្ស អាបត្តិ។ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា លទ្ធភត្តំ ភុញ្ជតិ, អាបត្តី”តិ អដ្ឋកថាយំ វុត្តត្តា, “កាលស្សេវ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា ភុញ្ជិតព្ព”ន្តិ បាឡិយា វុត្តត្តា, វុត្តញ្ហិ “ន ច, ភិក្ខវេ, អញ្ញត្រ និមន្តនេ អញ្ញស្ស ភោជ្ជយាគុ បរិភុញ្ជិតព្ពា, យោ បរិភុញ្ជេយ្យ, យថាធម្មោ ការេតព្វោ”តិ (មហាវ៉ ២៨២) វចនតោ ច និមន្តេត្វា ចា បវេទេត្វា អនិមន្តេត្វា ចា, បធានាហិតនិមន្តនស្ស ភិក្ខុនោ បឋមនិមន្តនភោជនតោ អញ្ញំ ឃំ កិញ្ចិ បរម្បរំ ភោជនំ បរម្បរភោជនាបត្តិ ករោតិ។ អត្តនោ សន្តកំ, សង្គាហតោ លទ្ធំ ចា អកប្បំ សន្តកំ វដ្ដតិ, និមន្តនតោ បឋមំ និពទ្ធត្តា បន និច្ចភត្តាទិ បរម្បរម្បិ វដ្ដតិ។ វុត្តញ្ហិ “ន ច , ភិក្ខវេ… បេ… យថាធម្មោ ការេតព្វោ”តិ (មហាវ៉ ២៨២) វចនំ បរម្បរភោជនវុត្តនិយមនំ។ ននោ ហត្ថតោ នោ នគ្គោតិ អាចរិយោ។

បរម្បរភោជនសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៣. កាណមាតាសិក្ខាបទវណ្ណនា

២៣-២. បដិយាលោកន្តិ បច្ឆិមំ ទិសំ។ សូរិយាលោកស្សាភិមុខន្តិ អត្ថោ។ ឯវំ “អបរិច្ឆិន្នេវ សញ្ញាយ សម្ពហុលា”ន្តិ សញ្ញាយ គណ្ហាតិ, អចិត្តកត្តា សិក្ខាបទស្ស អាបត្តិ ឧទ អន ឧក្កុដ្ឋិកំ គណ្ហាតិ, ន យុជ្ជតីតិ ចេ។ អសំវិហារេ បន អនាបត្តិ អកប្បិយត្តា។ អចិត្តកតា បណ្ណត្តិជានតាការេនេវ, ន ចតុជានតាការេនាតិ ឧបេក្ខា ន, យាតិកាដ្ឋកថាយំ “បរិច្ឆិន្នេវ សញ្ញាយ សម្ពហុលាន”ន្តិ អវត្វា អវុត្តត្តា។ បោរាណគណ្ឋិបទេ បនេតំ វុត្តំ “ឧបោស ចា អនុបោសិ ចា ន្តំបត្តបុរេស្វ គហិតេសុ តេសំ អនាគេនាទនេន ចា សយំ ចា

ຂາຕິຕ຺ວາ ເຍາ ອຎ຺ຎໍ ຄຓ຺ຫາຕິ, ຕສ຺ສ ທຸກ຺ກຏໍ. ອຸກ຺ເກາຕາ ຕີສຸ, ຈຕູສຸ ວາ ປຈ຺ຉິເມສຸ ອຸເກາຕ ເຈ ເທ຺ວປຕ຺ຕປູຣາ ຄຫິຕາ, ທຸຕິເຍ ເທ຺ວ ຄຓ຺ຫນ຺ຕ຺ຕ

ປເຈຍາ ເຈ ນ ນິຈາເຣຕິ, ປເຈຍສ຺ສ ປາຈິຕ຺ຕິຍໍ. ນິຈາເຣຕິ ເຈ, ອນາປຕ຺ຕິ, ທຸຕິຍເສ຺ສຈ ທຸກ຺ກຏ”ນ຺ຕິ. ສເຈ ສຕ຺ໂຕ຺ຕ ນ ຈເຄຕິ,

ເປຣາໜກ຺ຖໍປເຣ ຈຸຕ຺ຕເຍເຍນ ປາຈິຕ຺ຕິຍໍ, ຍາຕິກາເຖກຌາຈເສນ (ກຌ຺ລ. ອຖ຺ຖ. ກາໜຍາຕາສິກ຺ລາປເຄຈຌ຺ຌນາ) ທຸກ຺ກຏໍ.

“ອຕິເຣກປຏິກ຺ຫໜ”ນ຺ຕິ ຕຕ຺ຕ ປຌ຺ຌາຍໍ ອຖ຺ກ ຈຸຕ຺ຕໍ, ຕສ຺ມາ ອປ຺ປຏິກ຺ຫິຕຕ຺ຕາ ນ ປາຈິຕ຺ຕິຍໍ, ກຕ຺ຕຌ຺ຌາກເຣໜເຕາ ປນ ທຸກ຺ກຏໍ. ອຌ຺ຌາຕາ ກິຣິຍາກິຣິຍໍ

ຕາເຄ ອາປຊ຺ຊຕິ, ອນິຈາເຣໜ, ອນາເທາເຈນ ຈາ ໜເຖ຺ກ ຈຕຕ຺ຕໍ ສິຍາ. ອຸກນິກາຍິກາຍ ຈາຕິ ອຸຕ຺ຕ “ອາສຕ຺ໂຈິຫາຣກິຈ຺ຈ,

ອາສຕ຺ໂອາສນສາລິເກຕາ ຈາ ສເຈ ຈິສການເກຫິ ອານີຕໍ ນ ປຏິຄ຺ຄໜ຺ຫ຺ຕິ, ‘ອາຣາຍິກາຄີຕໍເຍຈ ຈາ ຄາເປຕ຺ຕິ’ຕິ ຊານາຕິ, ຍຕ຺ຕ ປຣິເພາກໍ

ຄຈ຺ສຕິ, ຕຕ຺ຕ ຄາຕໍ ຈເຖຕີ”ຕິ ຈຸຕ຺ຕໍ. “ເທ຺ວຕ຺ຕິປຕ຺ຕປູຣາ’ຕິ ຈຈນເຕາ ປຈ຺ຈອາຄີສຸ ອຄິກຍ຺ປິ ຄຓ຺ຫນຕາ ອນາປຕ຺ຕີ”ຕິ ເກຈິ ຈິນຍເຄຣຍານິເກາ ຈເຄນ຺ຕິ,

ຕໍ ເຕສໍເຍຈ ນິສິເຄຕຸ, ອາຈຣິຍາ ປນ “ປຈ຺ຈອາຄີສຸປິ ທ຺ວິນ຺ນໍ ປຕ຺ຕສ຺ສ ປຍາໜເຈເສນ ເທ຺ວຕ຺ຕິປຕ຺ຕປູຣາ ຄເຫຕພ຺ພາ. ທ຺ວິນ຺ນໍ ປຣິເຈ຺ຈທກາຄາ ເຫສາ”ຕິ

ຈເຄນ຺ຕິ.

ກາໜຍາຕາສິກ຺ລາປເຄຈຌ຺ຌນາ ນິຖ຺ຖິຕາ.

໓. ປເຈຍປຈາຣໜສິກ຺ລາປເຄຈຌ຺ຌນາ

໑໑໙. ຍາຈນຕ຺ຕປຈາຣໜາຍປຈາຣິຕາ ກິຣ຺ຍາປິ “ປຈາຣິຕາ”ຕາເຄ຺ວຈ ອສິເຍ຺ຍຕາ ອຖ຺ຖປ຺ປຕ຺ຕິຍາຈ, ອຈ ເອາ ປຈ຺ຈຍາຈ ຕາຄາສິເຍ຺ຍຕາ.

໑໑໑. “ອໜເຍຕໍ ສຌ຺ຌາ”ນ຺ຕິ ຈຸຕ຺ຕຕ຺ຕາ ອຕີຣິຕ຺ຕໍ ນາຍ ເຫາຕິ. ກິຈ຺ຈສ຺ສ ຕາເຄຍ຺ປິ ເຕ ອສິກໍ, ຕາເຕາ ອຌ຺ຌາ ນ ໜຈ຺ສຕີຕິ ກິຣ ອເຕ຺ຕາ.

໑໑໒-໔. “ອສນໍ ປຌ຺ຌາຍຕີ”ຕິ ອຸເຕເນຈ “ກຸຕ຺ຕາຊີ”ຕິ ອຸຕສ຺ສ ສິຖ຺ຖຕ຺ຕາ ຈິສຸໍ ອຕ຺ຕສິຖ຺ຖິ ນຕ຺ຕິ. ຍຄິ ອຕ຺ຕິ, ອຖ຺ການໍ ໜກ຺ກຕ຺ຕຄສ຺ສນ຺ຕິ. ຈຸຕ຺ຕຍ຺ປິ

ເຈຕນ຺ຕິອາຄິ ປຈາຣໜຖ຺ການໍ ປຌ຺ຌາກຕ຺ຕຄສ຺ສນໍ. ຈເຣກາຕິ ເຍາ ເກາຈິ ຈເຣກາ “ປຈາຣໜໍ ປນ ຊເນຕິເຍຈາຕິ ຈິສຸໍ ສິຕ຺ຕໍ ເຈາຄກໍ ກເຣາຕ຺ຕິ,

ປຈາຣໜໍ ນ ຊເນຕິ. ຍາກຸໍ ຈາ ປິຈເຕ຺ຕາ ປເຈຍໍ ທ຺ເຄກໍ ປິຈຕິ, ຈເຖຕິ. ອຈສິຖ຺ຖໍ ເຫຖ຺ຖາສິຕ຺ຕໍ ປຈາຣໜໍ ນ ຊເນຕີ”ຕິ ລິຄິຕໍ. ທ຺ປຕິສ຺ສເຕ຺ຕເຣາ

“ຊເນຕິເຍຈາ”ຕິ ຈເຄຕິ, ຕໍ ນ ຕາຊ຺ສນ຺ຕິ ອາຈຣິຍາ. ກຊ຺ຊຕປິຖ຺ຖນ຺ຕິ ຕໜ຺ທ຺ລທຸຌ຺ຌເຍຈ. ກຊ຺ຊຕສຕ຺ຕຸເຍາ ປິເຌ຺ຈຕ຺ຕາ ກຕເຍາຄເກາ ສຕ຺ຕຸເຍາຄເກາ.

“ຍາກຸສິຕ຺ຕຍຕ຺ຕາເນຈ ເທ຺ວ...ເປ... ປຏິກ຺ລິປຕິ, ນ ປຈາເຣຕີ”ຕິ ຈຸຕ຺ຕຕ຺ຕາ ປເຣຈກ຺ກຍຈ຺ຈາຄເຍາ ປກ຺ລິປິຕ຺ວາ ປກ຺ກຍາກຸໍ ປິຈເນ຺ຕາ ສເຈ ອຌ຺ຌາ

ຕາຄີສໍເຍຈ ປຏິກ຺ລິປຕິ, ປຈາຣໜາ ນ ເຫາຕີຕິ ກິຣ ຄຍ຺ຸສິຣິເຕ຺ຕເຣາ. ສເຈ ອຌ຺ຌາ ປຏິກ຺ລິປຕິ, ນ ປຈາເຣຕິ. ກສ຺ມາ? ອສນສຖ຺ລາຕສ຺ສ

ຈິປ຺ປກຕເກາຊນສ຺ສາກາຈເຕາ. ເກາຊນສາລິຍໍ ກຸຊ຺ຊເນ຺ຕາ ເຈ, ອຕ຺ຕເນາ ອປິປຸໜນເກາຖາສໍ ອຄິຫຌ຺ຈ ປຏິກ຺ລິປຕິ, ນ ປຈາເຣຕິ. ກາຍໍ

ປຏິກ຺ລິປຕິ, ປເຕ຺ຕ ປນ ອາຣາຍິເກາ ອາກິຣຕິ, ຕເຕາ ກຸຊ຺ຊິຕໍ ນ ຈເຖຕິ. ຕາຄຄຶຍຕ຺ທປ຺ປຏິກ຺ຖອເນສນາຍ ທ຺ປ຺ປເຕ຺ໂເຍຈ ສຖ຺ຫໍ ຄຈ຺ສຕິ. ຍຄາ

ຫິ ສຌ຺ສຸຕາ ທ຺ວຖ຺ຖປິຖ຺ຖໍ ທຸສ຺ສີເລາ ເຄຕິ, ຕໍ ປຏິກ຺ລິປຕິ, ນ ປຈາເຣຕິ, ອຸຈໍສຍ຺ຍຄຍິຄໍ. “ຈິສການເກາ ໜຊ຺ຊີ ເຈ ເຄຕິ, ຕໍ ເຕນ ສຍ຺ຸທາກໍ

ອກຕ຺ຕຸກາຍຕາຍ ປຏິກ຺ລິປຕິ, ປຈາເຣຕີຕິ ອປເຣ”ຕິ ຈຸຕ຺ຕໍ. ປຣິເຈສນາຍາຕິ ນຕ຺ຕເກ຺ກ “ຍໍເສນ ຣສໍ, ຍໍສຌ຺ຌາ ຣສຌ຺ຌາ ຍໍສຣສນ຺ຕິ ອາປຊ຺ຊນເຕາ

‘មំសរស’ន្តិ វុត្តេ បដិក្ខេបតោ ហោតិ, មំសស្ស រសំ មំសរសន្តិ វិគ្គហោ នាសិប្បេតោ”តិ វុត្តំ។ មំសករដ្ឋកោ នាម…បេ… វដ្ដតីតិ សុទ្ធយាគុ ឯវ ហោតិ។ អប្បវារណមិស្សកករដ្ឋកោរយេវ ហោតិ, តស្មា ន បវារេតិ, តេន វុត្តំ បរតោ “ឋ្លនទ្ធ ករដ្ឋកេន ន សយានេតព្ពា”ន្តិអាទិ, តស្មា “តំ អភិហរិត្វា កញ្ជិយំ គណ្ហថា’តិ វទន្តំ បដិក្ខិបតិ, បវារណា ន ហោតី”តិ ច “មិស្សកយាគុំ គណ្ហថា’តិ អវុត្តត្តា ‘សមិស្សិតំ វិសុំ កត្វា ទេហី’តិ វុត្តត្តា”តិ ច វុត្តំ, យស្មា យាគុមិស្សកន្តិ ឯត្ថ បទទ្វយេ បវារណារហស្ស នាមគ្គហណំ នត្ថិ, តស្មា តត្រ ចេ យាគុ ពហុតរា វា ហោតិ សមសមា វា, ន បវារេតិ។ កស្មា? តត្ថ អភិហារកបដិក្ខេបកានំ យាគុសញ្ញត្តា។ យាគុ ចេ មន្ទា, ភត្តំ ពហុតរំ, បវារេតិ។ កស្មា? តេសំ ភុញ្ជិតុម្បិ តត្ថ ភត្តសញ្ញត្តាតិ តេក្កា អាចរិយស្ស។ ភត្តមិស្សកេ បវារណារហស្ស នាមស្ស សព្ភាវតោ សទ្ធា បវារេតិ ឯវ។ មិស្សកេ បន វុត្តនយេន ការណំ វត្វា វិសុំ កត្វា ទេតីតិ យថា ភត្តសិន្ធុ ន បតតិ, តថា គាឡ្ហំ ហុត្វា បីឡេត្វា បរិស្សាវេត្វា ទេតិ។

អកប្បិយកតន្តិ ឯត្ថ “កប្បិយំ អការាបិតេហិ កទលិផលាទីហិ សទ្ធិំ អតិរិត្តំ កប្បិយំ ការាបេត្វាបិ តំ កទលិផលាទី ឋបេត្វា អវសេសំ ភុញ្ជិតុំ វដ្ដតិ។ អមិស្សករសត្តា បុន តានិ កប្បិយំ ការាបេត្វា អញ្ញស្មិំ ភាជនេ ឋបេត្វា អតិរិត្តំ ការេត្វា ភុញ្ជិតុំ វដ្ដតិ។ កស្មា? បុព្ពេ តេសុ វិនយកម្មស្ស អនារុឡ្ហត្តា”តិ វទន្តិ។ “ភុត្តាវិនា ច បវារិតេន អាសនា វុដ្ឋិតេន កត”ន្តិ វចនតោ ភុត្តាវិនា អប្បវារិតេន អាសនា វុដ្ឋិតេន កតត្តាតិ សិទ្ធំ, តស្មា “បិតោវ អន្ធាតំ គន្ធត្ថុស្ស ភិក្ខុស្ស ឯកោ បវារិតោ អវុដ្ឋិតោ តត្ថ និសីទតិ, សោ ឡាតេន បិណ្ឌាយ ចរិត្វា លទ្ធំ កិញ្ចិ អត្តនា អភុត្វាបិ ‘អលមេតំ សព្ព’ន្តិ កាតុំ លភតិ ឯវា”តិ វុត្តំ, តំ សុក្ខបក្ខេ “ភុត្តាវិនា កតំ ហោតី”តិ ឥមិនាវ សិទ្ធំ, តស្មិំ បក្ខេ អត្តនោ សត្តាហិ ន បូរេន្តិ, កណ្ហបក្ខេ បដិភាគេន សត្ត ភុត្តាវីតិ វេទិតព្ពំ។ ភុត្តាវិនា អប្បវារិតេន អាសនា វុដ្ឋិតេន, អវុដ្ឋិតេន វា កតំ ហោតិ, វដ្ដតិ។ “បវារិតេន អាសនា អវុដ្ឋិតេនវា”តិ ឥមំ បន អត្ថវិកប្បំ ទីបេតុំ “សត្តកាតិ វុត្តាតី”តិបិ វត្តុំ វដ្ដតិ។ សោ បុន កាតុំ ន លភតិ បឋមំ កតស្ស បុន តេនេវ កត្តព្វប្បសង្គតោ។ យញ្ច អកតំ, តំ កតត្តាតិ ហិ វុត្តំ។ អវសេសោវ បនេយ បុន កត្តព្វតា ហោតិ, អញ្ញស្មិំ ភាជនេ បុន អកតំ កាតុំ លភតិ។ ទុតិយោ បឋមភាជនេបិ កាតុំ លភតិ។ “យេន អកតំ, តេន កាតព្វ”ន្តិ ហិ វុត្តំ។ ឥទមេវត្ថំ សន្ធាយ “យេន យំ បន កប្បិយំ កតំ, តេនេវ សោ បុន កាតុំ ន លភតិ, អញ្ញេន កាតព្វ”ន្តិ លិខិតំ។ តត្ថ តន្តិ តំ បឋំ កតន្តិ អត្ថោ។ ពេសេត្វា ការេតព្ពន្តិ ឯត្ថ អនុបសម្បន្នោ ចេ គតោ, តត្រដ្ឋេន ឯកេន ភិក្ខុនា បដិគ្គហេត្វា អបរេន ការេតព្ពន្តិ តត្ថ ឯកោវ ឯវមេវ កាតុំ ន លភតីតិ។ “យំ កិញ្ចិ កិលិដ្ឋំ ហត្ថស្សា’តិអាទិវចនតោ វិហារាទីសុ កិលិដ្ឋស្ស បិបុណ្ណកោដ្ឋាសស្សបិ កិលិដ្ឋាតិរិត្តំ នាម, តស្មា វដ្ដតី”តិ វទន្តិ។ អាហារត្ថាយាតិ វិការេល ឯវាតិ ឯកោ។

១៣៨។ កាយកម្មំ អជ្ឈោហរណតោ។ វចីកម្មំ វាចាយ “អតិរិត្តំ ករោថ ភន្តេ”តិ អការាបនតោតិ វេទិតព្ពំ។

បឋមបវារណាសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៩។ ទុតិយបវារណាសិក្ខាបទវណ្ណនា

១៣១៍ សាគារហេយចាតិ សង្គបចារហាត៌ សាគារហ៌ “ឃាចត្តក៌ ព្ទដ្ឋឹ”តិ ព្ទត៍

ទុតិឃបចារហសិក្ខាបឥចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៍

លិ៍ ចិកាលកោដតសិក្ខាបឥចណ្ណតា

១៣លិ-៤៍ តជ៊ិត៌ តាដកាតិ តដតាដកាតិ, ឃឹតាហទហាឌីតិ៍ ឫលដ្ឋា ត៌ ហាឥតឹឃដ្ឋាតិ ឫលហាឥតឹឃំ៍ ឲស តឥឃា សព្ទត្ថ៍ បិដ្ឋតិ ទុណ្ហ៍ ហារកឫលត្តិ ឃុបសឫលំ៍ ចន្ទុឫលំ តេតញព្ទឃឫលំ៍ តឫ្កក៌ ចត៌ តណ្ហុលេឃ្យក៌ ទុញអក្យហ៍ ចត្ថុលេឃ្យក៌ យហាក្យហ៍ ចឌកលិ តិកោដ្ឋ៍ ឌក្ខឹ ហិរតោ៍

កោដ្ឋ ឌរដ្ឋ ទុឌ្ឋតិ៍ កណ្ហិ ឫហុក្យលឫឥ ចិចឃត្ថ ចឌឫឌ ចឥញអចិ៍

ចឌ្ឌេឃតិយ កិស្ទក៌, ហលិក្ខិ៍ កសេរុកោ, កជិពាលចត្តិ តឃ្យ តាយ៌ អឫ្កាដក៌ អឫលក៌ បិឥល កក្កល៍ យសាលុ កិតញអ៍ អាលុច កញព្ទ តដ្ឋិអញព្ទ អលស កជិឃ្យល តឥយឥតិ ឥយទ៍ សិក្ក ឃឹទិ កោញអ កាលក៌ តេកញអចិ៍ លិទចល្លិកទ្ធា ត្យុទោទិឃោ ហោតិ៍ សត្ថតោ ឆោចតេយច៍ អឃំ “បទិសក្ខាទោ”តិ លិខិត៍ លិទកាកោលិ កិទិកចេញព្ទ៍ ឌីចិក៌ ឌីចិហិ៍ ដ្ឋសកក ដ្ឋឫូឫុចិឃិ៍

ហិត្តាល៌ កិតិលិ៍ ក្យត្តាល ពោហោ តិលិសតា បឌិកញព្ទទោ បដេសចលកញព្ទ៍ កទយត្កក៌ កទព្ទ ឥណ្ឌាកិទ ដ្ឋកដោតិ កណ្ឌកោ៍ “សិណ្ឌាកោតិបិ ទុឌ្ឋតី”តិ លិខិត៍ ឋក្កច ហកិញព្ទ៍ តត្តយាលត្តិ កទន្ទា៍

សេល្លុ លិរហោលិឃំ៍ កាសយត្កក ក្យឥចចលិ អតសិកិត៍ ដ្ឋឫ្ខឌិឃ ឥយលេលិឌិឃ៍ ឌីតឫក្កា ចេតឫត្តិ ហុទយុក្ក៍ ទាឌយាសោ យាហចិលិតិ៍ អក្កិឃត្តា ឫដ្ឋិ៍ ឫតិបណ្ណកោ តិបិលចតិតាញព្ទកា តិលក៍ ក្អុឃំ ឌាតលិហឹតិ ឲត្ត លិហឹតាឃឃ្យ សាគារហត្តា “ក្អុឃំ”ត្តិ ចិសេសត្ថា ទុត្ត៍ ព្រហ្មបត្ត ឥឥយតេឃ បហសា៍ “ឌឹបចាសិកោ ចឥត្តី”តិ សិចិលំ កត្ថា កឫ្ខា ទុត្តត្តិ ចេ? “ហាឥតឹឃត្ថ ឋទតីតិ លក្ខហាត អសយាតត្តា”តិ ទុត្ត៍ បឥលិចិតិពោក៍ ឫលសិបណ្ណត្តិ តសាបលិក៌

អកត្តិកឫ្យ កទិឃ្យឃេតិ ចេកចាឌិឥឫ្យ ចេលេបតិយលំ៍ ឌីចត្តឹឫ្យ ឌីចិតក្កិកយល៍ ពាក្យល ឫឥចល៍ ក្យឃ្យក ឫតឫត្តាយឫត្តា, ឌាតិឫយត៍ តចយាលិកា ចេហេយល៍

តិត្តិហិក កឌិតិ ចិលេឃិ៍ យាត្យលុក្ក លចតោ៍ ឫឃ្យឋល ឫឫលិ៍ តិឫ្ទឫក តិកិទព្ទទហិតិ ឫសត្យឥត៍ តិឫសចាតិក្កហ ឥតតិកោហ បជិឃិ៍ ចោច ចទិឃិឃេលិ៍ ឥយាច អតិទលិ៍ កោដ្ឋឋលំ ឫចឋលត្តិ ឲកោ៍ កោដ្ឋឥស កិទ អត្ថិច៍

អសមុស្សិ ពិប្ព ខ្ពតិ កេចិ។ កាយូទិតិ សេបណ្ណិ។ អតិតេតេយតិ កទិយេយតិស្ស។ ជាតិផលំ កតំយេតិ។ កដុកផលំ តិរិក។

តទុលផលំ កិរិក្កុបុល្ល។ បេលក្ខន្ធិ កិដ្ឋាក្កដ្ឋិ។ សិង្គុតកំ សាមសំ សេតចណ្ណិ។ នាឌិកំ នត្ថុ ហោតិ។

ហិង្គុ ហិង្គុជតុន្តិ សព្វាបិ ហិង្គុវិកតិយោ។ ឯត្ថ ហិង្គុជតុ នាម បត្តសាខា បចិត្វា កាតព្វា។ សាខា បចិត្វា កតា សិបាដិកា។ អញ្ញេហិ មិស្សេត្វា កតាតិ កេចិ។ តកំ កណ្ឌន្តិ អគ្គិកោដ្ឋាតិ។ តិកិតិស្សាការេលសេយោ។ តិសេស, តកបត្តិ បសាខាបត្ត បចិត្វា កាតព្វា។ “តកបណ្ណិ សាវតិ ឯវ កាតព្វា”តិ លិខិតំ។

វិកាលភោជនសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៨. សន្និធិការកសិក្ខាបទវណ្ណនា

២៥២. អបរជ្ជុ សន្និធិ នាម ហោតីតិ អត្ថោ។ អជ្ជ បដិគ្គហិតន្តិ ន កេវលំ បដិគ្គហិតមេវ, អថ ខោ ឧគ្គហិតកម្បិ, តេនេវ អដ្ឋកថាយំ “បដិគ្គហិតាតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សាតិ ឥទំ សន្និធិកតំ យំ កិញ្ចិ យាវកាលិកំ វា យាមកាលិកំ វា អជ្ឈោហរិតុកាមតាយ គណ្ហន្តស្ស បដិគ្គហណេ តាវ អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ វុត្តំ។ យទិ តំ បឋមមេវ បដិគ្គហិតំ, “បដិគ្គហណេ តាវា”តិ ន វត្តព្វំ, តស្មា វេទិតព្វមេតំ “អត្តនោ កាលេ គហិតំ អជ្ជ បដិគ្គហិត’ន្តិ វុត្ត”ន្តិ។

ឯត្ថាហ – យថា បឋមំ ភេសជ្ជានិ ឧគ្គហិតកានិ អនធិដ្ឋិតានិ សត្តាហាតិក្កមេ អនាបត្តិ អនជ្ឈោហរណីយត្តា, តថា ឥទានិបិ ឧគ្គហិតកំ នាធិដ្ឋេតព្វន្តិ? វុត្តំ វុច្ចតិ – ភេសជ្ជសិក្ខាបទេ (បារា. ៦២៤ អាទយោ) ឧគ្គហិតកំ នាធិដ្ឋេតព្វន្តិ យុត្តំ អត្តនោ កាលាតិក្កមនេន តត្ថ អាបត្តិប្បសង្គតោ។ ឯត្ថ ន យុត្តំ អត្តនោ កាលាតិក្កមនេន អាបត្តិប្បសង្គាភាវតោ។ អជ្ឈោហរណេនេវ ហិ ឯត្ថ អាបត្តីតិ អធិប្បាយោ, តស្មា អនុគណ្ហិបនមេតេន អជ្ជ ឧគ្គហេត្វា បុនទិវសេ ភុញ្ជន្តោ ទ្វេ អាបត្តិយោ អាបជ្ជតិ។

តត្រាយំ វិចារណា – អត្តនា ភុញ្ជិតុកាមោ អជ្ជ ឧគ្គហេត្វា បុនទិវសេ ភុញ្ជតិ, ទ្វេ អាបត្តិយោ អាបជ្ជតិ។ សាមណេរាទីនំយេវ អត្ថាយ ឧគ្គហេត្វា គហិតំ បុនទិវសេ បដិគ្គហេត្វា ភុញ្ជន្តោ អាបត្តិយា ន ការេតព្វោតិ។ បដិគ្គហាតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សាតិ ឯត្ថាយមធិប្បាយោ – សចេ ពេលដ្ឋីសោ វិម ទុតិយតតិយាទិទិវសត្ថាយ អជ្ជ បដិគ្គហេត្វា សាមណេរាទីនំ គោបនត្ថាយ ទេតិ, តស្ស បុនទិវសេ អជ្ឈោហរណត្ថំ បដិគ្គហណេ អាបត្តិ ទុក្កដស្សាតិ សម្ពន្ធោ។ សមេយេវ សចេ តំ គោបេត្វា ទេតិ, បុនទិវសេ បតិតំ គវេសន្តិ វិស្វា វិយតិវសេន ច បដិគ្គហិតា បដិគ្គហណេនេវ អាបត្តិ ទុក្កដស្សាតិ សម្ពន្ធោ។ នោ ចេ បដិគ្គហាតិ, តំ ទុក្កដំ នត្ថិ។ “ព្ទន្ធេហិ’ឧកំ បវិឌ្ឍ អតិក្កាមេតិ, អាបត្តិ ទុល្លច្ចយស្សា’តិអាទិ វិយា”តិ វុត្តំ។ យោ បន ឧគ្គហាបេត្វា ទ្វេបិ បវេទ អតិក្កាមេតិ, តស្ស តំ ទុល្លច្ចយំ នត្ថិ,

ᩑᩅᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨾᨸᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨽᩣᩅᩴ ᩋᩅᩥᨩᩉᨲ᩠ᨲᩮᨶᩮᩅ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨵᩥᩴ ᨩᨶᩮᨲᩦᨲᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᩥᩁᩥᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᩣ, ᨲᩴ “ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ, ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩔᩣ”ᨲᩥ ᨸᩣᩊᩥᨿᩣ ᩅᩥᨶᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ᪨ ᨠᨸᩥᩃᩮᨶ ᨸᩦᨲᩮᩣ ᨸᨶ ᩈᩮᨾ᩠ᩉᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨶᩣᩉᩣᩁᩥᨠᩮᩣ᪨ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨸᩥ ᨴᩮᩣᩈᨩᩣᨲᩣᨸᨲ᩠ᨲᩔ ᨸᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᨲᨳᩣᨸᩥ “ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩮ ᩅᩥᨿᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨸᩣᨲᩁᩮᨳᩣ ᨠᨸᩥᩃᩮᨶ ᨸᩦᨲᩣ ᩈᨸ᩠ᨸᩥᩋᩣᨴᨿᩮᩣᨸᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨩᨶᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ᪨ ᩈᨿᩴ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩅᩥᨴᩣᨸᩥ ᨷᩩᨴ᩠ᨵᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥᨶᩥᨿᩮᨶ᪨ ᨴᩩᨴ᩠ᨵᩣᨿᨸᨲ᩠ᨲᨠᩣᨴᩣᨸᩥ ᩑᩅᩴ ᩈᨿᩮᨲᩥ ᨶᩥᨿ ᩋᩣᩉᩣᩁᨲ᩠ᨳᩣᨿᩣᨲᩥ ᨠᩣᩃᩮᨸᩥ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩥ᪨ ᨸᨠᨲᩥᩋᩣᨾᩥᩈᩮᨲᩥ ᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᩣᨾᩥᩈᩮ᪨ ᩈᩣᨾᩥᩈᩮᨶ ᨾᩩᨡᩮᨶ ᩋᨩ᩠ᨫᩮᩣᩉᩁᨲᩮᩣ ᨴ᩠ᩅᩮᨲᩥ “ᩉᩥᨿ᩠ᨿᩮᩣ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨿᩣᩅᨠᩣᩃᩥᨠᩴ ᩋᨩ᩠ᨩ ᨷᩩᩁᩮᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩣᨾᩥᩈᩮᨶ ᨾᩩᨡᩮᨶ ᩋᨩ᩠ᨫᩮᩣᩉᩁᨲᩮᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨸᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨶᩦ”ᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᪨ ᩋᨩ᩠ᨩ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ ᨿᩣᩅᨠᩣᩃᩥᨠᨾ᩠ᨸᩥ ᩉᩥ ᨿᩣᨾᨠᩣᩃᩥᨠᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᨠᩣᩃᩥᨠᩮᨶ ᩈᩴᩈᨭ᩠ᨮᩴ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨵᩥᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᨾᩴᩈᩮᩈᩩ ᨾᨶᩩᩔᨾᩴᩈᩮ ᨳᩩᩃ᩠ᩃᨧ᩠ᨧᨿᩴ, ᩈᩮᩈᨾᩴᩈᩮ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ ᩅᨯ᩠ᨰᨲᩥ᪨

᪑᪓᪘᪨ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᨠᩣᩃᩥᨠᩴ ᨿᩣᩅᨩᩦᩅᩥᨠᩴ ᩋᩣᩉᩣᩁᨲ᩠ᨳᩣᨿᩣᨲᩥ ᨠᩣᩃᩮᨸᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᨾᩮᩅ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨵᩥ ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨠᩁᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨠᩮᨧᩥ᪨ ᨲᨴᩉᩩ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ ᨲᨴᩉᩩ ᨷᩩᩁᩮᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᩅᩮᩤ? ᨶ, ᨸᩣᩊᩥᨿᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᩅᩥᩈᩮᩈᩔ ᨶᨲ᩠ᨳᩥᨲᩣᨿ᪨ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩮ ᨷᩩᩁᩮᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᨿᨳᩣᩈᩩᨡᩴ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᩅᩮᩤ? ᩋᩣᩉᩣᩁᩮᩤ ᩈᨸ᩠ᨸᩥᩋᩣᨴᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩴ ᨿᩣᨲᩥ, ᨲᩮᨶ ᨲᨦ᩠ᨡᨱᩥᨠᨾᩮᩅᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨶ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᨾᩮᩅᩮᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᩏᨸᨲᩥᩔᩮᩣ᪨

ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨵᩥᨠᩣᩁᨠᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪙᪨ ᨸᨱᩦᨲᨽᩮᩣᨩᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪓᪙᪨ ᩋᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᩈᨸ᩠ᨸᩥᨶᩣᨲᩥ ᩈᩦᩉᩅᩈᩣᨴᩦᨶᩴ ᨶ ᨠᨸ᩠ᨸᨲᩥ, ᨲᩮᩉᩥ ᩈᨸ᩠ᨸᩥᨶᩣ “ᩅᩈᩣᨲᩮᩃᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᩮᩅᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᩈᨸ᩠ᨸᩥ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ”ᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᪨ ᩅᩥᩈᨦ᩠ᨠᩮᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ “ᩈᩪᨸᩮᩣᨴᨶᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨸᩥ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨠᩣᨿᩥᨠᩣᨴᩦᨲᩥ ᨠᩣᩁᩮᨶ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ᪨

᪑᪔᪒᪨ ᨾᩉᩣᨶᩣᨾᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩮᨶ ᨠᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨥᩅᩈᩮᨶ ᨸᩅᩣᩁᩥᨲᩮ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩈᨸ᩠ᨸᩥᩋᩣᨴᩥᨸᨬ᩠ᨧᨠᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨸᩮᨲᩥ ᩅᩮᩤ, ᨲᨲ᩠ᨳ “ᨶ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᩮᨶ ᨠᩁᨱᩦᨿᩮᨶ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ “ᨲᩮᨶ ᨸᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨸᩣᩊᩥᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨠᩮᩈᩩ “ᨳᩮᩣᨠᨾ᩠ᨸᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᪨

ᨸᨱᩦᨲᨽᩮᩣᨩᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪑᪐᪨ ᨴᨶ᩠ᨲᨸᩮᩣᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪔᪓-᪕᪨ ᨾᩩᨡᨴ᩠ᩅᩣᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᨱ᩠ᨮᨶᩣᩊᩥᩴ᪨ ᨸᨬ᩠ᨧᩅᩣᩁᨾᨲ᩠ᨲᩥᨸᨬ᩠ᨧᨷᩥᨭᨸᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥᩴ᪨ ᨠᨳᩴ ᨩᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩈᨾᩩᨴᩣᨧᩣᩁᩅᩈᩮᨶ, ᩋᨸ᩠ᨸᨠᩮᨶᨸᩥ “ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩉᨲ᩠ᨳᨷᩣᩈᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩣᨿᨠᩔ᪨ ᩁᨩᩔ ᨴᩮᩅᨲᩦᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩔ ᩁᨩᩔ᪨ ᨠᨸ᩠ᨸᨲᩦᨲᩥ ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨧᩮᩅ᪨ ᨸᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᨸᩩᨶ ᩑᩅᩴ ᨴᩥᨷᩮᨲᩣ ᩋᨽᩥᩉᩣᩁᩣᨠᩣᩁᩮᨲᩣ᪨ “ᨿᨳᩣ ᨷᨯᨾᨲᩮ ᨷᨲ᩠ᨲᩮ ᨸᨲᩥᨲᩁᨩᩮᩤ ᨶᩮᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ, ᨲᨳᩣ ᩋᩣᨠᩥᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨸᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨲ᩠ᨲᩮ ᨷᨲᩥᨲᩁᨩᩮᩣ ᨷᨶ ᩋᨽᩥᩉᨭᨲ᩠ᨲᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ

ទោសោ”តិ លិខិតំ។ ចន្ទុកេតាតិ លុទ្ធកបិណ្ឌោត។ ខាទនត្ថស្សាបីតិ “អបិ-សន្ទេត យុត្តស្សាបី”តិ លិខិតំ។ គោធីតិ អកយកិរិចាសិនោ។ តេហិ កាយសំសគ្គេ កាយបដិពទ្ធេនាបិ តប្បដិពទ្ធេនាបិ ថុល្លច្ចយាបត្តិ ទស្សិតា។ ចុទាតិ អនុត្វា។ កាយបដិពទ្ធបដិពទ្ធេនាតិ ចេតយត្តមេវេតំ។ “សត្តកេតាតិ បដិគ្គហិតកោ”តិ លិខិតំ, តំ ទុល្លិខិតំ សតិបិ មនេ បុត បដិគ្គហេតព្ពកិច្ចាភាវតោ។ គោសន្តិ អត្ថាយាតិ អនុបសម្បន្នានំ អត្ថាយ។ “សាមណេរស្ស ហត្ថេ ថបេត្វាមេវ តំ បរិច្ចត្ត”ន្តិ លិខិតំ។

បដិគ្គហណូបការំ តាវ បច្ចុប្បន្នមេវ កប្បិយបិតព្ពំ។ មូលបដិគ្គហណមេវ វដ្ដតីតិ ឯត្ថ “បច្ឆិភត្តោហារន្តិ វុត្តត្តា ‘អនុញ្ញាតត្ថាយាបិ បដិគ្គហេត្វា គហិតេ វដ្ដតី’”តិ វេយ វទន្តិ, តេ វត្តព្ពា “សីសបន្នានតេស បដិគ្គហេត្វា ‘ទ្វង់ សីសបន្នាន’ន្តិ អតោកោកេតេវ សត្តាហំ អតិក្កាមេតព្ពស្ស កិំ និស្សគ្គិយំ ភវេយ្យា”តិអាទិ, សុត្តាធិប្បាយោ បន ឯវំ គហេតព្ពោ “បច្ឆិភត្តោហារន្តិ ទីឃត្តស្ស តស្មិំ លក្ខណាធិប្បាយេត្វា បតិតេ សុចំ បរិភុញ្ជិតុំ វដ្ដតី’តិ វញ្ញាយ បុព្ពេ បដិគ្គហិតព្ព”ន្តិ វុត្តំ។ បរិច្ចត្តកភាវំ “អយ្យានំ តណ្ឌុលេសុ ចិលេសុ វុតេហិ អយ្យានំ ហត្ថគតេហិ សាមណេរសន្តកេហិបិ វដ្ដតិ បតិដ្ឋបេត្វ”ន្តិ កិច្ចំ ចិត្តុប្បាទោ ចេ សម្ភវតិ, ‘បរិច្ចត្តំ សាត្ថក’ន្តិ រូបតិស្សត្ថេរោ”តិ វុត្តំ។ យទិ ឯវំ សុទ្ធចិត្តានំ និទត្ថកន្តិ អាបន្នមេវ, តថា “បណ្ឌិតោ ឯស សាមណេរោ បត្តបរិច្ចត្តំ កត្វា ទស្សតិ, មយមេវ ច ខាទិស្ស ចិស្សាមេន ចា ខាទិត្វា ចា ភុញ្ជិស្សាមា”តិ ចិន្តេត្វ សតិ ភុញ្ជិតុំ ន វដ្ដតិ គតេបិ បរិច្ចត្តេតិ ន អាបត្តិ, កិំ ពហុនា។ និទ្ទេសេបច្ចនេ គហិតព្ពំ, ន សាបេក្ខោតិ ទស្សនត្ថំ វុត្តន្តិ អាចរិយោ។ អយមេវេត្ថ “សចេ បន សក្កោតិ ចិតក្កំ សោខេតុំ, តតោ លទ្ធំ តាទិសំ វដ្ដតី”តិ វចនេន សិទ្ធោ។ អាធារកេ បត្តោ ថបិតោ ហោតិ យថាបដិគ្គហិតភាវេ និរាលយោ។ សម្បុទ្ធាទកេន អប្បដិគ្គហិតកេន មេណ្ឌកស្ស សិរំ សិរត្ថាយ វដ្ដតិ។ “អត្តនោ បន សិរំ មុខេនេវ បិចត្តស្ស អនាបត្តីតិ ទស្សេតុំ វុត្ត”ន្តិ វុត្តំ។ “សរីរតិស្សិតមហាភូតានិ ហិ ត្វាសាធិប្បេតានី”តិ លិខិតំ, តទ្ធុកម្បិ “កប្បិយមំសសិរំ ចា”តិអាទិនា តេនេវ ចិន្តញ្ញាតំ។

អបិច “អប្បដិគ្គហិតកាខេតេ អញ្ញាកិក្លសត្តកេ អត្តនោ បិណ្ឌបាតំ បក្ខិបតិ, ‘តំ ទោរក’ន្តិ ចា អនញ្ញាត ចា ភាវមោត វទតិ, តំ សន្ទេសំ ន កប្បតិ។ កស្មា? ចិតយត្តក្កដត្វា។ អត្តនា បដិគ្គហេត្វា បក្ខិបិតព្ពំ ចិតយចិធិ អកត្វា ទុក្កដន្តិ អធិប្បាយោ។ ឯវំ តាទិសំ កិមត្ថំ ន កុញ្ញាតីតិ? អដ្ឋកថាយំ ‘ទុក្កហិតកោ ហោតី’តិ វុត្តត្តា។ ឯវញ្ហិ តត្ថ វុត្តំ ក្សិយំ ចា ខាទតេ ចា ផលំ ចា យំ កិញ្ចិ អាមិសំ ចា ឃាចខីចិកម្បិ អប្បដិគ្គហិតកំ អខាតត្ថោ អាមសតិ, ន វដ្ដតិ, ទុក្កហិតកំ ហោតី”តិ អនុគណ្ឋិបទេ វុត្តំ, តស្មា ទ្វិយស្ស មតេន កិញ្ចិ កិញ្ចិស្ស សចេ បត្តេ អប្បដិគ្គហិតេ បិណ្ឌំ ឋបេតិ, តំ អកប្បិយំ ទុក្កហិតកន្តិ សិទ្ធំ។ អយមេវេត្ថ “សចេ អត្តនោ ចា កិញ្ចិ ចា ឃាគុបចនកភាខេតេ...បេ... និរាមិសំ កត្វា បរិភុញ្ជិតព្ព”ន្តិ វចនេន សំសន្ទិត្វា គហេតព្ពោ។ “កប្បិយមំសសិរំ ចា”តិ បសង្គេនេត វុត្តំ។ ឯសិ ទេ បដិលទ្ធំ, តត្ថា អធិប្បេតន្តិ គោចិ។

ឯត្ថបនិតរិក្តាបទេ បណ្ណាតា និដ្ឋិតា។

សមត្តោ ចណ្ណាតាក្កមេន គោខនចេក្កោ ចត្វេត្វា។

៥. អចេលកវគ្គោ

១. អចេលកសិក្ខាបទវណ្ណនា

១៦៩. ចិឈាយោគាតិ អត្តនា ប្ចលិកេត អញ្ញាតនា បរិព្ពាជិកា បដិសិត្វា ជិតា. គាបេតីតិ អនុបសម្បន្នេន.

អចេលកសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា.

២. ឧយ្យោជនសិក្ខាបទវណ្ណនា

១៧៦. ចិនហត្ថស្សាតិ អភាគទេត្វ យាយិចចតិ. ឧយ្យោជកស្ស ចិនហត្ថស្ស សតោ អាបត្តិ ទុក្កដស្សាតិបិ អតេត្វា. ខ្លង អនុបសម្បន្នោ ភាយ យាយលោទោចាធិបេតោ.

ឧយ្យោជនសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា.

៣. សភោជនសិក្ខាបទវណ្ណនា

១៨០. សភោជនេតិ ឧត្ត បធយចិកបេ្យា "ខ្លត្តិ ច បុរិសោ ចា"តិ ខ្លយិភា ពតិឃបទេត យុជ្ជតិ, ទុតិឃចិកបេ្យា បធេយហិ ខ្ញុំហិ. ក្យលតិ ឈទេ. អនុបចិសិត្វា និសីទតចិទេត្វក សចិត្តកំ.

សភោជនសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា.

៤. រហោបដិច្ឆន្នសិក្ខាបទវណ្ណនា

១៨៤. ខ្លង បញ្ចាយំ ឧបតន្តស្ស ចតុត្ថំ ហោតិ, ពស្មា កិច្ចតិចក្កស្ស គយយដ្ឋកចាឃំ ឧបរិ ឧបតន្តស្ស "ពតិឃសិក្ខាបទេភា"តិ ភ បិទេធា, "ចតុត្ថេភា"តិ បិទេធាតិ ចេជិតន្តោ.

រហោបដិច្ឆន្នសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា.

៥. រហោនិសជ្ជសិក្ខាបទវណ្ណនា

៦៥៤. រហោនិសជ្ជសិក្ខាបទំ ញត្វាភត្តិមេវ.

៩. ចារិត្តសិក្ខាបទវណ្ណនា

៦៤៣. សកទេត្តាតិ ភិយត្តភកទេត្តាតិ ទេបិទាណា.

បុរេភត្តញ្ច បិណ្ឌាយ, ចរិត្វា យទិ ភុញ្ជតិ;

សិយា បាចិត្តិយាបត្តិ, បច្ឆាភត្តំ ន សា សិយា.

បច្ឆាភត្តញ្ច គមិកោ, បុព្ពគេហំ យទិ គច្ឆេ;

ទុកេ អាបត្តិយោ វាតិ, អនាបត្តីតិ ទុកេច្ច.

កុលន្តរស្សោក្កមនេ , អាបត្តិយតយោ ហិ វេ;

សមាភកត្តបច្ចាសា, ឡតិ អាហុ ឡឆាបទេ.

យថា គហិតកទេត្តន, សទេសត្តិ តំ ភិយត្តទេន;

ចិស្សជ្ជតំ សមាភត្តិ, ទុកេ សមុលថាបទេ.

សត្តិដ្ឋាភត្តិគេហេច, ចិចាទេវត្ថុគេនេថា;

ចិត្តា ចារិត្តមិច្ចេច, សិក្ខាបទមិទំ ចិត្តតិ.

ចារិត្តសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា.

៩៉ យហាភាយនិក្ខាបងចណ្ណតា

១១០៉ កាលត្តិ សោ៉ ឃស្វា សញ្ជួបចារលាឃយេចាឃំ ចិឆិ, ពស្វា "ឌាពកាត់ បចារិពាត"ត្តិ ចុត្តុ៉ "ឡូយិតា ហិ ពឃា បចារិពយ្យា អយ្យាកញ្ចា ឡូយិតា ច ឡូយិតា ច អតេ្ថា"តិ ឃឆាក្ខតំ អានិក្លិត្វា ចិន្តានេបតុំ កិលិសេតាច លកតិ៉ ឃំ បត ចុត្តុ បណីពកោឌតនិក្ខាបងេ "យហាភាយនិក្ខាបងេត កាសេតត្ថោ"តិ, តំ សញ្ជួចសេត បចារិតំ, គេសន្ថុត្វាឃ សប្បិអាឌិគេសន្ថុបញ្ចាក់ ចិន្តានេបតិ ឯច, "ត គេសន្ថុត កាលីឃេត គេសន្ថុ ចិន្តានេបតិ'តិ ចចតេត បរិចិត្តឃត្តិ អតេ្ថា"តិ (បរិចិ៉ ១០៥) លិកិតំ៉

យហាភាយនិក្ខាបងចណ្ណតា និដ្ឋិតា៉

ប៉ ឃ្វុត្តសេតានិក្ខាបងចណ្ណតា

១១១-៍៉យំ ឌិនេដ្ឋតាតិ យឃា ឌិនេដ្ឋត, យយ ងស្សតេត ចា៉ ឲកយ្បិ សសេហត្ថំ បុរិសត្តិ អត្ថបរិឃាបត្ថុ៉

ឃ្វុត្តសេតានិក្ខាបងចណ្ណតា និដ្ឋិតា៉

៥៉ សេតាចារនិក្ខាបងចណ្ណតា

១១៥៉ តចេយ សេតាបរិក្លេបត ចា បរិក្លេបិសេហដ្ឋាតេត ចា សញ្ចាលាដ្ឋាតបរិឃេត្តត ចា បរិច្ឆិត្តិពត្ថា៉

សេតាចារនិក្ខាបងចណ្ណតា និដ្ឋិតា៉

១០៉ ឃ្វុស្យានិកនិក្ខាបងចណ្ណតា

១១៣៉ ងសេយ ឲកេយក់ ងស្សតាឃ កន្ធតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស៉ ឃត្ត ឌិតោ បស្សតិ, អាបត្តិ បរិចិត្តឃស្សាតិអាឌិ៉ អដ្ឋេយ បត ឲកេយក់ ងស្សតាឃ កន្ធតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស៉ ឃត្ត ឌិតោ បស្សតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សាតិ បរិឡ្ហា៉ កស្វា? អត្ថប្បយាលាគេងបិ អតីកចិសេសតោ៉ ងសេយ បត អដ្ឋយត្ថស្ស ងស្សតេត ទុក្កដំ និឃាតិ៉

ឃ្វុស្យានិកនិក្ខាបងចណ្ណតា និដ្ឋិតា៉

សមត្តា វណ្ណនាក្កមេន អចេលកវគ្គោ បញ្ចមោ។

៦។ សុរាបានវគ្គោ

១។ សុរាបានសិក្ខាបទវណ្ណនា

អាយស្មតោ យំ មុនិ សាគតស្ស,

មហិទ្ធិកត្តស្ស និទស្សនេន;

បានស្ស ទោសោ តស្ស ទស្សនត្ថំ,

ពុទ្ធេន សោ គណ្ហតិ បយាតោ។

តស្មា បស្សំ នាគមេវិជយិត្វា,

ចិតស្សជំ សាគតំ ទិដ្ឋិយា ច;

នេតា សុរាបាននិសេធនត្ថំ,

កោសម្ពិយេវញ្ញាបយាតិ ទោសំ។

១១៩-ប័។ បសុបិលកាតិ អដបិលកា។ យេន បដ្ឋតិ, តស្ស ពីជតោ បដ្ឋាយ។ កេចិ "សចិត្តកបក្ខេ ចិត្តំ អកុសលមេវាតិ (កង្ខា។ អដ្ឋ។ បទបរិវារឌីកវណ្ណនា) វុត្តត្តា ចត្វំ ជានិត្វា បិវតោ អកុសល"ន្តិ វទន្តិ។ ឲវំ សតិ "អកុសលេនេវ បិតព្ពតាយាតិ ន វត្តព្ពា"ន្តិ វុត្តេ "សចិត្តកបក្ខេយេវ សន្ធាយា"តិ វទន្តិ។ ឲវំ សតិ "កុសលាកុសលាព្យាកតចិត្តន្តិ វត្តព្ពា"ន្តិ វុត្តេ តយិ "តព្ពហុលនយេន វុត្ត"ន្តិ វទន្តិ។ កង្ខាវិតរណិយម្បិ អចិសេសេត្វា "អកុសលចិត្ត"ន្តិ (កង្ខា។ អដ្ឋ។ សុរាបានសិក្ខាបទវណ្ណនា) វុត្តំ, តស្មា "តំ អកុសលេនេវ បិវតី"តិ វទន្តីតិ។

ᩈᩩᩁᩣᨷᩤᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪑᪨ ᩋᨦ᩠ᨣᩩᩃᩥᨷᨲᩮᩣᨴᨠᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪑᪐᪨ ᩋᨦ᩠ᨣᩩᩃᩥᨷᨲᩮᩣᨴᨠᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩴ ᩏᨲ᩠ᨲᩣᨶᨲ᩠ᨳᨾᩮᩅ᪨

᪒᪨ ᩉᩈᨵᨾ᩠ᨾᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪑᪙᪨ ᨲᨲᩥᨿᩮ ᨠᨳᩴ ᨲᩥᩅᩮᨴᨶᩴ? ᩉᩈᩣᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᨶᩮᩅ “ᨷᩁᩔ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᩣᨴᩮᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩏᨴᨠᩴ ᨡᩥᨷᨶ᩠ᨲᩔ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩅᩮᨴᨶᩴ᪨ ᩈᩮᩈᩴ ᩏᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ᪨

ᨮᩣᨶᩴ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᩅᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᨲᩮᩣ, ᨲᩥᨠᨷᩤᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ ᨠᨳᩴ;

ᨠᩦᩊᨶ᩠ᨲᩴ ᨧ ᩋᨠᩦᩊᩣᨲᩥ, ᨿᩥᨭ᩠ᨮᩣᨠᩣᩁᩉᩮᨶ ᨲᩴ ᩈᩥᨿᩣ᪨

ᩑᨲ᩠ᨲᩣᩅᨲᩣ ᨠᨳᩴ ᨠᩦᩊᩣ, ᩑᨲᩥ ᨠᩦᩊᩣᨿᩴ ᩑᩅᩣᨿᩴ;

ᩋᨠᩦᩊᩣᩈᨬ᩠ᨬᩦ ᩉᩮᩣᨲᩮᨲ᩠ᨳ, ᩅᩥᨶᨿᨲ᩠ᨳᩴ ᩈᨾᩣᨶᨿᩮ᪨

ᩑᨠᨶ᩠ᨲᩣᨠᩩᩈᩃᩮᩣ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ, ᨠᩦᩊᩣᨿᩣᨠᩥᩁᨲᨷᩮᩣ;

ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨠᩩᩈᩃᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ, ᩑᨠᩅᩮᨴᨶᩴ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩦᨲᩥ᪨

ᩉᩈᨵᨾ᩠ᨾᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪓᪨ ᩋᨶᩣᨴᩁᩥᨿᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪓᪓᪨ “ᩃᩮᩣᨠᩅᨩ᩠ᨩᩴ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ‘ᩍᨴᩴ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩩᨣ᩠ᨣᩉᩮᩣ’ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩔ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᪨ ᨿᩴ ᩈᩴᨠᩥᩃᩥᨭ᩠ᨮᩮᨶᩮᩅ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩋᩣᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᨿᩴ ᩅᩣ ᩋᩁᩥᨿᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩋᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩮ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩮ ᩋᨩ᩠ᨫᩣᨧᩁᨲᩥ, ᩍᨴᩴ ᩃᩮᩣᨠᩅᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳᩥᨠᩅᩣᩊᩦᩋᩣᩊᩦᨠᩥ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩩᨣ᩠ᨣᩉᩮᩣᨸᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴᩩᨲᩥᨿᨲᨲᩥᨿᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩣ ᩍᨴᩴ ᨶ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩮᨲᩣ ᩈᨷᩥᨿᩣᨶᩴ ᩃᩮᩣᨠᩅᨩ᩠ᨩᨲ᩠ᨲᩣ᪨

ការទេយ្យា អាចរិយក្កទេហាតិ ឲត្ត “ឃម្ពា ក្ខ្ល្សុទេឃា ឃត្តាហកាលិទេកា, តឃ្ស ពឃទេជា ឃាចឌីចិទេកា, ខ្លិត្តុទេឃច ឃយចាទេឃា ក្ខ្ល្សុឃក្ត,

តម្ពា ចិកាទេល ក្ខ្ល្សុឃក្ត ឈាឌិតុំ ចក្ខតិ ក្យ្យអហទីក្រក់ ចិឃា’តិ ឲចយាឌិទេកា ឃយ្យតិ តិត្តទេត្តា ការទេយ្យាចរិយចាទេគា ត កទេហតទេត្តា”តិ ច,

បណ្ណត្តិចទេឌ្ឍ បត ចក្ខតីតិ “ត បត្តហទេត្តត ពចាទេជា បឈាទេយតទេត្តា’តិ ត្តាយឃ្ស ‘ទេឃត ហទេត្តត បទេត្តា កហិទេតា, ទេតត ហទេត្តត ត

បឈាទេយតទេត្តា, ត្តាតទេទត បឈាទេយតទេត្តា’តិ អត្តុំ កទេហត្តា តឆា អាចទេទត្តា ត អាបត្តិឃា កាទេទតទេត្តា៍ ‘តឆា ត្យុគ្គទេចាឆិទេចតិឃាត់

បុប្ប៉ា កហ្សុំ ចក្ខតីតិ តឆា អាចទេទត្តា”តិ ច៍ តឆា អាចទតិ អកឃកិទិចាឃិទេកា៍ យហាចិហាទចាឃិទេតា ទេច ឲចំ ចគត្តិ, “យា ឲចំ

ចគា”តិ អបឃាទេគតទេត្តា៍ ទេតត ចុត្តំ “ឃុត្តំ ឃុត្តាតុទេលិយត្ថា ក្កហិតកាត់ទេឃចា”តិអាឌិ៍ “ត្តាត់ ឃត្តាំ ក្ខបតិឃ្សទេត្តទេទា អាហា”តិ ច ចុត្តំ៍

“ឃុត្តាតុទេលិយំ អក្ខពឆា”តិ លិលិត៍

អតាគទិឃឃិក្ខាបគចណ្ណតា តិក្ខិតា៍

ទ៍ កិឃាបតឃិក្ខាបគចណ្ណតា

ឲ្យទ៍ កិឃាបតឃិក្ខាបគំ ក្ខត្តាតត្តទេយច៍

៩៍ ទេឌាតិឃិក្ខាបគចណ្ណតា

ឲ្យទ៍“ចិឃិត្តតាទេបទេក្ខា”តិ ចចតទេតា ឃឃ្ស អទេបក្ខា តត្តិ, តឃ្ស អតាបត្តិ៍

ទេឌាតិឃិក្ខាបគចណ្ណតា តិក្ខិតា៍

លិ៍ តហាតឃិក្ខាបគចណ្ណតា

ឲ្យ៩៍ តហាតឃិក្ខាបគំ ក្ខត្តាតត្តទេយច៍

ប៊៍ ចុត្តាណ្ណកទេលាឃិក្ខាបគចណ្ណតា

ឲ្យ៩ប៊៍អលគីតិលទេកា៍ ឃឆា “បចតីតិ បទេចា, បឆតីតិ បទេឆា”តិ ចុច្ចតិ, ឲចំ “លកតីតិ លទេកា”តិ ពម្ពា ត ចុត្តំ? បទិតិក្ខិតលិកទេឃ្សច

ត្តាឆាឆិទេប្យតត្តា៍ យទេក្កតិ ឃិត្តិតិយទេក្ក៍ ពប្យកទេតត ឃត្តិ អពប្យពត់ ឃិទេត្តតិ៍ ឃាចតា អឆិក្ខាត់ ត ចិឌហតិ, តាចតា បុត្តាំ ពប្យទេយច៍

កប្បំ ន វិជហតិ ចេ, បុន កប្បំ ទាតព្ពន្តិ អាចរិយស្ស តក្កោ។

ទុព្វណ្ណករណសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៨. វិកប្បនសិក្ខាបទវណ្ណនា

៦៧៣. បរិភោគោ ឯត្ថ កាយកម្មំ អបច្ចុទ្ធារណំ វចីកម្មំ។

វិកប្បនសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១០. ចីវរាបនិធានសិក្ខាបទវណ្ណនា

៦៧៨. ទសមេ យស្មា និសីទនសន្ថតំ ចីវរនិសីទនន្តិ ឧភយម្បិ វទន្តិ, តស្មា តំ ឧភយម្បិ ឯកតោ កត្វា “និសីទនំ នាម សទសំ វុច្ចតី”តិ អាហ។ តត្ថាបិ ចីវរគ្គហណេន ចីវរនិសីទនំ គហិតមេវាតិ អត្ថតោ សន្ថតនិសីទនមេវ វុត្តំ ហោតិ។ យទិ ឯវំ “និសីទនសន្ថតំ នាម សទសំ វុច្ចតី”តិ វត្តព្ពន្តិ? ន, ចីវរស្ស អនិសីទនអង្គភាវប្បសង្គតោ។ ឯត្ថ និសីទនសន្ថតស្ស បាចិត្តិយវត្ថុត្តា ចីវរស្សបិ បាចិត្តិយវត្ថុមេវាតិ វេទិតព្ពំ។ នដ្ឋាតិកត្វា។ សស្សាយិកេ ហសិឈេរ ហសិកាលតាយ អាបត្តិយោតិ បេយ្យាលោ។

ចីវរាបនិធានសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

សមត្តោ វណ្ណនាក្កមេន សុរាបានវគ្គោ ឆដ្ឋោ។

៧. សប្បាណកវគ្គោ

១. សញ្ចិច្ចបាណសិក្ខាបទវណ្ណនា

៦៥១. សញ្ចិច្ចបាណសិក្ខាបទំ ឧត្តានត្ថមេវ។

២. សប្បាណកសិក្ខាបទវណ្ណនា

២៧៩. “បាណោ អត្ថី”តិ ជានតោបិ “យរិយត្តី”តិ អចិន្តេត្វា បិចតិ, អនាបត្តិ។

ជលេ បក្ខិបតិ បុប្ផំ, ជលប្បវេសតិ ធ្វជំ;

ឯចំ វិកិន្តិ ភាគត្តំ, សោឍំ ពោលចតា សទាតិ។

សប្បាណកសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

២. ឧក្កោដនសិក្ខាបទវណ្ណនា

២៨២. តតិយេ ទ្វាទស ឧក្កោដេតព្ពា។ តត្ថ អកតំ កម្មំ, ទុក្កដំ កម្មំ, បុន កាតព្ពំ កម្មន្តិ អនុវាទាធិករណេ លព្ភន្តិ។ អនិហដំ, ទុន្និហដំ, ន បុន ហរិតព្ពន្តិ វិវាទាធិករណេ លព្ភន្តិ, អវិនិច្ឆិតំ, ទុវិនិច្ឆិតំ, បុន វិនិច្ឆិតព្ពន្តិ អាបត្តាធិករណេ លព្ភន្តិ។ អវូបសន្តំ, ទុវូបសន្តំ, បុន វូបសមេតព្ពន្តិ កិច្ចាធិករណេ លព្ភន្តីតិ អដ្ឋកថាយំ វុត្តំ, បរតោ យុបយត្តយេច ភវិស្សតិ។

ឧក្កោដនសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៣. ទុដ្ឋុល្លសិក្ខាបទវណ្ណនា

២៨៨. “បារាជិកានីតិ អត្ថុទ្ធារវសេន ភវិស្សតានី”តិ កេចិ វិញ្ញាយតីតិ ចេ? បរិវារបាឡិតោ។ វុត្តញ្ហិ តត្ថ “អាបត្តាធិករណបច្ចយា កតិ អាបត្តិយោ អាបជ្ជតិ។ អាបត្តាធិករណបច្ចយា ចតស្សោ អាបត្តិយោ អាបជ្ជតិ។ ភិក្ខុនី ជានំ បារាជិកំ ធម្មំ បដិច្ឆាទេតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្ស។ វេមតិកា បដិច្ឆាទេតិ, អាបត្តិ ថុល្លច្ចយស្ស។ ភិក្ខុ សង្ឃាទិសេសំ បដិច្ឆាទេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្ស។ អាចារវិបត្តិំ បដិច្ឆាទេតិ , អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ (បរិ. ២៨០)។ បារាជិកំ បដិច្ឆាទេន្តោ ភិក្ខុ អនាបត្តិំ, តោ អាបត្តិំ អាបជ្ជតិ អវុត្តត្តាតិ ចេ? ន, និទានវិរោធតោ។ វិនីតវត្ថុ បដិច្ឆាទនេ ចិនា អាបត្តិយា អវចនតោ។ ទុក្កដាទយោ ចតុត្ថាបិ បារាជិកាបត្តិយោ បវេយ្យំ អត្ថុទ្ធារវសេន សង្ឃាទិសេសេហិ សហ វុត្តត្តា ន សក្កា បុន វត្តុំ ន វុត្តាតិ វេទិតព្ពា។

យាវ កោដិ ន ឆិជ្ជតីតិ ឯត្ថ យោ អត្តយោ បដិច្ឆាទនត្ថំ អញ្ញស្ស អារោចេតុ ចា, យា ចា, បដិច្ឆាទនវិឡោនេន អាបត្តិំ អាបន្នោ។ តស្ស បុន អញ្ញស្ស បដិច្ឆាទនត្ថំ អនារោចនេនេវ ន កោដិ ឆិន្នា ហោតិ, កិំ បុន បដិនិវត្តិត្វា ឧទេនេន បយោជនត្ថំ ន អត្ថិយស្ស អនារោចនេន ឆិន្នា ហោតិ, អប្បដិច្ឆាទនេន ឯវ ឆិន្នា ហោតិ, តទា អប្បដិច្ឆាទនត្ថំ អបុគ្គស្ស អារោចេតព្ពំ, តទា បដ្ឋាយ កោដិ ឆិន្នា ហោតិ, តទនេវ បដិនិវត្តិត្វា អប្បដិច្ឆាទនត្ថំ អារោចេតព្ពំ, ឯវម្បិ កោដិ ឆិន្នា ហោតីតិ ឯវំ នោ បដិភាតីតិ

អាចរិយំ តតិយេន ទុតិយស្សាតិ ឯត្ថ “ទុតិយោ នាម បរោ”តិ វទន្តានំ “វត្ថុ បុគ្គលោ ន វត្តព្វោ”តិ វារិតត្តា ន វុត្តំ អញ្ញស្ស វត្ថុស្ស អាពាធេនបិ ន វុត្តំ។ កស្មា? បុព្វេ វុត្តា អញ្ញស្ស អនាពាធិតត្តា។ “វុត្តោ អញ្ញស្ស អាពាធេនត្ថំ សិយា”តិ វទន្តិ។

ទុតិយសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៣. ឧបជ្ឈាយវត្តសិក្ខាបទវណ្ណនា

៣០៣. បុនប្បុនំ ឧប្បជ្ជនតោ ពហុធា។ ហាយនវឌ្ឍនន្តិ យាគុកុដ្ឋិស្មិំ វា ទ្វារេសន្តិ យាយាតិ ឧបជ្ឈាយ ហាយតិ កតំ។ បស្សតស្ស វឌ្ឍតិ កាតព្វំ។ យាគុកុដ្ឋិស្មិំ វា វឌ្ឍតិ កតំ។ បស្សតស្ស ហាយតិ កាតព្វំ។ និក្ខមនីយបុណ្ណមាសី នាម វស្សានមាសស្ស បុណ្ណមាសី។ “បវារិតទិវសេ”តិ ទុតិយេ ឧបកដ្ឋេ ទិវសេ”តិ លិខិតំ។ សា ហិ បស្សតទិវសេន បដ្ឋាយ បរិបុណ្ណឆិសតិវស្សា ហោតិ។ អវសេសានំ ទ្វិន្នំ វស្សានំ អតិក្កន្តវសានិ ហោន្តេវ, តស្មា និក្ខន្តា ហុត្វា ឧបសម្បាទេន្តិ។ តំ សន្ធាយាតិ កេចិ វស្សញ្ញូ បវារេត្វា លទ្ធវស្សញ្ញូ អករោត្វា ជាតទិវសតោ បដ្ឋាយ គណេត្វា ឧក្កដ្ឋឆិសតិវស្សំ។ ឧក្កដ្ឋឆិសតិវស្សាតិ “គព្ភវស្សំ ឯវ បហាយា”តិ លិខិតំ, តំ ទុល្លិខិតំ។

៣០៤. អញ្ញំ ឧបសម្បាទេតីតិ ឧបជ្ឈាយា វា អាចរិយា វា ហុត្វា ឧបសម្បាទេតិ។ “ឧបបរិតិកស្ស សោឡសវស្សូបនិកាវតោ បុន វត្ថារោ វស្ស អតិក្កមិត្វា ឧបសម្បទា កាតព្វា”តិ អាចរិយា វទន្តីតិ គណ្ឋិ។

ឧក្កដ្ឋឆិសតិវស្សសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៩. វេយ្យាវច្ចសិក្ខាបទវណ្ណនា

៣០៥. វេយ្យាវច្ចេ វា សុទ្ធយាគុកាយោ វត្ថ អាបត្តិយោ។ អថ និក្ខមិយោ, សយោ វទ្ធតិ។ វេយ្យាវច្ចកាវស្ស ផាតិ កត្វា វទ្ធតិយត្វា សហធម្មិកានំ វទ្ធតិយេវាតិ ឯកោ។ វេយ្យាវទេ ន សហធម្មិកតា, តស្មា ន វទ្ធតិ ឯវាតិ ឯកោ។ អបរិនាឌិកវេយ្យាវទេ សតិ សហធម្មិកាវេវាតិ វេ? ខ្ពួតវស្មិំ ខ្ពួតវត្ថុ សយោ អតិស្សរេ អាបជ្ជតិ។ កិត្តុ វេយ្យាវច្ចេ វេ, យថាចត្តុករេយ៉ េ វេយ្យាវច្ចេ វេយ្យាវច្ចវញ្ញា វទ្ធិ និបិនាយាតិ ចំ។ “វទ្ធិ”ន្តិ បទំ កេសុចិ នត្ថិ, តំ អនត្ថរូបំ។ តថា ទុតិយេបិ។

វេយ្យាវច្ចសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១០. និបិនានសិក្ខាបទវណ្ណនា

᪓᪐᪗᩺ “ᨲᩮᨶ ᨡᩮᩣ ᨸᨶ ᩈᨾᨿᩮᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩣ ᩍᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥ ᨧ ᨸᩣᩊᩥᨿᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨠᩮᨶᨧᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ᩺ ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩁᩣ “ᨲᩮᨶ ᨡᩮᩣ ᩈᨾᨿᩮᨶᩣ”ᨲᩥ ᩋᨵᩥᨠᩣᩁᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨠᩮᨧᩥ᩺ ᩍᨴᩴ ᩅᩥᨠᩮᨲᩣᨿᨸᨾᩮᨿ᩠ᨿᨲ᩠ᨳᩣ, ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨾᩣᨶᩣ, ᩈᩣᨾᨱᩮᩁᩦᨲᩥ ᩍᨾᩣᩈᨾ᩠ᨸᩥ ᨲᩥᩔᨶ᩠ᨶᩴ ᩈᩴᨠᩥᨲ᩠ᨲᩥ᩺ ᩍᨾᩣᩈᩴ ᨸᨶ ᩈᨾᨿᩮᨶ ᩁᨠ᩠ᨡᨲᩥ, ᩋᨿᨾᩮᩅᩣᩈᩴ, ᨾᩣᨲᩩᨣᩣᨾᩔ ᨧ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩣ᩺

᪓᪐᪘᩺ ᩋᨸᩥᨧᩮᨲ᩠ᨳ “ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩪ ᨸᨭᩥᨻᩃᩦ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᨭᩥᨻᩃᩦ ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᩣᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩴ ᨶ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᨲ᩠ᨲᩣ᩺ “ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩈᩴᩅᩥᨴᩉᨲᩥ, ᨾᩣᨲᩩᨣᩣᨾᩮᨶ ᨶ ᩈᩴᩅᩥᨴᩉᨲᩥ, ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩔᩣ”ᨲᩥ ᩉᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩺ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᩈᨸ᩠ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩴ᩺

ᩈᩴᩅᩥᨵᩣᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᩺

᪘᩺ ᩋᩁᩥᨭ᩠ᨮᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪓᪐᪙᩺ ᨣᩥᨩ᩠ᨫᩔᩣᨸᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥᨴᩮᩅᨸᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩁᩣᨿᩥᨠᨾᩮᩅ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩔ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿᨸᩥ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩣ᩺ ᩅᩥᨸᩣᨠᨶ᩠ᨲᩁᩣᨿᩥᨠᩣ ᩋᩉᩮᨲᩩᨠᨲ᩠ᨲᩣ᩺ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩈᨬ᩠ᨧᩥᨧ᩠ᨧ ᩋᩣᨸᨶ᩠ᨶᩣ ᩈᨾᩣᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩈᨬ᩠ᨬᩥᨶᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᨿᩥᨠᩣ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᩴ᩺ ᩈᨾᩈᩣᨲᩥ ᨻᩣᨵᩥᨠᩣ᩺ ᩁᩈᩈᨲᩣᨲᩥ ᩉᩣᩁᩮᩅᨲ᩺ ᩋᨵᩥᨠᩩᨭ᩠ᨮᨲᨭ᩠ᨮᨲᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨠᩁᨱᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩩᨭ᩠ᨮᨲᨭ᩠ᨮᨲ ᩃᩥᨲ᩠ᨳᨲᨭ᩠ᨮᨲ᩺ ᩋᩈᩥᩈᩪᨶᩪᨸᨾᩣ ᨠᩩᩈᩃᨵᨾ᩠ᨾᨧ᩠ᨨᩮᨴᨶᨭ᩠ᨮᨲ᩺ ᩈᨲ᩠ᨲᩥᩈᩪᩃᩪᨸᨾᩣ ᩅᩥᨲ᩠ᨲᩅᩥᨩ᩠ᨫᨶᨭ᩠ᨮᨲᩣᨲᩥ ᨸᩣᩊᩥᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ᩺ ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨸᩣᩊᩥᨿᩴ “ᩋᩣᨴᩥᨠᨾ᩠ᨾᩥᨠᩔᩣ”ᨲᩥ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣᨸᩉᩅᩈᩮᨶ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᩺

ᩋᩁᩥᨭ᩠ᨮᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᩺

᪙᩺ ᩏᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩈᨾ᩠ᨽᩮᩣᨣᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪓᪑᪐᩺ “ᨲᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᨭᩥᨶᩥᩔᨭ᩠ᨮᩮᨶᩣᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩃᨴ᩠ᨵᩥᨶᩣᨶᩣᩈᩴᩅᩣᩈᨠᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩺ ᨲᩥᩅᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨸᩣᨠᩣᩈᩩᨠᩣᨲᩅᩥᩅᩮᨲ᩠ᨲᩮ ᩈᩉᩅᩣᩈᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᨠᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮ᩺ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣ ᩈᩅᩥᨲ᩠ᨲᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩔ ᨠᩥᩁᩥᨿᩣᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᨶ ᨿᩩᨩ᩠ᨩᨲᩥ᩺

ᩏᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩈᨾ᩠ᨽᩮᩣᨣᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᩺

᪑᪐᩺ ᨠᨱ᩠ᨭᨠᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪓᪑᪑᩺ ᨿᨳᩮᩅ ᨶ ᨸᩔᩣᨿᩣᨲᩥ ᨿᩮᨲᩥ ᨲᩴ᩺ ᩋᨩ ᩅᩣ ᨲᩅ ᩁᩪᨸᩥᨴᩥ ᨶ ᨸᩔᩣᨿ᩺ ᩋᨿᩴ ᩈᨾᨱᩩᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ ᨸᩥᩁᩣᨴᩥᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᩺ “ᩈᨧᩮ ᨲᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᨸᨭᩥᨶᩥᩔᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᩈᩩᨶ᩠ᨴᩁᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᨾᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ”ᨲᩥ ᨸᩣᩊᩥᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩴ ᨶ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨴᨱ᩠ᨯᨠᨾ᩠ᨾᨶᩣᩈᨶᩣ ᩉᩥ

ᨴᩪᩈᩣᨵᩥᨸ᩠ᨸᩮᨲᩣ᪨ ᨿᨴᩥ ᩈᩮᩣ ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩮᩣ, ᩃᩥᨦ᩠ᨣᨶᩣᩈᨶᩣ ᨶᩣᨿ ᩈᩦᨾᩣ᪨ ᨲᩮ ᨸᨭᩥᩈᩮᩅᨲᩮᩣ ᨶᩣᩃᩴ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᨿᩣᨿᩣᨲᩥ ᨧ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩈᨶ᩠ᨲᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩈᨧᩮ ᩈᩣ ᨿᩔ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨸᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨸᨭᩥᨸᨩ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩈᩴᩅᩁᩮ ᩋᨲᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩃᩥᨦ᩠ᨣᨶᩣᩈᨶᩣᨿᩮᩅ ᨶᩣᩈᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩔ ᨲᨠ᩠ᨠᩮᩣ᪨

ᨠᨱ᩠ᨯᨠᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ᩈᨾᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨠ᩠ᨠᨾᩮᨶ ᩈᨸ᩠ᨸᩣᨱᨠᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩮᩣ᪨

᪘᪨ ᩈᩉᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ

᪑᪨ ᩈᩉᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪔᪒᪔᪨ ᩈᩉᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩴ ᩏᨲ᩠ᨲᩣᨶᨲ᩠ᨳᨾᩮᩅ᪨

᪒᪨ ᩅᩥᩃᩮᨡᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪔᪒᪘᪨ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨬ᩠ᨧ ᩈᨲᩥᩈᨾ᩠ᨾᩮᩣᩈᩣᨿᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲ ᨧ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨧ ᨶ ᨠᩁᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨴᩦᨸᩮᨲᩥ, ᨶ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩁᩮᨭ᩠ᨮᨠᩮᨶᩮᩈᩣ ᨩᨶᨸᨴᩮᩣ᪨ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᩁᩣᩃᩮ ᩋᨴᩥᨭ᩠ᨮᨠᨱ᩠ᨯᨠᩣ ᩈᩣᩈᨶᨸᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣ᪨ “ᨶᩣᩃᩴ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᨿᩣᨿᩣ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᩮᨶ ᩉᩥ ᨲᩮ ᨶᩣᩅᨲᩮᩣ ᩋᩈᨶ᩠ᨲᩴ ᨴᩦᨸᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩁᩥᨠᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩣᨣᩅᨲᩥ ᨶᩈᩅᨲ᩠ᨳᩪᨸᨠᩣ ᩅᨭ᩠ᨭᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᨠᩣ᪨ ᨲᩮ ᩉᩥ ᩅᩥᨶᨿᩈᩣᩈᨶᨸᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣ᪨ ᨸᨭᩩᨸ᩠ᨸᩉᩣᩁᩣᨴᩥᩅᩣᨴᨠᩣ ᨸᨶ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥᨠᨵᨾ᩠ᨾᨸᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣ᪨ ᨠᩮ ᨸᨶ ᨲᩮ? ᩏᨠ᩠ᨠᨭ᩠ᨮᨾᩉᩣᩈᨦ᩠ᨥᩥᨠᩣᨴᨿᩮᩣ, ᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᨲᩥ ᨴᩦᨸᨶᨲ᩠ᨳᩴ “ᨸᨭᩩᨸ᩠ᨸᩉᩣᩁᩣ...ᨸᩮ... ᩅᩣᨴᨠᩣ”ᨲᩥ ᩅᩥᩅᩁᨱᨶᨿᩮᨶᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩮ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩣ ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩴ ᨠᩩᩃᨸᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᨭᩥᩃᨦ᩠ᨥᨶᨸᩣᨭᨶᩣᨲᩥ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᨲ᩠ᨲᩣ ᨿᨦ᩠ᨠᩔᨲᩦ ᨶᩥᨦ᩠ᨠᩴ ᨨᩩᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨠ᩠ᨠᩅᩥᩔᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᨸᨲ᩠ᨲᩣ, ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩉᩥ ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᩋᩁᩉᨲᩮᩣ ᩈᩩᨠ᩠ᨠᩅᩥᩔᨭ᩠ᨮᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ “ᨾᩣᩁᨠᩣᨿᩥᨠᩣ ᩏᨸᩈᩴᩉᩁᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᨶᩴ ᩅᨬ᩠ᨧᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨿᩮ ᨧ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨸᨭᩥᨸᨶ᩠ᨶᩣ ᩋᩁᩉᨶ᩠ᨲᩣ, ᨲᩮᨸᩥ ᨲᩴ ᩅᨧᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩮᨧᩥ ᨲᩴᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨠᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨵᩥᨾᩣᨶᩥᨠᩣ ᨧ᪨ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᩩᨠ᩠ᨠᩅᩥᩔᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᨸᩔᩥᨲ᩠ᩅᩣᨸᩥ ᨶᩣᨵᩥᨾᩩᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᨶᨵᩥᨣᨲᩮ ᩋᨵᩥᨣᨲᩈᨬ᩠ᨬᩥᨶᩮᩣ ᩅ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᨳᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᩋᩁᩉᨲᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴ ᨠᨦ᩠ᨡᩣᩅᩥᨲᩁᨱᩣ ᨶᩣᨿᨠᩮᩣᨲ᩠ᨲᩣᨴᩦᩈᩩ ᩅᩥᨿ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨿ᩠ᩉ ᨸᩁᩅᩥᨲᩁᨱᩣ ᨸᩁᩮᩉᩥ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩣ ᨶᩣᨿᩣᨶᩦᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨ ᨿᨳᩣᩉᩩ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩈᩮᩃᩥᨿᩣᨴᨿᩮᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᨶᨿᨵᩁᩣ “ᩋᨭ᩠ᨮᩣᨶᨾᩮᨲᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩋᨶᩅᨠᩣᩈᩮᩣ, ᨿᩴ ᩋᩁᩉᨲᩮᩣ ᩋᩈᩩᨧᩥ ᨾᩩᨧ᩠ᨧᩮᨿ᩠ᨿ (ᨠᨳᩣ᪨ ᪒᪑᪒; ᨾᩉᩣᩅ᪨ ᪒᪕᪒)᪨ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨵᨾ᩠ᨾᩣ...ᨸᩮ... ᩋᨸᩁᨸ᩠ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩩᩈᩣᩈᨶᩮ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩉᩥ (ᨾᩉᩣᩅ᪨ ᪑᪐) ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨸᨴᩣᨶᩥ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮ ᩈᩣᩈᨶᨸᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨳᩥᨠᩮᩈᩩ ᨶᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ ᨶᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨ ᨴᩩᨲᩥᨿᩮ “ᨸᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥ ᨾᩪᩃ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩣᨴᩥᨶᩮᩣ᪨ “ᨸᨭᩥᩅᩮᨵᩮᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨿᩣᨲᩮ”ᨲᩥ ᨶᩥᨴᩣᨶᩅᨧᨶᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᨳᩣᨣᨲᩔ ᩅᩥᨶᨿᨸᨴᩣᨶᩥ ᨶᩥᨴ᩠ᨵᩣᨲᩩᩴ ᨶᩥᨴ᩠ᨵᩮᨿᩮᩅ ᨠᩥᩴ ᨴᩪᨿᩔ ᩋᨦ᩠ᨣᩣᨶᩥ? ᨠᩁᩉᩥᨧᩥ ᨠᩣᨿᨲᩣ ᩏᨸᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩔ ᩈᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᩥᩅᨱ᩠ᨱᨶᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ᪨

ᩅᩥᩃᩮᨡᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

## ᪃᪨ ᨾᩮᩣᩉᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪄᪄᪄᪨ ᨾᩮᩣᩉᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩴ ᩏᨲ᩠ᨲᩣᨶᨲ᩠ᨳᨾᩮᩅ᪨

## ᪄᪨ ᨷᩉᩣᩁᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪄᪅᪃᪨ᩁᨲ᩠ᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᨠᩣᨿᩈᩴᩈᨣ᩠ᨣᩁᩣᨣᩮᨶ᪨ ᩅᩥᩉᩮᨮᩮᨲᩩᨠᩣᨾᩴ ᨷᨶ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᩈᨧᩮ ᩋᩉᩴ ᨾᩩᨡᩴ ᨾᩣᩁᩮᨾᩥ, ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨾᩮ ᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩥᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩩᨷᩥᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩈᨬ᩠ᨬᩦ ᨷᩩᩁᩮᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩉᩣᩁᩴ ᨴᩮᨲᩥ, ᨲᩔ ᨿᨳᩣᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᨾᩮᩅ᪨

ᨷᩉᩣᩁᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

## ᪅᪨ ᨲᩃᩈᨲ᩠ᨲᩥᨠᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪄᪅᪆᪨ “ᨠᩣᨿᩴ ᩅᩣ ᨠᩣᨿᨷᨭᩥᨻᨴ᩠ᨵᩴ ᩅᩣ”ᨲᩥ (ᨷᩣᨧᩥ᪨ ᪄᪅᪆) ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᨠᩣᨿᩣᨴᩦᩈᩩ ᨿᩴ ᩏᨧ᩠ᨧᩣᩁᩮᨲᩥ , ᨲᩴ ᨲᩃᩴ ᨶᩣᨾ᪨ ᨲᩃᨾᩮᩅ ᨲᩃᩈᨲ᩠ᨲᩥᨠᩴ᪨ ᨷᩮᩣᨳᨶᩈᨾᨲ᩠ᨳᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᩈᨲ᩠ᨲᩥᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨠᩮ᪨ ᨲᩴ “ᩏᨷ᩠ᨷᩃᨷᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨷᩥ”ᨲᩥ ᨴᩪᨾᩥᨲᩣ ᨶᩥᨿᨾᩮᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᨠᩩᨷᩥᨲᩣ ᩉᩥ ᨠᩮᩣᨷᩅᩈᩮᨶ ᨷᩮᩣᨳᨶᩣᨿ ᨷᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨷᩥᨵᩣᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩉᨲ᩠ᨳᨣᨲᩴ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᨲᩥ, ᩈᩩᨡᩈᨾ᩠ᨹᩔᨾ᩠ᨷᩥ ᩉᩮᩣᨲᩩ, ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᨾᩮᩅ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨷᩉᩁᩥᨲᩩᨠᩣᨾᨲᩣᨿ ᨷᩉᨭᩮ ᨷᩩᩁᩥᨾᩮᨶ ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ᪨ ᨠᩮᩅᩃᩴ ᩏᨣ᩠ᨣᩥᩁᩥᨲᩩᨠᩣᨾᨲᩣᨿ ᩏᨣ᩠ᨣᩥᩁᨱᨾᨲ᩠ᨲᩮ ᨠᨲᩮ ᨴᩪᨾᩥᨲᩣ ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ᪨ ᨴᩪᨾᩥᨲᩣ ᨷᨶ ᩅᩥᩁᨩ᩠ᨫᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩉᩣᩁᩮᩣ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨶ ᨷᩉᩁᩥᨲᩩᨠᩣᨾᨲᩣᨿ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ᪨ ᨠᩥᨾᩥᨴᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ ᨷᩉᩣᩁᨷᨧ᩠ᨧᨿᩣ, ᩏᨴᩣᩉᩩ ᩏᨣ᩠ᨣᩥᩁᨱᨷᨧ᩠ᨧᨿᩣᨲᩥ? ᨷᩉᩣᩁᨷᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᩑᩅ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ᪨ ᨷᩩᩁᩥᨾᩴ ᩏᨣ᩠ᨣᩥᩁᨱᨷᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᨾᨲ᩠ᨳᩥ ᩈᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ ᨾᩩᨬ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᨷᩩᩁᩥᨾᨬ᩠ᩉᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ, ᨷᨧ᩠ᨨᩣ ᨷᩉᩣᩁᩮᩣ᪨ ᨶ ᨧ ᨷᨧ᩠ᨨᩥᨾᨷᩉᩣᩁᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨷᩩᩁᩥᨾᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᩴ ᨽᩅᩥᨲᩩᨾᩁᩉᨲᩦᨲᩥ ᨲᩮᩣ ᨲᨠ᩠ᨠᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩣ᪨ “ᨿᩮᨶ ᨷᩉᩣᩁᩮᨶ ᩉᨲ᩠ᨳᩣᨴᩦᩈᩩ ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨽᩥᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᨾᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᨴᩪᨾᩥᨲᩣᨷᩥ ᨷᩉᩣᩁᨷᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ᪨ ᩏᨣ᩠ᨣᩥᩁᨱᩴ ᨿᨳᩣᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᨾᩮᩅᩣᨲᩥ ᩈᩥᨴ᩠ᨵᩴ, ᩈᩩᨭ᩠ᨮᩩ ᩅᩦᨾᩴᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ “ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᩣᨴᩦᨶᩴ ᩋᩈᩩᨧᩥᨠᩁᨱᩣᨴᩦᨶᩥ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨠᩩᨩ᩠ᨫᩥᨲ᩠ᩅᩣᨷᩥ ᩏᨣ᩠ᨣᩥᩁᨶ᩠ᨲᩔ ᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩣᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᩣ ᩑᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲ᩠ᨳᩥ᪨

ᨲᩃᩈᨲ᩠ᨲᩥᨠᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

## ᪆᪨ ᩋᨾᩪᩃᨠᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪄᪆᪃᪨ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮ ᩋᨶᩩᨷᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩈᨬ᩠ᨬᩦ ᩋᨾᩪᩃᨠᩮᨶ ᩈᩘᨥᩣᨴᩥᩈᩮᩈᩮᨶᩣᨲᩥ ᩈᩩᨠ᩠ᨠᩅᩥᩔᨭ᩠ᨮᩥᨠᩣᨿᩈᩴᩈᨣ᩠ᨣᩣᨴᩥᨠᩣ ᩈᩘᨥᩣᨴᩥᩈᩮᩈᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨶᩣᨲᩥ

េចឌិពន្ថា៍ ត ហិ អនុបសម្បន្នស្ស សញ្ឈាឌិនេសាបត្តិ គាយ អត្ថិ៍

អម្ពុលកសិក្ខាបទចណ្ណនា និដ្ឋិតា៍

៣៍ សញ្ចិច្ចសិក្ខាបទចណ្ណនា

៣៩៥៍ ប្តាតចឹសតិចស្សា ឋេញ្ញាតិ ឲត្ថ សឋំ សញ្ញាឃ ពឆា អឋញ្ញាត្វា ញក្កិច្ចបជ្ជាទតត្ថំ "ឋេញ្ញា"តិ ចទន្តោ កិំ ឃុសាចានេទត កាទេពន្ទោតិ? ត សិឃា អក្កសឋេត្តិឃា, ត ច គេចលំ "ឋេញ្ញា"តិ ត្ថុមិតា តិឃឋេតា អក្កសឋេត្តិ ហោតិ៍ បឋេត្តចិហិតំ គត្តចិ ហោតិ៍ "ប្តទកំ ឋេញ្ញា អាឌិត្ត"ត្តិអាឌិមិប្បនេរា ញក្កិច្ចំ ប្តប្បានេតុ ចា , ឋា ចា, តំ អឋបាឋាលត្តិ ឃាតិកាដ្ឋកធាឃំ (កង្ខា៍ អដ្ឋ៍ សញ្ចិច្ចសិក្ខាបទចណ្ណនា) "ញក្កិច្ចបជ្ជាទត"ត្តិ ពស្ស អធិប្បាឃចនេសត ចុត្តត្តិ៍

សញ្ចិច្ចសិក្ខាបទចណ្ណនា និដ្ឋិតា៍

៤៍ ប្តបស្សុតិសិក្ខាបទចណ្ណនា

៣៩៧៍ ត្តុនេឋសំសុត្តាតិ ឲត្ថ "ចចត"ត្តិ បរិផេសនេសា៍ ឲកបរិច្ឆេទាតីតិ សិឃា កិរិឃា សិឃា អកិរិឃាតិ ត្តុមិតា តនេឃត ឲកបរិច្ឆេទាតិ៍ ឲត្ថ កិច្ចាបិ អញ្ញាចាទកបច្ចឃាបត្តិ កិរិឃា ច ចិទេហសកបច្ចឃាបត្តិ អកិរិឃា ច, ពត្ថុកឋំ បត ឲកសិក្ខាបទត្តិ កត្វា តំ អញ្ញាចាទកសង្ខាតំ សិក្ខាបឌំ សិឃា កិរិឃា បផេឃស្ស ចនេសត, សិឃា អកិរិឃា ត្តុតិឃស្ស ចនេសតាតិ ឲចឋេត្វា ឌដ្ឋេត្ថា៍

ប្តបស្សុតិសិក្ខាបទចណ្ណនា និដ្ឋិតា៍

៥៍ កម្មបដិឌាហតសិក្ខាបទចណ្ណនា

៣៩៣៍ "ធម្មិកាតំ កម្មាត"ត្តិ (បារិធិ៍ ៣៩៨) ចចតនេតា ឲកនេច្ច កិក្ខុ ធម្មិកាតំ កម្មាតំ "ឈត្វំ ទម្មឹ"តិ ឈត្វំ នេទត្តិ, តំ នេពសំ ឋតិឋត្តនេឋច, ត បដិបត្តិ៍ អធម្មំ តិស្សាឃ លិឃ្យតិ, តំ ចា ប្តនេក្កាទេដតិ, អគាបត្តិ នេតច ហោតីតិ? ត, ពឆា ឈត្វដាតកានេល អកត្វា បច្ឆា អធម្មកម្មលិឃ្យតាឌិបច្ចឃា អគាបត្តិចានេទ ចុត្តត្តា៍ អធនេម្មត ចា ចនេក្កត ចា ត កម្មានេហស្ស ចា កម្មកនេលបច្ចឃា អាបត្តិនេឋាក្ខកនេលនេតា អចិនេសសនេឋច ពឆាចចតត្តិ នេច? ត, ឈត្វដាតកានេល អធម្មកម្មកនេលាត្មុឋតិឃា អភាចនេតា, កានេកនេស្សច ចឌ្ឍប្បសក្កនេតា ច៍ កលស្ស ត្តក្កដត្តិ នេច? បារិសុទ្ធិឈត្វដាឃកាច នេព, ត កនេលា អកម្មប្បត្តត្តា, បរិចានេទបិ (បរិ៍ ៣៥៧ អាទនេឃា) កម្មចនេក្ក កម្មប្បត្តឈត្វដាឃកា ចិស្ញុំ ចុត្តា៍ ពឆាបិ អធម្មកម្មស្ស លនេត្វា ត ទាពនេត្ថា នេទនេត្ត អកប្បិឃាត្មុឋតិត្តក្កដនេតា៍ ពត្ថ ហិ

យោជនគ្គហណេតា ន មុច្ចតីតិ នេតា តេក្កាតិ អាចរិយោ។

កម្មបដិពាហនសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១០។ ឆន្ទំអទត្វាគមនសិក្ខាបទវណ្ណនា

៤៦១។ វត្ថុបិតំ អនាគន្ត្វា ចេ ឆន្ទំ ន ទេតិ, អនាបត្តីតិ ឯកេ។ ទុក្កដន្តិ ឯកេ ឆន្ទាគមនន្តរាយការណាតិប្បាយតោ។ សញ្ញមទ្ធេញ្ញឆន្ទំ ទាតុំ វដ្ដតីតិ ហោតិ។ និត្ថិឆន្ទេ សញ្ញមព្ភចិនិត្វា បុន គតេបិ ឆន្ទោ ន បដិប្បស្សម្ភេយ្យាតិ ចេ? បដិប្បស្សម្ភតិ។ កស្មា? “អហន្ទិបិ នោ ឆន្ទារហោ”តិអាទីហិ ធិរដ្ឋាគតោ។ បរិច្ឆិន្នំ បន ទាតុការហតាយ ហត្ថបាសំ អតិក្កមន្តំ សន្ធាយ វុត្តន្តិ ហោតិ។

ឆន្ទំអទត្វាគមនសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១១។ ទុព្ពលសិក្ខាបទវណ្ណនា

៤៦៤-៥។ អទាសីតិ អបលោកេត្វា អទាសិ។ ខិក្កតីតិ ឯត្ថ ទេ ឆព្ពគ្គិយា អត្តានំ បរិវជ្ជយិត្វា “សង្ឃោ”តិ អវត្វា “ខិក្កតី”តិ អាហំសុ។ បរិណាមេត្តីតិ នេត្តិ។ តត្ថ ហិនេកាតិ បញ្ហាគោណំ ព្រូម អនតិប្បេតស្សបិ យស្ស កស្សចិ អត្តនោ វចនេន ហិតកិច្ចតត្តំ ធិវរមេវ ហិ ព្រូមាតិប្បេតំ, តេនេវ “អញ្ញា បរិក្ខារេ ទិន្នេ ខិយតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ វុត្តំ។ ទិន្នេ ច បរិក្ខារេ ច អប្បមត្តិបយោគវសេន។

ទុព្ពលសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១២។ បរិណាមនសិក្ខាបទវណ្ណនា

៤៨១។ ធាតុគម្យំ បរស្ស ទាតុកាមំ អញ្ញស្ស ទាបេតិ, អាបត្តិ ឯវ។ សព្ពត្ថ អាបុច្ឆិត្វា ទាតុកាមំ យថារុចិ វិធាតវ្យំ វដ្ដតិ។

បរិណាមនសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

សមត្តោ វណ្ណនាក្កមេន សហធម្មិកវគ្គោ អដ្ឋមោ។

៩។ រតនវគ្គោ

᪑᪨ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᨸᩩᩁᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪔᪙᪔-᪗᪨ ᨿᨳᩣ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᨸᨿᩥᩁᩩᨸᩣᩈᨲᩥ, ᩑᩅᨾᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᨶᩣᩁᩉᨲᩣᨿᩴ ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᨸᩅᩮᩈᩥ ᩉᩮᩣᨲᩩ, ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨸᩅᩮᩈᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᨠᩣᩁᨱᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳᩥ ᨶᩥᨸᩣᨲᨾᨲ᩠ᨲᩴ, ᨿᨴᩣᨲᩥ ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩥ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩣ, ᩋᨠ᩠ᨠᨾᨲᩥ ᨬᩣᨱᨲᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

᪔᪙᪘᪨ ᩁᨲᨶᩴ ᨶᩣᨾ ᩋᨣ᩠ᨣᨾᩉᩮᩈᩦ, ᨲᨳᩣᨸᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨸᩥ ᨴᩮᩅᩥᨿᩮᩣ ᨶ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩥ, ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᩅᩣᩁᩮ "ᨶ ᨾᩉᩮᩈᩦ ᩉᩮᩣᨲᩦ"ᨲᩥ ᩅᨧᨶᩣᨠᩣᩁᩮᨶ᪨ ᩈᨧᩮ ᩅᨲ᩠ᨳᩥᨿᩮᩣᨣᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶᩣᨽᩥᩈᩥᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩋᨽᩥᩈᩥᨲ᩠ᨲᩣᨿᩮᩅ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᩅᨲ᩠ᨳᩥᨿᩮᩣ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩣ᪨ ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᩅᩣᩁᩮ ᨿᩣᨲᩥᨠᩣᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨿᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᩣᩁᩮᨶ ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨽᩥᩈᩥᨲ᩠ᨲᨠᩣᩁᩮᨶᩣᩅ ᨸᨿᩣᨲᩴ᪨ ᩈᩮᩈᩴ ᩏᨲ᩠ᨲᩣᨶᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᩣᨲᩥ ᩑᨠᩮ᪨

᪕᪐᪐-᪕᪐᪑᪨ "ᨶ ᩈᨿᨶᩥᨥᩁᩮ ᩈᨿᨶᩥᨥᩁᩈᨬ᩠ᨬᩦ"ᨲᩥ ᨲᩥᨠᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᩣᨸᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩥ᪨ ᨶ ᩈᨿᨶᩥᨥᩁᩴ ᨶᩣᨾ ᩋᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩁᩩᨠ᩠ᨡᨾᩪᩃᩣᨴᩥ᪨

ᩋᨶ᩠ᨲᩮᨸᩩᩁᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪒᪨ ᩁᨲᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪕᪐᪔᪨ "ᩋᨳᩥᩅᩣᩁᩮᩈᨲ᩠ᩅ ᨣᩉᨸᨲᩥᨠᩮᩣ ᨽᨲ᩠ᨲ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ "ᨿᩮ ᨣᩉᨸᨲᩥᨠᩮᩣ"ᨲᩥ ᨧ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ᪨

᪕᪐᪖᪨ ᨸᩩᩁᨲ᩠ᨳᩥᨾᨴᩮᩈᩮ ᨿᩮᨸᩥ ᨾᨶᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᩣᩈᨦ᩠ᨠᨲᩥ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩅᩥᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨸᨲᩥᩁᩪᨸᨶ᩠ᨲᩥ "ᩁᨲᨶᩈᨾ᩠ᨾᨲᩴ ᩅᩥᩔᩣᩈᨣ᩠ᨣᩣᩉᩮᨶ ᩅᩣ ᩁᨲᨶᩮ ᨶᩥᩁᩩᩔᩩᨠ᩠ᨠᨽᩣᩅᩮᨶ ᩅᩣ"ᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᪨ "ᨲᩣᩅᨠᩣᩃᩥᨠᩅᩈᩮᨶᨸᩥ ᩋᨶᩣᨾᩣᩈᩴ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲᩩᩴ ᨶ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩦ"ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᨾᩣᨴᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨿᩣᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ "ᩏᨴ᩠ᨴᩥᩔ ᩋᩁᩥᨿᩣ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᩈᩣ ᩋᩁᩥᨿᩣᨶ ᨿᩣᨧᨶᩣ"ᨲᩥ (ᨩᩣ. ᪑.᪗.᪕᪙) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶ᪨

ᩁᨲᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪓᪨ ᩅᩥᨠᩣᩃᨣᩣᨾᨸ᩠ᨸᩅᩮᩈᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪕᪑᪑-᪒᪨ ᩋᩉᩥᨶᩣ ᨯᨭ᩠ᨮᩅᨲ᩠ᨳᩩᨾ᩠ᩉᩥ ᩅᩥᨿ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩈᨶ᩠ᨲᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᨶᩣᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣ ᨣᨲᩮᩣ, ᨲᩔ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨶᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩣᨲᩥ ᨠᩣᨿᩣ ᨠᩣᨿᨻᨶ᩠ᨵᨶᩣᨴᩦᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᩅᩥᨠᩣᩃᨣᩤᨾᨸ᩠ᨸᩅᩥᩈᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪔᪨ ᩈᩪᨧᩥᨥᩁᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪕᪑᪗᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨽᩮᨴᨶᨠᩴ᪨ ᩋᩔᩣᨲᩥ ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩔ ᨷᨴᩴ ᨽᩮᨴᨶᨠᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨧ᩠ᨨᩣ ᨴᩮᩈᩮᨲᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩅᩩᩈ ᨽᨿᩮᩣ ᨴ᩠ᩅᩤᨲᩮᩁᩈᩩᨷᩥ᪨

᪕᪒᪐᪨ ᩅᩤᩈᩥᨩᨭᩮᨲᩥ ᩅᩤᩈᩥᨴᨱ᩠ᨯᨠᩮ᪨

ᩈᩪᨧᩥᨥᩁᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪕᪨ ᨾᨬ᩠ᨧᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪕᪒᪑-᪒᪨ “ᩏᨧ᩠ᨧᩮ ᨾᨬ᩠ᨧᩮ”ᨲᩥ ᨧ “ᩏᨧ᩠ᨧᩣ ᨾᨬ᩠ᨧᩮ”ᨲᩥ ᨧ ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥ᪨ ᩋᩣᨿᨲᩮᩣᨲᩥ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮᨦ᩠ᨣᩩᩃᨷᩤᨴᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨽᩣᩅᨶᨷᩩᩴᩈᨠᩴ, ᩋᨭ᩠ᨮᨦ᩠ᨣᩩᩃᨷ᩠ᨷᨾᩣᨱᩴ ᨷᩤᨴᨠᩴ ᩅᩤ᪨

ᨾᨬ᩠ᨧᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪖᪨ ᨲᩪᩃᩮᩣᨶᨴ᩠ᨵᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪕᪒᪖᪨ ᨷᩮᩣᨭᨠᩥᨲᩪᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨲᩥᨱᨲᩪᩃᩴ᪨ ᨷᨭᩥᩃᩣᨽᩮᨶ ᩏᨴ᩠ᨴᩣᩃᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ ᨴᩮᩈᩮᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨷᩥ ᨷᨭᩥᩃᩣᨽᨾᨲ᩠ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ ᩅᩥᨿ ᨴᩥᩔᨲᩥ, ᨷᩁᩥᨽᩮᩣᨣᩮᨶᩮᩅ ᨷᨶ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩤ, “ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᨠᨲᩴ ᨷᨭᩥᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᨷᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᨲᩥ, ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩔᩣ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᩴ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩈᩣᨵᨠᩴ᪨

ᨲᩪᩃᩮᩣᨶᨴ᩠ᨵᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪗᪨ ᨶᩥᩈᩦᨴᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪕᪓᪑᪨ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨷᩥ ᨶᩥᩈᩦᨴᨶᩔ ᨴᩈᩣᨲᩥ ᨶ ᨴᩥᩔᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᨳᩣᨷᩥ ᨧᩦᩅᩁᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᨠᩮ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᨲ᩠ᨲᩣ, “ᨲᩮ ᨧ ᨧᩦᩅᩁᩣᨶᩥ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲ ᨧ ᨷᩁᩥᨿᩣᨷᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᨧᩦᩅᩁᨴᩤᨲᩥᨿᩮᩅᩔ ᨴᩤᨲᩦᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ “ᩈᨶ᩠ᨳᨲᩈᨴᩥᩈᩴ ᩈᨶ᩠ᨳᩁᩥᨲ᩠ᩅᩤᨲᩥ ᩈᨴᩈ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩩᩁᩮᨲ᩠ᨳ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᩥᩈᩦᨴᨶᩈᨶ᩠ᨳᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨳᩮᨲᩥ᪨ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᩈᨴᩈᩴ, ᩋᩃᩮᩣᨠᩮ ᩋᨴᩈᨾ᩠ᨷᩥ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᩑᨠᩮ, ᨲᩴ ᨶ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ “ᨶᩥᩈᩦᨴᨶᩴ ᨶᩣᨾ ᩈᨴᩈᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦ”ᨲᩥ ᨲᩔ ᩈᨱ᩠ᨮᩣᨶᨶᩥᨿᨾᨶᨲᩮᩣ᪨

ᨶᩥᩈᩦᨴᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

## ᪈᪨ ᨠᨱ᩠ᨯᩩᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪕᪔᪙᪨ ᨿᨴᩥ ᨠᨱ᩠ᨯᩩᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥ ᨶᩣᨾ ᩋᨵᩮᩣᨶᩣᨽᩥ ᩏᨻ᩠ᨽᨩᩣᨱᩩᨾᨱ᩠ᨯᩃᩥ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᨠᨱ᩠ᨯᩩᨸᩦᩊᨠᩣᨴᩥᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥᨠᩣ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩮᨲᩣ, ᨲᩔ ᩈᩩᨣᨲᩔ ᩈᩩᨣᨲᩅᩥᨴᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣ ᨴᩦᨥᩈᩮᩣ ᨧᨲᩔᩮᩣ ᩅᩥᨴᨲ᩠ᨳᩥᨿᩮᩣ ᨲᩥᩁᩥᨿᩴ ᨴ᩠ᩅᩮᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨲᩥᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᨸᨾᩣᨱᩴ ᨴᩥᩔᨲᩥ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᩉᩥ ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᩥᨴᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩅᩥᨴᨲ᩠ᨳᩥᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩈᩩᨣᨲᩔ ᨧ ᩑᨠᩣ ᩅᩥᨴᨲ᩠ᨳᩥ ᨾᨩ᩠ᨫᩥᨾᩔ ᨸᩩᩁᩥᩈᩔ ᨲᩥᩔᩮᩣ ᩅᩥᨴᨲ᩠ᨳᩥᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨠᨱ᩠ᨯᩩᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥ ᨸᨠᨲᩥᨸᩩᩁᩥᩈᩔ ᨸᨾᩣᨱᩴ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ ᨲᩥᩁᩥᨿᩴ, ᨴᩦᨥᩈᩮᩣ ᨸᨶ ᨴᩥᨣᩩᨱᩴ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᨲᩦᨲᩥ᪨ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᨲᩩ, ᩏᨠ᩠ᨠᨭ᩠ᨮᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᩣ ᨲᩔᩣ, ᨧᩮ ᩅᨯ᩠ᨰᨲᩥ, ᩈᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᩁᩦᩁᩴ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩮᩔᨲᩥ, ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩁᩦᩁᨣᨲᩈᨱ᩠ᨮᩣᨶᩥ ᩅᩥᨿ ᨻᩉᩩᨣᩩᨱᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩅᩣᩈᩮᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᨶᩥᩅᩣᩈᩮᩔᨲᩦᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ ᩈᩥᨿᩣ᪨

ᨠᨱ᩠ᨯᩩᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

## ᪉᪨ ᩅᩔᩥᨠᩈᩣᨭᩥᨠᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪕᪕᪐᪨ ᩅᩔᩥᨠᩈᩣᨭᩥᨠᩣᨸᩥ ᩏᨠ᩠ᨠᨭ᩠ᨮᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩅᩈᩮᨶ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩣ᪨ ᩅᩔᨠᩣᩃᩮ ᨠᩮᨧᩥ ᩈᨭ᩠ᨮᩥᨸᩁᩥᩉᩣᩁᩮᨠᩮᨶᨧ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᩔᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ ᩈᩥᨿᩣ᪨ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨸᩥ ᨴ᩠ᩅᨾᩥᨶᩣ ᨲᨠ᩠ᨠᩮᨶ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩣ, “ᩋᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᩥᨠᩣᨿᩮᩣ ᨠᨱ᩠ᨯᩩᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥᨿᩮᩣ ᨵᩤᩁᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᩅᩔᩥᨠᩈᩣᨭᩥᨠᩣᨿᩮᩣ ᨵᩤᩁᩮᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣ ᨸᩩᨱ᩠ᨱᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᨲᩮᩣ ᩋᨵᩥᨠᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᩣᨿᩮᩣ ᨲᩮ ᨠᩥᨬ᩠ᨧ ᨵᩤᩁᩮᨿ᩠ᨿᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨲᨸᩁᨾᨲᩣ ᨲᩣᩈᩴ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩣᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᩑᩈᩮᩅ ᨶᨿᩮᩣ ᨶᩈᩮᨾᨸᩥ᪨

ᩅᩔᩥᨠᩈᩣᨭᩥᨠᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

## ᪑᪐᪨ ᨶᨶ᩠ᨴᨲ᩠ᨳᩮᩁᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪕᪕᪑᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩥᩴᩈᩥ ᨶᩣ ᨩᩥᨯ᩠ᨰᩣᩉᨲᩴ ᨶᩣ ᨠᩣᩁᩣᨲᩦᨲᩥ ᨴᩦᨥᩈᩮᩣ ᨶᩣᩉᩩᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩩᩴ ᩈᩣᨵᩣᩁᨱᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᩣᩁᩣᨲᩦᨲᩥ ᨿᩩᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨

ᨶᨶ᩠ᨴᨲ᩠ᨳᩮᩁᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ᩈᨾᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨠ᩠ᨠᨾᩮᨶ ᩁᨲᨶᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨶᩅᨾᩮᩣ᪨

ປາຈິຕ຺ຕິຍກຓ຺ຑວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາ.

## ໙. ປາຏິເທສນີຍກຓ຺ຑໍ

### ໑. ປຐມປາຏິເທສນີຍສິກ຺ຂາປທວຓ຺ຓນາ

໕໕໒-໓. “ປຏິເທເສຕພ຺ພາກາຣທສ຺ສນ”ນ຺ຕິ ອຏ຺ຐກຖາຍໍ ວຸຕ຺ຕຕ຺ຕາ ປາຬິຍໍ ອາຄຕນເຍເນວ ອາປຕ຺ຕິ ເທເສຕພ຺ພາ, ນ ອຎ຺ຎຖາ. “ອນ຺ຕຣຆເຣ ອນ຺ຕຣຆຣສຎ຺ຎີ”ຕິອາທິນາ ຈ “ຂາທນີຍເຠາຊນີເຍ ອຂາທນີຍອເຠາຊນີຍສຎ຺ຎີ”ຕິອາທິນາ ຈ “ຠິກ຺ຂຸນິຍາ ອຠິກ຺ຂຸນິສຎ຺ຎີ”ຕິອາທິນາ ຈ ນເຍນ ອປເຣປິ ຕເຍາ ຕິກເຈ຺ຉທາ ເຍາເຊຕ຺ວາ ທສ຺ເສຕພ຺ພາ.

ປຐມປາຏິເທສນີຍສິກ຺ຂາປທວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາ.

### ໒. ທຸຕິຍປາຏິເທສນີຍສິກ຺ຂາປທວຓ຺ຓນາ

໕໕໘. “ນິມນ຺ຕິຕາ ຠຸຎ຺ຊນ຺ຕີ”ຕິ ປຎ຺ຈນ຺ນໍ ເຠາຊນານໍ ອຎ຺ຎຕເຣນ ເຠາຊເນນ ນິມນ຺ຕິຕາ ຠຸຎ຺ຊນ຺ຕີ”ຕິ ກິຎ຺ຈາປິ ວຸຕ຺ຕໍ, ອຖ ເຂາ ອກປ຺ປິຍນິມນ຺ຕເນນ ນິມນ຺ຕິຕຕາ ວຸຕ຺ຕໍ ນ ອຎ຺ຎໍ, ຍາທິກາຏ຺ຐກຖາຍໍ ປນ ທີຆ ປນ ອນາປຕ຺ຕິວາເຣ ເລຂາກາເຣາ, ຕສ຺ມາ “ນິມນ຺ຕິຕາ”ຕິ ປທສ຺ສ ອຕ຺ເຖາ ປຸເຣຕ຺ວາ ອາທິຓ຺ຓເຣສເນນ ວຸຕ຺ຕາ. ອປເຣປິ ຕເຍາ ຕິກເຈ຺ຉທາ ເຍາເຊຕ຺ວາ ທສ຺ເສຕພ຺ພາ ປທກາເຣເນ ວຸຕ຺ຕຕ຺ຕາຕິ ເວທິຕພ຺ພໍ. ຍຖາ ຕຖາ ຫິ ຠຸຎ຺ຊນ຺ຕານໍ ຕາສໍ ກິຎ຺ຈິ ອເຈາເຣນ຺ຕານໍ ປາຏິເທສນີເຍນ “ເອກາ ເວາສາສຕິ ນາມ, ເວາສາສນ຺ຕີ”ຕິ ຈ ວຸຈ຺ຈາ ປເນາ “ອເຈ຺ຉຍ຺ຍາຫາເຣ ອເຈ຺ຉຍ຺ຍາຫາເຣ”ຕິ ຈຈເນນ ປຸນ “ການຍ຺ຫອາວຸເສາ ທມ຺ມໍ”ນ຺ຕິ ເອກເຈເນ ຈິຕ຺ຕຓ຺ຓິ. ປຐມໍ ອເຈ຺ຉຍ຺ຍາຫາເຣເຍນ ອາປຕ຺ຕໍ ສຣ຺ພາຍ ວຸຕ຺ຕໍ, ຕຖາ ອຎ຺ຎຕ຺ຖາປິ ອາຄຈ຺ຉຕິ “ອາປຊ຺ຊິຍ຺”ຕິ ຈຈເນເຕາ. ເອເກນ ພາຫຸເນຍ຺ຍ ຈຕູຕີຕິ ເກຈິ, ຕໍ ນ ສຸຕ຺ຕໍ. “ເຕຫິ ກິກ຺ຂູຫີ”ຕິອາທິນາ ປາເຐ ວຸຕ຺ຕຕ຺ຕາຕິ ຍຍ ຕເກ຺ກາ. ເອເກນ ສເຫວ “ອຫໍ ອາປຊ຺ຊິ”ນ຺ຕິປິ ວຕ຺ຕຕ຺ຕິ ເອເກນ ເຕຫິ ຕີຫິ ເທເສຕພ຺ພເຕາ, ສເທ຺ທຫິ ເອວໍ ວຕ຺ຕຸ ວຕ຺ຕຕີ. “ອາປຊ຺ຊິມ຺ຫາຕິ ສເຫວາ”ຕິ ວຕ຺ຕຕີ. ເອເກນ ເຈ ອວາຣິເຕາ, “ອຫໍ, ອາວຸເສາ, ການຍ຺ຫໍ ອາປຊ຺ຊິ”ນ຺ຕິປິ ວຕ຺ຕຕີ.

ທຸຕິຍປາຏິເທສນີຍສິກ຺ຂາປທວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາ.

໕໖໒-໕໗໐. ຕຕິຍຈຕຸຕ຺ຖສິກ຺ຂາປທານິ ອຸຕ຺ຕານຕ຺ຖາເນເວ.

ປາຏິເທສນີຍກຓ຺ຑວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາ.

## សិ៉ វេទនាកណ្ឌា

## ១៉ បរិយត្តិលចក្កចញ្ញភា

३សិ៩៉ “និក្ខិតនិនក្ខភាតិ ចត្វហិ យក្កេហិ”តិ ចុត្តំ៉ យស្មា អដ្ឋក្ខលយត្តំ ឌ្ឍតាទេ្យតា តិចត្ថេយេច តិនិក្ខស្ស ចត្វក្ខលយត្តំ ហោតិ, តស្មា ក្ខករាបេត អដ្ឋកឆាចាគា ទុកបទិទេក្ខគា, “អដ្ឋតេឃ្យហត្ថ”ត្តិ ឋុតុឋំ, ទុកបត្តំ ចា សត្ថាយ ចុត្តំ៉ តជ្ឈាយឆាផាតេតត តិដ្ឋតិ៉ ទុបដ្ឋំ សត្ថាយ “ខ្វិហត្ថប្បយាលាយ្យាំ”តិ ចុត្តត្តិ ក្ខបតិស្សទេត្ថទោ៉ ទុកបដ្ឋំ, ខ្វិបដ្ឋំ ចា ហេដ្ឋិយបទិទេក្ខតេត “ខ្វិហត្ថប្បយាលា”ត្តិ ចុត្តត្តិ ចេជិតត្តំ៉ ចុត្តជ្ឈា តិស្សក្ខិយអដ្ឋកឆាយំ “តិទិយំ ខ្វិហទេ្ទាបិ ចដ្ឋតិ”តិ, តត្ថា ទោ អសិតេក ទុច “អសិតេក តិទិយំ ខ្វិហត្ថប្បយាលាយ្យិ ចដ្ឋតិ”តិ ចុត្តត្តា៉ ឌ្ឍតំ សត្តំ អសិដ្ឋាតុបកំ សត្ថាយ ចុត្តំ៉ ចិទុត្ថំ ជិស្សា សទេជ្ឈតត្តំ៉ តោ ទេ សទេជ្ឈតិ, ទុក្ខដំ៉ សចិត្តកំ បណ្ណត្តិចិឌាតតចិទេត្តតេច “អភាជទិយំ បដិវា”តិ ចុត្តត្តា, ត ចត្ថចិឌាតតចិទេត្តត “ឌ្ឍតយេចំ កត”ត្តិ ឌាតទេតាបិ អាបត្តិយា អភាចទេតា៉ ចុស្សទេចទេត្ថទ្វាទោបិ ទុទេកត បរិយាទេយត ឃុដ្ឋតិ៉ តឆា ក្ខបតិស្សទេត្ថទ្វាទោបិ៉ បដ្ឋាទេត្ថបិ និក្ខាបទេ អបដ្ឋាទេត្ថបិ យំ បកតិយា ចដ្ឋំ, តំ ទេសិកចដ្ឋំ៉ ឌ្ឍតំ បត បដ្ឋាទេត្តយេច ចដ្ឋំ, តាបដ្ឋាទេត្ត, តស្មា ឌ្ឍតទេសិកចទេជ្ឈត អសជិសត្តា ត ទេសិកចដ្ឋំ៉ បណ្ណត្តិទេតា បដ្ឋាយ ចដ្ឋទេតា បណ្ណត្តិចដ្ឋំ៉ អភាជទិយចិទេត្តតេច អាបដ្ឋិតត្តត្តា សចិត្តកំ, តស្ស ចិត្តស្ស តិទេចតត្តា តិទេចតំ៉ យស្មា អភាជទិយចិត្តតា តាយ ទោចសិ អក្ខុសលទេយច, តត្ថា បកតិយា ចដ្ឋំ, តស្មា ឌ្ឍតំ ទេសិកចដ្ឋំ៉ សត្តិត្ថ ជីតិក្ខយតំ តាយ ទោយតស្សិកទេស្សច ហោតីតិ ទុក្ខទេចតំ៉ កណ្ណិបទេ បត “ឋិហាតិឋិតាជិ ចិយ តិចាសភាជិទោទេឃា ទេសិកទោហិទេតា ត ហោតីតិ បណ្ណត្តិចដ្ឋត្តិ ចុស្សទេចទេត្ថទោ”តិ សិខិតំ៉

३សិសិ៉ចិហាទោឋីតិ ឌ្ឍត្ថបដ្ឋាភាជិកាទេល, តស្មា “ឋិទុឋិតត្ត”ត្តិ ក្ខត្តាសដ្ឋិកច្ចទេយត ចុត្តំ៉ បចយុតិយសិក្ខាបទេស្ស បទិទ្យអាហាជិបច្ចយា កប្បតិ, ត អត្តទោឃទេបជិសំឃុទេត្តស្ស៉

३ប៉៧៉ “ទុកត្ថិបត ផាទេត ឆត្វា”តិ ទុត្ថ “កត្ថទេត្តាបិ បរិស្សយាកាថំ ឌ្ឍទេសិកត្តំ លកតិទេយថ៉ តឆា កាទេយ ឋុដ”ត្តិ សិខិតំ, តំ បត “ទុកត្ថិ ផាទេត ឆត្វា”តិ ចុត្តត្តា តាជិសំ អត្តទាយំ សត្ថាយ ចុត្តត្តិ ចេជិតត្តំ៉

បរិយត្តិលចក្កចញ្ញភា តិដ្ឋិតា៉

## ៧៉ ក្ខដ្ឋិក្ខិកចក្កចញ្ញភា

३ប៉៩៉ ហសតីយឋិត្តិ ហេត្ថទេត្ថ ក្ខុមំ, ហសិតត្ថចត្ថកាទេលាតិ អទេ្ថា៉ អត្តទោឃទេទ ក្ខច្ឆាសទេត្ត អតុទោយាជភាជិ កទោត្តស្ស អភាបត្តិ កិទ៉ តឆា ហិ យហិត្ថទេត្ថទោបិ ហត្ថិឋាសិជិស្ស យហាឌតស្ស កទេឆសិ៉

៥៦១។ កេចិ កិញ្ចិ “បរិក្ខារេហិ បកយេត្តក វាស្មបកេតា ហោតី”តិ វទន្តិ, តំ តេសំ មតិមត្តមេវ។ កិញ្ចិតេយា វេ វាស្មបកា ហោន្តិ, កិញ្ចត្ថបស្សយោច ការិយក្ខមិ។ “យត្ថ កិញ្ចិតេយា ឧការេត្តប្បិ វសន្តិ, អយំ កិញ្ចត្ថបស្សយោ”តិ (បាចិ។ ១៩១) វចនតោ តានំ សមីបំ វា តាហិ ភហិតវាយាសាភាវំ វា “ភច្ឆាមី”តិ ភច្ឆតោ យថាស្មុតំ ភន្តុំ វដ្ដតិ។ ន ហិ តាវតា តំ ឃរំ អន្តរឃរសញ្ញំ ភច្ឆតីតិ នោ តព្ពាតិ អាចរិយា។

ឧជ្ជគ្ឃិកវគ្គវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៣។ ខម្ភកតវគ្គវណ្ណនា

៩០៤។ សូបេបិ បត្តប្បយោគវណ្ណនាយំ ធុត្តាការោ ឧដ្ឋាលិបី ធុត្តិ ភុតិតំ, កោវរសតោ បុរា ធុបិតោតិ អតេ្ថា។

៩០៥។ហេដ្ឋា អជ្ឈោហរតីតិ ឯត្ថ “អជ្ឈោហរណប្បយោគេ សតិ ឯកមេកេ ស្វិកតេបិ អនាបត្តី”តិ វទន្តិ។ “បត្តស្ស បន ហេដ្ឋា វ ឧបរិ វ បទ្មិនិបណ្ណាទីហិ បដិច្ឆាទេត្វា អជ្ឈោហត្តំយា លទ្ធំ ភាយ វដ្ដតី”តិ វ វទន្តិ។ ឯត្ថ “យស្មា ‘សមតិត្តិកោ បិណ្ឌបាតោ បដិគ្គហេតព្ពោ’តិ វចនតំ បិណ្ឌបាតោ សមបុណ្ណោ បដិគ្គហេតព្ពោតិ ទីបេតិ, តស្មា អត្តនោ ហត្ថគតេ បត្តេ បិណ្ឌបាតោ ទីយ្យមានោ ថូបីកតោបិ ន ហោតិ, វដ្ដតីតិ ទីបេតិ។ ‘ថូបីកតំ បិណ្ឌបាតំ បដិគ្គណ្ហាតិ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សា’តិ ហិ វចនំ បឋមំ ថូបីកតំ បិណ្ឌបាតំ បច្ឆា បដិគ្គណ្ហតោ, អាបត្តីតិ ទីបេតិ។ បត្តេក បដិគ្គណ្ហតោ នេវ ថូបីកតំ ហោតិ, វដ្ដតិ អថូបីកតស្ស បដិគ្គហិតត្តា។ បយោគោ បន តត្ថ អញ្ញាត បុព្ពណ្ហេយា”តិ វ “សមតិត្តិកត្តិ វា ភាជនបុំសក”ត្តិ វ វទន្តិ, តស្មា វិចារេត្វា ភហេតព្ពំ។

ខម្ភកតវគ្គវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៤។ សក្កច្ចវគ្គវណ្ណនា

៩០៦។សូបេបិ ឯកចិត្តាតិ្តសិក្ខាបទេ “សូបេបិ ភាយ ទេ្វ សូបំ”តិ ភ វុត្តំ សូបក្កហណេន បលិតតោភាដនេហិ អចេសសាតំ សត្តោភាដភាតំ សក្កណ្ហាតព្ពំ។ អភាបត្តិចារេ វស្ស “ទាភាតកាតំ បចារិតាតំ អញ្ញាស្សត្ថាយ អត្តនោ ធនេនា”តិ ខ្លះ អឌិកំ។ កត្ថចិ បោត្ថកេ “អភាបត្តិ អសញ្ចិច្ច អសតិយា អជានន្តស្ស គិលានស្ស អាបទាសុ”តិ ឧត្តកេយច វុត្តំ, តំ ភ, “សមសូបកំ បិណ្ឌបាតំ ភុញ្ជិស្សាមី”តិ ខ្លះយស្ស អភាបត្តិចារេ “អញ្ញស្សត្ថាយា”តិ កត្ថចិ លិខិតំ, តញ្ច បយាវចេសភ លិខិតំ។ “យុគេឡ បក្កិបិត្វា បុភ ចិប្បដិសារី ហុត្វា ឧគិលិត្វកាយស្សបិ សហសា វេ បចិសតិ, ឯត្ថ ‘អសញ្ចិច្ចា’តិ វុច្ចតិ។ ចិត្តាត្តប្បិ អចិត្តាត្តប្បិ ឯកស្មិំ ជានេភ ជិតំ សហសា អនុបធារេត្វា ភហេត្វា ភុញ្ជន្តោ ‘អសតិយា’តិ វុច្ចតី”តិ លិខិតំ, អភាបត្តិចារេ ឯកច្ចេសុ បោត្ថកេសុ “រសរសេតិ លិខិតំ, តំ ភហេតព្ពំ”ត្តិ វុត្តំ។

ᩈᨠ᩠ᨠᨧ᩠ᨧᩅᨣ᩠ᨣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪕᪨ ᨠᨻᩊᩅᨣ᩠ᨣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪖᪑᪘᪨ “ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩉᨲ᩠ᨳ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᩑᨠᨴᩮᩈᩴ ᨾᩩᨡᩮ ᨷᨠ᩠ᨡᩥᨷᨶ᩠ᨲᩔ ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩮ᪨ “ᩈᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᩑᨠᨴᩮᩈᨾ᩠ᨷᩥ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩴ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᩅᩣᩁᩮ ᩋᩅᩥᩈᩮᩈᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨

᪖᪒᪓᪨ ᩈᩥᨲ᩠ᨳᩣᩅᨠᩣᩁᨠᩮ “ᨠᨻᩊᩴ ᨨᨯ᩠ᨯᩮᨶ᩠ᨲᩴ ᩈᩥᨲ᩠ᨳᩴ ᨨᨯ᩠ᨯᩦᨿᨲᩦ”ᨲᩥ ᨧ “ᨠᨻᩊᩴ ᨨᨯ᩠ᨯᩮᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ ᨧ ᨷᩤᨮᩮᩣ᪨

ᨠᨻᩊᩅᨣ᩠ᨣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪖᪨ ᩈᩩᩁᩩᩈᩩᩁᩩᩅᨣ᩠ᨣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪖᪒᪗᪨ “ᩈᩩᩁᩩᩈᩩᩁᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ “ᩈᩩᩁᩮᩣᩈᩩᩁᩮᩣ”ᨲᩥ ᨧ ᨷᩤᨮᩮᩣ᪨ ᩈᩦᨲᩦᨠᨲᩮᩣᨲᩥ ᩈᩦᨲᩮᨠ᩠ᨠᩣ᪨ “ᩈᩥᩃᨠᩣᩁᨠᩮᩣᨲᩥ ᩋᨴᩥᨿᩣᨲᩴ ᨷᨴᩥᩉᩣᩈᩅᨧᨶᩮᨿᩮᩅ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᪨

᪖᪒᪕᪨ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨠᩪᩃᩅᩈᩮᨶᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨿᨴᩥ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨠᩪᩃᩅᩈᩮᨶ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩴ, “ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩣᨷᩥ ᨠᩣᨿᨣᩮᩣᩁᩥᨠᩮᩣ”ᨲᩥ ᨶ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨶ ᩉᩥ ᨴᩮ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨠᩪᩃᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨧᩮ? ᨶ, ᨩᨶᩔ ᩁᩩᨧᩥᨿᩃᩥᨦ᩠ᨣᩅᩈᩮᨶ ᨣᩉᨭ᩠ᨮᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᨲᩮᩣ᪨ ᨴᩮ ᩉᩥ ᩋᨶᩣᨴᩁᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨷᨲ᩠ᨲᨵᩮᩣᩅᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᨲ᩠ᨲᨵᩮᩣᩅᨶᩮᩣᨴᨠᩴ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨭᩮᨲ᩠ᩅᩣᨷᨭᩥᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

᪖᪒᪓᪨ “ᩃᨲ᩠ᨳᨷᩤᨴᩩᨠᩣᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ “ᩃᨲ᩠ᨳᨷᩤᨴᩮ”ᨲᩥ ᨧ ᨷᩤᨮᩮᩣ᪨

᪖᪒᪗᪨ ᨵᩣᩁᩮᨷᩥᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶᨲᩮᩣ ᩅᩮᩣ “ᩈᩮᩈᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩣ ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᨲᩥ ᨠᩮᩣᨶᩮᩣᨯ᩠ᨰ ᨷᨧᩥᨮᩣ”ᨲᩥ ᨧ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ, ᨷᨭᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥ ᨷᩁᩮᨧᩥᨲᩴ, ᩃᨣ᩠ᨣᩥᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᩈᩩᩁᩩᩈᩩᩁᩩᩅᨣ᩠ᨣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪗᪨ ᨷᩤᨴᩩᨠᩣᩅᨣ᩠ᨣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪖᪓᪐᪨ ᩅᩈᩴ ᨣᩤᨲᨠᩮᨲᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ, ᨿᨳᩣ ᨣᩤᨲᨠᨲᩔ ᨧᩮ᪨

ອລໍ ຈຕ຺ຖ ຕຄາ ກາລໍ, ສລເຕ຺ຕາ ລຕ຺ຕປໍເລີເກາ

ຍຄາ ຉຕ຺ຕ, ຉຕໍ ອຎ຺ຎຕາປິ

໔໓ລົ ລປກຈຕ຺ສຸີ “ສຈາຫໍ ກ ລກິສ຺ສາມີ”ຕິ ປິເຕາ, “ຂສ ເຈ ກ ລກິສ຺ສາມີ”ຕິ ຈ ອຕ຺ຕິ, “ຈຕ຺ສຸີ ອກິລິກສ຺ສາ”ຕິ ຈ ອາກຈ຺ຉຕິ, ຕໍ ກ ສຸກ຺ຂໍ, ສິກ຺ຂາປເຂເຍຈ ສຸກ຺ຂໍ ເຄາຍິເຕາຕິ ອທຍິ ຂາກາມີຕິ ສຍ຺ຍເກ຺ຂ ຍາ ຂກຍສລິກສຍ຺ຍາຕາ ຈຸຕ຺ຕິ ຈິກິປິເຕກ ເທາຕິ ສຍຸທາເຍ ອປິເຍສຸ ຈິກິປິຕເທຕຸ ທຸຕ຺ວາ ປຈຕ຺ຕຕິ ອຊ ຈາ ຈິກິປິເຕກາຕິ ເທຕຸເຕຸ ກທລຈຈກໍ, ຈິກິປິຕກາຍ ປຈຕ຺ຕຕີຕິ ອຊິປຸາເຍາ ອຂຍູຈທເລກ ອຂຍູຈທລາຍ “ອຍຸາ ກຸຍິຍິຈາ”ຕິ ຈ ປຊຕ຺ຕິ

ປິຕຸກຈກຸຈລຸກາ ກິຂິຕາ

ປກິລຸກຈລຸກາ

ກາຍຈາຈາຂິຕ຺ຕເຕາ ສຍຸຂຫຕ຺ຕິຕິ ກຕ຺ວາ “ສຍກຸກາສກສຍຸຂາກາກີ”ຕິ ຈຸຕ຺ຕາກິ ສຍກຸກາສກໍ ກິຣິຍໍ ຊຸຍາກິ ກິຣິຍາກິ ຂຍູເຂສກສຍຸຂາກາກິ ຈາຈາຂິຕ຺ຕເຕາຕິ ຉຕ຺ຕ ກາຍຈຂີຂິຍ຺ຍຕ຺ຕິກາຈເຕາ ຂຸຂິກິຣິກາຊຸາສຂຸາຂີສຸ ຂິຍ “ກາຍຈາຈາຂິຕ຺ຕເຕາ”ຕິ ຈຕ຺ຕຍ຺ຍາກີຕິ ເຈ? ກ ຈຕ຺ຕຍ຺ຍາກິ ກິສີຂກາຍກາທາຣປກິ຺ປກາຂິກາຍຂິຍ຺ຍຕ຺ຕິຍາ ສຍຸາຈາ ຕຕ຺ຕ ຍຸຕ຺ຕ, ກ ຂຍູເຂສເກ ຕາຂີສສ຺ສາກາຈາ

ປກິລຸກຈລຸກາ ກິຂິຕາ

ເສລິຍກລຸຈລຸກາ ກິຂິຕາ

ປັ ສຕ຺ຕາຂິກທລາສຍຊຈລຸກາ

“ເຍກຸຍຸສິກາ ກາຕຍ຺ຍາ...ເປ... ຕິລຈຕ຺ຕາທເກາ ກາຕເຍ຺ຍາ, ເສາ ປຸກຸເລີ”ຕິ ຈ ລິລິຕໍ

ສຕ຺ຕາຂິກທລາສຍຊຈລຸກາ ກິຂິຕາ

ກິກ຺ຂຸຂິກເຍຸາ ກິຂິເຕາ

នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស

ភិក្ខុនីវិភង្គវណ្ណនា

១. បារាជិកកណ្ឌវណ្ណនា

គន្ថារម្ភវណ្ណនា

វិភង្គេ វិយ ភិក្ខូនំ, វិត្ថារមភិសង្ខតំ;

អកត្វា ភិក្ខុនីនម្បិ, វក្ខេ គណ្ឋិបទក្កមំ.

យោ ភិក្ខុនីនំ វិភង្គោ អស្ស, តស្ស សំវណ្ណនាក្កមោ បត្តោតិ អត្ថោ.

គន្ថារម្ភវណ្ណនា និដ្ឋិតា.

១. បឋមបារាជិកសិក្ខាបទវណ្ណនា

៤៦៩-៧០. តត្ថ តត្ថ វត្ថុប្បត្តិកបញ្ញា វីមំសា. បទបដិបាដិយា ឧទាតិ មាតិកាបទបដិបាដិយា ឧទ. “វុត្តន្តិ សង្គីតិកានំ ឧបសម្បន្នានំ វិភាជនំ វុត្ត”ន្តិ លិខិតំ.

៤៧១. “ឯហិភិក្ខុនីតិ ភិក្ខុនី, តីហិ សរណគមនេហិ ឧបសម្បន្នាតិ ភិក្ខុនី”តិ ឥទំ បន ទេសនាវិលាសវសេន វុត្តន្តិ ឯកេ. អញ្ញាព្យាករណេន អត្ថីតិ ឯកេ, តំ ន យុត្តំ វិយ ទិស្សតិ អញ្ញាតកេបិ ព្យាករណេន សម្ពុទ្ធប្បសាទតោ, ឯហិភិក្ខុនិយា បដិសេធាភាវាទិស្សនតោ ច. យថាហ ថេរីអបទានេ វិសាខាវត្ថុម្ហិ (ធ. ប. អដ្ឋ. ១. វិសាខាវត្ថុ) “តស្ស ចីវរកាតស្ស តិស្សត្ថេន ឯកំ មហាលតាបសាធនំ លភិ. ឃត្ថីតរិញ្ញា ចីវរកានំ មហាលតាបសាធនករណេន មត្ថកំ បាបេត្វា, បុរិសានំ ខ្ញុំ យបត្តចីវរេនា”តិ. តីហិ សរណគមនេហិ ឧបសម្បន្នាយ បន ភិក្ខុនិយា សម្ភវោ អញ្ញាព្យាករណេន ពហាទិ សិយា, នទេវ អម្បាកំ ព្យាករណេ. ទេសនាវិលាសេន បន ភិក្ខុទេសនាក្កមេនេវ ភិក្ខុនិនិទ្ទេសោ វុត្តោ, តេនេវ ភិក្ខុបច្ចវេន ឯកតោឧបសម្បន្នា ភិក្ខុនិយោ វិជ្ជមានាបិ តត្ថ ន វុត្តា. តាសំ អត្ថិតា ខ្ញុមាយ បរិវារកថាយ វេទិតព្វា –

“ឧភោ ឯកតោ ឧបសម្បន្នា,

ឧភិន្នំ ហត្ថតោ ចីវរំ បដិគ្គណ្ហេយ្យ;

សិយា អាបត្តិយោ នានា,

បញ្ហា មេសា កុសលេហិ ចិន្តិតា”តិ· (បរិ· ៤៧៨);

អថ វា បុថុជ្ជនកាលេ ឯហិភិក្ខុសរណគមនេន ឧបសម្បន្នេន ឥត្ថិលិង្គបាតុភាវេន ភិក្ខុនីភាវេ ឋិតា បុរិសូបសម្បត្តិំ ឧបាទាយ “ឯហិភិក្ខុនី”តិ, “តីហិ សរណគមនេហិ ឧបសម្បន្នា ភិក្ខុនី”តិ ច សង្ខ្យំ គច្ឆតិ· នោ ចេ, តំ វចនំ វិរុជ្ឈេយ្យាតិ ឯកេ, វិចារេត្វា គហេតព្ពំ· “វិញ្ញូ បដិពលោ”តិ ទ្វិន្នំ អវស្សុតកាយស្ស ញាណតោ វុត្តំ· ឯត្ថ យស្មា យំ កិញ្ចិ អាមិសំ បដិគ្គណ្ហន្តិំ អគ្គហេត្វា បុរិសានំ ហត្ថេហិ គហណេ មិស្សីភាវំ គច្ឆន្តិ, វត្ថានិ ច បុរិសានំ សិតានិ អគ្គបិណ្ឌេហិ មិស្សិតានិ គហានិ ហោន្តិ, ភោជនកាលេ ច សិទ្ធំ បុរិសានំ ហត្ថេហិ មិស្សិតំ ហោតិ, ចិត្តំ នាមេតំ អតិទុក្ករំ ចេវ, ទុរក្ខិយំ ច, តស្មា “យា អតិលហុំ បារាជិកាបត្តិ ភិក្ខុនីនំ ហោតូ”តិ ពុទ្ធា ភគវន្តោ ការុញ្ញេន បារាជិកក្ខេត្តបរិច្ឆេទំ, ទុល្លច្ចយក្ខេត្តបរិច្ឆេទញ្ច វិសុំ វិសុំ ទេសេសុន្តិ វេទិតព្ពំ·

៤៧៨· តព្ពហុលនយេនាតិ ឯត្ថ អយមធិប្បាយោ – យេភុយ្យេន កិរិយសមុដ្ឋានត្តា “កិរិយសមុដ្ឋាន”ន្តិ វុត្តំ· “កាយសំសគ្គំ សាទិយេយ្យា”តិ អវត្វា បន “សាទិយេយ្យា”តិ វុត្តត្តា អកិរិយតោបិ សមុដ្ឋាតីតិ វេទិតព្ពំ· យថា ចេត្ថ, ឯវំ ហេដ្ឋា “មនុស្សិត្ថិយា តយោ មគ្គេ មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវន្តស្ស អាបត្តិ បារាជិកស្សា”តិអាទិនា នយេន កិរិយសមុដ្ឋានំ វត្វា តទនន្តរំ “ភិក្ខុបច្ចត្ថិកា…បេ… សោ ចេ បវេសនំ សាទិយតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្សា”តិអាទិនា (បារា· ៥៩) នយេន អកិរិយសមុដ្ឋានតាយបិ វុត្តត្តា បឋមបារាជិកស្សាបិ តព្ពហុលនយេនេវ កិរិយសមុដ្ឋានតា វេទិតព្ពា· ន ហិ បវេសនសាទិយនាទីសុ កិរិយសមុដ្ឋានតា ទិស្សតិ· អង្គជាតចលនស្សេវ ន សាទេតោ វុត្តំ “សោ ចេ បវេសនំ ន សាទិយតិ, បវិដ្ឋំ ន សាទិយតិ, ឋិតំ ន សាទិយតិ, ឧទ្ធរណំ សាទិយតិ, អាបត្តិ បារាជិកស្សា”តិ (បារា· ៥៩) ឯត្ថ ឋិតំ ន សាទិយតោ បកតិយាបិ បរិបុណ្ណចលនត្តា· សាទិយនបច្ចយា ហិ សេវនចលនស្សេវ ន ទិស្សតេវាតិ តព្ពហុលនយេនេវ កិរិយសមុដ្ឋានតា គហេតព្ពា· តត្ថ តត្ថ អដ្ឋកថាសុ កស្មា តព្ពហុលនយោ អវុត្តោតិ ចេ? “យោ បន ភិក្ខុ មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវេយ្យា”តិ (បារា· ៣៩, ៤២) មាតិកាយំ កិរិយសមុដ្ឋានស្ស សរូបេន វុត្តត្តា តទនុរូបវសេន វិភង្គមេវ ឱលោកេត្វា “កិរិយសមុដ្ឋាន”មិច្ចេវ វុត្តំ· យថា ចេតេសុ តព្ពហុលនយេន កិរិយសមុដ្ឋានតា វុត្តា, តថា សុរាបានំ អកុសលេនេវ បិតព្ពតោ, ន [illegible] “យំ អកុសលេនេវ អាបជ្ជតិ, អយំ លោកវជ្ជា, សេសា បណ្ណត្តិវជ្ជា”តិ (កង្ខា· អដ្ឋ· បឋមបារាជិកវណ្ណនា) វុត្តេ លោកវជ្ជបណ្ណត្តិវជ្ជានំ និយមលក្ខណសិទ្ធិ ហោតិ, តថា តំ អវត្វា “យស្សា សចិត្តកបក្ខេ ចិត្តំ អកុសលមេវ ហោតិ, អយំ លោកវជ្ជា សេសា បណ្ណត្តិវជ្ជា”តិ វុត្តេ លោកវជ្ជវចនំ និរត្ថកំ សិយា វត្ថុអជាននបក្ខេបិ អកុសលេនេវ

បាតញ្ញត្តា។ យស្មា តត្ថ សុរាបានវីតិក្កមស្ស អកុសលចិត្តុប្បាទោ នត្ថិ, តស្មា ខន្ធកដ្ឋកថាយំ (មហាវ. អដ្ឋ. ១០៥) “មជ្ជបានេ បន ភិក្ខុនោ អជានិត្វាបិ ពីជតោ បដ្ឋាយ មជ្ជំ បិវន្តស្ស បាចិត្តិយំ, សាមណេរោ ជានិត្វា បិវន្តោ សីលភេទំ អាបជ្ជតិ, ន អជានិត្វា”តិ វុត្តំ, ន វុត្តំ “វត្ថុអជាននបក្ខេ បាណាតិបាតាទីនំ វិយ បិដ្ឋការអកុសលចិត្តុប្បាទវិរហេ ចិត្តុប្បាទេ សតិបិ សាមណេរោ សីលភេទំ នាបជ្ជតី”តិ។ អភិនិវេសវចនំ បាណាតិបាតាទីហិ សមានជាតិកត្តា សាមណេរានំ សុរាបានស្ស។ “សុរាមេរយ បានេ”តិ វត្វា ជានិត្វា បិវន្តានមេវ សីលភេទស្ស អកុសលស្ស អសម្ភវោ នត្ថិ។ តេន វុត្តំ “យស្ស សចិត្តកបក្ខេ”តិអាទិ។

កិញ្ចេត្ថ យុត្តិវចនេន អរហត្តាទិ អប្បហីនតោ សចិត្តកាចិត្តកបក្ខេសុ អកុសលនិយមោតិ ចេ? ន, ធម្មតាវសេន សេក្ខានម្បិ អប្បហីនតោ។ អចិត្តកបក្ខេ អកុសលនិយមាភាវទស្សនត្ថំ សុបន្តស្ស មុខេ បក្ខិត្តជលពិន្ទុម្បិ សុរាពិន្ទុអាទយោ ឧទាហរិតព្វាតិ។ តព្វហុលនយេន ហិ អត្ថេ គហិតេ បុព្វាបរំ អដ្ឋកថាយ សមេតិ។ “សទ្ធិំ បិញ្ញូយា អចិន្តេយ្យេត្វា បរតោ អាទិ កថិស្សតីតិ អបរេ”តិ វុត្តំ។ ឥទមេត្ថ វិចារេតព្វំ។ យទិ វត្ថុអជាននបក្ខេ វិនា អកុសលេន មជ្ជបានំ សិយា, កស្មា នាញ្ញាណមជ្ឈាតិក្កមតិ អរិយានំ បានកាទិវណ្ណាតិ? សីលភេទវីតិក្កមោ វិនាបិ វិជានន អរិយានំ ធម្មតាវសេនេវ ន សម្ភវតីតិ ចេ, ន, វក្ខមានទោសតោ (ធ. ប. អដ្ឋ. ១.១) អាទិវិទោសតោតិ។ អបិច ភិក្ខុនោបិ សាមណេរស្ស វិយ សុរាបានំ សចិត្តកមេវ កស្មា ន ជាតន្តិ? អប្បតិរូបត្តាតិ ចេ, សាមណេរានម្បិ អប្បតិរូបមេវ។ សមោធានិកា វត ហិ តេ។ មហាសាវជ្ជត្តាតិ ចេ? សាមណេរានម្បិ តាទិសមេវ។ សាមណេរានំ សចិត្តកមេវ បារាជិកំ, ភិក្ខូនំ ឥតរម្បិ វត្តព្វន្តិ ចេ? ភិក្ខុនម្បិ មជ្ជបានេ អត្ថិ។ វុត្តំ ហិ បារាជិកេ ន កថិតព្ពំ។ មជ្ជេ អមជ្ជសញ្ញិស្ស អាបត្តិ បណ្ណត្តិវជ្ជត្តា វិយ។ ភិក្ខុស្ស បរិចិត្តវសេន សាមណេរានំ បារាជិកំ ហោតិ ពាហិរភាវតោ សាមណេរានំ វិយាតិ ចេ? អចិត្តកម្បិ មជ្ជបានាទីនំ សាមណេរានំ បារាជិកំ បណ្ណត្តិវជ្ជំ វិយ។ នាចិត្តកំ បារាជិកំ សម្ភវតីតិ ចេ? ន, បណ្ណត្តិវជ្ជម្បិ បារាជិកំ សម្ភវតិ។ វិកាលភោជនាទីនំ អសាធារណតោ អប្បមាណលោកវជ្ជេន មជ្ជបានំ។ កស្មា បនេត្ថ សុរាបានេន ធម្មតាវសេន អរិយា ន ករោន្តីតិ? ន កេវលំ សុរាបានេន ធម្មតាវសេន អរិយា ន ករោន្តិ, បណ្ណត្តិវជ្ជម្បិ កោសាបនេន បញ្ញត្តាយ សិក្ខាបទានិ ន ករោន្តិ, សញ្ចរិត្តាយ បរេហិ ន វីតិក្កមន្តិ, អត្តទុក្ខាតិសញ្ញាយ អត្តទុក្ខាវហំ ន ធនន្តិ, មហាទិដ្ឋិសញ្ញាយ មិច្ឆាទិដ្ឋិំ ន បដិបជ្ជន្តីតិ វេទិតព្វា។ អាវេណិកាបិ សុរាបានេ អកុសលនិយមាវសេន វទន្តិ, តស្មា វុត្តំ មាតិកដ្ឋកថាយ គណ្ឋិបទេ លោកវជ្ជបណ្ណត្តិវជ្ជាធិការេ “សចិត្តកបក្ខេអកុសលត្តា សុរាបានាទីនំ គហណំ, ព្ពាណត្ថា យស្ស អកុសលមេវាតិ វទេយ្យា”តិ លិខិតំ។ កិរិយសមុដ្ឋានតា បនស្ស តព្វហុលនយេន, ន បឋមបារាជិកេ។ កថំ? កាយសំសគ្គសិក្ខាបទំ បឋមបារាជិកសមុដ្ឋានំ។ តត្ថ ភិក្ខុស្ស ច ភិក្ខុនិយា ច កាយសំសគ្គភាវេ សតិ ភិក្ខុនី កាយង្គមចោបយមានាបិ អធិវាសនត្តា អាបជ្ជតិ, ន ឧភោ ភិក្ខុ។ ភិក្ខុ បន ចោបយមានោវ អាបជ្ជតិ, ឧភយេន បឋមបារាជិកេបិ ចោបនេ សតិ ឧភោ អាបជ្ជតិ, នាសតិ។ បទេសំ សាធិយតីតិ ឧភោ បទេសេន សាធិយតំ នាម ហេតុចិត្តសមុប្បាទនត្ថិ, ឧភិន្នម្បិ “ចិប្បិត្វា ករោតព្ពា”តិ វុត្តំ។

បឋមបារាជិកសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

២។ ទុតិយបារាជិកសិក្ខាបទវណ្ណនា

“កិស្ស បន ត្វំ អយ្យេ ជានំ បារាជិកំ ធម្មំ អជ្ឈាបន្ន”ន្តិ វចនតោ, “អដ្ឋន្នំ បារាជិកានំ អញ្ញតរំ បារាជិកំ អជ្ឈាបន្ន”ន្តិ (បាចិ॰ ៦៦៦) វចនតោ, អញ្ញត្ថ “ឧទ្ទិដ្ឋា ខោ អយ្យាយោ អដ្ឋ បារាជិកា ធម្មា”តិអាទិវចនតោ (បាចិ॰ ៦៧៧), បរិវារេ “សាធារណបញ្ញត្តិ ឧភតោបញ្ញត្តី”តិ (បរិ॰ ១០១) វចនតោ ច ភិក្ខុនីវិភង្គំ បត្វា ភគវតា សាធារណានិ សិក្ខាបទានិ ភិក្ខុនំ ឧប្បន្នវត្ថុស្មិំយេវ “យា បន ភិក្ខុនី ឆន្ទសោ មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវេយ្យ អន្តមសោ តិរច្ឆានគតេនបិ បារាជិកា ហោតិ អសំវាសា”តិអាទិនា នយេន សវិសេសម្បិ អវិសេសម្បិ មាតិកំ និក្ខិបិត្វា អនុក្កមេន បទភាជនំ, អាបត្តិភេទំ, តិកច្ឆេទំ, អនាបត្តិវារញ្ច អនវសេសំ វត្វា វិត្ថារេសិ។ សង្គីតិការកេហិ បន អសាធារណបញ្ញត្តិយោយេវ ឯត្ថ វិត្ថារិតាតិ វេទិតព្ពា។

៦៦៦. តត្ថ “អដ្ឋន្នំ បារាជិកាន”ន្តិ ឥទំ កេវលំ សង្គីតិការកានំយេវ នយតោ និក្ខិត្តវចនំ ឥតោ បុព្ពេ ឆដ្ឋសត្តមដ្ឋមានំ បារាជិកានំ អបញ្ញត្តត្តា។ ភគវតា បន ឥទំ បញ្ញាបិតមាទិសិក្ខាបទម្បិ ឧបាទាយ “ឆន្នំ បារាជិកាន”ន្តិ វុត្តំ សិយា។ ឥទានិ ឧទ្ធំ បញ្ញត្តានិបិ ឧបាទាយ “អដ្ឋន្នំ បារាជិកាន”ន្តិ វចនំ អបរភាគេ ឧប្បន្នន្តិ វទន្តិ អាចរិយា។ អដ្ឋកថាយំ បន “ឥទានិ បារាជិកំ បច្ឆា បញ្ញត្តំ, តស្មា ‘អដ្ឋន្ន’ន្តិ វិភង្គេ វុត្ត”ន្តិអាទិ វុត្តំ, តស្មា អដ្ឋកថាចរិយានំ មតេន សិទ្ធមេតំ យថាបញ្ញត្តានុក្កមេនេវ សង្គីតានីតិ។ “អញ្ញាសី”ន្តិ បរេហិ អញ្ញាសីតិ ន គហេតព្ពា។ “ទុដ្ឋុល្លសិក្ខាបទេ វុត្តនយេនេវា”តិ វចនតោ វជ្ជបដិច្ឆាទិកំ យា បដិច្ឆាទេតិ, សាបិ វជ្ជបដិច្ឆាទិកាយេវាតិ សិទ្ធំ។ កិញ្ចាបិ វជ្ជបដិច្ឆាទនំ បេមវសេន ហោតិ, តថាបិ សិក្ខាបទវីតិក្កមចិត្តំ ទោមនស្សិកមេវ ហោតីតិ កត្វា “ទុក្ខវេទន”ន្តិ វុត្តំ។

ទុតិយបារាជិកសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៣. តតិយបារាជិកសិក្ខាបទវណ្ណនា

៦៦៨. ទ្វយំ អធិប្បាយមត្តន្តិ “ចោទេត្វា សារេត្វា”តិ ឥទំ ឯត្ថាយំ វិចារណា – យោ ភិក្ខុ ឧក្ខិត្តកភិក្ខុនា សមានទិដ្ឋិកោ លទ្ធិនានាសំវាសកោ ហោតិ, សោ អវត្តនីយោ, កម្មាកម្មេ ឧក្ខិត្តកោ វិយ ន គណបូរកោ, សហសេយ្យម្បិ ន លភតិ, ន តថា ភិក្ខុនី។ សា ហិ យាវ ន សមនុភដ្ឋា, តាវ គណបូរិកា ច ហោតិ, សំវាសញ្ច លភតិ។ លទ្ធិនានាសំវាសិកានុវត្តិកាបិ ឧក្ខិត្តានុវត្តិកាវ ហោតិ។ ឧក្ខិត្តោ ចេ កាលង្កតោ, តទនុវត្តកោ ភិក្ខុ លទ្ធិនានាសំវាសកោ ហោតិយេវ។ តថា វិព្ភន្តេបិ តស្មិំ តិត្ថិយបក្កន្តកេបិ សិក្ខំ បច្ចក្ខាយ សាមណេរភូមិយំ ឋិតេបីតិ វទេ។ ឯតំ មតេន ឧក្ខិត្តកេ តថាភូតេបិ ភិក្ខុនី តទនុវត្តិកា សមនុភាសិតព្ពាវាតិ អាបជ្ជតិ។ សមនុភាសនកម្មំ សញ្ញាមត្តំ, សចេ ន សញ្ចិច្ច បុរិមាបត្តិំ អបនេតុំ ន យុត្តំ វិយ ខាយតិ។ ឧក្ខេបនីយកម្មញ្ហិ អាបត្តិអទស្សនមត្តេ, អប្បដិកម្មមត្តេ, ទិដ្ឋិអប្បដិនិស្សជ្ជនមត្តេ ច ករីយតិ, តស្ស អនុវត្តនមត្តេន សមនុភាសិត្វា សាសនតោ ចាវេតព្ពាតីតិ ន យុត្តន្តិ ចេ? ន វត្តព្ពមេវ, ឥទំ អបារាជិកវត្ថុស្មិំ តប្បសង្គតោ, អនញ្ញវិសយត្តា ច វិនយស្ស។

តតិយបារាជិកសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៤។ ចតុត្ថបារាជិកសិក្ខាបទវណ្ណនា

៩៧៥។ “េលិកស្សាឥសក្ខាតស្ស យិត្តសត្តចស្ស ចរេសត ថំ ផស្សេតុំ កាយសំសគ្គរាគេនាតិ វុត្ត”ន្តិ លិខិតំ។ តិស្សិត្តិវេយាតិ តីសុ ទ្វត្តិំសុ, តិស្សោ ចា ទ្វត្តិវេយា។ ថំ ន សេវេតិ តាសុ ន សេវតិ។ អនាទិយាតិ ចូកេតាញ្ញាណា។ ញាណាតសិទ្ធិ អត្តនោ ញាណោន។ ន សេវេតិ ន សេវតិ។ ន ចាវេតិ នាវតិ។ វណ្ណាវណ្ណោតិ ខ្ទិហិបិ សុក្កវិស្សដ្ឋិ។ កាយសុបាទតត្ថិ សញ្ចាទិត្តំ។

៩៧៦។ “និចត្តំ ចា ឋិទុតំ ចា”តិ ឲត្ត និចត្តស្ស ចា ឋិទុតស្ស ចា ចត្តស្ស ពេហាំ សាឌិយតីតិ អត្ថោ។

ចតុត្ថបារាជិកសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

បារាជិកកណ្ឌវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

២។ សង្ឃាទិសេសកណ្ឌវណ្ណនា

១។ បឋមសង្ឃាទិសេសសិក្ខាបទវណ្ណនា

៩៨១។ អាហតកោតិ អានីតោ, និយតកោតិ អភិប្បាយោ។ អកប្បិយអដ្ឋេ នាម សង្ឃស្ស ចា អារាមិកបុគ្គលស្ស ចា ចត្តស្ស ការណា សង្ឃស្ស ចារិកការេន សមយេច ចា អធិករណដ្ឋានំ កត្វា “អយ្យានំ ឲសោ ធានោ, ធាសិ, ចាបិ, ទេលត្តំ, អារាមោ, អារាមចត្ថុ, ការេ, កាចី, មហិសី, អជា, កុក្កុដា”តិអាទិនា ចោទេតិ, អកប្បិយំ “អយំ អយ្យានំ អារាមិកោ អារាមិកា, អយំ ចាបិ ទ្វត្តន្តរេន សង្ឃស្ស ទេត្តំ ទោហត្តាយ ទិន្នា។ ទ្វេតោ ទេលត្តតោ អារាមតោ ចូប្បដ្ឋានកចត្ថុបច្ចយា ទ្វេតោ កាចីតោ មហិសីតោ អជាតោ ចូប្បដ្ឋានកកោរេសា ទ្វត្តន្តរេន សង្ឃស្ស ទិន្នា”តិ បុច្ឆិតេ ចា អបុច្ឆិតេ ចា ចត្តុំ ចដ្ដតិ។ “កាត”ន្តិ អចត្វា “កោរោន្តី”តិ ចចេនន កិរ អនេនកាថំ អារោក្ខ អាចិក្ខិតា នាម ហោតិ។ កីចាតិ កោចលំ កីចា ឲច ហោតិ, ន បារាជិកំ។ ការោបេត្វា ធាតព្ពាតិ ឲត្ត សចេ អាចុធកណ្ឌំ ហោតិ, តស្ស ធារា ន ការេតព្ពា, អញ្ញេន បន អាការេន សញ្ញាបេតព្ពំ។ “តិខិត្តំ តិចេធេន”ន្តិ វុត្តត្តា “យាតុស្សយចរេសន កោធុស្សយចរេសនា”តិ តព្ពហុលនយេន វុត្តន្តិ ចេទិតព្ពំ។

បឋមសង្ឃាទិសេសសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

໒. ທຸຕິຍສງ຺ຆາທິເສສສິກ຺ຂາປທວຓ຺ຓນາ

໖໘໒. ຠຏິປຸຕ຺ຕການໍ ກຸມາຣຠຏິການໍ ຄຓາ ຠຏິປຸຕ຺ຕຄຓາ. ກປ຺ປນ຺ຕິ ກປ຺ປິຍໍ. ກປ຺ປຄຕິກນ຺ຕິ ກປ຺ປິຍຠາວໍ. ປກ຺ກນ຺ຕາສຸປີຕິ ອຕ຺ຕໂນ ປຣິວໍ ຐເປຕ຺ວາ ຎາຕກາສຸ ປກ຺ກນ຺ຕາສຸ. ປຓ຺ຓຕ຺ຕິໍ ອຊານນ຺ຕາ ອຣິຍາປິ ວຸຏ຺ຐາເປນ຺ຕີຕິ ກຕ຺ວາ ຈ ກາຍວາຈາປຣິເຍາສາເນ ອາປຕ຺ຕິກ຺ຂເຓ ຈິປິກາຍ຺ຍາກຕສຍກ຺ກິຕາຈເສນ ຈາ “ທິຈິຕ຺ຕ”ນ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕນ຺ຕິ ເວທິຕພ຺ພໍ. “ປຏ຺ຏາເປເນ ນ ວຸກ຺ກຏ”ນ຺ຕິ ເປໂຣຫິຄລ຺ລິປເທ ວຸຕ຺ຕໍ.

ທຸຕິຍສງ຺ຆາທິເສສສິກ຺ຂາປທວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາ.

໓. ຕຕິຍສງ຺ຆາທິເສສສິກ຺ຂາປທວຓ຺ຓນາ

໖໘໓. ຠຏ຺ຏາຄາປິລາໂຕ ມຫາຄສ຺ສປສ຺ສ ປຸຣາຓທຸຕິຍາ ກິຣ. ນາວິກໍ ຄຸລໍ ຍສ຺ມິໍ ຄາມເກ, ຕເທຕໍ ຄາມກໍ ນາວິຄຸລໍ, ຄຸລສນ຺ຕິເກຕໍ ຄາມກໍ ອຄມາສີຕິ ອເຕ຺ວາ “ອຍໍ ຄາມໍ ເນຕີ”ຕິອາທີສຸ ຈິຍ ຈາ ສ຺ວຄມ຺ມິກໍ ຄຕ຺ວາ ຄາມກໍ ອຄມາສີ ນາວິຄຸລໍ ອຄມາສີຕິປິ ຍຸຊ຺ຊຕິ.

໖໙໒. “ອປຣິກ຺ຂິຕ຺ຕສ຺ສ ຄາມສ຺ສ ອຸປຈາຣໍ ອຕິກ຺ກາເມນ຺ຕິຍາ”ຕິ ຈຈເນນປິ ວຸຈໍ ເວທິຕພ຺ພໍ – ຈິກາລຄາມປ຺ປເວເສເນ ຂິນ຺ຕໍ ເລຎ຺ຎຸປາຕາຓ຺ເຍວ ຈເສນ ອຸປຈາເຣາ ປຣິຈ຺ຈິຕ຺ຕິເຕ຺ຕາ, ຕາຕເຣວ ຍວາ ວຸຕ຺ຕ ປຣິເກ຺ຂປາຣຫຏ຺ຐາໍ ປຣິເກ຺ຂປໍ ຈິຍ ຄຕ຺ວາ “ອຕິກ຺ກາເມນ຺ຕິຍາ”ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ, ວຸຈໍ ຕຕ຺ຕາປິ “ອປຣິກ຺ຂິຕ຺ຕສ຺ສ ຄາມສ຺ສ ອຸປຈາຣໍ ອຕິກ຺ກມນ຺ຕິຍາ”ຕິ ຈເນຍ຺ຍ. ຍສ຺ມາ ປນ ຕຕ຺ຕ ປຣິເກ຺ຂປາຣຫຏ຺ຐາເນຕາ ອຸຕ຺ຕຣິ ວຸເກາ ເລຎ຺ຎຸປາເຕາ ອຸປຈາເຣາຕິ ອທິເປ຺ປເຕາ, ຕສ຺ມາ ຕເທຕ຺ຕີປເຕ຺ຕ “ອປຣິກ຺ຂິຕ຺ຕສ຺ສ ຄາມສ຺ສ ອຸປຈາຣໍ ອຸກ຺ກມນ຺ຕິຍາ”ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ. ຍໍ ປນ ອຏ຺ຐກຖາຍໍ “ປຣິເກ຺ຂປາຣຫຏ຺ຐາໍເຍວ ‘ອຸປຈາເຣາ’ຕິ ສລ຺ລເກ຺ຂຕ຺ວາ ປຣິເກ຺ຂປປຣິເກ຺ຂປາຣຫຏ຺ຐານານໍ ນິກ຺ຂາຕາກາເຣາໂລປເຕ຺ຕ ‘ອຸປຈາຣໍ ອຸກ຺ກມນ຺ຕິຍາ’ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ປາຍ຺ຍຂິເສສສມສລ຺ລເກ຺ຂຕ຺ວານ ອປຣິກ຺ຂິຕ຺ຕສ຺ສ ຄາມສ຺ສ ອຸປຈາຣໍ ອຕິກ຺ກມນ຺ຕິຍາ ຍຄ ອຸປຈາເຣາ ປຣິເກ຺ຂເປາ ຍວາ ກເວຍ຺ຍ, ຕໍ ອຸປຈາຣໍ ປເຖາ ປາທໍ ອຕິກ຺ກມນ຺ຕິຍາ ອາປຕ຺ຕິ ທຸກ຺ກຏສ຺ສ. ທຸຕິຍໍ ປາທໍ ອຕິກ຺ກມນ຺ຕິຍາ ອາປຕ຺ຕິ ປາຈິຕ຺ຕິຍສ຺ສາ”ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ, ຕໍ ນ ເກເຫຕພ຺ພເມວ ປາຍ຺ຍາຍ ຈິເສສສຍ຺ກາເວເຕາຕິ. “ອປຣິກ຺ຂິຕ຺ຕສ຺ສ ຄາມສ຺ສ ອຸປຈາຣໍ ອຸກ຺ກມນ຺ຕິຍາຕິປິ ວຸກ຺ເຂຍ຺ຍຸ ຈິສ຺ສຕິ, ຕໍ ນ ເກເຫຕພ຺ພນ຺ຕິ ອເປເຣ”ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ. ຕຕ຺ຕ “ປາຍ຺ຍາຈິເສສສມສລ຺ລເກ຺ຂຕ຺ວາ”ຕິ ທວຸຕ຺ຕໍ, ກສ຺ມາ? ຈິກາລຄາມປ຺ປເວສນສິກ຺ຂາປເທປິ ຄຕ຺ຕຈິ “ອຸປຈາຣໍ ອຕິກ຺ກມນ຺ຕິຍາ”ຕິ ປາເທາ ຈິສ຺ສຕີຕິ, ເສາ ອຏ຺ຐກຖາປາເທາ ຄຫິເຕາຕິ ອາຈຣິຍາ. ອປຣິກ຺ຂິຕ຺ຕສ຺ສ ອຸປຈາເຣາກ຺ກມເນເຍວ ປາເທາ ຍຸຊ຺ຊຕິ, ນ ອຕິກ຺ກມໍ. ກສ຺ມາ? ນຫ຺ວ ຕາເນສຸ ປາຍ຺ຍາຍ ອຏ຺ຐກຖາຫິ ຈິຣຸຊ຺ຊເນາ, ຍາຍສ຺ມິໍ ຈາປິ ສິກ຺ຂາປເທ ຈິຣຸຊ຺ຊຕິ. ກຖໍ? ຄາມຍາຄຊ຺ຊິຫິຍາຍາຕາຍ ອເທຍ຺ຍາ ອາປຕ຺ຕິ ເຫາຕິ, ນ ກາເຍ. ອຍ ຍ ປນ ນິເຍ຺ຍາເສຍິ “ສິກ຺ຂາປທາ ວຸຊ຺ຊເນເຣາ”ຕິ (ປຣິ. ໓໓໖) ກາຍາ ທສ຺ສິຕາ, ຕສ຺ມາ ອຸປຈາເຣາກ຺ກມປຣິຍາປນ຺ນານັງ ອຕິກ຺ກາເມນ຺ຕິຍາ ເຫາຕິ. ກິຍ຺ຈາ ກເຍ຺ຍາ “ຄຕ຺ຕສ຺ສ ນເຕເຍ຺ຍາ ອາປຕ຺ຕິເຍາ, ຍິຕສ຺ສ ຈາປິ ຕຕ຺ຕກາຕີອາທີນໍ (ປຣິ. ໓໓໗) ປຣິຈາຣກາຈາຣໍ ອຏ຺ຐກຖາຫິ ອຸປຈາເຣາກ຺ກມເນເຍວ ປາເທາຕີ ນິຏ຺ຐໍ ຄຕ຺ຕພ຺ພາ”ນ຺ຕິ ນ ວຸຕ຺ຕໍ, ຍຸຕ຺ຕໍ ສລ຺ລເກ຺ຂຕ຺ວາ ກເຫຕພ຺ພໍ.

“ປເຍສາ ຄາເມເຍວ ຫິ ຫຼາຄາທິເປຍ຺ຍໍ, ເຕເນເວ ປເຖາ ປາທໍ ອຕິກ຺ກາເມນ຺ຕິຍາຕິອາທິຍາຫາ”ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ຈິກາລຄາມປ຺ປເວສນສິກ຺ຂາປທາທີສຸ

តេកាវា យាវេតត វា ធិត្ថិយា វា បដិមវេតា, អដ្ឋានំ គច្ឆេតា ច អាបត្តីតិ ទីបេតិ។ តត្ថ អសាទិយន្តា អាបត្តិយោ មុត្តា ភត្តីតិ វុត្តេ,

វិចារេត្វា គហេតព្ពា។ កិញ្ចិ វិហារេស្វបិ “កាយត្ថេរ”ន្តិ ន វុច្ចតិ កាយត្ថេរបរិយាបន្នាយបិ គហិយក្ខយិត្វា។ “បរេតោ ‘មនេន កិញ្ចិស្ស

យហារេទានិយក្កំ បដិមត្ថិស្ស វុត្តា ទាហិ តិដ្ឋតិ, តស្សា អាបត្តី’តិអាទិចនភេតា កិញ្ចិវិហារោ ន គហិយក្ខយីតិ មិទ្ធំ, តស្មា គច្ឆិតកេរ

លន្ធនយុចិហារោ ចិយ, គាថិរបដ្ឋេភ មារិនយុចិហារោ ចិយ ច អញ្ញោបិ មោ ចិហារោ, តស្មា មីយទាន្ធស្សលត្តំ កាយត្ថេរការេច ភិរត្តា

អធិដ្ឋានត្តំ បដិមត្ថិយា, ភិក្ខុយត្ថិយាបិ កាយត្ថោរាបត្តិ ហោតីតិ អបរេ”តិ វុត្តំ។ ចក្ខុកាយមាទារលត្តាតិ វុត្ត វុច្ចចិបេណ ចិហារេ មីយំ

ទាន្ធត្តេហិ ចត្តារោបិ តេ កាយា មោរេណតព្ពាតិ ចេទិតព្ពា។ សចិទហិត្វា កិញ្ចិយា វា យាត្វកាយេភ វា ឆេយ្យមតេត្វ វា មទ្ធិ តំ ចិហារំ

ឧក្កមត្ថិយា ចតស្សា អាបត្តិយោ វុត្តោតាច ហោន្តិ “កាយត្ថេរ កាយត្ថេរ អាបត្តិ បាចិត្តិយស្សា”តិ វុត្តាតិ វុត្តោ។

វុតិយបាទុទ្ធារេ មញ្ញាធិមេសោតិ វុត្ត មនេន វុតិយោ បាទុទ្ធារោ គហិយក្ខយិយំ ហោតិ, ន មញ្ញាធិមេសោ, អគហិយក្ខយិយំ វុច

មញ្ញាធិមេសោ “ទ្វេយតិរេស្ស ចិនេត្តិ, ចដ្ឋតីតិ ទស្សត្វបចារេស្សត្វ មយុត្តា”តិ លិខិតំ, តំ យុត្តំ។ មចត្វបចារោ ហោត្វ ភជិបរេ, កាយត្ថេរ

ច អប្បយាលត្តិ។ អត្ថកដ្ឋកថាយំ បន “បរតិរេតា ភជិ ឧត្តរិត្វា ទស្សត្វបចារេតា ទាវុតិ, បណ្ណាតិចា យក្ខិត្វា អាគេតិ, អភាបត្តិ។

តិឋិចរាតិ បរតិរេ ឧត្តារេបតិ, អភាបត្តី”តិ វុត្តំ។ “ឧត្តរិយតិរេយេច អាគច្ឆតិ, អាបត្តី”តិ អតិក្កមិត្វកាយតាយ បចិដ្ឋត្វា វុត្តំ។

“ភត្វាយភាជិកិរេច្ឆត បដិដ្ឋានំ គតេត្វចាលយមយុត្តា ចដ្ឋតី”តិ វុត្តំ។ កាយត្ថេរ បយាលត្តិ អដ្ឋកថាយំ បរតិរេតា ភជិ ឧត្តរិត្វា

ទស្សត្វបចារេតា ទាវុតិ បណ្ណាតិ មកកាយេតា ទោគយ្យិ តរលចារេភ ន ចដ្ឋតិ គិរ ភិក្ខុយិត្វា បដិសិត្វំ។

អកាយេកអនេង្គាតិ អកាយលក្ខេណ អនេង្គាតិ អត្ថោ។ ធុយិភា អាបត្តិភេទត្តំ ទស្សិតំ។ យស្មា ធុចំ អាបត្តិភេទត្តំ, តស្មា យា កិញ្ចុបស្សយតោ

កាយស្ស ធុត្តលីលំ អតិក្កមតិ, សា អនេន្តេ កាយេ គលយ្យាឧហីយភាបត្តិ អាបជ្ជតិ។ ទស្សភមចត្វបចារាការេចបិ បរេក កាយេ

ធុត្តលីលាតិក្កមភក្ខមលោយេច អាបជ្ជតិ។ មនេន តត្ថ វុត្តា កិញ្ចិ អត្ថិ, តស្សា ទស្សភមចត្វបចារាតិក្កមភក្ខមលោ អាបជ្ជតិ,

អនេញ្ញាយក្កាយភការេល វុច្ចាយំ ចិឋិតិ ន គហេតព្ពំ។ កាយេតា បន ភិក្ខុយត្តិ ធុរេតា បដ្ឋាយ អាបជ្ជតីតិ ទស្សភត្តំ “អកាយកំ អនេង្គា”ន្តិ វុត្តំ។

វុត្តញ្ញោតំ “អារាធិកា ច ហោន្តិ មង្គាហិកា លទ្ធិភិយោ, តា គោរបត្វា អញ្ញត្វ ន គត្តព្ពំ គច្ឆតិ ចេ,

កាយត្ថេរភជិបិរេត្តិចិប្បចាយកលយ្យាឧហីយភាបត្តីហិ ន យុច្ចតី”តិអាទិ។ តត្ថ “គលយ្យាឧហីយភាបត្តិ មភិយេចាបជ្ជតិ។ ធុតរា កាយេ

កាយេ បិរេ បិរេ អនុលោ អនុលោ ចាតិ ចេទិតព្ពា”ន្តិ វុត្តំ។ តត្ថ “វុត្តញ្ញោត”ន្តិអាទីភិ អមាគកាតិ យធាមយុត្តំ គហេតព្ពាត្តា។

“យហារេទានិយក្កលត្តិអាទិ វុត្តំ កាយស្ស អាមដ្ឋានេតបិ ធុយំ អាបត្តិ អាបជ្ជតីតិ ទស្សភត្តំ វុត្ត”ន្តិ លិខិតំ។

តតិយមង្ឃាទិសេមសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៣។ ចតុត្ថមង្ឃាទិសេមសិក្ខាបទវណ្ណនា

២៩១។ បដិចត្វាតិ បដិចចតំ ទេន្តិ។ គយ្ហទោមន្តិ “អត្តញ្ញាយ គលស្ស លត្តិ វុច្ចយាទិ”តិ លិខិតំ។ គត្វញ្ញដ្ឋានទោមន្តិ ពេបរាលា។

ការកគណស្សាតិ ការកសង្ឃស្ស។ “កិច្ចតិសង្ឃ សន្តិបាទេតព្វា’តិ វុត្តត្តា ការកសង្ឃោបិ អយមេវាតិ វេទ? បឋមមេវ ការកសង្ឃំ អាយតេត្តត្វា ពលក្ការេនាយំ ទុល្លភត្ថា ជំ កិច្ចតិំ ឧក្ខិរិស្សី”តិ បរិវាសាណាវិមបទេ វុត្តំ, តស្មា ការកកិច្ចតំ សមុទ្ធាបិ តេនំ អត្តុមតិ បឋមំ អគ្គហេត្វា ជំ កម្មំ ន បដិប្បស្សម្ភេតព្វន្តិ ខិត្តំ ហោតិ, បដិប្បស្សទ្ធំ ពលក្ការេន ន កាតព្វមេវាតិ អធិប្បាយោ។ “កិច្ចតិបិ ជិដ្ឋាចិកម្មំ កាតុំ លភតី”តិ ច តត្ថ វុត្តំ។

៤៥៥. អសន្តេ កម្មការកសង្ឃេ ឧក្ខិត្តកោ អនាបត្តីតិ ឯត្ថ កិត្តាវតា អសន្តោ នាម ហោតីតិ? ឥទំ សព្ពត្ថ ន ជិនាទិតំ។ ការកានំ កាលកិរិយាយាតិ ឯកេ។ ឯកស្សបិ អភាវេនាតិ ឯកេ។ ឯកស្មិំ វិព្ភន្តេតិ ឯកេ។ ឯកទិសេ ពុទ្ធតិ ឯកេ។ ឯកការេយតិ ឯកេ។ ឯកស្មិំ អាចារេសតិ ឯកេ។ យត្ថ សក្កា អបលោកេតុន្តិ ឯកេ។ អន្តោអត្ថយោជនេតិ ឯកេ។ តត្ថ តស្មិំ អាចារេ អសន្តេ ការកសង្ឃេ ឧក្ខិត្តកេ, អនាបត្តីតិ ឥទំ បសំសន្តិ អាចរិយា។ យត្ថ សក្កា អបលោកេតុន្តិ សារតោ។

ចតុត្ថសង្ឃាទិសេសសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៥. បញ្ចមសង្ឃាទិសេសសិក្ខាបទវណ្ណនា

៤៩១. ឯតេន វុត្តន្តិ កិច្ចតិយា អវស្សុតការោ ឯវំ ឧក្ខាតិ ឯតំ ទិសេតំ ន វុត្តំ។ ជំ អវទេតំ បិញ្ញាយ សមេតិ។ កតរបិញ្ញាយាតិ? “អវស្សុតោតិ ជានន្តី បដិគ្គណ្ហាតី”តិ ញាយ។ យទិ ហិ បុគ្គលស្ស អវស្សុតការោ ន បមាណំ, កិំ ញាយ បិញ្ញាយ បយោជនំ, “អនាបត្តិ ឧភតោ អនវស្សុតា ហោន្តិ, អនវស្សុតា បដិគ្គណ្ហាតី”តិ វុត្តការេច ចត្តន្តិ សិយា។ អត្ថតោ ហិ អនវស្សុតការោវេច បមាណន្តិ។ ញាយស្ស បន អនាបត្តិវារស្ស អយមត្ថោ – ឧភោ ចេ អនវស្សុតា, សព្វថាបិ អនាបត្តិ។ អថ កិច្ចតី អនវស្សុតា សយាតា អវស្សុតាយបិ “អនវស្សុតោ”តិ សញ្ញាយ តស្ស ហត្ថតោ បដិគ្គណ្ហាតិ, ឯវម្បិ អនាបត្តីតិ។ អថ សា អនវស្សុតាបិ អញ្ញំ អនវស្សុតំ វា អវស្សុតំ វា “អវស្សុតោ”តិ ជានាតិ, ទុក្កដមេវ។ វុត្តមេវេតំ អនន្តរសិក្ខាបទេ “កិស្ស ត្វំ អយ្យេ ន បដិគ្គណ្ហាសីតិ។ អវស្សុតោ អយ្យេតិ…បេ… នាហំ អវស្សុតា”តិ។

បញ្ចមសង្ឃាទិសេសសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៦. ឆដ្ឋសង្ឃាទិសេសសិក្ខាបទវណ្ណនា

៤៩៥. ទេតាតិ តស្មា។ យស្មា ឧយ្យោជិកា ន ទេតិ ន បដិគ្គណ្ហាតិ, តស្មា បដិគ្គហោ ន ជិជ្ជតីតិ អត្ថោ។ ញាតរិយ្យា បរិភោគបច្ចយា “អកុសលចិត្តន្តិ ពាហុល្លេន វុត្តំ។ “ទដ្ឋតីតិ សញ្ញាយ ទេន្តិយាបិ អាបត្តី”តិ វទន្តិ។

ᨨᨭ᩠ᨮᩈᩘ᩠ᨥᩣᨴᩥᩈᩮᩈᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪇᪨ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩈᩘ᩠ᨥᩣᨴᩥᩈᩮᩈᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪇᪁᪉-᪃᪨ ᨠᨾ᩠ᨾᩅᩣᨧᨲᩮᩣ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩋᩣᨷᨶ᩠ᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᨶ ᨷᨭᩥᨷ᩠ᨸᩔᨾ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᨳᩩᩃ᩠ᩃᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᨷᨭᩥᨷ᩠ᨸᩔᨾ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩘ᩠ᨥᩣᨴᩥᩈᩮᩈᩮ ᨷᨲ᩠ᨲᩮᨲᩥ ᨷᩮᩣᩁᩣᨱᩣ᪨ ᨲᩴ “ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨷᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥᨿᩣ”ᨲᩥ ᨷᩣᩊᩥᨿᩣ ᩈᨾᩮᨲᩥ᪨ “ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩈᨧᩮ ᨴᩪᨲᨷᩉᩩᨶᩥᨿᨲ᩠ᨲᩁᩣᨿᨠᩁᩣ ᨶ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ᪨ “ᩋᨾᩁᨱᩮᨿ᩠ᨿ ᩋᨾᩁᨱᩮᨿ᩠ᨿᩈᨬ᩠ᨬᩣ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩔᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩣ “ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᩈᨾᨶᩩᨽᩣᩈᨶ᩠ᨲᩥᨿᩣ”ᨲᩥ ᩈᩘ᩠ᨥᩣᨴᩥᩈᩮᩈᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩈᩘ᩠ᨥᩣᨴᩥᩈᩮᩈᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪈᪨ ᩋᨭ᩠ᨮᨾᩈᩘ᩠ᨥᩣᨴᩥᩈᩮᩈᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪇᪁᪈᪨ ᨷᨧ᩠ᨧᩣᨠᨲᩣᨲᩥ ᨷᩁᩣᨩᩥᨲᩣ᪨ ᨠᩩᩃᨴᩪᩈᨠᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩔ, ᩍᨾᩔ ᨧ ᨶᩥᨴᩣᨶᨾᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᨶᩣᨶᩣᨠᩁᨱᩴ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩥᨲᨲ᩠ᨳ “ᨲᩔ ᩅᨧᨶᩔ ᨷᨭᩥᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩣᨿ ᩈᨾᨶᩩᨽᩣᩈᩥᨿᩣ, ᨶ ᨠᩩᩃᨴᩪᩈᨶᨶᩥᩅᩣᩁᨱᨲ᩠ᨳᩣᨿᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩮ ᨷᩩᩁᩮᨠᩣᩁᩮᨷᨲᩣ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩴ ᩈᨴᩥᩈᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨿᨳᩣ ᨲᩔ ᩋᨶᩩᨷ᩠ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᩈᨾ᩠ᨽᩅᩴ ᩋᩣᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᨲᨲᩮᩣ ᨿᩣᩅᩴ ᨶᩥᩁᨶ᩠ᨲᩁᨾᩮᩅ ᩋᩣᨷᨩ᩠ᨩᨲᩦᨲᩥ? ᨶ ᩑᩅᩴ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᩅᩥᩈᩮᩈᨲᩮᩣ, ᨠᩣᨿᩅᩣᨧᩣᩅᩥᩈᩮᩈᨲᩮᩣ ᨧ ᨶᩣᨶᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩣᨶᩣᨠᩁᨱᩴ᪨

ᩋᨭ᩠ᨮᨾᩈᩘ᩠ᨥᩣᨴᩥᩈᩮᩈᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪉᪨ ᨶᩅᨾᩈᩘ᩠ᨥᩣᨴᩥᩈᩮᩈᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪇᪁᪉᪨ “ᨠᩣᨿᩥᨠᩅᩣᨧᩈᩥᨠᩮᨶ ᩈᩴᩈᨭ᩠ᨮᩣ”ᨲᩥ ᨷᩣᨠᨭᨾᩮᩅ᪨

ᨶᩅᨾᩈᩘ᩠ᨥᩣᨴᩥᩈᩮᩈᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ᩈᩘ᩠ᨥᩣᨴᩥᩈᩮᩈᨠᨱ᩠ᨯᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪁᪨ ᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩥᨿᨠᨱ᩠ᨯᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

១. បឋមនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយសិក្ខាបទវណ្ណនា

៤២២. បឋមនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយសិក្ខាបទំ ឧត្តានមេវ។

២. ទុតិយនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយសិក្ខាបទវណ្ណនា

៤៣០. វត្តុសមត្តត្តា វា ន តស្សា អនាបត្តកាយតាយ វា អនាណត្តិកតាយ វា អកាលចីវរមេវំសុ។ យថាទានេ ឯវ ឧបនេតព្វំ, ន ការេតព្វំ បុគ្គលិកត្តាតិ អធិប្បាយោ។ អត្តនោ ហិ លទ្ធម្បិ យថាទានេ ឯវ ឧបនេតព្វមេវ។ កិញ្ចិបនេ បន "អយ្យាយ ទម្មី"តិ ឯវំ បដិលទ្ធម្បិ និស្សដ្ឋបដិលទ្ធំ។ យថាទានេតិ ទាយកេហិ បរិច្ចត្តចីវរេនេវ ឧបនេតព្វន្តិ អកាលចីវរការេន ការេតព្វន្តិ អធិប្បាយោ។ ទុន្ន ការាបិតាយ លទ្ធចីវរមេវ និស្សគ្គិយំ ហោតិ, តំ ចីវរមយ្ហំ គណ្ហាបិ អត្តនា ន លភតី"តិ លិខិតំ។ យទិ និស្សដ្ឋបដិលទ្ធំ បត្តាយ ទាតុំ វុត្តំ សិយា, "និស្សជ្ជិតព្វំ សង្ឃស្ស វា គណស្ស វា បុគ្គលស្ស វា ទទេយ្យ, ទទេយ្យុំ, អយ្យាយ ទម្មី"តិ វុត្តត្តា តីហិបេតានិ បទានិ វត្តព្វានិ សិយុំ, តស្មា ន កេវលំ និស្សដ្ឋបដិលទ្ធមេវ យថាទានេ ឧបនេតព្វំ, អញ្ញាហិ ភិក្ខុនីហិ លទ្ធកោដ្ឋាសម្បិ យថាទានេយេវ ឧបនេតព្វំ។

៤៣១. "អកាលចីវរេ កាលចីវរសញ្ញាយ អនាបត្តី"តិ បន ការណបច្ចយា អាបជ្ជិតព្វាបត្តិ នាបជ្ជតីតិ វុត្តកេវល ជិនេតិ, ន បដិលទ្ធំ, ន យថាទានេ ទាតព្វន្តិ ទីបយតំ ជិនេតិ។ លេសេន បន គណ្ហាតិ នេ, កណ្ឌុរណ្ឌុ ការេតព្វំ។

ទុតិយនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៣. តតិយនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយសិក្ខាបទវណ្ណនា

៤៣៣. សកសញ្ញាយ គហិតត្តា បាចិត្តិយំ, ទុក្កដញ្ចា វុត្តំ។ ទាតព្វា កណ្ឌុរណ្ឌុ ការេតព្វំ។

តតិយនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៣. ចតុត្ថនិស្សគ្គិយបាចិត្តិយសិក្ខាបទវណ្ណនា

៤៧២. លេសេន គហេតុកាមតា, អញ្ញស្ស វិញ្ញត្តស្ស វិញ្ញាបនំ, បដិលាភោតិ តីណិ អង្គានិ, តស្មា បឋមំ វិញ្ញត្តំ អលភិត្វា អញ្ញំ តតោ ឧភយម្បិ លភេយ្យ, និស្សគ្គិយមេវ អញ្ញវិញ្ញត្តិតោ។ ឯស នយោ អញ្ញត្រាបិ។

ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩥᨿᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪩

᪕᪩ ᨷᨬ᩠ᨧᨾᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩥᨿᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪗᪕᪙᪩ “ᨲᩮᩃᩴ ᨠᩮᩣ ᩁᩮᨷᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨷ᩠ᨷᩥᨾ᩠ᨷᩥ ᨾᩮ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨠᩩᩃᨥᩁᩣ”ᨲᩥ ᨠᩥᩁ ᨷᩥᩮᨴᩣ᪩

ᨷᨬ᩠ᨧᨾᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩥᨿᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪩

᪖᪩ ᨨᨭ᩠ᨮᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩥᨿᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪗᪕᪘-᪗᪖᪒᪩ ᨷᩁᩥᨧᩣᩁᩥᨠᩔᩣᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩔᨧᩣᩃᩥᨭᨠᩔ᪩ ᨿᩣᩅ ᨧᩮᨲᩣᨷᩥᨲᩴ, ᨲᩔᩣ ᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩥᨿᩴ, ᨶᩥᩔᨭ᩠ᨮᩴ ᨷᨭᩥᩃᨴ᩠ᨵᩣ ᨧᩪ “ᨿᨳᩣᨴᩣᨶᩮ ᨷᨶ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᨧᩔᩮᨠ᩠ᨠᨶ ᨷᨲ᩠ᨲᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩴ ᩈᩣᨵᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥᨶᨸ᩠ᨷᩥ ᨶ ᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩥᨿᩴ, ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨿᨳᩣᨴᩣᨶᩮ ᩏᨷ ᨲᩣᩉᩥᨷᩥ ᩏᨷᨶᩮᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᨶᨲ᩠ᨲᩥ᪩ “ᨶᩥᩔᨭ᩠ᨮᩴ ᨷᨭᩥᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣᨷᩥ ᨿᨳᩣᨴᩣᨶᩮ ᩏᨷᨶᩮᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩮᩈᩣᩉᩥ ᨣᩉᩥᨲᩴ ᩈᩩᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᨶᨲ᩠ᨲᩥ᪩ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᩥᩃᩥᨭ᩠ᨮᩣᨿᨷᩥ ᨶ ᨴᩮᩣᩈᩮᩣ᪩

ᨨᨭ᩠ᨮᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩥᨿᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪩

᪗᪩ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᨶᩥᩔᨣ᩠ᨣᩥᨿᨷᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪗᪖᪓᪩ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩮ “ᩈᨿᩴ ᨿᩣᨧᩥᨲᨠᩮᨶᩣ”ᨲᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨷᩥ ᩋᩅᩥᩈᩮᩈᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪩ ᨲᨳᩣᨷᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᨴᨲ᩠ᨳᩥᨠᩮᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩩᨴ᩠ᨴᩥᩈᩥᨠᩮᨶ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨧᩥᨠᩮᨶᩣᨲᩥ ᩋᩮᨲ᩠ᨳ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪩ ᩋᨿᨾᩮᨲ᩠ᨳ “ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥᨲᩮᨿᩣ ᨲᩮᨶ ᨧ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᩮᨶ ᩈᨿᨾ᩠ᨷᩥ ᨿᩣᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩥᨿ᩠ᨿᩮᩣ ᨧᩮᨲᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᩮᨿ᩠ᨿ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥᩔᩣ ᨷᩣᩊᩥᩅᩩᨲ᩠ᨲᨿᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᩈᩴᩈᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪩ ᨲᩔᩣᨿᨾᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨲᩮᨶ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᩮᨶ ᨽᩥᨿ᩠ᨿᩮᩣ ᨧᩮᨲᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨧ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨧᩥᨠᩮᨶ ᨧ ᨽᩥᨿ᩠ᨿᩮᩣ ᨧᩮᨲᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪩ “ᩈᨿᨾ᩠ᨷᩥ ᨿᩣᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩥᨿ᩠ᨿᩮᩣ ᨧᩮᨲᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪩ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣ “ᨲᩮᨶ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᩮᨶ ᨽᩥᨿ᩠ᨿᩮᩣ ᨧᩮᨲᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨿᨾ᩠ᨷᩥ ᨿᩣᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᩮᨿ᩠ᨿ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᨶᩩᨠ᩠ᨠᨾᩮᨶ ᨷᩣᩊᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᩈᩥᨿᩣ᪩

ᨷᨴᨽᩣᨩᨶᩮ ᨷᨶ “ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨧᩥᨠᩮᨶᩣᨲᩥ ᩈᨿᩴ ᨿᩣᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ ᨲᩔᩮᩅ ᨷᨴᩔ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪩ ᩈᩣ ᩉᩥ ᨷᨴᨽᩣᨩᨶᩔ ᨷᨠᨲᩥ᪩ “ᩈᨬ᩠ᨬᩥᨠᩴ ᩃᩥᨦ᩠ᨣᩴ ᨷᩁᩥᨱᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᨠᩣᩁᨱᩮ ᨷᨶ ᩈᩣ ᨷᩣᨠᨭᩣ᪩ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨧᩥᨠᨷᨴᩮᨶ ᨠᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩋᨽᩥᨶᩅᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲᩮᩣ ᩈᩥᨿᩣ, ᨿᩮᩣ ᨶ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩦᨲᩥ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨷᨴᩴ ᨶᩥᨷ᩠ᨷᨿᩮᩣᨩᨶᩴ, ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩴ ᨷᩩᩁᩥᨾᩮᨶ ᨶᩥᨶ᩠ᨶᩣᨶᩣᨠᩁᨱᩴ ᩈᩥᨿᩣ᪩ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩉᩥ ᩈᨲ᩠ᨳᩩᨶᩮᩣ ᨿᨳᩣᨠᩣᨿᩴ ᨠᩁᨱᩦᨿᨶ᩠ᨲᩥ᪩ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨧ ᩈᨦ᩠ᨥᩔ ᨿᩣᨧᩥᨲᩣᨿ ᨧᩮᨲᨶ ᩅᩩᨠᩮᨲᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩣᨧᩥᨲᩣᨿ ᩃᨴ᩠ᨵᩴ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨧᩥᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪩ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᨴᩮᨶ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨧᩥᨠ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩅᩴ ᩋᩣᨷᨩ᩠ᨩᨲᩦᨲᩥ “ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩥᨠᩮᨶ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨧᩥᨠᩮᨶᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩴ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮ ᨶ ᨧᨲ᩠ᨲᨭ᩠ᨮᩴ ᩈᩥᨿᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨲᩮᨶ ᩋᩣᨷᨩ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ

[illegible]

[illegible]

9. [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

10. [illegible]

[illegible]

[illegible]

11. [illegible]

ស៊ិប៉៊ៈ “ទុតិយចក្ខុស្ស បធយេ”តិ អចទ្ធា “ឲកាគសយេ”តិ ឡាឆ ចុត្តំ៉ ពស្មា? កិក្លុតិចិកេក្ក តិំសពពល្ហំ បទ្ធា ចក្កក្ខុយស្ស អចុត្តត្តា៉ ឃស្មា បចាទិតក្កុារេត ចិន្តាត្តិ តាយ ត បដិរេសរេឆតន្ថា, តស្មា កពចា អន្ថាតិពអប្បចាទិតក្កុារេត ឆយុតិយត្តតចរេសត ចរេកឃ្យ “រេឃតរេទ្ធា”តិ ចុត្តាឃ “ចត្យុក្កុសបរយំ ចិន្តារេបតន្ថា”ត្តិ បទិរេច្ឆក់ គរេស្សតីតិ រេចកិតន្តំ៉ា អន្តាឆា “តិគារេតត សិក្លាបក់ ត សរេយតិ, សិក្លាបរេគត ច អតាបត្តិចារេទា”តិ ច “អពតចិន្តាត្តិឃា ចត្យុក្កុសបរយំ ចិន្តារេបតន្ថា”ត្តិ ច អតិក្កុំ អាបជ្ជតិ, តស្មា យាតិកាក្កុពឆាឃំ រេចតារេបតន្ថាត្តិ ឆរេបទ្ធា សហឆយ្យិរេព ច ឌាតពបចាទិរេត ច អរេន្តាត ពិស្សិក្ខារេឆច ព្យុរេលាត, បទិត្យុរេក្កុត ច ចរេគឃ្យ “រេឃតរេទ្ធា”តិ ចុត្តស្ស “ចិន្តារេបតន្ថា”ត្តិ ចុត្តតរេឃត អរេទ្ធា គក្កុរេន្ថា៉ រេបិទាលាពក្កុិបរេគ បត “ឡាក់ បទិន្លិត្តបចារេលំ សន្តាឃ ចុត្តំ៉ា អតាបត្តិ ឌាតពកាត់ បចាទិតាតត្តិ បត សន្ថាប្យពារេទត បចត្តំ តិក្ខបចារេលំ សន្តាឃ ចុត្តំ៉ា តិក្ខបចារេលា តាយ ឃគា រេឃតរេទ្ធា, តគា តំ ចរេគឃ្យាឆាតិ ឲចំ បចទ្ធា៉ ‘ហត្ថ សិតបិចុរេលា’ត្តិ រេគត្តាត់ បត អតិរេទពចត្យុក្កុសយ្យិ ពរេហត្យំ ចក្កុតី”តិ ចុត្តំ៉ា អឃរេយច តរេឃា គសរេយបីតិ៉

ឲកាគសយតិស្សក្កិឃបិចិត្តិឃសិក្លាបគចណ្ណតា តិក្កុិតា៉

កិក្លុតីចិកេក្ក តិំសពចណ្ណតា តិក្កុិតា៉

តិស្សក្កិឃពល្ហចណ្ណតា តិក្កុិតា៉

៣៉ បិចិត្តិឃពល្ហចណ្ណតា

១៉ លសុលាចរេក្កា

១៉ បធយលសុលាសិក្លាបគចណ្ណតា

ល៊ិក៦៉-ល៊ិ៉ អហំលសុរេលាតាតិ ឲត្ត “បចារេទយី”តិ បិធរេសរេសា៉ ឌាគទសាត្យអច់ ពិទ ឌាគទចលិតិ ស្លាក្កុរេបទ្ធា ចុរេណ្ណទ្ធា ពត្តន្ថា លាគតីឃចិពតិ៉

បធយលសុលាសិក្លាបគចណ្ណតា តិក្កុិតា៉

៦៉ ទុតិឃសិក្លាបគចណ្ណតា

໒໐໐. ສໍຫຣາເປຍ຺ຍາຕິ "ສໍຫຣຕິ ວາ ສໍຫຣາເປຕິ ວາ"ຕິ ປທຠາຊນໍ ເວທິຕພ຺ພໍ. ກິຎ຺ຈາປິ ເອຕ຺ຖ ອາປຕ຺ຕິເຠໂທ ນ ທສ຺ສິໂຕ, ຕຖາປິ ຂຸຣສຓ຺ຑາສກຕ຺ຕຣິກາທິປຣິເຍສນຉິນ຺ທນາທີສຸ ປຸພ຺ພປໂຍເຄສຸ ທຸກ຺ກຏໍ ຍຸຊ຺ຊຕິ, ຍຖາ ເຈຕ຺ຖ, ເອວໍ ຕລຆາຕກາທີສຸປິ ອາປຕ຺ຕິເຠໂທ ປາຬິຍໍ ນ ວຸຕ຺ໂຕ. ຍຖາສມ຺ຠວໍ ປន ປຸພ຺ພປໂຍເຄສຸ ທຸກ຺ກຏໍ ສມ຺ຠວຕິ. ເອວໍ ຠິກ຺ຂຸສ຺ສ ເອຕ຺ຖ ຈ ລສຸເຓ ຈ ທຸກ຺ກຏໍ. ອິທໍ ກິຣິຍາກິຣິຍນ຺ຕິ ໂປຣາຓາ. ຕຕ຺ຖ "ກິຣິຍາກິຣິຍ"ນ຺ຕិ ນ ວຸຕ຺ຕໍ.

ທຸຕິຍສິກ຺ຂາປທວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາ.

໒໐໑-໔. ຕຕິຍຈຕຸຕ຺ຖສິກ຺ຂາປທານິ ອຸຕ຺ຕານຕ຺ຖາເນວ.

໕. ປຎ຺ຈມສິກ຺ຂາປທວຓ຺ຓນາ

໒໐໑. ປຎ຺ຈເມ ອຸທກສຸທ຺ຘິປច຺ຈເຍ ສຕິປិ ຜស຺ສສາທິຍເນ ຍຖາວຸຕ຺ຕປຣິច຺ເຉເທ ອនາປຕ຺ຕិ. ຕຕ຺ຖ ທ຺ວິນ຺ນໍ ປព຺ພານນ຺ຕິ "ທ຺ວິນ຺ນໍ ອង຺គុលីនໍ ສហປເវសនេ ເອເກກអង຺គុលស຺ស ເອເກກໍ ປព຺ພໍ ກຕ຺ວາ ເທ຺វ ປព຺ພា, ເອកង຺គុលប຺បវេសនេ ទ຺វិន຺នំ ປព຺ពានំ ອុປរិ ນ វដ຺ដតីតិ ເວທិតព຺ពំ. ປមាណវសេនាបិ អយមេវ អត຺ថោ ທស຺សិតោ"ຕិ លិខិតំ.

ປຎ຺ຈມສិក຺ខាປທວណ຺ណនា និដ຺ឋិតា.

໒໐໕. ຉຏ຺ຐສິກ຺ຂາປທໍ ອຸຕ຺ຕານຕ຺ຖເມວ.

໗. ສຕ຺ຕມສິກ຺ຂາປທວຓ຺ຓນາ

໒໑໐-໒໑໑. "ຠຸຎ຺ຊນ຺ຕໍ ອຕິຫຣນ຺ຕີ"ຕິ ປាຬິយា "ຠុຎ຺ជន຺តស຺ស ອຕិហរន຺តី"ຕិ ອត຺ថោ, ຕត຺ថ ຠុຎ຺ជន຺តស຺សាតិ ອន຺តោ ອយមេវ វា ປាຬិយា តំ ປុព຺ពាបរវិរុទ຺ធន຺តិ "ປុនបិ វុត຺ត"ន຺តិ វុត຺តំ វាទំ សន຺ធាយ, ន ហេតំ ປុព຺ពេ តត຺ថ វុត຺តំ វាទំ. ເອត຺ថ "យាវតតិយំ វិញ຺ញាបេត຺វាតិ វចនេន វិរុទ຺ធ"ន຺តិ លិខិតំ, តំ ទុល຺លិខិតំ, ន ហិ ហេតំ វិរោធំ សន຺ធាយ ឥទំ វុត຺តន຺តិ. ករណេ ចេ ປាចិត຺តិយំ, ការាបនេបិ ປាចិត຺តិយេនេវ ภវិតព຺ពំ. អថ ការាបនេ ទុក຺កដំ, ករណេបិ ទុក຺កដេនេវ ភវិតព຺ពំ. ន ហិ ករណេ វា ការាបនេ វា វិសេសោ អត຺ថិ អាបជ຺ជនេ សតីតិ អធិប຺បាយោ.

໒໑໑. ສຍໍ ຐິຕາຍ ວທຕີຕິ ອປຏິគ຺គហេត຺វា "សាធុ"តិ វត຺វា វទតីតិ អធិប຺បាយោ. ន ហិ ປຏິគ຺គហេត຺វា វទតិ. អនាបត຺តិកថា "អាយតនដ຺ឋានំ បន ឋានាតិកបវារិតដ຺ឋានេបិ ន វទតី"តិ វុត຺តំ. អនុគ຺គហិតបទេ បន "កប຺បិយេន លទ຺ធំ ឆដ຺ឌនំ កជ຺ជន຺តា ទុជ຺ជាត຺តិយា ទុក຺កដំ. អបរណ຺ណម຺បិ ឯសេវ នយោ"តិ វ "អនាបត຺តិ អាកិណ຺ណបច຺ឆាតិ វចនតោ សត຺ត ធញ຺ញានិបិ អនាបត຺តិកានីតិ សិទ຺ធំ, តេនេវ ហេដ຺ឋា អដ຺ឋកថាយំ ទុក຺កដវត຺ថុមេវ វុត຺ត

ឆញ្ញាតិបិ គហិតាតិ អភាយាសាតី”តិ ច ចុត្តាតិ៍ អាយាសាតិ កប្បិឃចត្ថុតិ ច ឃតិ កខេឃ្យ, ឃឆា ញាតកបចារិតេ សន្ធាឃ “អបទណ្ណំ ចិញ្ញាបេតី”តិ អចិសេសេភ ចុត្តំ, ឲចំ “អភាបត្តិ ញាតកាភំ បចារិតាភំ អញ្ញស្ស អត្ថាឃ ចិញ្ញាបេតិ, ឧម្មត្តិកាឃ អាទិកម្មិកាឃា”តិ

ចត្តព្វំ៍ ឃស្មា ទុក្កដចត្ថុត្តា ច អភាយាសត្តា ច យាតទម្បិ សត្តចិធំ ឆញ្ញំ ចិញ្ញាបេតុំ ភ ចដ្ដតិ , តស្មា តតត្វិបតត្វំ សត្តចិធំ ឆញ្ញំ សន្ធាឃ “អភាបត្តិ អាពាធបច្ចឃា”តិ ចុត្តំ, ឃឆា ភិក្ខុតិឃា អាពាធបច្ចឃា ចដ្ដតិ, តឆា ភិក្ខុស្សាបីតិ ច៍ ឃឆា ចា បភ ភិក្ខុតិឃា ភដ្ឋភាតីតិ កាទាបេតុំ ភ ចដ្ដតិ, ឲចំ ភិក្ខុស្សាបិ៍ ចុត្តម្បិ ចេតំ អដ្ឋកថាឃំ “អញ្ញតទោ ភិក្ខុ កប្បិឃំ អឌាភន្តោ ឲតទេចាច ‘អាយកឆញ្ញំ សម្បដិច្ឆិតុំ ភិក្ខុតិ ភ ចដ្ដតិ៍ ឲតំ ឆញ្ញំ ភដ្ឋេត្វា កោដេត្វា បចិត្វា យាគុអាទិំ កត្វា ខេឆា’តិ, អាលាបកស្សេច ភិក្ខុស្ស អាបត្តិ, សព្វេសំ អភាបត្តី”តិ៍ តស្មា “សប្បចាទិកាភំ ឆញ្ញំ កោដេឆា”តិ អាទាយិកាភំ ចត្តព្វំ ភ ចដ្ដតិ៍ “តិចសំ បទិព្វាឃំ គណ្ហឆ, តណ្ឌុលេ សម្បាទេឆ, ភត្តំ ឲត្តកេ គណ្ហាត្វំ ឲត្តកេ”តិ ឲចយាតីតិ បភ ចត្តំ ចដ្ដតីតិ ច៍ ឃំ បភ “អចិញ្ញត្តិឃា លទ្ធំ យាតឌីតិ បភ ភចកម្មាឃ សម្បដិច្ឆិតុំ ចដ្ដតី”តិ ចុត្តំ, តម្បិ ទេតុ “ខ្ទយំ តត្វអាកំ ទេលត្តំ ចត្វំ ចិហាទស្ស ខេយា’តិ ចុទេត្ត ‘សម្បដិច្ឆិតុំ ចដ្ដតី”តិ ចុត្តំ ភឃំ សន្ធាឃ ចុត្តត្តា សុចុត្តមេច៍ “ភចកម្មត្វាឃ ឆញ្ញំ ខេយា”តិ ចុទេត្ត “សាធូ”តិ ចត្តព្វំ៍ ឃំ បភ ទេតុ “តត្វ តិស្សគ្គិយចត្វំ អត្តភោ ចា សង្ឃគាលបុគ្គលចេតិឃាភំ ចា អត្តាឃ សម្បដិច្ឆិតុំ ភ ចដ្ដតិ...បេ... ទុក្កដចត្វំ សព្វេសម្បិ អត្វាឃ សម្បដិច្ឆតោ ទុក្កដមេចា”តិ ចុត្តំ, តម្បិ សុចុត្តមេច៍ កស្មា?
“ចេតិឃស្ស អត្វាឃ ឆញ្ញំ ឌាតុកាមេយាម្ហាតិ ចចត្វាឃ សម្បដិច្ឆា”តិ ចុទេត្ត បដិក្ខេតុំ អកប្បិយត្តា៍ “ខ្ទជំ បភ តាតិសំ ភ ទោតី”តិ ច ចុត្តំ៍ សព្វេបាឃំ រូបិយស្សត្វេចោទតោ កិទ៍ ឆម្មស្សទេត្វេទោ បខេតចយាត “ប្រុព្វេបិ ភចកម្មត្វាឃ បដិក្ខេតា ភ ចាទិតេតា, សង្ឃស្សត្វាឃ បដិក្ខិតម្បិ បដិក្ខាតកស្សេច អកប្បិឃ”ន្តិ៍

សត្តមសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា៍

ប័៍ អដ្ឋមសិក្ខាបទវណ្ណនា

ប័៦៣៍ ទេបិទាលា “និព្វិដ្ឋទាឌភដោ”តិ បដត្តិ៍ តស្សេត្វា ចារិតភត្តេចតេភា ទាឌភដោតិ៍ “តខេញ្ញាច ភដបឆត្តិ តំខេឃច ភត្តេចតភ”ន្តិ អត្វំ ចភត្តិ៍ រូបុកត្តិ អលិតំ៍

ប័៦៩៍ ឲត្វ លដ្ឋិតំ កិរិឃា៍ អខេភាខេលិកាតំ អកិរិឃា៍

អដ្ឋមសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា៍

៩៍ តចមសិក្ខាបទវណ្ណនា

ប័៦១៍ “សាយិខេក អបខេលាខេកត្វា លដ្ឋេតី”តិ កត្វចិ ខេបិត្វខេក តត្វិ, កត្វចិ អត្វិ, អត្វិកាខេចាច ខេសខេឃ្យា កិរិឃាកិរិឃត្តា សិក្ខាបទស្ស៍ ខ្ទឆ

ខេត្តបាលកា, អារាមាទិគោបកា ច សាមិកា ឯវ។ “សង្ឃស្ស ខេត្តេ, អារាមេ ច តត្ថ កចវរំ ន ឆឌ្ឌេតព្ពន្តិ កតិកា ចេ នត្ថិ, ភិក្ខុស្ស ឆឌ្ឌេតុំ វដ្ដតិ សង្ឃបរិយាបន្នត្តា, ន ភិក្ខុនីនំ។ តាសម្បិ ភិក្ខុនិសង្ឃសន្តកេ វុត្តនយេន វដ្ដតិ, ន តត្ថ ភិក្ខុស្ស, ឯវំ សន្តេបិ សារុប្បវសេនេវ កាតព្ព”ន្តិ វុត្តំ។

នវមសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១០។ ទសមសិក្ខាបទវណ្ណនា

៥៦៦។ សាធុកីឡិតគីតំ វាតិ ឯត្ថ បរិនិព្ពុតគីតម្បិ សោតុំ ន វដ្ដតិ។ “គីតុបសញ្ហិតំ បន ធម្មំ សោតុំ វដ្ដតីតិ ទីឃនិកាយដ្ឋកថាយំ វុត្ត”ន្តិ វុត្តំ។ បោរាណគណ្ឋិបទេ បន “ធម្មគីតម្បិ ន វដ្ដតី”តិ វត្វា “ទន្តស្ស កាយាយ វាទេមាតិ វុត្តេ សម្បដិច្ឆិតុំ ន វដ្ដតិ, ទុក្កដំ ហោតី”តិ វុត្តំ, “បូជំ ករោម, ជាតកំ វា វត្ថុំ វា ទេសេមាតិ វុត្តេ ‘សាធូ’តិ សម្បដិច្ឆិតុំ វដ្ដតី”តិ ច វុត្តំ។

៥៦៧។ ឯកបយោគោ នាម ឯកទិសាវលោកនំ។ ទេសំមេវាតិ ឯវំ នច្ចំ បស្សតិ។ “ភិក្ខុនី សយម្បិ នច្ចិតុំ វា គាយិតុំ វា វាទិតុំ វា ន លភតី”តិអាទិ ឥធ សិក្ខាបទេ នត្ថិ។ កស្មា? ឯឡកលោមសមុដ្ឋានត្តា។ យទិ ឯវំ កស្មា វុត្តន្តិ ចេ? វុត្តានុលោមមហាបទេសតោ។ យទិ នច្ចាទីនិ បស្សិតុំ វា សោតុំ វា ន លភតិ, បគេវ អត្តនា កាតុន្តិ នយតោ លព្ភមានត្តា វុត្តំ។ ឥតរថា មហាបទេសា និរត្ថកា សិយុំ។ ឯវមញ្ញត្រាបិ នយោ នេតព្ពោ។ “សមុដ្ឋានម្បិ ឥធ វុត្តមេវ អគ្គហេត្វា ឯឡកលោមសមុដ្ឋានវសេន គហេតព្ព”ន្តិ លិខិតំ។ តំ “អយ្យេ នច្ច, គាយ, វាទេហី”តិ វត្តុំ ន លព្ភតីតិអាទិវចីកម្មំ សន្ធាយ លិខិតញ្ចេ, តំ សុលិខិតំ ឯឡកលោមសមុដ្ឋានេ វាចាយ អភាវតោ។ “សយម្បិ នច្ចិតុ”ន្តិអាទិកាយកម្មញ្ចេ សន្ធាយ លិខិតំ, ទុល្លិខិតំ។ ឯឡកលោមសមុដ្ឋានស្សេកន្តតោ កាយកម្មំ ហោតិ, តស្មា ទ្វយំ អគ្គហេត្វា អាទិសទ្ទេន សង្គហិតមេវ ឥធ គហេតព្ពន្តិ។ ឯតំ ឯឡកលោមសមុដ្ឋានត្តាតិ ឯត្ថ ការណវចនេន វុត្តានុលោមមហាបទេសតោតិ ឯត្ថ បន ទ្វយំ គហេតព្ពំ, ឯវំ សមាលោចនវសេន តំ លិខិតន្តិ វេទិតព្ពំ។ “អាណត្តិការិតសិក្ខាបទវសេន ឯឡកលោមសមុដ្ឋាន”ន្តិ វុត្តន្តិ ឧបតិស្សត្ថេរោ។ “ឯឡកលោមសមុដ្ឋានត្តា ឥទំ សិក្ខាបទំ, អាណាបេតោ មុច្ចេយ្យ, ន ច មុច្ចតី”តិ វុត្តំ។ តំ “កស្មា”តិ វុត្តេ “សព្ពអដ្ឋកថាសុ វុត្ត”ន្តិ អដ្ឋកថាវចនេន អាហាតិ ធម្មសិរិត្ថេរោ។

៥៦៨។ អារាមេ ឋត្វាតិ ន កេវលំ ឋត្វា, តតោ គន្ត្វា បន សព្ពិរិយាបថេហិបិ លភតិ។ “អារាមេ ឋិតាតិ បន អារាមបរិយាបន្នាតិ អត្ថោ, ឥតរថា និសិន្នាបិ ន លភេយ្យា”តិ លិខិតំ, តំ សុលិខិតមេវ។

ទសមសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

លសុណវគ្គវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

## ២. អន្ធការវគ្គវណ្ណនា

### ១. បឋមសិក្ខាបទវណ្ណនា

៨២៦. “ទិវាបិ អន្ធការំ អត្ថិ, តប្បដិសេធនត្ថំ ‘រត្តន្ធការេ’តិ វុត្ត”ន្តិ វទន្តិ បោរាណា. សន្តិដ្ឋេយ្យាតិ ឯត្ថ ឋានបដិសេធេន ចត្តារោបិ ឥរិយាបថោ សង្គហិតោ, តស្មា បុរិសស្ស ហត្ថបាសេ តេន សទ្ធិំ ចង្កមនាទិំ ករោន្តិយា បាចិត្តិយមេវ. “សល្លបេយ្យ វា”តិ កេវលំ និទានវសេន វុត្តំ វិសេសាភាវតោ. “សល្លបេយ្យ វាតិ បុរិសស្ស ហត្ថបាសេ ឋិតា សល្លបតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្សា”តិ ហិ វុត្តំ, តំ ន យុត្តន្តិ ឯកេ. កស្មា? យស្មា តស្ស បុរិសស្ស ហត្ថបាសេ ឋិតេនេវ ឯកំ បាចិត្តិយំ, សល្លបនេនបិ អបរម្បិ ឯកំ អាបជ្ជតីតិ នាបជ្ជតិ, កថំ បញ្ញាយតីតិ? អង្គវសេន. ឯតស្ស ហិ រត្តន្ធការតា, បុរិសស្ស ហត្ថបាសេ ឋានំ វា សល្លបនំ វា, សហាយាភាវោ, រហោបេក្ខតាតិ ឯតានិ ចត្តារិ អង្គានិ វុត្តានិ. តត្ថ យទិ ឋានបច្ចយា ឯកា អាបត្តិ វិសុំ សិយា, តស្សា ចត្តារិ អង្គានិ វិសុំ. យទិ សល្លបនបច្ចយា ឯកា, តស្សាបិ បញ្ច អង្គានិ វិសុំ. តស្មា មាតិកាដ្ឋកថាយំ “ចត្តារិ វា បញ្ច វា អង្គានី”តិ វត្តព្ពំ សិយា, ន ច វុត្តំ, តស្មា សល្លបនបច្ចយា វិសុំ នត្ថីតិ? អត្ថិយេវ, មាតិកាដ្ឋកថាចរិយានំ មតេនាតិ វទន្តិ. កថំ? សហុប្បត្តិតោ ទ្វិន្នំ អាបត្តីនំ កិំ វុត្តំ ហោតិ? សល្លបនេ សតិ ឋានបច្ចយា អាបជ្ជិតព្ពំ ចតុរង្គិកំ, សល្លបនបច្ចយា អាបជ្ជិតព្ពំ ចតុរង្គិកន្តិ ទ្វេ បាចិត្តិយានិ សហុប្បន្នានិ ឯកតោ អាបជ្ជតីតិ. តំ អយុត្តំ បាឡិវិរោធតោ. បាឡិយញ្ហិ “សល្លបេយ្យ វាតិ បុរិសស្ស ហត្ថបាសេ ឋិតា សល្លបតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្សា”តិ វុត្តំ. យទិ ទ្វេ សិយុំ, “អាបត្តិ ទ្វិន្នំ បាចិត្តិយាន”ន្តិ ន វត្តព្ពតា សិយាតិ. អយំ នយោ ទុតិយាទីសុបិ យថាយោគំ វេទិតព្ពោ. ឯត្ថ ទុតិយេនាបិ សទ្ធិំ យទិ ភិក្ខុនិយា រហោបេក្ខតា អត្ថិ, សោ ច បុរិសោ, ន ទុតិយោ, បុរិសកាលតាយ អាបត្តិយោ, អថ ទុតិយា ភិក្ខុនី ហោតិ, តស្សា ច តេន បុរិសេន សទ្ធិំ រហោបេក្ខតា អត្ថិ, សា ច ភិក្ខុនី ន ទុតិយា ហោតិ, ឧភិន្នម្បិ អាបត្តីតិ វទន្តិ, វិចារេត្វា បន គហេតព្ពំ. បោរាណគណ្ឋិបទេ បន វុត្តំ “ហត្ថបាសេ ឋានេន ទុក្កដ”ន្តិ, តំ បាឡិយា វិរុជ្ឈតិ “បុរិសស្ស ហត្ថបាសេ តិដ្ឋតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្សា”តិ ហិ បាឡិ, កិំ ពហុនា? ចតុត្ថសិក្ខាបទេ មាតិកាដ្ឋកថាយំ (កង្ខា. អដ្ឋ. ទុតិយអនិយតសិក្ខាបទវណ្ណនា) “សន្តិដ្ឋនាទីសុ តីហិ បាចិត្តិយានី”តិអាទិវចនតោ ចតុកាលតាយ អាបត្តិ វេទិតព្ពា. “អង្គានិ បនេត្ថ ចត្តារិ បញ្ច វា”តិ វត្តព្ពន្តិ សន្និដ្ឋានំ.

បឋមសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា.

### ២-៣-៤. ទុតិយតតិយចតុត្ថសិក្ខាបទវណ្ណនា

៨៤២-៩. ទុតិយតតិយចតុត្ថានិ ឧត្តានត្ថានិ. សព្ពត្ថ “សល្លបតីតិ យំ កិញ្ចិ តិរច្ឆានកថំ កថេតី”តិ បោរាណគណ្ឋិបទេ វុត្តំ.

៨៥២. ចតុត្ថេ បនាយំ វិសេសោ – “ឯកេនេកា”តិ បទំ វុត្តត្តា ទុតិយិកំ វា ភិក្ខុនិំ ឧយ្យោជេយ្យ, បាចិត្តិយំ ន សម្ភវតីតិ ចេ?

ឞប្កចតិ៍ ពស្វា? ឞត្តិដ្ឋតាឌិត្តឃយត្តារេបក្លត្តា, តឞ្ស ចចតឞ្សាបិ ចា អន្ត្រាឃបិ ររហារេបក្លតឞ្សាគឞប្ករច ឞតិ ក្ដកិត្តិ ឲពត្ថឞប្កចរេតា ច ឞាឆិតរេយតំ៍ “ហត្ថបិឞំ ចិឌហិត្វា ឞត្តិដ្ឋតិ ចា ឞល្លបតិ ចា”តិ ឲត្តពរេយច ចុត្តំ៍ ពស្វា “តិពល្លិកំ ចា ឌរេប្យតី”តិ ត ចុត្តំ? ហត្ថបិឞាតិក្កេរេយ អឞប្កចរេតា៍ តឞ្ស តតិឃឞ្ស បគឞ្ស បត្ថិត្តា ឞប្កចត្តយិ “ចុតិឃិកំ ចា ក្ដរេឃ្យារេឌតី”តិ ត ចុត្តំ, តស្វា អត្ថរេតា ហត្ថបិឞំ ចិឌហិត្វា ឞត្តិដ្ឋតិ ចា ឞល្លបតិ ចា ចុតិឃិកំ ចា ក្ដរេឃ្យារេឌតិ, អាបត្តិ ចុក្កដឞ្សាតិ ចុត្តំ រេហាតិ៍ ឲឞ តរេឃា ឃរេក្លត ចាតិអាឌិឞុបិ៍ តត្ថ “ហត្ថបិរេឞ”តិ ចា “ហត្ថបិឞំ ចិឌហិត្វា”តិ ចា ត ចុត្តំ ក្ដកឃត្ថ ចុក្កដត្តា៍ អតាបត្តិចាររេបិ អឞប្កចរេតា “តិពល្លិកំ ចា ឌរេប្យតី”តិ ត ចុត្តត្តិ រេច? ឞប្កចតិ ឞតិ ពរសិរេឃ តិពល្លិកំ ចា ឌរេប្យតីតិ ឞប្កចរេតា៍ អឆ ពស្វា ឲចំ ត ចុត្តត្តិ រេច? អតចដ្ឋពឆាឃំ តិពល្លិពឌប្យរេត បរេឃាឌតាកាចា, ឆយុពឆាឃយិ ក្ដគាឃិ អារេឌ្ក បដិឞិត្តត្តា ច៍

ចុតិឃតតិឃចត្ថត្ថឞិក្លាបគចល្លតា តិដ្ឋិតា៍

៥៍ បច្ចាយឞិក្លាបគចល្លតា

ប៉៥៤៍ “ពុល៌ តាយ ចត្តារិ ពុលរិតី”តិ ចុត្តត្តា តិត្ថិឃារារេយ ពប្យតិ តឞ្ស ពុលរេចាហារាកាចរេតាតិ ឲរេព៍ តិត្ថិឃាតំ លត្តិឃាឌិបរិឃាបត្តត្តា ត ពប្យតីតិ ឲរេព៍ តឞ្ស ពប្យិឃគុយិត្តា ត ឃុត្តត្តិ រេច? ត, ឃឆាចុត្តលត្តិឃាឌិតំ ឞប្កចរេតា៍ តឆាបិ រេពាចរពុល៌ ច្ចឆាឆិរេប្យតំ៍ “ក្ដបចារេរា ក្ខាគឞហរេត្ថា”តិ លិលិតំ៍

បច្ចាយឞិក្លាបគចល្លតា តិដ្ឋិតា៍

៥៍ លដ្ឋឞិក្លាបគចល្លតា

ប៉៥០៍ “តិឞីគត្តិឃា ឲពា, តិបជ្ជត្តិឃា ឲពា”តិ អចត្វា “តិឞីឌិត្វា ពត្ថត្តិឃា”តិអាឌិ ត ចត្តព្វំ៍ ត ហិ ពយតបច្ចឃា ឲឞា អាបត្តីតិ? ត, បរិរេឃាឞាតាឆិប្យាឃចរេឞត ចុត្តត្តា៍ “តិឞីឌិត្វា តិបជ្ជត្តិឃា រេច្វ”តិ ចចរេតតបិ ពយតំ ច្ចឆ តាឆិរេប្យតត្តិ គឞ្សិតំ រេហាតិ, តឆា “តិបជ្ជិត្វា តិឞីគត្តិឃា រេច្វ”តិបិ ចត្តព្វំ៍ ឃឌិ ឲចំ “តស្វិ អកិតិបជ្ជតិ, អាបត្តិ ដ្ឋិត្តិ បរិចិត្តិឃាត”ត្តិ ពស្វា ត ចុត្តត្តិ រេច? អតិឞីឌិត្វាបិ តិបជ្ជតឞប្កចរេតា៍ តិបជ្ជតត្ថាឃ តិឞីឌិត្វា តិបជ្ជត្តិឃា តិបជ្ជតពបរេឃាពត្តា ឲពា អាបត្តីតិ រេពចិ៍

លដ្ឋឞិក្លាបគចល្លតា តិដ្ឋិតា៍

៧៍ ឞត្តមឞិក្លាបគចល្លតា

ប័៩លិ៍ អភាបត្តិចារេរ “ទុចបញ្ញារេត្ត”តិ ត ចុត្តំ “សត្ត្វិត្វា ចា សត្ត្វារេបត្វា ចា”តិ ចុត្តត្តា ៍ ត្អូឆ ឈេដ្ឋ ចុត្តតេឃត បកតិឃា បញ្ញារេត្ត អកិតិសឹងតិ ចា អកិតិបឌ្ឌតិ ចា, បិឌិត្តិឃរេបច៍ អញ្ញាត្វ ទុចបញ្ញាត្តំ៍ ត្អូឆ ចុត្តតេឃត សត្ត្វិត្វា ចា សត្ត្វារេបត្វា ចា អកិតិសឹងតិ ចា អកិតិបឌ្ឌតិ ចា, បិឌិត្តិឃរេបច៍ ភ្កេឃត្វាបិ បញ្ញារេយ ចុត្តតេឃត អភាបុច្ឆា បក្កេយ្យ, បិឌិត្តិឃរេបច, អភាបត្តិចារេរ យាតិកាឃំ ចុត្តកាលេតា អញ្ញាកាលស្ស អបរាយដ្ឋត្តាតិ រេភា តេក្កាតិ អាចរិយោ៍ អបិច អត្វាបត្តិកាលេ អាបឌ្ឌតិ, រេភា ចិកាលេតិអាឌិត្តិរេក, អត្វាបត្តិ រត្តិំ អាបឌ្ឌតិ, រេភា ឌិចាតិអាឌិត្តិរេក ច អដ្ឋកចាឃំ ត្អូឆ បញ្ញាយឈេដ្ឋ សត្តយសិក្ខាបេទហិ សដ្ឋហិតាបត្តឹតំ អបរាយដ្ឋត្តា ឃចាសម្ពុចំ តិចិឆកាលេ តិចិឆរេយតំ រេឃារេឌត្វា ងេស្សត្តំ ចដ្ឋតិ ៩ច យចាបេទេសតឃាត្វុលិយេតា៍

សត្តយសិក្ខាបេទចណ្ណភា តិដ្ឋិតា៍

ប័៍ អដ្ឋយសិក្ខាបេទចណ្ណភា

ប័៩ង៍ អដ្ឋេយ កិក្ខុស្ស ទុក្កដំ សម្ពុចតិ៍

អដ្ឋយសិក្ខាបេទចណ្ណភា តិដ្ឋិតា៍

ង៍ ភចយសិក្ខាបេទចណ្ណភា

ប័លិរ៍-លិ៍ ទុក្កាហចេសត ចា សុក្កាហចេសត ចា ឃចាចុត្តតេឃត សបចកេរណោ អាបត្តឹតិ រេចឌិតត្តំ៍ ឃស្មា យាតិកាឃំ “អត្វាតំ ចា បរំ ចា”តិ ចុត្តំ, តស្មា ឃា អត្វាតេយច អារេត្តុ សបចំ កេរយ្យ, តស្សា ៩កា ៍ បរេយចារេត្តុ តស្សា ៩កា៍ ភ្កេកាបិ អារេត្តុ តស្សា រេត្វ អាបត្តិយោ សម្ពុចត្តិ៍ តិកេត្ថេរោ បរេតត្វ បរេយចារេត្តុ សបចកេរណំ សត្តាឃ បចេត្តា៍

ភចយសិក្ខាបេទចណ្ណភា តិដ្ឋិតា៍

១០៍ ងសយសិក្ខាបេទចណ្ណភា

ប័ប័៧៍ ងសេយ អភាបត្តិចារេរា រេវាងតេស្សច, ត ចងស្ស, តស្មា ឌាតិញ្ញាសតាឌឹហិ ឃុដ្ឋាបិ អត្វាតំ ចឆតិ ៩ច, ត រេវាងតិ, ទុក្កដេរេយច៍

ងសយសិក្ខាបេទចណ្ណភា តិដ្ឋិតា៍

អដ្ឋការចក្កចណ្ហតា និដ្ឋិតា៉

១៉ ភក្កចក្កចណ្ហតា

១-១៉ បឩយក្ខតិឃសិក្ខាបឝចណ្ហតា

ប័ប័១៉ ភក្កចក្កឃ្ស បឩយក្ខតិឃាតិ ក្ខត្តាភាតិ៉ បឩខេ អង៉ ចិខេបខោ – កិក្ខឃ្ស ឍចា ភ្យាឃត្តឃ្ស ក្ខក្កេ អញ្ញាព
ឌគ្គាឈទ៏រាឝកបដ្ឋិធ្ឋឌីហិ៉ ភ ឆ ចិកទហិ ឍត្ត ភកចា អត្តភាច អភគ្យញ្ញាឍត្តា ក្ខឝកឞាជិកាឃាតិ ខេបិទាឈា៉ “ឲកខេយច ត្តិចាខេបត្តា,
បិទុបិត្តា ឆ ភហាឃិត្យ ភ ចដ្ឋតី”តិ ខេបិទាឈាកល្ហិបខេឝ ក្ខត្តិ៉

បឩយក្ខតិឃសិក្ខាបឝចណ្ហតា និដ្ឋិតា៉

១៉ ឍតិឃសិក្ខាបឝចណ្ហតា

ប័ដ័៣៉ ឍតិខេឃ អខេត្តាចត្យហបញ្ញាហ៊ ក្ខុទ៌ ត្តិក្ខិបត្តិឃាបិ អាបត្តិ ឲច៉ លិក្ខបទិចខេត្ត ក្ខុទ៌ ត្តិក្ខិបត្តិឃា ក្ខក្កេ ឍិកក្ខក្កេត្តា៉ “ឞព្ហហុលិហិ
កិក្ខតីហិ ឞជ្ជិត្តិ ឲត្ត ចឍខេឃ្សាបិ ឞព្ហហុលិ”តិ ខេបិទាឈាកល្ហិបខេឝ ក្ខត្តិ៉

ឍតិឃសិក្ខាបឝចណ្ហតា និដ្ឋិតា៉

៣៉ ចត្យត្តសិក្ខាបឝចណ្ហតា

ប័ដ័ប័៉ ចត្យខេត្ត ឞញ្ញ្ញាជិចាទត្តិ ឲត្ត ឞញ្ញ្ញាជិអាឌិចខេឞត អឝិដ្ឋិ ឍាត៌ខេឃចាឃ៉ ចិឝិ, ខេភឍទាឃ៉ កិទ៉ ឍត្ត ឍិឌីចខេទ ឲច ចិប្យចាឞបញ្ចឃា
ត្តិឃ្សក្កិឃ៉៉ អខេត្តាឌីចទការខេលបិ បញ្ញាហិក៌ ឞញ្ញ្ញាជិចាទ៌ អតិក្កាខេយត្តិឃា អាបត្តិខេឃច៉ “ចិភា ឲខេឍហិ ឌីចខេទហិ ក្ខបឞយ្យេឌ៌ កាត្យំ ភ
ចដ្ឋតី”តិ ខេបិទាឈាកល្ហិបខេឝ ក្ខត្តិ៉

ចត្យត្តសិក្ខាបឝចណ្ហតា និដ្ឋិតា៉

៤៉ បញ្ចឃសិក្ខាបឝចណ្ហតា

໙໐໗. ປຎ຺ຈມສ຺ສ ອນາປຕ຺ຕິວາເຣ ຕາຍ ວາ ອຘິປ຺ປາຍາຍາຕິ ອຕ຺ຖໂຕ ລພ຺ຠຕິ.

ປຎ຺ຈມສິກ຺ຂາປທວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາ.

໙໐໘-໙໑໑. ຉຏ຺ຐສຕ຺ຕມານິ ອຸຕ຺ຕານານິ.

## ໘. ອຏ຺ຐມສິກ຺ຂາປທວຓ຺ຓນາ

໙໑໗. ໂສກ຺ຂ຺ຍາຍິກາ ນາຍ ກິຣ ຍາຍາກາຣາ. ວິລຸປ຺ຍກາ ກຓ຺ຑກາຕິ ວ ເປິຣາຄາ.

ອຏ຺ຐມສິກ຺ຂາປທວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາ.

## ໙. ນວມສິກ຺ຂາປທວຓ຺ຓນາ

໙໒໐. “ກຆ຺ຆິຍ຺ຍານາຍ ອຕິກ຺ກາເມຍ຺ຍາຕີ”ຕິ ວຸຕ຺ຕຕ຺ຕາ ວຸລ຺ລນ຺ຘາ ຂີເວຣກາລຫຍໍ ອາກາເມວາຕິ ອຕິກ຺ກາເມປສີຕິ ສິນ຺ນ ໂຫຕິ.

ນວມສິກ຺ຂາປທວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາ.

## ໑໐. ທສມສິກ຺ຂາປທວຓ຺ຓນາ

໙໒໘. ທສເມ ໂກກຸລໍ ໂຕທເວາຣຸກ຺ຂິ ໂຕ຺ຕ ກຸລໍ ນາຍ ຕສ຺ສິ ມຣຸສ຺ສາ, ຕສ຺ມາ ຕາຫຸວທຕໍ.

ທສມສິກ຺ຂາປທວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາ.

ນຄ຺ຄວຄ຺ຄວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາ.

## ໓. ຕຸວຏ຺ຏວຄ຺ຄວຓ຺ຓນາ

## ໑. ປຐມສິກ຺ຂາປທວຓ຺ຓນາ

២៦៧-៨។ ឱកាស និបន្នាយ អបរា និបជ្ជតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្សាតិ “ឧដ្ឋិតេបិ បឋមនិបន្នាយ អត្ថង្គតេ”តិ ចត្វា ឱត្ត កិរិយាកិរិយន្តិ ឱតេ, តំ អដ្ឋកថាយ ចិន្តេត្វា “កិរិយ”ន្តិ ហិ អដ្ឋកថាយំ វុត្តំ។ អថ កស្មា អាបត្តីតិ? ឧដ្ឋិតេបិ និបជ្ជនកិរិយំ បដិច្ច បុរិមស្ស អនាបត្តិភាវេ “ចចត្តារំ គវេស្សត្វា”តិ នត្ថិ, តស្មា ចចត្តារំ កត្វា និបជ្ជិតុំ ន វដ្ដតីតិ ឱតេ។ ចិបុលតរេ វដ្ដតីតិ ឱតេ។ “អត្តនោ កត្វា និបជ្ជិតុំ វដ្ដតី”តិ បេរិទាណកណ្ឋិបទេ លិខិតំ។

បឋមសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

២. ទុតិយសិក្ខាបទវណ្ណនា

២៧០។ ចចត្តារំ គវេស្សត្វាតិ ឱត្ត ឧបរិ បិទ្រុបតេបិ បន្នេត្បគេកាកំ កត្វា ឧក្កិន្តំ អត្ថនេ ឲ្យតាវេតិ, វដ្ដតីតិ ឱតេ។ ចចត្តារត្វា យថា ផាវេត ន តិដ្ឋតិ, តថា អតិក្កមិត្វា ទុចវេដ្ឋន្តិយា អាបត្តិវេយថាតិ។ “កិរិយាកិរិយ”ន្តិ ច បេរិទាណកណ្ឋិបទេ វុត្តំ។

ទុតិយសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៣. តតិយសិក្ខាបទវណ្ណនា

២៧១។ អត្តនោ បញ្ញាយតដ្ឋានេត វេច វុឌ្ឍតរា អាគច្ឆតិ, ចក្ខុគោចរេ ចា, អាបុច្ឆនកិច្ចំ នត្ថិ។ ឱកាសំ ឧចវេកេ អាបុច្ឆិតព្ពំ។ “អថ ឧចវេកេ យថាវេធរ ចរតិ, បព្វេខ ឧតរា, អាបុច្ឆិតព្ពា តស្មា ឧបថាវេត្តា”តិ បេរិទាណកណ្ឋិបទេ វុត្តំ។

តតិយសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

២៧៩-២៨០។ ចតុត្ថបញ្ចមសិក្ខាបទានិ ឧត្តានត្ថានេវ។

៦. ឆដ្ឋសិក្ខាបទវណ្ណនា

២៨៩។ គហបតិ នាម ឃរេបត្វា បហឃបិតេក វេចតិវេត្តា, តស្មា កិក្ខុនា ចា បាយវេលាវេត ចា អនត្ថុវេលិបិវេកត សំបវេក្កត សំបដ្ឋាបិ ន បវេត្តុកាសិតព្ពាតិ បត្ថុចតិ ឱច។

ឆដ្ឋ និក្ខាបកចណ្ណតា និដ្ឋិតា៉

៩៩១-៥៉ សត្តមអដ្ឋម និក្ខាបកំ វុត្តាតត្ថេយច៉

៩៉ នវមនិក្ខាបកចណ្ណតា

៩៩៩៉ ទុកិត្តិយត្តិ កាយិត្តិយេតច ទុកិត្តិយំ, តិកណ្ណាតំ អនេចលកាតំ យតំ៉ កាបិលិ បត "បញ្ចិត្តិយា"តិ យញ្ញាតា ទុចំ ចនត្តិ "សចក្កុកត្តា អលិត្យាលុចានេយា យត្តុ អាលព្ពតំ, តត្តុ កន្តិ៉ សនេសាតកត្តា កនលិនេយា នេយឈកន្ធិតំ សុត្តា កត្តំ កណ្ហិត្តិ៉ សឈាតកត្តា បតសានេយា ក្យលបកេត្តត ឋលត្តិ៉ សខិច្យាត្តា ក្ខនកំ បិចត្តិ នេយត, សនេព្ពាបិ 'បិនបិ'តិ ចុច្ចត្តិ៉ សកាយបសានត្តា ព្ពត្តិ សយ្យេស្សត អនេសាកទុក្ខា បុប្បត្តិ"តិ៉ សញ្ញាតត្តិ ចិតាសំ៉

៩៥០៉ ព្វាឆ ច ចឃ្សុនេច្ឆនេតត ទុក្កដំ៉ បឆយំ អាចសិត្វា បន្ធា ចារិកា ចនលបច្ចយា បិចិត្តិយំ អាបជ្ជតីតិ នេចខិតត្ថា៉ អឆ ចឃ្សុំ អចសិត្វា ចនតិ, អចឃ្សុបកយតបច្ចយា ទុក្កដំ អាបជ្ជតិ៉ នេបិទាលកល្តិបនេន បត "អនេត្តាសត្តានេហ អនេត្តាចនេស្សុ ចារិកំ ចនត្តិយា បិចិត្តិយំ៉ សត្តាហកទលិនេយត បត ចដ្ឋតិ, កិក្កុនេតា ទុក្កដំ នេហាតី"តិ វុត្តំ៉

៩៥១៉ នេកតចិ វុត្តាច្យហាតិ ចឃ្សុនេច្ឆកានេលតាតិ នេតា តនេក្កាតិ អាចទិនេយា៉ កិត្តាចតា ចារិកា នេហាតីតិ? ព្វាជំ ត សព្ពត្តុ ចិចារិតំ៉ អតត្ថនិក្ខាបនេន "អត្តយនេសា លព្យញ្ចានេយាឌតាតិបិ"តិ វុត្តត្តា នេសា ច យនេព្ពា នេហដ្ឋិយបរិនេច្ឆនេតាតិ៉

នវមនិក្ខាបកចណ្ណតា និដ្ឋិតា៉

១០៉ ទសមនិក្ខាបកចណ្ណតា

៩៥១៉ ទសនេម "អាហត្ថរិកា"តិ បឆត្តិ កិន៉

ទសមនិក្ខាបកចណ្ណតា និដ្ឋិតា៉

ត្យចដ្ឋចក្កចណ្ណតា និដ្ឋិតា៉

៥៉ ចិត្តាការទក្កចណ្ណតា

១៓ បឍយសិក្ខាបឥចណ្ណតា

ឆ័សិប័៓ពិឦអទិតាបចតំ តាយ ពញ្ចិតកាវឃ្ស តកាទ្បចតំ ចិឃ ឥដ្ឋ័ ក្ងាំ៓ ក្ឃ្យាតំ តាយ ៣ទេព្វច តត្ថចទិតាឃ្យាតំ ចិឃ ឥដ្ឋ័ ក្ងាំ៓ “៣ទេព្វច ឥត្វា ៣ំ ៣ំ ជិសាកាក៌ ចិទេលិទេពត្វា បឃ្សត្តិឃា បត បិទេដក្កា អាបត្តិទេឃា”៣ិ បិទេឍា៓ ៦ចំ ទុទេត្ត ឃំ បុទេគ្គ ទុត្តំ បឥំ “អតុឌ្ឍទេឍាតា”៣ិ, ៣ំ ៦ពស្មិទេឃច ជិសាកាទេពាតិ សិឌ្ឍត្តិ ៦ទេព៓ ក្បចាទេទា ទេច្ច ទេលឌ្ឍបិទេ៣ា៣ិ ច៓

បឍយសិក្ខាបឥចណ្ណតា តិដ្ឋិ៣ា៓

៦៓ ទុតិឃសិក្ខាបឥចណ្ណតា

ឆ័ប័ ៓ “អាហទិទេយហិ ចាឦ៦ហី”៣ិ “អសំហាទិទេយតា”៣ិ ច ទុចិទេឆា បិទេឍា៓ “ចិស្សំ ពត្វា បឋ្ឋា សឌ្ឍិ ទេ៣ហិ ចាឦ៦ហី”៣ិ លិលិ៣ំ៓ ឃធា ៣ធា ចាឦអទ្វទេប ក្ងួទេបត្វា ព៣បិឥំ “បល្លក្ក”ត្តិ ទុច្ចតិ អតាបត្តិចាទេទ “អសំហាទិទេយហិ ចាឦ៦ហិ ព៣ំ បទិក្ខាប្តី”៣ិ ចចតាកាចទេ៣ា៓

ទុតិឃសិក្ខាបឥចណ្ណតា តិដ្ឋិ៣ា៓

៦៓ ៣តិឃសិក្ខាបឥចណ្ណតា

ឆ័ប័ប័៓“ក្ខូទុខ្ចូទេចតិ ហត្ថបាស្យសាទេលា”៣ិ លិលិ៣ំ, ៣ំ ត ឃុត្តំ “ឃត្ថក់ ហទេត្ថត អឋ្ឋា៣ំ ទេហា៣ិ, ៣ស្មិ ៣ក្កមិក្សចឥទេ៣ ៦ពាបត្តី”៣ិ ចចតទេ៣ា៓

៣តិឃសិក្ខាបឥចណ្ណតា តិដ្ឋិ៣ា៓

៤៓ ចតុត្ថសិក្ខាបឥចណ្ណតា

ឆ័ឆ័៦៓“ឃាក្សបិទេតតិ ឃាក្សចាទេត”៣ិ លិលិ៣ំ៓ ទេបិទាលាពល្ហិបទេច “យា៣ាបិ៣្សតំ ចាតំ ចដ្ឋតី”៣ិ ទុត្តំ៓

ចតុត្ថសិក្ខាបឥចណ្ណតា តិដ្ឋិ៣ា៓

ឆ័ឆ័៤៓ បញ្ចមសិក្ខាបឥ ក្ខត្តាតត្វទេយច៓

᪙᪼ ᩃᨧ᩠ᨨᩮ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᨸᨬ᩠ᩉᩣ

᪑᪐᪐᪑᪼ ᩃᨧ᩠ᨨᩮ ᨠᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩦᨠᨸ᩠ᨸᩮ ᩋᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩮᨶ ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨷᩣᨭ ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨶᩦᨿᩮᩈᩮᩈᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ “ᩋᩈᩣᨵᩣᩁᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪼

ᩃᨧ᩠ᨨᩮ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᨸᨬ᩠ᩉᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪼

᪑᪐᪐᪒-᪓᪼ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᨭ᩠ᨮᨾᩮᩈᩩ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ᪼

᪑᪐᪼ ᨶᩅᨾᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᨸᨬ᩠ᩉᩣ

᪑᪐᪐᪔᪼“ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩦᩈᩴᨥᩔ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮ ᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᨷᨭᩥᩅᩥᨶᨿᩮ ᨷᩣᨭᩥᨾᩮᨠ᩠ᨡᩮ ᩅᩣᨧᩣᨿᨷᩴ᪼ ᨶᩣᨶᩣᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᨶᩣᨿ ᨶᩣᨶᩣᨷᩁᩥᨿᩣᨿᨷᩴ, ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩉᩥ ᩅᩣ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᨳᩣᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨷᩁᩥᨿᩮᩈᩥᨲᩩᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨿᩣ”ᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᪼

ᨶᩅᨾᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᨸᨬ᩠ᩉᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪼

᪑᪐᪐᪕᪼ ᨴᩈᨾᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩴ ᩏᨲ᩠ᨲᩣᨶᨲ᩠ᨳᨾᩮᩅ᪼

ᨧᩦᩅᩁᩅᨣ᩠ᨣᨸᨬ᩠ᩉᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪼

᪙᪼ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩅᨣ᩠ᨣᨸᨬ᩠ᩉᩣ

᪑᪐᪑᪑᪼ ᨷᨮᨾᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩴ ᩏᨲ᩠ᨲᩣᨶᨲ᩠ᨳᨾᩮᩅ᪼

᪒᪼ ᨴᩩᨲᩥᨿᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᨸᨬ᩠ᩉᩣ

᪑᪐᪒᪐᪼ ᨠᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩦ ᩅᩮ ᨠᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩋᨶᩮᨠᩣᨠᩣᩁᩮ, ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩮᨶ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩴ᪼ ᨠᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩦ ᩅᩮ ᩋᨶᩮᨠᩣᨠᩣᩁᩮ, ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩣᨿᩮᨶ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ᪼ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩣᨿ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶ ᩁᩪᨷᨲᩥ, ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨭ ᨷᩁᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨷᩥ᪼

តត្រាយំ វិចារណា – ភិក្ខុវិភង្គេ ទុព្ពចសិក្ខាបទេ ភិក្ខុំ អនុបសម្បន្នដ្ឋានេ តិដ្ឋតីតិ វត្វា ភិក្ខុនីវិភង្គេបិ ទុព្ពចសិក្ខាបទេ ភិក្ខុ ភិក្ខុនិយា អនុបសម្បន្នដ្ឋានេ តិដ្ឋតីតិ និទ្ទិដ្ឋំ ឥធ ច អនុបសម្បន្នស្ស អនោកាសកតេ ទុក្កដំ វុត្តំ, ភិក្ខុស្ស ចូបសម្បន្នស្ស អនោកាសកតេ បាចិត្តិយំ វុត្តំ, តស្មា ឥមានិ ទ្វេ សិក្ខាបទានិ ភិក្ខុភិក្ខុនីវិភង្គាគតានិ អញ្ញមញ្ញំ ន សមេន្តិ។ យថា សមេន្តិ, តថា ជានិតព្វំ។ ឯត្ថ ទេវទាសិក្ខាបទេ វុត្តនយេន ភិក្ខុនីនំ ទុព្ពចសិក្ខាបទេ អនុបសម្បន្នោតិ ន គហេតព្វោ, ឱកាសេ យុត្តំ បរិហាសេយ្យាតិ អញ្ញត្រ អនោកាសកតភិក្ខុ-
នោ ហិ អញ្ញាតរស្មិំ សតិ ទុព្ពចបាចិត្តិយមេវាតិ ឯកោ, តំ ន យុត្តំ។ ទុព្ពចេ បរិយត្តូបសម្បន្នេ ហិ ទុក្កដំ ហោតីតិ។ ទុក្កដេ ឱកាសេ វុត្តំ បាចិត្តិយំ តេហិ គហិតំ ហោតិ, តស្មា "ពាលិ ឯតា"តិ បរិយាយំ ឥធ អាគតបទានំ វសេន បរិហារំ វេទិតព្វំ។

ទុតិយសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១០១១។ តតិយសិក្ខាបទំ ឧត្តានត្ថមេវ។

៤។ ចតុត្ថសិក្ខាបទវណ្ណនា

១០១៦។ និមន្តិតា វា បវារិតា វាតិ ឯត្ថ ទេវទាសិក្ខាបទេ តាវ ឯកំ វុត្តំ "បវារិតាបិ យាគុំ បាតុំ លភតិ, ភោជ្ជយាគុំ ន លភតិ។ យាគុ បនេត្ថ ខាទនីយភោជនីយសង្គហំ គច្ឆតិ។ និមន្តិតា ភិក្ខុនី បិណ្ឌាយ ចរិត្វា ភុញ្ជិតុកាមា សាមិកេ អបលោកេត្វាវ ភុញ្ជិតុំ លភតិ។ បវារណាភោជនាបត្តិ ភិក្ខុនីនំ នត្ថិ។ និមន្តិតា តំ ភត្តំ ភុញ្ជិត្វា វា អភុញ្ជិត្វា វា បវារិតា កប្បិយំ ការាបេត្វា ភុញ្ជិតុំ ន លភតិ, អកប្បិយនិមន្តនេន និមន្តិយមានា ទ្វេ និមន្តនានិ សម្បដិច្ឆិតុញ្ច ន លភតី"តិ។ ឯត្ថ "បវារិតាបិ យាគុំ បាតុំ លភតី"តិ វុត្តំ បរិយាយំ, អដ្ឋកថាយញ្ច អនុញ្ញាតត្តា។ "និមន្តិតា អប្បវារិតា យាគុំ បិវតី"តិ ហិ បរិយាយំ វុត្តំ។ តត្រាយំ សិក្ខាបទវណ្ណនាបុព្វាបរវិនិច្ឆយោ –
និមន្តិតា វា បវារិតា វាតិ ឯត្ថ វាសទ្ទេន អកប្បិយនិមន្តនេន និមន្តិតា អប្បវារិតា វា បវារេត្វា យាគុំ អញ្ញំ ខាទនីយំ វា ភោជនីយំ
វា ខាទេយ្យ វា ភុញ្ជេយ្យ វា, បាចិត្តិយំ អញ្ញត្រ សាមិកានំ អបលោកនា។ បវារណាភោជនាការេន ភិក្ខុនីនំ កោ ទោសោ ជាយតីតិ? ន
ឯតាសំ ទោសោ, កោចិ បិណ្ឌបាតំ ជានន្តិ។ ភិក្ខុបិ វិកប្បេត្វា ឋបេត្វាវ ភុញ្ជិតុំ លភន្តិ។ សមយេ យថាសុខំ លភន្តិ។ ឥមិនា
អបលោកនេន កិន្តិ? បវារិតា វា អនិមន្តិតា វា ន កិញ្ចិ កប្បិយំ ការាបេត្វា គិលានាតិរិត្តម្បិ លភន្តិ, និមន្តិតា ច បវារិតា ច
យាគុម្បិ ន លភន្តិ, អបលោកេត្វាបិ ន លភន្តីតិ។

ចតុត្ថសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

អាហារវគ្គវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៦។ រត្តន្ធការវគ្គវណ្ណនា

᪑᪨ ᨷᨮᨾᩣᨴᩥᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪐᪒᪔᪨“ᨣᨻ᩠ᨽᩥᨶᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩔᨲᩣᨴᩦᩉᩥᨷᩥ ᨣᨻ᩠ᨽᩈᨻ᩠ᨽᨧᩮᨲᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨷᩅᨠᩣᨴᩮᨲᨷᩥ ᨷᨧᩣᩁᩥᨲᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᨶ ᨴᩥᩔᨲᩥ᪨

᪑᪐᪔᪓᪨ᨵᩣᨲᩥ ᨧᩣᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᨯᩣᩁᨠᩴ ᨷᩣᨿᩥᨠᩣᨶᩴ ᨯᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩉᩁᩮᨲᩩᩴ ᨧᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᨲᨳᩣ ᨾᩣᨲᩣᨷᩦᨲᩥ ᨠᩮᨧᩥ᪨

᪑᪐᪗᪐᪨ “ᩈᩥᨠ᩠ᨡᨾᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩣᩊᩥᩴ ᨴᩦᨷᨧᩣᩈᩥᨶᩮᩣ ᨳᩮᩁᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨠᩥᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩣ, ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩦᨷᨧᩣᩈᩥᨶᩮᩣ “ᩈᩥᨠ᩠ᨡᨾᩣᨶᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩔᩮᩅ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨾᩣᨶᨶᨲᩮᩣ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᨾᩣᨶᩣᨲᩥ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨠᩥᩁᩥᨿᩣ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨷᨶ ᩋᨶᩮᨠᩮᩣᨲᩣ᪨ ᨶ ᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᩋᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᩣ ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᩣᨴᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᩏᨷᨩ᩠ᨫᩣᨿᩥᨶᩦᩋᩣᨴᩦᨶᩴ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᩁᨱᩣ᪨
“ᨲᩔᩣ ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩅᩣᨧᩣ”ᨲᩥ ᨧᨶ᩠ᨴᩥ᪨

᪑᪐᪗᪕᪨ᨵᨾ᩠ᨾᨠᨾ᩠ᨾᨲᩥ ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩋᨠᩩᨷ᩠ᨷᩴ᪨

᪑᪑᪕᪨ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨷᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩣᨾᨱᩮᩁᩥᨿᩮᩣ ᨿᩣᨿ ᨳᩮᩁᩥᨿᩣ ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣᨷᩮᨠ᩠ᨡᩣ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨷᩥᨲᩣ, ᩈᩣ ᨳᩮᩁᩦ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨷᩥᨲᩣ ᨶᩣᨾ, ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨷᩩᨶ ᨴᩥᩈᩮᩈᨲ᩠ᨲᩣ
“ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᨶᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨

ᨷᨮᨾᩣᨴᩥᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ᨣᨻ᩠ᨽᩥᨶᩥᩅᨣ᩠ᨣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪗᪨ ᨠᩩᨾᩣᩁᩥᨽᩪᨲᩅᨣ᩠ᨣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪒᪨ ᨴᩩᨲᩥᨿᩣᨴᩥᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪑᪕᪓᪨ “ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ , ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩁᩈᩅᩔᩣᨿ ᨠᩩᨾᩣᩁᩥᨽᩪᨲᩣᨿ…ᨷᩮ… ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᩈᨾ᩠ᨾᩩᨲᩥᩴ ᨴᩤᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩍᨴᩴ “ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨴᩈᩅᩔᩣᨿ ᨣᩥᩉᩥᨣᨲᩣᨿ…ᨷᩮ… ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᩈᨾ᩠ᨾᩩᨲᩥᩴ ᨴᩤᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ “ᨷᩁᩥᨷᩩᨱ᩠ᨱᨴ᩠ᩅᩤᨴᩈᩅᩔᩣᨿ ᩑᩅ ᨣᩥᩉᩥᨣᨲᩣᨿ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᩈᨾ᩠ᨾᩩᨲᩥ ᨴᩤᨲᨻ᩠ᨻᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨣᩥᩉᩥᨣᨲᩣᨿ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᩈᨾ᩠ᨾᩩᨲᩥ ᨴᩤᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᩑᨠᩮᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩈᩅᩔᩣᨿᨷᩥ ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᪨ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? “ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨷᩁᩥᨷᩩᨱ᩠ᨱᨴ᩠ᩅᩤᨴᩈᩅᩔᩴ ᨷᩁᩥᨷᩩᨱ᩠ᨱᩈᨬ᩠ᨬᩣ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨷᩮᨲᩦ’ᨲᩥ (ᨸᩣᨧᩥ᪨ ᪑᪐᪔᪒-᪑᪐᪔᪓) ᨧ ‘ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨷᩁᩥᨷᩩᨱ᩠ᨱᨴ᩠ᩅᩤᨴᩈᩅᩔᩴ ᨣᩥᩉᩥᨣᨲᩴ…ᨷᩮ… ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᩈᩥᨠ᩠ᨡᩴ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨷᩮᨲᩦ’ᨲᩥ (ᨸᩣᨧᩥ᪨ ᪑᪐᪔᪙-᪑᪑᪐᪑) ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ ᨸᩮᩣᩁᩣᨱᨣᨱ᩠ᨮᩥᨷᨴᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨠᩥᩴ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨷᩁᩥᩉᩣᩁᩮᩣ᪨ “ᨴᩈᩅᩔᩣᨿ ᨣᩥᩉᩥᨣᨲᩣᨿ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᩈᨾ᩠ᨾᩩᨲᩥ ᨴᩤᨲᨻ᩠ᨻᩣ”ᨲᩥ ᩉᩥ

វុត្តំ “គិហិគតាតិបិ វត្តុំ ន វដ្ដតី’តិ សចេ វទន្តិ, កស្មា កប្បតី”តិ លិខិតំ។

១២៣៩។ អហមេវ នូន...បេ... អលជ្ជីតិ, យា សញ្ញោតិ ឯត្ថ យា អហមេវ នូន ពាលិតិ អត្ថោ។ “យំ សញ្ញោ”តិបិ អត្ថិ, តត្ថ យំ យស្មា ចេតិ, តស្មា អហមេវ នូន ពាលិតិ អត្ថោ។

១២៤០។ បុរិសសំសដ្ឋា កុមារកសំសដ្ឋា ចណ្ឌី សោកាវាសាវកចំ និក្ខមាគាតិ វុច្ចតិ, បរកោដ្ឋកេ ឯវ ចាយំ និក្ខមាគា “លហុ គរុកេ និក្ខិតនិក្ខា”តិ កស្មា វុត្តន្តិ? បុព្វេ គហិតនិក្ខិត្តា, បុព្វេ បរិបុណ្ណនិក្ខិត្តា ច ឯវំ វុច្ចតីតិ វេទិតព្វំ។

១២៩៩-៣០០។ បហូតំ លាភគ្គំ យសគ្គំ បត្ថិត្វាតិ ឯត្ថ “និក្ខមាគាយ ឧបាសិកា កិរ សព្យាកសិយុ, តំ បត្ថិត្វា ទេវេ ហិក្ខុ ឧបដ្ឋាបេសិ។ ឧបដ្ឋាបេត្វា តេសំ លទ្ធំ គហេត្វា បុព្វេ លទ្ធកាយកេ គហំ កត្វា សេសានំ លទ្ធំ លទ្ធមេវ កត្វា កស្មា គារវេនសី”តិ បេរិវាណកណ្ឌិបទេ វុត្តំ។ លទ្ធំ ទិស្សជ្ជេត្វាតិ ឯត្ថ អត្ថកណ្ឌិបទេ ឯវំ វុត្តំ “យថា កស្មា អញ្ញ ន គតច្ឆំ ‘យថាវុធ’ន្តិ វត្វា ទិស្សជ្ជិតំ ហោតិ, តស្មា សោ គោវិ យុធវេរា, ចាវេលិ វា កិញ្ចាបិ ‘យថាវុធ’ន្តិ វទតិ, វេទាយត្តត្តា បន វេទស្ស អត្ថយតិយា សតិយា ទិស្សជ្ជិតោ ហោតិ, អសតិយា ន ហោតិ, តថាបិ បុន លទ្ធំ គហេត្វាវ កស្មា គវេរាត្តិ, អយំ បយោគោ។ គហណេ បយោគំ បន តត្ថិ។ សញ្ញត្វេវា ចេ ទិស្សជ្ជេតិ, លទ្ធំ គហេត្វាវ កាតព្វំ។ លទ្ធំ ទិស្សជ្ជេត្វា គារយេន វុឌ្ឍិតាយាតិ ឯត្ថ យថា សព្វាណា, ‘អយុកបិដ្ឋកោរតេ គរិស្សាមា’តិ ហត្ថបិសំ ទិដ្ឋហិត្វាបិ គច្ឆន្តិ ចេ, តត្ថិ ខោរោសា កិញ្ចាបិ តត្ថិ, តា បន ហត្ថបិសំ អទិដ្ឋហិត្វាវ គច្ឆន្តិ, អយំ បយោគោ”តិ។ “រត្តិបរិច្ឆេទេ

ឧបេរិសេបចាភេណាវ ន វដ្ដតិ, អញ្ញកយ៉ុ បន វដ្ដតិ។ ឧបេរិសេបចាភេណាបិ អត្ថបរិសេបចាភេណិចេសេ ន វដ្ដន្តិ, យថាទំ សព្វកាលំ វដ្ដតិ។ បរិសបរិច្ឆេទេ ហត្ថបិសំ អទិដ្ឋហិត្វា វត្វុំ គតេស្ វត្វេកកហិយេ អញ្ញស្មិំ បត្ថាស្ គសស្ ចិសតិស្ គតេស្ សេសេហិ ចិន្ទុំ

តហិំ តហិំ គត្ដាបិ បុន សត្តិបិណ្ឌាតំ អាហត្វា ខាទិតុំ វដ្ដតិ។ អព្ភាសយបរិច្ឆេទេ ហត្ថបិសំ អទិដ្ឋហិត្វា យថាតិនិក្ខាច តីនិក្ខា ចេ, បុន ខាទិតុំ វដ្ដតិ ហត្ថបិសស្ស អទិដ្ឋហិតត្តា”តិ បេរិវាណកណ្ឌិបទេ វុត្តំ។ តេសំ បេរិវាណាតំ យទេតេ លទ្ធបរិច្ឆេទយេមេចកំ ន វដ្ដតីតិ

អាបត្តិញ្ញា គស្សិតំ, ព្វុគាបិ តំ ចិន្ទុំ ន គស្សិតំ អសម្មុចេតាតិ ឯកោ។ លទ្ធកាយកេ បរិទំ បត្វា កេត តស្ស បុព្វលទ្ធគាតំ លទ្ធបរិច្ឆេទយត្តិ

គោ តទេក្កាតិ អាចរិយោ។

តតិយំ សត្តិដ្ឋានំ – បរិសបរិច្ឆេទេ អដ្ឋកថាយំ “អញ្ញត្រ គច្ឆាយាតិ លទ្ធំ អទិស្សជ្ជេត្វាច ឧដ្ឋហន្តិ...បេ... កស្មា គាតុំ វដ្ដតី”តិ វុត្តវចនេន ហត្ថបិសា ទិដ្ឋហតំ ន បញ្ញាយតិ។ ឯត្ថ បន កស្មាបត្តាតំ ហត្ថបិសស្ស អទិដ្ឋហនេបច ព្វត្ថិតព្វន្តិ កត្វា បេរិវាណកណ្ឌិបទេ វុត្តំ កិញ្ចាបិ ន បញ្ញាយតិ, អប្បដិក្ខិត្តត្តា បន វដ្ដតីតិ ចេ? ន, បដិក្ខិត្តត្តា។ កថំ? លទ្ធោ នាម កស្មាបត្តេសុ កិញ្ចិ ឯកបីយាយ

សត្តិបតិតេសុ អាបជ្ជតិ, នាសត្តិបតិតេសុ។ ព្វុគ ហិ “លទ្ធំ អទិស្សជ្ជេត្វា”តិ ច “លទ្ធស្ស បន អទិស្សដ្ឋត្តា”តិ ច វុត្តំ “អញ្ញាសយំ អទិស្សជ្ជេត្វា”តិ ច “អញ្ញាសយស្ស អទិស្សដ្ឋត្តា”តិ ច ន វុត្តំ, តស្មា លទ្ធស្ស អទិស្សដ្ឋំ កស្មាបត្តាតំ ហត្ថបិសាទិដ្ឋហនេនេច ហោតិ, ន ទិដ្ឋហនេតិ សិទ្ធំ។

ហោតិ ចេត្ថ –

“យតោ អាគយតំ យស្ស, តទកាចស្ស និក្ខេហ;

តស្មា សន្តិបតិតេហ្វ, កិច្ចហ្វ តស្ស ភេទតោ”តិ។

វត្តិបរិវាសិយលក្ខោ វិយ វត្តិបរិវាសិយបារិសុទ្ធិបីតិ តទនុលោមេន វដ្ដតិ ឋាតភាយ លក្ខោ ច បារិសុទ្ធិ ច បវារណា ច, តាយ កម្មំ កាតុំ វដ្ដតិ។ ឧបោសថបវារណា បន អនុបោសថទិវសេ ន វដ្ដតិ, ឥតរំ វដ្ដតិ។ បន្នរសិកុបោសថំ ចាតុទ្ទសិយំ កាតុំ វដ្ដតិ ហេតុត្តា។ ន ចាតុទ្ទសិកុបោសថំ បន្នរសិយំ អហេតុត្តា អនុបោសថទិវសត្តា បដិបទិវសត្តាតិ ឯកច្ចេ អាចរិយា, តស្មា តេសំ មតេន ចាតុទ្ទសិកុបោសថំ តតិយំ, សព្វំ ច បន្នរសិយំ កាតុំ ន វដ្ដតិ។ យំ បនេត្ថ វុត្តំ អដ្ឋកថាយំ “សចេ ចាតុទ្ទសិកំ ឧបោសថំ ករិស្សាមាតិ និសិន្នា, បន្នរសោតិ កាតុំ វដ្ដតី”តិ។ តថា “បន្នរសិយមេវ ‘ចាតុទ្ទសិកំ ឧបោសថំ ករិស្សាមា’តិ និសិន្នា បុនទិវសេ អត្តនោ តំ ឧបោសថំ ‘បន្នរសោ’តិ កាតុំ វដ្ដតីតិ អត្ថោ”តិ ឯវំ បរិហរន្តិ, តំ តេសំ មតំ “តថារូបបច្ចយេ សតិ អញ្ញស្មិម្បិ ចាតុទ្ទសេ ឧបោសថំ កាតុំ វដ្ដតី”តិ (កង្ខា. អដ្ឋ. និទានវណ្ណនា) ឋបិតា មាតិកាដ្ឋកថាវចនេន ន សមេតិ។ ន ហិ តត្ថ “អញ្ញស្មិម្បិ បន្នរសេ ចាតុទ្ទសិកំ កាតុំ វដ្ដតី”តិ វុត្តំ។ ឯវំ សន្តេបិ “សកិំ បក្ខស្ស ចាតុទ្ទសេ វា បន្នរសេ វា”តិ អនុញ្ញាតទិវសេ បរិយាបន្នត្តា លទ្ធំ ចាតុទ្ទសិកានំ បច្ឆិមា បន្នរសី អនុបោសថទិវសោ ន ហោតីតិ សិទ្ធំ ហោតិ។ កិញ្ចាបិ សិទ្ធំ, ឋបិតា បន “អាវាសិកានំ បន្នរសោ, អាគន្តុកានំ ចាតុទ្ទសោ, អាគន្តុកេហិ អាវាសិកានំ សមសមេហិ វា អប្បតរេហិ វា អនុវត្តិតព្ព”ន្តិ វចនតោ និរត្ថំ ហោតីតិ វេទិតព្ពំ។

ទុតិយាទិសិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

ភយាទិក្ខតចក្កវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៥. លត្តុបិហតចក្កវណ្ណនា

១០. ឯកាទសមាទិសិក្ខាបទវណ្ណនា

១១០៦. ឧបចារំ សន្ធាយ កថិតត្តិ “ទ្វាទសហត្ថុបចារេ”តិ លិខិតំ។

១១១០. វុត្តនេត្ត ចូឡកានំ ការាបេត្វា ទិវសំ ច អភិធេយ្យំ ច បុច្ឆតីតិ ឯត្ថ ច តីហិ បិដកានិ អត្តនោ អត្តនោ នាមេន វុត្តានីតិ កត្វា អភិធេយ្យា ទុវេន្ត កាសិតោ ឯចាតិ ទីបិតំ ហោតិ។

໑໑໑໓-໔. ຂເຕາ ຈ ວຸຑເຣາ ຈ ຈຕຸຑເຣາ. “ສິກ຺ຂິກາມ ປມາລາ ຕີຣິມໍ ຂິມທ຺ທຫຕ຺ຖາ”ຕິ ເປີຣາຓກຑ຺ຑິປເທ ວຸຕ຺ຕໍ. “ອປຣິກ຺ຂິຕ຺ຕສ຺ສ ຄາມສ຺ສ ອຸປຈາຣໍ ໂອກ຺ກມນ຺ຕິຍາ”ຕິ ພຫູສຸ ໂປຕ຺ຖເກສຸ, ສງ຺ຄາທິເສສກຓ຺ເຑ ວິຍ “ອຸປຈາຣໍ ອຕິກ຺ກມນ຺ຕິຍາ”ຕິ ປາໂຐ ອປ຺ປເກສຸ, ໂສວ ປາໂຐ. ອຏ຺ຐກຖາຍໍ “ປຣິກ຺ເຂປໍ ອຕິກ຺ກມນ຺ຕິຍາຕິ ເອເກນ ປາເທນ ອຕິກ຺ກນ຺ເຕ ທຸກ຺ກຏໍ, ທຸຕິເຍນ ປາຈິຕ຺ຕິຍໍ. ອຸປຈາເຣປິ ເອເສວ ນໂຍ”ຕິ ວຈນໂຕ “ອຸປຈາຣໍ ອຕິກ຺ກມນ຺ຕິຍາ”ຕິ ປາໂຐຕິ ຄເຫຕັພໍ? ໂຕ ວທນ຺ຕິ ອາຈຣິຍາ.

ເອກາທສມາທິສິກ຺ຂາປທວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາ.

ຉຕ຺ຕຸປາຫນວຄ຺ຄວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາ.

ນິຄມນວຓ຺ຓນາ

ຄິຣຄ຺ຄສມຊ຺ຊາທີຕິ “ອຈິຕ຺ຕກາຕິ ໂລກວຊ຺ຊາຕີ”ຕິ ວຸຕ຺ຕຕ຺ຕາ “ນຈ຺ຈ”ນ຺ຕິ ວາ “ເຄຍ຺ຍ”ນ຺ຕິ ວາ ອຊານິຕ຺ວາປິ ທສ຺ສເນນ, ສວເນນ ວາ ອາປຊ຺ຊນໂຕ ຈຕ຺ຕຸອຊານນຈິຕ຺ເຕນ ອຈິຕ຺ຕການິ. “ນຈ຺ຈ”ນ຺ຕິ ວາ “ເຄຍ຺ຍ”ນ຺ຕິ ວາ ຊານິຕ຺ວາ ປສ຺ສນ຺ຕິຍາ, ສຸຓນ຺ຕິຍາ ຈ ອກຸສລຕ຺ຕາ ເອວ ໂລກວຊ຺ຊານິ. ໂຈຣີວຸຏ຺ຐາປນາທີສຸ “ໂຈຣີ”ຕິອາທິນາ ວຕ຺ຖຸໍ ຊານິຕ຺ວາ ກຣເຓ ເອວ ອາປຕ຺ຕິສມ຺ຠວໂຕ ສຈິຕ຺ຕການິ. ອຸປສ຺ສຍາທີນໍ ເອກນ຺ເຕນ ອກຸສລຈິຕ຺ເຕເນວ ອາຈຣິຕັພຕ຺ຕາ ປຓ຺ຓຕ຺ຕິວຊ຺ຊານິ. “ຐານ ສຈິຕ຺ຕກາຈິຕ຺ຕກຕາ ປຓ຺ຓຕ຺ຕິຊານນາຊານນຕາຍ ອຄ຺ຄເຫຕ຺ວາ ວຕ຺ຖຸຊານນາຊານນຕາຍ ຄເຫຕັພາ”ຕິ ລິຂິຕໍ. ອນຸຄຓ຺ຐິປເທ ປນ “ຄິຣຄ຺ຄສມຊ຺ຊາທີຕິ ‘ອຈິຕ຺ຕກາຕິ ໂລກວຊ຺ຊາຕີ’ຕິ ວຸຕ຺ຕຕ຺ຕາ ‘ນຈ຺ຈ’ນ຺ຕິ ວາ ‘ວາທິຕ’ນ຺ຕິ ວາ ‘ເຄຍ຺ຍ’ນ຺ຕິ ວາ ຕສ຺ສ ນາມເຈເຕ ອຊານິຕ຺ວາ ມາມາກາຣສ຺ສ ມາມາຕິ ນີສທ຺ທິອາທີຕິ ປທີສທ຺ທາມ ປສ຺ສນ຺ຕິຍາ, ອຄ຺ຄມາລາທີອຕ຺ຕາມ ວາທິຕໍ ຄທິມາ ພານ຺ນ຺ຕິຍາ, ‘ເສທໂກນ຺ທ ອປເນຕ຺ວາ ພຸທ຺ທປຸຈ຺ຈໍ ກຣິສ຺ສາມີ’ຕິ ອຸປ຺ປເນ຺ນ ຈິເຕ຺ຕນ ກນ຺ທ ວິລິເຍ຺ຍຕ຺ວາ ນຫາມນ຺ຕິຍາ ຈ ອາປຕ຺ຕິສມ຺ຠວໂຕ ນາເມນ ສທ຺ທ ນາມເຈເຕນ ວາ ວຕ຺ຖຸສ຺ສ ອຊານນຈິຕ຺ເຕນ ອຈິຕ຺ຕການິ ນາມໍ. ນ ອທ຺ທກາເຣ ‘ຄທິສຸຕ຺ຕມິທ’ນ຺ຕິ ສທ຺ທາມ ວາທິຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຄທິມໍ ທາເຣຓກາເລ, ມຕ຺ຕິກາມທ຺ທາມ ຈ ກນ຺ທ ຄເຫຕ຺ວາ ວິລິເຍ຺ຍນກາເລ ອາປຕ຺ຕິສມ຺ຠວໂຕ ‘ອຈິຕ຺ຕການີ’ຕິ ຈຕຸຕ຺ຕານິ. ຕສ຺ມິ ກາເລ ອນາປຕ຺ຕິ, ເຕເນວ ສທ຺ທາມ ອສທ຺ທາມສທ຺ທາຈາເຣປິ ‘ອາປຕ຺ຕິ ປາຈິຕ຺ຕິຍສ຺ສາ’ຕິ ປວຸຕ຺ຕໍ ນ ວຸຕ຺ຕໍ. ຍຖາ ‘ເລຕ຺ຕອາທານປຈ຺ຈຍາ, ຄທິສຸຕ຺ຕກໍ ທາເຣຕີ’ຕິ ວຈນໂຕ ຈິຕາປິ ອກຸສເລນ ສທ຺ທາມອາທີຕິ ສກ຺ກາ ທາເຣຕຸໍ ສິທ຺ທໍ, ເອວໍ ອາທານປຈ຺ຈຍາ ຈິຕາປິ ອກຸສເລນ ນ ສກ຺ກາ ສຸໍ ປາຕຸໍ ສິທ຺ທໍ ‘ອນາປຕ຺ຕິ ອາທານປຈ຺ຈຍາ ມຊ຺ຊໍ ປິວຕີ’ຕິ ປາໂຐຍາ ອພາວໂຕ. ອກຸສເລນ ຈິຕາ ມທຸປຸຓ຺ຓມຍໍ ປກ຺ຂິຕ຺ຕມຊ຺ຊສ຺ສ ອເຊ຺ຍໂຫຣຓກາລາທີສຸ ສຸຣາປານາປຕ຺ຕິ ອາປຊ຺ຊຕີຕິ ຈ ສິທ຺ທໍ ‘ມເຊ຺ຊ ອມຊ຺ຊສຍ຺ຍີ ປິວຕິ, ອາປຕ຺ຕິ ປາຈິຕ຺ຕິຍສ຺ສາ’ຕິ (ປາຈິ. ໑໑໕) ວຸຕ຺ຕຕ຺ຕາ. ກິຈາຫຸນາ, ກາມໂລກສຍ຺ຍາມ ສທ຺ທ ‘ສທ຺ທາມ’ຕິ ຈ ‘ກເນ຺ທາ’ຕິ ຈ ຊານິຕ຺ວາ ຈິນາ ອນາປຕ຺ຕິກາເລເນ ສທ຺ເທຕ຺ຕິຍາ ເອກນ຺ຕາກຸສລຕ຺ຕາ ໂລກວຊ຺ຊານີຕິ ນາມ ວຸຈ຺ຈນ຺ຕິ. ອຸປິມາ ຣູປິເຍນ ເສເສສຸປິ ນເຍາ ເນເຕພ຺ພາ. ອິທໍ ສຸຣາປານາທິກາເຣ ຣູປນິສ຺ສເຍນວຈາເຣາ”ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ. ອສັກສີກສິກ຺ຂາປເທ “ອປຣິກ຺ຂິຕ຺ຕສ຺ສ ຄາມສ຺ສ ອຸປຈາຣໍ ໂອກ຺ກມນ຺ຕິຍາຕິ ປາໂຐ”ຕິ ຈ “ປລິຕເກາຊຕຈິຕ຺ຕຕິ, ອເທລກສິກ຺ຂາປທໍ, ນິມຕ຺ຕິຕສ຺ສ ທາຣິຕ຺ຕາປຊ຺ຊໍ, ທຸທ຺ທລປຸປິຊິນ຺ທາຫໍ, ຣູຕຊີສຕິຈສຸປຸປສເປຍໍ, ມາຕຸການເຍນ ສທ຺ທ ສິຈິຄາຍ ອທ຺ທາກເຍໍ, ຣາຊເຕ຺ຕປຸຣປເຍຈສໍ, ສຕ຺ຕ ກິລຸ ອນາປຸຈ຺ຈາ ຈິກາເລ

ᨠᩣᨿᨷ᩠ᨷᩮᨧᩈᨲᩴ, ᨲᩥᩅᩦᨣᨲᩴ, ᨧᩅ᩠ᩅᩥᨶᩈᩣᨢᩥᨶᨲ᩠ᨲᩥ ᨸᩥᩮᨵᩣ”ᨲᩥ ᨧ ᨧᩩᨲ᩠ᨲᩣ᩺

ᨲᩥᨠᩣᨿᨲᨧᨱ᩠ᨱᨲᩣ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᩺

ᨸᩥᨯᩥᨲ᩠ᨲᩥᨥᨶᨻ᩠ᨻᨧᨱ᩠ᨱᨲᩣ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᩺

ᨾᩩᨠᩮᨲᩣᨧᩥᨠᨭ᩠ᨮᨭᨶᨯᩣᨧᨱ᩠ᨱᨲᩣ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᩺

ᨲᩮᨿᩣ ᨲᩔ ᨠᨶᨧᩮᨲᩣ ᩋᨶᩉᩮᨲᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᩈᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨬᩔ

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

ยหาធក្កធណ្ណភា

១៎ ยหาលស្ភាកធណ្ណភា

ឧទ្ទេសវារវណ្ណនា

ឃំ លស្ភេក លឹភបភាឌិកេភ-បកាឃសតំ ភាតិ ឃុបត្តកាលំ;

ពស្វា អបុគ្គាំ ចិតឃត្វេបេច, ធក្លាយិ សេក្លបកហលត្តំ៎

ពត្ត ពេកភេងភាឃំ លស្ភេកាតិ? លស្ភាតំ សប្ញហត្តា ចិកេក្កា ចិឃ៎ ពេ បភ កេធត្តិ? លស្ភាតំ បកាឃសភេតា ឌឹបភេតា៎ លស្ភាតិ ធេត្វ បត្តុជ្ជាឌិចិតឃកប្ញសក្លាតា, ធារិត្តធារិត្តសិក្លាបឆសក្លាតា ធ បញ្ញាត្តិពេឃា អឆិពេប្បតា៎ បត្តជ្ជាឌឹតិ ហិ កកធតា បញ្ញាត្តត្តា “បញ្ញាត្តិពេឃា”តិ ធុត្តត្តិ៎ បញ្ញាត្តិឃត្វា លស្ភ-សេក្លា ឌិស្សតិ “ភារុក្លសេក្លា អក្កិក្លសេក្លា ក្ខេកាក្លសេក្លា”តិអាឌឹសុ ចិឃ៎ ពេឃំ បញ្ញាត្តិសក្លាតាតំ លស្ភាតំ បកាឃសភេតា ធណ្ណភេតា បត្តុជ្ជក្លស្ភកាឆពេឃា ឌឹសតិ “លស្ភកា”តិ ធុត្តា, អធសារេភ ធេ្វ ពំសឌិសត្តា ពេលិឃ សឌិសត្តា ឌឹលស្ស ធេលិតិ ធធតំ ចិឃ៎ អបិធ កាកោឃសត្វតាពេបត្វ ឃុជ្ជពេ ពេឃំ បញ្ញាត្តិតំ កាកេតា ធ រាសិពេតា ធ ចិកត្តត្តា៎ កិ បពេភពេឃំ លស្ភកាតំ អត្ថបុគ្គាការលត្តិ? ភាឃំ បុឌ្ឋា សប្ញធតិ, អញ្ញាធា ធុពេត្តសុបិ ពបប្យសក្កាភតិក្លយភេតា៎ អធ ធា បត្តជ្ជបសប្យភាបុគ្គក្កឃត្តា សាសភប្យេធសភស្ស ពឆត្វសក្កហេកា ยหាលស្ភេកា បឆយំ ធុពេត្តា៎ ពេកាតិ ធេ? ឆប្ញសក្កាហកពេត្វពេហិ៎ កកធតា បភ ពត្វ ពត្វ ក្ខប្បភ្ភធត្វំ បឌិធ្ធ ពធា ពធា ធុត្តាតិ, ភ ភ្ញយិភា អត្ថក្លពេយភ៎ ធេធា បភ ពំ ពំ បពេឃាឌតំ បឌិធ្ធ សយាភឌាតិពេក ឲកត្ក្យាកត្វា អត្ថក្លពេយភ សក្លាឃិសុ៎ ពេសសាតំ បពេឃាឌតំ ពត្វ ពពេត្វធ អាចិ កចិស្សតិ៎

លស្ភេកាចិឌាតិ បញ្ញាត្តិកាកោឃសេក្លភ ធេភំ លស្ភត្វពេកាចិឌា, តិរុត្តិបឌិសម្ភិភាបរិពេប្បត្តាតិ អពេត្វា៎ ពេឃំ អត្ថាភត្វាតំ បឆាតំ សំធណ្ណភា៎ កស្វា បពេភចំ ចិពេសសិតត្តិ? ពពេតា ពេសសកាកា ឃុត្តា៎ យាតិកាក្ខប្បត្តិក្កហលពេយ្យត្វ បឆកាឌតិឃក្កហេលពេភធ ធេឌិពត្តាំ៎ ពេឃហិ អត្វា ពេឃំ បឆចិពេសសាតំ អក្ខកធាឃំ បកាសិតា, ពេឃំ ពេ បឆចិពេសពេ បុភ ភ្ញឆ ធពេឆឃ្យាយ, ធណ្ណភាឃ បរិពេឃាសាតំ កភា កពេធ ពេ ពេ អពេត្វតិ ធុត្តំ, ពំ ពស្ស តិពេក្ខពេភ ឃុជ្ជតិ៎ ក្ខត្តាភា ធេធ ឃា បិញ្ចុឆ, ពស្សា សំធណ្ណភាឃ កិត្តិ ធត្តត្តំ? ភ ហិ អត្វា ក្ខត្តាភាតិ សប្ញធតិ៎ អឆិប្បាយាភុសត្តិហឹតិអាឌិធធេភហិបិ ពំ ធធតំ សប្ញធតីតិ ធេ? ភ, អត្វក្កហេលភ ធេត្វ បឆចិពេសសាតំ កហិតត្តា៎ ពេ ហិ អត្វេតា អភេបពេត្វភ, អកិឆាភេត្វភ ធា អពេត្វាបធារេភ ធា អត្វាតិ ធេឌិពត្តា៎ សំធណ្ណភាភពេឃាតិ សំធណ្ណភា ភាឃ អធុពេត្វសុ ក្ខហាពេបិហក្លយតិឆស្សភេតា “ភពេឃា”តិ ធុពេត្តា៎

១·ឧរុវេលាតិ យថាវុត្តវាលិករាសិវសេន លទ្ធនាមកោ គាមោ, តស្មា សមីបត្ថេ ឯតំ ភុម្មំ តថាគតស្សត្ថំ “នជ្ជា នេរញ្ជរាយ តីរេ”តិអាទិ វុត្តំ អញ្ញថា តស្មិំ វាលិករាសិម្ហិ វិហរតីតិ អាបជ្ជតិ, “ឧរុវេលំ បិណ្ឌាយ បាវិសីតិ យេន ឧរុវេលសេនានិគមោ”តិអាទិវចនវិរោធា ច អដ្ឋកថាយំ បន មូលការណេន ទស្សិតំ តត្ថ តំ សន្ធាយ វុត្តំ...បេ... ទដ្ឋព្វាតិ និគមនវចនំ តំ កិមត្ថិយំ ចេ? គាមំ សន្ធាយ យថាវុត្តបទត្ថសម្ពន្ធស្សត្ថំ “សោ បន គាមោ តទុបចារេន ឯវំ នាមំ លភតី”តិ វចនំ បន អវុត្តសិទ្ធន្តិ កត្វា ន វុត្តន្តិ វេទិតព្វំ, អថ វា យស្ស “ឧរុវេលា”តិ យថាវុត្តវាលិករាសិស្ស, តស្ស សមីបគាមស្សបិ នាមំ តត្ថ អាយស្មា ឧបិលិត្ថេរោ ន ពុទ្ធ គាមំ សន្ធាយ “ឧរុវេលាយំ វិហរតី”តិ អាហ គោចរគាមបយោជនាភាវតោ ន ហិ ភគវា តំ គាមំ គោចរំ កត្វា តទា តត្ថ វិហាសិ, តស្មា ឯត្ថ វាលិករាសិស្ស សមីបេ ពោធិរុក្ខមូលេ វិហារំ សន្ធាយ សោ ឯវមាហាតិ ទស្សេតុកាមោ អដ្ឋកថាចរិយោ ឯវមាហាតិ វេទិតព្វំ, តស្មា ភគវតោ គាមតោ ទូរតរេ អរញ្ញេ អភិសម្ពោធិបធានេន វុទិយុប្បត្តិដ្ឋាននិមយំ តីហិ បទេហិ អការានិ ឆេនាតិ វេទិតព្វំ, អញ្ញថា បទត្តយវចនបយោជនាភាវតោ តត្ថ នទន្តា នទតីតិ នទី នេលញ្ជលាយាតិ វត្តព្វេ ល-ការស្ស រ-ការំ កត្វា “នេរញ្ជរាយា”តិ វុត្តំ, កទ្ទមសេវាលបិរហិតត្តា និទ្ទោសជលាយាតិ អត្ថោ, នីលជលាយាតិ តស្សា នាមេន វា ឯតំ

ពោធិរុក្ខមូលេតិ ឯត្ថ ច ពោធិ វុច្ចតិ អភិសម្ពោធោ សោ ច អត្ថតោ ភគវតោ ចតុមគ្គញាណំ ហោតិ “វិមោក្ខន្តិកមេតំ នាម”ន្តិ (បដិ· ម· ១·១២១) បដិសម្ភិទាវចនតោ កិញ្ចាបិ តំ នាមករណត្ថំ ចតុត្ថផលញាណម្បិ វត្តុំ សម្ភវតិ, កត្តព្ពកិច្ចានំ បន ករណតោ តំ ចតុមគ្គញាណមេវ ឯត្ថ ពោធីតិ វេទិតព្វំ តេនេវ បាឡិយំ “តតិយវិជ្ជាយ អាសវានំ ខយញាណាយា”តិ តេនេវ ទស្សិតំ អដ្ឋកថាយំ បន “ពោធិញ្ញាណ”តិ, “ពោធិបក្ខិយា ធម្មា”តិ ច តត្ថ យស្មា ចតូសុ មគ្គេសុ ញាណំ “ពោធី”តិ វុច្ចតិ, តស្មា សាមញ្ញតោ វត្តុកាមតានិប្បរិយាយវសេន “ពោធិ វុច្ចតិ ចតូសុ មគ្គេសុ ញាណ”ន្តិ (ចូឡនិ· ខគ្គវិសាណសុត្តនិទ្ទេស ១២១) វុត្តំ ពលាធិប្បេតញាណស្សបិ តទន្តោគធត្តា អថ វា បាឡិយំ ភគវតោ អាទិមគ្គត្តយវចនស្ស វុត្តដ្ឋានាភាវា ចតុមគ្គញាណមេវ ភគវតោ ឧប្បន្នំ, ន ភគវា សោតាបន្នាទិភាវំ បត្វា ពុទ្ធោ ជាតោតិ សមយន្តរប្បសង្គនិវារណត្ថំ “ចតូសូ”តិ វុត្តំ អាទិត្តយស្ស ចតុត្ថូបនិស្សយសម្ភវេន ពោធិបរិយាយសិទ្ធិតោ “បុគ្គលោបិ សេនាសនម្បិ ឧបនិស្សយបច្ចយេន បច្ចយោ”តិ (បដ្ឋា· ១·១·៩ បច្ចយនិទ្ទេស) វចនតោ ផលហេតុកោ ផលជនកោ រុក្ខោ ផលរុក្ខោតិ វិយ ពោធិហេតុរុក្ខោ ពោធិរុក្ខោតិ វេទិតព្វោ ឯត្ថ “យស្មា គោចលំ ពោធីតិ រុក្ខស្សបិ នាមំ, តស្មា ពោធី”តិ បរតោ វុត្តំ និគ្រោធាទិរុក្ខតោ អស្ស វិសេសនវចនំ បន តទញ្ញពោធិមូលប្បសង្គនិវារណត្ថំ មគ្គញាណហេតុភាវូបគមូលត្តា ពោធិ ច តំ មូលញ្ចាតិ សង្ខិលេខេយ្យំ បឋមាភិសម្ពុទ្ធោ និសីទតីតិ សព្ពេត្ថ តេន អភិសម្ពុទ្ធិវសេន សទ្ធិំ អដ្ឋាហំ ឯកបល្លង្កេន និសិន្នភាវំ ទស្សេតិ ឯត្ថ ឯក-សទ្ទោ តស្ស និសជ្ជាសង្ខាតស្ស បដ្ឋានុយោគានុរូបស្ស បល្លង្កស្ស អញ្ញេន ឥរិយាបថេន អនន្តរិយភាវំ អថស្ស អកោបិតភាវំ ទស្សេតិ វិមុត្តិសុខន្តិ ឯត្ថ វិមុត្តិយំ វា សុខន្តិ ន សម្ភវតិ បញ្ចមជ្ឈានិកត្តា ភគវតោ ផលសមាបត្តិសង្ខាតា វិមុត្តិ ឯវ អតុជ្ឈត្តដ្ឋេន និព្វានសុខន្តិ វិមុត្តិសុខំ, តំ សមាបជ្ជនេន បដិសំវេទី អនុភវន្តោ និសីទិ វេនេយ្យកាលានតិក្កមនតោ តំ អបេក្ខមានោ និសីទិ, ន វិមុត្តិសុខសង្គេ

អថ ខោតិ អធិការន្តរារម្ភេ និបាតទ្វយំ តេន វិមុត្តិសុខំ បដិសំវេទយតោ ន បដិច្ចសមុប្បាទំ មនសាកាសិ, កិន្តុ តតោ វុដ្ឋាយាតិ

ទស្សេតិ ។ បដិវេធវសេនេវ សុមនសិកតស្ស បដិច្ចសមុប្បាទស្ស បុនប្បុនំ មនសិការំ វឌ្ឍេត្វា អស្សាសជននតោ, ន អបុព្វនយទស្សនាធិប្បាយតោ ។ បច្ចក្ខកតសព្ពធម្មត្តា ករេតោ អសម្មោហតោ, បដិវិទ្ធស្ស វិសយតោ វា មនសិការំ បន វិវិធនយបច្ចវេក្ខណំ វិយ រញ្ញោ អបុព្វំ បីតិំ ជនេតិ ។ វុត្តញ្ហិ "អមានុសី រតី ហោតិ, សម្មា ធម្មំ វិបស្សតោ"តិ (ធ· ប· ៣៧៣) ។ រត្តិយា បឋមំ យាមន្តិ អច្ចន្តសំយោគវសេន ឧបយោគវចនំ, តេន តស្ស វិកប្បនានត្តំ ទស្សេតិ ។ កិញ្ចាបិ "អនុលោមបដិលោមំ មនសាកាសី"តិ ឯកតោវ វុត្តំ, តថាបិ បាឡិយា អនុក្កមេនាតិ ទស្សនត្ថំ "អវិជ្ជាបច្ចយា"តិអាទិ ។ តត្ថ ច កិញ្ចាបិ បវត្តិយត្ថបច្ចវេក្ខណា អធិប្បេតា កថំ បញ្ញាយតីតិ? បធានភាវេន, បដិលោមមនសិការំ បន អនុលោមេ បច្ចយានំ, បច្ចយុប្បន្នានញ្ច តថាភាវសាធនត្ថំ យស្មា អវិជ្ជាយ ឯវ និរោធា សង្ខារនិរោធោ, ន អញ្ញថា, តស្មា សង្ខារានំ អវិជ្ជា បច្ចយោ, តស្សា ច សង្ខារា ផលន្តិ ទីបនតោ ។ តថា និព្ពានបច្ចវេក្ខណាយ អនុលោមមនសិការំ ការណនិរោធា ផលនិរោធសាធនត្ថំ ។ ឯត្ថ ច អនុភាវតោ និព្ពានំ ទស្សិតំ ។ ន ហិ តំ អវិជ្ជាទិនិរោធមត្តន្តិ ។ តត្ថ "យតោ ខយំ បច្ចយានំ អវេទី"តិ វចនេន អនុលោមោ នាធិប្បេតោតិ សិទ្ធំ ។ មគ្គបច្ចវេក្ខណាយ វត្តត្តា នត្ថិ, ឯកាយត្តបិ កិច្ចតោ, អារម្មណតោ ច តស្ស មគ្គស្ស វិសយតោ ច តត្ថ មគ្គោ ទស្សិតោ ។

តត្រាហ – "បដិច្ចសមុប្បាទំ បដិលោមំ មនសាកាសី"តិ ន យុជ្ជតិ, ន ហិ បដិលោមាបទេសេន និទ្ទិដ្ឋំ និព្ពានំ បដិច្ចសមុប្បាទោ ភវិតុមរហតីតិ? វុច្ចតេ – ន, តទត្ថជាននតោ ។ អនុលោមបដិលោមន្តិ ហិ ភាវនបុំសកំ ។ អនុលោមតោ, បដិលោមតោ ច តំ បដិច្ចសមុប្បាទំ មនសាកាសីតិ ហិ តត្ថ អត្ថោ ។ អញ្ញថា និរោធស្ស បដិលោមប្បសង្គាបត្តិយេវាបជ្ជតិ ។ បដិលោមេ ច បនេតស្មិំ អនុក្កមនិយមោ អនុលោមេ អនុក្កមនិយមតោ សិទ្ធោតិ វេទិតព្ពំ ។ ឯវំ សតិ បដិច្ចសមុប្បាទស្ស បដិលោមោ នាម អបដិច្ចសមុប្បាទោតិ សិទ្ធំ ហោតិ ។ តេន វុត្តំ អដ្ឋកថាយំ "និរោធោ ហោតីតិ អនុប្បាទោ ហោតី"តិអាទិ ។ ឯវំ សន្តេ បុព្ពាបរវិរោធោ ហោតិ ។ កថំ? បដិច្ចាតិ ហិ គមិតា ផលស្ស បច្ចយបរិគ្គហេន, បច្ចយានញ្ច បច្ចយាយត្តវុត្តិតាយ តស្ស ឧប្បាទាភិមុខភាវទីបនតោ អសមុប្បាទោ ន សម្ភវតិ, តស្មា អបដិច្ចសមុប្បាទោតិ ឯវំ ឧភយបដិក្ខេបេន បនស្ស បដិលោមតា វេទិតព្ពាតិ ឯកេ ។ តំ អយុត្តំ តស្ស អនុលោមភាវនិយមតោ, អត្ថាតិសយាការតោ, តស្មា អប្បដិច្ចសមុប្បាទោ តស្ស បដិលោមោតិ វេទិតព្ពំ ។ តេនេវ ភវតា បាឡិយំ បច្ចយបច្ចយុប្បន្ននិរោធា វុត្តា ។ តត្ថ ហិ "អវិជ្ជាយ ត្វេវ អសេសវិរាគនិរោធា"តិ ឯវំ បច្ចយស្ស សមុច្ឆិន្នបច្ចយភាវេន បច្ចយនិរោធំ, ផលស្ស បច្ចយបដិគ្គហភាវេន បច្ចយុប្បន្ននិរោធញ្ច ទីបេតិ ។ ទុវិធា បាឡិយំ និរោធោ អត្ថតោ អនុប្បាទោ នាម ហោតីតិ កត្វា អដ្ឋកថាយំ "និរោធោ ហោតីតិ អនុប្បាទោ ហោតី"តិ វុត្តំ ។ ឯវំ សន្តេ និព្ពានំ បច្ចយបច្ចយុប្បន្នានំ និរោធមត្តន្តិ អាបជ្ជតីតិ ចេ? ន, តស្សានុភាវទីបនាធិប្បាយតោ ។ វិទិតវេលាយន្តិ មនសិកតវេលាយន្តិ អត្ថោ, អញ្ញថា តតោ បុព្ពេ អវិទិតប្បសង្គតោ ។

ឈាយតោតិ ឯត្ថ កាមំ លក្ខណូបនិជ្ឈានេន ឈាយតោ ពោធិបក្ខិយធម្មា បាតុភវន្តិ, ចតុអរិយសច្ចធម្មា វា បកាសន្តិ, តថាបិ បុព្ពភាគេ សមថាធិយានិកវិបស្សកស្សត្ថំ អារម្មណូបនិជ្ឈានគ្គហណំ ចតុសច្ចធម្មគ្គហណំ កាមំ អនុលោមបដិច្ចសមុប្បាទទស្សនាធិការេន វិរុជ្ឈតិ, តថាបិ "យោ ទុក្ខំ បរិជានាតិ, សោ សមុទយំ បជហតី"តិ លទ្ធិវសេន ភវន្តិ វេទិតព្ពំ ។

១៍“បច្ចយក្ខយយ្យា”តិ កិច្ចបរិយាយចនេត ចុត្តិ៍ ទេតត បច្ចយតិទ្ធាតំ, តទុបតិស្សយតិទ្ធាតច្ចាតិ ទុបិដំ តិទ្ធាតំ ឥស្សិតំ ហោតីតិ៍ កាយច្ចា តំ ត កេចលំ បច្ចយក្ខយមត្តំ កទេវាតិ, អឆ ទោ បច្ចយុប្បត្តក្ខយម្បិ កទេវាតិ៍ យទោ ក្ខិត្តម្បិ តិទេវានា ឥស្សិតោ, តធាបិ ទេហតុតិទេវានា ឋលតិទេវានាតិ កតូា “បច្ចយក្ខយយ្យា”តិ ចុត្តិ៍ ចុត្តប្បការោ ឆយ្ខាតិ ឲត្ត ចតុបច្ចក្កហណំ បឩយកាធាយំ ចុត្តតយចិបល្លាទេត កតត្តិ ទេដិតទ្ធា៍

២៍បម្ពុរយតិទេវាឆបក្ខាទោតា អទេត្តាតិ ឲត្ត បម្ពុរទេយា កិច្ចចទេត, តិទេវានា អាទយ្ខលាកិរិយាយ៍ ឲទោត ក្ខិប្បការោ តិទេវានា ឥស្សិតា ទេហាត្តិ តស្ស អតុកាចស្ស ចទេតតាតិ អទេត្តា៍ យស្ខា បល្លក្កាកុខិតក្ខាតច្ចា “បល្លទេក្កា”តិ ចុច្ចតិ, តស្ខា ឋលិឆិកយក្ខាតំ “បល្លក្ក”ត្តិ ចុត្តិ៍

អឌបិលកធាចណ្ណតា

៣៍បទេយ្ខាឌីតិ ហិតកាយតាយ ភកចា ទេតត ព្រាហ្ខទេលាត បទ្ធិ បទេយ្ខាឌិ៍ ទេចទេឥហិ អត្តត្តិ ឲត្ត តិទ្ធាតំ អទេត្តា ភាយ៍ ទេចឥាតំ ចា អត្តិ កតត្តាតិ ឲត្ត អទេហត្តំ៍ តត្ត បឩទេយត ទេចឥត្តក្ញ យស្ខា, តស្ខា ឲច ចុបិតព្រាហ្ខចរិទេយា៍ ទុតិទេយត ទេចឥត្តក្ញ យស្ខា, តស្ខា ចុបិតព្រាហ្ខចរិទេយាតិ ឲចំ ទេយាឌតា កាតត្តា៍ កិច្ចាបិ ព្រាហ្ខលាស្ស ចតុបច្ចយុត្តំ អត្តទោតា ចុត្តំ, ក្ខាតកាធាយំ ចុត្តបជិទេចតាភាចំ បក្កាយ “ឆយ្ខចក្កប្បចត្តត”ត្តិ ចុច្ចតីតិ បរិហាទេរា៍

អឌបិលកធាចណ្ណតា តិក្ខិតា៍

យុចលិត្តកធាចណ្ណតា

៤៍ យុចលិត្តចត្តុបិត្រុតាយតត្តិ ក្ខាឥាតិ ចត្តត្តាយត្តំ បក្កាយ ចុត្តិ៍ តំ ចិទេចកត្តិ ក្ខបឆិចិទេចកំ៍ “អញ្ញាបឌ្ឌ បុលំ ទេលិទេក”តិ ក្ខាយិតា បឩយយក្កំ ឥទេស្សតិ ទេតត បទេត្តាបុ យាទេលាចទេត ក្ខប្បឌ្ឌតកញ្ញាបិឥប្បហាតបិទ្ធិទេតា៍ “បិលាក្ខទេតាបុ បំយទេយា”តិ ក្ខាយិតា ទុតិយយក្កំ ឥទេស្សតិ៍ យក្កឹ ហិ បុក្កទេលិ អចបិក្ខញ្ញាបិឥតុត្តចទេត បិលាក្ខទេតាបុ បំយទេតា ទេហាតិ ចិហិំបាឆិប្បាយាកាចទេតា៍ ឲចំ ចត្តាទេរា ហិ យក្កា អត្ថក្កទេយតាបិ កហិតា ទេហាត្តិ៍

យុចលិត្តកធាចណ្ណតា តិក្ខិតា៍

វាឌាយតតកធាចណ្ណតា

៥៍វាឌាយតតំ បិតលិ៍ “ចតុក្ខិបា អាកត្តា”តិ បិឥទេបទេបា៍ យុលចក្ខិយំ កិទេស្ស ឌិត្តាតំ ចតុត្តម្បិ ទេលលាបរិទេច្ឆទោ អត្តិ, ទេត ចាលិឌា

ឥឆចតាឃ ការចឥឞ្សតេត ភកចតោ ទ្វបកាឃឥឞ្សតេត បឋត្ថតា ឋទហ៌ អក្កេហឋ៊ុ៍ ឥឆចតាឃ “ភកចា ទាឌាឃតតម្ហលេ បឩយាកិឋម្ពុគ្ឋា”តិ ចចត៌ ឃុត្វា ឋាចកឋញ្ឈាកាច់, អកិឋម្ពុគ្ឋឆម្ពុឋក្ខាចដ្ឋា ឌាតិ៍ឃ្វតិ ចេចិតដ្ឋា៍ ឌាតត្ថីតិ ញុគ្ឋាតិ ឋម្ពុតេគ្ឋា៍

ទាឌាឃតតកឆាចណ្ឌតា តិដ្ឋិតា៍

ព្រហ្មឃាចតកឆាចណ្ឌតា

លិ៍អសិកេតាលោ ឰាឃត្ថិអាឌិប៊្រុឆយ្ហាតិ ចញុឋច្ចឆយ្ហា, កម៉្ពុទេត្ថា គុគ្ឋយោ៍ គុគ្ឋឋត្ថា គុទតុឥពាឥឆា៍ ឋតេត្ថាតិ តិញ្ញុតោ៍ បហ៊ឹតោតិ អតប្យកោ៍ ព្ពាគ់ គ្វឃ់ លេកុត្តាទរេច ឋគ្ឋាឃ ចុត្តា៍ អតក្កាចចទោតិ តកេក្កត អាកាទបទិចិតកេក្កត ពួកាហិតឥឋ្ឋា ត ហោតិ, ងាទហាតេច អចចទិតេឋ្ឋាតិ អតេត្ថ៍ បហ្ឋិតចេចគតីយោតិ ឋយ្ហាបដិបធ់ បដិបទេត្ថិ បហ្ឋិតហិ ចេចគតីយោ៍ ឋព្ពាឋក្ខាទឋយឆាតិអាធ់ ឋព្ពា តិព្ពាតយេច៍ តពឿ្យាចល្វបចាទេត ឲកយ្ហិ ឋយាត៌ តឆា តឆា ចុច្ចតិ៍ ទាយាតិ បឌា៍ អតុ អតុ អច្ឆទិយា អតច្ឆទិយា៍ តោឋ៌ ភកចតោ បុព្ពាភាកបដិបធ់ ឃុតបុព្ពាត៌, ឆម្ហុឃ្ស ចា កម៉្ពុទកាច់ អសិកតបុព្ពាត៌ កិច្ចាបិ ភកចតោ ចត្តាទោបិ យក្កា ឃុលប្យដិបគា, តឆាបិ ពោធិឋត្តបដិបធ់ ឋគ្ឋាឃ “កិច្ឆេត យេ”តិ ចុត្តា៍ “បកាឋិត៌ បកាឋិតុ”ត្តិ ក្ខេឃឆាបិ បាឌោ៍ បទេតហិ ឃុត្តហិ៍ ទាកទត្ថាតិ កាឃទាកដ្ឋិទាកហិ ទត្ថា៍ អត្ថតិច្ចាឌិកាហកា ត គណ្ហិត្ថិ ត បឃ្ឃិឃ្សត្ថិ៍

ប៉៍ ឋហ៌បតិ កិទ “តឃ្សតិ ចត កោ លេកោ”តិ ព្ពយ់ ឋគ្ឋិ តឆា តិច្ឆាទតិ, ឃឆា គឋឋហឃ្ឃិលេកឆាតុព្រហ្មាតោ ឃុត្វា ឋត្តិបតិ៍ឃុ៍ បញ្ញាយយោ អក្ខិប៊្រុឋត្ថាតាតុឋឃិតចឋេត អប្ញ បទិត្តា ទាកាឌិទឌ់ ឲតោឋ៌, ឲច់ឋកាចាតិ អប្យទេឌក្ខូឌាតិកា៍ អឃ្សចតតាតិ អឃ្សចតតាឃ៍

ឋយលេហិ ឋត្តទេហិ៍ អបិប្ញុទេតត្ថិ ចិចទ ឲត៌៍ អយតឃ្ស ក្វាទត្ថិ អទិឃយក្កុ, ចញុឋច្ចឆយ្ហ៊ុ ចា៍ ចិឌ្ឌត្តឃចញុយក្កុងាទហាហិ បុតប្យុត៌ ញុគ្ឋិ បដិចិគ្ឋិ៍ ឋេលេតិ ឋិលិបយោ៍ ចិកតទេឌត្ថា ឃុលឥឞ្សតយោកេក្ក ព្ពាតោ ច ឲទេត្ថា ច អាកត្វា ឃឆា ផិតោ ចក្ខូយា ប៉ុទិយោ ឋយត្តតោ ឌតត៌ បឃ្សឃ្យុ៍ ត្វឃ្យិ ឃុយេឆ ឃុត្គុបញ្ញា ឋព្ពាញុតញ្ញាហាសិកយាឃ ឋយត្តចក្ខូ៍ ឋព្ពាកិលេឋឋក្កាយាត៌ ចិឌិតត្ថា ចិឌិតឋក្កាយ៍ ឌាតិកត្ថាទាឌិតិត្វទហត្ថ៌ ចេតឃ្យុឌតឋត្វចាហតឋយត្វតាឃ ឋត្វចាហ៍ កាយច្ឆទិត្គុហាឃ្ស អភាចតោ អហាហ៍

ឆ៍ញុគ្ឋចក្ខូតា ព្ពាគ្គ្រិឃបទោបទិឃត្តងាទហាត ច អាឋឃាតុឋឃងាទហាត ច៍ ព្ពាយឋពឿ្យាក្វិត្ថិ ងាហាត៌ “ញុគ្ឋចក្ខូ”តិ តាយ៌ ក្ខប្យលិតិឃត្ថិ ក្ខប្យលចតេ៍ ឲច់ ឋេឋឃុបិ ៍ អតេត្ថា តិយុក្កុបេលឹតីតិ ឃាតិ អតេត្ថា តិយុក្កុតេច បេលិឋិឃត្ថិ, តត្វ ឃាតិ ក្ខគ៌ អច្ចុក្កុយ្ហ ផិតាតិ, តាតិ ឃ្វទិឃ៌ឋិឋយ្យុឃ្សិ អាកាយឃយាតាតិ ផិតាតិ អឌ្ឍ បុប្យុតកាតិ៍ ឃាតិ ឋយោគ៌ ផិតាតិ, តាតិ ឋេឃ្វ បុប្យុតកាតិ៍ ឃាតិ ក្ខគកាតុក្កុតាតិ, តាតិ តតិឃឌិចេឋ បុប្យុតកាតិ៍ ក្ខគកា បត អតុក្កុតាតិ អញ្ញាតិបិ ឋទោទ៌កាប្យុលិឌីតិ តាយ ហោត្ថិ៍ ឃាតិ តេច បុប្យុឃ្សត្ថិ យច្ឆកច្ឆបភក្ខូតេច ភចិឃ្សត្ថិ, តាតិ បាញុព្ពាតាទុញុហាតិ, អាហទិត្វា បត ផិបេតព្ពាតិ៍ ឲតោហិ ក្ខញ្ឈិតញ្ញុ ចិបច្ចិតញ្ញុ តេឃ្យា

បឥបទ្ទេយាតិ ចត្តារោ បុគ្គលេ ឃោរេឌតន្តា៑ បច្ចកាសីតិ បតិ អកាសិ៑

អបិទ្ទុតាតិ ចិចដិ៑ បន្ធិយស្ស បឥន្ធយស្ស អឃយត្ធេ៑ អហញ្ញាអត្តនោ បព្ទុំ ស្មុប្បចត្តយ្យិ ឡយំ បឈឹតំ ក្តុត្តយំ ឆយ៉ុំ
កាឃចាចាកិលយធសញ្ញឹ ហុត្វា តាកាសិ៑

ទ្រាហុយាចតកធាចណ្ហតា តិដ្ឋិតា៑

បញ្ចាចក្កិយកធាចណ្ហតា

១០៑ ឡាឥាតិ បត សត្ធេ ឧតោ សន្ធាកាឧតំ ក្តបតេត្យ, ប្លុសេ្សាយិ តេតំ សក្ខប្បត្តិ៑ អប្បឧេក្កុឧាតិកោតិ សយាបត្តិយា ចិក្កលិ្ហតកិលេសត្តា
តិក្កិលេសឧាតិកោ៑ អាឧាតិស្សតីតិ ចេ ត តិដ្ឋាតយកំស្មុ ឆយុសក្កាហកា តេ ចិតយក្កុយញ្ញា, អហំ ឥេសឃ្ជំ បដិចិន្តិស្សតីតិ អធិប្បាយោ,
“យុទ្ធាបិ តស្ស ចិបតេឃ្យា”តិ (អ៑ តិ៑ ប៉៑១១; បិទា៑ ១) ឲត្ត ចិយ អក្ខុតបរិកេប្បា កិរេសា៑ លេរិក តស្ស អធិយុត្តកាចឌឹបតត្តញ្ញាឡាធំ
ចចតំ អត្តនោ តក្សបឥេសត អចិឌិតកាចឌឹបតត្ត៑ តស្ស អតេត្តចាសិកកាចឌឹបតត្តត្តិ ឲចយាឌីតិ បតេត្ត បឃោឧតាតិ៑ កកចតោបិ
លោ ឧាកាលត្តិ សត្តត្យាតញ្ញាលំ តស្ស យលោយុលំ ក្តប្បន្តិ៑ តេត តតោ បុត្តេ តស្ស សតិ ឆយុឥេសតាឃ លិបុំ ឧាតតកាចារយុលត្តិ
ឌីបេតិ៑ បរោបឥេសតោ អឧាតិត្វា បច្ចក្កុតោ យលោសន្ធិកិរិយយ្យិ ឥស្សេតិ៑ ត្យុទ្ធាតយ្យិ អតេកឧាលាសយោឆាតាកាចតោ ស្មុច្ចត្តយេតិ៑
ចិត្តបុត្តិកា ហិ ចិត្តប្បចត្តិ, អញ្ញាធា តចសត្តបិតុកាចប្បសក្កា៑ សត្តឆយុតំ ឲកតោ កហលោ ចិទ្ធកាលិតំ ឲកតោ ឧាតតប្បសក្កា៑
តតោ ឲកឧាលាស្ស ចិតឆកាចប្បត្តិឥាសោ, តស្មា សត្តស្ស ចិតាតេកឧាលាសយោឆាតំ អាបន្ធិតឆយុស្មុ អប្បដិហតឧាលាចត្តត្តា បត
សត្តត្យា ឲច កកចាតិ ចេឌិតត្តំ, ត សត្តកាលំ ឲកតោ៑ អាត្យអារាឌីតំ យលោឧាតតតោតិ ចេ? ត, តស្ស ឧាតតេត បុច្ឆុតស្សាបិ
សត្តត្យាតាបត្តិប្បសក្កតោ៑ យឥាការេចត យឥាការេចា តក្ការេចត តស្សាកាចប្បសក្កា លេរិក សិទ្ធោតិ៑ “កកចតោបិ លោ ឧាកាលំ
ក្តឥបិឌី”តិ ចចតតោ តស្ស យលោឧាតតំ សិទ្ធត្តិ កត្វា កចំ យតេតេច កកចា សត្តត្យាតិ សិទ្ធំ ត ឥេចតារោចតតោ បុត្តេ អឧាតតតោតិ
ចេ? ត, ចិសេសំ បរិក្កហេត្វា អត្ថទា បឧាតតតោ, ឥេចតាឃ សត្តត្យាកាចប្បត្តិឥាសតោ ច៑ ត ហិ សោ កស្សចិ ចចតេត អញ្ញាសីតិ៑

អបិច កិយិធំ តត្ត ឧាតតំ តាយ តឥារយុលឧាលាប្បត្តិតិ ចេ? ត, លេរិក សត្តត្យាតោ អច្ចត្តាកាចប្បសក្កតោ៑ សាធិកា ហិ យឃា
ឲកឧាលាក្កុលោ សត្តំ ឧាលាំ, តឥេត្យាសច្ចា តឥញ្ញាលាត្សប្បត្តិ៑ អបិច សត្តត្យាតោ សត្តឆយុចិសយេ ឧាលាបច្ចុបដ្ឋាតសិទ្ធិ តស្ស
ឧាលាស្ស អត្តតាច អត្តតោ អចិសយោតិ ចេ? ត, ហេតុតិឥស្សតាត្សប្បត្តិតោ៑ អបិច “កកចតោបិ លោ ឧាកាលំ ក្តឥបិឌី”តិ ឲត្ត
ចិសេសចចតំ អត្ថិ៑ យេត ឥេចតារោចត្តត្តកាលេយច កកចតោ ឧាកាលំ ក្តឥបិឌីតិ បញ្ញាយតិ៑ ត ហិ ចចតបុត្តាបរិយកាចយេត្តត
តឥត្តបុត្តាបរិយតា ហោតិ, តស្មា អឃុត្តយេតិ៑ អកិឥេសកាលំកតោតិ បឍយឃាយេ កាលំកតោ៑ “យន្តិយឃាយេ”តិបិ ចឥត្តិ៑ ក្តកឃត្វបិ
យហាឧាតិយោ៑ សត្តឌិចសក្ខត្តេទ, ឲកឌិចសក្ខត្តេទ ច បត្តត្តាយក្កុឋលតោ បរិហឹតត្តា យហតី ឧាតិ អស្សាតិ យហាឧាតិ៑ តេស្មុ ហិ ក្តិស្មុ
អាត្យអារោ អាកិញ្ចញ្ញាយតតកេច តិដ្ឋេត្តា, ក្តឥកោ កចក្កេ, តស្មា តេតំ ឆយុឥេសតាឃ អក្កុលោ តិដ្ឋត្តកាចំ សន្ធាយ កកចា ឲចំ

ចិន្តេសិ, ន ឥតោ មនុស្សលោកតោ ចុតិភាវំ សន្ធាយាតិ វេទិតព្ពំ។ អពុទ្ធវេនេយ្យតញ្ច សន្ធាយាតិ នោ តក្កា, អញ្ញថា អតិដ្ឋប្បសង្គោតិ អាចរិយោ។

ពោធិសត្តស្ស ជាតកាលេ សុបិនបដិគ្គាហកា ចេវ លក្ខណបដិគ្គាហកា ច អដ្ឋ ព្រាហ្មណា។ តេសុ តយោ ទ្វិធា ព្យាករឹសុ “ឥមេហិ លក្ខណេហិ សមន្នាគតោ អគារំ អជ្ឈាវសន្តោ រាជា ហោតិ ចក្កវត្តិ, បព្ពជន្តោ ពុទ្ធោ”តិ។ បញ្ច ព្រាហ្មណា “អគារេ ន តិដ្ឋតិ, ពុទ្ធោវ ហោតី”តិ ឯកំសព្យាករណាវ អហេសុំ។ តេសុ បុរិមា តយោ យថាមន្តបទំ គតា។ ឥមេ បន មន្តបទំ អតិក្កន្តា អត្តនា លទ្ធំ បុញ្ញាយហត្ថំ វិស្សជ្ជេត្វា ពោធិសត្តំ ឧទ្ទិស្ស បុនទេវ បព្ពជិំសុ។ ឥមេ សន្ធាយ វុត្តំ “បញ្ចវគ្គិយា”តិ។ “ថេរានំ បុត្តា”តិបិ វទន្តិ, តំ អដ្ឋកថាយំ បដិក្ខិត្តំ។ កស្មា បនេត្វ ភគវា “ពហូបការា ខោ មេ”តិ ចិន្តេសិ។ កិំ ឧបការកានំ ឯវ ឯស ធម្មំ ទេសេតិ, ឥតរេសំ ន ទេសេតីតិ? នោ ន ទេសេតិ។ ឧបការានុស្សរណមត្តកេនេវ វុត្តន្តិ អដ្ឋកថានយោ។ អត្តនោ កតញ្ញុកតវេទិភាវប្បកាសនត្ថំ, កតញ្ញុតាទិបសំសនត្ថំ, បរេសញ្ច កតញ្ញុភាវាទិនិយោជនត្ថំ, វិប្បជាតនប្បវត្តិវារណត្ថំ។

១០. អន្តរា ច គយំ អន្តរា ច ពោធិន្តិ គយាយ ច ពោធិយា ច មជ្ឈេ តិគាវុតន្តរេ ឋានេ។ ពោធិមណ្ឌតោ ហិ គយា តីណិ គាវុតានិ, ពារាណសិតោ អដ្ឋារស យោជនានិ។ ឧបកោ បន ពោធិមណ្ឌស្ស ច គយាយ ច អន្តរេ ភគវន្តំ អទ្ទស។ អន្តរា-សទ្ទេន បន យុត្តត្តា ឧបយោគវចនំ កតំ។ ឦទិសេសុ ច ឋានេសុ អក្ខរចិន្តកា ឯកមេវ អន្តរាសទ្ទំ បយុញ្ជន្តិ, សោ ទុតិយបទេនបិ យោជេតព្ពោ។ អយោជិយមានេ បន ឧបយោគវចនំ ន បាបុណាតិ។ ឥធ បន យោជេត្វាវ វុត្តោតិ។

សព្ពាភិភូតិ សព្ពំ តេភូមកធម្មំ អភិភវិត្វា ឋិតោ។ តណ្ហក្ខយេតិ និព្ពានេ។ វិមុត្តោតិ អារម្មណតោ វិមុត្តោ។ នត្ថិ មេ បដិបុគ្គលោតិ យស្មា បដិបុគ្គលោ នាម នត្ថិ, អសមោតិ អត្ថោ, មម សព្ពញ្ញុភាវេ ឯតំ ជនស្សុត្វា លោកេ ឋាតុំ អសមយត្តតាយ មម បដិភាគបុគ្គលោ នា នត្ថីតិ អត្ថោ។ អាហញ្ញំ អមតទុន្ទុភិន្តិ ធម្មចក្កប្បដិលាភាយ អមតភេរិំ បហរិស្សាមីតិ គច្ឆាមិ។

អរហសិ អនន្តជិនោតិ កថិតំ យុត្តោ ត្វន្តិ អត្ថោ។ ឥមេហិ អត្តនោ សព្វតាយំ។ ហុបេយ្យាសីតិ អាវុសោ ឯវម្បិ នាម ភវេយ្យ។ បក្កាមីតិ វង្កហារជនបទំ នាម អគមាសិ។ ភគវាបិ “តត្ថ តស្ស មិគលុទ្ទកស្ស ធីតុយា ចាបាយ ឧក្កណ្ឋិត្វា បុន អាគន្ត្វា អនាគាមី អយំ ភវិស្សតី”តិ ឧបនិស្សយសម្បត្តិំ ទិស្វា តេន សទ្ធិំ អាលបិ។ សោ ច តថេវាគន្ត្វា បព្ពជិត្វា អនាគាមី ហុត្វា អនុក្កមេន កាលំ កត្វា អវិហេសុ ឧប្បជ្ជិត្វា អរហត្តំ បាបុណិ។

១១. សណ្ឋបេសុន្តិ កតិកំ អកំសុ។ បធានវិព្ភន្តោតិ បធានតោ ភដ្ឋោ បរិហីនោ។ “អភិជានាថ នុ ភាសិតមេត”ន្តិ, “វាចំ ភាសិតមេវ”ន្តិ ច ឯវរូបំ កញ្ចិ វចនភេទំ អកាសីតិ អធិប្បាយោ។ ភគវន្តំ សុស្សូសិំសូតិ ភគវតោ វចនំ សោតុកាមា អហេសុំ។ អញ្ញាតិ អញ្ញាយ, ជានិតុន្តិ អត្ថោ។

១៣។ អថ កិមត្ថំ អាមន្តេសីតិ? តេតាបិ ឬដ្ឋតទំ បដិឃាតនត្ថំ, ធម្មស្ស អភិភាវិយទល្លកភាវទីបនត្ថំ, អព្ពាចិក្ខបនិចារណត្ថញ្ច។ តត្ថ ទ្វេមេតិ អន្តទ្វយវចនំ អញ្ញេសម្បិ តទន្តោគធភាវតោ។ អបិច យោជនាវសេន តណ្ហាអវិជ្ជាតិ ហិ សំសារប្បវត្តិយា មូលភូតា ទ្វេ កិលេសា។ តេ ច សមុច្ឆិន្ទិតាតិ បដិបក្ខភូតត្តា អន្តា នាម។ តេសុ តណ្ហាវសេន កាមសុខល្លិកានុយោគំ អនុយុត្តា សមណំ បរិហារេតិ ជាតិលេ, តថា អវិជ្ជាវសេន អត្តកិលមថានុយោគំ អនុយុត្តា គណ្ឋនុយុត្តា វិបស្សនត្តិ ន សក្កា ឯតេ ទ្វេ អន្តេ អប្បហាយ អមតំ អធិគន្តុន្តិ ឯវំ វុត្តា។ អបិច លីនុទ្ធច្ចបហានវសេនាយំ។ លីនោ ហិ និក្ខិត្តវីរិយោ សុខំ កាមសុខល្លិកានុយោគំ អនុគច្ឆតិ, ឧទ្ធតោ អច្ចារទ្ធវីរិយោ អត្តកិលមថំ។ ទ្វេបិ តេ វីរិយសមតាយ បដិបក្ខត្តា អន្តា នាម។ អបិច តិស្សោ បដិបទា វុត្តា អាគាឡ្ហា, និជ្ឈាមា, មជ្ឈិមា ច។ តត្ថ អាគាឡ្ហា “បិណាតិបិណេតិ ហោតិ, នត្ថិ កាមេសុ ទោសោ”តិ ឯវមាទិកា។ និជ្ឈាមា “អចេលកោ ហោតិ, មុត្តាចារោ”តិ ឯវមាទិកា, មជ្ឈិមា “អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ”តិ ឯវមាទិកា។ តត្ថ កាមសុខល្លិកានុយោគោ អាគាឡ្ហា នាម បដិបទា ហោតិ សព្ពាកុសលមូលត្តា។ អត្តកិលមថានុយោគោ និជ្ឈាមា នាម អត្តញ្ញាបនតោ។ ទ្វេតាបេតេ មជ្ឈិមាយ បដិបទាយ បដិបក្ខភូតត្តា អន្តា នាម, តស្មា ឯតេ សន្ធាយ ទ្វេមេតិ។ កិមត្ថំ បនាហ “បព្ពជិតេន ន សេវិតព្ពា”តិ បព្ពជិតេ ឯវ អធិការោតិ, ន គហដ្ឋេតិ? បព្ពជិតានំ តទធិមុត្តត្តា, សុខបរិវជ្ជនសមត្ថតាយ, តទធិការត្តា ច បព្ពជិតា ឯវ អធិកតា, ន គហដ្ឋា។ យទិ ឯវំ កិមត្ថំ កាមសុខល្លិកានុយោគោ, ននុ សោ បកតិយាបិ កាមបរិច្ចាគំ កត្វា ឋិតំ និស្សរណត្ថំ បព្ពជិតានំ? ន, តេសំ អន្តទ្វយនិស្សិតត្តា។ តេ ហិ ព្រហ្ម លោកេ ការណេ វិមុត្តិមិច្ឆន្តិ អត្តកិលមថានុយោគមនុយុត្តា តស្សេវ តបស្ស ផលេន បេច្ច សុខំ ការណេ អាសីសមានា តណ្ហាវសេន កាមសុខល្លិកានុយោគមនុយុត្តាតិ វេទិតព្ពា។ អត្ថតោ បន ព្រហ្ម គណ្ឋិតន្តេន វេទិតព្ពា “អត្តមិទំ, ភិក្ខវេ, ទិដ្ឋិកានំ, មតិទំ បរិមោទិយ”ន្តិអាទីសុ (មហាវ. ៤១; សំ. និ. ៥.១០៨០) វិយ។

យោ ចាយំ កាមេសុ កាមសុខល្លិកានុយោគោតិ ឯត្ថ កាមេសូតិ វត្ថុកាមេសុ អធិប្បេតា, ទុតិយោ កិលេសកាមេហិ។ តំសម្បយុត្តសុខមេវ កាមសុខំ នាម។ តេន វិបាកសុខស្ស និវត្តនមាហ ជីវិតំ។ អល្លីយនំ នាម តណ្ហាកត្តុតា។ អនុយោគោ នាម ភាវនានុយោគបត្តតា។ ហីនកាយិកកម្មត្តា អកុសលបក្ខស្ស, ហីនបុគ្គលភាវិតត្តា, ហីនសាធុបភាវត្តា ច ហីនោ នាម ហីនោ។ កាមនិវាសិនសត្តនិសេវិតត្តា គម្មោ។ បុថុជ្ជនសាធារណត្តា ពោថុជ្ជនិកោ។ អនរិយោតិ អរិយានំ អនធិប្បេតត្តា, អរិយធម្មបដិបក្ខត្តា, អនរិយករត្តា, អនរិយធម្មត្តា, អនរិយាចិណ្ណត្តា ច វេទិតព្ពោ។ អនត្ថសញ្ញាតសំសារកម្មាវហត្តា, អនត្ថផលនិព្ពត្តកត្តា ច អនត្ថសំហិតោ។ អត្តនោ គេហំ គេហស្សកាយោ អត្តកិលមថោ នាម។ សោ និដ្ឋិតបុព្ពកត្តពបិទក្ខាមកិរិយាវិធិវសេន និស្សាយ បវត្តតិ, តស្ស និដ្ឋិវសេន អនុយោគោ អត្តកិលមថានុយោគោ នាម។ អត្តវិយោគវិត្តាបរិស្សមត្តា, អនុបាយបវត្តត្តា សម្មុជ្ជយាតោ មិគយោនិគោយោនិកុក្កុរយោនិស្វានយោនីសុ បាទាយតិ។ វិបច្ចយាតោ ភវេ តេតីតិ អនត្ថសំហិតោ។ ឯតេ ឧភោតិ ឯតេ ទ្វេ តទាការតោតិ អត្ថានំ អធិតទាការំ អាវិ ករោតីតិ, តេនេតំ វុច្ចតិ “ន មយា បរិចិតក្ខិតមន្តេន ចិតក្ខិតា, កិន្តុ មយា តទាការតោ វេទ សតា អភិសម្ពុទ្ធានីតាការេន អភិសម្ពុទ្ធា”តិ។ ចក្ខុករណីតិអាទីហិ បន តមេវ បដិបទំ ថោមេតិ។ គេហស្ស អាវុសស្ស វិយ “ចក្ខុករណី”តិ វុត្តំ។ ញាណចក្ខុវិសោធនំ វុត្តំ។ ញាណករណីតិ វុត្តំ អត្ថការវិធនំ វុត្តំ។ ឧបសមាយាតិ កិលេសបរិឡាហបដិប្បស្សទ្ធិំ វុត្តំ។ អភិញ្ញាយាតិ សច្ចបដិវេធនំ វុត្តំ។ សម្ពោធាយាតិ សច្ចបដិវិជ្ឈនំ វុត្តំ។ និព្ពានាយាតិ សោបាទិសេសនិព្ពានធាតុយា អនុបាទិសេសនិព្ពានធាតុយាតិ ឯវំ យថាសម្ភវំ យោជេត្វា គហេតព្ពំ។

១៣. កស្មា បនេត្ថ ភគវា អញ្ញត្ថ ចិរំ អនុបុព្វិំ កថំ អកថេត្វា បឋមមេវ អវេច្ចប្បសាទត្តេយំ ឋត្វា យជ្ជិស្សបដិបជ្ជំ ជេសេសីតិ?

អត្ថាភិនិវិដ្ឋាភិមានតិចារណត្ថំ, កម្មក្កបដិបត្តិតិចារណត្ថញ្ច អត្តជ្ជយធម្មំ ឋត្វា អត្តនោ ចិរេសមាធិកមតិបតតេមត អធិមុត្តិកាភិកាចស្សតត្ថំ, តេសញ្ច យជ្ជិស្សបដិបត្តិបទេត ឧត្វ អនុមោទនត្ថំ បច្ឆា សម្មាបដិបជ្ជំ ជេសេសិ, តទេវ តស្ស យជ្ជិស្សបដិបត្តិអានន្ទាវស្ស អរិយវគ្គស្ស ចិរយតស្សតត្ថំ ធម្មសច្ចយំ សព្ពេបចិត្តាវធសេត ជេសេធម្មោកាសោ “ន្តាជំ ទេវា បត, តិក្ខវេ, ធម្ម”ន្តិអាទិមាហ, អយមេត្ថ អនុសន្ធិ “ន្តាជំ ធម្ម អរិយសច្ចន្តិ មេ, តិក្ខវេ”តិអាទិ សុត្តានុសន្ធិបកអាសតត្ថំ អយមត្តក្កមោ ទេជិតទ្ធោ យទាធុត្តំ បដិបជំ សុត្វា កិរ កោណ្ឌញ្ញោ អាហ “កថំ ភគវតា ធុត្តបដិបទាយ ឧប្បត្តិ សិយា អយមេវាបដិបទា កិលេសានំ អនុប្បត្តិយា សតិ សម្ភវតិ, ន អញ្ញថា កិលេសានញ្ច យថា លោកេ តោ ឧប្បត្តិ ឲប្បិបិសានំ ចិរំ, តទាវេសចតាយ អនុប្បត្តិ សិយា, តជចត្វស្ស ចា ទេវសំ ឧប្បត្តិ តជចត្វចិបរីតកាយកិលេមធាវេសចតាយ អនុប្បត្តិ សិយា ឧភោវេបតា ភគវតា ‘អត្ថា’តិ ធុត្តា, តស្មា កថំ បនេតិស្សាយ សម្មាបដិបទាយ ឧប្បត្តិ សម្ភវេយ្យា”តិ ភគវា អាហ អនុបិយាវេសចតេវា កថន្តិ ចេ? –

“សំសារម្ហលតោ ញាណំ, តញ្ច ញាណា បហិយ្យតិ;

ឧិចិតេ សតិ តំ ហោតិ, តញ្ច ឧិចិតសាធនោ

“តស្មា ញាណាយ មេធាវី, រក្ខេ ឧិចិតមត្តនោ;

ញាណសាធកមូតញ្ច, សីលញ្ច បរិបាលយេ

“ឧិចិតញ្ច យថា លោកេ, កិន្តេ កាមេ ន ចិជ្ជតិ;

តថេច កិន្តសីលស្ស, តត្ថំ ញាណស្ស សម្ភវោ

“តស្មា អាយុញ្ច សីលញ្ច, ញាណត្ថំ រក្ខតា សតា;

សេចិតព្ពា ន កាមាបិ, តាបិ កាមចិតាសតា

“កាមេសុ កោធមុបកម្ម ហិតោ កម្មញ្ច,

អច្ចន្តោ កិលេសំ កាយុបេតិ មុញ្ចេហា;

ឃោ យន្តិយំ បដិបទំ បរមំ រូបេតិ,

សោ លិប្យេឃច លភេត បរមំ ចិយោក្ខ”ន្តិ

សុត្វា តទេតំ សុគតស្ស វាក្យំ,

បញ្ញា យុតី សោ សុតំ លភិត្វា;

ចិត្តាយមំ ញាណ បទេសយាតោ,

រុទ្ធិត្ថយំ បញ្ញាយិយំ អបុច្ឆិ

“គិទ្ធេឆបទ្ឋាតំ បហាយ ឃោរំ,

តបំ កឆយិចាតិ សោ ត្វំ;

ទ្វាហិ តទេច ហោតិ កិក្ខុ ចរ,

ចិរាកយុបឃាតិ ច ទុក្ខសច្ចស្ស;

ទស្សតេតច ទុក្ខាភុកចតា,

តយិន្ទោទាសស្ស បច្ចឃោ”តិ

សុត្វាច កោណ្ឌញ្ញោ យុតិចចតំ,

ចុទ្ឋាឃ ហទ្ឋោ សហសា អចេចាច;

“ឋានសោ ត្វំ ភគវា មេតំ,

កិញ្ចិ យថា បស្សតិ ចក្ខុមា”តិ។

ចិត្តាយមិស្ស បញ្ញាបរិបុណ្ណា ភាចភាយមិបញ្ញានយត្តិ ជាតិតញ្ញា ឋានេហិ ឋាតិ ភគវា សុត្តមិនយាហាតិ កិរ។ កស្មា ភគវា គោណ្ណញ្ញស្ស បុរិមមេច សច្ចទេសនំ អចឆេត្វា អត្តនោ អធិកតក្កយាហាតិ? តាហំ កស្សចិ អាកប់ នេវសមិ, អបិច តោ សមមេច ឲចមធិកនោវាមីហិ ទស្សនត្ថំ។ តត្ថ “បុព្ពេ អននុស្សុតេសុ ធម្មេសុ”តិ ឋាមិភា ឋានំ អត្តនោ ឃំ ទស្សេតិ, ន យថា អាចរិយាភាវតោ, ឋានាតោ ចា អយំ ធម្មោ សុតោ, កិត្តិ បុព្ពេ អននុស្សុតេសុច ញាណំ មេ ឋាបិតិតិ យញ្ញាយាយ បដិបទាយ អានុភាចំ បកាសេតិ។ អបិច យស្មា ឲចំ បដិបន្នោ ចិតាបិ បទោបទេសេន អរិយសច្ចានិ បស្សតិ, តស្មា កចំ ឲ្យេវ យយាបទេសេន ន បស្សថាតិ។

១៨។ ចក្ខុត្តិអាទីតិ បច្ចា បទានិ ញាណវេវចននានេច។ ញាណញ្ញិសច្ចានំ អានេលិចនតោ ចក្ខុត្តុជាតនតោ ញាណំ។ បការេហិ ជាតនតោ បញ្ញា។ កិលេសបិទារណតោ, ចិជ្ជនតោ ច ចិជ្ជា។ សច្ឆន្ទាទកតាយបិភាវសនតោ, តោសំ កតិកោដិបកាសនតោ អានេលិកោតិ វេទិតព្វំ។ តត្ថ បឋមេន បរិចវេទន សច្ចានំ អញ្ញាយញ្ញា អសង្គរតោ ទបតបញ្ញា ទស្សិតិ, ទុតិយេន តោសំ កត្តព្វាការបរិច្ឆិន្នបញ្ញា, តតិយេន សច្ចេសុ ញាណកិច្ចសត្តិដ្ឋានំ ទស្សិតំ។

១៩។ យាចកិច្ចញ្ញាតិ ឋិតិ បទេហិ យានិចច្ចេច ទុត្តំ ហោតិ “ឋាតិ ចិត្តមនោ”តិអាទិ ចិយ។ វាកាទីហិ អកុប្បតាយ អកុប្បា ចិមុត្តិ។ ចេយ្យាករណត្តិ ធម្មទេសនា។ សា ហិ ធម្មានំ ព្យាករណតោ បកាសនតោ “ចេយ្យាករណ”ន្តិ ទុច្ចតិ។ ចិវដ្ឋំ ចិតមលត្តិ ឲត្ត ចិវដ្ឋំ ចិសមហេតុចាទចិកមតោ។ ចិតមលំ អហេតុកចាទចិកមតោ។ ចិវដ្ឋំ សស្សតទិដ្ឋិប្បហានតោ។ ចិតមលំ ឧច្ឆេទទិដ្ឋិប្បហានតោ។ ចិវដ្ឋំ បរិយុដ្ឋានប្បហានតោ។ ចិតមលំ អនុសយប្បហានតោ។ ធម្មចក្កន្តិ ធម្មមត្តទស្សនំ, ន តត្ថ សត្តោ ចា ជីវោ ចា ការកោ ចា ចេទកោ ចាតិ, តេនេវាហ “ឃំ កិញ្ចិ សមុទយធម្មំ, សព្ពន្តំ និរោធធម្ម”ន្តិ។ ឋាទញ្ញិតស្ស ធម្មចក្កស្ស ឧប្បត្តិអាការទស្សនត្ថំ ទុត្តំ។ តញ្ញិនិរោធំ អារម្មណំ កត្វា កិច្ចចសេន ឲច សព្ពំ បដិចិជ្ឈន្តំ ឧប្បជ្ជតិ។

១៦។ ធម្មចក្កន្តិ ឲត្ត ទេសនាញាណំ អធិប្បេតំ, បដិវេធញាណញ្ច លព្ភតេច។ ឲត្ត កិមត្ថំ ទេចា សទ្ទមនុស្សាវេសុន្តិ? តាតាទិដ្ឋិកតត្តការចិធមនតោ លទ្ធានិសិកត្តា, អបិយកយសមតិក្កមនតោ អស្សាសំ បត្តត្តា, ទេចកាយចិយាតទស្សនតោ បីតិបិមោជ្ជចលិតត្តា ចាតិ ឲចមាទីនេត្ត ការណានិ ចទន្តិ។ បធចិកយ្យនមហាសទ្ទបិតុភាចេចា ច ធម្មតាចសេនេច ហោតីតិ ឲកោ។ ទេចតានំ កិញ្ចាតុការមតាយ បធចិកមយ្យា។ ពាហុនោ ទេចសញ្ញស្ស សន្តិបាតតោ, ភគចតោ សរីរប្បភាជាលចិសជ្ជនតោ ចាតិ ឲកេច្ចេ។

១៥។ បត្តជ្ជុបសម្បទាចិសេសន្តិ អនេត្វា។ តត្ថ ឋាតិ-សទ្ទោ តស្ស ឲហិកិច្ចុបសម្បទាបដិលាភនិមិត្តចចនបរិយោសានទស្សនោ។ តទេចសានោ

หิ ตสฺส ภิกฺขุภาเวน ฯ สฺวากฺขาโตติอาทิ “เอหี”ติ อายตฺตตาย ปโยชนสฺส เจว “เอหิภิกฺขู”ติ วจนา อเนน “สฺวากฺขาโต ธมฺโม จร...เป... กิริยายา”ติ น อเนนาติ ปทสมฺพนฺโธ ฯ ตตฺถ จร พฺรหฺมจริยนฺติ อวสิฏฺฐํ มคฺคพฺรหฺมจริยํ สมธิคจฺฉ ฯ กิมตฺถํ? สมฺมา ทุกฺขสฺสนฺตกิริยายาติ อตฺโถ ฯ “เอหิภิกฺขู”ติ ฐปิตา วจเนน ตเถว นิปฺผนฺนา การณภูเตน “เอหิภิกฺขูปสมฺปทา”ติ วุตฺตา ฯ สาว ตสฺสายสฺมโต ยาวชีวํ อุปสมฺปทา อโหสีติ อตฺโถ ฯ เอวํ ตสฺสา อุปสมฺปทาย สิกฺขาปจฺจกฺขาตาทีหิ วิเสเสน วา ตทญฺญาย อุปสมฺปทาย กิญฺจิ วา ตตฺถีติ ฐเปตฺวา มรณํ อญฺญํ วินาสํ นตฺถีติ ฯ อญฺญตฺถาปิ อุปสมฺปทาติ

เอหิภิกฺขูปสมฺปทาปฏิคฺคหณปญฺหพฺยากรณครุธมฺมปฏิคฺคหณูปสมฺปทาทิ จตสฺโส อญฺญตราย อุปสมฺปนฺนสฺส อนฺตรา วิเสเสน วา ตทญฺญูปสมฺปทาย กิญฺจิ วา ตตฺถ, ฐเปตฺวา ทุสฺสีลตฺตีติ ฯ ติกายตฺตริกา ปนาห “พุทฺธปจฺเจกพุทฺธานํ ติยาเยากฺกนฺติสมฺปตฺตาย อุปสมฺปทาย ญาตฺตินตฺตกมฺมุปสมฺปนฺนา สมนุปสมฺปนฺนวิเสเสน ธีรา ทิฏฺฐา สมวิเสสอุปสมฺปทา”ติ ฯ กา ปเนตฺถ อตฺตโน อุปสมฺปทาตายาติ? ตทนนฺตรกิริยาวเสน ทิฏฺฐตฺติยา อเสกฺขา ตทนนฺตรสมนนฺตราย ปริกาจิตปญฺหากฺกนฺติกา อญฺญตฺรสตฺตีติ ฯ กา ปเนตฺถ ปริกาจตาตาย? ตญฺญาปกฺขสมฺปยุตฺตานุรูปภาวโต, ตสฺส ปตฺติยา ตาย ปริกาจตาย วเสน กตฺวาติ “สมฺมาภาวโต”ติ วุจฺจติ ฯ ยถาห “ทสหิ สมฺมาภาวโต, ภิกฺขเว, องฺเคหิ จตูหิ สติปฏฺฐานานิ ภาเวตุ”นฺติอาทิ ฯ วุตฺตญฺหิ ติกายตฺตริกา “ยถาวุตฺตาย อุปสมฺปทาย ปตฺติสมฺปตฺตา วิตฺติวิปฺปยุตฺตา สมฺปยุตฺตปริยาปนฺนา ธมฺมา อตฺถิ, ตสฺส สตฺติเวเสน ปุพฺพาปริยํ อุปฺปชฺชมานสฺส ยาว อวิจฺเฉทา, ตาว อุปสมฺปนฺโนติ, อญฺญถา ตทา ธมฺมานุปฺปตฺติกฺขเณ ตสฺส อุปสมฺปนฺนสฺส อนุปสมฺปนฺนภาวปฺปสงฺโค อาปชฺชตี”ติ ฯ เต วตฺตพฺพา “สุตฺตํ อาหรถา”ติ ฯ เต เจ วเทยฺยุํ “โย เตสํ ธมฺเม อเสกฺเขน ธมฺเมน อุปาทาย ปฏิวิเสสสมฺมาภาโว อริโย โหติ วิปฺปหีนโต ติ เอวมาทีติ เต สุตฺต”นฺติ ฯ เอวํ สติ อสตฺตธมฺเมหิ, ปเรสมฺปิ จ สมฺมาภาโวสฺส อุปสมฺปนฺโน เตสํ วิปฺปุนาติ ฯ กิการณํ? สุตฺตสงฺคเห ยถาห – “ราชา, ภิกฺขเว, จกฺกวตฺตี สตฺตหิ รตเนหิ สมนฺนาคโต โหตี”ติ (ที. ที. ๑/๑๘๘-๑๐๐ อตฺถโต สมานํ) ฯ วิตฺถาเรน นิกาเยน ตตฺถ สมนฺนาคตภาเวน วุตฺตา ฯ ตสฺสปิ เตสุ รตเนสุ นิกาเยน กายธาเรน อตฺถีติ เว? เอตฺถ นิกาเยน สมนฺนาคตภาเวน วุตฺตา, อญฺญตฺถ ปตฺติสมฺปตฺตา, ตํ สมฺปตฺตตฺติ กิเมตฺถ วิเสสการณํ? นตฺถิ น, ตสฺมา ยถาวุตฺตลกฺขณาน อุปสมฺปทา อมเมน ภเวน ปญฺญาชีวิปิ เภทนฺตา ฯ

๑๘. กิญฺจาปิ นปฺปเตฺตสฺส ปาฏิปทิกเสน...เป... อปฺปฏิเตฺตสฺส นปฺปตฺติยตฺติ เอวํ ภาสาทิกเสสุ ปาเฏกฺกํ สมุทกฺกํ อุปาทิ, ตถาปิ ธมฺมานุสารเญาณ นปฺปตฺติยาติ, มหาภายอปฺปิฏฺฐเภทนฺต เอเกน วุตฺตนฺติ เวทิตพฺพํ ฯ

๑๐. “รูปํ, ภิกฺขเว, อนตฺตา”ติ กิมตฺถํ อาทิโตว อนตฺตลกฺขณํ ทีเปตีติ? เอตํ ปุถุชฺชนกาเลปิ ฐเปตฺวา ลกฺขณทฺวยสฺส ปากฏตฺตา ฯ เต หิ มหาปิตํ กายานํ อนิจฺจตาสฺส เตน สจิกฺกา ปญฺญาณีสุติ อนิจฺจลกฺขณํ ตาว เตสํ เอกเทเสน ปากฏํ, ปญฺญาตาธุํ อตฺตกิลมถานุโยคโต กายิกทุกฺขํ, ตญฺจ มานสสฺส ปจฺจโยติ มานสิกทุกฺขญฺจ ปากฏํ, ตสฺมา ตทุภยํ ฐเปตฺวา อนตฺตลกฺขเณน ทีเปตุํ อารภิ ฯ ตญฺจ ทีเปนฺโต ทุกฺขลกฺขเณเนว ทีเปตุํ “รูปญฺจ หิทํ, ภิกฺขเว, อตฺตา อภวิสฺสา”ติอาทิมาห ฯ กิมตฺถนฺติ? อนิจฺจลกฺขณตาปิ เอตํ ทุกฺขลกฺขณสฺส สุฏฺฐุตรํ ปากฏตฺตา ฯ เตสญฺหิ อตฺตกิลมถานุโยคานุยุตฺตตฺตา, ตปฺปธานภาวโต จ ทุกฺขลกฺขณํ สุฏฺฐุ ปากฏํ, ตสฺมา เตน ตาว สุฏฺฐุ ปากเฏน อนตฺตลกฺขณํ ทีเปตฺวา ปุน ตเทว ตทุภเยนาปิ ทีเปตุํ “ตํ กึ มญฺญถ, ภิกฺขเว,

ន្ទុប៉ ភិដ្ឋ៉ ចា អភិដ្ឋ៉ ចា”តិ ចក្ខូតិ៍ ពល្លិ ត្វតិ ឃុត្តិ ត្វ៍ ៧តំ យយាតិ តញ្ញាក្ការេហា៍ ៧រេរាហយុិ៍តិ យាតក្ការេហា៍ ៧រេរា រេយ អត្ថាតិ ឪដ្ឋិក្ការេហា៍ តញ្ញាក្ការេហា រេចត្តុ អដ្ឋរតតញ្ញាចិចទិតចរេរត, យាតក្ការេហា តចចិឆយាតចរេរត, ឪដ្ឋិក្ការេហា ក្លារដ្ឋិឪដ្ឋិចរេរត រេចឪតរេគ្គា៍

បញ្ចាចក្កិឃពឆាចណ្ហតា ភិដ្ឋិតា៍

បដ្ឋជ្ឈាពឆាចណ្ហតា

៣៥៍ រេឃត ររយរេឃត កកចា បញ្ចាចក្កិរេឃ បញ្ចាយិឃំ អរេហរេត្ត បតិដ្ឋារេបត្វា រត្តយិឃំ តាញ្ញអករេត្តុរេស្ស តាញ្ញអកបជិបធំ អាចិក្កិត្វា កដ្ឋបឥបុណ្ហយាឃំ ឃររស្ស ឥត្ថិយាត់ បទិបក្កកាចំ ពាត្វា តំ ប្លឪក្កូរេត្តា ពាទាលរិឃំ ចិហារិ, រេតត ររយរេឃត ឃរេរា តាយាតិ រដ្ឋរេគ្គា៍ តស្ស កិទ ប្លប្បត្តិរេតា បដ្ឋាឃ តស្ស ក្យលស្ស កិត្តិរដ្ឋរដ្ឋារេតា, បទិដតរដ្ឋារេតា ចា ឃរេរា ចិរេររេតា បចដ្ឋតិ៍ រេតត តស្ស យាតាបិតរេរា ៧ចំ តាយយកំស៍ “ស្យុយារេលិ”តិអាឪ កិយត្តុំ អាឃរ្ហុតា ប្លបិលិរេត្តុរេរត ចុត្តត្តិ? បដ្ឋិយដតស្ស រេតក្លូរេមុ រយុស្សាហតដតតត្តុំ៍ ៧ចំ ប្លត្តយរេកាករយបុិតាតយុិ ប្លត្តរេយស្ស រេការរេកាស្យ អប្បយត្តរេកតាបិ អស្សកតិយិរេត្តត ចិតរេជ្ជត្វា កាលិកាលំ អករេលត្វា ចិរេចកាកិទតិឃា យហត្តិ រេកាកក្លូត្តិ តិលំ ចិឃ បហាឃ រេកហរេតា តិក្លយតា អរេហារិ, កស្ស បតញ្ញាស្ស ត រិឃាតិ អឆិប្បាររេឃា៍ រយឪក្កិតស្សាតិ រេតហិ ៧កត្តិ ប្លបកតស្ស, អចិចិត្តស្សាតិ អរេត្វា៍ តិដ្ឋា ជក្កយឹតិ យតារេបស្សបិ ចិររេឃស្ស បចត្តិ តិចារេទត្វា តស្ស ចិត្តិ អតិក្កយិត្វា អកិកចិត្វា អត្តរេតា ចរំ ប្លបរេតរឹតិ អរេត្វា៍ រដ្ឋាទត្តិរេឃា ចាតិ តរេឃាបិ ឃារេយ៍ រេតត បទិដតស្ស ចិការេឥស្សរេត ការេលំ ឥរេស្សតិ៍ ទត្តិ-ររេដ្ឋា បរេតត្តុ ការេល ស្វទិឃាការេច, ឃារេយ ច បចត្តតីតិ ចិរេញ្ញារេឃ្យា៍ ឃារេយចិឆ ចិរេញ្ញារេឃ្យា តិឌឹចទចិប្បចារេរ ច៍ ករេដ្ឋតិ ករេដ្ឋបរេស្ស៍ ករេណ្តិតិ កណ្តស្ស រេហដ្ឋា៍ យុឪក្កស្ស ហិ ប្លបទិ កណ្តុំ ឥរេបត្វា រឃត្តិឃា ករេណ្ត យុឪក្កំ អដ្ឋរាតិ អរេត្វា៍ អាញ្ញអដ្ឋទត្តិ បលចំ៍ ប្លករេតាយុលស្ស តក្យកា ឌីឈា៍ ចិត្តិត្តរយតលស្ស ចាឪតស្ស ៧តំ អឆិចចត៌ ចិប្បលបត្តិរេឃាតិ ស្យុបិតឥស្សតាឪចរេរត អរដ្ឋុត្តុបលិបំ ចិប្បលបត្តិរេឃា៍ ស្យុរាត់ យរេញ្ញាតិ ស្យុរាត់ ចិឃ អដ្ឋរ រកំ បទិដតត្តិ រដ្ឋរេគ្គា៍ អាឌឹតរេចាតិ អស្សកការេចា៍ តិដ្ឋិដាឃ ចិត្តំ រណ្តាតីតិ ចិយុត្តិត្យកាយតាយដ្ឋាតាឃ ប្លក្កណ្តាឃ ចិត្តំ តយឹតិ អរេត្វា៍ ប្លឪាត់ ប្លឪារេតរឹតិ “ឥរេតា បដ្ឋាឃ ឥយាហិ ឥត្តីហិ រហ តាហំ កចិស្សាយឹ”តិ អត្តយតចាធំ តិដ្ឋារេទរិ៍ រេដ្ឋ កិទ អាកាទា តស្ស បយាឥស្សុត្តបទិដតឥស្សរេត បិកជិ ឌាតា កិរេលរាត់ ពាលចការេចា, អស្សកាការស្ស អតិជ្ជញ្ញអាទិកការេចា ច៍ ៧ចំ រតិ ជ្ជញ្ញអាទិកតរេទ ច អស្សកាការេទ កិរេលរចរេរតាឃំ ររេញ្ញាបិ រេលិរេកា ៧ត្តុ បឹញ្ញឥរេតា យុដ្ឋិរេតា៍ អរេហា កិរេលរា ពាលចតទាតិ ហិ បរុរេតា បរុរេតា តស្ស រេដ្ឋបិ រេត អាកាទា បិកជិ ឌាតា, រេឃរេតចយរេចាចាតិ៍

“ស្យុចណ្ហបិទ្យការេឃា អារេទាហិត្វា”តិ ៧រេតតស្ស តិស្សក្កតាឃ ចិស្សដ្ឋកយត់ ឌីរេបតិ៍ រេរា ហិ ពាលចរំរេចកាកិត្យត្តហឥឃត្តា បទិដតស្ស បរេពាិរេឆ រតិបិ អត្តរេតា កយតតិចារេលរយត្តុកាចំ អររហយារេតា អត្តាត់ តរេក្កូរេត្តា ចិស្សរេដ្ឋ អកយារិ៍ អយត្យស្សាតិ រេឥចតា៍ តា ហិ យត្យរេស្សហិ ស្យុកតិបជិរេចឆពាលរណ្តាតាឪក្យលរាយរេញ្ញាត “អយត្យស្សា”តិ ចុច្ចត្តិ៍ ត ហិ អរយាតឌាតិកា តិទដ្ឋាតាឥរេឃា “អប្រាហុលា”តិ ចា “អចរលិ”តិ ចា ចុច្ចត្តិ, កិត្ត្យ ឌាតិរកាកតាឃ ៧ច ចរលិឥរេឃា “អប្រាហុលា”តិ ចុច្ចត្តិ, ៧ចំ យត្យរេស្សហិ រេពតចិ

អាការេន សភាគតាយ ទេវតា “អមនុស្សា”តិ វុត្តា។ អញ្ញថា មនុស្សា ន ហោន្តីតិ តិរច្ឆានគតាបិ “អមនុស្សា”តិ វត្តព្ពា ភវេយ្យុំ។

១៩. វសកហតំ ទិស្វា “សុមុខេត្វាហំ សក្កោមី”តិ បមុទិតត្តា ភគវតោ អចិន្តេវ ក្ខរាតេសិ។ ខ្ពង់ ទោ យសាតិ ភគវា តិព្ពាតំ សត្ថាយាហ។ តព្ភាវាវជ្ជិកិលេសេហិ អនុបទ្ធំ, អនុបសង្គតញ្ច ឥស្សរមនុស្សតាបិ អស្សាទេតព្ពតោ។ ឆព្ពំ ទេវេសស្សាមីតិ ឯវេន តំ តិព្ពាតំ ខ្ពង តិសិត្តមនុត្តាន ត្វំ អធិគមិស្សសីតិ អធិប្បាយោ។ កិទាតិ អស្សន្ទេយ្យអច្ឆរិយំបដិហារេសុ តិបិតោ, ខ្ពង អច្ឆរិយំ។ សុចណ្ណបិដកាទេយា ឆ្កទោហិត្វាតិ ច សុចណ្ណបិដកាហិ ឆ្កាទិត្វា។ តិស្សក្កេត្វ ហិ ខ្ពង់ បទ្ធត្តចចតំ។ តស្ស តិសិត្តមត្តស្សេវ អញ្ញា សមេឡាគតិឃំ គតំ អកត្វា អគាយទេត្វា អនុបុព្ពិំ គតំ គទេធសិ។ សុបរិបក្កិន្ទ្រិយត្តា, បដិវេធសត្តិលាភតិក្កមតត្វំ អនុបទ្ធតានុបសង្គតាតំ បិបគឆមុខេសតាកិមុលចិត្តត្តា, សេដ្ឋិស្ស គហបតិនោ អធិទាគមគស្សតោ ច។ កិមត្វំ ភគវា តស្ស សុទ្ធតាទំ សំចិក្កហធយស្ស ភចទោ មុទ្ធិតុកាយស្ស ភចាភច្ចុបិយាតិសំសគតំ បធមមេវ គទេធសីតិ? សព្ពភចាឌិតចធស្សតត្វ។ សោ ហិ មនុស្សលោកស្សេវ ក្ខបទ្ធតាបសង្គកាចំ អទ្ធស, ត សក្កាតត្តិ គតាធិ សក្កលោកំ សុខទោ មទេព្ពាយ្យ។ តត្វ សុខសព្ពាត តិព្ពាតាកិមុលំ ចិត្តំ ឧបសេយ្យាតិ សក្កាតមិ អាទិតចំ ធស្សេតុកាយតាយ អនុបុព្ពិំ គតំ អាទេកិ។ ទត្វ ធាតំ, ធាតាតិសំសំ, សីលាតិសំសញ្ច គទេធត្វា ធាតសីលគតំ គទេធតិ តាយ។ សក្កចណ្ណំ គទេធត្វា សក្កគតំ គទេធតិ តាយ។ តត្វ វត្តុកាមកិលេសកាមានំ អតិច្ចតំ, អបសាទតំ, មហាទិតចតញ្ច គទេធត្វា កាមានំ អាទិតចំ, ឧក្កាទំ, សំកិលេសញ្ច បកាសេតិ។ តេក្ខម្មេ តតភាចតោ ច តំតិស្សរណតោ ច តត្តិបទិតំ អាតិសំសំ គទេធត្វា តេក្ខម្មេ អាតិសំសំ បកាសេតិ តាយ។ តត្វ ឧក្កាទត្តិ អចកាទំ លិមគភាចំ។ សំកិលេសត្តិ សំកិលិស្សតំ ពាធតំ ក្ខបតាបតំ ចាតិ អត្វោ។ គល្លចិត្តំ បញ្ញិន្ទ្រិយស្ស អានុភាវេន, ធិដ្ឋិវោយាកចិចិកិច្ឆាវោយាកាតំ បញ្ញិន្ទ្រិយេន ចិហតត្តា។ មុទុចិត្តំ សតិន្ទ្រិយសមាវោយាគេន, ចិហិំសាសាទម្ភាទិកិលេសបវេធំ តិចាទេត្វា ចិត្តមុទុតាទិកុសលធម្មប្បវេសតំ គទេទាត្តំ សហជាតំ ចិត្តំ មុទុំ គទោតិ។ សមាធិន្ទ្រិយស្ស អានុភាវេន ចិតីចទណចិត្តំ។ តព្ភាចិសេសតោ តីចទណចិបក្ខុតត្តិ ចិទិយិន្ទ្រិយវសេន ក្ខទក្កចិត្តំ។ តព្ភាធិតមិដ្ឋសត្ថាតលីតភាចចិបក្ខតិ។ សទ្ធិន្ទ្រិយស្ស អានុភាវេន បសន្នចិត្តំ តស្ស បសាទលក្ខណត្តា។ សាមុក្កំសិកាតិ ឲុតំ ចិសយទេសេន ទេសតំ ក្ខបិលិទេត្វទោ បកាសេតិ។ សច្ចានិ ហិ សាមុក្កំសិកទេសតាយ ចិសយាតិ។ អញ្ញថា ទុក្ខាទីតិ សាមុក្កំសិកា ធម្មទេសតាតិ អាបជ្ជតិ តស្ស ចិភាចទេ សច្ចានំ តិទ្ទិដ្ឋត្តា។

១៧. ចតុទ្ធិសាតិ ចតុសុ ទិសាសុ។ អតិសដ្ឋទេសីតិ អតិសដ្ឋទិ។ កិមត្វត្តិ ទេ? ក្ខតិត្វំ បដិលតិតព្ពាចិទេសសត្តុទាយតិទេសធតត្វ។ យធិ សោ បុត្តំ បទេស្សយ្យ, បុត្តស្សបិ ធម្មចក្ខុបដិលាភោ អទហត្តុប្បត្តិ, សេដ្ឋិស្សបិ ធម្មចក្ខុបដិលាភោ ត សិយា។ ធិដ្ឋសច្ចាបិ “ទេហិ ទោ មាតុយា ជីចិត”ត្តិ ចទេត្វា គិមញ្ញា ត គទេយ្យ។ យទេសាបិ តំ ចចតំ សុត្វា អទហាបិ សមាទោ សយំ អប្បដិក្កិបិត្វា ភគចតិ ក្ខទេល្លាទគទេត្វា គិមញ្ញាយ សណ្ឋទេហយ្យ។

១៨. ក្ខទេភាហិបិ បព្ពជ្ជាចិទេសសទេកាធិយា បព្ពត្វា ភគវា មុត តំ បដិប្បស្សម្ភេសិ។ មុទេត្ត អការិតក្ខុតោតិ តស្ស សោតាបត្តិកាលំ សត្ថាយាហ។ សោតាបទេត្តា ហិ អការមជ្ឈេ ចសាទហត្វា អការិយក្ខុតោ តាម ហោតិ អបព្ពជិតោ។ សព្វតិ បព្ពជិតោ សមាទោ អការមជ្ឈេ ចសតស្ស អកព្ពត្តា “អការិតោ”តិ ត ចុច្ចតិ, តស្មា ឲចមាហ។ យស្ស ចិទេត្តាតិ សព្ពទេត្ត, ឯវេន ចិទេត្តាតិ ចុត្តំ ហោតិ។ “សេយ្យថាបិ មុទេត្ត អការិតក្ខុតោ”តិ ចទេតេត លទ្ធតយត្វា បច្ឆា គហបតិ គិហិទេចសធារិមេច យមំ សត្ថាយាហ “យសេត គុលបុទេត្តត

បច្ឆាសយលោភា”តិ. តត្ថ ចន ព្រាហ្មចរិយន្តិ អាកិសយាចាទិកសីលំ ព្រាហ្មចរិយំ ចន បរិបុណ្ណេហិ ពាច, ឃាច សប្បាទក្ខស្សត្តកិរិយា, ឃាច ទុតិចិត្តាតិ អធិប្បាយោ. លិង្គព្រាហ្មចរិយំ សន្ធាយាតិ បេរិទាណា, តត្ថ ឃុត្តំ លិង្គយត្តញ្ញាសន្ធាយ សោ អាឃត្វា “លកេឃ្យាហំ, កន្តេ, បព្ពជ្ជំ ឧបសម្បទ”ន្តិ អាហ.

កិយត្ថ កកចា ឃសស្ស យាតុ, បចាបតិយា ច កត្តកិច្ចំ អកត្វាច ឆម្មំ ចេសេសីតិ? ឃសស្ស បព្ពជ្ជាយ សោកសល្លសយប្បិតត្តា ជាតគ្គោ សោយតស្សិកចិទ្ធេត ត ចចេឃ្យំ, សត្ថុទិ ច ចោយតស្សប្បត្តា ហុត្វា យក្កបចិចេធម្បិ ត លកេឃ្យន្តិ កកចា បធម្មំ ពាច ពា ចិកពសោកសល្លហចយាឃោ ពត្វា បុត បត្តកិច្ចំ អកាសិ.

៧០. សេច្ចាតុសេច្ចីតន្តិ អត្តក្កយសេច្ចីតន្តិ បេរិទាណា. “សេច្ចិតោ ចាតុសេច្ចិតោ ច ឃាតិ គុលិតិ, តាតិ សេច្ចាតុសេច្ចាតិ គុលិតិ, ពេតំ សេច្ចាតុសេច្ចីតំ គុលិត”ន្តិ លិខិតំ. ធម្មចិតយោតិ សាសតព្រាហ្មចរិយំ បិចចតន្តិ ឞ្គធ អត្ថតោ ឯកំ. អឆ ចា ធម្មោត ចិតយោ, ត ចណ្ឌសេត្ថហីតិ ធម្មចិតយោ, ធម្មាឃ ចិតយោ, ត ហិំសត្តន្តិ ចា ធម្មតោ ចិតយោ, តាធម្មតោតិ ចា ធម្មោ ចិតយោ, តាធម្មោតិ ចា ធម្មាតំ ចិតយោ, ត អត្តេញ្ញាសន្តិ ចា ធម្មកាឃត្តា, ធម្មសាយិត្តា ចា ធម្មោ កកចា, តស្ស ធម្មស្ស ចិតយោ, ត តក្កិកាតន្តិ ចា ធម្មចិតយោ. សយាតាធិកាទលាចសេត ចា ធម្មចិតយោ តីលុប្បល់ ចិឃ, ធម្មោ ច ចិតយោ ចាតិ ធម្មចិតយោ ឋលិឋល់ ចិឃ តប្បុសកយិតិ បុល្លិក្ខាបចេសេតា អស្ស លិង្គភាចេ សិទ្ធោ, ឃស្ស ចា ធម្មោ ចិតយោ, សោ ធម្មចិតយោ សេតបចេរ បុរិសោ ចិឃ, ធម្មោត ឃុត្តោ ចា ចិតយោ ធម្មចិតយោ អស្សោចោ ចិឃាតិ ឯចយាធិតា តយេត ឃោជតា ចេធិតព្ពា.

៧១. “លណ្ឌសីយំ គេត្វា”តិ កណ្ឌកម្មាទោទចតបចិហទលត្ថ ចុត្តំ ពេត “សកិល្លកេ ចិហាចេ អញ្ញាយិ ឯតស្ស កោសេ លិក្ខា”តិ ចត្តំ ត ចជ្ជតីតិ. បព្ពាជេត្វាតិ ឞ្គយស្ស អធិប្បាយបកាសតត្ថ “កាសាយាតិ អច្ឆាទេត្វា ឯហី”តិ ចុត្តំ ឧបជ្ឈាយោ ចេ កោសយស្សជ្ជាបតាជីតិ អកត្វា បព្ពជត្ថ សទលាតិ ចេតិ, ត ទុហតិ បព្ពជ្ជា. កម្មចាធំ សាចេត្វា ឧបសម្បាទេតិ, ទុហតិ ឧបសម្បទា. អប្បត្តចីចទាតំ ឧបសម្បទាសិទ្ធិចស្សតោ, កម្មចិបត្តិយា អភាចតោ ចេចំ ឃុជ្ជតេចាតិ ឯកេ. ហោតិ ចេត្ថ –

“សលិង្គស្សេច បព្ពជ្ជា, ចិលិង្គស្សាបិ ចេតរា;

អបេតបុព្ពចេសស្ស, តំ ទ្វយំ ឞ្គតិ ចាបរេ”តិ.

កិល្លតា ហិ សហចេត ចា អាលត្តិយា ចា ជិត្តស្សេច កាសាចំ ចជ្ជតិ, អជិត្តំ ត ចជ្ជតីតិ បត សត្តស្សេច កាសាចេចុ, តាសត្តស្ស អសម្មុចតោតិ ពេតំ អធិប្បាយោ. ឯចគ្គោ បត, កិល្លចេ, បព្ពាជេតព្ពោ ឧបសម្បាទេតព្ពោ. បធម្មំ...បេ...អត្តុញាតាមិ, កិល្លចេ, ឞ្គយេហិ តីហិ សទលាកមេតហិ បព្ពជ្ជំ ឧបសម្បទន្តិ ឯត្ថ ឞ្គយិតា អត្តក្កយេត ជិត្តស្សិ តីហិ សទលាកមេតហិ បព្ពជ្ជំ ឧបសម្បទំ អត្តុញាតាមិ កោចលេហីតិ អធិប្បាយចស្សតោ –

អាឌិត្តបុត្តលិង្គស្ស, តក្កស្សាបិ ធ្វយំ ករេច;

រេតាទស្សាតិ រេតា ឥត្តិ, សត្តបិដាត្យលេបីយរេតាតិ៍ –

អាចរិយោ ៍ អាចរិយេត អឌិត្តំ ត ចដ្ឋតីតិ ៩ត្ត “បត្តន្ថា ត ទ្យហតីតិ ចឥត្តី”តិ លិពិតំ៍ រេបិទាលាក្នុបរេឥបិ តរេឆច លិពិតំ៍ ភ្លូទាឌីតិ ដាតាតិ តាយ៍ ឋិច្យតាឌីតិ ពទលាតិ តាយ៍ “អត្យតាសិពត្តំ ពត្វា ៩ពសប្តត្ថំ ពត្វា ឌាតពារេល អត្តទា អដ្ឋត្វា ចត្តត្តំ៍ ចិឆ្លិត្វា ឌារេតបិ ឃឆាច្យត្តដ្ឋារេត ៩ច ចិរេឆ្លរេឌា, អត្តាព្រ ត ចដ្ឋតី”តិ លិពិតំ៍ អត្យតាសិពរេត្ត ឌិឃ្យយារេត ឥលិត្វា “ញ្យត្ថិ សទលំ ពន្ធាយី”តិ យពាររេត យិស្សីត្បរេត រេឥរេត្ត ឱតិណ្ណត្វា ចដ្ឋតីតិ ភ្លូបតិស្សរេត្តទោ៍ យិស្សំ ពត្វា ចត្តំ ចដ្ឋតិ, ចចតពារេល បត អត្យតាសិពដ្ឋារេត ចិរេឆ្លិំ អពត្វា ចត្តត្តត្តិ ឆយ្យសិរិរេត្តទោ៍ “៩ចំ ពយ្យចាចាឃយ្យី”តិ ច្យត្តំ៍ ភ្លូករេតាស្យត្ថិយាច ចដ្ឋតីតិ ៩ត្ត យហារេឆទោ បតិតឥត្តាឌិពារលាតាឃ អចត្យទស្សំ ពត្វា ចឥតិ, ញ្យត្តសាយរេលាទោ សយីរេប ឌិរេតា បត្តន្ថារេបក្លិ ញ្យត្តំ ចឌារេបតិ៍ យហារេឆរេត អច្យត្តំ ចឌារេបតីតិ ត ចដ្ឋតិ៍ ពយ្យចាចាឃ ត្តតទោ កិក្លូ រេច ចឥតិ, ចដ្ឋតីតិ៍ សរេឈ្លា ហិ ពយ្យំ ពរេទាតិ, ត ប្យក្ករេលិតិ៍ ត តាតាសីយបចត្តពយ្យចាចាសាយត្តាតរេយត បឌិក្លិបិតត្តត្វា៍ អឆ រេឆរេទត ចត្យទស្សំ ច្យត្តំ បត្តន្ថារេបក្លិ ចត្តំ អសរេក្កាត្តំ សាយរេលាទោ សយំ ចត្វា ចឌារេបតិ, ភ្លូករេតាស្យត្ថិ ៩ច រេហាតិ រេឆរេទត ច្យត្តរេស្សច ច្យត្តត្វា៍ ញ្យត្ថិ សទលំ ពន្ធរេត្តា អសាឆារេលា ញ្យត្ថក្សរេលា, ឆយ្យំ សទលំ ពន្ធរេត្តា តិត្តាតំ, សឈ្លិ សទលំ ពន្ធរេត្តា រេសក្លិឆយ្យំ, អរេសក្លិឆយ្យត្តា សទលំ ពន្ធតីតិ អក្កហិតក្កហលចរេសត រេយាឌតា ពាតត្តា៍ អត្តាឆា សទលត្តឃសក្ករេឌារេសា៍ សត្តយស្ស ពប្យិយាពប្យិយត្តិ ឌសសិក្លាបឌចិតិយ្យត្តំ បទាយាសាបទាយាសាឌិ៍ “អាកិសយាចាទិរេពស្យ ចិរេតតរេត្តា”តិ ចចតរេតា រេសលិទិំយាបត្តាយចត្តាឌិអាកិសយាចាទិពសីលយរេតត ប្យទរេតត្តា៍ តត្ត ចាទិត្តស្ស អពទរេលា ចាទិត្តស្ស ពទរេលា ឌណ្ឌពយ្យាទរេហា រេហាតីតិ ឌីរេបតិ៍

បត្តន្ថាពឆាចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៍

ទ្យតិឃយាទពឆាចណ្ណតា

៩៣៍ “រេតាត រេហត្យតា”តិ ចចតរេតា បិញ្ចត្តឃំ “រេយាតិរេសាយតសិពាទាសយ្យប្យឆាតា”តិ រេហត្វរេត្ត តិស្សក្កិចចតត្តិ រេចឌិតត្តំ៍

ទ្យតិឃយាទពឆាចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៍

ភ្លូទ្យរេចលបិឌិហាទិឃពឆាចណ្ណតា

៩៤-៩៥៍ ចរេសឃ្យាយាតិ “ត្វត្ថា អហត្ថា ចរេសឃ្យាយា”តិ បិឃចចរេតត តស្ស សក្កលាឡ្យត្តំ ច្យត្តំ ពិទ៍ រេតឌសា រេតឌត្តិ អាត្យតារេចត អាត្យតាចំ៍

តេនេវាឆាត្យា ចា តេនេវាឆាត្ំ ្លកិត្ត សេវាតិក្ខាតត្តិ អតាឥទេត្ត សាយិចចត់, កាចសត្តយឹអេត្ត ចាˆ អញ្ញាការេយច អាឥត្តិ, ត ពត្ត ចសតេកា សត្តវាតិកោˆ អចិតេត្តយ្យា ហិ ព្លក្ខិចិសេយាˆ ពន្ទា បត កកចា អញ្ញាការយ្យិ អតាឥត្តិ តាឆិ្ចាសីតិ? អត្តតោ ទុក្ខប្បាគាកាចស្ស អតតិចិយ្យតិកាចប្បសក្កតោˆ កិយត្តិ បទសត្តក់ យហាសយ្ហាទបចត្តិ តំ ចិតាសេតីតិ? បុត យឆាទេបិទាលំ ព្លឆ្ជាត្យការចេត ពត្តកាយតាឆិប្បាយតោˆ បរិយាឥតេក្តាតិ លឃំ តឹតោˆ តេឌសា តេឌត្តិ អាត្យការចេត អាត្យកាចំˆ អញ្ញាការស្ស បរិត្តត្តា ព្លតេទា អតេត្តា ត សប្ពុចតិˆ អយយតេត្តា “យក្លួ អសហយាតេតា”តិ ព្លយិតា អតិចិយ សេយតិˆ ព្លឆ្ជាត្យកាចយក្លួតិញ្ញាពត្ត យតេក្លា តាយˆ បតេត្តតាតិ បត្យបតេត្តតាតិបិ បេទាលាˆ បត្យិតិសេល្ល ជិតោ ហិ កកចា ពត្ត អតេហាសីតិ តេនំ យតិˆ

១៩៍ˆឥតត្ត អត្យតិត្តិ អតេត្តាˆ អកឹតោ តិព្ពយេយាˆ ពន្ទា? យតោ តេសា យតេក្កុត កយយតឹតោˆ “សុយតយតសេយាតិ សុត្តទិត្តសត្តាតយតោˆ សុយតា ៦ច ចាˆ”តិ លិលិតំˆ តេនេវាចាតិ អក្កិ ចិយˆ ឆាត្យក្បសេលិតិ តេនេវាឆាត្យក្យ្យសេលិˆ “ញ្ញចហិតា តេច”តិ សត្តលក្លួលត្តា ច ្លបសេក្កាˆ តេនេវាឆាត្យសយាបត្តិសុ ក្បសេលិ ព្លតេច្ចចេត្តាˆ ្លឥិច្ចទេតិ ្លតេល្លាតេកសុំˆ “សំបរិចាទេសុ”ត្តិ ច លិលិតំˆ ព្លតិ ៦ចំ កលត្តិតិ អតេត្តាˆ ហតាតិ សយាតិ អតេត្តា, ពាញ្ញអកោច តេហាត្តិតិ កិទេត្ត អឆិប្បាយេយា ច្រាសកយ្យិ ញ្ញាបិទំ អកត្តា ្លបសយាត្យុបំ តិក្ខត្តិˆ តេយ ច អតេតកចណ្ណា អក្ខិយេយា តេហាត្តិតិ តំ ឥតស្សត្យំ “តឹលិ អច លេហិតិកា”តិអាឥយាហˆ

៣០ˆចត្យក្ខិសាតិ ចត្យសុ ឥសាសុˆ

៣១ˆបំសុក្បលំ ្លប្បត្តត្តិ បរិតេយសយាតស្ស បដិលិកចេសេត ្លប្បត្តិ តេហាតិˆ ចិត្តចិចិត្តបិឌិហឹតេស្សតត្តាយ ច សា បរិតេយសតាˆ សា អយំ សាយំˆ តា ព្លយា តឃិយាˆ តេច្ច ៦កតោ កេហត្តា ចតតិˆ អាយាយិ អហំ អាឃយហំˆ ៦តាត្តិ ៦តស្ស្ˆ យចា យឃត្តិ យន្ទា យយំˆ

៣០-៣២ˆ្លតកចាហតោកាតិ ្លតតោកាតេយាˆ ្លតកតេសាទតាតិ តេបិទាលាˆ “យាយ ត្ត”ត្តិ បុត្តកាកចិបស្សតាបដិបចំ សត្តាយ ចុត្តំˆ ចិទេបដិកាតិ ចិទេបក្យតិ, តាកតេយតតោ បដ្ឋាយ ចិទេបដិកា “ចិទេបដិសត្តា”តិបិ ចតត្តិˆ តេកាសយិស្សត្តិអាឥយិ្យអត្តោកិល្លា ចិសុំ ចិសុំ ពាត្តិត្តា បក្ខិត្តតត្តា តេកាសាតេយាច តេកាសយិស្សាតិ តេបិទាលាˆ លាទិកាឌយិស្សត្តិ ៦ត្ត លាទី ចុច្ចតិ តាបសបរិក្ខាទេទាˆ ឌដិលេ បិតេហឹតិ តេច្ច តេយា តាបសេ បិតេហសិˆ “សេវាញ្ញអសាតិទេកាអត្តិល្លាឆ្លាតិ បិឌិហាទិយសហស្សាតឹ”តិ ចុត្តំˆ

៣៣ˆ អក្កិហុទេត្ត ពតបរិចេយត្តា កកចា តេនំ អាឥត្តបរិយាយ-យកាសិ (សំˆ តិˆ ៣ˆ៦៤)ˆ ពត្ត ៦កច្ចំ អាទេប្យលចេសេត អាឥត្តិ ចក្ខាឥ ទាកក្កិតា, ៦កច្ចំ សប្បុយាកចេសេត ចក្ខួសយ្យុស្សបច្ចយា តេចឃិតាឥកោតេច, ៦កច្ចំ អកិក្ខតេត្តត ចក្ខាឥ ៦ច វាតិអាឥតា , ៦កច្ចំ បច្ចុយតេត្តត, តតេច តេសាកាឥតាតិ យចាទេសប្ពុចេយត្ត អាឥត្តតា តេចឥតក្ខាˆ ៦ត្ត កិក្ខាបិ ទុក្ខលក្ខលេយតេចក់ បិកាចំ, តតត្យសាទេត បត ព្លតទំ លក្ខលច្ចយយ្យិ តេហិ ឥត្ថិត្តិ តេចឥតក្ខំ ទុក្ខាកាទស្ស ព្លតទាកាទឹបតតោˆ សត្តសុខតញ្ញ្យកិតិចិត្តតត្តា បតេតសំ ទុក្ខលក្ខលប្បុត្តក្កយា តេតសតា ពតាតិ តេចឥតក្ខាˆ

ឧរុវេលបាដិហារិយកថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

ពិម្ពិសារសមាគមកថាវណ្ណនា

៥៥-៦។ ចតុកាមក្ខតា ខត្តិយោ កាមិត្តិយោ។ ទុតិយាទយោ អស្សាសកា។ យស្មា អនុប្បត្តេ ឯវ ភវតិ ពុទ្ធកោលាហលំ លោកេ បឋមមេវ វស្សសហស្សំ ឧប្បជ្ជតិ។ ព្រហ្មានោ ច ព្រាហ្មណវណ្ណំ អភិនិម្មិនិត្វា វេទេសុ សហស្សត្តមយត្តំ ពុទ្ធបដិសំយុត្តំ បរិយត្តិំ បក្ខិបិត្វា វាចេន្តិ, ភវតោ ជាតិតោ បដ្ឋាយ ច ពុទ្ធភាវា លក្ខណញ្ញូហិ ព្រាហ្មណេហិ ឧប្បាទិតា, បត្ថដា លោកេ, តស្មា ឃុដ្ឋន្តិ, ន អញ្ញថា។ “តមទ្ទស ពិម្ពិសារោ, បិសាគស្មិំ បតិដ្ឋិតោ”តិអាទិកាថាហិ ទោឡិសត្តកាលេ ឯវ អភិសិត្តតា ពិម្ពិសារស្ស សិទ្ធា។

៥៧។ ទសវាសោ ខីណាសវោ កិញ្ច បញ្ចង្គវិប្បហីនោ ហោតិ ឆឡង្គសមន្នាគតោ ឯការក្ខោ ចតុរាបស្សេនោ បណុន្នបច្ចេកសច្ចោ សមវយសដ្ឋេសនោ អនាវិលសង្កប្បោ បស្សទ្ធកាយសង្ខារោ សុវិមុត្តចិត្តោ សុវិមុត្តបញ្ញោតិ (ទី។ និ។ ៣។៣៤៨, ៣៦០; អ។ និ។ ១០។១៩) ទស អរិយវាសា នាម។ រូបារូបសមាបត្តិយោ អដ្ឋ និរោធសមាបត្តិ មហាករុណាសមាបត្តីតិបិ បោរាណា។ តត្ថ នីវរណា បញ្ចង្គា ច។ ឆឡង្គុបេក្ខា ឆឡង្គា។ សតារក្ខោ ឯការក្ខោ។ សង្ខាយ ឯកំ បដិសេវតិ, អធិវាសេតិ, បរិវជ្ជេតិ, សង្ខាយ ឯកំ វិនោទេតីតិ អយំ ចតុរាបស្សេនោ។ បុថុសមណព្រាហ្មណានំ បុថុបច្ចេកសច្ចានិ ចត្តារិ បហីនានិ, ឯវំ បណុន្នបច្ចេកសច្ចោ។ កាមេសនា ភវេសនា បហីនា ហោតិ, ព្រហ្មចរិយេសនា បដិប្បស្សទ្ធា, ឯវំ សមវយសដ្ឋេសនោ។ កាមព្យាបាទវិហិំសាសង្កប្បា បហីនោ ហោតិ, ឯវំ អនាវិលសង្កប្បោ, សុខស្ស ច បហានា...បេ... ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ឯវំ បស្សទ្ធកាយសង្ខារោ ហោតិ។ រាគា បហីនោ ឧច្ឆិន្នមូលោ...បេ... អនុប្បាទធម្មោតិ បជានាតិ, ទោសោ, មោហោ អនុប្បាទធម្មោតិ បជានាតិ, ឯវំ សុវិមុត្តបញ្ញោតិ។

“ឋានាឋានេ វិបាកញ្ច, គាមិំ សព្វត្ថគាមិនិំ;

អនេកធាតុយោ លោកេ, អធិមុត្តិញ្ច បាណិនំ។

“ជានាតិ ឥន្ទ្រិយានញ្ច, បរោបរិយតំ យថា;

ឈានាទិសំកិលេសាទិ-ញាណំ វិជ្ជត្តយំ តថា”តិ –

ពលានិ ទស ពលីតិ។ អសេក្ខាតិ តាយ អសេក្ខា សម្មាទិដ្ឋិ...បេ... អសេក្ខវិមុត្តិ អសេក្ខវិមុត្តិញាណទស្សនន្តិ។ តត្ថ ទសមំ អសេក្ខំ។ ឯតេហិ ទសហិ ឧបេតោ បិរីហីតិ បោរាណា។

ᨻᩥᨾ᩠ᨻᩥᩈᩣᩁᩈᨾᩣᨣᨾᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ᩈᩣᩁᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲᨾᩮᩣᨣ᩠ᨣᩃ᩠ᩃᩣᨶᨸᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩣᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪉᪀᪨ ᨠᩥᩴ ᨠᩣᩉᩈᩦᨲᩥ ᨠᩥᩴ ᨠᩣᩉᨲᩥ᪨ “ᨠᩥᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᨠᩥᩴ ᨠᩁᩮᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᩅᩣ ᨬ᩠ᨬᩣᨲᩴ ᨻᩣᩉᩩᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨸᨭᩥᨸᩣᨴᩮᨶ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨶᩥᨣᨾᩮᨶ᩠ᨲᩣ᪨ “ᨸᨬ᩠ᨧᨬ᩠ᨬᩣ , ᨸᨬ᩠ᨧᨬ᩠ᨬ”ᨶ᩠ᨲᩥᨸᩥ ᨸᨮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨠᨸ᩠ᨸᨶᩉᩩᨲᩮᩉᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨴᩈᨠᩣᨶᩴ ᩈᨲᩴ ᩈᩉᩔᩴ, ᩈᩉᩔᩣᨶᩴ ᩈᨲᩴ ᩈᨲᩈᩉᩔᩴ, ᩈᨲᩈᩉᩔᩣᨶᩴ ᩈᨲᩴ ᨠᩮᩣᨭᩥ, ᨠᩮᩣᨭᩥᩈᨲᩈᩉᩔᩣᨶᩴ ᩈᨲᩴ ᨸᨠᩮᩣᨭᩥ, ᨸᨠᩮᩣᨭᩥᩈᨲᩈᩉᩔᩣᨶᩴ ᩈᨲᩴ ᨠᩮᩣᨭᩥᨸᨠᩮᩣᨭᩥ, ᨠᩮᩣᨭᩥᨸᨠᩮᩣᨭᩥᩈᨲᩈᩉᩔᩣᨶᩴ ᩈᨲᩴ ᨶᩉᩩᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨠᨸ᩠ᨸᨶᩉᩩᨲᩮᩉᩦᨲᩥ ᩑᩅᨾᨲ᩠ᨲᩈᩣᩁᩮᨲᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩦᨲᩴ ᨶᩣᨾᩣᨲᩥ ᩃᨠ᩠ᨡᨠᩣᩃᨠᩣᨶᩴ ᨸᩣᩁᩮᨳᩣᨲᩥ᪨

᪉᪁᪨ “ᨠᩩᩃᨧ᩠ᨨᩮᨴᩣᨿᩣ”ᨲᩥ ᨸᩣᨮᩮᩣ, ᨠᩩᩃᩩᨸᨧ᩠ᨨᩮᨴᩣᨿᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ “ᨵᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᨠᩥᩁ ᩈᨾᨱᩣ ᩈᨠ᩠ᨿᨸᩩᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨶᨿᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶᩣᨵᨾ᩠ᨾᩮᨶᩣ”ᨲᩥ ᨶ ᨸᩩᨶ ᨧᩮᩣᨴᩮᩈᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨸᩣᨮᩈᩮᩈᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨

ᩑᨲ᩠ᨲᩣᩅᨲᩣ ᨳᩮᩁᩮᩣ ᨶᩥᨴᩣᨶᩴ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᨸᩮᩈᩦᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩮᨲ᩠ᨳ –

“ᨿᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᩮᨶᩣᨸᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨾᩪᩃ-

ᨣᨶ᩠ᨳᩔ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᨾᨴᩔᨲᩮᨶ;

ᨶᩥᨴᩣᨶᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᨾᨠᩴᩈᩩ ᨵᨾ᩠ᨾ-

ᩈᨦ᩠ᨣᩣᩉᨠᩣ ᨲᩮ ᩅᩥᨶᨿᨣ᩠ᨣᨾᨬ᩠ᨬᩪ᪨

“ᨶᩥᨴᩣᨶᩃᩦᨶᨲ᩠ᨳᨸᨴᩣᨶᨾᩮᩅ,

ᨶᩥᨴᩣᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᨾᩥᨴᩴ ᩅᩥᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ;

ᨬᩮᨲᩣ ᨸᨴᩴ ᨧᩮ ᩅᩥᨶᨿᨲ᩠ᨳᨿᩩᨲ᩠ᨲ-

ᨸᨴᩣᨶᩥ ᩅᩦᨾᩴᩈᨶᨾᩮᩅ ᨬᩮᨿ᩠ᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩈᩣᩁᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲᨾᩮᩣᨣ᩠ᨣᩃ᩠ᩃᩣᨶᨸᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩣᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

## ᩏᨸᨩ᩠ᨫᩣᨿᩅᨲ᩠ᨲᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪙᪓᪨ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩩᨸᨩ᩠ᨫᩣᨿᨠᩣᨶᩴ ᩍᨲᩁᩮᩈᩴ ᩑᩉᩥᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩣᩈᨶ᩠ᨶᨸᨭᩥᩁᩪᨸᨠᨸ᩠ᨸᨲᩮᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᩅᩥᩈᩩᩴ ᩅᩥᩈᩩᩴ ᩈᨴᩥᩈᨲ᩠ᨲᩣ “ᨴᩩᨶ᩠ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨳᩣ ᨴᩩᨸ᩠ᨸᩣᩁᩩᨲᩣ ᩋᨶᩣᨠᨸ᩠ᨸᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨶ ᨠᩮᩅᩃᨬ᩠ᨧ ᨴᩩᨶ᩠ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨳᩣ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᩣᨿ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᨸᩥᨧ ᨾᨶᩩᩔᩣᨶᩴ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨾᩣᨶᩣᨶᩴ ᩏᨸᩁᩦᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨾᨶᩩᩔᩣ ᩏᨩ᩠ᨫᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩥᨸᩣᩈᩣᩈᩉᨶᨲᩮᩣ, ᩍᨲᩁᩮᩈᩴ ᩋᩣᨠᨸ᩠ᨸᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨸᩈᨶ᩠ᨶᩣ ᨧ᪨

᪙᪔᪨ ᨠᩮᨶ ᨠᩮᩣ ᩏᨸᨩ᩠ᨫᩣᨿᩮᩣ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣᨲᩥ? “ᨲᨴᩣ ᩈᩮᩣ ᨿᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨸᨻ᩠ᨻᩣᨩᩮᨲᩮᩣ, ᩑᨲᩁᩉᩥ ᨿᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩏᨸᩈᨾ᩠ᨸᨴᩣᨸᩮᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩏᨸᨩ᩠ᨫᩣᨿᩮᨶ ᨧ ᩈᩣᨵᩪᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲᩴ ᩈᨾ᩠ᨸᨴᩣᨿᩣ”ᨲᩥ ᨠᩮᩉᩥᨧᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᪨ ᨲᩴ ᨶ ᩑᩅᩴ ᨬᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ “ᩏᨸᨩ᩠ᨫᩣᨿᩮᨶ ‘ᩈᩣᩉᩪ’ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩮ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩅᩥᩉᩣᩁᩥᨠᩔ ‘ᩈᩣᨵᩩ ᩈᩩᨭ᩠ᨮᩩ ᩈᨾ᩠ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩣᨾᩦ’ᨲᩥ ᩅᨧᨶᩴ ᨠᩮᩅᩃᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᩉᩥ ᩋᩣᨧᩥᨱ᩠ᨱᨾᩮᩅ, ᨶ ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥ ᨴᩥᩔᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩥᨶᩣᨸᩥ ᨲᩮᨶ ᩏᨸᨩ᩠ᨫᩣᨿᩮᩣ ᨣᩉᩥᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩣᩉᩪᨲᩥ ᩈᩣᨵᩪᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩃᩉᩪᨲᩥ ᩃᩉᩩ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᨾᨾ ᨶ ᨽᩣᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩒᨸᩣᨿᩥᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᨸᩣᨿᨸᨭᩥᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩍᨾᩥᨶᩣ ᩏᨸᩣᨿᩮᨶ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨾᩮ ᩍᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨽᩣᩁᩮᩣ ᨩᩣᨲᩮᩣᩈᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨸᨲᩥᩁᩪᨸᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨶᩩᩁᩪᨸᩴ ᨲᩮ ᩏᨸᨩ᩠ᨫᩣᨿᨣ᩠ᨣᩉᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

᪙᪕᪨ ᨲᩣᨴᩥᩈᩮᨿᩅ ᨾᩩᨡᨵᩮᩣᩅᨶᩮᩣᨴᨠᩴ ᩏᨲ᩠ᨲᩩᨸ᩠ᨸᩥᨿᨠᨶᩈᨠᩣᩁᨠᩣᨲᩥ᪨ ᩍᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿᩣᨲᩥ “ᨶ ᩏᨸᨩ᩠ᨫᩣᨿᩔ ᨽᨱᨾᩣᨶᩔᩣ”ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ-ᨠᩣᩁᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ᪨ ᨲᩮᨶ “ᨶᩣᨲᩥᨴᩪᩁᩮ ᨣᨶ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨶᩣᨧ᩠ᨧᩣᩈᨶ᩠ᨶᩮ ᨣᨶ᩠ᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ-ᨠᩣᩁᩮᨶ ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨴᩦᨸᩮᨲᩦᨲᩥ ᩑᨠᩮ᪨ ᩈᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᩣ ᩋᨿᩴ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ, ᩏᨴᩣᩉᩩ ᩋᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᩣᨲᩥ? ᩋᨶᩣᨴᩁᩥᨿᨸᨧ᩠ᨧᨿᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᩣ᪨ ᩋᨶᩣᨴᩁᩥᨿᨸᨧ᩠ᨧᨿᨲᩣ ᨠᨳᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩦᨲᩥ ᨧᩮ? ᩋᨶᩣᨴᩁᩥᨿᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩉᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᩥᨭᨠᨿᩮᩣᨣ᩠ᨣᩮ ᩈᩮᨡᩥᨿᩣᨶᩴ ᨠᩣᩃᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩣᨠᩣᩁᩮᨶᩮᨷ᩠ᨷᨸᩁᩥᨿᩣᨸᨶ᩠ᨶᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨸᨶ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣᨶᩥ ᩅᩣᩁᩥᨲ᩠ᨲᩮᨿᩮᩅ ᨧᩮᨲᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ, ᨶ ᨧᩣᩁᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᩣᨴᩁᩣᨴᩥᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨧᩣᩁᩥᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨲᩮᩉᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᩣ, ᩈᩮᨡᩥᨿᨧᩣᩁᩥᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᩋᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᩮᩉᩥ ᩈᩩᨸᩥᨴᩁᨧᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣᨴᩦᩉᩦᨲᩥ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩣ᪨ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨶ-ᨠᩣᩁᩮᨶ ᨸᨭᩥᩈᩮᨵᩮᩣ ᨠᩁᩦᨿᨲᩥ, ᨠᩥᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩣᨸᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ? ᩋᩣᨾ᪨ ᨿᨲ᩠ᨳ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿ ᨶᨿᩮᩣ ᨶ ᨴᩥᩔᨲᩥ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ᪨ ᨸᩁᨲᩮᩣ ᩉᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ “ᩈᨧᩮ ᨸᨶ ᨠᩣᨿᩋᩅᨱ᩠ᨱᨠᨲᩣ ᨧ ᩈᩩᨠ᩠ᨡᩣᨲᨶ᩠ᨲᩣ ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨶᩥᩁᩣᨴᩮᨿ᩠ᨿᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣ, ᨲᨳᩣᩁᩪᨸᩣᨿ ᨠ᩠ᩁᩥᨿᩣᨿ ᨴᩮᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨶᨿᩮᨶ ᨶᨿᩮᩣ ᨴᩥᩔᨲᩥ᪨

ᩑᨲ᩠ᨳᩣᩉ – ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨸᩣᩊᩥᨿᩴᨿᩮᩅ “ᩈᨧᩮ ᩏᨸᨩ᩠ᨫᩣᨿᩔ ᩋᨶᨽᩥᩁᨲᩥ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨣᨲᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ (ᨾᩉᩣᩅ᪨ ᪖᪖) ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩁᩮᩣ ᩅᨧᨶᩅᩈᩮᨶ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᩣ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᨴᩥᩔᨲᩩ “ᨶᩣᨲᩥᨴᩪᩁᩮ ᨶᩣᨧ᩠ᨧᩣᩈᨶ᩠ᨶᩮ”ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨠᩮᩣ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩁᩮᩣ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩣᨲᩥ? ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩮ – “ᨸᨴᩅᩦᨲᩥᩉᩣᩁᩮ ᩋᩣᨠᩣᩈᩮ ᩋᩣᩈᨶᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨸᩮᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᩅᩥᨿ ᩅᨲ᩠ᨲᨽᩮᨴᩮᨶ ᩏᨸᨩ᩠ᨫᩣᨿᩮᨶ ᩋᨶᩩᨾᨲᩮᨶ ᨸᨭᩥᨸᨩ᩠ᨩᨲᩦᨲᩥ ᨧᩮ? ᨶ, ᩋᩅᩥᩈᩮᩈᨲ᩠ᨲᩣ, ᩈᩥᨴ᩠ᨵᩮᨸᩥ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩈᩥᨴ᩠ᨵᩮᨲᩮᩣ ᨧ᪨ ᨶ ᩉᩥ ᨧᩣᩁᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᨠᩁᨱᩴ ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨠᩁᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᨸᩥ ᩅᩥᨶᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᨠᩴ᪨ ᨶ ᨶᩥᩔᨩ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨶ ᨶᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨧᩣ᪨

ឧបជ្ឈាយវត្តកថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

នសម្មាវត្តនាទិកថាវណ្ណនា

៦៨. អធិមត្តំ គេហស្សិតបេមំ ន ហោតីតិ ឯត្ថ គេហស្សិតបេមំ ន អកុសលមិច្ចេវ ទដ្ឋព្វំ ពិលាសវាតស្ស សាធារណត្តា ទ្វយស្ស លក្ខណស្ស ន ពិលាសវាតំ អសម្មាវត្តនាការណោតិ ចេ? ន, តេសំ ន បណាមេតព្វំ តំសមត្ថាកាមតសិទ្ធិតោ, តស្មា “មមេវ ភាវោ”តិ មមត្តការណំ តត្ថ បេមន្តិ វេទិតព្វំ។ “ឯកោ វត្តសម្បន្នោ…បេ… តេសំ អនាបត្តី”តិ ឯត្ថ វិយ សចេ ឯកោ វត្តសម្បន្នោ ភិក្ខុ ‘ភន្តេ, តុម្ហេ អប្បោស្សុក្កា ហោថ, អហំ តុម្ហាកំ សទ្ធិវិហារិកំ, អន្តេវាសិកំ វា គិលានំ វា ឧបដ្ឋហិស្សាមិ, ឱវទិតព្វំ ឱវទិស្សាមិ, ឥតិ ករណីយេសុ ឧស្សុក្កំ អាបជ្ជិស្សាមី’តិ វទតិ, តេ ឧបាសទ្ធិវិហារិកាទយោ ‘ភន្តេ, តុម្ហេវ កេវលំ អប្បោស្សុក្កា ហោថា’តិ វទន្តិ, វត្តំ វា ន សាទិយន្តិ, តទា បដ្ឋាយ អាចរិយុបជ្ឈាយានំ អនាបត្តី”តិ វុត្តំ។

នសម្មាវត្តនាទិកថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

រាធព្រាហ្មណវត្ថុកថាវណ្ណនា

៧៦. “បូតិមុត្តន្តិ មុត្តំ បូតិកាយោ វិយា”តិ វត្វាបិ “បូតិភាវេន មុត្តំ បដិនិស្សដ្ឋំ ភេសជ្ជំ បូតិមុត្តភេសជ្ជ”ន្តិ លិខិតំ។ សព្វត្ថ ទុត្ថន្តរេយាតិ ឯកោវ ន-ការោ ហោតិ។

រាធព្រាហ្មណវត្ថុកថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

អាចរិយវត្តកថាវណ្ណនា

៧៩. “អាយស្មតោ និស្សាយ វច្ឆាមី”តិ វុត្តំ។ “អាយស្មតោ ឱវាទំ និស្សាយ វសាមី”តិ បាឋសេសវសេន វេទិតព្វោ។ និស្សាយាតិ វា និស្សយា, និស្សយេនាតិ វុត្តំ ហោតិ។ អាយស្មតោតិ វា ឧបយោគត្ថេ សាមិវចនំ។

អាចរិយវត្តកថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

និស្សយបដិប្បស្សទ្ធិកថាវណ្ណនា

ប័ឲ្យ៉ឌិរំ ករតាតិ តត្ថ ឆុទតិក្លិត្តចារេរោ ហុត្វា តិរេទាកាមំ ករតា៉ ឃត្ថ តិស្សរេឃា លផ្កតិ, តត្ថ ពត្តព្វាត្តិ ឲត្វាបិ ក្ពបញ្ញារេឃ ចុត្តតរេឃរតច “ពតិបិរេហត ពយិស្សាយឺ”តិ ពយរេត រេចរ ក្ពស្សារេហា ទក្លតិ៉ ឃា ព្ពឆ បដិក្កយឺតិ ឃា ព្ពឆ ពន្ធ៉ របកាកា តាយ ក្ពបញ្ញាឃស្ស រិស្សា៉ តត្ថ តិស្សឃំ ករេហត្វា៉ ឃឌិ ឲចំ រេកា ចិរេររេរាតិ រេច? រេតត ព្ពគំ ចុច្ចតិ “អរេប្យច តាយ ល៍រេឃឈ្យា”តិ៉ ចរិតំ ចដ្ឋតីតិ ក្ពបញ្ញារេឃត បទិច្ចត្តត្វា ក្ពបញ្ញាឃររេឃាឆាត់ តិទត្តកត្តិ អរេត្វា៉ ររេច ក្ពបញ្ញារេឃា ចិរេទត អត្យក្តរេហត្យការេឃា រេហាតិ, តរេតា បដ្ឋាឃ ក្ពបញ្ញារេឃាច តិស្សរេឃា៉ ក្ពបញ្ញារេឃា រេច អលឌ្ឌឹ រេហាតិ, រឌ្ឌិចិហារិរេកត អរេតកក្លត្តំ ចាររេត្វា អចិរយត្តំ ក្ពបញ្ញាឃំ បហាឃ ចិតាបិ តិស្សឃបឈាឃរេតត អញ្ញាស្ស រត្តិរេក តិស្សឃំ ករេហត្វា ចរិតត្តា៉ ក្ពបញ្ញាឃស្ស រេច លិក្ខំ បទិចត្តតិ, ឲកឌិចរយ្យិ ត ទក្លតិ៉ បក្លបឈ្ឌរេកា រេច រេហាតិ, តិស្សឃឌាតិរេកា រេច “ក្ពបញ្ញាឃស្ស ឃុក្កបក្ល អាករេយតី”តិ ចឆតិ, ររឃរេយច ចា អាករេយតិ, ចដ្ឋតិ៉ ក្ពបញ្ញារេឃា រេច ក្ពរក្លបតិឃកយុករេតា រេហាតិ, តាតារំចារកក្ខយិឃំ ដិតត្តា តិស្សរេឃា បដិប្យស្សឃ្កតិ៉ រយុាចត្តត្តំ បត បស្សិត្វា កយុបដិប្យស្សឌ្ឌិ អាករេយតំ លកតិ៉ ឃាតត្តាចាទឹ រេច រេហាតិ, អឆ្កាត់ អាករេយតត្ថា៉ ឌឹឈំ រេច បទិចារំ ចទតិ, អញ្ញាស្ស រត្តិរេក តិស្សរេឃា ករេហតរេត្ថា, ក្ពបញ្ញាឃររេឃាឆាត់ អប្យឃាឈ៉ បទិចារឃាតត្តចាទិតា ហិ ត តិស្សរេឃា ឌាតរេត្ថា៉ ឃំ បត បិទិចារិកក្លឌ្តកដ្ឋកឆាឃំ ចុត្តំ “រឌ្ឌិចិហារិកាតយ្យិ រាឌិឃត្តស្ស ឌ្យក្កដរេយចា”តិអាឌិ (ក្ញវ្យអច៉ អដ្ឋ៉ លិ៍វ៍), តំ ឃឆាចុត្តយត្ថ រារេឆតិ ឲច៉ ឃំ បត ចុត្តំ “ររេច រឌ្ឋាបត្ថាឌិតា ក្យលបុត្តា ‘តុរេយ្យកាតរេត្ត, ចិតឃកយុយត្តំ ករេទាឆា”តិ ចត្វា ចត្តំ ករេទាត្តិរេឃច, កាយប្យរេចរត់ អាបុច្ឆត្តិរេឃច, តំ ចាទិតកាលរេតា បដ្ឋាឃ អភាបត្តី”តិ៉ តំ ចត្តរាឌិឃតបច្ចឃា ឌ្យក្កដិភាចយត្តឌឹបតត្ថំ, រឌ្ឌិចិហារិកាត់ រារេបក្លតំ ចា រឌ្ឌាឃ ចុត្តត្តិ រេចឌិតត្ថា៉ តស្មា រេត រេច ក្ពបញ្ញារេឃត ចាទិតាត្យទ្វបរេយច បដិបឌ្ឋត្តិ, តិស្សរេឃា រេតរំ បដិប្យស្សរេឌ្ឋាតិ រិឌ្ឋំ រេហាតិ៉

រេច្ឆ រេលឌ្ឋបិរេត អតិក្កយិត្វា តិចត្តតីតិ “ឲត្តាចតា ឌិរាបក្កទេត្តា តាយ រេហាតិ, តស្មា អរេត្តចារិរេក អតិក្លិត្តឆុទរេបិ តិស្សរេឃា បដិប្យស្សឃ្កតិ៉ អាចទិឃុបញ្ញាឃា រេច្ឆ រេលឌ្ឋបិរេត អតតិក្កយុ រេលឌ្ឋបិតច្ឆឃត្តត្តរេទ តិរេទាចិហាររេបិ បទិក្លិរេត្ត, អបទិក្លិរេត្ត ចា ចរិតំ ចដ្ឋតី”តិ លិលិតំ៉ អបទិក្លិរេត្តរេឃចាតិ រេតា តរេក្កាតិ អាចទិរេឃា, ឲត្ថ បត អបទិក្លិត្តស្ស បទិរេក្លបិទហដ្ឋាតរេតា ចិឃុរេត្ត អញ្ញាស្មិ ចិហារេទ ចរត្តីតិ អឆិប្យារេឃា៉ ចិហារេទាតិ រេចត្ថ “តាឌិរស្ស ចិហារស្ស អរេត្ត ដិតា ឲកា ក្យដិកា អឆិរេប្យតាតិ ក្ពបតិស្សរេត្ថរេទា”តិ ចុត្តំ៉ តត្ថ “ររេច ក្ពរេកាបិ អាចទិឃរេត្តចារិកា រេកតចិ…រេប… តិស្សរេឃា ត បដិប្យស្សឃ្កតី”តិ ព្ពយិតា រាឃញ្ញារេតា ចុរេត្តត អដ្ឋកឆាចចរេតត ឆយុរិទិរេត្ថរចារេឆា ររេយតិ៉ អបទិក្លិរេត្ត ចាតិ ក្ខិត្តំ រេលឌ្ឋបិតាត់ អរេត្តា បទិក្លិរេត្តា ចា រេហាតិ អបទិក្លិរេត្តា ចា៉ “ពាហិរឹយ”ត្តិ ច ចុត្តត្វា អរេត្តាចិហាររឹយាឃំ រេច្ឆ រេលឌ្ឋបិរេត អតិក្កយិត្វាបិ ចរិតំ ចដ្ឋតីតិ រិឌ្ឋត្វា បត ក្ពបតិស្សរេត្ថរចារេឆា ត ររេយតិ៉ ឲកាចាររេ ហិ បទិក្លិរេត្ត ចា អបទិក្លិរេត្ត ចា អត្តយរេរា អរេត្តាតិរេឃាឌរេតបិ ចររេតា តិស្សរេឃា ត បដិប្យស្សឃ្កតិ៉ រេរា ច ក្ពបចារឹយាឃ បទិច្ឆិរេត្តា, រា ច ក្ពបចារឹយា បទិក្លិត្តស្ស ចិហារស្ស បទិរេក្លរេបត អបទិក្លិត្តស្ស បទិរេក្លបិទហដ្ឋារេតត បទិច្ឆិរេត្តា ឲកាចាររេរា៉

ក្ពរេបិរចក្លឌ្តរេក ឲកាចាររចិយតិឃំ រឹយាឃ អត្យញ្ញាតត្វាតិ រេច? ត, ឌឹចទក្លឌ្តកដ្ឋកឆាឃ ចិចាទិតត្វា៉ ឃឆាហ “រឹយដ្ឋករេឈ្យា ភារេឌត្វា កឈ្យាត្យ”តិ (យហាច៉ អដ្ឋ៉ ឲ្យលិ៍ង៍)៉ កតររឹយាឃ ភារេឌតត្ថំ? យហារិចរេត្ថរេទា កិទាហ “អចិប្យចាររឹយាឃា”តិ៉ តរេតា តំ អាហំរុ “អចិប្យចាររឹយា តាយ តិរេឃាឌតាបិ រេហាតិ, ឲចំ ររេត្ត តិរេឃាឌរេត ដិតា លិកំ កឈ្យិស្សត្តិ, តិរេឃាឌរេត ឌត្វា អាកត្យកចត្តំ

បុរេត្វា អារាមំ បវិសិតុំ លភិស្សតិ, កមិកោ ទិយោជនំ គន្ត្វា វសនានំ អាបុច្ឆិស្សតិ, និស្សយបដិប្បន្នស្ស ទិយោជនាតិក្កមេ និស្សយោ បដិប្បស្សម្ភិស្សតិ, បរិវាសិកេន ទិយោជនំ អតិក្កមិត្វា អនុញ្ញាតបវត្តំ លភិស្សតិ, កិញ្ចាបិ ទិយោជនេ វត្វា អារាមប្បវេសនា អាបុច្ឆិតព្ពំ លភិស្សតិ, សព្ពេនេវ ឧបចារសីមាបរិច្ឆេទេន កាតព្ពំ វុត្តីតិ។ តស្មា អន្តោឧបចារសីមាយ លេឌ្ឌុបាតទ្វយំ អតិក្កមិត្វាបិ វសតោ និស្សយោ ទិយោជនាតិក្កមេ និស្សយោ ន បដិប្បស្សម្ភតីតិ សិទ្ធំ។ កាយពន្ធន្តំ ឧបចារសីមាយ ទិយោជនប្បមាណាយ, អតិរេកាយ វា មហាវុត្តសោមប្បវត្តោ សិយាតិ។ យា ហិ អាចរិយស្ស វសនដ្ឋានស្ស វសតិ, បរិហារនដ្ឋានស្ស បរិហារតីតិ វុត្តត្ថា, តស្មា តាទិសស្ស វិហារស្ស អន្តោ ឋិតា ឯកា កុដិ វិហារេវាតិ ទដ្ឋព្ពា។ យាបិ តស្សេវ វិហារស្ស កុដិកាវ ហោតីតិ គត្វា យោ អាចរិយោ ហោតិ។ នានាចារិយា ឯវ វេ អភិនវេតា, “អន្តោ ឋិតា កុដិកា”តិ ន វត្តព្ពំ។ ទ្វិន្នំ លេឌ្ឌុបាតានំ អព្ភន្តរេ បន អបរិច្ឆិន្នេ នានាចារេ និស្សយោ ន បដិប្បស្សម្ភតីតិ ញាយំ “ទេវា តទ្ធា”តិ វុត្តា, យោ តាទិសេ នានាចារេ វសនានុក្កមស្ស អប្បដិប្បស្សទ្ធិភាវេន វុត្តា។ វសនានុក្កមេហា ហិ “គហេត គហិតំ អាលយោ បដិប្បស្សម្ភតី”តិ លក្ខណត្តា ទដ្ឋព្ពំ បដិប្បស្សម្ភតិ។ តត្ថាយំ បាឡិ “តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា ឧបសេនោ វង្គន្តបុត្តោ ឯកោ ទ្វិន្នំ អាចរិយស្ស វស្សំ វសិ...

បេ... ភេទ, កិញ្ចនេ, មោឃបុរិសស្ស ឯកាភិប្បាយ”ន្តិ (មហាវ៉ ១៩៣)។ អដ្ឋកថាយម្បិស្ស ឯវំ វុត្តំ “ទ្វេដ្ឋា នានាលីនេកហិ នានូបចារេហិ ឯកសីមវិហារេហិ កថិតំ, នានាសីមវិហារេ បន វសនានុក្កមេហា បដិប្បស្សម្ភតី”តិ (មហាវ៉ អដ្ឋ៉ ១៩៣)។ អបរិច្ឆិន្នា នានាចារា ឯកូបចារសង្ខ្យំ គច្ឆន្តិ។ បរិច្ឆិន្នា ពហូ ឯកូបចារេ អបរិច្ឆិន្នសង្ខ្យំ គច្ឆតិ។ ឯត្តាវតា លេឌ្ឌុបាតទ្វយព្ភន្តរេ អបរិច្ឆិន្នេ អញ្ញាសុ វិហារេ វសតោ និស្សយោ បន ន បដិប្បស្សម្ភតិ, បរិច្ឆិន្នេ បដិប្បស្សម្ភតិ ឯវាតិ អមយេត្វា យាភិតោតិ។ ឯត្តាហ – ទ្វេ លេឌ្ឌុបាតេ អតិក្កមិត្វាវ វសតោបិ និស្សយោ ន បដិប្បស្សម្ភតិ។ វុត្តញ្ហិ និស្សក្កិយដ្ឋកថាយំ “វសេ គច្ឆន្តានំ ឯវ អសម្បត្តស្ស ភហទេស្ស អនុញ្ញា ឧក្កមតិ, ឧភិវិ និស្សក្កិយំ ហោតិ, និស្សយោ បន ន បដិប្បស្សម្ភតី”តិ (បារា៉ អដ្ឋ៉ ១៉៤៦៨)? វុច្ចតេ – តំ ឧបជ្ឈាយេន សមាគមេ ទិសាបក្កាហតាយ វុត្តំ។ ទ្វេ វុច្ចមានំ សន្តាយ, តស្មា អញ្ញមញ្ញា ន វិនេលិយេត្តិ។ កេចិ បន “ទ្វេ លេឌ្ឌុបាតំ អតិក្កមាតិ ទ្វេ ភេចនិកំ អាគន្ត្វា វសនវសេន វុត្ត”ន្តិ វទន្តិ, តំ តេសំ មតិមត្តមេវាតិ មម តក្កា។ ភេចនិកំ អាគន្ត្វា វត្តព្ពន្តិ ហិ នេវ បាឡិយំ ន អដ្ឋកថាយំ ទិស្សតិ, តញ្ច បន អបគតត្ថាហិ អាចិណ្ណន្តិ វេទិតព្ពំ។

និស្សយបដិប្បស្សទ្ធិកថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

ឧបសម្បាទេតព្ពបញ្ចកកថាវណ្ណនា

៨៤. នអសេក្ខេន សីលក្ខន្ធេនាតិអាទិ “អត្តនា ន សមន្នាគតោ ហោតិ អសេក្ខេន សីលក្ខន្ធេនា”តិ (មហាវ៉ ៨៤) វចនវសេន វុត្តំ, ន អាបត្តិអង្គវសេន។ និលវយាយោគេតា និលំ វិយ វុត្តំ “អសេក្ខេន វិមុត្តិញាណទស្សនក្ខន្ធេនា”តិ។ អភិសីលេ សីលវិបត្តោ នាម អាបជ្ជិត្វា អវុដ្ឋិតោ។

ឧបសម្បាទេតព្ពបញ្ចកកថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

អញ្ញាតិតិន្ទ្រិយបុត្តាចត្វុកធាចណ្ហុតា

ប័៩៉ យោ សោ អញ្ញាតិតិន្ទ្រិយបុត្តោតិ ៩ត្វ ដ្វេ អត្វចិកប្យា – តស្ស បស្វុស្ស កិក្លុកាចំ សត្ឋាយ អញ្ញាតិតិន្ទ្រិយបុត្តោ, សោ កិក្លុ ថាំយេច តិត្វាយតត៌ សដ្កឹតិ អយយេកោ អត្វោ៉ ៩ចំ តិតិន្ទ្រិយបក្កត្តកោ បុត កិហិចេសេត អាកតោ អញ្ញាតិតិន្ទ្រិយបុត្តោ, សោ អាកតោ ត ក្លបសយ្យាផេតត្តោតិ អយយេកោ អត្វោ៉ ថាំ អញ្ញាតិតិន្ទ្រិយបក្កត្តកំ ផបេត្វា "យោ សោ, កិក្លុចេ, អញ្ញាតិតិន្ទ្រិយបុត្តោ"តិ ៩ត្វ ត កិហិចេសឆារលោច បុត្តាសដ្កេត ចុត្តោ, កិត្វា តស្មិំ អត្តតោ យធាសយាឌិន្តតិតិន្ទ្រិយចេសេ ឌិតោបិ៉ ឌិដ្ឋិចេសេត អតិតិន្ទ្រិយក្វតត្តា អតិតិន្ទ្រិយបុត្តោ, សោ បភាកតោ ចិក្ខុត្តោ អាកច្ឆតិ, តស្ស បរិចាសឌាភកិច្ចំ ភតិ្វ៉ ពិ ព្ទាយស្ស អញ្ញាតិតិន្ទ្រិយបុត្តស្ស កិក្លុចេសំ កហេត្វា សលោកយភេត សាយលោរបត្តជ្ជា ឌាតា, ត ឌាតាតិ? កិញ្ចោត្វ យឌិ ឌាតា, "យោ សោ, កិក្លុចេ, អញ្ញោបិ អញ្ញាតិតិន្ទ្រិយបុត្តោ ព្ទាយស្មិំ ឆយ្ខិភយេ អាកច្ឆតិ បត្តជ្ជំ, អាកច្ឆតិ ក្លបសយ្យាផំ, តស្ស ចត្តារោ យាសេ បរិចាសោ ឌាតត្តោ"តិ (យហាច៉ ប័៩) ចចភំ ចិន្ទ្រញ្ញា៉ អឆ ត ឌាតា, បរិចាសកយ្ខចាចាយ បត្តជ្ជាយ អបរាយសត៌ ចិន្ទ្រញ្ញាតិ៉ តត្វ យហាចិហារចាសិតោ "សាយលោរេស្សច សតោ បរិចាសោ ឌាតត្តោ"តិ ចឆត្តិ៉ ព្ទាតេរ តធា ត ចឆត្តិ៉ តេ ហិ "៩ចំ អារាឆកោ តោ កិក្លុចេ អញ្ញាតិតិន្ទ្រិយបុត្តោ អាកតោ ក្លបសយ្យាផេតត្តោ'តិ (យហាច៉ ប័សិ) ស្វុត្តបជំ បរិហរិតត្តំ, បុរេ ច បច្ឆា ច 'អញ្ញាតិតិន្ទ្រិយបុត្តោ'តិ ចចភសាយញ្ញាតោ ត សាយលោរា ឌាតោតិ ចេ, យឌិ ៩ចំ អបត្តាដេត្វាច ក្លបសយ្យាផេតត្តោតិ អាបជ្ជតិ៉ តតោ ច សត្តាបជយំ ចុត្តស្វុត្តំ ចិន្ទ្រញ្ញា៉ 'តិត្វាយតត៌ សដ្កត្តោ'តិ បិផោបិ ត ស្វុត្តិ៉ បិលាតិបិតាឌឹស្វុ អញ្ញាតរំ សចេ កិត្តតិ, ចត្តារោ យាសេ បរិបុណ្ណោបិ បុត បរិបូរេតត្តំ ចិយ ឌិស្សតិ៉ ចុត្តយ្បិ តស្ស សំចេរំ កិក្លុករលត្វាយ អត្វញ្ញាតត្តា សិលេ ចត្តត្តំ ភតិ្វ"តិ ចឆត្តិ, ចិចារេត្វា កហេតត្តំ៉ សរលាត៌ សចេ កិដ្ឋត្តិ សាយលោរេស្សច៉

អញ្ញាតិតិន្ទ្រិយបុត្តាចត្វុកធាចណ្ហុតា ភិដ្ឋិតា៉

បច្ចាគាឆចត្វុកធាចណ្ហុតា

ប័ប័៉ភឍបិដ្ឋិតិ ក្វុឮអក្កុលិភឍបិដ្ឋិ អឆិបេតា៉ "បជិច្ឆេត្វុ ភឍបិដ្ឋិតោ យហត្តយ្បិ ចដ្ឋតិ, ៩ចំ សេសេស្វុបឹ"តិ កោឌិ ចឆត្តិ, ថាំ អដ្ឋកចាយ ត សេយតិ ចិយ៉ បក្វុយកណ្ហិកាបិ អារុឮេហ រត្តបក្វុយចណ្ហុនិ(ត)៉

បច្ចាគាឆចត្វុកធាចណ្ហុតា ភិដ្ឋិតា៉

ចោរចត្វុកធាចណ្ហុតា

៥៧-៦៉ឆយ្ខសាយឹតិ យស្មា សឃំ ឆយ្ខសាយឹ, តស្មា កិក្លុហិ អបត្តាដេតត្តកយ្បិ ចោរំ អក្កុលិយាល់ បត្តាដេត្វា អាយតិ៌ ៩ចយាហាតិ អត្វោ៉ បិឮត្តាបេិត្វកោស្វុ "ឍរេភឆកោ"តិបិ លិលិតំ៉ សត្តិសិត្តាស្វុតិ ក្វុបសត្តាស្វុ៉

ចោរចត្តុកថាចណ្ណតា និដ្ឋិតា។

ធ្លាឃិកការចត្តុកថាចណ្ណតា

៩៦។ បស្ស វេ បត្តចីចរេយត្តំ, អហំ ធ្លាធំ ធស្សាមីតិ សាមីចិ, ឃតោ តត្ថិ អាបត្តិ ថ្លុបធ្លុបធ្លុត្តិ ខោក៌ ខោក៌។

៩៧។ ខេសចារិត្តត្តិ សាចតបណ្ណារេទាបតាខិ ចំ ចំ ខេសចារិត្តំ “ខេចកាសិបុរេត្ត ចដ្ឋតី”តិ លិលិតំ។ “អាទាយិក៌ ខេ បត្ថារេតុកាមេយា, អញ្ញារេយក៌ កត្វា បត្ថារេតត្ថា”ត្តិ ចុត្តំ។ យហាបច្ចរិចាកស្ស អឃយិធ អធិប្បាយេឃា។ “កិក្លុបដ្ឋស្ស អាទាយិកោ ខេយា”តិ ជិត្តត្វា ត ខោ ខោតំ កាសា។ “អាទាយិកោ ច ខេតច កាសោ ត កុខិខេស្សាតិ ចត្តត្ថារេតោ ត កាសោ”តិ លិលិតំ។ តក្កាសិដ្ឋាតំ សិហឰអធិបេ ចារិត្តំ ខោ ច បត្ថារេតត្ថា សដ្ឋស្សារាយិកត្តា។ តិស្សាយិក៌ កាសំ អត្តតាបិ កុខិស្សំ កាតុំ លកតិ។ “កាសស្ស បត្ថាខិត្វា អត្តតោ សាយិកោ ជិស្វា បលិឃត្តស្ស អាបត្តិ តត្តិតិ ចតត្តី”តិ ច លិលិតំ។ អត្តតោ ចា កាសោ អស្ស កិក្លុតោតិ អតេត្វា។ តិស្សាយិកស្ស កាសស្ស រាខា សាយិ, តស្វា រាខាតំ ចា តស្ស៊ិ កាតេ យតុស្ស ចា អាបុច្ឆិត្វា បត្ថារេតតេត្ថាតិ ឲុកោ។ “កុខិស្សំ កត្វា”តិ លិលិតំ។ តស្ស បរិហាទំ កលត្តិ “ឃចា កុខិស្សា ហោតិ, តចា កត្តតេត្ថា”តិ។ ឲចំ សក្កេប្បត ចត្វា “បឃោឌតំ តត្ថិ”តិ កោហិចិ លិលិតំ។ កុខិស្សំ កាតុយេច ចដ្ឋតីតិ “សរេច បស្សត្តិ, អតុជាត្តិស្សត្តី”តិ ចុត្តំ។ អាបត្តិ តត្ថិ។ “អសុគ្គា កិរ ខេយតិបិ ចំ សក្ការេឃច ចុត្ត”ត្តិ ចតត្តិ។

ធ្លាឃិកការចត្តុកថាចណ្ណតា និដ្ឋិតា។

កយ្យារកណ្តុចត្តាខិកថាចណ្ណតា

៩៨។ កយ្យារកណ្តុតិ ឲត្ត កាសកោ ធ្វេអាយត្តំ ធេបត្វា អាកច្ឆតិ, តស្វា អាបុច្ឆិតុំ លកតិ។ តតេ្ថ ខេសា ចា អញ្ញោ ចា អចហរតិ, ខោសេសា តត្ថិ។ “កោសយស្សុឌ្ឍេទាហតំ អកត្វា អសតិឃា សរណាតិ កត្វា បត្ថារេតិ, រុហតេចា”តិ ចតត្តិ។

១០១-២។ ឲត្ត កុលោ។ “ឋ្កឃាតិ ខោ បតស្ស...ខេប... អតុញ្ញត្តតសោតិ សខេត្ថាបាឃំ បខេកខោ យាតិកាដ្ឋកថាឃំ ខារេតា ហោតី”តិ ច “អាបត្តិ ខាតាតីតិ បិខេធ អចត្តយាខេតបិ ធ្លាធំ តាយ កត្វា ធ្លាធំ អាបជ្ជតីតិ ខាតាតិ ខេច, ចដ្ឋតី”តិ ច លិលិតំ។ “តច្ឆា ខោ តខោតា បុរេត្ថា បិខេធ បក្សោល កខោតិ កហេតត្ថំ, អាចទិយុបធ្លាឃាតប្បិ ឲខេសច តខេយា”តិ ចុត្តំ។

កយ្យារកណ្តុចត្តាខិកថាចណ្ណតា និដ្ឋិតា។

ᩁᩣᩉᩩᩃᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪐᪕᪨ “ᩋᨦ᩠ᨣᩤᩁᩥᨶᩮᩣ ᨴᩤᨶᩥ ᨴᩩᨾᩣ ᨽᨴᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩉᩥ (ᨳᩮᩁᨣᩤ᪨ ᪕᪒᪗) ᩈᨭ᩠ᨮᩥᨾᨲ᩠ᨲᩣᩉᩥ᪨ ᨣᩮᩔᩉᩥ ᨬᩣᨲᩥ ᨾᩴ ᩋᩣᨱᩣᨸᩮᩈᩥ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨬᩣᨲᩥ-ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᨸᩮᩣᨠ᩠ᨡᩁᩅᩔᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩮᩣᨠ᩠ᨡᩁᨸᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᩏᨴᨠᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᩔᨶ᩠ᨲᩮ ᨲᩮᨾᩥᨲᩩᨠᩣᨾᩣᩅ ᨲᩮᨾᩮᨲ᩠ᨲᩥ᪨ [illegible] ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᩣᨲᩥ ᨿᩩᨴ᩠ᨵᨲᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ᪨

“ᩈᩥᨶᩥᨴ᩠ᨵᨶᩦᩃᨾᩩᨴᩩᨠᩩᨬ᩠ᨧᩥᨲᨠᩮᩈᩮᩣ,

ᩈᩪᩁᩥᨿᨶᩥᨾ᩠ᨾᩃᨲᩃᩣᨽᩥᨶᩃᩣᨭᩮᩣ;

ᨿᩩᨲ᩠ᨲᨲᩩᨦ᩠ᨣᨾᩩᨴᩩᨠᩣᨿᨲᨶᩣᩈᩮᩣ,

ᩁᩴᩈᩥᨩᩣᩃᩅᩥᨲᨲᩮᩣ ᨶᩁᩈᩦᩉᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ (ᩋᨸ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪑᪨ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮᨶᩥᨴᩣᨶᨠᨳᩣ; ᨩᩣ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪑᪨ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮᨶᩥᨴᩣᨶᨠᨳᩣ) –

ᩋᩣᨴᩥᨣᩤᨳᩣᩉᩥ᪨ ᩋᨳ ᩅᩤ –

“ᨧᨠ᩠ᨠᩅᩁᨦ᩠ᨠᩥᨲᩁᨲ᩠ᨲᩈᩩᨸᩣᨴᩮᩣ,

ᩃᨠ᩠ᨡᨱᨾᨱ᩠ᨯᩥᨲᩋᩣᨿᨲᨸᨱ᩠ᩉᩥ;

ᨧᩣᨾᩁᨨᨲ᩠ᨲᩅᩥᨽᩪᩈᩥᨲᨸᩣᨴᩮᩣ,

ᩑᩈ ᩉᩥ ᨲᩩᨿ᩠ᩉ ᨸᩥᨲᩤ ᨶᩁᩈᩦᩉᩮᩣ᪨

“ᩈᨠ᩠ᨿᨠᩩᨾᩣᩁᩅᩁᩮᩣ ᩈᩩᨡᩩᨾᩣᩃᩮᩣ,

ᩃᨠ᩠ᨡᨱᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨲᨸᩩᨱ᩠ᨱᩈᩁᩦᩁᩮᩣ;

ᩃᩮᩣᨠᩉᩥᨲᩣᨿ ᨣᨲᩮᩣ ᨶᩁᩅᩦᩁᩮᩣ,

ឯស ហិ ទុយ្យាបិតា ភទសីហោ៍

“បុញ្ញសសង្កភិកោ យុពចញ្ញោ,

ខេចភទាភ បិយោ ភទភាកោ;

យត្តាកឌិភ្ពចិលិសិតកាយឹ,

ឯស ហិ ទុយ្យាបិតា ភទសីហោ៍

“ពត្តិយសយ្ហចអក្កកុលិភោ ,

ខេចយតុស្សភយស្សិតបិខោ;

សិលសយាឆិបតិដ្ឋិតចិត្តោ,

ឯស ហិ ទុយ្យាបិតា ភទសីហោ៍

“អាយតយុត្តសុសណ្ឋិតភាសោ,

កោបលុយោ អភិភឹលសុភេត្តោ;

ព្ភភ្ពឆត្ត អភិភឹលកយ្ហកោ,

ឯស ហិ ទុយ្យាបិតា ភទសីហោ៍

“ច្កសុច្កសុសណ្ឋិតកឹចោ,

សឹហហត្ថ យិកទាឌសទិទោ;

ᨠᨬ᩠ᨧᨶᩈᩩᨧ᩠ᨨᩅᩥᩏᨲ᩠ᨲᨾᩅᨱ᩠ᨱᩮᩣ,

ᩑᩈ ᩉᩥ ᨲᩩᨿ᩠ᩉᨷᩥᨲᩣ ᨶᩁᩈᩦᩉᩮᩣ

“ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩈᩩᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᨾᨬ᩠ᨩᩩᩈᨥᩮᩣᩈᩮᩣ,

ᩉᩥᩘ᩠ᨣᩩᩃᨻᨶ᩠ᨵᩩᩈᩩᩁᨲ᩠ᨲᩈᩩᨩᩥᩅ᩠ᩉᩮᩣ;

ᩅᩦᩈᨲᩥ ᩅᩦᩈᨲᩥ ᩈᩮᨲᩈᩩᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ,

ᩑᩈ ᩉᩥ ᨲᩩᨿ᩠ᩉᨷᩥᨲᩣ ᨶᩁᩈᩦᩉᩮᩣ

“ᩋᨬ᩠ᨩᨶᩅᨱ᩠ᨱᩈᩩᨶᩦᩃᩈᩩᨠᩮᩈᩮᩣ,

ᨠᨬ᩠ᨧᨶᨷᨭ᩠ᨭᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩃᩃᩣᨭᩮᩣ;

ᩒᩈᨵᩥᨷᨱ᩠ᨯᩁᩈᩩᨴ᩠ᨵᩈᩩᩏᨱ᩠ᨱᩮᩣ,

ᩑᩈ ᩉᩥ ᨲᩩᨿ᩠ᩉᨷᩥᨲᩣ ᨶᩁᩈᩦᩉᩮᩣ

“ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ ᨶᩦᩃᨷᨳᩮ ᩅᩥᨿ ᨧᨶ᩠ᨴᩮᩣ,

ᨲᩣᩁᨣᨱᩣᨷᩁᩥᩅᩮᨮᩥᨲᩁᩪᨷᩮᩣ;

ᩈᩣᩅᨠᨾᨩ᩠ᨫᨣᨲᩮᩣ ᩈᨾᨱᩥᨶ᩠ᨴᩮᩣ,

ᩑᩈ ᩉᩥ ᨲᩩᨿ᩠ᩉᨷᩥᨲᩣ ᨶᩁᩈᩦᩉᩮᩣ”ᨲᩥ (ᨩᩣ. ᩋᨭ᩠ᨮ. ᪑.ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮᨶᩥᨴᩣᨶᨠᨳᩣ) –

ទាយាហិំ

ឧទ្ទិដ្ឋេតិ ឥទំ ចរិតព្ពន្តិ អត្ថោ, “ឧត្តិដ្ឋេ”តិ ផលុបផបិណ្ឌោំ ផលុត្តិ សបទានចារិកវត្តំ អនេសនំ ចជិត្វា សុចរិតំ ចរេំ

គោសម្បិញ្ជនត្ថិ បព្ពជិតាការំ ចជិត្វា ឥកជិតាការំ បដ្ឋេន្តោតិ ឥត្ថ បដ្ឋោតិ តស្មិំ កុលេ អាចិណ្ណោ អលង្ការជិសេសោំ ឃរមង្គលត្ថិ ឃរមហោំ ឆត្តមង្គលត្ថិ យុវរាជឆត្តបដ្ឋិំ ចដ្ឋាវុកតត្ថិ កិលេសចដ្ឋាវុកតំ ជិឃាតបច្ចយត្តា សជិឃាតកំ ទេវរា រាជំ ព្រាហ្មណំ បុត្តេ បព្ពាជិត្វា កស្មា ភគវាតិ “កថាហំ, ភន្តេ, រាហុលំ បព្ពាជេមី”តិ អាហាតិ ចេ? តត្ថ ឧបសម្បទាបជិក្ខេបិ អធិប្បេតោ, តស្មា “ភគវា ឧបសម្បទមេវ បជិក្ខិបិ, ភគវាតិ អនាគតេ សិស្សានុគ្គហាធិប្បាយោ ភគវា”តិ ញាត្វា អាហំ ជិត្តសមុដ្ឋានរូបវសេន “អដ្ឋិមិញ្ជំ អាហច្ចា”តិ វុត្តំ កិរំ ទុក្ខាតំ, ចក្កវត្តិសុខា ញត្តាធិបវសេន ភាតត្តំ វេធិតព្ពំ, អញ្ញថា សត្ថាទេយាបិ បព្ពាជិត្វា ទុក្ខា សិយុំ “សទេ បព្ពជតិ, ទុក្ខា ហោតី”តិ វទតោំ

បេសេត្វា ទស្សេតុំ ជដ្ឋតិ, អាបុច្ឆិស្សាមាតិ បព្ពាជេតុំ ជដ្ឋតីតិ ន ភគវា យស្មា ជិទេសបុត្តោ ភាវ លោកសន្តោតាបិ មាតាបិតុបារសេតោ បុត្តោ សេវិជិហារីតិ វុច្ចតិ, តស្មាស្ស តេ អសត្តបក្ខេ ជិតា ជិម ហោត្តីតិ កត្វា “ន តស្ស បព្ពជ្ជាចរិយេ ចា អប្បមាណំ កវេរាត្តី”តិ ឥទំ វុត្តំ នដ្ឋមេចំ បព្ពាជិតា សមាតិកាតិ លោកេចាហារេ៍ តោនេច ចេត្ថ ទុក្ខប្បត្តាជិតា ទេវសត្តុរាមនដ្ឋា សមាតិកំ កតំ ជិទេសំ កត្វាតិ ចេត្ថ ជិទេសោ ភាវ មាតាបិតុបារសេតោ អនញ្ញា ទេសោ, ន ឧប្បត្តិទេសតោំ ញាត្វា ឥច ចេ បមាណំ, ន ជុត្តំ មតមាតាបិតិកោបិ ន បព្ពាជេតព្ពោតិ អាបជ្ជតិ, តស្មា អនុប្បត្តព្ពដ្ឋានេ ជិតោហិមេច មាតាបិតូហិ អននុញ្ញាតោ បុត្តោ ន បព្ពាជេតព្ពោតិ ឥចមធិប្បាយោ វេទិតព្ពោ, អញ្ញថា បិញ្ញាមា ជិរុជ្ឈេយ្យ, អាបត្តិដ្ឋានស្ស ច និមិត្តកំ អដ្ឋកថាយ ន ជុជ្ជតិំ ភគវា តាច ឥចំ ហោតុ, “ជិហារំ ចា គរេបយី”តិអាជិនយោ កថំ ន ជិរុជ្ឈតីតិ ចេ? អត្តបនូបច្ចប្បសក្កនេយន អចេសន បព្ពាជិតត្តា, បុត្តវគ្គត្តំ បព្ពាជិតត្តា ចំ ឥចញ្ញាសតិ សមយេច សោ អត្តនា បព្ពាជិតោ ហោតិ, ន គេនចិ ឧបលិបេត្វា បព្ពាជិតោំ “បុត្តបេមំ ចា បុត្តវគ្គេ បិយោ ហោតី”តិ ភិក្ខាភារុលិមតោ ន ជិរុជ្ឈតិំ

រាហុលវត្ថុកថាវណ្ណនា និដ្ឋិតាំ

សិក្ខាបទទណ្ឌកម្មវត្ថុកថាវណ្ណនា

១០៥. អត្តភាវបរិច្ចាគាតិ បុគ្គលិកំ មុខទ្វារិកត្តិ មុខទ្វារេន ភុញ្ជិតព្ពំ តត្ថ ភិយោជិតព្ពកំ, តស្ស អាចរិយំ ភិក្ខុនីនំ កវេរាត្តិំ អថ ចា “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, អាចរិយំ កាតុ”ន្តិ ឃំ អាចរិយំ អនុញ្ញាតំ, តំ អាចរិយំ មុខទ្វារិកំ អាហារំ កវេរាត្តីតិ អធិប្បាយោំ

សិក្ខាបទទណ្ឌកម្មវត្ថុកថាវណ្ណនា និដ្ឋិតាំ

អតាបុច្ឆាចរណចត្វអាឌិកឆាចណ្ណុតា

១០៥។ បរស្ស ទុស្សីលភិក្ខុស្សាបីតិ អតេ្ថា។ ពេធិ “ទុស្សីលភិក្ខុបី”តិ លិខន្តិ, តំ ត សុន្ទរំ។ បេរិទាណា បត “ឃាចតាតិយំ ចុច្ចមានោ ចេ ត ឆ្លូរយតិ, សង្ឃ អបលេរិពេត្វា តាសេតព្វោ, បុត បញ្ញត្តំ ឃាចយានោបិ អបលេរិពេត្វា បញ្ញាផេតព្វោ”តិ ចេគន្តិ។ ភិក្ខុតំ ស្ថបរយ្យគពយ្យចាចាវរិសន្តិ ឲត្ត “ឃធា ស្ថបរយ្យត្តោ សិក្ខំ បច្ចក្ខាយ ឃធាតិចត្តបិវុតោច ហុត្វា បច្ចា ស្ថបរយ្យត្តោ បុដ្ឋោ អត្តនោ តចពតរស្ស សយាតចឃ្សិពស្ស បុត ចត្តតាឌីតិ ពទេរាតិ, ឲចំ សាយលោទោបិ បុត ពហិតសរលោ តទោា បុដ្ឋោ អត្តនោ តចពតរស្ស សយាតចឃ្សិពស្ស សាយលោរស្ស បុត ចត្តតាឌីតិ ពទេរាតិ។ លិង្គំ បតេត្ត ចុឌ្ឍតរកាចំ ត សាឆេតីតិ ចុត្តំ ហោតី”តិ ចុត្តំ។ ចិកាលកោឌតំ សាយលោទាតំ ឌីតិក្កមេចាតិ ឲពោ។ “អច្ចយោ យំ, ភន្តេ, អច្ចាពយា”តិអាឌិតា តយេត អច្ចយំ ឆេសាបេតព្វោ។ “ឌិដ្ឋិ យា អតិស្សដ្ឋតេត ‘ត្វំ, សាយលោរ, ពច្ឆា’តិ ចុទេត្តយេច បិរាឌិកោ ហោតី”តិ ចុត្តំ, “ឃាចតាតិយត្តិ ចុត្តត្តា ញត្ថាឌិតំ អចណ្ណកាសិតយេត្តត ច ឌិដ្ឋិពហិតយេត្តត ច សរលាតិ ត ភិជ្ជត្តីតិ ចុត្តំ ហោតី”តិ ចេគន្តិ។ ឲចំ សន្តេ បិណាតិបិតាឌិ ពទោត្តស្សាបិ តំ សម្ពទាតីតិ យយ តក្កោ។ “តិស្សីលស្ស បុត តាសតា ចុត្តា”តិ ច ពេធិ ចេគន្តិ, តំ យុត្តំ ចិយ។ ត ហិ ភពចា សីលចត្តស្ស លិង្គតាសតំ អតុញ្ញាតាតីតិ ចិចារេតព្វំ, ភិក្ខុតិទ្ទុសពាបខេសេត កត្តាភត្តោ សង្គហាតីតិ បេរិទាណា។ “បញ្ញត្តំបិ ត លភតីតិ ឃធា ចេត្ត អឃយេត្វា ឥស្សិតោ, តធា ‘បណ្ឌកោ, ភិក្ខុចេ, អតុបសម្បត្តោ ត ស្ថបរយ្យាឆេតព្វោ, ស្ថបរយ្យត្តោ តាសេតព្វោ’តិ (មហាច។ ១០៥) អាឌិតា តយេត ចុត្តាតយិ បញ្ញត្តំ តត្ថិតិ ឌីបិតំ ហោតិ។ ត ហិ ញ្ញាតំ ចាតំ ឆេបត្វា តេសំ បញ្ញត្តាយ ចារិតភ្ជាតំ អត្ថិ។ ‘ភិក្ខុតិទ្ទុសកោ, ភិក្ខុចេ, អតុបសម្បត្តោ ត ស្ថបរយ្យាឆេតព្វោ, ស្ថបរយ្យត្តោ តាសេតព្វោ’តិ (មហាច។ ១១១) ចុទេត្តតបិ សយាតត្តា តស្ស បញ្ញត្តា ចិយ តេសម្បិ បញ្ញត្តា ចារិតាច ហោតីតិបិ ឥស្សត្តំ បុត ភិក្ខុតិទ្ទុសកោតិ ពហិតត្តិ អបរេ”តិ ចុត្តំ។ ពិំ ញ្ញាយិតា? តត្រ អដ្ឋកថាយំ ចុត្តំ “ឃស្ស ចេត្ត បញ្ញត្តា ចារិតា, តំ សន្ធាយ ញ្ញាតំ ចុត្តំ អតុបសម្បត្តោ ត ស្ថបរយ្យាឆេតព្វោ, ស្ថបរយ្យត្តោ តាសេតព្វោ”តិ។

អតាបុច្ឆាចរណចត្វអាឌិកឆាចណ្ណុតា តិដ្ឋិតា។

បណ្ឌកចត្វកឆាចណ្ណុតា

១០៥។ ឆ្លូបក្កមិកបណ្ឌកស្ស ហិតក្កត្តា អបញ្ញាខិតស្ស បញ្ញត្តា ចារិតា, បញ្ញាខិតស្ស ស្ថបរយ្យគា ត ពាតព្វា។ បុព្វោ ស្ថបរយ្យត្តស្ស ចេ ស្ថបចេរលំ អត្ថិ, ត តាសតា ពាតព្វាតិ តោ តក្កោតិ អាចរិយោ។ លិត្តឌ្ឍាតោ ត បណ្ឌកោ។ បច្ចាសុ តប៉ុសកបណ្ឌកោច អភាចកោ។ ញ្ញាតេទ ចត្តារោ សភាចកាតិ ចេឌិតព្វា។ ភាចេចា បត តេសំ បណ្ឌកោ ហោតិ។ ឲតេ ចត្តារោបិ ពិរ បុរិសាចាតិ ឲពោ។ ញ្ញាតីបិ បក្ខបណ្ឌកី ហោតីតិ ឲពោ។ ស្ថបក្កមេ ពទេ បណ្ឌកភាចោ អចស្សំ ហោតិ, តស្មា បញ្ញត្តំ ត លភតិ។ “ឃឌិ បត ពស្សចិ ត ហោតិ, បញ្ញត្តា ត ចារិតាតិ ចិតិច្ឆយំ ចេគន្តី”តិ ចុត្តំ។

“បព្ពជ្ជា វារិតាតិ អបណ្ឌកបក្ខេ បព្ពាជេត្វា បណ្ឌកបក្ខេ នាសេតព្ពាតិ អធិប្បាយោ”តិ លិខិតំ។ ពោរាណគណ្ឋិបទេ បន

យាសបណ្ឌកលេខបណ្ឌកេហិ សហ សត្ត បណ្ឌកា វុត្តា។ តត្ថ លេខបណ្ឌកោ នាម កិរ យត្តចរេហិ ឧបហតពីជោ។ តត្ថ

“ឱបក្កមិកលេខបណ្ឌកា បព្ពជិតា ន នាសេតព្ពា។ សេសា បព្ពាជេតិ, តស្ស ទុក្កដ”ន្តិ ច វុត្តំ។

បណ្ឌកវត្ថុកថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

ថេយ្យសំវាសកវត្ថុកថាវណ្ណនា

១១០។ ថេយ្យសំវាសកោតិ ឯត្ថ កិញ្ចាបិ វិញ្ញាតត្ថវសេន សំវាសត្ថេនកោ ថេយ្យសំវាសកោតិ បញ្ញាយតិ, អថ ខោ តយោ ថេយ្យសំវាសកា។ សំវាសោតិ ចេត្ថ ន ឯកកម្មាទិកោ សំវាសោ, កិន្តុ ភិក្ខុវស្សគណនាទិកោ កិរិយភេទោ ឥធ សំវាសោ នាម។ ឥមិនា សក្កា ថេយ្យាយ កាតុំ, តេនេវត្ថ អដ្ឋកថាយ អធិប្បាយោ។ វិហារំ គន្ត្វា បព្ពជិតេហិ បុច្ឆិតេ “កតិវស្សោ”តិអាទិ គហណត្ថស្ស ទោសោ។ គិហិតំ វុត្តំ ទោសោ នត្ថីតិ ពោធិ។ រាជភយាទីហិ គហិតលិង្គានំ “គិហី មំ សមណោតិ ជានាតូ”តិ វញ្ចនចិត្តេ សតិបិ ភិក្ខូនំ វញ្ចេតុកាមតាយ, តេហិ សំវសិតុកាមតាយ ច អភាវា ទោសោ ន ជាតោ។ “សព្ពបិ សលិង្គានុគតាតីតិ វិហារំ អាគន្ត្វា សង្ឃិកំ គណ្ហន្តស្ស សំវាសំ បរិហរិតុំ វុត្តំ, តស្មា វុត្ត”ន្តិ ច លិខិតំ។ “អប្បមស្សេត្វា”តិ វុត្តត្តា កាមញ្ចិ មនេ ឧបសម្បាទេន្តិ, អប្បមស្សេត្វាតិ អាបត្តិ, “អនុបសម្បន្នការេន មិនា”តិ ឥមិនា មនេ ឧបសម្បន្នការេ សុណាតិ, អប្បមស្សេត្វា ឯវ អនាទេវេត្វាបីតិ វទន្តិ។ អដ្ឋកថាយំ, ពោរាណគណ្ឋិបទេសុ ច វុត្តិលិង្គ “ថេយ្យសំវាសកោ”តិ វុត្តោ “ថេយ្យាយ វា, លិង្គេវ, រដ្ឋបិណ្ឌោ ភុត្តោ”តិ (បារា។ ១៨៥) ឥមិនា កិរ បរិយាយេនាតិ វេទិតព្ពំ។ តេនេវាហ “តំ ន គហេតព្ព”ន្តិ។ “មហាបច្ចរិយំ”តិ ឯតេន គិហិសន្តកំ វស្សិតំ។

សយំ សាមណេរោវ វុឌ្ឍបព្ពជិតោ វស្សានិ គណេត្វា គណ្ហន្តោ បារាជិកោ ហោតិ, ថេយ្យសំវាសកោ បន ន ហោតិ, តថា ភិក្ខុបិ, សោ បន ខណ្ឌសីលោ នាសេតព្ពោតិ ឥមិនា អធិប្បាយេន “សយំ សាមណេរោវា”តិអាទិ វុត្តំ។ អយំ បន ថេយ្យសំវាសកោ នាម យស្មា បព្ពជិតោវ ហោតិ, នាបព្ពជិតោ, តស្មា “ថេយ្យសំវាសកោ, ភិក្ខវេ, អនុបសម្បន្នោ ន ឧបសម្បាទេតព្ពោ, ឧបសម្បន្នោ នាសេតព្ពោ”តិ វត្តុំ ន សក្កាតិ កត្វា ឥមស្ស វសេន បណ្ឌកតោ បដ្ឋាយ “អនុបសម្បន្នោ ន ឧបសម្បាទេតព្ពោ”តិអាទិនា បាឡិ ឋបិតា, ន ឧបសម្បន្នវសេនាតិ ទដ្ឋព្ពំ។ ឧបសម្បទាយ ធម្មស្សេវ អភព្ពត្តា ឱកាសភូតម្បិ នេសំ បព្ពជ្ជាទិហការបរិច្ឆេទោ។ អបិច អត្ថិ ភេទបរិច្ឆេទោ តថា ឯវ បាឡិ ឋបិតា។ យស្មា តិត្ថិយបក្កន្តំ, សង្ឃភេទកញ្ច ឧបសម្បន្នស្សេវ ហោតិ, នានុបសម្បន្នស្ស, សោ ច ទុវិធោបិ បព្ពជិតោវ ហោតិ, នាបព្ពជិតោ, តស្មា “តិត្ថិយបក្កន្តកោ, ភិក្ខវេ, អនុបសម្បន្នោ ន ឧបសម្បាទេតព្ពោ”តិអាទិបាឡិយា សតិ នេ ឧភោបិ អនុបសម្បាទេតព្ពា ហោន្តីតិ អត្ថិ ព្យបទេសោ អាបជ្ជតីតិ។ តីសុ បន ថេយ្យសំវាសកេសុ ទ្វាមោកាលសំ គហេត្វា លិង្គត្ថេនកោ, ឧបសម្បន្នាលយំ គហេត្វា សំវាសត្ថេនកោ, ឧភយត្ថេនកោ ច។ ន ហិ ទ្វាមោកាលសំវាសោ ឥធ សំវាសោ នាម, តេនេវ អដ្ឋកថាយំ “ភិក្ខុវស្សគណនាទិកោ ហិ សព្វោបិ កិរិយភេទោ ឥមស្មិំ អត្ថេ សំវាសោ”តិ វុត្តន្តិ ឯកេ។ យថាវុឌ្ឍំ វន្ទនសាទិយនាសនបដិគ្គាហនាទិ ទ្វាមោកាលសំវាសសាមញ្ញតោ ភេទោតិ អាចរិយោ។

ថេយ្យសំវាសកវត្ថុកថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

តិត្ថិយបក្កន្តកកថាវណ្ណនា

តិត្ថិយបក្កន្តកោ, ភិក្ខវេតិអាទិ អត្ថតោ និកាយន្តរេ បវិដ្ឋវត្ថុម្ហិ ឯវ វត្តន្តំ សយានយ្យិ តត្ថ វារិតអធិការាភាវា អភព្វា។ ព្លេធវ ថេយ្យសំវាសកោ វិតា សម្ភវតោ ចុតេត្វា។ តត្ថ “អហំ តោ ន បព្វាជេតព្វាបិ”តិ ព្លេធវ វនតំ បស្វស្ស ឧបសម្បទាយ ឯវ ឃាវតិដ្ឋាយ ធម្មេនេន, “ឥមា អាកោតោ ន ឧបសម្បាទេតព្វា”តិ ភាវតោ ឧបសម្បទាយត្ថុបដិសេធនេន ច បព្វជ្ជានុយតិទោសប្បសង្គភយាតិ វេទិតព្វំ។ តេសំ លិង្គេ អាទិន្នមត្តេ លទ្ធិយា គហិតាយបិ អគ្គហិតាយបិ តិត្ថិយបក្កន្តកោ ហោតិ, អវត្ថុតិយស្សេវ នក្កលិង្គស្ស សង្ឃកាចំ វា ឧបគច្ឆតិ, ន យុជ្ជតិ, ឯត្ថ “បធវាទេ ភន្តេ, អាឌិវកោ ភវិស្សន្តិ ចិសយចិត្តវសេន គតត្តា នគ្គោ ហុត្វា ន គយតេតា”តិ វនត្តិ ឧភិន្នម្បិ វសេន យុត្តត្តិ យយ តគ្គោ។ តាវ តំ លទ្ធិ ទុក្កតិ អសម្បដិច្ឆិតត្តា។ ឧបសម្បន្នភិក្ខុនា គហិតោតិ គចំ បញ្ញាយតិ? អដ្ឋកថាវនតប្បមាណតោវាតិ ឯកេ។ និកាតវសេនាតិ ឯកេ។ បស្វស្ស ឧបសម្បន្នត្តា ឧបសម្បន្នានំ ឯវ តិត្ថិយបក្កន្តតាវនតោវាតិ ឯកេ។ យថាហ “ឧបជ្ឈាយោ បក្កន្តោវា ហោតិ, វិព្ភន្តោ វា, កាលំកតោ វា, បក្ខសង្កន្តោ វា”តិ អាចរិយោ។ បក្ខសង្កន្តោ វាតិ សាមណេរានុសាសនវត្ថុស្មិំ អភាវតោវាតិ ឯកេ។ អញ្ញតិត្ថិយបុព្វស្ស ឧបសម្បន្នស្ស សតោ បក្ខសង្កន្តកភយា អនុបសម្បន្នកាលេ ឧបសម្បទត្ថំ បរិវាសបញ្ញាបនតោវាតិ ឯកេ។ បព្វជ្ជត្ថម្បីតិ ចេ? ន, បុព្វេ វិវាទិតត្តា, អបព្វជិតស្ស អធិសីលិកាចតោ ច។ បាតិមោក្ខសីលញ្ហិអធិសីលំ នាម, តញ្ហិ អបព្វជិតស្ស នត្ថិ។ ព្លយស្ស ច បរិវាសវសេន អធិសីលំ ចុត្តំ។ យថាហ “បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, អញ្ញតិត្ថិយបុព្វោ តិព្វច្ឆន្ទោ ហោតិ ឧទ្ទេសេ បរិបុច្ឆាយ អធិសីលេ”តិ (មហាវ. ៨៧)។ អបិច “សចេ, ភិក្ខវេ, ញាតិយា សាកិយោ អញ្ញតិត្ថិយបុព្វោ អាគច្ឆតិ, សោ អាគតោ ឧបសម្បាទេតព្វោ”តិ (មហាវ. ៨៧) ឯត្ថ ឧបសម្បទាយត្ថុបដិសេធនតោ។ ឧបសម្បទាយត្ថុបដិសេធនតោយេវ តស្សេវ បរិវាសវាតសិទ្ធិតោ។ បរិវាសវាតត្ថុនិវស្សនត្ថេ ហេសា បាឡិវុត្តា។

តិត្ថិយបក្កន្តកកថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

តិរច្ឆានគតវត្ថុកថាវណ្ណនា

១១១. នាគយោនិយាតិ នាគយោនិតោ, អត្តនោ នាគជាតិហេតុតិ អធិប្បាយោ។ កិការណា? អភិក្ខណំ សកជាតិយា មេថុនបដិសេវនេ, វិស្សដ្ឋនិទ្ទោក្កមនេ ច សព្វេសម្បិ។

តិរច្ឆានគតវត្ថុកថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

យាតុឈាតកាឌិចត្ត្រកឆាចណ្ណតា

១១៧-៥៍ អបចាហតត្តិ បក្លលត៌, កាឃាឃចត្តតិចាឃត៌ ពុច្ឆយាតត្តិ អទេត្វា៍ ៩ដ្ឋ ចិទេត្តត៍ កឹឌិទេឃត? ចឆកចិទេត្តតាតិ អឆិប្បាទេឃា៍ ទេលិហិតុប្បាឝតចទេឃត ៩ដ្ឋ ចិត្តត្តិ ទេកចិ, ត៌ ត ឃុត្ថ្ក៍

យាតុឈាតកាឌិចត្ត្រកឆាចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៍

ក្តុកទេតាញ្ជូតកចត្ត្រកឆាចណ្ណតា

១១៩៍ "ឃឌិ បឌិឃត្តិឃំ ក្តុប្យត្ថលិទេក្កត ៩ត៌ តាយំ លកត្តិតិ អឆិប្បាទេឃា"តិ លិលិត៌

ក្តុកទេតាញ្ជូតកចត្ត្រកឆាចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៍

អត្ថុបដ្ឋាយកាឌិចត្ត្រកឆាចណ្ណតា

១១៤៍ "ទេកចិ 'កុប្បតី'តិ ចឆត្តិ, ត៌ 'ត កទេហតត្ថ'ត្តិ ឃំ ចុត្តំ, ត៌ "បត្ថចក្កកទេសិយទេត្ថ, កិក្លទេច, កយ៉ុ កិក្លុតិបត្ថទេយា កយ៉ុ កទេទយ្យ, អកយ៉ុ ត ច កទេសិយ"ត្តិអាឌិតា (យហាច៍ ១៥០) តទេឃត ចុត្តត្តា បណ្ឌកាឌិត៌ កហប្ចទេហកាទេច ៩ច កយ៉ុ កុប្បតិ, ត ឃត្តត្តិ កត្វា ឃុចុត្តំ, ពុតទេឆា "បណ្ឌកុបដ្ឋាទេយត កយ៉ុ កទេទយ្យ, អកយ៉ុ ត ច កទេសិយ"ត្តិអាឌិកាយ បាឡុពុឃា តចិតត្ថ៌ ឃិឃា៍ ឃឆា អបរិបុណ្ណបត្តចីចទេឃ្យ ក្តុបឃយ្យាឝតកាទេល កយុចាចាឃំ "បរិបុណ្ណឃ្យ បត្តចីចទេ"ត្តិ អឃត្តិ ចត្ត្រ កិទេត្តត្វា ក្តុបឃយ្យាកាយ កតាយ តស្ម៌ អឃទេត្តបិ ក្តុបឃយ្យា ទុហតិ, ៩ចំ "អយំ ពុទ្ធទេក្លិទេតា អាឃឃ្ខុទេតា ឆយុទេក្លិតឃ្យ ក្តុបឃយ្យាទេបទេក្លា"តិ អចត្ត្រ បណ្ឌកុបដ្ឋាយាឌិ, អឃត្តិ ចា, ចត្ត្រ កិទេត្តត្វា កតាយបិ កហប្ចទេកាតយត្តិតាយ ក្តុបឃយ្យា ទុហទេតច៍ "ត, កិក្លទេច, បណ្ឌកុបដ្ឋាទេយត ក្តុបឃយ្យាទេឆតទេត្ថា, ទេឃា ក្តុបឃយ្យាទេឆយ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដឃ្យ, ទេឃា ច បុក្កទេលា អត្ថុបឃយ្យទេត្ថា"តិអាឌិចចតឃ្យាកាចា អឃយទេត្វា ឃិទេទ្ធាច ទេហាតិ៍ ត ហិ ពុទ្ធា ចត្តត្ថាយុត្តំ ត ចឆត្តិ, ទេតត ចុត្តំ "ទេឃា បត, កិក្លុ, ឌាត៌ ក្តាតចីឃតិចឃ្យ...ទេប... ទេឃា ច បុក្កទេលា អត្ថុបឃយ្យទេត្ថា"តិអាឌិ (បាចិ៍ ៣០១)៍ តឆា "ញ្ញទេត្តត កិក្លុតា បឌិតាទេលត ឃឈ្ឈោ ឌាកាទេបតទេត្ថា'តិ (យហាច៍ ៤១) ចចតទេតា ទេឆយ្យឃំចាឃកាឌិអាចទិទេយហិ អត្ថុឃ្យាចតាយ កតាយ ក្តុបឃយ្យា ត ទុហតិ ទេតឃំ អកិក្លុត្តា"តិ ចចតយ្បិ ត កទេហតត្ថ៍ កិត្ថា កិទេយ្យា "ពុយាតិ ចត្តាទិ កយ្យាតិ បត្ថហាកាទេទហិ ចិបដ្ឋត្តិ"តិអាឌិតា (បរិ៍ ៣៤១) តទេឃត កយ្យាត៌ ឃយ្យត្តិចិបត្តិយា កឆិយយាតាយ "ឃត្តហិ អាកាទេទហិ កយ្យាតិ ចិបដ្ឋត្តិ ចត្ត្រទេតា ចា ឌាត្តិទេតា ចា អត្ថុឃ្យាចតទេតា ចា ឃិយទេតា ចា បរិឃទេតា ចា ក្តុបដ្ឋាយទេតា ចា អាចទិយទេតា ចា"តិ អកឆិតត្តា ត កទេហតត្ថ៍ "បរិឃទេតា ចា"តិ ចចទេតត អាចទិទិយាបដ្ឋាយាត៌ ចា ឃក្កទេហា កទេតាតិ ទេច? ត, "ក្វាឝឃហាកាទេទហិ បរិឃទេតា កយ្យាតិ ចិបដ្ឋត្តិ"តិ ៩តឃ្យ ចិកទេក្ក ទេតឃយតាយដ្ឋត្តា៍ អឃយទេត្វា "ឃឃ្ខា តត្វ តត្វ ឃទ្ធទេបត ចុត្តបាឡុពុចទេឃទេតច ឃក្កា ឌាតិត៌, តឃ្ខា តឃយុត ឆទេឃ្យត្វា ឃំលិទេត្តាតិ អឃយឃ្យ យុត្តិកទេចឃតា"តិ ចុត្ត៍ តត្រិឌំ

ចិចារេទត្ថា – អនុបន្ធាយក៌ ឱបនយ្យារេឌត្តា ខេត ក៏ក្ល យឆាទុត្តតខេយត អក្ខត៌ ត៌ ចត្ថ៌ ក៏ត្តឃិរុ, ឱតាហ្ ឃុសាចារេឌកយា តារេតច បងាតិ ត សារេចសុត្តិ៍ ក៏ខេច្ចាត្ត យឌិ តាច ឱបន្ធាយាកាចេត ត សារេចសុំ, “បុក្កល៌ ត បទាយសតិ”តិ ទុត្តចិបត្តិប្បសង្កា ខេហាតិ, អឆ សារេចសុំ, ឃុសាចារេងា ខេតសំ កចតិតិ? ទុច្ចខេត – សារេចសុំខេយច យឆាទុត្តចិបត្តិប្បសង្កកយា, “កយុំ បត ត ក្យប្យតិ”តិ អដ្ឋកឆាយ ទុត្តត្តា ច, ត ឃុសាចារេឌស្ស អសយុច្ចខេតា, ឃុសាចារេឌតាបិ កយុសយុច្ចខេតា ច៍ ត ហិ សក្កា ឃុសាចារេឌត កយុចិបត្តិសយត្តិ៍ កាតុត្តិ៍ តស្មា “អនុបន្ធាយក៌ ឱបនយ្យារេឌត្តិ”តិ ចឆតស្ស ឱកយខេងាសចិតិយុខេត្តា អខេត្ថា បទិខេយសិតខេត្តា៍

អយខេច្ចាត្ត យុត្តិ – “យឆា បុខេត្តា បត្តច្ចបសយ្យទុបន្ធាខេយសុ ចិច្ចយាតេសុបិ ឱបន្ធាយក្កហលក្កខេយត អក្កហិតត្តា ‘ខេតត ខេតា បត សយខេយត ក៏ក្ល អនុបន្ធាយក’ត្តិអាឌិ ទុត្តំ, តឆា ព្ឆាបិ ឱបន្ធាយស្ស ចិច្ចយាតខេស្សច សខេតា អក្កហិតត្តា ‘អនុបន្ធាយក៌ ឱបនយ្យារេឌត្តិ’តិ ទុត្តំ៍ កយុចាចាចទិខេយត បត កហិខេតា ខេតត ឱបន្ធាខេយាតិ សព្ឆាយ ឱបន្ធាយំ ក៏ខេត្តត្តា កយុចាចំ សារេចតត្ថា, ខេកតចិ ចា កាទេលាត កាយសាយក្កិ អខេឌត្តស្ស ឱបន្ធាយស្ស លត្តំ កខេហត្វា កយុចាចំ សារេចតិ, ឱបន្ធាខេយា ចា ឱបនយ្យគាខេបក្ខស្ស ឱបន្ធ្យឌត្វា បឆ្ឋា ឱបនយ្យខេត្ត តស្មិំ តាឌិខេស ចត្ថុស្មិំ សយត្ថុយុត្តិយយាខេតា ចា អសយត្ថុយុត្តិយយាខេតា ចា ឱបន្ធាយគាតខេតា បុខេត្តា ៧ច សាយខេលាខេទា បដិឌាតាតិ, សិក្ខាបច្ចក្ខាតខេកា ចា អត្តិយចត្ថអន្ធាបត្តខេកា ចា បដិឌាតាតិ, លត្តហាទកាឌខេយា ចិយ ឱបន្ធាខេយា ចា អត្តាសិយាកខេតា ខេហាតិ, ‘កយុចាចា ទុហតិ’តិ ចត្វា ‘អនុឌាតាយិ, ក៏ក្ខុខេច, បច្ចត្តិខេយសុ ឌតបខេឌសុ ចិតយឆទបច្ចាខេយត កខេលាត ឱបនយ្យឌ’ត្តិ (យេហាច៍ ១៤៥) ទុត្តត្តា ខេកចិ ‘ចិតយឆទបច្ចាខេយត ឱបន្ធាខេយត សត្តិហិខេតតេច កចិតត្តា’ត្តិ ចឌត្តិ”តិ ខេបិទាលាកណ្ឌិបខេឌ ទុត្តំ៍ ខេសា ខេច បិខេឆា បយាខេលា យច្ឆិខេយសុ ឌតបខេឌសុ តស្ស ចឆតស្សាកាចខេតា៍ អសត្តិហិខេតាបិ ឱបន្ធាខេយ កយុចាចា ទុហតីតិ អាបច្ចតីតិ ខេច? ត, កស្មា? កយុសយ្យត្តិយំ “បុក្កល៌ បទាយសតិ”តិ ទុត្តបិខេផាច ខេតា បយាលំ៍ ត ហិ តត្ថ អសត្តិហិខេតា ឱបន្ធាយសត្តខេតា បុក្កខេលា បទាយសតំ អទហតិ, តស្មា តត្ថ សត្តបទាយសតំ ចិយ បុក្កលបទាយសតំ ខេចឌិតត្ថំ៍ សខេត្ត កខេលាត ឱបន្ធាខេយត ឱបនយ្យារេឌត្តិ ខេតសំ អត្ថខេតា បុក្កលត្តា៍ បណ្ឌកាឌិឱបន្ធាខេយត ឱបនយ្យារេឌត្តិ ឱបនយ្យារេឌតកាខេល អចិឌិតត្តាតិ ខេបិទាលា៍

អបត្តកាឌិចត្ថកឆាចណ្ណតា

១១៥៍ អបត្តឌិចទំឱបនយ្យារេឌត្តិតិ កយុចាចាចទិខេយា “បទិបុណ្ណស្ស បត្តឌិចទ”ត្តិ សព្ឆាយ , ខេកចល៌ អត្ថសយ្យត្តិ អគខេបក្ខិត្វា សត្តបឌតិហាខេទត ចា “បទិបុណ្ណស្ស បត្តឌិចទ”ត្តិ កយុចាចំ សារេចតិ៍ យឆា ៧តទហិ យតចិប្បទុត្តយាតាបិតិខេកាបិ “អនុន្ញាខេតាសិ យាតាបិត្ហិ”តិ បុដ្ឋា “អាយ កខេត្ត”តិ ចឌតិ៍ កំ ឌាហុតា, អយំ បខេតត្ត សារេទា – “តស្មិំ សយខេយ ចត្តាទិ កយ្យាតិ បច្ចាហាកាខេទហិ ចិបច្ចត្តិ”តិ លក្ខលាស្ស ត តាច បន្ធាតត្តា អនុបន្ធាយកាឌិ ឱបនយ្យារេឌត្តិ, ចច្ចតិយបុក្កលិតំ អទុត្តត្តា បណ្ឌកុបន្ធាយាឌិ ឱបនយ្យារេឌត្តិ៍ ខេតទសត្តទាយបុឆ្ឋាយ អឌស្សតត្តា អបត្តឌិចទក៌ ឱបនយ្យារេឌត្តិ៍ “អនុឌាតាយិ, ក៏ក្ខុខេច, ឌាត្តិចតុខេត្តត កខេយុត ឱបនយ្យារេឌតុ”ត្តិ (យេហាច៍ ៩៥) ៧ចំ សត្តាបឌយំ អនុន្ញាតកយុចាចាយ “បទិបុណ្ណស្ស បត្តឌិចទ”ត្តិ អចចតខេយត្ត សាឌកត្តិ ខេចឌិតត្ថំ៍ តទិក្យាចចតំ អនុក្កខេយតានុន្ញាតត្តិ៍

## ហត្ថច្ឆិន្នាទិវត្ថុកថាវណ្ណនា

១១៩. ឥទំ តាវ សព្វថា ហោតុ, “មូគំ បព្វាជេន្តិ, ពធិរំ បព្វាជេន្តី”តិ ឥទំ កិំ សម្ពិន្ធយេហតិ អាទិតោ បដ្ឋាយ “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, ឥមេហិ តីហិ សរណគមនេហិ បព្វជ្ជ”ន្តិអាទិនា (មហាវ. ៣៤) អនុញ្ញាតត្តាតិ? វុច្ចតេ – “ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, បព្វាជេតព្វោតិ. ឯវំ វទេហីតិ វត្តព្វោ…បេ… តតិយម្បិ សង្ឃំ សរណំ គច្ឆាមី”តិ ឯត្ថ “ឯវំ វទេហីតិ វត្តព្វោ”តិ ឥមស្ស វចនស្ស មិច្ឆា អត្ថំ គហេត្វា មូគំ បព្វាជេន្តិ. “ឯវំ វទេហី”តិ តំ បព្វជ្ជាបេក្ខំ អាណាបេត្វា សយំ ឧបជ្ឈាយេន វត្តព្វោ “តតិយម្បិ សង្ឃំ សរណំ គច្ឆាមី”តិ, សោ បព្វជ្ជាបេក្ខោ តថា អាណាបេត្វា ឧបជ្ឈាយស្ស អនុ អនុ វទតុ វា, មា វា, តត្ថ តត្ថ ឋត្វា “កាយេន វិញ្ញាបេតិ, វាចាយ វិញ្ញាបេតិ, កាយេន វាចាយ វិញ្ញាបេតិ, គហិតោ ហោតិ ឧបជ្ឈាយោ. ទិន្នោ ហោតិ ឆន្ទោ. ទិន្នា ហោតិ បរិសុទ្ធិ. ទិន្នា ហោតិ បវារណា”តិ វទតិ. តន្និយាមេន ច កាយេន តេន បព្វជ្ជាបេក្ខេន វិញ្ញត្តំ ហោតិ សរណគមនញ្ច លោកេបិ កាយេន វិញ្ញាបេន្តោ “ឯវំ វទតី”តិ វុច្ចតិ, តំ បរិយាយំ គហេត្វា មូគំ បព្វាជេន្តីតិ វេទិតព្វំ. បោរាណគណ្ឋិបទេ “មូគំ កថំ បព្វាជេន្តី”តិ បុច្ឆំ កត្វា តស្ស កាយប្បសាទសព្ភាវតោ កាយេន បហារំ ទត្វា ហត្ថមុទ្ទាយ វិញ្ញាបេត្វា បព្វាជេន្តី”តិ វុត្តំ. កិំ ពហុនា, អយំ បនេត្ថ សារោ – យថា បុព្វេ បព្វជ្ជាធិការេ វត្តមានេ បព្វជ្ជាភិលាបំ ឧបច្ឆិន្ទិត្វា “បណ្ឌកោ, ភិក្ខវេ, អនុបសម្បន្នោ ន ឧបសម្បាទេតព្វោ”តិអាទិនា នយេន ឧបសម្បទាវសេនេវ អភិលាបោ កតោ. ថេយ្យសំវាសកបទេ អសម្ភវតោ កិញ្ចាបិ សោ ន កតោ បព្វជ្ជាយ តត្ថ ការណា, សព្វត្ថ បន ឧបសម្បទាភិលាបេន អធិប្បេតា តទត្ថតោ. ឧបសម្បទាយ បព្វជ្ជាយ វារិតាយ ឧបសម្បទា វារិតា ហោតីតិ កត្វា. តថា ឥធ ឧបសម្បទាធិការេ វត្តមានេ ឧបសម្បទាភិលាបំ ឧបច្ឆិន្ទិត្វា ឧបសម្បទមេវ សន្ធាយ បព្វជ្ជាភិលាបោបិ កតោតិ វេទិតព្វោ. កាមំ សោ ន កត្តព្វោ, មូគបទេ អសម្ភវតោ តស្ស វសេន អាទិតោ បដ្ឋាយ ឧបសម្បទាភិលាបេបិ កតោ វិយ ទិស្សតិ, តថាបិ តស្សេវ មូគបទស្ស វសេន អាទិតោ បដ្ឋាយ បព្វជ្ជាភិលាបេបិ កតោ មិច្ឆាគហណនិវារណត្ថំ. កថំ? “មូគោ, ភិក្ខវេ, អប្បត្តោ ឱសារណំ, តញ្ចេ សង្ឃោ ឱសារេតិ, សោសារិតោ”តិ (មហាវ. ៣៩៦) វចនតោ មូគោ ឧបសម្បន្នោ ហោតីតិ សិទ្ធំ. សោ “កេវលំ ឧបសម្បន្នោវ ហោតិ, ន បន បព្វជិតោ តស្ស បព្វជ្ជាយ អសម្ភវតោ”តិ មិច្ឆាគាហោ ហោតិ. តំ បរិវជ្ជាបេតុំ យោ ឧបសម្បន្នោ, សោ បព្វជិតោវ ហោតិ. បព្វជិតោ បន អត្ថិ កោចិ ឧបសម្បន្នោ, អត្ថិ កោចិ អនុបសម្បន្នោ. ឥមំ សមាកហំ ឧបាទេតិ កថាតិ វេទិតព្វំ.

អបិច តេសំ ហត្ថច្ឆិន្នាទីនំ បព្វជិតានំ សុបព្វជិតភាវទីបនត្ថំ, បព្វជ្ជាភាវាសង្កានិវារណត្ថញ្ច បព្វជ្ជាភិលាបេបិ កតោ. កថំ? “ន, ភិក្ខវេ, ហត្ថច្ឆិន្នោ បព្វាជេតព្វោ”តិអាទិនា បដិក្ខេបេន, “បព្វជិតា សុបព្វជិតា”តិ វុត្តាការេន ច តេសំ បព្វជ្ជាភាវប្បសង្កា ភវេយ្យ. យថា បសង្កាភវេ, តថា បសង្គំ ឋបេយ្យ. ឆក្កេ ឧបសម្បន្នំ សន្ធាយ “ហត្ថច្ឆិន្នោ, ភិក្ខវេ, អប្បត្តោ ឱសារណំ, តញ្ចេ សង្ឃោ ឱសារេតិ, សោសារិតោ”តិអាទិនា នយេន កតា កថេតិ. តេនេវ បន នយេន បព្វជិតា តេ សព្វេបិ សុបព្វជិតា ឯវាតិ ទីបេតិ, អញ្ញថា សព្វេបេតេ ឧបសម្បន្នាវ ហោន្តុ, ន បព្វជិតាតិ អយមត្ថប្បសង្គោ អាបជ្ជតិ. កថំ? “ហត្ថច្ឆិន្នោ, ភិក្ខវេ, ន បព្វាជេតព្វោ, បព្វជិតោ នាសេតព្វោ”តិ វា “ន, ភិក្ខវេ, ហត្ថច្ឆិន្នោ បព្វាជេតព្វោ, យោ បព្វាជេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្ស, សោ ច អបព្វជិតោ”តិ វា តត្ថិយា ឋបិតាយ វេយ្យាករណេ “សោសារិតោ”តិ វុត្តត្តា កេវលំ “ឥមេ ហត្ថច្ឆិន្នាទយោ ឧបសម្បន្នាវ ហោន្តិ, ន បព្វជិតា”តិ វា “ឧបសម្បន្នាបិ តេ បព្វជិតា, នាសេតព្វា”តិ វា អនិដ្ឋកោដ្ឋាសោ អាបជ្ជតីតិ អធិប្បាយោ.

ឥទំ បនេត្ថ វិចារេតព្ពំ – “សោ ច អបព្ពាជិតោ”តិ វចនាភាវតោ មូគស្ស បព្ពជ្ជសិទ្ធិប្បសង្គតោ បព្ពជ្ជាបិ ឯកតោសុទ្ធិយា ហោតីតិ អយមត្ថិកោដ្ឋាសោ កថំ នាបជ្ជតីតិ? បព្ពជ្ជាភិលាបេន ឧបសម្បទា ឥធាធិប្បេតាតិ សម្មាការេន នាបជ្ជតិ, អញ្ញថា យថាព្យញ្ជនំ អត្ថេ គហិតេ យថាបព្ពាជិតទុក្កដាធិការសម្ពន្ធតោ អបរោបិ អត្ថិកោដ្ឋាសោ អាបជ្ជតិ. កថំ? “ន, ភិក្ខវេ, មូគោ បព្ពាជេតព្ពោ, យោ បព្ពាជេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ វុត្តទុក្កដំ បព្ពជ្ជបរិយោសានេ ហោតិ, ន តស្សា វិប្បកតាយ. បុព្ពបយោគទុក្កដមេវ ហិ បចយំ អាបជ្ជតិ, តស្មា មូគស្ស បព្ពជ្ជបរិយោសានស្សេវ អភាវតោ ឥមស្ស ទុក្កដស្ស ឱកាសោ ច សព្ពកាលំ ន សម្ភវេយ្យ. ឧបសម្បទាវសេន បន អត្ថេ គហិតេ សម្ភវតិ កម្មវិបត្តិតោ. តេនេវ បាឡិយំ “ន, ភិក្ខវេ, បណ្ឌកោ ឧបសម្បាទេតព្ពោ, យោ ឧបសម្បាទេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ ទុក្កដំ ន បញ្ញត្តំ. អបញ្ញត្តត្តា បុព្ពបយោគទុក្កដមេវ ឯត្ថ សម្ភវតិ, នេតរំ, ឯត្តាវតា សិទ្ធមេតំ “បព្ពជ្ជាភិលាបេន ឧបសម្បទា ច តត្ថ អធិប្បេតា, ន បព្ពជ្ជា”តិ.

ឯត្ថាហ – សាមណេរបព្ពជ្ជា ន កាយបយោគតោ ហោតីតិ កថំ បញ្ញាយតីតិ? វុច្ចតេ – កាយេន វិញ្ញាបេតីតិអាទិវុត្តការណស្សនតោ ហោតិ ចេត្ថ –

“អប្បេវ សសកោ កោចិ, បតិដ្ឋេយ្យ មហណ្ណវេ;

ន ត្វេវ ចតុគម្ភីរេ, ទុក្ករោ វិនយណ្ណវេ”តិ.

ព្រហ្មុជុគត្តាតិ ឯត្ថ “និរោធាយតេ, សេដ្ឋេតេ ច ព្រហ្ម-សទ្ទំ គហេត្វា និរោធាយំ ហុត្វា ឧជុ គត្តំ យស្ស សោ ព្រហ្មុជុគត្តោ”តិ លិខិតំ. អថ វា កាយកោដិត្តា ទេវិត្ថិយោ ឧបមាវសេន អគ្គហេត្វា ព្រហ្មា វិយ ឧជុគត្តោ ព្រហ្មុជុគត្តោ. មហាការុណិកោ នាថោ មហាការុណិកនាថោ. តេន សមាសតោ វុច្ចតិ “មហាការុណិកនាថស្សា”តិ. កលកម្ពីតិ ទេសនាយត្តមេវេតន្តិ កថំ បញ្ញាយតីតិ? “ន, ភិក្ខវេ, បញ្ចហិ អាពាធេហិ ផុដ្ឋោ បព្ពាជេតព្ពោ”តិ វចនតោ. កិលាសោបិ ឥធាធិប្បេតោតិ ន កេវលំ សោ ឯវេកោ, កិន្តុ បញ្ចហិ អាពាធេហិ ផុដ្ឋា, បាឡិយំ អាគតា រាជភដាទយោ ទាសបរិយោសានា, រាហុលវត្ថុម្ហិ អាគតា អននុញ្ញាតមាតាបិតរោ ចាតិ ទសបិ ជនា ឥធាធិប្បេតា. តទត្ថទីបនត្ថមេវ លិខិតកកសាហតលក្ខណាហតេ បុព្ពេ វុត្តេបិ អានេត្វា ឧបាលិត្ថេរោ ឥធ ហត្ថច្ឆិន្នបាឡិយំ អាហ. តេនេវ ចម្បេយ្យក្ខន្ធកេ “អត្ថិ, ភិក្ខវេ, បុគ្គលោ អប្បត្តោ ឱសារណំ, តញ្ចេ សង្ឃោ ឱសារេតិ, ឯកច្ចោ សោសារិតោ, ឯកច្ចោ ទោសារិតោ”តិ (មហាវ. ៣៩៦) ឥមស្ស វិភង្គេ “បញ្ចហិ អាពាធេហិ ផុដ្ឋា, រាជភដោ, ចោរការភេទកលិខិតកកសាហតលក្ខណាហតឥណាយិកទាសា, អននុញ្ញាតមាតាបិតរោ ចា”តិ សព្ពេ ជនា ន គហិតា, ន ច លព្ភន្តិ, អញ្ញថា ឥធាបិ តស្ស វិភង្គេ វត្តព្ពា សិយុំ. ន វត្តព្ពា តត្ថ អគ្គហិតាតិ ចេ? ឯវំ សន្តេ “សោសារិតោ, ឯកច្ចោ ទោសារិតោ”តិ ឥមស្ស វិភង្គេ វត្តព្ពា បណ្ឌកាទយោ វិយ, ន ច វុត្តា. ឧភយត្ថ អវុត្តត្តា ន ទិស្សេ អត្ថយា វត្តព្ពា ហោន្តិ, តស្មា អវុត្តានមេវ ទសន្នំ យថាវុត្តានំ សង្គហណត្ថំ បុន លិខិតកាទយោ វុត្តាតិ. អថ កិមត្ថំ តេ ឥធ ឧប្បដិបាដិយា វុត្តាតិ? ឥណាយិកទាសានំ សោសារិតភាវេបិ ឥណាយិកទាសា នាមិកានំ ទាតព្ពាតិ

តទធីនភាវទស្សនត្ថំ។ តេនេវ តត្ថ វុត្តំ “បលិតោបិ អានេត្វា ទាតព្វោ”តិអាទិ។ យោ បនេត្ថ ចោរោ កតកម្មោ ពជ្ឈតិ, រាជភដោ វា សចេ កតទោសោ, ឋណាយិកគ្គហណេន គហិតោតិ វេទិតព្វោ។ អថ វា យថាវុត្តលក្ខណោ សព្វោបិ ឋណាយិកគាសាតំ “ឱសារិតោ”តិ វត្តព្វារហោ ន ហោតីតិ កត្វា តេសំ បរិវជ្ជនត្ថំ ឧប្បដិបាដិយា ទេសនា ឧបរិ អារោហតិ, ន ហេដ្ឋាតិ ទីបនតោ។ លិខិតកោ “ឱសារិតោ”តិ វុត្តត្តា ទេសន្តរំ នេតព្វោ។ តថាការនេកកាទយោបីតិ វេទិតព្វំ។

ឯត្តាវតា ភគវតា អត្តនោ ទេសនាកុសលតាយ បុព្វេ គហិតគ្គហណេន យថាវុត្តានំ ទសន្នម្បិ បព្ពជ្ជូបសម្បទាកម្មនិប្ផត្តិ, ឧប្បដិបាដិវចនេន បុគ្គលវេមត្តតញ្ញា ទេសនាយ កោវិទតំ ទីបិតំ ហោតីតិ វេទិតព្វំ។ ហោតិ ចេត្ថ –

“វត្តព្វយុត្តំ វចនេន វត្វា, អយុត្តមិដ្ឋំ នយទេសនាយ;

សន្ទីបយន្តំ សុគតស្ស វាក្យំ, ចិត្តំ វិចិត្តំវ ករោតិ បី”តិ។

ឯត្ថាហ – ចម្មក្ខន្ធកេ ឩនវីសតិវស្សា ឧភយត្ថ អវុត្តត្តា អនុភយោ សិយាតិ? ន សិយា អវុត្តត្តា ឯវ។ យទិ ហិ តតិយាយ កោដិយា ភវិតព្វំ, សា អវស្សំ ភគវតា វត្តព្វា ហោតិ, ន ច វុត្តា, តស្មា ន សា អនុភយោ ហោតិ។ អថ កតរំ បក្ខំ ភជតីតិ? ឱសារិតបក្ខំ ភជតិ។ អថ កស្មា ន វុត្តោតិ? សិក្ខាបទេន បដិសិទ្ធត្តា។ ឧបនាហំ ពន្ធិត្វាតិ បុន ពន្ធំ កត្វា។ “នានាវិធេហិ ឱសធេហិ បិធំ ពន្ធិត្វា អាចាមេន បវេសេត្វា កត្តព្វវិនាសស្សតំ អធិវចន”ន្តិ លិខិតំ។ កប្បសីសោ វា ហត្ថី វិយ។ កោភត្តនាឡិកា នាម កុត្ត ភត្តបិតត្ថំ គតនាឡិកា។ ឧបក្កមុខោ នាម កុណ្ឋិតមុខោ វុច្ចតិ, វាតណ្ឌិកោ នាម អណ្ឌកោសេសុ វុឌ្ឍិរោគេន សមន្នាគតោ។ វិកោដិ នាម តិរិយំ គមនកបាទេហិ សមន្នាគតោ។ “កុណិ កុណី”តិ ទុវិធោ កិរ បាឋោ។ យេសំ បព្វជ្ជា បដិក្ខិត្តា, ឧបសម្បទាបិ តេសំ បដិក្ខិត្តាវាតិអាទិ យស្មា ហត្ថច្ឆិន្នាទយោ ឧបសម្បទាវសេន វុត្តា, តស្មា តេ ឯវ ហត្ថច្ឆិន្នាទយោ សន្ធាយាហ។

ហត្ថច្ឆិន្នាទិវត្ថុកថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

អលជ្ជីនិស្សយវត្ថុកថាវណ្ណនា

១១០។ “ន , ភិក្ខវេ, អលជ្ជីនំ និស្សយោ ទាតព្វោ”តិ ឋមិនា អលជ្ជីហិ ភិក្ខូហិ, សាមណេរេហិ វា សទ្ធិំ ទ្វេបិ ធម្មាមិសបរិភោគា បដិក្ខិត្តា ហោន្តិ និស្សយភាវេ ភាវតោ តេសំ។ យថាហ “អាចរិយេន, ភិក្ខវេ, អន្តេវាសិកោ សង្គហេតព្វោ អនុគ្គហេតព្វោ ឧទ្ទេសេន បរិបុច្ឆាយ ឱវាទេន អនុសាសនិយា”តិអាទិ (មហាវ។ ៦៤) ឧបជ្ឈាយស្សបិ និស្សយប្បណាមនសម្ភវតោ, សោបិ សទ្ធិវិហារិកស្ស និស្សយោតិ វេទិតព្វំ, តស្មា ឧបជ្ឈាយោ ចេ អលជ្ជី ហោតិ, ន តំ និស្សាយ វសិតព្វន្តិ សិទ្ធំ ហោតិ។ ភិក្ខុនំ សម្មាបដិបត្តិយា សមានភាគោ ភិក្ខុ សភាគោ។ តស្សភាវោ ភិក្ខុសភាគតា។ តំ ភិក្ខុសភាគតំ។ យាវ ជានាមីតិ អធិប្បាយេន វសិតុំ វដ្ដតិ។ ភិក្ខូហិ សភាគតំ កិំ តំ?

លជ្ជិភាវំ។ “សត្តាហំ...បេ... គហេតព្ពោ”តិ ឯត្ថ “សត្តាហមត្តំ វសិស្សាមិ, កិំ ភិក្ខុសភាគតាជានេនាតិ ជានេន ធុរំ និក្ខិបិត្វា វសិតុំ ន លភតីតិ អត្ថោ”តិ លិខិតំ។ “ភិក្ខុសភាគតំ បន ជានន្តោ ស្វេវ គមិស្សាមិ, កិំ មេ និស្សយារោចនេនា”តិ អរុណំ ឧដ្ឋបេតុំ ន លភតិ។ “បុរេ អរុណំ ឧដ្ឋហិត្វា គមិស្សាមី”តិ អាភោគេន វសន្តស្ស ចេ អរុណោ ឧដ្ឋាតិ, វដ្ដតិ។

គមិកាទិនិស្សយវត្ថុកថាវណ្ណនា

១៦៨។ “អទ្ធានមគ្គប្បដិបន្នេន ភិក្ខុនា និស្សយំ អលភមានេន អនិស្សិតេន វត្ថុំ អវស្សកាលេយេវ វស្សកាលេ អទ្ធានគមនស្ស បាឡិយំយេវ បដិក្ខិត្តត្តា”តិ វុត្តំ, តំ អប្បមាណំ សត្តាហំ វស្សច្ឆេទាទិវសេន អទ្ធានគមនសម្ភវតោ, គច្ឆន្តស្សេវ វស្សកាលគមនសម្ភវតោ ច។ អន្តរាមគ្គេ...បេ... អនាបត្តីតិ និស្សយទាយកាភាវេយេវ។ “តស្ស និស្សាយា”តិ បាឋានុរូបំ វុត្តំ, តំ និស្សាយាតិ អត្ថោ។ “យទា បតិរូបោ និស្សយទាយកោ អាគច្ឆិស្សតី”តិ វចនេន អយំ វិធិ អវស្សកាលេ ឯវាតិ សិទ្ធំ។ “អន្តោវស្សេ បន កស្សចិ អាគមនាភាវា”តិ វុត្តំ។ សចេ សោ ថលបថេន វា ជលបថេន វា វសន្តោ វស្សូបនាយិកាយ អាសន្នាយ គន្តុកាមោ សុណាតិ “អសុកោ មហាថេរោ អាគមិស្សតី”តិ, តំ ចេ អាគមេតិ, វដ្ដតិ។ អាគមេន្តស្សេវ ចេ វស្សូបនាយិកទិវសោ ហោតិ, ហោតុ, គន្តព្ពំ តត្ថ, យត្ថ និស្សយទាយកំ លភតីតិ។ បាតិមោក្ខុទ្ទេសកាភាវេន ចេ គន្តុំ វដ្ដតិ, បគេវ និស្សយទាយកាភាវេន។ សចេ សោ គច្ឆន្តោ ជីវិតន្តរាយំ, ព្រហ្មចរិយន្តរាយំ វា បស្សតិ, តត្ថេវ វសិតព្ពន្តិ ឯកេ។

១៦៩។ “នាហំ ឧស្សហាមិ ថេរស្ស នាមំ គហេតុ”ន្តិ ឧត្តមេនា ឧត្តមស្ស អាយស្មតោតិ លក្ខណតោ អាហ។ “គោត្តេនាបី”តិ វចនតោ យេន វោហារេន វោហរីយន្តិ, តេន វដ្ដតីតិ សិទ្ធំ, តស្មា ‘កោ នាមោ តេ ឧបជ្ឈាយោ’តិ បុដ្ឋេនាបិ គោត្តមេវ នាមំ កត្វា វត្តព្ពន្តិ សិទ្ធំ ហោតិ, តស្មា វុត្តដ្ឋានេសុ នាមេសុ យេន កេនចិ នាមេន អនុស្សាវនា កាតព្ពា”តិ វទន្តិ។ ឯកស្ស ពហូនិ នាមានិ ហោន្តិ, តត្ថ ឯកំ នាមំ ញត្តិយា, ឯកំ អនុស្សាវនាយ កាតុំ ន វដ្ដតិ, អត្ថតោ, ព្យញ្ជនតោ ច អភិន្នាហិ អនុស្សាវនាហិ ភវិតព្ពន្តិ។ កេចិ “អាយស្មតោ ពុទ្ធរក្ខិតត្ថេរស្សា”តិ វត្វា កេចិ “ពុទ្ធរក្ខិតស្សា”តិ សាវេតិ, “សាវនំ ហាបេតី”តិ ន វុច្ចតិ នាមស្ស អហាបិតត្តាតិ ឯកេ។ សចេ កេចិ “អាយស្មតោ ពុទ្ធរក្ខិតស្សា”តិ វត្វា កេចិ “ពុទ្ធរក្ខិតស្សាយស្មតោ”តិ សាវេតិ, បាឋានុរូបត្តា ខេត្តមេវ ឱតិណ្ណន្តិបិ ឯកេ។ ព្យញ្ជនភេទប្បសង្គតោ អនុស្សាវនេ តំ ន វដ្ដតីតិ ឯកេ។ សចេ បន សព្ពដ្ឋានេបិ តថេវ វទតិ, វដ្ដតិ ភគវតា ទិន្នលក្ខណានុរូបត្តា។ លក្ខណវិរោធតោ អញ្ញថា ន វដ្ដតីតិ ចេ? ន, បយោគានុរូបត្តា។ តត្ថ តថា, ឥធ អញ្ញថា បយោគោតិ ចេ? ន, វិបត្តិលក្ខណានំ វិរោធតោ។ ន សព្ពត្ថ សព្ពំ, សាវនាហាបនា ឯវ ហិ បាឡិយំ តព្ភេទវិការេន អាគតាតិ អញ្ញបទេសុ សាវនេសុ បរិហារោ ន សម្ភវតិ អាទិណ្ណកប្បវិរោធតោ។ សោបិ កិំបមាណន្តិ ចេ? បមាណំ អាចរិយុគ្គហស្ស បមាណត្តា។

១៧០។ ទ្វេ ឯកានុស្សាវនេតិ ឯត្ថ គណ្ឋិបទេ តាវ ឯវំ លិខិតំ “ឯកតោ បវត្តអនុស្សាវនេ”។ ឥទំ សន្ធាយាតិ នានុបជ្ឈាយំ ឯកាចរិយំ អនុស្សាវនកិរិយំ សន្ធាយ, តស្មា អនុស្សាវនកិរិយំ ឯកេនុបជ្ឈាយេន នានាចរិយេហិ អនុជានាមីតិ អត្ថោ។ នានុបជ្ឈាយេហិ ឯកេនាចរិយេន ន ត្វេវ អនុជានាមីតិ អត្ថោតិ។ បោរាណគណ្ឋិបទេបិ តថេវ វត្វា “តិណ្ណំ ឧទ្ធំ ន កេនចិ អាការេន ឯកតោ វដ្ដតី”តិ

វុត្តំ, តំ យុត្តំ, ន ហិ សទ្ធា សទ្ធស្ស កម្មំ ករោតីតិ អាចរិយា។ ឥទំ បនេត្ថ ចិន្តេតព្វំ។ កថំ? ចត្តារោ វា អតិរេកា វា ឧបសម្បទាបេក្ខា សទ្ធិវិហារិ ន លភន្តិ កិញ្ចកាចំ អប្បត្តត្តា។ កេវលំ ភគវតា បរិច្ឆិន្ទិត្វា "តយោ"តិ វុត្តត្តា តតោ ឧទ្ធំ ន វដ្ដតីតិ នោ តក្កោតិ អាចរិយា។ អនុគណ្ឋិបទេបិ អយមេវ វត្វា ពហុធា វិចារេត្វា វុត្តោ។ តថា អដ្ឋកថាយម្បិ។ ន សព្ពត្ថ ពាលស្ស អត្ថវិកប្បេ បតិក្ខេបោ អត្ថិ។ យា បនេសា ឧភោ បរិបុណ្ណវីសតិវស្សា, ឧភិន្នមេកុបជ្ឈាយោ, ឯកាចរិយោ, ឯកា កម្មវាចា, ឯកោ ឧបសម្បន្នោ, ឯកោ អនុបសម្បន្នោតិ បរិវារកថា, តំ គហេត្វា ឯកោ ចេ អាចរិយោ ទ្វិន្នំ, តិណ្ណំ វា ឧបសម្បទាបេក្ខានំ ឯកំ កម្មវាចំ ឯកេនុបជ្ឈាយេន សាវេតិ, វដ្ដតីតិ ឯកោ។ តំ អយុត្តំ, ន ហិ សា បរិសុទ្ធភិន្នាភិញ្ញានលក្ខណសម្បត្តិ តស្មិំ ឧភោ កម្មវាចំ គហេត្វា វិប្បត្តគោចរាជីវ បវត្តតោ។ វិសុំ វិសុំ ករោន្តំ សន្ធាយ ឥទំ វុត្តន្តិ ជីវតំ "តយោ បរិបុណ្ណវីសតិវស្សា, តិណ្ណមេកុបជ្ឈាយោ, ឯកាចរិយោ, ឯកា កម្មវាចា, ទ្វេ ឧបសម្បន្នា, ឯកោ អនុបសម្បន្នោ"តិ ន វុត្តោ។ ឯវញ្ហិ វុត្តេ សព្ពំ តីសុ អាការេសុ បវត្តតោ វីសតិវាកំ ឧភិន្នមេកុបជ្ឈាយោ, ឯកំ កម្មវាចំ ឥស្សរំ, តយមិទ្ធប្បវត្តំ តិចារេត្វា "ឧភោ"តិ វុត្តំ "តត្ថ បរិបុណ្ណវីសតិវស្សវនេន វត្ថុសម្បត្តិ, បរិសោធ បនាតត្តា, អាចរិយុបជ្ឈាយវចនេន បរិសសម្បត្តិ, កម្មវាចាយ អនុស្សាវនសម្បត្តិ ទស្សិតា, សីមសម្បត្តិ ឯវចោ ន ទស្សិតា។ តតោ វិបត្តិ ញាតា កម្មវាចានំ នានាត្តំ ហិកត្វា ឯកត្តំ ហេតុ សតិ ឧភិន្នំ សម្បត្តិ វា សីយា វិបត្តិ វា, ន ឯកស្សេវ សម្បត្តិ ឯកស្ស វិបត្តីតិ សម្ភវតិ វិប្បត្តាភិញ្ញានលក្ខណសម្បន្នតោ"តិ វុត្តំ, តំ វចនំ ឧភោបិ ឯតេន សីមកតាន ហោន្តិ, ឧភិន្នំ ឯកតោ កម្មសម្បត្តិវីបនតោ ឧភិន្នំ ឯកតោ អនុស្សាវនំ ឯកេន ឧបជ្ឈាយេន ឯកេនាចរិយេន វដ្ដតីតិ សាធេតិ។ ឧភិន្នំ, តិណ្ណំ ឯកតោ សសមនុភាសនា ច ឥញ្ញត្ថមំ ហោយវ ទស្សិតា, តញ្ច អនុលោមេតិ។ អដ្ឋកថាចរិយេហិ នានុញ្ញាតំ, ន បដិក្ខិត្តំ, វិចារេត្វា គហេតព្ពន្តិ អាចរិយា, តំ សមុចាយ វិនិច្ឆិតំ។

អយមេត្ថាធិប្បាយោ – យទិទំ យត្ថ យត្ថ វចនានាត្តមត្ថិ, តត្ថ តត្ថ ករោតោ ទានេតុ វត្តព្វយុត្តំ វទន្តិ។ ទ្វេនាន ឧបសម្បទាទយោ នេត្វ និទស្សនំ។ យស្មា នេត្វ បុរេន្ត អនុញ្ញាតកម្មវាចាយ នានត្តំ នត្ថិ, តស្មា "អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, ទ្វេ តយោ ឯកានុស្សាវនេ កាតុ"ន្តិ វត្វា "ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, កាតព្ពោ"តិ ន វុត្តំ។ នានត្តំ សតិបិ តត្ថ តត្ថ ទ្វិន្នំ, ពហុន្នំ វា វសេន វុត្តកម្មវាចានុសារេន ករោតព្ពតោ អវុត្តន្តិ ចេ? ន ហិ លហុកេសុ ទានេសុ វត្វា ករោសុ អវចនំ ឆម្មតាតិ អាចរិយា។ អញ្ញតរស្មិំ បន គណ្ឋិបទេ ឯវំ បបញ្ចិតំ ទ្វេ ឯកានុស្សាវនេតិ ទ្វេ ឯកតោ អនុស្សាវនេ "ឯកេន" វាតិ បាឋោ, ឯកេន អាចរិយេនាតិ អត្ថោ។ បុរិមេនេវ វេទាតិ "ឯកេន វា ទ្វីហិ វា អាចរិយេហី"តិ វុត្តនយេន ឯវ, តស្មា ឯកេនាចរិយេន ទ្វេ វា តយោ វា អនុស្សាវេតព្វា។ "ទ្វីហិ វា តីហិ វា"តិ បាឋោ។ នានាចរិយា នានុបជ្ឈាយាតិ ឯត្ថ "តញ្ច ខោ ឯកេន ឧបជ្ឈាយេន, ន ត្វេវ នានុបជ្ឈាយេនា"តិ វុត្តត្តា ន វដ្ដតីតិ ចេ? វដ្ដតិ។ កថំ? ឯកេន អនុស្សាវនេ ឯកានុស្សាវនេតិ វិគ្គហស្ស បាឋេ ដត្វា សីលនេន ទស្សិតំ "ឯកតោ អនុស្សាវនេ"តិ វិគ្គហេន វុត្តា, តស្មា ឧត្តកត្ថេន សន្ធាយ តញ្ច ខោ ឯកេន អនុស្សាវនំ ឯកានុស្សាវនំ, ឯកេន ឧបជ្ឈាយេន អនុជានាមិ, ន ត្វេវ នានុបជ្ឈាយេនាតិ អត្ថោ។ ឥទំ សន្ធាយ ហិ ទីឃា វិគ្គហោ, តស្មា "នានាចរិយេហិ នានុបជ្ឈាយា ន វដ្ដន្តីតិ សិទ្ធមេវា"តិ អញ្ញថាបិ វទន្តិ។ តញ្ច ខោ ឯកេន ឧបជ្ឈាយេន ឯកស្ស ឧបជ្ឈាយស្ស វា វត្តព្វំ អនុស្សាវនំ, ន ត្វេវ នានុបជ្ឈាយេន អនុជានាមីតិ អត្ថោ។ កិំ វុត្តំ ហោតិ? "ឯកោ អាចរិយោ, ទ្វេ វា តយោ វា ឧបសម្បទាបេក្ខា ឧភិន្នំ តិណ្ណំ វា ឧបជ្ឈាយានំ ន ត្វេវ អនុជានាមី"តិ កិរ វុត្តន្តិ។ អបរស្មិំ បន គណ្ឋិបទេ "ឯកេន អនុស្សាវនេតិ វិគ្គហស្ស បាឋេ ដត្វា តំ បការេសុ 'ឯកេនា'តិ វុត្តំ ឯវំ វុត្តេ អវស្សំ បណ្ឌិតា ជានន្តិ តំបាឋេ ដត្វា ចេ ជានន្តិ, ឯកេនាតិ ឥមិនា កិន្តិ ចេ? កិញ្ចាបិ ជានន្តិ, វិចារណា បន ហោតិ អលទ្ធលេសត្តា, ជានិតព្ពា ន សក្កា,

‘ឯកេនា’តិ វុត្តេ បន តំ សព្វំ ន ហោតីតិ វុត្តន្តិ លិខិតំ។ ឯវំ ឯត្ថ អនេកេ អាចរិយា ច តក្កិកា ច អនេកធា បបញ្ចេន្តិ, តំ សព្វំ សុដ្ឋុ ឧបបរិក្ខិត្វា គរុកុលំ បយិរុបាសិត្វា វំសានុក្កមោ ច អត្ថោ គហេតព្វោ។ “ន សព្វត្ថ ខាទិតុំ អត្ថវិការេប្យ យតិកេនា អត្ថី”តិ វុត្តមេវ។

## ឧបស្សយាទិសិក្ខាបទវណ្ណនា

១៧៣. កុដ្ដំ កណ្ណាតិ ឯត្ថ កុដ្ដាទិគ្គហណេន ហត្ថគ្គិណ្ហនាទយោបិ គហិតាវ ហោន្តីតិ វេទិតព្ពា, តស្មា “យត្រស្សាសិ បុរិសោរាសី”តិ ឯវមាទិ កណ្ឌាកណ្ឌបុគ្គលបរិច្ឆេទំ គហេត្វា “អភិនិសេយ្យាសិ អភិភាសី”តិអាទីហិ បុរេ ហត្ថគ្គិណ្ហនាទិការេន វុត្តអត្ថវិការបេយ្យស្ស ទុតិយំ វិការំ ឧបធារេតិ។ តត្ថ “អភិភាសិ អភិនិសេយ្យាសី”តិ អនុក្កមេន អនត្វា ឧបជ្ជិបាជិយា ចនេនេន អភិនិសេយ្យា ហោតិ, ន ច រត្តន្ធា គត្តធេឃនចោនេន គរេជី។ រាជាធិនត្វា បន សោ រាជគរុបក្ខ គរុតីតិ ឧត្តិបក្ខការបុច្ឆត្តំ “តំសិ រាជគរេជី”តិ វុត្តំ។ អញ្ញថា បញ្ចហិ អាធារេហិ ចុជ្ជានំ គហេហេនន សត្ថំ គហេហ សិទ្ធេ ឲ្យតេន ន ចត្តព្វា។ អថ ចត្តព្វា, សត្ថបិ ចត្តព្វា សិយំ។

## ចត្តារោតិស្សយាទិសិក្ខាបទវណ្ណនា

១៧៤-៥. “តាចរេធច ហាយា សេវត្តា”តិអាទិ “គិព្វាំ បិនេក ចក្ខុរបត្វា”តិ ចននេតា ទេវាទេវការជាតន្តំ វុត្តំ។ “ឱនេន អរយាសី”តិ គិរ បេរិរាណាបរិធោ, ឱនំ អការីសីតិ វត្តំ។

១៧០. អនាបត្តិសមុដ្ឋានេ សំចារេសតិ ឧក្ខិត្តកេន សទ្ធិំ សមុដ្ឋានសំចារសបច្ចយា បាចិត្តិយាបត្តិ បញ្ញត្តា, តទា អនាបត្តីតិ អត្ថោ។ កថំ បញ្ញាយតីតិ? សំចារគ្គហណេ អលជ្ជិតា សទ្ធិំ សមុដ្ឋានបច្ចយា អាបជ្ជិតព្វា ទុក្កដំ បន អាបជ្ជតិ ឯវ, ន សំចារបច្ចយា។ ន ហិ អលជ្ជិតា សទ្ធិំ សំចារោ បដិក្ខិត្តោ។ សំចារោ បនេត្ថ សហសេយ្យប្បហោនកេ អាចារេ សហចារោ, ន “បារាជិកោ ហោតិ អសំចារោ”តិ ឯត្ថ វុត្តសំចារោ។ អយំ សំចារោ ឧក្ខិត្តកេន សទ្ធិំ ន វដ្ដតិ។ អលជ្ជិតា សទ្ធិំ ឯកច្ចោ វដ្ដតិ។ ធម្មសមុដ្ឋានាទិតិយុត្តាទេចទោ។ ខាធំ បន “ឧក្ខិត្តកោ វិព្ពិ”តិអាទិសុត្តំ ខាយស្សំ ឧបស្សយានេតព្ពានុបស្សយានេតព្ពាវិបនសាយញ្ញោតា វុត្តំ។ គិព្ពា គិសេព្ពា បដិបត្តិក្កមេតាធ អាបត្តិតោ សុទ្ធិ ហោតិ, ន ឱក្ខេយន, តស្មា ឧបស្សយន្ត គិព្ពិ អត្ថយសោ ទុក្ខាសិតព្វិ អាបជ្ជិត្វា អបវការេក ឱក្ខិព្វិត្វា អាគេតា ឧបស្សយជ្ជតិ, តំ អាបត្តិ ឥទេសត្វាច សុជ្ឈតិ, ន អញ្ញថាតិ ឧបស្សយត្ថស្ស បុព្ពិក្ខាយជស្សនត្តំ អសាធារណាបត្តិយា អជស្សនបច្ចយា ឧក្ខិត្តកស្ស លិង្គបរិវត្តនេន អាបត្តិតោ វុដ្ឋិតស្ស បុន ចេ បកតិលិង្គេ វុត្តបជ្ជតិ, តាតាសំចារកតាច, ឱក្ខិព្វិត្វា អាគតេបិ យថាវុត្តនយេនេច ឧបស្សយានេត្វា ន វុដ្ឋិតត្តាតិ ចេ? ន លិង្គន្តរបរិវត្តនេន ន ឱក្ខេយេន គមន្ទវុដ្ឋានតោ។ ន គមន្ទវុដ្ឋានេ បុន ឧបស្សយាគមនុវិបត្តិប្បវត្តនតោ ន ច គមនុវិបត្តិ, ន ច គមនុបដិប្បស្សទ្ធិ។ ឱក្ខេយេន ច អនុបស្សយត្តា តាតាសំចារកការេនន គមនំ គោរបតិ ធម្មិស្សរេន អាហច្ច ភាសិតត្តា។ តេនេវ “បស្សិស្សសី”តិ អនាគតវចនំ គតំ។ តាទិសោ បន គហេដ្ឋា តិក្ខិត្តចត្តបារិវាសិកោ ឱយ បកតត្តក្ខុយិយំ ឱក្ខេយាទិកា អនុបស្សយត្តបកតិយំសេច តិដ្ឋតីតិ ខ្លាយស្ស សត្តុស្សបិ អត្ថវិការប្បស្ស ឥស្សរត្តយិទំ វុត្តន្តិ ទេវតាត្ថំ។ បុរេ វុត្តប្បការោ បន បរិវត្តិតលិង្គោ ហុត្វា បុន បកតិលិង្គេ ឋិតោ តាក្ខិត្តកោ បុន បុច្ឆិតព្វោ “បស្សសី”តិ។ “អាម បស្សាមី”តិ ចនេត្វា

ឱសារេតព្ពោ។ “ទេសេហី”តិ ន វត្តព្ពោ លិង្គបរិច្ចត្តេន វុដ្ឋិតត្តា។ តប្បដិកម្មោ ឧក្ខិត្តកោ បុច្ឆិតព្ពោ “បដិកម្មំ កិំ តេ កត”ន្តិ, “អាម កត”ន្តិ វទន្តោ ឱសារេតព្ពោ។ “កត្តព្ពំ មេ បដិកម្មំ ន ហោតី”តិ វទន្តោ ន ឱសារេតព្ពោតិ ឯកេ។ អសាធារណាបត្តិយំ ញាតំ វិធានំ, ន សាធារណាយ។ តត្ថ ឧក្ខិត្តកោ លិង្គបរិច្ចត្តេនេវ បដិប្បស្សទ្ធកម្មោតិ ឯកេ។ វិចារេត្វា យុត្តតរំ គហេតព្ពន្តិ អាចរិយា។

អនុគណ្ឋិបទេ បន “អលជ្ជីបរិភោគោ សហត្ថទានាទិវសេន បរិច្ឆិន្ទិតព្ពោ, ‘សារណីយធម្មបូរកោ ទេយោ ទស្សេត្វា អលជ្ជិស្ស សហត្ថា ទាតុំ វដ្ដតី’តិ វទន្តានំ វាទោ បដិសេធេតព្ពោ។ កថំ? ឧក្ខិត្តកស្ស សហត្ថា ទាតុំ ន វដ្ដតីតិ វិនិច្ឆយានុសារេន ទាបេតុំ បន វដ្ដតេវាតិ ច។ កិញ្ចាបិ អលជ្ជីបរិភោគវសេន ទុក្កដំ, អថ ខោ អយំ អលជ្ជី ន ហោតិ, តស្មា សព្ពាការេន និរាបត្តិកំ សន្ធាយ ‘អនាបត្តិ សម្ភោគេ សំវាសេ’តិ វុត្តំ។ កថំ បញ្ញាយតីតិ? វិញ្ញេយ្យោ អត្ថតោ ឧច្ឆុរសកសដិតំ សត្តាហកាលិកយាវជីវិកត្តា ‘វដ្ដតិ វិកាលេ ឧច្ឆុំ ខាទិតុ’ន្តិ សញ្ញំ ឧប្បាទេត្វា តំ ខាទិត្វា តប្បច្ចយា បាចិត្តិយំ ន បស្សតិ, វដ្ដតីតិ តថាសញ្ញិតាយ។ យោ វា បន អាបត្តិំ អាបន្នភាវំ បដិជានិត្វា ‘ន បដិករោមី’តិ អភិនិវិសតិ, ឥមេ ឆ –

‘សញ្ចិច្ច អាបត្តិំ អាបជ្ជតិ, អាបត្តិំ បរិគូហតិ;

អគតិគមនញ្ច គច្ឆតិ, ឯទិសោ វុច្ចតិ អលជ្ជីបុគ្គលោ’តិ។ (បរិ។ ៣៥៩) –

វុត្តលក្ខណោ អបតនតោ អលជ្ជីនោ ន ហោន្តិ, តស្មា ‘យោ អាបត្តិទេសនបដិកម្មានិ ន ករោតិ, តេន សទ្ធិំ សម្ភោគាទីនិ ករោតោ អនាបត្តី’តិ វិវេចេត្វា វុត្តវចនេន, ឥតរេនាបិ សទ្ធិំ កិញ្ចាបិ ទុវិធសំវោហារោ ន ហោតិ, អថ ខោ កាយវិក្កមេន អាបត្តិ ហោតិយេវាតិ នយោ ទិន្នោ ហោតិ, បច្ឆាហិ សទ្ធិំ សព្ពថាបិ អនាបត្តីតិ នយោ ច។ ឯវំ សាបត្តិដ្ឋានេសុ វិវេចេត្វា ន វទតោ ឥធ តថា អវុត្តត្តា តេន សហ អលជ្ជីបរិភោគោ នត្ថិ។ ភជាបិយមានោ បន អលជ្ជីបក្ខំ ភជតីតិ ឥមិនាបិ ឧបាយេន សព្ពត្ថ តំ តំ វិសជ្ជេត្វា អត្វា បរិយេសិតព្ពោតិ អបរេ។ អាចរិយា បន ឯវំ ន វទន្តី”តិ វុត្តំ។ “សចាហំ ន បស្សិស្សាមីតិ វទតិ, ន បដ្ឋាបេតព្ពោ”តិ វុត្តត្តា បុព្ពេ អាបន្នាបត្តិយោ ឧប្បន្នទិដ្ឋិស្សាបិ ន បដិប្បស្សម្ភន្តីតិ សិទ្ធំ, តេនេវ អាចរិយា អាបត្តិំ ទេសាបេត្វាវ សិក្ខាបច្ចក្ខានំ ការាបេន្តីតិ ច អនាបត្តិ សម្ភោគេ សំវាសេតិ ឥទំ បុព្ពេ អាបន្នំ សន្តិំ ឯវ អាបត្តិំ ន បស្សតីតិ អាសង្កិតព្ពោ។ សា បដិប្បស្សទ្ធាតិ ញាបនត្ថំ វុត្តន្តិ ច ឯកេ។ “បស្សិស្សសី”តិ គហដ្ឋត្តា ទេសេតុំ ន វដ្ដតីតិ អនាគតវសេន វុត្តំ។ “ឧបសម្បជ្ជិត្វា បស្សិស្សសី”តិ បរិវាសាទីនំ កត្តព្ពស្ស អត្ថិភាវេន “បស្សសី”តិ អវត្វា អនាគតវសេន វុត្តំ, ឱសារេត្វាតិ អព្ភានវសេន។ តត្ថ បន កាតព្ពស្ស អភាវា “បស្សសី”តិ វុត្តំ។ ឥទំ សព្ពំ សព្ពត្ថ បដិជានន្តំ សន្ធាយ វុត្តំ។ ឯកវារម្បិ បុន ន បដិជានាតិ, ឯតេន សហ តស្សា អាបត្តិយា អទស្សនេ សំវាសោ ន កាតព្ពោ, អលជ្ជីភាវោតិ វុត្តំ ហោតិ។ ទិដ្ឋិយាតិអាទីសុ ឱសារណំ នាម សមានកម្មាទិកា ករណន្តិ អត្ថោ។ អនាបត្តិ សម្ភោគេតិ ឧក្ខិត្តកេន សម្ភោគេ អនាបត្តិ។ កស្មា? ឧក្ខិត្តកកម្មស្ស គហដ្ឋភាវេន បដិប្បស្សទ្ធត្តា, តេនេវ “អលព្ភមានាយ សាមគ្គិយា”តិ វុត្តំ។ ឥទានិ ភិក្ខុភាវេ កត្តព្ពតោតិ កេចិ។ ឥមិស្សាបិ ឋានេសុ កម្មបដិប្បស្សទ្ធិំ វិនាបិ តេនេវ ខាទន្តិ, តស្មា សព្ពវារេសុ យុត្តាយុត្តំ ញត្វា សុដ្ឋុ សល្លក្ខេត្វា កថេតព្ពំ។

យោ វត្ថុកំ បព្ពជ្ជនាយមេយ្យ,

នានានយំ សាសនយុលក្ខណំ;

ញាត្វា បកាសេតិ បទស្ស សព្វា,

តស្សាធិបច្ចំ យុតិសាសនម្ហិត្តិ។

មហាចត្តកថញ្ញា តិដ្ឋិតា។

១។ រូបាវចរកុសលកថា

សត្តិបិតាត្យុខាតតាធិកចាចញ្ញា

១១១-១។ ពតសយនេយតាតិ អត្ថនោ ឧបាធបិតិយោគ្គុឌ្ឍេ ឆូទ តិក្តិបិត្វា កិក្លត់នេយច ចិស្ស រូបាវចរកុសលំ អត្ថុខាតិត្វា ធិតសយនេយត។ គោ បត សោតិ? យញ្ញិយខាធិយំ បិតិយោគ្គុឌ្ឍសប្បូហាតកនិក្លាបធាតំ បទិតិដ្ឋាតកាលេ។ តេទតចាហ “តានិ តេនំ បិតិយោគ្គុឌ្ឍំ អត្ថុខាតយ្យ”ន្តិ។ “ឧចញ្ហា បត, កិក្លុទច, រូឌ្ឍិនិតព្ពា”ន្តិ តិធាត្យុឌ្ឍំ បញ្ញាបេត្យកាយតាយ ច និក្លាបធាតំ រូឌ្ឍសបទិឆ្នេធតិធស្សតត្វុញ្ហា ចុត្តំ។ អញ្ញាថា “ឧចញ្ហា បត, កិក្លុទច, ព្ទយំ និក្លាបធំ រូឌ្ឍិសេយ្យថា”តិ សព្ពនិក្លាបធាតំ រូឌ្ឍិនិតព្ពក្កយស្ស ធស្សិតត្វា ព្ទធាតិ “ឧចញ្ហា បត, កិក្លុទច, រូឌ្ឍិនិតព្ពា”ន្តិ ព្ទធំ តិទត្វុក់ អាបជ្ជតិ, ព្ទធញ្ហា សព្ពសញ្ញរូបាវចរំ សត្តាយ ចុត្តំ។

១១៣។ “យំត្វុត អយ្យាបិ...បេ... សត្តិបតេយ្យ”ន្តិ ខាហុត់ អធិការប្បចត្តិ។ ឥត្ថាបិ ចិតយំ អាកប្ប ចុទត្វា កិក្លុ សាមិ, ត គោចលំ សញ្ញរូបូទាតិ ធស្សតត្វុ, សញ្ញស្ស ការចយុត្តចតាទហតាធស្សតត្វុញ្ហា “ឃុណាតុ មេ, កតេត្តុ”តិ អាហ។ តត្វុ សយំ ទេ ទេទោ, កិក្លុ សត្តាយ “អាចុសោ”តិ ចត្តុំ យុជ្ជតិ។ ពធំ បញ្ញាយតិ? ឰុឌ្ឍការេល សញ្ញរូបូទោ អត្យេត្វា តាយ ទុល្លកោ។ សព្ពកប្បចាចាយ បយោគតិធស្សតេ ច “ឃុណាតុ មេ, កតេត្តុ, សញ្ញោ” ព្ទទេឆ្នច កកចា ធស្សេតិតិ ទេ? ឧចយេឥ តថា ធស្សតោ។ សញ្ញិរូបិធាយ សញ្ញរូបូទេតាបិ “ឃុណាតុ មេ, កតេត្តុ, សញ្ញោ”តិ ចត្តព្ពំ, កិក្លុរូបិធាយ “អាចុសោ”តិ មហាកស្សបស្ស កប្បចាចាយ បយោគធស្សតោ, បិទិយុឌ្ឍិរូបាវចរេឆ ច ទេទេត កិក្លុតា “បទិយុទ្ធេ អហំ, អាចុសោ”តិ បយោគធស្សតោ ច។ “យធិ សញ្ញស្ស បត្តកល្ល”ន្តិ បទេតោ បញ្ញាបេតព្ព រូបាវចរកោណត្តទោយ សត្តាយាហ។ រូបាវចរស្ស ខាហុចិធត្វា សទ្ទបតោ ចត្តុំ “បិតិយោគ្គុរូឌ្ឍិសេយ្យា”តិ អាហ។ ឧត្វាចតា ខាត្តិំ តិដ្ឋបេសិ។ ខាត្តិទុតិយកប្បតោ ឧច ហិ រូបាវចរកប្បំ ត, តតិយាត្យុស្សាចតសម្ពុទតោតិ ទេ? ត, អញ្ញោហិ ខាត្តិចតុត្វកម្មេហិ អសធិសត្តា។ ត ហិ ឧត្វ ចត្តុក្កត្តំ “ឃុណាតុ មេ”តិ អាទកិយតីតិ។ អញ្ញោហិ ខាត្តិទុតិយេហិ អសធិសត្តា ខាត្តិទុតិយយ្យិ យាហោត្យុតិ ទេ? ត, ខាត្តិទុតិយកប្បស្ស អញ្ញាថាបិ កត្តព្ពតោ។ តថា ហិ ខាត្តិទុតិយកប្បំ ឧកច្ចំ អបលោកេតចទេសតបិ កាត្យុំ ចដ្ដតិ, ត អញ្ញុំ អញ្ញាថា កាត្យុំ ចដ្ដតិ។ ពធំ បញ្ញាយតីតិ? ព្ទធទេយច រូបាវចរកប្បំ

“ᨠᩥᩴ ᩈᩘ᩠ᨥᩔ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᨠᩥᨧ᩠ᨧ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᨶ ᨬᨲ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᨲᩮᩣᨬᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ ᨷᩩᩁᩮᨲᩁᨾᩮᩅ ᨠᩁᩦᨿᨲᩦᨲᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ “ᩈᩩᨱᩣᨲᩩ ᨾᩮ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩈᩘ᩠ᨥᩮᩣ, ᨠᩥᩴ ᩈᩘ᩠ᨥᩔ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ, ᨿᨴᩥ ᩈᩘ᩠ᨥᩔᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩥᨿᩣᨲᩥ? ᨲᨳᩣᨷᩥ ᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨶ ᩉᩥ ᨲᩴ ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩁᨠᩁᩦᨿᨲᩦᨲᩥ᪨ ᨿᨴᩥ ᩑᩅᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ ᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᨿᩮᩣᨩᨶᩣᨽᩣᩅᩣᨲᩥ ᨧᩮ? ᨶ, ᨿᨳᩣᨣᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨿᩮᩅ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ, ᨷᩁᨷᩁᩣᨷᩮᨠ᩠ᨡᨲᩣᨿᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩍᨴᩴ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᩋᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨷᩮᩣᩈᨳᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩘ᩠ᨥᩮᩣ, ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩅᩤ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᩣᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨ ᨶ ᩉᩥ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨡᩮᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩮ ᩈᨾ᩠ᨾᨩ᩠ᨩᨶᩣᨴᩥᨷᩩᨻ᩠ᨻᨠᩁᨱᩮ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩏᨷᩮᩣᩈᨳᨠᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᨷᩩᩁᩮ ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᨠᩥᨧ᩠ᨧᩣᨠᩁᨱᨷᨧ᩠ᨧᨿᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᩔᩣ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ, ᨶ ᩈᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᨷᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩣᨷᩮᨠ᩠ᨡᩣ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨣᨲᩈᨾ᩠ᨷᨩᩣᨶᨾᩩᩈᩣᩅᩤᨴᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨿ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨷᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩩᨴ᩠ᨴᩮᩈᨠᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ “ᨷᩣᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨳᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩁᩮᩉᩥᨿᩮᩅ ᨷᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩣᨷᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᨷᨧ᩠ᨧᨿᩴ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᩈᩣᨵᩮᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲᩴ ᨷᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᨷᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩋᨠᨲᩴ ᩋᨷᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᨷᨧ᩠ᨧᨿᩣ, ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨽᨣᩅᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᩅᩈᩮᨶ “ᨠᨲᩴ ᨶ ᨠᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩅᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩥᩴ ᩈᩘ᩠ᨥᩔ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᨠᩥᨧ᩠ᨧ” ᩅᩥᨧ᩠ᨨᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨠᨲᨷᨠ᩠ᨡᩮ ᨲᩣᩅ ᨷᩣᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᩋᩣᩁᩮᩣᨧᨶᨠ᩠ᨠᨾᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᩁᨲᩮᩣ “ᨿᩔ ᩈᩥᨿᩣ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᩋᩣᩅᩥᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ ᨧ, ᨠᨲᨷᨠ᩠ᨡᩮ “ᩋᩈᨶ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨲᩩᨱ᩠ᩉᩦ ᨽᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ ᩅᨠ᩠ᨡᨲᩥ᪨

ᨷᩣᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨳ᪨ ᨠᩥᩴᨠᩣᩁᨱᩣ? ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨷᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩴ ᩏᨴ᩠ᨴᩥᩈᩥᩔᩣᨾᩥ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ “ᩏᨴ᩠ᨴᩥᩈᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶᨠᩣᩃᩴ ᩋᨷᩁᩣᨾᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩏᨴ᩠ᨴᩥᩈᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩋᨶᩣᨣᨲᨠᩣᩃᩅᨧᨶᩅᩈᩮᨶ ᨿ᩠ᩅᩣᨿᩴ “ᨩᩣᨲᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᨷᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩩᨴ᩠ᨴᩮᩈᩴ ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩮᨿ᩠ᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨾᩉᩣᩅ᪨ ᪑᪓᪐) ᩑᨲ᩠ᨳ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨷᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩩᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ, ᨲᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ “ᨷᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩴ ᩏᨴ᩠ᨴᩥᩈᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨠᩮ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ “ᨷᨬ᩠ᨧᩥᨾᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨷᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩩᨴ᩠ᨴᩮᩈᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶᩔ ᨶᩥᨴᩣᨶᩩᨴ᩠ᨴᩮᩈᩈᩘ᩠ᨡᩣᨲᩔ ᨷᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩔ ᨿᩮᨴᩴ ᩋᨶ᩠ᨲᩮ “ᨠᨧ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᨳ ᨷᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩴ ᨿᩣᩅᨲᨲᩥᨿᩣᨶᩩᩔᩣᩅᨶᩴ, ᨲᩔᩮᩅ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨡᩮᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ, ᩋᨶᩩᨿᩮᩣᨣᩮᩣᨷᩥ ᩋᨶᩩᨿᩮᩣᨣᩅᨲ᩠ᨲᩉᩣᩁᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ ᩍᨴᩴ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨡᩮᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ “ᨷᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩴ ᩏᨴ᩠ᨴᩥᩈᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩑᩅᨬ᩠ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨷᩁᨲᩮᩣ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨡᩮᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᨣᨾᩥᩔᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮᩉᩥ ᨷᩩᩁᩮᨿᩮᩅ ᨷᩣᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨳᩣᨲᩥ ᩋᨿᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᨲᩥ᪨ ᩅᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶᨠᩣᩃᩅᨧᨶᩮᩈᩩ ᨷᨶ “ᨷᩣᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨳᩣ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᩮᨶᩮᩅ ᨶ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᨲᩥ ᨲᨴᩣᩁᩮᩣᨧᨶᩔ ᨷᨴᩴ ᩈᩮᩣᨵᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ, ᨷᨴᩮᨲ ᨲᩔ ᨠᩁᨱᩣᨠᩣᩁᩮᨶ “ᨷᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩴ ᩏᨴ᩠ᨴᩥᩈᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᩴ᪨ ᩋᨿᩴ ᨶᨿᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᨶᩮ ᨿᩩᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᨶ ᨲᩩᨱ᩠ᩉᩦᨽᩣᩅᩮ, ᩋᨠᨾ᩠ᨾᨷᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩣ ᨲᩩᨱ᩠ᩉᩦᨽᩣᩅᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ, ᩑᩅᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᨷᩥ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨿᩩᨩ᩠ᨩᨲᩮᩅ᪨ ᨷᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩩᨴ᩠ᨴᩮᩈᨠᩮᩣ ᩉᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨿᨬ᩠ᨬᩣ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᩋᩣᩅᩥᨠᩁᨱᩴ ᩋᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩩᨱ᩠ᩉᩦᨽᩪᨲᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨷᩔᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨲᩩᨱ᩠ᩉᩦᨽᩣᩅᩮᨶ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩥᨲᨷᩣᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨠᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ “ᩈᩩᨱᩣᨲᩩ ᨾᩮ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ ᨷᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩴ ᩋᩣᩁᨽᩥ᪨

ᩑᨲ᩠ᨳᩣᩉ – ᨶᨶᩩ “ᩈᩘ᩠ᨥᩮᩣ ᩏᨷᩮᩣᩈᨳᩴ ᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿ, ᨷᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩴ ᩏᨴ᩠ᨴᩥᩈᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ “ᩈᩘ᩠ᨥᩮᩣ ᩏᨷᩮᩣᩈᨳᩴ ᨠᩁᩥᩔᨲᩥ, ᨷᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩴ ᩏᨴ᩠ᨴᩥᩈᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᩋᨳ “ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩔ ᩏᨷᩮᩣᩈᨳᩮᩣ”ᨲᩥ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᨲ᩠ᨲᩣ ᨿᨳᩣᩁᩩᨲᨾᩮᩅ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨲᨳᩣᨷᩥ “ᩏᨷᩮᩣᩈᨳᩴ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨷᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩴ ᩏᨴ᩠ᨴᩥᩈᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ? ᨶ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩅᩥᩁᩮᩣᨵᨲᩮᩣ, ᩋᨶᩥᨭ᩠ᨮᨷ᩠ᨷᩈᩘ᩠ᨣᨲᩮᩣ ᨧ᪨ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩔ ᩏᨷᩮᩣᩈᨳᩮᩣ ᩑᩅ ᩉᩥ ᩈᩘ᩠ᨥᩔ ᩏᨷᩮᩣᩈᨳᩮᩣ ᨠᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩔ ᩏᨷᩮᩣᩈᨳᨠᩁᨱᩮᨶ᪨ ᨲᩴ ᩈᩮᩣᩅ ᨠᩁᩥᩔᨲᩥ, ᨶ ᩈᩘ᩠ᨥᩮᩣᨲᩥ ᩋᨶᩥᨭ᩠ᨮᨷ᩠ᨷᩈᩘ᩠ᨣᩮᩣ ᩋᩣᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨ “ᩈᩩᨱᩣᨲᩩ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᨷ᩠ᨷᨿᩮᩣᨣᨽᩣᩅᩣ “ᩈᩩᨱᩮᩣᨶ᩠ᨲᩩ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᩈᩩᨱᩥᩔᨶ᩠ᨲᩩ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ “ᩏᨴ᩠ᨴᩥᩈᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨧᩮ? ᨶ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨡᩮᨲ᩠ᨲᩔᩣᨶᩣᨷᩣᨲᩥᨿᩣ ᨿᨲᩥᩁᩮᨷᨠ᩠ᨡᨲᩣᨿ

“សុលោយ” ទ្ចុខ្ចុច ចតុត្ថា ឲ្យបនេកតេច ហិស្ស ពខឆិប្បាយេយា អតិក្កន្តោតិ យដី ឲ្ចំ កិយត្ថំ ពំ សន្តោហេច អារទ្ធត្តិ ទេ?
“វុឌ្ឍិសិស្សាយី”តិ ទ្ពយិតា អសោឆារលាចចតេត អាបត្តស្ស អចិត្តសាយក្កិប្បសក្កតិចារលាត្ថំ សរយាតេតាតិ ទ្ពយិតា ចស្ស
សយ្យឌាតយុសាចាកស្ស សចិត្តកពំ កស្សតិ អត្តរាឃិលោ ឆេយ្យា ចុនត្តា កកចពាតិ ឲ្ចំ អកិរិយសមុដ្ឋានស្សាបិ ឲ្ចំ បរិត្តកស្ស ទ្ពយស្ស
យុសាចាកស្ស យពាឌឹតចពំ កស្សតិ ចិសុទ្ធោបេក្ខុតាតិ សាចេសេសំ អាបត្តិ វុបិកាយ អតាបត្តិកាចសញ្ញាំ អតេចលេសញ្ញា វុបិកាយ
កិហិកាចសញ្ញាំ ចិសុទ្ធិ ទ្ពន្ទុតេត្តក កម្ពា អាចិ កាពន្តា? អត្តរាយកាចាតុបកយតេត ចាសុចិហារបច្ចយត្តា ទ្ពន “អច្ចុលេបិសលេចា
បត្តុរលេសា”តិ ត ចុត្តំ បរលេពា ឌិចសតិយស្ស កត្តុកាយតាឆិប្បាយេយត អចុត្តត្តា ឲ្ចំ បត លេព កិក្ខុ សន្តាឌិចលេសុ វុឌ្ឍិសិសុ

១ឲ្រ័ “អាឌិលេត”ត្តិ ឝីលបាតិលេយាក្ខុលេច ចុត្តំ, កិញ្ចាបិ កត្ថបាតិលេយាលេក្ខា អឆិប្បេពា “បញ្ចត្តំ ចា”តិ យាតិកាឃំ ចុត្តាត់ ចលេសត ចុត្តំ
អត្តញ្ញាបន្តោ ចាតិ បុក្កលិឌិដ្ឋានកេលតា លេបិរាលាកក្ហិបកេ បត “‘វុលេបិសធំ កលេយ្យា’តិ ឲត្តាចពា ជាត្តិ លោហាតិ
ឃាចពាតិឃាតុស្សាចតា តាយ ‘ឃស្ស សិឃា អាបត្តិ’តិអាឌិចចតត្តឃំ, អតេត្ត ‘ចុតិឃយ្យិ ពតិឃយ្យិ បុច្ឆាយី’តិ ទ្ពកញ្ចាតិ ចុចិឆំ ពត្ថ បធយំ
អាបត្តិ សរិត្វា តិសិត្តស្ស, ចុតិឃំ អសរត្តស្ស សារលាត្ថ”ត្តិ ចុត្តំ “ចឌិក្ខាលេ”តិ បិលោដចលេសត វុឌ្ឍលេយច ចុត្តំ កិញ្ចាបិ កាយចិញ្ញត្តិឃាបិ
ការឹយតិ, កាយកយ្យាកាចា បត ចឌិចិញ្ញត្តិឃាលេយច អាចិ កាពន្តា “សឈ្ឈុយលេ្លចា”តិអាឌិ លក្ខុលាចចត់ កិរ សឈ្ឈុលេបិសចកលាត្ថំ
សឈ្ឈុយលេ្លចេ តិសិលេត្តា, ពស្មិ សឈ្ឈុយលេ្លា កលុលេបិសចកលាត្ថលេច្ចា កលាយលេ្លតិសិលេត្តា, ពស្មិ កលាយលេ្លា ឲ្យលេស្សច សត្តិលេក ទេ
បិរិសុទ្ធិលេបិសធំ កត្តុកាលេយា, ពស្មិ ឲ្យបុក្កុលេ អាចិ កាពន្តាតិ, “ឲលេពាត ត លោចលំ សឈ្ឈុយលេ្លឲ្ចាឃំ យុសាចាលេជា សយុកតិ, អធ លេពា
ឲត្ថ ចុត្តលក្ខុលាត អសពិបិ ‘បិរិសុទ្ធិ អាយុម្ពុន្តោ អារលេរាចេចា’តិអាឌិចិឆាតេ កលុលេបិសចេបិ សាបត្តិលោកា ហុត្វា វុលេបិសធំ កត្តុកាលេយា
អតាលេរាចេត្វា តុលិក្ខុពាច កលេរាតិ ទេ, សយ្យឌាតយុសាចាកាបត្តិ អាបជ្ជតិតិ ទ្ពយស្សុត្ថស្ស អាចិកលាលេពា លក្ខុលាចចត់ កិលេរត”ត្តិ
ចកត្តិ ពក្កិកា អញ្ញាចា “កលាយលេ្លចា”តិ ត ចុត្តត្តិ លេពសំ អឆិប្បាយេយា អារលេរាចតាឆិប្បាយចលេសត ចុត្តត្តិ លេតា ពលេក្កាតិ អាចរិលេយា
អារលេរាចេត្តា ហិ សឈ្ឈុស្ស អារលេរាចេយីតិ អឆិប្បាយេយត អាចិ កលេរាន្តា សឈ្ឈុយលេ្លអាចិ កលេរាតិ តាយ អត្តលេតា វុកលេពាបលេស្ស តិសិត្តាត់
អារលេរាចេត្តា កលាយលេ្លា ឲ្យលេស្សចារលេរាចេស្សាយិ សកាកស្សាតិ អឆិប្បាយេយត អារលេរាចេត្តា ឲ្យបុក្កុលេ អារលេរាចេតិ តាយ បុទ្ធោ
ចិកត្តុបកស្ស បុត ចិកឌត់ អត្តចិលេសាកាចឌឹបតត្តិត្ត លេចឌិពត្តា

១ឲ្រ៩-លិ “ត, កិក្ខុលេច, លេចចសិកំ...លេប... ខ្ញុក្កដស្សា”តិ ចត្វា “អតុជាតាយិ, កិក្ខុលេច, វុលេបិសលេច បាតិលេយាក្ខំ វុឌ្ឍិសិតុ”ត្តិ ទ្ពដំ អតុលេបិសលេច
ឲច ពំ ខ្ញុក្កដំ , វុលេបិសលេច បត លេចចសិកយ្យិ ចដុតិតិ ឌីលេបតិ, ពស្មា លេព កិក្ខុ ចាពុទ្ធសិឃំ វុឌ្ឍិសិត្វាបិ បត្តុរសិឃំ វុឌ្ឍិសិសុ, លេពតាហ “សកិ
បក្ខស្សា”តិ ពត្ថ បុរិលេយត សាយក្កិឌិចលេសា វុលេបិសធឌិចលេសា ឲចាតិ ឌីលេបតិ វុកលេយត អដ្ឋយិ បដិក្ខិបិត្វា លេចចសិកំ បដិក្ខុបស្ស
អតិប្បសង្គំ តិចារលេតិ កិ ចុត្តំ លោហាតិ? កិក្ខុ ទេ សឈ្ឈោ បិដិបចឌិចលេស សយលេក្កា លោហាតិ, ពស្មិ ឌិចលេស សាយក្កិវុលេបិសធំ កលេរាន្តា
វុកឃយ្យិ ខ្ញុក្កដំ អាបជ្ជន្តោ វុកលេយត ឲកឹក្ខុពាត តិចារិលេពា លោហាតិតិ ចុត្តំ លោហាតិ អញ្ញាចា សាយក្កិវុលេបិសលេចា ត លេចចសិលោកា ទេ,
អលោហារត្តំ កាពន្តោ ពស្មិញ្ចា បលេក្ខុ បកតិវុលេបិសលេចា ត លេចចសិលោកា ទេ, អលោហារត្តំ កាពន្តោ ពស្មិញ្ចា បលេក្ខុ បកតិវុលេបិសលេចា
អត្ថុឌ្ឍិដ្ឋោ ទេ លោហាតិ, សាយក្កិវុលេបិសលេចា កាពន្តោតិ អាបជ្ជតិ ត អបចាកតលេយត កលេហតព្វត្តាតិ ទេ? ត, អតិដ្ឋប្បសង្គលេពា កិ ចុត្តំ
លោហាតិ? សាយក្កិឌិចលេស សាយក្កិវុលេបិសធំ កត្វា បុត ពស្មិ បលេក្ខុ បកតិវុលេបិសធឌិចលេស សយ្យលេក្ខុ បកតិវុលេបិសលេចា ត កាពន្តោតិ

អបចារតោតិ៑ អបចាឌិតព្ពដ្ឋានតោ អញ្ញត្ថ ឞ្ឈក្កចិឆាត់ តិចារទេតិ៑

កិត្តាចតាត្ ទេលា ឞាយក្កិតិ ឲត្តាឃយឌិប្បារឃោ – ឞាយក្កិ តាទេយឞា ឞកាកាត់ ឞត្ថិបិទេតា៑ ឞកាកា ច តាយ ឃត្តកា ឞហឆយ៉ិកា, ទេត ឞទេត្តបិ ទេហាត្តិ, ឞ្ឌាហ្ អាចាឞឞកាកតាឃ ឞកាកា តាយ ទេហាត្តីតិ៑ តត្ថ ឃឌិ ឞហឆយ៉ិកាត់ ឞាយក្កិ ឞាយក្កិ តាយ, ឞទេត្តឞំ ប្ឆ្ចិកត្តាត់ ឞាយក្កិ ត្ថឆ្ឋិតត្តា៑ អឆាចឞឆចទេឞត, ឲកាចាឞឞកាកាតត្តិ ចុត្តំ ទេហាតិ៑ អញ្ញុឆា ឲកាចាទេឞ ឞាយក្កិតិ អាបដ្ឋតិ៑ យា ទេតា អកយាឞីតិ អកទេតា យា ទេហាតិ៑

ឞីយាត្ឌាតតកឆាចល្ហតា

១៦ប័៑ ឲកាចាឞកតាត់ ចទេឞត ឞាយក្កិ បដិក្ខិបិត្វា ឲកឞីយកតាត់ ចទេឞត អត្ឌាតិត្យកាទេយា កកចា “អត្ឌាតាយិ, ភិក្ខទេច, ឞីយំ ឞយុត្តិត្”ត្តិ អាហ៑ អឆ អាចាឞបទិច្ឆេត់ ចត្យកាទេយា កទេចឃ្យ៑ ឲត្តាចតា ឲកាចាទេឞា ឃាចតា ឲកាឞីយា៑ “អត្ឌាតាយិ, ភិក្ខទេច, ឞីយំ ឞយុត្តិត្”ត្តិ ចទេឆឃ្យ៑ តឞ្មា ត ត្ថឆ អត្ឌ្ញាតតាទ្ធឞីយាចទេឞត ឲកាចាឞបទិច្ឆេទេឆា ទេហាតិ, ឞ្បចារឞីយាចទេឞទេតច ទេហាតីតិ ទេចឌិតត្តា៑ កចំ ឌាតិតព្ពត្តិ ទេច? បិឡ្ឌត្ថទេតាច, ឃឆាហ “ទេតត ទេលា បត ឞយទេឃត អាឃឞ្មា ឞ្បតទេគ្ត ឞញ្ចបុទេត្តា ឲទេកា គ្លឹឞ្ អាចាទេឞឞ្ ចឞ្សិ ចឞិ…ទេប… ឲកាឌិប្បាឃ”ត្តិ (យហាច៑ ១៩៣)៑ អញ្ញុឆា ចឞ្សទេច្ឆទេឆាតិ អតិដ្ឋប្បឞទេក្ខាច, កចំ? ឲកាចាឞចទេឞទេតច ទេច ឞាយក្កិ, ពាហ្អាចាឞអតាចាទេឞឞ្ ត ឞយ្កទេចឃ្យ៑ តទេតា ទេឞា តំ អាចាឞំ កច្ឆទេត្តា ពាហិទ្ធា ឞ្ទេបិឞចំ កទេទាតិ៑ “ត, ភិក្ខទេច, តឆហ្ទេបិឞទេឆ ឞភិក្ខុទេកា អតាចាទេឞា កត្តទេត្តា”តិអាឌិ (យហាច៑ ១ប័១)-បិឡ្ឌត្ថចិទេទាទេឆា ឞតិបិ ឞទេឈ្ឞអតាចាទេឞ ឞ្ទេបិឞឆឞ្ស អកត្តត្តទេតា៑ អតាចាទេឞបិ ទេច ឞាយក្កិ លត្កតិ, “ឲត្តាចតា ឞាយក្កិ, ឃាចតា ឲកាចាទេឞា”តិ ត ចត្តត្តំ, តឞ្មា ឞទេត្តឆា បុទិយតទេឃា បឆ្ឋិទេយទេតច បដិក្ខិទេត្តាតិ កត្វា តាតាចាឞចទេឞតបិ ឞាយក្កិតិ ទេចឌិតត្តា៑ “តំ កយ៉ំ កទេទាយាតិ ចត្វា ត អកំឞ្’តិអាឌឹឞ្ ចិឃ អតាកតយ្សិ អទេបក្ខតិ, តឞ្មា ‘កទេទាយា’តិ ចុទេត្ត ត ចដ្ដតី”តិ ចឆត្តិ៑ “ឞីយំ អទេឞាទេឆត្វាបិ តិយិត្តំ កិទេត្តត្យំ ចដ្ដតី”តិ លិលិតំ៑ ទេហដ្ឋិយទេកាឌិឃា អឆ្លឌយទតត្ទេត្តាទេឆា ហត្ថិប្បយាទេលា៑ ឞទេច ឲទេកា ពាទេទ្ធា ទេហាតិ, ត កាតទេត្តាតិ ឲត្ថ “ចត្យឞ្ ឌិឞាឞ្ ចត្យត្តំ បត្តតក្យដាត់ ទេហដ្ឋា បិដ្ឋិបិឞាលាឞឌិទេឞ បិឞាទេលា ឌិតត្តា ឲកាពាទ្ធកាទេច ឞតិបិ បឆចិទេតា ឞ្ទ្ធំ ទេតឞំ ឞព្ពទេទ្ធ អឞតិ ទេហដ្ឋា បឆចិកតឞព្ពទ្ធទេត្ត អទេត្តាហាទិកំ កត្វា កិទេត្តត្យំ ចដ្ដតិ៑ ទេតទេតច ‘បិដ្ឋិបិឞាទេលា អតិយហទេត្តាបិ បិឞាលាឞញ្ញ្យទេច កច្ឆតី’តិ ចុត្តំ៑ បឆចិទេតា ទេហដ្ឋា តឞ្ស យហត្តកាទេច កឃ្យឞាទេត បត្តតទេយច ទេហាតី”តិ អត្កាល្ដិបទេឆ ចុត្តំ៑ “ចិតិត្វា កតបំឞ្បុទេឌ្ឋ តិលាក្យព្ពុក្ខា ទេច ឌាឃត្តិ, បត្តទេតា ទេហាតីតិ ឆយ៉ឞិទិទេត្តទេទា៑ ទេតចាតិ ឞ្បតិឞ្សទេត្តទេទា”តិ ចុត្តំ៑

បិឞាទេលាតិ “ឞ្ឆាយឃបិឞាទេលាបិ ចដ្ដតី”តិ ចឆត្តិ៑ ចិយំឞិតត្តំ ត្ថដ្ឋកាឃ បដិក្ខិត្តត្តា៑ ឌត្តិឞបលក្យឡ្យអបិល្លប្បយាទេលា ត្យលតាឃ, ត ត្យលកាលតាឃ៑ ទេឞាបីតិ លាលុទេកា ចិឃ ឞ្ទ្ធិតបិឞាទេលា៑

ចត្យបត្បាទុក្ខតិយិត្តយត្តយ្យីតិ ឲកទេច្ចឞ្ តិយិត្តឞទេគ្ត តត្តិ៑ ឲត្ថ តទេឃា ទេច ឞាទេទុក្ខា ទេហាត្តិ, ទេឆ្ថ អឞាទេទុក្ខា, ឞាទេទុក្ខាត់ ពាហុត្តំ ត្ថឆ្ឋិតត្តា៑

“ស្មានស្មិ ឋាន ‘ចតយេចា’តិ សញ្ញាកន្តិ សឃិដាតត្វា”តិ ចុត្តំ ខេកចិ បត “ចត្វុ ឋេ អន្តោសារា ខេច, ចដ្ដតិំ អន្តោសារា អសិកា, សយា ចា, ចដ្ដតិំ តស្វា ពាហុស្មិ ឋេ ខេច អន្តោសារា អត្តិ, ចដ្ដតី”តិ ចគន្តិំ

បនការកេតិ ឲត្ត “ឲខេពហិ ពាន្ទដ្ឋាគខេតា កេតត្វា ចដ្ដតិំ តចា ឌីឈយខេក្កបិ កហិតដ្ឋាគខេតា កេតដ្ឋាគស្ស អញ្ញត្វា”តិ ចគន្តិំ

អត្តដ្ឋសាយន្តិ ឲត្ត “អត្ថពាន្ទោ អដ្ឋាយនោ, អដ្ឋាយនស្ស ចា អត្ថ”តិ លិលិតំ “អត្ថខេចាសខេកា ខេពយិឃតី”តិ ចុត្តត្វា តត្តកប្បយានីលាគខេកាខេឃច កាតុំ ចដ្ដតីតិ ខេកចិំ ខេពយិឃតីតិ ឋាយិតា ខេហដ្ឋិយខេកាឌីឃា តឌិលក្កលំ ចុត្តំ ឲចន្ទុបិឃ តឌិឃា ឃាស្មិ ឆានេត ចត្តាខេទា យាខេស អប្បំ ចា ពាហុំ ចា ឋ្កគំ អញ្ញោត្វទិត្វា បចត្តតិ, តស្មិំ ឆានេត អខេប្បាគខេកាបិ ឆត្វា កាតុំ ចដ្ដតីតិ ឲខេកាំ “បចត្តគដ្ឋានេត តឌិឌិមិត្តា’ន្តិ ចុត្តត្វា ខេសត្បុខេតា បខេទតា តត្តកំ ឋ្កគំ ឃឌី បចត្តតិ, តឌី ឲចា”តិ ចគន្តិំ

ឌាតស្សទាឌីសុ ឌិខេតាគកំ ឌាតស្សទាឌិបខេគខេសគ អតត្តទិកស្មិ គិមិត្តំ កាតុំ ចដ្ដតិ តឌិបិទនីមាឃ គិមិត្តំ ចិឃំ សខេច ខេសា បខេគខេសា កាលត្តខេទត កាយខេលត្តកាចិ បិបុលាតិ, តត្ត អញ្ញា នីមំ សមូត្តិតុំ ចដ្ដតិំ ឋ្កខេក្លបិយត្តិ ឋ្កន្ទិត្វា កខេហតព្ពកំ

អពាន្ទនីមចិហារាទាគំ នីមាឃ ឋ្កបចាទំ ឆខេបត្វាតិ “អាឃតិ សមូត្តិតព្ពាឃ ឋ្កកានំ ឆខេបត្វា”តិ លិលិតំ អន្តោគិមិត្តកខេពហិ បគាតិ “ឲកស្ស ឋ្កបដ្ឋិ អន្តោកត្តកាយតាឃ សតិ សខេន្តានំ អាកាយខេគ បខេឃាដគំ គត្តិតិ កត្វា ‘អន្តោគិមិត្តកខេពហិ’តិ ចុត្តំ, តត្ថា សាឌីចិចខេសតា”តិ ចគន្តិំ អគាកាយស្មិ ចដ្ដតីតិ “នីមាឃ អពាន្ទត្វា ចក្កំ តាយ គ ខេហាតី”តិ លិលិតំ “អញ្ញស្មិំ កាយខេលត្តេ ឆត្វា គិមិត្តកិត្តកកាខេល, សយាគសំចាសកនីមាឃ សមូត្តកកាខេល ច អាកាយគបខេឃាដគំ គត្តិ”តិ ចុត្តំ ខេគទិសញ្ញា ចាតិ “សមូត្តបទិខេឃាសាគំ កខេទាយាតិ ចត្វា”តិ លិលិតំ, ខេពគ ពាឌិខេស កាខេល ពំ កប្បតីតិ និន្ទិ ខេហាតិំ កិំ ឋាយិតា? សុលកខេលត្តន្តិ យហាដគសត្តិបិពគបទិស្សយំ អកត្វា អប្បតខេទហិ សុលកខេលតំ ឃឌី យហានីមាពន្ទកកាខេល អត្តទាខេឃា ខេហាតិ, តត្តខេកាគបិ សុលចិហារខេទាតិ ឌស្សគតុំ “បឌយ”ន្តិ ចុត្តន្តិ ឲខេកាំ តខេតា ឋាទំ គ ចដ្ដតីតិ កចំ បញ្ញាឃតីតិ? ឌីសតិចក្កខេកាឃបខេយត្វា សញ្ញាមុស្សំ កមុខេខេហគ សឌ្ឋិ ឲកឌីសតិ គិក្ខុ ខេច កញ្ញាតិ, ចដ្ដតិំ តត្តកប្បយាលំ សុលគិសច្ចខេសគ ខេចគិតព្ពំ តខេយច គិមិត្តំ អញ្ញោបិ កិខេត្តត្វា សខេច ពាន្ទត្តិ, ចដ្ដតីតិ ឲខេកាំ

“ឲចិពាន្ទាសុ បត...ខេប... នីមន្តទិកា ហិ កាយខេលត្តំ កឌតី”តិ គ អាចាសចខេសគ សាយក្កិបទិឆ្ឆេឌោ, កិត្តុ នីមាចខេសគចាតិ ឌស្សគត្តំ ចុត្តំ “គិមិត្តុបកបិសានោ ឆខេបត្វា”តិ សញ្ញាទិមគិមិត្តស្ស តប្បខេទតា ចុត្តំ ឋាខេតា បដ្ឋាយ កល្លិបគក្កខេយា ខេហាតិ – គ សក្កិស្សត្តីតិ ខេព អខិប្បាយំ អសល្លក្ខេត្វា “សយាគសំចាសកខេយច សមូហតិស្សាយា”តិ ចាឃាយគ្គា សមូហតិតុំ គ សក្កិស្សត្តិំ “ឲកខេទតគប្បយាលា”តិ សុចិខេត្តាឃត្តខេទា ខេហាតីតិ កត្វា ចុត្តំ ឲកដ្ឋលយតស្មិ ចដ្ដខេតចំ ឍស្ដនីមខេតា បដ្ឋាយ ពាគ្គតំ អាខិញ្ញំ អាខិញ្ញកខេលាគ ឌិកតសខេមាខេហា ខេហាតីតិំ កុឌិខេកខេហតិ កុឌិឈខេទ គុឌិឈខេទំ ឋ្កគ្គលចាតិ គុឌិឋ្កគ្គល ចិឃ ឲន្ទកាចាដំ “បមុខេល”តិ គុឌិកុឌិំ សន្ទាឃ ចុត្តន្តិ ឲខេកាំ ខេហដ្ឋា គ ឌាតទតីតិ គិត្តិខេតា ឋាទំ គិមិត្តាគិ ឆខេបត្វា កិត្តិតត្វា ខេហដ្ឋា អាកាខេស គ ឌាតខេតិ, ឋ្កបទិ កខេត បិសានេតិ អខេត្វា គិត្តិលខេក្កតិ គិត្តិតិស្សិតខេកាំ ឋាខេយ កិខេ គិត្តិលក្កាបិ “ឲកាពាន្ទា”តិ គ ចុត្តន្តិ សខេន្តា បិសានោ នីមខេដ្ឋា ខេហាតីតិ ឲកាពាន្ទោ ចា ខេហាតុ, យា ចាំ

តាលមូលកបព្ពតោ នាម អនុបុព្វេន តនុកោ អាកាសបព្ភារន្តិ អបរិក្ខេបបព្ភារំ។ សុសិរបាសាណោ នាម លេណំ ហោតិ។ អន្តោលេណន្តិ បព្ពតស្ស អន្តោលេណំ ទ្វារំ បន សន្ធាយ បរតោ “ឧទ្ធរតោ”តិ វុត្តំ, បព្ពតាទិបិ សីមតោ ពហិលេណេន ឧទ្ធរតីតិ អធិប្បាយោ។

មហាសីមំ សោធេត្វាតិ សីមដ្ឋំ ទូរគតម្បិ សីមគតំ សីមសម្ពន្ធំ, តស្មា តំ អនាមសិត្វា ឋាតព្ពន្តិ អធិប្បាយោ។ យទិ ឯវំ “តត្ថិស្សិតកំ អបនេត្វា កម្មំ កាតុំ វដ្ដតី”តិ វត្តព្ពំ។ មហាអដ្ឋកថាយម្បិ “សីមំ សោធេត្វា កាតព្ព”ន្តិ វុត្តកមេវ វុត្តំ។ មហាថេរាបិ “សោធេតព្ព”មិច្ចេវ វទន្តីតិ ចេ? “មហាសីមំ សោធេត្វា វា កម្មំ កាតព្ព”ន្តិ ន បិធេ អត្ថិ។ “វុត្តនយេនេវា”តិ ច បរតោ វក្ខតិ, តស្មា សាមន្តរាបរិច្ឆេទ សុត្តន្តាទិ ឯវំ ឧបរិមនយេបីតិ ខុទ្ទសីមាយ ឋបេត្វា មហាសីមាយ ឆន្ទទានបីតិ អត្ថោ។ ឋត្វាបិ ឧបត្វា កាតុំ ន វដ្ដតិ។ កស្មា? អន្តោ និមិត្តានំ ទុក្កដស្ស ហេដ្ឋា បធានិកំ មូលំ ខុទ្ទសីមាន ហោតិ, អន្តោការិកំ នាម អបរំ “មណ្ឌបេ ឃរេ មហាសីមាយ និមូលំ មហាសីមមេវ វដ្ដតិ, ខុទ្ទសីមាយ និតំ ខុទ្ទសីមមេវ វដ្ដតិ តទាយត្តបធិវាសានីហិ អនុគ្គហិតត្តា”តិ វុត្តំ “សីមាយ បច្ឆា ឧដ្ឋិតទុក្ខេ តិសីមិត្វា កម្មំ កាតុំ វដ្ដតិ បច្ឆាសីមាយំ គតភេទេហ និយា”តិ វត្វា “ពាទ្ធកកាលេ និតទុក្ខេ តិសីមិត្វា កាតុំ ន វដ្ដតិ ឧបរិសីមាយ អគមនតោ”តិ ការណំ វទន្តិ។ ឯវំ សតិ ពាទ្ធកកាលេ បុន អាហរណំ នាម នត្ថិ, ពាទ្ធិតកាលេ ឯវ អានុហតីតិ អាបជ្ជតិ។ បច្ឆា ឧដ្ឋិតទុក្ខា បន តមេវ ពាទ្ធតា សីមសម្ព្ពន្ធេន គតា, ឯវំ បុព្ពេ ឧដ្ឋិតទុក្ខាបីតិ គហេតព្ពំ។ “យំ កិញ្ចិបី”តិ វចនតោ តិណាទីបិ សង្គហិតំ។ មហាថេរាបិ តិណំ សោធេត្វាន គរោន្តីតិ។

១៣០។ យស្មា មណ្ឌូតា គោណំ ហោតិ, តស្មា “គោណតោ គោណ”ន្តិ វុត្តំ។ “អាបត្តិញ្ច អាបជ្ជតិ អចិត្តកត្តា”តិ វទន្តិ។ បរិមតីតិ អធិញ្ញាទ្វាទតិ។ កា មា? សីមា។ “យា មណ្ឌត្តិមេន…បេ… វហតី”តិ តតោ ហេដ្ឋិមា នាវាមង្គ្យេន គន្តីតិ គត្វា វុត្តន្តិ វទន្តិ, តំ ន យុត្តំ ឧតិមបរាទិកេ នាវដ្ឋកណ្ឌាធិការេ តស្សាបិ អធិប្បេតត្តា។ មនុស្សបុរិសស្ស ការប្បមាណេន វុត្តន្តិ វទន្តិ។ កិញ្ចិនម្បិ នទីបារសីមាសម្ភវតោ តាសំ “ឧកា វា នទីបារំ គន្តព្ពា”តិ វុត្តគោសបរិហរណត្ថំ អាចរិយស្ស តក្កា។ ឧក្ខេបិ ឧទក-សណ្ឋា គហិតោ។ តេន ឧបោសថគ្គាយ បរិហរណត្ថំ ឧបោសថដីចរោ និមមតោន វុត្តោ។ ឧទ្ធ ច នាវា នាម បមាណយុត្តា សណ្ឋាសាឆារណា ឆព្ភនាវា អធិប្បេតា, ន កុល្លនាវាតិ កោ តក្កោតិ អាចរិយោ។ ទុក្ខ លិខិត្វា គតោតិ អត្ថោ។ សចេ ឧក្កំ កាមលេត្វា, មណ្ឌនិមិត្តានំ អន្តោ និតេ និក្ខ ហត្ថបាសគតេ គត្វា សមុត្តិតព្ពា។ នានាកាមលេត្វា ចេ, អនាគមនម្បិ វដ្ដតិ។ ឧទកមតីនេ និមិត្តកិត្តនមេត្តន តីបគោ សង្គហិតោ ន ហោតិ, តស្មា តីបគោ និមិត្តានិ កិត្តេត្វាន តេន “នទិយា ហេដ្ឋា និសិន្នកិច្ច កម្មំ គោបេតិ។ ឧបរិមេន ហិ នទី ហោតី”តិ វទន្តិ។

សីមានុជាននកថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

ឧបោសថាគារាទិកថាវណ្ណនា

១៣១។ “យំ សង្ឃោ អាកង្ខតិ វិហារំ វា…បេ… គុហំ វា”តិ វចនតោ ន កេវលំ បធានឃរមេវ, វិហារាទីនំ ឧបរិបិ សីមា អនុញ្ញាតា

ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩁᩪᨸᩣᩈᨨᨠᨿᩩᨸᨨᩣᨽᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥ᪨ ᨲᨸ᩠ᨿᨨᩣᨽᩣ ᨶᩦᨿᩣᨲᩥ ᨠᨳᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩦᨲᩥ ᨧᩮ? ᨲᨣᩈᩥᨠᩣᩁᩣᨲ᩠ᩁᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᨲ᩠ᨲᩣ, ᩈᨿᩩᨲᩥᨿᩴ “ᩈᨿᩣᨽᨶᩥᨧᩣᩈᩣ”ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨲᩣᨧᨲᩣ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮ ᨧᩥᩈᩴ “ᩑᨠ᩠ᩈᩩᨸᩣᩈᨨᩣ”ᨲᩥ ᨧᨧᨽᩮᨲᩣ ᨧ᪨ “ᩁᩪᨸᩣᩈᨨᩴ ᨨᩮᨸᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᩈᨠᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩈᨿᩣᨽᨶᩥᨧᩣᩈᩣ ᨽᩣᨿᩣ”ᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᪨ “ᩑᨠᩴ ᩈᨿ᩠ᩉᩩᨲᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ ᨸᩣᨴᩪᨹ᩠ᩃᨸᩣᨵᩮᩣ᪨

᪑᪓᪗᪨ᨠᩮᨲᩣᨧᩈ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩑᨠᨶᩥᨿᩣᨿ ᩈᨿᨠ᩠ᨠᩮ ᩈᨲ᩠ᨴᩣᨿ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣ ᨽᩣᨽᩣᨶᩥᨿᩣᨿᩴ ᨰᩥᨲᩣᨽᩴ ᩈᨧᨽᩴ ᨸᨿᩣᩃᩴ, ᩑᨠᨶᩥᨿᩣᨿᨸᩥ ᨲᨲ᩠ᩅᨸᩣᩈᩴ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨰᩥᨲᩣᨽᩴ ᨧᩣ ᩈᨧᨽᩮᨿᨧ ᨸᨿᩣᩃᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨿᩩᨲᩣᨿ ᨧᩣ ᩋᩈᨿᩩᨲᩣᨿ ᨧᩣᨲᩥ ᩁᩪᨸᩣᩈᨧᩣᨠᩣᩁᩈᨿᩩᨲᩥᨿᩣ, ᨽ ᨶᩥᨿᩣᩈᨿᩩᨲᩥᨿᩣ᪨ ᨠᨳᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩦᨲᩥ? ᩋᨵᩥᨠᩣᩁᨲᩮᩣ, ᨸᩁᨲᩮᩣ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣᨽᨸᨬ᩠ᨬᩣᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ, ᨸᩁᩥᨿᩩᨲ᩠ᨲᩥᨯᩣᨽᨸᨬ᩠ᨬᩣᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ ᨧ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᩩᩁᩥᨾᩴ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᨸᩩᩁᩥᨾᩴ ᩋᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᨽᩥᨧᩣᩁᨲᩥ, ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᩴ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᨲ᩠ᨲᩥ ᨧᩮᨯᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩁᩪᨸᩣᩈᨨᨿᩩᩃᨲ᩠ᨲᩥ ᩁᩪᨸᩣᩈᨨᨭ᩠ᨮᩣᨽᩴ᪨ “ᩁᩪᨸᩣᩈᨨᨿᩩᩃᩈ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩁᩪᨸᩣᩈᨧᩣᨠᩣᩁᨭ᩠ᨮᩣᨽᩈ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᪨ ᨿᩣᨲᩥ ᨠᩣᨲᩥᨧᩥ ᨽᩥᨿᩥᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩮᩣᨲᩴ ᨧᨭ᩠ᨮᨲᩦᨲᩥ ᨲᩩᨵᩴ ᨠᨳᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩦᨲᩥ? “ᨸᨮᨾᩴ ᨽᩥᨿᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩮᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᨽᩥᨿᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩮᩣᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩮᨿᨧ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨸᨮᨾᩴ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨽ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨧᩮ? ᨲᩴ ᨸᨽ ᩋᨠᩣᩁᨱᩴ, ᨽ ᩉᩥ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩣᨽᩴ ᨴᩮᩈᨽᩣᨿ ᩋᩣᩃᩈᩥᨿᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ᪨ ᨶᩥᨿᩣᩈᨿ᩠ᩉᨽᨽᨠᩣᩁᩮᩃ ᩁᩪᨸᩣᩈᨧᩣᨠᩣᩁᩴ ᩈᨿ᩠ᩉᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣᨧ ᨶᩥᨿᩣᩈᨿ᩠ᩉᨽᨽᩴ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩦᨲᩥ ᩑᨠᩮ᪨ ᨲᩴ ᩋᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᨴ᩠ᨴᩣᨿ ᨶᩥᨿᩣᨿ ᩁᩪᨸᩣᩈᨧᩣᨠᩣᩁᩈᨿᩩᨲᩥᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮᨲᩣᨲᩥ ᨠᩮᨽᩣ ᨲᨠ᩠ᨠᩣᨲᩥ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩣ᪨ ᩁᩪᨸᩣᩈᨨᨿᩩᩃᨲ᩠ᨲᩥ ᩁᩪᨸᩣᩈᨧᩣᨠᩣᩁᩈ᩠ᨿ ᨿᩩᩃᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩣ᪨ ᩁᩪᨸᩣᩈᨨᨿᩩᩃᩈ᩠ᨿ ᨽᩥᨿᩥᨲ᩠ᨲᨠᩥᨲ᩠ᨲᨽᩣ ᨶᩥᨿᩣᨿ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᨽᩮᨿᨽ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᩑᨠᩮᨠᩣᨸᩥ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩮᩣᨲᩴ ᨧᨭ᩠ᨮᨲᩦᨲᩥ ᩑᨠᩮ᪨ “ᨸᩁᩣᨽᩮᨽᩣ ᨧᩣ ᩉᩮᩣᨲᩩ, ᨿᨮ᩠ᨮᨸᩥᨠᩩ ᨧᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᩁᩮᩣ᪨ ᨠᨿᩩᨧᩣᨧᩣᨿ ᨸᨽ ‘ᩁᩪᨸᩣᩈᨨᨿᩩᩃ’ᨿᩥᨲᩮ᩠ᨲᩩᨧ ᨧᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩣ”ᨲ᩠ᨲᩥ ᨧᨽᨲ᩠ᨲᩥ᪨ “ᩁᨸᩣᩁᩣᩊᨠᩮᩣ ᩋᩣᨧᩣᩁᩮᩣ ᨽᩣᨿ ᨿ᩠ᩉᩃᩥᨧᩣᩁᩮᩣ”ᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᪨ ᨧᨽᨲᩥ ᨫᨭᨿᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᩩᩃᨲᩥ ᩉᩥ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ᪨

ᩋᨸᨧᨿᨣᩣᨾᩥᨶᩥᨿᩣᨾᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪓᪗-᪓᪨ “ᨿᨽᨿᩥᨸ᩠ᩁᨵ᩠ᨴᩪᨴ᩠ᨿᩉᩮᩣ”ᨲᩥ ᨧᩣ ᨸᩣᨵᩮᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᨽᨿᩥᨸ᩠ᩁᨵ᩠ᨴᩪᨴ᩠ᨿᩉᩮᩣᨲᩥ ᨿᨽᩴ ᨵ᩠ᨴᩪᨴ᩠ᨿᩉᩮᩣ ᩋᨿᩦᨲ᩠ᨳᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨰᩮᨸᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩣᨿᨭ᩠ᨮᩣ ᨠᩣᨿᩪᨸᨧᩣᩁᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩩᩁᨫᩁᩈᩃ᩠ᩃᩣᨲᩴ ᨠᩣᨿᨭ᩠ᨮᩣ ᨠᩣᨿᩪᨸᨧᩣᩁᨭ᩠ᨮᩣ ᨰᩮᨸᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨠᩮᨧᩥ “ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᩣᨿᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ‘ᨠᩣᨿ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩋᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ‘ᨠᩣᨿᩪᨸᨧᩣᩁ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᨽᨲ᩠ᨲᩥ, ᨲᩴ ᨸᨽ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿ ᨧᩥᩁᩩᨩ᩠ᨫᨲᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨽᩥᩁᩮᨧᩈᨽᩁᨵ᩠ᨿᩣᨽᩮᨿᩣ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᨠᩣᨿᩴ, ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩣᩁᩉᨭ᩠ᨮᩣᨽᩣᨲᩥ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ “ᨠᩣᨿᩪᨸᨧᩣᩁ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨸᨽ ᩋᨽᩮᨠᨠᩣ ᨸᨧᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᨠᩥᩴ ᨲᩮᨽ, ᨸᩣᨴᩪᨹᩃ᩠ᩃᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣ ᩈᩩᨭ᩠ᨮᩩ ᩁᩪᨸᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᨿᨳᩣ ᩈᩁᩮᨿᨲ᩠ᨲᩥ, ᨲᨳᩣ ᨠᩁᩮᩉᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᨠᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩴ ᨸᩩᩁᩥᨿᨠᨿᩩᨧᩣᨧᩣ ᨽ ᨧᨭ᩠ᨮᨲᩦᨲᩥ ᨠᩣᨿᨠᩣᨿᩪᨸᨧᩣᩁᩮ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨿᩣᨽᨶᩥᨧᩣᩈᨠᨶᩥᨿᩣᨿ ᩈᨿᩩᨲᩣᨿ ᩁᩪᨸᩁᩥ ᩋᨸᨧᨿᨣᩣᨾᩥᨶᩥᨿᩣᨾᩈᨿᩩᨲᩥᨿᩴ ᨿᩩᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨸᨽ ᨠᩮᨧᩥ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩮᨿᨧ ᩈᨿᩩᨲᩴ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨳᩴ ᨽ ᨧᨭ᩠ᨮᨲᩦᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ “ᨰᩮᨸᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩣᨿᨭ᩠ᨮᩣ ᨠᩣᨿᩪᨸᨧᩣᩁᨭ᩠ᨮᩣ”ᨲᩥ ᨧᨧᨽᩴ ᨽ ᩈᩣᨲ᩠ᨳᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩮ? ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ – ᩑᨧᩁᩮᨿᨲᩴ, ᨠᩥᨶ᩠ᨲᩩ ᩋᨶᩩᩈ᩠ᩈᩣᨧᨽᩉᩣᨲᩥᨸ᩠ᨿᩈᨠ᩠ᨠᨲᩮᩣ ᨲᩴ ᨧᨧᨽᩴ ᨧᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᨿᩮᨧᩣᨲᩥ ᨴᩩᨿᩥᨽᩣᨧ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᨶ “ᨸᩩᩁᩥᨿᨠᨿᩩᨧᩣᨧᩣ ᨽ ᨧᨭ᩠ᨮᨲᩦ”ᨲᩥ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩥᨿᩣ᪨ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨧᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩮ ᨠᨿᩩᨧᩣᨧᩣᨴ᩠ᩅᨿᩋᩣᨠᩣᩁᨲᩮᩣᨲᩥ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ “ᨽ ᩉᩥ ᨲᩮ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨿᨬ᩠ᨬᩣᩈ᩠ᩈ ᨠᩁᩮᨿ ᨠᩊᨸ᩠ᨸᨠᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩁᩪᨸᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨽᩣᨽᩣᩈᨿᩣᨽᨶᩥᨧᩣᩈᨠᩈᨬ᩠ᨫᩣᨽᨿᩥ ᩋᨿᩮᨿᨧ ᨧᩥᨵᩥ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᨧᩮ? ᨽᩣᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᩉᩈᨲ᩠ᨲᩥᨵᩥᨭᩴ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᨲ᩠ᨲᩣ, ᨧᩩᨿᩈᨽᩣᨵᩥᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᩋᨧᩥᩁᩈᩁᨲᩮᩣ, ᨠᨿᩩᨸᨭᩥᨸ᩠ᨿᩈ᩠ᩈᩩᨴ᩠ᨴᩥᨿᨲ᩠ᨲᩣᩁᨸᩃ᩠ᩃᨲᩣᨿ ᨧ᪨ ᨲᩈ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᨠᩥᨠ᩠ᨡᨲᩥᩈᨬ᩠ᨫᩈ᩠ᩈᩴ᪨ ᨽ ᨠᨿᩩᨧᩣᨵᩴ ᨧᨠ᩠ᨠᩥ ᨠᩁᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨠᨿᩩᩴ ᨽ ᨠᩮᩣᩁᩮᨸᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᨰᩮᨸᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ᪨ “ᨿᨴᩥ ᨠᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨸᨧᨿᨣᩣᨾᩥᨶᩥᨿᩣ ᨠᩣᨿᨭ᩠ᨮᩣ ᨠᩣᨿᩪᨸᨧᩣᩁᨭ᩠ᨮᩣ ᨽ ᨧᩪᨲᩁᨲᩥ, ᩋᨳ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨠᩣᩁᩮᨿ ᨶᩥᨿᩣᨴᩣᨶ᩠ᨴᨽᨠᩣᩁᩮᩃ ᩋᨸᨧᨿᨣᩣᨾᩥᩴ ᩈᨿᩩᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨧᩮ? ᩋᩣᨵᩥᨱ᩠ᨱᨠᩁᨸ᩠ᨿᨽ, ᨽ ᨲᩮᨲᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩣ ᨠᨲ᩠ᨳᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᩋᩁᨸᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᪨ “ᩋᨲ᩠ᨳᩮᨲᩣ ᩉᩥ ᩈᩣ ᨵᩣᩉᩥᨴ᩠ᨴᩣᨸᩥ ᩋᨵᩣᨴ᩠ᨴᩣ ᩑᨧ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩋᨲ᩠ᨳᩩᩁᨠᩣᩁᩮᨿ ᨵᩣᨴ᩠ᨴᩣ ᩈᨿᩣᨽᨶᩥᨧᩣᩈᨶᩦᨿᩣ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨠᩣᨿᩈᨴ᩠ᨴᩥ

ត កដ្ឋតិ, តស្មាតិ ឲុកេ៉ សោបិ សិយាសជ្ជ្យុយេច កដ្ឋតីតិ អចិប្បចាយសិយាសជ្ជ្យុកដ្ឋតីតិ អត្វេា៉ ត្ថាត៌ បតេត្វ ចិចាទេតត្ថា – កាយំ អន្តេគាកត្វា ពាដ្ឋាឃ សិយាឃ បុត អចិប្បចាយសយ្ទុតិឃំ អទន្ណាបឌេស ឌត្វា អចិប្បចាយកយ្ទុចាចា កាតត្ថា, ក្ខាហុ កាយេ ឌត្វាតិ? កាយេ ឌត្វា កតាឃបិ កប្បិឃក្ខុយិឃា ឫទតីតិ៉ ពាហិសិយេ ឌិតសយ្ទុតឝោសាត្ថុលោយត្វា អកប្បិឃក្ខុយិឃំ ឌត្វា ត កាតត្ថាតិ តោ តក្កោ, ឲុស តយោ សយ្ទុហតតេបិតិ អាចទិយោ៉ ពល្លុសិយាឃំ ឌត្វា អចិប្បចាយសិយាតិអាឌិស្ម យហាសិយា កិទ “អចិប្បចាយសិយា”តិ ចុត្តា៉

១៣៩៉ “ឃស្សាឃស្ទុតា ពយតិ ឲុតិស្សា សិយាឃ សយាតសំចាសាឃ ឲុក្ខុបេសចាឃ សយុក្ឃុតោ, សោ តុក្ឃុស្សា”តិ អត្ថុកបេត្វកេ, សិហត្យអបេត្វកេសុ ច កេសុចិ បិឋេ អត្វិ៉ កេសុចិ “សយុក្ឃុតោ ឲុតិស្សា សិយាឃា”តិ បឌយំ លិឍត្តិ, កេសុចិ “ឲុតិស្សា សិយាឃ សយុក្ឃុតោ”តិ ច៉

កាយសិយាឌិកចាចណ្ណតា

១៣៧៉សាចាតិ សា បទិដ្ឋិត្វា ឌិត្តកាយសិយា ច ត្ថុតទា ច៉ សា កតយាតិ ចេ? “បកតិកាយា”តិអាឌិយាហ៉ ពាដ្ឋុសិយាសឌិសាយេច ហោត្តិតិ សា ច ហោតិ ត្ថុតទា ច ហោតីតិ អឆិប្បាយោ, តស្មាយេច “តិឌិចទចិប្បចាយបទិហាទំ លកតី”តិ ឲុកចចតំ កតំ, តំ ត ឃុត្តំ ក្ខកិត្តុយិ កាយត្វាតិ ឲុកេ៉ “ហោត្តិ, ត លកត្តី”តិ ច ពាហុចចតយិ កទោត្តីតិ៉ “សា ច ត្ថុតទា ចា”តិ ចុត្តា “យឡោ្យកិត្តិត្វា ឌិត្តកាយសិយា បកតិកាយាឌយោ អកិត្តា”តិ ច ចឌត្តិ៉ “កិក្លុចសតី”តិ បិឋេ, “ចសត្តី”តិ ច លិលិតំ៉ “អឆស្ស ឌិតោកាសតោ”តិ ចុត្តត្វា ឲុកចចតយេច ឃុត្តំ៉ សន្ថា, កិក្លុចេ, តឌី អសិយាតិ កតទំ សិយំ បដិក្លុបតិ? ពាដ្ឋុសិយំ, ឲុកាឌសចិបត្តិសិយន្ណាតទប្បសក្កុតោតិ អាចទិយា៉ សទេ បឌយំ សិយាឃ ពាដ្ឋាឃ បដ្ឋា តឌិអាឌយោ ហោត្តិ, បដិក្លុបេតិ បសក្កា អាបជ្ជតិ, តស្មា អពាដ្ឋុសិយេច បដិក្លុបតិ៉ ឃឆា សន្ថា កាយា កាយសិយា, តថា សន្ថា តឌី អសិយា៉ កិត្ត្ង តស្ស តស្ស កិក្លុតោ ក្ខកកុក្លុបសិយាតិ សិយាតាតត្ថំ ឌស្សតីតិ តោ តក្កោតិ អាចទិយោ៉ ឃំ យជ្ជិយស្ស បុទិសស្ស សយត្វា ក្ខកកុក្លុបិតិ បត ឲុកិស្សា តឌិឃា ចតុចក្កាឌិតំ សជ្ឈាតំ ចិសុំ ចតុចក្កកទលិឃាឌិកយ្ទុកទលាកាលេ សិយាបទិច្ឆេឌស្សតត្វំ ចុត្តំ៉ តិឌិចទេត ចិប្បចាសាចិប្បចាសបទិច្ឆេឌស្សតត្វយិ សត្តុត្តុសិយាឃ បទិច្ឆេឌស្សតំ ចិឃាតិ អាចទិយា, តស្មា ក្ខកកុក្លុបបទិច្ឆេឌាការេចបិ អន្តេគាតឌិឃំ កយំ កាតំ ចដ្ឋតីតិ សិដ្ឋំ៉

អឃំ បត ចិនេសោ – តត្វ តាចាកតោ ចេ, តាចាឃំ ចុត្តតឃេត៉ សត្វកតោ ចេ, សត្វេ ចុត្តតឃេត៉ សោ ចេ អតិទេកចាតុយាសតិចិដ្ឋេ, កាយេ ចុត្តតឃេត តិឌិចទាចិប្បចាសោ ចេឌិតត្ថោ៉ តត្វាបិ អឃំ ចិនេសោ – សចេ សត្វេ ក្ខកកុក្លុបស្ស អន្តោ ហោតិ, ក្ខកកុក្លុបសិយាបយាលត្តិ ឲុកេ៉ សត្វេាច បយាលត្តិ អាចទិយា៉ សចេ បតេត្វ ពាហុ កិក្លុតិអាឌិយ្យកចិ អឌិដ្ឋាតុបេសចំ, កេចិ កល្យុបេសចំ, កេចិ សជ្ឈុបេសចត្តិ ចត្វកាយតាឃ “ពាហុ សជ្ឈា”តិ អចត្វា “កិក្លុ”តិ ចុត្តំ៉ ក្ខាតកំ បត ត ចដ្ឋតីតិ ឲុត្វ សិយាសប្ពុឌសប្ពុចតោតិ ក្ខុបតិស្សត្វេទា៉ ឌបេត្តា ហិ ក្ខាតកំ ត ឌបេតត្ថា៉ “អឌបេតុយិ ចដ្ឋតិ ឲុចា”តិ ចុត្តំ៉ កដ្ឋត្តិឃា បតាតិ ឲុត្វ “ក្ខកកុក្លុបយតតិក្កុយិត្វា បទិចត្តុយាតាឃ កាតុំ ចដ្ឋតី”តិ លិលិតំ៉ អន្ណាស្សា សិយាឃ ពាត្តីតិអាឌិ កិ សិយតោ កយ្ទុចិបត្តិកឃា ចុត្តំ , ក្ខាហុ បទិសតោតិ? ឲុកកយ្ទុស្ស តាតាសិយាឃ អសប្ពុចតោ សិយតោតិ៉ ឲុកកយ្ទុស្ស តាតាសិយដ្ឋ សឡ្ឈុត អសប្ពុចតោ បទិសតោតិបិ ឲុកេ៉ “សចតំ

ហាបេតី”តិ វុត្តទោសប្បសង្គតោតិ ភោ តេក្កា។ ឯកិស្សា ហិ សីមាយ ឯកំ កម្មំ អកិដ្ឋេបេត្វា ហាបេតីតិ អាចរិយា។

ចាហិតនិពីទេ ឌាតទុក្ខស្ស អនត្ថាតនិយំ បចិដ្ឋសាលាយ ចាតិ ឯត្ថ ច តនិពីទេ លាល្យកំ ទោការេដ្ឋត្វាតិ ឯត្ថ ច សទេច បត សេតុ វា សេតុបាទា វា ចាហិតីទេ បតិដ្ឋិតាតិ ឯត្ថ ច សីមាសោាឆតំ តាយ កាយសីមេដ្ឋ ហត្ថបរាមាសំ ឧល្លសីមាយ ឋ្ដិតទុក្ខតោ ចិនយាទេដ្ឋត្វា កាតុំ វដ្ដតិ។ កស្មា? ពីទេដ្ឋ ទុក្ខ ចាទ្ធតាចាយ ការេយា អាឆារោតិ។ “ឋ្ឋកតោកាកោត កាយសីមំ ឋុសិត្វា ឋិតសេតុ ឧល្លសីមាយហាសីមាយោ ឋុសិត្វា ឋិតទុក្ខត ឋ្ឋបេយតទ្ធា”តិ ច លិខិតំ។ តត្ថ បុរិមនយេ តាច ឰ្ញតំ ចិចាទេតព្ពំ – តានិសេ ឆាទេត កតកម្មំ កិំ តនិយំ កតសង្ឃ្យកន្ធតិ, ឋ្ឋាហុ កាយសីមាយំ, អថ ឋ្ឋកមត្វាតិ? កិទេក្ខត្ត តំ ទេច តនិយំ កតសង្ឃ្យកន្ធតិ, ឋ្ឋកុទេក្ខបសីមាច សោាឆតព្ពា, ត ឰ្ញតរា។ អថ កាយសីមាយំ កតសង្ឃ្យកន្ធតិ, ឋ្ឋកុទេក្ខបសីមា ត សោាឆតព្ពា។ មនិ ឋ្ឋកមត្ត កតសង្ឃ្យកន្ធតិ, ឌ្វិសុ សីមាសុ ឯកកម្មំ កាតុំ វដ្ដតីតិ អតិដ្ឋប្បសង្គោ អាបជ្ជតិ។ តទោ “អញ្ញិស្សា សីមាយ ឋត្វា, អញ្ញិស្សា អនុស្សាវនា ហោតី”តិ ឰ្ញទេក្ខា “ឧល្លសីមាយហាសីមដ្ឋានំ កាយសាយក្កិយា កម្មំ កាតុំ វដ្ដតី”តិ ឰ្ញទេក្ខាតិដ្ឋំ អាបជ្ជតីតិ? ឯត្ថ វុច្ចតេ – មថាវុត្តំ កម្មំ ឋ្ឋកមត្ត កតសង្ឃ្យកន្ធតិ, ត ច មថាវុត្តំ អតិដ្ឋំ អាបជ្ជតិ។ កស្មា? “ឌាត្តិអនុស្សាវនានំ ឯទេកកសីមាយំ បចត្តត្តា, ការកកិច្ចានំ ចា ឯទេកកសីមាយំ ឋិតត្តា”តិ ចទត្តិ។ ឋ្ឋកមត្វាបិ ឆាតុំ សក្កទេលាឃ្យតាយ បត តំ អការណំ។ ឯកឹកាចំ ឋ្ឋបកតសីមដ្ឋានេត កតត្តាតិ ឰ្ញតំ អចលការណំ។ ឯកឹកាចំ ឋ្ឋបកតាសុ ហិ ឌ្វីសុ តនិកាយសីមាសុ កម្មំ កាតុំ វដ្ដតីតិ ច។ សត្តព្ភន្តរសីមាយំ ទេច តនី ហោតិ, បព្វតោ វា, ឌាតស្សទោ វា។ ទេតសុ ឋិតកិច្ចសត្តព្ភន្តរសីមាយំ ឋិតសង្ឃ្យត កន្ធតិ។ តត្ថ ទេច តនិអាជិលក្ខណំ អប្បទេត្តា ឌីបកោ, បាសាណោ, រុក្ខោ វា ហោតិ, សត្តព្ភន្តរសង្ឃ្យកន្ធតិ។ មនុស្សហិ ចញ្ញអញ្ញតដ្ឋានំ ទេច តំ ហោតិ, កាយទេលត្តសង្ឃ្យកន្ធតិ។ កតទកាយទេលត្តំ? មសេតា មនុស្សា សញ្ចារន្តិ, សទេត្ថា ទេច សញ្ចារន្តិ, ចិសុំ កាយទេលត្តសង្ឃ្យកន្ធតីតិ ច អាចរិយា។

បត្ថិយតទេយ សទេច សេតុ តនីលក្ខណដ្ឋានំ អឋុសិត្វា ឋិតោ, កាយសីមាសង្ឃ្យកន្ធតិ។ តត្ថ ឯទេកា ទេច ការេយា, តំ សោាឆត្វា, ឌ្វិសុ ពីទេសុ សទេច ទេត្វ, ទេត្វបិ ការេយ សោាឆត្វា កម្មំ កាតព្ពំ។ ឯចញ្ញាកតំ ឋ្ឋកម(ត កតំ ហោតិ។ ឰ្ញយិតា តទេយត ឌ្វីសុ តនីសុ, ឌាតស្សទេសុ ច ឯកកម្មូបនិទ្ធិ ទេចនិតព្ពា។ អយំ បត តទេយា ឧល្លសីមាយហាសីមាតយ្យិ លព្ភតេច។ សទេច សេតុ តនីលក្ខណដ្ឋានំ ឋុសិត្វា ឋិតោ, ឋ្ឋកុទេក្ខបសីមាបិ សោាឆតព្ពា។

សីមាតយេច ទេកត្តំ, ទេហាសង្ឃំ ចិតា កតោ;

ចិជិត្វា ឯកកម្មស្ស, សីមតោ ឰ្ញតយាជិសោ។

ឯកសីមំ ទ្វិសីមំ វា, តិសីមំ ចតុសីមកំ;

ឯកកម្មំ សិយា តស្ស, កោបិ បរិសតោ សិយាតិ។

អយំ បនេត្ថ ចិនេសនេសា – គតិឃំ កនេទាត្តាតំ ក្ខេក្យុនេក្លបនេតា ពាហិ ទ្ក្លាឌិនេសប្ពុនេត្តា អប្បយាលំា៍ កាទេយ កនេទាត្តាតំ គតិឃំ នេសប្ពុត្តនេទ្ក្លូស្ស ក្ខេក្យុនេក្លបនេតា ពាហិ ធិតាកិក្លូ អប្បយាលំា, តនេតា ឲ្ខុនេំ បយាលំា៍ ពាទ្ឋឹយាឃ នេសប្ពុត្តនេទ្ក្លូស្ស ពាទ្ឋឹយាឃ ធិតាកិក្លូ បយាលាត្តិ ទេចឌិតព្ពាំ, នេតានេគច ចុត្តំ "ឹសិយំ នេសានេឆត្វា កមុំ កាតព្ពា"ត្តិ៍ "នេសនេច បគ នេសតុ ចា នេសតុបាីកា ចា ពាហិតីនេទ បតិដ្ឋិតា កមុំ កាតុំ គ ចដ្ឋតី"តិ ចចគយ្យិ បានេទាហាឌិស្ បិឃ នេកលឹយានេសាឆគនេយច កាតព្ពាត្តិ នេសានេឆតិ, ឌិមំនិតព្ពាំ៍ អតិចុដ្ឋិកានេល បគាតិ ឲុត្តុ អតិចុដ្ឋិ គាយ ឃធា ធាតុយានិកាឃាតិ ទេចឌិតព្ពា, តស្មា ចតុយានំ អតិចុដ្ឋិនេឃច នេសនេច ទេហាតិ, នេសត្តោបិ ឲ្ខុនេឈគ ឲ្ខុត្តុនេដាកានេសា គឌិ ឲចា៍ អឆ ឲកិស្សាបិ អតិចុដ្ឋិឃា ឲ្ខុនេឈា ចតុយានំ តិដ្ឋតិ, នេសត្ថតិ ចា, ពាហិតីនេទ បតិដ្ឋិតឲ្ខុនេឈគ ឲ្ខុត្តុនេដាកានេសា នេសត្តោបិ គឌិ ឲចា៍ គឌិ ឲ្ខុត្តុទិត្វា នេសត្ថគដ្ឋាគនេតា បដ្ឋាឃាតិ តនេយច ចា គឌិ អត្ថា ចា អបុត្តា ចា បនេឆនំ អត្តនេគា បចត្តចនេយគ គឌិលក្លាលាប្បត្តិ ឲ្ខុត្តុទិត្វា នេសត្ថគដ្ឋាគនេតា បដ្ឋាឃ ចដ្ឋតិ៍ កាយគិកាយឹយំ ឲ្ខុត្តុទិត្វាតិ ចតុយានេសប្បចត្តិ នេសត្តាឃ ចុត្តំ៍ "អកាយគបនេឆតិ តឆេហ្ កាតបដ្ឋាកាតំ កាតុំ អនេសក្កនេលាឃ្យនេកា"តិ លិពិតំ៍ ឃំ បគ អត្ថកាដ្ឋកធាឃំ ចុត្តំ, តំ គ កនេហាតព្ពំ៍ កស្មា? គឌិឃម្បិ តំនេឆានេសប្បនេសក្កនេតា៍ តិបុនេសកាឌិតិ ឲុត្តុ អាឌិ-នេសឌ្ឋគ កាយលុប្បលិឌិគិបិ នេសក្កុំ កដ្ឋត្តិ ៍ នេសត្តោបិ អដាតស្សនេទា ទេហាតិ, កាយឹយានេសត្ថ្យនេយច កដ្ឋតីតិ នេឃហិ កតំ, នេតានំ កាយឹយានេសត្ថ្យចា, នេសយត្តនេតា តីនេទដ្ឋកានេយហិ នេន កតំ, នេសត្ថកាយនេសត្ថ្យចា, អនេត្តាហិ កាយនេលនេទត្តហិ អនេសប្ពុត្តដ្ឋាតំ នេន, ចិនំកាយឹយានេសត្ថ្យចា កដ្ឋតីតិ អនេត្វា៍

៣៦ប៉៍នំនេសដ្ឋចិនេដបាតិ ត្តបិតា អាវនេសត្ថុ ឌឹនេបតិ, នេតាគ បនេឆនេសប្បិត្តា ត្តលឆ នេសប្ពុនេឆាតិ ឌឹនេបតិ៍ នេសា បគ ចដ្ឋនេត្តា ឹយានេសក្កនំ កនេទាតីតិ ពាទ្ឋឹយដ្ឋាគប្បនេចនេសគចនេយគ "ឲកានេសពាទ្ឋឹយា"តិ ចត្តព្ពនេតា នេសក្កនេទដានេសា ទេហាតិ៍ គ, កិក្លូនេច, ឹយាឃ ឹយា នេសប្បិត្តិតព្ពាតិ ឲុត្តុ "បឆយំ ពាទ្ឋឹយាឃ បដ្ឋា អត្តគា ពាត្តិតព្ពាឹយា គ នេសប្បិត្តិតព្ពា"តិ ឲនេក អឌិប្បាឃំ នំចណ្ណាឃត្តិ៍ បឆយំ នេសប្បុតាឹយាឃំ នេសប្ពុនេឆាកាចនេតា ត្វាឌិប្បានេឃា អនេត្តាតូនេលាគ ឃុត្តិ, តស្មា បដ្ឋា ពាត្តិតព្ពាឹយាឃ បឆយំ ពាទ្ឋឹយា គ នេសប្បិត្តិតព្ពា៍ នេកល់ ចា ឲកានេសនេតា ចា គិមិត្តាតំ អនេត្តាកានេលាគ បឆយំ ពាទ្ឋឹយាឃ ឹយត្តទិនេក អកិនេត្តត្វា នេសប្ពុត្តនេតា ហិ នេសប្បិត្តិ គាយ, បនេទនំ ពាទ្ឋឹយំ នេកល់ ចា ឲកានេសនេតា ចា គិមិត្តាតំ អនេត្តាកានេលាគ អនេត្តាតូនេទតិ គាយ, នេតានេគចាហ "ឹសិយំ នេសប្បុត្តនេត្តត ឹយត្តទិកំ ឆនេបត្វា"តិអាឌិ៍ តស្សនេត្វា – បឆយំ ពាទ្ឋឹយាឃ ឹយត្តទិកំ បដ្ឋា ពាត្តិតព្ពាឹយាឃ គិមិត្តកុតំ ឆនេបត្វា បដ្ឋា ឹយំ នេសប្បុត្តិតុត្តិ៍ ត្តយា នេច្វបិ ចិបត្តិនេយា កិក្លូកិក្លូឹយាតំ អត្ថាឃត្តា គ នេសប្ពុចត្តិ៍ នេសា បគ ចដ្ឋនេត្តា ឹយានេសក្កនំ កនេទាតីតិ ឲុត្តុ នេកចល់ ឹយានេសក្កនេយច កនេទាតិ៍ តស្មិំ កាតកប្បុតិ គ កុប្បត្តីតិ នេកាឌិ, តំ គឃុត្តំ នេសាតាបានេទាហនេលាគឹយានេសាឆគាតំ ចុត្តព្ពា៍ ត្តដំ នេសត្តំ ស្ពុដ្ឋ ចិធានេទត្វា កទ្យុនេល បឃិនុបាឃិត្វា កនេហាតព្ពយុត្តកំ កនេហាតព្ពំ, ត្តតានេំ លនេទ្ឋតព្ពា៍

ក្ខនេបានេសចនេគដាឌិកធាចណ្ណគា

៣៦ដ៍ "នេទ្វនេយ , កិក្លូនេច, ក្ខនេបានេសចា"តិ តដា នេសាយក្តិក្ខនេបានេសចស្ស អគត្ថព្ពាតព្វា ចុត្តំ៍ នេសាយក្តិក្ខនេបានេសចស្ស បុត្តាកិនេច្ឆ "អដ្ឋនេបានេសចា នេសាយក្តិ"តិ ចត្តព្ពាំ, គ ន កប្បុធាធាឃ គកចតា បនេឃានេកា ឆស្សិនេតា, បាត្យាត្តគឃនេតា អដ្ឋកធាចទិនេឃហិ ក្ខុឌ្ឋិនិតព្ពាក្កនេយា ឆស្សិនេតា៍ តធា បដ្ចាត្តុ បាតិនេយាក្លូឌ្ឋនេសាតំ ក្ខនេឌ្ឋនេសក្កនេយា និនេឌ្ឋាតិ ទេចឌិតព្ពាំ៍ តនេឃា ចា នេទ្វ ចា បាតិនេយាក្លូក្ខុឌ្ឋិនេសត្តិ, អឆនេយុគ នេសយក្តិ គាយ ទេហាតីតិ ឲុត្តុ

កាមំ សង្ឃស្ស សាមគ្គី នាម ហោតិ វគ្គកថាយ យថាកម្មំ សាមគ្គីវវត្ថានតោ។ តថាបិ វគ្គបដិបក្ខភាវេន សមគ្គំ, សមគ្គបដិបក្ខភាវេន ច វគ្គំ នាម កតំ។ អាវេណិកតោ វា គណកម្មាទិសម្ភវតោ, តស្ស ច សមគ្គវគ្គភាវសម្ភវតោ វុត្តន្តិ វេទិតព្ពំ។ ធម្មេន វគ្គន្តិ ឧត្ត បរិសុទ្ធិការណំ ធម្មិកំ, សង្ឃស្សេវ ឆន្ទាគមនំ, ន គណស្សាតិ កត្វា វគ្គំ នាម ហោតិ។ “ឯកវារំ កតំ សុកតំ, អាបត្តិ បន អាបជ្ជតិ, បុន កាតុំ ន លព្ភតី”តិ វទន្តិ។ “បញ្ចសុ ឯកស្ស ឆន្ទំ អាហរិត្វា ចតូហិ បាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសិតុំ វដ្ដតី”តិ វទន្តិ, តំ យុត្តំ, ឆន្ទហារកោ ភិក្ខុ សន្តិកំ បត្តោ តេន សង្ឃោ បហោតិ, តស្មា ឆន្ទោ សង្ឃប្បត្តោ ហោតីតិ កត្វា វុត្តំ។

បាតិមោក្ខុទ្ទេសកថាវណ្ណនា

១៣៤។ មាតិកដ្ឋកថាយំ (កង្ខា។ អដ្ឋ។ និទានវណ្ណនា) “សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ…បេ… អាវិកតា ហិស្ស ផាសុ ហោតិ, តត្ថាយស្មន្តេ បុច្ឆាមិ…បេ… តស្មា តុណ្ហី ឯវមេតំ ធារយាមី’តិ វត្វា ‘ឧទ្ទិដ្ឋំ ខោ អាយស្មន្តោ និទាន’ន្តិអាទិនា នយេន អវសេសេ សុតេន សាវិតេ ឧទ្ទិដ្ឋំ ហោតី”តិ វុត្តត្តា “ឯវមេតំ ធារយាមីតិ សុតា ខោ បនាយស្មន្តេហី”តិ ឯត្ថ “ធារយាមី”តិ វត្វា “ឧទ្ទិដ្ឋំ ខោ អាយស្មន្តោ និទាន”ន្តិ វទតិ សង្ខិត្តន្តិ គហេតព្ពំ, តេនេវ ឧទ្ទេសបេយ្យាលវសេន លិខិតំ។ ឥធ មាតិកដ្ឋកថាយម្បិ “អាវិកតា ហិស្ស ផាសុ ហោតិ, តត្ថាយស្មន្តេ”តិ ឯត្ថាបិ “បរិសុទ្ធា ឯត្ថ អាយស្មន្តោ និទាន”ន្តិ វទតិ សង្ខិត្តន្តិ គហេតព្ពន្តិ ឯកេ។ កេចិ “អវិវទមានេហិ និក្ខិត្ត’ន្តិ វុត្តេ និទានុទ្ទេសោ និដ្ឋិតោ នាម ហោតិ, តស្មា អនាវិកតេ អាបត្តិ អាបជ្ជតី”តិ វទន្តិ, តំ ន យុត្តំ។ កស្មា? “និទានំ ឧទ្ទិសិត្វា”តិ និដ្ឋានវចនេន ហិ និទានស្ស និដ្ឋិតភាវោ វុត្តោ, និទានាវសានេ ច អាបត្តិ វុត្តាតិ។ “សរភញ្ញំ នាម សរេន ភណន”ន្តិ លិខិតំ។ សជ្ឈាយំ អធិដ្ឋហិត្វាតិ “សជ្ឈាយំ ករោមី”តិ ចិត្តំ ឧប្បាទេត្វា។ “អាបុច្ឆាមីតិ វុត្តមត្តេន កាតុំ វដ្ដតី”តិ វទន្តិ។ តំ តុណ្ហីភាវេ យុជ្ជតិ។ “អថាបិ លិខាទិនា អភិក្កន្តោ វាទេតិ, តំ ន បមាណ”ន្តិ វទន្តិ។ ឯសេវ នយោតិ កថេន្តោ យទិ វិច្ឆិន្ទតិ, បុន អាបុច្ឆិតព្ពន្តិ។

អធម្មកម្មបដិក្កោសនាទិកថាវណ្ណនា

១៣៥។ “តេហិ អនុបទ្ទវត្ថាយា”តិ សង្ឃោ សង្ឃស្ស កម្មំ ន ករោតិ, អញ្ញោបិ ឧបទ្ទវោ ពហុតំ ហោតិ, តស្មា វុត្តំ។

បាតិមោក្ខុទ្ទេសកអជ្ឈេសនាទិកថាវណ្ណនា

១៣៦។ “ថេរាធិកំ បាតិមោក្ខ”ន្តិ វត្វាបិ បច្ឆា អធិសេន “យោ តត្ថ ព្យត្តោ បដិពលោ, តស្សាធេយ្យ”ន្តិ វុត្តត្តា “ភន្តេ”តិ វចនំ ថេរស្សាបិ អត្ថីតិ សិទ្ធំ ហោតិ។ “កដ្ឋាវុសោ សង្ខិត្តេន វា វិត្ថារេន វា”តិ វចនតោ អសតិបិ អត្តនោ ថាមំ បមាណន្តិ សិទ្ធំ ហោតិ។

ទិសំគមិកាទិវត្ថុកថាវណ្ណនា

᪑᪙᪖. “ᩈᨻ᩠ᨻᩔ ᩈᩘ᩠ᨥᩔ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᨸ᩠ᨸᩈᩩᨲᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥ ᨸᩣᨮᩮᩣ. “ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩔᩅᨶᩮ ᩈᩮᩅᨠᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮᩈᩩ”ᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ.

ᨸᩣᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨴᩣᨶᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪙᪗. ᨸᩣᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨴᩮᨳᩣᨲᩥ “ᩈᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮᩣ ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᩮᨲᩥ, ᩈᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᨿᩩᩈᩣᩁᩮᨶ ᩏᨷᩮᩣᩈᨳᩴ ᩈᨾ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᨶ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ. ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨠᩣᩁᨱᩴ? ᩈᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᨿᩩᩈᩣᩁᩮᨶ ᩏᨷᩮᩣᩈᨳᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩋᨠᩥᩁᩥᨿᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ. “ᨸᩣᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨴᩮᨳᩣ”ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨸᨶ ᨠᩥᩁᩥᨿᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᨿᩩᩈᩣᩁᩮᨶ ᨸᩣᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨴᩮᨿ ᨴᩥᩔᨲᩥ, ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ. ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩣ ᩉᩥ ᨲᩮ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩣ ᨶᩣᨾ. ᨲᨲ᩠ᨳ “ᨴᩮᨳᩣ”ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨠᩣᩁᨱᩴ ᨻᩩᨲ᩠ᨲᩴ. “ᩉᩁᩣ”ᨲᩥ ᨧ “ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩉᩦ”ᨲᩥ ᨧ ᩉᩣᩁᨠᩔ ᩋᨶᩣᩁᩮᩣᨧᨶᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩮᩣᨸᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨻᩩᨲ᩠ᨲᩴ. ᩑᩅᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᨿᩣ ᨨᨶ᩠ᨴᩣᨶᩮᨸᩥ. ᨲᨲ᩠ᨳ “ᨴᩮᨳᩣ”ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨴᩥᨲ᩠ᨲᩈᩣᨿᨣ᩠ᨣᩦᨷᨶᨶᩴ, ᩈᩮᩈᩴ ᨻᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶ, ᩑᩅᩴ ᩈᨸᨲᩥᩔᩮᨲ᩠ᩅᩮᩅ ᨶᩮᩣᨲᩥ. ᩋᨳ ᩅᩣ ᨷᨮᨾᩴ ᩈᨾᨣ᩠ᨣᨲᩣᨲᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ, ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᨷᨶ᩠ᨵᩣ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣᨲᩢ᩠ᨮᨲᩣᨲᩴ, ᨲᨲᩥᨿᩴ ᨨᨶ᩠ᨴᩉᩣᩁᨠᩔ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᨾᩮᩣᨧᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨻᩩᨲ᩠ᨲᩴ. ᨮᩣᨶᨿᨲ᩠ᨲᩮᩣᨸᩥ “ᩈᨬ᩠ᨧᩥᨧ᩠ᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨠ᩠ᨠᨾᨲᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᩈᨬ᩠ᨧᩮ ᩈᨾᨿᩮ ᨣ᩠ᨣᩮ ᩑᩅ ᨨᨶ᩠ᨴᨸᩣᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨴᩣᨶᩴ ᩁᩩᩉᨲᩥ, ᨶᩣᩈᨾᨿᩮ ᨣ᩠ᨣᩮᨲᩥ ᩈᩥᨴ᩠ᨵᩴ. “ᩈᨬ᩠ᨧᩥᨧ᩠ᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩣᨶᩥᨲ᩠ᨲᨠᩮᩣ ᨷᨭᩥᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, ᩋᩣᩉᨭᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨸᩣᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᨮᩣᨶᩥᨲ᩠ᨲᨠᩣᨴᩦᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᨨᨶ᩠ᨴᨸᩣᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨴᩣᨶᩴ ᩁᩩᩉᨲᩦᨲᩥ ᩈᩥᨴ᩠ᨵᩴ, ᨲᨬ᩠ᨧ ᨡᩮᩣ ᨷᨠᨲᨲ᩠ᨲᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿ, ᨶᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣᨲᩥ ᨲᩮᨠ᩠ᨠᩣ. ᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᨿᩮᩃᩮᩣᨧᩔ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩮ ᨶ ᨿᩣᨲᩥ, ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨧ, ᩋᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩮ ᨿᩣᨲᩥ ᨧ, ᩋᨶᩣᨷᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩑᨠᩮ. ᨴᩦᨥᩋᩣᩃᩈᨾ᩠ᨷᩃᩥᨠᩣ ᨶᩣᨾ ᨸᩣᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩈᨾ᩠ᨷᩃᩥᨠᩣ ᨶᩣᨾ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩁᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨻᨩ᩠ᨫᨲᩥ, ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᨧ ᩈᨾ᩠ᨷᩃᩥᨠᩮᨶᩣᨲᩥ ᨠᩮᨧᩥ. ᩈᨾ᩠ᨷᩃᩥᨠᩣ ᨸᩣᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩈᨸᨲᩥᩔᩮᨲ᩠ᩅᩮᩅ. ᩑᩅᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩮ ᨴᩥᩈᩮᩈᨶᩴ ᨶᩥᩁᨲ᩠ᨳᨠᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ. ᨴᩦᨥᩋᩣᩃᩈᨾ᩠ᨷᩃᩥᨠᩣ ᨻᨴ᩠ᨵᩣᨧ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩁᩮᨶᩮᩅ ᩑᩅ ᩈᨾ᩠ᨻᩮᩣᨩᨶᨲ᩠ᨳᩣ. ᨿᨳᩣ ᩈᩣ ᨶ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᨲᨳᩣ ᩈᩣᨸᩥ ᨶ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩦᨲᩥ ᨠᩥᩁ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᩣ.

ᨨᨶ᩠ᨴᨴᩣᨶᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪙᪘-᪙. “ᨨᨶ᩠ᨴᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩩᨯ᩠ᨰᩈᩦᨾᩴ ᩅᩤ ᩈᩦᨾᨶ᩠ᨲᩁᩥᨠᩴ ᩅᩤ ᨻᩉᩥᩈᩦᨾᩴ ᩅᩤ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣ ᨠᩥᨧ᩠ᨧ ᨠᨾ᩠ᨾᩮ ᨶ ᨠᩮᩣᨷᩮᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨣᨾᩥᨠᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨨᨶ᩠ᨴᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩩᨯ᩠ᨰᩈᩦᨾᩴ ᨻᩉᩥᨴ᩠ᨵᩣ ᨷᩩᨶ ᩅᩥᩉᩣᩁᩈᩦᨾᩴ ᨻᩉᩥᨴ᩠ᨵᩣ ᨣᨲᩮᨶᩣᨷᩥ ᨨᨶ᩠ᨴᩴ ᨶ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ. “ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩑᨠᩈᨶ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩣᩉᨭᩩᩃᩮᩈᩩ ᩉᨲ᩠ᨳᨷᩣᩈᨠᩮᩣᨲᩮᩣᨿᩩ ᨶ ᨧᨭᨲᩦᨲᩥ ᩈᩥᨴ᩠ᨵᩴ. ᨴᩥᩔᩦᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨻᩉᩥᩈᩦᨾᩴ. ᨲᩔ ᩈᨾᩩᨲᩥᨴᩣᨶᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨲᩥᨷᩥ ᨧᨭᨲᩦᨲᩥ ᩋᩁᩮᩣᨣ᩠ᨣᩣ. ᩋᩣᩈᨶ᩠ᨶᩮᨶ ᩈᩉ ᨮᩣᨶᨠ᩠ᨡᩥ ᩋᩁᩮᩣᨣ᩠ᨣᩣ. ᨷᨠ᩠ᨠᩩᩁᩮᩣᨿᩣᨷᩦᨲᩥ ᩋᨷᩥ-ᩈᨭ᩠ᨮᩣ ᨧᩣᨲᩩᨯ᩠ᨰᩥᩈᩥᩴ ᩈᨾ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᨲᩮᨶ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨿᩉᩣᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ “ᨿᨴᩥ ᨶᩮᩣ ᩑᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ. “ᩋᨩ᩠ᨩ ᨾᩮ ᨷᩅᩤᩁᨱᩣ ᨷᨠ᩠ᨠᩩᩁᩮᩣᨿᩣ”ᨲᩥ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩈᨴᩣ ᨶ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ, ᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣᨲᩥ ᩑᨠᩮ.

ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨷᨭᩥᨠᨾ᩠ᨾᩅᩥᨵᩥᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪙᪙-᪑᪗᪐. ᨷᨭᩥᨴᩮᩈᩮᨿ᩠ᨿᩦᨲᩥ ᨿᩣᨿ ᨠᩣᨿᨧᩥ ᨶᩣᩈᩣᨿ ᨴᩩᩁᩮᨲ᩠ᨲ ᨴᩮᩈᨶᩣ ᨧ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩮᩉᩣ ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩥᩅᩮᨿᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣᨴᩥᨠᩮᩈᩩ ᨴᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨿᩣ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨠᩮᨧᩥ. ᨧᩮᨿᨲᩥᨠᩮᨶ “ᩋᩉᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩑᨠᩥᩔᩣ ᨳᩩᩃ᩠ᩃᨧ᩠ᨧᨿᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨧᩮᨿᨲᩥᨠᩮᩣ, ᨿᨴᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩮᨾᨲᩥᨠᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨲᨴᩣ ᨲᩴ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨷᨭᩥᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ

ຈຕ຺ຕ຺ຖໍ ໆຈໍ ກເຕ ຍາຈ ຕິເຕ຺ຖຍທິເກາ ຕ ໂຫຕິ, ຕາຈ ສກາກາປຕ຺ຕິ ປຏິກ຺ກເຫຕຸໍ ຕ ລພຕິ, ອເຕ຺ຖສຕ຺ຕາ ກຍາຕ່ ປຣິສຸເຕ຺ຘາ ຕາຍ ໂຫຕີ

ປຸຕ ຕິເຕ຺ຖຍທິເກາ ຫຸຕ຺ຕາ ເຕເສຕ຺ຕໍ ຕ ຈາຕິ ເຕຈ ປຽຕ຺ຕຍໍ ຕ ອຕ຺ຕກຈາຍໍ ອຕ຺ຕິ, ເຕທິເຕ ປຕ ເຕາເສາ ຕຕ຺ຕິຕິ ຕຈາ ຕ຺ຕເຕາຕ຺ຕຸທີຕ຺ຕາ

ຕໍ ອາປຕ຺ຕິ ປຕິກຣິສ຺ສາຍີຕິ ໆຕ຺ຕ ຈ ສກລສເຕ຺ຕ ສກາກາປຕ຺ຕິ ອາປເຕ຺ຕ, ເຈຍທິເກ ຈ ຕຈາ ຈ "ສເຕ຺ຕາ ສເຕ຺ຕາ ສກາກາປຕ຺ຕິ ອາປຕ຺ຕິຕ຺ຕາ ຍຕາ

ສຸທ຺ທິ ປສ຺ສິສ຺ສຕີ"ຕິ, "ຕຕາ ຕສ຺ສ ສຕ຺ຕິເກ ຕໍ ອາປຕ຺ຕິ ປຕິກຣິສ຺ສຕີ'ຕິ ຈຕ຺ຕາ 'ຕ຺ຕເປິສຕໍ ກາຕຸໍ ລພຕີ"ຕິ ຈ ລິຕິຕໍ

ອຕາປຕ຺ຕິປຕ຺ຕຣສກາທິກຈາຈຫ຺ຫຕາ

໑໔໗-໘ "ອຕ຺ຕເຕ຺ຕາ"ຕິ ປຸຕ຺ຕຈາເຣ, "ອຈເຕ຺ຕາ"ຕິ ປຕ຺ຕາຈາເຣ ປິເຕາ ສີຍໍ ຫຸກ຺ກເຕ຺ຕ ຈາ ຫຸກ຺ກຍເຕ຺ຕ ຈາ ປສ຺ສຕ຺ຕິ ຕຍຸສຕ຺ຕິເຕາ ປຕ ອຕ຺ຕາເຣຕາຕ

ໂຫຕ຺ຕິ "ເຈຍທິກປຕ຺ຕຣສກໍ ຕ຺ຕຕ຺ຕາຕເຍຈາ"ຕິ ປິເຕາ

ສີເຍາກ຺ກຕ຺ຕິກເປຍ຺ຍາລກຈາຈຫ຺ຫຕາ

໑໔໙ "ຕ ອກາຍາ ທາຕ຺ຕາ"ຕິຈຈຕເຕາ ຕ຺ຕຕ຺ຕາຍ ສຕິ ທາຕ຺ຕາຕິ ສິທ຺ທໍ

ລິຕ຺ຕາທິເສສ຺ສຕກຈາຈຫ຺ຫຕາ

໑໕໐ ຕາກິຈິຕເຣຕ຺ຕີຕິ ໆຕ຺ຕ ລທ຺ທິຕາຕາສໍຈາສກາ ກິເຣ ເຕ ກຍຸຕາຕາສໍຈາສກຕິຍາທີທີ ປຕິຕິສ຺ສທ຺ຖາເຣປຕ຺ຕາ ຕສ຺ສ ຫຸສາເຣາກຍໍ ກາຕຕ຺ຕໍ

ໆຈຕິຍາກເຕ ເຕາຕ ສທ຺ທິ ຕ຺ຕເປິສຕໍ ກາຕໍ ຈຕຸຕິ ຕ຺ຕຕເຣຕ ລທ຺ທິຕິສ຺ສທ຺ຖຕຍເຕ຺ຕຕ ກາຕຸຕ຺ຕິ ຕຸຕ຺ຕໍ ອາປຕ຺ຕິຍາ ອເຕສ຺ເຕ ອປຸປຕິກເຍຸ ຕ຺ຕຕ຺ຕຕ຺ຕກຕາ

ທິທີຍາ ອປຸປຕິຕິສ຺ເຕ຺ຕ ຕ຺ຕຕ຺ຕຕ຺ຕກຕາ ຂາຕິຕ຺ຕາ ເຕາຕ ສທ຺ທິ ກເຣາຕ຺ຕສ຺ສ ປິຈິຕ຺ຕີຍໍ, ຕສ຺ສາ ຕ຺ຕເຍ ຕ຺ຕຕ຺ຕຕາຕຸຈຕ຺ຕກາຕິ ເຈຕິຕເຕ຺ຕາຕິ ໆເກາ

ຕກຕ຺ຕຕ຺ຕາກຕ຺ຕຕາຈາເຣກຈາຈຫ຺ຫຕາ

໑໕໑ ຕ ກຕ຺ຕເຕ຺ຕາຕິ ກິ ສຕ຺ທາຍ? "ອຕ຺ຕຕ຺ຕ ສເຕ຺ຕຕາ"ຕິ ຈຈຕເຕາ ຍສ຺ສິ ຈິຫາເຣ ສຕໍ ກິລ຺ລ ຈິຫເຣຕ຺ຕິ, ເຕ ສເຕ຺ຕ ເກຕຈິເທຈ ກເຣາຕິເຍຕ ທສ

ທສ ຫຸຕ຺ຕາ ຈິສຸ ຈິສຸ ຕາຕາຕ຺ຕທກຸເກ຺ຕປສີຍາຕິສຸ ທຕ຺ຕາ ຕ຺ຕເປິສຕໍ ກາຕໍ ລພຕ຺ຕິ ຕຈກຍຸສາລິທິກາ ຕາຕາສີຍາເຣກາທິ ຕ຺ຕເປິສຈາທິຕ຺ຕາຕຕ຺ຕໍ

ສີຍາປິ ຕທີປິ ຕ ກຕ຺ຕຕ຺ຕາ ກຣຸກໍ ປິຕິເຍາກ຺ກເຕ຺ຕສໍ ຈິສ຺ສຕ຺ຕິຕ຺ຕາ ລຫຸກສ຺ສ ອກຕ຺ຕຕ຺ຕຕ຺ຕາ "ອຕ຺ຕຕ຺ຕ ສເຕ຺ຕຕາ"ຕິ ຈຈຕໍ ສາເທຕິ ຕຕ຺ຕ "ຍສ຺ສິ

ອາຈາເຣ ຕ຺ຕເປິສຈກາເຣກາ ...ເປ... ອກຕ຺ຕາ ຕ ກຕ຺ຕເຕ຺ຕາ"ຕິ ຈຈຕເຕາ ຈິສ຺ສທ຺ທາເຣປິສຈາປິ ອາຈາສາ ກຕ຺ຕ ຈຕຸຕີຕິ ສິທ຺ທໍ "ຕເຕາ

ປຣິສຸທ຺ທິຕ຺ຕເປິສຈກເຣາຕ຺ຕ ຈິສ຺ສທ຺ທາເຣປິສຈາ ກຕ຺ຕ ຈຕຸຕິ, ຕລຸສີຍໍ ຈາ ປຈິສິຕຸຕ຺ຕິ ອປເຣ ຈທຕ຺ຕີ"ຕິ ຕຸຕ຺ຕໍ ຕ຺ຕຍິກາ ເຕຈ ຕ຺ຕເປິສຈຕ຺ຕາເຣຍາຕິ

"ອຕ຺ຕເຕາ ຕ຺ຕເປິສຈຕ຺ຕາເຣຍາ"ຕິ ລິຕິຕໍ

វជ្ជនីយបុគ្គលសន្ទស្សនកថាវណ្ណនា

១៨៣. “អត្ថិ យំ វត្ថុ អញ្ញាតកស្ស និសិន្នបរិសាយ កលហាទិករណេន នាហំ ករិស្សាមី”តិ ចិត្តំ ឧប្បាទេត្វា និសីទិតុំ វដ្ដតិ. អញ្ញាកេឡ តស្ស និសិន្នបរិសាយ អាបត្តិ នត្ថីតិ ឯកេ. “ន ច, ភិក្ខវេ, អនុបោសថេ ឧបោសថោ កាតព្ពោ អញ្ញត្រ សង្ឃសាមគ្គិយា”តិ (មហាវ. ១៨៣) វចនតោ សាមគ្គីទិវសោ អនុបោសថទិវសោតិ អត្ថតោ វុត្តំ វិយ ទិស្សតិ. “សមគ្គេហិ, ភិក្ខវេ, ឧបោសថោ”តិ វុត្តវចនវសេន វុត្តំ, អញ្ញថា បរិវារបាឡិយា វិរុជ្ឈតីតិ អាចរិយា. ចាតុទ្ទសិយំ, បន្នរសិយំ វា ចេ សង្ឃោ សមគ្គោ ហោតិ, “អជ្ជុបោសថោ សាមគ្គី”តិ អវត្វា បកតិតិថិវារេនេវ កត្តព្ពន្តិ ទស្សនត្ថំ មហាវេនកា កថាតិ. សោ ទោសោ. អញ្ញថា មហាវុត្តទោសេ ចេ សាមគ្គី ហោតិ, តត្ថ ឧបោសថំ អកត្វា អនុបោសថទិវសេ ឯវ សាមគ្គីឧបោសថោ កាតព្ពោតិ អាបជ្ជតិ. អញ្ញថា បុព្ពេ បដិនិទ្ទិដ្ឋា ទ្វេភាគី បដិសេធតិកិច្ចំ នត្ថិ. “ន, ភិក្ខវេ, ទេវសិកំ បាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសិតព្ព”ន្តិ (មហាវ. ១៥៩) បុព្ពេ ហិ វុត្តំ. អថ វា “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, ឧបោសថេ បាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសិតុ”ន្តិ បុព្ពេ វុត្តត្តា “សកិំ បក្ខស្ស ចាតុទ្ទសេ វា បន្នរសេ វា”តិ ច “សមគ្គានំ, ភិក្ខវេ, ឧបោសថោ”តិ (មហាវ. ១៣៨) ច បច្ឆា វុត្តត្តា នវោ អញ្ញស្មិំ ទិវសេ ឧបោសថោ ន កាតព្ពោតិ អត្ថតោ អាបន្នំ អតិដ្ឋំ, សតិ សង្ឃសាមគ្គិយា អញ្ញា ទិវសោ បកតិវសេន អនុបោសថោបិ ឧបោសថទិវសោ នាម ហោតីតិ ទស្សនវសេន និទានតោ បដ្ឋាយ ឯវំ វេនកា កថាតិ វេទិតព្ពំ.

ឧបោសថក្ខន្ធកវណ្ណនា និដ្ឋិតា.

៣. វស្សូបនាយិកក្ខន្ធកវណ្ណនា

វស្សូបនាយិកានុជាននកថាវណ្ណនា

១៨៤. មហាអដ្ឋកថាយម្បិ “វស្សានេ វស្សន្តិ”តិ បាឡិ, ទីបវាសិតោ “វស្សានេ វស្សន្តិ”តិ បឋន្តិ កិរ. “កតិ នុ ខោ វស្សូបនាយិកា”តិ ចិត្តាយំ “កិំ និយិត្ត”ន្តិ វុត្តេ “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, វស្សំ ឧបគន្តុ”ន្តិ យំ វស្សូបគមនំ វុត្តំ, តំ “ទ្វេមេ ភិក្ខវេ វស្សូបនាយិកា”តិ វត្វា ឧបគន្តព្ពំ វស្សានស្ស វា វត្តព្ពោ. តត្ថ បុរិមំ ភិក្ខវេ, បច្ឆិមំ ភិក្ខវេ, បច្ឆិមំ ភិក្ខវេ កាលំ ភិក្ខវេ ឧបគន្តព្ពំ ភិក្ខវេ. ភិក្ខុ តំ ចិត្តា អហោសិ.

វស្សានេចារិកាបដិក្ខេបាទិកថាវណ្ណនា

១៨៥. អនុបគ្គាយសេន វា អញ្ញត្រ អគ្គិយា វដ្ដាបនេន វា អាបត្តិ ទេវិតព្ពាតិ ឯត្ថ បនេត្ថ តាន ទេវា សត្តាហំ អនាគតាយ បវារណាយ បក្កមតិ. “អាកង្ខមានោ វា សោ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ តំ អាវាសំ ន វា អាកង្ខមានោ, តស្ស, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនោ បុរិមិកា ច បញ្ញាយតិ, បដិស្សវេ ច អនាបត្តី”តិ វចនតោ ឋត្វា អន្តរាយ វុត្តត្តំ ទេវិតព្ពំ. តថា ហិ “សោ តទហេវ អកតសត្ថោ បក្កមតិ, អកតសត្ថោ បក្កមតិ, តស្ស, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនោ បុរិមិកា ន ច បញ្ញាយតិ, បដិស្សវេ ច អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ (មហាវ. ២០៧) វុត្តំ.

## សត្តាហករណីយានុជាននកថាវណ្ណនា

១៨៧-៨. ទុតិយំ បន “សោ ចេ សត្តាហំ ពហិទ្ធា វីតិនាមេតិ, តស្ស, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនោ បុរិមិកា ច ន បញ្ញាយតិ, បដិស្សវេ ច អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ វចនតោ សត្តាហតោ បរំ វេទិតព្វំ. តថា ហិ “សោ ចេ សត្តាហំ អន្តោ សន្និវត្តំ ករោតិ, តស្ស, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុនោ បុរិមិកា ច បញ្ញាយតិ, បដិស្សវេ ច អនាបត្តី”តិ (មហាវ. ២០៧) វុត្តំ. សតិបិ ករណីយេ វស្សច្ឆេទការណាភាវេ អាបត្តិ វេទិតព្វា, តស្មា តីហិបិ ឯតានិ វចនានិ យថាសម្ភវំ យោជិតានិ វិគ្គហានិ ហោន្តិ. តីហិ បរិហីនានីតិ ញាណំ នត្ថិតាយ.

## បហិតេយេវអនុជាននកថាវណ្ណនា

១៩៩. “អនុជានាមិ ភិក្ខវេ, សត្តាហករណីយេន គន្តុំ, សត្តាហំ សន្និវត្តោ កាតព្វោ”តិ វចនតោ អន្តោវស្សេ សំហារិកការេន គន្តុំ វដ្ដតិ. តត្ថ ឆព្ពិធលក្ខណេសុបិ អាគតេ សង្ឃស្ស អាយត្តំ វិនស្សតិ. តតោ “សេនាសនានិ គន្តា”តិ ច វុត្តំ. អាគតត្ថិ អាគមនំ ការេត្វ តប្បច្ចយោ សង្ឃករណីយេន គន្តព្វំ ឯត្ថ “សេនាសនបដិសង្ខរណត្ថាយ ឯវ សង្ឃករណីយេសុ, ន អញ្ញេសូ”តិ ឆព្ពិធរិត្ថេរោ វទតិ កិរ. អដ្ឋកថាយម្បិ តំ បរំ ប្បដិរិទ្ធា “យំ កិញ្ចិ ឧបាសកានំ ការាបេស្ស សេនាសនេស្វ”តិអាទិនា សេនាសនេនេវ ទស្សិតំ, តស្មា ឧបបរិក្ខិតព្វំ.

អភិយត្តិកេន គន្តុំ ន វដ្ដតីតិ តស្ស វត្តិភេទោ ច ទុក្កដាបត្តិ ច ហោតិ, តំ “វស្សច្ឆេទោ”តិ ច វទន្តិ. អភិយត្តិកោ តាយ ហោតីតិ ឯត្ថ ឧបាសកេហិ “ឥមស្មិំ នាម ទិវសេ ទានាទីនិ ករោម, សព្ពេ សន្និបតន្តូ”តិ កតាយបិ កតិកាយ គន្តុំ វដ្ដតិ. បវារណាយ នវមិយា បដ្ឋាយ បំសុកូលិកចីវរំ បរិយេសិតុំ កាចីវរបដិវេទ ចិណ្ណំ សព្ពេសំ គន្តុំ វដ្ដតិ អនុសិក្ខន្តំ កិរិយតោ ឧបាសកេហិ សន្ទិដ្ឋា ឆវកតោ. វុត្តម្បិ ចេតំ អដ្ឋកថាយំ “ភិក្ខុសង្ឃេន វា គតិកា កតា ‘សព្ពត្ថ ភិក្ខូ គច្ឆន្តូ’តិ, ចោរាសតំ វា គតំ ឧបាសកេហិ, តត្ថ គច្ឆន្តស្ស វត្តិភេទោ នត្ថីតិ តថា ‘អនុសិក្ខន្តំ អាគច្ឆន្តូ’តិ សកិ អភិយត្តិកោបិ វដ្ដតី”តិ ច “ចីវរកាលតោ បដ្ឋាយ អភិយំ គន្ត្វា សមន្តតោ អាគតានំ សន្ទិដ្ឋា ទានតោ កាចីវរបដិវេទ ចោរេសុត្វា ករណាការេន បញ្ញាយតីតិ អបរេ”តិ វ. អាចរិយា បន ឧបេតំ ន វទន្តិ.

## អន្តរាយេអនាបត្តិវស្សច្ឆេទកថាវណ្ណនា

២០១. “សចេ ទូរំ គតោ ហោតិ, សត្តាហវារេន អរុណោ ឧដ្ឋាបេតព្វោ”តិ វចនតោ ‘យស្មិំ អន្តរាយេ សតិ វស្សច្ឆេទំ កាតុំ វដ្ដតិ, តស្មិំ អន្តរាយេ វស្សច្ឆេទយកត្វា សត្តាហករណីយេន វីតិនាមេតុំ វដ្ដតីតិ ទីបិតន្តិ អបរេ”តិ វុត្តំ. វិនយធរា បន ន ឥច្ឆន្តិ, តស្មា “សត្តាហវារេន អរុណោ ឧដ្ឋាបេតព្វោ”តិ ឥទំ តព្ពហុលានីតិនយេន វុត្តន្តិ វេទិតព្វំ. តំ សន្ធាយ “អាចរិយា បន ឯវំ ន វទន្តី”តិ វុត្តំ. កាយិកាតិ ពាហិរានិ វា. ពហិសីមាយ ជិតាតន្តិ ទេហិ មណ្ឌសីមាយ ជិតេហិបីតិ ឧបតិស្សត្ថេរោ. វស្សច្ឆេទេ អស្ស វស្សច្ឆេទស្ស. វិហារោ អញ្ញត្ថ វុដ្ឋាបេតព្វោតិ ចតុត្ថំ សន្និបតិត្វា “ឧដ្ឋិតា ច ឧដ្ឋិតា ច ការណោ ឧដ្ឋាយស្មិំ នាម បទេសេ ឧដ្ឋំ វិហារំ គត្វា វុដ្ឋាបេយ្យា”តិ

អត្ថយោជនា កាឥន្ទាត្តិ៍

ចខាឌឹរុចឃ្សបកយតកចាចណ្ណកា

១០៦៍ចនេឌត សង្ខិ៍ កាឥឃ្ស ចឃ្សនេ្ហនេឌ អតាបត្តិ៍តិ ចឃ្សនេ្ហនេឌា ត នេហាតិ៍តិ កិរ អឌិប្បានេឃា៍ សត្តុឃ្ស អចិហារេត្ថា “ឰ្ដយឃ្វិ៍ ចិហារេរ”តិ អចត្វា “ឰ្ដឆ ចឃ្សំ ង្គនេបឃឹ”តិ ឲត្តកំ ចត្តឝ្ញ៉ា៍ “សនេត្ត បត ចឃ្សំ ង្គបកត្ត្យិ ត ចដ្ឋិតិ៍តិ ‘ឰ្ដយឃ្វិ៍ ចិហារេរ ឰ្ដយំ នេឥយាស’ត្តិ ចា ‘ឰ្ដឆ ចឃ្សំ ង្គនេបឃឹ’តិ ចា ត ចដ្ឋតិ, អាលឃកេរលាយនេត្តនេតច ចដ្ឋិតិ៍តិ អឌិប្បានេឃា”តិ លិលិតំ៍ តំ បត អដ្ឋកចាឃ ចិរុឌ្ឍ្យា៍ “ឰ្ដឆ ចឃ្សំ ង្គនេបឃឹតិ តិក្លត្យិ ចត្តឝ្ញា”ត្តិ ហិ ចុត្តំ៍ អដ្ឋកចាចចតយ្យិ បុឝ្ញាបរំ ចិរុឌ្ឍ្យិ៍តិ នេច? ត, អឌិប្បាឃាខាតតនេតា៍ សនេត្តា តុចិនេឆា ជិនេតា, សត្វានេរាតិ៍ ឥត្ត ជិនេត ក្យចិកាឃ “ឰ្ដឆ ចឃ្សំ ង្គនេបឃឹ”តិ ចត្វា ចសិតឝ្ញ៉ា៍ ឰ្ដឆត្យាសត្លាឃ “អត្ថខាតាយិ, កិក្លុនេច, សនេត្ត ចឃ្សំ ង្គបកត្ត”ត្តិ ចុត្តំ, សត្វានេរិយិ្យតត សនេត្ត ក្យចិកាឃ អភាចនេតា ចឃ្សំ ង្គបកត្ត្យិ ត ចដ្ឋតិ៍ សតិ សិចិកាឃ ចា សកេក្យចិកាឃ ចា ចដ្ឋតិ, ឥឆា ចនេខបិ៍ តឹឃុ ឆានេតឃុ កិក្លុនេតា តត្តិ ចឃ្សនេ្ហនេឌ អាបត្តិ៍

បចានេរត្យត្ហា លកតិ៍តិ ឲត្វាឃំ ចិចានេលា – “អត្ថខាតាយិ, កិក្លុនេច, នេឃត ចនេខា, នេឥត កត្ត”ត្តិ ឰ្ដឌំ កិំ ចឃ្សរេក្លលត្តិ ចុត្តំ, ង្គនាហ្យ ចឃ្សនេ្ហនាបត្តិរេក្លលត្តិត្តិ? កិនេត្ហាត្ត ឃឌិ ចឃ្សរេក្លលត្តិ, “ត, កិក្លុនេច, អនេសតាសតិនេកត ចឃ្សំ ង្គបកត្តឝ្ញា”ត្តិ ឰ្ដឌំ ចិរុឌ្ឍ្យា៍ អឆ ចឃ្សនេ្ហនាបត្តិរេក្លលត្តិ ចុត្តត្តិ សិទ្ធិ ត នេសា បចានេរត្យំ លកតិ៍តិ, កា បនេតត្ត ឃុត្តិ? ឃនេតា អឃនេឃច តិចិនេឆា បចានេរត្យំ លកតិ, នេតឥនេរា៍ ចាត្យឲហិ ង្គឝ្ញាត្យហាឌិនេកា ហិ ង្គបកឥដ្ឋាតាបរិត្ហាកា លកតិ៍ បរិត្ហាកា ត លកតិ៍តិ អឃនេឃត្ត ឃុត្តិ៍ នេឃត កានេយា, ឥត្ត កនេតាបិ បចានេរត្យំ លកតិ៍តិ ឲនេកតាតិ អាចរិនេឃា៍ នេឃា ហិ បុនេត្ត “ឰ្ដឆ ចឃ្សំ ង្គនេបឃឹ”តិ ត ង្គបកនេតា, “ឰ្ដយឃ្វិ៍ ចិហារេរ”តិ ង្គបកនេតា, នេសា ច បរិត្ហនេត្វា៍ អឝ្ញ្ញាឆា ចិតា ចិហារេត នេកចលំ កាយំ សត្លាឃ “ឰ្ដឆ ចឃ្សំ ង្គនេបឃឹ”តិ ង្គបកត្តិ ចដ្ឋិតិ៍តិ៍ អាបជ្ជត្យតិ នេច? ត, “អត្ថខាតាយិ, កិក្លុនេច, ចនេខ សនេត្ត តាចាឃ ចឃ្សំ ង្គបកត្ត”ត្តិ ចចត់ ចិឃ “កានេយ ង្គបកត្ត”ត្តិ ចចតាកាចនេតា៍ ឃស្ខា “តឹឃុ ឆានេតឃុ កិក្លុនេតា តត្តិ ចឃ្សនេ្ហនេឌ អាបត្តិ៍”តិ ចចត់ ឥត្ត ចឃ្សបកយត់ អត្តិ៍តិ ឌឹនេបតិ ឥឌកានេច នេលឌាកាចា, ឥស្ខា “សនេត្ត បត ចឃ្សំ ង្គបកត្តិ ត ចដ្ឋតិ៍”តិ ក្យចិឃា អភាចកាលំ សត្លាឃ ចុត្តត្តិ សិទ្ធិ៍ តឹឃុ ឆានេតឃុ កិក្លុនេតា តត្តិ ចឃ្សនេ្ហនេឌ អាបត្តិ៍តិ “នេឥហិ សង្ខិ៍ កត្ឋត្តនេឃ្សច តត្តិ, ចិរុឌ្ឍ្យិ៍ត្យា កយនេត អាបត្តិ ច, បចានេរត្យត្ហា ត លកតិ៍”តិ លិលិតំ, ឥស្ខា ឃំ ចុត្តំ អដ្ឋកចាឃំ “អឆ សនេត្តា អនេត្តាចឃ្សនេឃច កិក្លុតា បត្តិឥដ្ឋាតំ បត្វា អតិក្កាយតិ…នេប… អត្ថរា ឲកឃ្វិ៍ កានេយ តិដ្ឋតិ ចា ចិប្បកិរេតិ ចា”តិអាឌិ, តំ ឲត្តាចនេតា ចិរុឌ្ឍ្យិត្យា កឥាតតយ្យិ ចិរុឌ្ឍ្យិត្យា កយត់ ត នេហាតិ, ឥស្ខា បចានេរឥឝ្ញាត្តិ ឌឃ្សតត្តិត្តិ នេចឌិតឝ្ញ៉ា៍

ឥត្ត “បឌរេ្ហឌត់ ក្យចិ៍ កត្វា ង្គបកត្តឝ្ញា”ត្តិ ចចតនេតា នេសតាសតត្វាឃ រុក្ល អារុហិតំ ចដ្ឋិតិ៍តិ សិទ្ធិ នេហាតិ, ត បិត្យឰ្ដចិនេរាឆនេតាតិ នេច? ត, ឥប្បដិនេក្លបនេតច សិទ្ធត្តា, ឰ្ដយឃ្ស ឰ្ដឆ បុតបិ បដិនេក្លបតនេតា៍ “ត, កិក្លុនេច, អនេសតាសតិនេកត ចឃ្សំ ង្គបកត្តឝ្ញា”ត្តិ ឰ្ដយិតា បដិនេក្លបនេត សិនេទ្ធ “ត, កិក្លុនេច, អនេឌ្ឍាកានេស ចឃ្សំ ង្គបកត្តឝ្ញា”ត្តិ បដិនេក្លបេបិ ចិឃ សិឃាតិ នេច? ត, អនេឌ្ឍាកាសឃ្ស អនេសតាសតកាចាត្យយតិប្បសក្កនេតា៍ អនេឌ្ឍាកានេសា ហិ “អនេឌ្ឍាកានេស បលិលបុនេឌ្ឍ”តិ ចចតនេតា នេសតាសតត្តិ សិទ្ធិ៍ ចត្យសាលអនេឌ្ឍាកានេស ចសនេត្តាបិ “ចត្យសាលិឃ ចសតឹ”តិ

ចុច្ចតិ, តស្មា តត្ថ ចដ្ដតីតិ អាបជ្ជតិ, តស្មា ព្ចឆ អនេសតាសតិកេកា តាយ អត្តតា ចា បនេន ចា អត្តនោ តិចាទ្ធចាសត្តំ អបិបិតនេសតាសតិកោតិ ចេឝិតព្ពំ៑ អញ្ញាឆា ក្ខិត្តំ បជិក្ខេបិតំ អញ្ញាតរាតិនេកតា ឆ ទុក្កដ្ឋលេបិ តិព្ពនកោសេបិ ចស្សំ ស្ពបាត្តំ ចដ្ដតីតិ ឆ, អបិបិតនេសតាសតិកោតាបិ កត្តុះ ចសិតុំ ចដ្ដតីតិ ឆ អាបជ្ជតិ, សក្ខារតាទ្ធយេច នេសតាសតំ ព្ចឆ អឝិបេព្បតត្តិ កាធំ បញ្ញាឃតីតិ ឆេ?

តិតាតនេតា៑ អឃត្យាអនេសតាសតិកចស្សបាឃតាបត្តិ “នេតត នោ បត សយនេឃត កិក្ខុ អនេសតាសតិកា ចស្សំ ស្ពបាច្ឆត្តិ, សិនេតតបិ ស្ពនេហត្យាបិ កិលយត្តិ”តិ ព្ចុយស្មិំ តិតានេត បញ្ញាតា, តស្មា សីតាឝិបជិក្ខេបនេយច ព្ចឆ នេសតាសតត្តិ អឝិបេព្បតព្ពត្តិ សិទ្ធំ៑ ឲចំ សនេត្ត សិទ្ធំ បុព្ពបក្ខតិតស្សតត្តិ ឆេ? ត, បុនេព្ព អបនេឲ្យបចត្តិស្មចតនេតា៑ ក្ខតិឃព្ឋាតតិនេ្ចស “ចិតក្កចិចារាតំ ចុបសយា អចិតក្កំ អចិចារ”ត្តិ (ឌី៑ តិ៑ ១៑១១ប័; ឃ៑ តិ៑ ១៑ ១៤១) ចចតាតិ តិតស្សតំ៑ អនេព្ឋាកាសបជិក្ខេបតិតានេតត ពាហិអនេព្ឋាកានេសាច បជិក្ខិនេត្តា, ត ចត្យសាលិឝិយព្ឋានេតា អនេព្ឋាកានេសាតិ អាបជ្ជតិ, តស្មា ត តិតាតំ បយាហត្តិ ឆេ? ត, តិឃយនេតា៑ កិច្ចិ ហិ សិក្ខាបធំ តិតាតានេបក្ខំ នេហាតីតិ សាឝិតនេយតំ៑ ព្ចុធំ សានេបក្ខំ, ព្ចុធំ អតនេបក្ខត្តិ កាធំ បញ្ញាឃតិ, ត ហិ ឲត្ថ ស្ពតនេតាចិតនេក្ក ចិឃ សិក្ខាបតាតំ បតកាឌតំ, អតាបត្តិចានេរា ចា អត្ថិតិ? ព្ចុឆាបិ

នេតសតាចិឆាតនេតា បញ្ញាឃតិ៑ “នេតនេច ចស្សនេត្ត ទុក្កដ្ឋលេបិ តិព្ពនកោសេបិ ស្ពបឆាចត្តិ”តិ ហិ ព្ចុនេយហិ ខ្ចិហិ តិតាតចចនេតហិ ពាហិ ចា អនេត្តា ចា សព្ពំ ខ្ចចស្សកដ្ឋាតំ ព្ចឆ អនេព្ឋាកានេសា តាយ៑ អនេតាចស្សកដ្ឋាតបិ អតិព្ពនកោសនេយច ព្ចឆ ព្ចុច្ឆិតព្ពត្តិ សិទ្ធំ នេហាតិ៑ នេតត ត ស្ពបាត្តព្ពត្តិ ត អាលឃកនេហបជិក្ខេបិ, “ព្ចឆ ចស្សំ ស្ពនេបយី”តិ ចចតបជិក្ខេបិ៑ ហចសិរិទំ ឥហិត្វា ហាទិកាឃ, អដ្ឋិកាតច្ចា អត្តាឃ កុដិកា កនិឃតីតិ អត្ថកដ្ឋកចាចចតំ៑ “ដក្កិតយនេច្ចាតិ កសិកុដិកាបិសាហាឈន”ត្តិ លិលិតំ៑ “អកចាដពាទ្ធនេសតាសនេត អត្តនោ បិបិនេត សកាកដ្ឋានេត សកចាដពាទ្ធ ចសតិ ឆេ, ចដ្ដតី”តិ ចុត្តំ៑ បនេឃានេកាបិ អត្ថិ, “អនេសតាសតិកោត ចស្សំ ត ស្ពបាត្តព្ព”ត្តិ បិត្យព្ព ឆ អដ្ឋកចា ឆ, តស្មា ស្ពបបរិក្ខិតព្ពំ៑

អឆឝ្ចិកកតិកាឝិកចាចល្លាតា

១០៥៑យហាចិតនេក្ក ចុត្តត្តិ ឲត្ថ អយំ អត្ថកដ្ឋកចាចចតំ ស្ពាតបត្តសចចនេស្សត សាឃហោនេត ព្ចុឆ ចិហានេរ ត ចត្ថព្ពា, ត បំសុកុលំ អាហិឝ្ចិតព្ពំ, ត ចោត្យអកិក្ខា កនេហតព្ពា, ត អញ្ញាចិហានេរ កុច្ឆិតព្ពំ, ត អញ្ញាស្ស កិក្ខុស្ស ចា កិក្ខុតិយា ចា សត្តកំ កុច្ឆិតព្ពំ, អញ្ញាយញ្ញា នេតច អាលនេបឃ្យាឃ ត សល្លនេបឃ្យាឃ, ត សញ្ញាឃិតព្ពំ, យត្តិកាបនេត្តត ចដ្ដតិ, ត អបរិបុណ្ណបរិក្ខារស្ស ចានេសាតិ៑

១០៩៑ឃុសាចានេឆាតិ ចិរិចានេតា អឝិបេព្បនេតា៑ នេកចិ “ចិរិចាតតចនេសត បជិស្សាហិត្វាតិ ចុត្ត”ត្តិ ឆ, “ននេព្ឋា ចុត្តចចតាត្ថបនេតា ឃុសាចានេឆាតិ កហដ្ឋា កហត្តីតិ ចុត្ត”ត្តិ ឆ ចតត្តិ៑

១០៤៑“បុរិឃិកាឆ ត បញ្ញាឃតិ៑ កស្មា? ‘ក្ខតិនេយ ចសាយី’តិ ចិនេត្ត ស្ពបនេត្ត បឝយនេសតាសតក្កនេហា បជិប្បស្សម្ភតិ៑ បុត ‘បឝនេយ ឲច ចសាយី’តិ ចិនេត្ត ស្ពបនេត្ត ក្ខតិនេយា បជិប្បស្សម្ភតិ៑ ស្ពកឃាចានេស ចិឆាតំ តត្ថិ”តិ លិលិតំ៑ បេរិទាហកល្ហិបនេត បត “បឝយំ កហិតដ្ឋានេត អចសិត្វា អញ្ញាស្មិំ ចិហានេរ នេសតាសតំ កនេហត្វា ខ្ចិហតីហំ ចសតិ, តនេតា បឝយក្កនេហា បជិប្បស្សម្ភតីតិ បុរិឃិកា ឆ ត បញ្ញាឃតិ៑ បច្ឆិយក្កនេហា ត បជិប្បស្សម្ភតិ៑ ព្ចុឆត្យាឝិចសចនេសត បជិប្បស្សម្ភតំ តាយ នេហាតិ៑ អឆ បច្ឆិយំ នេតយាសំ អញ្ញាស្មិំ ចសតិ, បុរិឃិកា ឆ ត

បញ្ញាយតិ, ឮគំ សេតាសេតក្កាហាតំ ចសេត បដិប្បស្សម្ភតំ តាយា”តិ ចុត្តំ៊ ក្ខេការេបតេ អត្ថចិកប្បា ឮឆ តាឆិប្បេតា៊ យត្ថាឃំ បដិស្សុតោ, តត្ថ បុរិមិកា ច ត បញ្ញាយតិ, បដិស្សេច ច អាបត្តិ ទុក្កដស្ស៊ កត្ថ បត បុរិមិកា បញ្ញាយតីតិ? អត្ថរាយក្កេ ក្ខិស្ស អាចាសេស្ស យត្ថ តតេហច បឆ្ឋិមក្កាហោ, តត្ថ បចយំ កហិតដ្ឋានត សេត្តាហករណីយេត កន្តេតា ត ចស្សច្ឆេទោ, សេវា តតេហច អកករណីយោ បក្កមតីតិអាឌិមិ្យកករណីយំ តាយ សេត្តាហករណីយ”ត្តិ លិលិតំ៊

បព្វាឮម្ភត្តករត្តិច្ឆេទចិតិច្ឆេយ “ឆម្ពស្សុចតាឌី”តិ ចុត្តំ៊ អាឌិមិ្យចត្តុស្ស ចាសេស្ស តិរេបក្កបក្កមតស្សាឆិប្បេតត្តា “សេត្តាហករណីយេតា”តិ ត ចុត្តំ តស្មិ សតិ តិរេបក្កាយតាកាចតោ៊ តត្ថ បុរិមា ឆេ្វ ចារា ចស្សំ អត្តុបកតស្ស ចសេត ចុត្តា, តស្មា ក្ខុបកតស្ស តតេហច សេត្តាហករណីយេត កត្វា អនេ្តាសេត្តាហំ អាកច្ឆេតា ត ចស្សច្ឆេទោតិ សិទ្ធំ៊ បឆ្ឋិមា ឆេ្វ ចារា ក្ខុបកតស្ស តិរេបក្កាយតចសេត ចុត្តា, “សេត្តាហំ អតាកតាយ បចារណាយ សករណីយោ បក្កមតី”តិ តតោ ពាហិទ្ធា សេត្តាហំ ចីតិតាមេត្តស្ស ចស្សច្ឆេទោតិ ទស្សតត្ថំ ចុត្តំ៊ តត្ថ “អករណីយោ បក្កមតី”តិ ចចតាកាចា ចិតា រត្តិច្ឆេទការណេត កត្វា ត ចដ្ឋតីតិ សិទ្ធំ៊ បចារេត្វា បត កត្វា ចដ្ឋតិ បចារណាយ តំឌិចសេសត្តិស្សិតត្តា៊ តត្ថ ត ចា អាកច្ឆេយ្យាតិ អត្ថរាយេត៊ អាចរិយោ បត “ត បុត ឮឆាកច្ឆាមី’តិ តិរេបក្កេាបិ សករណីយោច កត្វា លកតីតិ ទស្សតត្ថំ អករណីយោ’តិ ត ចុត្ត”ត្តិ ចទតិ៊ “សីហឡអឌីរេប កិរ ក្នុឡអបចារណា តាយ អត្ថិ, តំ បចារណំ កត្វា យចាស្សុខំ សករណីយា កច្ឆត្តិ, បយោកញ្ញា ទស្សត្តី”តិ ចុត្តំ៊ “តត្ថ ល អក្រុណា អនេ្តាចស្ស ហោត្តិ , ឲុកោ ពាហិ, តស្មា សេវា តេយាសំ ចុតេ្តា ហោតីតិ អបរេ”តិ ច, “អាចរិយោ ឲុចំ ត ចទតី”តិ ច ចុត្តំ៊ សត្តាត្ថ ចិហារំ ក្ខុបេតីតិ អត្ថតោ ចស្សក្កេត បត្តាកង្ខុបេតីតិ បេរិរាណា៊ អសតិយា បត ចស្សំ ត ក្ខុបេតីតិ ឲត្ថ “ឮមស្មិ ចិហារេ ឮមំ តេយាស”ត្តិ អចចតត៊ “អដ្ឋកចាឃំ ចុត្តរត្តិច្ឆេទការណំ ចិតា តិរោចិហារេ ចសិត្វា អាកច្ឆិស្សាមីតិ កច្ឆតោបិ ចស្សច្ឆេទ”ត្តិ លិលិតំ៊

១០ប័៊បដិស្សុតោ ហោតិ បច្ឆិមិកាយាតិ អត្ថរា បត្តាខិតកិក្កុតា, ចិត្តចស្សេត ចា បដិស្សុតោ, អនេ្ញាត បត បុរិមំ អត្តុបកត្វា បឆ្ឋិមិកាឃំ បដិស្សេចា ត កាតេត្តា៊ រត្តិច្ឆេទេ សត្តាត្ថ ចស្សច្ឆេទោតិ សត្តិដ្ឋានំ កត្វា ចទត្តិ៊ កេចិ បត ត ឮច្ឆត្តិ៊ តំ សារេឆត្ថំ អនេតកឆា បបេទ្ធាត្តិ៊ កិ តេត៊

ចស្សុបតាយិកក្កន្តកចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៊

ឞ៊ បចារណាក្កន្តកចណ្ណតា

អចាស្សកចិហារកចាចណ្ណតា

១០០៊ “សង្ឃិអាចុសោ បចារេមី”តិ ចុត្តត្តា បច្ឆាបិ “ចទត្តុ មំ សេដ្ឋោ”តិ ចត្តត្តំ ចិឃ ឌិស្សតិ៊ អឃំ បតេត្ថ អឆិប្បាយោ – យស្មា អហំ សង្ឃិបចារេមិ, តស្មា តត្ថ បរិយាបត្តា ទេចរា, យឌ្ឋិយា, តចា ចា អចិសេសេតាយស្មេត្តា សេត្តាបិ មំ ចទត្តុតិ៊

បវារណាភេទវណ្ណនា

១០៨. ទ្វេមា, ភិក្ខវេ, បវារណាតិ ឯត្ថ តាទិសេ កិច្ចេ សតិ យត្ថ កត្ថចិ បវារេតុំ វដ្ដតិ។ តេនេវ មហាវិហារេ ភិក្ខូ ចាតុទ្ទសិយំ បវារេត្វា បន្នរសិយំ កាឡវាយក្កុំ ឃ្លោទាតិបិ គច្ឆន្តិ ចេតិយគិរិ មហាជនស្សានុគ្គហត្ថំ អដ្ឋមិយំ គច្ឆន្តិ, តម្បិ ចាតុទ្ទសិយំ បវារេត្វា កាយាភិវេច ហោតិ។ “សព្ពាហំ អនាគតាយ បវារណាយ សកាលេយេវ បក្កមតិ, អនាបត្តីតិ វចនតោ ឋានំ អាទិណ្ណ”ន្តិ លិខិតំ។ “នោ ចេ អធិដ្ឋហេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ ឯកស្ស វុត្តទុក្កដំ, តស្សេវ វុត្តំ ឬទ្ធាតិច្ចេន សង្ឃរណាតម្បិ នេតព្ពំ។

បវារណាទានានុជានានកថាវណ្ណនា

១០៩. តេន ច ភិក្ខុនាតិ បវារណាទាយកេន។

អនាបត្តិបន្នរសកាទិកថាវណ្ណនា

“តស្សា ច បវារណាយ អារោចិតាយ សង្ឃោ ច បវារិតោ សព្ពេសំ សុប្បវារិតំ ហោតីតិ វចនតោ កេវលំ បវារណាយ បវារណាទាយកោបិ បវារិតោវ ហោតី”តិ វទន្តីតិ។

១១១. អវុដ្ឋិតាយ បរិសាយាតិ បវារេត្វា បច្ឆា អញ្ញមញ្ញំ កថេន្តិយា។ ឯកច្ចាយ វុដ្ឋិតាយាតិ ឯកច្ចេសុ យថានិសិន្នេសុ ឯកច្ចេសុ សកសកដ្ឋានំ គតេសុ។ បុន បវារេតព្ពន្តិ បុនបិ សព្ពេហិ សមាគន្ត្វា បវារេតព្ពំ។ អាគច្ឆន្តិ សមសមា, តេសំ សន្តិកេ បវារេតព្ពន្តិ “គតេ អនាគតេ និសិន្នាតិយេវ សន្តិកេ បវារេតព្ពំ, ឧបរិមច្ឆិន្នកេបិ ឯសេវ នយោ”តិ លិខិតំ។ សព្ពាយ វុដ្ឋិតាយ បរិសាយ អាគច្ឆន្តិ សមសមា, តេសំ សន្តិកេ បវារេតព្ពន្តិ “យទិ សព្ពេ វុដ្ឋហិត្វា គតា, សន្និបាតេតុំ ន សក្កា, ឯកេន្ត សន្និបាតាបេត្វា បវារេតព្ពំ វដ្ដតី”តិ វទន្តិ។ កស្មា? ញត្តិំ ឋបេត្វា កត្តព្ពសង្ឃកម្មាភាវា វគ្គំ ន ហោតិ កិរ។ វុត្តំ បន ឯកច្ចេសុ គតេសុបិ សព្ពេសុ គតេសុបិ សព្ពេ សន្និបាតាបេត្វា ញត្តិំ ឋបេត្វា កេវលំ បវារេតព្ពំ។ ឯកេន សន្និបាតាបេត្វា បវារេតុំ ន វដ្ដតិ “សង្ឃំ, ភន្តេ, បវារេមី”តិ វចនតោ។ សព្ពេបិ ហិ សន្និបតិតា បញ្ច ជនា វា សុតំ វា បរិសង្កិតំ វា វត្តារោ ហោន្តិ។ អនាគតានំ អត្ថិភាវំ ញត្វាបិ ឯកច្ចានំ សន្តិកេ បវារណាវចនំ វិយ ហោតិ។ សមូហិត្វា វត្តារោ សន្និបាតាបេត្វា និស្សគ្គិយំ អាបន្នោ វិនិស្សជ្ជនំ វិយ បវារណា ន ហោតិ សព្ពាយ វុត្តត្តា។ “សមគ្គានំ បវារណា បញ្ញត្តា”តិ វចនតោ ច សាធកំ។ “ឋានេ អញ្ញេ ន វទតិ អធិកាយំ អនុញ្ញាតត្តា”តិ ឧបតិស្សត្ថេរោ វទតិ។ “ទោសាគតេហិ តេសំ សន្តិកេ បវារេតព្ពំ ញត្តិំ អដ្ឋបេត្វា”តិ វុត្តំ។ អាគន្តុកា នាម នវកិតោ បឋមាគតា វា វត្តជានាកា វុត្តវស្សា វា ហោន្តិ។

១២៧. “ឯវមត្តកា មិច្ឆាទិដ្ឋិ ហោតិ តទាការេតាតិអាទី”តិ លិខិតំ។ “នត្ថិ ទិន្នន្តិអាទី”តិ វុត្តំ។

១២៨. “រូបបរិក្ខិត្តា ខាតិស្សាយាតិ តេន សហ បវារេតព្ពា”ន្តិ លិខិតំ។

បវារណាក្ខន្ធកវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៥. ចម្មក្ខន្ធកវណ្ណនា

សោណកោឡិវិសវត្ថុកថាវណ្ណនា

១៣១. អសីតិយា…បេ… ការេតីតិ “អសីតិ កាយិកសហស្សានិ សន្និបាតាបេត្វា”តិ ឱយស្ស ការណវចនំ។ តត្ថ “កាយានំ អសីតិយា សហស្សស្ស”តិ វត្តព្ពេ “អសីតិយា កាយសហស្សស្ស”តិ វុត្តំ។ កាយប្បមុខា កាយិកា, តេសំ សហស្សានំ។ “គាមិកវត្តិកតានី”តិ រូបវរេន វុត្តំ។ គាមបច្ចុរិយាតុមហន្តរេន ហិ តេសំ អញ្ញតរវណ្ណនាវសេ “វេនិវេសេ ននោនិវេយនា”តិ វត្តព្ពេ “វេនិវេសា”តិ វុត្តំ។ ឧត្ត ឧបិ-មន្តា ឧលមេឡុ បវត្តតិ។ ឧមេរុបមានាបវេមសុច្ឆាវសានលបរិញ្ញាតឧលមេឡុ។ សុនេនា មេបក្ខយានានត្ថិ អនាគរេត្ត សាយិវនតំ។ តនេនា បន ភនវេនា នត្តរូជិយា នវារំ ស្វាន្ធិ បស្សិត្វា ឧដ្ឋិតាការការុសលនាយ ឧដ្ឋិយា នត្វា រូបិ បដិសិត្វា អានេរានមសិ។ វិហារបច្ឆាយាយន្តិ វិហារស្ស វឌ្ឍមានច្ឆាយាយំ។ “អហោ នូនាតិ អហោ មហន្តា”តិ លិខិតំ។ ភនវេនា សព្ពហុលេហិ សទ្ធិំ អាហិណ្ឌតំ អាយស្មតោ សោណស្ស វីរិយារម្ភអរិយស្សតេន អនារទ្ធវីរិយានំ ឧរេត្តជនត្តំ, ឧបិ សុលុមាលានំ បិវេរក្ខលត្តំ ឧបាហនា អនុញ្ញាតាតិ វេទិតព្ពំ។

សោណស្សបព្ពជ្ជាកថាវណ្ណនា

១៣២. តត្ថ ច និមិត្តំ គណ្ហាហីតិ តេសំ ឧត្តរិយានំ អាការំ ឧបលក្ខេហិ។

១៣៣. អធិមុត្តោ ហោតីតិ បដិវិជ្ជិត្វា បច្ចក្ខំ កត្វា ឋិតោ ហោតិ។ នេក្ខម្មាធិមុត្តោតិអាទីហិ និព្ពានំ, អរហត្តញ្ច វុត្តំ។ “តញ្ហិ សព្ពកិលេសេហិ និក្ខន្តត្តា ‘នេក្ខម្ម’ន្តិ ច វិវេកត្តា បវិវេកោ’តិ ច ព្យាបជ្ជាភាវេនា ‘អព្យាបជ្ជ’ន្តិ ច អរហត្តំ រូបាទានស្ស ខយន្តេ រូប្បន្នត្តា ‘រូបាទានក្ខយោ’តិ ច តណ្ហាយ ខយន្តេ រូប្បន្នត្តា ‘តណ្ហក្ខយោ’តិ ច សម្មោហាភាវេនា ‘អសម្មោហោ’តិ ច វុច្ចតី”តិ វុត្តំ។ សព្ពេហិ អរហត្តំ វុត្តន្តិ នេចិ។ និយា នោ ឧចយស្សាតិ គណាទិ ឧចយស្ស, អស្ស ចា អាយស្មតោ ឧបិ និយា។ បច្ចាគច្ឆន្តោ ខាតន្តោ។ ករណីយមត្តានន្តិ អត្តនោ។ សោ ឧច ចា បិនោ។ នេក្ខម្មាធិមុត្តោតិ ឱ្យសុំមេយច អរហត្តំ គថិតំ។ សេសេសុ និព្ពានន្តិ នេចិ។ អសម្មោហាធិមុត្តោតិ ឧនេវិច និព្ពានំ។ សេសេសុ អរហត្តន្តិ នេចិ។ “សព្ពេស្វេវេតេសុ រូគយមិ”តិ វទន្តិ។ បដិវេធកាលេ វេតសោ, អធិមុត្តស្ស, រូបាទានក្ខយស្ស ចាតិ រូបយោគេត្វ សាយិវនតំ អាយតនានំ រូប្បាទញ្ច វយញ្ច និស្វា។

សព្ពតិលិកាឌិបឌិរេក្លបកឆាចណ្ហតា

៦៣៩៑ “រន្ថោតរចាញ្ញអរកាត បុឆ្ហិត្វា”តិ បរិឆោ៑ “ពល្លកាឌិតិ អបរេតត្វា’តិ ចុត្តត្តា រច្ឆ តិលិ លិក្ខាតិ កត្វា ចញ្ញអរន្ថោតុំ ចង្កតី”តិ ចឥត្ថាត់ ចារេកា ត គរហតរន្តោ៑

ឈាតាឌិបឌិរេក្លបកឆាចណ្ហតា

៦៣៥៑ “ចត្យុរក្ខុលិឝិកាតិ”តិ ចុត្តត្តា ចត្យុរក្ខុលរតា រហដ្ឋា ចង្កតីតិ ៤រគ៑ ក្ខករតារលិហិតក្បុឞាតត្តិ ៤ត្ត “កាឞាចំ បត ចង្កតិ, ក្បុស្ហុក្កាឌិរត្តរយច ត ចង្កតី”តិ លិលិតំ៑

សព្ពចយ្ុបឌិរេក្លបរិឌិកឆាចណ្ហតា

៦៣៥៑កិស្ស ត្យាឈត្តិ កិស្ស រត អយំ៑

៦៣៩៑កិហិចិកតត្តិ កិហិតំ អត្វាឈ កតំ៑ “ឈត្ត កត្តចិ តិសិឌិត្យំ អត្យុខាតាយីតិ អរត្វា”តិ លិលិតំ៑ កិត្សាបិ ឌិឈតិកាឈដ្ឋកឆាយំ “ឆរបត្វា ត្វាលិកំ សព្ពារតច រកាតកាឌិតិ រតតបរិសិព្ពិតាតិ ចង្កត្តិ”តិ ចុត្តំ, អឆ រលា ចិតឈបរិឈាយំ បត្វា គរុរក ឆាតព្ពរតា ព្ពូឈ ចុត្តតរឈរតរចត្ត អរត្វា គរហតរន្តោ៑ “តត្ត បត ស្យុត្តត្តិករឆសតាឈ គហដ្ឋាឌិតយ្សិ ចរសត ចុត្តត្តា រតសំ សក្កហ្សត្តំ ឆរបត្វា ‘ត្វាលិកំ… រប… ចង្កត្តិ’តិ ចុត្តំ ចិឈ លាឈតីតិ អបររ”តិ ចុត្តំ៑

៦៣៥៑យិកយាត្យុរកាតិ តស្ស តាយំ៑ ចាតយិរកាតិ ច តស្ស តាយំ៑ “កាញ្ញអសិរហា កាញ្ញអយុរលា កឞិ”តិ លិលិតំ៑ ចយុំ ត ចង្កតីតិ រឈត បរិឈារឈត ចយុំ ចង្កិស្សតិ, រសា បររតា អាចិ កចិស្សតិ៑ “អត្តរតា បុក្កលិកចរសត បរិហាររា បឌិក្លិរត្វា”តិ ចុត្តំ៑ “ត, កិក្លិរច, កិត្សិ ចយុំ ឆារទតព្ព”ត្តិ ៤ត្តាចតា សិរន្ថ “ត, កិក្លិរច, រកាចយុំ”ត្តិ ព្ពាឆំ បររតា “អត្យុខាតាយិ, កិក្លិរច, សព្ពបច្ចត្តិរយសុ ឌតបរឆសុ ចយុំាតិ អត្វរណាតិ”តិ ៤ត្ត អត្យុយតិប្បសក្ខកឈា ចុត្តត្តិ រចឌិតព្ពំ៑

ចយុក្ខុត្តកចណ្ហតា តិដ្ឋិតា៑

៩៑ រគសន្ថក្ខុត្តកចណ្ហតា

១៩០៉“ឃំកេសដ្ឋច្ចោច អស្សា”តិ បទតោ “តក្កសឃេត កិឃ្យោសោ យត្តាឃ ពិស្សា ហោត្តិ”តិអាទិភា ចិទោឆនស្សភតោ តិនាភាភបេក្លិ ឃថាលិកចរេភ ចុត្តន្តិ ចេទិតព្ពំ៉ ឃថាតិទាតំ ពស្មា ភ ចុត្តន្តិ ចេ? តទញ្ញារបេក្លាឆិប្បាឃតោ៉ សព្ពាព្ទុការលេបិ ហិ សប្បិអាទីតំ សត្តាហកាលិកភាចារបេក្លាតិ តថា ចចភេភ ភពចតោ អឆិប្បាយោ, តោភេច “អាហារព្ទុក្ខោ ឋេទឃ្យ, ភ ច ព្ទព្ទអាទិកោ អាហារោ បញ្ញាយោឃ្យា”តិ ចុត្តំ៉ តថា ហិ ការលេ បដិក្កូលេហត្វា ការលេ បរិក្ខិត្តភ្តិ ឧត្វ ច កាលបរិច្ឆេទោ ភ ពតោ៉ ព្យុតោឃេច បត លព្ភា តទញ្ញារបេក្លាឆិប្បាយោ ភពចតោ ឬលករណ្ឌាឌីតិ តាតិ បដិក្កូលេហត្វា ឃាចឌីចត្តិ កាលបរិច្ឆេទោ៉ ឃំ បត “អត្ថាភាឃិ, ភិក្ខចេ,

តាតិ បញ្ចា ករណ្ឌាតិ ការលេ បដិក្កូលេហត្វា ការលេ បរិក្ខិត្តភ្ត”ន្តិ ចចតំ, តំ “សត្តិឆិ ពត្វា អបរាបរស្មិំ ទិចសេ ការលេ ឧច បរិក្ខិត្តំ អត្ថាភាឃី”តិ អឆិប្បាយតោ ចុត្តន្តិ ចេទិតព្ពំ៉ អញ្ញថា អតិសឃត្តាកាចតោ “ឃំ ករណ្ឌច្ចោច អស្សា”តិអាទិ ចិតក្កប្បាទោ ភ សម្ភចតិ៉ បណ្ឌីតករោដភាគុឃតិឃា បសិទ្ធត្តា អាឆាឆាគ្ទុបសប្បាឃាបេក្លាឃ ចុត្តាតីតិ ចេ? តញ្ចា ភ, កិឃ្យោសោ យត្តាឃ

ពិសាទិកាចាបត្តិទស្សភតោ៉ ឃថា “ហ្គុទំ ហ្គុបិទាឃ ឋាលិត”ន្តិ ចុត្តំ, តថា “ភចតីតំ ហ្គុបិទាឃ សប្បិ”ន្តិ ចត្តព្ពតោ ភចតីតំ ចិសុំ ភ ចត្តព្ពន្តិ ចេ? ភ, ចិសេសទស្សភាឆិប្បាឃតោ៉ ឃថា ឋាលិតក្កហណេភ សិទ្ធេបិ បទតោ ហ្គុទោ ចិសុំ អត្ថ្យាតោ ហ្គុសាឃញ្ញាតោ ព្យុព្ទព្ទកង្គារភ ឆបតាឆិប្បាឃតោ៉ តថា ភចតីតេ ចិសេសចិឆិទស្សភាឆិប្បាឃតោ ភចតីតំ ចិសុំ អត្ថញ្ញាតន្តិ ចេទិតព្ពំ៉ ចិសេសចិឆិ បភស្ស ករណ្ឌសិក្លាបទង្គពថាចសេភ ចេទិតព្ពំ៉ ចុត្តចិព្យាតត្វ “បចិត្វា សប្បិ ពត្វា បរិក្ខិត្តការយេភ អឆោតប្បិ បចិតំ ចង្គតី”តិ (បរិរា៉ អដ្ឋ៉ ១៉៩១១)៉ តត្វ សប្បិ បក្កាច ហោតិ, ភាបក្កា៉ តថា ឋាលិតប្បិ៉ ភចតីតំ អបក្កយេច៉

ឧត្វាហ – ភចតីតំ ចិឃ ហ្គុទោសាបិ សត្តាហកាលិកបព្យព្ទឃំ ឧច ចត្តព្ពោតិ? ភ ចត្តព្ពោ៉ ពស្មា? សត្តាហកាលិកបព្យព្ទឃំ ចុត្តព្ធ ហ្គុទោសា ព្យុព្ទអាបទេសេភ ឃថា អពិលិភស្ស ឋាលិតំ បដិសិទ្ធំ, តថា ហ្គុទោសាបីតិ អាបឌ្ឈតិ, អចុត្តព្ធ បត ព្យុព្ទអំ ចិឃ សោ ឋាលិតសព្ព្យ ភ ពង្គតិ៉ ព្ទុឆ អចត្វា បង្ក ចចភេភ ព្យុព្ទព្ទកង្គារភេច ឆបិតោ ហោតិ៉ តទត្វេឃច បង្កាភត្តំ ចង្គភពបិភកាឆិការេរ ចុត្តព្ធ, តស្មា ឧច ឃាឃកាលិកោតិ ចេ? ភ, អដ្ឋកថាចិទោឆតោ៉ ភ ហ្គុបិទាឃត្វស្ស តិស្សឃត្វត្តាតិ ចេ? ពិំ ចុត្តំ ហោតិ – “ហ្គុទំ ហ្គុបិទាឃ ហ្គុទិកតិ ឋាលិតន្តិ ចេទិតព្ពោ”តិ (បរិរា៉ អដ្ឋ៉ ១៉៩១១) ឃទតំ តិស្សក្កិឃដ្ឋកថាចចតំ, តត្វ “ហ្គុបិទាឃា”តិ ព្ទឃស្ស តិស្សាឃ បច្ចឃំ ពត្វាតិ អត្វោតិ៉ ភ, បទតោ អបរពិរិឃាឃ អទស្សភតោ៉ ឃថា “ចក្ខុញ្ចា បដិច្ចា រូបេ ចា”តិអាទីសុ (ឃ៉ តិ៉ ៣៉១០៣, ៤០០; ១៉៤១៧, ៤១៥; សំ៉ តិ៉ ១៉៤១) “បដិច្ចា”តិ ព្ទឃស្ស ហ្គុស្សក្កចចភស្ស “ហ្គុប្បជ្ជតិ”តិ អបរពិរិឃា ទិស្សតិ, ភ តថា “ហ្គុទំ ហ្គុបិទាឃា”តិ ឧត្វ អបរពិរិឃា ទិស្សតីតិ៉ អឃុត្តមេតំ តត្វ តទការេចបិ សិទ្ធត្តា៉ ឃថា “ចត្តារោ ច មហាភូតា ចតុត្ថញ្ចា មហាភូតានំ ហ្គុបិទាឃ រូប”ន្តិ (ធ៉ ស៉ ៥៨៤) ឧត្វ អបរពិរិឃាឃ អការេចបិ ហ្គុស្សក្កចចតំ សិទ្ធំ, តថា ឧត្វាបិ សិឃាតិ? ភ, តត្វ បិធេសសារបេក្លត្តា៉ ឃថា ចត្តារោ មហាភូតា ហ្គុបិទាឃ ចុត្តំ, បចត្តកំ ចា រូបន្តិ ព្ទឃំ បិធេសំ សា បព្យព្ទ អបេក្ខតិ, ភ តថា ព្ទឃំ អដ្ឋកថាចចតំ ពញ្ចិ បិធំ អបេក្ខតិ៉ បរិបុណ្ណចាទិតោ ហិ អដ្ឋកថាចរិឃា៉ សញ្ញាករណ្ឌឃត្តំ ចា តស្ស រូបស្ស៉ “អត្វិ រូបំ ហ្គុបិទាឃា”តិអាទីសុ (ធ៉ ស៉ ៥៨៤) ហិ សញ្ញាករណ្ឌឃត្តំ, ឧចមិឆាបីតិ ចេទិតព្ពំ៉ ព្ទឆ បត “ហ្គុទំ ហ្គុបិទាឃា”តិ ហ្គុទំ អាទិំ ពត្វា, តតោ បដ្ឋាឃាតិ អត្វោ, តស្មា “ហ្គុទោសេភ សំសដ្ឋំ ភត្តំ អពិលិតោ ភិក្ខុ ចិញ្ញារបត្វា ភុញ្ជោត្វា បណ្ឌីតករោដភសិក្លាបទេភ ការោតព្ពោ, ភិក្ខុនី បាដិទេសភីឃោ”តិ ចុត្តំ, តំ អឃុត្តន្តិ

ចុកោ៍ ខោ ចិខេខេហត្វតោ អភាចំ ឥខេឃ្យត្វា បញ្ញាខេបាត្តា៍

ចុត្តាចតា “ខ្វុទ្ធខំ ររូបិកាយាតិ ខ្វុទ្ធខំ អាឌិ ពត្វា”តិអាឌីតំ បឌាតំ អត្ថំ យិទ្ធា ពខេហត្វា ឃឌិ “ខ្វុទ្ធខំ ររូបិកាយា”តិ ចចខេតត ខ្វុទ្ធខេខា ឋាលិតំ និឃា, “អបក្កា ចា”តិ ចចតំ តិខត្វកំ អបក្កចចខេតត ខ្វុទ្ធខខ្យ ពហិតត្តា៍ អច “បក្កា ចា”តិ ចចខេតត ខ្វុទ្ធខេខា ឋាលិតត្តិ និទ្ធិ, “ខ្វុទ្ធខំ ររូបិកាយា”តិ ចចតំ តិខត្វកត្តិ ខ្វត្តខំ ចុត្តំ, តំ អត្តុត្តខត្តិ ខាឌិតំ ខេហាតិ៍ ខេខា ខេចខេតហិ អបក្កា ចាតិ ខាយំ កិក្ខុតា អបក្កា ចា៍ អចត្តុកបក្កា ចាតិ កិក្ខុតាច ខាយំ ចិតា ចត្តុតា បក្កា ចាតិ អខេត្វា៍ តស្វា អញ្ញាឆា “ខចត្តុកបក្កា ចា”តិ ឆ ចត្តញ្ញាត្តិ អខេត្វា ឥខ្យិខេតា, ខេខា ឌ្ខុ ឥខ្យិខេតា៍ ពស្វា? ឃហាអដ្ឋកចាឃំ “ឈខាទិយាខ្វុឋាលិតំ ចា ខេកាដ្ឋិទិតាខ្វុឋាលិតំ ចា បុខេខកត្តខេយច ចដ្ឋតី”តិ ចុត្តត្តា, “ខចត្តុកបក្កា ចា”តិ ចចតខ្យ ឆ លឌ្ឋិចិខេទាឈខេតា អចុត្តត្តា៍ “ឃហាបច្ចុទិឃំ បត ‘ចុតំ ខចត្តុកបក្កំ ចដ្ឋតិ ខេតា ចដ្ឋតី’តិ បុឆ្ចំ ពត្វា ‘ខ្វុឋាលិតំ បឆ្ចាកត្តំ ខេតា ចដ្ឋតកំ តាយ តត្វី’តិ ចុត្តំ, តំ ឃុត្ត”ត្តិ (បិខេទា៍ អដ្ឋ៍ ១៍៩១១) ចុត្តត្តា ឆ ខចត្តុកបក្កា ចាតិ អខេត្វា ឆ ចុខេត្តាខេឃច ខេហាតិ, តស្វា ឌ្ខ្ឈខ្យិខេតាតិ និទ្ធិ៍ អាហារត្តត្តិ អាហារបខេឃាឌតំ៍ អាហារកិច្ចំ ឃាបតត្តិ អខេត្វាតិ ឆ៍

១៩១៍ ខេតលបរិខេភាខេកតាតិ ខត្តាហកាលិកបរិខេភាខេកត៍

១៩១៍ ខតិ បច្ចុខេឃតិ ចុត្ត ខតិបច្ចុឃតា កិលិតាកិលិតចខេខត ខ្វុឌា ខេចឌិតព្វា៍ ចិកាលខេកាឌតនិក្ខាបឥខ្យ ហិ អតាបត្តិចាខេខ ឃាឃកាលិកាឌីតំ តិណ្ណំយ្បិ អចិខេខខេខត ខតិបច្ចុឃតា ចុត្តា៍ ព្ពយស្វិ ឈត្តខេក “អត្តុឌាតាយិ, កិក្ខុខេច, កិលិតខ្យ ក្យុញ្ញអំ, អកិលិតខ្យ ក្យុញ្ញឈកំ, អត្តុឌាតាយិ, កិក្ខុខេច, កិលិតខ្យ ខេលិឈខេខាចីខកំ, អកិលិតខ្យ ខ្វុឌកខយ្វិត្តុ”ត្តិ ចុត្តំ៍ តស្វា និទ្ធិ ខតិបច្ចុឃតា កិលិតាកិលិតចខេខត ឌុចិឌាតិ៍ អញ្ញាឆា អខតិ បច្ចុខេឃ ក្យុញ្ញឈកាឌីខ្យុ អាបឌ្ឈតិ៍ តខេតា ឆ បិញ្ញុព្វចិខេទាឈា៍

បិខេឌ្ឋហីតិ បិនិតខេតខេលហិ៍ ខេកាឌ្ឋឋលត្តិ ខេកាឌ្ឋខុក្ខខ្យ ឋលំ៍ “ឃឌតឋលំ ចា”តិ ឆ លិខិតំ៍ ហិក្ខុឌត្វ តាយ ហិក្ខុខុក្ខខ្យ ឥណ្ឌបល្លចបចាញ្ញអបិកតិប្បត្តា៍ ហិក្ខុនិបិឌិកា តាយ តខ្យ ឃូលខាឈបិកតិប្បត្តា៍ តកំ តាយ តខ្យ ខុក្ខខ្យ តចបិខេកាឌកំ៍ តកបត្តីតិ តខ្យ បត្តបិខេកាឌកំ៍ តកបណ្ណីតិ តខ្យ ឋលបិខេកាឌកំ៍ អច ចា “តកំ តាយ លិឈា៍ តកបត្តីតិ កិត្តិយខេលិយលិឈា៍ តកបណ្ណីតិ បក្កលិឈា”តិ លិខិតំ៍ ខ្វត្តុឌំ តាយ ខ្វាខបំខុយឃំ៍

១៩៥៍ ឈកាឈំ ខេកាឃឃំ៍ បិកតិកចុណ្ណំ តាយ អបក្កកខាចចុណ្ណំ, ខេតត “ឥខេបត្វា កត្ថចុណ្ណំ ខត្តំ ចដ្ឋតី”តិ ចឌត្តិ៍ ចាលិខេតហីតិ បរិឃ្យាចិខេតហិ៍

១៩៦៍ តាតាឃយ្ក្ខាខេខហិ ពតត្តិ តាខេតាឃខេឈហិ៍

ក្យុញ្ញអាឌិអត្តុឌាតតកចាចណ្ណតា

᪒᪗᪓᪨ ᩈᩣᨾᩴ ᨸᨠ᩠ᨠᩴ ᩈᨾᨸᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᩅᩥᨵᩴ ᩅᩥᨿ ᨴᩦᨸᩮᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨡᩦᩁᩣᨴᩦᩈᩩ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᨸᩥᨭ᩠ᨮᨠᩣ᪨ ᨲᩮᨶ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᨸᩣᨠᩥᨠᩴ ᩈᨾᩣᨿᩣᨲᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨

᪒᪗᪙-᪘᪨ “ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨸ᩠ᨸᨾᩩᨡ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᨣᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ‘ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᩘᨥ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩅᨲ᩠ᩅᩣ ‘ᩈᩘᨥ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᨽᩣᨣᩅᨲ᩠ᨳᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᩘᨥᩮ ᩉᩮᩣᨲᩪ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨶᩣᨣᩮᩣᨲᩥ ᩉᨲ᩠ᨳᩦ᪨

᪒᪗᪔᪨ ᩈᨾ᩠ᨻᩣᨵᩮᨲᩥ ᩅᨧ᩠ᨧᨾᨣ᩠ᨣᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩔ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩥᨿᩣ ᨧ ᨸᩔᩣᩅᨾᨣ᩠ᨣᩮᨸᩥ ᩋᨶᩩᩃᩮᩣᨾᨲᩮᩣ᪨ ᨣᩉᨱᩴ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩥᨠᩣᩅᩣ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩅᨲ᩠ᨳᩥᨠᨾ᩠ᨾᩣᨶᩩᩃᩮᩣᨾᨲᩮᩣ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᨧᩮ? ᨶ, ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩣ, ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲᨻ᩠ᨻᩔ ᨲᨸ᩠ᨸᩁᨾᨲᩣᨴᩦᨸᨶᨲᩮᩣ, ᨠᩥᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ? ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᨲ᩠ᨳᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᨾ᩠ᨸᩥᨱ᩠ᨯᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨧ᩠ᨨᩣ “ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ...ᨸᩮ... ᨳᩩᩃ᩠ᩃᨧ᩠ᨧᨿᩔᩣ”ᨲᩥ ᨴᩊ᩠ᩉᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᨠᨾ᩠ᨾᩔ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩮᩣ ᨠᨲᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨻᩣᨵᩔ ᩈᩣᨾᨶ᩠ᨲᩣ ᨴ᩠ᩅᨦ᩠ᨣᩩᩃᩴ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨶᩣᨾ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩅᨲ᩠ᨳᩥᨠᨾ᩠ᨾᨲᩮᩣ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩥ ᨶᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᨴᩦᨸᩮᨲᩥ᪨ ᨠᩥᨬ᩠ᨧ ᨽᩥᨿ᩠ᨿᩮᩣ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩈᨾ᩠ᨻᩣᨵᩮᨿᩮᩅ ᩈᨲ᩠ᨳᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩴ, ᨸᨧ᩠ᨨᩣ ᩈᨾ᩠ᨻᩣᨵᩔ ᩈᩣᨾᨶ᩠ᨲᩣ ᨴ᩠ᩅᨦ᩠ᨣᩩᩃᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩔᩮᩅ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩮᩣ, ᨶᩮᨲᩁᩔᩣᨲᩥ ᩈᩥᨴ᩠ᨵᩴ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ “ᩈᨲ᩠ᨳᩴ ᨶᩣᨾ ᩈᨲ᩠ᨳᩉᩣᩁᨠᩴ ᩅᩣᩔ ᨸᩁᩥᨿᩮᩈᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᩅᩥᨿ ᨿᩮᨶ ᩃᩥᨡᨲᩥ, ᨲᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩴ᪨ ᨿᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᨠᨱ᩠ᨭᨠᩮᨶ ᩅᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨡᩣᩁᨴᩣᨶᩴ ᨸᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩥᩅᩥᨽᨦ᩠ᨣᩮ ᨸᩈᩣᨡᩮ ᩃᩮᨸᨾᩩᨡᩮᨶ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩑᨠᩮ ᨸᨶ “ᩈᨲ᩠ᨳᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩅᩣ”ᨲᩥ ᨸᩣᨮᩴ ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨲ᩠ᨳᩥᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ “ᩅᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥ ᨠᩥᩁ ᩋᨦ᩠ᨣᩩᩃᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᨲᩣᨿ ᩃᩥᨡᨶᩴ ᩅᨲ᩠ᨳᩥᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨶᩣᨾᩣᨲᩥ ᨧ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᨱ᩠ᨱᨿᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮ “ᩈᨲ᩠ᨳᩉᩣᩁᨠᩴ ᩅᩣᩔ ᨸᩁᩥᨿᩮᩈᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ ᩍᨾᩔ ᨸᨴᨽᩣᨩᨶᩦᨿᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᩋᨯ᩠ᨰᨴᩩᨯ᩠ᨰᩦᨲᩥ ᩅᩣᨲᨯ᩠ᨰᨠᩮᩣ᪨ ᩋᩣᨣᩣᨲᩅᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᩋᩣᨣᩉᩅᨲ᩠ᨳᩥ᪨

ᨾᨶᩩᩔᨾᩴᩈᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪒᪘᪐᪨ “ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨾᨶᩩᩔᨾᩴᩈᩴ...ᨸᩮ... ᨳᩩᩃ᩠ᩃᨧ᩠ᨧᨿᩔᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ, “ᨶ ᨧ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩋᨸ᩠ᨸᨭᩥ...ᨸᩮ... ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩔᩣ”ᨲᩥ ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᨭᩥᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᨬ᩠ᨧ ᨳᩩᩃ᩠ᩃᨧ᩠ᨧᨿᨬ᩠ᨧᩣᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᨾᩴᩈᩮᩈᩩᨸᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᨭᩥᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᨾᩮᩅ᪨ ᨠᩮᨧᩥ “ᨾᩴᩈᨽᩣᩅᩴ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣᩅ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨ ᨸᩪᩅᩣᨴᩦᩈᩩ ᩋᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩔ ᨠᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᩣ”ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣᨸᩥ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ ᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨠᩮᨧᩥ᪨

ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨾᩴᩈᩣᨴᩥᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪒᪘᪑᪨ ᨴᩦᨸᩥᨾᩴᩈᩴ...ᨸᩮ... ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᨴᩦᨸᩣᨴᩥᩴ ᩑᨲ᩠ᨳᨠᨾ᩠ᨸᩥ ᨾᨶᩩᩔᨾᩴᩈᩣᨴᩦᨶᩴ ᩋᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᨽᩣᩅᨾᨲ᩠ᨲᨸᩁᩥᨴᩦᨸᨶᨲ᩠ᨳᩴ, ᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᩅᩥᨽᩣᨣᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ᪨ ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨬᩣᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩣ ᩋᨬᩣᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩣ ᨡᩣᨴᨶ᩠ᨲᩔ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩅᩣᨲᩥ ᨠᩮᨧᩥ ᩋᨶᩥᨿᨾᩥᨲᩅᨧᨶᩮᨶᩮᩅ “ᩋᨿᩴ ᨶᩣᨾ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨲᨴᩩᨽᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᨾᨶᩩᩔᩣᨴᩦᨶᩴ ᨾᩴᩈᩣᨴᩦᩈᩩ ᨳᩩᩃ᩠ᩃᨧ᩠ᨧᨿᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨣᩉᩥᨲᨶᨿᩮᩉᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ ᨬᩣᨲᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᨲᩥ ᩑᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᨲᩕᩣᨿᩴ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ – ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩑᨲᩮᩈᩴ ᨾᨶᩩᩔᩣᨴᩦᨶᩴ ᨾᩴᩈᩣᨴᩦᨶᩥ ᩋᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᩣᨶᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨾᨶᩩᩔᩣᨶᩴ ᨾᩴᩈᩣᨴᩦᩈᩩ ᨳᩩᩃ᩠ᩃᨧ᩠ᨧᨿᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩈᩣᨶᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨶᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩣᨸᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ᪨ ᨸᩣᩊᩥᨿᩴᨿᩮᩅ ᩉᩥ ᩃᩮᩣᩉᩥᨲᩣᨴᩥᩴ ᨾᩴᩈᨣᨲᩥᨠᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ “ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨾᨶᩩᩔᨾᩴᩈᩴ...ᨸᩮ... ᨳᩩᩃ᩠ᩃᨧ᩠ᨧᨿᩔᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᩉᨲ᩠ᨳᩦᨶᩴ ᨾᩴᩈᩣᨴᩦᩈᩩᨸᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩦᩉᩊᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ “ᨾᨶᩩᩔᨾᩴᩈᩮ ᩅᩣ ᨠᩮᩈᩮ ᩅᩣ ᨶᨡᩮ ᩅᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᩅᩣ ᩃᩮᩣᩉᩥᨲᩮ ᩅᩣ ᨳᩩᩃ᩠ᩃᨧ᩠ᨧᨿᨾᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨴᩦᨸᩥᨠᩣ ᩑᩅ –

“ᩋᨭ᩠ᨮᩥᨸᩥ ᩃᩮᩣᩉᩥᨲᩴ ᨧᨾ᩠ᨾᩴ, ᩃᩮᩣᨾᨾᩮᩅᩴ ᨶ ᨠᨸ᩠ᨸᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ –

ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨠᩣᩁᩣᨸᨴᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨧ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩤᨿᩮᩣ ᨧ ᩈᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᩃᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩋᨶᩤᨴᩁᩥᨿᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ “ᩈᨦ᩠ᨠᨾᨶᩩᩔᩣᨴᩥᨾᩴᩈᨾ᩠ᨸᩥ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨶᩣᨣᩁᩣᨩᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩦᨲᩥ ᨧ ᩈᨲᩥᨸᩥ ᨾᩩᨡᩣᨿᨲᨶᩈᨾᩣᩁᩮᩣᨸᩮᨶ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᩪᩃᨲᩣᨿᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᨿᩣᨣᩩᨾᨵᩩᨣᩮᩣᩊᨠᩣᨴᩥᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪕᪖᪨ ᨿᨳᩣᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᨠᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣᨲᩥ ᨮᩣᨶᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩥᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᩁᨠᩅᨧᨶᩴ᪨ ᨶ ᩉᩥ ᨠᨳᩣ ᨲᨾᩮᩅ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨸᩮᩈᩥ, ᩑᩅᩴ ᩑᩅᩁᩪᨸᩮᩈᩪᨲᩥ ᩑᨠᩮ᪨ ᨸᨮᨾᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᨳᩣᨸᩥ ᨶ ᨧ ᨲᩮ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩈᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣ ᨩᩣᨲᩣ᪨ ᨠᨳᩴ? ᨸᩁᨾ᩠ᨸᩁᨽᩮᩣᨩᨶᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩔ ᩋᨭ᩠ᨮᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ “ᩋᨸᩥ ᨧ ᨿᩴ ᨠᩣᩃᩔᩮᩅ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᩣᨿ ᨧᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᩴᩈᩪ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨾᩣᨲᩥᨠᩣᩅᩥᨽᨦ᩠ᨣᩮ (ᨸᩣᨧᩥ᪨ ᪑᪑᪕) ᨧ “ᨸᩁᨾ᩠ᨸᩁᨽᩮᩣᨩᨶᩴ ᨶᩣᨾ ᨸᨬ᩠ᨧᨶ᩠ᨶᩴ ᨽᩮᩣᨩᨶᩣᨶᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩮᨶ ᨽᩮᩣᨩᨶᩮᨶ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ, ᨲᩴ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨸᨬ᩠ᨧᨶ᩠ᨶᩴ ᨽᩮᩣᨩᨶᩣᨶᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩴ ᨽᩮᩣᨩᨶᩴ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨲᩥ, ᩑᨲᩴ ᨸᩁᨾ᩠ᨸᩁᨽᩮᩣᨩᨶᩴ ᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨽᩮᩣᨩᨶᩴ ᨶᩣᨾ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᨶᨲᩮᩣ ᩃᨴ᩠ᨵᩴ ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩦᨲᩥ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩴ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨶ ᨽᩮᩣᨩ᩠ᨩᨿᩣᨣᩩ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᨶᨲᩮᩣ ᩃᨴ᩠ᨵᨽᩮᩣᨩᨶᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ “ᩑᨲ᩠ᨳ ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᨲᩮᩅ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᩔᨲᩥ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ “ᨿᨳᩣᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᨠᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᨶᨲᩮᩣ ᩃᨴ᩠ᨵᨽᩮᩣᨩᨶᩮᩅ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩔ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮᨶᩣᩉ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩴ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨲᩔ ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᩅᩣᩁᩮ “ᨶᩥᨧ᩠ᨧᨽᨲ᩠ᨲᩮ ᩈᩃᩣᨠᨽᨲ᩠ᨲᩮ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨠᩮ ᩏᨸᩮᩣᩈᨳᩥᨠᩮ ᨸᩣᨭᩥᨸᨴᩥᨠᩮ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩅᩮᩈᩣᩃᩥᨿᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᨠᩣᩃᩮ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨿᨴᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᩋᨭ᩠ᨮᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨾᩣᨲᩥᨠᩣᩅᩥᨽᨦ᩠ᨣᩅᩥᩁᩮᩣᨵᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ “ᩋᨸᩥ ᨧ ᨿᩴ ᨠᩣᩃᩔᩮᩅ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᩣᨿ ᨧᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᩴᩈᩪ”ᨲᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ, ᨸᨴᨽᩣᨩᨶᩮᨸᩥ “ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨸᨬ᩠ᨧᨶ᩠ᨶᩴ ᨽᩮᩣᨩᨶᩣᨶᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩴ ᨽᩮᩣᨩᨶᩴ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᩅᩥᩈᩮᩈᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ ᨸᨮᨾᩴ ᩅᩣ ᨸᨧ᩠ᨨᩣ ᩅᩣ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᩥᨲᩴ ᨽᩮᩣᨩᨶᩴ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᩥᨲᩮᨶᩮᩅ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩔ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮᨶᩣᩉ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨸᩥ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ, “ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩕ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᩥᨲᩮᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩔ ᨽᩮᩣᨩ᩠ᨩᨿᩣᨣᩩ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᨶ ᨸᨮᨾᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᩥᨲᨽᩮᩣᨩᨶᨲᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨸᨧ᩠ᨨᩣ ᩃᨴ᩠ᨵᩴ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᩥᨲᨽᩮᩣᨩᨶᩴ, ᨶᩥᨧ᩠ᨧᨽᨲ᩠ᨲᩣᨴᩦᨶᩥ ᨧ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩔ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ ᩅᩥᨿ ᨩᩣᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨶᩩᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨸ᩠ᨸᩈᨦ᩠ᨣᨶᩥᩅᩣᩁᨱᩴ, ᩋᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᨶᨽᩮᩣᨩᨶᩮ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨸ᩠ᨸᩈᨦ᩠ᨣᨶᩥᩅᩣᩁᨱᨲ᩠ᨳᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᨸᨮᨾᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩮᨶᩮᩅ ᨮᨸᩥᨲᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨸᩁᩥᩉᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧ “ᨿᨳᩣᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᨠᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ”ᨲᩥ ᨠᨳᩣ ᩋᩣᩉ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨸᨧ᩠ᨨᩣ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᨶᨽᩮᩣᨩᨶᩴ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩔᩮᩅ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᩉᩮᩣᨲᩩ ᨶ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᨽᨲ᩠ᨲᩣᨴᩦᨶᩦᨲᩥ ᩋᩣᨸᨶ᩠ᨶᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩮᩅᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩏᨸᩣᩃᩥᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᩣ ᨲᩔ ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᩅᩣᩁᩮ “ᨶᩥᨧ᩠ᨧᨽᨲ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᨶᩥ ᨸᨬ᩠ᨧ ᨸᨴᩣᨶᩥ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨦ᩠ᨣᩣᨿᩥ᪨ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩤᨿᨬ᩠ᨬᩪ ᩉᩥ ᨲᩮ ᨾᩉᩣᨳᩮᩁᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨸᨮᨾᨾᩮᩅ ᨿᩴ ᨠᨳᩥᨲᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᨸᨬ᩠ᨧ ᨽᩮᩣᨩᨶᩣᨶᩥ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᩴ, ᨸᨧ᩠ᨨᩣᨸᩥ ᨲᩴ ᩋᨶᩩᩁᨠ᩠ᨡᩮᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩋᨽᩮᩣᨩᨶᩴ ᨾᨵᩩᨣᩮᩣᩊᨠᩴ ᩋᨸᩁᩣᨾᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩮᩣᨩ᩠ᨩᨿᩣᨣᩩ ᩑᩅ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩣ᪨

ᩑᨲ᩠ᨳᩣᩉ – ᨿᨳᩣ ᨸᨧ᩠ᨨᩣᩃᨴ᩠ᨵᩃᩮᩈᩮᨶ ᨳᩮᩁᩮᨶ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᨽᨲ᩠ᨲᩣᨴᩥᨸᨠ᩠ᨡᩮᨸᩮᩣᨸᩥ ᨠᨲᩮᩣ, ᩑᩅᩴ ᨠᨳᩥᨲᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᨠᩮ ᨸᩁᨾ᩠ᨸᩁᨽᩮᩣᨩᨶᩴ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣᨠᨳᩥᨲᩣᨶᩴ ᩅᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨶ ᨠᨸ᩠ᨸᩥᩔᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᨠᩥᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ? ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩮ – ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᩃᩮᩈᩈᨲᩥᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣ ᨮᩣᨶᩴ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩴ ᩅᩮᩈᩣᩃᩥᨿᩴ, ᩋᨶ᩠ᨵᨠᩅᩥᨶ᩠ᨴᩮ ᨧᩣᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩥᨿᨲ᩠ᨳ ᨴ᩠ᩅᩥᨸᨴ᩠ᨵᩮᨶ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩥᨿᩣ᪨ ᨲᨳᩣ ᨧᩮ, ᩈᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩈᩥᨿᩩᩴ, ᨶ ᨧ ᨲᩮ ᩈᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣᨸᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩔᨲᩮᩣ᪨ “ᨲᩮᨶ ᩉᩥ, ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᨴᩮᩉᩦᨲᩥ᪨ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᨧ᩠ᨧᩣᨿᨶ᩠ᨲᩣ ᨶ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩉᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᩮᨶᩔ“ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᨳᩣ”ᨲᩥ ᨠᨳᩮᨲᩣ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩥᨽᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᨾ᩠ᨸᩥ “ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩥᩔᩴ ᨲᩩ ᨾᩮ ᨮᩣᨶᩴ ᩋᨿ᩠ᨿᩣ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨾᨲᩥᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩅᩥᨾᨲᩥᩅᩥᨶᩮᩣᨴᨶᨲ᩠ᨳᩴ “ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨿᩣᨣᩩᨬ᩠ᨧ ᨾᨵᩩᨣᩮᩣᩊᨠᨬ᩠ᨧᩣ”ᨲᩥ

ចុត្តិ៍ ឲចមិឆារបរេព បព្ចាត្តិ បរម្យុររកោឌតសិក្ខាបទំ ឱ្យឌ្ឋិត្វា បរម្យុររកោឌតំ ពធំ កុឌ្ឍិស្សត្តិតិ៍ ឲត្វាហុ រពធិ អាចរិយា

បរម្យុររកោឌតសិក្ខាបទេឆេតច “អញ្ញស្ស កោឌតំ ត ពប្បតិ”តិ ឌាតត្តាបិ “អតុឌាតាមិ, ភិក្ខវេច, ឃាកុព្ចា”តិ ចិសុំ អតុញ្ញាតត្តា

“បដក្កិតាតយហាចិពបថិឌិ ចិយ ពប្បតិ”តិ សញ្ញាយ កុឌ្ឍិសុ៍ រេពត ចុត្តិ “អបិច យធំ ពាលរស្សច រកាឌ្ឍឃាកុឃា ឆាតា”តិអាឌិ, តំ អឃុត្តិ

តត្វ អដ្ឋប្បត្តិមាតិពាចិកដ្ឋចិររាឆេត អតាបត្តិចាររ តិក្ខកត្វាឌិតំ អសម្ពុចប្បសក្កុរេតា, ភិក្ខុតំ សាបត្តិពកាចាតតិក្ខុមតរេតា,

មិន្ធាកាហរេហតុប្បសក្កុត ភកចតា អតុញ្ញាតប្បសក្កុរេតា ច៍ រេត ហិ ភិក្ខុ ឃន្វា ភកចា ពត្វធិ ចិតឃចរេសត ពប្បិឃម្បិ “កាចាកិកិតំ រេម

អកោឌតេឃ្យ”ត្តិ (ឆំ៍ តិ៍ ១.១៥៥; ឃុ៍ តិ៍ ប័ឲ; មិ៍ ប៍ ៣.៦៍៥) បដិក្ខិបតិ, តស្វា ភកចតេតា អធិប្បាយំ បតិ “កុក្កុច្ចាឃត្តា ត

បដិក្កុលាតិ”តិ ចុត្តិ, សិក្ខាបទំ បតិ ភកចាបិ អត្តរេតា អធិប្បាយប្បកាសតត្វមេច “អតុឌាតាមិ, ភិក្ខវេច, ឃាកុព្ចា”តិ អាហ៍ ត្វុចក្កុរេហា

ហិ ភកចរេតា អធិប្បាយេឃា៍ តចា ហិ ភារច្ចាឌស្ស បិឃាសំ អកោឌតេឃ្យត្តិ អពតចិញ្ញាត្តិប្បសក្កុរេតា បដិក្ខិបិ៍ អាតត្តុរេត្វរេត

ចិញ្ញារេបត្វា សន្ទិតំ រេតពក្វលឃាកុំ បត “ឃឆបិ, អាតត្តុ, ចិញ្ញាត្តិ, តឆបិ អពប្បិឃ”ត្តិ អចត្វា “ឃឆបិ, អាតត្តុ,

អេត្ថាចុត្វ”ត្តិអាឌិមេចាហ៍ រេតត រតា រេច តំ អេត្ថាចុត្វ ពប្បតិតិ អធិប្បាយឆស្សេតត បហិតរកោឌតស្វុបេិឆតចិញ្ញាត្តិសិក្ខាបឆាតិ

ដ្ឋបត្វម្ពុរេតិ ភកចរេតាបិ ពប្បតិ, បរេពច អម្បាត្តិ៍

១៥៣. កិលិតរស្សច ភកចតា កុឡជ្ជ អតុញ្ញាតរេតាតិ “ឃាតិ រេលា បត តាតិ កិលិតាតំ ភិក្ខុតំ បដិសាឃតិឃាតិ”តិ (បារា៍ ៩១១)

ចឆតចរេសត ចុត្តិ, រេតរេតច រេត ច្ខុឆ បដិក្កុហរេលា កុក្កុច្ចាយិសុ៍ ច្ខុឆ បត “អតុឌាតាមិ, ភិក្ខវេច, កិលិតស្ស កុឡជ្ជឆពា”ត្តិ ចត្វារេទ្ធា

កុឡអាធិពាររត្វា បុរេទ្ធា អតុញ្ញាតត្វា ចត្វា អកិលិតស្ស កុឡជ្ជឆពំ អតុញ្ញាតំ, រេតត កិលិតេតត សតិ បច្ចុរេយ កុឡជ្ជ បរិកុឌ្ឍិតរេទ្ធា,

កុឡជ្ជឆពំ អសតិ បច្ចុរេយបិ ចដ្ឋតីតិ ច្ខុមំ ចិរេសសំ ឌិរេបតិ៍ តត្វ “កុឡជ្ជឆពំ ពាលិរពាសុ សត្តាហកាលិកំ, ភកចតា ឱ្យឌិស្សាតុញ្ញាតត្តា

សត្តាហាតិក្ខុមេត ត្វុក្កដ”ត្តិ ចឆត្តិ, តំ ត ឃុត្តិ, ដ្ឋឆពសមុ្ភត្វា សត្តាហកាលិកពាចំ ឌហតិ៍ “ឃចា អម្ពាឌិ ដ្ឋឆពសមុ្ភត្វំ ឃាមកាលិកំ ឌាតំ,

តចា សត្តាហកាលិកំ ឌហិត្វា តឆតត្តរេរ ឃាចឌិចិរេព ចិត”ត្តិ ចឆត្តិ, តំ ឃុត្តិ, តញ្ចា ភកចតា ឱ្យឌិស្សាតុញ្ញាតត្តា បច្ចុរេចក្ខុហាភាររេច

រេតារេសា តត្វិ៍ “កុឡជ្ជឆពា”ត្តិ ចុត្តត្តា ដ្ឋឆពាកតិពា”ត្តិ ចឆត្តិ៍ ឃដិ ដ្ឋឆពមិស្សំ ដ្ឋឆពាកតិពំ រេហាតិ, មធុបិ សិឃា តំ តចា អតុញ្ញាតត្តា៍ ឃា

រេហាតុ, អប្បដិក្កុរេហត្វា បរិកុឌ្ឍិតព្វា សិឃា ដ្ឋឆពាកតិពត្តា, តញ្ចា ត រេហាតិ, “សព្វត្វាបិ ដ្ឋបបរិក្ខិត្វា ពរេហតព្វា”ត្តិ អញ្ញាតរេស្វិ ពលិបរេឆ

ចុត្តិ៍

១៥៦. សុញ្ញាការត្តិ ចតុត្តញ្ញាតំ៍

ពប្បិឃកុមិអតុឌាតតពចាចណ្ណតា

១៥៦. ឱ្យរចសដ្ឋត្តិ មហាសង្គំ៍ ពហុហិ សម្បិចាររត្វាតិ ឲត្វ ឲរពតាបិ ចដ្ឋតិ៍ “ពហុសុ ឲពស្សបិ ចឆេតត សហ សិឃាតិ ចុត្តិ”ត្តិ ចឆត្តិ៍

“អាមសិត្វា”តិ ចុត្តត្តា អតាមសិរេត ត ចដ្ឋតិ៍ “រេតារេសា តត្វិ”តិ ចឆេតត រេសសាបិ អតុញ្ញាតា៍ “ភិក្ខុរេច្ចា ដ្ឋបសត្តេ បច្ចា តំ បុររេត្តិ, តត្វ

ពាតុំ ត ចដ្ឋតិ, បពតិកុមិយំរេយច ពាតុំ ចដ្ឋតី”តិ ចឆត្តិ៍ តំ ដ្ឋបរិ អដ្ឋពចាយំ “ច្ខុដ្ឋពាឌិហិ ពតាចឃស្សា”តិអាឌិតា ចិរេសត្តិ ចិយ៍

យត្តិកាបិណ្ឌ ចាតិ ឲត្ត “អសតិយា អតសិដ្ឋិតាឃ សរិតដ្ឋាតតោ បដ្ឋាឃ ចេ ដ្ឋបរិ អសិដ្ឋិតា, ហេដ្ឋា ជិតំ កណ្ឌំ អកប្បិយំ, ដ្ឋបរិដ្ឋិតយេច កប្បិយំ, អឃយេត្ត ចិសេសោ”តិ ចុត្តំ។ ឲត្ត កប្បិយកុដិ លទ្ធិ ចដ្ឋតីតិ ឲចំចិឆេ បុត ការតន្តាតិ អតេត្វា។ កប្បិយកុដិំ ការំ ផេយាតិ ឲត្ត កប្បិយកុដិកិច្ចំ ការត្តិ អធិប្បាយោ។ កោដ្ឋតសាលំ បត សេតាសតយេច, តស្មា តត្ត ការតន្តត្តិ អបេទ។ “អកតេបិ ចដ្ឋតី”តិ ចុត្តំ។

“យុលសត្តិសិ តាយ កោដ្ឋតកាលេ សត្តិសី”តិ លិខិតំ។ យុលសត្តិសីតិ តស្ស តាយំ។ “ឃជិ សត្តិសិ ហោតិ, បរិចិត្តិយំ កចេឃ្យ, យុលសត្តិសិ បត ទុក្កដំ, តស្មា សត្តិសិ អតសិប្បេតា”តិ ចុត្តំ។ “តស្ស សត្តកំ កត្វា”តិ ចុត្តត្តា អតបេក្ខចិស្សជ្ជតំ តាសិប្បេតំ។ ឌីចទចិកប្បតេ ចិឃ កប្បិយតត្តំ ចោតាតន្តត្តិ ពេចិ។

កោលិឃដ្ឋិលចត្វកធាចណ្ណតា

១០០។ “អត្តតា បដិក្កហិតំ បុទេកត្តយេច បរិច្ចជិត្វា សាយលោទាឌីហិ បរិតកំ កត្វា ជិតេត្ត បុទេកត្តយេច ចដ្ឋតិ, ត បច្ឆាកត្តំ សចត្វកបដិក្កហិតត្តា”តិ ចតត្តិ, តត្ត បុត បដិក្កហលោ តិទោស្សត្តា, បុទេកត្តយេច បដិក្កហណស្ស តិស្សដ្ឋត្តា, អត្តតា ច អក្កហិតត្តា ចោទេសា ត ជិស្សតិ, ដ្ឋបបរិក្ខិត្វា កហេតព្វំ។ សាលុកា តាយ កត្ថា, “ព្ទុតោ កិច្ចិតាក”ត្តិ ចោហទត្តិ។ “ថាទុសកត្តិ កោត្យអចិសយេ ឲកោ ទុក្ខា”តិ ច លិខិតំ។ “បក្កផាកទស”ត្តិ ចិសេសិតត្តា “អបក្កំ ចដ្ឋតី”តិ ចុត្តំ។ កុទុត្តិចចតេតបិ សិទ្ធយេច។ តណ្ឌុលធោចតោតកប្បិ ឆន្នាទោសា ឲច។ “តិក្កសដ្ឋី ដ្ឋុទ្ទទោសា សត្តាហកាលិកោ”តិ លិខិតំ។ សាចិត្តីតិ កាឃត្តិ។ លត្ថសោតិ ចេចស្ស។ “ត, កិក្ខុចេ, បន្តជិតេត អកប្បិយេ សយាតបេតព្វ’ត្តិ ចុត្តត្តា អតុបសម្បន្នស្សាបិ ត ពេចលំ តសស្ស ឲច តិក្ខាបទេសុ, អថ ខោ ឃំ កិក្ខុស្ស ត កប្បតិ, តម្ពិ ឃ្យិតិ អធិប្បាយោ”តិ ចុត្តំ។

១០១។ ទេ្វ បដី ចេសតាយេតចាតិ ឌីតបដ្ឋសោយាទបដ្ឋាតិ។ តីសីតិ បត្តណ្ណត សហ តីសំ។ ព្ទុទ្ធិយឃិកំ ឲហិកិក្ខតំ តិន្នាត្តំ។ ចេចតត្តិឃំ អត្តុទ្ធត្តទេត លទ្ធិ។ “ឃាយាតិក្កយេ សត្តិសិចសេត សត្តាហាតិក្កយេ កេសជ្ជសិក្ខាបចចសេតា”តិ លិខិតំ។

កេសជ្ជក្ខត្តកចណ្ណតា តិដ្ឋិតា។

លំ។ កចិតក្ខត្តកចណ្ណតា

កចិតាតុជាតតកធាចណ្ណតា

១០៩។ “កចិតត្តិ បញ្ចាតិសំសេ អទេត្តាកទលាសយត្តតាឃ ចិទត្តិ អទេត្វា”តិ លិខិតំ។ “បញ្ចា កប្បត្តី”តិ អចត្វា “កប្បិស្សត្តី”តិ អតាកតចចតំ “ចេចា”តិ ព្ទុយស្ស សាយិចចតបក្ខេ ឃុជ្ជតិ តេសំ តស្មិំ លោហ អតត្តតាកចិតត្តា។ ខ្ទឹសុ បតេតេសុ អត្តចិកប្បេសុ បច្ឆិយា ឃុទេត្តា សទេ្ទសប្បិ

ទោសំ បរិចេឆ្យកាតំ បត្ថាទុតក្កឆទេត្វា តិយត្តតំ បាឌិយត្តស្សេច ហិ អតាយត្តធារេទា បញ្ញោត្វា, ពធា ពលេកោឌតំ អបយាឌាតធារេទា

អតសិង្គ្តពិឌិចស្ស តត្តិ អតេឌិចទិកស្ស យាចឌត្តឌិចទេចត្តាឌិឌិចក្កហលាបម្កចេពា ព្ពាទស្សាបិ អតសិង្គាតយុលេត លត្កតិ

ឌិចទុប្បាគេ អបំយុក្កលិកស្សេច "ពមិតត្តតាបឹយាយ"ត្តិ ង្កបចារបីយំ បត្តាយ ចុត្តិ ង្កបចារបីយដ្ឋស្ស យពាពឌិចទាឌិកាពិយតាយ

ពាដ្ឋបីយាយ ពព្យាប្បាគាកាចពោ ចិទេញ្ញាឃ្យេយត់ ង្កបចារបីយាចេត្ត អសិប្បេតាតិ ពមិតត្វាទំ ពោ លកត្តិតិ ពោ បាឆេត្តិតិ អទេត្វា បញ្ញ

ឌតា បាឆេត្តិ ពមិតទុស្សស្ស ហិ គាយកា បន្លឹយពោឌិយា ចត្តារេទា ហោត្តិ ឲពោ បដិក្កាហពោតិ "ពព្រ ចេ, កិក្ខចេ, ឃ្វាធំ

ចត្តចក្កោ កិក្ខុបញ្ញោ ឆបេត្វា តីលិ ពម្មាតិ ង្កបបយ្យាងំ បចារលំ អត្តាត"ត្តិ (យហាច ៦បប) ចយ្យឃ្យល្លកេ ចុត្តត្វា "ត

បញ្ញចក្កការហីយ"ត្តិ កេហពត្តា "ឃស្ស បញ្ញោ ពមិតទុស្សំ ឆេតិ, តំ ហត្តបិរេយ អកត្វាបិ ពាហិបីយាយ ចិពស្សបិ គាតុំ ចដ្ឋតី"តិ ចឆត្តិ, តំ

ហត្តបិរេយ ពក្វា ឲច គាពត្តា ពន្ធា? "ពស្ស ពម្មប្បត្តត្តា"តិ ចុត្តិ "ពព្យាប្បាគេត ពណ្ហាលិងិតា ចត្តទុ ចេតាបិពេទុ អត្តពាពមិតាតយេច

តាតិ ចត្តាតិ បរិបុលត្តិ ចត្តហិ បត ពណ្ហាលិងីទុ ចេតាបិពេទុ បត្តោងំ តាតិ បរិបុលត្តី"តិ ចុត្តិ បធយបចារលាយ បចារិតា លកត្តិតិ

ព្ពងំ ង្កញ្ញដ្ឋពោឌិយា ចុត្តិ អត្តារាយេត អប្បចារិតាតយ្យិ ចុត្តចស្សាតំ ពមិតត្វារបម្កចេពា ព្ពាពេ ពលប្បុទេព ពក្វា ពមិតំ អត្តិទិតព្ពត្តិ

ពធំ បញ្ញាយតីតិ ចេ? "ខ្ទិត្តំ បុក្កលិតំ អត្តតំ ហោតិ ពមិតំ អត្តារពស្ស ច អតុយោគពស្ស ចា"តិ (បរិ ៣០៦) បរិចារេ

ឲពចចតពរលពោ, ពពេត្តច "បញ្ញស្ស អត្តតំ ហោតិ ពមិតំ, ពលស្ស បុក្កលស្ស អត្តតំ ហោតិ ពមិត"ត្តិ (បរិ ៣០៣) ចចតពោ ច

អញ្ញាស្មិំចិហារេ ចុត្តចស្សាបិ ត លកត្តិតិ ព្ពងំ កិំ ឲពបីយម្ពិ, ង្កគាហុ តាតាបីយម្ពិត្តិ? កិពេញ្ចត្ត – ឃងិ តាច ឲពបីយម្ពិ, បរពោ "បចេ បត

ឲពបីយាយ ពាហុ ចិហារា ហោត្តិ, បត្តោ កិក្ខុ បត្តិបិពេត្វា ឲពត្ត ពមិតំ អត្តិទិតព្ពំ, ចិហុំ ចិហុំ អត្តិទិតុំ ត ចដ្ឋតី"តិ ព្ពយិតា

អដ្ឋពធាចចពេត ចិទុត្តាតិ ព្ពងញ្ញាចចតំ បត្តោងំពេយច ឲពោ ពមិតត្វារេទាតិ ងីបេតិ អធ តាតាបីយម្ពិ, ង្កបតត្ថស្ស

ឲពាឌិប្បាយគាតាតុយតិយា ចិទុត្តាតិ ចុត្តពេញ្ញំ "ចេឆ, កិក្ខចេ, ពោយឈបុទិបស្ស ឲពាឌិប្បាយ"ត្តិ (យហាច ៦៩៣) ព្ពងញ្ញាចចតំ ខ្ទិបុបិ

អាចារបទុ ពស្ស ពមិតត្វារបិង្គិ ងីបេតីតិ អចិពេរាឆាច ព្ពន្លឹតព្ពោ អប្បដិបិង្គត្តា, ពន្ធា ឲពបីយម្ពិ ចា តាតាបីយម្ពិ ចា តាត្ញបចារេ

អញ្ញាស្មិំ ចិហារេ ចុត្តចស្សាបិ ត លកត្តិតិ អសិប្បាយោ ចេឌិតព្ពោ "បន្លឹយិពាយ ង្កបបយ្យត្តោ បធយបចារលាយ បចារេត្វយ្យិ លកតិ,

ចស្សិពោ ច ហោតិ អាតិបំបញ្ញ លកតីតិ បាយពេហទាតំ ចស្សបពាយតំ អតុញ្ញាតំ ហោតិ, បាយពេហទា ពមិតាតិបំបំ លកត្តី"តិ ចឆត្តិ

តិល្លំ ឌិចទាតំ អញ្ញាតរប្បហោតពត្តិ ព្ពងំ "ត អញ្ញាព្រ បញ្ញាដ្ឋិយា ង្កត្តារាបទ្ធេត អត្តចារបពោត អត្តតំ ហោតិ ពមិត"ត្តិ ព្ពយាយ បិញ្ញាព្ពយា

ចិទុត្តតំ ចិយ ងិស្សតិ អយញ្ញាបិញ្ញព្ព តិល្លំ ឌិចទាតំ អញ្ញាតរចិរេហតាបិ ត អត្តតំ ហោតិ ពមិតត្តិ ងីបេតីតិ ចេ? ត, ពឌត្តឌាតតពោ, ត

តិល្លំ ឌិចទាតំ អញ្ញាតរចិរេហេត ត អត្តតំ ហោតិ ពមិតត្តិ ហិ ងីបេត្តពារេយា កពចា តំ បិញ្ញព្ពយាហ ឃងិ ឲចំ "អញ្ញាព្រ បញ្ញាដ្ឋិយា

ង្កត្តារាបទ្ធេត អត្តចារបពោតា"តិ ត ចត្តត្វា បិយាតិ ចេ? ត, អសិប្បាយឌាតតពោច ពេយា បញ្ញាដ្ឋិយា អត្តិទិត្តការេយា, ពស្ស អញ្ញាព្រ

បញ្ញាដ្ឋិយា ត អត្តតំ ហោតិ ឲប តពេយា ព្ពាទត្តាបីតិ អយពេយត្ត អសិប្បាយោ ពេតេត បុក្កបពេញ្ញ "បញ្ញាដ្ឋិយា អត្តតំ ហោតី"តិអាងិតា

តពេយត ឲពពេយច ឌិចទំ ចុត្តិ, ឲចំ បត្តេ "ចត្តឌិបតិយា អាពារេហិ អតត្តតំ ហោតិ ពមិតំ, បត្តរបហិ អាពារេហិ អត្តតំ ហោតិ ពមិត"ត្តិ

ឃធារហំ ង្កញ្ញដ្ឋពោឌិយា ចុត្តត្តិ ចេឌិតព្ពំ, ពន្ធា ពលញ្ញពេញ្ញ ង្កល្លិតិត...បេ... តិស្សិយដ្ឋាតុយោឌតាតំ ចត្តឌិបតិយា អាពារាតំ បម្កចត្តាតំ

បពេត្តត បត្តា អការេចតបិ តិយិត្តពតាឌិតំ អបម្កចត្តាតំ អញ្ញាតរការេចតបិ ត អត្តតំ ហោតិ ពមិតត្តិ ឲចយសិប្បាយោ ចេឌិតព្ពោ

សុក្កបក្ខេបិ អហតាហតកប្ប...បេ... និយ្យានុយោគតាទិ សត្តរសត្តិ អាការាទិ សមុច្ចត្តាទិ អញ្ញាតរការេនបិ ឋាតវេវំ សទ្ធេន សទ្ធា អការេនបិ អត្ថំ ហោតិ កថិតន្តិ ឯវមធិប្បាយោ វេទិតព្វោ អញ្ញថា អញ្ញមញ្ញវិរោធោ, យថាសម្ភវំ យោជេត្វា វេទិតព្វោ

តតិយំ មូលមត្តតិកស្សាតិ – កណ្ហបក្ខេ “រូបារសទ្ទេន អត្ថេន កថិតេ ន អញ្ញេន សញ្ញាបិយា ន អញ្ញេន អត្តវាសពោធ អត្ថំ ហោតិ កថិត”ន្តិ វចនប្បមាណតោ តំ កថិតំ អកត្ថំ សិយា សុក្កបក្ខេ ច “អតិមិត្តកតេន អត្ថំ ហោតិ កថិត”ន្តិ វចនប្បមាណតោ អតិមិត្តកតេន កថិតេ អត្ថេ តទេវ្វ បរិកថា កតំ, តថាបិ អត្ថតោយេវ កថិតំ ហោតីតិ អយំ ទុវិធោបិ វិរោធោ យថាទុត្តនយេន អធិប្បាយេ គហិតេ បរិហារោ ហោតីតិ វេទិតព្វោ

ឯវា អាតិសំសំ ពហុំ ទេតីតិ ឋាយិកា បច្ចយលោលកាចំ វិយ ជីវេតិ, តថាបិ កគចតា យាចកតុជីវបរិយេសនបញ្ញាបកមុខេន ទ្វារំ ជិន្ទ្រាត្តិ កត្វា សញ្ញាត្តកហត្ថំ ហោតិ “អកាតុំ ន ហោតីតិ អតាគរិយេន អកនោត្តស្ស ទុក្កដ”ន្តិ លិខិតំ អនុយោគាយាតិ ឯត្ថ សព្ពសក្កាហិកចនេន ឯចំ វុត្តំ “អនុយោគាយី”តិ ឯកកេន ចត្តព្វំ, ឋាតវថា “ន ចរតី”តិ យហាអដ្ឋកថាយំ កិរ វុត្តំ កថិតជីវចំ អធិដ្ឋហិត្វា “ឋាយាយ សញ្ញាបិយា កថិតំ អត្ថរាយី”តិ ចាថាយ កិត្តយត្តាយ បុគ្គលស្ស អត្ថំ ហោតិ “កយុចាថា បត ឯការេយច ចរតីតិ កថិតទុស្សស្ស ឯច កយុចាថា, សេសជីវទគារេត អបលោកតយេចាតិ អវេត្វា”តិ លិខិតំ ឯកសីយាយាតិ ឯទីកាបចារសីយាយាតិ អវេត្វា យុជ្ជតិ កេចិ បត “ពទ្ធសីយា អធិប្បេតា ឯកសីយាយ ឯកដ្ឋានេ អត្ថិរេត សព្ពត្ថ អត្ថិតំ ហោតិ ‘សព្ពោ កិច្ច សត្តិបតិត្វា’តិ វុត្តត្តា, តេហិបិ អនុយោគត្តេហិ អត្ថិតយេច ហោតិ, រូបចារបរិច្ឆិន្នេ តត្ថ តត្ថ លទ្ធិ តេហិ តេហិ លទ្ធព្វំ ហោតិ តត្ថ បចិដ្ឋហិបិ លកិតព្វំ សព្ពេហិបិ អត្ថិតត្តា, អយំ ចិសេសោ យហាអដ្ឋកថាយម្បិ ឯចយេច វុត្ត”ន្តិ ចទន្តិ, ជិមំសិតព្វំ

១៦០ប៉ៈ ចតុជីវតិ អាការចត្តតាយ យហាក្សមិកំ “ជីឃសិព្វិតត្តិ បច្ចាកតសិព្វានំ, ឲ្យចដ្ឋិត្វា សិព្វានំ ចា”តិ លិខិតំ កណ្ហសំ តាយ បុព្វាពទ្ធំ បឆមទិមិលិកា ឃដេត្វា ឆបិតា ហោតីតិ កថិតទុស្សំ ទុព្វាលំ ជិត្វា តំ ពលចតា អត្តនោ បកតិទុស្សេន សទ្ធិំ ឃដេត្វា ទុបដ្ឋំ កត្វា សិព្វិតុការេហិ កថិតទុស្សតោ បកតិទុស្សស្ស យហត្តតាយ បឆមំ តប្បមាណានុរូបំ ពទ្ធកណ្ហសេ ឃដេត្វា ទេត្តកេហិ ពន្ធិត្វា កតំ ហោតីតិ អធិប្បាយោ កថិតជីវរស្ស អប្បតាយ បឆមំ ពទ្ធទុស្សំ ក្សដ្ឋិជិមិលិកា ហោតិ, យហាបច្ចរិយំ, ក្សុត្តិយញ្ញា វុត្តចចនតិកស្សាតិ, ឲ្យជ្ជោនេ ឯច តេតេ, អវេត្វ តត្តីតិ គស្សតត្តំ កតត្តិ វេទិតព្វំ “ឋាយិកា កិំ ជីវេតីតិ ចេ? តថាកតំ ទុបដ្ឋជីវចំ បកតិជីវរស្ស យហត្តតាយ បកតិជីវរសត្តមេច កច្ឆតិ, ន កថិតជីវរសត្តិ កស្សចិ សិយា, តេចំ គដ្ឋព្វំ ឯចំ ក្សដ្ឋិជិមិលិកការេន ជិតម្បិ កថិតជីវចំ យហត្តម្បិ តំ បកតិជីវចំ អត្តនោ កថិតជីវរយេចាតិ ហេដ្ឋិមកោដិយា បច្ចកស្ស ឋាន្តិតព្វត្វា កថិតទុស្សំ ចណ្ឌាចណ្ឌំ ពាហុសា ជិត្តិត្វា សិព្វិតុការេយា កថិតជីវរតោ បដ្ឋំ គហេត្វា អញ្ញាស្មិំ អកថិតជីវរេ បដ្ឋយាវេរបតី”តិ លិខិតំ អថ វា ពាហុតិ កថិតទុស្សានិ បំសុកូលានិ ចណ្ឌកចណ្ឌកានិ ឯកជីវរត្តាយ, យហត្តានិ ច ក្តានត្តាយ ជិន្នានិ ហោន្តិ កថិតជីវរតោតិ កិច្ច ឯកច្ចតោ កថិតជីវរតោ បដ្ឋំ គហេត្វា អញ្ញាស្មិំ អារោបេតិ ឯត្ថាហ – កិំ បំសុកូលានិ កថិតទុស្សានិ ចិកប្បនុបកបច្ឆិមានិ គាតព្វានិ, ក្តាគហុ ចណ្ឌកានិបីតិ? ឯត្ថ អជីវរសត្តត្តា ចណ្ឌកានិ គាតុំ ន ចរតិ កយុចាថា តត្ថ ន ទុហតីតិ ឯកេ “បំសុកូលេន អត្ថំ ហោតី”តិ បរិញ្ញាយំ តយគានតោ ក្សដ្ឋិជិមិលិកការេន ជិតស្ស កថិតទុស្សស្ស អត្តនោ សការេន អនធិដ្ឋានុបកស្ស បុរាណជីវរការេនេច អធិដ្ឋានារហស្សបិ កថិតជីវរកាចានុមតិមុខេន អដ្ឋកថាយំ

ᨷᨶᩣᨣᨲᩮᩣ ᨶ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩦᨲᩥᨸᩥ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ ᨲᨲᩥᨿᨠᨳᩥᨶᨲ᩠ᨳᩣᩁᨠᩮᩣ ᨳᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨳᩥᨶᨴᩩᩔᩴ ᨠᩁᩥᩔᨲᩦᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨸ᩠ᨸᨲᩦᨲᩥ ᩑᨠᩮ, ᨿᩩᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

ᨲᩥᨱᩅᨲ᩠ᨳᩥ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡ ᨠᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩁᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩴ ᨲᩥᩔᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ “ᨲᩥᩔᩩᨠ᩠ᨠᩥᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᨸᨬ᩠ᨧ ᩃᨠ᩠ᨡᩣᨶᩥ ᨸᨭᩣᨶᩥ ᨸᨾᩣᨱᩴ ᩋᩔᩣᨲᩥ ᨸᨬ᩠ᨧᨠᩴ᪨ ᨲᩮᨶ ᩅᩣ ᩋᨲᩥᩁᩮᨠᩮᨶ ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨾᨱ᩠ᨯᩃᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨾᩮᩣᨴᩣᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡ ᨠᨳᩥᨶᨲ᩠ᨳᩣᩁᨠᩔ ᨠᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨶ ᨾᨱ᩠ᨯᩃᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨾᩮᩣᨴᩣ ᩈᨾᩩᩃ᩠ᩃᩥᨡᩥᨲᩮᨶ ᨡᨧᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩑᨠᩴ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨿᩮᩅ ᩉᩥ ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩮ “ᨸᩩᨻ᩠ᨻᨠᩁᨱᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩉᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩉᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨶ ᨠᩣᨿᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨶᩥᨿᩣᨾᩥᨲᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨸᩁᩥᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨸᩩᨻ᩠ᨻᨠᩁᨱᨾᩮᩅ ᨾᩮ ᨠᩣᨿᨠᩮᩣ ᩈᨦ᩠ᨥᩔ ᨴᩮᨲᩥ, ᩈᨻ᩠ᨻᩥᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᩅᩣᨧᩣᨿ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨲᩮᨶ ᨶ ᨲᩔᩮᩅ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩉᩥ ᨲᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨬ᩠ᨬᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᩁᨠᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᨠᨲᨸᩩᨻ᩠ᨻᨠᩁᨱᩔ ᨸᩩᨶ ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᨠᩥᨧ᩠ᨧᨲᩣ᪨ ᩋᨲ᩠ᨳᩁᨠᩔ ᩉᨲ᩠ᨳᨣᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ “ᨶ ᩏᩃ᩠ᩃᩥᨡᩥᨲᨾᨲ᩠ᨲᩮᨶᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨸᩁᩥᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨸᩩᨻ᩠ᨻᨠᩁᨱᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᩩᨶ ᨴᩮᩣᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩈᩥᨻ᩠ᨻᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨲᨲ᩠ᨲᩣᨿᩮᩅ ᩅᩅᨲ᩠ᨳᩣᨸᩮᨲᩣᨲᩥ ᨧᩮ? ᨶ, ᩃᩥᨡᩥᨲᩔ ᨸᩩᨶ ᩃᩮᨡᩣᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩮᨲᩣ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨾ᩠ᨸᩥ ᨴᩣᨶᩮᨶ ᩃᩥᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᨾᩮᩅᩣᨲᩥ ᨧᩮ? ᨶ, ᨸᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩣᨴᩥᨠᩣᩁᩮ “ᩋᨠᩈᩥᨿᩴ ᩅᩥᩉᩣᩁᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᩅᨲ᩠ᨳᩣᨸᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩩᨴ᩠ᨵᩥᨠᩔ ᩃᩥᨡᩥᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨠᩮᩈ ᨸᩁᩥᩅᩮᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩥᨻ᩠ᨻᩥᨲᩴ ᨴᩮᩅᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨶ ᩅᩥᩉᩣᩁᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨭ᩠ᨭᩣᨴᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴᩅᩣᩈᨦ᩠ᨣᩮᨲᩣ, ᨶ ᨧᩮᩅ ᨶ-ᨠᩣᩁᩮᨶ ᨸᨭᩥᩈᩥᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨧᩮ? ᨶ, “ᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩕ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨭᩥᨿᩣ”ᨲᩥ ᨶ-ᨠᩣᩁᩮᨶ ᨸᨭᩥᩈᩥᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩁᩣᩈᨦ᩠ᨣᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᨲ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩈᨦ᩠ᨣᩮᨲᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨠᩥᨲ᩠ᨲᩥᨾᩮᨿᩣ ᨶ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ “ᨻᩉᩥᩈᩦᨾᩣᨿ ᨮᩥᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣᨸᩥ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩮᩣ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨

᪁᪀᪉᪨ ᩋᩈᨶ᩠ᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨠᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨠᨳᩥᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨠᩥᩴ ᨠᨳᩥᨶᨲ᩠ᨳᩣᩁᨠᩮᨶᩮᩅ ᨴᩩᩔᩮᨶᩣᨸᩥ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩋᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᨶ, ᩈᨦ᩠ᨥᩣᩉᩩ ᨶᩮᨲᩣ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨸᩥ, ᨠᩣᨿᨠᩮᨶ ᩅᩣ ᨠᨲᩴ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨠᩥᩴ ᨠᨳᩥᨶᨲ᩠ᨳᩣᩁᨠᩮᨶᩮᩅ, ᩈᨦ᩠ᨥᩣᩉᩩ ᨶᩮᨲᩣ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨸᩥ, ᨠᨳᩥᨶᨲ᩠ᨳᩣᩁᨠᩮᨶᨸᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᨠᩮᩣᨭᩥ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩮᨶᩮᩅ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᩁᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨲᩥ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩮᨵᩣ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨠᨳᩥᨶᨲ᩠ᨳᩣᩁᨠᩮ ᩑᩅ ᨴᩩᩔᩮᨶᩣᨸᩥ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ᪨ ᨠᩣᨿᨠᩮᨶᩣᨸᩥ ᩅᩥᩔᩣᩈᩥᨠᩴ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨠᨳᩥᨶᨴᩩᩔᩴ ᨸᩩᨾ᩠ᨾᩥᩔᩴ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? “ᨠᨳᩥᨶᨴᩩᩔᨠᩔ ᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ (ᨾᩉᩣᩅ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪁᪀᪉) ᨶᨿᩮᨶ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨸᩩᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᨾᨲ᩠ᨲᨾᩮᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩮ? ᨶ, “ᨠᨳᩥᨶᩴ ᨶᩣᨾ ᩋᨲᩥᨸᩩᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ (ᨾᩉᩣᩅ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪁᪀᪈) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨶ ᩋᩣᨠᩣᨿᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩮ? ᨶ, ᨴᩩᩔᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᩣᨠᩣᨿᨶᩮᨶ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ᪨

᪁᪁᪀᪨ ᨠᨳᩥᨶᩔᩣᨲᩥ ᨠᨳᩥᨶᨲ᩠ᨳᩣᩁᩔ᪨ ᨸᨬ᩠ᨧᩣᨶᩥᩈᩴᩈᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩈᨾ᩠ᨾᩣ, ᩋᨸ᩠ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨠᩥᨾᨲ᩠ᨳᩥᨿᩴ ᨸᨬ᩠ᨧᩣᨶᩥᩈᩴᩈᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᨧᩮ? ᨸᨬ᩠ᨧᩉᩥ ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᩃᨸᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩮᩣᩈᩩ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᨸ᩠ᨸᨧ᩠ᨧᨿᨲ᩠ᨳᩴ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣ “ᨧᩦᩅᩁᨠᩣᩃᩈᨾᨿᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᨲᩮ ᨠᨳᩥᨶᩮ ᩅᩔᩣᨶᩔ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᩮᩣ ᨾᩣᩈᩮᩣ, ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮ ᨠᨳᩥᨶᩮ ᨸᨬ᩠ᨧ ᨾᩣᩈᩣ”ᨲᩥ (ᨸᩣᩁᩣ᪨ ᪙᪓᪈) ᩅᩥᨽᨦ᩠ᨣᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᨸᨠ᩠ᨠᨾᨶᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣᨴᩥᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩣᨠᩣᩁᩮᩉᩥᨸᩥ ᨸᨬ᩠ᨧᩉᩥ ᨸᨬ᩠ᨧᩈᩩ ᨾᩣᩈᩮᩈᩩ ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩅᩣᨲᩥ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩮ ᩈᩥᨿᩣ᪨ ᨲᩮᨶ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨡᩮᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨡᩮᨲ᩠ᨲᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨲᩴ ᨲᩴ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᨴᩮᩣᨲᩮᩈᩩ ᨸᨬ᩠ᨧᩈᩩ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᩃᩥᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣᨶᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

## ᩋᩣᨴᩣᨿᩈᨲ᩠ᨲᨠᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪁᪁᪁᪨ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨴ᩠ᩅᩮᨸᩥ ᨸᩃᩥᨻᩮᩣᨵᩣ ᩑᨠᨲᩮᩣ ᨨᩥᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ, ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩑᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᨲᩣ ᩈᨴᩥᩈᩴ ᩑᨠᨲᩮᩣ

ក្កិត្តុយ្បិ ឝុនតិរេក្លបស្ស កាតត្តា៍ “ញ្ញាណំ ពាហិនិយាមេយច ចុត្តំ នត្ថិដ្ឋានត្តិកំ នត្តាឃ ចុត្តំ៍ ឃំ បត ចុត្តំ បរិចាទេ ‘ចត្តារោ កាមិត្ថុដ្ឋារោ និឃា អនេត្តានិយាម ក្កដ្ឋិទិឃ្យត្តិ, និឃា ពាហិនិយាម ក្កដ្ឋិទិឃ្យត្តិ, តិដ្ឋានត្តិកោ នត្ថិដ្ឋានត្តិកោ ភាវតត្តិកោ អាវាចរេឆ្ឋិកោ’តិ (បរិ៍ ៣១៩)៍ តត្ថ ពាហិនិយាម នត្ថិដ្ឋានត្តិកោ ក្កដ្ឋិទិឃ្យតីតិ ញ្ញាឆ ឥស្សិតភេឃាច៍ កថំ អនេត្តានិយាម នត្ថិដ្ឋានត្តិកោ? អកាតឌិចរយាគាឃ ‘ត បរេច្ឆស្ស’ត្តិ កេតា, កាតកាតដ្ឋានេត ឋាវុចិហារំ អលករេត្តា តរេយច ចិហារំ អាកច្ឆតិ, តស្ស ឌិចរបលិទោរិឆោ ឋិតោតា៍ រេវា ច ‘រេតចិយំ ឌិចរំ ការរេស្ស’ត្តិ ចិរេត្ត ក្កប្យត្តុយរេត្ត ឈិដ្ឋតិ, តស្មា អនេត្តានិយាម ក្កដ្ឋិទិឃ្យតិ, តស្មា ភ្ចិរេឆា នត្ថិដ្ឋានត្តិកោ”តិ រេបិទាឍាកណ្ឋិបរេឆ លិខិតំ, តំ ឃុត្តំ, អញ្ញាថា អនេត្តានិយាម “រេតចិយំ ឌិចរំ ការរេស្ស”ត្តិ បចរ៏ត្តាព្ភារោ ញ្ញាតរេវុ វរេយាឆាតំ ត កច្ឆតីតិ អតិរិរេត្តា និឃា៍ និយាតិក្កត្តិកោតិ ឌិចរកាលនិយាតិក្កត្តិកោ៍ រ៏វាព្ភារេ ឌិចរបលិទោរិឆោ បឆយំ ឈិដ្ឋរេត្តា ចិឃ ឍាឃតិ, អឆ រេឍា វារេបក្លូតាឃ ឌិចរការេណ រ៏វាស្សារេហាច រេហាតីតិ រេលវំ នត្តាឃ បរិចាទចរេវត “រេឆ្វ បលិទោរិឆា អបុត្តំ អចរិយំ ឈិដ្ឋត្តី”តិ (យហាច៍ អដ្ឋ៍ ៦១១) ចុត្តំ៍ “កាតឌិចរេរា”តិ ចុត្តត្តា ញ្ញាឆ ត វយ្ហចតិ៍

៦១៩៍ វត្ថុំ អត្តរេភា បរិក្លារំ អភចរេវរេវត្វា បក្កយរេត្តា “វយាគាឃ បក្កយតី”តិ ចុច្ឆតិ៍ “កាមិត្ថុដ្ឋារេរ ចិរេវរេវា ភត្តិ៍ បុក្កលិឆិប្យាឃចិរេវរេវត រេកចលំ ចារឥស្សតត្វំ វយាគាឃចារោ ចុត្តា”តិ វរេត្តាវុ កណ្ឋិបរេឆវុ លិខិតំ៍ ញ្ញាឆ បត បុក្កលិឆិប្យារេឃត បរេឃាឌតំ ឌិយំនិតត្ថុំ៍ បក្កយត្តិកស្ស អភាចា “ឃចាវយ្ហច”ត្តិ ចុត្តំ៍ ចិប្យាករេតបិ ឝុនតិរេក្លបចរេវត បក្កយត្តិកតា វយ្ហចតិ, តស្មា បក្កយត្តិកចារេរាបិ ចត្តរេត្តាតិ រេច? ត, នត្ថិដ្ឋានត្តិកលក្លូឍប្យវក្កូរេតា៍ អកាតឌិចរស្ស ត វចត្តិកតា ច៍

តក្រាឃំ អាឆិរេតា បដ្ឋាឃ ចារចិភាចភា – អាគាឃចារោ វត្ត, តឆា វយាគាឃចារោតិ រេឆ្វ វត្តកចារោ៍ តរេតា បក្កយត្តិកំ ចរេដ្ឋត្វា ចិប្យាកតឌិចរស្ស អាគាឃចារោ, វយាគាឃចារោ ចាតិ រេឆ្វ ឈក្កចារោ៍ តរេតា បវំ តិដ្ឋានវត្ថិដ្ឋានភាវតត្តិកាតំ ចរេវត តីណិ តិកាតិ ឥស្សិតាតិ, តត្វ បឆយត្តិកំ អនេត្តានិយាម “ត បរេច្ឆស្ស”ត្តិ ញ្ញាយំ ចិឆិ អភាយនិត្វា ពាហិនិយាមំ ខុច “ត បរេច្ឆស្ស”ត្តិ បចត្តំ, តស្មា បក្កយត្តិកនិយាតិក្កត្តិករ៏វាព្ភារោ តត្វ ត ឃុដ្ឋត្តិ៍ “អាវាចរេឆ្ឋិកោ វយ្ហចរេត្តាបិ ឃចាចុត្តការេឍាត ត ចុរេត្តា៍ ភ្តិឃត្តិកំ អនេត្តានិយាម ‘ត បរេច្ឆស្ស’ត្តិ បចត្តំ, ខុត្វ កិច្ចាបិ បក្កយត្តិកោ វយ្ហចតិ, តឆាបិ រេឃហិ ឌិចរបលិទោរិឆោ ឈិដ្ឋតិ, រេតវំរេឃចាឆិរេប្យតត្តា ត ចុរេត្តា”តិ រេបិទាឍាកណ្ឋិបរេឆ ចុត្តំ៍ វត្តាន្ទិយ្បិ បត្តុរវរេក ចិប្យាកតឌិចររេស្សចាឆិរេប្យតត្តាតិ តរេក្កា៍ អឆិដ្ឋាភ្បរេក ច ចិប្យាករេត វតិ ត តិដ្ឋានត្តិកោ៍ តិដ្ឋានាចរេវរេវ វតិ ត ភាវតត្តិកោតិ រេបិទាឍា៍ តតិឃត្តិកំ អតឆិដ្ឋិត-បរេឆត ចិរេវរេវត្វា បចត្តំ, អត្វរេតា បឆយត្តិរេកត វរេយតិ៍ តស្ស អត្វឥស្សតបរេឃាឌតំ កិរ តំ៍ ឃស្មា ញ្ញារេយ តរេឃា អត្វចិកប្យា ញ្ញារេយហិ ខុច តីហិ កាមិត្ថុដ្ឋារេហិ វក្កា ឥរេស្សត្វំ, តស្មា ញ្ញារេយច រេឃាឌិតា ខុកាវឃ្ញ្ញុចរេវត, អញ្ញាថា បឆយត្តិកំ ឈក្កំ ភរេចយ្យ ញ្ញាយស្ស បត្តុរវកស្ស អនេត្ត ឈក្កំ ចិឃ៍ តតិឃត្តិកាតត្វំ ចត្វត្តិកំ វយ្ហចត្តំ “អនេត្តានិយាមំ ‘បរេច្ឆស្ស”ត្តិ ចចតចិរេវរេវត វយ្ហចតិ៍ តឆា ច រេឃាឌិឃយាតំ ញ្ញាតរេទហិ វចត្តិកាឌីហិ អចិវុដ្ឋណ្ណុយំ រេហាតិ, តស្មា ចត្វត្តិកំ អហុត្វា ឈក្កំ ឌាតត្តិ រេចឆិតត្ថុំ៍ ខុចំ តីណិ តិកាតិ ខុកំ ឈក្កញ្ញាតិ បឆយំ បត្តុរវកំ រេចឆិតត្ថុំ៍ ញ្ញាគាតិ ញ្ញាឥរេយច បត្តុរវកំ ក្កបវក្កុចិរេវរេវត ភ្តិឃំ វយាគាឃបត្តុរវកំ ភាយ កតំ៍ បុត ចិប្យាកតឌិចរំ អាគាឃាតិ តតិឃំ បត្តុរវកំ, វយាគាឃាតិ ចត្វត្វំ បត្តុរវកំ ឥស្សិតំ៍ ខុចំ ចត្តារិ បត្តុរវកាតិ រេចឆិតត្ថុំតិ ៍ តត្វ បឆយភ្តិរេឃវុ បត្តុរវរេកវុ វរេត្តាត វត្ថុំ អកាតឌិចរំ អឆិរេប្យតំ, ញ្ញាតរេវុ ក្កិវុ ចិប្យាកតត្តិ រេឃារេឌតត្ថុំ៍ “បុរេត្តា តិពាដ្ឋានេត ឌិចរាវាឃ កេហតត្ថុំ, អញ្ញាត្វ ត ចដ្ឋតិ៍ ក្កបដ្ឋិភាឃ

เฉ ฐีจรายาย ฐีจรํ ฐปฺปตฺติ, ต ตํ ฐีจรบลิเถาฌํ กเราตี”ติ เปิราณกาลิ้บเฉ ธุตฺตํ ติฆฺยกฺยิเยทฺ ทตีฆกษิเต

อากาทฐีจรบฐฺายา ฐุฌ ฐีจรายาติ ทเกฺกา ฆตฺ ฐีจรายา, ตํ ฌาตํ อฆิกรฌฺบฉาเรต “ฐีจรายา”เต็จ ธุฐฺตีติ กตฺวา “ตํ ฐีจรายํ บยิรฺปิยตี”ติอาฆิ ธุตฺตํ, ทฆฺวา อภายาย ลกตีติ อภายายิทฐฺาเต ลกตีติอาฆิภา อเตฺวา กเทหเถฺลา ๑ตฺ

ตีฐฺาภยติฐฺาภภายภอายาจเจฺฌฺิกจเยภ ๑เกา ฉาเราติ ฐุฌเยกํ จตฺกฺกา ฆาตํ, ทฆฺวา บุเตฺตา ธุตฺตาติ ตีฬิ ติกาติ

อายาจเจฺฌฺิกาฆิกาติ ตีฬิ จตฺกฺกาติติ ๑กํ อภายายฐฺาฆยกาตฺติ เจฆิทเถฺลา ทฆภตฺตเร อายายฐฺาฆยเก กิฐฺาบิ บฌยฐฺาฆยกฺกเยา

ลตฺกติ, ทฉาบิ ตํ ติตฺฐิเยยตฺติ ทเยกํ ฐฺาฆยกํ อธุตฺตยิฐฺ กตฺวา ฐิเยยเทา ฆเฆฺยตํ อาฆิเทา บฐฺาย “อเตฺวายีบาย บเจฺฉฺย”ตฺติ ธุตฺตํ,

ตํ ธุตีฆจตฺเกฺก “เยา ฆทิยีบกเทา ยุณาตี”ติอาฆิจจภฆฺย ทตีฆจตฺเกฺก ยจภตฺติกาฆีภฐฺา ฆฺกายกเรณตฺตฺติ เจฆิทเถฺลา ฐุฆํ บภ

ฐฺาฆยกํ อภายาย จเยภ ลตฺกยาภยฺยิ ฐุยิภา อธุตฺตยิฐฺ กตฺวา ภ ฆฆฺยิทตฺติ เจฆิทเถฺลา ๑จเยตฺ เจฺ ฐฺาฆยกาติ ฐฺฐฺรติทาติ

กรทิยฐฺาฆยเกบิ ยฉาฆฆฺยิทอภายายฐฺาฆยกํ, อธุตฺตยิฐฺ อายายฐฺาฆยกฐฺาติ เจฺ ฐฺาฆยกาติ ฐฺฐฺรติทฐฺาติ ฐุฆาติ

ฆิษํกยิกภจกํ เทาติ ทตฺ ฆฆฺวา “ฆิษํกยิเกา บกฺกยตี”ติ จจเภเภจ “ภ บเจฺฉฺย”ตฺติ ฐุฆํ อธุตฺตยิฐฺเยจ, ทฆฺวา ตํ ภ ธุตฺตํ ๑ตฺตาจทา

อาจายบลิเถาฌาการเฉา ฆฆฺยิเทา

๑๑๑ “ฐีจรบฆิฐีษํ อบธิลิยยาเภา”ติ ฐุยิภา ฐีจรบลิเถาฌยยฐฺกิทยฆฺย ฆเฆฺยติ บฆิฐีเยาติ อตฺตเภา บตฺตเถฺลา ฐีจรการเกา

อบธิลิยยาเภาติ อากาฐฺฐยาเภา ทฆฺย ฐีจรลิเภ ยติ จฆฺยธุตฺวาฉาเย ติฐฺาภยติฐฺาภภายภตฺติกาตํ จเยภ ๑กํ ติกํ, เทษํเยฉ

จเยภ อตฺตรายเกฺ ๑กํ, กทฐฺาเภ ๑กาตฺติ ติฆฺลิ ติกาตํ จเยภ ๑กํ ภจกํ เจฆิทเถฺลา ทเทา บรํ ติฐฺาภยติฐฺาภภายภตฺติ

กยีบาติกฺตฺติกเรียาฐฺาราตํ จเยภ ยาฐุธิทารบฐฺากํ ธุตฺตํ ฐฺกยตฺ เยยกษิตฐฺรายบฺฆฉา ปิกเรธิธ อษํ บเภตฺ บฐฺาเก

ธิเยเยา – ยยาฆายฉาเรา ภ ยฐฺจติ “บเจฺฉฺย”ตฺติ บฐฺากยภาฆิปฺปาเยทา

๑๑๓ เจฺเย ทิกฺฆเจ กษิภฆฺย บลิเถาฌาติ กษิภตฺวารฆฺย อตฺบฏตฺตฆบฐฺยาติ

กษิภกฺฆกฺกจณฺภา ติฐฺิทา

๒ ฐีจรกฺฆกฺกจณฺภา

ฆีจกจตฺกฉาจณฺภา

๑๑๔ ราฆกหเกาติ ราฆกหฉาฆี

๑๑๕ อเยาหฆาติกตฺตา ภ ธิรเยฺยจ ธิฐฺฐุตํ ปิปุลิ อหํ เท ปิทา, เกาภเฐ ภ? ฆฆฺวา ตฺ ยษา เปิยาปิเทา

១១៨៉ “សក្កេ ចិឃ្ឃួ្ឌ យត្តេ”តិ បិរេផា, អ្ឌ្ឌ យសិក្លាបេឆ ចិឃ្ឃួ្ឌ យត្តេាច៉

បន្ថែាតរាឌចត្តេ្សកឆាចណ្ណតា

១១៩៉ ក្យញ្ជិាតុំ តិសិត្ត្យឃ្ឃាតិ ឲត្តូ “ឆយ្ញបេឆ ‘ពាហិតកេរ ជិស្ជា’តិ ចុត្តុំ, តស្ញា ខ្ជិស្យ ជិចេសេស្យ ជិត្តុំ តេាត តេាស្យ ឲកេាក៌ កេហត្តា ខ្ជិស្យ អ្ឌ្ឌកឆាស្យ ចុត្តត្តិ ឃ្យញ្ជិតី”តិ ចឆត្តិ៉

សយត្តិសចិរេចតកឆាចណ្ណតា

១១៩៉ កពឡុឲ កពឡុឲតិ ឲត្តូ កិញ្ញាបិ កុឡូអាឌិស្យ បក្លិត្តុំ, តំ បត កកចាច បរិក្យញ្ជិ, តស្ញា តត្តិ គេារេសា៉

ចរឃាចតកឆាចណ្ណតា

១១៦៉ យហាបិឌ្ឌិ ឃកោឌចំ តាយ អតិរេកចត្យុក្លួលបុបុំ កិរ៉

កឡួលិត្យឌាតតាជិកឆាចណ្ណតា

១១០៉ ក្បចារេតិ ស្យសាតឃ្ឃ ក្បចារេ៉ ពាហិបិ ចដ្ឋតីតិ ឲកោ៉ កតិកករលំ គេឃ្ឃុត្តា “យឃ្យាសត្តកំ តច ច យយ ច តេហាត្យិ ចត្តា ឡាតេរត ច តឆាចុត្តេ ចដ្ឋតី”តិ សយាតបរិក្លារចិធិ ចឆត្តិ៉

១១១៉ “ពណ្ហូសីយាឃបិ សយ្ញត្តុំ ចដ្ឋតីតិ ចុត្តត្តា សេសកយ្ញាតិបិ តត្តូ តិសីជិត្តា កាតុំ ចដ្ឋតី”តិ ចុត្តុំ៉ “ឲចំ សត្តេ ចេារិកាឃ កតសជិសំ តេហាតិ , តស្ញា ត ចដ្ឋតី”តិ ឌីបចាសិតោ ចឆត្តិ កិរ៉ “ចេារិកាឃ កហិតត្តា ត បិប្យណាតីតិ សេតាសតក្លូត្តកេ អាកតស្យត្តឡា សាឆក”ត្តិ ចឆត្តិ, តស្ញា តេសំ យតេត ឡាចំ អាចេលិកលក្លូលត្តិ ចេជិតត្ថា៉

កណ្ហាការសយ្ញតិអាជិកឆាចណ្ណតា

១១១៉“ឡាចំ បត កណ្ហាការត្តិ អាចេលិកលក្លូល”ត្តិ ចុត្តុំ៉

ᨧᩦᩅᩁᩁᨩᨶᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪓᪔᪔. ᨣᩮᩣᨾᨿᩮ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨧᩥᨶ᩠ᨴᨸᨲ᩠ᨲᩣᨧᩣᩁᩥᨲᩴ. “ᨠᩩᨦ᩠ᨠᩩᨾᨸᩩᨸ᩠ᨹᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ. “ᩋᩃ᩠ᩃᩥᨠᩣᨿᩣ”ᨲᩥᨸᩥ ᨸᩣᨮᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ.

ᨶᩥᩈᩦᨴᨶᩣᨴᩥᩋᨶᩩᨩᩣᨶᨶᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪓᪕᪓. ᩋᨭ᩠ᨮᩣᨶᨾᩮᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨴᩩᨷᨠᩮᩃ᩠ᨡ “ᨧᨲᩩᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩥᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩁᩣᨣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣᨽᩣᩅᩣ ᨶ ᨿᩩᨩ᩠ᨩᨲᩦᨲᩥ ᨧ ᩁᩣᨣᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮ ᩈᨲᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨧ ᩅᩥᨧᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨠᨳᩣᩅᨲ᩠ᨳᩩᨶᩣ ᨧ.

᪓᪖᪓. ᩋᨣ᩠ᨣᩊᨣᩩᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩅ ᨸᨾᩣᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮᩉᩥ ᨧᨲᩪᩉᩥ ᨲᩥᩁᩮᩣᨠᩩᨭ᩠ᨭᨸᩣᨠᩣᩁᩮᩉᩥ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩋᨣ᩠ᨣᩊᨣᩩᨲ᩠ᨲᩥᩅᩥᩉᩣᩁᩮᨿᩮᩅ ᨮᨸᩮᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ.

ᩈᨦ᩠ᨥᩥᨠᨧᩦᩅᩁᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪓᪖᪓. ᨶᩮᩣ ᨧᩮ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ “ᩑᨠᩴ ᨧᩦᩅᩁᨾᩣᩈ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨶ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ. ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? “ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨲᩮᩈᩴᩅ ᨲᩣᨶᩥ ᨧᩦᩅᩁᩣᨶᩥ ᨿᩣᩅ ᨧᩦᩅᩁᨾᩣᩈᩣ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᩔ ᩋᨽᩣᩅᨲᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᨲᨠᨳᩥᨶᩔ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩮ? ᨶ, ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᨲ᩠ᨲᩣ, ᨲᨲᩮᩣ ᩃᩥᨦ᩠ᨣᨲ᩠ᨳᨴᩦᨸᨶᨲ᩠ᨳᨾᩥᨴᩴ ᨲᨳᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ. ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᩉᩥ “ᩋᨠᩣᩃᨧᩦᩅᩁᩴ ᨶᩣᨾ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᨲᩮ ᨠᨳᩥᨶᩮ ᩑᨠᩣᨴᩈᨾᩣᩈᩮ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩴ, ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮ ᨠᨳᩥᨶᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩣᩈᩮ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩴ, ᨠᩣᩃᩮᨸᩥ ᩋᩣᨴᩥᩔ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ, ᩑᨲᩴ ᩋᨠᩣᩃᨧᩦᩅᩁᩴ ᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥ (ᨸᩣᩁᩣ. ᪕᪐᪐) ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᨲᨠᨳᩥᨶᩣᨶᩴ ᩑᨠᨧᩦᩅᩁᨾᩣᩈᩮ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩴ, ᨲᩮᩈᩴᨿᩮᩅ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩈᩥᨴ᩠ᨵᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩍᨵ ᨲᩴ ᩋᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᩮᩣᨸᩥ ᨲᩮᨿᩣ ᨣᨱᨸᩪᩁᨠᩮ ᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨳᩥᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩁᩥᨲᩩᩴ ᩃᨽᨲᩦᨲᩥ ᩍᨾᩴ ᩃᩥᨦ᩠ᨣᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᨠᩣᩈᩮᨲᩩᩴ “ᨿᩣᩅ ᨠᨳᩥᨶᩔ ᩏᨻ᩠ᨽᩣᩁᩣᨿᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. ᩍᨲᩁᨳᩣ ᩋᨿᨾᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨶ ᨬᩣᨿᨲᩥ. “ᨩᩣᨶᩥᨲᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨧ ᩅᩥᨶᨿᨵᩁᩮᩉᩦ”ᨲᩥ ᨲᨳᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨸᩁᩮ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨸᨧ᩠ᨨᩣ ᨿᩣᨶᩮ ᩈᨶ᩠ᨲᩴ ᨲᩮᩈᩴᩅ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ. ᩋᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩈᩴᨿᩮᩣᨣᩅᩈᩮᨶ ᩏᨸᨿᩮᩣᨣᩅᨧᨶᩴ. “ᩍᨵ ᩅᩔᩴᩅᩩᨲ᩠ᨳᩈᨦ᩠ᨥᩔᩣ”ᨲᩥ ᨶᩥᨿᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩅᩔᩣᩅᩣᩈᩥᨠᩴ ᨴᩮᨾᩣ”ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ “ᩍᨵᩣ”ᨲᩥ ᩋᨵᩥᨠᩣᩁᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨳᩣ ᩃᨽᨶ᩠ᨲᩥ. “ᨸᩥᨭ᩠ᨮᩥᩈᨾᨿᩮ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨧᩦᩅᩁᨠᩣᩃᩔ ᩋᩣᩈᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᨲᨠᨳᩥᨶᩣᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨳᩅᩔᩣᨶᩴ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᩑᩅ ᩅᩩᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨣᨱ᩠ᨮᩥᨸᨴᩮ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ. ᨠᩮᨧᩥ ᨸᨶ “ᨿᩴ ᨸᨶ ᩍᨴᩴ ‘ᩍᨵ ᩅᩔᩴᩅᩩᨲ᩠ᨳᩈᨦ᩠ᨥᩔᩣ’ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩣᩅ ‘ᩋᨶᩣᨣᨲᩅᩔᩴ’ᨲᩥ ᨸᨴᩴ, ᨲᩣᩅ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ ‘ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? ᨸᩥᨭ᩠ᨮᩥᩈᨾᨿᩮ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨲᩣ’ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᨸᨴᩮᨶ ‘ᨲᨲᩕ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩦᨽᩪᨲᩣᨶᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈᩴ ᨸᩣᨸᩩᨱᩣᨲᩦ’ᨲᩥ ᩍᨾᩔ ᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩣᨴᩥᨠᩴ ‘ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? ᨸᩥᨭ᩠ᨮᩥᩈᨾᨿᩮ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨲᩣ’ᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ. ᨠᩈ᩠ᨾᩣᨲᩥ ᨧᩮ? ᨸᨴᩮᨶ ‘ᨧᩦᩅᩁᨾᩣᩈᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨿᩣᩅ ᩉᩮᨾᨶ᩠ᨲᩔᩣ’ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩑᩅ ᩑᨠᨴ᩠ᩅᩦᩈᩩ ᨸᩅᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ. ᩍᨴ ᨸᨶ ᩍᨴ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᩅᩥᩈᩮᩈᩥᨲᩴ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩅᩥᩁᩮᩣᨵᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ. “ᨿᩈ᩠ᨾᩣᨲᩥ ᨧᩦᩅᩁᩣᨶᩥ ᨸᩣᨸᩩᨱᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣᩅᩣᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ, ᩍᨴᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᩈᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᨿᩈ᩠ᨾᩣᨲᩥ ᨧᩦᩅᩁᩣᨶᩦ’ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨶᩮᩅ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. “ᨿᩈ᩠ᨾᩣᨲᩦ’ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨲᩔ ᨧᩦᩅᩁᩣᨶᩥ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ‘ᨧᩦᩅᩁᩣᨶᩥ ᨸᩣᨸᩩᨱᨶ᩠ᨲᩦ’ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᨾᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ. ᨷᩉᩥᨲᩣᨶᩦᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨥᩥᨠᩣᨶᩮᩅ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ. “ᨣᩉᩥᨲᩮᨿᩮᩅ ᨶᩣᨾᩣ’ᨲᩥ ᩍᨾᩔ ᩍᨴᩴ ᨸᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨸᩥ ᨶ ᩅᩥᨴᩥᨲᩴ, ᨲᩮ ᨸᨶ ᨽᩣᨣᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨸᨲ᩠ᨲᩣᨿᩮᩅᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ”ᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ. “ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᨸᨲᩥᨲᩮ ᨸᩩᨶ ᩋᩣᨣᨲᩣ ᩃᨽᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ.

ឧបតត្ថបញ្ញបុត្តចត្តុកធាចណ្ណតា

១៩៣៎ “ត, កិក្ខុចេ, អន្ណាហ្ម ចឃ្សុចុទ្ធតា”តិ ឌីចនេយមំ ឧបិតាឃ បដិទក្ខុបិ កទតា ៍ឲកក្ខ៊ំ ចិហាទេ “ទាឌចិហាទេ ចិឃ តាតាបទិចេណេយុ ចា ព្ទឆ ចា ចុតូ្ត លកត្បុ”តិ ចត្វា ជិត្តំ៎ “សត្តាហចាទេត អទុលរេយច ឧដ្ឋាទេបតីតិ ឲតំ ចចតយត្តុរយច ឲកចិហាទេ សត្តាហកិច្ចាកាចា”តិ ច លិលិតំ៎

យតសត្តកកធាចណ្ណតា

១៩៤៎កិក្ខុឃ្សាតិ កិក្ខុំ កាល៌កទតា៎ តត្វ “បត្តឌីចនេ”តិ បឆាតបទិក្ខុទឃ្សតយុលេត សត្តបទិក្ខុទតិឃ្សតត្តិ ចេជិតត្តាំ៎ អឆរេ្ខត ឧបត្តុទត្ថាតំ ទហាតិ, សង្ឈ្ស ពបិឃទេយច យតត្តាតិ ឲទេក៎ ទតាតិ តទេក្កា បត្តចត្ទេក្ក សត្តុធា អកបិឃបត្តតឃចិទោឆទតា៎ អឆរេ្ខត ឧបត្តុទសតាសទេត ច ចសទតា អតាបត្តិ៎ អន្ណាតទស្ខ៊ំ អាចាទេស ទេ្វ កិក្ខុ ចសត្តិ, តត្វ ទចទេកា កាល៌កទតា, ព្ទតទេទា តឃ្ស បទិក្ខុាទំ អបិទេបត្វា តំ ទេឆ្យចិទត្តត កណ្យាតិ, សង្ឈត្តកំ កហិតំ ទហាតិ, កល្ហទេ្លត កាទេទតទេត្តា៎ អតាចាទេស កណ្យាតិ, ត កាទេទតទេត្តា អឃ្សាយិកឃ្ស កហិតត្វា៎ យទេលសយទេឃ ចត្វុ អសហទេត្តា ទេច ចិទត្តទេតច ទេតិ, បុត្ណ្ណាំ បសចតិ, សង្ឈោច តឃ្ស សាយី៎ បទេទា ចា អចិឃ្សាសិទេកា សឃទេយច កណ្យាតិ, កហល៌ ត ទុហតិ, ទេឆ្យចិទត្តត ទេច, កល្ហទេ្លត កាទេទតទេត្តា៎ តឃ្ស ច អាចាសកតឃ្ស ទេកា សាយី៎ “សង្ឈោ សាយី”តិ ចចតទេតា សង្ឈត ពលក្កាទេត ទេសា ចាទេទតទេត្តាតិ ឲទេក៎ ឌីចយាតកាទេល កហិតត្វា ត សង្ឈោ សាយីតិ ឲទេក៎ សាយិទេកា ទេច សមំ បឃ្សិត្វា អដ្ឋិត្តិតំ្វ លកតិ, សង្ឈោបិ លកតិ សាយិជាទេត ជិតត្តាតិ ព្ទតទេ, ចិចាទេទត្វា កទេហតត្តាំ៎

យតកឃ្ស ហិទេណ្ណាឌិអកបិឃកល្ហ៎ ទហាតិ៎ ឧក្កហិតទេត្ថាតំ ទហាតិ, ឧក្កហិទេត ចុត្តតទេយត បដិបន្ជីតត្តាំ៎ ឆរេ្ខត ឧបត្តុំ ទេច, ពបិឃកាទេកា អាចិក្ខិតទេត្តា៎ ពាទេសា ទេច កហិទេតា ទហាតិ, ត សង្ឈោ សាយី, អាទេទាយិទេកា ទេច, សង្ឈោ សាយី៎ កាចិយហិសីអាឆទេយា ទហាត្តិ, អាចាសកតាត៌ សង្ឈោ សាយី, អតាចាសកតាត៌ ត សង្ឈោ សាយី៎ សង្ឈោ ទេច អាចាស៌ អាទេតត្វា អត្តទេតា សត្តកំ កត្វា បន្ធា សយីទេប ពាហិសីយាឃ ជទេបតិ, កាទេកសង្ឈោ សាយី, តធា អាទេទាយិទេក៎ យតកឃ្ស បទិក្ខុទេទា តិទេក្ខុបចទេសត ជបិទេតា ទហាតិ, ឲទេសាច សាយី៎ យហទេ្លា ទេច ទហាតិ, ទេសសឃ្ស សង្ឈោ សាយី៎ “ទេកតឌិ កិលិតុបដ្ឋាទេកតា”តិ ចត្តាក្កទេយា ឲទេតត ជឃ្សិទេតា៎ បុត ឧបដ្ឋាកាត៌ ពាហុកាទេច សតិ សទេត្តស៌ គាតត្តាកយុំ ជទេឃ្សទេត្តត កកចតា កយុចាចាយំ “កិលិតុបដ្ឋាកាត”ត្តិ ចុត្តាំ៎ សាយទេលាទចាទេ “ឌីចទ”ត្តិ បិទេជា៎ “ព្ទយំ ត្យឃ្យាទេឌយិ ឆគាយិ គន្ទាយិ ឡូទេលាទេឌយិ បទិច្ចាយិ ចិឃ្សន្ទាយិ តិឃ្សន្ទាយី’តិ ចា ‘ព្ទត្វត្ថាយឃ្ស ទេឌយិ...ទេប... តិឃ្សន្ទាយី’តិ ចា ចឆតិ, ‘សយុលា ចា បទយុលា ចា ចុទេត្ត ជិត្តុំទេយច ទហាតី’តិ គាតលក្ខលឃ្ស ច ‘ត្យឃ្យាកណ្យាហី’តិ ចុទេត្ត ‘យឃ្យាកណ្យាយី’តិ ចឆតិ, ‘សុជិត្តុ សុក្កហិតទេត្ថា’តិ (បិទេ៎ អដ្ឋ៎ ១៎ ៣៩៤) កហលលក្ខលឃ្ស ច ចុត្តត្តា ‘យយ សត្តកំ តច ច យយ ច ទហាត្បុ’តិ ឲចយាឌិចចទេតត សយាតបទិក្ខុាទំ កាតំ្វ ចឌ្ឋតីតិ អាចទិយា”តិ លិលិតំ៎

ᩋᨶᩩᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮ ᨷᨶ ᩋᨲᩦᩅ ᨷᨷᨬ᩠ᨧᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨶ “ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩣᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ – ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈᨾ᩠ᨷᩥ ᨻᩉᩩᩃᩥ, ᩋᨿᩴ ᨧ ᩈᨾᨱᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᩴ ᨠᨲ᩠ᨲᩩᨠᩣᨾᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᨠᩴ ᩅᨲ᩠ᨳᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᩩᨷ᩠ᨷᨬ᩠ᨬᨠᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩃᩔ ᩅᩥᨠᩔ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨧᨩᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᨷᩩᨶ ᨲᩮᩈᨾ᩠ᨷᩥ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨧᨩᨲᩥ, ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᨲᩮᩣ ᨲᩮ ᩈᨾᨱᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᩥᨠᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ᩺ ᩑᩅᩴ ᩈᨾᨱᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᨶᩮᩅ ᨷᨲᨶᨲᩮᩣ ᩋᩅᩃᨾ᩠ᨷᩥᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᨳᩣᨷᩥ ᨷᩮᩣᩁᩣᨱᨣᨱ᩠ᨮᩥᨸᨴᩮ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᨶᨲᩮᩣ ᨷᨭᩥᩈᩮᨵᩥᨲᨲ᩠ᨳᩣ, ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩣᨶᩴ ᨾᨲᩣᨶᩩᩈᩣᩁᩮᨶ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨠᩣᨲᩩᨠᩣᨾᩮᨶᩣᨲᩥ ᩋᨷᩁᩮ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, “ᩅᩔᩴᩅᩩᨲ᩠ᨳᩈᩣᨾᨱᩮᩁᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᩈᩩ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᩅᩥᨠᩴ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨶ ᨣᩉᩥᨲᩮᩣ ᩃᩥᨦ᩠ᨣᩴ ᨶ ᩃᨽᨲᩥ, ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᩺

ᩅᩔᩴᩅᩩᨲ᩠ᨳᩣᨶᩴᩋᨶᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᨧᩦᩅᩁᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪃᪇᪆᩺ ᩏᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮ ᨧᩦᩅᩁᩮ ᩋᨽᩣᨩᩥᨲᩮ ᨷᨠ᩠ᨠᨾᨲᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ “ᩈᩘ᩠ᨥᩮᨶ ᨲᩩᨿ᩠ᩉᩴ ᨷᩣᨸᩩᨱᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᨠᨠᩔ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥᨶᩮᩣ ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᩅᩔᩣᩅᩣᩈᩥᨠᩴ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᩔᩩ ᩁᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦ”ᨲᩥ ᩈᩣᩅᩥᨲᩮᨷᩥ ᩅᩥᨷ᩠ᨷᨾᨲᩥ, ᨲᨲᩮᩣ ᨶ ᩃᨽᨲᩥ, ᨷᩩᨶ ᨷᨧ᩠ᨧᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩦᩅᩁᨽᩣᨣᩴ ᩈᨾ᩠ᨷᩣᨴᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣᨷᩥ ᨶ ᩃᨽᨲᩥᩑᩅ ᨷᩩᨻ᩠ᨷᨠᨲᩥᨠᨲᩮᩣ ᨽᨭ᩠ᨮᨲ᩠ᨲᩣ᩺ ᩋᩅᩥᨷ᩠ᨷᨾᩥᨲᩮ ᩅᩥᨷ᩠ᨷᨾᨲᩥ, ᩃᨽᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩺

ᩈᩘ᩠ᨥᩮᨽᩥᨶ᩠ᨶᩮᨧᩦᩅᩁᩩᨷ᩠ᨸᩣᨴᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪃᪇᪈᩺ ᨷᩁᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩮᨲᩥ ᨩᨾ᩠ᨻᩩᨴᩦᨷᩮ᩺

ᩋᨭ᩠ᨮᨧᩦᩅᩁᨾᩣᨲᩥᨠᩣᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪃᪇᪉᩺ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨴᩩᨩ᩠ᨩᩣᨶᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ “ᩋᨷᩥ ᨧᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩺ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨷᩥᨭ᩠ᨮᨠᩮᩉᩥ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣᨠᩣᩈᩮᨶᩮᩅ ᨠᩮᩉᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᩺ “ᨾᩉᩣᨷᨧ᩠ᨧᩁᩥᨿᩴ ᨷᨶ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨷᩥ…ᨷᩮ… ᨷᩥᨷᩩᨱᩣᨲᩦᨲᩥ ‘ᩏᨷᨧᩣᩁᩈᩦᨾᩣᨿ ᨴᩮᨾᩣ’ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᨾᩮᩅ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿᩣ”ᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᩺ “ᩈᨾᩣᨶᩈᩴᩅᩣᩈᨠᩈᩦᨾᩣᨿᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨡᨱ᩠ᨯᩈᩦᨾᩣᨿᩴ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨶ ᨷᩥᨷᩩᨱᩣᨲᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴᩥᨲ᩠ᨳᩴ ᩈᨾᩣᨶᩈᩴᩅᩣᩈᨠᩈᩦᨾᨲ᩠ᨳᩣ᩺ ᩈᨾᩣᨶᩈᩴᩅᩣᩈᨠᩋᩅᩥᨷ᩠ᨷᩅᩣᩈᩈᩦᨾᩣᨶᩴ ᩑᨠᩴ ᨶᩣᨶᨲ᩠ᨲᩴ – “ᩋᩅᩥᨷ᩠ᨷᩅᩣᩈᩈᩦᨾᩣᨿ ᨴᩮᨾᩣ”ᨲᩥ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨣᩣᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨶ ᨷᩥᨷᩩᨱᩣᨲᩥ᩺ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ? “ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩣᨾᨬ᩠ᨧ ᨣᩣᨾᩪᨷᨧᩣᩁᨬ᩠ᨧᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ᩺ “ᩈᨾᩣᨶᩈᩴᩅᩣᩈᨠᩈᩦᨾᩣᨿᩣ”ᨲᩥ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨷᨶ ᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨮᩣᨶᩮ ᩋᩅᩥᨷ᩠ᨷᩅᩣᩈᩈᩦᨾᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴᩥᨲ᩠ᨳᩴ, ᨮᩥᨲᩣᨶᨾ᩠ᨷᩥ ᨴᩥᨲ᩠ᨳᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᨷᩥᨷᩩᨱᩣᨲᩥ᩺ “ᨡᨱ᩠ᨯᩈᩦᨾᩣᨿᩴ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ‘ᩈᩦᨾᨭ᩠ᨮᨠᩈᩘ᩠ᨥᩔ ᨴᩮᨾᩣ’ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᩏᨷᨧᩣᩁᩈᩦᨾᩣᨿ ᩅᩈ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩺ “ᩋᩅᩥᨷ᩠ᨷᩅᩣᩈᩈᩦᨾᩣᨿ ᨴᩮᨾᩣ”ᨲᩥ ᨡᨱ᩠ᨯᩈᩦᨾᩣᨿᩴ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨶᨴᩮᩅ ᨷᩥᨷᩩᨱᩣᨲᩦᨲᩥ ᨠᩮᨧᩥ᩺ ᩈᩮᩣᩉᩮᨶᨲᩅᨲᩣᨷᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣ ᨲᩦᨱᩥᨴᩥᨶ᩠ᨶᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᩉᩣᩁᩮᩣᨷᨧᩣᩁᩮ ᩉᨲ᩠ᨳᨷᩣᩈᩮ ᨲ, ᨠᩣᩁᨠᩣᨿᩣᨴᩦᩈᩩ ᩈᩥᨾᩣᨶᩈᩴᩅᩣᩈᨠᩈᨾᩣᩈᩴ ᩏᨷᨧᩣᩁᩮᩣᨲᩥ ᩑᨠᩮ᩺ “ᨮᩣᨶᨠ᩠ᨠᨾᩮᩣ ᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᩈᨾ᩠ᨾᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩑᨠᩣᨴᩈᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣᨷᩥ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨶ ᨷᩥᨷᩩᨱᩣᨲᩦᨲᩥ ᩑᨠᩮ᩺ “ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨷᩥ ᩅᩥᩉᩣᩁᩮᨶᩮᩅ ᨴᩥᩈᩴ ᨣᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᨾᩣ ‘ᩈᨾ᩠ᨾᨲ᩠ᨲᩣ’ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨷᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩈᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᩺ ᩑᨠᩮᩣᨷᩥ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩈᨶ᩠ᨲᨠᩴ ᨧ ᨷᩥᩅᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᩋᨶᩣᨣᨲ᩠ᩅᩣ ᨧ ᨷᩥᩅᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨮᩣᨶᩮᨧ ᨣᨲᩔ ᨶ ᨷᩥᨷᩩᨱᩣᨲᩥ᩺ ᩈᨾᩣᨶᩃᩣᨽᨠᨲᩥᨠᩣ ᨾᩪᩃᩣᩅᩣᩈᩮ ᩈᨲᩥ ᩈᩥᨿᩣ, ᨾᩪᩃᩣᩅᩣᩈᩅᩥᨶᩣᩈᩮᨶ ᨠᨲᩥᨠᩣᨷᩥ ᩅᩥᨶᩔᨲᩥ᩺ ᩈᨾᩣᨶᩃᩣᨽᩅᨧᨶᩴ ᩈᨲᩥ ᩁᩪᩈᩩ, ᨴᩮᩅᩈᩩ ᨧ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩥ᩺ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ

អចសិដ្ឋេ យុជ្ជតីតិ នោ មតិ។

“តាវកាលិកកាលេន, យាមកាលេន វា;

អញ្ញាណំ កប្បំ អញ្ញាណស្ស, សិយា នាវាសបក្ខោមា”តិ។ –

អាចរិយា។

សត្តមេ និដ្ឋមេវាតិ “សមានសំវាសកោ ហោតី”តិ វទន្តិ។ “ឯកមេវ អនេកេហិ បរិភុញ្ជតីតិ នេ វទតិ, វទ្ធតី”តិ វទន្តិ ចីវរាទស្ស កាតព្វា។ “កិច្ចសញ្ញស្ស ចីវរេ ជិនេត្ត បំសុកូលិកានំ ន វទ្ធតី”តិ វទន្តិ។ “ភូមតោសញ្ញស្សា”តិ ចុត្តេ “កិច្ចសញ្ញស្សា”តិ អចុត្តត្តា កិច្ចនិសញ្ញេន មិស្សិតត្តា, តត្ថ អបរិយាបន្នត្តា ច បុក្កលេ ចិសុំ លភតិ។ ឯវំ សន្តេ “កិច្ចសញ្ញស្ស ច កិច្ចនិសញ្ញស្ស ច ឥមិ”តិ ចុត្តេបិ “ភូមតោសញ្ញស្ស និដ្ឋមេវ ហោតី”តិ ព្រូមិនា ចិរុជ្ឈតីតិ ចេ? ន ចិរុជ្ឈតិ, តំ ខ្ជិត្តំ សញ្ញានំ និដ្ឋកាវមេវ ឌីបេតិ, ន ភូមតោសញ្ញបញ្ញត្តិំ, តស្មា ឯវ “កិច្ចសញ្ញស្ស ច កិច្ចនិសញ្ញស្ស ច តុយ្ហញ្ចា”តិ វាទេរា ន ចុត្តោ។ អថ វា អដ្ឋកថាចនតមេវ បមាណំ, ន ចិវារណាតិ ឯកោ។ យស្មា ឯកោ អត្ថាតានិយកោ ចិយ ភុចិឆោ ន ហោតិ, តស្មា ភូមតោសញ្ញាហលោន ឯកោ កិច្ច ន គហិតោតិ។ “សត្ថាវាសស្ស ច ចេតិយស្ស ច ធម្មស្ស វា”តិ ចុត្តេ សត្ថុចិហារេសុ ចេតិយធម្មានំ ឯកេកស្ស កិច្ចតោ ការកោ ភាតព្វោ”តិ វទន្តិ។ “កិច្ចសញ្ញស្ស ច ចេតិយស្ស វា”តិ ចុត្តេ ន ចិរុជ្ឈតីតិ ចេ? ន, តត្ថ “កិច្ចសញ្ញស្សា”តិ ចុត្តត្តា, ព្រូឆ ចិហារេន ឈបិតត្តា ច តមិ្បមិ្ប ចិហារេ ឯកកាកំ លភិតព្វមេវាតិ បរិហរន្តិ។ អត្តនោ បរិវេណាតិ ចិកាលេ អបរិភោគត្តា សកលេបិ វទ្ទេយ្យាតិ ចេ? “កិច្ចសញ្ញស្ស ហរា”តិ ចុត្តត្តា, តេន “ហរាមី”តិ គហិតត្តា ច ន វទ្ទតិ។ បដ្ឋិមចស្សំចុត្ថានមិ្បិតិ ឯត្ថ អបិ-សទ្ទោ អចធារណត្ថោ, បដ្ឋិមចស្សំចុត្ថានមេវាតិ អត្ថោ, ព្លាតរឆា សមុច្ចយត្ថោ គហេតេ “លក្ខណញ្ញូ វទន្តី”តិ វចនំ និរត្ថកំ សិយា។ កស្មាតិ អារតិត្តា បបញ្ចំ ករោន្តិ។ កិំ តេន, បរតោ “ចីវរមាសតោ បដ្ឋាយ…បេ… អតីតចស្សំចុត្ថានមេវ បាបុណាតី”តិ ព្រូមិនា សិទ្ធត្តា ន ចិវារិតំ, តេន ចុត្តំ “លក្ខណញ្ញូ”តិ អចលចនេសត។ សចេ បន ពហិឧបចារសីមាយ ឋិតោ…បេ… សម្បត្តានំ សព្វេសំ បាបុណាតីតិ យត្ថ កត្ថចិ ចុត្ថចស្សានន្តិ អធិប្បាយោ។ “យត្ថ កត្ថចិ ចុត្ថចស្សានំ សព្វេសំ សម្បត្តានំ បាបុណាតី”តិ (កង្ខា។ អដ្ឋ។ អកាលចីវរសិក្ខាបទចណ្ណនា) កង្ខាចិតរណិយំ ចុត្តត្តា។ កិរិយំ បធមជិចសតោ បដ្ឋាយ ចុត្តេ បន យស្មា អនន្តរាតីតំ ហេមន្តំ ឯវ ចុត្តំ នាម ហោតិ, ន ចស្សំ, តស្មា “មាតិកា អាតោរាបេតព្វា”តិ ចុត្តំ។ ឥម ចា ឆេទេហិ បេសិតា, តេនំ បាបុណាតីតិ កិរ អត្ថោ។

ចីវរវគ្គវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៥។ ធេយ្យឃ្យវគ្គវណ្ណនា

ខេ្តតិស្សារលាឌិកចាចល្លុតា

ឲ្យជ័វ៍៌ អប្បទេ្តាតិស្សារលត្តិ ឲត្តុ តិស្សារលំ តាយ ក្យលគ្មសកាត់ឃេច អត្ញ្ញាត់, អឃំ បត ក្យលគ្មសកោ ត ហោតិ, តម្ហា "អប្បទេ្តា"តិ ចុទេ្តា៌ ឃឌី ឲចំ កធំ ឃុតិស្សារិតោ ហោតីតិ? គ្មឲ្យអចក្កេ "អាកដ្ឋយាតោ សឈ្លោ បណ្ឌាឌតឹឃកយុំ កទេឃ្យា"តិ (គ្មឲ្យអច៌ ឲ្យលិ) ចុត្តត្តា៌ "តឃ្សុបិបិឃសិកកយុំរហឃ្សុ តឃ្សុបិបិឃសិកកយុំ កទោត្តិ"តិ ចចតតោ ចក្កិ ជាត្តិ ជោតត្ថា៌

ក្តបិលិបុច្ឆាកចាចល្លុតា

៣០០៌"បរតោតិ ក្តបិលិបុច្ឆតោ បរ"ត្តិ លិលិតំ៌ គោឃារិតបិឲ្យឌ្ឋឃំ "ក្តាតឋឹសតិចឃ្សុា ត អាកតោ ឋិប្យត្ថចត្ត្រកត្តា"តិ ចុត្តិ៌ ឌ្ឋឃសុំ ចទេយ្យឃ្យក្លត្តកេ អឆយុកយុតិឃេច ក្ខិឆា កត្វា បញ្ញាកតាតឹតិ ចេឌិតត្ថ៌ តេតេច បរិចាទេ ឌ្ឋឃសុំ លត្តកេ "បញ្ញា អឆយុំកាតឹ"តិ ចុត្តិ៌ "អត្តឲ្យាកធាឆិទោ សោឃារិតោ"តិ ឌ្ឋឃិតា អបឌ្ឋាឌិតឃ្សុបិ ក្តបឃប្យគា ទុហតីតិ សិទ្ធិ៌

ចទេយ្យឃ្យក្លត្តកចល្លុតា តិដ្ឋិតា៌

១០៌ កោឃរុត្តាកក្លត្តកចល្លុតា

កោឃរុត្តាកឋិចាឌកចាចល្លុតា

៣៥០៌ ឃុត្តត្តិកោតិ ឲត្តុ កិញ្ចាបិ "ឋិតឃឆទោ ឃាតិកាឆទោ"តិ ចុត្តិ, ក្តុតោឋិកង្កី បត សត្តាឃ ចុត្តិ, ត លត្តកកាលកោ ហោតិ៌ អាចុសោ ឲត្តុ អាបត្តីតិ ចចត់ ក្តបិគាឃ "សោ តឃ្សុា អាបត្តិឃា អាបត្តិឌិដ្ឋិ ហោតី"តិ ចុច្ចតិ៌ បច្ឆា ឋិតឃឆទោ "ចត្ត្រឃិព្រសតិ បឃាលំ, ត បញ្ញាត្តិឃ"ត្តិ សតិ៌ បឌិលកិត្វា តឃ្សុា អាបត្តិឃា អាបត្តិឌិដ្ឋិ អហោសិ, តេត ចុត្តិ អត្តេ "អញ្ញា កិក្ខុ តឃ្សុា អាបត្តិឃា អាបត្តិឌិដ្ឋិតោ ហោត្តី"តិ៌

៣៥៥៌ "ឃឆា ឃឃា ជាត្តី"តិ លិលត្តិ "បញ្ញាត្តា"តិ ឲកចចតត្តា៌

ឌឹឈាចុចត្ត្រកចាចល្លុតា

៣៥៦៌ "គ្មតបុត្ថិ, កិក្ខុទេច, ជាទ្រោលាសិឃំ ព្រាហូឌទេត្តា"តិ លិលត្តិ៌ បុរាលាបិត្តកោឃុ "ជាទ្រោលាសិឃ"ត្តិ តត្តិ, "តត្តិកាទោចាច ឃុត្តទោ"តិ ចឌត្តិ៌

## បាលិលេយ្យកគមនកថាវណ្ណនា

៣៨៩. រក្ខិតវនសណ្ឌេតិ សង្គីតិត្ថេរេហិ សុវិញ្ញេយ្យំ កត្វា វុត្តំ។ “បាលិលេយ្យាតិ គាមោ, តស្ស វសេនា”តិបិ វទន្តិ, តំ ធម្មបទដ្ឋកថាយ ន វិរុជ្ឈតិ។

## អដ្ឋារសវត្ថុកថាវណ្ណនា

៣៩១. ន ត្វេវ…បេ… បដិពាហិតព្ពន្តិ វទាមីតិ ឯត្ថ សេនាសនារហស្ស យោ សេនាសនំ បដិពាហតិ, តស្សេវ អាបត្តិ ទុក្កដស្ស។ “កលហការកាទីនមេត្ថ ឧក្ការោសា នត្ថីតិអាទិកំ សង្ឃស្ស កតិកំ វត្វា តំ ន បដ្ឋាបេន្តស្ស វា ‘អហំ វុឌ្ឍោ’តិ បសយ្ហអត្តនា អត្តនោ បដ្ឋាបេត្វា គណ្ហន្តិ ‘យុត្តិយា គណ្ហថា’តិ វត្វា វារេន្តស្ស វា ទោសោ នត្ថិ។ ឥធ កលហវូបសមនត្ថំ អាគតានំ កោសម្ពិកានម្បិ ‘យថាវុឌ្ឍ’ន្តិ អវត្វា ‘វិវិត្តេ អសតិ វិវិត្តំ កត្វាបិ ទាតព្ព’ន្តិ វុត្តត្តា វិវិត្តំ កត្វា ទេន្តំ បដិពាហន្តស្សេវ អាបត្តីតិ កិរ អយមេត្វា បារិវាសិកាទីនំ វិហារបរិយន្តទាបនេន សាធិតព្ពា”តិ លិខិតំ។

## សង្ឃសាមគ្គីកថាវណ្ណនា

៣៩៧. “អថ ខោ តេ ឧក្ខិត្តានុវត្តកា ភិក្ខូ តំ ឧក្ខិត្តកំ ភិក្ខុំ ឱសារេត្វា យេន ឧក្ខេបកា ភិក្ខូ…បេ… តស្ស វត្ថុស្ស វូបសមាយ សង្ឃសាមគ្គឹ ករោមា”តិ វចនំ ទុវិញ្ញេយ្យវិនិច្ឆយំ វិនយលក្ខណកុសលស្ស។ វិជ្ជមានេ ហិ ការកសង្ឃេ ព្លតរោ សង្ឃោ ឱសារេតុំ ន លភតិ។ ឱសារេន្តា ចេ, តេ ភិក្ខូ ការកសង្ឃេន សមានលទ្ធិកភាវំ បត្តត្តា តេន សមានសំវាសកា ហោន្តិ, តតោ ឧក្ខេបកានំ លទ្ធឹ អគ្គហេត្វា ឱសារេន្តានំ កម្មំ កុប្បតិ, តស្មា “តេន ហិ, ភិក្ខវេ, តំ ភិក្ខុំ ឱសារេថា”តិ (មហាវ. ៣៩៣) ភគវតា វចនេន ឧក្ខិត្តានុវត្តកា ឱសារេសុំ, ឧទាហុ និស្សីមំ គន្ត្វា, ឧទាហុ ព្លតរេសំ លទ្ធឹ គហេត្វា ឱសារេសុំ, តត្ថ ឯតេសមញ្ញតរេនេត្ថ ភវិតព្ពំ, ន ច បនេតំ សព្ពាគណ្ឋិបទេសុ វិចារិតំ។ អយំ បនេត្ថ តក្កោ –

“យស្មិំ វត្ថុស្មិំ សង្ឃេន, កតកម្មស្ស ភិក្ខុនោ;

សតិ តស្មិំ ន អញ្ញស្ស, បដិប្បស្សម្ភនំ សិយា។

“វិរមេន្តេ តតោ ទោសា, អបិ សង្ឃោ អការកោ;

ឱសារេតុំ អលំ យស្មា, ការកោ អនុលោមិកោ”តិ។

ឧលិលិ៍ “អដ្ឋ ធ្មតញ្ញាតិ ភាយ សោតា ច ហោតិ, សាចេតា ច ស្កុហេតា ច ឈារេតា ច ចិញ្ញាតា ច ចិញ្ញាបេតា ច ក្យសលោ ច សហិតាសហិតទស្សភោ ច អកាលហការកោ ចាតិ ឆតានី”តិ ចុត្តំ៍

កោសល្លកល្លភកចល្លភា តិដ្ឋិតា៍

យហាចក្កស្ស លិភត្តបការសភា តិដ្ឋិតា៍

ភយោ តស្ស ករចតោ អទហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

# ᬘᬹᬍᬯᬕ᭄ᬕᬯᬡ᭄ᬡᬦᬵ

## ᭑᭞ ᬓᬫ᭄ᬫᬓ᭄ᬔᬦ᭄ᬥᬓᬯᬡ᭄ᬡᬦᬵ

### ᬅᬥᬫ᭄ᬫᬓᬫ᭄ᬫᬤ᭄ᬯᬵᬤᬲᬓᬓᬣᬵᬯᬡ᭄ᬡᬦᬵ

᭓᭞ ᬅᬲᬫ᭄ᬫᬸᬔᬵᬓᬢᬂ ᬳᭀᬢᬷᬢᬶᬆᬤᬬᭀ ᬢᬶᬓᬵ ᬓᬾᬯᬮᬂ ᬤᬾᬲᬦᬵᬫᬢ᭄ᬢᬫᬾᬯ᭞ ᬦ ᬳᬶ ᬢᬷᬳᬶ ᬏᬯ ᬅᬗ᭄ᬕᬾᬳᬶ ᬲᬫᭀᬥᬵᬦᬾᬢᬳᬶ ᬅᬥᬫ᭄ᬫᬓᬫ᭄ᬫᬂ ᬳᭀᬢᬶ᭞ ᬏᬓᬾᬦᬧᬶ ᬳᭀᬢᬶ ᬏᬯ᭞ ᬅᬬᬫᬾᬢ᭄ᬣ “ᬢᬶᬡ᭄ᬡᬂ᭞ ᬓᬶᬜ᭄ᬘᬾ”ᬢᬶᬆᬤᬶᬧᬵᬍᬶᬬᬵ (ᬘᬹᬍᬯ᭞ ᭔) ᬬᭀᬚᬦᬵ᭞ “ᬅᬧ᭄ᬧᬝᬶᬜ᭄ᬜᬵᬬ ᬓᬢᬂ ᬳᭀᬢᬷ”ᬢᬶ ᬮᬚ᭄ᬚᬶᬂ ᬲᬦ᭄ᬥᬵᬬ ᬯᬸᬢ᭄ᬢᬂ᭞ ᬓᬡ᭄ᬳᬧᬓ᭄ᬔᬾ “ᬅᬤᬾᬲᬦᬵᬕᬵᬫᬶᬦᬶᬬᬵ ᬆᬧᬢ᭄ᬢᬶᬬᬵ ᬓᬢᬂ ᬳᭀᬢᬷ”ᬢᬶ ᬲᬸᬓ᭄ᬓᬧᬓ᭄ᬔᬾ “ᬤᬾᬲᬦᬵᬕᬵᬫᬶᬦᬶᬬᬵ ᬆᬧᬢ᭄ᬢᬶᬬᬵ ᬓᬢᬂ ᬳᭀᬢᬷ”ᬢᬶ ᬧᬤᬂ ᬤ᭄ᬯᬬᬂ ᬧᬦᬾᬢᬵ “ᬢᬷᬳᬶ᭞ ᬓᬶᬜ᭄ᬘᬾ᭞ ᬅᬗ᭄ᬕᬾᬳᬶ ᬲᬫᬦ᭄ᬦᬵᬕᬢᬲ᭄ᬲ ᬓᬶᬜ᭄ᬘᬾᬢᬵ ᬆᬓᬗ᭄ᬔᬫᬵᬦᬾᬢᬵ ᬲᬗ᭄ᬖᭀ ᬢᬚ᭄ᬚᬦᬷᬬᬓᬫ᭄ᬫᬂ ᬓᬭᬾᬬ᭄ᬬ᭞ ᬅᬥᬶᬲᬷᬮᬾ ᬲᬷᬮᬯᬶᬧᬦ᭄ᬦᭀ ᬳᭀᬢᬷ”ᬢᬶ ᬧᬵᬍᬶᬬᬂ ᬤᬶᬲ᭄ᬲᬢᬶ᭞ ᬅᬤᬾᬲᬦᬵᬕᬵᬫᬶᬦᬷ ᬆᬧᬢ᭄ᬢᬶ ᬳᬶ “ᬅᬥᬶᬲᬷᬮᬾ ᬲᬷᬮᬯᬶᬧᬦ᭄ᬦᭀ”ᬢᬶ ᬯᬸᬘ᭄ᬘᬢᬷᬢᬶ᭞ ᬬᬸᬢ᭄ᬢᬫᬾᬢᬂ᭞ ᬓᬢ᭄ᬯᬵ ᬅᬥᬶᬧ᭄ᬧᬵᬬᭀ ᬏᬢ᭄ᬣ ᬤᬶᬲ᭄ᬲᬢᬾᬯ᭞ ᬏᬯᬫᬵᬳ ᬫᬳᬵᬧᬘ᭄ᬘᬭᬶᬬᬾᬦ “ᬢᬚ᭄ᬚᬦᬷᬬᬓᬫ᭄ᬫᬲ᭄ᬲ ᬳᬶ ᬯᬶᬲᬾᬲᬾᬦ ᬪᬡ᭄ᬟᬦᬓᬭᬓᬢ᭄ᬢᬂ ᬅᬗ᭄ᬕᬦ᭄ᬢᬶ ᬅᬝ᭄ᬞᬓᬣᬵᬬᬂ ᬯᬸᬢ᭄ᬢᬂ᭞ ᬢᬂ ᬧᬵᬍᬶᬬᬵ ᬆᬕᬢᬦᬬᬾᬦ ᬬᬸᬚ᭄ᬚᬢᬶ᭞ ᬢᬲ᭄ᬫᬵ ᬲᬦ᭄ᬢᬢ᭄ᬢᬶᬓᬵᬧᬶ ᬪᬡ᭄ᬟᬦᬂ ᬆᬭᭀᬧᬾᬢ᭄ᬯᬵ ᬪᬡ᭄ᬟᬦᬧᬘ᭄ᬘᬬᬵ ᬆᬧᬢ᭄ᬢᬶᬆᬧᬢ᭄ᬢᬶᬬᬾᬯ ᬧᬤᬂ ᬓᬫ᭄ᬫᬂ ᬓᬵᬢᬩ᭄ᬩᬂ᭞ ᬢᬲ᭄ᬫᬵ ‘ᬅᬥᬶᬲᬷᬮᬾ ᬲᬷᬮᬯᬶᬧᬦ᭄ᬦᭀ’ᬢᬶ ᬏᬢ᭄ᬣᬵᬧᬶ ᬧᬸᬩ᭄ᬩᬪᬵᬕᬾ ᬘ ᬅᬧᬭᬪᬵᬕᬾ ᬘ ᬯᬸᬢ᭄ᬢᬲᬵᬫᬢ᭄ᬣᬶᬬᬓᬸᬮᬾ ᬪᬡ᭄ᬟᬦᬧᬘ᭄ᬘᬬᬵ ᬆᬧᬢ᭄ᬢᬶᬆᬧᬢ᭄ᬢᬶᬬᬾᬯ ᬓᬭᬢᬩ᭄ᬩᬂ᭞ ᬦ ᬓᬾᬯᬮᬂ ᬲᬗ᭄ᬖᬵᬤᬶᬲᬾᬲᬧᬘ᭄ᬘᬬᬵ ᬓᬵᬢᬩ᭄ᬩ”ᬦ᭄ᬢᬶ᭞ “ᬅᬤᬾᬲᬦᬵᬕᬵᬫᬶᬦᬶᬬᬵ ᬆᬧᬢ᭄ᬢᬶᬬᬵᬢᬶ ᬧᬵᬭᬵᬚᬶᬓᬵᬧᬢ᭄ᬢᬶᬬᬵ’ᬢᬶ ᬯᬸᬢ᭄ᬢᬫᬢ᭄ᬣᬂ ᬯᬢ᭄ᬯᬵ ᬧᬦᬾᬢᬵ ‘ᬅᬥᬶᬲᬷᬮᬾ ᬧᬵᬭᬵᬚᬶᬓᬲᬗ᭄ᬖᬵᬤᬶᬲᬾᬲᬾ ᬅᬚ᭄ᬛᬵᬘᬭᬵ’ᬢᬶ ᬯᬶᬪᬗ᭄ᬕᬧᬵᬍᬶᬬᬂ ᬯᬸᬢ᭄ᬢ”ᬦ᭄ᬢᬶ ᬮᬶᬔᬶᬢᬂ᭞ “ᬅᬥᬶᬲᬷᬮᬾ ᬲᬷᬮᬯᬶᬧᬦ᭄ᬦᭀ’ᬢᬶ ᬲᬗ᭄ᬖᬵᬤᬶᬲᬾᬲᬂ ᬲᬦ᭄ᬥᬵᬬᬵ”ᬢᬶ ᬕᬡ᭄ᬞᬶᬧᬤᬾ ᬮᬶᬔᬶᬢᬂ᭞ ᬧᬤᬂ ᬯᬶᬪᬗ᭄ᬕᬧᬵᬍᬶᬬᬵ ᬧᬸᬭᬶᬫᬯᬘᬦᬾᬦ ᬲᬾᬫᬢᬶ᭞ ᬢᬲ᭄ᬫᬵ ᬢᬢ᭄ᬣ ᬧᬞᬫᬂ ᬧᬵᬭᬵᬚᬶᬓᬧᬤᬂ ᬅᬢ᭄ᬣᬸᬤ᭄ᬥᬵᬭᬯᬲᬾᬦ ᬯᬸᬢ᭄ᬢᬂ ᬲᬶᬬᬵ᭞ ᬅᬝ᭄ᬞᬓᬣᬵᬬᬁ “ᬅᬤᬾᬲᬦᬵᬕᬵᬫᬶᬦᬶᬬᬵᬢᬶ ᬧᬵᬭᬵᬚᬶᬓᬵᬧᬢ᭄ᬢᬶᬬᬵ ᬘ ᬲᬗ᭄ᬖᬵᬤᬶᬲᬾᬲᬵᬧᬢ᭄ᬢᬶᬬᬵ ᬘ”ᬢᬶ ᬯᬸᬢ᭄ᬢᬂ᭞ ᬢᬢ᭄ᬣ ᬧᬵᬭᬵᬚᬶᬓᬵᬧᬢ᭄ᬢᬶ ᬅᬢ᭄ᬣᬸᬤ᭄ᬥᬵᬭᬯᬲᬾᬦ ᬯᬸᬢ᭄ᬢᬵ ᬲᬶᬬᬵ᭞ ᬬᬢᭀ ᬕᬡ᭄ᬞᬶᬧᬤᬾ “ᬅᬥᬶᬲᬷᬮᬾ ᬲᬷᬮᬯᬶᬧᬦ᭄ᬦᭀ’ᬢᬶ ᬲᬗ᭄ᬖᬵᬤᬶᬲᬾᬲᬂ ᬲᬦ᭄ᬥᬵᬬᬵ”ᬢᬶ ᬯᬸᬢ᭄ᬢᬫᬾᬯ ᬮᬶᬔᬶᬢᬂ᭞ ᬢᬲ᭄ᬫᬵ ᬲᬩ᭄ᬩᬢ᭄ᬣ ᬕᬡ᭄ᬞᬶᬧᬤᬾ ᬲᬓᬾᬮᬾᬦ ᬪᬯᬾᬬ᭄ᬬ ᬧᬵᬭᬵᬚᬶᬓᬵᬧᬢ᭄ᬢᬶᬧᬘ᭄ᬘᬬᬵ ᬉᬧ᭄ᬧᬦ᭄ᬦᬪᬡ᭄ᬟᬦᬳᬾᬢᬸ ᬦ ᬢᬚ᭄ᬚᬦᬷᬬᬓᬫ᭄ᬫᬂ ᬓᬵᬢᬩ᭄ᬩᬂ ᬧᬩ᭄ᬩᬵᬚᬦᬵᬭᬳᬢ᭄ᬢᬵ᭞ ᬲᬗ᭄ᬖᬵᬤᬶᬲᬾᬲᬧᬘ᭄ᬘᬬᬵ ᬓᬵᬢᬩ᭄ᬩᬦ᭄ᬢᬶ ᬅᬬᬫᬾᬢ᭄ᬣ ᬲᬶᬤ᭄ᬥᬦ᭄ᬢᭀ ᬳᭀᬢᬶ᭞ ᬦ᭞ ᬲᬸᬓ᭄ᬓᬧᬓ᭄ᬔᬾ “ᬤᬾᬲᬦᬵᬕᬵᬫᬶᬦᬶᬬᬵ ᬆᬧᬢ᭄ᬢᬶᬬᬵ ᬓᬢᬂ ᬳᭀᬢᬷ”ᬢᬶ (ᬘᬹᬍᬯ᭞ ᭕) ᬯᬘᬦᬢᭀᬢᬶ ᬘᬾ? ᬦ᭞ ᬏᬓᬾᬦ ᬧᬭᬶᬬᬵᬬᬾᬦ ᬲᬗ᭄ᬖᬵᬤᬶᬲᬾᬲᬲ᭄ᬲᬧᬶ ᬤᬾᬲᬦᬵᬕᬵᬫᬶᬦᬶᬯᭀᬳᬵᬭᬲᬫ᭄ᬪᬯᬢᭀ᭞

ᬬᬾᬦ ᬓᬫ᭄ᬫᬾᬦ ᬲᬦ᭄ᬢᬚ᭄ᬚᬾᬢᬶ ᬢᬚ᭄ᬚᬷᬬᬢᬶ᭞ ᬢᬂ ᬢᬚ᭄ᬚᬦᬷᬬᬓᬫ᭄ᬫᬂ ᬦᬵᬫ᭞ ᬬᬾᬦ ᬓᬫ᭄ᬫᬾᬦ ᬦᬶᬲ᭄ᬲᬵᬬ ᬢᬾ ᬯᬢ᭄ᬣᬩ᭄ᬩᬦ᭄ᬢᬶ ᬦᬶᬬᬲ᭄ᬲᬶᬬᬢᬶ ᬦᬶᬓ᭄ᬔᬶᬧᬶᬬᬢᬶ ᬦᬶᬬᬲ᭄ᬲᬵ᭞ ᬢᬂ ᬦᬶᬬᬲ᭄ᬲᬓᬫ᭄ᬫᬂ ᬦᬵᬫ᭞ ᬬᬾᬦ ᬢᬢᭀ ᬆᬯᬵᬲᬢᭀ᭞ ᬓᬸᬮᬾᬳᬶ ᬘ ᬧᬩ᭄ᬩᬵᬚᬾᬦ᭄ᬢᬶ ᬓᬸᬮᬤᬹᬲᬓᬂ᭞ ᬢᬂ ᬧᬩ᭄ᬩᬵᬚᬦᬷᬬᬓᬫ᭄ᬫᬂ ᬦᬵᬫ᭞ ᬬᬾᬦ ᬓᬫ᭄ᬫᬾᬦ ᬅᬓ᭄ᬓᭀᬲᬓᬲᬲ᭄ᬲ ᬩ᭄ᬭᬵᬳ᭄ᬫᬡᬾᬦ ᬧᬝᬶᬲᬵᬭᬷᬬᬢᬶ ᬔᬫᬵ ᬅᬓ᭄ᬓᬫᬵᬧᬾᬢ᭄ᬯᬵ ᬧᬘ᭄ᬙᬵ ᬧᬾᬲᬷᬬᬢᬶ᭞ ᬢᬂ ᬧᬝᬶᬲᬵᬭᬡᬷᬬᬓᬫ᭄ᬫᬂ ᬦᬵᬫ᭞ ᬬᬾᬦ ᬲᬫ᭄ᬪᭀᬕᬲᬁᬯᬵᬲᬵᬪᬵᬯᬓᬭᬡᬢ᭄ᬣᬵᬬ ᬉᬓ᭄ᬔᬶᬧᬶᬬᬢᬶ᭞ ᬉᬓ᭄ᬔᬾᬧᬶᬬᬢᬶ ᬲᬵᬢᬶᬲᬵᬭᭀ ᬓᬶᬮᬾᬲᬾᬳᬶ᭞ ᬢᬂ ᬓᬫ᭄ᬫᬁ ᬉᬓ᭄ᬔᬾᬧᬦᬷᬬᬓᬫ᭄ᬫᬂ ᬦᬵᬫᬵᬢᬶ ᬯᬾᬤᬶᬢᬩ᭄ᬩᬂ᭞

១១៖“ភិស្សាយ ទោ ចត្តា”ត្តិ ក្រុភិស្សយំ ឧក្ខាយ ចុត្តំ, ត ឋាតន្តិ៖

២១៖អស្សជិបុនព្វសុកេចត្តុស្មិំ “ទោសុ ចិត្តនេត្តសុបិ កម្មំ បដិប្បស្សម្ភេតុំ អត្ថញ្ញាតម្បិ ឧម្មាចត្តត្តាតំឃេចា”តិ លិខិតំ៖ ឧម្មុលា ចុត្តទេបចកិហិបដិឃំយុត្តំ ភាយ៖ បទម្មុលា ចុត្តំ ទេឝឧតំ កន្ធតិ៖

៣១៖ លយាទេបត្តេត “លយាហិ”តិ ចត្តព្វយត្តទេបច, ត ក្រុកិដិកាខិឃាឃីចិតា បទេឃាឌតត្តិ៖ អត្ថុទ្ធតត្តិ ឧហាយត្តិ អទេត្វា៖

៤០៖អកស្សទេតទេឃច ក្លុទេក្ខុបតីយំ កាតព្វំ, ត អញ្ញាថា៖ “តជ្ជនីយាខិកម្មកាទេល អាបត្តិំ ទេទាទេបត្វា តស្សា អកស្សទេត, អប្បដិកម្មំ ចា ភណ្ឌភការកាខិអទេក្កហិ កាតព្វា”ត្តិ លិខិតំ៖

តជ្ជនីយកម្មាខីសុ អយំ បកិណ្ណកវិនិច្ឆយោតិ ទេចឌិតព្វោ៖ កិំ តជ្ជនីយកម្មំ, តជ្ជនីយកម្មស្ស កិំ មូលំ, កិំ ចត្ថុ, កិំ បរិយោសានំ, កស្មា “តជ្ជនីយកម្ម”ន្តិ វុច្ចតីតិ? កិំ តជ្ជនីយកម្មន្តិ ចតុស្សិំ ឃតិ កម្មវាចាត្តិ៖ តជ្ជនីយកម្មស្ស កិំ មូលន្តិ សង្ឃោ មូលំ៖ តជ្ជនីយកម្មស្ស កិំ ចត្ថូតិ កលហជាតាបត្តិចត្ថុ៖ កិំ បរិយោសានន្តិ ភាចតាបរិយោសានំ៖ កស្មា តជ្ជនីយកម្មន្តិ វុច្ចតីតិ សង្ឃោ កលហការកបុគ្គលំ កលហេ ច ភេទេ ច ភយំ ទស្សេត្វា តជ្ជេតិ, ឧបវទេ ជេតេតិ, តស្មា “តជ្ជនីយកម្ម”ន្តិ វុច្ចតិ៖ កតំ តជ្ជនីយកម្មំ កតំ ហោតិ, កតំ អកតំ៖ កិត្តិ ច តជ្ជនីយកម្មំ កតំ ហោតិ, កិត្តិ ច អកតំ៖ ទោគេ ច តជ្ជនីយកម្មំ កតំ ហោតិ, ទោគេ ច អកតំ៖ កត្ថ ច តជ្ជនីយកម្មំ កតំ ហោតិ, កត្ថ ច អកតំ៖ កាយ ទេចលាយ តជ្ជនីយកម្មំ កតំ ហោតិ, កាយ ទេចលាយ អកតំ ហោតិ? កតំ តជ្ជនីយកម្មំ កតំ ហោតីតិ ឧមទេក្កត ឧទេជ្ឈត ឥាត្តិចតុទេត្ថត កម្មេន៖ កតំ អកតំ ហោតីតិ ចទេក្កត ឧទេជ្ឈត ឥាត្តិចតុទេត្ថត កម្មេន៖ កិត្តិ ច កតំ ហោតីតិ កម្មវាចាត្តិយា៖ កិត្តិ ច អកតំ ហោតីតិ កម្មវិបត្តិយា៖ ទោគេ ច កតំ ហោតីតិ ឧទេជ្ឈត៖ ទោគេ ច អកតំ ហោតីតិ កទេលត បុគ្គលេត៖ កត្ថ ច កតំ ហោតីតិ យស្ស បុគ្គលស្ស ឧទេជ្ឈា តជ្ជនីយកម្មំ កទេរាតិ, តស្ស បុគ្គលស្ស ឧម្មុខីភូទេត៖ កត្ថ ច អកតំ ហោតីតិ យស្ស បុគ្គលស្ស ឧទេជ្ឈា តជ្ជនីយកម្មំ កទេរាតិ, តស្ស បុគ្គលស្ស អឧម្មុខីភូទេត៖ កាយ ទេចលាយ កតំ ហោតីតិ យទា កលហជាតាបត្តិ ឯបិជ្ជតិ៖ កាយ ទេចលាយ អកតំ ហោតីតិ យទា កលហជាតាបត្តិ ត ឯបិជ្ជតិ៖ កតិហាការេហិ តជ្ជនីយកម្មស្ស បត្តកល្លំ ហោតិ, កតិហាការេហិ អបត្តកល្លំ? ឧត្តហាការេហិ តជ្ជនីយកម្មស្ស បត្តកល្លំ ហោតិ, ឧត្តហាការេហិ អបត្តកល្លំ៖ កតមេហិ ឧត្តហាការេហិ បត្តកល្លំ, កតមេហិ ឧត្តហាការេហិ អបត្តកល្លំ ហោតិ? កលហជាតាបត្តិ ត ឯបិជ្ជតិ, ឧោ ចា បុគ្គលោ អឧម្មុខីភូទេតា ហោតិ, ឧទេជ្ឈា ចា ចទេក្កា ហោតិ, អឯចាឧិទេកា ចា បុគ្គលោ តស្សំ បរិឧាយំ ឯបិជ្ជតិ, អទេចាឌិទេតា ចា ហោតិ អឧារិទេតា ចា, អាបត្តិំ ចា អភាទេរាបិទេតា៖ ឥទេមហិ ឧត្តហាការេហិ តជ្ជនីយកម្មស្ស អបត្តកល្លំ ហោតិ, ឥាតទេហិ ឧត្តហាការេហិ បត្តកល្លំ ហោតិ៖ ៤ចំ ទេឧឧកទេម្មុតិ៖

កម្មក្ខន្ធកចណ្ណនា តិដ្ឋិតា៖

១៖ បរិចាសិកក្ខន្ធកចណ្ណនា

បារិវាសិកវត្តកថាវណ្ណនា

៧៥. បារិវាសិកក្ខន្ធកេ “យា យំ គាមប្បវេសនំ អាបុច្ឆាតិ វុត្តេ អនាបុច្ឆាបិ គាមំ បវិសិតុំ វដ្ដតី”តិ វទន្តិ។ សេយ្យា អត្តនោ បត្តដ្ឋានេ គហេតុំ វដ្ដតិ។ ឱណោជនំ នាម វិស្សជ្ជនំ “តំ បន បារិវាសិកេន បាបិតស្ស អត្តនា សម្បដិច្ឆិតស្សេវ បុនទិវសាទិអត្ថាយ វិស្សជ្ជនំ កាតព្ពំ, អសម្បដិច្ឆិតាយេវ ចេ វិស្សជ្ជេតិ, ន លភតី”តិ វុត្តំ។

៧៩. បកតិយាវ និស្សយោតិ ឯត្ថ “អន្តេវាសិកានំ អាលយសព្ភាវេ ច យាវ វស្សូបនាយិកទិវសា, តាវ កប្បតិ, តស្ស អាលយស្ស សព្ភាវេ និស្សយោ ន បដិប្បស្សម្ភតីតិ ចេ? ន វដ្ដតិ។ តត្ថ ញាតកាតិ ឧបជ្ឈាយាទីហិ អានីតា វដ្ដតី”តិ វុត្តំ។ តត្ថ ឯកន្តេន វិស្សជ្ជិតត្តា, ញាត បន ឯកន្តេនេវ និទ្ធរិតុំ សមាទានេន ពន្ធិតព្ពោ ឯកតោតិ ឯកតោ បារិវាសស្ស វា ភិក្ខុស្សាតិ ឯត្ថ “លទ្ធសម្មុតិកេន អាណត្តេនាបិ គណបូរកេហិ, អនេកេហិ វា ឧបចរិតុំ ន លភតី”តិ លិខិតំ។ តេន វា បរិបុណ្ណតរាតិ ឯត្ថ “អសម្ភិន្នអាបត្តិសញ្ញាទិតោ ហុត្វា វិសុំ បរិបុណ្ណតរាតិ អយម្បិ នយោ យោជេតព្ពោ”តិ វុត្តំ។ បច្ចយន្តិ វស្សាវាសិកំ។ សេនាសនំ ន លភតិ សេយ្យបរិយន្តភាគិតាយ។ “ភូមត្ថរណំ បន លភតី”តិ វទន្តិ។ “សចេ បន បារិវាសិកា គណបូរកេ អញ្ញមញ្ញំ បស្សន្តិ, បកតត្តាបិ អញ្ញមញ្ញស្ស អារោចេតព្ពំ អភិសេវេន ‘អាគន្តុកេន អារោចេតព្ពំ, អាគន្តុកស្ស អារោចេតព្ព’ន្តិ វុត្តត្តា”តិ វុត្តំ។ អញ្ញវិហារគតេនាបិ តត្ថ បុព្ពេ អារោចិតស្ស បុនារោចនកិច្ចំ នត្ថិ “អនិដ្ឋិតវត្តស្ស ហិ អារោចិតស្ស យថា បុន វិហារេ អារោចនកិច្ចំ នត្ថិ, ឯវំ ‘អាគន្តុកេនាគន្តុកស្ស បកតត្តស្ស អារោចេតព្ព’ន្តិ វចនតោ បាឡិយា សមេតី”ន្តិ វទន្តិ។

៨១. ឯកច្ឆន្នេ និសិន្នស្សាបិ រត្តិច្ឆេទវត្តភេទាបត្តិយោ ហោន្តីតិ ឯកេ។ អនិស្សេសេនាតិ បារិវាសិកស្ស វុត្តប្បការស្សាតិ ឯកំ ទោសំ អកត្វា “ឯកូបស្សយន្តេបិ បកតត្តេ”តិ វទន្តោ អនុបស្សយន្តេហិ វសិតុំ វដ្ដតិ “សយនស្សាតិ ឯតេន អបរិច្ឆិន្នេ និបជ្ជនេ ឯកស្មិម្បិ វត្តភេទាបត្តិភាវំ ទីបេតី”តិ លិខិតំ។

បារិវាសិកវត្តកថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

មូលាយបដិកស្សនារហវត្តកថាវណ្ណនា

៨៩. អត្តនោអត្តនោ នវកតរន្តិ បារិវាសិកាទិនវកតរំ។ បកតំ បញ្ញត្តបរិវាសំ គហេត្វា និក្ខិត្តវត្តេន បន ឯកស្សាបិ វត្តិកេ សមាទិយិតុំ, និក្ខិបិតុញ្ច វដ្ដតិ។ យានេត្វា បន និក្ខិបិតុំ វដ្ដតិ។ ស្វេ គណេ ចរិតព្ពត្តា ន គហេត្វាតិ ឯកេ។ បកតំ អាទិន្នវត្តំ ឯកស្ស វត្តិកេ យថា និក្ខិបិតុំ វដ្ដតិ, តថា សមាទិយិតុម្បិ វដ្ដតីតិ បោរាណគណ្ឋិបទេ។

ᨸᩁᩥᩅᩣᩈᩥᨠᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

## ᪙᪨ ᩈᨾᩩᨧ᩠ᨧᨿᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

### ᩈᩩᨠ᩠ᨠᩅᩥᩔᨭ᩠ᨮᩥᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪙᪗᪨ “ᨧᩮᨲᨿᩣᨾᩦᨲᩥ ᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨡᩴ ᩋᨶᩩᨽᩅᩣᨾᩥ, ᨶ ᨲᨸ᩠ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᩋᩉᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩥᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ”ᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᪨ ᨿᩔ ᨾᩣᨬᩋᩮᨠ ᨶᩣᩁᩮᩣᨧᩥᨲᩴ, ᨲᩔ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨿᩔ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩥᨲᩴ, ᨲᩔ ᨸᩩᨶ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᨶᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨠᩮᩅᩃᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲᨻ᩠ᨻᨾᩮᩅ᪨ ᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩔ ᩏᨸᨧᩣᩁᩈᩦᨾᩣᨣᨲᩣᨶᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᨶᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ᪨ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩁᩪᨸᩣᨶᩴ ᩈᩩᨲᩈᨴ᩠ᨴᩣᨶᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᩋᨴᩥᨭ᩠ᨮᩋᩔᩩᨲᩣᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᩈᩦᨾᨣᨲᩣᨶᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ “ᨮᩣᨶᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩔ ᩃᨠ᩠ᨡᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ “ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩅᩥᩉᩣᩁᩔ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᨲᩮᩣ’ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨸᩥ ᨸᩣᩊᩥᨿᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨧᩁᩥᨿᩣᨶᩴ ᩅᨧᨶᩮᨶ ᨲᨳᩣ ᩑᩅ ᨸᨭᩥᨸᨩ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ “ᩋᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᩅᩴ ᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩣᨴᩈᩉᨲ᩠ᨳᩮ ᩏᨸᨧᩣᩁᩮ ᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᩅᩣ, ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩅᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩏᨸᨧᩣᩁᩈᩦᨾᩣᨿ ᩋᩣᨣᨲᨠᩣᩅᩴ ᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩉᩅᩣᩈᩣᨴᩥᨠᩴ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ “ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨸᨿᩮᩣᨩᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥ ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨶ ᨸᨶ ᨲᩴ ᨸᨿᩮᩣᨩᨶᩴ ᨴᩔᩥᨲᩴ᪨ ᨧᩥᨱ᩠ᨱᨾᩣᨶᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩋᨻ᩠ᨽᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣᨲᩥ ᨧᩥᨱ᩠ᨱᨾᩣᨶᨲ᩠ᨲᩔ ᨧ ᩋᨻ᩠ᨽᩣᨶᩣᩁᩉᩔ ᨧ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩣᨲᩣᨠᩣᩁᨱᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣ “ᩋᨻ᩠ᨽᩣᨶᩣᩁᩉᩮᩣ ᩋᨻ᩠ᨽᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩈᩥᨿᩣ᪨ ᩏᨠ᩠ᨡᩮᨸᨶᩦᨿᨠᨾ᩠ᨾᨠᨲᩮᩣᨸᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩃᨴ᩠ᨵᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩅᩈᩮᨶ ᩈᨽᩣᨣᨠᩥᨧ᩠ᨧᨿᩥᨿᩈᩥᨲᩥ ᨲᩔ ᩋᨶᩣᩁᩮᩣᨧᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨶ ᩃᨽᨲᩥ᪨

### ᨸᩁᩥᩅᩣᩈᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪐᪒᪨ “ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᨿᩥᨠᩔ ᨸᨶ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᨿᩥᨠᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨨᩣᨴᨿᨲᩮᩣ ᩋᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩣ”ᨲᩥ ᨸᩣᨮᩮᩣ᪨ ᩋᩅᩮᩁᩥᨽᩣᩅᩮᨶ ᩈᨽᩣᨣᩮᩣ ᩋᩅᩮᩁᩥᩈᨽᩣᨣᩮᩣ᪨ “ᩈᨽᩣᨣᩈᨦ᩠ᨥᩣᨴᩥᩈᩮᩈᩴ ᩋᩣᨸᨶ᩠ᨶᩔ ᨸᨶ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩋᩣᩅᩥ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ ᨸᩈᨦ᩠ᨣᨲᩮᩣ ᨮᩣᨶᩮᨧ ᨸᨠᩣᩈᩥᨲᩴ᪨ ᩃᩉᩩᨠᩮᩈᩩ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩮᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩋᩣᩅᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨸᩮᩣᩈᨳᩴ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩃᩉᩩᨠᩈᨽᩣᨣᩴ ᩋᩣᩅᩥ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ᪨ ᩈᨽᩣᨣᩈᨦ᩠ᨥᩣᨴᩥᩈᩮᩈᩴ ᨸᨶ ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨲᩩᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᨠᩥᩁ᪨ “ᨲᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨲᩴ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨸᨭᩥᨠᩁᩥᩔᨲᩦ’ᨲᩥ (ᨾᩉᩣᩅ᪨ ᪑᪗᪑) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩃᩉᩩᨠᩔᩮᩅᩣᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨶ ᩉᩥ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᩑᨠᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩈᨦ᩠ᨥᩣᨴᩥᩈᩮᩈᩔ ᨸᨭᩥᨠᩁᨱᩴ ᨠᩣᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᪨ ᩃᩉᩩᨠᩮᩈᩩᨸᩥ ᩈᨽᩣᨣᩴ ᩋᩣᩅᩥ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩑᩅ ᩉᩥ ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩋᩣᩅᩥᨠᩁᨱᩴ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩴ, ᨮᩣᨲᩁᩮᨨᩣ ᨲᩴ ᨶᩥᩁᨲ᩠ᨳᩴ ᩈᩥᨿᩣ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩣᩁᩮᩣᨧᨶᩔ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᨲᨲᩮᩣ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᨶᩥᨻᨶ᩠ᨵᩮᨿᩮᩅ ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩋᩣᩅᩥᨠᩁᨱᨾᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩴ, ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨸᩣᩊᩥ “ᩈᨽᩣᨣᩈᨦ᩠ᨥᩣᨴᩥᩈᩮᩈᩴ ᩋᩣᨸᨶ᩠ᨶᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩋᨿᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩑᨲ᩠ᨲᩣᩅᨲᩣ ᨲᩮ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨶᩥᩁᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮᩈᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩈᩮᩈᩮᩉᩥ ᩈᨽᩣᨣᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᨴᩮᩈᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ”ᨲᩥ (ᨠᨦ᩠ᨡᩣ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᨶᩥᨴᩣᨶᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ) ᩅᨧᨶᩮᨶ ᨠᨦ᩠ᨡᩣᩅᩥᨲᩁᨱᩥᨿᩴ ᨸᨠᩣᩈᩥᨲᩮᩣᩅ᪨ ᩈᨦ᩠ᨥᩣᨴᩥᩈᩮᩈᩴ ᨸᨶ ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨸᩮᩣᩈᨳᩴ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩋᨿᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨴᩣ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᨸᩔᩥᩔᨲᩥ, ᨲᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᨶᩅᩈᩮᨶ ᨸᨭᩥᨠᩁᩥᩔᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᨸᨭᩥᨠᨲᩮ “ᨶ ᨧ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩈᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮᨶ ᨸᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩴ ᩈᩮᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨿᩮᩣ ᩈᩩᨱᩮᨿ᩠ᨿ, ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩔᩣ”ᨲᩥ (ᨧᩪᩊᩅ᪨ ᪓᪘᪖) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ ᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ “ᨣᩁᩩᨠᩴ ᩅᩣ ᩉᩮᩣᨲᩩ ᩃᩉᩩᨠᩴ ᩅᩣ, ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩋᩣᩅᩥ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨸᩮᩣᩁᩣᨱᩣ ᨶᨿᩮᩣ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᨲᩁᩴ

កេហតន្តិ៍

ភាយទ្វោច អាបត្តិ ចាតិ “េតភ េតភ ចិតិក្ខេយភាបត្ថាបត្តិ អាបត្តិ៍ ភាយត្តិ តស្សា អាបត្តិយា ភាយ”ត្តិ លិលិតំ៍ អាេទាចត្វា តិក្ខិបិតន្តាត្តិ ៥ត្ត អាេទាចតំ ចត្តេកឥទ្យក្ខុបអហទលាប្យេឃាឌភត្តិ េចឌិតន្តិ៍ អកាទលាេយតត្តិ “បន្តហុលិ បញ្ញាឌិេបបា អាបត្តិេយា អាបន្ថិ”ត្តិ ចុេត្ត ចុដ្ឋាភេតា៍

ឥបបតំ ទត្តិបតត្តិ ឥបបតំ អាបត្តិេយា ទត្តិបតំ លាេឥត្វាតិ េឃាេឌតន្តិ៍ អញ្ញេយាឆាេភា ភាយ បកាកចត្តុកាេយា បន្តហុលិ អាបត្តិេយា អាបត្តស្ស តហុទត្តិ បជិន្នាឌិតាបត្តិយំ តិក្ខិបិត្វា ឥាតេន្តា, ន្តាតេទា ភាភាចត្តុកាតំ ចេបភាតិ អឃេយតេសំ ចិេបេបាតិ៍

បទិចាបកឆាចណ្ណភា តិដ្ឋិតា៍

“កាយស្សាតិភ ចុត្ត”ត្តិ ចចភេតា កិទ កាយុបចាេទបិ ចដ្ឋតីតិ អឌិប្បាេយាតិ លិលិតំ៍ ចុត្តន្តា “អឃំ បភ ចិេបេបា”តិ៍ “៥ត្ត អដ្ឋកឆាចទិឃាច បយាហំ៍ ឃុត្តំ ភ ឌិស្សតី”តិ លិលិតំ៍ អត្យកណ្ហិបេឥ បភ “អឃំ បភ ចិេបេបា, អាកត្តកស្ស...េប... ឌ្យក្ខយិត្វា កន្ថតិ, ទត្តិេន្ទេឥា េហាតិេយចា”តិ ចចេភ េហដ្ឋា “អេត្តាអទុេលា ៥ច តិក្ខយិត្វា កាយុបចាេទតា េទ្វ េលដ្ឋុបិេត អតិក្ខយិត្វា”តិអាឌិភា ភេយភ កទុំ កត្វា ចចភេតា, កិក្ខុតឹតំ កទុកចេបភេច តត្ត តត្ត បិក្ខាបដាតំ បន្ណាតតត្តា ច តឥត្ថុបចេបភេច អដ្ឋកឆាចទិេយភ កិក្ខុតឹតំ កទុំ កត្វា យាភត្តចេលាចិឌិឥស្សភត្តំ “ឃត្តកា បុេទកត្តំ ចា”តិអាឌិ ចុត្តំ៍ ក្យុទ្ធិអាឌឹសុ ចុត្តចចេភភ កេទាត្តស្សបិ េឥាេបា ភត្តីតិ ឥេស្សាតំ េកចលំ លក្ខលាយត្តេយច ចុត្តំ, តឥុកឃេបិ េតភ េតភ បទិឃាេយភ ឃុដ្ឋតិ, ចិតិន្នេឃ បេត្ត លក្ខេលា ៥ច ឌាតន្តេតា ក្យុទ្ធិអាឌឹសុ ចុត្តចចតំ បន្ថា ចុត្តំ៍ បេឃាេកា បភ បុទិេយាច៍ ឃចា េឥត្ត, តចា បេឥ កាឌិ កិក្ខុតឹ េទ្វ េលដ្ឋុបិេត អកតិក្ខយិត្វា អទុលំ ដ្ឋដ្ឋបេតិ, េឥាេបា ភត្តិ, តចាបិ បន្តដ្ឋកចាឃុ ចុត្តត្តា “បុទិេបេច អាឌិណ្ណា”ត្តិ ចុត្តំ៍ បទិចាបចត្តាឌឹភត្តិ “បទិចាបតិស្សឃបជិប្បស្សន្ធិអាឌឹតំ ដ្ឋបចាទឹយាឃ បទិន្ធិត្តត្តា កិក្ខុត្បស្សឃស្ស ដ្ឋបចាទឹយាច កេហតន្តា, ភ កាេយា”តិ លិលិតំ៍ “តត្ថិ កាេយ កិក្ខុចាេទា បឃុឌ្ឋតី”តិអាឌិ បចាទិតចេបភ ចុត្តំ៍ ភ ហិ តត្ត អេត្តាកាេយ ចិហាេទា អត្ថី”តិ ច លិលិតំ, “តឃ្យិ េតភ បទិឃាេយភ ឃុដ្ឋតិ, ភ អត្តេតា”តិ ច៍

បជិន្នត្តបទិចាបាឌិកឆាចណ្ណភា

១០ប៍“ចិស្សុំ យាភត្តំ ចទិតន្តាត្តិ ឃុលិឃ បជិកស្សភំ អកត្វា ចិស្សុំ កឃុចាចាឃា”តិ ច លិលិតំ៍ “បញ្ញាឌិេបបាបត្តិ”តិ ចុត្តត្តា ៥េកាច, ៥កាចត្តុបិ អាបត្តា បញ្ញាឌិេបបា ចុលិន្ទឃឥក្ខុបិស្សកា ភាយ៍ យក្ខេឥឃ្យា ភាយ លាេឥត្យកាយតា៍

១១៦៍ឥឃុតាតិ ឥឃុតាឃ, តចាតាឃាតិ អេត្ត “អលដ្ឋិតា”តិ ៥ត្ត ចិឃ៍

១៤ប៉។ បុរិមំ ឧបាទាយ ទ្វេ មាសា បរិវសិតព្ពាតិ ឯត្ថ “បរិវសិតទិវសាបិ គណនូបគា ហោន្តី”តិ លិខិតំ។

១ប៉៤។ តស្មិំ ភូមិយន្តិ តស្សំ ភូមិយំ។ សព្ពហុលិ សង្ឃាទិសេសា អាបត្តិយោ អាបជ្ជតិ បរិយាណញ្ញតិអាទិ ជាតិវសេនេកវចនំ។

សមុច្ចយក្ខន្ធកវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

៤។ សមថក្ខន្ធកវណ្ណនា

សម្មុខាវិនយកថាវណ្ណនា

១ប៉៩-១ប៉លិ។ យត្ថ យត្ថ កម្មវាចាយ “អយ”ន្តិ វា “ឥមេ”តិ វា សម្មុខានិទ្ទេសនិយោ អត្ថិ, សព្ពំ តំ កម្មំ សម្មុខាករណីយមេវ, ន កេវលំ តជ្ជនីយាទិបព្វាជនីយមេវ។ បព្វាជនីយស្ស ច បន ឧក្ខិត្វា ឥស្សតំ កម្មក្ខន្ធកេ តាវ តស្សេវ បាឡិអារុឡ្ហត្តា, វត្ថុខិសតិយា បារាជិកេសុ ចិន្តយានេសុ បារាជិកកណ្ឌេ អាគតានេវ ចតុត្ថំ ឧក្ខិបិត្វា ឥស្សតំ ខិយាតិ វេទិតព្ពំ។ តត្ថ “បុគ្គលស្ស សម្មុខតា ហត្ថបាសូបគមនមេវា”តិ វុត្តំ, តំ ករណំ សម្មុខាករណីយស្សបិ សម្មុខានិទ្ទេសនិយាកាវតោ។ កាមំ អយមេត្ថ កម្មក្ខន្ធកេ យេវ “តីហិ, ភិក្ខវេ, អង្គេហិ សមន្នាគតំ តជ្ជនីយកម្មំ អធម្មកម្មញ្ច ហោតិ...បេ... អសម្មុខាកតំ ហោតី”តិ (ចូឡវ. ៤) វចនតោ វេនេតវ សិទ្ធា, តត្ថ បន អាបត្តិ ន ឥស្សិតា។ ឥធ “យោ ករេយ្យ, អាបត្តិ ទុក្កដស្សា”តិ តត្ថ កថិតព្ពាបត្តិឥស្សនត្ថំ ឥទំ អារទ្ធន្តិ វេទិតព្ពំ។ “សម្មុខាវិនយបតិរូបកេន ឧបសម្បន្នោបិ សម្មុខាវិនយេនេវ ឧបសម្បន្នោ គណ្ហាតីតិ ឥស្សនត្ថំ ‘អធម្មវាទី បុគ្គលោ’តិអាទិ អារទ្ធ”ន្តិ វុត្តំ, លិខិតញ្ច។ ឯវំ ឧបសន្តំ សម្មុខាវិនយបតិរូបកេន ឧបសន្តំ នាម ហោតិ, ន សម្មុខាវិនយេន វ អញ្ញេន កេនចីតិ ឥស្សនត្ថំ ឥទមារទ្ធន្តិ អាចរិយោ។

សតិវិនយកថាវណ្ណនា

១៥៤។ ឥត្ថស្ស កម្មវាចាយ “សង្ឃោ ឥមំ អាយស្មន្តំ ឥត្ថ”ន្តិ សម្មុខានិទ្ទេសោ នត្ថិ, តថាបិ “បឋមំ ឥទ្ធោ យាចិតព្ពោ”តិ វចនេន សម្មុខាករណីយតា តស្ស សិទ្ធា។ តថា អញ្ញត្រាបិ យថាសម្ភវំ វេទិតព្ពោ។ សតិវេបុល្លប្បត្តស្ស ទាតព្ពោ វិនយោ សតិវិនយោ។

អមូឡ្ហវិនយកថាវណ្ណនា

១៥៩-លិ។ “យស្ស ឧម្មត្តកស្ស តំតំចិត្តំក្រិយតោ អនាបត្តិ, តាទិសស្សេវ អមូឡ្ហវិនយំ ទាតុំ វដ្ដតីតិ អមូឡ្ហស្ស កត្តព្ពវិនយោ អមូឡ្ហវិនយោ”តិ លិខិតំ, តំ យុត្តំ “សង្ឃោ គគ្គស្ស ភិក្ខុនោ អមូឡ្ហស្ស អមូឡ្ហវិនយំ ទេតី”តិ វចនតោ។ “តីហិយាតិ, ភិក្ខវេ,

អឈយ៉ិកាតិ អយុ្ញហចិតឃស្ស ដាតាតិ”តិ ព្ថយស្ស ចិករេក្ក “ត សទាយី”តិ ចចត់ ឌីតិក្កយកាល់ សគ្គាឃ តស្ស ចិកក្កស្ស បចត្តត្តា៍ អយុ្ញហចិតឃដាតកាលេ បតស្ស អយុ្ញហតា ចិតិដ្ឋិតត្ថា៍

បដិដ្ឋាតកទលាកចាចល្លូតា

១០០៍ “អប្បដិដ្ឋាឃ កិក្លុត់ កយ៉ាតិ កទោត្តិ”តិ អាទកត្តស្ស កាទលំ ចុត្តទយច៍ បដិដ្ឋាទតត កទលំ បដិដ្ឋាតកទលំ៍

តស្សបិបិឃសិកាកចាចល្លូតា

១០សិ៍ “តីហិ, កិក្លូទច, អទេក្កហិ សយត្កាកតំ តស្សបិបិឃសិកាកយ៉”ត្តិ អាទកិត្វា បញ្ចា អក្កាតិ ដទេស្សត្វា បិត្យុត្ថ កតា, “សា ទបឃ្យាទលត សដ្ឋិបិត្វា កតាតិ ខាតត្ថា”ត្តិ លិលិតំ៍ តឆា ស្ក្កបទក្លបិ៍

តិលាចត្វាទកាឌិកចាចល្លូតា

១០៣៍ “សទេត្ថទហច ខុកញ្ញ្យសត្កិបតិតត្ថា”ត្តិ លេត្តដាតស្ស បដិក្លិត្តត្តា បចាទលាក្លូត្តកដ្ឋកចាឃត្ថា “កិត្កស្ស ហិ សឈ្ឈស្ស សយក្កកទលាកាទល, តិលាចត្វាទកសយទេឆ, ព្ថយ៉ិត្ថា បចាទលាសក្កទហតិ ព្ថទយស្ស តីស្ស ផាទតស្ស លេត្តិ ដាតុំ ត ចដ្ឋតី”តិ (យហាច៍ អដ្ឋ៍ ១៣១) ចុត្តត្តា ព្ថឆ អាកត្វា ចា លេត្តិ ដត្វា បទិទចលាឌីស្ស តិសិត្កាតិ ព្ថដំ ចិទ្ធញ្ញាតិ ចិឃ លាឃតីតិ ទច? ត លាឃតិ អឈិប្បាឃដ្ឋាត់៍ អឃទញ្ញត្វ អឈិប្បាទឃា – ចិស្កញ្ញ្យាកាទយហិ សទេត្ថទហច សត្កិបតិតត្ថំ, អសត្កិបតិតស្ស តត្វិ ស្កដ្ឋិ លេត្តដាឃកស្ស៍ ទកចល់ តំ កយុំ សត្កិបតិតាត់ សយ្យជ្ជតិ៍ អដ្ឋកចាឃំ ចិស្កញ្ញ្យាកាយាត់ លេត្តិ ដាតុំ ត ចដ្ឋតីតិ អឈិប្បាទឃា៍ ព្ថតទឆា បិត្យុត្ថឃា ច ចិទ្ធញ្ញាតិ៍ “ផទបត្វា ទឃ ត តត្វ ទហាតី”តិ ហិ អឃំ បិត្យុត្ថ សត្កិបិតំ អាកត្វា លេត្តិ ដត្វា ចិតាត់ អត្វិតំ ឌីទបតិ៍ តិស្សិយកទត សគ្គាឃ ចុត្ត សិឃាតិ ទច? តិស្សិយកទត ផទបត្វា ព្ថឆ កិ, តស្វា ទឃា សាយក្កិទ្ទបិសទឆ លេត្តិ ដត្វា តិដ្ឋតិ ទច, តាតាសំចាសកក្ខុយិឃំទឃច តិដ្ឋតិ, តស្ស លេត្តដាឃកស្ស បចាទលាសក្កទហាបិ តត្វិ៍ ទឃា ច តិលាចត្វាទកកទយ៉ តាកដ្ឋតិ, ទសា តាហិ អាបត្តីហិ ត ស្កញ្ញ្យាតិ ទចឌិតត្ថា៍ ឃស្ស ខុតំ ត រុច្ចតិ , តស្ស បទិចាទទ ចុត្តបទិសទតា កយ៉ចិបត្តិលក្លូលំ ចិទ្ធញ្ញាតិ, តត្វ ហិ ទកចល់ លេត្តាទហាត់ លេទត្តា អតាហទដៅ ទហាតិ សទច, អកតំ តត្ថិបទីទតត សយ្យត្តិឌីបតទតាតិ ចុត្តិ ទហាតិ៍ តឆា បត្តកល្លលក្លូលាយ្យិ ចិទ្ធញ្ញាតិ៍ ទតស្ស តីស្ស ផាទតស្ស កយ៉ប្បត្តាទឃច សទេត្ថ, ត តត្វ លេត្តាទទហា អត្វីតិ ទច? ត, ចត្យចក្កាឌិកទលាចិកាឌទត អចិទសទសត្វា លេត្តាទហស្ស អាកតត្តា, តំ សាយដ្ឋាទតា ចុត្តិ៍ ព្ថដត្ថា អាទចលិកាលក្លូលំ, ទតទតច សតិបិ ឌិដ្ឋាចិកទយ៉ ព្ថដំ បដិកុដ្ឋកតំ ត ទហាតីតិ ទច? ត, តាតត្តសកាចទតា៍ ព្ថឆ ហិ ទឃ បត “ត ទយតំ លយតី’តិ អដ្ឋាយដ្ឋា ឌិដ្ឋាចិកយុំ កទោត្តិ”តិ (ក្ខុអច៍ អដ្ឋ៍ ១០៣) ចចតទតា ត សឈ្ឈស្ស ឌិដ្ឋាចិកយុំ កតំ៍ តស្វិ សតិ បដិកុដ្ឋកតទយច ទហាតិ៍ អដ្ឋាឆា ប្កត្ថាកាកា តា ខាត្តិទឃា តិទត្វិកា សិឃំ, ត ច បទិចាទដ្ឋកចាឃំ លេត្តាទហាឈិកាទទ តទឃា ឌិទត្កា៍ បចាទលាក្លូត្តកដ្ឋកចាឃំ “តីស្ស ផាទតស្ស លេត្តិ ដាតុំ ត ចដ្ឋតី”តិ (យហាច៍ អដ្ឋ៍ ១៣១) ចុត្តត្តា ចិទ្ធញ្ញាតីតិ ទច? ត, អដ្ឋកចាឃ បយាលកាទច សតិ “ព្ថឆ លេត្តិ ដត្វា បទិទចលាឌីស្ស តិសិត្កា”តិអាឌិ

ចងេត សុទ្ធិកាយតោ ឲច កហិតោ ឥន្ទ្រ ត ចិន្ត្ឋាពិតិ ឲតោ៌ "អាកត្វា ចា លត្ថ៌ ឥត្វា បរិចេលាឌីសុ តិសិត្វា, ខេត អាបត្តីហិ ត ចុដ្ឋហត្តី"តិ

ពាឌំ ត ចត្តព្ពំ៌ កស្មា? ខេដ្ឋា "ឥខេព្ពខេច ឲកព្វុឥត្ថិបតិតព្វា"ត្តិ លត្ថ៌ាតស្ស បជិក្កបចងតោ អដ្ឋកថាយំ "តិសុ ធាតេសុ លត្ថ៌ ឌាតុំ ត

ចដ្ឋតី"តិ ចុត្តត្តា, អត្ថកដ្ឋកថាយបិ តខេច ចុត្តត្តា ចាតិ? ត, ឲកព្វុយេច ករុ កទីយរាគេត ខេយា ព្វាឆ "សុលាតុ ខេ, ភខេត្ត, ឥខេឃ្យ,

អយ្យាកំ...ខេប... កិហិបជិឥំឃុត្តា"ត្តិ ឥាឆាទលខាត្តិ ឆខេបត្វា បុត "សុលាត្ត ខេ, អាឃស្មុត្តា"តិអាឌិតា អឥាឆាទលខាត្តិខេយា ឆខេបត្វា

"សុលាតុ ខេ, ភខេត្ត ឥខេឃ្យ, អយ្យាកំ...ខេប... ឲចខេបតំ ឆាទឃាមី"តិ ឲកខេតាបក្កិកាតំ ឥត្តិឃា កតាឃ តឥតត្តខេទ ខេកតធិ កទលីខេឃត លត្ថ៌

ឥត្វា កន្ធតិ, តស្ស អាបត្តីហិ ចុដ្ឋាតំ តត្ថិ៌ អបខេទឥយិ ឲកខេតាបក្កិកាតំ អព្ភត្តខេទ ជិតត្វា ចិក្ខតត្វា កទលស្ស អឃខេត្វាច ចុខេត្វា៌

ឥាឆាទលចខេឥត ទុតិឃាឃ ខាត្តិឃា ឆបិតាឃ ខេឃ តស្មិំ លខេល ខាត្តិទុតិឃកម្មចាចាសុ អតាខេទ្ធាសុ, អបរិខេយាសិតាសុ ចា លត្ថ៌ ឥត្វា

កន្ធត្តិ, ខេតឥយិ ត ចុដ្ឋាតិ ឲចា៌ ខេឃ ត តត្វ ខេហាត្តីតិ បឥស្ស ច ខេឃ ចុត្តប្បការខេទត តខេឃត តត្វ ត ខេហាត្តីតិ អខេត្វា កខេហតខេព្វា៌

ចុត្តប្បការតត្វឌីបតត្វព្វា អដ្ឋកថាយំ "លត្ថ៌ ឥត្វា បរិចេលាឌីសុ តិសិត្វា"តិ ព្វាឥខេយច អចត្វា "ខេឃ បត ខេតហិ ចា ឥត្ថិ អាបត្តិ អាបន្ថ៌ត្វាបិ

តត្វ អតាកតា, អាកត្វា ចា លត្ថ៌ ឥត្វា បរិចេលាឌីសុ តិសិត្វា"តិ ចុត្តំ, ឲចំ បុខេព្វតាបទំ ឥត្ថិឃតិ៌ "បរិព្វាឃា ច តត្វ ជិដ្ឋាចិកខេមុត

កមុស្ស អក្សប្បតា ខេចជិតព្វា"តិ ចុត្តំ៌

អធិករណកថាចណ្ណតា

១១០៌ចិត្តប្បាខេតាចិចាខេតា៌ ចិចាឥឥខេគ្នាបិ កាទល្បចាខេទត ក្សុឥលិឌិឥញ្ចាកន្ធតិ៌ តំ ឥត្ថាឃ "ឥយខេឆហិ ច អធិករណិឃតាឃ

អធិករណ"ត្តិ ចុត្តំ៌ អឆ ចា ចិចាឥខេហតុភូតស្ស ចិត្តប្បាឥស្ស ទុបឥខេយត ឥម្ពចស្ស ឥទ្ធស្សបិ ទុបឥខេយា ខេហាតីតិ ចិត្តប្បាឥស្សបិ ឥយខេឆហិ

អធិករណិឃតា បរិឃាខេយា ឥម្ពចតិ៌ "ក្សុឥលចិត្តា ចិចឥត្តី"តិ ចុត្តចិចាខេឥបិ "ចិបទ្ធតាឃ ខេចាហាខេទា"តិ ចុត្តំ, ត

ចុត្តចងតខេហតុចខេឥតាតិ ខេចជិតព្វំ៌

១១១៌ "អាបត្តិធិក្យអាបន្ថ៌ខេត្វា ក្សុឥលចិខេត្វា ចា"តិ ចងតោ ក្សុឥលយិ ឥិឃាតិ ខេច? ត តំ អាបត្តាធិករណំ ឥត្ថាឃ ចុត្តំ, ខេយា អាបត្តិ

អាបន្ថ៌តិ, ខេឥា តីសុ ចិខេត្តសុ អព្ភាតខេចិត្តឥយង្គី ហុត្វា អាបន្ថ៌តីតិ ឥស្សតត្ថំ "យំ ក្សុឥលចិខេត្វា អាបន្ថ៌តី"តិអាឌិ ចុត្តំ៌ ខេយា "បព្ភាត្តិយត្តំ

អាបត្តាធិករណ"ត្តិ ចងេឃ្យ, តស្ស អក្សុឥលាឌិភាខេចាបិ អាបត្តាធិករណស្ស ត យុជ្ឈខេតច ចិចាឥាធិករណាឌីតំ ចិឃាតិ ខេច? ត,

"តត្វាបត្តាធិករណំ ក្សុឥល"ត្តិ ព្វាឃិតា ចិខេទាឥឥម្ពខេតា៌ អត្សកណ្ឌិបខេឥ បត "អាបត្តាធិករណំ តាយ

តថាបចត្តយាតអទ៍ិកាឥលចិត្តប្បាឥទូបក្ខត្ថាតខេយតំ អធិចចតំ៌ អចឥិខេដ្ឋសុ ក្សុឥលិព្យាកតបព្ភាត្តិសុ 'អាបត្តាធិករណំ ឥិឃា អក្សុឥលំ

ឥិឃា អព្យាកត'ត្តិ ចងតោ បព្ភាត្តិតាច បជិឥិទ្ធា ក្សុឥលត្តិខេក អបរិឃាបត្តត្វា៌ ក្សុឥលបជិខេឥខេធតេច ខេតត ឥយាតកាតិកត្វា

កិរិឃាព្យាកតាតយិ បជិខេឥខេធា ខេចជិតខេព្វា, កិរិឃាព្យាកតាតំ ចិឃ អត្សកយតោ ចិបិកាព្យាកតាតយិ បជិខេឥខេធា កខេតាច ខេហាតិ,

តថាបិ អព្យាកតឥាយព្ភាខេតា ទូបក្ខខេត្ថត ឥទ្ធិ ចិបិកកិរិឃាព្យាកតាតយិ អធិចចតត្តិ ខេចជិតព្វា"ត្តិ ចុត្តំ៌ តត្វ "ក្សុឥលចិត្តំ អង្គំ ខេហាតី"តិ

ចិតខេឃ អបកតព្វាខេតា ឥត្ថាឃ ចុត្តំ អប្បហទិតកទលាឌិខេក ឥតិ៌ តស្មាតិ ឃស្មា "តត្ថិ អាបត្តាធិករណំ ក្សុឥល"ត្តិ ចត្តំ ត ឥក្កា, តស្មា

ក្សុឥលចិត្តំ អង្គំ ត ខេហាតីតិ អខេត្វា៌ ឃឌិ ឲចំ កស្មា "តិចិត្តំ តិខេចឥត"ត្តិ ចុទ្ធតីតិ ខេច? តំ ឥខេស្សតំ "តឃិឥ"ត្តិអាឌិ អាខេទ្ធត្តិ ឲតោ៌

អាបត្តិសមុដ្ឋាបកចិត្តំ អព្ពោហារិកចិត្តំ តាយ។ “ឯកន្តតោតិ យេភុយ្យតាតិ អត្ថោ, ឯតទេវ វិញ្ញូហិ។ កស្មា? ‘យស្សា សចិត្តកបក្ខេ ចិត្តំ អកុសលមេវ ហោតី’តិ (កង្ខា॰ អដ្ឋ॰ បឋមបារាជិកវណ្ណនា) វុត្តត្តា”តិ វទន្តិ។ តេន កិំ? វិបាកោ នត្ថិ, កស្មា? ឯកន្តាកុសលត្តា, តស្មា កទាច តត្ថ នត្ថិ។ យត្ថ បន អត្ថិ, តំ ទស្សេន្តោ “យំ បន បណ្ណត្តិវជ្ជ”ន្តិអាទិមាហ។ អសញ្ចិច្ច បន កិញ្ចិ អជានន្តស្ស...បេ... អព្យាកតំ ហោតីតិ ភិក្ខុនិ សមុដ្ឋានកាទចិត្តេន និបន្នេ, និទ្ទាយន្តេ វា យាតុការេ យា នេ សេយ្យំ កប្បេតិ, តស្ស ភិក្ខុនោ វិជ្ជមានម្បិ កុសលចិត្តំ អាបត្តិយា អង្គំ ន ហោតិ, តស្មា តស្មិំ ខណេ សេយ្យាការេន វត្តមានរូបមេវ អាបត្តាធិករណំ នាម។ ភវង្គចិត្តេ វិជ្ជមានេបិ ឯសេវ នយោ។ តស្មិញ្ហិ ខណេ វុដ្ឋានទេសេ ជានេ អនុដ្ឋានតោ រូបក្ខន្ធោ ច អាបត្តិ នាម, ន វិបាកេន សង្គំ សមេ បន វទេយ្យ, តស្ស ឯវំវាទិនោ អចិត្តកានំ កុសលចិត្តំ អាបជ្ជេយ្យ។ កិំ វុត្តំ ហោតិ? ឯវញ្ច អកោសល្លំ គហេត្វា សមុដ្ឋានមនសិការេន និយោជនំ អតិក្កមន្តស្ស, បណ្ណត្តិំ អជានិត្វា បទសោ ធម្មំ វាចេន្តស្ស ច អាបជ្ជិតព្ពាបត្តិយា កុសលចិត្តំ អាបជ្ជេយ្យាតិ។ អាបជ្ជតិយេវាតិ ចេ? នាបជ្ជតិ។ កស្មា? “នត្ថិ អាបត្តាធិករណំ កុសល”ន្តិ វចនតោ។

ចលិតោ កាយោ, បវត្តា វាចា, អញ្ញតរមេវ អង្គំ អញ្ញតរមេវ អាបត្តីតិ អត្ថោ។ កេវលំ បណ្ណត្តិយា អកុសលាទិភាវាសម្ភវតោ អាបត្តិតា ន យុជ្ជតិ។ អាបត្តិំ អាបជ្ជន្តោ តីសុ អញ្ញតរសមង្គី ហុត្វា អាបជ្ជតីតិ ទស្សនត្ថំ “យំ កុសលចិត្តោ”តិអាទិ វុត្តំ។ តស្សត្ថោ –

បទសោធម្មាទីសុ កុសលចិត្តក្ខណេ វីតិក្កមនេន បវត្តរូបសម្ភវតោ កុសលចិត្តោ វា អព្យាកតាបត្តិំ អាបជ្ជតិ។ តថា អព្យាកតចិត្តោ វា អព្យាកតរូបសង្ខាតំ អព្យាកតាបត្តិំ អាបជ្ជតិ, បាណាតិបាតាទីសុ អកុសលចិត្តោ វា អកុសលាបត្តិំ អាបជ្ជតិ, រូបំ បនេត្ថ អព្ពោហារិកំ។ សុបិនបស្សនកាលាទីសុ បាណាតិបាតាទិំ ករោន្តោ សហសេយ្យាទិវសេន អាបជ្ជិតព្ពាបត្តិំ អាបជ្ជន្តោ អកុសលចិត្តោ អព្យាកតាបត្តិំ អាបជ្ជតីតិ វេទិតព្ពំ។ ឯវញ្ច កត្វា អាបត្តាធិករណំ អកុសលន្តិ អកុសលចិត្តុប្បាទោ។ បរិវារដ្ឋកថាយំ បន “បុថុជ្ជនោ កល្យាណបុថុជ្ជនោ សេក្ខោ អរហាតិ ចត្តារោ បុគ្គលេ ទស្សេត្វា តេសុ អរហតោ អាបត្តាធិករណំ អព្យាកតមេវ, តថា សេក្ខានំ, តថា កល្យាណបុថុជ្ជនស្ស អសញ្ចិច្ច វីតិក្កមកាលេ អព្យាកតមេវ។ ឥតរស្ស អកុសលម្បិ ហោតិ អព្យាកតម្បិ។ យស្មា បនស្ស សញ្ចិច្ច វីតិក្កមកាលេ អកុសលមេវ ហោតិ, តស្មា វុត្តំ ‘នត្ថិ អាបត្តាធិករណំ កុសល’ន្តិ។ សព្ពត្ថ អព្យាកតំ តាយ តស្ស វិបាកាភាវយុត្តំ សន្ធាយ ឯវំនាយកំ ជាត”ន្តិ លិខិតំ, វិចារេត្វា គហេតព្ពំ។

១១៣. វិវាទោ វិវាទាធិករណន្តិ យោ កោចិ វិវាទោ, សោ សព្ពោ កិំ វិវាទាធិករណំ នាម ហោតីតិ ឯកបុច្ឆា។ “វិវាទោ អធិករណន្តិ វិវាទាធិករណមេវ វិវាទោ ច អធិករណញ្ចាតិ បុច្ឆតិ។ តទុភយំ វិវាទាធិករណមេវាតិ បុច្ឆតីតិ វុត្តំ ហោតី”តិ បរិវារដ្ឋកថាយំ វុត្តំ។ កេសុចិ បោត្ថកេសុ អយំ បុច្ឆា តត្ថ យទិ ឯវំ ឥមាយ ន ភវិតព្ពំ វិវាទោ វិវាទាធិករណំ, វិវាទាធិករណំ វិវាទោ, វិវាទាធិករណំ វិវាទោ ចេវ អធិករណញ្ចាតិ បញ្ចបញ្ហាហិ ភវិតព្ពំ សិយា។ កេសុចិ បោត្ថកេសុ ទិស្សា, កេសុចិ នទិស្សា, បញ្ហា នត្ថិ។ តត្ថ ទ្វេ វិភត្តា។ ឥតរាសុ អធិករណំ វិវាទោតិ យំ កិញ្ចិ អធិករណំ, វិវាទសង្ខ្យមេវ គច្ឆតិ, វិវាទោ អធិករណន្តិ យោ កោចិ វិវាទោ, សោ សព្ពោ អធិករណសង្ខ្យំ គច្ឆតីតិ បុច្ឆតិ។ ឯស នយោ សព្ពត្ថ។

១១៤. សម្មុខាវិនយន្តិ សម្មុខាវិនយការេន។

១១០។“អត្ថុទេសាតិ ការទេលោភា”តិ លិខិតំ។

១១២។ ន្តព្ពាហិកាយ លិច្ឆវិកេ បរិនិត្តិ ត ទុត្តា តត្ថ លក្ខណានស្ស តត្ថិតាយ។

១១៩។តស្ស ទោ ឧតន្តិ ឧទេសាតិ អទេត្ថា “ឧតេក្ក”ន្តិ ឧត្ថ ចិយ។

១១៥។ “កា ច តស្ស បរិបិយសិកា”តិ កិរ បរិទេធា។

១៣១។ “កិច្ចទេបច កិច្ចាធិករណ”ន្តិ ចចភទោតា អបទេសាកភកយ្យាឌិភទេបតំ អធិចចភំ, តំ ចិចាធាធិករណាឌិភិ ចិយ សេបទេធហិ សទេបតព្ពំ ត ទេហាតិ, កិត្តុ សយុតាចិភទេយភ សយ្យញ្ញតីតិ អទេត្ថា។

សបធក្ខភ្គកចល្លភា ភិដ្ឋិតា។

៣។ លុក្ខកចត្តុក្ខភ្គកចល្លភា

លុក្ខកចត្តុកធាចល្លភា

១៣៣។ បុព្វបរិលិភា កត្តព្ពំ កយុំ បុព្វបរិលិកំ។

១៣៤។ “កល្លទេតា ភិក្ខុភ្គុយុទេត្ថាលប្ពកាឌិភំ កុល្លលិឌិភ”ន្តិ លិខិតំ។ “កាឃុទ”ន្តិ បរិញ្ញត្ថបរិទេធា។ “ទេកឃុទាឌិភិ”តិ អាចរិទេយភុទ្ធដំ។

១៣៥។“សាធុកិតំ ភាយ បរិតិត្ថ្យតដ្ឋារេភ កិត”ន្តិ លិខិតំ។ ឧត្តកិតំ កាឃិត្យកាយាភំ ចាក្កករលិឃំ។ ឧត្តកិតស្ស ចិកាចភត្ថំ “ឃំ កាឃិស្សាយា”តិអាឌិយាហ។

១៣៤។ចត្យុទស្សចត្តុំ ភាយ ចត្យុប្បាធកាធាចត្តុំ។ “តទក្កចត្តាឌិភិ ន្តច្ចារណចិធាភាភិ ភដ្ឋបទេឃាកាភិ”តិ លិខិតំ។ ធាហិទទេលិយិន្តិ កាចភបុំសក់, យធា តស្ស ន្តល្លុបិចារស្ស ធាហិទ្ធា ទេលិយាភិ ឌិស្សន្តិ, តធា ធាទេទត្តស្ស ឧក្កដន្តិ ទុត្តំ ទេហាតិ។

១៣៨។ចិទ្ធុបទេក្ខហិតិអាឌិ សហទេឃាកករណចចភំ។ សទេត្យុតិ ទេកហទេកាញ្ញត្ថកា។ សា កិរ ទេសតា សចិសា ទេហាតិ។ ទេសាហន្តិ ឃស្ស ទេយ ឧទេតហិ

យេត្តំ, សោហំ នយោ ពទោយិ ភកចេតាតិ សព្ទេត្ថា អញ្ញាយិ.ព្រេប... លេតត្ថាយិក្ខិ ទាកាត្សេយ។

១៤១។ វុដ្ឋិតាតិ បក្លិបិត្វា។ ឱចារេត្វតិ ឱឌ្ឍិយា ឱចារេត្វា គណ្ហាតុ។ អគ្គបទិយាឃីតិ អគ្គបទិក្ខយិ។

១៤២។ ន អច្ឆុបិយន្តីតិ ន លគ្គន្តិ។ រូបកាកិណ្ណានីតិ ឥត្ថិរូបាទីហិ ចោកិណ្ណានិ។

១៤៣។ អាលិន្ទកមិឌ្ឍិកាទីនន្តិ បមុខមិឌ្ឍិកាទីនំ។ បរិចេត្តត្វា តន្តុចាតិ វុត្តំ “បរិចេត្តត្វា តតិយចារេន តន្តុច មិឌ្ឍិយា បតិដ្ឋាតី”តិ លិខិតំ។ បរិភណ្ឌំ នាយ កោហស្ស ជាហិ ព្រុដ្ឋបិងស្ស ឆិទ្ទកាចត្តំ គតា តត្រមិឌ្ឍិកា ចុច្ចតិ។ វុត្តំ “បរិចដ្ឋិត្វា បត្តា ភិជ្ជតីតិ អធិកទលេកធាសង្គាយ អការេន ផាលេន ផរបត្តំ ចដ្ឋតី”តិ លិខិតំ។ បត្តយាត្យអពោ ចដ្ឋិត្វា បត្តាគំ អបតកត្តំ ចដ្ឋំ ចា ចត្ររស្សំ ចា ខ្លដ្ឋកាឌីហិ បរិក្ខិបិត្វា យាត្យអកច្ឆត្ថេន កតោ។ “បត្តយណ្ឌលិកា បត្តបន្ធិកា តាលបត្តាឌីហិ កតា”តិ ច លិខិតំ។ មិឌ្ឍត្ថ អាធារកេ ផរបត្តំ ចដ្ឋតិ បត្តសន្ធារលតត្តំ ចុត្តត្វា។ យតោ អាធារកេបិ ន ចដ្ឋតិ តិឃីឌតបច្ឆយា ចារិតត្វា។ អាសត្តក្ខយិកត្វា ឧលត្តំ ចដ្ឋតិ។

១៤៤។ “អំសពទ្ធកេ លគ្គេត្វាតិ ចចនតោ អគ្គហេត្វា លគ្គេត្វា អត្ថេ ផរបត្តំ ន ចដ្ឋតី”តិ កេចិ ចទន្តិ, ន សុន្ទរំ, “ន កោចលំ ឃស្ស បត្តោ”តិអាទិ ឃទិ ហត្វេន គហិតបត្តេ កេឆសញ្ញា, បកោច អត្ថោន សង្ឃាចយចេនាតិ កត្វា ចុត្តំ។ បិត្យត្ថឃំ បន បច្ចុរចោហារចសេន ចុត្តំ។ ឈដិកបិលយឃំ ឈដិកដៃហំ។ លចឃីសស្ស បត្តន្តិ “និលិបុត្តកស្ស សទ្ទំ, ធិរស្ស ឆារាតិអាទិចោហារចសេន ចុត្តំ។ យតោ តិឃីឌិត្តំ អាកោតាតិ អត្ថោ។ “បិសាចិល្លិកាតិ បិសាចទារកា”តិបិ ចទន្តិ។ ឌិត្តកយេច បដិគ្គហិតយេច។ ចន្ថេត្វាតិ ខាទិត្វា។ អដ្ឋិកានិ ច កណ្ដកានិ ច អដ្ឋិកកណ្ដកានិ។ “ខុទ្ទកស្ស សន្ថេស្ស បណ្ណត្តិ ញាតាត្យ ចា, យា ចា, អាបត្តិយេចា”តិ លិខិតំ។

១៤៥។ ចិប្បាត្យខុត្វាតិ ឋាត្យខុត្វា។ កិណ្ណេន ប្ញុទេតុត្តិ ស៊ុរាកិណ្ណេន ប្ញុទេតុំ។ ចាឥលកំ នាយ ឌិក្យលាកទលសង្ខាតស្ស កិរិយាចិសេសស្ស អធិចចគំ កស្ស ឌិក្យលាកទលំ? យេន កិលញ្ញាឌិនា យហត្ថំ កឆិតយត្តំ, តស្ស។ តគិត្យដល្ហកឆិតប្យយាទលេន បរិយត្តេ សំហរិត្វា ឌិក្យលំ កាតត្ថំ។ អត្ថាឆា ឲុដ្ឋកឌីចរស្ស អតុចាតបរិភណ្ឌាឌិចិធារាកទលោ ហត្វស្ស ឱកាសោ ន ហោតិ។ សលិកាយ សតិ ខ្ទិត្តំ ឌីចរាគំ អត្ថាតទំ ញាត្វា សិត្ថិតាសិត្ថិតំ សុចំ បញ្ញាយតិ។ ឥល្ហកឆិទេន កទេត ន ឥហុហិ សហារេហិ បយោជនំ។ “អសំគុដិត្វា ឌីចទំ សមំ ហោតិ។ កោលាបិ សមា ហោន្តី”តិ លិខិតំ, “ហលិន្ទិសុទេត្តន សញ្ញាកទលា”ន្តិ ចុត្តត្តា ហលិន្ទិសុទេត្តន ឌីចទំ សិទេត្តត្យប្បិ ចដ្ឋតីតិ សិទ្ធំ។ តត្វ ហិ កោចិ អកប្បិយសញ្ញិនោ។ បដិគ្គហោ នាយ អង្គុលិកោសោ។

១៤៦-៧។ បាតីតិ បដិគ្គហសណ្ឋានំ។ បដិគ្គហត្វចិកន្តិ អង្គុលិកោសត្វចិកំ។ ស្ញុចិសត្វកាគំ បុទ្ធោ អាចេសតត្វចិកាយ អត្ថញ្ញាតត្វា “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, កេសឌ្ឍត្វចិក”ន្តិ ចុត្តំ។ វុត្តំ ស្ញុចិសត្វកាឌីតិបិ ផរបតត្ថាតីតិ តិធាគំ ស្ញុចេតិ។ សចេបិ រូបតត្ថា ភិក្ខុ អលទ្ធិ, តថាបិ សត្តកយេតំ អប្បុលច្ឆេទកតភិក្ខុនោ លទ្ធិនោបិ សយានស្ស កប្បតីតិ ឃុដ្ឋតិ។ ន សយ្ហតីតិ ន បហោតិ។

᪁᪄᪀-᪁᪨ ᨻᩉᩥ ᨠᩩᨭ᩠ᨭᩔ ᩈᨾᨶ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᨶᩦᨧᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩴ “ᨾᨱ᩠ᨯᩃᩥᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᨩᨶ᩠ᨲᩣᨥᩁᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨴᩥᨠᩣ ᩃᨠ᩠ᨡᩔ ᨲᨠ᩠ᨠᩥᨿᩴ ᨿᩔ ᨶ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩥ, ᨲᩔᩮᩅ ᨸᩁᩥᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩑᩈ ᨶᨿᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩅᨲ᩠ᨳᩩᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨴᩦᩈᩩᨸᩥ᪨

᪁᪄᪁-᪂᪨ ᨸᩃᩥᨥᩣ ᨶᩣᨾ ᨸᩃᩥᨥᨠᩣᩁᨠᩮᩣ᪨ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲᩩᨠᨿᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲᩩᨿᩣᨶᩴ ᨠᩪᨸᩔ ᩈᨻ᩠ᨻᨸᩁᩥᨠᩣᩁᨠᩮ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᨲᩥ᪨ ᩋᩁᩉᨭᨥᨭᩥᨿᨶ᩠ᨲᩴ ᩈᨠᨭᨧᨠ᩠ᨠᩈᨱ᩠ᨮᩣᨶᨿᨶ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᩔ ᩋᩁᩮ ᩋᩁᩮ ᨥᨭᩥᨠᩣᨶᩥ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᩮᨶ, ᨴ᩠ᩅᩦᩉᩥ ᩅᩤ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨿᨾᩣᨶᩔ ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩥᨲ᩠ᨲᩣᩉᨲᩴ ᩅᩮᨮᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩋᩣᩅᩥᨬ᩠ᨨᨸᨠ᩠ᨠᩃᩥᨠᩴ ᨶᩣᨾ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨾᨱ᩠ᨯᩃᩥᨠᩣᩁᩮᨶ ᨸᨠ᩠ᨠᩃᩥᨠᩣ ᨻᨶ᩠ᨵᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩅᩥᨬ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨿ ᩋᩣᩅᩥᨬ᩠ᨨᨸᨠ᩠ᨠᩃᩥᨠᩣ᪨ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨸᨲ᩠ᨲᨾᨠ᩠ᨠᩮᩣᨸᨠᩴ, ᨴ᩠ᩅᩣᩁᩣᨶᩥ ᨵᩮᨸᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨠᩩᨬ᩠ᨧᩥᨠᩴ ᩋᩣᨨᩣᩁᨠᩮᩣ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩮᩣ᪨

᪁᪅᪂᪨ ᨸᩁᩥᨽᨱ᩠ᨯᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨻᩩᨾᩔ ᨸᩮᨿ᩠ᨿᩣᨠᩣᨠᩣᨧᩣ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ ᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩮᨶᩣᨲᩥ ᨾᩉᨲᩣ ᩈᩣᩁᩮᩉᨶ᪨

᪁᪅᪅-᪆᪨ ᩅᩮᨴᩥᨠᨱ᩠ᨯᩴ ᨶᩣᨾ ᨠᩥᨾᩮᨲᩴ ᩅᩮᨾᩅᩮᨴᩥᨠᨱ᩠ᨯᩴ᪨ ᨾᩩᨭ᩠ᨮᩥᨠᩣᨿᨻᨶ᩠ᨵᩴ ᨶᩣᨾ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᨸᩥᨾᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩔᩣ᪨ ᨾᩩᨭ᩠ᨮᩥᨠᨾᨱ᩠ᨯᩃᩮᨶᩣᨲᩥ ᨾᨬ᩠ᨫᩣᨭᩥᨿᩣ ᨾᩩᨭ᩠ᨮᩥᨸᨭ᩠ᨭᨠᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᩅᩁᨠᩈᩦᩈᩣᨠᩣᩁᩮᨶ᪨ ᨸᩅᨶᨲ᩠ᨳᩮᩣᨲᩥ ᨸᩥᩃᩮᨲ᩠ᨳᩣ᪨ “ᨠᩈᩣᨿᩩᨴ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᪨ ᩋᨠᩣᨿᨻᨶ᩠ᨵᨶᩮᨶ ᩈᨲ᩠ᨳᩮ ᩅᩤ ᩋᩈᨲ᩠ᨳᩮ ᩅᩤ ᨠᩣᨿᨸᨿᩮᩣᩅᩈᨶ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ᪨ “ᩈᩁᩥᨲᨴ᩠ᩅᩣᩁᨶᨲᩮᩣ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩅᩥᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨳᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩅᩤ”ᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᪨

᪁᪅᪈᪨ ᩈᨲ᩠ᨲᨣᩩᨱᩴ ᩅᩤ ᩋᨭ᩠ᨮᨣᩩᨱᩴ ᩅᩤᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ “ᩈᩩᨠᨲᨣᩩᨱᩮᩃᨶᩣ”ᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ ᨸᨠᨲᩥᩋᨣ᩠ᨣᩊᩮᨶ ᩈᩣᩁᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᩅᩮᨮᩮᨲ᩠ᩅᩣᨸᩥ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮ, ᨶ ᩅᩮᨮᩮᨶ᪨

᪁᪆᪀᪨ ᨶᩣᩃᩅᨱ᩠ᨱᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᩈᩦᩉᨷᨴ᩠ᨵᨲᩦᨲᩴ ᩅᩥᨿ᪨

ᨸᩥᨱ᩠ᨯᨧᩣᩁᩥᨠᩅᨲ᩠ᨲᨠᨳᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪙᪨ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩅᨲ᩠ᨲᨠᨳᩣ

ᩅᩥᩉᩣᩁᩣᨶᩩᨩᩣᨶᨶᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪁᪇᪃᪨ ᨶᩥᩃᩦᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᩅᩥᩉᩣᩁᩣᨴᨿᩮᩣ ᩃᩮᨱᩣᨶᩥ ᨶᩣᨾ᪨ ᩋᩣᨣᨲ-ᩅᩁᩮᨶ ᨲᩔᩣᨣᨲᩅᩁᩈ᩠ᨿᩮᩅ ᩈᩣᨾᩥ, ᨶ ᩋᨶᩣᨣᨲᩮᩣᨲᩥ ᨠᩮᨧᩥ, ᨲᩴ ᨶ ᨿᩩᨩ᩠ᨩᨲᩥ ᩈᨾᩣᨶᩃᩮᨡᨠᨲᩥᨠᩣᨿ ᩈᩥᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨲᩣ᪨

᪁᪇᪄-᪅᪨ ᨴᩦᨸᩥᨶᨦ᩠ᨣᩩᨭ᩠ᨮᨶᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ “ᨴᩦᨸᩥᨶᩣ ᩋᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᨧᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩔᩮᨲᩦ”ᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᪨ ᩅᩥᨸ᩠ᨸᨠᩣᩅᩣᨲᨸᩣᨶᩴ ᨶᩣᨾ ᨲᩥᩁᩥᨿᩴ ᨴᩣᩁᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨴ᩠ᨵᩴ ᨮᩥᨲᩮᨲᩮᩉᩥ ᨴᩣᩁᩪᩉᩥ ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨠᩥᩃᨬ᩠ᨩᩴ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣᩉᩁᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨲᩪᩃᨸᩩᨱ᩠ᨱᩴ ᨠᩥᩴᩈᩩ ᩋᨸᩔᨿᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣᨴᩦᨶᩥ ᩅᩮᨮᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨

តិរីចតតិបច្ចត្តំ សន្តាយ ចុត្តំ, តស្មា អបស្សយិតុំ ចង្កមិតិ ចេ? អកប្បិយត្តា ត ចង្កមិតិ ពោធិ៍ យទិ ឧចំ អកប្បិយបញ្ញត្តា អបស្សយិតុំ ត ចង្កមេយ្យ យស្មា ចង្កមិ, តស្មា ទោសោ តត្ថ អបិច កិលិតស្ស ពិទ្ធោហតំ តិបច្ចិតុម្បិ អនុញ្ញាតំ, តស្មា កិមិបិ ចង្កមិ អបស្សយិតុំ អាចរិយា ច អនុជានន្តិ, ចត្តអញ្ញត្តិ ចាតិ ឧទោ សិដ្ឋលិត្វលសុទ្ធត សិដ្ឋិតំ ខិចទំ ចង្កមិ កស្មា? កប្បាសស្ស អនុលោមតោ “អក្កផលសុត្តយេយ្យំ អក្កចាកយយេច បដិក្ខិត្ត”ន្តិ ទោ ឧច ចតន្តិ

១៩៥ អតិតន្តតិយោ អលក្កោ បដិតាទេហត្វាតិ យដំ កត្វា “សេតចល្លាដិតំ យតាសង្ឃត្តក្កានាគយោ តន្តតត្តំ ចុត្តា”តិ លិខិតំ

១០០ បក្យុដំ សយត្តទោតា អាចិន្តបយុត្តំ

១០១ សុឆាទេលទេបិតិ សុឆាយត្តិកាទេលទេបិ

១០៣ អាសត្តិ តល្យា សត្តិ អឆទំ

១០៤ ទេកតុត្តិ កទេយត កទេហតុំ

១០៥ ខិតាតិ ឡដ្ឋកាទេយា កតាត្យឧត តិន្តយតចទេសត ចុត្តិត្វា កតាតិ អទេត្វា

១១០ ឈ្ពាក្កិយាតំកិក្ខតំ អទេត្តចាសិកាតិ ឧត្តំ ខិសតិចស្ស អតិក្ខមិត្វា ឈ្ពាក្កិយា ដ្ឋបុត្តា “អារាឆយិសុ ទេយ កិក្ខុ ខិត្ត”ន្តិ (យ តិ ១ ១១៥) ចុត្តត្តា អញ្ញាស្មិ កាទេល សាចត្តិកយទេត ដ្ឋបុត្តំ ចត្តំ ឡាឆ អាបត្តិឆស្សតត្តំ អាហរិត្វា ចុត្តន្តិ យុត្តំ ខិយ, ខិចាទេត្វា កទេហតន្ថា ចុត្តន្តិ ចុន្តតាទំ

១១១ សត្តទេតិ តិលាសត្តទាឆទេយា

សេតាសតក្កាហកចាចល្លតា

១១៥ “សេឃ្យទេក្កតាតិ យញ្ញដ្ឋាតបរិទេឆ្ឆទេឆត ខិហាទេក្កតាតិ ឡចទេកទេក្កតា”តិ លិខិតំ ចាចទាតិ តិយតា បច្ចទេយទេតច ហិ តត្តិ តស្មិ សេតាសទេត យហាទេឆរា តស្ស បច្ចយស្ស កាទេលា អញ្ញាតុ អកត្វា ចសត្តាទេយច តំ បដិឆក្កិស្សត្តិតិ អទេត្វា អឈដ្ឋតកយុំ ឆទេស្សតុំ “ត តត្តុ យតុស្សា”តិអាឌិយាហ “ខិតក្កំ ឈិត្តិត្វា សុឆ្ឆខិទេត្តត កយតចទេត្តទេតច កត្តត្វា”ន្តិ បិទេចា យុត្តទេចឌិកា តាយ ទេចតិយស្ស ហយ្មិយទេចឌិកា បដិក្ខេយ្យាតិ អបសក្កិត្វា សយាតលិកកតិកា យុលិចាទេស សតិ សិយា, យុលិចាសខិតាទេសត កតិកាបិ ខិតស្សតិ សយាតលិក-ចឆតំ សតិ ខ្ញុំសុ, ពាហុសុ ចា យុជ្ជតិ, ទេតទេតច ឧកស្មិ អចសិទេដ្ឋតិ ទេតា យតិ តាចកាលិកំ កាទេលត យុលទេឆ្ឆឆតចទេសត ចា អទេញ្ញាសំ ចា កយុំ អញ្ញាស្ស សិយា

តាចាឃំ ឞក្ខយោតិ អាឆទិយោ៍ ឞុក្កលចសេតេច កាតព្ពន្តិ អបលោកកាលេ ឞណ្ឍោ ចឃ្យំចុត្តកិក្ខត់ ឞិនេដក្កិ “ឲត្តកំ ចឃ្យាចាឞិកំ ចត្តំ ឌេតិ, ទុច្ចតិ ឞណ្ឍ្ឞ្យា”តិ ឞុក្កលយេច បទាយសិត្វា ឌាតព្ពំ, ត ឞណ្ឍចសេត កាតព្ពំ៍ ត ឞណ្ឍោ ឞណ្ឍ្ឞ្យ ឲត្តកំ ឌេតីតិ៍ “ឲកស្មិំ អាចាលេឞ ឞណ្ឍ្ឞ្យ កយ្យំ កនេទាតី’តិ ចចតេតា ឞណ្ឍចសេត កាតព្ពា”ត្តិ លិលិតំ៍ ត ហិ តឆា ចុនេត្ត ឞណ្ឍ្ឞ្យ កិច្ចិ កយ្យំ កតំ តាយ ហោតិ៍
“ឞយ្យតសេតាឞតក្កាហាបកតោ អនេណ្ណាត កាហិតេបិ កាហោ ទុហតិ អក្កហិត្យបណ្ណាឃឞ្យ ក្ខបឞយ្យឌា ខិឃា”តិ លិលិតំ៍ “កយ្យចាចាឃបិ ឞយ្យតិ ចដ្ចតី”តិ លិលិតំ៍

អដ្ឋបិ សោឡអឞបិ ឌេតតិ ឲត្ត កិំ ខិឞុំ ខិឞុំ, ក្ខឌាហុ ឲកតោតាតិ? ឲកតោតាបិ ចដ្ចតិ៍ ត ហិ តេ តឆា ឞយ្យតា ឞណ្ឍេត កយ្យកតា តាយ ហោត្តិ , តេតេច ឞត្តឞតិកក្កត្តកេ ឲកតោ អដ្ឋ ឌតា ឞយ្យតាតិ៍ តេឞំ ឞយ្យតិ កយ្យចាចាឃបីតិ ឌាត្តិក្ខុតិឃកយ្យចាចាឃបិ៍ អបលោកតកយ្យឞ្យ ចត្តហិ ឞា ឲច កយ្យចាឆា លក្ខយាតា លក្ខតិ, តឞ្យា ច ចត្តហិ អបលោកតកយ្យយេច លក្ខយាតំ លក្ខតិ, ត អញ្ញាត្តិ ចេខិតព្ពំ៍ ព្ទយំ តឃំ យិច្ឆា កល្យុត្តា “អបលោកតកយ្យំ ឌាត្តិក្ខុតិឃកយ្យំ កាតំ, ឌាត្តិក្ខុតិឃកយ្យច្ចា អបលោកតកយ្យំ កាតំ ចដ្ចតី”តិ កល្យាតិ, ឲចច្ចា ឞតិ កយ្យឞក្ខទេឆាសេឞា អាបឌ្ឍតិ៍ យកេ្កា បោក្កូរលីតិ ឲត្ត យកេ្កា តាយ យកេ្ក កតឌីឈឞាលិ, បោក្កូរលីតិ តហាឃិតំ កតបោក្កូរលី៍ ឲតាតិ ហិ អសេតាឞតាតីតិ ឲត្ត កត្តឞាលិ ត អាកតា, តឞ្យា តំ សេតាឞតត្តិ ចេ? ឞាបិ ឲចត្តច បចិដ្ឋា ចាឞត្តាឃ អកតត្តា៍ កោឌតឞាលិ បត ក្ខកឃត្ត តាកតា៍ កិច្ចាបិ តាកតា, ក្ខបទិ “កោឌតឞាលិ បត សេតាឞតយេចា”តិ (ក្ខុឡអច៍ អដ្ឋ៍ ១៨ប័) ចុត្តត្តា សេតាឞតំ៍
“កឞ្យិឃក្យុះ ច ឲត្ត កាតព្ពា”តិ ចឌត្តិ, តំ តេតិ ឲកោ៍ ទុក្កូរលចេឡក្ខក្យព្ពា លត្តា កចាឌពត្លច សេតាឞតំ៍ “អលិកកេឃុ អាចាលេឞ្យុតិ អលិកកេឃុ សេតាឞតេឞ្យុ”តិ លិលិតំ, តំ ឃុត្តំ៍ ត ហិ ឞិនេដក្កិ សេតាឞតំ ហោតិ៍ តំ ឞញ្ញាបេត្វាតិ ឲត្ត បញ្ញាត្តិ អកច្ឆត្ត ពលក្កាទេតបិ ចដ្ចតិ៍ អឃយ្យីតិ បច្ចយោបិ៍

ក្ខបតិពត្តិត្វាតិ តឞ្យ ឞឞឹបេ ទុក្កូរលីឌីឃុ ចឞិត្វា តត្ត ចត្តំ កត្វាតិ អឆិប្បាយោ៍ បទិឃត្តិបឌិបត្តិបឌិចេឆចសេត តិខិឆយ្យិ៍
“ឌឞកឆាចត្តកំ ឌឞអឃុកំ ឌឞអត្តុឞ្យតិ”ត្តិ ឞិនេឌា៍ “បឆយកាកំ យុច្ចិត្វាតិ ព្ទគំ ចេ បឆយកាហិតចត្តតោ យហល្លឹ ហោតី”តិ លិលិតំ៍ លិត្តចឃ្យាតំ ចឃ្យាចាឞិកំ តាយ បុនេព្ព កហិតចឃ្យាចាឞិកាតំ បច្ឆា លិត្តចឃ្យាតំ៍ កតិតិខិដ្ឋត្តិ កតិ កត្វា ខិឃ តិខិដ្ឋំ បទិឃិដ្ឋំ៍ “ឞណ្ឌិកំ បត...បេ... ខិត្តុនេត្តាបិ លកតេចា”តិ ព្ទគំ តព្យុប្បាគំ ឞត្តាឃ ចុត្តំ៍ ព្ទយិតា អបលោកតយេច បយាលំ, ត កាហាបតត្តិ កេចិ៍ ខិតឃឆទា បត “អយ្យាកំ ខិហាលេ ចឃ្យំ ក្ខបកតាតំ ឲកោកឞ្យ តិខិចទំ ឞណ្ឍោ ឌឞ្យតី’តិអាឌិតា អបលោកិតេបិ អកាឌិតំ ខិត្តុត្តកោ ត លកតិ៍
‘អបលោកតកយ្យំ កត្វា កាហិត’ត្តិ ចុត្តត្តា, ‘អកាឌិតេ ខិត្តុយតី’តិ ឲចំ បុនេព្ព ចុត្តត្តា ចា”តិ ចឌត្តិ៍ “បច្ចឃចសេតាតិ កហបតិកំ ចា អញ្ញា ចា ចឃ្យាចាឞិកំ បច្ចឃចសេត កាហិត”ត្តិ លិលិតំ៍ “ឲកយេច ចត្តំ ឌាតព្ពត្តិ តត្ត តិឞិត្តាតំ ឲកយេកំ ចត្តំ បិបុណាតី”តិ លិលិតំ៍ ក្ខុតិយោ ឆេទាឞេតិ អត្តុកាកោ៍ បឆយកាកោ អញ្ញាឆា ឆេនេត កហិតោតិ ឌាតិតព្ពំ៍

ក្ខបតត្តចត្តកឆាចល្លាតា

១១០៍តិចឃ្យុត្តនេតាតិ តិល្លា ចឃ្យាតំ អនេត្តា ខិតេត៍ ហត្ថិយិត្រុតេលា អឞ្យាតិ ហត្ថិតេលា៍ ឞិឞាឌឞ្យ តេលា តាយ ហេដ្ឋិយបទិច្ឆេឌា៍

គិហិចិកដតិហារេនេតាតិ គិហិហិ កតតិហារេនេតេច៉ "តេហិ អត្តទិត្វា ជិត្តារតេច តិសិជិតំ លព្ភត្តិ, ត កិច្ចតា សយំ អត្តទិត្វា ចិឃ្យន្ទ្រីតត្ថា សនេ្ឈត អត្តទារេបត្វា ចា"តិ លិខិតំ៉

អចិឃ្យន្ទ្រីយចត្តកចាចណ្ណតា

១១៧៉ "ត ចិឃ្យនេ្ទ្រតត្ថំ សនេ្ឈត ចា កនេលាត ចា បុគ្គលេត ចា"តិ ចចត់ "យំ អកទុកល្ឌំ ចិឃ្យន្ទ្រីយំ តេចកគ្គីយំ សល្ឈិកំ, តំ កនេលា ត្រេ តាស៊ិ អាចារេស ចសតិ បុគ្គលេបិ ចា, កនេលាត ចា បុគ្គលេត ចា ចិឃ្យន្ទ្រីតំ សនេ្ឈត ចិឃ្យន្ទ្រីតាសជិសេយេច តេហាតី"តិ អដ្ឋកថាយំ ចុត្តចចត់ សារេឆតិ, អញ្ញថា ឲត្ត គលាបុគ្គលគ្គហណំ តិរត្តកំ៉ អទេ្យារេទា ៗកកថាដិ, អលព្ភរេលិ, ពាហុរកកលព្ភតកោតិ អទេ្វា៉ "ចដ្ឋថាដិ ចិយ ហុត្វា តេចាកំ ជីឈយុពេលា យជ្ឈៀបទិ៍តេ្ហជំ ជទេឃ្យត្វា កតេតា"តិ លិខិតំ៉ យំសជិត្ថាឆយ្ចព្ភ្វសយត្តចក្កចេសត បញ្ចា៉

កទុកពេ្ឌត ច កទុកល្ឌត្តិ សំហារិយំ សត្ថាឃ ចុត្តំ៉ បត្តជីចទំ តិក្លិបិតុត្តិ អដ្ឋកច្ឆតេ្ត្ត កតេត យទេ្ញាំ៉ ចដ្ឋលេហំ តាយ បឹតចល្លាំ៉ បិទិហារិយំ ត ចដ្ឋតីតិ អាកត្តកឃ្យ អឆត្វា បទិថារិកហត្តតោ អត្តទេតា តាយំ លិលារេបត្វា កទេហត្វា យថាឃុលំ បទិហទិតំ ត ចដ្ឋតិ៉
"គិហិចិកដតិហារេនេតេចាតិ ឃាច អត្តទេតា កយុតិត្ថាត្តិ, តាច កទេហត្វា ទេជី"តិ លិខិតំ៉ សិលទំ តាយ តេឃត បទិព្ភយត្តា លិត្ថត្តិ៉ បត្តពាត្តទេកា តាយ បត្តឃ្យ កល្លិអាជិកាទេកា៉ "បជិយាត់ ឃុចល្លាជិបត្តកាទេកា"តិបិ ចឆត្តិ៉ "អឌ្ឍពាហុតិ កឃ្យទេតា បដ្ឋាឃ ឃាច អំសក្វុដ"ត្តិ លិខិតំ៉
ត្តទេតា បដ្ឋាឃាតិ ត្តុយំ បិញត្តំ អាជិ៍ កត្វា៉ ឆល្ឌយុគ្គទេទា តាយ តេឃត ទជិតជីចទំ តេបិទេឆត្តិ៉ 'បត្ថត្តទេលាគតិក'ត្តិ ចុត្តត្តា, "តយ្យិ កទុកល្ឌទេយចាតិ ចុត្តត្តា ច អបិ-សទេ្ឋត បិចារាជិបត្ថត្តទេលំ សត្ថំ កទុកល្ឌទេយចា"តិ ចឆត្តិ៉ ឲតេតេច ឃុតេ្តត អញ្ញថា អត្តំ ចត្វា
"បិចារាជិបត្ថត្តទេលំ ត កទុកល្ឌំ, កាដតីយទេយច, តេសតាសតត្វាឃ ជិត្តបត្ថត្តទេលាទេយច កទុកល្ឌ"ត្តិ ចឆត្តិ, ៗបបទិក្លិតត្ថំ៉ កល្លិកាតិ ជីចទកល្លិកា៉ កត្ថារេកា តាយ សទេកា៉

តចកយុជាតកចាចល្លតា

១១៩-៣៉ អគ្គញអពាត្ថឃ្យុចិក្ខារកទេលាយទេ្វតបិ៉ "កទេបិតកល្លិកា តាយ ចញអកិយា ៗបទិ ជទេបតត្ថាចលយំ ចា តិលាច្ឆជតទេកហឃ្យ បិដ្ឋិចំសឃ្យ តេហដ្ឋា ជទេបតត្ថំ ចា ៗកឃយឃ្យ កតា ជាទ្វ"តិ លិខិតំ៉ កាទេត្តទាតិ តជា បុត បចំសដ្ឋំ បុត្ថាបរឃាជិតាតាត់ ចចតបិតទេសតាសតចាទេសា៉ ត បត បតិសដ្ឋទេតាតិ ជដ្ឋត្ថំ៉ សត្ថាត្ត ចិតដ្ឋចាទេសា ត ច បជិទេសឆទេកា តេហាតីតិ ជដ្ឋទេត្ថា៉
ក្ខារចាតបិតាជីតិ អបហទិត្វា ជាតំ អសក្កទេលាឃ្យតោ "បជិជាតត្ថាតិទេយចា"តិ ចុត្តំ៉ តេកាបិតសិអាជទេឃា ទេត្តឃ្យ ចិហាទេទា បលុន្ទ្រីតីតិ "ឃ្វលំ ចា ជាតត្ថា"ត្តិអាជិ ចុត្តត្តិ ឲទេកា៉ "តេតចាសិកា បកតិឃា អតត្តតាឃ ក្វយិឃា ជទេបត្តិ ទេច, តេតសយ្យិ អតាបត្តិទេយចា"តិ លិខិតំ៉
"ក្ខារចាតបិតាជទេឃា អបទិកយុកតាបិ អបដិច្ឆារេជត្វា ត អបឃ្យយិតត្ថា"តិ លិខិតំ៉

សជ្ឈក្ខត្តាជិអតុដាតតកចាចល្លតា

វុទ្ធសកត្តព្ពតាចណ្ណនា

១១៩៍ យា កត្តុទ្ធេសដ្ឋាតក្ខតាឃ ករោឌតសាលិយ បពតិថិតិពា៍ ជិត្ត បតាតិ ឃឆា សោ ឌាឃពោ ឌេតិ, តំ ឌស្សេត្វា “សជ្ឈុតា កត្វ”តិអាឌិយាហ៍ ឧពចឡអញ្ញត្តិ ឧពក្វារេត ចឡអញ្ញិតត្ថំ ៍ តិឌិចរបរិចារេត្តិ ឧត្វ “វុឌពយត្តលិគឹ ចិឃ អឡេត្តាបិ វុទ្ធសកត្តំ អលកិត្វា ចត្វាឌិយតេពប្បពាទ៑ លកតិ ឌេ, តស្សេច ត”ត្តិ លិលិតំ៍ “វុទ្ធសបត្វេ ឌេឆា’តិ ចត្វា ពហេត្វា អាពតតារេចត សជ្ឈស្ស បរិច្ឆត្តំ ត ហោតិយេច តស្សេច ហេត្វ ពតត្តា, តស្មា ពេតហិ ចុត្តក្កយេត សឡ្ហេហិ តារេឌត្វា ក្សុញ្ញិតត្ថា”ត្តិ ចុត្តំ៍ បដិបាឌិបត្តំ ចា ជិតិពាឃ ជិតបត្តំ ចា៍ “ក្សុដ្ឋិតិពា តាឃ អក្កេហតត្ថាតយ្យិ ពាហិតត្តា”តិ លិលិតំ, “បឈិតកត្តដ្ឋិតិពន្ធា អឌាតិត្វា យិស្សេត្វា ពាហិពេតបិ ឧចរេយច បដិបឡិតត្ថា”ត្តិ ច លិលិតំ៍ តឡោ ឆេឃ្យាឃ ហេត្តិ បត្តហារេពា, អាណាបពស្ស ពឹចា ហោតិ៍ អតិក្កត្តយ្យិ ជិតិពំ ឌេបត្វាតិ ឧត្វ “តំជិចសរេច ឌេ គិញ្ញា លត្ថុតិ, អបរជិចសពោ បដ្ឋាឃ ត លត្ថុតិ ពិរា”តិ លិលិតំ៍ បច្ឆា “សឡ្ហោ សឡ្ហោ បរិក្សញ្ញិត្វ”តិ អចុត្តបិ តារេឌត្វា បរិក្សញ្ញិតត្ថំ៍ “ឧត្តពេ គិញ្ញ សជ្ឈុតា វុឌ្ឍិសិត្វា ឌេឆា’តិ អចត្វា ‘ឧត្តពាតំ គិញ្ញតំ កត្តំ ពណ្យុចា’តិ ជិត្ត សជ្ឈិពតិយត្តតំ តាយា”តិ លិលិតំ៍

តិយត្តតកត្តព្ពតាចណ្ណនា

បដិបាឌិឃាតិ ឃឆាលទ្ធបដិបាឌិឃា៍ ចិឌ្ឌិត្តិត្វាតិ កត្តំ ពណ្យុចាតិ បឌំ អចត្វា៍ អារេលិបសឡ្ហេបតាតិ អឃំ តេឃា តិយត្តតាឃរេយច, វុទ្ធសកេត្វ បត ឧពស្ស បរេហាតពប្បយារេណ ឧច ជិតិពា តិដ្ឋតិ៍ “ឧពចារត្តិ ឃាច តស្មិំ អាចារេស ចសត្តិ គិញ្ញ, សឡ្ហេច លកត្តិ”តិ លិលិតំ៍

សលិពកត្តព្ពតាចណ្ណនា

ត ហិ ឌាហិសិយាឃ សជ្ឈលិកេតាតិ ឧត្វ “វុទ្ធសកត្វាឌិសុ ឌាហិសិយាឃ ជិតស្សបិ ឌេ វុបិសពា ឌេត្តិ, ពហេតំ លកត្តិ, អត្តតោបិ បិរេបត្វា ពហណំ អត្សញ្ញាតំ, តឆា ឰ្លឆ ត ចដ្ឋតី”តិ ចុត្តំ៍ ត បិបុណត្តិតិ វុឌ្ឍិសិត្វាបិ៍ ចារពាយត្តិ ទ្វេត្វា ចារេត តិក្កេហត ពត្តត្ថារេយ៍ ចាតិពយ្ខេយចាតិ អតិពេលិកា ច កចត្តិ៍ សយ្ហិក្ខតស្សាតិ ឃេក្សេឃ្យត ឌេ គិញ្ញ ឌាហិសិយំ ពតា, សយ្ហិក្ខតស្ស បិរេបតត្ថំ៍ សកាពត្វា ហិ ឧពោត លទ្ធិ សឡ្ហេសំ បហោតិ, តស្មិំយ្យិ អសតិ អត្តតោ បិរេបត្វា ឌាតត្ថំ៍ “លទ្ធា ចា អលទ្ធា ចា”តិ ចចតសិលិដ្ឋចរេសត ចុត្តំ៍ ចិហារេ អបិបិតំ បត...បេ... ត ចដ្ឋតីតិ សលិពកត្តំ ចិហារេ វុឌ្ឍិសិឃតិ៍ ពេត បត ជិត្តសលិពេត៍ តស្សាតិ ពហេត្វា ពតស្ស៍ សលិពា ពហេតត្ថាតិ ឃុត្តំ ចិឃ៍ សឡ្ហេបិត្វពេសុ “ពារហេតត្ថា”តិ បិរេធា, តស្មា ពេតតាតិ សលិពក្កាហាបរេពតាតិ អរេត្វ៍ “ចោរិពាឃ ពហិតត្តា ត បិបុណាតី”តិ ចចតេតា “ក្សដិសោឈតំ ចដ្ឋតី”តិ ច ឌីបចាសិតោ ចឌត្តិ ពិរ៍ ឧពំ យហារេឆស្សាតិ យហារេឆរោ ចិហារេតា ឃេក្សេឃ្យត ត ពច្ឆតិ, ឰ្លតរេ ពឌាជិ ពច្ឆតិ, តស្មា សកាពា ឌេ, អត្តតោ បិរេបត្វា បុត ឰ្លតរេសំ ជិឃ្យតិ៍ ចិហារេ ឆេស្ស បត្តសលិពកត្តិ យហារេឆរោ ឧពពោច ចិហារេ ឰ្លហីតោ, “អចស្សំ សឡ្ហសលិពា អត្តតោ បិរេបត្វា ជិតោ”តិ បដិស្សឃំ ពត្វា

ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲᩩᨠᨠᩥᩃᨶ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨶᩔᩁᩮᨲᩣ ᨣᨱ᩠ᨮᩥᩴ ᩋᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨲᩥ᩺

ᨸᨬ᩠ᨬᨠᨽᨲ᩠ᨲᨠᨧᩣᨧᩃ᩠ᩃᨲᩣ

ᨴ᩠ᩅᩮᨸᩥᩈᨽᩥᨧᩮᩈ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩅᨲᩥ ᩈᨯ᩠ᨯᩣᨿ “ᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩈᩦᩃᩣ”ᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᩺ ᩃᩮᩁᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩥᨯ᩠ᨯᩣᨸᩥᨲᩴ᩺ “ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲᩩᨠᨽᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨣᨾᩥᨠᨽᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲᩩᨠᩮᩣ ᨧ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ ᩈᨯ᩠ᨯᩣᨿ ᨧᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩺ ᩋᨽᩣᨧᩥᨠᩥᩃᩥᨲᩩᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨠᩣᨸᩥ ᨯᩮᨲᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨲᩥ ᨩᩮ, ᨲᩔᩣᨸᩥ ᨸᩥᩁᩮᨸᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᨩ᩺ ᨣᩩᨬ᩠ᨬᩋᨸᩥᨯ᩠ᨯᩴ ᨲᩣᩃᨸᨠ᩠ᨠᨾᨲ᩠ᨲᩴ᩺

ᩁᩈᨽᩣᩈᨽᨧ᩠ᨧᨠᨧᩃ᩠ᩃᨽᩣ ᨽᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᩺

ᩃᩥ᩺ ᩈᨬ᩠ᨫᩪᨽᨶᨠᨧ᩠ᨧᨠᨧᩃ᩠ᩃᨽᩣ

ᩃᩈᨠ᩠ᨿᨸᨭ᩠ᨮᨬ᩠ᨬᩣᨠᩈᩣᨧᩃ᩠ᩃᨽᩣ

᪁᪁᪀᩺ “ᩋᨶᩩᨸᩥᨿᩴ ᨽᩣᨿᩣ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴᨶᩣᨾᨠᩴ ᨶᩥᨣᨾᩴ, ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩥᨿᩴ ᨸᨽ “ᩋᨶᩩᨸᩥᨿᩣᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ᩺ “ᨠᩣᨬ᩠ᨬᨠᩩᨩ᩠ᨩᩣᨽᩥᨿ᩠ᨿᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᨶᩈ ᨴ᩠ᨵᨲᩣ”ᨲᩥ ᨸᩥᩁᩮᨱ᩺ “ᨽ ᩉᩮᩅᩣᨸᩥ ᩈᩣᨶᩣ ᨽ ᩉᩮᩅᩣᨸᩥ ᩈᩣᨶᩴ ᨧᩣ”ᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᩺

᪁᪁᪁᩺ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᨠᩣᩁᩮᩃ᩺ “ᩁᩮᨱ᩠ᨱᩣ ᩈᩮᨲᩣ”ᨲᩥ ᨧ “ᩁᩮᨱ᩠ᨱᩣᨧᩈᩮᨲᩣ”ᨲᩥ ᨧ ᨸᩥᩁᩮᨱ᩺

᪁᪁᪂᩺ ᨽ ᩃᩥᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᨠᩣᩃᩮ ᨠᩣᨿᨲᨻ᩠ᨻᩣ, ᨵᩣᨽᩔ ᩁᨽᩈᩣ ᨸᩁᩥᩉᩣᨶᩥ ᩁᩉᨲᩩ᩺ ᨴᩩᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨲᩈᩦᩃᩴ ᨸᨽ ᨸᨲ᩠ᩅᨿᩮᨲ᩠ᨲᩣ ᨵᩣᨽᩣᨸᩥ ᨽᩮᨯ᩠ᨯᩣᨲᩥ᩺ ᨽᨲᩩ ᨸᨲ᩠ᨲᨠᩣᨧᨽᩣ᩺ ᨿᩮᨽᩣᨿᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨵᩣᨽᨿᩮᨽᩣᨿᨿᩴ᩺

᪁᪁᪃᩺ ᩈᨲ᩠ᩅᩣᩁᩮᩣᨲᩥ ᨣᩃᩈᨲ᩠ᩅᩣᩁᩮᩣ᩺

᪁᪁᪄᩺ ᩁᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣᨽᩥᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩃᩩᩁᩥᨠᩴ᩺

᪁᪂᪀᩺ ᨿᨽᩩᩁᩔᨲᩥ ᨸᩩᩁᩥᩁᩈ᩺

᪁᪂᪁᩺ ᩑᨠᩁᨲ᩠ᨲᩣᨯᩥᨠᩣᩁᩮᨽ ᩁᨠ᩠ᨡ ᨸᨧ᩠ᨨᩣᩈᩦᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣᨲᩥ ᨶᩔᨽᨲ᩠ᨲᩴ “ᨸᨬ᩠ᨧᩥᩁᩮᨿ”ᨲᩥᩋᩣᩉ᩺ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩺ “ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩁᨠ᩠ᨡᩁᩔᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨿᨾ᩠ᩉᩣᨸᨽ ᩁᨠ᩠ᨡᩁᩃ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨽᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᨶᩔᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩺ ᨸᩁᩩᨸᨠ᩠ᨠᨾᩮᨿᨽ ᨲᩈᩣᨣᨲᩴ ᨡᩦᨱᩣ ᩁᨧᩣᩁᩮᩣᩁᩮᨸᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᩋᩣᩃᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩋᩣᨣᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩑᩅᩴ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩺

᪓᪔᪒᪨ ᨿᩣ ᩋᩣᩈᩮᨶᩣᨲᩥ ᨿᩣ ᨧᨶᨠᨵᩥᨲ᩠ᨲᨽ ᩁᩪᨷᨠᨶ᩠ᨵ᪨ ᨴᩩᨲᩮᩣᨲᩥ ᨴᩩᨿ᩠ᨿᩣᨡᩦᨧᩥᨲᨿ᩠ᨿᩣ “ᨥᨲᩮᩣᨲᩥ ᨥᨭ᩠ᨭᩣ, ᨥᨲᩮᩣᨲᩥ ᨧ ᨣᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩣ”ᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᪨
“ᨷᨭᩥᨠᩩᨭᩥᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᨷᩈᨠ᩠ᨠᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨦ᩠ᨠᩩᨭᩥᨲᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨧ ᨷᨭᩥᩈᨠ᩠ᨠᨲᩦ”ᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᪨

᪓᪔᪓᪨ ᨲᩥᨠᨽᩮᩣᨩᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩦᩉᩥ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᨽᩮᩣᨩᨶᩴ᪨ “ᨲᩥᨠᨽᩮᩣᨩᨶᩦᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥᨷᩥ ᨷᩣᨮᩮᩣ᪨ ᨷᩁᩥᨠᨷ᩠ᨷᨲᩮᩣ ᩉᩥ ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩣᨷᩥ, ᨲᨲᩮᩣ ᩏᨴ᩠ᨵᩴ ᨣᨱᨽᩮᩣᨩᨶᨾᩮᩅ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣᨷᩥ ᨴᩪᨶᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨴᩪᨰ ᩋᨷᩩᨬ᩠ᨬᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ᪨ “ᩋᨠᨲᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᩃᨴ᩠ᨵᩴ ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨷᩥ ᨲᩴ ᨣᨱᨽᩮᩣᨩᨶᩴ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩃᨴ᩠ᨵᩴ ᨷᨶ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᪨ ᨲᨿᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩅᩈᩮ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨧᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨷᩥ “ᨾᩣ ᨷᩣᨷᩥᨧ᩠ᨨᩣ ᨷᨠ᩠ᨡᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩈᨦ᩠ᨥᩴ ᨽᩥᨶ᩠ᨴᩮᨿ᩠ᨿᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩮᩈᩃᩣᨶᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᨹᩣᩈᩩᩅᩥᩉᩣᩁᩣᨿᩣᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨿᩮᩣᨩᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨠᩩᩃᩣᨶᩩᨴ᩠ᨴᨿᨲᩣᨿ ᨧᩣᨲᩥ ᨠᩩᩃᩣᨶᩴ ᨷᩈᩣᨴᩁᨠ᩠ᨡᨱᨲ᩠ᨳᩴ᪨ ᩅᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨩ᩠ᨩᩮᨶ᪨ “ᩅᨩ᩠ᨩᨾ᩠ᨸᩥ ᨹᩩᩈᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᪨ “ᩅᨩ᩠ᨩᩥᨲᩴ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩴ ᨹᩩᩈᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ “ᨴᩮᩣᩈᩮᩣ ᨿᨲᩮᩣ ᨶ ᨹᩩᩈᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣᨷᩥ ᩈᩥᨿᩣ᪨ ᨧᨠ᩠ᨠᨽᩮᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩣᩈᨶᨽᩮᨴᩴ᪨ ᩋᩣᨿᩩᨠᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨷᩥ ᩋᨮᩥᨲᩥᨿᩣ ᩋᩣᨿᩩᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩮᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩅᩥᨶᩣ ᨷᨶ ᨠᨷ᩠ᨷᩴ ᨿᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᩋᨶᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ, ᨲᩔ ᩋᩣᨿᩩᨠᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

᪓᪔᪕᪨ “ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩕ ᩋᩣᩅᩮᨱᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩈᩦᨴᩦ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᩅᩥᩈᨦ᩠ᨠᩮᨲᩣᨶᩴ ᨣᨲᩔ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩔᨷᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩮᩣ ᨲᩮᨶ ᩋᩣᩅᩮᨱᩥ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦᨲᩥ ᩈᩥᨴ᩠ᨵᩴ᪨ ᩋᩣᨠᩥᩃᩥᨿᨲᩦᨲᩥ ᩁᩪᨷᨲᩥ᪨ ᩋᩣᨴᩮᩈᨶᩣᨷᩣᨭᩥᩉᩣᩁᩥᨿᩣᨶᩩᩈᩣᩈᨶᩥᨿᩣᨲᩥ ᨲᩔ ᨲᩔ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣᨧᩣᩁᩴ ᩋᩣᨴᩥᩔ ᩋᩣᨴᩥᩔ ᨴᩮᩈᨶᩣ, ᩋᩣᨴᩮᩈᨶᩣᨷᩣᨭᩥᩉᩣᩁᩥᨿᩣᨶᩩᩈᩣᩈᨶᩦ᪨ ᩍᨴ᩠ᨵᩥ ᩅᩣ ᨷᩣᨭᩥᩉᩣᩁᩥᨿᩴ ᩍᨴ᩠ᨵᩥᨷᩣᨭᩥᩉᩣᩁᩥᨿᩴ, ᩍᨴ᩠ᨵᩥᨷᩣᨭᩥᩉᩣᩁᩥᨿᩈᩉᩥᨲᩣᨿ ᩋᨶᩩᩈᩣᩈᨶᩥᨿᩣ ᨷᩩᨶᨷ᩠ᨷᩩᨶᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨲᨲᩕ ᨲᩴ ᩋᩣᨴᩥᩔᨲᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨲᩴ ᨴᩮᩈᨶᩴ ᨲᨲᩕ ᨿᨳᩣ ᨴᩥᩔᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

᪓᪔᪘-᪔᪙᪨ ᩈᩪᨧᩥᨠᨱ᩠ᨱᩃᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩪᨧᩥᨶᩣ ᩃᩥᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩃᩥᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨿᨾ᩠ᩉᩥ ᩅᩥᨠᩕᩣᨲᩮᩣᨲᩥ ᨿᨾ᩠ᩉᩥ ᩅᩥᩈᩩᩈᩮᩣᩃᩥ”ᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᪨ ᨲᩔ ᨠᩥᩴ ᨾᩉᩣᨿᩣᨶᩔ᪨ ᨲᨲᩕ ᨲᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ ᨷᩣᩃᩥᨲᩔ “ᨠᩥᩴ? ᨲᨲ᩠ᨳᩥᨿᩩᩴ ᨣᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ “ᩋᨶᩩᨷᩣᩃᩥᨲᩮᩣ’ᨲᩥ ᨷᩣᨮᩮᩣ, ᩋᨷᩁᨯ᩠ᨰᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ”ᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᪨ “ᩋᨷᩥᨿᨴᩣᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨶ ᨶᩥᩔᩥᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ “ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩥ ᩋᩔ ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩈᨶᩣ”ᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᪨

᪓᪕᪐᪨ “ᩅᩮᨴᩣᩈᨶᩴ ᨷᩁᩥᨠᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨧᩣ”ᨲᩥ ᨧ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᪨ ᨠᩣᨲᩩᨲᩥ ᨧᨧ᩠ᨨᩣᩉᨲᩮ ᨶᩥᨷᩥᨲᩮᩣ᪨ ᨿᩣ ᩁᩪᨷᨠᨱ᩠ᨱᨠᩣᨲᩥ ᨿᩣ ᩁᩪᨷᩕᨧᩥᨿᩣ “ᨿᩣ ᨷᨿᩣᨴᨿᨲ᩠ᨳᩩᨿᩩᨬ᩠ᨩᨲᩮ”ᨲᩥ ᨷᩣᨮᩮᩣ᪨ ᩋᨽᩣᩈᩮ ᨠᩩᩈᩃᩮᩈᩩ ᩁᩪᨷᩥ ᨿᩉᩮᩣᨲᩥ ᨠᩥᨲ᩠ᨲᨠᩮᩣ ᨿᩉᩮᩣ? ᨠᩮᩣᨷᩮᩣ ᨿᩣᨧ ᨠᨿᩣᨲᨠᩮᩣ, ᨲᩣᨧ ᨿᩉᩮᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨

᪓᪕᪑᪨ ᨽ ᩉᩮᩣ, ᩁᩪᨷᩥᩃᩥ, ᨠᩥᨠ᩠ᨠᩦ ᩈᨦ᩠ᨥᨽᩥᨶ᩠ᨶᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨠᩥᨠ᩠ᨠ ᩈᨦ᩠ᨥᨽ ᨽᩥᨶ᩠ᨶᨲᩥ, ᨠᩥᨠ᩠ᨠᩦ ᩈᨦ᩠ᨥᨽᩥᨶ᩠ᨶᩦᨲᩥ ᨠᩣᨧᩥ, ᨽᨲᩴ ᨠᩮᩉᨲᨬ᩠ᨬ᪨ ᨠᩣᨧᩃᩴ “ᩈᨦ᩠ᨥᩴ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨠᩥᨠ᩠ᨠᩈᨦ᩠ᨥᩣᨧ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩮᨲᩣ “ᩈᨦ᩠ᨥᩔ ᨽᩮᨴᩥ, ᩁᩪᨷᨲᩮᩣᩈᨦ᩠ᨥᩔ ᨽᩮᨴᩥ ᨧᩣ”ᨲᩥ (ᨷᩉᩣᨧ᪨ ᪑᪘᪕) ᨿᩣᨲᩥᨠᩣᨧᨽᨿᩥ ᩈᩣᩁᨽᨲᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩥ ᩋᨽᨿᩮᩣᨣᩮᩣᨣᩮᨽᨠᩮ ᨽᨿᩮᩣᨣᩮᩣᨣᩮ ᩈᩥᨿᩣ᪨ “ᩈᩦᩃᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᨽᨠᩮᨽᩮᩈᩩᨷᩥ ᩈᨿᩣᨲᩮᩣ ᨽᨿᩮᩣ ᨠᩣᨲᩩᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨥᨽᩮᨴᩮ ᨽᩮᨿᨲᩥᨠᩮᩣᨷᩥ ᨲᩣᨶᩥᩈᩣ ᨧᩣ”ᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᪨ ᨷᩥᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨿᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᨠᨳᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᨲᩣᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᨲᩴ ᨠᩣᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨

ᩈᨦ᩠ᨥᨽᩮᨴᨠᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

## ᪘᪨ ᩅᨲ᩠ᨲᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

### ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲᩩᨠᩅᨲ᩠ᨲᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪓᪕᪗᪨ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨣᩣᨾᩮ ᩋᨬ᩠ᨬᩅᩥᩉᩣᩁᨲᩮᩣ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣᨸᩥ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲᩩᨠᩮᩣᩅ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩮᨧᩥ ᩑᩅᩴ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ “ᩋᩣᩅᩣᩈᩥᨠᩮᩣ ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨧᩮ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣ, ‘ᩑᨲᩮᨶᩣᨸᩥ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲᩩᨠᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩪᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᨣᨾᨶᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᨣᩣᨾᩮ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨶ ᨿᩩᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩮ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩣ “ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲᩩᨠᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩣᨾ ᨣᩉᨭ᩠ᨮᩮᩉᩥ ᨮᨸᩥᨲᩴ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨶᩥᨻᨴ᩠ᨵᩴ, ᨲᨲᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨣᩣᨾᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨲᨳᩣ ᩅᩥᩉᩣᩁᩣᨴᩥᨠᩣᩁᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩅᩥᩉᩣᩁᨲᩮᩣ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣᨸᩥ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲᩩᨠᩮᩣ ᩅᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩣᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ᪨ ᨸᩣᩊᩥᨿᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨸᩁᩥᨽᩮᩣᨩᨶᩦᨿᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩣᨩᨶᩣᨴᩥᨠᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᨸᨮᨾᩴ, ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᨠᩪᨸᨲᩊᩣᨠᩣᨴᩥᨣᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩣ᪨ ᨴᩩᨲᩥᨿᩅᩣᩁᩮ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᩈᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᩈᩩᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᨻ᩠ᨻᨾᩮᩅ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩑᨲᩴ “ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᩅᩣ ᨣᩣᨾᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨻᩉᩪᩈᩩ ᨸᩦᨮᨠᩮᩈᩩ ᨴ᩠ᩅᩥᨵᩣᨸᩥ ᨿᩩᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨

### ᩋᨶᩩᨾᩮᩣᨴᨶᩅᨲ᩠ᨲᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪓᪖᪒-᪓᪨ ᨸᨬ᩠ᨧᨾᩮ ᩋᨶᩩᨾᩮᩣᨴᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮ “ᨾᨶᩩᩔᩣᨶᩴ ᨸᩁᩥᩅᩥᩈᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨾᨶᩩᩔᩣ ᩈᨸᩩᨲ᩠ᨲᨴᩣᩁᩣ ᩋᩣᩅᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩍᨴ᩠ᨵᩮᨠ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲᩩᨠᩣᩅᩣᩈᩥᨠᨣᨾᩥᨠᩣᨶᩩᨾᩮᩣᨴᨶᨽᨲ᩠ᨲᨣ᩠ᨣᨸᩥᨱ᩠ᨯᨧᩣᩁᩥᨠᩣᩁᨬ᩠ᨬᨠᩈᩮᨶᩣᩈᨶᨩᨶ᩠ᨲᩣᨥᩁᩅᨧ᩠ᨧᨠᩩᨭᩥᩏᨸᨩ᩠ᨫᩣᨿᩣᨧᩁᩥᨿᩈᨴ᩠ᨵᩥᩅᩥᩉᩣᩁᩥᨠᨶ᩠ᨲᩮᩅᩣᩈᩥᨠᩅᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᨧᩩᨴ᩠ᨴᩈ ᨾᩉᩣᩅᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᨶᩣᨾ᪨ ᩋᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨶ ᨣᩉᩥᨿᨾᩣᨶᩣᨶᩥ ᩋᩈᩦᨲᩥ ᨡᨶ᩠ᨵᨠᩅᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩅᨲ᩠ᨲᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

## ᪙᪨ ᨸᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᨭ᩠ᨮᨸᨶᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

### ᨸᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩩᨴ᩠ᨴᩮᩈᨿᩣᨧᨶᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪓᪘᪓-᪔᪨ “ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᪨ ᩋᩣᨿᨲᨠᩮᨶ ᩅᩣᨲᩥ ᩋᩣᨴᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᩅᩣ᪨ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ᪨ ᩈᩅᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨾᩉᩣᨶᩥᨿᩣ “ᨾᩉᨲ᩠ᨲᨲᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩣᨮᩮᩣ᪨ ᨸᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨸᨲ᩠ᩅᩣ᪨ “ᩈᨾ᩠ᨻᩉᩩᩃᩥᨠᩣᨿ ᨮᨸᩮᨲᩥ ᩋᨠᨲᩣᨿᩣ”ᨲᩥ ᨮᨸᨶᨠᩔ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨾᩪᩃᨠᩅᩈᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩅᩥᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣᩅ ᨸᩁᩥᩈᩣ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ᪨

### ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨴᩣᨶᩋᨦ᩠ᨣᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

២៩៦-៩។ “អត្តាទានន្តិ សយំ បរេហិ ចោទិតោ អត្តានំ សោធេតុំ អនាទិយិត្វា បរេសំ វិប្បដិបត្តិំ ទិស្វា សាសនំ សោធេតុំ អត្តនា អាទិតព្ព”ន្តិ លិខិតំ។ ឧស្សារេត្វាតិ ឧស្សារណោ។ សប្បដិភយោតិ អាកឌ្ឍនយុត្តោតិ អធិប្បាយោ។

៣០១។ ឧបធារេតព្ពាតិ ឧប្បារេធតព្ពា, វិប្បដិសារយុត្តោ ធារេតព្ពាតិ អធិប្បាយោ។

បាតិមោក្ខដ្ឋបនក្ខន្ធកវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១០។ ភិក្ខុនិក្ខន្ធកវណ្ណនា

មហាបជាបតិគោតមីវត្ថុកថាវណ្ណនា

៣០២-៣។ អន្តេហីតិ អន្តេហិ។ “សេតដ្ឋិកា នាម រោគជាតី”តិ បាឡិយា “សេតដ្ឋិកា”តិ អដ្ឋកថា។ “បដិសម្ភិទាបត្តស្សាបិ មហាសាវកស្ស
ឧបាសកស្សបិ គហិតានេន ហោន្តិ។ ន ហិ និព្ពានិកានំ សព្ពប្បការា សម្បត្តិ ឆដ្ឋានី”តិ លិខិតំ។

ភិក្ខុនីឧបសម្បទានុជាននកថាវណ្ណនា

៣០៣។ មហេក្កន មំ និចសំ អាទិ គត្វា។ តម្ពចាតិ តស្មិំ វច និចសេ “អនុជានាមិយា”តិ បាឡិយា “អនុបជ្ជាមិយា”តិ ន ឧទ្ធដំ។

៣០៤។ “បដិក្កមាមិ យាចនីចំ អនតិក្កមនីយោ”តិ វត្វា ឱភាសិ កិំ ការណា ចនំ យាចតីតិ ចេ? បច្ចុបការទិចច្ឆន្ទត្ថំ។ ឥត្ថីទ្ធិនោ ហិ គោចរ វចនេយ្យំ “មហាបជាបតិយា បឋមំ បព្វជិតត្តា ភិក្ខុនីនំ វស្សសតាបសម្បន្នាយ ឧបាចារិកា ន ខាទំ។ គោតមី ចេ ចនំ យាចេយ្យ, ភគវា អនុជានេយ្យា”តិ។

៣០៦។ ទិយាភត្តាតិ អបទ្ទិដ្ឋា។

៣១០-២។ គរុបក្ខការេយាបីតិ គរុការេហាបិ។ អាបត្តិការិនិភេយាបីតិ អាបត្តិំ អាបន្នាភេយាបិ។ ឥច្ចេ តិស្សា ភិក្ខុនិយោតិ ទិដ្ឋិ តីហិ ភិក្ខូនីហិ។ “យភោសិលិកាយា”តិ បាឡិយា។

៣២០។ “ភេតភ ឧ ភិក្ខុ និយត្តេតព្ពា”តិ សាមីចិកម្មំ ឧត្តំ។

៣១១-១។ “អនុជានាមិ...បេ... តាវកាលិក”ន្តិ បុគ្គលិកំ សន្ធាយ វុត្តំ, ន សង្ឃិកន្តិ អាចរិយា។ “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, ឧតុនិយា គហិតុត្តក”ន្តិ វចនតោ ភិក្ខុស្ស ទិន្នំ គហិតុត្តកំ ន វដ្ដតិ។ បញ្ចន្តិ ទិវសទិវសំ សេបុរិសិកា មុស្សកានិ។

៣១៣។ តថា និស្សយេតិ រូប្បលញ្ញាសា ន លភតិ។

៣១៤។ ភត្តគ្គេ វេទេ គាយកា ភិក្ខុនីសង្ឃស្ស ភត្តវេលា ចតុបច្ចយ គាតុកាមា ហោន្តិ, យថាវុត្តមេវ។

៣១៥។ ទិការេលតិ យាច ទិការេល ហោន្តិ, តាច បចារេវន្តិ អវត្វា អជ្ជត្តនាតិ អជ្ជតនា។

៣១៦។ អនុវាទន្តិ គ្គស្សរិយដ្ឋានំ គ្គហំ វត្វា “អជ្ជតគ្គេ ឱវទេយ្យ ភិក្ខុនីនំ ភិក្ខូ វចនបថោ”តិ បញ្ញត្តស្ស ករុណមុស្ស ទីឃិក្កមអាបត្តិបញ្ញាបនត្ថំ វុត្តន្តិ វេទិតព្ពំ, អញ្ញថា វេមនំ ករុណមុនំ បដិក្កហលោន ភិក្ខុនីនំ ភូបសម្បទា អនុញ្ញាតា, តេមនំ ទីឃិក្កមេ អនុបសម្បន្នាន វិយាតិ អាសង្កា ភវេយ្យ។

៣១៨។ គ្គត្ថីយុវត្តនាតិ គ្គត្ថីហិ កាទីអាទីហិ គុវដ្ឋានេន យុវត្តនំ។ បុរិសត្តវេនាតិ បុរិសេន អត្តរិកេន។ “បុរិសគុតិយេនា”តិ លិខិតំ, បុរិសសារថិនាតិ អធិប្បាយោ។ “ពាទ្យហតវិ អចារា”តិ វចនតោ គិលានាយ វដ្ដតិវេច្ច សិទ្ធំ, ភវន្តំ អាបុច្ឆិត្វា អនុញ្ញាតដ្ឋានេន ភូបសម្បជ្ជិស្សាមីតិ អធិប្បាយោ។

៣២០។ សា គោនទិវេច អត្តរាយេនាតិ សត្តន្នំ អន្តរាយានំ អញ្ញតរេន, តស្មា តំ ន អត្តរាយំ គិវេត្វា, វុត្តត្តរាយេន “រាជត្តរាយេនា”តិ សារេធតព្ពន្តិ អាចរិយា។

៣២១-១។ “នវកម្មន្តិ កត្វា ‘ឧត្តកានិ វស្សានិ វសតុ’តិ អបលោកេត្វា សង្ឃិកភូមិគាន”ន្តិ លិខិតំ។ “សាការ”ន្តិ វុត្តត្តា អាការបដិសំយុត្តវេហារិសដ្ឋិសិក្ខាទិវន្ធិតាតិ គេចិ, យុត្តមេតំ។ កស្មា? “សហាការវេសេយ្យមត្តំ ធរេបត្វា”តិ អដ្ឋកថាយំ វុត្តត្តា។ “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, បេរិសេវត្ត”ន្តិ វចនតោ បេរិសនយុត្តកម្មំ សត្តំ វដ្ដតិ យាគុយា, ន អវេញ្ញមំ។ វសិតំ វេច ន សក្កោតិ គុតិយំ ទិនា, សម្មត្តិតាន គាតព្ពា តាយ គ្គតិ វេនា មតិ។ កិត្តកំ កាលំ? វសិត្វា វេច គុតិយា កត្តុមិច្ឆតិ, អញ្ញា សម្មត្តិតុំ យុត្តាវ។ សា ទិជាតា លភេតិ អាចរិយា។

៣២៣។ “គ្គហំ ឱភិស្ស អនុញ្ញាតំ វដ្ដតីតិ ឧគតោ វា ភូគតោ វា អវស្សេវ សតិបិ វដ្ដតី”តិ លិខិតំ។ “គោសវេច្ឆាទិកំ គម្មំ អនុជានាមិ សាទិតុំ ”គ្គវេច្ច វុត្តត្តា វុត្តំ “តវេញ្ញា សាទិតុ”ន្តិ។ “គោសវេច្ឆាទិកំ គម្មំ អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ”តិ អវត្វា ឧត្តកំ យស្មា “សាទិតុ”ន្តិ ការិតំ, តស្មា សា ទិទិកិច្ឆាយ ភូគតោបិ អវស្សេវ អបិ បិវាទិកវេលេវត្តន សា បិវាទិកំ ចុសតិ។ គ្គតិ អដ្ឋកថាវេត្វំ សន្តានុបិ ទិតិច្ឆិតំ។

ឧក្កឋិស្សកាកិលេបិ ហិ អញ្ញថា តិក្ខិណេសសេតា ចំ បយោគំ ឃដិ តថា កិច្ចស្ស កប្បតិ វិចិកិច្ឆា

កាលេយាជិស្ស តំ បជំ, ត សេត្តាជិស្សកញ្ចិកាចំ;

អថ កិច្ចតិយា ឲច, កាលេយាជិស្ស កាសិចំ

ឲចំ បារាជិកាបត្តិ, សិទ្ធិលិច កតា សិឃា;

សព្ពេសា បិហិតំ ទ្វារំ, សព្ពបារាជិកវត្ថុំ

តិទេត្តកកាចេតា, ទ្ធក្ខុខាលុយល្លុលេ;

តស្មា ត សាជិឃត្តិតិ, តិជាតចចតក្កយំ

តិស្សាឃ សត្តតា ទុត្តំ, សាជិតុត្តិ ត អញ្ញថា;

អត្តតោ បញ្ហាយស្សំ, សាជិតុំ ឃេត ចារិចំ

អបិ បារាជិកេក្ខេត្ត, កធំ ទ្វារំ ជេជឃ្យ សោ;

តថាបិ ទុទ្ធបុត្តាតំ, ទុទ្ធកាសិតកាសិចំ

ចចតញ្ញ សយាតេត្តា, តោ ចេត្ត ឃុត្តិកថា ឥរា;

កោសច្ឆជាជិកយុស្ស, អចស្សំ កទរិឃតោ

ធិត្តស្ស ធាតិលេលត្តា, គហស្ស ច អគ្គសយុជា-

កាចា កិច្ចតិតំ យចេហសិតា, ទក្ខិតុញ្ញ អសគ្គត្តា;

សេសំ ឧត្តានត្ថមេវាតិ។

ភិក្ខុនិក្ខន្ធកវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

## ១១. បញ្ចសតិកក្ខន្ធកវណ្ណនា

### សង្គីតិនិទានកថាវណ្ណនា

៤៣៧. ឆិន្នបាតន្តិ ភាវនបុំសកំ, តេនាការេន បតន្តីតិ អត្ថោ។ ឧបទ្ទុតា ច មយំ ហោមាតិ អតីតត្ថេ វត្តមានវចនំ, អហុម្ហាតិ អត្ថោ។ អថ វា តស្មិំ សតិ ហោម។ “បញ្ច ភិក្ខុសតានី”តិ គណនវសេន វត្វា “វស្សំ វសន្តា”តិ បុគ្គលនិទ្ទេសោ កតោ។

### ខុទ្ទានុខុទ្ទកកថាវណ្ណនា

៤៤៣. “វស្សិកសាដិកំ អក្កមិត្វា”តិ វចនតោ ភគវតោ ចតុត្ថចីវរម្បិ អត្ថីតិ សិទ្ធំ។ តេនេវាហ ចីវរក្ខន្ធកេ “ចតុត្ថំ ចីវរំ បារុបី”តិ។

៤៤៤. “អបិច យថេវ មយា”តិអាទិ សង្គីតិយា អគ្គហណាធិប្បាយវសេន វុត្តំ, កិន្តុ សុសង្គីតា អាវុសោ ថេរេហិ ធម្មោ ច វិនយោ ច។ អបិចាហំ យាយ តថេវាហំ ធារេស្សាមីតិ យថេវ មយា ភគវតោ សម្មុខា សុតំ សម្មុខា បដិគ្គហិតំ, តថេវ ថេរេហិ ភគវតា សយមេវ ឯកច្ចំ អារោបិតេហិ, តស្មា សុសង្គហិតា សង្គីតីតិ វុត្តំ ហោតិ។

### ព្រហ្មទណ្ឌកថាវណ្ណនា

៤៤៥. “ត្វំយេវ អាណាបេហី”តិ ឯត្តកមេវ វុត្តំ, ថេរោ បន ព្រហ្មទណ្ឌំ គត្វា វុត្តមេវ “ឆន្នស្សា”តិអាទិមាហំសូតិ វេទិតព្វំ។ ឯត្ថ ច អានន្ទត្ថេរោ វិយ អញ្ញោបិ សង្ឃេន អាណាបេត្វា ភិក្ខុ ព្រហ្មទណ្ឌកតេន ភិក្ខុនា អាលបិតុំ លភតិ, ន អញ្ញោ។ ឧជ្ជវនិកាយាតិ បដិសោតគាមិនិយា។ អាគមា នុ ខោ ឥធ អាគមា នុ ខ្វិធ។ អាគមា ខោ ឥធ, តេ ខ្វោរាមា ឥធ អាគមា ខោ។ “កិំសិទ្ធីតិ កិំសិទ្ធិកា”តិ និបាតំ។ ឧបជ្ឈាយេតិ ឧបជ្ឈាយេ។ កុលធំ កទេន្តីតិ និវេទកចិត្តានំ កទេន្តិ។ កុដ្ឋិតោ នាម កុលទោ, អភយចិត្តានោតិ វុត្តំ ហោតិ។ ឧប្បាទោ ខោ បន “ឆន្នបុច្ឆិតព្វក្ខិយា”តិ វត្តព្វេ វិនយេន វិនយស្ស សមានមូលកាចរិយវាទំ, តស្មិំ វិនេ សកលសាសនប្បតិដ្ឋិតំ វិហតព្វញ្ញា “ចាងំ វទោ គមេតិ, ចាងំ វទោ ន គមេតី”តិ វត្វាសិ អាទេត្វា, ចាមិស្សា ច បរិយត្តិយា វិនយបិដកត្វា “វិនយសង្គីតិយា”តិ ចាង វុត្តំ។

បញ្ចសតិកក្ខន្ធកវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

១២។ សត្តសតិកក្ខន្ធកវណ្ណនា

ទសវត្ថុកថាវណ្ណនា

៣៣៨។ និក្ខិត្តរជសុវណ្ណាតិ សិក្ខាបទេនេវ បដិក្ខិត្តរជសុវណ្ណា។ តត្ថ រជគ្គហណេន សព្ពំ ទុក្កដវត្ថុ, សុវណ្ណគ្គហណេន សព្ពំ បាចិត្តិយវត្ថុ គហិតំ ហោតិ។ និក្ខេបន និក្ខិបនាយាតិ វុត្តំ ហោតិ។

៣៣៩។ រហិកាតិ ហិយំ។ បេយ្យាតិ សត្តា។ សរជាតិ សកិលេសរជា។ រជាតិ រជសង្ខា។ តស្មិំ តស្មិំ វិសយេ, ខេត ចា ខេតីតិ ខេត្តិ, តណ្ហាយេតំ អធិវចនំ, តាយ សហ វត្តន្តីតិ សខេត្តិកា។

៣៤០-១។ អហោគង្គាតិ បព្វតស្ស នាមំ។ អត្ថយាតេយ្យាយាតិ បញ្ញាបេស្សាយ។ អាយុតាតិ សង្ខាតា, “អស្សុត្វា”តិ វា បាឋោ, អនាវិលា អបក្កា តន្រណា។

៣៤២។ វុឌ្ឍិស្ស បដិសោរោតេន គន្ធិស្ស។

៣៤៣។ អបេយ្យ នាយាតិ សាធុ នាយ។ ឫលិ ជាយកា បេសលកា “កុល្លកវិហារេនាតិ ឋុក្កកវិហារេនា”តិ លិខិតំ។ រូបិចតារត្តា កុល្លកវិហារោ នាយ។ កថំ បនេតំ បញ្ញាយតិ, យេន សន្និធិកតំ យាវជីវិកំ យាវកាលិកេន តទហុបដិគ្គហិតេន សម្ភិន្នរសំ តទហុបដិគ្គហិតសង្ខ្យំ អាគន្ត្វា សន្និធិកតាមិសសង្ខ្យមេវ គច្ឆតីតិ? វុច្ចតេ – “យាវកាលិកេន, ភិក្ខវេ, យាវជីវិកំ តទហុបដិគ្គហិត”ន្តិ វចនតោ បុរេបដិគ្គហិតំ យាវជីវិកំ តទហុបដិគ្គហិតេនាមិសេន វេន សម្ភិន្នំ, បុរេបដិគ្គហិតសង្ខ្យមេវ គច្ឆតីតិ សិទ្ធំ។ អញ្ញថា “សត្តាហកាលិកេន, ភិក្ខវេ, យាវជីវិកំ បដិគ្គហិតំ សត្តាហំ កប្បតី”តិ (មហាវ។ ៣០៥) វុត្តដ្ឋានេ វិយ ឥធាបិ “យាវកាលិកេន, ភិក្ខវេ, យាវជីវិកំ បដិគ្គហិតំ កាលេ កប្បតី”តិ វទេយ្យ, តស្មា វុត្តំ។ តស្មា បុរេបដិគ្គហិតំ តំ អាមិសសម្ភិន្នំ អាមិសគតិកមេវាតិ វេទិតព្ពំ។ គណ្ឋិបទេ បន “សន្និធិការកំ ជានតីយំ វា ភោជនីយំ វា”តិ (បាចិ។ ២៥៣) វុត្តំ។ ញាណទេយ្យំ ន ហោតព្ពំ។

៣៤៩។ ឧទ្ធាតិ ឧទ្ទំ បាឋោ។ ““កាលេ កប្បតិ, វិកាលេ ន កប្បតី”តិ (មហាវ។ ៣០៥) វុត្តវចនតោ ‘វិកាលេ កប្បតី’តិ វិកាលេ ភោជនបរិចិត្តំ អាបត្តិ ហោតីតិ អត្ថោ, ‘ន កប្បតី’តិ សន្និធិភោជនបរិចិត្តំ អាបត្តិ ហោតីតិ អត្ថោ, យថា សម្ភិន្នរសំ អញ្ញបដិគ្គហិតម្បិ យាវជីវិកម្បិ អត្ថោ”តិ លិខិតំ។ វុត្តវិភង្គេតិ វាតិកាលង្គេន បុរត្ត ន តស្ស បភោជនីយង្គេន វិភង្គ វាតិ

អេត្វាំ ញាណំ អាកាតេបេចំ កតេត្តិ? “អតិក្កាយឃេតា លេឌភេក”ត្តិ ញាណំ

តិចិគត្តិបយាណេត្ថា, អគសំ តំ តិសីគតំ;

តិសីគតំ កធំ ហោតិ, សគសំ តឌ្យាលក្ខណំ

តិចិគត្តិបយាណំ តំ, គសា តត្ត ចិគត្តិ េច;

តំតិសីគតភាយត្តា, តស្មិំ លេឌភេកំ សិឃាំ

អតិសីគតភាយយិ្យាកធំ លេឌភេកំ ករេច;

ញាតិ េច េភច ចត្តដ្ឋំ, តិសីគតចិគត្តិេតាំ

កប្យេត សគសាយត្តំ, តិសីគតយិតិ កាទណំ;

កធំ ឃុឌ្ឍតិ េភា េចតំ, តិសីគតស្ស ភាយកំ

តិសីគតត្តិ ចុត្តត្តា, បយាណសយតិក្កយា;

តស្សាភុយតិហេតុត្តា, តត្ត លេឌភេកំ ករេចំ

ឌាតទ្វបកេប្យ –

ឌាតទ្វបំ បដិក្លិត្តំ, បុក្កលេស្សច បញ្ញាណំ;

ភ សឈ្ឈស្សាតិ សឈ្ឈស្ស, តេត្ថា កប្យតិ សត្តេសាំ

ចិកាលេភាឌភត្ថាបិ, បុក្កលេស្សច ចាទិតំ;

ត សញ្ឈស្សាតិ សញ្ឈស្ស, កប្បតីតិ កង់ សយ៉

បត្តបតិកប្បត្តកចល្លភា តិដ្ឋិតា៍

ធ្មញ្ញអចក្កចល្លភា តិដ្ឋិតា៍

តយោ តស្ស កកចេតា អទហេតា បយ្យាបយ្ញុស្ស

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩈᩮᩣᩊᩈᨾᩉᩣᩅᩣᩁᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᩅᩣᩁᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑-᪒᪨ ᨶᩦᩃᨾᩣᨵᩥᨸᨬ᩠ᨬᩣᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᩃᩣᩈᩔᨲᩁᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᨠᩔ ᨨᨿ᩠ᨿᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩁᩦᩁᩔ ᩈᩣᩈᨶᩮᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩮᩣᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨡᩴ ᨣᨲᩮᩣ ᩈᨾᩣᩁᩪᩊ᩠ᩉᩮᩣ, ᨲᩔ ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩔ᪨ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᨲᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ᪨ "ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᩃᩴ ᨩᩣᨶᨲᩣ"ᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩮᨶᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨶ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩅᨲ᩠ᨲᩩᩴ "ᩋᨸᩥᨧ ᨷᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩥᩅᩣᩈᩣᨴᩦᩉᩥ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᩔᨲᩣ ᨶᩣᨾ ᨴᩥᩔᨲᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨿᩮᨶᩣᨴᩥᨠᩴ ᨸᩁᩮᩅᨧᨠᩣᩃᨴᩥᩔᨲᩴ᪨ ᨴᩮᩈᨶᩣᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨸᩔᨲᩣᨲᩥ ᩋᩣᩈᨿᩣᨶᩩᩈᨿᩣᨴᩦᨶᩥ᪨ ᨷᩩᨴ᩠ᨵᩣᨿᩣᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨸᩥ᪨ ᨷᩩᨶᨸᩥ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᨷᩩᨴ᩠ᨵᩣᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᨶᩮ᪨ ᨾᩥᨴ᩠ᨵᩣᨴᩦᨶᩦᨲᩥ ᨶᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣᨴᩦᨶᩥ᪨ ᩋᨲ᩠ᨳᨣ᩠ᨣᩉᩥᨠᩣᨴᩦᨶᩥ᪨ "ᩋᩣᨴᩦᨶᩅᩮ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩣᨶᩦ"ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᩅᩩᨿᩣᨶᩥ ᨷ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨸᨶᩣᨶᩥ ᨴ᩠ᩅᩮᨸᩅᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩮᩈᩣ ᩋᩣᩅᩣᩁᩅᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨶᩣᨾᩣᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨠᩣᨿᩮᨶ ᨷᨶ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᨲᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ "ᨷᩩᨴ᩠ᨵᩣᨠᩣᩁᩮᨠ ᩈᩮᩅᨶᨧᩥᨲ᩠ᨲᨾᨦ᩠ᨣᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩣᨿᨴ᩠ᩅᩣᩁᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨩᨶᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩴ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨸᩥ ᩅᩥᨲ᩠ᨲᨶ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨸᩥᨲᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ, ᨲᨳᩣᨸᩥ ᩅᩥᨲ᩠ᨲᨶ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩮᨲᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩔ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩈᩣᨵᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ 'ᨠᩣᨿᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮᨶ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᨲᩦ'ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨿᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨶ ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨧᩥᨲ᩠ᨲᨾᨬ᩠ᨬᨾᩈᩣᨿᩴ᪨ ᩋᩣᨸᩣᩊᩁᩮᨠᩣᨴᩦᨠᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩦᨷᩥᨲᨷᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩁᩮᨷᩣᩁᩣᩊᩁᩮᨠᩉᩥ ᨾᩉᩣᨵᩁᩮᩉᩦᨲᩥ ᨶᩦᩉᨶ᩠ᨲᩁᩣᨶᩮᨷ ᨾᩉᩣᨵᩁᩮᩉᩥ ᩁᩮᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣᨠᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨷᩥᨲᨠᩣᩃᩮ ᨵᨷᩥᨲᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ "ᨴᩮᩅᨲ᩠ᩅᩈᨦ᩠ᨣᩦᨲᩥᩈᨴᩥᩈᩣ ᩁᩮᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣᨠᩣᩁᩩᩅ᩠ᩉᩈᨦ᩠ᨣᩦᨲᩥ ᩋᩮᩉᩣᩈᩦ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᨾᩉᩣᩅᩥᨽᨦ᩠ᨣᩮ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᩅᩣᩁᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ᨠᨲᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᩅᩣᩁᩣᨴᩥᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪙᪙᪨ ᨠᨲᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᩅᩣᩁᩮ "ᩈᨬ᩠ᨬᩥᨠᩴ ᨾᨬ᩠ᨧᩴ ᩅᩣ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩋᨶᩮᨬ᩠ᨬᩣᨠᩣᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᩉᩣᩁᨭ᩠ᨮᩔᩣᨸᩥ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᨶᨲᩮᩣ ᩃᩮᩈᩣᨷᩥᨲᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩅᩈᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩈᩮᨾ᩠ᨷᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩮᩁ ᩈᨲ᩠ᨲᩁᩥᨲᨠᩣᩅᩮᨲᩣ ᩅᩥᩉᩣᩁᩮᨲᩣ ᨻᩉᩥᨣᩣᨾᩮᨲᨷᩥ ᨲᩴᨴᩥᩅᩈᩣᨽᩣᨣᩮᨾ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᨲᩮᨲᩣ "ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᩴ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᩣᨾᩮᨿᨲᩦ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

᪑᪔᪐᪨ ᩈᨬ᩠ᨧᩥᨧ᩠ᨧ ᨷᩣᨱᩴ ᨩᩦᩅᩥᨲᩣ ᩅᩮᩣᩁᩮᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨲᩮᩔᩣ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨸᩥ ᨲᩔ ᩈᨠ᩠ᨡᨷᩁᩮ ᨴᩥᩁᩩᨴ᩠ᨵᩣᨠᨲᨷᩁᩥᩊᩣᩉᩣ ᩋᨵᩥᩅᩮᨷ᩠ᨷᩮᨲᩣ, ᩋᨳ ᩁᩮᩣ ᨷᩁᩥᩊᩣᩉᩦᨲᩥ ᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩩᨴ᩠ᨵᩣᩁᩅᩈᩮᨶ "ᩅᨲᩮᩔᩣ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩑᩈ ᨶᨿᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩈᩩᨷᩥ ᩑᩅᩁᩪᨷᩮᩈᩩ ᨮᩣᨶᩮᩈᩩ᪨

᪑᪔᪒᪨ ᩅᩥᨠᩣᩃᩮ ᨠᩣᨿᨷ᩠ᨷᩅᩮᩈᨶᩮ "ᨷᨮᨾᩴ ᨷᩣᨴᩴ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᩴ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᩣᨾᩮᨿᨲᩥ, ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩔᩣ'ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨴᩩᨷᩅᩣᩁᩮ ᨶᩣᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᩴ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣᩅ ᩋᩣᨷᨩ᩠ᨩᨲᩦᨲᩥ ᩈᩥᨴ᩠ᨵᩮᨾᩅᩣ"ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨

១៥៦៧។ បច្ចយចារេ បុរិមចារេតា ចិសេសោ អត្ថិយេច, “មេធុតំ ធម្មំ បដិសេចន្តោ កតិ អាបត្តិយោ អាបជ្ជតី”តិ ចុត្តេ ឌត្យមដ្ឋកេរយ្យាការេសា ត ជារេតា, ឮឆ បត “មេធុតំ ធម្មំ បដិសេចតបច្ចយា”តិ ចុត្តេ បុក្កលតិដ្ឋេសាកាចា ឌត្យមដ្ឋកញ្ញា បចិដ្ឋំ, ឲចំ ចិសេសោ អត្ថិ។ ពឆា ឲចរូបេសុ ឋានេសុ។

យហាចិភង្គេ ច ភិក្ខុនិចិភង្គេ សោឡសមហាចារចណ្ណនា និដ្ឋិតា។

សមុដ្ឋានសីសចណ្ណនា

១៥៧។ អនត្តាតិ អត្តចិរហិតា “អលចលាមេកាឌេន”ត្តិអាទីសុ ចិយ។ កទុលាសីពលការេចន ចត្តសចីសោ។ កិលេសពិយិរប្យហានេតា អាចិន្តោ។ យស្មា តេ ធេសយន្តិ, ពស្មា អក្ខិរសោបិ។ បិដកេ ពីលិ ធេសយិ តេចំ អញ្ញាពរត្តាតិ អត្ថោ។ ចិនយោ យទិ ពិដ្ឋតិ, ឲចំ បដិបត្តិសច្ចយាទិ និយតិ បចត្តតីតិ អត្ថោ។ អយំ បត ពចំ ពិដ្ឋតីតិ? អាហ “ភូកេតា ចា”តិអាទិ។ បរិចារេត ពត្វិតា ពិដ្ឋន្តីតិ អត្ថោ។ ពស្សេច បរិចារស្ស សុត្តេ។ និយតសមុដ្ឋានំ ពតំ, ចុត្តត្តិ អធិប្បាយោ។ អសម្ភិន្នសមុដ្ឋានាតិ អសក្ករសមុដ្ឋានាតិ, អញ្ញេហិ អសមិសសមុដ្ឋានាតីតិ អត្ថោ។ យស្មា បរិចារេ សតិ ចិនយោ ពិដ្ឋតិ, ចិនយេ សតិ សត្ថុយា ពិដ្ឋតិ, យស្មា សមុដ្ឋានាតិ ច សុត្តេ ទិស្សន្តិ, ពស្មា សិក្ខតិ អត្ថោ។ “ឆយ្យាការោ សុបេសលោ”តិ បរិចារេ ការេចឌតតត្តំ ចុត្តំ។ ពត្វាតិ “ទិស្សន្តី”តិ ពត្វំ។ “ឲកេត សមុដ្ឋានេត សមុដ្ឋាតីតិ បឋមបារាជិកំ ឲកេត សមុដ្ឋានេត សមុដ្ឋាតី”តិ ចុត្តំ។ បិញ្ចវ្វយញ្ញាតិដ្ឋិដ្ឋសមុដ្ឋានញ្ញា ទិស្សតិ។ “ពស្សេច បរិចារស្ស, សមុដ្ឋានំ និយតោ ពត”ត្តិ ចុត្តំ បុរិមតយេតិ អត្ថោ។ យចាពាយត្តិ យចាក្វតំ។ “សញ្ញាទិត្តាការសតញ្ញា”តិ បិសេធា “សញ្ញាទិត្តាក្វការសតញ្ញា”តិបិ អត្ថិ។ តយចសេដ្ឋហិ ចិតយចសេដ្ឋហីតិ អត្ថោ។

បឋមបារាជិកសមុដ្ឋានចណ្ណនា

១៥៨។ តាក្វពន្ធេ បចត្តិតិត្តិ “យា បត ភិក្ខុនី ចុត្តាបិពំ បចត្តិតិំ ធេ ចស្សាតិ តាក្វពន្ធេយ្យា”តិ ចុត្តសិក្ខាបទញ្ញា។ អយំ បិសេធា ឲកន្តេសុ បោត្ថកេសុ ត ទិស្សតិ។ លសត្តតិ បឋមបារាជិកសមុដ្ឋានា។

ទុតិយបារាជិកសមុដ្ឋានចណ្ណនា

១៥៩។ “ក្យក្កត្ថំ ឌីចេរំ ឥត្វាតិ ក្យក្កត្ថប្បាឌតញ្ញា ឆយ្យិកាតំ កយ្យាតំ លត្ថំ ឥត្វា ពីយតញ្ញា ឌីចេរំ ឥត្វា ពីយតញ្ញា”តិ បិសេធា។ “ឥត្វា”តិ ភូប្បដិបិដិយា ចុត្តំ, ពស្មា “ក្យក្កត្ថំ ឆយ្យិកំ ឥត្វាតិ បិសេធា សុន្ទរោ”តិ ចទន្តិ, ចិចារេត្វា កហេពព្វំ។

១៩៨· អកតត្តិ អកិធចំ·

អត្ថរបេយ្យាល៍

កតិបុច្ឆាវារវណ្ណនា

១៤១· បដិនិទ្ទេសត្ថិ បុនប្បុនំ និទ្ទិសតិ· អាបត្តិក្ខន្ធេហិ វិនីតានិ សំវរានីតិ អត្ថោ· ឯតេហិ អាបត្តិក្ខន្ធេហិ· "អារកា"តិ និវត្តិអត្ថេន វុត្តត្តា តំ បន សន្ទេបន វត្តុការយោ "កុសា វា"តិ អាហ· "កោហំ ឆន្ទេយន បុណ្ណំ អាឆន្ទយិត"ន្តិអានីសុ វិយ រាគាទិវេទំ យណតិ វិនាសេតិ· ឯតាយាតិ វិរតិយា· វេល វលតោ· និយ្យានំ យក្កំ សិនេភាតិ ជាន្តតីតិ សេតុ· "សេតុឈាតេតាតិ ឌីតិក្ខយបដិបក្ខក្ខតា វិរតិ, តឥត្តនិដ្ឋត្តិការចិត្តុប្បាទោ វា"តិ វុត្តំ· "ឆយុស្សវនក្កុត្តិ ឆយុំ សុលត្តានំ សយុហ"ន្តិ លិលិតំ· សចេ ន គច្ឆតិ, វិក្ខិតេត្តា វា និសីឥតិ· កាយប្បាកន្តិយំ កាយត្ថុទិតំ· "បយារេឥ"តិ វត្វា តឥត្តំ ឥស្សេតុំ "សតិវិប្បវារេស"តិ វុត្តំ·

១៤២-៣· សបរសត្តានេន វាតិ សសត្តានេន វា បរសត្តានេន វា· តថា វិវឥត្តា បនាតិ នេឥករវត្ត្ថិ និស្សាយ វិវឥត្តា· ក្ខនេយហិបីតិ នេឆនេវេហិ· នត្ថិ យេត្តំ កាយករុំ· យេសំ បុគ្គលានំ បិយំ ករោតិ, តេសំ យេត្តាកាយកម្មសន្ដានេតា ឆយ្យោ· ឯត្តកត្តិ អាយិសវិនត្តិឥស្សនំ អសុកស្ស វាតិ បុគ្គលវិនត្តិឥស្សនំ· "ទុស្សីលស្ស អឥាតុយ្យិ វដ្ដតី"តិ វុត្តត្តា ឯវ អលន្ខិបរិនោរោកា វារិតោ· សន្ដេសំ ឥាតព្ពេយវាតិ សន្តិដ្ឋានេន អឥានត្តេន វិនាភំ អកត្វា ឥាតព្ពនាវំ ឌីនេបតីតិ ឯកោ· "សន្ដេសំ ឥាតព្ពេយវា"តិ វុត្តំ អដ្ឋកថាសុ· តត្ថ "អលន្ខិន្ទក្ខិត្តកានំ បរិនោកាសីសេន សហត្ថា ន ឥាតព្ពំ, ឥាបេតព្ពន្តិ អបរេ"តិ វុត្តំ· វិនិនិត្វា ឥានំ វិនេយ្យ ឥានំ· យស្មា អយំ វិនេសនា កាតព្ពាយេវាតិ អយំ ករោតិ, តស្មា បុគ្គលវិនោរោកា ន ករោតីតិ សព្ពន្ធោ· បកតិវណ្ណន វិសកាកវណ្ណនា· "ឯកំ នាយ អាបន្នោ"តិ បទេហិ អបរាយសិតព្ពតោ អបរាយដ្ឋានំ· អត្ថេលិយេហិ កហិតសន្ដានារម្មណេហិ និដ្ឋានារម្មណំ កត្វា និយ្យាតិ·

លអាបត្តិសមុដ្ឋានគាថាទិវណ្ណនា

១៤៩· "បឆយេនអាបត្តិសមុដ្ឋានេន ទុក្ខាសិតំ អាបន្ជេយ្យាតិ ន ហីតិ វត្តព្ពា"ន្តិ វុត្តំ វាចាទិត្តវសេនវាបន្ខិតព្ពតោ·

១៤៤· កុដិករោតីតិ ឯត្ត សញ្ញាទិត្តយវត្វា ទុក្កដទុល្លដ្ឋយសញ្ញាទិសេសានំ ឯកម្ពំ វត្តម្ពំ បដិបិដិយា ដ្ឋប្បត្តិឥស្សនត្ថយិធំ វុត្តំ· ន ហិ សញ្ញាទិត្ត ឯវ អាបជ្ជតិ· "តួយិកា បន នយេន សព្ពត្ត បដិបិដិយា អក្កហណោ ការណំ វេទិតព្ពា"ន្តិ វុត្តំ·

១៥១· វិវេកឥស្សិតាតិ តឥក្កវិវេកាទិបញ្ចវិឆវិវេកឥស្សិតា·

᪑᪕᪓. ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩩᩃ᩠ᩃᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨱᩮᩈᩩᩴ

᪑᪕᪕. ᩅᩥᩅᩤᨴᩤᨵᩥᨠᩁᨱᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣᨲᩥ, ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᩅᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᨠᩣᩃᩮ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ. ᩏᨸᨿᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ “ᩋᩉᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ, ᩋᩉᩴ ᩅᩥᨶᨿᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩥᩅᨴᨶ᩠ᨲᩣ “ᨲ᩠ᩅᩴ ᨠᩥᩴ ᨩᩣᨶᩣᩈᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᩏᨸᨿᨶ᩠ᨲᩥ. ᨲᩦᩉᩥ ᩈᨾᨳᩮᩉᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩣᩅᩥᨶᨿᨸᨭᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᨠᩁᨱᨲᩥᨱᩅᨲ᩠ᨳᩣᩁᨠᩮᩉᩥ. “ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩣᩅᩥᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᩈᨾ᩠ᨾᨲᩥ ᨸᨭᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᨠᩁᨱᩮᨶ ᨧᩣ’ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨴ᩠ᩅᩦᩉᩥᨸᩥ ᩈᨾᨳᩮᩉᩥ ᩏᨽᨿ ᨶᨿᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ.

᪑᪖᪐. ᨵᨾ᩠ᨾᨸᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨲ᩠ᨲ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣᨲᩥ ᩏᨲ᩠ᨲᩴ “ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩣᨸᩥ ᩋᩅᩥᩈᩮᩈᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᨳᩣᨸᩥ ᨸᨭᩥᨸᩣᨭᩥᨿᩣ ᨸᩣᩊᩥᩅᩥᨩᩣᨶᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩤ ᨠᨲᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ.

ᩋᨵᩥᨠᩁᨱᨷᩮᨿ᩠ᨿᩣᩃᩥ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ.

ᩈᨾᨳᨽᩮᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩋᨵᩥᨠᩁᨱᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩅᩤᩁᩤᨴᩥᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪖᪑-᪓. ᩃᩮᩣᨽᩮᩣ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᨦ᩠ᨣᨾᩮᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨽᩮᩣ ᩈᨾᩮᩈᩩᩴ ᨵᩣᨲᩩᨠᩦᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᨠᩣᩁᨱᩅᨧᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨠᩣᩁᨱᨯᩣᨶᩮᨲᩥ ᩏᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨵᩣᨲᩩ, ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨳᩩ, ᨶᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨽᩪᨾᩦᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ. ᨠᩮ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩤᨲᩥ? ᩅᩥᩅᩤᨴᩤᨵᩥᨠᩁᨱᩤᨴᨿᩮᩣ ᨠᩩᩈᩃᩣᨠᩩᩈᩃᩣᨻ᩠ᨿᩣᨠᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩅᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨶᩅ ᩉᩮᨲᩪ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. ᨠᩮᩣᨵᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩏᨸᨶᩣᩉᩦᨲᩥᩋᩣᨴᩦᨶᩥ ᨨᩤᨴᩈ ᨾᩪᩃᩣᨶᩥ. ᩋᨬ᩠ᨬᩣᩈᨾ᩠ᨾᨲᩮ ᩉᩥ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᩈᩩ ᩏᨸᩁᩥ ᩋᨶᩩᩅᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩅᨲᩈ᩠ᩈᩣ ᩅᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᨵᩣᨲᩩᨠᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. ᨶᩩᨴ᩠ᨴᩈ ᨾᩪᩃᩣᨶᩦᨲᩥ ᩅᩥᩅᩤᨴᩤᨵᩥᨠᩁᨱᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨨᩤᨴᩈ,

ᨠᩣᨿᩮᩣ, ᩅᩤᨧᩤ ᩅᩴ

᪑᪖᪓-᪔. ᩈᨲ᩠ᨲ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩣ ᨵᩣᨲᩩᨠᩦᨲᩥ ᩏᨲ᩠ᨲᩴ “ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩮᨶ᩠ᨲᩔ ᨿᩣ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩔᩣ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩋᩣᨸᨶ᩠ᨶᩣ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨵᩣᨲᩩ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. “ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩣᨵᩥᨠᩁᨱᩴ ᨠᩩᩈᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩣᨵᩥᨠᩁᨱᩔ ᨠᩩᩈᩃᩉᩮᨲᩩ, ᨠᩩᩈᩃᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨶ ᩋᨦ᩠ᨣᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ. ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᩣᨶᩥ ᨵᩣᨲᩩᨠᩦᨲᩥ ᩏᨲ᩠ᨲᩴ “ᩏᨽᩴ ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨲᨸᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨶᩣᨾ ‘ᨿᨳᩣᩅᩥᨲᨸᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᩅᩈᩮᨶ ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ ᨠᩥᩁᩥᨿᩣ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩣᨵᩥᨠᩁᨱᩴ ᨶᩣᨾᩣ’”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, “ᨸᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᩋᨶᩩᩈᩣᩁᩮᨶ ᨸᨭᩥᨸᩣᨴᨶᩣᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᩅᩤ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨲᨳᩮᩅ ᨠᩁᨱᩴ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩣᨵᩥᨠᩁᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩴ ᨬᩣᨲ᩠ᨲᩥᨬᩣᨲ᩠ᨲᩥᨴᩩᨲᩥᨿᨬᩣᨲ᩠ᨲᩥᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᨠᨾ᩠ᨾᩣᨶᩥ ᨬᩣᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ ᨩᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᨸᩃᩮᩣᨠᨶᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩋᨸᩃᩮᩣᨠᨶᨲᩮᩣ, “ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩣᨵᩥᨠᩁᨱᩴ ᩑᨠᩮᨶ ᩈᨾᨳᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨾᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩣᩅᩥᨶᨿᩮᨶᩣ”ᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ. ᩈᩥᨿᩣᨲᩥ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨠᨴᩤᨧᩥ ᩈᩥᨿᩣᨲᩥ ᨠᨳᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ. ᩅᩥᩅᩤᨴᩤᨵᩥᨠᩁᨱᩔ ᨴ᩠ᩅᩮᨲᩥ ᨶᩮ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᨸᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣᨲᩥ ᨶ ᩈᨾ᩠ᨾᨲᩥ.

᪑᪖᪕. ᩈᩣᨵᩤᩁᨱᩣᨲᩥ ᨲᩴ ᩈᨾᨳᨴ᩠ᩅᩣ

᪒᪙᪘᪨ ᨲᨻ᩠ᨽᩣᨣᩥᨿᩣᨲᩥ ᨲᩴᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩣ᪨

᪒᪙᪙᪨ ᩑᨠᩣᩈᩥᨠᩁᨱᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩮ ᩈᨾᨳᩣ ᩈᨾᨣ᩠ᨣᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾᩮᨲ᩠ᨳᩴ ᨠᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ “ᩈᨾᨳᩣ ᩈᨾᨳᩔ ᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩈᨾᨳᩣ ᩈᨾᨳᩔ ᩈᩥᨿᩣ ᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩣ ᩈᩥᨿᩣ ᩋᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩣ᪨

᪓᪐᪐᪨ ᩈᨾᨳᩣ ᩈᨾᨳᩔ ᨲᨻ᩠ᨽᩣᨣᩥᨿᩅᩣᩁᩮᨸᩥ ᩑᩈᩮᩅ ᨶᨿᩮᩣ᪨

᪓᪐᪑᪨ ᨴ᩠ᩅᨿᩮ ᩈᨾᨳᩣ ᩈᨾᨳᩣ, ᨶ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩣᩅᩥᨶᨿᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

᪓᪐᪒᪨ “ᩈᨾᨳᩣ ᩅᩥᨶᨿᩣ”ᨲᩥᨸᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩥᨶᨿᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩣᩅᩥᨶᨿᩣᨲᩥ ᩅᩥᨶᨿᩅᩣᩁᩮ ᨿ᩠ᩅᩮᩅᩣ ᩈᩥᨿᩣ᪨ ᨶ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩣᩅᩥᨶᨿᩣᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩣᩅᩥᨶᨿᩴ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲᩥᩅᩥᨶᨿᩣᨴᨿᩮᩣ ᩈᩮᩈᩈᨾᨳᩣ᪨

᪓᪐᪓᪨ ᩈᨦ᩠ᨥᩔ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᨲᩣ ᨸᨭᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᩮ ᨲᩴ ᨸᨭᩥᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩴ ᩈᨦ᩠ᨥᩔ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᨲᩣ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ “ᨲᩔ ᨸᨭᩥᨩᩣᨶᨶᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ‘ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩣᩅᩥᨶᨿᩮᩣ ᨠᩩᩈᩃᩮᩣ’ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩣᩅᩥᨶᨿᩮᩣ ᩋᨠᩩᩈᩃᩮᩣᨲᩥ “ᨵᨾ᩠ᨾᩅᩥᨶᨿᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᨲᩣᩉᩥ ᨲᩥᩅᨦ᩠ᨣᩥᨠᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩣᩅᩥᨶᨿᩮᩣ ᩑᨲᩮᩉᩥ ᩅᩥᨶᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩩᩈᩃᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᨠᩁᨱᨠᩣᩃᩮ ᨠᩩᩈᩃᩮᩣ, ᩋᩁᩉᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨠᩁᨱᨠᩣᩃᩮ ᩋᨻ᩠ᨿᩣᨠᨲᩮᩣ, ᩑᨲᩮᩈᩴ ᩋᨠᩩᩈᩃᨸᨭᩥᨸᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨠᩩᩈᩃᩔ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ‘ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩣᩅᩥᨶᨿᩮᩣ ᩋᨠᩩᩈᩃᩮᩣ’ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᪨ “ᨿᩮᨽᩩᨿ᩠ᨿᩈᩥᨠᩣ ᩋᨵᨾ᩠ᨾᩅᩣᨴᩦᩉᩥ ᩅᩪᨸᩈᨾᨶᨠᩣᩃᩮ ᩈᩃᩣᨠᨣ᩠ᨣᩣᩉᨸᨠᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩅᩣᨴᩥᨿᩣ ᨠᩩᩈᩃᩣ, ᨵᨾ᩠ᨾᩅᩣᨴᩦᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨵᨾ᩠ᨾᩅᩣᨴᩥᨿᩣ ᩈᩃᩣᨠᨣ᩠ᨣᩣᩉᨸᨠᩮ ᨩᩣᨲᩮ ᩋᨠᩩᩈᩃᩣ, ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ ᩋᩁᩉᨲᩮᩣ ᩅᩈᩮᨶ ᩋᨻ᩠ᨿᩣᨠᨲᩣ, ᩋᨶᩁᩉᨲᩮᩣ ᩈᨬ᩠ᨧᩥᨧ᩠ᨧ ᩈᨲᩥᩅᩥᨶᨿᨴᩣᨶᩮ ᩈᨲᩥᩅᩥᨶᨿᩮᩣ ᩋᨠᩩᩈᩃᩮᩣ, ᩋᨾᩪᩊ᩠ᩉᩅᩥᨶᨿᩮᩣ ᩋᨶᩩᨾ᩠ᨾᨲ᩠ᨲᨠᩔ ᨴᩣᨶᩮ, ᨸᨭᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᨠᩁᨱᩴ ᨾᩪᩊ᩠ᩉᩔ ᩋᨩᩣᨶᨲᩮᩣ ᨸᨭᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨠᩁᨱᩮ, ᨲᩔᨸᩣᨸᩥᨿᩈᩥᨠᩣ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᨠᩁᨱᩮ, ᨲᩥᨱᩅᨲ᩠ᨳᩣᩁᨠᩴ ᨾᩉᩣᨠᩃᩉᩮ, ᩈᨬ᩠ᨧᩥᨧ᩠ᨧ ᨠᩁᨱᩮ ᨧ ᩋᨠᩩᩈᩃ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲᩴ᪨

ᨿᨲ᩠ᨳᩅᩣᩁᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣᩅᩣᩁᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪓᪐᪔᪨ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩦᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣ᪨

ᩈᨾᨳᩅᩣᩁᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᨶᩣᩅᩣᩁᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪓᪐᪕᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨾᨿᩮ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩣᩅᩥᨶᨿᩮᨶ ᩅᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᨲᩔᩣ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᨶᩴ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨾᨿᩮ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩣᩅᩥᨶᨿᩮᨶ ᨧ ᨿᩮᨽᩩᨿ᩠ᨿᩈᩥᨠᩣᨿ ᨧ ᩋᨵᩥᨠᩁᨱᩴ ᩅᩪᨸᩈᨾ᩠ᨾᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨾᨿᩮ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨿᩮᨽᩩᨿ᩠ᨿᩈᩥᨠᩣ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩥ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩣᩅᩥᨶᨿᩮᩣ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩦᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ᪨ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨸᨭᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᨠᩁᨱᩴ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩥ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩣᩅᩥᨶᨿᩮᩣ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩑᨠᩴ ᩅᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩅᩣ ᨻᩉᩪ ᩅᩣ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᩋᩣᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ “ᩋᩉᩴ ᨶᩣᨾ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᩣᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣᩈ᩠ᨾᩦ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩮᩣ

“ອາຍາ”ຕິ ອາປຕ຺ຕິ ປຕິຂາກາຕິ, ເຊ຺ວປິ ລຊ຺ຊຕິ ຕຕ຺ຖ ສຝ຺ຝຸສຍຸ໌ລຕາ ຂຍຸ໌ຈິກຍປຸກ຺ຄລສຍຸ໌ລຕາຕິ ໑ຈັ ຈຸຕ຺ຕສຍຸ໌ລຕາຈິກເຍ ສຝ຺ຝຸສ຺ສ ປຸຣເຕາ ປຕິຊ຺ຊາຕັ ກຕັ ເຈ, ສຝ຺ຝຸສຍຸ໌ລຕາ຺ ຕເຕ຺ຖຈ ເຈສິຕັ ເຈ, ຂຍຸ໌ຈິກຍສຍຸ໌ລຕາເຍາປິ ລທ຺ຘາ ເຫາຕິ຺ ອຈິຈເຄ຺ຕາ ອຊ຺ຊາຍຊ຺ຊາ ປຕິຂາກຕິ ເຈ, ປຸກ຺ຄລສຍຸ໌ລຕາ຺ ຕເສ຺ສຈ ສຕິ຺ເກ ເຈສິຕັ ເຈ, ຂຍຸ໌ຈິກຍສຍຸ໌ລຕາເຍາປິ ລທ຺ຘາ ເຫາຕິ຺ ໑ກເສ຺ສຈ ຈາ ໑ກສ຺ສ ສຕິ຺ເກ ອາປຕ຺ຕິເຈສກາເລ “ປສ຺ສສິ, ປສ຺ສາຍີ”ຕິ ຈຸເຕ຺ຕ ຕຕ຺ຖ ຂຍຸ໌ຈິກຍປຸກ຺ຄລສຍຸ໌ລຕາສຊ຺ຊີເຕາ ສຍຸ໌ລຕາຈິກເຍາ ຈ ປຕິຊ຺ຊາຕກຣລຊ຺ຈ ລທ຺ຘ ເຫາຕິ຺

ນິສ຺ສຈາຣາຂິຈລ຺ລກາ

໑໐໙຺ ອທິກຣລາກັ ຈຸປສເມາຈ ສເມຖາ ກາຍ, ເສາ ອທິກຣລັ ຈິກາ ກຕິ຺, ຕສ຺ມາ ກ ຈ ລຊ຺ຊາ ຈິກິກຸຊ຺ຊິຕ຺ວາ ກາກາກຣລັ ກາຕັ຺

໑໐໘-໑໑໐຺ສເມຖາ ສເມເຖຫິ ສຍຸ໌ຕີ຺ຕິ ໑ຕ຺ຖ ສຍຸ໌ຕີ຺ຕິ ສຍຸ໌ຊ຺ຊຕິ຺ ອທິກຣລາ ຈາ ປກ ສຍຸ໌ຕິ຺ ຈຸປສຍຸ໌ຕີ຺ຕິ ອເຕ຺ຖ, ຕສ຺ມາ “ເຍກຸຍ຺ຍສິກາ ສຍຸ໌ລຕາຈິກເຍກ ສຍຸ໌ຕີ”ຕິ ຊາຍາຍ ສຍຸ໌ລຕາຈິກເຍກ ສທ຺ຘີ ສຍຸ໌ຊ຺ຊຕິ, ກ ສຕິຈິກຍາຂີຫິ ເຕສັ ຕສ຺ສາ ອກຸປກາຣຕ຺ຕາຕິ ອເຕ຺ຖ຺ ສເມຖາ ອທິກຣເລຫິ ສຍຸ໌ຕີ຺ຕິ ໑ຕ຺ຖ ສເມຖາ ອກາຈັ ກຈ຺ຈຕີ຺ຕິ ອເຕ຺ຖ຺

໑໑໑຺ “ສຍຸ໌ລຕາຈິກເຍາ ຈິຈາຂາທິກຣເລກ ກ ສຍຸ໌ຕີ”ຕິ ປາເຖ຺ ເຍກຸຍ຺ຍສິກາຍ ສຍາກກາຈເຕາ ຈ ອຈສາເກ “ສຍຸ໌ລຕາຈິກເຍາ ກ ເກກຈິ ສຍຸ໌ຕີ”ຕິ (ປຣິ຺ ໑໑໑) ຈຸຕ຺ຕຕ຺ຕາ ຈ ສຍຸ໌ລຕາຈິກເຍາ ສຍັ ສເມເຖກ ຈາ ອທິກຣເລກ ຈາ ສເມຕເຊ຺ຊາ ກ ເຫາຕີຕິ ກຕ຺ວາ ຈຸເຕ຺ຕາ຺ ສຕິຈິກເຍາ ກິຈ຺ຈາທິກຣເລກ ສຍຸ໌ຕິ຺ ອຍຸຊ຺ຫຈິກຍຕສ຺ສປິປິຍສິກຕິລຈຕ຺ວາຣກາປິ ກິຈ຺ຈາທິກຣເລກ ສຍຸ໌ຕິ຺

໑໑໒຺ຈິຈາຂາທິກຣລັ ກິຈ຺ຈາທິກຣເລກ ສຍຸ໌ຕີຕິ “ສຸລາຕຸ ເຍ, ກເຄ຺ຕ…ເປ… ປເຝຍ ສລີກັ ກິກ຺ຄຸປິປີ”ຕິ ໑ຈັ ຈິຈາຂາທິກຣລັ ກິຈ຺ຈາທິກຣເລກ ສຍຸ໌ຕິ຺ ອກຸຈາຂາທິກຣລອາປຕ຺ຕາທິກຣລາປິ ກິຈ຺ຈາທິກຣເລກ ສຍຸ໌ຕິ຺ “‘ອກຕັ ກຍຸ໌ ຈຸກ຺ກຕັ ກຍຸ໌’ຕິ ໑ຈັ ກິຈ຺ຈາທິກຣລຍ຺ປິ ກິຈ຺ຈາທິກຣເລກ ສຍຸ໌ຕີຕິ ໑ຈັ ປາເຖ຺ ເຈຂິຕເຊ຺ຊາ”ຕິ ລິຂິຕັ຺ ອຊ຺ຊາຕສ຺ມິ ປກ ກລ຺ຝປເຈ “‘ສເມຖາ ອທິກຣເລຫິ ສຍຸ໌ຕີ’ຕິ ໑ຕ຺ຖ ຍສ຺ມາ ສເຊ຺ຊ ສເມຖາ ກິຈ຺ຈາທິກຣເລກ ສຍຸ໌ຕິ຺, ຕສ຺ມາ ‘ສເມຖາ ກິຈ຺ຈາທິກຣເລກ ສຍຸ໌ຕີ’ຕິ ປາເຖ຺ ກເຫຕເຊ຺ຊາ”ຕິ ຈຸຕ຺ຕັ຺

໑໑໓຺ຈິຈາຂາທິກຣລັກຕຍັ ອທິກຣລັ ສຍຸ໌ຊ຺ຝາເປຕີຕິ “ກາຍັ ຂເຍາ”ຕິ ຈຸຕ຺ຕຍເຕ຺ຕກ ກິຈ຺ຈັ ອທິກຣລັ ກ ສຍຸ໌ຊ຺ຝາເປຕິ຺

໑໑໔-໘຺ “ກຕຍາທິກຣລປຣິຍາປກ຺ນ”ຕ຺ຕິ ປາເຖ຺ ຈິຈາຂາທິກຣລັ ຈິຈາຂາທິກຣລັ ກຊຕີຕິ ປເຝຍຸປຍ຺ກຈິຈາຂັ ປຊ຺ຖາ ຊຸປຍ຺ເກ຺ກາ ກຊຕິ຺ ຈິຈາຂາທິກຣລັ ເຊ຺ວ ສເມເຖ ກຊຕີຕິ “ຊາຍັ ຈຸປສເມຕຸ ສເມຕ຺ວາ ຕຸເຍ”ຕິ ຈຄຕ຺ຕິ ຈິຍ ກຊຕິ “ຍຍັ ຕັ ຈຸປສເມສ຺ສາຍາ”ຕິ ຈຄເຕ຺ຕຫິ ຈິຍ ຊ຺ວິຫິ ສເມເຖຫິ ສຄ຺ຄຫິຕັ຺

ឞយចឥកេឥចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៑

ឈត្ថកបុឆ្នាចារចណ្ណតា

បុឆ្នាចិឃ្សដ្ឋតាចណ្ណតា

១១០៑តិឥាតំ តាយ កាលញ្ចា តការញ្ចា ឥឥឞោ ឥ ភកចា ឥ៑ ចត្តុបុក្កលិឌ៏ តិឥដ្ឋឞោ៑ ឃាតិ ពត្ត ដ្ឋបឞយផក្ខត្ថកេ “ត, ភិក្ខចេ, ដ្ឋាតឌឹឞពិចឃ្សា បុក្កលិ ដ្ឋបឞយាឥផតេន្តា”តិអាឌិតា តឃេត ដ្ឋត្តយាតិ បឥាតិ ចុត្តាតឹតិ ឞឰន្ថោ៑ ឞា ឞា ពឃ្ស ពឃ្ស បឥឃ្ស អាបត្តិតិ ចុច្ចតីតិ ឃា “ត, ភិក្ខចេ, ដ្ឋាតឌឹឞពិចឃ្សា បុក្កលិ ដ្ឋបឞយាឥផតេន្តា”តិ បឥឥត បញ្ញត្តា អាបត្តិ, ឞា ពឃ្ស បឥឃ្សាតិ អឆិប្បាយោ៑ ចឰ្ឆំឃុចត្តតិ ចឰ្ខក្ខត្ថកេ៑

ឲក្សត្តរិកតឃចណ្ណតា

ឲកកចារចណ្ណតា

១១១៑ ឲក្សត្តរិកតឃ អាបត្តិ ឌាតិពន្ថាតិ ឲត្ត អាបត្តិ តាយ កិ បរយត្តឞភាចា, ដ្ឋាហុ ត ចត្តន្តាឞភាចាតិ? ត ចត្តន្តាឞភាចា៑ ចុត្តញ្ញា បរិចារេ “ចត្តុ ឌាតិពន្តំ, កោត្តំ ឌាតិពន្តំ, តាយំ ឌាតិពន្តំ, អាបត្តិ ឌាតិពន្តា”តិ ឲតេឞំ បឥាតំ ចិភេដ្ឋ “ឃេចុតឆឃ្ខាតិ ចត្តុ ឥ កោត្តញ្ចា៑ បិរាឌិកត្តិ តាយញ្ចា អាបត្តិ ចា”តិ៑ តាយញ្ចា កោត្តញ្ចា “តាយកោត្តំ ត ឌឹរតី”តិ (ឞំ៑ តិ៑ ១៑លិ៩) ចឥតតោ ឞឰតិយត្តំ, ពឃ្ខា “ក្សឞលត្តិកចិតិយុត្តា ត ចត្តន្តាឆឰក្ខតា ឲកច្ចា ឞឰតិ ឲចា”តិ ចុត្តំ៑ ឃំ បត ចុត្តំ ឞយចក្ខត្ថកេ “អាបត្តាឆិកឃោ ឞិឃា អក្សឞលំ, ឞិឃា អព្យាកត”ត្តិ (ក្មព្យអច៑ ១១១), តំ “ចិចាឥាឆិកឃោ ឞិឃា ក្សឞលំ, ឞិឃា អក្សឞលំ, ឞិឃា អព្យាកត”ត្តិ (ក្មព្យអច៑ ១១០) ឲត្ត ចិឃ បរិឃាឃតោ ចុត្តំ៑ អត្តតោ ហិ ចិចាឥោ តាយ ឲកច្ចា ឞឰតិចិឞឞោ៑ ឃោ ចិត្តឞយដ្ឋិតោ, ឞោ “តំ ចិត្តបរិឃាឃេត បត ឞិឃា ក្សឞល”ត្តិអាឌិ ចោហាវលឞ្ចា, ពឆា អាបត្តាឆិកឃោយ្បិតិ ឥដ្ឋន្តំ៑ តេតេច ចុត្តំ អដ្ឋកចាឃំ “អាបត្តិ អាបជ្ជយាតោ ហិ អក្សឞលធិត្តោ ចា អាបជ្ជតិ ក្សឞលព្យាកតធិត្តោ ចា”តិ (កន្ថា៑ អដ្ឋ៑ បឆយបិរាឌិកចណ្ណតា)៑ អញ្ញាឆា ឞយចេហិ អឆិកឃាឃតា ត ឞឰក្កចតិ៑ ត ហិ ឞយចា ក្សឞលិឌ៏ អក្សឞលិឌ៏ ចា អឆិកិច្ចបចត្តត្តិ, ឞយចចឞេត ចា ក្សឞលិឌ៏ ឞឰតិ៑ ត ឥ ក្សឞលឃ្ស ចិចាឥឃ្ស, អតុចាឥឃ្ស ចា ក្សឞលិឌ៏ឞយចេហិ ចុបឞយតន្តតា អាបជ្ជតីតិ តេឞំ អឆិកឃាយត្តយេច ត ឞឰក្កចេយ្យ, ពឃ្ខា អឆិកឃាតំ, ឞយចាតញ្ចា ក្សឞលិឌិភាចោ បរិឃាឃឥឞតាយ លព្ភតិ, តោ អញ្ញាឆា, តេតេច ឞឰលាចិតឃេ ចិឃ អាបត្តាឆិកឃោ ពិកំ ត បុរិតំ៑ ឞញ្ចិច្ច អាបត្តិ អាបជ្ជយាតឃ្ស ឃឃ្ខា ឞញ្ចោតតា ឲកត្តតោ អក្សឞលិច ហោតិ៑ ព្ពពឃ្ស ឞចិត្តកឃ្ស ចា អចិត្តកឃ្ស ចា ពឥាភាចយត្តំ ដ្ឋបិតាឃ “អព្យាកត”ត្តិ ចុត្តំ៑ ឃឆា ហិ “ពិក្ខត្តំ ចោឥឃយាតោ តំ ឌឹចរំ អភិតិបឞ្សាឥយ្យ, ព្ពរេច្ចតំ ក្សឞល”ត្តិអាឌីឞុ (បិរា៑ ៥៦ប័) ត ក្សឞលឞដ្ឋា ឞុឈចិបិកោ, “ឞយ្យរាឃិកាតំ អក្សឞលិតំ ឆឰាតំ បឌិឈាតាឃា”តិអាឌីឞុ (បរិ៑ ៦៨ប័) ត អក្សឞលិ ចា ហោតិ៑ ព្ពពឃ្ស ឞចិត្តកឃ្ស

វា អចិត្តកស្ស វា តទាការេនេវ បវត្តិតាយ “អព្យាកត”ន្តិ វុត្តំ។ យថា ហិ ឧក្ខិត្តំ ចោទយមានោ តំ ជីវិតំ អតិតិក្ខេយ្យ, យំ បនេត្ថ “អាបត្តាធិករណំ អកុសល”ន្តិ វុត្តំ, តស្ស វសេន តទកុសលតោ សត្ត ចិត្តានិ វេទិតព្វានិ, តតោ ជីវន្តិ សមុដ្ឋតោ អជីវកា, អត្ថាបត្តិកា វា អនត្ថាធិករណប្បវត្តស្ស វសេន ខិយតា ច តាយាតិ វេទិតព្វំ សមុដ្ឋិតានិ ច កុសលព្យាកតានិ ច សមុដ្ឋាតិ អញ្ញថា “អនត្ថាយិកា បណ្ណត្តិវជ្ជា, អនវជ្ជាបណ្ណត្តី”តិ ច វុត្តាំ កុដិការាទិបលក្ខាបត្តិ អត្ថាយិកា លោកវជ្ជសាវជ្ជបណ្ណត្តិតោ សព្វាតស្សាវាទោ ឆ្លសវានាធិតោ កុសលាទិ ត សមុដ្ឋេយ្យ, តតោ វា អយំ លហុកាធីតិ ឯតំ សព្វំ ឯកច្ចានំ អាចរិយានំ មតំ, “សព្វំ អយុត្ត”ន្តិ វទន្តិ កស្មា? យស្មា “បរាជិកន្តិ តាយ ទេវ អាបត្តិយា”តិ វចនេន សេ អាបត្តិ ន វត្តព្វាធម្មា សិយា, វត្វា ច ន វត្តព្វាធម្មា សិយា លោកវជ្ជា សមានាធិករណការេន វុត្តត្តា, តស្មា “សេវកធម្មា”តិ បទំ អញ្ញាចារសង្ខាតំ វត្ថុំ ធីរបតិ អញ្ញាចារវសេន អាបត្តិយា លទ្ធនាយំ អសាធារណនាយត្តា “សោវត្ថ”ន្តិ ច វុច្ចតីតិ អយំ តត្ថ អធិប្បាយោ។

“អាបត្តាធិករណស្ស កិំ បុព្ពង្គមន្តិ? លោភោ បុព្ពង្គមោ, ទោសោ, មោហោ, អលោភោ, អទោសោ, អមោហោ បុព្ពង្គមោ”តិ “កតិ ហេតូតិ? ឆ ហេតូ តយោ អកុសលហេតូ, តយោ អព្យាកតហេតូ”តិ ច វុត្តត្តា និប្បរិយាយេនេវ “អាបត្តាធិករណំ សិយា អកុសលំ, សិយា អព្យាកត”ន្តិ វុត្តំ សមេតព្វន្តិ បន សង្គាយការាទីនំ វសេន តថា ឥធ វុត្តំ តស្មា អាបត្តាធិករណំ សភាវតោ និប្បរិយាយេនេវ អកុសលំ វត្តាវោ លទ្ធា, រូបអព្យាកតា ច ហោន្តិ “នត្ថិ អាបត្តាធិករណំ កុសល”ន្តិ (ចូឡវ. ១១១) វុត្តត្តា កុសលមេវ បដិក្ខិត្តំ, តិណ្ណវត្ថុំ កិរិយាព្យាកតំ តាយ ហោតីតិ កុសលេ បដិក្ខិត្តេ កិរិយាព្យាកតម្បិ បដិក្ខិត្តមេវ ហោតិ តស្មិំ បដិក្ខិត្តេ សព្វថា អវាទំ វិបាកាព្យាកតំ បដិក្ខិត្តមេវ ហោតិ និព្វានាព្យាកតេ វត្តព្វមេវ នត្ថីតិ ឯកេ, តំ អយុត្តំ “ឆ ហេតុយោ”តិ វុត្តត្តា កិញ្ចាបិ វុត្តំ សាវជ្ជតា, តថាបិ វិបាកហេតុយេវ តត្ថ អធិប្បេតោ, ន កិរិយាហេតុ, តេ ហិ កុសលសភាវា វ, តស្មា រូបំ, វិបាកាព្យាកតញ្ចាបត្តិំ តត្ថ អកុសលាបត្តិតោ វិនីតវត្ថូនិ ឯតស្សាបិ អាទិតោ លោកតា កុសលចិត្តតោតិ វុត្តំ ហោតិ

អត្ថាយិកនិយតសាវជ្ជបណ្ណត្តិការេវាបិ វស្សា វេវចនវសេន វេទិតព្វា បណ្ណត្តិវជ្ជាយ, សច្ចិច្ច អាបន្នាយ ច, តស្មា “ជីវិតិន្ទ្រិយំ សិយា សារម្មណំ សិយា អនារម្មណ”ន្តិ វចនំ វិយ ឯកន្តាកុសលំ អនេកន្តាកុសលញ្ច លោកវជ្ជំ, ឯកន្តាព្យាកតំ រូបារោចនំ អនេកន្តាព្យាកតញ្ច សេសំ បណ្ណត្តិវជ្ជំ ឯកតោ សម្បិណ្ឌេត្វា “អាបត្តាធិករណំ សិយា អកុសលំ សិយាព្យាកត”ន្តិ វុត្តំ សមេតព្វន្តិ បន បណ្ណត្តិវជ្ជមេវ សន្ធាយ តថា វុត្តំ វុត្តមេវ អដ្ឋកថាយំ, កណ្ឌិបទេ ច “អាបត្តាធិករណំ សិយា អកុសលំ, សិយា អព្យាកតំ, នត្ថិ អាបត្តាធិករណំ កុសល”ន្តិ ឯត្ថ សង្គាយការាទីនំ វសេន អត្ថោ វេទិតព្វោ យស្មិំ ហិ បវត្តិក្ខណេ អាបត្តាធិករណំ អបកតញ្ញុតា សន្ធាយ អព្យាហរិតករណាទិកាលេ កុសលចិត្តំ អង្គំ ហោតិ, ឧណតាទិបយោគសង្ខាតំ រូបាព្យាកតំ អាបត្តិសមុដ្ឋាបកំ ហោតីតិ អធិប្បាយោ”តិ។ យំ សន្ធាយ វុត្តំ “អត្ថាបត្តិ កុសលចិត្តោ អាបជ្ជតិ, កុសលចិត្តោ វុដ្ឋាតី”តិអាទិំ តស្មិំ សមយេ ន សក្កា វត្តុំ “នត្ថិ អាបត្តាធិករណំ កុសល”ន្តិំ យស្មា អាបត្តិសមុដ្ឋាបកំ ចិត្តំ សន្ធាយ វុត្តំ ន ហោតិ, តស្មា ន យិទំ អង្គប្បហោនកចិត្តំ សន្ធាយ វុត្តំ យទិ តំ សន្ធាយ វុត្តំ, “សិយា កុសល”ន្តិ ច វត្តព្វំ ភវេយ្យ, ន ច វុត្តំ តស្មា ឯតំ បន សន្ធាយ វុត្តំ – យំ តាវ អាបត្តាធិករណំ លោកវជ្ជំ, តំ ឯកន្តតោ អកុសលមេវ, តត្ថ “សិយា អកុសល”ន្តិ វិកប្បោ នត្ថិ យំ បន បណ្ណត្តិវជ្ជំ, តំ យស្មា សច្ចិច្ច “ឥមំ អាបត្តិំ វីតិក្កមាមី”តិ វីតិក្កមន្តស្សេវ អកុសលំ ហោតិ, អសច្ចិច្ច បន កិញ្ចិ អជានន្តស្ស សហសេយ្យាទិវសេន អាបជ្ជតោ រូបវិបាកំ អព្យាកតំ ហោតិ អង្គាភាវតោ តស្មា តស្ស បណ្ណត្តិវជ្ជស្ស សច្ចិច្ចាសច្ចិច្ចវសេន ឥមំ វិកប្បភាវំ សន្ធាយ ឥទំ វុត្តំ “អាបត្តាធិករណំ សិយា អកុសលំ,

សិយា អព្យាកតំ, នត្ថិ អាបត្តាធិករណំ កុសល”ន្តិ។

សចេ បន កោចិ វិនយេ អបកតញ្ញូ “យំ កុសលចិត្តោ អាបជ្ជតិ, ឥទំ វុច្ចតិ អាបត្តាធិករណំ កុសល”ន្តិ វទេយ្យ, តស្សេវំ វចនីយោ អចិត្តកានំ ឯឡកលោមាទិសមុដ្ឋានានម្បិ កុសលចិត្តសមង្គិកាលេ តាវ អាបត្តិំ កុសលចិត្តោ អាបជ្ជេយ្យ, ន ច អាបជ្ជតិ។ កិំការណំ? ន ច តត្ថ វិជ្ជមានម្បិ កុសលចិត្តំ អាបត្តិយា អង្គំ។ អង្គការេ វា សការេ វា បកតីតិ វុត្តំ ហោតិ។ កតមំ បន តស្សា អាបត្តិយា តទា អង្គសការេ វាតិ? វុច្ចតេ – កាយវចីវិញ្ញត្តិវសេន បន ចលិតស្ស កាយស្ស, បវត្តាយ វាចាយ វាតិ ឯតេសំ ទ្វិន្នំ ចលិតប្បវត្តានំ កាយវាចានំ អញ្ញតរមេវ អង្គការោ, តញ្ច រូបក្ខន្ធបរិយាបន្នត្តា អព្យាកត”ន្តិ។ កិំ វុត្តំ ហោតិ? កាយោ វា, វាចា វា តថា អាបត្តាធិករណន្តិ វុត្តំ ហោតិ។ យា បនេត្ថ អកុសលចិត្តក្ខណេ កាយវាចាយោ អព្យាកតការេ វា, តា អនុត្តាហារិកា ហោន្តិ កាយវចីកម្មកាលេ យថាកម្មំ វិយ។ តថា ហិ កាយវាចាយោ អាបត្តិករាទិដ្ឋានេន ឋិតាតិ។ យំ សន្ធាយ វុត្តំ “អាបត្តិករា ធម្មា ជានិតព្វា។ កតិ មូលានីតិ ៦ អាបត្តិសមុដ្ឋានានិ មូលានី”តិអាទិ។ យថា បន កាយវាចាយោ អាបត្តិយា អង្គមេវ ហោន្តិ, តថា “ចិត្តំ ចិត្តាធិបតេយ្យ”ន្តិ (ធ. ស. អដ្ឋ. ១ កាយវចីទ្វារកុសលវណ្ណនា) វចនំ វិយ បុព្វបយោគានំ អបរបយោគស្ស បច្ចយភាវេន អាបត្តិករាធិបញ្ញត្តិំ ន វិជហន្តិ។ យថា តព្ភាវេបិ “អាបត្តាធិករណស្ស កតិ វត្ថូនីតិ? សត្ត អាបត្តិក្ខន្ធា វត្ថូនិ។ កតិ ភូមិយោតិ? សត្ត អាបត្តិក្ខន្ធា ភូមិយោ”តិ វុត្តំ។ តថា តព្ភាវេបិ អាបត្តិករា “អាបត្តិសមុដ្ឋានា”ភាវេន វុត្តន្តិ វេទិតព្វំ។ ឯត្តាវតា អាបត្តិ នាម ចត្តារោ អកុសលក្ខន្ធា សង្ខិប្ប វីតិក្កមកាលេ ភូតារោចនំ ឋបេត្វា សព្វាបិ អចិរេសសេនា, ចិរេសសេនា បន សព្វាបិ ឯកន្តាកុសលា អកុសលា, អនេកន្តាកុសលា បន កិរក្ខាសមជ្ជចិត្តាការេសញ្ញត្តិព្ពត្តាលក្ខារេកត្តវណ្ណកចារិតបិញ្ញាកប្បភេទា, កិច្ចតិអាទីនំ ដូម្ពុតបរិយត្តប្បភេទា វាតិ ឥសប្បភេទា សកតាវេហិ បរិច្ឆិន្នត្តា វត្ថុជានតសចិត្តកកាលេ ឯវ អកុសលា, តទភាវេន អចិត្តកកាលេ វិនា អនាបត្តាធិករណេន កម្មដ្ឋានាទីសិវេន កុសលចិត្តេន តំ តំ វត្ថុ វីតិក្កមន្តស្ស អាបត្តិ កេវលំ រូបអព្យាកតមេវ។

កោចិ បនេត្ថ “អប្បការេន ធារេន កជិ ស្វត្តកសញ្ញាយ សញ្ញាហំ, យត្តិការសញ្ញាយ កត្តវណ្ណកាទិំ វា ធារេន្តិយាបិ អាបត្តិ, តស្មា អចិត្តកាវេយា”តិ វណ្ណយន្តិ។ តំ “សញ្ញាហិយា អសញ្ញាហិសញ្ញាយ ធារេតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្សា”តិ បាឡិយាចំ ធរេយ្យត្វា បដិក្ខិបិតព្វំ។ សុរាបានាបត្តិ បន អចិត្តកាបិ ឯកន្តាកុសលាវ។ តេនេវ “មជ្ជេ អមជ្ជសញ្ញី បិវតិ, អាបត្តិ បាចិត្តិយស្សា”តិ (បាចិ។ ៣១៥) វុត្តំ។ យស្មា បនេត្ថ អាពាធបច្ចយាបិ ន សក្កា វិនា អកុសលេន សុរាបានំ បាតុំ, តស្មា យថាវុត្តេសុ អនេកន្តាកុសលេសុ វិយ លោកវជ្ជេសុ តថា “សុរាបានេសុ អនាបត្តិ អាពាធបច្ចយា”តិ ន វុត្តំ។ ស្វាយំ បិបាសាទិ បន អយមេវ។ តត្ថ កុក្កុច្ចវិនោទនត្ថំ “អនាបត្តី”តិ វុត្តំ ឧម្មត្តកាទិនោ វិយ។ ភូតារោចនាបត្តិ រូបាព្យាកតមេវ, អចិត្តកកាលេ សហសេយ្យាទិ រូបវិបាកាព្យាកតមេវ, តត្ថ សុបិនន្តោ វិជ្ជមានម្បិ អកុសលំ អនង្គត្តា អនុត្តាហារិកំ ហោតិ។ កុសលេ កថាវ នត្ថិ អនាបត្តិ សកាវត្តា កុសលស្ស។ តថា កិរិយាតិ ឋបិតា នយេន សព្វត្ថ យថាសម្ភវំ អកុសលំ វា កុសលំ វា សវិបាកំ វាតិ តិធា ភិជ្ជតីតិ អយមេត្ថ ឥស្សិតោ ហោតិ។

តត្ថ ឋបេត្វា សុរាបានំ ឯកវជ្ជំ បណ្ណត្តិវជ្ជំ, ឯកន្តាកុសលញ្ច សចិត្តកមេវ, ភូតារោចនំ អចិត្តកមេវ, សេសំ សហ សុរាបានេន អនេកន្តាកុសលំ លោកវជ្ជញ្ច អនេកន្តាព្យាកតំ បណ្ណត្តិវជ្ជញ្ច យេភុយ្យេន សចិត្តកាចិត្តកន្តិ សព្វសិក្ខាបទំ តិប្បភេទំ ហោតិ។ យំ បនេត្ថ

សចិត្តកេយច, តំ ហេច្ឆុតាជិចត្តុជាតតចិត្តេតេច សចិត្តកំ, សត្តំ សេលិយំ បណ្ណត្តិជាតតចិត្តេតេច សចិត្តកំ “អតាឌទិយំ បជិច្ចា”តិ ចចតេតាតិ សចិត្តកំ ក្ឫចិឆំ ហោតិ។ ឲកត្តាចិត្តកំ បណ្ណត្តិជាតតចិត្តាការេចត, ត ចត្តុជាតតចិត្តាការេចត។ តឌកាចេតា ឲកត្តាក្ឫសលំ ឬទាបិតំ, ឲកត្តាព្យាកតំ សព្វាទិត្តំ, ចត្តុជាតតចិត្តស្ស ចា បណ្ណត្តិជាតតចិត្តស្ស ចា ក្ខកិត្តំ អការេចត អចិត្តកការេចត អចិត្តកំ ហោតិ។ ឬទាបិតំ បត សចិត្តកំ ហោតិ ចត្តុជាតតចិត្តេតេច។ អទិយបុគ្គលិតំ ឡតេទសំ ក្ខកិត្តំ ចា អញ្ញាតស្ស ការេចត សេសំ ចិត្តកាចិត្តកំ។ ចិសេសតោ ច ចត្តុជាតតចិត្តាការេចត, អបកតញ្ញុតោ បណ្ណត្តិជាតតចិត្តាការេចត ចា អចិត្តកការេចត អចិត្តកំ ហោតិ។ តត្ថ ឲកត្តាចិត្តកញ្ច សចិត្តកញ្ច “អចិត្តក”មិច្ចេច ក្ឫច្ចតិ។ អយំ តាច “អាបត្តិ ជាតិតព្វា”តិ ឲត្ថ ចិតិច្ឆយោ។

ម្ឫលចិឬទ្ធិយា អត្តទាបត្តីតិ អត្តទាបត្តិំ អាបជ្ជិត្វា ម្ឫលាយបជិកស្សតំ កត្វា ជិតេត អាបត្តាបត្តិ។ អយំ អញ្ញចិឬទ្ធិយា អត្តទាបត្តីតិ សព្វហុលា អាបត្តិយោ អាបជ្ជិត្វា តាឬ សព្វាចិទបជិច្ឆន្នចេសេត អញ្ញុសេយាឆាតំ កេហត្វា ចសេត្តត អាបត្តាបត្តិ។ “ឬតបិ អាបជ្ជិស្សាមី”តិ ចិសាស្សាទេហតេច ចិទេត្តត។ “អយំ កិញ្ចតិយា ឲចា”តិ លិលិតំ។ “បិទាជិកេយចា”តិ ឡឌញ្ញា ក្ឫតចេសេត ឌេស្សេតុំ ក្ឫត្តំ។ “ឲចំ ឌេសិតេ បត យា កាចិ អាបត្តិ ត ក្ឫដ្ឋាតីតិ អបេទ, តំ ត កេហតព្វា”ត្តិ ក្ឫត្តំ។ “ឆមិ្មកស្ស បជិស្សចស្ស អសច្ចាបតេ”តិ ក្ឫត្តត្តា អឆមិ្មកបជិស្សេច ក្ឫក្កដំ ត ហោតិ។ “បុទេត្តា ឬទ្ធចិត្តស្ស ‘ត្ឫយេមច្ឆិត្តុយធា’តិ ក្ឫទេត្ត ‘សាគ្ឫ’តិ បជិស្សុលិត្វា សេច ត ចិត្តុយតិ អតាបត្តិ, ឲចំ សត្តត្វា”តិ ច ក្ឫត្តំ។ “អាចិកទោ ជាតិតព្វោ”តិបិ បិទាត្តា។ កាលេត ចក្កាមិ, តោ អកាលេតា”តិអាឌីឬ បញ្ញាឌសឬ ឆមេ្មឬ។ កត្តាបត្តិកា តាម អាបត្តិំ អាបជ្ជិតុំ កត្តា។

ក្ឫកចាទចណ្ណតា

១១១។ តិឌហេត អាតេប។ “ឲកទត្តមិ្ប ចេ កិញ្ច តិចិិចទេត ចិប្បចេសេម្យ (បិទា។ ៦៧៧)។ ឈាទត្តបទមំ តេតា”តិអាជិតា (បិទា។ ៩៥៧) ក្ឫត្តាបត្តិកោ កាលប្ឫទកោ ហុត្វាបិ កម្មំ កោបេតិ តាតាសំចាសកត្តា។ កេមុត ចា សលិកក្កាហេត ចាតិ ឲត្ថ ក្ខេឌ្ឌេសា ចេច កម្មញ្ញា ឲកត្តិ ឲត្ថ បិតិមោក្ខុទ្ទេសាតិ ចា កម្មត្តិ ចា អត្ថេតា ឲកមេច, តេឬ យំ កិញ្ចិ កេតេ សញ្ឈទកឌោ ហោតីតិ អត្ថោ។ បុត្តាកាកាតិ សញ្ឈទកឌេតា បុត្តាកាកា។ “បយាលា”ត្តិ ឡមេសំ ឌ្ឋិត្តំ អញ្ញាតទេត កេឌោ ហោតិ, ត ឡតេទហីតិ ក្ឫត្តំ។ ចិតេយ សិទ្ធា ចិតយសិទ្ធា, េទាមដតបេឌ ជាតំ េទាមកំ, អត្ឫញ្ញាតេលិលត្តា ក្ឫកេឬ ក្ឫត្តាតិ។

តិកចាទចណ្ណតា

១១១។ ចេា ត្ឫយេមត្ថំ ត សម្ឫគាចទិតព្វំ ចឌីសប្បយុត្តំ កាយកិរិយំ កត្វាតិ កាមេយត តិបច្ចកាទំ កត្វាតិ អត្ថោ។ ខ្ឫបឈាទេតតិ ចិតាមេសតិ។ ឱមជ្ឈិត្វាតិ អភិភចិត្វា។ ចឌេតាតិ ចឌត្តស្ស។ “ចាលស្ស តិស្សយោ ឌាតព្វោ”តិ ក្ឫទេក អាកតំ, ឡឆ បត “ត ឌាតព្វោ”តិ ក្ឫត្តំ, អាបត្តិចាហុល្លំ សន្ធាយ តាឌាតព្វំ, “ឡមឬត្វា ចិហាទា បទំ មា តិក្ខមាហិ, ចិតយឆទាតំ ចា សត្តិកំ អាកច្ឆ ចិតិច្ឆយំ ឌាតុ”ត្តិ ក្ឫទេត្ត តស្ស ចចតំ ត កេហតព្វត្តិ អត្ថោ។ តិកទោដតំ តាម សេច តេយា ហុត្វា ក្ឫជ្ជត្តិ, កាលទោដេតត អតាបត្តិ, ឡមំ សន្ធាយ តិកំ។ “បឬទេត្តា”តិ

ឆាហុល្លទោ ចុត្តំ អថ ចា តិបជ្ជិត្វាតិ អទេត្វា “ឡាជំ ជទេបត្វា កច្ឆាយិ, តាចកាលិកំ កទេត្ត ទេឆចាតិ ចុទេត្ត ‘តចកយ្យាជិអត្តំ ចិតា ជាតុំ ត ចដ្ឋតី”តិ លិលិតំ ចិកទេប្យត្វា ជបិតំ ចស្សិកសាជិកំ បដ្ឋិទេយ បាជិបជជិចទេស តិចាទេសទេត្តា ទុក្កដំ អាបជ្ជតីតិ អទេត្វា អបច្ចុទ្ធរិត្វាតិ បច្ចុទ្ធរណំ អកត្វាតិ អទេត្វា “ចិកទេប្យតុ”ត្តិ ចចតទេតា អចិកប្បតបច្ចយា អាបត្តិ ទេហយទេត្ត អាបជ្ជតិ, ចិកប្បតា បត កត្តិកបុណ្ណមចិចទេស កាតព្វាតិ ជស្សតត្តំ ចុត្តត្តិ ទោាតព្វា អយំ តទេយា អចិកប្បតំ សដ្ឋាយ, បុរិទេយា ចិកប្បិតបរិទេភាកបច្ចយាបត្តិ សដ្ឋាយ ចត្វបជិដ្ឋាជិ សព្ពកប្បិយតាយាតិ ចត្វបជិដ្ឋាជិ សព្ពត្វ កប្បិយត្វាតិ អទេត្វា ទេកចិ ឡាយយត្វំ អសល្លទេព្ហត្វា “ចត្វបជិដ្ឋាជិ សព្ពកប្បិយតា តាយ បជិដ្ឋទេត្តតា”តិ លិលត្តិ “ចត្វទេយច បជិដ្ឋាជិ ចត្វបជិដ្ឋាជី”តិ ចិក្កហត្វា “តាយា”តិ ត យុជ្ជតិ “ទេតតា”តិ កចិតព្ពត្វាតិ ឡាជំ សព្ពំ អញ្ញាតទស្មិំ កល្លិបទេជ លិលិតំ, ចិចាទេទត្វា កទេហតព្ពំ

ចតុក្កចារចណ្ណនា

១១៣. ចតុហាការេហិ អាបត្តិំ អាបជ្ជតិ...បេ... កយុចាចាយ អាបជ្ជតីតិ ឯត្ថ យត្ថិអាបត្តិំ កយុចាចាយ អាបជ្ជតិ, ត តត្វ កាយាជទេយាតិ អាបត្តិំ, តទេតា កយុចាចាយ សឌ្ឍិំ អាបត្តិករា ឆយុា សត្វាតិ អាបជ្ជតិ, ឯចំ សតិ “ឆ អាបត្តិសមុដ្ឋាតាតី”តិ ចចតបិទេរាធា, តាតិ ឯច អាបត្តិករា ឆយុា តាយ អថ តត្វាបិ កាយាជទេយា ឯកទេតា ចា តាតាទេតា ចា លព្ភត្តិ, ចតុហាការេហីតិ ត យុជ្ជតីតិ “ឆហាការេហិ អាបត្តិំ អាបជ្ជតី”តិ ចត្តព្ពំ សិយាតិ ឯចំ ឯតាតិ សុត្តបជាតិ ចិទេរាធិតាតិ ទេហាត្តិ កថំ អចិទេរាធិតាតិ? សចិត្តកាចិត្តកទេភជកិត្តត្វា កាយាជិតំ យា កិរិយា អាបត្តិ, តំ ឯកច្ចំ កាទេយត សចិត្តកទេកត អាបជ្ជតិ, ឯកច្ចំ សចិត្តកកាយ ចាចាយ, ឯកច្ចំ សចិត្តកកាហិ កាយចាចាហិ អាបជ្ជតិ, យា បត អកិរិយា អាបត្តិ, តំ ឯកច្ចំ កយុចាចាយ អាបជ្ជតិ, តច្ចា ទេចា អចសិដ្ឋាហិ អចិត្តកកាហិ កាយចាចាហិទេយច, ត ចិតា “ទេតា ទេច កាទេយត ចាចាយ បជិតិស្សជ្ជតិ, កយុចាចាបរិទេយាសាទេត អាបត្តិ សឈ្លាជិទេសស្សា”តិ (បរិរា ៣០៣) ចចតទេតា, អចិទេសទេសត ចា ឯកច្ចំ អាបត្តិំ កាទេយត អាបជ្ជតិ, ឯកច្ចំ ចាចាយ , ឯកច្ចំ កាយចាចាហិ ឃំ បទេតត្វ កាយចាចាហិ, តំ ឯកច្ចំ ទេកចលិហិ កាយចាចាហិ អាបជ្ជតិ, ឯកច្ចំ កយុចាចាយ អាបជ្ជតីតិ អយយទេត្វា ទេចជិតទេព្ពាតិ ឯចំ អចិទេរាធិតាតិ ទេហាត្តិ

៣០៤. ឃំ សយាសទេតា អត្វចិកាចតា – កាទេយត អាបជ្ជតីតិ កាទេយត សចិត្តកទេកត អកត្តព្ពំ កត្វា ឯកច្ចំ អាបជ្ជតិ, អចិត្តកទេកត កត្តព្ពំ អកត្វា អាបជ្ជតិ, តក្កយប្បិ កាយកយុំ តាយ អកតប្បិ ហិ ទេលាទេក “កត”ត្តិ ចុច្ចតិ “ទុក្កដំ យយា, ឃំ យយា បុញ្ញំ ត កត”ត្តិ ឯចមាជីសុ, សាសទេត ច “ឡាជំ ទេត, អាចុទេសា អាតត្ថ, ទុក្កដំ, ឃំ តុំ កកចត្តំ ត បុដ្ឋិ”តិ (ចុឡអច ៣៣១) ឯចមាជីសុ, ឯចមិឆ ចិតយបរិយាទេយត កាទេយត អករណប្បិ “កាយកយុ”ត្តិ ចុច្ចតិ អយទេយច តទេយា “ចាចាយ អាបជ្ជតី”តិអាជីសុ បុរតីតិ បុរិទេសា, បុរ អក្កាយទេតា បុរតីតិ បុរទេតា កច្ឆតិ សព្ពកទេមុសុ បុព្ពង្គទេមា ទេហាតិ បចយុប្បត្តចទេសតាតិ បចយកប្បិទេយសុ ហិ បចយំ បុរិសលិក្កំ ក្ខុប្បជ្ជតិ, “បុរិយ”ត្តិ សទ្ទំ កតំ បុរិសលិក្កំ ខាយតីតិ អទេត្វា សតំ តិរស ចាតិ ឯត្ថ អសាធារណាបិ បារាជិកា ទេតា អទេត្តាកធារទេយច ខាតា បារាជិកាបត្តាតំ ភិក្ខុកាចាយ អភព្ពត្វា “អសាធារណចចទេតត បត សាយទេព្ពាត ក្ខុដ្ឋជាតិ”តិ ចជត្តិ “សតទេព្វច តិរសព្វា សិក្ខាបជាតីតិ បារេធា”តិ ច ចជត្តិ ភិក្ខុស្ស ច ភិក្ខុតិយា ច ចតុសុ បារាជិកេសុតិ សាធារណេសុ ឯចំ អត្ថិ ចត្ថុភាគត្តតា ទេតា អាបត្តិភាគត្តតាតិ បចយបញ្ញា ឡាឆ ទុតិទេយា តាយ

អត្ថិ អាបត្តិសភាគតា នោ វត្ថុសភាគតាតិ ឯតេន វិសេសោ នត្ថិ។ យត្តាការស្សាតិ យតិយា ភាសា។ “អហិវាតរោគាតិ ឃដាតិនិទ្ទេស សីសំ

ឱក្ខិបិត្វា វដ្ដតិ។ នវកម្មិកតោ ឧដ្ឋាយ អនុដ្ឋិតត្តេទោ អាសនា ន បច្ចុដ្ឋាតិ។ អវិសេសេនាតិ ឧបជ្ឈាយស្ស, ឱតរស្ស វា

វិប្បកតភោជនស្ស, សមីបគតោ យោ កោចិ វុឌ្ឍតរោតិ អត្ថោ។ វិប្បកតភោជនេនាបិ ហិ ឧដ្ឋហិត្វា អាសនំ ទាតព្ពំ។ ឱកាស ន កប្បតីតិ

វទន្តោបីតិ បច្ចត្ថិកបទេសុ ឋត្វា “ឱកាស ន កប្បតី”តិ វទន្តោ ចិតយាតិសារទុក្កដំ អាបជ្ជតិ។ កប្បិយត្ថេ“ន កប្បតី”តិ វទន្តោ

បញ្ញត្តំ សមុច្ឆិន្ទតិ នាម។ តថា ឱកាស កប្បតីតិអាទីសុបិ ឋត្វា “ឱកាស កប្បតី”តិ វទន្តោ ចិតយាកតកម្ម ចិតយោ បុច្ឆិតព្ពោតិ អត្ថោ។

បញ្ចមវារវណ្ណនា

១១៣. ទុតិយេបតិ បុគ្គលោ “និសិន្នកោ សយនេ្តា សយានោ សត្ថំ កិញ្ចិ អនាបុច្ឆា”តិ (បាចិ. ១៨៨) វចនតោ និសន្នភាកវា បិណ្ឌបាតិកស្ស អនាសន្នវារោ វដ្ដតិ។ “កិលិនសមយោ”តិអាទិនា អាគតេ គត្វា ឱកាសំ អធិដ្ឋហិត្វា ឱកាសំ នាម។ “សង្ឃិកតុបច្ចានំ ឱតុត្តាមស្ស

ទេយ្យ”តិ ឯវំ អចិកប្បនា។ បរមុខេ អកុលវចនំ អយសោ។ សមុខា គរហា។ សីលធិដ្ឋិព្យសនាតំ ចិនយបរិយាបន្នត្តា តេហិ សទ្ធិំ ឱតរេ

បច្ចាគំ បុរេវត្តំ វុត្តា។ “ចិនយធរបច្ចាយេន គរណា”តិ (មហាវ. ១៣៨) វុត្តត្តា បច្ចាគំ ឧាតំ។ អញ្ញាតរស្មិំ វិហារេ ឯកោ ថេរោតិ

អត្ថោ។ “យោនកវិសយតោតិ ឧីនដ្ឋាតា”តិ លិខិតំ។ អដ្ឋ គរុ អនុស្សរីតិ បុរេច្ឆាតិវាសតោតំ និទ្ទាតេ្វសីតិ អត្ថោ។ អនត្តរេ ធាតេ

ឋត្វាតិ អត្ថោ។ ខាត្តិយា កម្មប្បត្តោ ហុត្វាតិ ខាត្តិដ្ឋបិតកាលេ កម្មប្បត្តោ ហោតិ។ បុន កម្មវាចាយ កម្មសិទ្ធិ។ ខាត្តិលេខត្តិ ខាត្តិយាវ

កាតព្ពដ្ឋានំ តស្សា លេខត្តំ, ខាត្តិក្ខតិយាទិកម្មំ បធមដ្ឋបនំ តស្សា ឍកាលោ នាម។ អាទេញ្ញកេ ឱកច្ឆិទច្ឆាតិសំសត្តិ ឯវំ ឱកមត្តិតត្តិ

អត្ថោ។

ឆដ្ឋវារវណ្ណនា

១១៤. “ឆន្ទស្សបរមតា ធារេតព្ពា”ត្តិ វិនយេ្ច បាឌត្វា ឯវំ វុត្តំ។ វុទ្ធសបរមាតិ នវ ឆក្កានិ ហោន្តិ។ កថំ? បឋមំ ឯកំ ឆក្កំ, សេសេសុ

អដ្ឋសុ ឯកេកេន សទ្ធិំ ឯកេកន្តិ ឯវំ តីណិ ឆក្កានិ អត្ថុទ្ទេសវសេន វុត្តានិ។ កថំ? “វត្ថុវេវត្ត អាបត្តិសមុដ្ឋានេន ច អាបត្តិយោ

អាបជ្ជតី”តិអាទិនា នយេន បច្ចាយេន, ឆដ្ឋេន ច តីណិ ឆក្កានិ។ សេវិតាឧយោ ច វិវាទមូលានិ, តថា អនុវាទស្ស។ ឱឃយោ ច

វិធត្វិយោ វស្សិកសាដិកាយ។ តិរីយំ ច វិធត្វិយោ សុគតចីវរស្ស។ វិប្បកតចីវរំ អាធាយ បក្កមនេ និដ្ឋានត្តិកោ, សន្និដ្ឋាននាសន

សវន សីមាតិក្កន្តិកសហគ្គារាតិ ច, សមាធាយ វារេបិ ឆាតិ ឆក្កទ្វយំ។ សត្តកេ បក្កមនន្តិកោន សហ សត្ត។

សត្តមវារវណ្ណនា

១១៥. ឆក្កេក្កចុត្តានិយេវ សត្តមវសេន យោជេតព្ពានីតិ ឆក្កេ វុត្តវុទ្ធសបរមាតិ សត្តមវសេន យោជេតព្ពានិ។ សត្តមេ អនុលោមិកេ

និស្សគ្គិយត្តិ “ធារេតព្ពបរមំ តេន កិច្ចនា តេន ឌីវរេន វិប្បវសិតព្ពំ, តតោ ចេ ឧត្តរិ វិប្បវសេយ្យា”តិ ឯវំ វុត្តំ និស្សគ្គិយំ ហោតិ។

ចយេ្យឃ្យក្លួឌ្ឋកេ ស្ុកតឌីចរកាលចារស្ស បរទេតា “ត្ថាឆ បត, កិក្លេច, កិក្ល្យស្ស ត ហោតិ អាបត្តិ ឌដ្ឋា, តយេត់ ចោរេឌតិ សខ្លោ ចា សប្ផូហ្លិ ចា ឲកប្ុកូលិ ចា”តិអាឌិតា តយេឃត ច្ុត្តសត្តកាតិ៑

អដ្ឋកចារចណ្ណតា

១១៦ប័៑ តេតត សខ្លិ ឆ្លេបិសឆាឌិករលំ អាតិសំយេសា, អករលំ អាឌីតចេថា, តស្ថា ឲតេ អដ្ឋាតិសំយេស សយ្យស្សយាតេតាតិ អតេត្ថា៑ “អឃយេសា អកេ្កាយេសា”តិ ច្ុត្តំ៑ ប្ុខេ្តួចស្ស ហោតិ “យ្ុសា កលិស្ស”ត្តិ, កលត្តស្ស ហោតិ “យ្ុសា កលាយី”តិ, កលិតស្ស ហោតិ “យ្ុសា យឃា កលិត”ត្តិ, ចិតិឆាឃ ឌិឌ្ឋិ ឍត្តិ ទ្ុចិ៑ កាចំ សខ្លាត្តិ ឲចំ អកប្យិឃកតំ ហោតិ អប្យដិក្ុហិតកកតត្តិអាឌយោ អដ្ឋ អតតិទិត្តា៑ សប្បិអាឌិ អដ្ឋេយ អទ្យាក្ុយេត តិស្សក្ុិឃំ ហោតិ៑ អដ្ឋចាឌិកា កិក្ល្យតិតំ ឆ្លបសយ្យឌា ឆ្លកទេតាឌាត្តិចត្យត្ត្តា៑ ចស្សិកសាឌិកឌាតាឌីតិ អដ្ឋ ចទាតិ៑

តចកចារចណ្ណតា

១១៨ឆ័៑ តចហិ កិក្លុហិ កិឌ្ឍតិ៑ យតុស្សយំសចឌេ្ឍហិ តច យំសេហិ ចិតិច្ឆយោ៑ ស្ុតូទំ ត ស្ុតូទត្តិ សខ្លាដិអាឌីតិ តច ឌីចទាតិ៑ តាទេតច អឆិដ្ឋិតកាលទេតា បដ្ឋាឃ ត ចិកទេប្យតត្ថាតិ, អឆិដ្ឋិតកាលទេតា បដ្ឋាឃ អបច្ឆ្ឌទិត្វា ត ចិកទេប្យតត្ថាតីតិ អឆិប្បាយោ៑ តច ចិឌត្តិយោ ស្ុកតឌីចស្ស៑ “ចក្ុ កិក្លុតិសខ្លិ ចក្ុសត្ថិ ឌ្ឋចឌតី”តិអាឌិតា តយេឃត អឆយ្ុកយ្ុ ឌេ្វ តចកាតិ បាឌិត្តិយចយេត ច្ុត្តាតិ៑

ឌសកចារចណ្ណតា

១១១០៑ “ឌ្ឋរេបត្តកត្ថា អឆិករលំ ហោតិ, ត ច កតិកត”ត្តិអាឌិតា (ក្នូអច៑ ១០៣) ឌស អឆយ្ុិកា សលិកក្ុាហា៑ ចិបទីតា ឆយ្ុិកា៑ សយេឆក្លួឌ្ឋកេ ច្ុតេ្តហិ សយេត្ថាកេតា ហោតីតិ សប្ផូឌ្ឋិ៑ “សំកច្ឆិកំ ចា បក្លិបិត្វា ឌសា”តិ ច្ុត្តំ កប្បិយត្តា ឲតេសំ៑ យាត្យុកិ្លតាឌយោ ឌស ត្ថាត្តិយោ៑ ឆតក្កិតាឌយោ ឌស កទិឃា៑ “សិក្លាសយ្ុតិ ឌត្វា ឌសចស្សាឃ តស្សា ខ្វាឌសចស្សកាលេ សឃេបិ ខ្វាឌសចស្សា កចិស្សតី”តិ ច្ុដ្ឋាបតសយ្ុតិ សាឌិតត្ថា៑ “ចិតឃឆទេស្សច ‘អាបត្តាតាបត្តិំ ត ឌាតាតី’តិ អាទត្ថ ឃាច ‘ឆ្លកឃាតិ ទោ បតស្ស...ទេប...
អត្យូយ្ញូតយេសា’តិ បត្ថាឌ្ឋាតិ ចត្វា ប្ុតបិ ‘អាបត្តាតាបត្តិំ ត ឌាតាតី’ទេ្វច អាទត្ថ ឃាច ‘អឆិកទេលា ច ត ចិតិច្ឆយក្យសលិ ហោតី’តិ បត្ថា ច្ុត្តា, ទេត តឆា តឆា បត្ថា បត្ថា កត្វា ឌស ហោត្តី”តិ លិលិតំ៑ “ឌសចស្សាឃ កិក្លុតិយា តិស្សយោ ឌាតេខ្លា”តិ ឲកេ្ទ្វស្ុ
ទេបិត្តួកេស្ុ តត្តិ, កិត្ថាបិ តត្តិ, បិទេឆា ឲច បត ហោតិ៑

ឲកាឌសកចារចណ្ណតា

១១១១៑តេចាឌាឃត្តិ ត បកាសេត្តិ៑ ទោកេយេច ទោកាតត្ថិ៑ ទោកត្តទាឃំ ចា៑

ឲកុត្តរិកភយចណ្ណកា និដ្ឋិតា។

ង្គេបវឆាជិបុច្ឆាចិស្សជ្ជនាចណ្ណកា

១១១។ “សង្ឃ, ភន្តេ, បចារេទេយ៉ី”តិអាទិ បចារលាកឆា ភាយ ចិតិតកាឆាវុ ចិយ។

អត្ថចរបកាលចណ្ណកា

១១២៖ទន អត្ថចរេ បជិច្ឆាតិ ឲត្ថ តស្ស តស្ស សិក្ខាបទស្ស បញ្ញាបនេ ក្យលចិនេនទីបនេតា, អបញ្ញាបនេ អាទីនចទស្សនេតា ច សញ្ញុង្ហតា ហោតិ។ តត្ថ យឆាសម្ពុចំ លោកចជ្ជស្ស អបណ្ណត្តិសម្ពុចស្ស បញ្ញាបនេ បរោយកចិវុឌ្ឍិ ក្យលោ។ បណ្ណត្តិសម្ពុចស្ស បត នេសលិយស្ស លោកចជ្ជស្ស បញ្ញាបនេ បជិបត្តិចិវុឌ្ឍិ ក្យលោ, បណ្ណត្តិចជ្ជស្ស អាសយចិវុឌ្ឍិ ក្យលោ អប្បិច្ឆាទិក្យលាចហនេតា, តេនេតចាហ “វុភរតាយ វុបេរសតាយ អប្បិច្ឆតាយ អប្បិច្ឆស្ស ចណ្ណំ ភាសិត្វា”តិ។ សយលាធារចិវុឌ្ឍិ ធស្ស ក្យលោតិ ទេចទិតព្ពំ។ អធ ចា លោកចជ្ជស្ស បញ្ញាបនេ សញ្ញុង្ហតា ហោតិ បិកជាទីនចនេតា, បណ្ណត្តិចជ្ជស្ស បញ្ញាបនេ សញ្ញមាវុតា ហោតិ បិកជាតិសំសត្តា។ តឆា បធមេន ក្យុគ្គលានំ និគ្គហោ, ទុតិយេន បេសលានំ ផាវុចិហារោ, បធមេន សម្បរាយិកានំ អាសចានំ បជិឃាតោ, ទុតិយេន ទិដ្ឋធម្មិកានំ, តឆា បធមេន អប្បសន្នានំ បសាទោ, ទុតិយេន បសន្នានំ ភិយ្យោភាវោ, តឆា បធមេន សទ្ធម្មដ្ឋិតិ, ទុតិយេន ចិនយានុគ្គហោ ហោតីតិ ទេចទិតព្ពោ។ បរិចារនេន ចា បធមេន បិបិច្ឆានំ ភិក្ខូនំ បក្ខុបច្ឆេទោ, ទុតិយេន កិហីនំ អនុកម្បា ហោតិ។ វុត្តញ្ហេតំ “ទេ្វ អត្ថចរេ បជិច្ច តឆាកតេន សាចកានំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ កិហីនំ អនុកម្បាយ បិបិច្ឆានំ បក្ខុបច្ឆេទាយា”តិ (បរិ។ ៤៥៤)។ តឆា ទិដ្ឋធម្មិកសម្បរាយិកានំ ទេចរានំ ចដ្ឋានំ អក្យុសលានំ ចរេនតបិ ឃោនតា កាតព្ពា។ វុត្តញ្ហេតំ “ទេ្វ អត្ថចរេ...បេ... បញ្ញត្តំ ទិដ្ឋធម្មិកានំ ទេចរានំ សម្បរាយិកានំ ទេចរានំ បជិឃាតាយា”តិអាទិ (បរិ។ ៤៥៤)។ អបិចេត្ថ សព្ពម្បិ អកតចិញ្ញត្តិបជិសំយុត្តំ, កិហីនំ បីឡាបជិសំយុត្តំ, តេសំ បសាទភោកក្ខយរក្ខាបជិសំយុត្តញ្ច កិហីនំ អនុកម្បាយ បញ្ញត្តំ ភាយ, ក្យលទូសកាលោភាឌតាទិ បិបិច្ឆានំ បក្ខុបច្ឆេទាយ បញ្ញត្តំ។ សព្ពំ លោកចជ្ជំ ទិដ្ឋធម្មិកសម្បរាយិកទេចរាទិបជិឃាតាយ , យាចកោនេន សំចិធានំ ទិដ្ឋធម្មិកទេចរាទិសំចរាយ បញ្ញត្តន្តិ ទេចទិតព្ពំ។ អបិចេត្ថ អាទិតោ បដ្ឋាយ ទសអត្ថចរបកាលនេច និស្សាយ ចិនិច្ឆយោ ទេចទិតព្ពោ។

ចតុ្ថទីតិក្កមេន ឃំ, ឲកត្តាក្យសល៍ ភទេច;

តំ សញ្ញុង្ហភាធាយ, បញ្ញត្តំ លោកចជ្ជតោ។

បិរាឌិកាទិ,

ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨩᩣᨶᨶᩮᨶᩮᩅ, ᨿᨲ᩠ᨳᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣ;

ᨲᩴ ᨴᩔᩥᨲᩥᨿᩣ ᨧᩣᨸᩥ, ᨸᩈᩣᨴᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᨶᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣ᩺

ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩣᨸᨭᩥᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨡᨶ᩠ᨵᨠᩮ ᩈᩮᨡᩥᨿᩴ, ᨡᨶ᩠ᨵᩴ ᨸᨱ᩠ᨱᨲ᩠ᨲᩥᩅᨩ᩠ᨩᩴ ᩃᩮᩣᨠᩅᨩ᩠ᨩᩴ ᨶᩣᨾ᩺ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ, ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩅᩣ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮᩅᨲᩣᨿᩣᨠᩣᩁᩮᨶᨸᩥ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᨠᩁᨱᩮ, ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩔ ᩋᨠᩁᨱᩮ ᩅᩣ ᩈᨲᩥ ᨿᨲ᩠ᨳ ᩌᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᩁᩣᨸᩣᨶᩴ ᨸᨱ᩠ᨱᨲ᩠ᨲᩥᩅᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᩺ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩩᩁᩣᨾᩮᩁᨿᨸᩣᨶᩮ ᨸᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ, “ᨿᩮᩣ ᨸᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩣᨶᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᨨᨶ᩠ᨴᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨧ᩠ᨨᩣ ᨡᩦᨿᨶᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩌᨸᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿ, ᨸᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ (ᨸᩣᨧᩥ᩺ ᪔᪗᪔), ᨿᩮᩣ ᨸᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩈᨦ᩠ᨥᩮ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᨠᨳᩣᨿ ᩅᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶᩣᨿ ᨨᨶ᩠ᨴᩴ ᩋᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨭ᩠ᨮᩣᨿᩣᩈᨶᩣ ᨸᨠ᩠ᨠᨾᩮᨿ᩠ᨿ, ᨸᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ (ᨸᩣᨧᩥ᩺ ᪔᪘᪐), ᨿᩮᩣ ᨸᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩈᨾᨣ᩠ᨣᩮᨶ ᩈᨦ᩠ᨥᩮᨶ ᨧᩦᩅᩁᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨧ᩠ᨨᩣ ᨡᩦᨿᨶᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩌᨸᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿ…ᨸᩮ… ᨸᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨸᩣᨧᩥ᩺ ᪔᪘᪔) ᩑᩅᨾᩣᨴᩥ ᩈᨦ᩠ᨥᩣᨿᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩴ᩺ “ᩋᨬ᩠ᨬᩅᩣᨴᨠᩮ ᩅᩥᩉᩮᩈᨠᩮ ᨸᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ (ᨸᩣᨧᩥ᩺ ᪑᪐᪑), ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩣᨴᩦᩉᩥ ᩋᨶᩩᨴ᩠ᨵᩴᩈᨶᩮ ᩈᨦ᩠ᨥᩣᨴᩥᩈᩮᩈᩣᨴᩥ ᨧ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩩᩃ᩠ᩃᩴ ᨶᩥᨣ᩠ᨣᩉᩣᨿ, ᩋᨶᩩᨸᨡᨩ᩠ᨩᨶᩥᨠ᩠ᨠᨯ᩠ᨰᨶᩣᨻᩣᨵᨶᨽᩩᨲ᩠ᨲᩣᩅᩥᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶᩣᨴᩥ ᨸᩮᩈᩃᩣᨶᩴ ᨹᩣᩈᩩᩅᩥᩉᩣᩁᩣᨿ, ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩃᩮᩣᨠᩅᨩ᩠ᨩᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩈᨾ᩠ᨸᩁᩣᨿᩥᨠᩣᨶᩴ ᩌᩈᩅᩣᨶᩴ ᨸᨭᩥᨥᩣᨲᩣᨿ, ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨸᨱ᩠ᨱᨲ᩠ᨲᩥᩅᨩ᩠ᨩᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩣᨶᩮᩅ ᩈᩴᩅᩁᩣᨿ᩺ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨣᩥᩉᩥᨸᨭᩥᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᩈᨶ᩠ᨶᩣᨶᩴ ᩅᩣ ᨸᩈᩣᨴᩣᨿ ᨸᩈᨶ᩠ᨶᩣᨶᩴ ᩅᩣ ᨽᩥᨿ᩠ᨿᩮᩣᨽᩣᩅᩣᨿ ᨧ᩺ ᩅᩥᩈᩮᩈᨲᩮᩣ ᩋᨶᩥᨿᨲᩈᩉᩮᨲᩩᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩴ, ᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᩣᨲ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩈᩩ ᨿᨳᩣᩃᩣᨽᨸᨭᩥᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ ᩈᨶ᩠ᨲᩩᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣ, “ᩋᨸ᩠ᨸᩥᨧ᩠ᨨᩔᩣᨿᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ, ᨶᩣᨿᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᨾᩉᩥᨧ᩠ᨨᩔᩣ”ᨲᩥ (ᨴᩦ᩺ ᨶᩥ᩺ ᪓᩺᪓᪔᪘; ᩋ᩺ ᨶᩥ᩺ ᪘᩺᪓᪐) ᩌᨴᩥᩈᩩᨲ᩠ᨲᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᩈᩣᨵᨠᩴ᩺ “ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᩥᩅᨱ᩠ᨱᨠᩮ (ᨸᩣᨧᩥ᩺ ᪔᪓᪙) ᨾᩮᩣᩉᨶᨠᩮ ᨸᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥᩌᨴᩥ (ᨸᩣᨧᩥ᩺ ᪔᪔᪔) ᩅᩥᨶᨿᩣᨶᩩᨣ᩠ᨣᩉᩣᨿ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᩺ “ᨽᩪᨲᨣᩤᨾᨸᩣᨲᨻ᩠ᨿᨲᩣᨿ ᨸᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨸᩣᨧᩥ᩺ ᪙᪐) ᩍᨴᩴ ᨠᩥᨾᨲ᩠ᨳᩥᨿᩴ ᨧᩮ? ᩋᨸ᩠ᨸᩈᨶ᩠ᨶᩣᨶᩴ ᨸᩈᩣᨴᩣᨿ, ᨸᩈᨶ᩠ᨶᩣᨶᩴ ᨽᩥᨿ᩠ᨿᩮᩣᨽᩣᩅᩣᨿ ᨧ᩺ ᨠᨳᩴ?

“ᨽᩪᨲᨣᩤᨾᩮᩈᩣ ᩈᨬ᩠ᨬᩦᩅᩣᨲᩥ, ᩋᨶᩮᨠᨸᩃ᩠ᩃᩅᨩᩦᩅᩥᨶᩮᩣ;

ᨲᩔ ᨠᩮᩣᨸᨶᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿ, ᨸᩈᩣᨴᩮᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩈᩣᨵᩩᨶᩴ᩺

“ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᩅᩈᨬ᩠ᨬᩥᨲᩴ ᩑᨲᩴ, ᩋᨠᩮᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨳᩴ ᨸᩩᨶ;

ᩍᨵ ᨠᩮᩣᨸᩮᨿ᩠ᨿ ᨶᩥᩅᩮᨭ᩠ᨮᩮᩈᩣ, ᨸᩈᨲ᩠ᨳᩴᩈᩣᨸᨩᩣᨶᨲᩮᩣ᩺

ᩑᩅᨾ᩠ᨸᩥ –

“ᨲᩔ ᨠᩮᩣᨸᨶᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿ, ᨸᩈᩣᨴᩮᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩈᩣᨵᩩᨶᩴ;

ឃតោ តិត្តករាចិយេ, ចិរតោ ក្ខតកាយតោ;

លោកស្ស ចិត្តរក្លត្តំ, តតោបិ ចិររតោ យុតិ”តិ៍ –

បសត្ថាតំ កិឃ្យោការចោ ហោតិ៍

ចិចិត្តសេតាសតកោកតល្យាចសេតតិខ្ជីចយិតារក្លិ;

ញុក្ខោកិតិត្ថញា ចិចជ្ជឃត្តោ;

សិក្លាបជំ តត្ត ច បញ្ញាបេសិ៍

តិខ្ជីចស្សាបិ យំសស្ស, លាឥតកំ ឃតិ៍ បតិ;

តិត្ថុយាតំ ឌតំ ជិស្វា, ក្ខតកាយំ បរិច្ចជិ៍

តិកោឋិបរិស្សុត្តា, យច្ឆយំសាត្យឌាតតេ;

បជិច្ច យំសាត្យឌាតតំ, កេយុ ជិជ្ជិប្យសក្កឃា៍

អបរិក្លកស្ស លោកស្ស, បរាត្យក្ខឃតាឃ ច;

ក្ខតកាយបិតញ្ញតាឃ, បិលាតិបិតប្យសក្កឃា៍

តត្ត បរិឃាឃចចតំ អត្យឌាតិ កកចា, ក្ខ្គិស្ស ពតំ បជិក្លិបិ បរស្ស ចា បិបប្យសក្កឃេត៍ ញ្ញឆ បត ក្ខតកាយបិតញ្ញតាឃ បិបិកាចញាបតត្ត អត្យក្ខសិកំ ចិហារំ, ក្យជិញ្ញា អត្យឌាតិតិ ចេជិតត្ថា៍ បកិរិឃត្តិ ៩ត្ត តេ តេ បឃោឌតចិសេសសល្លាតា អត្តចសាតិ អត្តចសបករលាត្តិ៍

## មហាវគ្គវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

## បឋមគាថាសង្គណិកវណ្ណនា

## សត្តនគរេសុ បញ្ញត្តសិក្ខាបទវណ្ណនា

១១៥។ វចនសម្បដិច្ឆនត្ថេ វា និបាតោតិ អត្ថោ។ អឌ្ឍុឌ្ឍសតានីតិ តីណិ សតានិ, បញ្ញាសាតិ ច។ វិគ្គហន្តិ មនុស្សវិគ្គហំ។ អតិរេកំ ចាតិ ទសាហបរមំ អតិរេកចីវរំ។ កាឡកន្តិ “សុទ្ធកាឡកាន”ន្តិ (បារា។ ៥៥១-៥៥៣) វុត្តកាឡកំ។ ភូតន្តិ ភូតារោចនំ។ បរម្បរភត្តន្តិ បរម្បរភោជនំ។ ភិក្ខុនីសុ ច អក្កោសោតិ យា បន ភិក្ខុនី ភិក្ខុំ អក្កោសេយ្យ វា បរិភាសេយ្យ វា (បាចិ។ ១០១៩)។ អន្តរវាសកន្តិ អញ្ញាតិកាយ ភិក្ខុនិយា ចីវរបដិគ្គហណំ។ រូបិយន្តិ រូបិយសព្វោហារោ។ សុត្តន្តិ សាមំ សុត្តំ វិញ្ញាបេត្វា តន្តវាយេហិ។ ឧជ្ឈាបនកោតិ ឧជ្ឈាបនកេ ខីយនកេ។ បាចិតបិណ្ឌន្តិ ភិក្ខុនីបរិបាចិតបិណ្ឌបាតំ។ ចារិត្តន្តិ និមន្តិតោ សភត្តោ សមានោ សន្តំ។ ចីវរំ ទត្វាតិ សមគ្គេន សង្ឃេន ចីវរំ ទត្វា។ វោសាសន្តីតិ ភិក្ខូ បនេវ កុលេសុ និមន្តិតា ភុញ្ជន្តិ (បាចិ។ ៥៥៨), តត្ថ ចេ សា។ គិរគ្គចរិយាតិ “យា បន ភិក្ខុនី នច្ចំ វា គីតំ វា”តិ (បាចិ។ ៨១៣) ច, “អន្តោវស្សំ ចារិកំ ចរេយ្យា”តិ (បាចិ។ ៩៧០) ច វុត្តទ្វយំ។ ឆន្ទទានេនាតិ បារិវាសិកឆន្ទទានេន សិក្ខមានំ វុដ្ឋាបេយ្យ (បាចិ។ ១១៩៧)។ បារាជិកានិ ចត្តារិ, ភិក្ខុនីនំ សញ្ញាចិកកុដិំ កោសិយមិស្សសន្ថតំ សេយ្យា ច អនុបសម្បន្នេន សហ បឋវីខណនំ។ គច្ឆ ទេវតេតិ ភូតគាមបាតព្យតា។ សប្បាណកោទកសិញ្ចនន្តិ អត្ថោ។ មហាវិហារោតិ មហល្លកវិហារោ។ អញ្ញន្តិ អញ្ញវាទកំ។ ទ្វារន្តិ យាវទ្វារកោសា។ “អនាទរិយបាចិត្តីតិ ច សហធម្មិកំ វុច្ចមានោ”តិ បាឋោ។ បយោបានន្តិ សុរាសុរាការកំ។ ឯឡកលោមាតិ បត្តោ ចាតិ ឯឡកលោមធោវាបនញ្ច ឩនបញ្ចពន្ធនបត្តោ ច។ ឱវាទោ ចេវ ភេសជ្ជន្តិ ភិក្ខុនុបស្សយំ ឧបសង្កមិត្វា ឱវាទោ។ តទុត្តរិភេសជ្ជវិញ្ញាបនញ្ច។ សូចិ អរញ្ញកោតិ “អដ្ឋិមយំ វា ទន្តមយំ វា វិសាណមយំ វា សូចិឃរ”ន្តិ (បាចិ។ ៥១៧) ច “យានិ ខោ បន តានិ អារញ្ញកានិ សេនាសនានិ សាសង្ក…បេ… បដិទេសេតព្ព”ន្តិ (បាចិ។ ៥៧០) ច។ ឱវាទោតិ យា បន ភិក្ខុនី ឱវាទាយ វា សំវាសាយ វា ន គច្ឆេយ្យ (បាចិ។ ១០៥៥)។ បារាជិកានិ ចត្តារីតិអាទិ ទ្វីសុ នគរេសុ បញ្ញត្តសម្បិណ្ឌនំ។

## ចតុវិបត្តិវណ្ណនា

១១៩។ ឯកតិំសាយេ គរុកាតិ ឧភតោ អដ្ឋ បារាជិកា, ភិក្ខូនំ តេរស, ភិក្ខុនីនំ ទស ច សង្ឃាទិសេសា។ សាធារណាសាធារណវសេន អដ្ឋ អនវសេសា នាម បារាជិកានិ។ តេនេវាតិ សីលវិបត្តិយេវ។ វិត្ថារតោ ទស្សេតុំ “បារាជិក”ន្តិអាទិនា អបុច្ឆិតមេវ វិស្សជ្ជិតំ។ “តត្ថ យោ ចាយំ, អក្កោសតិ ហសាធិប្បាយោ”តិ បាឋោ។ [illegible] វចនវសេនាគតវិបត្តិ ឋបេត្វា បុច្ឆាបដិបាដិយា យាវតតិយកបញ្ហា វិស្សជ្ជិតុមារភិ។ ឧក្ខិត្តានុវត្តិកា ភិក្ខុនី អដ្ឋ យាវតតិយកសង្ឃាទិសេសា [illegible] បុច្ឆិតត្តា អនន្តរបញ្ហា នាម ជាតា។

## ឆេទនកាទិវណ្ណនា

᪑᪑᪔᪨ ᨸᨾᩣᨱᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᨾᨬ᩠ᨧᨶᩥᩈᩦᨴᨶᨠᨱ᩠ᨯᩩᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩥᩅᩔᩥᨠᩈᩣᨭᩥᨠᩣᩈᩩᨣᨲᨧᩦᩅᩁᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩦᨶᩴ ᩏᨴᨠᩈᩣᨭᩥᨠᩣᨲᩥ ᨨ ᨨᩮᨴᨶᨠᩣᨶᩥ᪨ ᨧᩦᩅᩁᩅᩥᨸ᩠ᨸᩅᩣᩈᩈᨾ᩠ᨾᩩᨲᩥᩋᩣᨴᨿᩮᩣ ᨧᨲᩔᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨲᩥᨿᩮᩣ᪨ “ᩋᩉᩴ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩣᨿᩥᨾᩦ”ᨲᩥ ᩏᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᨣᨲᩣ ᩈᨲ᩠ᨳ ᩈᩣᨿᩥᨾᩥᨿᩮᩣ᪨

ᩋᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩣᨴᩥᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪑᪕᪨ ᨸᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩅᩩᨴ᩠ᨵᩈᨸᩁᩮᨾᩣᨣᩮᩅ ᩋᨲ᩠ᨳᩁᨸᨬ᩠ᨧᩣᨲᩥᨭ᩠ᨮᩮᨸᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᩁᩥᨾᨸᨬ᩠ᨧᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᩮᩣᩅᨶᨬ᩠ᨧ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮᩣᩉᩣᨲᩥ ᨠᩣᨵᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᩅᨴᩥᨾᩣᨶᩴ᪨ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩃᩮᨾᩣᨲᩥ ᩏᨽᨿᨠᩃᩮᨾᨲᩥᨿᩮᩣᨣᨲᨸᩁᩮᨾᩣᨲᩥ᪨

ᨴ᩠ᩅᩮᩅᩥᩈᨲᩥ ᨡᩩᨴ᩠ᨴᨠᩣᨲᩥ –

“ᩈᨠᩃᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩦᩅᩮᨠ᩠ᨠᩣ, ᨸᩁᩮᨿ᩠ᨿᩩᨭ᩠ᨮᩣ ᩈᨠᩣᨭᨶᩴ;

ᩋᨶᨲᩥᩁᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨽᩥᩉᨭᩴ, ᨸᨱᩦᨲᨬ᩠ᨧ ᩋᩅᩮᩃᨠᩴ;

ᨴᩣᨶᩴ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩃᩮᩣᨴᩣᨶᩴ᪨

“ᨬᩣᨲᩴ ᨿᩣᩅᨠᩣᩃᩥᨠᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ, ᨿᩣ ᨧ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩁᩣᨩᨠᩮ;

ᩈᨶ᩠ᨲᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᩋᨶᩣᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣ, ᩅᩥᨠᩣᩃᩮ ᨣᩣᨾᨸ᩠ᨸᩅᩮᩈᨶᩴ᪨

“ᨶᩥᩈᩦᨴᨶᩮ ᨧ ᨿᩣ ᩈᩥᨴ᩠ᨵᩣ, ᩅᩔᩥᨠᩣᨿ ᨧ ᩈᩣᨭᩥᨠᩣ;

ᨴ᩠ᩅᩣᨴᩥᩈᨲᩥ ᨡᩃᩥᨿᩣ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣ, ᨡᩩᨴ᩠ᨴᨠᩮᩈᩩ ᨸᨠᩣᩈᩥᨲᩣ”ᨲᩥ –

ᨸᩁᩥᨴᩮᩣ᪨ “ᨠ᩠ᨿᩩᩃᩮᩈᩩ ᨵᩣᨲᩩᨲ᩠ᨲᩣᨸᨲ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᨸᩁᩥᨴᩮᩣ ᨶ ᨣᩮᩉᨲᩮᩣ ᩈᩣᨵᩣᩁᨱᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᩔ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩔ᪨ ᨨᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩦᩈᩣ ᩅᩥᨾᨲᩥ ᨨᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩦᩈ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮ᪨ “ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩣᨶᩥ ᩈᨦ᩠ᨥᩣᨴᩥᩈᩮᩈᩣ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩮ ᩅᨧ ᩅᩥᨽᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨽᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᨶᩣᨿ᪨ ᩈᩣᨵᩣᩁᨱᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩴ᪨ ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᨽᩪᨲᩣ ᩅᩥᨽᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩅᩥᨽᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ᪨ ᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩅᩦᩈᩮ ᩈᨦ᩠ᨥᩣᨴᩥᩈᩮᩈᩮ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᨣᩉᩥᨲᩮ “ᩋᨭ᩠ᨮ ᨧᩣ ‘ᨴ᩠ᩅᩮ ᩏᨸᩮᩣᩈᨳᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨸᩅᩣᩁᨱᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᩣᨶᩥ ᨸᨬ᩠ᨧᩮᩅ ᩏᨴ᩠ᨴᩮᩈᩣ ᨧᨲᩩᩁᩮᩣ ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᨶᨬ᩠ᨬᨳᩣ’ᨲᩥ ᨸᩥᨬ᩠ᨨᩥᨲᩴ ᩏᨴ᩠ᨴᩮᩈᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ‘ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᩣᨶᩦ’ᨲᩥ ᩅᩥᩈᩮᩈᩣᨽᩣᩅᩣ

ក្ខន្ធិទោបេបិត្តកេយេច ឃុត្ត, ឋុទ្ធោបិ ចិកត្តិយត្តចស្សុគចេសេគច ចេចោ ចុត្តា 'គ សយទេហិ ច្មុបសយគចេសគា'តិ ចត្វា ចត្តារិ កយុចិកឌេគ 'សយទេហិ ច្មុបសយុតី'តិ គ ចិសេសិតំ ក្ខេបិរេសឲ្យចារលាគ់ឈេច ចិកាកត្តា កឃ្វា? ឯត្តាបិ 'ក្ខេបិរេសឲ្យចារលាគ់ឈេច ចិសេសេត្វា គឃំ ចេទា'តិ ចុត្តត្តា, អឆយ្ឈេត ចក្កាឌិកេយ្ឈេត អាបត្តិឈោបិ ច្មុបសយុត្តីតិ អាបជ្ជេតតាតិ ចេចឌិតត្តា"ត្តិ ចុត្តំ, ចិចាទេតត្ថា ទ្វីហិ ចត្វហិ តីហិ កិច្ចំ ឯកេតាតិ ទ្វីហិ ចិចាទាឆិករណំ, ចត្វហិ អតុចាទាឆិករណំ, តីហិ អាបត្តាឆិករណំ, ឯកេគ កិច្ចាឆិករណំ សយុតីតិ អត្ថោ។

បិរាខិកាឌិអាបត្តិចណ្ណតា

១១៩។ តិដ្ឋចគយត្តត្តិ ចេចចគយត្តា សេសេតិ អាឌិតោ សេសា យជ្ឈត្តា បគត្តិ សិក្ខាបឌំ សន្ធាចិត្តំ បសត្ថចិត្តត្តិ អត្ថោ, "សត្តាចិត្ត"ត្តិ ចាបិចេធា អតាឲ្យត្តយត្តិ ឌលិង្គំ កិច្ចាបិ ត្ដាឌំ តិដ្ឋចគំ "កាទុកំ លហុកច្ចា"តិអាឌិបចេញ្ញគត្តិ, "ហត្ថ ចាញ្ញំ ឃុលោយ ទោ"តិ ត្តយិតា បគចចេគត សក្កហិតឃ្សត្តឃ្ស ឌីបគត្តំ ចុត្តត្តិ ចេចឌិតត្ថា "អាកាសេសា បក្ខិត្តំ គតី"តិ ច បិចេធា អត្ថិ, សេសា ខាតិចសេគ ឃុជ្ជតិ បក្ខិគត្តិ ក្ខេទ្យកេយច

បធយកាធាសក្កហិកចណ្ណតា តិដ្ឋិតា

អឆិការលាគេកឌចណ្ណតា

ក្ខេក្កាដេគេកឌាឌិចណ្ណតា

១៣០។ អឆិករទិលោក្កោដេគសយធាគ់ ក្ខេក្កាដំ ឌេឃ្សុតុត្តិ អឆិករណាតិ សត្តហិ សយទេហិ សយុត្តិ, តាគិ ក្ខេក្កាដេទត្តា សត្ត សយទេ ក្ខេក្កាដេតិ តាយាតិ អឆិប្បាយោ បសចតីតិ សយ្ហចតិ "អតុចាទាឆិករណោ លត្ភត្តី'តិអាឌីតិ 'ឆម្មោ អឆម្មោ'តិអាឌីគំ សយាគត្តា ទោឃុ ចិសេសេតោ លត្ភត្តី"តិ ចុត្តំ អគិហតត្តិ ឃុត្តាឌិគា អចិតិដ្ឋិតត្តិ "អាបត្តិអតាបត្តី"តិអាឌិគា "តត្ថ ខាតកំ អឆិករណំ ក្ខេក្កាដេតិ...បេ... តិលាចត្តាទកំ ក្ខេក្កាដេតី"តិ ឌេសេច ចុត្តា "សយ្ហាចិគឈបដិញ្ញាតកកណេឈក្ភឃ្សិកា អចុត្តត្តា ក្ខេក្កាដេតុំ គ សក្កា, កយុចាចាបិ ទោសំ គត្តិ តឃ្វា ទោ ក្ខេក្កាដេតុំ គ សក្កាតិ ចឌត្តី"តិ លិលិតំ បិញ្ញត្តយុត្តកចិតិដ្ឋេឈេគចាតិ ចិគឈលក្ខណំ ចិតា ចោចលំ ឆយុទេសតាយត្តចសេគចាតិ អត្ថោ លគ្គកេតា ចា បទិចារេតា ចា អាតីតឃុទេត្តគ តិដ្ឋាបេត្តិ ឌេឃ្សុត្តិ ឋុទ្ធោ ឆយុចិគេឈគ ចិតិដ្ឋិតំ អឆិករណំ ក្ខេបញ្ញាឈាឌីគំ អត្ថាយ "អឆម្មំ ឆម្មោ"តិអាឌីតិ ឌីបេត្វាតិ អត្ថោ ចិសយាគិ កាឈកយុាឌីតិ តិឃ្សិតត្តា ចិសយតិឃ្សិតោ ឯចំ សេសេឃុ

អឆិករណតិឌាតាឌិចណ្ណតា

១៣១-១។ កិសយ្ហាទត្តិ កិបទិក្ខាទំ, ឯត្ថ កិត្តិ លិក្កសាយញ្ញាយញ្ញឃំ ឋុទ្ធោ ក្ខេប្បត្ថចិចាឌំ តិឃ្សាឈ បន្ធា ក្ខេប្បជ្ជេគកចិចាទេឌា ចិចាឌតិឌាគំ គាយ

អាបត្តាធិករណបច្ចយា ចតស្សោ អាបត្តិយោ អាបជ្ជតីតិ ភិក្ខុនី ជានំ បារាជិកំ ធម្មំ បដិច្ឆាទេតិ បារាជិកំ, វេមតិកា បដិច្ឆាទេតិ ថុល្លច្ចយំ, ភិក្ខុ សង្ឃាទិសេសំ បដិច្ឆាទេតិ បាចិត្តិយំ, អាចារវិបត្តិំ បដិច្ឆាទេតិ ទុក្កដំ។ បុព្ពេ កថិតាវេលូបតិយាទិកិច្ចំ និស្សាយ ឧប្បជ្ជនកកិច្ចានំ កិំនិសានំ? សមត្ថាសនានីតំ ចសេតំ ចំ ហីតិ អធិករណំ។

១៣៣។ អធិករណេសុ ឯកេន អធិករណេន សម្មន្តិ, តំ ទស្សេតុំ យថា អធិករណេហិ សម្មន្តិ, តថា កិច្ចាធិករណេនេវ សម្មន្តិ, ន អញ្ញេហីតិ ទស្សេតុំ វុត្តំ, ន ឯកត្តតោ អធិករណេនេវ សម្មន្តីតិ ទស្សេតុំ។

១៣៥។ អាបត្តាធិករណសង្ខា ឋិតធម្មាតិ អាបត្តាធិបត្តីតិ វុត្តំ។

១៣៦។ សមថា សមថស្ស សាធារណាតិ សម្មុខាវិនយេ កម្មស្ស កិរិយាករណសិទ្ធិតោ អវិរោធិត្តា ច សតិវិនយាទីនំ លទ្ធិយេវ ច សមថា សាធារណាតិ វិនត្តាតិ។ តំ កស្មា? កម្មសង្គហាភាវេន, សតិវិនយាទីនំ វិនយ សម្មុខាវិនយាទីនំ កិច្ចយតា នាម នត្ថីតិ អធិប្បាយោ។

អធិករណភេទវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

ទុតិយគាថាសង្គណិកវណ្ណនា

ចោទនាទិបុច្ឆាវិស្សជ្ជនាវណ្ណនា

១៣៧។ វិគ្គាហិកកថត្តិ អត្ថោ។ និសាមយាតិ សល្លក្ខេហិ។ “ការេយ” ន្តិ បាឋោ។ បុព្ពាបរំ ន ជានាតីតិ, តស្មា អកោវិទោ ហោតីតិ វុត្តោ។ អយំ បន ទុវិធេបិ កិច្ចេ ពោធនិ ន្តិវិយាបទេន។

ចោទនាកណ្ឌវណ្ណនា

អនុវិជ្ជកកិច្ចវណ្ណនា

១៤០។ អនុវិជ្ជកបុច្ឆនេ អាជីវវិបត្តិ ន បុច្ឆិតា។ បញ្ញាបត្តិមូលកត្តា អាចារវិបត្តិ បុច្ឆិតា។ “អាជីវវិបត្តិយាបិ ចោទេតិ, សង្ឃាទិសេសេនា”តិ វត្តព្ពំ។ “អញ្ញាបជ្ជនេតា”តិ បាឋោ។

១៤១។ តស្មា ន ច អាមិសំ និស្សាយាតិ សម្ពន្ធិតព្ពំ។

ឆព្យអបក្ខាយវណ្ណនា

អនុចិន្ណកស្សបដិបត្តិវណ្ណនា

១៩៥. ធាតតិសជ្ជវត្ថានិតិស្សិតាតិ “ឯវំ ធាតថ្វា ឯវំ តិសិនិតថ្វា”តិ ឯវមាទិនា សញ្ញាឌតតត្តិ “ឯវំ វត្ថថ្វា”តិ ឯវំ សញ្ញាតតត្តំ អនុចិនិយន្តេនាតិ ចិន្តេត្វា ធនេបន្តេនាតិ អត្ថោ. លជ្ជា សា តុ នោតិ កិំ សា លជ្ជា អយំ បរិសាតិ អធិប្បាយោ. អនុយោគវត្តំ ពទាបេត្វាតិ “កិយនុយោគវត្តំ ជានាសិ”តិ បុច្ឆិត្វា តេនេវ ពទាបេត្វា. អជាតតប្បសន្នា នាម អញ្ញាណា.

១៩៦. “ករណេន ករណា កន្តិ”តិ ករណេន ករណេហិ ករណា កន្តិតិ ហេតុវចនេន នុត្តំ. យថា “ទត្តត្តា បន ឌដ្ឋត្តា វ លទ្ធា ធនោសា វ កន្តិ”តិ ហិ នុត្តំ, ឯវំ.

យហាសក្ខាយវណ្ណនា

វេរាហនន្តេតជានិតថ្វានិវណ្ណនា

១៩៧. វណ្ណាវណ្ណោតិ តិលានិវណ្ណវេសេន វ អានោវញ្ញត្ថានិអវណ្ណវេសេន វ នុត្តសុក្កបិស្សជ្ជំ.

៣០១. កុមិបុន្នាតិ កុមិ បុនធិ ជាតិ ធាតិ សព្ពានិ បធបិវេធធនានិ.

ពទិតកេឌវណ្ណនា

ពទិតអត្តនានិវណ្ណនា

៣០១-៣. កិត្តិ ពធិ. អនានិយជានិ តាវកាលិកវត្ថុ. “អតាកតាវវេសេន អតត្ថុទា ហុត្វា”តិ ថ្លកាហទណានិបយោគស្ស វេសេនានិបុប្ផកទណស្ស បដ្ឋា ថ្លប្បជ្ជេនតា, វេសេនានិកិរិយជ្ជា សគ្គាយ បយោគកទណេតា នុត្តំ. បុវទេជាតបច្ចយេ បនេស បយោគោតិ អត្ថោ. ឯកំ ធម្មំបិ ន លកតិ អត្តនោ បុវទេជាតស្ស តត្តិតាយ.

៣១៧៑ ទ្វិបាទិនំ ឧប្បត្តិ ចណ្ឌកត្ថាទិអដ្ឋកថាយ៑ "ចស្សាតស្ស បច្ឆិមេយា យាមេសា"តិ (បរិ៑ ១០ប) ព្ទត្តត្តា បច្ឆិមេ យាមេ ឃស្មិំ ចា តស្មិំ ចា ទិចេស អត្ថទិត្យំ ចដ្ឋតីតិ សិទ្ធំ៑

៣១៨៑ "អាទិច្ចពានុភាតិ ព្ទត្តត្តា ឆេរចចភ"ត្តិ ចភត្តិ៑

បលិឆេដាឆបញ្ញាញ្ញាករលកឆាចណ្ណភា

៣១៨-៩៑ សត្តិដ្ឋានត្តិកោ កថំ ពាហិសីយាឃ ដ្ឋានីឃតិ? កិត្តិ អកតទីចទ៑ សយាឝាឃ បក្កយតិ "ភ បច្ចយ្យ"ត្តិ, តស្ស ពាហិសីយាកតស្ស ឲចំ ហោតិ "ភេចិយំ ឌីចទ៑ កាសេរស្ស"ត្តិ, ឲចយេតស្ស ពាហិសីយាកតស្ស ដ្ឋានីឃតិ៑ កថំ អទេត្តាសីយាឃ? អកតទីចទ៑ សយាឝាឃ បក្កយតិ "ភ បច្ចយ្យ"ត្តិ, តេតា តត្ថ ឋាស្វចិហារំ អលកទេត្តា តយេច ចិហារំ អាកច្ឆតិ, តស្ស ឌីចរបលិឆេដាឆោយេច ធិតេតា, សោ ច "ភេចិយំ ឌីចទ៑ កាសេរស្ស"ត្តិ ចិទេត្ត ឋប្បទេត្ត លិខ្ខតិ, តស្មា "អទេត្តាសីយាឃ ដ្ឋានីឃតី"តិ ព្ទត្តំ៑ សត្តិដ្ឋានត្តិកំ ក្វចិធំ "ភ បច្ចយ្យ"ត្តិ អាចាសបលិឆេដាធំ លិត្តិត្វា តេតា បុភបិ តយេច ចិហារំ អាកត្តា "ភេចិយំ ឌីចទ៑ កាសេរស្ស"ត្តិ សត្តិដ្ឋានំ កេសាតិ, ពាហិសីយាឃ ធត្វា "ភេចិយំ ឌីចទ៑ កាសេរស្សំ ភ បច្ចយ្យ"ត្តិ ចិត្តប្បាទេភ សត្តិដ្ឋានត្តិកំ ហោតិ៑ កាឆាឃស្បិ "ទេ្វ បលិឆេដាសា អបុត្តំ អចទិយ"ត្តិ ព្ពាធំ ព្ពាយេច សត្តាឃ៑ "អាសាចទេ្ឋទិកោ កថំ អទេត្តាសីយាឃ ? អាសីសិតេភ 'ត្យេយ្យចិហារេយេច បទេត្តឆ, អហំ បហិលិស្សាយិ'តិ ព្ទទេត្តា បុទេត្ត 'ភ បច្ចយ្យ'ត្តិ អាចាសបលិឆេដាធំ លិត្តិត្វា កតេតា បុភ តំ ចិហារំ កត្តា តេភ 'ភាហំ សទេក្កាយិ ដាត្យ'ត្តិ បហិតេតា ហោតី"តិ លិលិតំ៑ "អត្ថាទេរ ហិ សតិ ដ្ឋានេរា ភាយា"តិ អត្ថារំ ចិភា ដ្ឋានំ ភ លកត្តិ, តស្មា ព្ទត្តំ៑ បុទិយា ទេ្វតិ "ទេ្វ កថិត្វដ្ឋានេរា ឲក្យប្បាឝា ឲកតិទេរាឆា"តិ ព្ទត្តាឆិកាទេរ បឆយំ ព្ទត្តា អត្ថរត្ថារសហុត្ថារា៑ ភ បក្កយតត្តិកាឝយោ ទេ្វ៑ ឲកតេតា តិរដ្ឋត្តិតិ ដ្ឋានេរភាច៑ បិបុលត្តិតិ អទេ្វា៑

កថិតភេកឆចណ្ណភា តិដ្ឋិតា៑

បញ្ហាត្តិចក្កចណ្ណភា តិដ្ឋិតា៑

ដ្ឋបិលិបច្ចាកចណ្ណភា

អតិស្សិតចក្កចណ្ណភា

៣១២៑ កាឃិទ៌កាបឈាតិកា ភាយ កាសេឃភ ឌីតិក្កយោ៑

ᨶᨸ᩠ᨸᨭᩥᨸ᩠ᨸᩔ᩠ᩈᨾ᩠ᨽᨶᩅᨣ᩠ᨣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪖᪐. ᩒᨷᨴ᩠ᨵᨠᩣᩁᨠᩮᩣᨲᩥ ᩒᨷᨴ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨠᩥᨠᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩣᩁᨠᩮᩣ.

ᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩅᨣ᩠ᨣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪖᪑. ᩮᨠᨠᩁᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᩥ ᨠᩥᩔᩣᨿ ᩅᩥᨧᩣᩁᨱᩣᨠᩁᨱᩴ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ, ᩑᨲᩴ ᨿᨳᩣᩈᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ. ᩮᨠᩣᨭᩥᩈᩣᨷᨲᩣᩉᩣᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣᩈᩁᩩᨸᨷᩮᨿᩣᨣᩴ ᩅᩥᨧᩣᩁᨱᩣᨠᩁᨱᩴ, ᨲᨳᩣ ᩈᩮᩈᩮᩈᩩ. ᩒᩈᩣᩁᨱᩣᨴᩦᩈᩩ ᨲᨳᩩ ᨶᩣᩮᨲᩈᩩ ᨠᨾ᩠ᨾᩣᨲ᩠ᨲᨿᩣ ᨠᩁᨱᩴ ᨸᩥᩈᩩ ᨶᩣᩮᨲᩈᩩ ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨴᩩᨲᩥᨿᨬᨲ᩠ᨲᩥᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᨠᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ. ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨸᨶᩣᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᨴᩩᨲᩥᨿᨲᨲᩥᨿᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩈᨦ᩠ᨠᩉᩥᨲᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨿᩴ ᩁᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᨲᩴ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ.

ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣᩅᩥᨠᨾ᩠ᨾᩅᨣ᩠ᨣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪖᪓. ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᩏᨸᩁᩥ ᩈᩉ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩮᨴᩈᩮᨲᩩᩴ ᨶ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩥ. ᨸᨬ᩠ᨧᨶ᩠ᨶᩴ ᨶᩣᨶᩣᩈᩴᩅᩣᩈᨠᩣᨶᩴ ᩃᨴ᩠ᨵᩥᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᩃᨴ᩠ᨵᩥᨶᩣᨶᩣᩈᩴᩅᩣᩈᨠᩮᩣ “ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩈᩦᨾᩣᨿ ᨮᩥᨲᩔᩣ”ᨲᩥ ᨿᨳᩣᩈᩦᨾᩴ ᨠᩥᩁ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ.

᪑᪖᪖. “ᨠᩩᨾ᩠ᨾᩣᨿᩣ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᨷᩥ”ᨲᩥ ᨷᩣᩊᩥᨿᩣ.

ᨾᩩᩈᩣᩅᩤᨴᩅᨣ᩠ᨣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪑᪑. ᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩮᨶ ᨴᩣᨶᩴ ᨣᩉᩥᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩔ ᨠᩔᨧᩥ ᨴᩣᨶᩴ ᨣᩉᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾᩩᩈᩣᩅᩣᨴᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ.

᪑᪑᪘. ᩋᨽᩪᨲᩣᩁᩮᩣᨧᨶᩮᩣ ᨶ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣᨲᩥ ᩮᨲᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨶᩣᨴᩥᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩩᨱ᩠ᩉᩦᨽᩣᩅᩮᩣ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ.

ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩮᩣᩅᩤᨴᩅᨣ᩠ᨣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪓᪑. ᩅᩮᩣᩉᩣᩁᨶᩥᨷ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ ᩅᨧᨶᨶᩥᨷ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ ᨾᨣ᩠ᨣᨷᨯᩥᨷᨩ᩠ᨩᨶᩅᩥᨿᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᩅᩥᨶᨿᩮᩣᨲᩥ.

ᩏᨻ᩠ᨻᩣᩉᩥᨠᩅᨣ᩠ᨣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

៣៥៥. បសារេតា មោហេតា.

អធិករណវូបសមវគ្គវណ្ណនា

៣៥៦. “យថារត្តន្តិ អនុបសម្បន្នេន អបេក្ខតី”តិបិ វទន្តិ. “យថាវុឌ្ឍន្តិ ឧបសម្បន្នេន អបេក្ខតី”តិ លិខិតំ.

កឋិនត្ថារវគ្គវណ្ណនា

៣៩៧. “ឧក្កាចេត្វា”តិបិ បឋន្តិ, តស្ស ពុទ្ធោ កោធាកិក្ខេនាតិ ករេត្វា. ឧក្កាចេត្វាតិបិ ពោធិ, ភត្តារម្ភំ អបនេត្វា ឋបេនាតិ ករេត្វា, តំ សព្ពំ អដ្ឋកថាយំ វុឌ្ឍបរិច្ចាគា វិនិច្ឆយោតិ. ឧក្កាចេត្វាតិ ហិ វុឌ្ឍំ, តស្មា ន គហេតព្ពំ. អត្ថោ វុត្តការណេនាតិ “កិច្ចយបសុតត្តា វត្តំ អសមត្ថាហរន្តោ នលិនំ បដិហញ្ញេយ្យ”តិអាទិវុត្តការណេន.

ឧបាលិបញ្ចកវណ្ណនា និដ្ឋិតា.

អាបត្តិសមុដ្ឋានវណ្ណនា

៣៧០. បុព្ពេ វុត្តនយេនាតិ សហសេយ្យាទិបណ្ណត្តិវជ្ជំ ខ្លាទន្តិ សចិត្តកំ. ទេសេន្តោ, ទោមនស្សិកោ អញ្ញោហិ កិរិយាមត្តាទីហិ គន្ធា អាបត្តិ អាបជ្ជិត្វាតិ អធិប្បាយោ.

ទុតិយគាថាសង្គណិកវណ្ណនា

កាយិកាទិអាបត្តិវណ្ណនា

៣៧៣-៥. និទានុទ្ទេសំ វិនា សេសុទ្ទេសាភាវា “សព្ពបាតិមោក្ខុទ្ទេសានញ្ច សង្គហោ ហោតី”តិ វុត្តំ. វិនយេ គរុកា វិនយគរុកា. ញ្ញត្ថំ បន ធិត្វាយ កាយាសុ កិច្ចាបិ អាគតំ, អញ្ញោហិ បន មិសេស្សត្វា វុត្តភាវា ភាភាករណំ បច្ចេកត្ថំ. ភវស្ស ឋានេសុ គរុំ ហោតីតិ គរុកាត្តិ ហោតិ. វាវាតិ វជិសមុដ្ឋា. អគ្គាភហិតោ ភ្វាភចិសតិវេស្សា “អបិចេត្វាតិ គុរុត្តិវារេទោ”តិ វុត្តំ. វតប្បតិត្តិ ឧចំ អជិត្វាទានេភ អាគតំ វតប្បតិ. ចិស្សដ្ឋិលត្ថនេតិ សុក្កចិស្សដ្ឋិយំ ទុក្កដំ គតាតិ ទុក្កដំ វុត្តំ. អាមគន្ធញ្ញា ចិញ្ញាបេត្វា ភុញ្ជិត្តិយា បុព្ពបយោគេ ទុក្កដំ, អញ្ញាហារេ បាចិត្តិយំ.

បាចិត្តិយចណ្ណភា

៳លិ៩៉ ឃហាឞឍ្ឈិកា ឞាឃលោឧរបិ អាបត្តិំ ឧឥឞារបត្តិ កិឧ, ឧពត ចុត្តំ "ត ឧឥឞារបតទ្ធា"តិ, ឥល្ហកឃុំ បត ឧពឞំ កាពត្ថំ ពឆាទ្ទរប

ឡូញអារិកឌីតិក្កឧឃ៉

អចត្ថតឹយបុក្កលិឌិចណ្ណភា

៳លិលិ៉ឥឞឞតំ អាបត្តិឧឃាតិ ឞហឞ្សំ អាបត្តិឧឃា៉ ចឃ្យាឃំ ចិតឃចត្ថុស្ថិត្តិ ចឧឃ្យឃ្យក្លត្ថឧកា៉ អឆឧឃុត ចក្កត្តិអាឌីតិ ចត្តារិ កឃុាតិឧឃច

ភកចពា ចុត្តាតឹតិ អឧត្ថា៉ ត ឧកចលំ អាបត្តិឧឃច, អឆ ឧលា ល ឞឃឆា...ឧប... ឞឃុលាចិតឧឃត ឞឃុត្តិ, ឞឃាឧឃាក់ កន្ថត្តិ

ឞឃុលាចិតឧឃត ឞឃ្យឧឃាក់ កន្ថត្តិតិ អឧត្ថា៉ ចិតា ឞឃឧឆហិ ឞឃុតិ, ឞឃឆកាច់ កន្ថតិ៉ បឌិឧឞឆឧត្ថ ឞតិ ចិតា ឞឃឧឆហឹតិ ឞឃឧឆហិ

ចិតាតិ អឧត្ថា៉

ឧឞាញអឞកឃុាឌិចណ្ណភា

៳លិប័៉អឞុត្តកត្តិ ឞុត្តចិឧហិតំ, ក្ខុស្សុត្តំ ពក្រ តត្ថិតិ អឆិប្យាឧឃា៉

ចុតិឃកាឆាឞក្កលិកចណ្ណភា តិក្ខិពា៉

ឧឞឥឧឃាចភកាឆាចណ្ណភា

អចិប្យចាឞបញ្ចាចណ្ណភា

៳លិង័៉ពហិត្តិ ពស្មិ បុក្កឧល៉ អកប្បិឃឞឃ្គឧាឧកា ភាឃ ឧឃធុតឆឃុាឌិ៉ "ចឧឧឞភាឞតឧក្លហត្ថាឃ ចិស្សឧជ្ជត្ថា បរិក្ខិត្តំ ចត្តឹ"តិ

កាុភល្ឌចិតិន្ថឧឃ ចុឧត្តា៉ ៦កាឥឞាចត្តិឧឃ បល្ឌកាឥឧឃា ៦កាឥឞ៉ ក្ខឧបតិ ឞបរិឞំ៉ ត ឌីចតិ តិឃុិពទ្ទបត្តា៉ "ក្ខត្តក្លឧកត ចឥាឃិ"តិ

ក្ខឃិភា ឃុឧល ឧឃធុតឆឃុាកាច់ ឌីឧបតិ៉ អឧឆាភាកិចិចជ្ជឧភត ចទ្ធឃក្កប្យស្សាចឃឧក្កុ ៉ កាឃត្ថឧបរិឃាបត្ថុ តឌិបិឧំ ឡក្កត្តកិក្លុតិ

ឞត្ថាឃាតិ កិក្លុតិឃា កាឃាបរិឃាបត្ថុបឧតិឧឧ តឌិឞឃឹបឧឃច ឞត្ថាឃ ចុត្តា៉ ពត្ថ បឧតិឧឧ កាឃ្យបចាឧឧា ៦កឧលត្ថុបិឧពា តឌិបរិឃឧត្តត

បរិន្ថិឧត្ថា, ពស្មា បឧតិឧឧ ឧពតឃត្តឃ្យិ អឧទ្ធា ត អត្ថិ, ពដ្ឋា ពិលាឌីហិ បឌិន្ថត្តត្ថា ឥស្សត្ថុបចាឧចិឧហិតំ កឧឧាតិ៉ ពត្ថ អត្តឧភា កាឧឃ

អាបត្តិ តត្ថិ៉ បឧតិឧឧ បត ៦កឧលត្ថុបិពឞត្លឧព កាឃ្យបចាឧឧឃច បឌំ ឥឧបតិ៉ អត្តឧឧ អកិឆឃុចឧឞត អឧទ្ធាក្ខុតំ ឞកាឃំ អតិក្កឃតិ

ភាឃ, ពស្មា កលឃ្យាឡិហិឃភា ច ឧហាតឹតិ ឌាពត្ថា៉ ៦ត្តាចពាបិ ឞឧត្តាឞឃកត្ថា ចិចាឧឧត្ថា កឧហពត្ថា៉ កិក្លុតំ ឞត្តិឧក ក្ខបឞឃ្យត្ថា

បញ្ហាសតា យហាបឌាបតិប្បមុតា៑ យហាបឌាបតិបិ ហិ អាតត្កេត្ឲរេត ឌិត្ឆ្ចាឥស្ស បដិក្កហិតត្តា កិញ្ចត់ សត្តិកេ ក្ខបសយ្យត្កា តាយ៑

បរាឌិកាឌិបញ្ញាចណ្ណតា

៣ប័០៑“ក្សុក្យងិ៍ សត្ថាឃា”តិ សហ ក្សស្សត ឌិតិក្កយតស្ស សក្កេលាឃ្យតាឃ ក្សត្តិ៑ លិក្កបរិចេត្ត បដិក្កហលាស្ស ចិឌហតេតា សាយំ កេហត្ថា ក្សុញ្ញាតំ្យ ត ចដ្ឋតិ៑ កាកក្ខាហតត់ ចាតិ កាកេត ក្ខាហតត់ ចា៑ “តឃោ បុរិសេបិ ក្ខបកត្ថា”តិ បិផេសេសា៑

បិឌិត្តិឃាឌិបញ្ញាចណ្ណតា

៣ប័៨៑ខេយក្សតឆយុប្បច្ឆយា តាយ កាឃសំសេក្កា៑ តំហេត្យ ខេយក្សតឆយុស្ស បុគ្គកាកក្ខតំ កាឃសំសក្កិ ចាឃាយត្តិឃាតិ អដ្ឋចត្ថុក្ខលំ សត្ថាឃ៑ បរិកោកប្បច្ឆយាតិ បរិកោកការណា៑ តស្វាតិ ឃស្វា បរិកោកប្បច្ឆយា អាបដ្ឋតិ, តស្វា កោឌតបរិឃោសាតេ ហោតីតិ អត្ថោ៑ បេរិរាលាបេតួកេសុ “តស្សា”តិ បិផោ៑ “ការណាចចត់ សុត្តុំ កោឌតបរិឆ្ឆឥស្សតេតា”តិ ចឥត្តិ៑

សេឥយាចតកាចាចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៑

បញ្ហាចក្កា

កយុចក្កចណ្ណតា

៣ប័៦៑ “ក្ខយុត្តកសយុតិ៍ ក្ខយុត្តកេ ឃាឌិត្ថា កេត អសយុលាបិ ឥាតំ្យ ចដ្ឋតី”តិ ក្សត្តិ៑ តត្ថ តិសិត្តបិ ត កុប្បតិ តិឃយាកាចា៑ អសយុលា កេត ឥោសាកាចំ ឥស្សតំ្យ “អសយុលាកតំ សុកតំ ហោតី”តិ ក្សត្តិ៑ ក្ខតេត ក្ខបសយ្យឥា បតេត្ថ សយុលា កាតំ្យ ត សក្កា៑ កយុចាចាតាតត្តសកាចា បត្តតិក្កឌ្ឍតាឥឃោ ហត្ថបិសេតា អបតេត្ថា កាតត្ថា, តេត ក្សត្តិ “អសយុលា កតំ សុកតំ ហោតី”តិ៑ “បុឆ្ឆិត្ថា ចោរេឥត្ថា សារេត្ថា កាតត្តំ អបុឆ្ឆិត្ថា អចោរេឥត្ថា អសារេត្ថា កេរាតី”តិ អយំ ចចតេត្ថ៑ ផេបត្ថា កត្តិកយាសត្តិ សោ បចារណាយាសោ, ឥត្ថ ច បុណ្ណយាសិឃោតិ បផយក្សតិឃចស្សុបកតាត់ បចារណា បុណ្ណយាសា ឥត្ថ៑

៣ប័៩៑ បឥំ ចា លេឆ្នតីតិ អត្ថោ៑ ក-ចក្កាឌីសុ បញ្ហាសុ៑ កេសុកត្តិ ឌិលំ, សំឃោកបេញ្ហា៑ “ត្យុឆ្ចក្កិតតេត្ថស្ស ឃស្ស តក្កយតី”តិ ឲត្ថ ត-ការេក-ការា សំឃោកបេរា៑ ឌិឈេ ចត្តតេត្ថា រស្សត្តិ “សោ ត្យុឆ្យអស្សា”តិ ចត្តតេត្ថា សោ ត្យុឆ្យអស្សាតិ ចចត់៑

៣ប័៩៑ សេសដ្ឋកចាសុ ក្សត្តចចត់ កុក្កត្តិយំ បិកដ់ កត្ថា “តិសីឌិតំ្យ ត សក្កាត្តិ”តិ ក្សត្តិ៑

᪓᪕᪐-᪕᪨ ᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩈᩦᩃᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩦᨲᩥ ᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩴ ᩋᨶᩣᨸᨶ᩠ᨶᩣ᪨ ᨶ ᨲᩮᩈᩴ ᩃᨴ᩠ᨵᩣ ᩅᩤ ᨸᩣᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥ ᩅᩤ ᩑᨲᩦᨲᩥ ᨲᩦᩈᩩ, ᨴ᩠ᩅᩦᩈᩩ ᩅᩤ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩈᩩ ᩑᨠᩔ, ᨴ᩠ᩅᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᩅᩤ ᩃᨴ᩠ᨵᨸᩣᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥ ᩋᩣᩉᨭᩣᨸᩥ ᩋᨶᩣᩉᨭᩣᩅ᪨

ᩋᨸᩃᩮᩣᨠᨶᨠᨾ᩠ᨾᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪓᪕᪘-᪙᪨ ᨠᩣᨿᩈᩣᨾᨣ᩠ᨣᩥᨴᩣᨶᩅᩈᩮᨶ ᩈᩘᨥᩔ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᨾᨶᩣᨴᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᩔ ᩋᨸᩃᩮᩣᨠᨶᨠᨾ᩠ᨾᩔ ᨮᩣᨶᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩑᩅᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨸᩃᩮᩣᨠᨶᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨠᨾ᩠ᨾᨬ᩠ᨬᩮᩅ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ᪨ ᩒᩈᩣᩁᨱᨶᩥᩔᩣᩁᨱᨽᨱ᩠ᨯᩩᨠᨾ᩠ᨾᩣᨴᨿᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨠᨾ᩠ᨾᨬ᩠ᨧ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩤ ᩋᨬ᩠ᨬᨬ᩠ᨧ ᨶᩣᨾᩴ ᨶ ᩃᨽᨲᩥ, ᨠᨾ᩠ᨾᨾᩮᩅ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩤ ᩏᨸᩃᨠ᩠ᨡᩥᨿᨲᩦᨲᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᩏᨸᨶᩥᩔᨿᩮᩣ ᩅᩥᨿ᪨ ᩉᩮᨲᩩᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣᨴᩥᩃᨠ᩠ᨡᨱᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨦ᩠ᨣᨿ᩠ᩉᨲᩥ, ᩑᩅᨾ᩠ᨸᩥ "ᨠᨾ᩠ᨾᩃᨠ᩠ᨡᨱᨾᩮᩅᩤ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨠᨾ᩠ᨾᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᨶᩮᩈᩴ "ᩋᨭ᩠ᨮᩥᨲᨧᩦᩅᩁᨴᩥᨱ᩠ᨱᨧᩦᩅᩁᨭ᩠ᨮᨧᩦᩅᩁᩣᨶ"ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ "ᨲᨲᩮᩣ ᩋᨲᩥᩁᩮᨠᩴ ᨴᩮᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩋᨸᩃᩮᩣᨠᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᨴᩤᨲᨻ᩠ᨻ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨸᩃᩮᩣᨠᨶᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩃᨠ᩠ᨡᨱᨾᩮᩅ᪨ ᩑᩅᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨴᩤᨶᨸᩃᩥᩅᩮᨮᨶᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᨿᩮᨶ ᨶᩣᨾᩮᨶ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨴᩤᨶᩣᨿᩥᨠᩤ ᨸᩃᩥᨻᩩᨩ᩠ᨫᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᨠ᩠ᨠᩩᩃᩣᨶᩮᨲᩣ ᨶᩣᨲᩥᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨ ᩋᨲ᩠ᨳᩁᩈᨲ᩠ᨳᩥᨸᩥᨲᩮᩣᨲᩥ ᩏᨸᩁᩥ ᩅᩔᩣᩅᩣᩈᩥᨠᩣᨴᩦᨿᩣᩈᨲ᩠ᨳᩥᨸᩥᨲᩮ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᩋᨲ᩠ᨳᩁᩣ ᨿᩣᩅᨸᩩᨱ᩠ᨱᩣᨴᩥᩴ ᩏᨸᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩔ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ "ᩋᨬ᩠ᨬᩣ ᨠᨲᩥᨠᩣ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣ"ᨲᩥ ᩑᨲ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩈᩪᨧᩥᩔ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨠᨲᩥᨠᩣ ᨠᨲᩣ, ᨲᩮᨶᩉᩥ ᩅᩥᨿᩮᩅᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ "ᩈᩮᨶ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨾᩪᩃᩮ"ᨲᩥ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ "ᩅᩮᨲᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨽᩣᨩᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩥᨠᨸᩁᩥᨽᩮᩣᨣᩮᨶ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨲ᩠ᨳᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩮᩣᨲᩥ ᨸᨧ᩠ᨨᩮᩣᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩥᨠᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᩣᩈᩦᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨾᩪᩃᨽᩣᨣᩮᨲ᩠ᨳ ᨶᩅᨿᨽᩣᨣᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩤ᪨ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᨠᩣᩁᩮ ᨶᩅᨿᨽᩣᨣᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩤ ᩋᨿᩴ ᩈᩩ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ "ᨾᩪᩃᨽᩣᨣᩮᩣ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩋᨶᩩᨶᩣᨿᩴ ᩅᩤ ᨠᨲ᩠ᩅᩤᨲᩥ ᩏᨸᨯ᩠ᨰᩣᨿᩮᨶ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᨠᩣᩁᨠᩮᨿᩮᩅ ᨶ ᩅᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩤ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᨸᩃᩥᨻᩮᩣᨵᨠᩣᩁᨠᩮᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᨠᩣᩁᨠᩮᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᩴ ᩋᩣᩁᨴ᩠ᨵᨠᩣᩁᨠᩮ᪨ ᨶᩣᨲᩥᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨶᩮᩅ ᨸᨶᩣᨲᩥ ᨶᩣᨲᩥᨠᨾ᩠ᨾᩔ ᨮᩣᨶᩮᨶᩮᩅ᪨

ᩍᨴᩴ ᨸᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᨸᨠᩥᨱ᩠ᨱᨠᩴ – ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᩈᩘᨥᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᩘᨥᩮᩣ ᩑᩅ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᨣᨱᩮᩣ, ᨶ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ, ᨲᩴ ᩋᨸᩃᩮᩣᨠᨶᨠᨾ᩠ᨾᩔ ᨠᨾ᩠ᨾᩃᨠ᩠ᨡᨱᨾᩮᩅ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᩑᨲᩴ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᨾ᩠ᨸᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᩈᩘᨥᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᩘᨥᩮᩣ ᨧ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᨣᨱᩮᩣ ᨧ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨧ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩴ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨮᨸᩥᨲᩴ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ "ᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨲᨿᩮᩣ ᨩᨶᩣ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮᩉᩥ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᨠᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᩘᨥᨠᨲᩈᨴᩥᩈᨾᩮᩅ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨸᨶ ᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᩑᨠᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩮᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ (ᨸᩁᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪓᪕᪘-᪓᪕᪙)᪨ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨣᨱᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᩘᨥᩮᩣ ᨧ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᨣᨱᩮᩣ ᨧ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨧ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩴ ᨿᨳᩣ ᨸᩣᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᩏᨸᩮᩣᩈᨳᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩈᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨠᩁᩦᨿᨲᩥ, ᨲᩔ ᩅᩈᩮᨶ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨣᨱᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨣᨱᩮᩣᩅ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᩈᩘᨥᩮᩣ, ᨶ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ, ᨲᩴ ᨿᨳᩣ ᨸᩣᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᩏᨸᩮᩣᩈᨳᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᨶᩅᩈᩮᨶ ᨠᩁᩦᨿᨲᩥ, ᨲᩔ ᩅᩈᩮᨶ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣᩅ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᩈᩘᨥᩮᩣ, ᨶ ᨣᨱᩮᩣ, ᨲᩴ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩩᨸᩮᩣᩈᨳᩅᩈᩮᨶ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨣᨱᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨣᨱᩮᩣ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨶ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨬᨲ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨴ᩠ᩅᩮᨿᩮᩅ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᨲᨿᩮᩣ᪨ ᩈᨬᨲ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨲᨿᩮᩣᩅ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᨲᨲᩮᩣ ᩐᨶᩣ ᩅᩤ ᩋᨵᩥᨠᩣ ᩅᩤᨲᩥ᪨

ᩋᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩅᨣ᩠ᨣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

៥០០៉ ពក្យុសត្តកោណាកយតកស្សបិ ១ច ហិ សត្ត អាបត្តិក្លូទេត្ត បញ្ញារបង៉ុ ចិបឃ្សឹអាឝរយា បត ឌុចាឝបាតិរយាក្លំ ប្ត្តិសិឋ្យ, ត សិក្លាបត់ បញ្ញារបង៉ុ

តិកាយតកកឆាចណ្ណុតា

ប្តុករតាចិកក្លុលត្តកបរិចាររហិ ចិកត្តិ ឪឯសត់ អត្តិ តស្ស ចិតឃបិឌកស្ស, តារយត សយត្តុបិឋាឌីកា តាយ សំចណ្ណុតា "សយត្តុបិឋាឌីកា តាយា"តិ ទុត្តុចឧតសំចណ្ណុតា សយត្តាតិ អាហ៉ តត្វ បឆាតឈរេ៉ ត្ថុទ្ធា អត្វចិតិទ្ធឃាឌីហិ៉

សយ្ហា ប្តុឌីរតា សយុឌីរតា, រត ក្យុរលា អកិរឆ្វត អឆិករតា អឆិកប្បយាណក្យុរលាហិ ចា សយុឌីរតា, រតាត សយុឌីរតាត "កតាត់ ឆយ្ហាត់ កតិរយា សយរគ្គុសតិ"តិ ទុត្តាឃ សតិឃា ប្តុប្បាឌីតា សគ្គាឝរយា បររយចិបុគ្គា តាយ សយត្តារក្លូតា៉ ត្ថុតិ សតិបិ សគ្គាឌីហិ ទុត្តា រហាតិ៉ ១ច់ សរត្តុ ១តួ ទុរត្ត ចតុត្ថិឆ សិរល បាតិរយាក្លសំចរសិល សគ្គា យរល្លតិ៉ សគ្គាឋាឆតតិក្យាត់៉
ត្ថុត្ថ្លឃសំចរាឌីចបរិបុគ្គិបក្ខឃបរិរកាកសិលតិ បឌយរល្លត្តិ សតិចីរិឃបញ្ញារឃាតិ ឃចារឃាក់ រចឌីតគ្គា៉ អបិច សគ្គា ច ត្យុគ្គិរហិតា អចិបុគ្គា រហាតិ ត្យុគ្គិឃា បឋាឝរហតុត្តា៉ ត្យុគ្គិរយា បត តស្សាត្យការចត បររយចិបុគ្គា តាយ រហាត្តិ៉ បញ្ញា សគ្គារហិតា រករាឌីកបក្លូ កឌតិ, សគ្គាឃុត្តា ១ច ចិបុគ្គា រហាតិ៉ ចីរិឃត្យា សយាឆិរហិត់ ប្តុត្តា្ធាឃ សំចត្តតិ, ត សយាឆិយុត្តត្តិ ចីរិឃស្ស ឃុត្តុចតរតា សយាឆិបិ ទុរត្តា រហាតិ, ១ច់ បររយចិបុគ្គា សគ្គាឝរយាបិ បាតិរយាក្លំ បឌយរល្លត្តិតិ ឆាតាតគ្គា៉ កឆំ? បឌិបត្តិឌេឯរក សត្វិ ច បឌិបត្តិឃត្យា បឌិបត្តិចរល ច សគ្គាឃ ចិតា សិលសយាឌាត់, សយាឌិត្តុចិរឋាឆតត្យា កាត់ត សក្លាតិ សគ្គា បាតិរយាក្លំ បឌយរល្លតិ៉ តត្វ "ត្ថុតិបិ រឋា កកចា"តិអាឌីតា (ឌី៉ តិ៉ ១៉១៩៥; ម៉ តិ៉ ១៉៤៤; សំ៉ តិ៉ ១៉១៩៤) សត្វិ ច ប្យុឌេតុំ សរក្លាតិ៉ បឌិបត្តិឃំ សិលចិបត្តិសយ្យត្តិយ្យូលរក សត្តិប្តិកសយ្យរាឃិកចរល ច សគ្គាបចត្តិ ចិត្វាររតា ឆាតាតគ្គា, សិលចិបត្តិសយ្យត្តិតិបិត្តិ អាឌីតចយាតិសំសត្យា អាឌីតចបរិត្យារក, អាតិសំសសយ្យាឝត ច ប្តុបិឃំ ឌិត្វា តចា បចត្តុយាតា បញ្ញា បាតិរយាក្លសំចរំ បឌយរល្លតិ៉ "អតិសិត"គ្គិអាឌីតា អប្យចត្តុតារហំ រកាសគ្គ "រឃា ច សិតត្យា ប្តុណ្ណាត្យា"តិ ទុត្តាត្យសាររត បឌហិត្វា អត្យុប្បត្តប្បត្តាត់ អសំចរសំចរាត់ អត្យុប្បាឝតបឌហទឹតាប្បាឝតចគ្គតចរសត បចត្តុយាតចីរិឃំ បាតិរយាក្លំ បឌយរល្លតិ, ត្ថុឃិតា តរឃត ត្ថុត្ថ្លឃសំចរាឌីសុបិ រឃារឌតគ្គា៉ ចតុត្តុប្បិ សក្កហចត្វត់ អត្យក្យុលសយុឌាចាររា ត្ថុឆ អាចាររាតិ រចឌីតរគ្គា៉ អឌ្ឍច-ចឌរតត លិកសក្លាររហតុ
កាឃឝុទ្ធិតាឌីក្យុឌិលករយាឃាសាររឈ្យបឌិបក្លូអឌ្ឍចឆយុសយារឃាកឌីបរតត អរលិកគ្គាសឃតា ឌីបិតា៉ យឌ្ឍច-ចឌរតត ពក្លូច្យអកាចករបឌិឈាឌីបឌិបក្លូកុតរយត្តាឌីយឌ្ឍចឆយុសយាររឃាកឌីបរតត ហិតគ្គាសឃាឌីតិ ឌីបិតាតិ រហាត្តិ៉ អាឌិ-សរឌ្ឍត "ពត្តិ ច ររសាទ្ធិត្យា សាពល្យត្យា បឌិសត្ថាររា ចា"តិអាឌីតា (ឆ៉ ស៉ ទុកយាតិកា ១១៥-១១៩) ទុត្តឆរយ្ហិ សយារឃារកា ឌីបិរតា រហាតិ៉ ត្ថុឆ ទុត្តា អឌ្ឍចយឌ្ឍចាឝរយា ក្យុណា សិលសយ្យត្តិឃា រហតុ ច រហាត្តិ សិលសយ្យត្តិចលត្យា តំសយ្យាឝតរតា៉ សកសយរឃាតិ ចតុបរិសា៉ ១ររតត សកាកឝុក្លូកាចាការចា ប្តុចិរតា៉ អឆ ចា សកសយរឃាតិ ររសាកាត់ បិឌកត្តុឃំ សកសយរយា ១ច កហត់ ឝុឌ្ធីបតគ្គា, សកសយឃស្ស សត្តិឌ្ឍាត់ សកសយឃកហត់ –

“សង្ខិ សហេតុកា បដិសន្ធិ, បញ្ចវោការេយេវ ច;

ទុក្ខរសា ចតុរោ ឆម្មា, ឆេសេតុម្មា សុទុក្ករា”តិ· (ចិក· អដ្ឋ· ១១៤) –

ទុក្ខក្ខា ឃថា សកសយឃស្ស កហតបរេគ ឃោឌតា ទុក្ខា, តថា បរសយឃស្សបិ· បញ្ញាចេឃ្យត្តិឃេតាតិ អតេត តិលិលោត ចាលោត កតសិលិតិសិតសទ្ធសិសសកាចបញ្ញា ទុក្ខា· តិបិដកសទ្ធាតាឃ បរិឃត្តិឃា បរេកឆោ តិបិដកបរិឃត្តិប្បរេកឆោ· តស្មិ បរេកឆេ· តត្តិ ច តត្តិអទេត្ថា ច សាសត់ តាយ· ព្ថស “តត្តិ ឲចា”តិ ចកត្តិ· ឃស្មិ អឃំ សំចល្លតា តិដ្ឋាបិតា, តស្មិ កាលេ បដិចេឆពាលាកាចទោតា សុតយឃំ សទ្ធាឃ “អប្បដិហតពាលាប្បកាចេតា”តិ ទុក្ខ· កលាសយត្តិឃា ឌតិតត្តា សុលចិតិក្កត· សុលចិតិក្កតត្តា យឆុទោគាតចេគលិចល្លឃុទេត្តតាបិ ឃោរខតត្ថំ, ថ្មាងឹសំ ចចត់ សោតសុលច្ឆា សត្ថិចេសយត្តិសុលច្ឆា ហោតិ· “ចេឃ្យាកលោតា”តិ អចទ្ធា “យហាចេឃ្យាកលោតា”តិ ទុក្ខត្តា សិក្កាតិទុត្តិលេក្ខាចិចិត្យាឌិបដិយល្ខិតបាលិតិឃត្យាសាឆាលាឆាលាសកាចេចា ស្វធិទោតា កចតិ· ឃុត្តចាឌិតាតិអាឌីសុ ឃុត្តយុត្តចាឌិតា ផាតុប្បត្តិឃបញ្ញាឃ សយត្តាកទោតាតិ អទេត្ថា· ខ្លួនារកេគបិ អាឃុសត្តិកលាតាឌិសាយត្តឃោកាត់ យហាកចិតា ទចិតកត្តស្ស យហត្តត្តា ចា “តិបិដកបរិឃត្តិប្បរេកឆេ”តិអាឌីហិ សាសតេ, ហេតុចិសេឃ, សទ្ធេ ចាតិ ព្ថេយសុ តឹសុ ផាតេសុ បិដចកាចំ ឌីបេត្វា ចេតឃិកតុទ្ធិសយត្តិសទ្ធាចយស្ស ស្វេចតិ· ឃេសំ បុក្កលិត់ បតិត្ថា បដិសម្ពិតាឌិ, ទេ បតិត្ថបដិសម្ពិតាឆេឃោ ឆម្មា· ទេហិ បរិចារិទោតា ពុក្ខិត្តសត្តិព្ថបច្ឆេឆយកទ្ធា អត្តតោ សត្តាតេ ព្ថប្បាឆតចឆ្លតចេសេត ចារិទោតា សោ បតិត្ថបដិសម្ពិតាបរិចារោ· តស្មិ បតិត្ថបដិសម្ពិតាបរិចារេ ព្ថត្តរិយតុស្សឆម្មេតិ អទេត្ថា· លេត្យអតិញ្ញាចតុបដិសម្ពិតាឌិប្បកេឆក្កលាបដិយល្ខិទោ បត លេត្យអតិញ្ញា ព្ថត្តរិយតុស្សឆម្មា ឲច· ចតុសុ បដិសម្ពិតាសុ អត្ថបដិសម្ពិតាឃ ឲកឆេសោច· តទុកឃំ សឃំ ព្ថត្តរិយតុស្សឆម្មបរិឃាបត្តំ កចំ ព្ថត្តរិយតុស្សឆម្មំ បដិយល្ខតីតិ ចេ? ទុក្ខំ ទុក្ខស្ស អចឃចក្ខុតបុប្បាឆឃោ ចិឃ សឃច្ឆា ឃេសំ ព្ថត្តរិយតុស្សឆម្មាត់ អចឃចត្តាតិ· កាយាចចទឆម្មបរិឃាបត្តបដិសម្ពិតាពាលំ ព្ថត្តរិយតុស្សឆម្មាត់ អតចឃចក្ខុត់ ព្ថត្តរិយតុស្សឆម្មំ បដិយល្ខតិ, បុរិសស្ស អតចឃចក្ខុទោតា អលក្កាទោ ចិឃ បុរិសំ· អថ ចា កាយាចចទបអសម្ពិតាបរិចារោ លេត្យអតិញ្ញាបដិសម្ពិតាឌិប្បកេឆក្កលោ បដិយល្ខតិ· លេពិក្កត្តរបដិសម្ពិតំ សទ្ធាឃ បុត បដិសម្ពិតាចចតច្ឆា· សាសតេ ព្ថប្បឌ្ឋិទ្ធា សាសតស្ស អលក្កាទក្ខុទោតត, ឃស្មិ ចំសេ ព្ថប្បត្តា, តស្សេច ចា អលក្កាទក្ខុទោតត· សទ្ធេបចិទ្ធាទេសុ ព្ថតឹតរកលំ, អប្បសត្តបសត្តាត់ បសាទុប្បាឆតាតិចុទ្ធិកលំ, ទុក្ខាត់ កម្ពិរាត់ កម្ពិរត្តាតកាចកលាត្ថិ ឲចំ លេត្វិឆាចរិឃក្កលាឃោកទោតា ចិបុលតុទ្ធិ តាយ· ឃេ ឆម្មចិត្តត់ អតិឆាចត្តា ពេចិ ព្ថេច្ឆគាឌិតាតប្បកាទំ អត្ថំ ចា កលម្ពិ, “សទ្ធំ ពោឃ្យំ បញ្ញាត្តិ ឲចា”តិ ចា “បរយទេត្ថា ឲចា”តិ ចា កលម្ពិ, ទោតសំ តុទ្ធិ យិច្ឆាឌិដ្ឋិបច្ចឃត្តា សយលិ តាយ ហោតិ, ព្ថយស្ស បត តុទ្ធិ ឆម្មចិត្តាតិឆាចតរហិតត្តា ចិសុទ្ធា តាយ ហោតិ· ទោតត ទុក្ខំ “ចិបុលចិសុទ្ធតុទ្ធិតា”តិ · កទុហិ “បិឃោ កទុ ភាចតីឃោ”តិអាឌិតា (អ· តិ· លិ·៦លិ; នេត្តិ· ១១១) ទុក្ខក្កុណហិ ឃុត្តកទុហិ· កុណហិ ចិរកាចំ កតត្តា ឆេទេត·

សិលេត សិលស្ស ចា ចិសុទ្ធិឃា សិលចិសុទ្ធិឃា· អចិខ្ពល្ខកោសំ បគាលេទ្ធា បផយំ អតិតិត្ថាត្តត្តា លេពិកេឌ្ឋស្ស· លេពិកស្ស ចា កម្ពិទេ យហត្តេ សិលិឌិក្លទេទ្ធ ឲសិ កចេសិតិ យហេសិតិ·

ឧត្តាចេតា សមណកាលេ តត្ថ ចិរំ តិស្ស ហស្ស ប រិយាណាយ សមត្ថបរិសាឌិកាលេ ត្ថិតាយ ចិតយដ្ឋកទាយ សត្ថុបទេស ចិត្តិច្ឆយខាតំ សព្ធិបិត្វា កណ្ហិដ្ឋាតចិកាសតា កតា ហោតិ, តទាបិ យំ ឧត្តុ លិលិតំ, តំ សុដ្ឋ ចិធារេត្វា បរិញ្ញាតញ្ញា អដ្ឋកថញ្ញា សល្លក្ខេត្វា ឃេ អាចរិយា ពុទ្ធស្ស ភកចតោ យហាភុភាចំ, ចិតយបិដកស្ស ច ចិចិត្រតយកម្មិរត្តុតំ សល្លក្ខេត្វា បេរាណាតំ កទាយក្កំ អចិតាសេត្វា អត្តតោ យតិំ បហាយ កេចលំ សត្ថុបដ្ឋិតិយា, បរាភុក្កហកាយតាយ ច ចិតយបិដកំ បកាសេត្វា ចិតា, តេសំ បិឌម្ពុលេ ចត្តិត្វា ឈក្តិសេរាក្ខាឌិក្យាណសមគ្គាកេតត ហុត្វា ចត្តសមុទ្ធិយា តេសំ ចិត្តំ អារាធេត្វា បចេចលិយា អាកតំ ចិត្តិច្ឆយំ កថាបេត្វា ស្កបណ្ឌាទេត្វា យំ តេត សំសត្ថតិ, តំ កហេតព្ពំ, ព្គតទំ ឈខ្វេតព្ពំ ព្គតទេថា ពុល្ហិត្បតេត ភបិតព្ពំ ចិត្តិច្ឆយសក្ករកេតត បត ត ភបិតព្ពមេចំ កស្មា? សាសតស្ស តាសហេតុត្តា ហោតិ

ទេចុ –

“អសម្ពុធំ ពុទ្ធមហាភុភាចំ,

ឆម្មស្ស កម្មិរតយត្តុតញ្ញា;

ឃោ ចណ្ណេឃ តំ ចិតយំ អចិញ្ញា,

សោ ភុដ្ឋសោ សាសតតាសហេតុ

បរិញ្ញុត្តំ តឥត្តញ្ញា អសម្ពុធត្យា,

តាសេតិ ឃោ អដ្ឋកថាតយញ្ញា;

អតិច្ឆយំ តិច្ឆយតោ បទេហិ,

ការហេតិ តេហេច បុរក្ខតោ សោ

អត្តក្កមេបតេច យថាដតេត,

បុរក្ខតោ បណ្ឌិតយាតិកិក្ខ្យ;

ອປຫຼິຕານິ ຍິຍຕິ ອກຕ຺ວາ,

ອາຈຣິຍລທ຺ທິໍ ປຸຣໂຕ ກໂຣຕີ”ຕິ

ສມນ຺ຕປາສາທິກາຍ ກງ຺ຂາວິຕຣະຍປ຺ກາສນາ ສມຕ຺ຕາ

ຈຸຂຣາຍຕ຺ຸຖິຕີກາ ນິຖ຺ຖິຕາ